Nr. 79. Sibiiu, Joi 25 Iuliu (6 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Iuliu v. 1885.

În preajma alegerilor la congresul național sêrbesc privirile oamenilor sunt îndreptate asupra conferențelor, cari tocmai în ḑilele acestea prepară oarecum terenul. Este de mare interes a scì ce direcțiune au luat lucrurile în biserica serbească, căci aceasta ne dă cea mai sigură cheiă, cu care putem deslega multe probleme în vieața noastră de stat

În biserica sêrbească domnesc doue curente puternice, cari după cât se poate vedea din semnele de până acuma, vor avea a lupta pe vieață și moarte. Marea maioritate a poporului sêrbesc condusă de bărbați conscii voesce sĕ susțină actuala organisație bisericească, dând teren de activitate și elementului laic. Ierarchia cu patriarchul Angelici în frunte țintesce la eliminarea elementului laic și cucerirea terenului numai pentru preoți.

Așa ni se presentează lucrul noue cari stăm departe de terenul de luptă al fraților sêrbi, și noi deocamdată trebue sĕ-l primim astfel după cum ni se presentează el.

Este lucru cunoscut, că actualul archiepiscop de Carloviț, sau laicesce vorbind, patriarchul Angelici fu instituit pe cale neobicinuită de cap al bisericei sêrbe. Împotrivirea congresului la instituirea patriarchului a dat și mai mare impuls guvernului de a stărui la punerea acestui bărbat în fruntea bisericei.

S'a provocat deci conflictul între biserica sêrbească și între stat, și acest conflict sub noue forme ni se presentează acuma în preajma congresului.

S'au produs două partide în sinul poporului sêrb. Notabilii, căci notabili s'au numit ei pe sine, notabilii stăruesc pe lângă o maioritate a congresului viitoriu, care sĕ ducă la îndeplinire proiectele clericalilor. Oamenii independenți însă cu massa poporului stăruesc a se susținea organisația actuală, combătênd ori-ce domnie absolută a clerului.

Aceste partide au primit colorit politic. Se ḑice că la spatele clericalilor stă guvernul din Budapesta, cu întreg aparatul de oficiali sêrbi, chemați a sprijini tendențele de domnie absolută ale elementului preoțesc. Așa numiții „notabili,“ cari tocmai acuma sunt în conferență la Budapesta, se recrutează din sêrbii, aplicați în servițiul de stat. Nu se poate trage la îndoială îndreptățirea bănuelei, că la spatele acestei partide a notabililor stă ascuns gurvernul, care prin depărtarea elementului laic de la ocârmuirea bisericei sêrbe sperează o nouă constelațiune politică în Ungaria de sud. De altă parte însă este de tot riscat a crede cu ochi închiși bănuelilor aruncate asupra acestor notabili, intruniți la Budapesta spre a se înțelege asupra mĕsurilor electorale. Sunt adecă prea de valoare acești notabili, găsim între ei, secretari de stat, consilieri de pe la minister, judecători, procurori de stat, tot atâța oameni cu cap și cu trecut în biserica sêrbească, cărora fără motive bine cumpănite nu li se poate trage la îndoială nici capacitatea nici bunavoință, și în oare care mĕsură nici influința asupra maselor poporului. Este riscat mai de parte a identifica pre acesti oameni cu tendențele ierarchiei, cari tendențe sunt îndreptate spre totala nimicire a bisericei sêrbesci, căci esența statutului lucrat acum trei ani de sinodul archieresc în adevĕr nu este alt ceva, decât lovitura de moarte pentru autonomia bisericei sêrbesci.

Este mare cutezanță a crede că conferența notabililor se va învoi la totala eliminare a elementului laic dela regimul bisericei, la rumperea legăturilor dintre popor și cler, la totala emancipare a clerului de sub influința actualelor organe inferioare bisericesci cari astădi partea cea mare sunt compuse din mireni. Este cutezat a crede că ei se vor învoì la reducerea competinței congresului, mai puțin se poate erede că se va da patriarchului putere absolută, mai cu seamă acuma, când cu multă stăruință s'a lucrat la depopularisarea lui de altcum pre deplin meritată.

O asemenea stare de lucruri ar fi identică cu reinprospetarea absolutismului ierarchic de odinioară, absolutism, care la sêrbi s'a manifestat cu mai mare tenacitate.

Un asemenea absolutism în frunte cu actualul patriarch poate ar fi bine primit în cercurile mai înalte politice, el însĕ nouă ni se presentează ca imposibilitate absolută în actualele împregiurări, și de aceea nu putem crede că așa numiții „notabili“ vor primì programul ierarchilor.

Și aceasta noi nu o credem, căci poporul sêrbesc sub conducerea elementelor independente nimica nu voesce sĕ scie de nimicirea autonomiei, de distrugerea scoalelor naționale, mai puțin de amestecul statului în administrațiunea bisericească. Tendențele de absolutism ierarchic fie sub firma guvernului, fie sub cea a notabililor vor provoca o luptă pe viață și moarte, și ea va fi cu atât mai acută cu cât se vorbesce de înclinarea patriarchului Angelici spre catolicism.

E lățită această versiune printre sêrbi. Uneltirile proselitistice din Bosnia și favorisarea lor de cătră guvernul central din Viena a umplut pe sêrbi de indignațiune și el, sêrbul, din rabiat ce este în esclusivismul seu național-bisericesc, când aude de tendențe catolice devine și mai rabiat, și furia lui nu cunoasce margini.

Putem vorbì concret.

Avem înaintea noastră conclusele meetingurilor dela 18 Iuniu din Agram, și dela 27 Iuniu din Zombor. În aceste meetinguri s'a espus respicat că: sêrbii doresc sĕ rĕmână în libera și neconturbata folosire a autonomiei lor naționale-bisericesci, și resping cu energie ori-ce amestec al statului în afacerile lor naționale-bisericesci.

Conscii de sânțenia drepturilor câștigate meetingul sêrbesc condamnă uneltirile și încercările organelor eclesiastice îndreptate spre nimicirea organelor autonome bisericesci, și la acest loc cine nu va observa, că meetingul a avut în vedere noul statut episcopesc îndreptat spre nimicirea autonomiei bisericesci.

Avem deci a constata două curente puternice în sinul bisericei sêrbesci. Elementul preoțesc a inscenat nemulțămirile și a provocat lupta Elementul laic primesce lupta cu bărbăție și după cum ne au documentat citatele meetinguri, el e decis a o purta cu resoluțiune.

Nisuințele ierarchiei poartă timbrul patriotismului modern, căci ḑiaristica maghiară nu înceată cu laudele pentru partida moderată, așa numesce ea partida clericală. Pre de altă parte partida, care ține la actuala organisare, e timbrată de panslavistă, omladinistă, îndreptată contra esistenței statului unguresc.

După cum se vede congresul sêrbesc va avea a lupta sub colorit politic destul de pregnant, și aceasta în momentul, când ortodocsia în Bosnia este amenințată în esistența ei, și în legătură cu aceasta patriarchului i se însinuă inclinări spre catolicism.

Așteptăm cu nerăbdare sĕ vedem situația mai chiarificată, până atunci avisăm pre cetitorii nostri la un articol publicat la alt loc, care tractează despre uneltirile catolice în Bosnia, uneltiri, cari se par a sta în deaproape înrudire cu afirmatul catolicism propagat între sêrbi.

Proselitism în Bosnia.

Comunicăm în traducere fidelă cetitorilor nostri o epistolă a fostului metropolit bosniac Sava Cossanovici adresată archiepiscopului rom. cat. din Bosnia. Epistola împreună cu articlul de mai jos a apărut în Nrul din 31 Iuliu n. a. c., al ḑiarului „Wiener Allgemeine Zeitung.“ Ea ne aruncă o tristă lumină asupra toleranței confesionale în noua provincie.

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Cătră rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Urmare.)

În vreme ce pe înălțime n'am dat de nici o comună, în valea rîului dăm peste o mulțime de sate. Românul — ca și ruteanul — se așază mai bucuros pe lângă rîuri, de unde provine, că dealurile 's pustii, ear în văi stă lipit sat lângă sat. Cel d'întâi între ele este Budfalăul, o colonie foarte risipită. Deoare-ce o parte stă pe deal, ear a doua în vale, s'au zidit două biserici, clădiri simple, cu toate că locuitorii nu se țin tocmai rĕu. Preotul slujesce într'o Duminecă dincoaci, într'alta dincolo. Biserica de jos e de lemn, ca cum le vedi în coloniile române, și cu totnl neimposantă. Circa cinci coți se ridică un părete de scânduri, apoi la doi coți urmează un scut de scânduri, în fine însuși coperișul, care este foarte înalt. Turnul are forma unui con mare, încunjurat de patru turnulețe. Acesta e tipul celor mai multe biserici române. Interiorul nu i nici de cum așa gol, cum ți-ar venì sĕ credi. Un numĕr considerabil de sfinți sunt acățați pe părețì, dintre cari cei mai mulți sunt nisce înspăimêntătoare caricaturi. Dar biserica din Budfalău posede încă și un prețios tesaur: cămașa de sirmă a haiducului Pintea. Acest om sĕlbatic a viețuit înainte cu vr'o 200 de ani și 'și trăgea originea din comuna transilvană Câmpul lung (Hosszú mezŏ.) Nenumĕratele rele, omoruri și răpiri le-a sĕvêrșit în acest ținut, unde 'și ascundea prăḑile într'o pesteră a Gutinului. Peștera aḑi e plină de apă și nu te poți apropia de ea; acolo se ḑice că îs așeḑate neatinse de nimeni comorile lui Pintea. Numitul haiduc și a agonisit cine știe de unde o cămașă de sirmă, care l'a apărat de sabie și gloanțe. În cămașa aceasta de oțĕl a fost el ani îndelungați duchul năprasnic al ținutului, păn ce l'au ajuns mânile sorții. Când pornì într'una din ḑile la târgul dela Kapnik-bánya îl împușcă chiar fratele seu. Acesta adecă înțelese că sbirii pândesc după Pintea, și ca sĕ-l scape de o moarte înfricoșată îi dete glonțul tocmai când eșa din pesteră fără cămașa de oțĕl pe trup. Cămașa ajunse astfeliu în Budfalău și fu așeḑată în biserică pentrucă românii privesc recuisitele tâlharilor și ucigătorilor ca nisce scule sfinte. (?) La începutul anilor 70 a veacului de față s'a transportat obiectul păstrat din generațiune în generațiune la museul din Pesta, unde fu și espus. Decât budfalăuanii nu puteau înțelege de ce sĕ se potrivească cămașa unui tâlhariu mai bine într'un museu, de cât în biserică; iutentară proces și nu s'au astâmpĕrat până atunci, până ce nu li s'a dat dat tesaurul înderăt, fiind astfeliu siliți a depune o cauțiune de 1000 fl. Parochul d'acum e un om foarte cu minte, și s'a încercat în diferite rênduri sĕ le spună oamenilor, că astfeliu de obiecte batjocuresc numai biserica, numai că așa ceva românilor din Maramurĕș nu le întră în cap, la ce mai contribue și împregiurarea că aḑi mai trăesc neamuri de-ale vestitului Pintea în Budfalău. Și stând lucrul astfeliu cămașa de oțĕl atârnă de o cruce de lemn, neatinsă de nimeni lângă altariul domnului. Sĕrmană batjocurită cruce! — Cămașa e strîns împletită din inelușe duple de sirmă, cu deosebire la grumaz e foarte compactă și va cântări circa 30 chilograme. Capul era scutit printr'o fășie tare de fer, carea urcă mult greutatea sculei și împreună cu lățimea mare a pieptului și lărgimea brațelor dovedesce, că tălhariul trebue sĕ fi fost urieș. În ținut s'au păstrat se înțelege, o mulțime de tradițiuni și istorii despre el, cari se moștenesc cu credință din generațiune în generațiune. Nici bise-

Eată articlul:

Epistola de mai jos a metropolitului din Bosnia, care ni s'a trimis de curênd din Neoplanta, are o importanță oare-care istorică. Epistola e scrisă de aproape 2 ani, dară încă nu s'a dat în tot cuprinsul ei publicității. Abia numai acum publică jurnalele sêrbesci și croate în toată estensiunea ei scrisoarea metropolitului Sava Cossanovici adresată archiepiscopului catolic Stadler. Presa sêrbească și croată face observarea, că motivul demisionării metropolitului Cossanovici, ceea-ce s'a întêmplat de curênd, este espus în epistola aceasta, adecă deoare-ce agitațiunea în contra bisericei ortodocse, de care se plânge Cossanovici, încă n'a încetat. Cu toate acestea epistola și ași are un interes actual. Ea aruncă o vie lumină asupra relațiunilor confesionale în provinciele ocupate. Acestei stări de lucruri nu-i poate decât folosì, dacă un jurnal din residență ia notiță despre lupta confesională. Noue ni se pare, că amintitele încercări de a se înscena o unire între biserica ortodocsă și Roma, — nu pot rêmânea nedesbătute.

Epistola sună:

„Din scrisoarea deschisă a Prea Cuviosiei Voastre, care mi-ați trimis-o sub cuvertă înainte de asta cu două dile, am înțeles îndată așteptările Dniei Voastre, că adecă metropolitul ortodocs ar trebuì sĕ scrie și sĕ vorbească astfel după cum credeți și predicați D.-Voastre. Una ca asta nu se poate întêmpla și D.-Voastră nici sĕ n'o așteptați. Rĕspundênd la scrisoarea D.-Voastre, voiu sĕ fiu precis și franc, după cum sum dedat eu, și nu me voi folosì de espresiuni, cari sunt deja combătute, și pre cari nici acela nu le crede, care le-a scris. Me voi năzuì, ca sĕ me esprim cât se poate de scurt, deoare-ce n'am nici timp nici voie de a întra în polemie cu nisce puternici domni doctori.

„Prea cuviosilor Domni! Pastorala mea a fost la loc, căci mi s'a dat ansă ca s'o scriu, — fie-care faptă 'și are motivele sale. Fără causă nu a-ți fi scris nici D.-Voastră epistola deschisă și dacă n'aș fi fost provocat nimic n'aș fi scris în direcțiuuea aceasta. Când cu aședarea mea în scaun, mi-am dat cuvêntul solemnel, pe care voi sĕ l țin și acum, că clerul încredințat păstoririi mele îl voi păzì, ca sĕ-și păstreze credința sa și sĕ cinstească pe cea a altora, ca el sĕ trăiască în pace și în bună înțelegere cu toți concetățenii sei aparțină ei ori cărei confesiuni. Pe calea asta m'am străduit pentru fericirea Bosniei, pe carea le-o poftesc și adi tuturor locuitorilor ei; eu am sĕmĕnat pace, iubire și bună înțelegere și am fost prin urmare îndreptățit a aștepta ca și ceilalți sĕ se poarte cu aceia-și toleranță și iubire de pace. Însĕ abia trecură 3 luni de dile dela aședarea mea în scaun, când mi se presentă contele Mirosefski cu o solie sinistră și un ofert nefrățesc. Dacă dl acesta ar fi fost o persoană privată și nu un consilier al guvernului provincial i așì fi ertat pentru îndrăsneala sa și ofertul seu. Cu toate acestea însĕ îngrigiat de pacea, de iubirea reciprocă și de frățeasca bună înțelegere în patrie n'am adresat nici o scrisoare asupra acestei propuneri de unire cu Roma, nici clerului și nici poporului, — cu toate că a-și fi fost dator ca păstor a'mi încunoștința turma despre starea lucrului. Mi-am ales altă cale și m'am plâns la locurile mai înalte, de oare-ce vedeam, că părerile contelui Mirosefski le împărtășesce guvernul provinciei de atunci și mulți oficianți ai Bosniei. După ce mi s'a dat satisfacțiune verbală din partea înaltului ministeriu și a înaltului guvern provincial am rĕmas un timp oare-care liniștit, de oare-ce credeam, că astfel vor înceta toate ispitirile și atacurile la adresa bisericei ortodocse, că vom putè lucra cu toții în bună înțelegere pentru binele acestei țĕri, lăsând la o parte ori-ce diferințe religionare, cari nu odată au condus la vĕrsări de sânge. Durere că m'am înșelat earăși.

„În anul trecut, cu prilegiul visitațiunii mele canonice în Țepțe am aflat la băieții ortodocsi, cari cercetau scoala comunală un cercular al Prea Cuviosici Sale archiepiscopului catolic din Bosnia precum și deosebite cărți, cari nu erau nici manuale de scoală, nici ortodocse, ci de cuprins confesional catolic, cari s'au dat băeților ortodoxi ca donațiuni provĕdute cu iscălitura învĕțătorului scoalelor comunale. Pe lângă aceste mi s'au jeluit și cu graiul viu, că învĕțătoriul îi silesce de a merge în dilele de Dumineci și în sĕrbători la biserica catolică și că pe cei ce se opun îi pedepsesce cu închisoare de mai multe oare. — Aceste cărți le-am luat și le-am așternut pre lângă un protest înaltului guvern, cu rugarea, că de oare-ce nu me amestec în afacerile altor biserici, sĕ nu se amestece nimeni în cele ale bisericei mele. Și cu toate că nici până în diua de adi nu mi s'a rĕspuns, însă totuși în interesul păcii, al iubirii și a frățescii bunei înțelegeri, precum și în interesul patriei — n'am spus și n'am scris nimic nici clerului nici comunelor bisericesci și nici poporului, cu toate că ar fi fost datorința mea pastorală a-i face atenți la aceasta când cu trimiterea băieților la scoalele comunale, mai cu samă când în aceste nu se află catechet ortodocs. În timpul acesta mi a ajuns la mână opul „Biserica catolică“ edat în Agram și tradus de Prea Cuviosia sa archiepiscopul Dr. Stadler. Cuprinsul acestei cărți, care vatĕmă biserica ortodocsă precum și istoria națională, nu-l voi comenta. Dar în interesul păcii și al bunei înțelegeri n'am scris nici despre asta clerului și poporului meu, cu toate că opul este rĕspândit în Bosnia în mii de esemplare și astfel a-și fi avut datorința a-i face atenți la starea lucrului, amintindu le totodată de broșurele societății sf. Hieronim, cari asemenea li se impun copiilor în scoalele comunale spre cetire.

Prea Cuviosia Voastră veți scì de sigur când a început sĕ apară foaia „Herz Iesu“ („Inima lui Iisus“). Ea apare în tipografia guvernului sub strictă censură. Foaia aceasta cuprinde espresiuni sumuțătoare, căci ortodocsii sunt timbrați de schismatici și eretici. În interesul păcii și al bunei înțelegeri nu i-am scris clerului și poporului nici despre asta nimic. Dar și paciința își are marginile sale. Aproape întreaga presă europeană a comunicat scirea, că s'a pornit o propagandă catolică în Bosnia cu scop de a convertì pe ortodocsi. Și de oare-ce n'am cetit nicăiri o desmințire categorică, — după-ce am primit vesti și informațiuni din partea clerului meu, cari nici de cum nu-mi puteau sĕ cadă bine, — în fața astorfel de fenomene sĕ nu fiu oare îngrigiat? Așa dară o necesitate adevĕrată m'a constrîns de a atrage atențiunea multcercatei mele turme asupra lor — un lucru, pentru care nu-mi pare rĕu și care me face sĕ nu mi pese nici de mănia și nici de amenințările D.-Voastre. Preacuviosiile Voastre dițeți, că pastorala mea „ar putea suscita ura catolicilor D.-Voastre, și că eu voiu fi rĕspundĕtor pentru urmările ei.“ Oare spre pildă ce urmări ar fi avut, dacă un preot ortodocs ar fi comis o astfel de faptă necreștinească ca fraterul Teodosiu Hajde astă vară, și încă din provincia D.-Voastre? El a aședat un țĕl pe coperișul unei biserici ortodocse de lemn și doi dintre ortacii sei au tras în el cu pușca, găurind coperișul *ba chiar și necesitățile trupesci le-a isprăvit pe altar!* Și fiul acesta al bisericei romane de model și a păstorului de model este și adi nepedepsit și amenință cu bravuri și mai avante! Și ce urmări și ce iritațiune ar fi putut produce aceasta în popor, dacă nu l'ar fi liniștit clerul meu aședat și iubitor de bunăînțelegere? Se vede deci, că ansă la esmiterea pastoralei mele nu a dat „un prepus neîntemeiat,“ ci necesitatea și astfel de acte, pe cari pentru-că iubesc pacea — nu voiesc a le da publicității.

„Prea Cuviosilor Dni! Nu amestecați persoanele înalte ale dinastiei în afacerile noastre, cu atât mai vêrtos, că eu pe dnii acestia nu-i ating și în nemărginita mea supunere către Maiestatea Sa Apostolică împĕratul ca dreptului părinte și domnitor al tuturor supușilor sei îi aduc credincioasa mea supunere. Și dacă D.-Voastră afirmați (căci eu nu cunosc secretele diplomatice), că două curți mari de diferite confesiuni, cea rusească și cea prusiană, întîmpină pe capul bisericei romano-catolice cu stimă, de sigur nobleța Maiestății Sale Apostolice nu va rĕmânè mai pe jos în considerarea șefului ecumenic al bisericei ortodocse, — care a făcut cu privire la referințele bisericoi ortodocse în provinciele ocupate, un memorand ceia-ce D. Voastră probabil că nu ve este c unoscut; biserica aceasta însĕ a căđut și din ce causă? Despre acest obiect au scris înaintea noastră mii de învĕțați ar fi dar superflu a vorbì de nou despre el.“

Aici accentuiază în scurt metropolitul că schisma a făcut-o biserica rom. cat. și ca ea a fost, care s'a abătut dela dogmele și canoanele celor șepte sinoade ecumenice, la cari au participat episcopii români tocmai ca și cei grecesci:

„Spre încheere mai adaug, că cu oameni ca Prea Cuviosia Voastră, cari îmi vorbiți deodată de iubire și bunăînțelegere și tot atunci me și amenințați, — nu-mi mai pot face de lucru.

Serajevo, 10 Septembre 1883.

Metropolitul Dabro-Bosniei și ecsarch al Dalmației:
Sava Cossanovici.

Revista politică.

După scirile mai nouĕ astădi se va întêlni Maiestatea sa impĕratul și regele nostru cu bătrânul împĕrat al Germaniei. Aceste întâlniri ale monarchilor au devenit lucruri permanente în fie-care an și ele ne dau garanții despre intimitatea pe care se basează pacea europeană.

De astădată monarchii nu vor fi însoțiți de ministrii lor, și această împrejurare caracterisează și mai pregnant importanța acestei intrevederi de natură curat personală.

Se vorbesce în timpul din urmă și despre o intrevedere a monarchului nostru cu țarul Rusiei care va avea loc prin luna din Octombre. Detaiuri, mai deaproape lipsesc deocamdată.

Acestor visite de caracter personal vor urma pertractări politice între ministrii respectivi. Contele Kálnoky va cerceta dilele acestea pe principele de Bismark. Ministrul de esterne al Rusiei, domnul Giers și-a luat concediu pe 2 sĕptămâni, și a plecat și el în Europa.

Nu fără oare-care sfială privesce lumea la întêlnirea monarchilor. Se scie că toate resboaiele mari europene au izbucnit după prealabila înțelegere a monarchilor, înțelegeri cărora se cântau tot imnuri de pace.

Cea mai proaspĕtă a fost cea din Skiernevice, după care a urmat tractatul de estradarea delicuenților politici între Germania și Russia, și nouele mĕsuri escepționale în ambele jumĕtăți ale monarchiei noastre. După astfel de esperiențe lumea nu mai așteaptă mult bine dela întêlnirea capetelor încoronate, și ele în loc de a întărì credința în durabilitatea și stabilitatea pacinicelor raporturi interne și esterne, produc tot mai multe îngrigiri pentru strîmtorata pace europeană, care pe slabe picioare se pare a sta.

Cât de precariă este astădi pacea Europei, ne arată iritațiunea cea mare ce domnesce în unele părți ale populațiunei din Germania și Francia. Facem abstracție dela Elsația și Lotharingia, căci aceste părți anectate la Germania sunt mĕrul de ceartă permanentă între aceste două state puternice, facem abstrație dela aceste țĕri, și de astă dată tragem atențiunea cetitorilor noștri asupra resboiului de condei dintre două diare de renume european. Diarul parisian

---

rica nu poate fi cu mul mai vechie ca cămașa de oțĕl, — ea s'a zidit la anul 1687. Împrejurările sociale ale acestui ținut neîngrjit s'au înbunătățit foarte mult dela 1848 încoace. Scoalele sunt îngrijite. în vreme ce pe atunci oamenii nu sciau nici cetì nici scrie perdând vara cu bâte puternice. De sticluța cu rachiu nu se lipsiau nici în biserică și când sĕ puneau în genunchi li se iveau bătele, cu un aspect amenințător. În capul satului erau aședate furcile și rar sĕ întêmpla ca sĕ fie goale. Chiar locuitorii din Budfalău sciu povesti multe din vremurile acele Țiganii desvoltau la esecutări dibăcie și adeseori un adevĕrat humor de furci. Se întêmpla, că venea câte unul în posiția de a spânzura chiar pe socrul seu. Cu linisce îi arunca sbilțul la gât, se suia pe scară, îl privia cu compătimire și netedându-i obrădii îl mângăia dicênd: „Eartămă fărtate, eu nu-o pot schimba, dar la tine o sĕ 'mi fac treaba cu bucurie și cu grijă; nu te vei chinuì mult. Sănătate bună.“ Chiar unii dintre Budfalăuanii în vieață, au stat pe sub furci. Ei țineau în vremea resmiliții cu austriacii și era pe acì sĕ-i spânzure o ceată de unguri, când sosiră călărașii împărătești și îi scăpară.

Afară de bluza haiducului mai este încă ceva demn de vĕdut în Budfalău. E vorba de așa numita jidană minunată. Se înțelege că i-am făcut visita și am dat de o femeie cultă, figură frumoasă și purtare aședată. Ea e vestită în dreapta și în stânga, că cunoasce din cărți viitoriul și trecutul; din care causă o cercetează mulți jidani și crestin, ba chiar și proprietari mari. Era tocmai Șabăs și astfel pentru nici un preț nu voia sĕ-mi deie în cărți, dicênd că și aceasta este un lucru și Ddeu ar pute o vedea. La întrebarea 'mi că oare poate ea pătrunde în viitoriu și în trecut, — îmi rĕspunse zimbind: „puțin.“ Vieața ei e destul de picantă. Înainte cu câțva ani a participat la un furt mai însemnat, pentru aceia a ședut la temnițile din Sziget, de unde 'și-a căștigat apoi cunoscințele, cari au adus-o adi la o stare bunicică. Bărbatul ei fu asentat cu 19 ani, cu toate, că era deja căsătorit. Lucrul cel mai interesant la episodul acesta este, că mama adevĕrată a lăsat, de a sĕ asenta fiul seu, un ce ne mai pomenit la israeliți. După ce a servit ficiorul 3 ani și jumătate la corpul sanitar se întoarce la nevastă, dar căsătoria lor rĕmase neroditoare, iarăși o împrejurare neobicnuită la israeliți.

Târdiu după ameadi plecăm din Budfalău pe valea rîului în jos. Sat lângă sat și case lângă case încungiurate cu răchită stau strîns lipite unele de altele. Ne întêlnim cu cară goale; cărăușii s'au terminat trebile la băile din Șugatag și sĕ întorc spre casă. Ei zac a lene în carăle lor înholbându-se către noi; fețele lor sunt nerase, pĕrul nepeptenat, nu arare-ori negru și sclipicios. Ca sĕ ne încunjure — nu le trece prin minte; este un popor sĕlbatic, consciu de sine, pe care însĕ fiind-că i inteligent, nu te poți supăra. Spre seară sosim la Szigeț, care seamănă la apusul soarelui cu un rai pământesc. Munții de meadădì strălucesc scăldați în razele soarelui într'o coloare verde întunecată și au o formă rotundită arătându-ne marginile șesurilor foarte esact. Giganții munților de către rĕsărit sĕ perd paliди în depărtare, la poale negru la mijloc verde întunecat, la vêrf mohorât. Orașul însuși sĕ întinde cu bisericile și grădinile sale în mijlocul șesului larg ca o priveliște plăcută și fericită.

În dimineața următoare eșim din oraș și călătorim spre Farkasrév, ca sĕ-i putem vedea pe Românii ni portul lor de sărbătoare. El sĕ deosebesce numai puțin de portul din dilele de lucru. Fetele și nevestele poartă pe cap o cârpă neagră, mâneci albe, înainte o șurță de coloare închisă sau roșiă cu vărgi trase în cruciș, o năframă pistriță; dedesubt poale albe și cisme negre. O ast-fel de frumuseță sătească e imposantă, are un mers fălos, și de oare-ce tot ce poartă e foarte curat, giolgiul sclipește ca zăpada, întradevĕr te câștigă. Totuș sufere portul unele schimbări, din causa orașului din apropiere, caracteristică este numai crătința cafeniă. Feciorii de asemenea 's curați și bine grijiți. Albiturile sclipesc pe ei, în pălării poartă soc sau flori galbine, pe spate cei mai mulți au o manta sură de miel. Fetele au gât alb frumos, și sĕ împodobesc mai toate cu mărgele

„Temps“ în un număr din ḑilele trecute a pretins înmulţirea cavaleriei franceze şi dislocarea ei şi cea a divisiunei de călăreţi din Paris dealungul graniţelor ostice şi sudice ale Franciei, ca să se dedeie cu chemarea lor pentru o eventuală mobilisare a Franciei. La acestea ḑiarul principelui de Bismark „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ scrie: „Am avut timp să ne dedăm în Germania cu pregătirile resboinice, cari dincolo de Vogesi nu mai înceată, ci din contră la ocasiuni se accentuează tot mai crescendo. Am încetat de a identifica naţiunea francesă cu chauvinistii din Paris, ţinem totuşi de a noastră datorinţă a controla publice aceste apariţiuni şi a trage atenţiunea amênduror naţiuni în interesul lor propriu, de câte ori bărbaţi de stat, oficieri de rang mai înalt sau importante organe de publicitate predică rĕsboiul cu Germania, sau ca şi Temps şi Cassagnac mai de curênd presentează rĕsboiul în Vogesi ca pre un ce neevitabil, ca pre o ţintă a politicei francese. Dacă vedem, că Temps se dimite la agitaţiune şovinistică, atunci acesta este simptom, că desvoltarea pacinică a raporturilor de vecin a Franciei, după cum le promovează Germania, nu corespund simţemintelor cetitorilor dela ḑiariul „Temps,“ şi că nisuinţele noastre — de a cultiva bune referinţe cu Francia, şi de a pregăti o politică de împăcare, până acuma n'au avut noroc, n'au aflat reciprocitate. Preste voia noastră trebue să ne împăcăm cu îngrijirea, că Francia aşteaptă numai ocasiunea binevenită, ca singură, sau în alianţă cu alţii, să tăbărască asupra noastră.

Cu toate suspiţionările şi calumniările unei părţi a presei străine nici în străinătate nu se mai poate susţinea îndoiala în sinceritatea de pace a politicei germane, care în toată privinţa corespunde trebuinţelor pacinice ale poporului german, nu se mai poate susţinea că Germania intenţionează a tăbări asupra vecinului ei. Ninsnea însĕ dacă-i zace la inimă binele Germaniei, nă şi va putea alunga îngrigirea, vĕḑind că revanch-ul predicat de 14 ani tot se mai dovedesce ca bun mijloc, ca numitul bărbat de partidă din Francia să atragă asupră-şi atenţiunea compatrioţilor sei, şi dacă impregiurările vor fi favorabile să-i răpească cu sine. Posibilitatea ca un ambiţios să aţiţe focul şi prin apel la revanche să facă greutăţi unui guvern iubitor de pace, ne face se avem bănueli, *că vecinii nostri francezi nici ad nu pun preţ mare pe pacea cu Germania, întocmai ca şi la alte ocasiuni de vre-o 20 de ani începênd.*“

Aşa vorbesce organul cancelarului de fer. Limbagiul e foarte resolut şi el numai a pace nu sună. Ca prolog la întâlnirea de monarchi însĕ el 'şi are îndreptăţirea sa şi în un ḑiariu de provincie ca al nostru.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia în ḑiua profetului Ilie 1885. La corespondenţa publicată în Nr. 77 a. c. ddto 13 Iuliu din oraşul nostru, însĕ de sigur în alt loc scrisă*), în interesul adevĕrului aflu de lipsă a reflecta următoarele:

*) Te înşeli amar, ea este scrisă în Alba-Iulia, de om din Alba Iulia, bine orientat în afacerile noastre scolare. Red.

---

de coral; pe copii îi veḑi în haine ca şi ca focul. Locuinţele acestor Români sunt foarte amicabile, două paturi de o construcţie primitivă şi provĕḑute numai cu neşte saci şi pae, îţi bat dântăi la ochi, pe lângă părеţi laviţele obicinuite, o masă şi vase de cucuruz formează mobiliarul. Un viţel se ivesce pe prag, ear o găină sboară în casă şi se întoarce în dreapta şi în stânga, până când o apucă cu energie stăpâna şi o vâră sub o sită. La despărţirea noastră de Farkasrév stau sub veranda crijmei de o parte vr'o doispreḑece voinici, de alta vr'o douĕspreḑece fete. Nu se poate ceva mai drăgălaş ca un astfel de grup de fete române. Nu veḑi întrĕ ele nici o faţă diformă sau respingătoare şi e lucru greu se aflii care e mai frumoasă dintre ele. Toate au pĕr negru, ochii de mure, obrazi roşi frumoşi şi dinţi albi: toate întăresc cunoscuta părere, că nici uu popor nu posedă atâtea femei frumoase ca cel românesc. Intre românii din Maramurĕş se află şi ţigani, ei dau ca şi întralte părţi — contingentul de fauri şi lăutari şi pe drumuri nu arareori veḑi brotani în pieile goale cum i-a lăsat Dḑeu, aruncând la roate, sucinduse şi văetânduse, până le dai un crucer. (Va urma.)

Este laudabil interesul ce ar voì se ni l dovedească dl corespondente, dară este cu totul neorientat în cele ce vorbesce despre scoala gr. or. din Alba-Iulia, şi de aceea sunt de convingere cumcă corespondenţa nu este productul unui bĕlgrădean, ci a unui om străin de poporul din loc. Dacă dsa voia să facă un serviţ causei, apoi era cu cale ca mai înainte de toate să se informeze dela isvor şi nu a pornì după vorbe culese dela nechiemaţi, şi apoi toate imputările cădeau şi servind on. public cu ceva real, face o faptă binemeritată, dar pornind după rele informaţiuni a păcătuit.

Este în Belgrad popor românesc şi ambele confesiuni au câte două biserici şi prin urmare şi noi avem două, dar trebuie se contraḑic cumcă aceste biserici ar avea mijloace îndestulitoare pentru a esista independinte una de alta.

Piedeca este că parochii sunt cu puţină dotaţiă şi lipsesce şi casa parochială, apoi în prestaţiunile obicinuite stau mai rĕu ca pre la sate, nefiind nici ḑiuă de lucru nici ferdela, apoi tacsa stolară foarte mică.

Numĕrul sufletelor în ambe parochii nu întrece 800.

Ceva fond scolar esistă numai la biserica din oraş, eară cea din Maeri nu are, din care causă încă pre la anul 1865 s'a fost afiliat ambe parochiile în causa scolară. Încă înainte de aceea s'a ridicat edificiu nu numai corespunḑĕteriu ci de tot corespunḑĕtoriu, încât nici după 50 de ani nu va fi lipsă de a se dărima acel edificiu cu 2 sale mari şi 2 încăperi laterale din material solid şi destul de luminos. Clădirea aceasta a consumat puţinele capitale ale bisericei şi până estimp mai aveam şi o datorie contrasă de 500 fl. v. a., care s'a plătit acum.

Afiliarea scoalei cu parochia din Maier a încetat de mult, căci acestia nu au voit a contribui cuota lor la salariul învĕţătoresc şi pre lângă aceea rădicau pretenţiuni de neîmplinit.

Aşa comunitatea bisericească din oraş fu constrinsă după putinţa ei a-şi susţinea scoala.

Una parochie de 3—400 suflete a nevoiă a putut întreţinea scoala, mai ales nedispunênd de venite mari, ci şi salariul de 180—200 fl. mai mult să acoperea prin contribuiri, căci fondul aduce numai cam 80 fl. v. a. pe an. Acest fond s'a infiinţat numai de când avem pe păr. protopresbiter actual, la a cărui înmulţire singur a donat din al seu 120 fl. v. a. şi a mai sfătuit şi pe alţii la asemenea fapte şi că esistă acest mic fond numai dsale este a se mulţumi, căci el 'l-a creat.

Cumcă poporul nostru este mai mult serac şi în jurstări grele de sine se pricepe; de cei bogaţi cam arareori numerăm, şi apoi ei după moda de aḑi grăbesc a-şi da pruncii la scoli cu limba străină.

Nu au aşteptat comitetul şi poporul din A. Julia după sfaturile dela sate, nici de la tineri acum umblători la scoală aspiranţi la parochii, ci încă în anul trecut şi şi mai înainte s'a socotit a îmbunătăţi salariul învĕţătoresc şi au căutat mijloace; au infiinţat un magazin de bucate tot pe sama scoalei, şi fiind că toate aceste nu s'a ajuns, în sinodul estraordinar din Juniu a. c. au decis un arunc de 5% după darea directă a poporenilor, care va ajunge la 130 fl. venit anual, şi aşa cu ajutorul lui D-ḑeu pe anul acesta vom putea escrie concursul de învĕţător cu salariu de 300 fl.

E trist că din trecut acest popor a rĕmas sĕrac şi că ce au fost odinioară în reşedinţa veche a metropoliei române nu mai este; însĕ este şi mai trist cumcă atari centre nu sunt cu nimic ajuturate dela centrul archiepiscopiei, uude acum de mult avem o rugare pentru un ajutoriu de a ne potea clădì casa parochială de care nici în una din parochii nu avem. În alte părţi se dau ajutoare cu ridicata, dar de vaḑa bisericei în un oraş ca Alba-Iulia nu se gândeste nime şi tare ne temem cumcă remânênd neajutoraţi şi ce avem cu greu vom putea păstra şi susţinea.

Veḑi aşa stau lucrurile pela noi*) eară nu cum şi le-a închipuit corespondintele, care nu mai ese din espeptoraţiuni sarbede şi insinuări nebasate. Invĕţătoriul nostru este cleric absolut şi nici e peritoriu de foame. Nu avem poporeni sau conducĕtori cari vênează numai interese private şi cari s'ar îngrigì numai de punga lor. Astfeliu de aserţiune sunt simple calumnii reutacioase, căci puţinii conducători sunt totdeauna la locul lor şi după putinţă promovează interesele bisericei şi scoalei, dar cu serăcia nu poţi face minuni**) ci numai ce este posibil. Ḑice corespondentele cum că facem progrese ca racul şi ca de esemplu se provoacă la anul 1866/7. Acest an este acela în care ambele parochii susţineau în comun scoala, dar apoi a pune în spinarea păr. protopresbiter urmările nesubordinaţiunei maiereninilor înseamnă a nu afirma serios, ci aceea este mai mult eflucsul rancorului ascuns al corespondentului contra persoanei superiorului*.) Corespondentele mai bine ar face a se ocupa de cele ale studiului seu, pre care cam slab le îndeplineşte şi ar face bine când şi-ar păstra sfaturile pentru ocasiuni mai nimerite.

Dacă tênerii nostrii încep cu astfel de denunţiări, atunci rele semne de educaţiune dau la iveală vênḑêndu-şi arama**).

*) Nu va fi tocmai aşa dle corespondente. Privesce puţin mai fără preocupare, şi ca om de inimă ce esti, vei afla poate contrariul. Red.

**) Nu vor fi tocmai sĕraci cei chemaţi a face, aşa scim noi.

Varietăţi.

* (Postal.) Cu 6 August a. c. începând se deschide oficiu postal în comuua Dálnok comitatul Treiscaunelor şi va sta în legătură de toată ḑiua cu cel din Maksa.

Cercul de competinţă va fi Kézdi-Albiş, Dalnok şi Batizfalva.

Va espeda epistole simple şi recomandate, asignaţiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Dálnok	la	9	oare	40	min. dim.
Ajunge la Maksa	„	11	„	„	„ dim.
Pleacă din Maksa	„	1	„	—	— d. a.
Ajunge la Dalnok	„	2	„	20	— „ „

— Cu 11 August a. c. începênd se deschide oficiu de postă în comuna Csik Szt. Király, care va sta în legătură de toată ḑiua cu oficiul de postă din Kézdi-Vásárhely şi Csik-Szereda.

Cercul de comunicaţiune: Csik Szt Imre şi Csik Szent Király.

Va espeda epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni postale până la 200. fl.

Remâne neschimbată ordinea dintre Kézdi-Vásárhely şi Csik Szereda.

Se deschide oficiu de postă în *Retisdorf*, comitatul Târnava mare.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 120 fl. pauşal de cancelarie 40 fl. şi pauşal de transport până la Sighişoara 600 fl.

Suplicile să se adreseze în trei sĕptămâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

* (Cas de moarte.) La 13/25 Iuliu a. c. a încetat din vieaţă în etate de 37 de ani **Alecsiu Bocriu** de **Berivoi** notariu la tribunalul reg. din Elisabetopole.

* **(„Ardeleana“)** institut de credit şi de economii, societate pe acţii şi-a început activitatea cu *1 August st. n. a. c.* Frecuenţa de care se bucură acest institut deja la început este o viuă dovadă că înfiinţarea lui a fost o necesitate simţită de toţi Românii din părţile Orĕştiei. Îi dorim prosperare şi isbêndă desĕvêrşită.

* (Mare lucru 'i dragostea!) Cetim în „Cetăţeanu“ din Bacău:

Teodor Cernat, lucrător la tipografia Tăut, vĕzêndu-se trădat de amanta sa, Mariţa, prin aceea că l'a părăsit fără a voi să se reîntoarcă şi s'a dus la Roman la un armean, numit Chircor Vartirez (zis şi *mĕ rog dumnitale bun*), s'a decis să 'şi curme firul vieţi. Astfel, la 18 a curentei, mai întâiu a voit să se stranguleze, în urmă a înghiţit câte va bucăţi de lapis; pe când acestea 'şi făceau efectul în stomach, numitul s'a încercat să se împusce; din norocire însĕ n'a putut să-şi realiseze scopul, căci a fost surprins de nisce femei.

Chemându-sĕ medicul, i-a aplicat medicamentele necesare pentru combaterea reului provenit din lapis.

Cernat, pe patul de suferinţă, necontenit strigă „se mi se aducă pe Mariţa, că altfel nu voiu scapă ne omorit.“

Bine ar fi ca numitul Vartirez să o trimită înapoi, ca nu cumva în urmă să respundă de sufletul celui ce se va sinucide din causa nepreţuitului obiect ce i-a răpit.

---

*) Va fi! Va fi! Red.

*) Dacă spuind adĕveruri, însemnează a-şi vinde arama, atunci corespondentele nostru, despre care se susţine că e june, a scos din flegmă pre oameni, despre cari noi scim ca ei sunt bĕtrâni. Red.

Loterie.

Mercuri 5 Iuliu n. 1885.

Sibiiu: 14 38 68 26 22

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9 93	9.91
100 marce nemţesti	61.45	61 5 5
London (pe poliţă de trei luni)	125.30	125.—

Nr. 817—831. [1072] 1—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Poplaca două posturi, unul învĕţătoriu diriginte cu 300 fi., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învĕţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învĕţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl., cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sĕrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 400 prot. [1073] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4⁰ lemne de foc din cari se va încălzi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5. Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri până la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii sĕ se înfăţoşeze, — până la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1074] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învĕţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a două grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu două încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului In conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

[1075] **CONCURS.** 1—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs până la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respectivele învĕţătoriu a ţinea şi o strană bisericească, adecă sĕ fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Buninginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 43. [1069] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la două luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumărit, a 6 bucăţi pământuri arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învĕţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învĕţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sĕrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş până la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, paroch şi preş. **Gavriil Todoruţiu,** notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 114. [1070] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

Nr. 367. [1071] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl.; *b)* folosirea unui pământ cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr.; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl.; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Duminecă în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 620 [1064] 2—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor graniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului următoarele staţiuni învĕţătoresci:

1. Postul de învĕţătoreasă la scoala din Voila, comitatul Făgăraşului, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc după trebuinţă.

2. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din Vestem, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, apoi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învĕţătoriu adjunct la scoala din Voila, cu salariu de 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

Concurenţii la aceste posturi au sĕ şi subştearnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali, până în *20 August st. nou* la

Comitetul administratoriu de fondul scolastec al foştilor graniţeri din regimentul I. român în Sibiiu.

Nr. 43. [1058] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea a 3 posturi de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Poiana se escrie concurs cu termin până la *15 August 1885*, totdeodată unul dintre acei învĕţători care va avea cel puţin VI classe gimnasiale se va alege de director; absoluţii vor fi preferiţi

Salarele anuale câte de 300 fl. v. a. ear pentru directorul 400 fl. v. a. se vor solvì din alodiul comunal în rate lunare anticipative.

Dintre 4 învĕţători 2 vor avea a conduce copii de scoală în toate Duminecile şi sĕrbătorile la liturgie, ear 2 vor avea datoria a fi totdeauna ca cântăreţi la Utrenie.

Petiţiunile concursuale instruite după prescrisele legii sunt a se adresa până la terminul de sus oficiului protopresbiterale în Mercurea.

Poiana, în 16 Iuniu 1885.

Comitetul parochial.

Ioan Droc, protop. **Ioan Şerbu,** preşedinte.

[1057] **CONCURS.** 3—3

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Matei Moruşca în parochia de clasa a II-a din Cristesci protopresbiteratul Albei-Iuliei, pe basa încuviinţărei Prea Veneratului Consistoriu archidiecesan ddto 30 Aprile 1885 Nr. 1536 B. se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumĕtate din venitele stolare, regulate în sinodul parochial din 24 Februariu anul curent.

2. Jumĕtate din porţiunea canonică.

3. Jumĕtate din simbria parochială dela 60 familii à 1 ferdelă veche grâu (16 cupe.)

4. Jumĕtate din ḑilele de lucru dela 60 familii sau 40 cr. v. a.

Toate aceste venite dau suma de preste 200 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform „Stat. Org.“ şi regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral în Alba-Iulia până la terminul sus indicat.

Cristesci, în 30 Iuniu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial,

Alecsandru Tordoşan,
protopresbit. gr.-or. al Albei-Iuliei.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. Sibiiu, Sâmbătă 27 Iuliu (8 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Iuliu v. 1885.

O lună de ḑile încă și se începe un nou an scolastic O lună de ḑile încă și o serie de persecuțiuni sistematice va cutriera țeara dela o margine până la ceialaltă, dealungnl și de-a-latul, și această sistematică persecuțiune va fi pusă sub scutul legei, încât adecă sub pretecstul de a esecuta o lege sancționată se vor face aceste persecuțiuni.

Cu 1 Septemvre a. c. se va înaugura o nouă eră în vieața instrucțiunei publice din statul nostru, și această nouă eră va face începutul cu ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică din 28 Maiu, 1885, Nr. 20,301 prin care se stabilesce modalitatea aplicărei articolului de lege XVIII din 1879, privitoriu la obligata învețare a limbei maghiare Această nouă eră va lăsa adânci urme pe calea sa, căci ea trage linia marcantă între o epocă care totuș mai conservà instrucțiunea publică cu scop cultural general, și alta nouă, care a pus instrucțiunea poporului în serviții unor tendențe politice, condamnate de marea maioritate a popoarelor acestor țĕri.

Noi nu ne facem ilusiuni, cuprindem seriositatea situațiunei și o aprețiăm după adevĕrata ei importanță. De aceea ne vom da silința sĕ vorbim cât se poate de clar, ca sĕ nu ni se poată rĕu interpreta cuvintele, căci avem a ne da seamă înaintea publicului român, care are mare lipsă de claritate și resoluțiune în cestiunile de interes public. Va trebuì sĕ ne clarificăm cu multă precisiune și ca ḑiariști, cari suntem puși sub scutul consciinței juraților din Cluș, și în aceste timpuri de necurmată agitațiune a spiritelor pentru anumite direcțiuni politice consciința acestor jurați necurmat este sbiciuită, așa că la o eventuală intentare de proces de pressă, noi nu putem dispensa pe jurații din Cluș dela verdict sub presiunea morală ce domnesce aḑi.

Sub datul 28 Mai, a. c. Nr. 20,301, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică a trimis tuturor jurisdicțiunilor din țară o ordinațiune în cestiunea învețărei limbei maghiare. In fie care scoală va trebuì sĕ se propună cu 1. Septembre a. c. începênd limba maghiară. Nu va putea fi deci aplicat ca învețătoriu individul, care nu va cunoasce limba maghiară în vorbire și scriere, așa, ca el cu succes sĕ o poată propune.

E basată pe lege această ordinațiune ministerială, și încât se abate ea dela lege și vĕdesce fără sfială tendențele reservate ale legei însĕși, este chemarea și datorința confesiunilor sĕ reclame la locurile competente. Noi ca ḑiariști nu ne vom ocupa cu această parte a ordinațiunei, ci o vom privi numai în partea ei basată.

Constatăm deci espres, că prin lege se dispune propunerea limbei maghiare și ordinațiunea regulează modalitățile mai in detaiu. Aceasta spre a nu ni se pute imputa că agităm, sau combatem legi esistente, deși datorință am avea sĕ combatem asemenea legi spre a pregăti terenul pentru timpuri mai puțin turburate, când ele vor trebuì schimbate, spre a restabilì ecuilibrul în viața de stat.

Cu esecutarea acestei legi s'a încredințat administrațiunea — și eată cum. Ordinațiunea s'a trimis tuturor comitetelor administrative din comitate, cu îndatorirea ca ele prelângă datorință, sĕ dovedească și patriotism în esecutarea legei. A primit deci fiecare solgăbirău poruncă, ca sĕ observe strict aplicarea dispositiunilor din lege. Solgăbirăul a dat poruncă notariului din sat, ca el sĕ îngrigească și mai bine, și sĕ raporteze, dacă învețătoriul aplicat la scoala noastră confesională cunoasce limba maghiară în mĕsura, în care o pretinde articolul de lege XVIII din 1879.

Aici venim noi la posibilitatea persecuțiunilor sistematice, cari după a noastră părere nu fac serviții nici instrucțiunei, nici politicei esclusiviste dela noi, nu fac însĕ nici onoare statului cultural în cel din urmă pătrariu al veacului nostru.

Întreg aparatul instrucțiunei publice este pus în mâna organelor administrative, dela a căror grație va depinde soartea sêrmanului învețătoriu, totodată însĕ și ceea a instrucțiunei publice.

Notariul dela sate, care de onest poate sĕ fie cât de onest, numai în casuri escepționale este și om de scoală. Cu ce mĕsură va judeca el destoinicia învețătoriului în cunoscința limbei maghiare, ne putem închipuì. Tot așa putem judeca și cumpĕna dreptății la aprețiarea modului cum se propune acest studiu obligat, care în cele mai multe locuri din țeară se reduce la anevoioasa gimnastică a organelor vorbirei.

Presupunem deci că avem de lucru cu primul organ al resortului ministrului de interne, și el ca om onest face politică cu scoala, pentru scopuri despre cari superiorii lui vor scì, unde sunt plănuite sĕ iasă. Va fi deci principala persoană pentru bietul învețătoriu notariul dela sat. Avem înaintea noastră după cum am ḑis, om onest.

Omul însĕ este om, și ca om el e espus patimelor. Va venì notariul în neplăceri cu învețătoriul și va raporta superiorului, că învețătoriul nu corespunde prescriselor articolului de lege XVIII din 1879. Solgăbirĕul va raporta mai sus și învețătoriul va trebuì sĕ ia lumea în cap.

Aceasta se va face după ce învețătoriul va trece prin multe chinuri și suferințe. Și anume: la alegere va avea sĕ producă testimonii, cari valorează numai atât cât este dispus dl notariu dela sate. Aceste documente vor trebuì supuse aprețiărei inspectorelui regesc de scoale deodată cu suplica la concurs. După ce această nouă instanță va scrie: *vidi*, se va întrunì comitetul nostru parochial și va face lista candidaților, sinodul va alege, părintele protopop va fi tămâiat pentru „*candidație*" în înțelesul vechiu al cuvêntului. În cele din urmă bietul învețătoriu va fi dat pe mâna notariului și prin repartiție abia 'și va incassa salariul seu cel modest, căci poporul și așa nu mai scapă de esecutori.

Aceasta în casul cel mai bun.

Sĕ privim însă lucrul în realitate. Organele dela administrație sunt foarte espuse caprițiului sistemului politic de aḑi. Și în locul prim este espus notariul. O launĕ a dlui solgăbirău îndată clătină simțul de dreptate al notariului față cu învețătorul românesc, ca se nu ḑicem „*oláh dászkel*" după cum cetim prin ḑiarele maghiare. O indispositie a vicecomitelui schimbă radical buna dispositie a solgăbirĕului, prin urmare și pe cea a notariului: ergo și posiția bietului învețătoriu. Un circular al ministrului turbură consciința comitetului administrativ din comitat, și cu ea convingerea vice-comitelui, solgăbirăului, notariului, și cu ei soartea dascălului.

Lucrul până aici merge strună.

Ca din ceriu senin se trezesce numai deodată cutare sau cutare gazetist dintre mulții patrioți moderni, și ventilează o nouă teorie chemată a salva patria. După el întreagă droaia de patrioți moderni începe a lucra opinia publică, bunăoară cum fac acuma cu așa numitele „Kultur-egylet"-uri. La strigătul lor se schimbă de tot radical vederile constituționale ale ministrului, cu el întreg aparatul administrativ: conclusia logică și posiția învețătoriului nostru.

Vom mai adaoge și bogata împĕrăție a pasiunilor de tot soiul, și avem înaintea noastră tabloul unui dascăl românesc cu 1 Septembre a. c. începênd.

E trist și dureros a constata astfel de lucruri în un stat de drept.

Noi ne facem detorința cu risicul de a trage asupra noastră furia ḑiarelor maghiare, cari încep acum a se ocupa cu reuniunea de maghiarisare regnicolară.

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Cătră rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Urmare.)

În jos de Trebusa, la Rona Poiana, se varsă rîul Visso în Tisa care 'și schimbă acì cursul. Punctul e important. În vreme ce Tisa curgea păn'aci dela meaḑănoapte spre meaḑăḑi, se sucește acum și curge dela rĕsărit spre apus. La Rona-Poiana se sfêrșește patria celor cu nădragi roșii, spre apus șed rutenii cari umblă cu nădragi albi, în sus pe șesul Vissoului sunt românii domiciliați. Granița limbei române și rutene se trage prin comunele Saplonța, Sziget, Rona inferioară, Vetrova, Leordina, ear d'acì spre rĕsărit preste munți până la granița Bucovinei. Șesul Vissoului posede mai puține ținuturi frumoase ca șĕsurile din partea de meaḑănoapte ale comitatului. În partea întâiă a aceluia am călătorit cu 4 jidani. O caleasă mare cu doi cai buni și cu trifoiul acela de 4 frunze venise la Nagy-Bocskó după mine, și după ce ne-am cumpĕrat pe cale nescai pești și am stat de vorbă cu o claie de perde-vară și după ce am mai luat pe un bocotan de evreu cu noi, continuarăm espediținea.

Șesul Vissoului e la început strîmt și romantic dar apoi lărgind perde din frumseță. Comunele sunt mari, zac departe unele de altele și se află numai acolo, unde lățimea văii permite lucrarea pământului. Comuna primă e Bistra un sat rutenesc, cea următoare e Petrova, coloniă românească, unde sosirăm udați de ploaie și în cea mai mare întunecime pe la medul nopții. Ovreii mei se puseră înaintea meselor și a dulapurilor, și se rugau cu nenumĕrate închinăciuni. Pe urmă luară niște brânză și vin „coșer" înbiându-me și pe mine. De oare-ce adâncit în gânduri cum eram, era sĕ-mi întrebuințez cuțitul meu, îmi luară unealta, cu acea observare că nu e coșer, — o procedură destul de cuviincioasă, căci de multeori i se ia strĕinului cuțitul cu forța și se vîră în padiment. Noaptea ne-am continuat drumul; am sosit la Leordina și de acì după un drum de o oară la comuna Visso; ea e împărțită în Suseni, Joseni și Mijloceni. Localitatea de căpetenie e Visso-Suseni cu 1936 locuitori romano-catolici, 1742 gr. cat., și 1292 ovrei. Comuna are strade frumoase, mai multe edificii mari și e o colonie însemnată erarială. Ca și în alte locuri și acì coloniștii sunt germani, cari la anul 1810 imigrară în patru familii din Mocra, și cărora ca contingentul principal le urmară Țipseni. Imigrările durară până la anul 1872, dându-se fie-cărui colonist 800 stângini □ de familiă, mai târḑiu se împărți fie-care posesiune așa, că aḑi o familiă are 400 stânjini □ de pământ. După o muncă de 40 de ani pentru erariu, acești muncitori se pensionează asigurându-lise o viață suportabilă la bĕtrânețe. E minunată curtuasia acestor coloniști; de câte-ori te agrăiesc, mai totdeauna își ridică pălăria și merg chiar așa departe, că în loc de „cerere" ḑic „rugare" d. es. „rîul sĕ roagă de a fi regulat," ori îndată ce vorbesc de animale se folosesc de următoarea frasă: „me rog de ertare — vaca mea etc." Copii Germanilor Vissoani învață în scoală afară de limba germană și cea maghiară; în bis. se predică numai în limba germană, cu toate acestea însĕ nu a-și sta bun pentru continuitatea Germanismului, de oare-ce preotul și funcționarii de acì sunt prea pătrunși de idea de stat național maghiar. Românii acestui ținut trec de oameni onești, nu-s hoți și tălhari ca cei de pe la Sziget, ci cu ajutoriul erariului au ajuns în stare bună și — tind de a se emancipa de sub domnia jidanilor;

Ne vom reasuma în puține cuvinte.

Se inaugurează un nou sistem de persecuțiune în scoală. Soartea învețătoriului e dată la dispositiunea organelor administrative, la cari rola principală o va juca actualul curent politic, și se poate că vor mai întrěvenì și pasiunile omenesci.

Va trebuì deci sě facă politică învețătoriul după porunca notarului, căruia îi dictează solgăbirăul, și asta spre a se testifica, că el e bun învețător în sensul articolului de lege XVIII din 1879.

A degrada în așa mĕsură instrucțiunea publică este îngrozitoriu, și noi în indignațiunea noastră curmăm la acest loc firul cercetărilor noastre.

Revista politică.

După cum am anunțat deja Maiestatea Sa împĕratul și regele nostru a făcut visita la împĕratul Germaniei alaltăeri. Biroul de corespondență aduce următoarea telegramă, datată dela 6 August 1885: „Favorisați de timp foarte frumos Maiestatea Sa împeratul și regele Francisc Iosif și împĕăteasa-regină Elisabeta a sosit punct la 6 oare și o mulțime de popor de mai multe mii i-a salutat cu entusiasm. După obicinuitele salutări Maiestatea Sa a mers printre notabilități la brat cu Maiestatea Sa împĕăteasa regina spre poarta castelului dela baie, unde împĕratul Germaniei aștepta sosirea Maiestăților lor. Împĕratul Wilhelm a sărutat mâna împĕrătesei regine, a sărutat de trei ori pre monarchul nostru și în cuvinte de tot simpatice 'și-a manifestat mulțămirea pentru această revedere. De aici apoi urmați de suitele din ambele părți, s'au dus în locuința împĕratului, unde au pe trecut 17 minute, de aici s'au dus apoi la Hotel. La oarele 7½ Maiestatea Sa a făcut o preumblare prin orașul splendid iluminat.“

În legătură cu aceasta se vorbesce cu multă probabilitate de întâlnirea monarchului nostru cu țarul Russici. Întâlnirea va avea loc în 23, 24 și 25 August în Kremsier lângă Olmŭtz. Se susține scirea că mai mulți amploiați de curte petrec în residența episcopală, spre a lua preparativele de lipsă. Spre a putea primì visita țarului s'au închiriat două hoteluri în Kremsier.

După o telegramă din Belgrad cestiunea orientală se mărginesce la ciocniri parțiale în graniță. Așa dilele acestea s'au luat la păruială arnăuții cu sêrbii lângă Novi-Bazar.

Despre această luptă diariul „Dnevnic“ scrie: În diua de 19, nisce bande de arnăuți au năvălit asupra satului sêrb Slati-Potoc, ale cărui case sunt foarte bine construite. Bandele jefuiră tot. Într'o casă, patru arnăuți cerură dela stăpânul casei ca sě le frigă un miel și sě le dea vin. Dorința lor a fost imediat satisfăcută, tâlharii prândiră și după masă ordonară familiei întregi de a prândì la rêndul seu. Când acestia împliniră și ultima dorința atunci tâlharii începură a jefuì casa și apci omorîră pe membrii familiei. Barbariile și cruțimile de această natură s'au făcut și prin alte case, cadavrele celor omoriți au remas espuse la arșița soarelui, căci cei remași în vieață fugiră din sat. Bandele de arnăuți părăsind satul s'au ascuns prin munți, ear autoritatea turcă la ajutoriul căreia s'au adresat fugarii, n'a luat nici o dispositiune pentru a-i urmări; scirile din această parte ale țerei sunt foarte triste, o rescoală generală a sêrbilor este în ajun de a se face, aproape toate satele primesc arme din Serbia, autoritatea otomană nu scie ce sě facă. Se dice că năvălirea arnăuților se datoresce evenimentelor cari au avut loc la Sienica, unde sêrbii se adresară la Osman-Mitesarif-pașa, cerêndu-i arme pentru a se putea apăra în contra tâlharilor. Autoritatea a dat de scire arnăuților, ear sêrbilor le făgăduiră arme.

Alarma diarului „Norddeutsche-Allgemeine Zeitung“ n'a produs în Paris resultatul, la care s'a așteptat poate lumea. Tonul resboinic din Berlin a lăsat reci pe francesii, de altcum sanguinici. Aproape toate diarele francese au reprodus articolul diariului din Berlin și l-au comentat numai în câte-va cuvinte.

Diarul „Journal des Débats“ este de părere că alarma de rĕsboiu din Berlin este numai o apucătură spre a putea urca budgetul militar, apucătură, de care nu odată s'a folosit diarul cancelarului de fer. Tot așa cred „Figaro“ și „Eveniment.“ „Matin“ esplică lucrul cu privire la politica esternă a Germaniei. În urma schimbărei ministeriale în Anglia vor trebuì sě între noue evoluțiuni în politica esternă a Germaniei. Spre a putea prepara terenul la asemenea evoluțiuni, a fost de lipsă articolul amenințătoriu al diariului din Berlin. Altcum nu se poate esplica, cum vine un diariu de calibrul lui „Norddeutsche Allgemeine-Zeitung“ sě alarmeze lumea pentru lucruri nesciute.

În asemenea ton vorbesc și celealte diare franceze și ele își esprimă mirarea pentru-că la toată ocasiunea Germania dovedesce sub ce secuestru de politie e pus guvernul frances.

„Republique francaise“ nici nu ia notiță de această afacere.

Cestiunea dintre Anglia și Rusia stă tot în stadiul de mainainte. După scirile cele mai noue rĕsboiul va urma fără nici o cruțare, și aceasta îndată ce Anglia va trece preste alegerile parlamentare.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ferihaz, în 20 Iuliu 1885 v. Onorate dle Redactor! Deși puțin am întârdiat, totuș cred a-mi împlinì o datorință, când vin a ve ruga sě binevoiți a da loc în coloanele prețuitului diar ce redactați următoarelor șiruri:

Dumineca 16/28 Iuniu anul c. a fost pentru poporul român din Sighișoara o di de bucurie, o di de înnoire sufletească și mângăere în dilele suferințelor, căci în această di ținêndu-se esamenul public la scoala română elementară din Sighișoara sub conducerea dlui administrator protopresbiteral Dimitrie Moldovan, publicul ascultătoriu a avut ocasiune a se convinge, că progresul îmbucurător ce l'a plantat pe terenul instrucțiunei docenții acelei scoale în tinera generațiune, este un atare progres, care nu numai că face onoare conducătorilor și însuși poporului, ci aprețiând el și pe viitoriu cualificațiunea și activitatea factorilor instrucțiunei se va înălța tot mai mult pe scara intelectuală spirituală și va putea da societătei omenesci membrii folositori de tot rangul și starea.

Rĕspunsurile aproape a tuturor elevilor din diferitele obiecte de învețământ date la moment, indubios, chiare și respicate, perorațiuni rostite de elevi și în celelalte două limbi ale patriei, nu numai că a atras atențiunea publicului, ci a încântat mult pe ascultători și a sădit în inimile ascultătorilor români nouě putere de viață și resistință tainică dar activă în cercul seu restrîns, față de greutățile timpului care șoptesce: curaj și bărbăție! căci de și ne mișcăm greu împedecați dar înaintăm pe nesimțite.

Domnilor docenți a scoalei noastre române din Sighișoara Ioan Muntean, Nichită Luculeț și Ioan Berescu se cuvine onoarea, când în acest mod viu a clasifica în public atinsul esamen, ceia-ce cred că nu o fac contra consimțĕmêntului ascultătorilor presenți la esamen.

Deși poate s'ar afla voci criticante cari combătênd în parte mică metodul numiților domni învețători în predarea unor obiecte de învețămênt vor supune criticei și această corespondență totuși susțin că nu esageres, pentru că activitatea diligentă merită recompensa laudei.

Domnii învețători au făcut mult mai mult ca mulți alți învețători în posturi cu mult mai favorabile, nu încape deci nici o critică asupra dlor, ci sě-i îmbărbătăm a susținea activitatea de până acì și pe viitoriu în cariera ce au îmbrățișat, carea pe cât de onorifică pe atât de grea și nerecompensată este și sě pretindem dela toți învețătorii nostri și sě-i sfătuim că astfeliu sě se silească a face destul chemărei și silința le va salva consciința de mustrarea nemulțămirei și a neîndestulirei personale, eară poporului îi va aduce servicii legate de oficiul învețătoresc, nu numai folositoare ci și fericitoare.

Decorarea gustuoasă a salei cu tabloul familiei regale, a sântei treime, a fericitului Andreiu și a Escelenției sale Miron Romanul s. a. toate îmbrăcate în cununi de flori, și preste tot buna ordine și curătenie în sala de esamen dădeau o strălucire impunătoare acestei sĕrbări.

Publicul ascultător a constat din puțintica inteligință a Sighișoarei, mai mulți învețători români din comunele tractuali oficios poftiți la acest esamen și în parte mare din părinți de ai scolarilor cari tresaltau de bucurià în reușita laudabilă a esaminărei copiilor lor.

Laudă merită și poporul din Sighișoara care, cu această ocasiune a arătat interes viu față de învețământ, presentându-se într'un numĕr așa considerabil la acest esamen, încât înticsită sala de mulțime, mulți erau siliți a asculta din ambit și pe sub ferestrile scoalei decursul esamenului.

Domnul administrator protopresbiteral prin cuvêntul seu de închiare bine acomodat a pus la inima poporului Sighișorean însĕmnătatea învețământului, îndemnându'l la aprețiarea învețătorilor activi, prin cari singuri va putea prospera învețământul spre fericirea generațiunei următoare, ear pe învețători ia îmbărbătat, a urma ținuta activă de până acì și pentru viitor, că așa făcêndu-se vrednici de stima poporului, sprijiniți de acesta sě i poată aduce servicii folositoare.

Preste șase oare a durat esamenul, dela una oara după ameadi până după șepte, când plin de mulțămire publicul depărtêndu-sě, — poporul Sighișorean în parte da espresiune de mulțumire față de Domnii învețărori, eară alții lăudau buna conducere a dlor preoți din loc (veteranul protopresbiter emeritat Dl Zachariă Boiu și administratorele protopresbiteral actual dl Dimitrie Moldovan) carea sin-

---

islaeliții din contra sunt depravați și indolenți și circulează despre dênșii nisce faime uricioase.

Administrația comunală în acest ținut e foarte slabă, de unde se poate esplica și starea cea rea în care se află comunele.

Borsa și Vissoul ar putea sě fie într'o stare cu mult mai bună, aceea posede 54,000 de jugere pădure, ear aceasta 22,000. Din aceea s'ar putea face pe lângă o economie rațională un capital de 1 milion și ½ fl., ear comuna a doua ar putea dispune de un capital de 700,000 fl. De present ambele comune se pot numì mai mult sĕrace decât bogate. Jidanii au priceput și au cumpĕrat copacii în natură dela comune, solvind câte 2 sau 3 cruceri pe unul, pecând la Szegedin îl vênd cu 50 până în 60 de cr.

Administrația comitatensă e ca și cea comunală. Următoarea întêmplare o caracterisează pe deplin. Un rîu, care servesce ca motor unei fabrici, făcù în primăvară pagube însemnate locuitorilor, în urma cărora comuna intentă proces de desdaunare în contra proprietarului fabricei. Subcomitele venì în persoană la fața locului, ca sě asculte jalba oamenilor și i asigură că li se va face dreptate. Numai că directorul fabricei primì pe subcomitele foarte afabil și sciù sě-l abată dela temă prin cuvintele: „dar roguve dle vicecomite, despre asta vom putea vorbì și mai târdiu.“ Înainte de prând mai avură încă o convorbire secretă, și la prând vicecomitele nu putea lăuda îndestul importanța fabricei, care este un dar pentru ținut, și care trebue sprijinită. După prând se presentă din nou representanța comunală ca sě se încunoscinteze despre starea lucrului. „Tăceți“ îi domolì oficiantul, „fiți mulțămiți.“ „Dar nu se poate replicară acestia, „nu ni s'a dat încă nimic.“ „Se ve țineți gurile, că ve dau eu vouă, blăstămaților.“ Din norocire guvernul a început sě facă reforme și pe acì, și este de dorit ca acele sě se esecute în modul cel mai energic.

Referințele solului în urma positiunei înalte nu sunt tocmai favorabile. Earbă destulă se produce numai dacă se gunoiește din greu, cucuruzul se aduce peste vară din Bucovina. Ceva original îți bate la ochi în Visso, ceea ce se poate vedea și mai încolo în comunele din Galiția. Toată localitatea e împrejmuită cu pari lungi legați între sine cu fire de sirmă, sirma se ridică alocurea câte un pătrar de cot și se sloboade ear cu sucituri curioase, stêrnind în strein o deosebită dispositiune de ris. Aceste sirme joacă la israeliți un foarte mare rol. Ele 's construite de dênșii și conduc dela o casă jidovească la alta, ajungênd în dilele de Sâmbătă la cea mai mare însemnătate. Între marginile acestei rețaue îi este permis jidanului a umbla cu lucruri, pe cari de altmintrea Șabbesul le opresce, așa de esemplu cu cârpe, cu cărți, cuțite și bani. Alții dic că parii acestia arată că în locurile respective au ajuns la putere jidanii și domnesc asupra creștinilor, — de sigur o părere dictată de ură și reință cu scop de a combate pe jidani mai ușor, în loc ca sě se lucre în contra lor cu perseverantă, putere și unire. În privința aceasta maghiarii și germanii fac întocmai ca și românii, deși mai cultivați, dar se poartă tot așa de indiferenți. Poartă d. es. germanul vre-un proces, la care ar putea câștiga 500 fl., nu'l urmărește până la fine, ci se lasă sedus de câte un Jidan care sub masca mielului îl înșală, și tot lucrul se finește cu aceea, că jidanul împrocesuat mai capĕtă dela german 100 fl. ca bani de împăcare.

Pescuitul de present este destul de neinsemnat. Până acum dai în rîu la tot metrul de păstravi, și se prindeau în fie-care di câte 300, adi pelângăi toată truda uu poți prinde mai mult de 100 în trei dile. Causa decadinței pescuitului este că până acì tot insul era îndreptățit sě pescuiască după plac, și astfel s'a folosit de dreptul acesta cu rociu și unghiță fie-cine. Afară de aceea și comerciul cu plutele a adus multă stricăciune între păstravi.

Bani circulează foarte puțini în aceste ținutui ale Ungariei. De vrei sě schimbi o bancnotă de 10 fl, ai timp destul sě prânzesci și sě mai și dormi una, dacă cumva nu ți se impare mai bine sě conversezi cu cârcĭmăreasa. Ear de ai fi silit se schimbi o hârtie de 100 fi. ai aștepta oare întregi până ți s'ar aduce vestea, că toate încercările au fost zadarnice.

gură urmată de popor a adus scoala la o stare vrednică de imitat.

Seara a urmat o cină, la carea din partea dlor învĕţători din loc a fost poftiţi colegii esterni cari au luat parte la esamen. Acì s'a rostit toate în onoarea şi sănătatea domnilor bărbaţi, cari conduc destinele noastre bisericо-scolari, în sănătatea dlor preoţi şi învĕţători din loc, discutându-se cu viu interes din partea mai multor învĕţători şi lucruri ponderoase de ale învĕţĕmêntului, prin cari se poate uşura progresul în instrucţiune. *Zaharie Ganea*
paroch.

Varietăţi.

* (Învitare.) Adunarea generală a despărţĕmêntului IV (Sebeş) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român se va ţinea în est an la 6 Septembre a. c. st. nou în comuna Căstĕu, pretura Orĕştiei.

La aceasta adunare se învită cu toată onoarea toţi membrii aparţinători acestui despărţĕmênt, precum şi alţi iubitori de cultura şi progresul poporului român.

Sebeş în 5 August 1885. Direcţiunea desp. IV.
Ioan Piso, dir. *Danil David*, secr.

* (Efectele maghiarisărei). Merge departe încercarea cu maghiarisarea. Ḑilele trecute o adresă trimisă la ḑiarul nostru a trebuit să colinde întreg Sibiiul în mai multe ḑile. Lucrul este uşor de esplicat. Amploiaţii respectivi au tradus *„Telegraful Roman“* pe unguresce. Astfel titula era: N. N. *„távirda hivatal.“* Cuvêntul *„Roman“* nu-i a convenit respectivului amploiat, căci atunci era: *„román távirda hivatal.“*

Nu scim încât colegilor dela celelalte ḑiare li s'a întêmplat ca şi noue, în acest cas lumea nu va afla nici pre redactorul dela: *„Erdélyi Hirlap,“* nici dela *„Felvilágositó“* nici dela *„Szoszék“* ca să retăcem pe celelalte.

Facem progrese în comunicaţiune şi administrare.

* (Nostim.) Ḑiariul „Magyar Polgár“ ne aduce scirea că Preasânţia Sa P. episcop al Aradului Ioan Meţianu n'a contribuit cu bani în folosul reuniunei de maghiarisare din Cluş.

Avea adecă Preasânţia Sa bunul obiceiu — după cum ne spune M. P. că în toţi anii contribuia cu câte 15—20 fl. la petrecerea arangiată în Budapesta de către junimea studioasă din Arad. În anul acesta junimea aradană a arangiat o petrecere în favorul reuniunei de maghiarisare, şi Preasânţia Sa a retrimis învitarea fără motive sunătoare.

După a noastră părere e bun acest obiceiu al Preasânţiei Sale, şi noi întorcênd faţa ḑicem: Să ţină Dumneḑeu acest obiceiu al Preasânţiei Sale.

* (Căsătoria la turcomani.) Societatea regală de geografie din Londra a dat acum câte-va ḑile la teatrul universităţei, o serată, în cursul căreia generalul sir Peter Lumsden, reintors de curênd din Afganistan a ţinut o interesantă conferinţă asupra moravurilor poporaţiunii turcomane, care locuesce în nordul Heratului.

După povestirea sa, femeile turcomane sunt de timpuriu obicinuite la lucru. Când s'au logodit, îşi fac singure trusoul şi pe cât este putinţă articolele viitoriului lor menagiu, până chiar şi covoarĕle şi mobilele. După obiceiul local, logodnicul dă maina nainte de nuntă părinţilor fetei un dar, de ordinar el consistă din 100 de berbeci; cu toate acestea darul se poate face şi în bani. După ce viitoriul soţ s'a înţeles in această privinţă cu părinţii fetei, organisează pentru celebrarea căsătoriei curse de căi sau alte sĕrbări, care ar plăcea amicilor sei. În urmă gătesce o cămilă cu toate trebuincioasele, pe care o trimite viitoarei sale soţii şi care trebue să joace un rol oare care în ḑiua nuntei.

În aceea ḑi, logodnica şade pe un covor înaintea unui cort, încunjurată de membrii familiei sale. Membrii familiei viitoriului soţ vin atunci pentru a o lua, dar amicele logodnicei se opun ca să nu o ia aruncându-le în cap ouĕ crude şi alte proiectile; femeile mai în vêrstă iau parte la luptă aruncând în învălmăşală lămâi şi struguri, şi învălmăşala devine generală. În mijlocul luptei sosesce logodnicul, care se aruncă printre grupele luptătorilor, liberează pe viitoarea sa soţie, şi o urcă pe cămila de care am vorbit. Îndată fie-care îşi pune armele jos şi logodnicul îşi duce logodnica in mijlocul felicitărilor şi al strigătelor de bucurie ale asistenţilor.

* (Ovreii la Paris.) Ḑiarul israelito-german „die Judische Presse,“ publică statistica următoare asupra ovreilor: în 1789 numĕrul total al ovreilor din Paris atingea d'abia (!) cifra totală de 500. În 1806 ei erau în numĕr de 3000; în 1842, 12000; şi în 1872 40000.

Se socoate astăḑi la preste 50000 cifra poporaţiei israelite din Paris. Ca esemplu al progreselor pre care le face rasa ovreiască în diferitele ramuri de servicii publice, cifrele următoare care privesc armata pot fi de ajuns: În 1821, armata avea in rândurile sale un singur general ovreu, baronul Wolff, un şef de batalion şi trei căpitani. În 1883 erau sub drapelele francese 5 generali ovrei, 5 coloneli, 9 maiori, 25 şefi de batalion, 90 căpitani, 89 locotenenţi şi 104 sub-locotenenţi.

Cu asemeni oşteni e lesne de înţeles, cum nivelul curagiului a scăḑut atâta în armata francesă. Garnizona Metzului trebue să fi avut mulţi ofiţeri ilustrii prin lungimea perciunilor părinţilor lor! Exmareşalul Bazaine avea de sigur cel puţin doi adiutanţi descendinţi din Moise.

Dar, în această privinţă, confraţii dela „Independinţa strĕină“ sunt mai tari decât noi.

* (Din păcatele doctorilor.) 'Mi aduc aminte de un cuvênt glumeţ. Unul dintre urmaşii lui Esculap lăudându-se pe el şi pe toţi confraţii lui: ḑicea către cine-va: Soarele se înalţă ca să lumineze isprăvile noastre; — iar pământul se grăbesce să ascundă păcatele voastre, îi răspunse cel alt.

Acest adevĕr trist îmi veni în minte citind în ḑiarele franceze următorul fapt întêmplat la Paris de unăḑi:

„Este aproape o luna decând o tinĕră femee, dna Faivre ce locuia în strada Charpentier, fu apucată de durerile naşterei. Bărbatul aduse îndată o moaşă, care după multe silinţe, declară că'i este peste putinţă să termine naşterea; ce era de făcut? In mijlocul nopţii, şi cazul atât de grav. Moaşa alergă la postul de poliţie şi găsì un doctor inscris pe lista serviciului medical de noapte, pe care-l rugă să vie ca să dea ajutoriu.

Medicul se duse unde fusese chemat; ajungênd la căpătâiul bolnavei declară, că era de nevoiă de o operaţiune gravă ce trebuia făcută, şi că'i va trebuì concursul unui alt confrate. Până acì nimic de învinovăţit, dar dênsul adăogă: aceste îngrijiri, vor costa cel puţin suma de 200 lei, şi ve sfătuesc să aşteptaţi până dimineaţă la oarele 8 (pe vremea aceea ceasurile erau 5) pentru a băga bolnava în spital.

Bărbatul protestă, declarând că nu voesce să-şi trimeaţă femea în spital, pe de altă parte nu putea să dea decât 100 de lei, tot ce avea deocamdată; restul se obligă să-l plătească mai târḑiu.

Doctorul răspunse că nu primesce în aceste condiţiuni, de oare-ce 200 lei este minimul sumei, ce un medic poate să ceară pentru o operaţiune care cerea presenţa unui alt coleg. Mai bine femeea să fie dusă la spital unde va nasce gratis. Bărbatul însă refusă din nou; vĕzênd suferinţele femeei sale mărite din causa acestei discuţiuni dureroase, lăsă pe doctor să plece, şi aleargă după un altul care primì să facă operaţiunea pentru 100 lei şi fără nici un ajutor, dar... femeea murise.

Aşa este că nu toţi doctorii înţeleg devotamentul pentru cei sĕrmani? Trebuia să se mai tocmească la capătâiul murindei.

Acesta-i faptul.

* (De ale vremei.) Astăḑi la oarele 8 şi jumĕtate s'a descărcat o grea fortună asupra oraşului nostra. Fulgerile şi trăsnetele se descărcau una peste alta.

Preste o jumĕtate de oară ceriul s'a înseninat din nou, şi avem earăşi timp frumos. Pagube însemnate se vor fi făcut numai în pomi.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Iulie 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 30 Iuniu 1885	58,923.90
Depuneri	165,523.57
Cambii rescumpĕrate	259,343.61
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	62,440.62
Interese şi provisiuni	18,307.04
La fondul de pensiune	27.75
Monetă vêndută	36,879.18
Effecte	17,557.—
Conturi curente	89,400.19
Diverse	314.46
Suma fl.	708,717.32

Eşite.	fl. cr
Depuneri	145,522.08
Cambii escomptate	257,233.74
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	99,646.—
Interese pentru depuneri	54.98
Contribuţiuni şi competinţe	5,659.73
Salarie şi spese	2,482.18
Monetă cumpĕrată	32,884.54
Conturi curente	97,751.16
Diverse	317.32
Dividendă	18,400.—
Numerariu cu 31 Iulie 1885	48,765.59
Suma fl.	708,717.32

Sibiiu, 31 Iulie, 1885.

I. G. Ioan, director esecutiv. *Iosif Lissai*, comptabil.

Spre nord-ost dela rîul Visso, iese un rîu din munte, care se varsă în Visso. Acesta poartă numele şod de „rîu de apă,“ sau pe scurt „apa“. Tradiţia ḑice, că germanii colonisaţi i-ar fi dat numele acesta. Când întreba adecă unul pe celalalt unde mergi, acesta îi reflecta scurt „la apă.“ Oficianţii forestieri au maghiarisat numele german (Wasserflus) întrun mod minunat, şi numesc rîul dela Wasser: Vasér (adecă vênă de fer.) Şesul format de rîul acesta este unul dintre cele mai frumoase şi mai romantice dintre toate ce se află în Maramurĕş. La început are un caracter blând; trecem pe lângă câteva grupe de case, vedem Ţipseni ocupându-se cu aşeḑarea copacilor pe apă; valea se face tot mai strimtă şi mai strimtă, afară de noi nu este nime p'acì, şi ca o virgină îşi desvĕlesce natura încetul cu încetul farmecile sale. Braḑi şi alţi copaci puternici formează un amestec frumos; din când în când se ivesce câte o luncă cu vite, ca pe alpi, şi rîul sburdalnic îi dă tabloului un farmec deosebit. Ce cotituri ne arată şesul şi rîul! Sghiaburi de stâncă stau lipite unele de altele, ni se pare, că acum acum se surpă pe noi. Drumul se cotesce, ear cărăuşul ne arată o coastă, unde în earna trecută îi sfăşia-se ursul o vacă şi doi viţei; prin stânci se ivesc mai multe pesceri şi ni se spune, că în una dintre ele îşi ascundea comorile o bandă de tâlhari. La gura unui riuleţ se lărgesce şesul, aici sunt grămădite nenumerate trunchiuri de copaci pe lângă cari lucră o grămadă de Ţipseni. Un trunchiu ne închide calea şi când să trecem preste el, se isbesce căruţa de un bolovan şi se răstoarnă, ear noi ne dăm preste cap. Continuăm drumul în şesul minunat; deasupra şi înpregiurul nostru totul e pădure. Sus pe coastele dealurilor se zăresce din când în când câte o cruce aducêndu-ne aminte, că un om au ucis pe altul, că un lemnariu şi-au folosit rĕu sĕcurea. De ce? Cine o poate scì. Din gelosie, luptă pentru esistenţă, ceartă, poftă de furt — de sigur din aceste, fiindcă natura omenească pretutindenea e tot aceia; dar cine poate cunoasce casul de faţă, cine poate să ne spună suferinţele acelei inimi sêrmane, care s'a frânt acì, unde natura e încă străveche, unde visează florile în tăcere şi păserile îşi cântă dulcile lor versuri? Pretutindenea pătrunde omul sĕlbătăcimea, şi unde se ivesce mai totdeauna profanează, el, care poartă cu sine blăstĕmul lui Cain. — Doi gendarmi zac la o cotitură a drumului în earbă, ne salută cu respect; îndată se ivesc brădeturile pompoase ale erariului, cari în frumseţa lor samănă cu un regiment de cătane în paradă. Rîul se aruncă vîjĕind şi spumând către vale, în contrast cu ceriul lin şi vênĕt, preste care călătoresce strălucind globul de aur al soarelui. Ceasuri întregi tot aşa mergem pe valea aceasta, spiritul nu se conturbă prin nimic şi fantasia îşi poate face visurile sale romantice.

(Va urma.)

(Un mijloc pentru femei.) Ischl, Austria. Domnule, Am folosit de câtăva vreme pilulele de Elveţia ale potaecariului R. Brandt, şi ele mi-au folosit foarte mult Pătimeam adecă de umflături şi nu aveam scaun regulat. Cu stimă: Anna Müller, Spenglermeisters Wwe., Brenner în casele lui Fr. Schahinger, nr. de stradă 30. E de observat că fiecare şatulă se aibă ca etichetă o cruce albă în materie roşie şi iniţialele R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.65	98.55
Renta ung. de hârtie	92.15	92.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.60	148.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 20	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drnmul de fer orient. ung.	123.50	123.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.29	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	102.50	102.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.—	98 —
Sorţi ungu eşti cu premii	119.50	119.50
Sorţi de regularea Tisei	120.30	120.—
Renta de aur austriacă	108.90	109.—
Acţiuni de bancă austro-ung	877.—	874.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.50	287.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9.95	9.91
100 marce nemţeşti	61.45	61 50
London (pe poliţă de trei luni)	125.35	125.45

Nr. 377. [1081] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber şi doi stângeni lemne de foc.

2. Şinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Şona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludişor, cu salariu anual de 120 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luţa, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

7. Herşeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

8. Veneţia superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de
a) în bani gata 120 fl. v. a.;
b) folosirea grădinei scolare;
c) cuartir liber în edificiul scoalei;
d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste staţiuni, au a-şi ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 420. [1079] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs până la 16 August 1885 st. v. şi adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi şi dacă va scì forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta ḑejunul şi prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolişul mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina scoalei cari dau la oalaltă 300 fl.

3. Pentru Lupşa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoş-Miclesci, leafa în bani 200 fl.

5. Pentru Mogoş Valea barnei, în bani 100 fl. şi 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani şi 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupşei 100 fl. în bani şi 12 ferd. bucate.

8. Pentru Runc 134 fl. în bani şi 15 ferd buc. şi 60 pf. legumă.

9. Poşaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punţi legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăş-Brăzesci învĕţătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕţătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate şi 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir şi lemnele necesari precum şi diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕţătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. şi a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia *până în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta până în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

---

ad Nr. 236. [1078] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în douĕ rate decursive, şi anume: în 1-a Ianuariu şi 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕţătoresc, sunt poftiţi a subşterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial

Cluş, 20 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — şi anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiele: Cerna şi Păroasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop şi Poeniţa-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕţământul are a se ţinea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne.

8. Heşdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernişoara, Topliţa, Goleş-Buzdular, cu învĕţământ în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir şi lemne focale, precum şi folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Ruşor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne.

Haţeg la 19 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 472. [1084] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum şi cortel liber şi lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subşterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zernești în 18 Iuliu 1885.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 438. [1077] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Braşovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos*

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din casa bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. şi 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Să fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Să fi terminat cursul pedagogic sau teologic şi să aibă testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele elementare capitale şi diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificaţi şi cu pracsă didactică vor fi mai preferiţi.

c) Să scie cânta şi propune cântările, grădinăritul şi gimnastica.

În fine sunt obligaţi a ţinea scoală de repetiţiune.

Alegerea la această staţiune se va efeptuì la *6/18 August a. c.*

B) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Să fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Să aibă atestatul de cualificaţiune pentru scoalele populare şi diploma din limba maghiară, asemenea să cunoască cântările, grădinăritul şi gimnastica.

Cei mai cualificaţi şi cu pracsă vor fi preferiţi.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Braşov, în 6 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

[1082] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕţători şi unul de învĕţătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu şi 1° lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar şi repartiţie, cuartir liber şi 4° lemne de foc, din cari are a se încălḑi şi sala de învĕţământ.

3. Ponorel: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir natural şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleş: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, şi lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuş: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemne trebuincioase de foc.

Condiţiunile pentru aceste posturi sunt: competenţii să fie gr. or., să aibă atestat de cualificaţiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

[1083] **CONCURS.** 1—3

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română şi maghiară este de ocupat un post de învĕţător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuinţă potrivită, culină şi grădină.

Concurenţii vor produce;

1. Testimoniu despre etate şi religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviţiul de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraş-Severin din Lugoş, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕţător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârḑiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 423. [1060] 2—3

EDICT.

George Rujan din Mercurea protopresbiteratul Mercurei, carele de 5 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Anastasia Filip din Reciu şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 3 *luni de ḑile* dela publicarea acestui edict căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscinţa publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârcimărit în comuna **Alma** şi a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, ḑimineaţa la 9 oare la casa sfatului din Alma**, la care în sensul §. 15 din instrucţiunea urbarială se citează toţi cei interesaţi.

Cu conducerea pertractărei s'a încredinţat judele de tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p., president substitut.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La numerul acesta se adauge un suplement.

Nr. 516. [1076] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin două clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2 Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsĕsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălĕncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalĕu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învĕţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 817—831. [1072] 2—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Poplaca două posturi, unul învĕţătoriu diriginte cu 300 fi., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învĕţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învĕţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl, cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sĕrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 142. [1061] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională greco-orientală română din Porcesti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *9 August a. c. st. v.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigulni.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administrator ppresb.

Nr. 400 prot. [1073] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4⁰ lemne de foc din cari se va încălzi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5 Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri până la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii sĕ se înfăţoşeze, — până la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1075) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învĕţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a două grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu două încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului În conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

[1075] **CONCURS.** 2—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs până la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respective învĕţătoriu a ţinea şi o strană bisericească, adecă sĕ fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Buninginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 43. [1069] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la două luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumărit, a 6 bucăţi pământuri arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învĕţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învĕţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sĕrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş până la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, paroch şi preş. **Gavriil Todoruţiu,** notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 114. [1070] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

Nr. 367. [1071] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl.; *b)* folosirea unui pământ cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne.

2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl.: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Duminecă în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 103. [1065] 2—3

CONCURS.

La scoalele medii și la scoala normală (primară) române gr. or. din Brașov, sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de filologia classică ca studiu principal; istoria și limba română ca studii auxiliare, pe lângă cunoascerea limbei și literaturei maghiare, conform §. 61 din legea de instrucțiune; la gimnasiu;

2. un post de profesor de chemiă, merceologiă, technologiă, ca studii principale, fisica, limba română, magiară ori germană, ca studii auxiliare; la scoalele comerciale și reale;

3. un post de profesor secundar de musica vocală, pentru gimnasiu, scoala comercială și reală și la clasa a IV și V-a de fete;

4. un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală și normală;

5. un post de profesoară la clasa IV și V-a de fete;

6. un post de învețător la scoala normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27. August 1885.

Concurenții vor adresa petițiunile lor către subscrisa Eforiă, instruite cu documentele:

a) că sunt de națională tate români și de religiune gr. orientali;

b) că au purtare morală și politică bună;

c) că sunt sănătoși;

d) că reflectanții la posturile de sub Nr. 1 și 2, au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune din anul 1883 §§. 29, 30, 61 și 62, în combinațiune cu dispositiunile în vigoare a le autorităților bisericesci confesionale rom. gr. or. din Archidiecesa Transilvaniei;

e) reflectanții la postul de sub No. 3, să producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservatoriu de musică, sau că posede cunoscințe temeinice de musica vocală și instrumentală;

f) concurenții la postul de sub Nr. 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate capacitatea lor a instrui în gimnastică;

g) concurenții la postul de sub Nr. 5. au să documenteze că posed cunoscințele necesarii în toate lucrurile de mână femeești, nu numai în cele de lux, dară mai vêrtos în cele de lipsă pentru ducerea unei economii solide; că sunt pedagoage prevĕdute cu diplomă de la un institut pedagogic.— Să va preferí aceea concurentă care, afară de limba română — care este limba de propunere — scie încă una din limbile patriei, și limba francesă;

h) concurenții la postul de sub Nr. 6, vor produce testimoniu că au absolvat cursul pedagogic, testimoniu de cualificațiune învețătorească, că cunosc pe lângă limba maternă pe cea maghiară și germană; că posed cunoscințe teoretice și practice de grădinărit de gimnastică și de desemn linear.—

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenții de sub No. 1 și 2.

Până la obținerea decretului de profesor definitiv (§. 30. legea de instr: 1883) Salariu anul de 700 fl. după aceia în următorii 2. ani 800 fl. și de acì înainte salariu constant anul de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl. cari să vor repeta de 5. ori, și relut de cuartir precum și drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Postul de sub No. 3, este împreunat cu salariu anual de 500 fl. Acest profesor va putea deveni și conducătoriu al corului bisericesc dela Biserica română gr. or. a St. Nicolae din loc, pe lângă o remunerațiune anuală de 600 fl. v. a.

Cu postul de sub No. 4. este împreunat un salariu anual de 400 fl. cu cel de sub No. 5. un salariu anual de 400 fl. v. a. eară cu cel de sub No. 6, este împreunat în anul prim de serviții salariu anual de 300 fl. în următorii doi ani salariu anual de 400 fl. eară de acì înainte salariu de învețătoriu definitiv de 500 fl. v. a. și două decenale de câte 100 fl. v. a. precum și relut de cuartir.

In fine au să dechiare toți concurenții în petițiunile lor, că se vor supune necondițional dispositiunilor în vigoare a le institutului.

Brașov 16/28 Iuliu 1885.

Eforia scoalelor centrale române ort. resăritene.

Nr. 490. [1068] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *15 August* a. c. st. v.

1. Meșterhaza, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de încălțit.

2. Mureș-Cueșd, cu salariu anual de 200 fl. cuartir natural în edificiul scolar și lemne de încălțit.

3. Rîpa inferioară, cu salariu anual de 160 fl. v. a. dela circa 100 copii obligați a cerceta scoala 25 feldere bucate (4 cupe cucuruz stârmit dela fie-care copil) = 25 fl. cuartir în edificiul scoalei și lemne de încălțit în preț de 15 fl. cu totul dar 200 fl.

4. Idicel-sat, cu salariu anual în bani de 150 fl, cuartir natural în edificiul scolar și 2 stângini de lemne pe picioare.

5. Idicel-pădure, cu salariu anual în bani de 150 fl. cuartir natural în edificiul scolar și 2 stângini de lemne pe picioare.

Salariile se solvesc din repartițiune pe popor în 4 rate egali.

Petenții au de a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul susindicat, posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1885.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Ad. 233. [1063] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învețătoresc din parochia Vingard, devenit vacant se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare.*

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) un salariu anual de 200 fl. v. a. care au a se plăti din repartițiune.

b) cuartir liber în edificiul scoalei.

c) 3 orgii de lemne, din care are a se încălți și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sas-Sebeș, 5 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopop.

CONCURS.

Pentru staținnile învețătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕștiei se deschide concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegr. Român.“

1. Orașul Orĕscie 3 posturi învețătoresci cu leafă anuală de câte 300 fl. v. a. solvite în toată luna — lemnele necesare, cuartir frumos în edificiul scoalei și jumetate din didactrul dela scolarii esterni. Unul dintre învețători se va alege Director, pentru care va primì încă o remunerațiune de 150 fl. v. a. Învețătoriul carele va forma un cor bisericesc și-l va instrua în cântările liturgice de 4 voci va primì un onorariu de 100 fl. v. a. plătinḑi în 4 rate decursive — ear învețătoriul carele după usul de până acum va fi ales la scoala de meserii are să primească dela diregĕtoria scoalei respective anual 100 fl. v. a.

2. Orăscioara de sus ca scoală centrală cu salariu anual 300 fl. v. a. cuartir și lemnele necesarie.

3. Romoșel, leafă anuală 300 fl. v. a. din cassa alodială — cuartir și lemne.

4. Orĕscioară de jos, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir și lemne.

5. Bincințiu, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir și lemne.

6. Beriu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir și lemne; la aceasta scoală se va instrua și copii de scoală din invecinata comună Sereca.

7. Acmariu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir și lemne.

8. Simeria (Pischi,) leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir și lemne.

9. Magura, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir și lemne.

10. Petreni, salariu anual 150 fl. cuartir și lemne.

11. Turdaș, salariu anual 100 fl. cuartir și lemne.

12. Gelmariu, salariu anual 100 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a subscerne petițiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Orescie 12 Iulie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕsciei:

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

[1067] 2—3

Nr. c. p. 35. [1066) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învețătoriu și unul de învețătoreasă, la scoala capitală rom. gr. or. din Sas-Sebeș, se escrie concurs cu terminul de *20 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: 350 fl. v. a. ear după cinci ani de serviții 400 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a-și adresa — până la terminul amintit — suplicele instruite în sensul legilor din vigoare, la oficiul protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeș; și anume pentru postul întâiu cu atestat de cualificațiune, să fie absolvat cel puțin 6 clase gimnasiale, teologia ori pedagogia și iertând împregiurările să se înfățoșeze în vre-o Duminecă ori sĕrbătoare în biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Învețătoreasa pre lângă lucrul de mână va avea a provedea învețământul și în o clasă de fetițe.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

S.-Sebeș, în 3 Iuliu 1885 v.

Comitetul parochial

I. Tipeiu, protopop. **Z. Mureșan,** not. com.

Nr. 43. [1058] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea a 3 posturi de învețătoriu la scoala capitală gr. or. din Poiana se escrie concurs cu termin până la *15 August 1885*, totdeodată unul dintre acei învețători care va avea cel puțin VI classe gimnasiale se va alege de director; absoluții vor fi preferiți

Salarele anuale câte de 300 fl. v. a. ear pentru directorul 400 fl. v. a. se vor solvì din alodiul comunal în rate lunare anticipative.

Dintre 4 învețători 2 vor avea a conduce copii de scoală în toate Dumineciile și sĕrbătorile la liturgie, ear 2 vor avea datoria a fi totdeauna ca cântăreți la Utrenie.

Petițiunile concursuale instruite după prescrisele legii sunt a se adresa până la terminul de sus oficiului protopresbiterale în Mercurea.

Poiana, în 16 Iuniu 1885.

Comitetul parochial.

Ioan Droc, protop. **Ioan Șerbu,** președinte.

Nr. 620 [1064] 3—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniței din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului următoarele stațiuni învĕțătoresci:

1. Postul de învĕțătorească la scoala din Voila, comitatul Făgărașului, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir și lemne de foc după trebuință.

2. Postul de învĕțătoriu secundariu la scoala din Vestem, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anual, apoi cuartir și lemne de foc.

3. Postul de învĕțătoriu adjunct la scoala din Voila, cu salariu de 180 fl., cuartir și lemne de foc.

Concurenții la aceste posturi au să-și subștearnă cererile instruite cu diploma de cualificațiune și alte documente legali, până în *20 August st. nou* la

Comitetul administratoriu de fondul scolastec al foștilor granițeri din regimentul I. român în Sibiiu.

[1062] **CONCURS.** 2—3

Pentru întregirea posturilor învĕțătorești clasa I. și II. dela scoala română gr. or. din Sighișoară, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“*

Emolumentele împreunate cu aceste posturi învĕțătorești sunt următoarele:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. și anume: 280 fl., în bani, și 3 stânjini de lemne în natură, în valoare de 20 fl. v. a. pentru fie-care clasă; dintre cari pentru clasa I. din cassa allodială 206 fl. în rate lunare decursive, eară 74 fl., din repartițiune.

Pentru clasa II. din cassa allodială 235 fl. în rate lunare decursive, eară 45 fl. din repartițiune.

Pre lângă acestea cuartir gratuit în edificiul scoalei pentru ambii învĕțători.

2. Dela concurenți se pretinde: ca pre lângă prescrisele legilor vigente, să documenteze pregătire de cel puțin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau teologic; să țină (în mod perondătoriu) strană în biserică în Dumineciile și sĕrbătorile de preste anul scolastic; să țină prelegere cu elevii din scoala cuotidiană și de repetițiune conform „Normativului.“

Dintre competenți să vor preferí aceia, cari vor arĕta un serviț de cel puțin 5 ani pe cariera învĕțătorească; vor fi în stare a compune și conduce un chor vocal cu tinerimea scolară și sunt dedicați numai pentru carieră învĕțătorească.

Petițiunile concursuali instruite după condițiunile sus indicate, sunt a se așterne până la terminul prefipt, comitetului parochial gr. or. din „Sighișoară.“

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Sighișoară, în 25 Iuniu st. v. 1885.

Ioan Muntean, președinte. **Michaile Moldovan,** actuariu.

Nr. 424. [1059] 2—3

EDICT.

Gligor Verde din comuna Dobârca protopresbiteratul Mercurii, carele de 4 ani trecuți a părăsit pre legiuita sa soție Rachila Muntean și a pribegit în lume fără a se scì ubicațiunea lui, se citează a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 81. Sibiiu, Marți 30 Iuliu (11 August) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La Nr. consist. 2475 Plen.

Cerculariu

către onoraţii membrii clericali și mirenesci ai sinodului ordinariu și estraordinariu-electoral al protopresbiteratului gr. or. Deeș.

După ce din partea Preaveneratului consistoriu archidiecesan s'au făcut în sensul legilor bisericesci dispositiunile de lipsă pentru întregirea definitivă a postului de protopresbiter al tractului Deeșului, și onorifica missiune, de a convoca și conduce sinodul protopresbiteral înmulțit pentru alegerea de protopresbiter, prin venerata hotărîre consistorială ddto 1 Iuniu a. c. Nr. 2475. Plen s'a încredințat mie: am onoare a convoca prin aceasta în sensul „Instrucțiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter“ pre onoraţii membrii ai sinodului protopresbiteral al tractului Deeșului, ordinariu și înmulțit, preoți și mireni, la sinodul electoral, ce se va ținea **Luni în 19/31 August a. c. la 11 oare a. m.**, în biserica noastră din Deeș pentru alegerea de protopresbiter al tractului Deeșului, ear pre onoraţii membrii ai comitetului protopresbiteral preoți și mireni, la ședința preconsultătoare, prescrisă în lege, pe Duminecă 18/30 August a. c. la 4 oare d. am. tot în biserica noastră din Deeș.

Acest important act, conform prescriselor legei și datorinței noastre creștinesci, se va începe cu oficiul divin, ce se va celebra în ḑiua alegerei la 9 oare dimineața în biserica noastră din Deeș, după a cărui terminare va urma inmediat întrunirea sinodului electoral.

Sibiiu, 29 Iuliu, 1885.

Nicanor Frateș m. p.,
protosincel și comisariu consistorial.

Sibiiu, 29 Iuliu v. 1885.

Este minunată consecuența cu care se persecutează pretutindinea biserica noastră orientală, și curios este, că asemenea persecuțiuni cu nespusă furie s'au pornit tocmai acuma și încă sub o oare-care epitropie a guvernelor statului.

Aparițiunea aceasta trebue să deschidă ochii tuturor bărbaților chemați a salva biserica orientală, și a o feri de cursele, cari cu multă stăruință i se intind fără nici o cruțare. Ea va trebui să ne întrunească pre toți în această grea chemare, căci multe și feliurite vor fi luptele noastre, și numai o bună înțelegere și o chipzuită procedere ne poate garanta un resultat înbucurătoriu, dacă ne mai este adecă permis să sperăm în isbânda causei noastre.

O sumă de lucruri s'au concentrat asupra noastră, și nu este permis să ascundem adevĕrul. Fie el cât de amar, cât de trist pentru noi ca români în cele naționale deopotrivă asupriți, trebue să se limpedească situațiunea, ca să nu orbecăm, ci să umblăm pe căi drepte în numele Domnului, care va griji și de noi în aceste ḑile de grea cercare.

In Transilvania s'a pornit o goană sistematică mai pronunciată contra bisericei noastre. Ne sângeră inima, când vedem că frații greco-catolici 'și-au întins mrejile lor la vênat după suflete greco-orientale, și ca durerea noastră să fie și mai mare, ei au mijlocit la puternicii ḑilei de aḑi, ca tendințele lor pretutindinea să fie sprijinite chiar cu eluderea legilor positive.

Rar, foarte rar atingem această coardă delicată, care a fost și este simburile desastrelor noastre naționale, și Dumneḑeu scie ce va mai fi în viitoriu.

Provocați de persecuțiunile neomenoase ale bisericei noastre, am semnalat rĕul, și am atras asupra lui luarea aminte a pressei noastre de aici. Pressa noastră însĕ tace. Suntem vinovați noi, cari ne apărăm și cerem vindecarea unui rĕu, și sunt quasi îmbărbătați agressorii, în cele mai multe casuri fiind siliți noi a vedea aplicându-ni-se ḑicerea străbună: „*Dat veniam corvis .....*“

La această stare de lucruri e a se adaoge persecutarea provocătoare din partea puterei publice din stat. Cestiunea cu ajutoriul nostru de stat a vărsat drastică lumină în noul stadiu de persecuțiuni fățișe îndreptate contra bisericei noastre. Toate bisericele din patrie sunt bune, toate 'și au îndreptățirea la esistență — ḑice domnul Trefort în conventiculul reformaților — „*kivéve a görög-keletieket.*“ Așa dară trebue să abstragem dela biserica greco-orientală, când e vorba de îndreptățirea de esistență a bisericelor din patrie. Și domnul Trefort dela cuvênt a păsit la fapte. Pe cale neobicinuită și cu totul escepțională s'a amestecat el în cestiunea ajutoriului de stat dat bisericei noastre. Mână în mână cu enunciările ministrului și faptele lui a mers pressa maghiaro-jidană. Biserica greco-orientală e un cuib de daco-romaniști — așa ni s'a spus prin ḑiarele maghiare. Preoții ei sunt tot atâția tribuni ai ideilor dacoromane, asemenea și dascălii ei. Și precând se afirmau aceste lucruri, cari dacă ar fi adevĕrate, noi am da mulțămită tatălui ceresc, pre atunci demonstrativ se face escepțiune dela biserica sororă română, care cu sistemul ei episcopal scie și poate, totodată însĕ și regularisează spiritele.

Așa ni s'a spus prin ḑiarele maghiare, și noi ca români am oftat în inimile noastre și am oftat pentru cuvêntul că la toate aceste invinuiri diaristica noastră n'a avut nimica de observat. Din contră ea caută cu luminarea pretecste preste pretecste de a lovi când în Preasfinția Sa archiepiscopul, când în Preasfințitul consistoriu din Sibiiu, și aceasta la aplausele corifeilor chemați a mântui consciința credincioșilor ortodocsiei noastre.

Un pas încă și trecem la sêrbii din Ungaria. Ținuta lor politică le-a pricinuit toate necazurile în biserică. Acuma stau în fața congresului și multele acte de violență, cari sunt în stare a sdrobi consciința noastră de ortodocsi, aceste acte de violență vor trebui trecute cu vederea, *quasi* sancționate prin tăcere, spre a putea salva ce mai e de salvat. Conferențele de până acuma ne pun în vedere o majoritate în congres, care va ținea la drepturile bisericei sêrbesci, va fi înse silită a se acomoda împregiurărilor date până la timpuri mai fericite.

Civilisațiunea se plantează după sistemul cel mai nou în nouele provincii ale monarchiei noastre și deodată cu ea propaganda catolică printre pacînicii ortodocsi. Conflictul este provocat, și cetitorii nostri au vĕḑut din memorandul archiepiscopului ortodocs de Bosnia până la ce grad de desvoltare au ajuns lucrurile.

În necs cu propaganda catolică în Bosnia se vorbesce cu o positivitate oare-care de inclinarea patriarchului Angelici spre catolicism.

Unde interesele personale oprimă convingerea religioasă în om, acolo de statornicie în credința strămoșească nu mai poate fi vorbă. Noi nu scim care au fost mobilul Preasânției Sale Părintelni Patriarch la lovirea de moarte în constituția bisericei sêrbesci, când cu denumirea s'a de patriarch. Admitem interese personale, admitem însĕ o viuă și deosebită interesare față cu soartea poporului sêrbesc, care se putea amelioara numai prin ridicarea Preasfinției Sale cu ori-ce preț în scaunul de patriarch, ca apoi o nouă încercare politică să salveze situațiunea.

În ori ce cas însĕ slăbirea basei în constituția unei biserici este un pas fatal și urmările numai din desastre în desastre se pot peronda, altă cale nu esistă.

De aici și faimele despre propaganda catolică printre sêrbii din Ungaria.

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Urmare.)

Puțin la o parte de drumul, ce conduce la casele erariale din Faina, stau sus preste vale, lipite de dealuri, scălḑile dela Șuliguli. Trebue să luăm acì numele de scălḑi cu unele reserve Ce e drept, se află o casă pentru bolnavi cu 3 odăi, precum și nesce șopruri pentru cai, tot asemenea o căsulie de scaldă cu câte-va cabine, numai că oaspeții, carî variază vara între 10—15 persoane, trebue să facă lucru comun în casă și sĕ-și pregătească însiși mâncările. În timpul sesonului stă pat lângă pat; în ambele închăperi bărbați și mueri dorm unii printe alții. Isvorul să fie cu deosebire folositor pentru morburi femeesci, cuprinde mult var amestecat cu acid carbonic, din contra puțin fer cu acid-carbonic și mangan oxydul, cari elemente sunt representate în isvorul dela Cabola Poiana.

Grozave stricăciuni a causat o rumpere de nori isvorului dela Șuliguli A distrus toată împrejurimea isvorului, răpind o parte însĕmnată din puterea apei, așa că multe spese va costa, până se va putea aduce isvorul în starea sa de mai nainte. Strĕjarul ne spune că eri a pornit primul transport din ăst an, constătător din 800 de butelii bine sigilate și pachetate.

Cu 3 cruceri se espedează butelia dela isvor, la Sziget costă 12, la Viena 25, ear la Londra se plătește o butelie cu 65 cr.

Prospectul dela isvor e frumos, dealurile din fața noastră sunt încă acoperite cu zăpadă, și contrastul între pădurile întunecoase și ceriul senin e într'adevĕr răpitor. Se înțelege că iarna nu e tocmai plăcut să stai p'aci. Oamenii din înălțimile acestea 's tăiați de lumea cealaltă și păzitoriul un german cuminte ne povestea cu jale, cum a trebuit să treacă 3 sĕptĕmâni până 'și-a putut boteza copilul. Ear mai nainte, murindu-i patru copii de anghină, a trebuit să ducă însuș micele cadavre în vale prin omĕt de 5—6 urme. Ce lung și trist drum! În vreme ce ne întoarcem la Viseu, — se întrec cu noi nisce români cu plute. Ca săgeata i duce rîul, ficiorii mână și 'și încoardă toate puterile, ca să încunjure ori-ce nenorocire. Și pluta ne întrece, sosesce înaintea noastră.

Intr'o dimineață plăcută ear ne luăm la drum, de astă dată ca să ne despărțim de regiunea muntoasă a Maramurĕșului. Din Viseu ne conduce calea prin șesul rîului cu acelaș nume. Soarele arde, ear șesul nu ne oferă nici un farmec. El are o lățime destul de mare, îngrădit fiind de nește dealuri pleșuvi, unde se ḑice că sunt iepuri mulți, și unde păzesc aḑi copii de român turmele de oi și de vaci.

La o cotitură observăm o grupă de munți înalți. E puternicul Pietros Veliki (?), cel mai înalt dintrĕ munții din Maramurĕș. De el se țin încă două piscuri mai mici și unul mai mare, cari toate sunt încă binișor acoperite de zăpadă. Numai că se vede, că soarele de vară voeste să 'l despoaiă de vĕlul seu argintiu și că numai în crepături și în peșteri se va mai putè păstra omĕtul. Și cât de brăzdat e muntele acesta, parcă-i anume creat pentru capre de munte. El cade la o parte. Trecem prin Moisin, o comună miserabilă romăno-jidană și în depărtare de un mil dela Viseu ajungem la Borza. Românii de acì sunt la tot casul oameni mai cum se cade ca frații lor din Budfalĕu, numai-că nu le prea place curățenia, sunt săraci și fără multă bunăcuviință, fetele nu's prea frumoase. Șepte mile trebue să mergem, până ajungemântâia comună din Bucovina și nouĕ mile păn' la Rodna în Ardeal. 20 de mile pătrate jur împrejur nu se află nici o comună, mult câte o casă a grijitorilor de drumuri și ferestraie. Și totuș este siguranță în ținutul acesta uitat de D-ḑeu.

Despre sêrmanii ruteni din Galiţia se mai facem oare vre-o amintire? Ei pentru stato nicia în credinţă au trecut şi prin procese politice de stat. În stadiul de aḑi al lucrurilor, clerul tênĕr al rutenilor cresce sub influenţa catolicilor poloni. Ultramontanismul a dat mâna cu intoleranţa polonilor, şi desnaţionalisarea rutenilor se face prin terorisarea lor bisericească.

Toate acestea nu sunt lucruri nouĕ necunoscute. Cetitorii nostri de mult sunt în curat cu uneltirile de propaganda catolică la noi în Ardeal, în Ungaria printre sêrbi, bosniaci şi rutenii din Galiţia. Scim şi aceea că propaganda catolică a luat dimensiuni înspăimântătoare şi în România, aşa că sântul sinod al României a trebuit în cele din urmă sĕ se trezească din amorţeala proverbială şi sĕ iae mĕsuri pentru apărarea bisericei.

N'am fi luat notiţă despre aceste, căci ele sunt cunoscute; n'am fi luat notiţă, dacă o telegramă a ḑiarului „Neue freie Presse“ nu ni-ar semnala un nou pericol din Bucovina, care până acuma în cele bisericesci era *„terra incognita“* pentru lumea ortodocsă.

Era adecă isolată de noi această ţĕrişoară şi noi numai din când mai auḑiam câte un glas perdut din Bucovina. Despre vieaţa ei bisericească însă sciam foarte puţin, deşi milioanele de avere de care dispune ne revoacă în memorie ḑilele de odinioară, când biserica în Bucovina era cunoscută, căci marinimia domnilor pământeni cu prisos se respândea prin biserici şi mânăstiri.

Cetim în „Neue freie Presse“ numĕrul de Duminecă o telegramă de următoriul cuprins:

„A eşit de sub tipariu tocmai acuma în limba germană, română şi ruteană o „Apologie“ a bisericei greco-orientale din Bucovina,“ subscrisă de archiepiscopul Morariu-Andreeviciu şi de toţi archimandriţii şi asesorii consistoriali. Ea polemiseazĕ contra nisuinţelor archiepiscopului Zelenski, care, alungat din Rusia, s'a aşeḑat aici, şi protestează contra lăţirei ordinului iesuiţilor în ţeară, tot odată se esprimă în ea şi îngrigirea, că aceşti proseliţi, pre lângă instituirea unei episcopii romano-catolice în Cernăuţi, intenţionează şi încorporarea Bucovinei la Galiţia.“

Până aici telegrama din „Neue freie Presse.“

Luăm act despre toate acestea, şi aşteptăm sciri mai detaiate.

Revista politică.

După întrevederea celor doi monarchi, a împĕratului şi regelui nostru cu cel al Germaniei va avea loc o visită a ministrului nostru la principele de Bismark în Varzin. În a doua jumĕtate a lunei lui August va cerceta ţarul Rusiei pe monarchul nostru, şi întâlnirea va avea loc în Kremsier, o localitate în apropierea Olmützului.

Întâlnirea de monarchi trage după sine întâlnirea bărbaţilor chemaţi la cârma statului, în special a celor încredinţaţi cu afacerile esterne. După cum scim ministrul de esterne al Rusiei, domnul Giers, este pe cale de a face visită la principele de Bismark şi contele Kálnoky.

Ce faţă va lua situaţia europeană după aceste întrevederi de monarchi, e greu de judecat. Semnificativ este că până acuma se vede o reccală oare-care între cercurile politice din Berlin şi Paris, care oricum se va esplica ca apucătură din partea Germaniei pentru politica sa internă, totuş dă ansă la feliurite combinaţiuni, cari uşor pot complica situaţiunea.

Pregătirile pentru primirea ţarului Rusiei sunt în curgere. Căpitanul oraşului Kremsier, Baronul Briakwsky a convocat magistratul în şedinţă estraordinară, s'a constituit comitetul festiv şi s'au luat toate preparativele ca primirea sĕ se facă cu pompa cuvenită. Se vorbesce că la aceasta întrevedere de monarchi va fi de faţă regina noastră, principele de coroană, ministrul Kálnoky, Taaffe şi Tisza, din partea Rusiei ţarul, ţarina cu suita.

Ḑiarele din Budapesta fac capital politic din un apel al deputatului săsec Baussnern, adresat alegĕtorilor sei din Agnita prin care el anunţă că s'a făcut membru fundator la reuniunea de maghiarisare din Cluş. Domnul Baussnern ca sas cu sentimente naţionale nu poate lăuda din destul tendenţele reuniunei de maghiarisare din Cluş. Ideia de stat maghiar cu ajutoriul reuniunei de maghiarisare din Cluş vor mântuì pre saşi de valachisarea, care începe a-i sugruma ca un *„boa constrictor.“*

După domnul Baussnern reuniunea de maghiarisare din Cluş este îndreptată contra românilor, cari au romanisat şi romanisează şi acuma. Sunt deci orbi saşii din Bistriţa, Braşov şi Sibiiu dacă nu vĕd, că această reuniune este binevenită pentru sasi, cari numai în unire cu maghiarii 'şi pot salva esistenţa ameninţată prin valachi.

Nou nu este nimica în purtarea domnului Baussnern şi însinuările tendenţioase aduse contra românilor. De interes general este numai împregiurarea, că „P.-Lloyd“ din acest incident face apoteoasă reuniunei din Cluş, şi pre domnul nou membru maghiarisator 'l pune ca martor clasic contra manifestări lor comitatelor Sibiiu-Braşov, Bistriţa-Năsĕud, contra ḑiarelor „Tageblatt“ şi „Kronstädter-Zeitung“ şi-l recomandă nici mai mult nici mai puţin decât ḑiarului „Norddeutsche-Allgemeine Zeitung,“ care în timpul din urmă s'a sculat cu vehemenţă asupra uneltirilor de maghiarisare.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Orĕştie, în 27 Iuliu 1885. Stimate domnule Redactor! În Nrul 72 al preţuitului ḑiariu ce redigeţi a apărut o corespondenţă datată Sibiiu 2/14 Iuliu 1885, în care din incidentul esamenelor ţinute la scoala noastră gr. or. din Orĕştie şi nepreţioasa mea persoană a avut nenorocirea de a fi făcut responsabilă pentru „succesul de mijloc, ce 'l au reportat dnii învĕţători, resp. dl suplent învĕţătoriu Georgiu Candrea.

Mai întâiu trebue sĕ observ, că este un lucru străin neobicinuit, când un învĕţătoriu şi *per eminenţiam* un învĕţătoriu, care se consideră de director de scoală, voesce a se revanchia pentru succesul puţin favorabil ce l'a obţinut prin instrucţiunea sa, prin atacuri personali.

Părerea tuturor oamenilor competenţi, chiar şi acelora la cari se provoacă dl Candrea despre esamenele din acest an, este aceea că resultatul instrucţiunii a fost, judecând lucrurile cu cea mai mare bunăvoinţă, în casul cel mai bun „de mijloc“; ba unul dintre domnii provocaţi de dl corespondent s'a declarat în presenţa mea şi a unui martor, că esamenele au fost şi mai slabe de cum le-a cualificat scriitoriul notiţii, cu deosebire a dlui G. Candrea, care se pare că l'au scos din ecuilibrul sufletesc.

Dar ori şi cum ar fi resultatul esamenelor la scoalele noastre confesionale din Orĕştie, eu nu pricep cum dl Candrea vine sĕ isbească în persoana mea şi implicisat sĕ me facă responsabil pentru slabul succes ce l'a reportat dênsul ca învĕţătoriu după părerea recensentului, cu care eu nu stau în nici o relaţiune.

Ce vină port Eu ca inspector districtual dacă învĕţătorii din Orĕştie şi plane G. Candrea se interesează mai mult de curteniri şi altele, decât de promovarea instrucţiunei*)? Oare Eu sum de vină dacă în decursul anului scolastic trecut părinţii unor scolari „cu urechile spintecate“ de rigurosul învĕţătoriu G. Candrea, mi s'au plâns mie şi la Comitetul parochial — rugânduse pentru a se lua dispoziţiuni energice contra unui astfel de barbarism pedagogic? acesta este un fapt constatat şi D. G. Candrea are sĕ mulţămească numai îndelungei răbdări a poporului nostru, dacă a scăpat ca prin urechile acului de a fi pedepsit judecătoresce pentru acest zel „pedagogic,“ care după codul penal se chiamă „delict“ şi care învoalvă nesce consecuenţe de tot grave pentru dl Candrea.

S'a supĕrat suplentul învĕţătoriu G. Candrea, că nu s'a aflat un recensent mai binevoitoriu, care sĕ l laude şi sĕ-l tămâieze pentru resultate ce nu le-a obţinut, dar fie asigurat că ori cât de sinistru cugetă dênsul despre oreştieni, acestia totuş vor fi pururea atât de leali, încât sĕ recunoască fie-cărui adeveratul merit. Dacă învĕţătoriul Candrea nu a putut sĕ-şi câştige astfeliu de merite, pentru aceasta de sigur eu ca inspector scolar districtual nu am nici atâta vină, câtă are un prunc nou născut.

I-a plăcut învĕţat Candrea a'şi remarca neinsemnata sa pe soană prin nesce alusiuni ironice, care nu arată altceva, decât lipsă de tact şi de cultura inimei.

Promite învĕţătoriul Candrea mai departe de a revenì asupra activităţii mele. La aceasta îi rĕspund simplu, că ar face mai bine dacă ar publica un studiu despre „urechi rupte şi spintecate,“ căci această artă a fost necunoscută în Orĕştie până la venirea marelui învĕţător G. Candrea Dênsul ni-a lăsat în aceasta privinţă nisce esemple concrete, căci nici astăḑi nu sunt pe deplin vindecate.

În fine trebue sĕ observ că am luat cu mare părere de reu la cunoscinţă nota cu care dl redactor al „Tel. Rom.“ voesce mediatoriu sĕ sară întrajutoriu dlui Candrea.

Este gravă înputarea ce mi se făcù ḑicêndu-se că eu nu me interesedìu de scoală din causa bătrâneţelor.

Această acusare mi se aruncă în faţă fără nici un motiv, — pentru că eu după modestele mele puteri totdeauna m'am interesat de causa scolară. Dacă nu am putut obţinea astfeliu de resultate în causa instrucţiunei, încât sĕ satisfac pe toţi acei tineri cari ḑi şi noapte oftează pentru protopresbiterate vacante şi nu doresc alt ceva mai ferbinte decât abḑicerea sau trecerea repede din vieaţă a tuturor protopresbiterilor mai bătrêni, eu n'am ce face — dacă providenţa nu voesce a me chema mai curênd din vieaţă şi a face pe voie acelor tineri, cari afară de dorinţa de a fi protopresbiteri cât mai curênd, nu s'au remarcat de cât prin o ambiţiune stearpă.

*) Ce vină port Eu ca inspector districtual? Adecă ce vină? Red.

Cu vre-o ḑece ani mai înainte era se înţelege altă lume pe acì. Pe atunci o bandă de tâlhari îşi făcea mendrele. Ea consta din vre-o şasă până în şepte ficiori sĕlbătăciţi, cari se ocupau cu meseria lor în modul cel mai uricios, omorînd pe tot omul, la care cugetau a aflà baremi ḑece cruceri.

Miliţia şi gendarmaria a fost recuirată în contra lor, dar acestia au căutat înzadar după ei. După un timp oare-care dispărură tâlharii, s'au întors îndărăt la Moldova, und apoi fură prinşi şi acăţaţi. Dincolo de Borza se schimbă îndată regiunea. Şesul se strîmtoresce şi devine sĕlbatic, apa se aruncă turbată la vale, de oare-ce stavila *(Klause)* e tocmai deschisă. Ar fi imposibil sĕ scapi viu din rîul acesta; vîjăind se aruncă apa preste sghiaburi şi tot la 5 metrii formează câte un cataract, prefăcându-se în cădere într'o spumă nefastă. La cotitură vine o plută — doi români viguroşi stau pe ea, nu se uită nici în dreapta, nici în stânga, ochii lor stau ţintă înainte, cu muschii încordaţi şi numai cu o muncă strașnică şi împedecări continue pot face sĕ alunece pluta cu succes ca un şerpe pe apă. Cum au venit aşa de iute au şi dispărut. Vine a doua, a treia, a patra — alunecă tote ca nisce visuri efemere. Se nenorocește una, a ajuns soartea pe toate, căci se rostogolesc unele preste altele.

Încetul cu încetul se ridică drumul şi ajungem „Gura Fântânei“ unde dăm de locuinţa unui inspector de drumuri şi de alte case de lemnari. Punctul este minunat aşeḑat, ţinutul ia un caracter nou. Departe de desupt se întinde o vale, care prefăcută într'o prăpastie îngustă e înfundată de mii de trunchi de copaci doboriţi. Ele sunt proprietatea unui jidan bogat din Moisin, care a cumpĕrat preste earnă ḑece mii de trunchi, i-a adunat acì şi patru mii din ei a espedat deja la Seghedin. Transportul cu plutele se face din loc în loc, fiindcă oamenii se păḑesc a se depărta prea tare de locul lor natal. Astfel plutesc germanii dela Viseu mult până la Bocsko, lăsând plutele acì pe mâna rutenilor, cei din Körös-mezö se duc numai până la Răhău şi răhăuanii până la Bocsko. Valea din jos acoperită cum e cu braḑi şi molivi, formează o privelisce plăcută, înderĕtul ei se ridică dealuri acoperite cu zăpadă. Pe lângă drumuri stau aşeḑaţi ţipseni, ei sfarmă peatră şi umplêndu-şi pipele ne salută cu accente germane. În scurt după aceea trecem peste nisce locuri istorice. Am ajuns la aşa numita prăpastia Tătarilor. Acum douĕ sute de ani, când se retrăgea o ceată de turci şi tătari prin acestea ţinuturi, pândiră românii din Borsa după ei şi le pregătiră o moarte grabnică. Cari a luat parte la năvală au primit drept resplată diferite drepturi şi nobilitatea cu drept de moştenire, care s'a susţinut în patru cinci comune până în ḑiua de aḑi. Se ḑice că românii ar fi ocupat dealurile din împregiurime, de unde apoi au ucis pe urgisiţii vrăşmasi cu bolovani şi copaci rostogoliţi. Se înţelege, că obiectul acesta a fost un material bun pentru basme, cari ḑic că românii ar fi tăiat copacii numai până de jumĕtate şi că în momentul când tătarii s'au aşeḑat pela poalele Prislopului se făcù o mare vijelie, care resturnând copacii au ucis armia. Alţii ḑic, că din 20,000 de călăreţi ar fi sosit numai o avantgardă de 200 oameni până la Prislop şi că numai acestia au perit.

Acum trebue sĕ suim un munte puternic, ca sĕ putem trece în Bucovina. El formează un zid de despărţire între Tisa de o parte şi întrePrut şi Someş de altă parte; numele lui e Prislop. La jumĕtatea înălţime a dealului facem popas în casa unui grijitoriu de drumuri. Căsenii şed la masă împrejurul unei oale cu mămăligă, consumând cartofi, lapte şi apă şi îşi piperează prânzul cu vorbe şĕgalnice. După o oară de odichnă ne continuăm drumul. Prislopul îşi ridică vêrful circa 4500 de urme preste nivoul mării, şi tabloul, care ni se deschide de acì poate concura liniştit cu cele mai multe din strîmtorile Alpilor. De desuptul nostru şerpuesce drumul în dreapta şi în stânga; pădurile se scobor spre vale şi printre braḑi şi molivi zace câte un uriaş al pădurei culcat de sĕcure. Mai departe veḑi stând deal lângă deal, unul e alb, altul verde întunecat multe de coloare vineţie.

(Va urma.)

I se pare prea lung tinerimei timpul de vieață ce mai este reservat bătrânilor, ba doresc sĕ ajungă cât mai curênd în patrimoniul nostru și sĕ și arete calitățile sale eminente față cu generațiunea mai bătrână.

Mi se pare că este un esces de zel la mijloc, c nd generațiunea se esprimă cu așa puțin respect despre noi bătrânii, carii am trecut prin atâtea vicisitudini și încercări grele și când ea ne doresce sĕ murim mai repede și sĕ-i facem locaș mai curând. Acest mod de gândire și simțire este dispreț aruncat cu ușorătate în fața generațiunei bĕtrâne, simplu pentru motivul, că nu voesce sĕ facă loc generațiunei tinere, atât de însetate de posturi?

Dar prea m'am bătut dela obiect; voiam numai sĕ rĕspund învĕțătorului suplent G. Candrea, că se află în mare rătăcire, dacă crede, că bătrânețele mele sau pretinsa mea desinteresare este vina, că recensentul categoric al esamenelor din acest an a fost atât de aspru încât s'au încumetat a spune un adevĕr constatat de almintrinea de toți oamenii competenți din Orĕștie, chiar și de cei provocați de G. Candrea, că esamenele din acest an întradevĕr au rĕmas departe înapoia justelor noastre asceptări. Și au fost chiar mai slabe de cât de mijloc.

Primiți dle Redactor espresiunea distinsei consideratiuni*) ce vĕ păstrez.

Nicolau Popoviciu, ppresbiter.

Varietăți.

* (Chirotonire.) Domnul Petru Roșca, ales protopresbiter al tractului Turda sub sânta liturghie de alaltăeri fu chirotonit întru diacon.

* **(Investigațiunea în causa omorului din Șibot.)** Îndată după-ce judecătoria din Orĕștie a ajuns la cunoscința crimei înfricoșate ce s'a sĕvêrșit contra judelui din Șibot, s'a întrodus carcetarea judecătorească contra a trei indivizi bănuiți. S'au ascultat o mulțime de martori însе cercetarea până acum nu a putut constata nimic positiv, ce ar putea servì în sensul legei ca material pentru o acusare temeinică. Tot ce s'au putut constata, sunt o sumă de serioase indicii, cari în mâna unui jude de instrucțiune mai energic și mai circumspect ar fi putut duce la resultate mai pipăite și mai sigure.

S'a comis o mare eroare din partea judelui de instrucțiune, că nu s'a controlat cu destulă energiă comunicarea inculpaților cu sociele lor, cari tot mereu le-au adus victualii în abundanță. Se vorbesce că prin intervențiunea clandestină a păditoriului de temniță s'ar fi mijlocit conveniri dese între cei trei inculpați între sine și între sociele lor noaptea. Cel puțin soțiele inculpaților așa s'au lăudat prin comuna Șibot. Și acest lucru se pare a fi cu putință, pentru-că fasiunile inculpaților arată semne învederate despre înțelegeri prealabile între dênșii, și între soțiele lor firesce cu ajutoriul păditorilor de temnițe. Inculpații cunosc în detai fasiunile date până acum la protocol de martorii ascultați și firesce că cunoscêndu-le se sciu conforma la ascultările ulterioare Această cunoscință numai prin asemenea conveniri s'au putut obținea. Fratele ucisului, A. M. a reflectat pe judele înstructor la posibilitatea înțelegerilor prin concursul păditorilor de temnițe aducênd un esemplu din timpul mai recent, când acesti păditori au permis în anii trecuți unui deținut sĕ meargă în puterea nopții până acasă la Șibot și sĕ se reîntoarcă până dimineața earăși în prinsoare. În urma acestei reflectări judele instructor a interdis strict predarea victualelor la inculpați și va dispune ca acestia sĕ fie transferați la tribunalul din Deva.

În genere trebue sĕ constat, că investigațiunea s'a purtat până acum cu prea puțină energiă. Un jude mai energic ar fi sciut sĕ opereze altfel cu materialul cel bogat de care dispune. Atragem atențiunea procurorului de stat din Deva asupra acestor împregiurări, care deși nu sunt positive, totuși merită a fi luate în samă chiar în interesul cercetărei și a constatării faptului.

* (Despre esamenele dela scoalele noastre din Orĕștie) am dat la timpul sĕu o scurtă notiță, în care s'a dis, că resultatul instrucțiunei din anul scolastic trecut a fost de mijloc. Aceasta notiță a alterat foarte tare pe dl G. Candrea, fost director la aceste scoale. În urma reflecsiunilor sale publicate în numĕrul 72 al „Tel. Rom.“ m'am informat de nou despre resultatul esamenelor chiar și dela domnii, la cari se provoacă dl reflectant, și pe basa acestor informațiuni trebue sĕ constat de nou, că într'adevĕr resultatul instrucțiunei a fost numai de mijloc. 'Mi pare reu, că nu pot servì nici de astădată dlui G. Candrea cu un laudatoriu mai bun — adevĕrul trebue constatat chiar și față cu prietinii nostri, pentru ca sĕ ne putem conforma în viitor. Dealtmintrelea trebue sĕ ne deprindem a nu aștepta numai laude — cu ori-ce preț.

Încât pentru complimentele adresate inteligenții române din Orĕștie, care nu s'ar simți bine vĕdêndu-se în armonia cu învĕțătorii — la acelea au se rĕspundă factorii competenți atinși prin imputarea gravă ce li s'a făcut. .X

*) Primim ca semn de curtoasie această frasă și noi tot din „distinsă consideratiune“ renunciĕm de astă-dată dela cercetarea, încât bătrânețele pot scusa necapacitatea unui om pe terenul administrațiunei bisericesc, care cu mila lui Dumnedeu și „viața lungă“ nu se poate suplini.

* (Decorațiunea Jaretierei) Decorațiunea Jaretierei pe care regina Victoria a conferit-o ginerelui sĕu, prințul de Battenberg, este în Anglia cea mai înaltă favoare.

Originea acestei ordine de cavalerism este foarte discutată, și legenda jaretierei a lordului Salisboury, ridicată de regele Eduard al III-lea, cu toate că este autentică, nu pare însĕ a constituì o origină autentică pentru această respectabilă ordine. Ceea-ce este sigur, este că de atunci *Honni soit qui ma y pense*, a rĕmas devisa ordinei și inconjoară cu jaretiere armele Engliterei.

Cavalerii Jaretierei, n'au ierarhia, întocmai ca și cavalerii lănei de aur în Ispania și cavalerii Anonciadei în Italia. Ei se numesc „cavaleri-companioni“ și nu cedează pasul, decât membrilor familiei regale și suveranilor strĕini.

Capitolul ordinului se ține în capela castelului de Vindsor și fie-care cavaler are stalul seu pe care i sunt imprimate armele.

Decorația se poartă în jaretieră și în colier; regina o poartă pe brațul stâng.

Ordinul Chardonului nu are decât 22 de membri; ordinul sf. Patriciu 25; ordinul Băi cu ierarchia, are o mulțime de membrii.

Acela al Jaretierei are 50 membrii, în care nu intră regina, prințul de Walles figurează ca simplu cavaler companion.

Din cifra de 50 membrii trebue a scoate 20 suverani sau moștenitori presumtivi. Șahul Persiei, este cavaler al Jaretierei.

Rĕmân 30 brevete din care 6 sunt atribuite prinților din casa regală a Engliterei; prințul de Walles, ducele de Edimburg, ducele de Conaught, ducele de Albany (mort și înlocuit cu prințul de Battemberg,) ducele de Cumberland și ducele de Cambridje.

Cele 24 brevete care rĕmân sunt conferite nobleței celei mai înalte a Engliterei. „Românul.“

Loterie.

Mercuri 5 Iuliu n. 1885.

Timișoara:	**18**	**8**	**29**	**54**	**19**
Viena:	**69**	**13**	**71**	**29**	**75**

Nr. 556 [1086] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătotesci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliște, se escrie concurs cu termin de *30 de dile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.
2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.
3. Amnaș, cu salariu anual 105 fl., dela:
   a) 70 familii à 1 fl. . . . . 70 fl.
   b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac . . . . . 18 fl.
   c) usufructul dela uu agru . . 2 „
   d) usufructul dela una grădină . 5 „
   e) cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit computate 10 fl.
   Suma . 105 fl.
4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit și jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ țină Dumineca și Sĕrbătoarea o strană în biserică și vor avea a se presenta înainte de alegere în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică și a ținea strana.
5. Galeș, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.
6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir și lemne pentru încălțit. Dela învĕțătoriul ales, se cere sĕ țină Dumineca și Sĕrbĕtoarea strana în biserică.
7. Sĕliște, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕțătoriu va fi obligat a ținea și un despărțĕmênt dela scoala de repetiție.
8. Tilișca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sĕliște, 13 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sĕlișteî.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 110 [1087] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpașul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinațiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 dile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaț și două cimitere de 3 jugere.
b) Dela 350 familii câte o di de lucru parte cu palmele, parte cu carul.
c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari toate computate în bani dau suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a și subșterne cererile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic și regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

[1092] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetății de peatră, se escrie concurs cu termin până în *30 August* a. c.

1. Berința, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei și lemne de încălțit.
2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei și lemne de încălțit.
3. Fênațe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălțit.
4. Făuresci cu Plopiș, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir și lemne de încălțit.
5. Surduc-Copalnic, 150 fl. v. a., lemne de încălțit.
6. Trestie, cu salariu anual 105 fl. v. a., și lemne de încălțit.
7. Selnița, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălțit.
8. Cărpiniș, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir și lemne de încălțit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste stațiuni au a'și așterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. și normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetății de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniș, la 15 Iulie 1885.

Ioan Șovrea,
protopresbiter.

Nr. 511 [1088] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, și lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.
2. În comuna Jabenița cu salariu anual de 150 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din repartițiune pe popor.

Petițiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

[1091] **CONCURS.** 1—3

Pentru întregirea mai jos însemnatelor stațiuni învĕțătoresci în ppresbiteratul gr. or. al tractului Deeș, se deschide concurs cu termin de *30 de dile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiuești cu salariu anual 200 fl., cuartir liber și lemnele de foc necesari.
2. Bonțida cu salariu de 200 fl.
3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir și lemnele de foc necesari.
4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir și lemnele de foc necesari.
5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.
6. Corneni, salariu 30 fl.
7. Ciceu-Hășmaș, salariu 50 fl. cuartir și lemnele de foc necesare.
8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.
9. Dobricel salariu 150 fl.
10. Ciubanca-mare salariu 133 fl., cuartir și lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una din acestea stațiuni sunt avisați a-și înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral până la terminul susindicat.

C.-Giurgești la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 413. [1089] 1—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai află o șură, un grajd și un coșer pentru cucuruz.
2. Porțiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.
3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terțialitatea e a cantorelui, — și tot dela atâtea familii câte o di de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Nr. 231. [1090] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *20 August* a. c.

1. Băiţa, cu salariu anual de 180 fl. v. a., şi cuartir gratuit.

2. Buceş, cu salariu anual de 150 fl., v. a. şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară şi pimniţă, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaţ şi 2 orgii de lemne.

5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir şi lemne de lipsă pentru încălţit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

[1083] **CONCURS.** 2—3

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română şi maghiară este de ocupat un post de învĕţător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuinţă potrivită, culină şi grădină.

Concurenţii vor produce;

1. Testimoniu despre etate şi religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviţiul de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraş-Severin din Lugoş, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕţător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârdiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 103. [1065] 3—3

CONCURS.

La scoalele medii şi la scoala normală (primară) române gr. or. din Braşov, sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de filologia classică ca studiu principal; istoria şi limba română ca studii auxiliare, pe lângă cunoascerea limbei şi literaturei maghiare, conform §. 61 din legea de instrucţiune; la gimnasiu;

2. un post de profesor de chemiă, merceologiă, technologiă, ca studii principale, fisica, limba română, magiară ori germană, ca studii auxiliare; la scoalele comerciale şi reale;

3. un post de profesor secundar de musica vocală, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasa a IV şi V-a de fete;

4. un post de profesor secundar de gimnastică pentru gimnasiu, scoala comercială, reală şi normală;

5. un post de profesoară la clasa IV şi V-a de fete;

6. un post de învĕţător la scoala normală (primară).

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin până la 15/27. August 1885.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforiă, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune gr. orientali;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănătoşi;

d) că reflectanţii la posturile de sub Nr. 1 şi 2, au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 §§. 29, 30, 61 şi 62, în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigoare a le autorităţilor bisericesci confesionale rom. gr. or din Archidiecesa Transilvaniei;

e) reflectanţii la postul de sub No. 3, sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservatoriu de musică, sau că posedu cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub Nr. 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate capacitatea lor a instrui în gimnastică;

g) concurenţii la postul de sub Nr. 5. au sĕ documenteze că posed cunoscinţele necesarii în toate lucrurile de mână femeeşci, nu numai în cele de lux, dară mai vêrtos în cele de lipsă pentru ducerea unei economii solide; că sunt pedagoage prevĕdute cu diplomă de la un institut pedagogic.— Sĕ va preferí aceea concurentă care, afară de limba română — care este limba de propunere — scie încă una din limbile patriei, şi limba francesă;

h) concurenţii la postul de sub Nr. 6, vor produce testimoniu că au absolvat cursul pedagogic, testimoniu de cualificaţiune învĕţătorească, că cunosc pe lângă limba maternă pe cea maghiară şi germană; că posed cunoscinţe teoretice şi practice de grădinărit de gimnastică şi de desemn linear.—

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub No. 1 şi 2.

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30. legea de instr: 1883) Salariu anul de 700 fl. după aceia în următorii 2. ani 800 fl. şi de acì înainte salariu constant anul de 900 fl. cuincuenale de câte 50 fl. cari sĕ vor repeta de 5. ori, şi relut de cuartir precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Postul de sub No. 3, este împreunat cu salariu anual de 500 fl. Acest profesor va putea deveni şi conducătoriu al corului bisericesc dela Biserica română gr. or. a St. Nicolae din loc, pe lângă o remuneraţiune anuală de 600 fl. v. a.

Cu postul de sub No. 4. este împreunat un salariu anual de 400 fl. cu cel de sub No. 5. un salariu anual de 400 fl. v. a. eară cu cel de sub No. 6, este împreunat în anul prim de serviţiu salariu anual de 300 fl. în următorii doi ani salariu anual de 400 fl. eară de acì înainte salariu de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. v. a. şi două decenale de câte 100 fl. v. a. precum şi relut de cuartir.

In fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat dispoziţiunilor în vigoare a le institutului.

Braşov 16/28 Iuliu 1885.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. c. p. 35. [1066) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea unui post de învĕţătoriu şi unul de învĕţătoreasă, la scoala capitală rom. gr. or. din Sas-Sebeş, se escrie concurs cu terminul de *20 de ţile dela prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt: 350 fl. v. a. ear după cinci ani de serviţiu 400 fl. v. a. la an.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a-şi adresa — până la terminul amintit — suplicele instruite în sensul legilor din vigoare, la oficiul protopresbiteral gr. or. în Sas-Sebeş; şi anume pentru postul întâiu cu atestat de cualificaţiune, sĕ fie absolvat cel puţin 6 clase gimnasiale, teologia ori pedagogia şi iertând împregiurările sĕ se înfăţoşeze în vre-o Duminecă ori sĕrbătoare în biserică, pentru a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Învĕţătoreasa pre lângă lucrul de mână va avea a provedea învĕţământul şi în o clasă de fetiţe.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

S.-Sebeş, în 3 Iuliu 1885 v.

Comitetul parochial

I. Tipeiu, protopop. **Z. Mureşan,** not. com.

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se deschide concurs cu termin de *30 ţile* dela prima publicare în „Telegr. Român.“

1. Oraşul Orĕscie 3 posturi învĕţătoresci cu leafă anuală de câte 300 fl. v. a. solvite în toată luna — lemnele necesare, cuartir frumos în edificiul scoalei şi jumetate din didactrul dela scolarii esterni. Unul dintre învĕţători se va alege Director, pentru care va primì încă o remuneraţiune de 150 fl. v. a. Învĕţătoriul carele va forma un cor bisericesc şi-l va instrua în cântările liturgice de 4 voci va primì un onorariu de 100 fl. v. a. plătinḑi în 4 rate decursive — ear învĕţătoriul carele după usul de până acum va fi ales la scoala de meserii are sĕ primească dela diregĕtoria scoalei respective anual 100 fl. v. a.

2. Orăscioara de sus ca scoală centrală cu salariu anual 300 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesarie.

3. Romoşel, leafă anuală 300 fl. v. a. din cassa alodială — cuartir şi lemne.

4. Orĕscioară de jos, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bincinţiu, leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

6. Beriu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne; la aceasta scoală se va instrua şi copii de scoală din invecinata comună Sereca.

7. Acmariu, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

8. Simeria (Pischi,) leafa anuală 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

9. Magura, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Petreni, salariu anual 150 fl. cuartir şi lemne.

11. Turdaş, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

12. Gelmariu, salariu anual 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi au a subscerne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Orescie 12 Iulie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕsciei:

Nicolau Popoviciu,
[1067] 3—3 protopresbiter.

Ad. 233. [1063] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc din parochia Vingard, devenit vacant se escrie concurs cu termin de *30 ţile dela prima publicare.*

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) un salariu anual de 200 fl. v. a. care au a se plătì din repartiţiune.

b) cuartir liber în edificiul scoalei.

c) 3 orgii de lemne, din care are a se încălţi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi trimite suplicele lor instruite conform legilor scolare vigente, în terminul prefipt, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sas-Sebeş, 5 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopop.

[1062] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoreşti clasa I. şi II. dela scoala română gr. or. din Sighişoară, se escrie concurs cu termin de *15 ţile dela prima publicare în „Telegraful Român.“*

Emolumentele împreunate cu aceste posturi învĕţătoreşti sunt următoarele:

1. Salariu anual de 300 fl. v. a. şi anume: 280 fl., în bani, şi 3 stânjini de lemne în natură, în valoare de 20 fl. v. a. pentru fie-care clasă; dintre cari pentru clasa I. din cassa allodială 206 fl. în rate lunare decursive, eară 74 fl., din repartiţiune.

Pentru clasa II. din cassa allodială 235 fl. în rate lunare decursive, eară 45 fl. din repartiţiune.

Pre lângă acestea cuartir gratuit în edificiul scoalei pentru ambii învĕţători.

2. Dela concurenţi se pretinde: ca pre lângă prescrisele legilor vigente, sĕ documenteze pregătire de cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau teologic; sĕ ţină (în mod perondătoriu) strană în biserică în Duminecile şi sĕrbătorile de preste anul scolastic; sĕ ţină prelegere cu elevii din scoala cuotidiană şi de repetiţiune conform „Normativului.“

Dintre competenţi sĕ vor preferí aceia, cari vor arĕta un serviţ de cel puţin 5 ani pe cariera învĕţătorească; vor fi în stare a compune şi conduce un chor vocal cu tinerimea scolară şi sunt dedicaţi numai pentru carieră învĕţătorească.

Petiţiunile concursuali instruite după condiţiunile sus indicate, sunt a se aşterne până la terminul prefipt, comitetului parochial gr. or. din „Sighişoară.“

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Sighişoară, în 25 Iuniu st. v. 1885.

Ioan Muntean, preşedinte. **Michaile Moldovan,** actuariu.

Nr. 367. [1071] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci — împreunate cu serviţ cantoral — mai jos însemnate, din protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *15 August a. c. st. v.*

1. Kézdi-Mărtănuş, cu salariu anual de 150 fl. şi anume: *a)* în bani 95 fl; *b)* folosirea unui pĕmênt cu venit de 5 fl.; *c)* a treia parte din venitele stolari, computate în 50 fl. — apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi 10 fl. pentru lemne

2. Cernatul inferior, cu salariu anual de 159 fl. din repartiţiă în materă şi filii şi anume: *a)* în bani 89 fl. 10 cr.; *b)* 38 ferdele secară à 16 cupe, în preţ de = 38 fl; *c)* din folosirea grădinei bisericesci 15 fl.: *d)* a treia parte a venitelor stolare computate în 17 fl. v. a., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela competenţii pentru ambele posturi se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, precum şi a cântărilor şi tipicului bisericesc, spre care scop se vor presenta poporului în vr'o Duminecă în biserică.

Doritorii a reflecta la vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor, instruate conform legilor din vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Breţcu în 5 Iuliu 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Joi 1/13 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3456 Scol. 1885.

Notificare oficială.

La preparandiile din Cluș și Székely-Keresztur se vor face esamene din limba maghiară și cu acei învețători, cari fără a lua parte la cursurile supletorice pentru acest studiu, prin diligență proprie și-au însușit limba maghiară.

Esamenele se vor face până inclusive **20 August a. c. st. n.**

Învețătorii, cari voesc sĕ se supună esamenului din limba maghiară, au a-și presenta în persoană documentele de justificare la inspectorul respectiv regesc de scoală, ca ele apoi sĕ se transpună pe calea aceasta directoratelor dela amintitele preparandii.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu la 18 Iuliu 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, 31 Iuliu v. 1885.

E greu a-ți stăpâni țipetul de durere, când lovirile nemiloase se îndreaptă cu înverșunare asupra ta, este și mai greu însĕ a-ți stăpâni indignațiunea, vĕdênd cum se îmbată lumea cu apă rece și aceasta tocmai acuma, când rațele adevĕratei lumini au început a străbate pretutindenea.

Cu indignațiune va privi ori-ce om de omenie la manifestările de pretenie între francesii dela esposițiunea regnicolară din Budapesta și arangiatorii șovinismului unguresc de aci, cu indignațiune, încât adecă bărbați de valoare francesi închină în onoarea libertății din Ungaria, libertate ca și carea numai în fantasia unui om crescut în ideile secolului nostru se poate închipuì.

Din țara libertății, din Francia, am venit în țara libertății, în Ungaria, așa vorbesc literații francesi, veniți sĕ admire opera grandioasă a libertății dela noi, și bărbații literați unguri înflăcărați de nobilul curagiu modern, le rĕspund: noi cesti din patria libertății ve salutăm pre voi, cei din patria libertății.

N'am esagerat nici odată în vieața noastră de publiciști, din contră suntem invinuiți, că avem conivențe când cu guvernul, când cu cei ce fac aci opiniunea publică în Ungaria, în sensul maghiarisărei forțate. Învinuirea ni se face de către ai nostri. Avem deci dreptul și datorința a pretinde sĕ fim înșirați între puținii, cărora nu li se impută esagerare în diaristica noastră.

Nu esagerăm deci, când în numele nostru vorbind, dăm sinceră espresiune îndignațiunei noastre față cu escamoteria înscenată în Budapesta din incidentul venirei unor literați francesi, cari se simt chemați a lăuda în numele Franciei libertatea cea nemărginită, care 'și revarsă binefăcĕtoarele sale rațe de lumină și căldură asupra noastră a fericiților cetățeni din Ungaria.

Se vorbesce adecă de noi fără a se reflecta la ticăloșia în care ne trăgănăm noi dilele. De aceea fără a fi agresivi la acest loc, ne vom face și noi datorința, ca sĕ se scie pe unde numai se va putea, că idilica fericire, de care se vorbesce între păhare, poate sĕ esiste în fantasia cutărui poet frances, fie el Louis Ulbach. Coppée — sau Dumneḑeu mai scie care.

Esposițiunea din Budapesta se esploatează politicesce spre a glorifica libertatea cea mare dela noi. Se arangiează bancheturi, vinul înveselesce inima oamenilor, desleagă limba, și se alarmează Europa cu libertatea proverbială ce domnesce în Ungaria.

Și cu mâna pe consciință vorbind, la noi numai adevĕrată libertate nu se află.

Vom cetì deci prin diarele din Paris și Bruxella laude preste laude despre libertatea din Ungaria. Bărbații de renumele unui Lesseps, Ulbach, Coppée, o sumă de literați și publicisti francesi și belgici vor cânta dithirambe libertății dela noi, fără a spune însĕ, că ei au aflat această libertate în servirea de mâncări și beuturi la mese bogate, arangiate de oamenii chemați a forma opinia publică pentru actualul curent de maghiarisare.

Dacă literații francesi nu priveau lucrurile cu atâta frivolitate, dacă treceau din Pesta și luau drumu spre nord, atunci dau de comitatele Arva, Trencin, ca sĕ tăcem celelalte. Aici de bună seamă nu întâlneau nici palaturile pompoase, nici guri pline de laude proprii, nici mese bogate, încărcate cu mâncări și beuturi, ci întâlniau bordeie miserabile, un popor sĕrac, lipit pământului, care n'are decât sufletul și limba, și și aceste ultime rĕmășițe, cari constituesc esența eului lor, sunt atacate, crediud că se face serviţiu patriei răpind omului și cel din urmă semn, prin care se vĕdesce originea lui de seminție pământească.

Despre aceasta nimica nu sciu literații francesi. Asemenea nu vor fi sciind nici despre plângerile sêrbilor, ale sasilor și românilor, nu despre gravaminele bisericilor din Ungaria, nu despre miseria justiției noastre, unde se prinde omul de viu și se ține pe foc până se face scrum, după cum ne spuse dilele acestea un diariu din capitală, nu despre tirănia la care sunt espuși amploiații români dela administrație, încât 'și trebue sĕ-și curme vieața, după cum ne raportează confrații nostri din Timișoara, nu despre tractarea scoalelor noastre, în cari s'a introdus limba maghiară numai pentru că ea este limbă maghiară, și fără a se putea aștepta la vre-un resultat în învĕțarea ei; nu vor scii acești savanți din rassa latină nici aceea, că se intenționează o totală nimicire a tuturor locuitorilor din Ungaria, cari nu sunt pentru ideia de stat unguresc, după cum ni-o înfățișează domnul Baussnern în adresa sa către alegĕtorii sei din Agnita. Nu vor fi sciind acesti adoratori ai libertății din Ungaria nici aceea că idea de stat maghiar se promovează pe cale socială prin reuniunile de maghiarisare, la cari noi în veci nu vom adera, nu vor scì deci că după teoriile moderne va trebuì sĕ peară slovacul, sasul, sêrbul și românul, spre a se susținea statul pre basa consolidărei intenționate și noue pentru prima dată bine precisate de către domnul Baussnern, și ei nu vor scì nici ceea ce a dis eri „Pesti Napló" la locul prim: „cine nu e cu noi, e contra noastră," prin urmare trebuesc nimiciți.

O nefericită luptă de rassă s'a inscenat la noi. Elementul domnitor nu mai face secrete din tendențele sale, el voesce sĕ ne amalgamiseze pre toți și sĕ facă un stat unitar maghiar. Aceasta o numesc frații nostrii francesi și belgiani libertate.

E greu a nu te indigna la vederea de astfel de lucruri. Sunt oameni cu trecere acesti savanți francesi. Curtoasia cu care au fost ei priviți i deobligă la contraservicii. Ei vor lăuda deci libertatea dela noi.

Un diariu din capitală ne spune că la aceste banchete s'au închegat mai multe raporturi pretinesci.

Aceste raporturi pretinesci nu vor fi fără urmări — ne dice tot acelaș diariu.

Noi o credem. Ceea ce se vorbesce aci din datorință pentru ospitalitate, se va susținea pe viitoriu din considerare la pretinie.

Întreagă inscenăria e în stare a sbrobì în omul de omenie credința în adevĕr și dreptate, și noi din istorie scim, ce verdict a urmat după escamoteria lui Potemkin.

Sibiiu, 1 August v. 1885.

Cu pași repeḑi suntem înpinși spre o catastrofă.

Aceasta ne este convingerea, pe care ne o impun stările de lucruri și desvoltarea lor tot mai amenințătoare și mai amenințătoare. Și nici nu se poate altfel. Într'adevĕr ne umplem de cele mai serioase griji, când observăm cu atenție mersul lucrurilor la noi în Ungaria.

Persecutările inscenate de pressă și sub auspiciile acesteia de întreaga societate maghiară, nu numai că nu înceată, dar aproape nu este di, în care sĕ nu se facă, sĕ nu se întreprindă ceva în contra noastră cu scop de a ne estermina.

Maghiarii în frunte cu pressa jidănită lucră cu o rară și neobicinuită perseverantă in direcția aceasta. Și în mĕsura în care cresce acest selbatic curent, în aceeași mĕsură ni se impune și nouă o

---

FOIȚA.

IN MARAMUREȘ.

DE

Rudolf Bergner.

(Trad. de *Yff.*)

VI.

Șugatag. — Sate românești. — Înc'odată dreptatea maghiară. — Budfalău și haiducul Pintea. — Scalda dela Breber. — Către rĕsărit. — Șesul Vissoîn sus. — Borsa. — Prăpastia Tătarilor. — Peste granițe.

(Încheiere.)

După nenumĕrate sucituri sosim în vîrf. În fața noastră stă mai sus schițata mare de munți, lângă noi o vale adâncă și dincolo earăși munți acoperiți cu zăpadă. Dar nouĕ priveliști se desfășură înaintea ochilor nostrii. Căsulia unui îngrijitor jidan așeḑată pe culmea muntelui formează un contrast șod cu brații verḑi și cu zăpada adunată printre ei. Ce semnificativă ni se pare împregiurarea aceasta! Chiar și culmea cea mai înaltă a munților acestora, ultimul punct al Maramurĕșului, l'a ocupat fiul lui Israil, și în casul de față nu numai ca sĕ facă negoț, dar chiar ca sĕ se lupte cu natura și sĕ servească causa civilisațiunei! Acum ne coborîm repede; am trecut preste zîdul despărțitor al apelor și zărim în vale cum șerpuesce un riuleț argintiu, este Bistrița aurie, un rîu lateral al Prutului. Trunchiuri de copaci doborîți se vĕd în mare numĕr pe lângă malurile lui, ear în preajma lor români muncitori. Preste vară calea nu e nici decum părăsită, călĕtori singuratici și jidani cu mărțoage slabe umblă încoaci și încolea; dela marginile pădurilor se aud talalangele turmelor de vite ce se tĕiazesc la sunetul cimpoiului păstoresc. În valea Bistriței lucră necurmat un ferestreu mare, și 'n curênd sosim la o grămadă considerabilă de case, ele fac parte ferestrului și sunt proprietatea unui jidan.

Bistirița formează hotarul între Ardealul romantic și încunjurat de munți și între țara păduroasă a Maramurĕșului. Ce ne cade la o parte aparține, de comitatul nostru jumĕtate selbatic, partea de dincolo se ține de Transilvania. La început șesul nu e prea romantic, ba-i aproape monoton, dealuri pleșugite, se ridică când în dreapta când în stânga noastră. Încetul cu încetul se sporesce pădurea și după o călătorie lungă, abia la apusul soarelui dăm de două case singuratice ale îngrijitorilor de drumuri; aici suntem primiți foarte ospital și ne petrecem în visuri ultima noapte în Maramurĕș. Luna se ridică pe bolta ceriului, stelele luminează șesul selbatic, rîul își varsă vâjeind valurile sale, ear gazdele noastre, cari sunt germani din Bucovina, cântâ din citeră și ne spun, că Ruthenii acestui ținut nu sunt oameni tocmai cum se cade. O jumĕtate de oară mai la vale zace Tiso o crâjmă isolată. Se întâmplă, că în Dumineci întâlnesc Ruthenii lângă „palinca" lor câte un străin, în sănătatea căruia închină bucuros. Și de-i va plăcea călĕtorului vr'una dintre neveste și voiesce sĕ-i dee rendezvous între patru ochi, soțul ei nu numai că nu se superă, dar se simte chiar onorat și se uită cu fală la tovarășii sei mai fără noroc. El își dice: „de-i place și altuia de nevasta mea, este un semn, că am gust bun, nu-i place nimĕnui, ce folos am da ea."

Diua următoare trecem preste un pod de lemn, ne cufundăm într'o pădure cu dulci miresme și soarbem aer pe pământ ardelenesc. Am părăsit o țeară plină de păduri frumoase, de stări patriarchale și

resistență tot mai pronunțată, — ni se impune o activitate tocmai în direcție contrară. Ear resultatul acestor două curente diametral opuse, după legile firei nu poate fi decât o ciocnire foarte vehementă, o catastrofă inevitabilă.

Simțim o adevărată durere ca fii devotați ai patriei noastre comune, când constatăm adevărul acesta. Și cum se nu? Unde ar putea fi Ungaria, dacă ar domni buna înțelegere și egala îndreptățire între naționaliități, dacă regimul ar fi părinte iubitor și pentru unii și pentru alții, dacă n'am fi tractați ca nisce copii mașteri, în țara noastră. De sigur că nu acolo, unde o mână nefericitele vederi politice de ași.

Nouă ni se pare că și cei dela cârmă, văd, că nu mergem spre bine, numai că ajunși pe povârniș nu se mai pot oprì, ci dau înainte pe un noroc, așteptând să vadă sfârșitul. Căci ar fi o adevărată nebunie a presupune atâta orbie din partea maghiară, ca să nu vadă ei, că prin nefericita politică de ași se ruinează forța morală și materială a statului ian numai așa de flori de măr, ca să le fie haznă celor dela domnie. Ei trebue să scie: că prin atițarea neîntreruptă a spiritelor și așa foarte agitate și învrăjbite și prin o risipire oarbă a banilor, câștigați din datorii colosale, nu vor putea ajunge la un bun sfârșit. Și tocmai pentru-că o știu, trebue că urmăresc un scop mai îndepărtat cu sistemul politic de ași. Noi credem a fi găsit înțelesul acestui nefericit sistem.

Maghiarii cu toate fanfaronadele lor de popor mare și tare, de putere importantă în concertul popoarelor Europene, se simt totuș în momentele lor mai lucide prea slabi, prea neînsemnați. Contingentul jidano-maghiarilor e cu mult prea mic, ca să le poată da forța și importanța dorită de ei; s'au apucat dară cu bine cu rău ca să-și recruteze nouă puteri dintre număroasele naționalități ale Ungariei. Dar aceste resistă. Nu face nimic. Forța primează dreptul; în lupta pentru esistență suntem noi cei mai tari, și ei cei mai slabi, noi trebue deci să învingem — 'și-a fi ținând guvern și pressă. Numai că nici atâta nu-i poate mângâia. Trece prea mult timp la mijloc și mai cine știi cum s'a 'nturna foaia dacă i dăm curs liber desvoltării lucrurilor, trebue deci să întrevenim cu puterea statului ce o avem în mână, ca să slăbim pe contrarii maghiarismului și să sporim pe toate căile forța de resistență a acestuia. Așa s'a făcut. S'a întrodus limba maghiară în toate scolile din Ungaria în mod obligativ, limbile naționalităților s'au lăsat unde și unde, în cele mai multe locuri numai în mod facultativ; la oficiile publice fără de cunoștința limbei maghiare nu poți face nimic; reuniunile noastre puține câte avem le împedecă guvernul în activitate și ajutorarea lor din partea fraților noștrii o întrețice, ear înființarea de asocieri nouă ne o oprește în mod categoric, bisericile noastre le dejosește, puțina subvenție, care o aveau le-a luat-o. Dar lucrul naibii. Nici aceste represalii n'au putut frânge pe nemaghiari.

Ajuns păn'aci un om cu minte ar fi putut vedè că sistemul seu politic trebue să fie greșit, de oarece toate sforțările n'au avut nici un resultat practic; cu toate aceste el nu s'a oprit, a continuat cu principiile sale de exterminare, continuă și acum și noi suntem în firma convingere că va mai continua. Bine, dar până când?! Asta nici cei mai inițiați nu o pot sci. Destul că sunt înțeleși a continua până în infinit, sunt înțeleși să pregătească neste evenimente, pe cari să le poată apoi esploata în favorul lor. Trebue să vină un timp, când li se va părea oamenilor acelora — ție guvernul — ne mai suportabilă starea aceasta de lucruri; vor fi siliți a se atinge de mijloace oprite în contra noastă și prin urmare a statului. Dac'o vor face, e vai de steaua lor, ear politica noastră 'și a ajuns scopul ei final; îi facem să amuțască, îi sdrobim capul viperei, și lasă dacă nu vom face cetățeni supuși ai ideei de stat maghiar din ei. Acesta și nu altul poate fi înțelesul politicei de ași, Noi nu i putem afla altă esplicare. Se tinde a ni se pune lealitatea noastră la probă. Dar punăse, că destul de șireți și bine disciplinați suntem noi ca să nu dăm în cursa ce ni se pune și cu mult mai credincioși patriei noastre, decât a ne lua refugiul la mijloace ilegale pentru apărarea drepturilor noastre.

Nu. Domnii maghiari să o știe, că poporul român nu și a ridicat nici odată arma sa de cât pentru apărarea țărei și a tronului. Tradițiunile sale istorice îl fac necapabil pentru acte ilegale, dovadă Horia și Iancu, dovadă istoria națională întreagă.

Că cât i de greșită o asemenea politică, pe lângă aceea că-i foarte riscată, lăsăm să judece publicul cetitor. Repetim una din doue: sau nu are politica dominantă de ași nici un înțeles, sau înțelesul ei, este acela espus de noi.....

Ca mulți din generațiunea noastră mai tine ă, și scriitorul acestor rênduri 'și a făcut cursul studiilor la un institut maghiar. Și își aduce foarte bine aminte, că profesorul de istorie, un maghiar neaoș, o spunea de repetite-ori, că ungurii în mijlocul atâtor elemente streine, trebue să impună prin cultura lor, prin instituțiunile lor culturale, una, ca să poată amalgamisa mai ușor elementele eterogene din patriă, ear alta, ca să atragă atenția Europei asupra lor, care prețuindu i ca pe un element de cultură indispensabil în aceste părți, la vremi de grea cumpănă ca și cum au fost cele din 48 *(a negyvenyolczashoz hasonló válságos időkben)* să-i apere și să-i susțină pe conta celorlalte naționalități.

Și întradevăr dacă luăm în privire necualificabila ușurință, cu care se aruncă milioanele împrumutate pentru opere naționale maghiare cu un personal briliant, pentru zidirea edificiului parlamentar, pentru reconstruirea Seghedinului, pentru arangiarea de espoziții pompoase, cari ne pun în perspectivă de nou un deficit de circa 12 milioane fl., pentru deschiderea unei a treia universități, etc. etc., — toate și toate numai pentru cetățenii de naționalitate maghiară a statului, — dacă luăm toate aceste în privire, ni se pare că între părerea unui profesor de renume propagată „ex cathedra" și între politica dominantă de ași este o foarte intimă legătura.

Dar agitați, — ție maghiarii, când scrieți astfel de lucruri. Nu agităm. Espunem numai părerile noastre despre situația de ași; cătră maghiari nu ne putem adresa, căci putința de înțelegere între dênșii și noi va ajunge a fi ași mâne imposibilă. Meargă numai pe calea apucată. Nu a noastră va fi rușinea, când vor fi siliți a se rentoarce. *Yff.*

Revista politică.

Cea mai însemnată cestiune internă este apelul deputatului din cercul Agnita, Baussnern, pe care-l comentează toate țiarele din capitală. Nimenea nu se îndoesce, că acest apel nu va afla resunet la alegătorii sasi din Agnita. Țiariul oposițional „Budapester Tageblatt" pe basa unor sigure informațiuni aduce scirea, că pasul domnului Baussnern a provocat resens în aceia, la adresa cărora s'a făcut apelul, și că se înscenează o demonstrațiune contra acestui nou membru al reuniunei de maghiarisare.

Unele dintre țiarele maghiare ne presentează lucrul ca eșit din consiliul deputaților sasi. Prin aceasta s'ar prepara terenul, ca deputații sași să între cu toții în partida guvernamentală.

Noi nu o credem. O cale așa de rușinoasă nu-și aleg deputații sasi. Demnitatea lor națională nu le permite o asemenea înjosire.

E probabil că sasii să-și schimbe atitudinea politică, mai ales vețând, că ea este cu mult mai stearpă decât li s'a părut fraților sasi la început. La casul de schimbare în atitudinea lor politică, ca oameni practici, deputații sasi 'și vor afla ei modalitatea trecerei. Prudența și circumspecțiunea sunt virtuțile lor erețite, și noi scim că ei au fost neadormiți în aplicarea acestora.

Comitele Kálnoky, ministrul nostru de esterne, a plecat la Varzin spre a conferì cu principele de Bismarck. Se crede că se vor stabilì principiele unei uniuni vamale, care va mijlocì o regulare a referințelor comerciale în Europa, referințe, cari au stricat ecuilibrul între cele mai multe dintre staturile europene.

Cestiunea israelită earăși este pusă la ordinea țilei, și ea amenință a se descărca earăș în capul României. O deputațiune de evrei s'a plâns țilele acestea la ministrul president Salisbury, acusând România cu persecuțiuni evreesci. Ministrul Engliterei a promis, că el va lua în scut pe evrei.

Cu privire la acest obiect eată ce scrie „Telegraphul" din Bucuresci:

In fața dușmanului comun, să fim uniți. Să dispară diferințele de partidă, de nuanță politică.

Patria noastră — România este în pericol. O înaltă trădare, o trădare infamă s'au urzit în sinul poporului român și trădătorii sunt liberi încă, ei conspiră la lumina țilei, fără ca justiția țărei să fie sesisată, fără ca ușile temnițelor să se deschidă pentru a înghiți pe miserabili. Sâmbăta trecută, „Agenția Havas" ne-a comunicat următoarea depeșă: „Lord „Salisbury a primit ași o deputațiune de israeliți, „veniți pentru a cere intervenirea puterilor, care au „semnat tratatul din Berlin, pentru a pune capăt „persecuțiunilor, de care ovreii ar fi victime în Ro „mânia. Lord Salisbury respunse că Englitera nu „se desinteresează de sigur de această cestiune, „că regretă procedările românilor în privința ovreilor, „dar că cestiunea e delicată, și că guvernul va face „tot ce va putea."

Cu trei țile înainte de această depeșă, a apărut în capitală o foaie ovreiască, care, între altele, tipări următoarele linii:

„Când nu se vor supune, vor veni *represaliile*". Lucrul e natural, — ce s'ar mai putea crede de consecința puterilor celor mari, când ele, vețând relele, ce ne împresoară, vețând prăpastia în care vom ajunge și, ceva mai mult, vețând o barbară asuprire, asupra unei părți din poporul nostru: când aceste puteri ar sta neutre și nepăsătoare?

Singuri ovreii din țara noastră au nevoe de aceste lucruri, și noi, încă o dată spunem, nu vom putea spera în realisarea lor, decât, atunci când represaliile vor fi în adevăr serioase.

Spre fericirea noastră, putem însă anunța, după informațiunile ce le avem, că timpul nu e depărtat, și că în curând vom vedea o dreptate și pentru acești oameni atât de muncitori și atât de prigoniți de guvernul numit liberal.

Atât pentru ași.

Așa dar este vădit, este nedubitabil, că ovreii de ací au organisat deputațiunea, care a mers în streinătate pentru a cere intervenirea puterilor străine spre deslegarea cestiunii ovreiesci. Mai mult decât atât, un organ ovreiesc de publicitate cutează a vorbì de *represalie,* îndrăsnesce a declara că, *spre fericirea ovreilor, el este informat că timpul nu e departe când puterile străine vor recurge la represalie,* pentru a forța pe români a da drepturi politice și economice ovreilor ce se află în România.

Și aceasta se scrie cu trei țile înainte de a fi cunoscut cine-va că o deputațiune este organisată la Londra!

Guvernul nostru este înarmat de o lege specială precisă, care i dă dreptul de a espulsa fără nici o altă procedură juridică, decât simpla resoluțiune luată de consiliul de ministrii, pe străinii cari, aflându-se în România, vor conspira în contra siguranței statului.

Guvernul trebue să scie că în codul nostru penal esistă un articol special privitor la *înalta trădare.* Acest articol sună limpede și lămurit: cel care va face apel la intervenirea străinilor, va fi pedepsit cu o închisoare dela 5 și până la 10 ani de muncă silnică. Crima de *înalta trădare* e pendentă de corecțional.

Ce face guvernul, dacă legile țărei îl obligă a usa de legea specială, făcută în contra dușmanului intern?

Ce face justiția țărei, dacă codul penal o obligă să intervie și să stîrpească rĕul cu rădĕcină cu tot?

---

bune și rele, unde natura și oamenii sunt încă pe jumătate sălbatici și unde se ivesc estremele mai mult ca in alte părți. Multe mai sunt de îndreptat, până vor domnì stări de lucruri regulate și până când belșugul averilor naturei se va puté esploata într'un mod corespunțător; de cât că începutul 'l-a făcut regimul și unii bărbați devotați, și astfel nu sufere nici o îndoială, că spiritul popoarelor ungurene, care de câte-va decenii încoace s'a deșteptat, se va deslipì de trecutul seu — în privința culturală — puțin glorios și 'și va elupta un triumf minunat. Dar este de dorit, ca regimul să fie condus de rațiune și să nu deștepte ura națională, care este omului de rênd încă necunoscută, ba chiar din potrivă să tracteze cu toți supușii sei egal. Și să nu fie acesta ultimul cuvênt în cât privesce mai cu seamă Germanii din Maramureș! În nici într'o parte a Ungariei nu se poate apreția mai bine activitatea și valoarea forțelor germane, ca în țeara de păduri a Maramureșului, căci aici locuesc maghiari într'un numĕr neînsemnat numai în regiunea fructiferă a Tisei, în vreme ce brațele germane au lucrat cu securea, ca să prefacă străvechile păduri în sol cultivabil. În contra ideei de drept și în contra consciinței își dau oamenii silința, ca să le răpească limba fără de a reflecta la cuvintele poetului, care ție: „*Wer mir meine Sprache raubt, raubt die Ehre meines Volkes und meine Ehre.*" (Cine îmi răpesce limba, răpesce onoarea poporului meu și onoarea mea). Generațiunea mamelor bătrâne se va stînge în munții acestia, și urmașilor lor nu le va convenì, dacă nu vor fi priviți de maghiari. Devine tot mai evident, că aceste colonii, cari în decursul veacurilor eșind din sinul poporului german s'au așețat în sinul Carpaților, vor dispărea, devine tot mai simțită necesitatea, de a se întemeia colonii pe alte continente, cari să stee sub regimul imperial, și în cari forțele superflue ale poporului să poată esista fără de a fi perdute pentru patria lor. Astfel nu se va mai putea întêmpla, ca grupe întregi de populațiune germană — precum se întêmplă în întunecoșii Carpați — să dispară fără nici o urmă a activității lor, nerĕmânênd despre luptele și triumfele lor afară de o tradițiune trecătoare, nimic, o tradițiune povestită de urmași de altă limbă, sara la lumina arginție a lunei și la luciul miriadelor de stele, încet și tainic.

Conduita infamă a ovreilor cari au cutezat să ceară intervenirea străinilor în afacerile noastre interne, ne aduce aminte un fapt din istoria modernă a Elveţiei.

Să luăm esemplu dela această ţeară, unde luce sce soarele binecuvêntat al libertăţii.

La 1873, partidul radical al cantonului de Geneva biruì în alegeri pe partidul clerical. Monsiniorele Mirmillot, nunţiul şi archiepiscopul Genevei, fiind şeful partidei clericale, turbase de furia învingerii. Basat pe dreptul seu de cetăţean elveţian, acest om scrise şi tipărì o broşură în care denunţa Europei, că Elveţia a devenit cuibul revoluţionarilor socialiştilor, anarchiştilor, etc., etc; nunţiul papal îndemna Europa să vie cu represalii şi să curăţe Elveţia de aceste elemente. Broşura Monseniorului Mirmillot a produs un efect sdrobitor asupra poporului elveţian, zelos în patriotismul seu. Ca un singur om s'au ridicat toate partidele politice şi cu unanimitate a fost votată *espulsiunea pe vieaţă* a miserabilului trădător. Monseniorele Mirmillot, cetăţeanul elveţian, a fost dus între doi gendarmi până la hotarele ţĕrei.

Eată dar cum scie a se apăra de trădători un popor patriot şi iubitor de ţeară.

Să luăm esemplu dela acest valoros popor!

Este bine, este indispensabil ca guvernul să fie aspru în asemenea ocasiuni, căci teamă ne este că machinaţiunile unor ovrei să nu ajungă a transforma frumoasa noastră Românie în teatrul unor evenimente triste şi desgustătoare. Ca buni patrioţi, nu voim să vedem ţeara noastră urmând esemplul barbar al ruşilor şi al maghiarilor; nu voim ca prin oraşele noastre să se facă măcelul unei poporaţiuni evreiesci nevinovate. Departe de noi acel timp, când am fost martori scenelor triste, ai siluirilor nedemne. Dar cine ne poate garanta că răbdarea poporului indignat de conduita miserabilă a unor trădători, nu se va isprăvì, şi că, teribil în furia sa, acest popor nu se va ridica ca un singur om, pentru a transa odată pentru totdeauna cestiunea evreilor.

Îndemnăm dar pe guvern să nu adaste nici un minut; îndemnăm justiţia ţĕrei să se sesisede de criminali.

Evreii străini, cari au urdit în umbră o conspiraţiune în contra ţĕrei, cari culeg prin ţeară tot felul de calomnii, pentru a-le da drept fapte comise în contra evreilor — să fie imediat daţi afară din ţeară.

Evreii-români, cari „sunt fericiţi a putea anunţa", că în curênd se vor începe represaliele puterilor străine, să fie daţi judecăţii şi pedepsiţi, precum legea o cere.

Ear puterilor străine, care vor cuteza să se amestece în afacerile noastre interne, care vor voì să ne forţeze a da drepturi evreilor, de a cumpăra pămênturi şi de a esploata pe ţĕranii români, li se poate totdeauna rĕspunde, că în momentul chiar când un guvern, ori care va fi el, va cuteza a face aceasta, în acel moment un măcel groasnic va mânji România.

Să nu uite străinii că ţeara românească e mică, dar că fii acestei ţĕri sciu a murì pentru neatêrnarea sa.

Varietăţi.

* (Denumire.) Maiestatea Sa regele s'a îndurat prea graţios a denumì la propunerea ministrului de culte şi instrucţie publică Aug. Trefort, pe dl Dr. *Victor Babeş* fost profesor privat, — de profesor public estraordinar la facultatea de medicină a universităţii din Budapesta.

* (Himen.) Candidatul parochiei Topliţa română Georgiu Maier s'a logodit în 21 Iuliu a. c. cu Cornelia Tamaş, afabila fiică a parochului nostru din Deag. Le dorim vieaţă lungă şi fericită.

* (Postal.) Se deschide oficiu postal:

1. În *Feldioara*, comitatul Braşov.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 160 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., şi pentru comunicaţia de două-ori pe ḑi cu gara de acolo 300 fl.

2. În *Bogata*, comitatul Turda-Arieş.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 120 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., şi pauşal pentru cariolă până la gară 120 fl.

3. În *Bistriţa-Monor*, comitatul Bistriţa-Năseud.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual fl. 120, pauşal de cancelarie fl. 40 şi pauşal pentru comunicaţia de toată ḑiua cu posta din Nagy-Sajó fi. 150.

4. În *Mamja*, comitatul Solnoc-Doboca.

Condiţiuni: Contract de oficial şi cauţiune fl 100.

Emolumente: Salariu anual 150. şi pauşal de cancelarie 40 fl.

Suplicele să se trimită în trei săptămâni la direcţiunea de postă în Sibiiu.

* (Pungaşi) Aceşti musafiri s'au inmulţit aşa de mult, încât pe fiie-care ḑi auḑi câte ceva nou. „Gazeta Olteniei" din Craiova relatează următoarele:

În seara de 14 Iulie curent, la magazinul de Coloniale Stoianovici et Petrovici de sub hotelul Paris, se prezentă un inivid şi cere mai multe mezele care costau suma de lei 9 b. 75.

— „Daţi-mi un băiat, ḑisĕ pungaşiul, să meargă până la coconul Iorgu Cacaleceanu unde sunt fecior, să-şi ia banii; dar daţi restul la 100 lei, căci aşa au ḑis coconul."

Neguţătorul dă restul până la 100 lei băiatului din prăvălie şi plecă împreună cu presupusul fecior.

La uşa întrării în casele dlui Cacaleceanu, un alt pungaş, bine îmbrăcat, aştepta sosirea acestora.

— „Sărut mâna coconaşule, se grăbì a ḑice pungaşul care însoţia pe băiatul din prăvălie!

— „Aduseşi restul? întrebă acesta pe băiat.

— L'am adus, rĕspunse băiatul punênd cu respect în mânile pungaşului banii ce-i avea.

— Duceţi la bucătărie lucrurile, ḑise acesta şi plecă în fundul coridorului.

Până ce băiatul să deşerte lucrurile din coş, pungaşii se făcură nevăzuţi şi bietul băiat strigă, căută în zadar pe coconaşii cu bani. Nimeni nu-i rĕspunse fiind-că toţi ai familei dlui Cacaleceanu nici nu erau în Craiova, lipsind la băi. Servitorii, departe de a păḑi casa, plecaseră în haimanalic, ori erau în unire cu pungaşi.

Bietul băiat se întoarse la stăpân plângând şi spuse cazul.

Poliţia au fost anunţată şi dimineaţa în ḑori de ḑiuă, amândoi pungaşii au fost prinşi la cârciuma lui Ghiţă Stefănescu de la Jiu. Toţi banii se cheltuiseră noaptea pe bĕutură.

Loterie.

Mercuri 12 August n. 1885.

Brünn: 71 7 83 43 3

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.80
Renta ung. de hârtie	92.30	92.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.92	5.90
Napoleon	9.93	9.93
100 marce nemţeşti	61.40	61.45
London (pe poliţă de trei luni)	125.30	125.40

Nr. 318. [1097) 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de ḑile dela prima apariţiune* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman."

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., şi prospect de a se urca la 350; dintre concurenţi cu cualificaţiune egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidenţiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑì şi scoala.

2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri à 30 litre de grâu, 10 mĕsuri de crumpeni (cartofi); 2 mĕsuri fasole şi 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceste cuartir.

3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole şi 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.

4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole, 3 stângini de lemne şi cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.

5. Cerişor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 20 mĕsuri de cucuruz, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole şi trei stângini de lemne şi cuartir.

6. Beşan, cu salariu anual de 150 fl. şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Batiz, cu salariu anual de 150 şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 mĕsuri de bucate; grâu şi cucuruz, cuartir şi 10 stângini de lemne.

9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate şi naturalile în aceasta sumă, cuartir şi lemne.

11. Muncelu mare, cu salariu anual de 150 fl., şi prospect a se urca la 200 fl., cuartir şi lemne.

12. Chergeş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

13. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

14. Poeniţa Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate şi naturaliele, cuartir şi lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vre unul din aceste posturi vor avea a-şi aşterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:

Of. protopresbiteral gr. or. al Devei

Ioan Papiu,
protopresbiter

Nr. 338 [1096] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoreşti la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman" şi anume:

1. Măgheruşul săsesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl., v. a., şi cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună şi postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl., v. a., şi venite stolare.

2. Apaţa, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumătate în bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumătate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr. 512. [1095] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin până la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învĕţătoriu din comuua Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plătì din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecventa scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 860. [1093] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învĕţătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin până la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor legei în vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, până la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeş
substitut prot.

ad Nr. 245. [1094] 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă staţiunile de învĕţători din comunele mai jos insemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se pu-

blică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

1. Almaşul-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Almaşul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a ; victuale în valoare de 40 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Almaşul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir şi lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bozĕş, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a, cuartir şi lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Ceru-Băcăinţei, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir şi lemne.

11. Noşag, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl., cuartir şi lemne.

12. Mermezĕu-Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a., cuartir şi lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste staţiuni, au a'şi aşterne petiţiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 231. [1090] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *20 August* a. c.

1. Băiţa, cu salariu anual de 180 fl. v. a., şi cuartir gratuit.

2. Buceş, cu salariu anual de 150 fl., v. a. şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară şi pimniţă, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaţ şi 2 orgii de lemne.

5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir şi lemne de lipsă pentru încălḑit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 490. [1068] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul până la *15 August* a. c. st. v.

1. Meşterhaza, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit.

2. Mureş-Cueşd, cu salariu anual de 200 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi lemne de încălḑit.

3. Rîpa inferioară, cu salariu anual de 160 fl. v. a. dela circa 100 copii obligaţi a cerceta scoala 25 feldere bucate (4 cupe cucuruz sfârmit dela fie-care copil) = 25 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit în preţ de 15 fl. cu totul dar 200 fl.

4. Idicel-sat, cu salariu anual în bani de 150 fl, cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

5. Idicel-pădure, cu salariu anual în bani de 150 fl. cuartir natural în edificiul scolar şi 2 stângini de lemne pe picioare.

Salariile se solvesc din repartiţiune pe popor în 4 rate egali.

Petenţii au de a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul susindicat, posta ultimă Reghinul săsesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1885.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 371 prot. [1075] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scoala elementară gr. or. din Făgăraş se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Învĕţătorul are de a fi totodată şi cantor la biserică.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 300 fl. v. a. şi anume:

a) în bani gata 250 fl. solvibili în rate lunari anticipative;

b) folosirea a două grădini scolare şi a unei delniţe cu venit curat anual 18 fl. v. a.;

c) la nascerea domnului cu icoana 18 fl;

d) venite stolari: discul dela S. Pasci, Botezul Domnului, înmormêntări à 40 cr. $^1/_5$ parte din venitul preoţesc de Dumineca şi serbătoarea 14 fl.;

e) cuartir liber cu două încăperi şi trei stângini de lemne pentru încălḑitul scoalei şi cuartirului.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subscerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraş 4 Iulie 1885.

Oficiul protopresb. gr. or. al Făgăraşului În conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm, prot.

Nr. 400 prot. [1073] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele populare gr. or. din comunele însemnate mai jos, se deschide concurs cu terminul: 15 August, a. c. st. v.

1. Mercurea, cu salariu anual 300 fl. şi 4⁰ lemne de foc din cari se va încălḑi şi scoala.

2. Ludoş, cu salariu anual de 300 fl.

3. Rod, cu salariu anual de 300 fl.

3. Dobârca, cu salariu anual de 250 fl.

5. Reciu, cu salariu anual de 250 fl.

5 Spring, cu salariu anual de 250 fl., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de foc.

7. Sângătin, cu salariu anual de 250 fl.

8. Brosceni, cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a ocupa unul din acestea posturi î-şi vor înainta cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al Mercuri până la terminul prefipt.

Se aşteaptă ca concurenţii să se înfăţoşeḑe, — până la 15 August a. c. st. v. — în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserica comunei la care a concurat, spre a-şi arăta deprinderea în cântări şi tipic.

Dela oficiul protopresbiteral al Mercurii.

Mercurea la 29 Iuniu 1885.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 43. [1069] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă staţiunea de învĕţător la scoala română conf. gr. or. din Cojocna (Kolos) se escrie concurs cu termin de *20 ḑile* dela prima publicare pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 160 fl. plătibili tot la două luni.

2. Cuartir în edificiul scoalei constătătoriu din 2 odăi.

3. Folosinţa podului deasupra cuartirului, a pivniţii, a grădinii scolare afară de partea aceea, care se va folosì pentru pomărit şi legumăr t, a 6 bucăţi pământuri arătoare şi 2 cositore care toate dau un venit anual de 70 fl. Pentru învĕţător deplin cualificat şi harnic salariul se va ameliora.

Învĕţătoriul ales nu va putea esarênda nimic din celea amintite fără învoirea comitetului parochial şi va fi îndatorat a propune pre lângă cele prescrise de lege şi scolarilor adulţi în sĕrile de iarnă şi a cânta cu copii la biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. în Cluş până la terminul indicat.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în 23 Iuniu 1885 la Cojocna.

I. Ciortea, paroch şi preş. **Gavriil Todoruţiu,** notariul comit.

Cu aprobarea oficiului ppresbiteral gr. or. al tractului Cluş.

Cluş, 11 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopersbiter.

Nr. 114. [1070] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante trei posturi de învĕţători la scoala noastră capitală gr. or. română din Avrig, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl., v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-şi subşterne cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare, în special cu atestat de cualificaţiune pentru scoalele capitale, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig Felek) până la *26 Iuliu a. c. stilul vechiu.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administr. ppresb.

[1075] **CONCURS.** 3—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele populare gr. or. din comunele mai jos enumerate, în protopresbiteratul Abrudului, se deschide concurs până la 15 August st. v.

1. Bucium-Poieni, cu salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne; avênd respective învĕţătoriu a ţinea şi o strană bisericească, adecă să fie cântăreţiu.

2. Bucium-Cerbu, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

3. Bucium-sat, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bucium-Muntari, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

6. Roşia-Montană, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

7. Cărpeniş, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

8. Vêrtop, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

9. Ciuruleasa, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

10. Soharu, cu salariu anual de 150 fl. şi lemnele necesare.

11. Buninginea, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

12. Valea-dosului, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

13. Trempoele, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

14. Petroşeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.

15. Galaţi, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

16. Presaca, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci au de aşi subscerne petiţiunile, instruite conform legilor din vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Abrud, în 2 Iuliu, 1885.

Dela oficiul protopresbiteral greco-oriental al Abrudului.

Ioan Gall,
protopresbiter gr. or.

Nr. 423. [1060] 3—3

EDICT.

George Rujan din Mercurea protopresbiteratul Mercurei, carele de 5 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Anastasia Filip din Reciu şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 3 *luni de ḑile* dela publicarea acestui edict căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 424. [1059] 3—3

EDICT.

Gligor Verde din comuna Dobârca protopresbiteratul Mercurii, carele de 4 ani trecuţi a părăsit pre legiuita sa soţie Rachila Muntean şi a pribegit în lume fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 15 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurii.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscinţa publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârcimărit în comuna **Alma** şi a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, dimineaţa la 9 oare la casa sfatului din Alma**, la care în sensul §. 15 din instrucţiunea urbarială se citează toţi cei interesaţi.

Cu conducerea pertractărei s'a încredinţat judele de tribunal Székely Miklós.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p., presid-nt substitut.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 817—831. [1072] 3—3

CONCURS

se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Sibiiului în următoarele parochii:

1. Cristian, cu salar anual 208 fl., cuartir şi lemne de foc.

2. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Loamneş, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mândra, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Ocna superioară, cu salar anual 200 fl., cuartîr şi lemne de foc.

6. Poplaca două posturi, unul învĕţătoriu diriginte cu 300 fi., altul cu 210 fl., cuartir şi lemne de foc pentru amêndoi.

7. Roşia, cu salariu anual 110 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Ruşi, cu salar anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Sadu, învĕţătoriu dirigent, cu salar 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

10. Sibiiu cetate, cu salar anual 300 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Şelimber, cu salar anual 155 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Tălmăcel un post cu salar anual 275 fl., altul cu salar anual 175 fl., cuartir şi lemne pentru amêndoi învĕţători.

13. Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Veseud, cu salar anual 140 fl, cuartir şi lemne de foc.

15. Vurper, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii sunt obligaţi a instruì pe elevi în cântările bisericesci, ear în dumineci şi sĕrbători a ţinea strană în biserică.

Reflectanţii au a-şi aşterne concursele lor instruite cu carte de botez, atestat de cualificaţiune, atestat că au depus esamen de limba maghiară, atestat despre studiile pregătitoare — toate în orginal şi copie netimbrată — până în *10 August anul c.* la adresa subsemnatului, avênd a declara dacă sunt înscrişi la fondul de pensiune regnicolar sau nu. —

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Sibiiu, 7 Iulie 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 516. [1076] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin două clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2. Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsĕsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălĕncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalĕu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învĕţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 142. [1061] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambe posturile de învĕţători la scoala noastră confesională greco-orientală română din Porceşti, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 300 fl. v. a., anuali şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *9 August a. c. st. v.*

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigulni.

Avrig, 1 Iuliu 1885.

Ioan Cândea,
administrator ppresb.

[1083] 3—3

CONCURS.

La scoala elementară comunală din Jupanec cu limba de propunere română şi maghiară este de ocupat un post de învĕţător.

Emolumente:

1. Salariu anual 300 fl.
2. 12 metrii cubici lemne.
3. Locuinţă potrivită, culină şi grădină.

Concurenţii vor produce;

1. Testimoniu despre etate şi religiune.
2. Documentele scolare.
3. Decretele eventuale.
4. Testimoniul din limba maghiară
5. Serviţiul de până acuma.

Suplicele timbrate conform legei se vor trimite până la 31 August 1885 la comitetul administrativ al comitatului Caraş-Severin din Lugoş, adresate fiind ministrului de culte.

Se observă că denumitul învĕţător va avea a provedea în biserică cântările după ritul gr. or. român. Suplicele întârdiate sau neinstruate nu vor fi considerate.

Notariul cercual.

Nr. 413. [1089] 2—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai află o şură, un grajd şi un coşer pentru cucuruz.

2. Porţiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.

3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terţialitatea e a cantorelui, — şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene.

Nr. 511 [1088] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, şi lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.

2. În comuna Jabeniţa cu salariu anual de 150 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din repartiţiune pe popor.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 236. [1078] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în două rate decursive, şi anume: în 1-a Ianuariu şi 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕţătoresc, sunt poftiţi a subşterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial

Cluş, 20 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — şi anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiele: Cerna şi Păroasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop şi Poeniţa-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕţământul are a se ţinea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne.

8. Heşdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernişoara, Topliţa, Goleş-Buzdular, cu învĕţământ în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir şi lemne focale, precum şi folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Ruşor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au aş aşterne cererile de concurs instruite comform prescriselor în vigoare la subscrisul.

Haţeg la 19 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 472. [1084] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum şi cortel liber şi lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subşterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zernești în 18 Iuliu 1885.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 438. [1077] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Braşovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos.*

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din caca bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. şi 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ fi terminat cursul pedagogic sau teologic şi sĕ aibă testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele elementare capitale şi diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificaţi şi cu pracsă didactică vor fi mai preferiţi.

c) Sĕ scie cânta şi propune cântările, grădinăritul şi gimnastica.

În fine sunt obligaţi a ţinea scoală de repetiţiune.

Alegerea la această staţiune se va efeptuì la *6/18 August a. c.*

B) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Sĕ fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Sĕ aibă atestatul de cualificaţiune pentru scoalele populare şi diploma din limba maghiară, asemenea sĕ cunoască cântările, grădinăritul şi gimnastica.

Cei mai cualificaţi şi cu pracsă vor fi preferiţi.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Braşov, în 6 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 556 [1086] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătotesci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕlişte, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.

3. Amnaş, cu salariu anual 105 fl., dela:

a) 70 familii à 1 fl. . . . . 70 fl.

b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac . . . . . 18 fl.

c) usufructul dela uu agru . . 2 „

d) usufructul dela una grădină . 5 „

e) cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit computate 10 fl.

Suma . 105 fl.

4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit şi jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbătoarea o strană în biserică şi vor avea a se presenta înainte de alegere în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică şi a ţinea strana.

5. Galeş, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir şi lemne pentru încălḑit. Dela învĕţătoriul ales, se cere sĕ ţină Dumineca şi Sĕrbĕtoarea strana în biserică.

7. Sĕlişte, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţinea şi un despărţĕmênt dela scoala de repetiţie.

8. Tilişca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

[1091] **CONCURS.** 2—3

Pentru întregirea mai jos însemnatelor staţiuni învĕţătoresci în ppresbiteratul gr or. al tractului Deeş, se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiueşti cu salariu anual 200 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

2. Bonţida cu salariu de 200 fl.

3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.

6. Corneni, salariu 30 fl.

7. Ciceu-Hăşmaş, salariu 50 fl., cuartir şi lemnele de foc necesare.

8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.

9. Dobricel salariu 150 fl.

10. Ciubanca-mare salariu 133 fl. cuartir şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una, din acestea staţiuni sunt avisaţi a-şi înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral pănă la terminul susindicat.

C.-Giurgeşti la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 110 [1087] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpaşul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaţ şi două cimitere de 3 jugere.

b) Dela 350 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu carul.

c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari toate computate în bani dau suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a-şi subşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

[1082] **CONCURS.** 2—3

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin pănă la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕţători şi unul de învĕţătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu şi 1° lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar şi repartiţie, cuartir liber şi 4° lemne de foc, din cari are a se încălḑi şi sala de învĕţământ.

3. Ponorel: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir natural şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleş: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie, şi lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuş: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕţătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕţătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir liber şi lemne trebuincioase de foc.

Condiţiunile pentru aceste posturi sunt: competenţii sĕ fie gr or., sĕ aibă atestat de cualificaţiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare pănă la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

]1092] **CONCURS.** 2—3

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetăţii de peatră, se escrie concurs cu termin pănă în *30 August* a. c.

1. Berinţa, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Fênaţe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălḑit.

4. Făuresci cu Plopiş, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Surduc-Copalnic, 150 fl. v. a., lemne de încălḑit.

6. Trestie, cu salariu anual 105 fl. v. a., şi lemne de încălḑit.

7. Selniţa, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. şi normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţii de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniş, la 15 Iulie 1885.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 377. [1081] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber şi doi stângeni lemne de foc.

2. Şinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Şona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludişor, cu salariu anual de 120 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luţa, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

7. Herşeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

8. Veneţia superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de

a) în bani gata 120 fl. v. a.;

b) folosirea grădinei scolare;

c) cuartir liber în edificiul scoalei;

d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste staţiuni, au a-şi ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Făgăraş 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 420. [1079] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs pănă la 16 August 1885 st. v. şi adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi şi dacă va scì forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta dejunul şi prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolişul-mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina scoalei cari dau la oalaltă 300 fl.

3. Pentru Lupşa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoş-Miclesci, leafa în bani 200fl.

5. Pentru Mogoş Valea barnei, în bani 100 fl. şi 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani şi 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupşei 100 fl. în bani şi 12 ferd. bucate

8. Pentru Runc 134 fl. în bani şi 15 ferd buc. şi 60 pf. legumă.

9. Poşaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punţi legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăş-Brăzesci învĕţătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕţătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate şi 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir şi lemnele necesari precum şi diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕţătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. şi a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia *pănă în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta pănă în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

Nr. 860. [1093] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învĕţătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin pănă la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi şi scoala

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor legei în vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, pănă la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeş
substitut prot.

Nr. 512. [1095] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin pănă la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învĕţătoriu din comuua Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plăti din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecuenta scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispoziţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu pănă la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 83. Sibiiu, Sâmbătă 3/15 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători, Schimbarea la față, Nrul cel mai de aproape va apărea Joi în 8 August.

Un articol despre proselitismul religios.

În timpul mai recent earăș începe a eși la lumina ḑilei acea activitate subversivă și funestă, care a caracterisat în toate timpurile „propaganda Romei catolice.“ Misionarii de diferite soiuri, cari lucră ca sobolii în favorul operei de convertire, încep a da probe de funesta lor lucrare. S'a signalisat deja dela loc competent pericolul ce amenință biserica greco-orientală a Bucovinei. Într'adevĕr sunt de admirat metechnele jesuitice, ce vor sĕ desrădecineze biserica română din Bucovina și sĕ o distrugă total în favorul papismului cuceritor.

Aparințele proselitistice din ḑilele ultime me îndeamnă sĕ revin asupra unui articol apărut în primăvara acestui an în organul metropoliei greco-catolice din Blaș „Fóia basericéscă,“ care sub titlul „proselitismul religios la noi“ desvoaltă nisce principii false, ba chiar absurde. Articolul acesta, trecut cu vederea din partea organelor noastre, are valoare actuală pentru că el ni dă o deslușire despre vederile și principiele, ce conduc pe factorii propagandei mediate a catolicismului, și despre directiva, în care a pornit nefericita operă de convertire religioasă.

Înainte de a întra în analisa acestui articol plin de sofisme, trebue sĕ accentuez, că frații gr.-catolici nu se pot vindeca de aceea credință bolnăvicioasă, că unica biserică adevĕrată este cea catolică papistă. Aceasta tot mereu se afirmă, fără de a se reflecta la împregiurarea că prin asemenea afirmări se atacă temeliile bisericei greco-catolice înseș, care abstragênd dela cele patru puncte dogmatice e mai aproape de biserica rĕsăritului de cât de cea papistă. Se vede că factorii eclesiastici ai bisericei greco-catolice *data occasione* sunt gata a se arunca cu totul în brațele catolicismului și a rumpe și ultimele legături — de altmintrenea destul de slăbite, ce-i mai țin legați de biserica rĕsăritului. S'au săturat și dênșii de acel „*mixtum compositum*,“ numit biserică greco-catolică, care e un lucru nedefinit, — sau de batjocură, cum îi apostrofa calvinii din Transilvania pe la începutul acestui veac ḑicêndu-le uniaților „*o te szegény denevér, se nem madár sem nem egér.*“ — Altfel nu ne putem esplica, cum misionarii uniați în zelul (pentru-ce nu zelarea? Red.) lor înflăcărat vorbesc tot de biserica catolică, — ear despre cea greco-catolică nu vorbesc în merito — când ies cu armele proselitismului la luptă.

Scriitoriul acestui articol își dă aerul de mare procopsit, când se încumetă a cerceta motivele, pentru cari celelalte confesiuni în genere și românii greco-orientali în deosebi nu trec *en masse* la adevĕrata biserică adecă la papism. Emanând dela premisa falsă, că numai biserica papistă este cea adevĕrată, conclusiunile autorului nu pot fi decât false. — Este o afirmațiune îndrăsneață, ca sĕ nu ḑicem impertinentă, când legioanele de misionari ce se ocupă cu vênarea de suflete pentru contingentul papistic, tot mereu ne strigă în urechi, că unica adevĕrată și mântuitoare bisorică e numai cea papistă. Acest adevĕr ce-l reclamă dênșii pentru biserica papistă, este o însultă aruncată cu turbare în fața celorlalte confesiuni creștine — dar ce le pasă acelor propagatori fanatici de asemenea insulte grave pentru-că „*finis sanctificat media.*“ Ei se simțesc îndreptățiți a ne converti cu ori-ce mijloace dela rĕtecire, la adevĕrul papistic. Înzadar le vom spune acestor fanatici, că ori și care confesiune creștină câtă vreme va sta pe temeliele creștinismului, are dreptul de a esista și a-și împlini misiunea sa creștină. Asupra acestui punct e de prisos ori-ce discusiune — prin urmare numai de mijloace poate fi vorba.

Autorul articolului din cestiune, cu o încăpățînare proprie oamenilor de lângă Târnavă — trece ușor peste punctele cardinale și se ocupă numai cu modul, cum s'ar putea converti rătăciții de orientali mai curând și mai sigur la papismul cel lăudat. Dênsul face distincțiune între convingerea religioasă a unui om de cultură și între convingerea religioasă a poporului dela sate. Convingerea primă, după autorul nostru, resistă la ori ce atac, ba e în stare a-l entusiasma pe respectivul pentru confesiunea sa, de care cu anevoie se va despărți. Aceasta aderență tenace însĕ o revindică autorul nostru numai pentru cei de pănură papistă, pentrucă ceilalți șismatici îndată ce ajung la specia de convingere de care se vorbesce mai sus, se aruncă fără reservă în brațele papismului. Va sĕ ḑică blăjeanul nostru crede, că entusiasmul pentru alte confesiuni este o imposibilitate, și de es. pentru confesiunea orientală nu se poate entusiasma nimenea din cei ce aparțin la religiunea rĕsăritului, nici după ce va ajunge la mult lăudata convingere religioasă, — de care ne dă o lecțiune bună. — Va sĕ ḑică tot frasa cea vechiă — că lumina și adevĕrul numai în Vatican se află. Eată sofisma și tendența de propagandă: sĕ se dea celor de alte confesiuni o cultură religioasă superioară și atunci toți se vor așterne la picioarele ponteficelui din Roma, cerênd iertare pentru rătăcirea cea mare!!

După ce au isprăvit cu oameni cei culți — autorul articolului se întoarce la poporul nostru dela sate, despre care ḑice multe și bune. Încât pentru convertiri militantul nostru susține, că poporul dela sate trece dela o confesiune la alta fără de așî da samă despre actul ce-l face. Caracterul național însă îl face pe săteanul român sĕ nu treacă la altă confesiune străină, decât la una dintre cele două confesiuni române, ținêndu-le pe amêndoue de bune, fiind-că nu cunoasce deosebirea dogmatică și ritual— deci trebue sĕ i se dea poporului o cultură religioasă mai superioară și atunci autorul nostru are credința firmă, că orice român ortodocs se va preface în „*virum perfectum*“, cu alte cuvinte va trece la „unație.“

Cu aer de fariseu afirmă autorul, că în momentul ce această cultură superioară va străbate în popor, „trecerile dela biserica greco-catolică la cea greco-orientală se vor reduce foarte tare,“ ear dacă și greco-orientalii vor ținti spre acest ideal, atunci poporul gr. or. cultivat fiind, va vedea lumina și adevĕrul și se va face uniat.“

Până atunci însĕ trebue sĕ se folosească interesele din fundațiunile de propaganda fide și trebue sĕ se dea convertiților un surogat — un mijloc pipăit, pentru că de geaba nu se află nimenea îndemnat așî pune credința strămoșească în cuiu. Până atunci când adevĕrul și lumina papismului va pătrunde în toate colțurile Carpaților, trebue sĕ mai vedem și sĕ suferim *aequo animo* treceri la confesiunea greco catolică — pentru plată, bună oară pentru câte un sac de grêu, care se dă câte unui țigan drept resplată, pentru că se face de ură cu preotul greco-oriental și se duce la biserica gr. cat.

Ori și care om nepreocupat poate vedea, că articolul ce-l am comunicat estractiv nu este alt ceva decât proselitismul cel mai vedit, mai încarnat și mai nerușinat, așa cum s'a practicat și se practică încă din vremile lui Atanasiu Vlădica din Ciugud până astăḑi.

In urmă scriitoriul acelui articol mai lovesce și în constituțiunea noastră cea „liberală“ și „modernă,“ ḑicênd că am ajuns acolo de „certele prin parochiele noastre sunt în permanență și că poporul oriental, disgustat de certe fuge la „unație,“ ear

FOIȚA.

Bibliografic.

În editura dlui H. Zeidner în Brașov a apărut în luna trecută cartea: „*Curs de limba maghiară*“ pentru scoalele gimnasiale, reale inferioare, pedagogice și pentru privați. Prelucrat după Töpler metoda lui Ahn de Paul Budiu, profesor gimnasial.

Cartea cuprinde 11 coale octav mic, literele garmond, cursiv și petit.

Prețul unui esemplar este: broșurat 90 cr., legat 1 fl.

Fiind-că eu la scoala reală ev. de aici am predat limba magh. după „cursul de învĕțămênt al lui Töpler,“ am avut ocasiune a cunoasce manualul acesta din praxă și așa nu-mi va fi greu, a-l face cunoscut tuturor acelora, cari se interesează de studiul limbei maghiare. Cartea cestionată tractează singuratecele forme ale vorbirei în mod nesistematic prin esemple și deprinderi de traducere. Icicolea aflăm înaintea deprinderei și câte o esplicare cât se poate de scurtă. Cartea este împărțită în partea I. și a II. În partea I. cuvintele, care ocură în singuratecele prop. de traducere, se află nemijlocit naintea deprinderilor, ear celea din partea a II. sunt însemnate în urma acestei părți. La început aflăm tractarea literilor, la urmă sunt adause „bucăți de cetire și traducere;“ cuvintele și frasele din aceste bucăți stau la finea cărții.

Sĕ esaminăm singuratecele secțiuni în aceea ordine, după cum urmează. Începem așadară cu literile. Dacă asĕmĕnăm cursul acesta cu originalul, după care e prelucrat, vom observa, cum că în unele privințe acestea se deosebesc de către olaltă, așa de es. aflăm, că în original este mai de aproape esplicată pronunțarea numai a acelor litere, care în limba germ. lipsesc sau se rostesc altmintrea, și că pronunțarea acelora se poate esercita în cuvinte numĕroase. Ear în cursul prelucrat se esplică pronunțarea fie-cărei litere una după alta, după cum urmează în alfabet, și este pus după fiesce-care cuvênt magh. și cel rom. Din această împregiurare apoi urmează, că din causă, ca tractarea literilor sĕ nu se estindă mai mult ca preste o foaiă, — la singuratecele litere s'au îndus de regulă numai câte 1—2 cuvinte maghiare ba la „*ty*“ chiar nici macar unul. La multe litere cuvintele nu sunt induse în mod consecuent, așa de esemplu la litera „*á*,“ „*f*“ și „*j*“ aflăm litera încă necunoscută „*k*“ în kár, fekete, játék; la „*gy*“ și „*m*“ aflăm litera „*ty*“: gyertya, Mátyás: la „*i*“ „*o*“ etc. litera „*s*“: visel, sor etc. După cum vedem litera „*ds*“ lipsesc cu totul; fiindcă „*ds*“ în cuv. findsa, dsindsa la pronunțare se contrage cu vocala din urmă fin — dsa, dsin — dsa și nu fiind — sa, aceasta trebue sĕ se privească ca un son de sine stătător. Despre rostirea lui „*h*“ la finea unui cuvênt încă nu se amintesce nimic. Literile, care în rom. lipsesc, se esplică prin cele franceze și germ. Esercitii pentru cetire în urma tractărei literilor nu se află. Urmează împărțirea vocalelor și sufixarea cuvintelor. La acestea observ, cumcă „*e*“ nu aparține la vocalele de sunet „mediu“, de oare ce cuvintele, la care „*e*“ ocură după vocala de sunet afund, primesc sufixe de sunet înalt, pr. Iozsef-nek Mózes-hez, korhely-ek, kortes-em. Despre modul sufixărei cuv. de sunet „mediu“ nu aflăm amintire, și fiindcă vocalele: „*é i î*“ sunt înșirate la celea de sunet înalt, lucru firesc, că scolarul cuvintele de sunet „mediu“ le va suficsa toate conform reg. II, adecă cu suf. de sunet înalt astfel: *hid-ek, zsizsik-ek cél-re gyik et etc.*

Partea I cuprinde: Verbele regulate în timpul pres., perf. și futur; formațiunea acusativului și pluralului; verbele terminate în: *s, sz, z*; dativul; adiectivul ca atribut; *ez ezen*; suf. — *é*; forma def. a verbelor reg. în perf. din indic., cuvinte, care în acus. primesc un „*v*“ care scurtează sau lapĕdă vocala ultimă; declinațiunea subst.; comparațiunea adiec: adverbele; numĕralele; pronumele; verbele ausiliare; *vagyok*, etc; formațiunea verbului defectiv: a avè; perf. indic. la verbele reg. conjuctivul și imperativul; optativul și infinitivul; gerundiul și part.; verbel factitive și potențiale; forma în — *lak — lek.*

O scurtă privire asupra cuprinsului din partea.

și preoțimea uniată face bine, că primesce și astfel de fugari în sinul seu, unde este „pacea și disciplină“ mai mult vrednică decât ori ce constituțiune.“

În punctul disciplinei uniate să ne ierte dl autor a-i spune, că cunoascem caracterul acestei discipline, care pe adevěratul nume se chiamă „absolutism.“ Scim că biserica papistă și semi-papistă cere subordinare necondiționată, așa numita obediență, și vai de acela, care nu se supune la principiul „*sic volo sic iubeo*“ chiar de ar fi drept ca lumina. Cunoascem casuri, când preoți gr. cat. nevinovați și drepți ca lumina singur pentru cuvêntul, că nu s'au supus absolutismului de fer, ce leagă consciințele, au trebuit să ia lumea în cap dinaintea „disciplinei,“ ce o preferesce autorul constituțiunei noastre. În biserica gr. cat. este mai mult material de certe și neînțelegeri, numai cât acestea sunt latente, și nu pot resufla din causa despotismului afurisit, ce terorisează preoțimea gr. cat., precând la românii ortodocsi certele și cele mai neînsemnate ies mai curênd la iveală, dar se și delătură mai curênd și pentru totdeauna, precând nemulțămirile subalternilor uniați sunt năbușite și nu pot resufla, remânênd un morb latent, care de regulă mai curênd distruge organismul decât morbul, care se cunoasce și se vindecă în urma diagnosei.

În cele premerse m'am silit a ve da cursul ideilor ce le a desvoltat „Fóia basericéscă“ în articolul citat. Din aceste idei se vede, că frații nostri gr. cat., departe de a se lăsa de funestul proselitism, se laudă încă că au datorința de a convêrti pe greco-orientali prin mediul unei culturi superioare. (Analog cu kulturegylet-ul din Cluș. Red.) Cu un cuvênt vechia luptă confesională va devení cu atât mai intensivă, cu cât se va ridica nivoul culturei religioase. Fructele proselitismului afurisit încep a încolți, astădi e Bucovina la ordinea ților.

Admonițiunile bărbaților de frunte, cari au fost decorul și meritul clerului uniat, ale lui P. Maior, Șincai, Klein, Barnutiu, Laurian s. a. întimpină inimi reci, urechi surde în Roma mică, care a îmbrăcat caracterul papismului, ear pe deasupra poartă masca transparentă a naționalității române. *Dr. S.*

Mișcări în biserica gr. or. din Ungaria.

Sub acest titlu scrie „Allgemeine Zeitung“ din München:

„Nelămurita situațiune, care cu toate silințele marilor puteri tot ține în încordare și ferbere spiritele, în peninsula balcanică, își are o principală causă în stările religioase bisericesci, care s'au desvoltat acolo sub influința lungei domnii turcesci și cari înriurează prin urmările lor și asupra țerilor vecine, anume asupra Ungariei. Între aceste biserici are cea greco-orientală o deosebită importanță nu numai din causa însemnătății sale istorice și culturale ce o are în această parte a Orientului, ci și pentru că numeroșii credincioși ai acestei biserici sunt totodată și membrii ai statului ungar și pentru că această confesiune coincide aici cu respectivele naționalități. Nu-i mai puțin însemnată nici posițiunea publică de drept a acestei biserici gr. or. în statul Ungariei. Ea posede după istorie și origine, după privilegii și legile statului, o autonomiă moștenită din bătrâni, întărită de repețite ori și aprobată — autonomiă care este totdeodată și un zid de apărare pentru susținerea și desvoltarea ființei naționale a credincioșilor sei.

În regatul ungar numĕră biserica greco-orientală aproape $2\frac{1}{2}$ milioane (2 434,890) suflete sau $15\frac{7}{10}$ procente din întreaga poporațiune. Numai romano-catolicii întrec la numĕr pe credincioșii bisericei ortodocse. Acestia sunt împărțiți în doue metropolii de sine stătătoare: în patriarchatul sêrbesc din Carlovițși metropolia română din Sibiiu; aceea are șese, aceasta douĕ episcopii, așa că în Ungaria are biserica aceasta doi archiepiscopi și opt episcopi. Apoi nu trebue a trece cu vederea, că această biserică poartă un timbru pronunțat național. Cu unele escepțiuni ce dispar, se țin de biserica aceasta numai sêrbi și români, și anume sêrbii au 855,412, Românii 1.497,864 suflete.

Deosebită importanță trebue să dăm acestei coincidențe a poporului cu confesiunea bisericească; numai ea esplică în mod mulțămitor luptele lungi, ce are să le poarte Ungaria cu Sêrbii din pricina organisărei bisericei lor naționale autonome și ne lămuresce causele adevĕrate ale celei mai nouĕ desbinări între ministrul unguresc și biserica română din Ungaria și Ardeal.

Principiul de naționalitate domnesce întreaga vieață de stat și socială a acestei țări, și după cum stăpânitorii maghiari au adoptat ca principiu conducĕtor al acțiunilor legislatorice și administrative ajungerea unei ținte finale, statul național maghiar unitar, tot astfel acelaș principiu e și steaua conducĕtoare a poporatiunilor nemaghiare din țeară și astfel și punctul de cristalisare ale unei intensive mișcări, care în ciuda multelor mĕsuri de strâmtorare și opresiune ale statului și societății unguresci, tot a ajuns la o însemnată reacțiune.

Mai cu samă despre sași, sêrbi și români se poate ține aceasta, cari toți au un puternic scut în instituțiunile autonome bisericesci pentru apărarea caracterului lor național. Această autonomiă bisericească, cu care după lege este împreunată și independenta administrare a scoalelor confesionale-naționale și a averei bisericei și scoalelor, formează pentru aderenții și apărătorii nivelătorului și unificatorului stat național maghiar o piedecă, pe care voiesc cu ori-ce preț să o rostogolească pe unde se poate din cale, ca pe-o peatră. Fără a ne lăsà aici în o critică a acestui sistem ce domnesce în Ungaria, voim să constatăm numai, că neamurile nemaghiare din țară se simt neliniștite în a lor ființă națională și sunt adânc neîncredĕtoare față de toate actele cercurilor conducătoare în cestiuni de autonomie bisericească.

Această neîncredere a mai fost de curând mărită prin mai multe împrejurări în mod esențial; mai cu samă înființarea așa numitelor „reuniuni de cultură maghiară“, cărora în primul rênd li se atribue tendințe de maghiarisare, au mărit într'un mod neobicinuit mișcarea dintre nemaghiari. Atacurile în presă sunt cu mult mai violente, mai pătimașe; repețita achitare a țiarelor române prin juriul din Sibiiu a îndemnat pe guvern să desființeze acest juriu și să lase pe sași și români la eventuala judecare a juriilor maghiare din Cluș și Târgul Mureșului. Se înțelege, că această faptă a guvernului nu a contribuit deloc la domolirea spiritelor, ci a produs tocmai un efect contrar.

Nu mai puțină mișcare a produs și o dispositță a ministrului de culte unguresc, care se socotește drept o directă lovire a autonomiei legale bisericești a românilor. La 29 Maiu 1861 dase adecă împĕratul pentru sprijinirea preoților diecesei gr. or. din Ardeal o anuală subvențiune de 24,000 fl. din vistieria statului și lăsase în sarcina episcopului gr. or. (adi archiepiscopul) împărțirea acestui ajutor în înțelegere cu consistoriul seu. În contra acestor dispositiuni rescriptul ministerial din 18 Ianuarie 1884 ordonă comunelor bisericesci și preoților să-și trimeată acum rugările lor „nemijlocit la ministrul de culte și instrucțiune, de unde se vor trimite mitropolitului și sinodului spre a-și da părerea;“ totuș rescriptul declară lămurit, că „ministrul la propunerea mitropolitului nu numai că nu e legat cu privire la persoane,“ ci „poate să le schimbe după propria-i bună chibzuială.“ Sinodul archidiecesan a rugat de repețite-ori pe ministru să-și retragă ordinațiunea, totuș după o audiență la Maiestatea Sa se făcù numai modificațiunea, că din numita sumă de sprijinire i se lăsară mitropolitului să împartă între preoții lipsiți 4000 fl. „pentru ridicarea autorității sale și asigurarea influenței sale patriotice,“ celelalte 20,000 fl. voesce ministrul să le împartă el. Sinodul a decis în 18 Iunie a. c. că „sub condițiunile normativului ministrului nu poate primì ajutorul de 24000 fl.“

Această respingere nu împedecă însĕ pe numĕroși preoți greco-orientali să-și trimită la ministrul cererile lor de ajutor, găsind ministrul în acest chip prilegiu să-și realiseze declararea, că în casul dat, va împărți ajutorul fără autoritățile bisericesci. Nerespectarea conclusului sinodal din partea clerului greco-oriental din punct de vedere canonic și disciplinar apare fără îndoială împreunată cu îngrigiri, căci prin o astfel de slăbire a relațiunilor se poate ușor deschide drumul numeroaselor abusuri și împotriviri, dar pasul acesta se poate scusa din causa lipsei materiale, cu care au să lupte cei mai mulți preoți în comunele române ale Ardealului. Pentru stat însĕ rĕmâne — cu tot succesul seu esterior — nesiguranța, că pe lângă odiul unei turburări a relațiunilor interne bisericesci și a sarcinei financiare, poartă în sine și chinuitoarea simțire, că tot nu are o puternică garanță pentru preoțimea subvenționată și purtarea ei politică-națională.

Turburarea și agitarea a cuprins în urma acestor mĕsuri adênc spiritele și nu trebue să arunci decât o ochire în coloanele foilor românesci, pentru ca să te convingi despre pasiunea ce domnesce aici. „Gazeta Transilvaniei.“

Cestiunea evreilor

În numĕrul trecut am comunicat părerile țiarului guvernamental „Telegraful“ în cestiunea evreilor, pusă pe tapet de evreii din Londra.

La locul acesta publicăm o epistolă deschisă a domnului Dumitru Brăteanu, publicată în „Adevĕrul“.

Eată ce scrie dl Brătianu:

O telegrmă din Londra cu data de 7 August st. n. ține: „Lordul Salisbury a primit astă-ți o deputațiune de israeliți veniți să ceară intervențiunea puterilor semnătoare a tratatului din Berlin pentru a se pune capĕt persecuțiunilor ale căror victime ar fi evreii în România.“ Demersul israeliților despre care ne vorbesce această telegramă ar fi un lucru de o foarte mică importanță și nici ar merita

---

I ne va convinge, cumcă materialul de învĕțământ nu e ordinat după legile desvoltărei naturale, pentru că ori-care se ocupă cu propunerea gramaticei va scì, cumcă nici o parte a vorbirei nu e așa de grea de învĕțat ca verbul. Töpler își argumentează întocmirea cărții lui prin aceea, că verbul cuprinzênd deja în sine subiect și pred., e partea vorbirei cea mai potrivită spre formarea prop. Aceasta nime nu o pune la îndoială, înse nu e just, ca prin înlesnirea lucrului autorului la întocmirea manualului, să se însărcineze studintele îndată la început cu lucrul cel mai greu. Cele mai ușoare țiceri pentru traducere se esc, dacă substantivul ca subiect se aduce în legătură cu un adiect. ca pred.; după aceasta se poate lua pronumele pers. dinpreună cu verbul ausiliar: „*vagyok*“ etc. Și cu acestea părți ale vorbirei se pot forma destule țiceri.

Precând timpul perf. a verbelor reg. se tractează în 9 deprinderi, futurul îl aflăm numai într'o singură deprindere de 6 șiruri și și ací numai cu forma nedefinită. La început sunt deprinderile de tot prea scurte.

Nota pentru formarea timpului perf. (pag. 10) nu e lămurită cum se cade; ceea ce se află pe pag. 65, ar trebuì să stee pa pag. 10, căci din contră studintele nici de cât nu va putea cuprinde, că după cele prețise cum e posibilă forma: *hallott, láttok* în depr. 5.? Regula dela depr. 23 e unilaterală, căci suf. *é.* se adauge posesorului și când aceea înlocuesce posesiunea, cum se află aceasta și în prop. „*Jánosét ismerjük*“ și „ale lui Ioan nu sunt nouĕ“ (depr. 23 și 24). La depr. 71 aflăm sufixe postpositionale, compuse cu suf. pers., pr. *nálad* etc. și la depr. rom. 72 ar trebuì să se traducă suf. val,-vel în urma unei consonante despre care formațiuni încă nu s'a tractat în cele premerse (aceasta se face mai târțiu la pag. 120 și 115). Spre esercitarea verbului defectiv: „*are*“, care în limba magh. se esprimă prin diferite frase, servesc în partea aceasta numai 3 depr., cea ce e prea puțin. Ne satisface însĕ, că în partea II forma aceasta se repetează în 3 depr. Regulele despre întrebuințarea formei definite și nedefinite le aflăm parte pe pag. 12 și 13, parte la începutul părții II. (pag. 91 și 92); acestea însĕ nu sunt destul îndetăiate, căci forma definită se folosesce când verbul se referă la cuv. „*önt*“, ear cea nedefinită și când obiectul stă cu un numĕral, sau când acela e un pron. pers. 1. sau a 2., sau un pron. nedefinit, pr. *engem lát, téged szeret, valakit kercs* ect. La regulele despre formarea pluralului, a acusativului și a sufixelor posesive de pers. 1. sing, și de a 2. sing. și plur. nu se esplică: care cuv. primesc sufixele acestea cu *a*, care cu *o*, tot așa: care cu *e* și care cu *ő*. După părerea mea esplicarea aceasta n'ar fi de prisos, pentru că cartea e menită și pentru privați. Intrebuințarea sufixelor de loc nici în genere nu se explică, de și acestea sunt aplicate în mai multe deprinderi.

Despre ortografia magh. precum și despre formarea cuv. nu se află amintire; esplicarea modului pronunțării a unor nume de familii vechi magh. e tot, ce se află cu privire la ortografiă.

După cum observăm, în „*cursul lui Töpler*“ sunt numai foarte puține esplicări și și acestea se fac numai fugitiv, deci nu ne mirăm, că manualul acesta, care s'au fost folosit mai mulți ani în scoalele secundare evang., în timpul mai nou s'au înlocuit cu altele.

Cuprinsul părții II. este: Conjugațiunea verbului aucsiliar, a verbelor reg. și a celor terminate în ik; depr. cu verbele aus defective și reg.; forma pasivă; verbele neregulate; sufixe și postpositiuni. După cum vedem, partea aceasta formează parte o repetiție, parte o continuare a celor învĕțate în partea I. Foarte bune sunt la locul acesta depr. cu sufixe postpos., pagubă că nu se esplică întrebuințarea acestora.

Cele 12 bucăți de cetire și traducere conțin fabule interesante, dintre care unele se află și în cărțile rom. Bucățile acestea atrăgătoare, și mai cu samă esplicarea foarte succesă a singuraticilor cuvinte și frase sunt foarte potrivite spre a conduce pe studinte în domeniul limbei. Însĕ și mai potrivită este variațiunea propositiunilor din deprinderile de traducere spre întipărirea în memoriă a diferitelor forme ale vorbirei, și drept are dl autor, că, „*tocmai variațiunea aceasta formează tăria acestui manual,*“

să fie relevat. Dacă este o plăcere pentru israeliți a se tănguì la lordul Salisbury și pentru lordul Salisbury a auḑì tănguirile lor, le urăm să 'și poată procura în toate ḑilele o asemenea plăcere inofensivă, dar tot de odată inutilă. În adevĕr, astăḑi când în România de ar mai putea fi vorba de persecuțiuni, sunt persecutați nu evreii, ci românii de unii evrei posesori de moșii, Lordul Salisbury, ca să poată face ceva, ca să scutească pe evrei de desagrementul de a se mai lamenta, ar trebuì să aibă putință de a îi oprì să scoată țipete nu numai când sunt loviți dar și când ei lovesc, sau de a gonì pe toți evreii din România.

Precum am mai ḑis-o, demersul evreilor despre cari vorbirăm, în el însuș nu însemnează nimic; poate avea însă o mare gravitate ceea ce urmăresc cei cari au pus din nou în mișcare fără scirea lor pe evreii din Londra. În tot casul, acusațiunile nedrepte ale acestor din urmă, au să-i facă de sigur de urît cu românii coreligionarilor lor din România.

Israeliții de aici, fiind că nu pot reuși a face să înțeleagă pe cei din Londra, că sunt mistificați și împinși înainte de o mână inamică, au, credem, datoria și dreptul să protesteze într'un mod formal și categoric în contra plângerilor nefondate adresate lordului Salisbury, și toată lumea le va da crezĕmânt, căci negreșit, ei trebue să cunoască mai bine ceea ce se petrece în România și să aibă mai multă grijă de interesele lor de cât filantropii din Londra.

Sper că nimeni nu va pune la îndoială sinceritatea părerii ce 'mi permit a emite acì. Nu sunt așa de disgrațiat de natură, nici atât de ignorant încât să pot fi ispitit a urâ pe cei cari nu sunt de ginta și de religiunea mea. Compătimesc cu cel ce sufere și me simț fericit când 'i pot da o mână de ajutor fără a-l întreba cine este și de unde vine.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Banpatac, la 29 Iuliu 1885. Domnule Redactor! Când scriu corespondența aceasta, me cred într'un loc, de unde până acuma nu a scris nime prin ḑiarele române, și pentru aceea locurile acestea sunt puțin cunoscute publicului. Se poate că pe timpul feudalismului se vorbea mai mult despre ele, unde locuiau înfricoșații domni feudali Várady, despre cari se vorbesce mult și astăḑi pe la noi, dar după cari a rĕmas numai nește castele, cari pe ḑi ce merge se ruinează. Astăḑi locuitorii comunei noastre sunt curat români, afară de un jidov arĕndator — și trăesc din economia câmpului și negoțătoria varului.

Comuna este situată în loc șes, de cătră apus și meaḑă-noapte încungiurat cu dealuri, cu cari dealuri îșì și-iau începutul munții apuseni. Spre meaḑăḑi și rĕsărit se întinde frumosul șes al Murĕșului, care se lățește vis-avis până la Hunedoara, în dreapta spre Deva și în stânga spre Orĕștie.

Cu lucrul câmpului cel mai urgent au gătat oamenii, mulți treeră, dar nu după moda veche a îmblăciilor, ci cu mașina. Pe la noi s'au înmulțit mașinele de mână, pe cari oamenii le-au aflat de cele mai practice, de nu ar recere atâta putere omenească la întors.

Cei mai mulți locuitori se ocupă cu uscatul de fĕn, care în anul acesta este foarte slab, și cât este nu favorează timpul, ca să se poată usca neplouat. Cu privire la aceasta 'mi iau voie a spune următoarea întêmplare, ce ajunse comuna noastră Banpatac în 25 Iuliu v.

Era ḑiua cea mai călduroasă, soarele 'și reversa razele arzĕtoare preste câmpul așternut cu fĕn cosit. Dar abia trecù de ameaḑi și un nor negru de cătră apus începù a trage atențiunea uscătorilor de fĕn.

Abia începură unii a stringe la fĕn, când norul se ridică repede și prin razele de soare începù a ploua.

Ploaia se părea curênd trecătoare și economii asteptau că tot în ḑiua aceea să-și usce mai departe fênul. Dar nu, ploaia se îngroșa tot mai tare, economii fug din toate părțile cătră casele lor, torenții de ploaie, picau pe pămênt de cugetai că varsă. Spre mirarea noastră însĕ, cătră Mureș pe hotarul învecinat lucea soarele ca și pe la noi înainte de aceea cu ½ oară.

După o oară ploaia încetà; dar se aud vălile curgênd.

Prin Banpatac curg două văli. Acestea se păreau la început neameninţătoare, dar curênd vĕḑurăm că curăță buțile și căḑile de pe marginile lor, ce era puse pentru curățire. Aceasta nu fu destul, curênd întrară prin curțile locuitorilor, cele mai multe grădini le prefăcură în alvia lor; uneltele agricole de prin curțile locuitorilor începură ale lua cu sine. Bietul econom trebuea să-și lege carul și coșurile de bucate de șură dacă voia să nu le ducă valea, însuș era în periclu de a se îneca în curtea sa proprie, la mulți au întrat apa în casă.

Cataractul de pe valea mică a Banpatacului desvolta o negură și făcea o larmă, de cugetai că ești lângă Niagara.

Afară de sat se împreună văile și astfel la olaltă au putut mai bine inunda preste tot câmpul șes, ce se estinde în partea aceea a comunei. S'au lățit și preste ota ul Chimindiei, ba au întrat și în Chimindia și au umplut multe curți și au înecat multe grădini. Fântânele ce le-a găsit pela locuitori le-a umplut până în fața pămêntului.

Earba și otava ce a fost în partea de meazăzi a comunei Banpatac până în Murĕș au înecato toată.

În cucuruz nu a făcut multă pagubă, căci acela a fost mai tare și numai pe unele locuri 'l-a culcat la pămênt, afară de grădinele ce au fost din sus de comună pe lângă vale, pe cari l-ea măturat cu gard cu tot.

Bieții economi așteaptă ca să se judece paguba din partea organelor administrative politice și să li se rebonifice cât de puțin. Până acuma însĕ nu sau făcut nici un pas în causa asta.

Oamenii bătrêni nu-și aduc aminte de o așa apă mare în Banpatac. *Dalv.*

Varietăți.

* (Ḑile de grea cumpĕnă) asteaptă pe frații nostri din Orĕștie. După cum s'au putut vedea din anunțuri — posturile (3) de învĕțători sunt earăși de ocupat. Pentru nisce oameni ca Orĕștienii, cari în fine-care an pun dascăli, alegerea individilor apți de dăscălie devine de problemă grea, fiindcă deoparte nu se prea capĕtă pedagogi destoinici, se înțelege după conceptul Orĕștienilor, ear de altă parte învĕțătorii încă nu sunt dispuși a se băga slugi pe câte un an și a se supune la esperimentări, și la urma urmelor a o tulì la fugă înainte de a se plinì anul dinaintea nemulțămirii generale, care de regulă este resplata pedagogiei. Aceste și alte greutăți, precum influența doamnelor, care mai cer și calități de salon dela învĕțători, sunt motive, care nu prea înlesnesc alegerea învĕțătorilor. Dar cu ajutoriul lui Dḑeu totuș sperăm, că se va afla un espedient — numai să se afle și concurenți!!!

* (Favor pentru călĕtori) Pentru ḑiua de 8/20 August a. c. direcțiunea căilor ferate ungaresci dă un scăḑĕmênt de 30% până la Budapesta pe toate liniile. Acest favor se estinde pentru classa II. și III. și biletul are valoare 14 ḑile.

* (Teatru de diletanți în Cugier.) Junimea română din Cugier Ve învită cu toată onoarea la *„Representația teatrală“*, ce se va ținè Marți la 18 August st. n. în localul „Ospetăriei celei mari“ în favorul înființărei unei „Biblioteci populare în loc.“ Piesa va fi: Vlăduțul mamii“ seau Bucoavnă n'a învĕțat și umblă la însurat. Vodevil în 1 act de I. Lupescu, artist dramatic.

Persoanele: Vlăduțul mamii, scolariu de sat dl I. M. Savasta, mumasa dra E. P. Costica Șoimescu tênĕr boieriu dl A. B. Iftimie Sbârciag, bĕtrânul păduraru dl N. D. Smarandița fica lui dra M. M. „Peneș Curcanul“ de V. Alesandri declamat de domnul I. P.

După representație urmează: „Petrecere socială cu dans“

Prețul întrărei: Locul I. & II. 50 cr. celelalte 40 cr. 30 cr. etc în picioare 10 cr., ear la „Petrecere și representație“ 1 fl. de persoană.

Începutul la 8 oare seara.

Cugir în 8 August st. n. 1885.

Ca patron: *Comitetul.*

Dl *Procopiu Herlea.*

„Dragi boeri și coconițe
Vĕdani, fete, vĕduvițe
De voiți numai decât
Să ve treacă de urit,
Lăsați iute casa, masa,
Și cu inima voioasă
Alergați, ve sfătuesc“
La „teatrul românesc“. *M. A.*

NB. Oferte și suprasolviri benevole se primesc cu mulțămită și sunt a se adresa la dl Procopiu Herlea not. și se vor cuita pre cale ḑiuaristică.

* Un mare jurisconsult, un distins magistrat, un adevĕrat caracter independent, o inimă românească, s'a stins din mijlocul nostru **Alesandru Crețescu,** primul președinte al Curței de casație, a încetat din vieață, într'un mod subit, la gara dela Valea-Călugărească, unde se ducea cu trenul după întoarcerea sa din străinĕtate.

Magistratura ca și țeara sunt în doliu.

Elev al scoalelor naționale, fost profesor la colegiul St. Sava, doctor în drept al universității din Paris, autor al mai multor scrieri juridice și didactice de o valoare însemnată, membru al societății pentru învĕțătura poporului român și vice-președinte în comitetul acestei societăți, Alesandru Crețescu, prin simțemêntul de dreptate, adênc înrădăcinat în sufletul și inima lui, putem ḑice că era imagina viie a justiției pe pămêntul românesc.

Înconjurat de iubirea, stima și respectul întregii magistraturi, în capul căreia se înălțase numai prin propriele sale merite și mulțămită laboarii sale ca literat și jurisconsult, iubit de toate clasele societății, fără distincțiune de coloare politică, Alesandru Crețescu era în cestiunile de drept cele mai grave și contraversate, oracolul cătră care se adresau și particularii și statul, spre a'și pronunța verdictul seu ca arbitru sau superarbitru, ear sentințele sale se primeau cu respect și resignațiune, și de cei ce perdeau.

Bărbat din aceea generațiune din care au făcut parte jurisconsulții eminenți ce a avut țara, ca C. Bozianu, C. Hurmuzache, G. Costafor, V. Boerescu, An. Panu și alți puțini, ce azi abia se mai pot numĕra pe degete, Alecsandru Crețescu cu greu va putea fi înlocuit atât de magistatură cât și în societate, unde cu drept cuvênt se poate ḑice, că 'și ocupa cu demnitate locul în restrânsa falangă a oamenilor distinși.

Eată pentru ce, cu o adevĕrată sfășiere de inimă, ḑicem că, prin încetarea din vieață a acestui om, a cărui modestie era cu atât mai mare cu cât meritele sale erau mai întinse și mai reale, România perde un mare cetățean; magistratura, o minte ageră și care scia a găsì adevĕrul și dreptatea acolo unde erau; suveranul țĕrii, un adevĕrat consilier onest, competent și devotat de o potrivă tronului ca și națiunii sale.

Fie eternă memoria lui Alesandru Crețescu și neperitoare simțemintele lui românesci, cu care a lucrat, a trăit și s'a ridicat la înălțimea unde i se cuvenea.

Partidul liberal-conservator depune pe mormêntul lui Alesandru Crețescu cele mai profunde regrete.

„România.“

* (Mulțămită publică.) La apelul făcut în „Tel. Rom.“ în favoarea subscrisului — fiind greu lovit de soarte arḑindu-mi toate edificiile și mijloacele de trai, remânêndu-mi familia sub cerul liber în mila lui Dḑeu — un amic al învĕțătorilor nunumai cu cuvêntul ci și cu fapta, din Aiud, unde subscrisul sunt cu totul necunoscut, pre lângă toate greutățile binevoi a-mi colecta suma de 10 fl.

Acestui marinimos domn și adevĕrat amic al meu și al învĕțătorilor preste tot, precum și binevoitorilor contribuenți, pentru generositatea arĕtată față de un învĕțătoriu nenorocit le aduc, deși cam târḑiu, pre calea aceasta cele mai călduroase mulțămiri.

Alțina în 3 Iuliu 1885. *Ioan Petrișor,*
învĕțătoriu.

(În ferbința la verei) se întêmplă foarte adese irregularități în organele de mistuire (înfundări și convulsiuni de sânge, batere de inimă, dureri de cap etc.) și anume în urma greșelilor de dietă; în casuri de aceste trebue se întrevenim la moment ca se scăpăm de alte urmări mai rele cu o medicină de casă foarte bună, cum sunt cunoscutele pilule elvețiane ale farmacistului Brandt. Fie-care șatulă nefalsificată (costă 70 cr. în apotecă) are ca etichetă o cruce albă în câmp roșu și numele R. Brandt's.

Loterie.

Vineri 14 August n. 1885.

Buda: 18 1 17 30 70

---

de oare-ce în siguratecele depr. ocură numai ast-fel de prop. care se rapoarta la esemplele puse înaintea de pr. resp. În urma deprinderei magh. se află de regulă și una rom. Înaintea cestei din urmă nu aflăm cuvinte însemnate fiind că ḑicerile române nu conțin decât aceleași cuvinte, care ocură și în depr. magh. precedătoare; prop rom. însĕ sunt diferite de cele magh. Din înpregiurarea aceasta resultă, că studintelui nu-'i va face mari greutăți traducerea din limba maternă în cea strĕină, de oare-ce depr. rom. nu e de cât o repetare a depr. premergătoare. și că studintele va fi silit să învețe în mod consciicios cuv. pentru depr. resp.

Afară de eratele anunțate pe pag. 178 am mai descoperit: pe pag. 140: A ifjú; 143: elbeszéllte; 150: ülltek; 145: éjtszaka; 14: látlátjátok; pe pag. 73 stă: utaz în loc de: utazik; asemenea în depr. 66: rendét în loc de: rendjét; p. 83: ete în loc de: ele; p. 7: o în loc de: ó. Mai departe ocură „*ó*“ și „*é*“ în loc de: oa și ea, această prescurtare precum și adaugerea lui „*ă*“ la finea cuv. după ortografia mai nouă nu e usitată.

Cu privire la aplicarea limbei, atât partea magh. cât și cea rom. e foarte esactă.

Propositiunile de traducere sunt scurte și corecte cu privirea atât la înțeles, cât și la regulele gramaticale. Esplicările sunt scrise într'un stil ușor de cuprins. Abstragênd dela cele predise, cartea menționată o pot recomânda ca un manual pregătitor pentru studiul sistematic, a limbei maghiare.

Sibiiu în 28 Iuliu, 1885. *Ioan Müller.*

Nr. 552 [1099] 1—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuți pe teritoriul fostului ținut săsesc și în prima linie pentru cei născuți în foastele scaune ale Mercurei și a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca sĕ aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, și cari sĕ fi cercetat și absolvat în tot casul una dintre scoalele de industrie, întemeiate de universitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecționa pe cale teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) așternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obținerea lui, ear cealaltă jumĕtate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, sĕ alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum și o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuințat timpul, despre locurile unde a lucrat și despre esperiințele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul și când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerințelor, au sĕ se aștearnă acì până în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universității săsesci.

Nr. 296. [1098] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, și usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialați locuitori.

2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual 150 fl., și lemne de foc.

4. Paloș, cu salariu anual 150 fl., solviadi din cassa comunală în patru rate și cuartir liber.

5. Mercheașa, cu salariu anual 100 fl., cuartir și lemne de foc, precum și usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărit etc.

6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Criț u cu filia Meșindorf cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

8. Felmer, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Ticușul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci, au aș subșterne petițiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 318. [1097) 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de dile dela prima apariție* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman.“

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., și prospect de a se urca la 350; dintre concurenți cu cualificațiune egală vor fi preferiți, cei ce vor documenta cunoscința tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidențiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încălzdì și scoala.

2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri à 30 litre de grâu, 10 mĕsuri de crumpeni (cartofi); 2 mĕsuri fasole și 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceste cuartir.

3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole și 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.

4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole, 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.

5. Cerișor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 mĕsuri de grâu, 20 mĕsuri de cucuruz, 10 mĕsuri de cartofi, 2 mĕsuri fasole și trei stângini de lemne și cuartir.

6. Beșan, cu salariu anual de 150 fl. și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

7. Batiz, cu salariu anual de 150 și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 mĕsuri de bucate; grâu și cucuruz, cuartir și 10 stângini de lemne.

9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate și naturalile în aceasta sumă, cuartir și lemne.

11. Muncelu-mare, cu salariu anual de 150 fl., și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

12. Cherges, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

13. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

14. Poeniț a Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate și naturaliele, cuartir și lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avea a-și așterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:
Of. protopresbiteral gr. or. al Devei

Ioan Papiu,
protopresbiter

Nr. 231. [1090] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *20 August* a. c.

1. Băița, cu salariu anual de 180 fl. v. a., și cuartir gratuit.

2. Bucez, cu salariu anual de 150 fl, v. a. și 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salariu anual de 160 fl, v. a. cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

4. Luncoiul de jos, cu salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir gratuit: 2 odăi, bucătărie, cămară și pimniță, 1 jug. loc cl. II, parte arătoriu, parte fênaț și 2 orgii de lemne.

5. Vaca, cu salariu anual de 180 fl., v. a. cuartir și lemne de lipsă pentru încălzit.

Cererile concursuali instruate conform legilor în vigoare sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Brad, în 16 Iuliu, 1885.

Dela Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 1953 civil 1885, [1085] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul subscris, ca judecătoria urbarială, aduce la cunoscința publică, că pentru permiterea parcellărei dreptului de cârciumărit în comuna **Alma** și a aflărei acestei chei, se pune termin de pertractare **pe 10 Septembre 1885, dimineața la 9 oare la casa sfatului din Alma**, la care în sensul §. 15 din instrucțiunea urbarială se citează toți cei interesați.

Cu conducerea pertractărei s'a încredințat judele de tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole ținută la 20 Iuniu, 1885.

Tătar m. p., not. **Baron Apor Zoltán** m. p., president substitut.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 3

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sĕnătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **compositie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispositie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre, *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului

B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, bășicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la glezuele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de aud.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea audului greu și dobêndirea audului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1000] 3—15

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (plesugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încărunțire.**

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Széky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Kereszt*ur Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseță din care se nasce **frăgedie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 45

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

La numerul acesta se adauge un suplement.

Nr. 84. Sibiiu, Joi 8/20 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 August 1885.

Preste câteva dile partea cea mai de valoare a inteligenții române și maghiare se va întruni pe valea Someșului. Românii la un loc și maghiarii earăș numai ei de ei vor chipsuì căi și mijloace pentru promovarea scopurilor urmărite.

Întêmplarea a adus cu sine, că ambele întruniri de inteligența acestor două popoare, să colideze și în privința locului și în privința timpului. Întêmplarea a voit, ca Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român să și țină adunarea sa generală în Gherla la 18/30 August și tot întêmplarea a voit, ca reuniunea de maghiarisare din Cluș pe 18/30 August să convoace adunare mare spre a se constituì, ca cu plan și sistem binechipsuit să se continue mișcarea începută, maghiarisarea în Ardeal sau mai corect: încercarea cu maghiarisarea printre români.

Spre valea Someșului este deci îndreptată acum privirea Ardealului; Gherla și Clușul sunt centrele, la cari se îndreaptă ochii și inima nenorocitului popor din Ardeal.

Aproape un pătrariu de veac a trecut, de când cu multă însuflețire s'a inființat Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român. Eram în primăvara redesteptărei noastre naționale, și un sistem politic mai cruțător favorisa mult înaintarea noastră pe terenul cultural. Cu însuflețire ne-am pus pe lucru, voim se dicem, s'au pus pe lucru bătrânii nostri, și noi cesti tineri cresceam cu vremea și priveam cu dragoste la această instituțiune de cultură, unica care ne întrunea pre toți românii fără privire la credințele noastre politice fără privire la confesiunea noastră.

Eată pentru ce ne era scumpă noue această instituțiune culturală. Și ea ne era scumpă, căci sunt rari momentele, unde român cu român poate sta la un loc cu inima și gândul la fericirea neamului seu, fără a avea reserve când politice, când confesionale.

Dacă ne-a fost scumpă Asociațiunea transilvană în trecut, de mii de ori ne e mai scumpă acuma, când 'și ține adunarea pe Valea Someșului, unde se pregătesce o îndrăsneață cutropire a neamului nostru.

Nu vom mai repeta cele dise de sute de ori. Întreg sistemul politic de adi este îndreptat contra naționalităților din Ungaria. Iustiția, administrația, instrucțiunea publică, toate merg pe coarda curentului politic de adi. Și această coardă nicăiri nu e așa de încordată ca și pe Valea Someșului, unde administrația în zelul ei politic rivalisează cu proverbiala sărăcie a țeranului nostru.

Reuniunea de maghiarisare și-a pus residența în aceste locuri nefericite. De aici își vor întinde mrejile pescarii reuniunei de maghiarisare și administrația nu puține servitii le va face.

Așa stând lucrurile, nu puțină mângăere va avea poporul vedênd întrunită pe Valea Someșului inteligența română de prin toate colțurile Ardealului și resolută a merge înainte pe pacinica cale a desvoltărei culturale, nesocotind uneltirile îndreptate contra esistenței neamului nostru.

Întrunire în Gherla, întrunire în Cluș. Românii ca în toți anii vor constata un nou pas în desvoltarea culturală, vor da pildă vie poporului român de pe Valea Someșului, că deși în modestie fără alai, noi totuș învingem greutățile, și dăm înainte. Așa a fost până acuma, așa va fi și de acì încolo, cu toate uneltirile reuniunei din Cluș, care ne vine cu noue pedeci.

Și poporul va vedea că mai sunt români și pe alte locuri, că esistă o reuniune română de cultură, care ne leagă strîns la olaltă, și care departe de valurile politice lucră fără oboseală pentru binele lui.

Isvor de nouă vieață sefletească va fi pentru poporul nostru această mângăere, și el va nesocotì greutățile de tot soiul, căci consciința în vitalitatea neamului nostru oțelesce chiar și inimile mai puțin credętoare.

Întrunire va fi și în Cluș. Ce se va lucra în acea întrunire nu va fi obiectul cercetărilor noastre. Se dice adecă, că voiesc oamenii să ne fericească cu sila. Noi fugim de această fericire și pentru poporul nostru e destul să scie, că noi fugim de această fericire. Cu el am fost în timpuri de grea cercare pe când eram robi, cu el suntem acuma, cu el vom fi în viitoriu, și cât timp vom fi cu el, și el va fi cu noi, și vom însufla respect, celor ce se tem de noi.

Vom merge deci toți câți vom putea, vom merge la Asociațiunea transilvană în Gherla.

Mișcări în biserica gr. or. din Ungaria.

„Allgemeine Zeitung“ din München își continuă articlul sub titlul de mai sus astfel:

Nu mai puțin intensivă ca la români este mișcarea între sêrbi, celalalt neam de căpetenie al bisericei greco-orientale. Poporul sêrb politicește e mai matur decât românii și are, prin positiunea sa geografică și prin numëroasele legături cu frații de un sânge și o credință o însemnătate politică, care întrece mult însemnătatea numerică a poporului. Pricina neplăcerii, neîncrederii și nemulțămirei poporului sêrbesc încă zace în cea mai mare parte în necompleta organisa e a legalei autonomii bisericești, pentru care lupta și cearta de două decenii se poartă. Nu ni scopul a urmări aici trecutele fase ale acestei certe lungi; fie numai atâta pomenit, că în anii trecuți d. e. cât au stat adecă sêrbii sub înrîurirea conducëtorului lor Dr. Svetozar Miletici, lupta aceasta a avut un caracter esențial politic național, în vreme ce acum a devenit mai mult o luptă internă bisericească a laicilor împotriva tendințelor de domnire a hierarchiei.

Bărbații prevëdëtori sêrbi au recunoscut, că prin fusionarea elementelor politice cu cele confesionale bisericești, cele din urmă vor trebuì să sufere daune, cu atât mai mult mult, că aspirațiunile politice-naționale ale conducëtorilor sêrbesci nu păreau a se putea unì cu o pacinică convietuire a feluritelor neamuri din țeară, nici cu esistența unitară a statului ungar, în genere cu a monarchiei Habsburge. De aceea de câți-va ani s'au dat în repetite și sërbătorești adunări ale bărbaților sêrbi cu vază (așa mai de curênd în 18 Iunie în Zombor) astfel de declarațiuni politice, cari pe ori-ce nepărtinitor pot să-l liniștească despre lealele și patrioticele gândiri ale sêrbilor.

Cu atât mai mult însistă acestia pentru legala lor autonomie bisericească și scolară, care și-o vëd amerințată prin strădaniile hierarchice în favorul unei restabiliri a puterei absolute episcopale. În Septembre a. c. e să se întrunească, adecă după o pausă de șease ani, congresul bisericesc sêrbesc în Carlovit să sfirșească de se va putea, organisarea bisericei de mult trăgănată, necompletă. Într'acea sinodul episcopilor sêrbi au pregătit sub influința patriarchului, denumit pe cale neobicnuită, un elaborat despre reforma generală a organisărei bisericesci și 'l au așternut guvernului, în el nu se cere mai puțin, decât o completă rësturnare a esistentelor stări și raporturi legale. Ținta sinodului, adecă a patriarchului, este să delăture cât va putea elementul laic dela cârmuirea bisericei și scoalei, precum și dela administrarea averei bisericesci și să concentreze întreaga conducere în îngrijirea bisericei și scoalei sêrbesci în mâna episcopilor, adecă a patriarchului. Cu alte cuvinte: să se restabilească starea de mai înainte a deplinei puteri episcopale.

În contra astor scopuri se bate acum maioritatea poporului sêrbesc. Meetingurile bine cercetate din Agram și Zombor, precum și hotăririle energice formulate acolo, puteau convinge pe ori-cine despre seriositatea și importanța acestei mișcări. Sêrbii de dincoace și dincolo de Drava, țin tare la autonomia bisericească și scolară garantată prin origine, privilegii și legile statului; ei resping orice amestec nedrept al puterei statului în vieața internă: ei dojenesc însë cu aceeaș energie și pe acele autorități bisericesci, cari caută să stinghirească acțiunea organelor autonome, ba chiar să-i impedece. Ei insistă asupra susținerei scoalelor lor, asupra spriginului bine-voitor și roditor al statului și ale autorităților lui în favorul desvoltărei culturale a poporului sêrbesc, ei cer o dotațiune mai bună pentru clerul lor și pentru învățătorii lor s. a. și declară că pentru cel mai aproape congres bisericesc vor alege numai astfel de oameni, cari se însărcinează să observe resoluțiunile din Agram și Zombor. Din mai multe părți s'au făcut încercări a discredita aceste adunări și resoluțiuni ca „radicale“: dar pe nedrept căci amêndouë se mișcă pe teren strict legal și sunt cumpătate în scopuri și espresiuni. Nu mai puțin neliniștit se simte și elementul clerical înalt și caută să se unească cu bărbații conservatiști dintre Sêrbi, anume cu amploiații, judecătorii, procurorii și a. din serviciul statului. Acesti „sêrbi notabili“ au conchemat pentru 3 August a. c. o conferință la Pesta, unde să se pecetluiască în public în oare-care măsură înțelegerea cu înaltul cler. Dar e de îngrigit, că străduințele acestor bărbați, de altfel prea vrednici de cinste și silințele lor tot cu gând bun cumpënite, nu vor avea nici un succes, căci le lipsesc și lor aderenții din popor. Neîncrederea sêrbilor în episcopatul lor și mai cu seamă în patriarch, e adânc înrădăcinată și ar fi de lipsă un șir de fapte convingătoare pentru a delătura aceste relațiuni respingătoare, aproape dușmănoase și a introduce stări mai bune. Pentru aceasta în cel dintâi șir cei de sus ar trebuì să păsească la lucru.

In toate acestea momente neliniștitoare din sînul bisericei greco-orientale la românii și sêrbii din Ungaria, se adaugă apoi și positia de asemenea puțin mulțămitoare a bisericei în vecina Bosniă și Herțegovină, unde mitropolitul de curênd și-a cerut dimisiunea, căci față de propaganda catolică se vede amerințat și el și credincioșii sei și strîmtorat. Poate să fie aceasta numai un pretest, dar în acest pas al mitropolitului de Serajevo zace o însemnată admoniare, că relațiunile în Balcani, anume cele privitoare la biserica gr. or. ce aici are deosebită importanță, nu sunt încă regulate și într'o stare durabilă îmbucurătoare.

Câtă vreme vor fi susținute aceste regretabile relațiuni, au destul de abundente motive și multe prilejuri dușmanii și contrarii actualei ordine a stărilor din Ungaria, Ardeal, Croția și Slavonia, precum și din ocupatele țëri Bosnia și Herzegovina și din marginașele state și țëri sudslavice, să se amestece în ele și să nutrească neîncrederea, neliniștea și nemulțămirea Din acest punct de vedere mișcările din sînul bisericei gr. or. a regatului Ungariei și a țërilor vecine cu el, nu par a fi indiferente și merită o mare băgare de samă.

„Gazeta Transilvaniei“

Revista politică.

În politica internă oaspeții francesi, veniți să viziteze espositiunea regnicolară din Budapesta, ocupă locul de frunte. Noi am apreciat după vederile și convingerea noastră manifestațiunile emanate din incidentul primirei francesilor în Budapesta, și credem că am interpretat fidel convingerea publicului român în ce privesce glorificarea libertății din Ungaria. La partea politică a lucrului n'am vorbit nimica, căci noi adevërul vorbind, n'am atribuit nici o valoare politică înfrățirei francese-maghiare sub entusiasmul păharelor. S'a vëdut însë chemată pressa ungurească a tacsa cu adevëratul ei nume această pretinsă înfrățire. „Budapesti Hirlap“ persifleză partea politică a manifestațiunilor de alianță între Ungaria și Francia. Cu sarcasm observă numitul diariu, că, da, se poate săruta Pulszky cu Lesseps, însë această sărutare întru nimica nu va altera alianța dintre Germania și Austria.

Să măsurăm egal vom dice noi, și vom întoarce foaia. Puțină valoare politică are pretenia lui Pulszky cu Lesseps, și ea nu va schimba cursul politicei europene. Tot așa și cu manifestările de libertate în Ungaria. Lumea mare scie, că dacă voesce cineva

să cunoască rapoartele interne ale unei țeri, dacă voesce să constate, încât cetățenii unei țări trăiesc în belșugare, sau împing amarul de pe o di pe alta, atunci el nu merge la mase întinse, ci se retrage pe la colibele celor săraci.

Sărutarea lui Pulszky cu Lesseps, sau a lui Lesseps cu Pulszky în estasiul de beție, se pot esplica, după cum se poate esplica goliciunea strămoșului Noe la eșirea s'a din corabie, până ce el încă nu cunoscea puterea vinului. Goliciunea lui Noe o au acoperit fii lui cei buni, cea din sărutarea lui Lesseps nu o va acoperì nici consanguinitatea dintre noi și francesi, dacă mai este ertat să credem că sângele nici după mii de ani nu se face apă, și că în dilele noastre interesele nu mai au nici o importanță.

După dile sărbătorite în capitală, francesii au plecat acuma prin provinciă. Diarele ne aduc di de di detaiuri despre primirea simpatică a francesilor și despre demonstrațiunile lor în favorul curentului politic de adi.

Așa spre pildă în Arad s'au făcut pregătiri grandioase și s'au ținut vorbiri preste vorbiri, se înțelege tot între pahare. S'a făcut peregrinagiu la locul unde au fost esecutați cei 20 de revoluționari unguri, și aici s'a petrecut apoi o scenă mișcătoare. Bătrânul Lesseps, înădușit de lacrimi, a căḑut în genunchi și a binecuvêntat locul, unde au căḑut martirii libertății naționale.

Până la un loc toate sunt bune, numai cât din serioase să nu devină ridicule asemenea inscenării copilăresci, căci aici dela tragic până la comic e numai un pas.

Cestiunea bisericei ortodocse începe a preocupa opinia publică în Europa.

Eată ce cetim în „Telegraphul“ din Bucuresci:

În „le Tems“ din Paris găsim următoarele considerații privitoare la situația ortodocsilor din Ungaria.

„Nu e lesne să guvernezi și să faci ca să trăiască în pace o poporație de naționalități și de religii multiple; în fie-care moment, o rasă, o confesiune se mișcă și îngrijesce guvernanții. Se face chiar acum esperiența aceasta în Budapesta, și ceea ce este mai rău, e că e vorba de afaceri religioase. Regatul sfîntului Ștefan numără, din vreo 15 milioane și jumătate de credincioși ai religiei ortodocse orientale. Această poporație destul de însemnată de crescini ortodocsi se repartisează între cele două metropole, administrate de doi prelați: patriarchul sêrbesc din Carlovitz și mitropolitul român de la Hermanstadt („le Temps“ a voit să ḑică „Sibiiu,“) în Transilvania; șasă episcopi țin de cel dintâi și doi de al doilea. Românii ortodocsi sunt în număr de 1,500,000, sêrbii trec peste numărul de 800,000. E natural că particularitatea cultului ecsaltă viouiciunea simțimêntului în aceste aglomerații și să le întărească în contra elementului preponderent. Ori-ce măsură luată de autoritatea maghiară le apare atunci a fi un act de despotism sau de usurpație.

Supușii români ai casei de Habsburg sunt supărători pentru guvernanții lor, dar supărările lor nu pornesc din cause grave. E vorba de a se scì cine, ministrul sau prelații vor ține băerile pungii operelor caritabile. Subiectul litigiului e mai însemnat în Slavonia. Congresul eclesiastic sêrbesc care se adună la fie-care șase ani pentru a examena afacerile religioase ale metropolei, trebue să se întrunească în Septembre pentru a se ocupa de organisarea acestei mici biserici. Dar e mai cu samă loc de a se crede, că principalele sforțări ale acestui consiliu în miniatură se vor îndrepta în contra patriarchului de la Carlovitz, Anghelici, care a fost numit în această demnitate de către unguri, cu toată dușmănia vădită a opiniei publice și desaprobarea manifestată de congresul trecut. În acelaș timp naționaliștii se silesc a întări autonomia rasei ș'a religiei lor propunênd reformarea organisației stabilite în 1867, care a introdus laici în administrația eclesiastică, în scop de a reduce omnipotența clerului și de a favoriza asimilarea poporației ortodocse cu cea ungară.

Toate acestea par a fi puțin lucru: guvernul unguresc are totuș mari interese în ele. Sêrbii ortodocsi s'au arătat până acum în totdeauna legali și constituționali; representanții lor în dieta dela Agram și în parlamentul din Budapesta votează pentru guvern și nu au voit nici odată să iea parte la agitația autonomistă și separatistică a lui Starcevici De aceea guvernul unguresc ține mult să menageze acest grup prețios și să evite de al împinge — nemulțămindu-l — în oposiție.

Apoi, acesti sêrbi, cari au stat foarte linistit până acuma stau în mijlocul unei țări foarte aprinse. Sub cuvênt de disciplină, sentimentul naționalității sêrbe se manifestă cu asprime. Și guvernul unguresc e cu atât mai silit a menagia susceptibilitățile supușilor sei din părțile Dravei și a Savei, cu cât ei se mărginesc cu provinciile de curênd ocupate, care nu sunt încă anexate, ale Bosniei și Erțegovinei, unde amêndoue confesiile crestine mai rivalisează și cu cea musulmană.

Nimic nu e indiferent la aceste margini ale monarchiei Habsburgilor, prin care Europa atinge o lume semi-barbară.“

„Le Temps“, vede numai partea exterioară a lucrurilor din Ungaria. În mișcările de scăpare a naționalităților de cotropirea lor, foaia franceză nu vede decât o rivalitate confesională.

Cu toate acestea articolul foaiei diplomației franceze nu e lipsit de interes.

Evreii din România

Cetim în „Standard“ dela 8 August;

Marchisul de Salisbury a primit eri în residența sa din strada Arlington o deputațiune din partea representanților evreilor britanici și din partea asociației anglo evreice pentru a 'i atrage atențiunea asupra maltratărilor de cari suferă evreii din România, unde sunt tratați întrun mod barbar și apêsați într'un mod groasnic de guvernul român și de națiune, ceea ce constitue o flagrantă violare a art. 44 al tractatului din Berlin, după care în urma cererei acestei țări, România a fost recunoscută ca stat independent și admisă în familia națiunilor.

Membrii comisiunei erau: D. Arthur Cohen, M. P. Sir Iulian Goldsmid, D. Sergeant Simon, M. P., D. E. M. Henriques, D. A. G. Henriques, D. C. A. Franklin, D. Leopold Schlop, D. Sebag, D. Leopold de Rothschild, și un mare număr de alți evrei.

D. Arthur Cohen, Q. C., M. P., întroducênd deputațiunea, ḑise, că membrii ei represintă comitetul de representanți al evreilor englezi și al asociației anglo-evresti.

Evreii din Anglia au venit de mai multe ori înaintea secretariului de stat la departamentul afacerilor streine, pentru a ruga pe guvernul Maiestății Sale să-și esercite influința sa asupra guvernelor streine, pentru a ajuta pe evrei cari sufereau persecuțiuni și asupriri. În multe ocasiuni dificultatea era de a cere guvernului să facă mai mult decât a consilia într'un mod amical pe un alt guvern, de oarece sunt rare ocasiunile, când un guvern se poate justifica intervenind în afacerile interne ale unei alte țări. Dar acum nu era o astfel de greutate. După încheerea tractatului din Berlin unchiul seu, Sir Moses Montefiore, atunci într'o etate de 90 ani trecuți, venì să întêlnească pe Lord Beaconsfield, care se întorcea dela Berlin, pentru a-i esprima adênca sa recunoscință pentru silințele făcute de acest distins om de stat în unire cu Lord Salisbury, în scopul de a dobândì pentru evreii din România complecta toleranță religioasă și aceleași drepturi politice de cari se bucurau locuitorii creștini ai României. Aceste silințe au fost coronate de succes la tractatul din Berlin: recunoașterea independinței României era subordonată în mod espres condițiunilor art. 44, care a fost privit de evreii din România, ca un fel de *magna carta* al drepturilor și libertăților lor. În acest articol se ḑicea că deosebirea de religie sau profesiune nu constituie nici un drept de escludere sau de incapacitate în ceea ce privea drepturile civile și politice. Conținutul acelui articol cu oare-care modificări s'a introdus în constituția română.

Întru cât privesce aceste modificări, nobilul marchis într'o notă pe care a trimis'o la 21 Ianuariu 1879 representantului Majestății Sale în Bucuresci ḑicea că: „guvernul Majestății Sale nu considera adoptarea unei legi, care autorisă pe evrei să ceară naturalisarea lor dela parlamentul României, ca o supunere deplină față cu tractatul din Berlin, care stipula suprimarea tuturor încapacităților religioase în România.“ Într'altă notă dela 20 Februariu 1880, prin care Englitera recunoscea principatul României, cestiunea a fost espusă de asemenea într'un sens analog. Deputațiunea a venit pentru a spune lordului Salisbury, că speranțele conținute în acest din urmă document, cum că guvernul român se va apropia de intențiele liberale ale puterilor, cari au negociat tractatul din Berlin, a fost cu totul înșelate, și că modificările introduse în constituțiunea românească, precum și în dispositiile interioare, a făcut ca art. 44 al tractatului din Berlin, să devie o literă moartă. E cu neputință unui evreu în România să se dedea unei profesiuni liberale, să capete drepturi de cetățean, să între în afaceri afară de cât cu mari greutăți și cu cele mai mari desavantagii. Ei sunt împedecați în ocupațiunile lor și chiar în mișcările lor prin grele persecuții din partea poliției și a funcționarilor mai mici ai guvernului. Se pot da probe îndestul, că art. 44 al tractatului din Berlin a fost călcat și violat într'un mod flagrant, ceea ce-i justifică îndestul ca să ceară dela guvernul Majestății Sale, ca singur, sau în unire cu semnatarii tractatului din Berlin, să ia măsuri proprii pentru a oprì ca dispositiile lui juste și echitabile să fie cu totul înlăturate.

Sir Julian Goldsmid ḑise că, în absența președintelui asociației anglo-evreești, doresce să spună că obiectul acestei asociații este, că evreii originari din România să fie puși în aceeaș positie în țeara unde s'au născut, ca și evreii englezi în Englitera. Imediat după recunoascerea guvernului român, românii au dovedit că nesocotesc cu totul tractatul din Berlin, declarând pe evreii indigeni ca streini și întocmind restricții întru cât privesce puterea lor de a dobândì naturalisarea prin faptul, că îi supunea și la plata unei tacse. Această din urmă condiție era atât de împovărătoare pentru mulți din ei, încât din 265,000 evrei din România de abia 1100 au fost naturalisați. Deși s'a făcut multe încercări de către evrei pentru a dobândì naturalisarea, așa de multe piedici li s'a pus în cale, încât anul trecut nici un singur evreu nu a fost naturalisat.

În 1884 s'a votat o lege generală, care a fost îndreptată mai cu seamă în contra evreilor, obligându-i să ia o licență ori de câte ori voia să întreprindă vr-o ocupație. Licențele era date ori și cui, care nu era evreu; lor însă li se dă cu atâta greutate, încât 20,000 din ei era în cea mai mare miserie.

Evreii erau obligați să servească în armată și s'au luptat pentru independența României; un evreu însă nu poate să fie voluntar sau profesor în vre-o scoală. Nici unui copil evreu nu s'a acordat vre-o bursă. În multe scoli copiilor evrei nu le este permis a sta alături cu copii creștini. Ca un esemplu despre forma violentă a persecuțienei, onor. gentleman a menționat un cas, arătând numele și locul, când directorul unei fabrici de hârtie a însemnat obrazul unui birjar evreu ungându-l cu vitriol, însemnare, de care suferindu-l nu s'a putut vindeca. În vr'o jumătate de duzină de casuri analoage în contra evreilor, autoritățile polițienești n'au făcut nici o cercetare.

Dl Sergeant Simon M. P. arată că purtarea guvernului român este contrară dreptului public și principiilor de civilisație cari predomină în Europa.

Dl E. M. Hewrigues, președintele ramurei din Manchester, a asociației anglo-evreești, a dat câte-va amănunte asupra unei mari întruniri a comunității evreești în acel district, care s'a ținut cu privire la această cestiune și asupra simpatiei esprimate de restul comunității.

Eată și răspunsul lordului Salisbury:

„Domnilor! N'am nevoie, negreșit, a ve amintì, că guvernului lordului Beaconsfield i se datorește în mare parte introducerea în tratatul din Berlin a articolului menționat de dvoastră, spre a atesta profundul meu interes în causa pentru care a ți venit.

„Chiar numai din simplă umanitate, animați numai de compătimirea naturală, ce o simțim pentru de aproapele nostru, numai din aceste motive chiar și cu privire la dreptul internațional care a fost violentat în casul de față, afacerea ar trebui să ne inspire o simpatie adâncă și serioasă, chiar dacă n'am avea întru aceasta un motiv deosebit în vederea părței însemnate, ce am luat-o la înălțarea României la un regat independent.

Regret foarte că, întorcêndu-me acum după cinci ani de dile la acest minister, sunt nevoit a constata că credințele și speranțele noastre, ce le aveam noi atuncia, au fost în realitate atât de puțin justificate.

„Regret foarte că marile binefaceri, pe cari tratatul din Berlin le-a acordat în mod neîndoios acelei părți a Europei, înălțând pe România la rangul unui Stat independent, nu poate decât să deștepte în noi o adâncă părere de rău, că un stat de o origine așa de tênără, care ar avea motive de a urî ori-ce fel de persecuție sau asuprire, permite săvêrșirea unor fapte ca acelea, ce mi le a-ți spus dvoastră acì.

Asemenea ve declar, că privesc seriositatea cu care procedează în această afacere Asociațiunea Israelită din țara noastră nu numai ca naturală, dar și ca foarte onorătoare pentru dênsele. Motivele d-v. merită cea mai înaltă stimă și puteți fi siguri, că vom face cu multă seriositate și cu bucurie tot ce stă în putința noastră pentru a îmbunătăți starea evreilor în România — în acel Stat la a cărui creare noi am luat o parte atât de mare.

„Dar trebue să ve rog a me ierta, dacă nu întru în amănuntele acestei cestiuni, și când ve voiu supune una sau două considerațiuni, veți vedea pentru-ce în interesul causei ce ne preocupă, nu este bine de a întra în amănunte.

„Am auḑit cu mare interes faptele îngrozitoare ce mi s'au raportat, dar ce probează aceste imprejurări și altele încă ce au ajuns la cunoscința noastră? De ce natură este resistența și ostilitatea cu care avem a face? Ea a fost comparată cu tratamentul ce 'l sufereau creștinii bulgari, și în acest singur sens paralela e justă, dar în celalt este falsă.

„Soartea și suferințele creștinilor bulgari se aflau în mâna unui monarch despotic, care putea fi lesne influințat prin acțiunea diplomatică — de și nu sunt de loc mândru de resultatele obținute cu aceea ocasie — și cu care în tot ceasul se putea trata cestiunile ridicate de ambasadori și așternute în note. Dar relele indicate de d-voastre nu provin din partea unui suveran despotic, ci din tabăra opusă; prejudecățile adânc rădăcinate în popor sunt isvorul tuturor suferințelor ce le îndură evreii în România; și aceste prejudecăți ale poporului 'și găsăsc espresiunea lor cea mai curată și mai înaltă în representațiunea națională, care în țara aceea constitue suprema instanță.

„Vorbesc acì în fața câtor-va gentlemani cari sunt ori au fost membrii în representașiunea națională a acestei țări. Ve întreb dar, ce efect ar putea sĕ producă intervenirea unui stat străin în privința unei cestiuni interne. Creț că ori cât de mult compătimiți pentru suferințele evreilor din România, veți recunoasce, că în tratarea acestei cestiuni e nevoie de o prudență deosebită în vederea împrejurărei, că avem a face cu o representațiune națională, care se arată foarte geloasă față cu amestecul vre unei puteri străine, și tot ce ar putea sĕ aibă în ochii ei câtuș de puțin aparența unei amenințări, ar putea mai mult sĕ cofirme și sĕ întărească prejudecățile ei, de cât sĕ aducă vro îmbunătățire. In acest cas trebue procedat cu mare delicateță. Interesele evreilor trebuesc ocrotite cu o veghiare neîntreruptă, care trebue însĕ sĕ ție necontenit samă de susceptibilitatea simțimintelor naționale și de marele pericol de a întărâta și ecsaspera pe aceia, cari în cele din urmă tot au puterea în mâna lor.

„Am motivele mele pentru cele ce ve țic. Am motive, când țic, că o discuțiune de un caracter prea aspru ar putea asemenea sĕ atingă susceptibilitatea națională, și aceasta nu este acum în interesul evreilor din România.

„Puteți fi linimisciți, că guvernul Majestăței Sale va face tot cei stă în putere, și dacă me opresc de a spune tot ce așì vrea sĕ spun și nu intru în detaliile pe cari aș dori mult sĕ le discut cu d-voastră, veți înțelege că nu indiferența este causa, ci interesul — călăuțit de cunoscința afacerei — pentru nenorocita rasă din România.“

Deputația mulțumesce nobilului marchis pentru cordialitatea lui și recepțiunea se sfârșì. „V. N.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Laslăul român, 4 August 1885. Dle Redactor! Sâmbătă în 27 Iuliu st. v. de cătră seară o tempestate însoțită de grindină în formă și mărime ne mai vĕțută și ne mai pomenită de oamenii cei mai bĕtrâni din ținutul nostru, în un restimp scurt a nimicit totalminte recolta mult promițătoare a viilor — cari nici în 3—4 ani nu se vor putea înoì spre a devenì roditoare — a cucuruzelor, oveselor, otăvilor și preste tot a tuturor vegetalelor din comunele: Laslĕul român, Șoimușul român, V. Odorheiu, Teremia, C. s. Mărtin, Coroiu, Agrișteu, Bălăușariu, Kis-Kend, Filitelnic și a multor altora din apropiarea acestora; așa încât locuitorii sunt aduși la estremă lipsă referitoriu la cele absolute necesarii pentru subsistență și nutrimentul lor de toate țilele. Acoperișele edificielor acoperite cu țiglă sunt cu desĕvârșire nimicite și ruinate, chiar și lețele au fost sdrobite de vehemența elementului distructor, care în unele părți în formă de lespeți înghețate de greutatea unui ½ Klogr., între fulgere și tunete înfricoșate s'au descărcat asupră-ne. Animale domestice, oi, porci, galițe, paseri sburătoare, ce n'au putut ajunge la vre-un adăpost, toate au fost omorîte și parte greu vulnerate — asemenea și oameni ce i-a ajuns la câmpul deschis.

Recolta grâului carea a fost deplin mulțămitoare, pre cea mai mare parte a locuitorilor — cari se aflau și până la această catastrofă în stare destul de miseră nu-i mai poate mântuì nimenea din ghiarăle foametei sau a emigrărei, din causă căci esecutorii, cămătarii și alte calamități și neajunsuri, i-a silit așì vinde grâul pe prețuri prea scățute și bagatele la ceea ce a fost seduși prea lesne prin speranța cea mare ce o aveau în culesul de toamnă.

Priveliscea de presinte a câmpurilor devastate, ce cu puțin mai înainte erau împodobite și încărcate de darurile lui Dumnețeu ca arare-ori altădată, fețele desperate a bĕtrânilor, tinerilor și chiar și a copiilor, cari își vĕd munca și osteneala lor de un an de țile lovită de mănia celui Atot-puternic umple de groaza, înduioșare și milă inima călĕtorilor....

În părțile acestea idea asigurărei contra pericolului de foc și contra grindinei — pre lângă tot îndemnul preoților — atât la poporul român cât și la ceialalți conlocuitori nu a prins încă rădăcină — și poate că nu s'a putut generalisa și din causă, căci oameni neconsciențioși ce au fost esmiși ca estimători la atari casuri de nefericire, nu au prețuit dauna causată după adevĕrata valoare și astfeliu s'a întêmplat d. e. în Șoimușul român în anul trecut, că cei asigurați contra pericolului de foc, de abia au căpĕtat ⅓ și alții ½ numai din suma cu carea s'a fost asigurat și după care au plătit regulat în decurs de mulți ani la cassa comitatului în Dicső s. Mărtin instituită spre acest scop.

Ajutoriu omenesc în atari casuri de nefericire nu prea avea de a spera pentru că durere! cei feriții de soarte de regulă 'și închid ochii și inima de cătră deaproapele lor și se feresc de văerări spre a nu fi conturbați în cercurile lor de distragere — numai credința în Dumnețeu — carele pedepsesce și miluesce — este anghira cea tare, pe carea ce-i nefericiți 'și întemeiază aspirațiunile lor spre un viitoriu mai fericit. *N. Aron,*
paroch greco-orien.

Raport,

despre percepțiunile și erogațiunile provenite din arangiarea petrecerii din 27 Iuliu a. c.

Tinerimea studioasă din Bran a aranjat în 27 Iuliu o petrecere de vară împreunată cu o representație teatrală cu scop filantropic și anume: „în folosul scoalei centrale.“

Cu această ocasiune s'a încasat 88 fl. 30 cr., ear spesele sunt următoarele:

1.	30 fl.			musica.
2.	11 „	10	cr.	cina comună pentru arangiatori și tinerii străini.
3.	7 fl.	50	cr.	construirea binei.
4.	6 „	15	„	arangiarea binei și salei.
5.	1 „	—	„	espediarea învitărilor.
6.	5 „	15	„	iluminatul.
7.	4 „	—	„	oameni de serviciu.
8.	2 „	—	„	daunele causate.
9.	— „	93	„	hârtie și pene de scris.
10.	10 „	27	„	spesele comitetului arangiator înainte de petrecere.
	78 fl.	30	cr.	Suma erogațiunilor.

Recapitulațiune.

Suma percepțiunilor	88 fl. 30 cr.
Suma erogațiunilor	78 fl. 30 cr.

Substrăgând erogațiunile din percepțiuni rĕmâne un venit de 10 fl.

Din acest venit s'au cumpĕrat pentru scoală scândurile binei, cari au fost numai împrumutate.

Cu această ocasiune următorii domni au avut bunăvoință a oferi pe lângă tacsa prescrisă de 1 fl. și supra-solviri și anume:

Dl Ioan cavaler de Pușcariu 3 fl., dl Iosif Pușcariu 3 fl., dl dr. Ilarion Pușcariu 2 fl., dl Joe cav. Pușcariu 1 fl., dl Belea 1 fl., dl Iuliu cav. Pușcariu 1 fl., dl I. Stoian 1 fl., dl Leontin Pușcariu 1 fl., dl Dimitrie Ioanovici 4 fl., dl Gáll 1 fl., dl Reisching 1 fl., dl B. Mețian .1 fl.

Și pe calea aceasta tinerimea studioasă 'și ține de datorință a le aduce cele mai sincere mulțămiri.

Pentru comitetul arangiator.

George Babeș, absolut de teologie — *Ioan Clinciu,* studinte în filosofie.

Avis.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu și-a atins în parte scopul pentru care ea fù înființată. De doi ani de țile fetițele noastre 'și fac studiele în scoală românească sub conducerea unor puteri didactice, cari stau la un înalt nivou de cultură pedagogică, și al căror nume va sta totdeuna în strînsă legătură cu începutul scoalei române de fetițe, care ați mâne se va pune pe base mai largi, conform trebuințelor noastre și recerințelor timpului modern.

Spre orientarea publicului român ne ținem de a noastră datorință națională a notifica următoarele:

Scoala română de fetițe din Sibiiu va sta sub auspiciele reuniunei noastre și în decursul anului scol. 1885/6 și abia la anul venitoriu se va deschide internatul proiectat de Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

Ca puteri didactice rĕmân tot cele vechi, și anume: Dșoara directoare Eleonora Tănăsescu, dnii profesori: Dr. D. P. Barcian și Dr. I. Crișan profesori la institutul pedagogico-teologic de acì, dl I. Slavici dir. foaiei „Tribuna“ și dl M. Voileanu, redactorul „Telegrafului Român.“

În detai servească spre orientare planul următoriu al învĕțămêntului în cele 7 clase.

Clasa I.

1. Religiune după planul statorit de autoritățile bisericesci în toate clasele. 2. Limba maternă 3 oare. 3. Limba maghiară 1 oară. 4. Limba germană 1 oară. 5. Comput 3 oare. 6. Cântare 1 oară. 7. Lucru de mână 2 oare.

Clasa II.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 1 oară. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa III.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 1 oară. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa IV.

1. Limba maternă 6 oare. 2. Limba maghiară 4 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput 3 oare. 5. Cântare 1 oară. 6. Desemn 2 oare. 7. Lucru de mână 4 oare.

Clasa V.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput și geometria 3 oare. 5. Geografie și ist. a geograf. 1½ oară. 6. Istoria 1½ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica și Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafia 1 oară. 11. Cântare 1 oară. 12 Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară.

Clasa VI.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput și geometrie 3 oare. 5. Geografie și istor. a geog. 1½ oară. 6. Istorie 1½ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica și Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafie 2 oare. 11. Cântare 1 oară. 12. Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară.

Classa VII.

1. Limba maternă 4 oare. 2. Limba maghiară 2 oare. 3. Limba germană 2 oare. 4. Comput și geometrie 3 oare. 5. Geografie și istor. 1½ oară. 6. Istorie 1½ oară. 7. Istoria naturală 2 oare. 8. Fisica și Chemia 2 oare. 9. Desemn 2 oare. 10. Caligrafie 2 oare. 11. Cântare 1 oară. 12. Lucru de mână 3 oare. 13. Gimnastică 1 oară. *Comitetul.*

Varietăți.

* (Țiua nașterei Maiestăței Sale împĕratului și regelui nostru s'a serbat în Sibiiu cu mare pompă.) Escelența Sa Domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a slugit sânta liturghie în biserica din Cetate, asistat de domnii asesori consistoriali; sub decursul liturghiei a promovat la treapta de protodiacon pre alesul protopresbiter al Turdei, domnul Petru Roșca.

În onoarea țilei Escelența Sa a întrunit la masa sa pre mai mulți onoratiori din Sibiiu, și a ridicat păharul pentru fericirea dinastiei, de care e legată fericirea popoarĕlor.

* **(Însciințare.)** Onoratele direcțiuni ale drumurilor ferate de stat și a drumului ferat din Valea Someșului, au binevoit a pune și de astă dată la dispositiunea comitetului asociațiunei transilvane un numĕr de blanchete pentru dobândirea de bilete de călĕtorie cu preț scățut *tour* și *retour* în favorul membrilor asociațiunei, ce ar voì a călĕtorì la adunarea generală, ce se va ținea în orașul **Gherla la 29 August n.** și țilele următoare. Anumit, escepționând trenurile accelerate, cu un bilet întreg de clasa a III-a se poate folosì pentru călĕtorie vagon de clasa II-a și cu ½ bilet de clasa a II-a se poate folosì clasa III-a, ear pe trenurile omnibus ½ bilet de clasa I-a dă dreptul a călĕtorì pe clasa a II-a, avênd a se însemna în blanchet la locul de unde voiesci a folosì drumul ferat.

Blanchete de aceste s'au trimis tuturor direcțiunilor despărțămintelor asociațiunei de unde cei doritori pot fi provĕțuți după trebuință, întocmai ca și dela comitetul central din Sibiiu.

Presidiul asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Sibiiu, 11 August n. 1885.

Iacob Bologa m. p., v.-președinte. — *Dr. D. P. Barcianu* m. p., secretariu.

* (Postal.) Se deschide oficiu postal în *Arpotoc,* comitatul „*Treiscaune.*“

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu anual 150 fl. pausal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcțiunea postei în Sibiiu.

* (Himen.) Dl B. Boiu Costa înv. în Orĕștie în 9 a l. c. și-a sĕrbat cununia în biserica gr. or. din Balșa cu dșoara Elena Demian, fica dlui P. Demian fost pretore. Le urăm fericire și bună linisce.

Loterie.

Mercuri 19 August n. 1885.

Sibiiu: 26 9 68 19 77

ad Nr. 245. [1094] 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanță staţiunile de învĕţători din comunele mai jos insemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

1. Almaşul-mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Almaşul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a ; victuale în valoare de 40 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Almaşul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir şi lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir şi lemne.

5. Bozĕş, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a, cuartir şi lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Ceru-Băcăinţei, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir şi lemne.

11. Noşag, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl., cuartir şi lemne.

12. Mermezĕu-Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a., cuartir şi lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir şi lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste staţiuni, au a'şi aşterne petiţiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

[1091] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea mai jos însemnatelor staţiuni învĕţătoresci în ppresbiteratul gr or. al tractului Deeş, se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Chiueşti cu salariu anual 200 fl., cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

2. Bonţida cu salariu de 200 fl.

3. Gostilla salariu anual 150 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

4. Mogogea cu salariu anual 300 fl., cuartir şi lemnele de foc necesari.

5. Blenche-Poiana salariu 100 fl.

6. Corneni, salariu 30 fl.

7. Ciceu-Hăşmaş, salariu 50 fl., cuartir şi lemnele de foc necesare.

8. Ciceu-Poieni, salariu 150 fl.

9. Dobricel salariu 150 fl.

10. Ciubanca-mare salariu 133 fl. cuartir şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de a competa după vre una, din acestea staţiuni sunt avisaţi a-şi înainta suplicile de concurs, instruite cu documentele prescrise de legile în vigoare oficiului ppresbiteral până la terminul susindicat.

C.-Giurgeşti la 7 Iuliu 1885.

Constantin Bodea,
admin. ppresb.

Nr. 512. [1095] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin până la *25 August* a. c. st. v.

1. Pentru postul de învĕţătoriu din comuua Predeal, cu salar anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

2. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Moieciul superior, cu salar anual de 150 fl. v. a.

3. Pentru postul de învĕţătoriu din comuna Şirnea, cu salar anual de 150 fl. v. a.

Aceste salarii se vor plăti din casele comunale cu câte 70 fl.; ear restul de câte 80 fl., dela copii obligaţi a frecventa scoala.

Cei ce doresc a concura la vre una din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicele lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul indicat. În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1076] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele greco orientali din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Sighişoarei, se escrie concurs cu terminul până la *20 August, a. c. st. v.*

1. Daneş, postul învĕţătoresc clasa I. cu salariu anual de 150 fl., dela concurenţi se recere ca cualificaţiune teoretică cel puţin două clase gimnasiale prelângă cualificaţiunea prescrisă.

2. Criş, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în noul edificiu scolastic şi lemnele necesarie de foc.

3. Noul-săsĕsc, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4. Mălĕncrav, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Trapold, cu salariu anual de 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

6. Hendorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Retişdorf, cu salariu anual de 200 fl.

8. Ţelina, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Şarpatoc, cu salariu anual de 150 fl.

10. Saschiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

11. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

12. Mucundorf, cu salariu anual de 150 fl.

13. Feleag, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

14. Haşfalĕu, cu salariu anual de 200 fl.

15. Ferihaz, un post de adjunct învĕţătoresc cu salariu anual de 100 fl.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, preferindu-se competenţii cu clase gimnasiale şi pedagogiă, — sunt a se aşterne subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

Sighişoara, 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei.

Demetriu Moldovan,
adm. protopresbiteral.

Nr. 413. [1089] 3—3

CONCURS.

Pentu ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de cl. a III-a a Cerghidului mare, protopresbiteratul Tĕrnavei inferioare, se escrie Concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu 3 încăperi (nou edificată), pe fundul intern se mai află o şură, un grajd şi un coşer pentru cucuruz.

2. Porţiunea canonică de 12 jugere 1182 □°.

3. Dela 109 familii câte o litră à 14 cupe de cucuruz sfărmit, din cari terţialitatea e a cantorelui, — şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.

4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 7 Iuliu a. c, din cari terţialitatea e a cantorelui.

Toate acestea venite computate la olaltă aduc preotului un venit anual de 484 fl. 32 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă 17 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Tĕrnavei inferioare în înţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Nr. 511 [1088] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul *până la 15 August* a. c. st. v.

1. În comuna G. Hodac cu salariu anual de 200 fl. v. a. solvind în 4 rate egali din lada bisericei, şi lemnele trebuincioase de focărit din pădurea scoalei.

2. În comuna Jabeniţa cu salariu anual de 150 fl. v. a solvind în 4 rate egali din repartiţiune pe popor.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne până la terminul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, posta ultimă Maros-véci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 17 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. 236. [1078] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională populară română gr. or. din Mociu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este: 200 fl., solvinḑi în două rate decursive, şi anume: în 1-a Ianuariu şi 20 Aprile 1886 st. v., apoi 25 fl., pentru cuartir.

Doritorii a ocupa acest post învĕţătoresc, sunt poftiţi a subşterne subscrisului concursele sale, conform legilor esistente până la terminul indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial

Cluş, 20 Iuliu 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter român gr. or.

Nr. 191. [1080] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare — şi anume:

1. Bozi, cu salariu anual 200 fl.; în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salariu anual 200 fl., în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiele: Cerna şi Păroasa, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salariu 200 fl. în bani; în naturale: 10 (ḑece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Grid, cu salariu 200 fl, cuartir şi lemne.

7. Ruda, cu filiele: Plop şi Poeniţa-Voinei, Alun cu filia: Bunila, în cari comune — din causa împrejurărilor locali, învĕţământul are a se ţinea în mod ambulant, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne.

8. Heşdeu, cu filiele: Dobîca, Florese, Valariu, Cernişoara, Topliţa, Goleş-Buzdular, cu învĕţământ în mod ambulant, pre lângă salariu anual de 300 fl. cuartir şi lemne.

9. Livezeni, cu salariu anual 280 fl., cuartir şi lemne focale, precum şi folosirea grădinei scolare de un juger.

10. Ruşor, cu salariu anual de 170 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au aş aşterne cererile de concurs instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul.

Haţeg la 19 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 420. [1079] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele elementari confesionali în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs până la 16 August 1885 st. v. şi adecă:

1. Pentru Ofenbaia cu salariu de 200 fl. în bani, jumĕtate din venitul cantoresc, grădina de legumi şi dacă va sci forma un cor din cântările bisericesci, va căpăta dejunul şi prânzul gratuit, cari dau suma de circa 300 fl.

2. Pentru Ocolişul mare în bani 230 fl., 30 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina scoalei cari dau la oalaltă 300 fl.

3. Pentru Lupşa cu salariul de 250 fl. din casa alodială.

4. Pentru Mogoş-Miclesci, leafa în bani 200fl.

5. Pentru Mogoş Valea barnei, în bani 100 fl. şi 2 Hectolitr. bucate.

6. Pentru Mămăligani 100 fl. în bani şi 4 Hl bucate.

7. Pentru Valea Lupşei 100 fl. în bani şi 12 ferd. bucate

8. Pentru Runc 134 fl. în bani şi 15 ferd buc. şi 60 pf. legumă.

9. Poşaga de jos 120 fl. bani 4 Hl bucate 60 punţi legumă.

10. Pentru Bedeleu 150 fl. 4 Hl bucate 45 kg. legumă.

11. Pentru Sartăş-Brăzesci învĕţătoriu ambulant salariul 200 fl.

12. Pentru Lunca-Vidolm învĕţătoriu ambulant cu salariu 160 fl. în bani, 4 Hl bucate şi 55 kg. legumă.

Afară de aceasta cuartir şi lemnele necesari precum şi diurne de câte 6 fl. pentru participarea la Reuniunea învĕţătorilor la an.

Doritorii de a ocupa vre'unul din acestea posturi, vor ascerne suplicile lor, instruate în sensul stat. org. şi a normativului scol. din 1882, la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia *până în 16 August a. c. v.* avênd a se presenta până în ḑiua alegerei odată în comuna la care au competat.

Ofenbaia în 10 Iuliu 1885.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu,
prot. gr or.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Sâmbătă 10/22 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 August 1885.

„Și ne feresce doamne de ciumă, de cutremur, de foame, și de resboiul dintre noi." Aceste frumoase cuvinte le audim adeseori în biserica noastră, și ele trebue sĕ misce inima fie cărui român iubitoriu de binele patriei. Mai ales cuvintele din urmă trebue sĕ cutremure adânc cele din lăuntru ale noastre, și aceasta pentru cuvêntul, că pre noi resboiul dintre noi nu ne-a prea cruțat dela redeșteptarea noastră națională și bisericească începând.

Da, trebue sĕ ne sgudue până în temelia inimei noastre cuvintele bisericei, căci noi nici o dată n'am avut mai mare lipsă de luptă cu puteri unite, ca și în aceste dile de grea cumpĕnă, când toți și toate s'au îndreptat asupra noastră.

Sunt grele luptele noastre în viața publică creată nouĕ de actuala situație în Ungaria, este amară și consumătoare ocupațiunea de diarist la noi românii, căci nu este di lăsată de D zeu, în care sĕ nu cetim învective peste invective pentru lupta noastră diaristică, nu este di lăsată de Dumnezeu, în care sângele în noi sĕ nu se revolteze, vĕdênd frivolitatea cu care se tractează cestiunile politice, bisericesci, scolare și sociale în statul nostru, nu este di lăsată de Dumnedeu, în care sĕ nu cetim abusuri peste abusuri în informarea publicului european despre adevĕrata stare de lucruri în Ungaria.

Își jertfesce omul liniștea sufletească, 'și jertfesce sănătatea și viața, 'și jertfesce și puținele oare de repaos, și le jertfesce la o muncă, pentru care în cele mai multe casuri n'are nici o recunoscință, afară de consciința sa.

Este supĕrăcios pentru noi a fi suspiționați și puși sub paza poliției pentru lupta noastră diaristică. Pressa ungurească a prelucrat și prelucră în această privință opinia publică, și astădi am ajuns acolo, încât ajunge sĕ se scie că cutare sau cutare e român, ca opinia publică maghiară sĕ strige: polițai.

Dacă e supĕrăcioasă suspiționarea și spionarea noastră prin pressa română, e supĕrăcioasă ea și deprimătoare, când ni se face din partea celei române. Și pre noi tare ne doare, vĕdând că frații dela „Luminătoriul" au credut, că fac serviții națiunei, patriei și bisericei trăgênd la îndoeală „sinceritatea" și „seriositatea" noastră, a colegilor lor dela *„Telegraful Roman"* pentru un articol, în care am dis că: suntem împinși spre o catastrofă.

Sub titlul „Îngrijiri serioase," comentat de semnul întrebărei în parantesă, și cel al esclamațiunei după parantesă, colegii dela „Luminătoriul" cu datul 17 August comunică un articol de fond cu inițialele P. R. În acest articol se dice, că după informațiunile fraților dela „Luminătoriul," Preasânția Sa Domnul episcop al Aradului „cu un aer foarte deprimat ar fi și prevestit asesorilor sei o catastrofă."

Se ia notiță de articolul nostru publicat la locul al doilea în numĕrul 82 a. c. al diariului nostru, în care dicem că suntem împinși spre o catastrofă.

Nu ne simțim îndreptățiți a trage la îndoială cele comunicate de colegii dela „Luminătoriul" încât ele se referesc la Arad. Preasânția Sa va fi avênd temeinică cunoscință despre anormala stare de lucruri dela noi, ca om precaut 'și va fi esprimat convingerile sale „asesorilor sei" și acestia ca oameni conscienționi vor fi raportat fidel colegilor dela „Luminătoriul."

Și lucrul este în ordine, căci multă credință se cere în diua de adi, spre a nu te teme de catastrofe, mai ales când ele se perondează cu mare iuțeală.

Întru nimica nu ne atinge convingerea fraților dela „Luminătoriul" cu privire la Arad.

Mult însĕ, foarte mult ne atinge în ceea ce ne privesce personal pre noi și de acea în mod cinstit voim sĕ ne luminăm.

Luând notițe de articolul nostru colegii dela „Luminătoriul" ne comentează ast-fel:

„Suntem împinși spre o catastrofă" — scrie „Telegraful Român."

Cum sĕ înțelegem și sĕ ne esplicăm această construcțiune?

Vedem și credem că onorabilii confrați dela „Telegraful Român" sciu bine scrie în limba românească și-și cântăresc cuvintele și construcțiunile, dar cu toate acestea ne luăm voia a le observa, cumcă construcțiunea este cam puțin precisă. Oare nu se poate înțeleage ea și astfeliu, adecă: „suntem împinși ca noi înșine sĕ causăm, ori sĕ provocăm, ori sĕ dăm ansă — spre o catastrofă?

Noi nu credem tocmai că așa înțelege „Tel. Rom." dicerea sa; nici credem cumcă cei dela „Telegr. Rom." sau de alt-unde, chiar împinși d'ar fi spre catastrofă, ar provoca-o ori causa-o; însĕ dendată ce aceste îngrijiri și temeri se ivesc în publicitate, datorință avem sĕ ne ocupăm de ele.

Îndreptățiți am fi ca sĕ rogăm atât pe Prea S. Sa din Arad, cât și pre Escel. Sa dela Sibiiu, ca sĕ ne spună apriat și lămurit în ce se cuprind îngrigirile Pr. S. S. L. L., pe ce se întemeiază ele? De ce natură poate fi catastrofa? Credem că se cuvenia s'o facă aceasta onor. „Telegr. Rom." îndată atunci cându-și esprima îngrigirile sale.

Dar dacă aceasta nu se făcu și poate că nici se va face, datorință avem ca sĕ combinăm, sĕ ne frĕmêntăm mintea spre a ghici natura și mărimea provĕdutei „catastrofe," ca sĕ luăm o posiție față de dênsa, ca poporul și biserica sĕ nu steae cu mânile încrucișate.

„Catastrofa" e lucru mare!

Vorbindu-ni-se de „catastrofă," trebue dară sĕ credem că are sĕ se facă o sguduire teribilă, nu numai câte o lovitură. Trebue sĕ se nască un foc mare în teribilă dimensiune, un potop asemenea celuia de pe timpul lui Noe; ori o revoluție cu spadă și foc contra noastră.

Însĕ ca o atare catastrofă sĕ fie îndreptată numai în contra noastră, a românilor, atunci ea trebue sĕ se efectuiască numai pe un așa teren, carele sĕ ne privească numai pre noi, eshchisiv pre noi românii.

Dacă am combinat bine și logic, atunci ajungem la — terenul bisericesc-scolariu, căci numai aci mai avem doară ceva de perdut, sau, cum am dice: numai aci ni s'ar putea aplica o „catastrofă", carea se ne privească eschisiv pe noi.

Pe acest teren de ce natură poate sĕ fie „catastrofa"?

Ni se va șterge constituțiunea bisericească?

Ni se va impune limba maghiară în biserică?

Ni se va destitui metropolitul nostru din postul și demnitatea sa și ne vor subordina protestanților, ori romano-catolicilor, ori greco-catolicilor, ori sêrbilor, respective dlui „Angyal-bandi"?

Credem că numai una ca acestea se poate considera de „catastrofă," deși nu e eschisă posibilitatea, că față de noi, și o lovitură de natură mai mică încă ar potea fi privită ca „catastrofă," precum d. e. luarea fondurilor noastre diecesane-bisericesci de sub administrațiunea noastră ș. a. ș. a

Până aici „Luminătorul"; apoi de încheiere ne dă următoriul testimoniu:

Oare ce ne îndreptățesce sĕ credem și sĕ punem temeiu pe sinceritatea lor, pe seriositatea lor față de causă și față de cercurile lor."

„Nu vrem se păsim cu dovedi în aceste privințe, ne îndestulim de astădată numai cu atingerea cestiunei, dicându-le: în multe și în foarte grave cause am avut ocasiune a ne convinge: că sinceritatea și seriositatea au schiopĕtat foarte."

Nu voim sĕ însinuăm maliție colegilor dela „Luminătoriul", aceasta cu atâta mai vêrtos, cu cât și unele legături pretenesci ne leagă cu ei. Ne mărginim a constata, că noi am vorbit destul de lămurit. În articolul citat am spus, că presa maghiară este dêrjită foc contra noastră, că nu este di lăsată de Dumnezeu în care sĕ nu seiae mĕsuri de estirpare contra noastră, că agitațiunea cresce pe di ce merge în această direcțiune, și că atacul vehement pretinde apărare energică din partea noastră. După legile naturei resultatul ciocnirei va fi catastrofa, spre care suntem împinși în mod fatal.

Așa am scris noi.

Din acest incident frații dela „Luminătoriul" atrag atenția guvernului asupra bisericei și scoalei noastre, ne pun în vedere ștergerea constituțiunei bisericesci, isgonirea episcopilor, ca pre timpul calvinilor, sau în cel mai rĕu cas confiscarea averilor bisericesci, bună oară cum e de present cu biserica ortodocsă din Bucovina.

Paralel cu aceasta ne fac nouĕ imputările, cari ni se fac și ele ni se fac sub cuvêntul, că eventuala catastrofă de care ne temem, va fi destinată special românilor

FOIȚA.

Curieriul literar.

Sumar: Binele și rĕul în sciință. — *Petermanns Mitteilungen:* opera dlui dr. Jekelfalussy. Românii și ungurii. Ungarificarea celor dintâiu: — *Revue de Gèografie:* studiul dlui de Gèrando. Puterea de absorpțiune a elementului ungur. B. P. Hașdeu: Prima coală a lui *Magnum Etymologicum Romaniae.* Limba populară în opera dlui Hasdeu.

Trăim întro epocă ciudată asupra căreia cugetătorul nu scie de multe ori ce trebue sĕ creadă. Când vedi binele că servă drept unealtă reului, ear acesta ajutând în dese rênduri nascerea și propășirea binelui, te întrebi cu un fel de neințeleasă curiositate, dacă singurul adevĕr al timpului nostru nu este aceea lege, care regulează sau mai bine neregulează contrastele violenți.

Căci întradevĕr, dacă esența binelui, întrebuințată ca aluat de plămădire a desvoltării reului, face ca acesta sĕ dea nisce roade puternice și neașteptate, dacă rĕul sucit și învêrtit de sciința umană, se transformă printr'o metamorfosă mai neprevĕdută decât cele cântate de Ovidiu, apoi în amestecul universal al binelui cu rĕul și al varielor manifestațiuni ale unuia cu manifestațiunile celuialalt, ce mai rĕmâne absolut și acelaș ca esență și ca acțiune, dacă nu legea contrastelor violenți cu privire la cele ce vedem, simțim și pricepem; ear cu privire la modul și principiul judecĕții noastre nimic mai practic astădi, decât acel vechiu adagiu al nu sciu cărei scoale filosofice; *on nest sûr que de l'incertain,* nu suntem, nu putem fi siguri decât de nesigur.

De aceea dicem mai sus, că trăim într'o epocă ciudată; interesantă, nici vorbă tocmai din pricina ciudățenielor sale, dar ciudată într'o mesură pe care nici unul din secolele trecute, nici una din civilisațiunile dispărute nu au cunoscut și întrebuințat-o ca noi.

Sĕ luăm, bunăoară, pentru a învedera generalitățile de mai sus, un esemplu care sĕ ne dea a pipăi adevĕrul diselor noastre.

Sciința, și în specie sciința istorică, au făcut în aceste opt decenii ale secolului netăgăduite progrese. Atât mijloacele de cari dispune adi istoria, cât și modul de a le întrebuința și de a le judeca ale istoricilor, s'au înmulțit și au mers înainte. Adi o epocă se reconstituesce, o problemă se desleagă o tesă se apĕră cu mult mai bogate și mai numeroase, dacă nu mai trainice argumente, decât cum se făcea odinioară.

În schimb însĕ, toate aceste deosebite instrumente, de cari dispun adi cercetătorii și apărătorii unor cause sunt ele totdeauna întrebuințate pentru lămurirea și întărirea adevĕrului? Aceasta i cestiunea, și acì vine, de se vede și adese-ori de se simte cu mâhnire adevĕrul diselor noastre de mai sus.

Această mulțime de instrumente, aceste înlesniri pe cari creerii omului le-au găsit și le întrebuințează, — instrumente și înlesniri cari alcătuesc binele, slujesc nu o dată pentru biruința sau cel puțin pentru împuternicirea rĕului.

O tesă mincinoasă, un fals în istorie, o pasionată apărare a unei cause nedrepte și vătămĕtoare pot fi adi susținute tot atât de victorios, ca și adevĕrul cel mai lămurit și cel mai vorbitor ochilor minții.

O probă și mai particulară și, prin urmare, și mai elocinte despre această posibilitate de apărare a causelor rele ni-o oferea mai alaltă-eri o recensiune critică (?) pe care o ceteam în *Dr. Petermanns Mitteilungen* (Gotha, Justus Perthes, II, 1885) asupra unei publicațiuni a Dr. Josef von Jekelfallussy, secretar ministerial în biuroul general de statistică al Ungariei.

Scrierea statisticului ungur e întitulată: *Die Nationalitaetenverhaeltnisse der Laender der ungarischen Krone.* Sĕ nu uităm că autorul a fost în posițiune, fiind secretar la biuroul statistic central, sĕ aibă toate datele și toate amĕnuntele ce i-ar fi venit sĕ doreaască asupra națiunalităților, numĕrului, împărțelei lor în statele coroanei s-tului Stefan.

Erorile sau esplicațiunile neîntemeiate, sau, mai bine, întemeiate pe date nesigure strînse de autor

ortodocsi, ne pune pe teren bisericesc, şi credênd cĕ ne-au strîmtorat la părete, ne presentează lumei ca pre unii, cari rêvnim la surparea bisericei noastre, şi ceea-ce nici organele ungurescí n'au făcut, atrage atenţiunea guvernului la confiscarea fondurilor noastre bisericesci.

Multe s'au însinuat diarului nostru dela făcuta schimbare în personalul de redacţie din toamna anului 1883. Colegii dela „Luminătoriul“ voiesc sĕ întreacă în denunciaţiuni, şi ne fac însinuările de mai sus aruncând cu tină în sinceritatea şi seriositatea luptei noastre politice, şi în cele din urmă ne ameninţă cu publicarea de lucruri, cari vor documenta schiopetarea sincerităţii şi a seriosităţii noastre.

Cerem ca colegii dela „Luminătoriul“ cu „Telegraful Român“ începênd dela 6/18 Octobre 1883 încoace, sĕ ne dovedească grava însinuaţiune pentru lupta noastră spre a evita catastrofa.

Suntem oameni tineri noi cesti dela „Telegraful Român,“ de aci încolo voim sĕ ne întemeiem viitoriul. Calomniarea fraţilor mai bĕtrâni ne poate fi spre stricăciune, sau eventuala descoperire a rĕtăcirei noastre spre îndreptare.

Cerem dovedi pentru toate faptele noastre pe terenul publicităţii, căci noi după cât scim nu stăm la spatele Preasânţiţilor nostri prelaţi pentru eventualele noastre pĕcate.

Revista politică.

Ministrul de esterne, contele Kálnoky este în drum cătră casă din călătoria sa la Varzin. Convorbirile cu principele Bismarck sunt taină până acuma, puţinele versiuni, cari se para avea oarecare probabilitate, se unesc toate în a susţinea, că diplomaţii acestor imperii au statorit basele pentru o uniune vamală pentru întreagă Europa, încât adecă situaţia economică a Europei atêrnă dela cea a Germaniei. Se vorbesce că această uniune vamală se va întinde preste întreagă peninsula balcanică, şi ea va fi primul punct din programa întinderei Germaniei spre Orient.

La 12/24 August va avea loc întrevederea monarchului nostru cu ţarul Russiei. Diarele din Viena ne aduc programa oficială a serbărilor arangiate din acest incident. Reproducem în estras unele disposiţiuni din această programă. La 24 August damele din Kremsier vor presenta Maiestăţii Sale impĕrătesei un buchet de flori. Prima masă va fi la 5 oare după ameadi. Sara la 8 oare reuniunile de cântări vor cânta înaintea palatului. Se va arangia conduct de facle şi se va ilumina oraşul.

Marţi la 25 Maiestatea Sa va primì deputaţiunile. La 11 oare va întêmpina pre părechia impĕrătească russă la Hullein, Maiestatea Sa împĕrăteasa ii va întêmpina la gara din Kremsier. Toate corporaţiunile, cari au primit pre monarchii nostri, sunt avisaţi sĕ întêmpine şi pre cei ai Rusiei.

Politica esternă a Angliei trece prin reforme radicale.

Guvernul conservator al domnului Salisbury voiesce sĕ reguleze ţeara Faraonilor cu concursul Turciei şi din acest indemn a trimis la Constantinopole pre unul dintre diplomaţii sei cei mai abili. Eată ce scrie „Adevĕrul“ din Bucuresci în revista esternă:

Acei cari aşteaptă dela misiunea dlui Drummond Wolff resultate importante, practice şi reale, se vor vedea în curênd desamăgiţi. Nu numai că Englitera nu poate sĕ promită Turciei avantage reale cu privire la Egipt — dar nici nu stă măcar în puterea Turciei sĕ acoarde ceva şi ori-ce învoială separată e zadarnică în faţa constelaţiunei europene. E netăgăduit că atât Englitera cât şi Turcia voiesc sĕ stabilească o mai bună înţelegere în raporturile lor reciproce. Politica engleză în Egipet se află ca şi într'o înfundătură şi chiar dacă conservatorii ar rĕmânè învinşi la alegerile generale, partida liberală reîntorcêndu-se la putere, s'ar vedea silită sĕ-şi schimbe politica esternă, pentru-că opiniunea publică din Englitera s'a pronunţat într'un chip hotărîtor în contra politicei urmărite de ultimul cabinet liberal.

„Sir W. White, — continuă corespondentul din Constantinopole, — prin atitudinea sa deschisă, lealà, a pregătit terenul pentru primirea simpatică a trimisului englez. Cercurile guvernamentale turcesti ştiu, că sir W. White a condamnat fără cruţare abusurile esistente, că nu nutresce nici o ură în potriva Turciei şi că nu s'a amestecat nici odată în intrigile cu cari se îndeletnicesc mulţi membrii ai diplomaţiei europene în Orient. Sultanul, care la început s'a arĕtat foarte neîncredĕtor faţă cu dênsul ca şi faţă cu toţi diplomaţii englezi, de cât-va timp îi arată multă prietenie. În o audienţă pe care i a acordat o de curênd, Sultanul s'a esprimat în termeni simpatici şi despre dl Wolff; dl Drummond Wolff, a lăsat în adevĕr impresiuni foarte bune, cât timp a stat aci ca membru al comisiunei europene pentru Rumelia de ost.

„Din mai multe părţi s'a dat sultanului, care are obiceiul se consulte în cestiuni de importanţă şi pe fostii ministri şi viziri sfatul sĕ încerce a întra în referinţe mai prietenesti cu Englitera. Acest sfat a fost spriginit şi de diplomaţia germană, fapt care se dice că ar fi contribuit mult la restabilirea bunei înţelegeri între Englitera şi Germania. Pe de altă parte însĕ, încordarea dintre Englitera şi Rusia care a crescut mult dela căderea lui Gladstone, se resimte şi dênsa în capitala Turciei; intrigele împotriva Engliterei nu lipsesc şi fac ca politica turcească sĕ şovăiască la ori-ce ocasiune.“

Varietăţi.

* (*Junimea română studioasă din jurul Sĕliştei*) arangiază „Petrecere de vară“ în 15/27 August 1885 în „*Bĕrcul Junilor*“ din Galeş. *Comitetul arangiator.*

Începutul danţului la 2 oare p. m.

Preţul de întrare de persoană 50 cr., de familie 1 fl. v. a. Eventualul venit curat este destinat unui scop filantropic. Suprasolviri se primesc cu mare mulţămită şi se vor cuita pe cale diaristică.

NB. Junimea arangiatoare concentrându-se în Sĕlişte, va pornì la 12 oare m. cu pompă mare cătră locul petrecerei.

În cas sĕ fie timpul nefavorabil, petrecerea se va ţinea în edificiul spaţios al scoalei confesionale gr. orient. române din Galeş.

* (Avis.) În mijlocul unei familie române oneste se primesc scolari în cuartir şi cu viptu *Hechtgasse Nr. 3.*

* (Interdict veterinar ciudat.) În Orĕştie s'au bolnăvit de mai mult timp bivoliţele. Primariul oraşului a dispus drept mĕsură preventivă ca bivoliţele bolnave sĕ iese pe câmp la păşunit, ear celelalte vite cornute sănătoase sĕ stea acasăînchise.

Cine scie, că bivolii sunt proprietate săsească, ear boii şi vacile proprietate românească, acela va afla esplicarea acestui interdict fără de a mai recurge la alte isvoare de cunoscinţe veterinarie.

* (Curios specimen de loialitate). La unul dintre multele bancheturi în onoarea francesilor, bĕtrânul Pulszky s'a lăudat cu împrejurarea că el 17 ani a conspirat contra împĕratului şi regelui nostru, şi acuma este supusul lui cel mai credincios.

Punem casul că mâne va sufla vĕntul din altă parte. Ce va face atuncia credinciosul supus Pulszky?

Curios specimen de loialitate.

* (Bibliografic.) Programa XXI. a gimnasiului public român din Braşov gr. or. şi a celorlalte scoale secundare şi primare împreunate cu acesta, pe anul scol. 1884/5. publicată de Stefan Iosif, director gimnasial. Braşov, tipografia Römer şi Kammer 1885.

Cuprinsul: I. Înfluenţa limbei grece asupra desvoltărei limbei latine, de prof. Nicolau Pilţa.

II. Sciri scolare.

Din acestea vedem că la scoalele noastre din Braşov au studiat în anul trecut elevi 216 la gimnasiu, 54 la scoala reală şi 30 la cea comercială, scoala primară de copii 295, fete 177, de repetiţiune (copii) 52, fete 69, suma 893. În comparare cu anul scol. trecut (784) resultă un plus de 109 elevi.

2. Raportul al XVI. despre gimnasiul superior gr. cat. din Năseud, dimpreună etc. etc.

Din acest raport vedem, că numĕrul elevilor înscrişi a fost: la gimnasiu 175, la scoala normală băeţi 125, fete 49.

Scoala normală din Monor 83, cea din Borgo-Prund 130, Sângeorgiu 49, Telciu 41, Zagra 38.

„Nou abcdar românesc“ de Vasile Petri. Ediţiunea IV. Sibiiu, tipografia lui Iosif Drotleff 1885. Octav. pag. 96 Preţul unui esemplar legat 25. cr.

Legendariu, sau carte de cetire pentru scoalele poporale, de Vasile Petri, Partea I. pentru al 5 şi 4 an de scoală. Ediţiunea III. Editura autorului, tipariul tipografiei Alexi în Braşov 1885. Octav pag. 190. Preţul 40 cr. esemplariul.

* (*Romänische Revue*). Fascicului II. 1885 de cuprinsul urmâtoriu: Legea ungară de naţionalităţi. Primirea acestei reviste. Revistă. Chronică. George Bariţiu (o jumĕtate de secol din viaţa unui politic român din Ungaria). Literatura română în Germania de L. V. F. Pădureanca, novelă de I. Slavici. La Fântâna Blanduziei, de V. Alecsandri, traducere de Edgar Herz. Literatură şi artă Budapesta. Depositul editorului.

Atragem deosebita atenţiune a publicului asupra acestei reviste, chemate a clarifica situaţiunea noastră în faţa Europei.

* (Scoala practică), magasin de lecţiuni şi materii pentru instrucţiunea primară, de Vasile Petri, tomul IV, Nr. 5 pro August a apărut cu următorul sumar: Catechese scolastice: III Ddeu e spirit. Tractarea unei descrieri — lecţiune de stil pentru bieniul al II-lea al scoalei elementare. — Din calculul elementar: tractarea numerului 7. — Alte două ordinaţiuni ale ministrului de culte şi instrucţiune publică. Îndreptar teoretic şi practic pentru învĕţământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan Anunciu.

Prenumeraţiunile cu 3 fl. pe anul întreg se fac la redacţiune în Năsĕud (Nassod, Transilvania).

în persoană, la faţa locului, le-am fi înţeles la dl Rudolph Bergner bunăoară. Acest scriitor, de care am vorbit cetitorilor „Românului,“ în cartea sa asupra Transilvaniei, adunându-şi singur datele cele mai multe din scriere putea sĕ se înşele, lucru ce nu s'a întêmplat, — dar dl Dr. von Jekelfallussy nu putea, nu trebuia sĕ se înşele. Făcut-a aceste greşeli cu voie ori fără voie?

Din cele ce vom aşterne mai la vale, cetitorul cu puţină osteneală îş va da seamă de felul rĕspunsului ce merită întrebarea de mai sus. Rĕspunsul poate fi dat de ori-cine, căci e vorba de bun simţ şi bunul simţ nu lipsesce nimĕnui, când pasiunea nu-l orbesce şi nu-l prostesce făcêndu-l din om neom.

Dl dr. Jekelfalussy, onorabilul *Königl. ungar. Ministerialsekretär im Statist. Landesbureau*, şi după dênsul criticul dela citatele *Mitteilungen*, care a făcut recensiunea scrierei în cestiune, încep prin a face apoteosa naţiunei, mândrei şi falnicei naţiuni maghiare. De obiceiu, ne bucurăm în felul nostru când ni se apoteosează, când ni se ridică la ceriuri în laude, vecinii ce pronia cerească a aşedat împrejuru-ne.

In urmă, c'un aparat sciinţific care impune tuturor — şi mai cu seamă acelora cari nu cunosc şi nici nu bănuiesc ce stă întră liniile maghiare — scriitorii mai sus numiţi demonstră, că Ungaria şi Trausilvania nu mai fuseseră locuite de nimeni înainte de intrarea ungurilor în aceste două ţări. Sasi, slovaci, rutheni, sêrbo-croaţi au venit toţi în urma maghiarilor... *Auch die Walachen oder Rumänen waren keine Ureinwohner dieses Landes* (Transilvania)... şi mai la vale, frasa tipică, refrenul obicinuit care, întocmai ca „ia'l depe mine că'l omor“ din gura lui Stan Păţitul, vine totdeauna snb peana scriitorilor maghiari:... *denn ihre dako romänische Asbtammung weisen die wiessenschaftlichen Forschungen als eine Fabel nach.*

Şi când au dis că „Românii nu erau locuitori străvechi — în raport cu ungurii — ai Transilvaniei, când au adaus, că originea lor de daco-romană, cercetările sciinţifice au arĕtat-o că e o fabulă“, dnii Jekelfallussy şi criticul dela *Mitteilungen* au sfârşito cu românii a căror esistenţă şi ale căror „mase compacte“ nu le pot nega.

Românii, dic şi dênşii, ca şi mai toţi scriitorii de dincolo de Carpaţi, se plimbau peatunci prin Macedonia, prin România de adi, pretutindeni, dar prin Ungaria şi Transilvania nu, de loc, de fel... probabil pentru că ţineau românii de atunci foarte, ca începătura de descălicătoare, sĕ fie făcută de onorabilii dela Buda-Pesta.

E! de altmintreli, adaug cu inimă uşoară şi fără de grije dnii Jekelfallussy şi criticul dela *Mitteilungen*, de almintreli de români şi de „masele lor compacte“ ungurii întru nimic uu se tem căci... (şi-acì e o perlă de afirmaţiune), căci în acele „mase compacte“ elementul ungar pătrunde şi *şi le asimilează* perfect.

Asimilarea, faimoasa şi mult buciumata asimilare ungară, ungarificarea naţionalităţilor, toate de sub coroana Sf. Stefan a ajuns ca un fel de *ison* care trebue sĕ însoţească ori-ce studii şi ori-ce discusiune maghiară. După cum odinioară, în frumoasele litere grece, francese şi latine, nu era tragediă care sĕ nu vorbească de Agamemnone şi de viaţa lui,

Race d'Agamemnon qui ne finit jamais,

tot ast-fel şi asimilarea ungară în scrierile confraţilor dela Buda-Pesta.

Noi, cari scim din trecut şi vedem în presinte ce va sĕ dică şi până unde merge această trîmbiţată asimilare, această maghiarisare deşeartă ca şi deşertăciunea, suridem cum suridem şi la cetirea măniei şi furielor maghiare din Transilvania, isbucnite cu ocasiunea resultatului ridicul al societăţei de maghiarisare din Cluş. Dar, apusul vĕdênd aparatul sciinţific, cu care îşi însoţesc ungurii demonstraţiunile pretenţiunilor lor, citind desvoltări făcute conform noilor cerinţe ale sciinţei şi metoadelor contimporane, — apusul crede fără sĕ cerceteze mai adânc, de vreme ce cercetările de alţii pentru el au fost făcute.

Eată, ce diceam mai sus că sciinţa adică binele, poate sĕ serve adese-ori şi pentru a întărì rĕul, adică tesele mincinoase, problemele rĕu deslegate, falsurile istorice dilnic scoase la iveală de stimabilii noştrii vecini.

(Va urma).

Loc deschis*).

Oraviţa-română în Iuliu 1885.

Onorabile Domnule Redactor! Părintele administrator protopopesc gr. cat. Georgiu Popoviciu de aice, simţindu-se atins de comunicările noastre, publicate în coloanele mult preţuitului DVoastră ḑiar „Telegraful Roman“ Nr. 35, vine în Nr. 68 dela 27 Iunie şi ne face onoare a ne rĕspunde; se încearcă a resturna aserţiunile noastre, dar zadarnică cercare, căci nici după trei luni şi mai bine, n'au aflat motive cu cari sĕ ne combată, ci vine cu o tiradă lungă, prin care în loc de scusă mai mult se incusă şi -- incurcă, înşiră la nisce copilării, povestesce lucruri de tot seci; — ciudat lucru, s'au scremut munţii şepte ani şi au născut un şoarece, şi acela orb, dar nu e mirare, căci orb e şi naşul. — Nici n'am fi aflat de demn ai rĕspunde, dacă nu ne-ar provoca categorice, dar fiind provocaţi *nolens-volens*, trebe sĕ rĕspundem. Ne luăm deci voie cu permisiunea DVoastră ai face plăcerea respunḑendu-i la toate întrebările şi documentându-i aserţiunile noastre prin alăturatele 6 atestate originale, pe cari ve rugăm a le publica**).

Am fi aşteptat dela părintele administrator mai multă prudenţă şi maneră estetică, decât ne întreruptele repetări cu, — „voi“ şi „vostru,“ dar ce sĕ-i faci asta-i este gramatica şi stilistica mai bine făcea dacă 'şi freca capul cu cenuşă decât sĕ caute pe autorii articl. nostru unde nu sunt, şi sĕ-şi aducă aminte de porunca 9-a Ḑeiască, căci greu au păcătuit.

Părinte administrator! ḑici că ne plângem asupra DTale; nu, păḑască Ḑeu — aceea n'am făcut-o, ci numai ţi-am descris în cât va faptele şi purtarea, ca sĕ fie cunoscute, şi aceasta am făcut-o numai din interes pur şi adevĕrat românesc; nu din invidie cum ţi se pare dtale, căci nu te invidiem, Doamne fereşte, dar te conpătimim, şi am creḑut că-ţi vei cunoaşte greşeala, dta însĕ te îndĕrătniceşti şi ne provoci sĕ-ţi spunem date; de aceia iatăle în alăturatele atestate; — ḑici că de unde ai fi dat, resp. înplinit promisiunile; noi ştim foarte bine că nu le poţi înplini şi că cei păcăliţi se pot re'ntoarce cu bani cu tot; aşa s'ar putea întêmpla şi aşa ar şi fi sĕ fie, cu toate acestea, promisiuni le-ai făcut cu carul, pentru aceea şi sunt inime slabe că te-au creḑut. — Cum că se aleg de epitropi oameni de frunte din comună, este adevĕrat, dar nu este eschisă posibilitatea, ca adese-ori sĕ se strecoare şi, de a doua sau atreia mână oameni în epitropie, nu este eschisă nici acea posibilitate cum-că omul când s'a ales de epitrop au putut fi, şi a întrunit toate condiţiunile, au fost de frunte în comună, de onoare şi materialminte în stare bună, dar mai târḑiu au decăḑut, fie materialminte fie moralminte; şi această împrejurare e togma a lui Ioan Lazar, căci, altcum nu şi ar fi părăsit legea strămoşască, pentru singurul motiv, că n'au fost reales, căci trebuia sĕ ştie el, că n'au luat epitropia cu privilegiu ca, tot numai dênsul sĕ fie epitrop, despre promisiunile ce iai dat, vorbească atestatul alăturat şi şi afirmarea dtale, că deja l-ai constituit de curatore, prin urmare nu pe partea noastră este scornitură maliţioasă ci pe a dtale. Aceasta o constată mai bine şi destul de lămurit atestatul lui Ilie Cărăbaş.

Ceea ce privesce pre Ilie Leza cumcă: a fost primariu, este adevĕrat; dar dacă a şi meritat, vorbesce din destul împregiurarea suspendărei sale din acel oficiu şi încă cum a fost suspendat; cumcă ar fi jertfit la biserica gr. ort. 600 fl., asta nu o scim şi nici o credem, pentru-că nu e creḑibil, ceea ce scim este, că şi astăḑi datorează bisericei gr. or. cu vre-o 50 fl., asta stă, obligaţiunea vorbesce; ba! a mai jertfit, dacă şi aceea e jertfă, adecă pre cale esecuţională.

ḑici mai departe cinstite părinte! cum-că cutare şi cutarele sunt oamenii cei mai de frunte, firesce în comuna dvoastră bisericească; nu contestăm aceea şi nici am contestat vr'odată, căci pentru dvoastră şi poporul de care dispuneţi dvoastre şi sunt aceia cei mai de frunte, asta e non disputabile; şi aici dispare greutatea, pe carea 'ţi basezi dta valoarea cu atâta tărie. Cum-că preotul gr. or. în anul trecut prin o predică ar fi oprit pe credincioşii sei, ca sĕ nu participe la balul ce s'a arangiat în favoarea bisericei gr. cath. şi că ar fi blăstămat creiţariul, care l'ar da cine-va în favoarea acelei biserici, este un mare neadevĕr. Nu e aşa părinte, ci eată cum s'au petrecut; dar cum ne aducem bine aminte, acel preot gr. or. a ḑis cam următoarele: I. Cres. comitetul nostru parochial a otărît sĕ arangeze în acest carneval un bal în favoarea sântei noastre biserici; aducêndu-ve aceasta la cunoscinţă ve fac atenţi, sciind că timpurile sunt grele omul nu poate contribui la multe petreceri, aşa am creḑut de datorinţa mea ca păstoriul dvoastre sĕ ve previn ca sĕ nu spesaţi banii pe la alte petreceri, ci sĕ-i păstraţi pentru balul bisericei noastre, cu atât mai vêrtos, căci faceţi două bune de odată, v'aţi şi petrecut şi aţi şi ajutat s. biserică; unde e aici bazaconia de carea te-ai apucat? firesce după simţul şi inima dtale judeci şi pre alţii, — după noi este corectă procederea acelui preot, căci i-a fost datorinţa.

Despre cele 12 familii imaginare, ce ḑici că ar fi trecut la unire în decursul acestui an, ne permitem a-ţi reflecta că nu e tocmai aşa, negreşit că aşa ţi-ar convenì din punct de vedere naţional-românesc!?! dar lasă-ţi bucuria! căci numai 6 capete de familii s'au insinuat şi şi aceea încă nu sunt toţi legal trecuţi, soţiile şi pruncii tuturora sunt tot greco-orientali şi nici că-ţi vei ajunge scopul cu toată verbuncarea. „Vai vouĕ povĕţuitori orbi, cari ḑiceţi: că cel ce se va jura pe biserică, nimica nu este; ear cel ce se va jura pe aurul bisericei vinovat este, nebuni şi orbi! ce este mai mare aurul, sau biserica, carea sânţesce pe aur?“

(Va urma.)

*) Pentru cele puclicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Documentele acluse conţin lucruri compromiţĕtoare, pre cari noi nu ne simţim îndreptăţiţi a le publica, observăm că cele mai multe se referesc la cumpĕrarea unaţiei cu bani. Red.

Încercări de înşelăciune se fac foarte adese la adresa publicului cumpărător la mărfuri, cari prin calităţile lor escelente au ajuns la o mare popularitate. Astfel în timpul mai recent s'au ivit diferite pilule, cari sĕ amână de minune şi sunt tocmai aşa pachetate, ca cele singur adevĕrate şi în conturbaţiuni de mistuire foarte folositoare pilulele de Svitera ale lui R. Brandt; falsificatele aceste tind a seduce prin ieftinătate şi alte de feliul acesta. De aceea trebue sĕ fim cu deosebită băgare de samă, când cu cumpĕrarea pilulelor de Svitera ale apotecariului Brandt şi sĕ controlăm serios, că oare eticheta într'adevĕr este o cruce albă pe câmp roşu, şi că oare e provĕḑută cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 20 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.90
Napoleon	9.90	9.93
100 marce nemţeşti	61.30	61.45
London (pe poliţă de trei luni)	124.85	125.40

Nr 757. [1107] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin până la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in două rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei“, se escrie concurs cu termin până în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.

3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.

4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.

5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.

6. Verd, cu salariu de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.

7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.

8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.

10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pământ arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.

11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.

15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.

17. Ilimbav, cu salariu 200 fl. dela comună şi dela popor, lemne şi cuartir.

18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.

19. Fofeldea, două staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului până la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Ad Nr. 287. [1109] 1—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl.
2. Cupşeni, cu salariu anual 200 fl.
3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.
4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.
5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.
6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.
7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.
8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.
9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.
10. Dobric cu Dobriţinaş, cu salariu anual 150 fl.
11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.
12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.
13. Maşca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanţii au a-şi înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupşeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 507. [1101] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Târnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin până la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Fărău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a. cuartir şi lemne.

7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.

8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

10. Chincis, cu salariu de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne.

11. Sălcud, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 525 [1099] 2—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuți pe teritoriul fostului ținut săsesc și în prima linie pentru cei născuți în foastele scaune ale Mercurei și a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca să aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, și cari să ii cercetat și absolvat în tot casul una dintre scoalele de ndustrie, întemeiate de unicersitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecționa pe cale teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) așternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obținerea lui, ear cealaltă jumătate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, să alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum și o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuințat timpul, despre locurile unde a lucrat și despre esperiințele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul și când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerințelor, au să se aștearnă acì până în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universității săsesci.

Nr. 263. [1105] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeșului mai jos numite, se escrie concurs cu termin până la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir și lemne pentru foc.

2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl, cuartir și lemne.

3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne și altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menționatele stațiuni 'și vor subșterne suplicele instruate amĕsurat legilor în vigoare, precum și cu documente despre desteritatea în cântările și tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. până la terminul supraindicat.

Sebeș în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoțimei și învĕțătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupșei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian," se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., până când petenții au să-și aștearnă petițiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverință de paupertate dela antistia comunală și vidimată de parochul locului; *d)* o declarațiune subscrisă de petent și de părinții acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puțin 5 ani ca învĕțătoriu.

Escepționalminte pot concura și tineri gimnasiști cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condițiunei de sub *d.)*

Petițiunile astfeliu instruate să se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupșei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 552. [1103] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiție de pe popor, și lemnele trebuincioase.

Petenții se îndatorează a subșterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

La Nr. 251. [1104] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această stațiune este 150 fl. în bani gata și 30 merțe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părți egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această stațiune, sunt poftiți a-și aștearne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta și la fața locului, a face cunoscință cu comitetul parochial și respective cu poporul.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 1 August, 1885.

V. Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului și de fiecare familie câte una ḑi de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parocihe au a-și aștearne suplicele lor în terminul mai sus arĕtat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕțători la scoala noastră confesională română din Drăguș, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕțătoriul primariu salariu anual de 250 fi. v. a., cuartir natural și lemne de foc;

Pentru învĕțătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a, cuartir și lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕțătoriul care va propune la copii pomăritul și legumăritul are jumătate din folosința grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au așì aștearne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *30 August* a. c. st. v.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm ppresb.

Nr. 110 [1087] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a treia Arpașul superior, protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs conform ordinațiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 28 Maiu 1885 Nr. 2201 B. cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

a) Fĕnaț și două cimitere de 3 jugere.

b) Dela 350 familii câte o ḑi de lucru parte cu palmele, parte cu carul.

c) Venitul stolariu regulat în sinodul parochial din 7 Iuliu, 1885; cari to ate computate în bani dau suma de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochiă au a și subșterne cererile concursuali instruite conform prescriselor statutului organic și regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănăla terminul susindicat.

Avrig, 18 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Avrigului.

Ioan Cândea,
admin. ppresbiteral.

Nr. 4848 pol. 1885. [1110] 1—1

Publicațiune.

Magistratul jos însemnat aduce la cunoscință publică, că **esarêndarea pășunilor iernatice pentru oi de pe hotarul Sighișoarei** pe anul 1885/86 se va face prin licitațiune cu oferte în scris sigilate, — **la 21 Septembre a. c. st. n. la 12 oare a. m.,** în cancelaria magistratului din loc.

Ofertele, provĕḑute cu un vadiu de 100 fl., — cari mai trebue să conțină și notița, că oferentul cunoasce condițiunile licitaționale și că se supune fără nici o reservă acestor condițiuni, — sunt de a se așterne până la terminul susindicat primariului magistratual.

Detaiurile în privința condițiunilor de licitațiune se pot afla la oficiul de mai jos în oarele oficioase obicinuite.

Sighișoara, 15 August 1885.

Magistratul orășănesc.

Sz 137 végreh. 1885. [1111] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a Hosszuaszoi kir. járásbiróságnak 1885 évi 653. polg: számu végrehajtást elrendelő és a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1885 évi 653. polg: számu kiküldő végzése folytán N. Szebeni Albina hitelintézet végrehajtató részére Mikeszászi Neágoi Sándor végrehajtást szenvedő ellen 160 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégitésképen biróilag le foglalt és 420 frtra becsült ingóságokra a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1885. évi 755. polg: számu végzésével 160 frt. tőke, ennek 1879. évi September hó 20 ik napjától járó 6% kamatai, $^1/_8$% váltódij s eddig összesen 47 frt 65 krban megállapitott költségek iránt a további kielégitési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésére a 755 sz. számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehaitató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idezett t.-cz. 103. §-ára, az árverésnek Mikeszásza végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1885. **évi August hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája kitüzetik,** a mikor a biróilag lefoglalt tárgyak 4. darab 3. 5. 6. és 7 éves bival, legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 § ában megállitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igény bejelentéseiket a felhozott törvcz. 111. és 112. §§ ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Hosszuaszón 1885 -ik évi August hó 18 napján.

Reinerth János,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 96 1884 bir. végreh. [1112] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 918 sz. a. kelt végzése folytán Mutiu Iuon és tarsai ellen „Albina" hitelintézet részére 230 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 650 frtra becsült lovak tehenek és szekerekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Nagyludoson leendő eszközlésére határidőül 1885-ik év **Augusztus hó 31-ik** napjának délelőtt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Augusztus hó 20 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

„Ardeleana"

institut de credit și economii, societate pe acții în Orĕștie (Szászváros).

Face următoarele operațiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligațiuni cu cavenți.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunțare în termine scurte cu **5** $^1/_2$ % — și fără denunțare, replătibile îndată la cerere cu **5** % interese la an; — plătind tot-de-odată institutul **întreaga contribuțiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptui prin postă denunțări și ridicări de capitale.

Orĕștie în August 1885.

[1113] 1 **Direcțiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86. Sibiiu, Marți 13/25 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători, „Adormirea Născătoarei de Dumnedeu“ Nrul cel mai de aproape va apărea Sâmbătă în 17 August.

Ad Nr. 2666 Pl.

Cerculariu

către onoraţii membrii ai sinodului protopresbiteral electoral și către toate oficiile parochiale din protopresbiteratul Cohalmului.

Subscrisul, prin ordinaţiunea Venerabilului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2666 Pl., am primit onorifica însărcinare de a conduce actul alegerei de protopresbiter în protopresbiteratul **Cohalmului.** Acum, după ce s'au îndeplinit cele ce sunt de lipsă a premerge actului de alegere, am onoare a convoca la sĕvĕrșirea actului, pre toți onoraţii membri ordinari și estraordinari, preoți și laici, ai sinodului protopresbiteral electoral, din numitul protopresbiterat, pe **Sâmbătă în 31 August 1885** în comuna **Cohalm.**

Conform §. 52 din Statutul organic, **serviţiul divin,** împreunat cu **chemarea sântului spirit,** se va începe **la 9 oare** înainte de ameadi, în biserica noastră parochială din **Cohalm,** la care sunt poftiți a participa toți membrii sinodului electoral.

După serviţiul divin va urma actul alegerei, în localitatea ce se va designa mai târdiu.

În sensul §. 63 din Statutul organic, comitetul protopresbiteral este convocat **pe 30 August 1885, la oarele 5 seara,** în cancelaria oficiului protopresbiteral din **Cohalm.**

Cercullariul acesta, dimpreună cu lista membrilor sinodali, alăturată sub ·/., conform §. 15 din instrucţiunea Ven. sinod archidiecesan se comunică prin Prea on. oficiu protopresbiteral pe lângă membrii sinodului electoral, și tuturor oficielor parochiale din protopresbiteratul Cohalmului, cu îndatorirea, ca sĕ se publice în toate bisericile în Dumineca, ori sĕrbătoarea cea mai de aproape.

Sibiiu în 10 August 1885.

Nicolae Cristea m. p.,
comisariu consistorial.

Sibiiu, 12 August 1885.

Târdiu, foarte târdiu ne am trezit noi românii din somnul acela, care împedecă ori-ce desvoltare culturală. Întrebarea că noi, sau împregiurările vitrege sĕ fi purtat vina acestei calamităţi, nu o punem acì. Destul atât, că ne am trezit și am pornit cu pași repedi înainte.

Ce teren minunat de activitate a putut sĕ-i ofere unui spirit energic și întreprindĕtor starea noastră! Ea era asemenea pământului virginal, pe care trebue sĕ-l scormonești puţin la suprafaţă, ca sĕ-ţi aducă insutite roade.

Dar tocmai pentru că nu era încă nimic făcut, a fost foarte greu începutul. De ce sĕ te apuci mai întâiu, pe lângă ce sĕ stărui mai cu inteţire, ca sĕ nu împingi întregul curent, pe care îl ai sĕ-l pornesci într'o direcţie greșită, — eată întrebările cari trebuiau sĕ preocupe la primul pas pe ori ce spirit intreprindĕtor și doritor de cultura neamului seu. Nu e deci nici o mirare, că basele culturei noastre s'au început a se pune deasupra, ear zidirea s'a continuat d'acì la vale. Bag'sama așa-i scris în cartea firii, că nu poți ajunge nici când la bine deodată, ci mai întâiu trebue sĕ treci prin sute și mii de rătăciri, ca sĕ cunosci calea cea dreaptă a adevĕrului. Și așa a fost asta și la noi. Dat-am în sus, dat-am în jos, dat-am în dreapta, dat-am în stânga, și decenii au trebuit sĕ treacă, până când sĕ vadă — cel puţin marea maioritate din noi — că am lucrat pe dos, și că nu-i bine sĕ ne continuăm desvoltarea pe calea apucată. Norocul a fost, că nu era încă târdiu de a ne reculege. Și ne am recules.

Am început sĕ-i dăm poporului, care n'a fost considerat așa cum ar fi trebuit la început, însemnătatea cuvenită. Acesta a fost primul pas spre îndreptare. Am recunoscut, că el este talpa naţionalităţii noastre și că prin urmare, ca sĕ zidim solid, dela el trebue sĕ mânecăm. De vr'o două decenii încoace ne mișcăm pe acest teren; lucrăm, diregem, dar nu prea facem multă ispravă, n'avem sporiu în lucru.

Causa principală este de sigur sĕrăcia, care caracterisează noamul nostru. Câte domnii au trecut preste capul nostru, turci, nemți, maghiari toți numai au luat dela noi, de dat nu ne-a dat nimeni nimic. Și astfel nu e mirare, că noi oamenii, poate cei mai aplicați dintre toate popoarĕle din ţeară spre danii, prinoase etc., am sĕrăcit aproape cu totul; — crucerului dat de bunăvoie spre scopuri filantropice — în momentul următor îi simţim necesitatea. Impositele din partea statului ce i se impun bietului ţĕran cresc din ți în ți, nenorocirile elementare par'că nu mai vor a înceta, nu trece sĕptămână, ca sĕ nu ne vină câte o scire când dintr'o parte când dintr'alta a ţĕrei, ba că grindina, ba că o ploaie torenţială, ba că un vifor, foc etc, au nimicit speranţa sĕrmanului econom. Și resultatul final este, că mergem din rĕu tot spre mai rĕu, că sĕrăcim din ți în ți, din an în an.

Puși în faţa acestor stări de lucruri, trebue sĕ fim îngrijați, foarte îngrijați.....

În timpul mai recent un nou curent de idei a început se preocupe păturile mai civilisate ale pământului. Este curentul de a regula și ameliora *referinţele economice* ale diferitelor popoare. Statele fac și desfac convenţiuni vamale între sine, ați se vorbesce mult despre o mare uniune vamală internaţională, care sĕ înlesnească comerciul statelor între sine, cu scop de a desvolta referinţele economice, Germania colonisează în Africa, cestiunea Egiptului este și ați pendentă, România și Francia stau întrun conflict foarte acut, — toate și toate numai pentru rivalitatea popoarelor pe terenul economic.

În faţa acestui curent, care preocupă ați toată Europa, nu putem sta nici noi Românii cu mânile în sin; nu putem sta cu atât mai puţin, cu cât tocmai la noi necesitatea regulării rapoartelor economice este mai arzĕndă ca ori unde. Se înţelege că luând în considerare starea noastră, nu ne gândim la cine scie ce politică vamală sau colonială. La noi n'a sosit încă timpul ca sĕ ne ocupăm mai serios cu cestiuni de aceste. E vorba, de a i înlesni poporului agonisirea pânei sale de toate ţilele, de a-i asigura un trai mai ușor și mai liber de grijile esistenţei sale vegetale, și astfel a'l face mai capabil pentru ocupaţia cu idei mai inalte culturale și naţionale, ceea ce între împregiurările noastre de ați numai sporadice se poate.

Stând lucrul astfel, amară durere simţim, când vedem că guvernul ne 'mpedecă în pacînica noastră tendenţă de desvoltare și că primii pași pe cari i-am întreprins pentru asigurarea bunei stări a agricultorului ţeran, ni-i curmă fără milă, denegând fără nici o motivare întărirea statutelor reuniunei române de agricultură, care s'a proiectat și de a cărei activitate ni se încopciau cele mai frumoase speranţe.

Noroc, că nu suntem oameni, cari desperează ușor.

În timpul din urmă am aflat un alt teren, pe care deși cam indirect, dar totuș sĕ putem influinţa în mod favoritor asupra desvoltării referinţelor economice-finanţiale ale poporului fără de a fi — cel puţin acum — împedecați de cei dela putere în lucrarea noastră pacînică. E vorba de institutele de credit și economii, cari s'au înfiinţat de curênd în diferitele centre al teritoriului locuit de Români, precum: la Făgăraș, Sĕliște, Orăștie, Deva, Timișoara, și de cari ați mâne mai au a se înfiinţa câteva.

Însemnătatea acestor institute pentru poporaţiunea noastră rurală se esplică ușor, dacă scim că ce mare lipsă simte ea de bani și că cu ce greutăţi colosale și-i poate acuira. 100—120 de procente trebue sĕ i plătească jidanului usurar bietul ţĕran pentru un împrumut, care în cele mai multe casuri nici nu i se plătește în monetă, ci în producte brute, pe cari tot dela el le-a agonisit jidanul. Institutele

FOIŢA.

Curieriul literar.

Sumar: Binele și rĕul în sciinţă. — *Petermanns Mitteilungen:* opera dlui dr. Jekelfalussy. Românii și ungurii. Ungarificarea celor dintâiu: — *Revue de Gèografie:* studiul dlui de Gèrando. Puterea de absorpţiune a elementului ungur. B. P. Hașdeu: Prima coală a lui *Magnum Etymologicum Romaniae.* Limba populară în opera dlui Hasdeu.

(Urmare și încheere.)

Noi, cari scim din trecut și vedem în presinte ce va sĕ dică și până unde merge această trîmbiţată asimilare, această maghiarisare deșeartă ca și deșertăciunea, surîdem cum surîdem și la citarea mâniei și furielor maghiare din Transilvania, isbucnite cu ocasiunea resultatului ridicul al societăţei de maghiarisare din Cluș. Dar apusul, vĕzĕnd aparatul sciinţific, cu care își însoţesc ungurii demonstraţiunile pretenţiunilor lor, cetind desvoltări făcute conform noilor cerinţe ale sciinţei și metoadelor contimporane, — apusul, crede fără sĕ cerceteze mai adênc, de vreme ce cercetările de alții pentru el au fost făcute.

Eată de ce ţiceam mai sus, că sciinţa adecă binele, poate sĕ serve adese ori și pentru a întări rĕul, adecă tesele mincinoase, problemele rĕu deslegate, falsurile istorice, ţilnic scoase la iveală de stimabilii nostri vecini.

Tot astfel, cine e în toate demonstraţiunile sale mai sciinţific de cât dl Attila de Gérando, publicist ungur și asiduu colaborator al însemnatei *Revue de Géographie* din Paris?

Așa e, și ar fi de ridicat la ceruri dl Attila, fără ca flagelul lui Dumnedeu sĕ ne persice pentru această acţiune, dacă, când e vorba de etnografie și de istorie, onorabilul dn de Gérando nu s'ar înflăcăra și, cu tot aparatul sciinţific cu care se înconjoară, nu ar bate câmpii spunênd verzi și uscate de toată mâna.

Acum, în Martie, în acea *Revue de Géographie,* urmând cartea dlui Paul Hunfalvy *(Etnografia Ungariei),* dl de Gérando publică un studiu întitulat Formaţiunea naţionalităţei ungare, în care, în prima parte, găsim următoarea afirmare, soră geamănă cu cea de sus a dlui Jekelfallussy: „ungurii întrând în ţeara lor găsiră acì vr-o câte-va popoare pe cari avea în urmă sĕ le absoarbă.“ Absorbţiunea nu s'a sĕvĕrșit încă peste o mie de ani de continue și desperate încercări. Hapul ce maghiarisarea voia și voiesce sĕ înghiță e prea mare.

Dl de Gérando va studia în viitoarele articule — pe Aprilie *La Revue de Géografie* n'a continuat lucrarea publicistului maghiar — acele popoare pe cari ungurii avea sĕ le absoarbă. Suntem foarte curioși sĕ vedem cum, după dl Kállay, cel cu ungarificarea iresistibilă a tutor naţionalităţilor de sub coroana s-tului Stefan, cum un alt scriitor va esplica absorbţiunea popoarelor nemaghiare de cătră poporul curat maghiar. Esplicaţiunea dlui de Gérando, venind după aceia a dlui Kállay, va trebui, după legea gradaţiunei, sĕ fie și mai tare, și prin urmare, și mai nostimă.

Nostimade și năsdrăvănii, enormităţi de tot soiul și afirmaţiuni cari fac ca adevĕrul sĕ strige adeseori — cercetătorul le vede în dese rênduri în revistele străine, când acestora le vine sĕ se ocupe de România și de cestiunile române.

Faci haz de unele, dar altele te obosesc. Și te întrebi de multe ori c'un fel de febrilă nerăbdare când și cum sciinţa apuseană are sĕ fie luminată o dată pentru tot-deauna asupra trecutului, asupru istoriei, asupra limbei române. Când, în privinţa

române de credit vor avea menirea, de-a a înlesni ţĕranului posibilitatea sĕ ajungă la bani eftini. Ele vor avea sĕ paraliseze afurisita activitate ce o desvoaltă jidănimea la sate, şi mână în mână cu asta, sĕ-l aşeze pe popor în condiţiuni mai bune de trai şi din câştigul lor curat anual sĕ subvenţioneze aşedămintele noastre culturali, bisericesci şi scolare. Prin o astfel de lucrare suntem asiguraţi, ca averile noastre sĕ nu se strecure în mâni streine, ci sĕ-şi aducă roadele lor în mijlocul nostru şi pentru noi.

Ear ca sĕ putem ajunge la resultatele espuse, se cer 2 lucruri: 1) ca institutele aceste, împreună cu statutele şi însemnătatea lor sĕ fie cunoscute în cercuri cât mai estinse la popor şi, — 2) ca sĕ fie sprijinite cu căldură.

Mai frumoasă chiemare şi mai larg teren de activitate la noi românii, abia credem, că poate avea cineva ca preotul şi învĕţătoriul. Ori-ce propagandă în popor cu bun efect, numai preotul şi învĕţătoriul demn de misiunea, sa o poate face. În zadar am buciuma noi lumii prin ḑiare, că aşa şi aşa trebue sĕ se facă, înzadar ne-am da aerul că purtăm destinele poporului nostru, — acelea ar rĕmânè mazere pe părete, dacă nu ne-am avea agenţii, campionii nostrii puternici: pe preoţi şi învĕţători, cari sĕ ţină neîntreruptă legătura dintre noi şi opincă.

De nou trebue sĕ recurgem la zelul acestor neobosiţi luptători ai intereselor noastre naţionale, căci dela ei va depinde ca poporul sĕ cunoască importanţa economică, finanţială şi totodată naţională a institutelor române de credit de nou întemeiate. Ajunşi odată la atâta, causa e câştigată, — căci sprijinul din partea poporului vine de sine.

Ar fi timpul suprem, ca după atâta amar de sĕrăcie, sĕ ne avêntăm şi noi pe o treaptă mai înaltă şi sĕ ajungem la nisce condiţiuni de esistinţă mai favorabile. *Yff.*

Revista politică.

Posiţiunea bohemilor devine din ḑi tot mai pronunciată. Se scie că bohemii de mult ţintesc la independenţă naţională, cum e bunăoară ceea a Ungariei de aḑi. La ocasiuni bine venite bohemii cu oare-care emfasă vorbesc de coroana S. Wenzel, care va încorona capul Maiestăţei Sale Regelui împĕratului nostru. Din incidentul instalărei noului archiepiscop romanocatolic de Praga se vorbesce earăş despre regatul Bohemiei. Căpitanul oraşului Praga, bohem înflăcărat, care nu şi-a perdut speranţa în realisarea vechei dorinţe boheme, a salutat pe noul archiepiscop în numele oraşului şi i-a dorit viaţă fericită, ca încă el cu mânile sale sĕ pună pe capul împĕratului coroana Bohemiei.

Cuvintele căpitanului de oraş au produs resens în presa germană, după care s'a luat acuma şi cea maghiară din Budapesta.

După telegramele mai proaspete ḑiariul Egyetértés respinge cu energie pretensiunile boheme privitoare la autonomia ţĕrei lor.

Vehemenţa foaiei ungaresci nu va impune bohemilor întru nimica. Cu provocare la contractele de stat, bohemii arată că autonomia ţĕrei lor este garantată, şi că supunerea la actuala ordine de lucruri în stat nu e a se considera ca abḑicere dela schimbarea ei pe cale legală la timpuri binevenite.

Cumcă pretensiunile bohemilor nu vor convenì ḑiarelor ungaresci, noi nu ne îndoim. Nu le va convenì poate nici alianţa dintre monarchia noastră şi Russia, întocmai după cum nu e binevenită ministrului president visita polonilor, cari voiesc sĕ cerceteze esposiţiunea din Budapesta.

Este adânc înrădăcinată în inima ungurilor frica de Russia, şi ei privesc cu neîncredere micele state slave cari îi încungiură, privesc cu neîncredere la bohemii cei neobosiţi în stăruinţele lor de a întemeia un stat slav pe malurile Moldovei, cu neîncredere la noi, despre cari se crede, că stăm în legături bisericesci cu Russia pravoslavnică.

Călĕtoria comitelui Kálnoky la Varzin este în variate chipuri comentată. Din scirile de până acuma semnăm următaarele.

Uniunea vamală a fost obiectul principal al vorbirilor dintre cei doi diplomaţi. Urḑitorul ei spiritual este contele Andrássy fostul nostru ministru de esterne. Şi eată cum.

La începutul tocmai al primăverei trecute dl Andrássy s'a întêlnit la un bal cu principele Reuss; atunci s'a început o convorbire între ambii oameni de stat, privitoare la mĕsurile vamale germane, care produseră o impresiune foarte grea în Ungaria. Comitele de Andrássy a declarat că din punctul de vedere principial nu este contra mĕsurilor cancelariei, ci din contra crede că, pentru interesele cel puţin ale gospodăriei agricole, protecţiunea unor articole anume nu poate fi decât favorabilă, dar cu toate astea este puţin probabil ca aceste mĕsuri luate de Germania sĕ fie aplicabile la Austro-Ungaria. Principele de Bismarck în necurmate rênduri a declarat, că voiesce sĕ apere gospodăria germană nu de concurenţa produselor autro maghiare, ci de concurenţa produselor agricole americane, ruse, etc. Mi se pare, ar fi ḑis comitele Andrássy, că ar fi cu putinţă ca ambele state sĕ se unească în această cestiune privitoare la ocrotirea gospodărielor lor agricole în contra concurenţei celorlalte state. Condiţiunile reciproc luate de basa relaţiunilor economice între ambele state pot fi în armonie cu scopurile politice ale acestor state.

Această conversaţie a comitelui Andrássy deşì, după situaţiunea sa de aḑi, nu poate fi considerată ca un ce oficios, purtând un caracter politic, totuş ambasadorul german o a considerat ca foarte interesantă şi o a comunicat la Berlin. Principele de Bismarck, care simpatisează mult pentru comitele Andrássy, a rĕspuns la naraţiunea conversaţiunii printr'o notă diplomatică, care a fost atunci chiar comunicată comitelui Andrássy. În nota în cestiune, comitele de Bismarck vorbise de marea importanţă ce dă opinielor lui Andrássy, apoi esprimă părerea sa privitoare la toate dificultăţile, care se vor isca pentru realisarea ideeĭ emise, şi în fine conchise promiţênd de a revenì asupra acestei cestiuni într'un moment oportun. Despre această preschimbare a opiniunilor, comitele Andrássy avisă guvernul maghiar, care cu bucurie se agăţase de aceste opinii plausibile, făcênd din ele obiectul unor convorbiri secrete cu cabinetul din Viena.

De atunci ministrul de esterne al Austro-Ungariei a şi intamat negocierile cu guvernul german, care până acum n'a declinat propunerile făcute, cel puţin aceasta se adeverésce prin faptul întrevederei dela Varzin. Un resultat imediat şi mai cu seamă un resultat mare nu se poate însĕ aştepta din negocierile actuale; aşa cel puţin se crede la Viena şi la Berlin. Cu toate astea se speră în slăbirea relaţiunilor încordate puţin, care esistă actualmente din ambele părţi. Se crede, că se va putea în curând găsì un *modus vivendi*, către care în momentul de faţă se ţintesce. Presa liberală şi cercurile liberale sunt de părere, că lucrul cel mai bun ce este de făcut pentru moment, constă în faptul de a lăsa sĕ se desvoalte până la punctul cel mai culminant mişcarea retrogradă în economia naţională, căci numai aşa această mişcare va putea ajunge la un absurd şi numai atunci se vor putea din nou îmbrăţişa principiele raţionale în această privinţă. In alt mod procedând s'ar face un lucru de nimic.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Petroşeni, 8 August 1885. Onorate domnule redactor! Duminecă la 4/16 Aug. a. c. comitetul comunal din Petroşeni a ţinut şedinţă în cancelaria domnului solgăbirĕu sub presidiul noului primariu — Ullman (evreu).

Obiectele pertractate la aceasta sesiune e superfluu a le mai espune, căci n'au interes pentru publicul mare, ci sunt lucruri, cari ne privesc numai pe noi, cari trăim în Petroşeni.

Comitetul nostru com. e compus din 10 români şi 10 neromâni (între cari se află 4 magh., 4 jidani şi 2 de altă naţionalitate); acestia 'şi au locuinţele lor în inmediata apropiere de cancelaria pretorială şi de cea notarială, şi sunt afară de 2, toţi negustori şi birtaşi, carea împrejurare le uşurează mult participarea dlor la şedinţe ori cât de urgent va fi convocată aceea; — pecând de altă parte ai nostrii, abstragênd dela aceea că sunt oameni fără carte, sunt împrăştiaţi pe toate dealurile, şi sunt foarte arareori pe acasă, de unde urmează, că mai nici odată nu se presenteaḑă în numĕr corespunḑĕtoriu la şedinţă.

Lângă acestea e a se mai adauge şi acea fatală împrejurare, că membrii români (săteni) sub decursul pertractărilor şed în picoare câte doue, trei oare până când cealalţi — comodisează fumând sugarete la masă, şeḑênd pe scaune, pentru cari mobile au contribuit românii, tocmai ca şi dlor, dacă nu mai mult; şi că obiectele se pertracteaḑă în limba maghiară şi numai după ce s'au vorbit *per longum et latum* în limba maghiară — spune dl notariu pe scurt şi românesce, că despre ce s'a vorbit şi h.....

Tocmai împrejurarea, că prea mult se folosesce limba maghiară la atari ocasiuni, a dat ansă la un membru sătean anume Todor Boţa la şedinţa mai sus atinsă, a se adresa către representaţi cu rugarea: „De vreme ce dvoastră domnilor sciţi toţi foarte bine românesce, ne rogăm sĕ aveţi bunătate a vorbì şi românesce ca sĕ înţelegem şi noi despre ce se vorbesce şi hotăresce.“ Atâta a fost destul ca sĕ producă sânge reu şi sĕ iriteze mai cu samă pre Măria sa dl Barcsay Árpád, care la moment sări de pe scaun şi întrun ton de tot amenințătoriu începù în limba sa a vorbi câte verḑi uscate, iute şi aspru, aprins in faţă ca focul de mânie, nu pentru cutezanţa lui Todor Boţa, de-a pretinde sĕ se vorbească şi românesce întro şedinţă publică şi în statul maghiar! Ba mai mult Măria sa e de părere şi ar pretinde, că de acum înainte sĕ nu se mai sufere nici ca până acum altă limbă, de cât cea a statului, cine va pricepe o, pricepe, cine nu, sĕ o înveţe dacă vrea sĕ fie ceva al acestui stat, iar dacă nu, ducă-se dracului la Bucureşti sĕ vorbească acolo — românește.

La toate acestea dl preşedinte — primariul Üllman, carele e datoriu a susţinea ordine în şedinţă nu a ḑis nici un cuvênt.

La aceste insulte, apostrofări şi expresiuni nepotrivite cu caracterul unui bărbat de posiţiunea dlui Barcsay Árpád, unul dintre membrii noştrii a vrut sĕ-i reflecteze, sĕ şi facă observări la celea rostite cu atâta vehemenţă de către dl Barcsay Árpád, dar acesta nu a suferit sĕ mai vorbească nime la adresa sa, pentru ca sĕ fie scutit a mai

---

istoriei, se vor recunoasce şi se vor primì adevĕratele teorii ale Românismului? Când în privinţa geografiei, sci-se va unde suntem aşeḑaţi pe carta Europei? Când în privinţa limbei, cunoasce-vor străinii ce e, de unde vine, cum a stat, cum stă, cum va fi sĕ stea frumoasa şi bogata neolatină dela Dunăre şi Carpaţi, dulcea limba românească?

La această din urmă întrebare ce şi-au pusmereu romaniştii Apusului şi toţi scriitorii ţĕrilor române, d. Hasdeu a dat dă şi va da, cu al seu *Magnum Etymologicum Romaniae*, unul din cele mai mândre rĕspunsuri pe cari îl va fi dat sciinţei europene literile române în secolul XIX; întrebarea sau mai bine, vorbind numai de scriitorii nostri, nenumĕratele întrebări limbistice ce ne punem nouĕ înşi-ne când voim sĕ înşirăm pe românesce gândirile şi lucrările noastre; îndoielile cari ne chinuiesc nu odată în desfăşurarea frasei noastre; întunerecul care domnesce asupra atâtor locuţiuni 'şi aducături române — toţi, pe rênd, şi cu o profusiune până acum necunoscută în literatura noastră română, vor primì lămurirea şi luminarea lor în coloanele acestui magistral *Magnum Etymologicum Romaniae*, a cărui primă coală o am înainte şi citesc întrânsa câte alea toate.

Cu privire la acest *Magnum Etimologicum* al limbei noastre şi la *câte alea toate* ce cetim şi voim ceti într'ênsul, gândindu-ne noi ne ḑicem că, în secolele trecute, mai entusiaste şi mai lesne de aprins faţa marilor intreprinderi, o lucrare cu proporţiunile acesteia a dlui Hăsdĕu. ar fi escitat un fel de curiositate, un fel de admiraţiune fără seamăn; şi de sigur, s'ar fi găsit printre învĕţaţi unii mai tineri cari, în avênturi lirice, ar fi strigat ca odinioară la Roma Properţiu, înajunul aparițiunei *Eneidei* lui Virgiliu:

Cedite scriptores romani; cedite Grai,
Nescio quid majus nascitur Iliade.

Trăim însĕ întrun secol şi la finele unui secol a cărui pecete caracteristică este positivul practic, folosul pipăit; şi,.. mai cu samă, trăim în România, ţară care până acum în cea ce privesce entusiasmul pentru frumoasele litere şi capetele de operă ale lor, s'a arĕtat prea şi foarte rebelă.

Dar totuş, fiă positivismul cât de puternic între Dunăre şi Carpaţi, aretă-se ţeara română cât de rebelă în cestiuni de litere, de arte şi de sciinţă, — foloasele, avuţiile, gloria unei lucrări ca *Magnum Etimologicum Romaniae* sunt atât de mari şi de vĕdite, se impun cu atâta putere în cât noi nu credem sĕ fie un singur suflet român care, d'o parte sĕ nu feliticese începătura acestui tesaur al limbei sale, şi d'alta sĕ nu ḑică: fiă ca Hăsdĕu sĕ poată încurând spune cu dreaptă şi binecuvêntată mândriă ca odinioară poetul Blandusiei: *exegi monumentum aere perennius.*

Vor fi multe, ḑiserăm mai sus, foloasele şi binefacerile „Marelui Etimologic“; le vom semnala pe rînd cu cât coalele vor apare de supt tipar.

Ţinem însĕ de acum a spune cetitorilor nostri, că d. Hasdeu dela începutul lucrării sale, ne lasă sĕ înţelegem şi sĕ vedem spiritul, aşi ḑice mai bine iubirea de care este animat pentru graiul poporului, pentru formele cuvintelor astfel cum ele au fost modelate de Românii cei neliteraţi.

Locuţiunea ce întrebuinţarăm şi noi mai sus, acea „câte alea toate,“ (pag. 18 din „Mag. Etymol.“) este menită a se înrădăcina, ḑice d. Hasdeu, în literatură. Sub raportul energiei, pe aia şi pe alea nu le poate înlocuì trisilabicul sinonim aceia.

Şi prin urmare, multe din minunatele şi espresivele noastre locuţiuni poporale, pe cari noi ne temem adesea a le întrebuinţa de fricĕ sĕ nu ni se ḑică de unii că suntem incorecţi, triviali, prea rustici, — multe din aceste locuţiuni vor trece ca şi

audì vrun cuvênt rom., — tot vorbind a pus mâna pe pălăriă și pe sugară și tot vorbind a eșit din cancelarie.

Cum-că espunerile acestea sunt adevĕrate și nefalse me provoc la onestitatea dlor, carii au fost de față cu acea ocasiune. Astfeliu suntem noi tractați prin Petroșeni, noi cari -- moși de strămoși ne am trezit pe aici, și alții carii, deabia de un deceniu încoace au început a se domicilia aici și prin apucături și viclenie au ocupat locurile cele mai de frunte de pe frumoasa și romantica vale a Jiului, — astădi ne mână la București.

Pentru noi e aproape abisul.

N'avem scoală, n'avem biserică cum se cade, unde s'ar mai putea instruà tinerimea și bătrânii noștrii; ne lipsesc mijloacele pentru ridicarea astorfeliu de institute, — căci tot ce ne-ar compete și nouă din visteria comunei, țin domnii pentru susținerea dlor, și pentru alte trebuințe de ale orașului. Noi avem numai datorința, să facem drumuri, poduri, să străjuim nopțile întregi, ca să nu se conturbe somnul dlor jidani din piață, noi facem tot ce se pretinde dela noi, și când e vorba de câte un arunc (contribuire), noi suntem cei dintâi, pe care ne cresteadă; acestea toate se impun în limba noastră rom., ear când ne vine rêndul să pretindem și noi ceva din celea la care am contribuit și noi, încă în mare măsură, — atunci ni se arată drumul cătră București.

Regaliile (arânda crișmăritului) în Petroșeni se urcă la o sumă considerabilă — circa 10—11,000 fi. la an; din aceasta sumă nouă foștilor iobaji ne-ar compete a patra parte, dar acest drept de competință 'l-au redus dnii posesori — numai la a opta parte, de bună samă în mod clandestin și fără consimțul celor competenți.

Noi însĕ mai că nu știm positiv ce se întâmplă nici cu aceasta a opta parte. fiindcă pentru trebuințele noastre bisericesci și scolare nu ni s'au dat nici un cruceriu din acel venit colosal, la care se mai adaugă și vama târgului de 3—400 fl. pe an, și camăta împărătească, toate acestea se contopesc într'una și se folosesc *ad beneplacitum* a dlor conducători. Preotul nostru 'și-a ridicat vocea în mai multe rênduri la ședințele comitetului com. rugându-se ca să fim și noi împărtășiți din acel venit, căci trebuințele scoalei și a bisericei noastre sunt foarte mari, și tot deauna i s'a reflectat, că nu se poate satisface cererei sale, din simpla causă, că indată ce ar da pe sama bisericei și scoalei gr. or., s'ar scula și celelalte confesiuni, cum sunt evreii, și luteranii reformații ect.. cu pretensiunea de a se împărtăși, fără a ține cont de aceea că acest drept, încât 'mi e mie cunoscut ar compete esclusiv numai foștilor iobaji.

Și alte multe lucruri de scris sunt prin părțile acestea, cari nu s'au scris în cartea aceasta, căci dacă s'ar fi scris cu deamăruntul, mi se pare că nu ar încăpea în coloanele prețuitului diariu, ce aveți onoare al redigia. De ocamdată atâta.

Corespond.

Varietăți.

* (Promovare). Dl *Șofron Comșa* stipendiat al archidiecesei noastre a fost promovat la gradul de doctor în medicină la universitatea din Graz.

* (Avis.) *Blanchete* pentru dobândirea de bilete de călĕtorie cu preț scădut pe drumurile ferate de stat și pe cel din Valea-Someșului în favorul membrilor Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, cari ar voi a cerceta adunarea generală a Asociațiunii, ce se va ține la Gherla 29 August a. c. se împart pentru membrii din despărțĕmêntul Sibiiului în biroul consistorial al subscrisului între oarele 9—12 ante ameadi și 3-5 după ameadi.

Sibiiu 22/10 August 1885.

Dr. *Ilarion Pușcariu,*
direct. desp. Sibiiu.

* (Concert.) Corul vocal din Lipova cu sucursul orchestrei pompierilor aranjează Duminecă la 18/30 August a. c. „concert și petrecere cu joc“ în ospĕtăria „Archiducele Iosif.“ Inceputul precis la 8 oare seara. Prețul de întrare 60 cr. de persoană. Venitul este pentru fondul corului vocal. Musica: banda cetățenească din Arad. P. T. public, este învitat cu onoare. *Comitetul*

Programul concertului.

1. „Stelele“ cor mixt.
2. „Doina,“ cor bărbătesc.
3. „Ouverture,“ de Suppé orchestru.
4. „Lenețul,“ fabulă de Haralampie Grandea, dată de D soara E. Bogoiu.
5. „Cântec vênătoresc“ cor bărbătesc, cu acompaniare de trompete.
6. „Romanze“ de Georgescu, orchestru.
7. „Imnul unirii,“ cor mixt.
8. „Un sfat,“ poesie de G. Marchisiu, predată de dl At. Pasca.
9. „Introducere din opera Norma“ de Bellini, orchestru.
10. „Serenada“ cor bărbătesc.

* (Premiu de 100 fl.) a hotărît representanța comunei Șibot a da acelor ce vor descoperì pe ucigașii judelui Vasile Madean. Inițiativa pentru acest premiu a emanat deadreptul dela pretorul cercual dl Sig. Bágya.

* (Banca „Ardeleana“) din Orĕștie care funcționează abia de 3 sĕptĕmâni se bucură de o frecuență foarte mare. Scoala română, care servesce de local provisor până la 1 Octobre a. c. e Sâmbăta — ziua în care se dau împrumutele la petenți — asemenea unei tabere asaltată. Vin oamenii potop după bani.

* (Representațiunea teatrală) dată de diletanții români din Cugir a reușit bine. Comuna noastră grănițerească a dovedit că scie să aprețuiască valoarea unor asemenea oare de distracțiune spirituală. La representațiune a luat parte un numĕr frumos de oaspeți din comună însași, din comunele învecinate și din Orĕștie. Fie ca esemplul Cugierenilor să dea impuls și altor comune pentru asemenea distracțiuni, cari în timpurile grele de acum ne fac să uităm greutățile momentane și ne întăresc credința într'un viitor mai fericit.

Loc deschis *).

Oravița-română în Iuliu 1885.

(Urmare.)

Zici că ne atingem de purtarea d-tale morală, fără a ne mustra consciința pentru că spunem astfeliu de neadevĕruri; încât am spus adevĕr sau neadevĕr, vorbească atestatul alăturat; și apoi treci și ți esprimi dorința, ca să fim ascultați sub jurământ, unde te-am vĕzut beat și banchetând cu musica. Aici regretăm foarte mult, că ne-ai adus într'o positiune prea delicată și ne-ai tras pe un teren prea alunecos, și dacă n'am avea respect pentru coloanele și stimabilii cetitori ai acestui on. diariu, am aluneca a o spune în toată goliciunea, dar așa ne mărginim a-ți spune: nu uita casul cu Magdalina fica lui George Gavadină din Secaș, că te-ai prea deochia; altcum județul credem că va afla pe părintele Silviei; dar drept ai că cei ce te cunosc nu te cumpĕră.

Cât pentru aceea, când te-am vĕzut banchetând, nu este lipsă să fim ascultați sub jurământ, am spus'o în articlul nostru precedent, și se vede și din atestatul alăturat; ear dacă ai fost beat n'am zis, dar mai voesci a nega și aceea că la 3 spre 4 Februarie a. c. cu ocasiunea lăsatului de brânză, ai plecat cu sateliții d-tale dela bal în ziori de zi cântând și chiotind, și în dreptul sau înaintea bisericei gr. or. a-ți întins hora; oare nu erai în frunte? sau doară ai uitat? în asemenea cas nu e mirare, căci după cum ni se pare n'ai fost beat, ci în alte regiuni, nu în cele normale; semn că te pregăteai pentru curățenie în post și rugăciune. „Doctore vindecăte pre tine însuți.“

Cât pentru protecțiunea din Lugoș, că adecă, și încât ai trebuință de ea, va scì mai bine părintele canonic M.; că ai îmbrăcat acolo un titlu de oareși care funcție, negreșit circumspecția au pretins astfel, că nimeni nu o să dea de gol pe subalternii sei, mai mult pentru ochii lumei ai trebuit să capeți acel titlu, cu care te laudi; pentru că Ven. capitlu e mai prevĕzĕtoriu ca d-ta, apoi dacă se poate zice și aceea promovare a fi administrator protpopesc gr. cat. în Oravița română, fie-ți de bine aceea bucurie! dar atunci unde remâni cu văetările de tot feliul și de toate zilele, și apoi noi scim, că totuși îți pare rĕu după Secaș.

Cumcă înainte de ce ai venit d-ta în comuna noastră au domnit pacea și liniștea între frați, aceasta o susținem sus și tare; dovadă despre aceasta e, că toți antecesorii d-tale au viețuit în bună contelegere cu preoții gr. or., precum și cu toată inteligința din ambele Oravițe, fără deosebire de confesiune, ce la d-ta nu este; însoțirile d-tale sunt de alt calibru; acì se nimerește proverbiul: „spunemi cu cine te însoțesci, să ți spun cine ești.“

Mai vorbesci despre alegerea comunală; ce derisiune a aluneca pe un astfel de teren. Ei dar ce să faci! omul când 'și perde sărita îl părăsesce și tot resonul seu; când omul se vede în prăpaste se apucă de rădăcini, așa și d-ta te apuci de rădăcini și încă de cele mai putrede; dar fiindcă o puni pe tapet să-ți respundem și la aceasta: cinstite părinte! nu aceea a fost causa că s'au nisuit din toate puterile pentru trântirea fostului jude comunal Alecsa Bogdan, omul d-tale, pentru că a fost unit, ci pentru că în decursul administrațiunei sale ca jude s'a însărcinat casa comunală cu 1743 fl. 81 cr. v. a., despre cari nu se scie nimic, nu este nici un document și nu poate să 'și dea sama; numai esecutorul cottens poate va descurca și aceasta, tăcând despre multele furturi pe la privați, și hoțiile de prin țarină sĕvîrșite toate în decursul administrațiunei sale ca jude, dar cei 160 fl. spesați până la Gavoșdia cu comisiunea pentru aducerea casarmei de honvezi aici? bine le scii dta toate acestea.

Mai tragi în discusiune și îngrădirea bisericei gr. cath. și zici că noi nu'ți dăm pace. D'apoi cine e vina? a cui e crucea ce ai cutezat a o lua în îngrăditură? Nu e a unui creștin gr. or., a cărui părinți au ridicat-o înainte de 30 de ani, pre când nici idee nu era de o biserică gr. cath. pe aici, nu acel creștin singur a început plângerile? Dacă și părintele protopop gr. or. s'a interesat și dacă s'a presentat la fața locului, a făcut-o numai la provocarea proprietarului resp. jertfitorului; și oare n'au avut dorință dar dvoastră cum ați proces, oare nuși are și aici amestec mâna preotului titular P. omul dvoastre?

Zici că streinii rideau de noi, așa va fi, dar noi scim altceva și adecă că nu de noi ci de Dvoastă rîdeau, pentru-că și la cele sânte tindeți forța: adecă va trebuit o cruce lângă biserică și aceea să o răpiți dela alții. Frumoasă morală! dar mai mult ți se caracterisează morala prin espresiunea, că vei lega crucea de 4 boi și o vei lăpeda de acolo, după ce ai vĕzut că protopopul gr. or. te-a învins cu motivele, că crucea nu este a uniților; oare așa se cuvine să vorbească un preot în fața poporului și încă în zi de sĕrbătoare? unde crezi că vom ajunge pe această cale cu moralitatea? Vezi de aceea rideau strĕinii dar nu de noi; și apoi mai ai cutezanța a te provoca la streini că rideau de noi, va să zică ear o dovadă mai mult că dvoastră ve place, când streinii ve laudă faptele sacrilegi și nici atâta nu puteți pătrunde că streinilor le place mult, când noi ne mâncăm între noi! căci până noi ne certăm între noi, ei profită de discordia noastră, nu însĕ în folosul nostru. Dar ce să mai perdem vorbele. DTa esti esaltat de pasiunea să lățesci unația cu ori ce preț, asta este cuțitul amintit de noi în articolul nostru. „Vai vouĕ cărturarilor și fariseilor fățarnici! că curățiți partea cea din afară a păharului și a blidului; ear din lăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate.“

(Va urma.)

Posta redacțiunei.

Domnului Păcurariu, Roșia. Cererea D-Voastre s'a transpus la comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane, care singură e chemată a decide asupra ei.

Spre orientarea învĕțătorilor. După informațiunile primite, testimoniile de cualificațiune se vor trimite tuturora în zilele acestea. Concursele să se facă cu provocare la testimoniul de cualificațiune, care se va trimite ulterior.

Acestea ca rĕspuns la multele cereri, ce ni s'au adresat în această privință.

Mai multor preoți din tractul Făgărașului. Notița trimisă trebue să o considerăm de maliție, de oare-ce după actele oficioase sosite la consistoriu, administratorul a avut suplentul seu legal, care a regulat afacerile curente

Domnului Bĕrsanu, preot-învĕțătoriu. În forma de adi cele trimise nu se pot publica. Amenințarea cu păsirea în ziarele ungaresci caracterisează de tot straniu pe învĕțătoriul nostru preot.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Augnst 1885.

Viena:	13	34	64	25	5
Timișoara:	68	89	72	77	47

---

aia și alea în limba literară a Românilor. Insemnătatea ce d. Hasdĕu acoardă poesiilor poporale din diferite colecțiuni ne întărește și mai mult în credința aceasta. Aparținea într'adevĕr sciitoriului român care, în argumenterea și'n apărarea teselor sale istorice, filologice și polemice, nu s'a sfiit a chema într'ajutoru-i și limba poporului cu viuile și elocintele ei intorsĕturi, — aparținea dlui Hasdeu să dea dreptul de mare și completă încetățenire multora din aceste locuțiuni.

De aceea, geniul poporal al limbei române, zice adi multor din aceste locuțiuni cari, astădi încetățenite, bat la ușa limbei literare:

Te spală, te curățesce
Că merg să-ți cumpĕr cămașe,
Ca se lapezi ale fașe.

Cu atât mai bine pentru limba țerilor române, pentru capitalul de cuvinte române, ce vom avea la îndemână noi cestia cari am salutat și vom saluta totdeauna cu adêncă și românească bucurie ori-ce lucru de căpetenie ca „*Magnum Etymologicum Romaniae*“, și altele menite toate a ridica sus fala literelor române și a fi, atât adi, cât și în cea mai depărtată viitorime, ca acea „*Ktema es aei*“ cum ziseră Atenienii capo d'operei lui Tucidide. *Gion.*

*) Pentru cele puclicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Nr. 369 [1114] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, în sensul ven. resoluțiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.

2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz și folosirea cimiteriului.

3. Birul preoțesc câte o jumătate ferdelă bucate și o di de lucru dela 100 case, și

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pămênt în valoare de 3—400 fl., ca porțiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotațiunei preotesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au sĕ-și aștearnă petițiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ și „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Paşca, preşedinte. *Andreiu Muntean*, notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 283. [1116] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi învĕțătorești la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeșului se publică prin aceasta concurs cu termin până în *15 Septembre* 1885 și anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei și un agru de un pătrar de juger de pămênt.

2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și trimite suplicile instruite în înțelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, până la terminul acesta.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeșiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

[1115] **Escriere de concurs.** 1—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a format de cătră consorțiul preoților și învĕțătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învĕțătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoți și învĕțători cari sunt membrii ai acestui consorțiu;

b) în lipsa acestora altor tênĕri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea și calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiți la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* și *b.*, stipendiul se va conferì și la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinți se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiți, i vor dedica carierei învĕțătoresci avênd sĕ percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa și pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoți și învĕțători, ai căror tată este membru al acestui consorțiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenților;

b) între ceilalți concurenți se vor preferì cei cu clasificațiune mai bună din studii;

c) în condițiuni egali se vor preferì concurenții ai căror părinți au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obținea acest stipendiu, au de a-și instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 și

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de Crainic, prot. președ. consorț. **Iacob Germanu,** not.

Nr. 556 [1086] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătotesci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliște, se escrie concurs cu termin de *30 de dile* dela prima publicare.

1. Aciliu, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.

2. Alămor, cu salariu anual 150 fl.

3. Amnaș, cu salariu anual 105 fl., dela:

a) 70 familii à 1 fl. . . . . 70 fl.

b) 36 familii à 4 cupe vechi grâu, 4 cupe cucuruz, computate în bani fac . . . . . 18 fl.

c) usufructul dela uu agru . . 2 „

d) usufructul dela una grădină . 5 „

e) cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit computate 10 fl.

Suma . 105 fl.

4. Cacova, cu salariu anual 300 fl., ce se va solvì în 4 rate, cuartir gratuit și jumĕtate din venitul grădinei scolare. Cei ce vor reflecta la acest post, vor avea sĕ țină Dumineca și Sĕrbătoarea o strană în biserică și vor avea a se presenta înainte de alegere în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică și a ținea strana.

5. Galeș, cu salariu anual 200 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.

6. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., ce se va solvì în 4 rate, apoi 30 fl., ca relut de cuartir și lemne pentru încălțit. Dela învĕțătoriul ales, se cere sĕ țină Dumineca și Sĕrbĕtoarea strana în biserică.

7. Sĕliște, cu salariu anual 400 fl., ce se va solvì în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕțătoriu va fi obligat a ținea și un despărțĕmênt dela scoala de repetiție.

8. Tilișca, cu salariu anual 300 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru încălțit.

Alesul învĕțătoriu va fi datoriu a ținea Dumineca și sĕrbătoarea o strană în biserică, a instrua pe elevii dela scoală cântările bisericesci și a ținea scoală de repetițiune.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Sĕliște, 13 Iuliu 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului SĕlișteI.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

[1082] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. Câmpeni se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Câmpeni: trei posturi de învĕțători și unul de învĕțătoreasă, fiecare împreunat cu un salariu de 300 fl. v. a. solvit în rate lunare anticipative din fondul scolariu și 1° lemne de foc.

2. Vidra de sus: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 250 fl. solvit în rate lunare din fondul scolar și repartiție, cuartir liber și 4° lemne de foc, din cari are a se încălți și sala de învĕțĕmênt.

3. Ponorel: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemnele trebuincioase de foc.

4. Sohodol: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir natural și lemnele trebuincioase de foc.

5. Peleș: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

6. Poiana: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl., v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, și lemnele trebuincioase de foc.

7. Valea-verde: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

8. Lăpuș: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

9. Lăzesci: un post de învĕțătoriu cu salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase de foc.

10. Certegea: un post de învĕțătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir liber și lemne trebuincioase de foc.

Condițiunile pentru aceste posturi sunt: competenții sĕ fie gr. or., sĕ aibă atestat de cualificațiune — că cunosc limba maghiară în sensul legei din 1879.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-și trimite cererile lor concursuali, instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva.)

Câmpeni, 9 Iulie, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 296. [1098] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, și usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialați locuitori.

2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual 150 fl., și lemne de foc.

4. Paloș, cu salariu anual 150 fl., solvinți din cassa comunală în patru rate și cuartir liber.

5. Mercheașa, cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc, precum și usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărit etc.

6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir și lemne de foc.

7. Criț u cu filiile sale Meșindorf și Cloasterf cu salariu anual 163 fl. 50 cr., cuartir și lemne de foc.

8. Felmer, cu salariu anual 200 fl., cuartir și lemne de foc.

9. Ticușul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci, au aș subșterne petițiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 472. [1084] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕțători la scoala noastră din Poiana-Mărului protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru clasa I. salariu anual de 150 fl., valuta austriacă.

Pentru clasa a II. salariu anual de 200 fl. v. a., plătibil în rate lunare din cassa comunală, precum și cortel liber și lemnele trebuincioase.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au a subșterne cererile de concurs, instruite conform prescriselor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la *20 August* a. c. st. v.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Branului.

Zernești în 18 Iuliu 1885.

Traian Mețian,
protopresbiter.

---

ad Nr. 245. [1094] 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanță stațiunile de învĕțători din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Geoagiului II, pentru întregirea lor se publică concurs cu termin de *30 dile* dela prima publicare.

1. Almașul mare, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.

2. Almașul de mijloc, cu salariu de 110 fl. v. a; victuale în valoare de 40 fl., cuartir și lemne de încălțit.

3. Almașul-mic, cu salariu de 110 fl. v. a. în bani; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir și lemne.

4. Ardeu-Băcâia, cu salariu de 160 fl. în bani, victuale în valoare de 54 fl. v. a. cuartir și lemne.

5. Bozeș, cu salariu de 150 fl.; victuale în valoare de 32 fl. v. a., cuartir și lemne.

6. Bulbuc-Curpeni, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare 20 fl. v. a., cuartir și lemne.

7. Ceru-Băcăinței, cu salariu de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a, cuartir și lemne.

8. Cib, cu salar de 130 fl.; victuale în valoare de 20 fl. v. a., cuartir și lemne.

9. Feredeu, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir și lemne.

10. Glod-Nădăstia, cu salar de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a., 20 fl. bani de cuartir și lemne.

11. Noșag, cu salariu de 120 fl; victuale în valoare de 30 fl., cuartir și lemne.

12. Mermezĕu Văleni, cu salariu de 110 fl.; victuale în valoare de 40 fl. v. a, cuartir și lemne.

13. Valea-mare, cu salariu de 120 fl.; victuale în valoare de 30 fl. v. a. cuartir și lemne.

14. Vărmaga, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii, cari voesc a se aplica la vre-una din aceste stațiuni, au a'și așterne petițiunile lor, instruite în conformitate cu legile în vigoare la subsemnatul oficiu protopresb. al tractului Geoagiului II până la terminul mai sus indicat.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II-lea.

Sĕcărâmb, la 1 Iulie 1885.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 1148 1885. [1117] 1—1

Publicare de licitațiune.

Opidul **Agnita** ia pe timpul dela 10 Septembre 1885 până la 1 Aprilie 1886, 1000 de oi la pășunea de pe hotarul seu.

Dreptul acesta de pășunit se va esarênda **în 1 Septembre 1885 la 9 oare dimineața** în localul cancelariei primăriei, celui ce va oferì mai mult; la această licitație sunt doritorii invitați cu acea observare, că condițiile se pot vedea la oficiul mai jos însemnat.

Primăria opidană.

Agnita în 20 Aug. 1885.

Martin Lutsch,
primariu.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Sâmbătă 17/29 August 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Adunările generale ale reuniunilor învețătoresci române.

Pe basa §. 82 al Regulamentului pentru organisarea învețământului în metropolia ortodocsă română, învețătorii corporați în reuniuni diecesane sau districte, se vor întruni și anul acesta în ședințele ordinare anuale, și ședințele aceste vor înlocui conferințele învețătoresci provĕdute în statutul organic.

Archidiecesa e împărțită în 10 districte învețătoresci, cu 10 reuniuni organisate; diecesa Caransebeșului are o reuniune generală pentru întreaga diecesă cu mai multe despărțăminte sau subreuniuni, diecesa Aradului nu este încă constituită în o reuniune generală, ci are și ea ca și archidiecesa mai multe districte învețătoresci cu reuniuni organisate și paremi-se și neorganisate. Acesta e stadiul în care se află învețătorii nostri cu privire la „Reuniuni.“

Sĕ vedem cum era odată și cum e acum.

Pre timpul înainte de moartea marelui „Andreiu“ în archidiecesa Transilvaniei, invețătorii mergeau la conferințe ca la nisce sĕrbători mari, se preparau, țineau prelegeri, asistau protopresbiterii ex offo — comisariul consistorial, inteligința multă puțină, ce o aveam, și era vai de învețătoriul, care ar fi cutezat sĕ absenteze și sĕ nu poată justifica absența dela conferințe. Toți comisarii, cari de regulă se destinau dintre cei mai buni și probați pedagogi, făceau rapoarte despre numĕrul ședințelor ținute, despre învețătorii, cari au participat și cari nu, despre aceia cari au escelat și cari au negles conferințele și așa cei buni erau împărtășiți de laudatorii în scris, ori cu vre-un ajutoriu în bani pentru copii cari i aveau la scoală, ear cei comoḑi erau pedepsiți, făcuți atenți, scrișì în cartea cea neagră și în adevĕr cine ajungea pre paginile cărței negre, trebuia sĕ se îndrepte ori sĕ abḑică de postul seu, și sĕ facă loc altuia mai devotat acestei carieri.

Așa era pre timpul lui Șaguna în Transilvania și nu era rĕu așa; cel puțin așa ne spun învețătorii cei bĕtrâni. Am venit noi cei tineri la rênd.

Am făcut proiecte de statute, ne-am constituit în reuniuni și am creḑut că va fi mai bine. Dar V. Consistoriu vĕḑênd, că nu e terminat teritoriul până unde are sĕ se estindă activitatea unei reuniuni, vĕḑênd, că adunările în multe locuri au degenerat în dispute pentru încasarea tacselor, pentru pedepsele absenților — a pus capĕt acestor feliu de „Reuniuni“ formate ele de sine, și a împărțit archidiecesa în 10 districte mari; fiecare district cuprinde în sine 2 și 3 protopresbiterate — le-a dat statute și regulamente uniforme și a trimis pe cei mai buni pedagogi ce a creḑut că-i are, ca sĕ constitue Reuniunile din nou. Așa apoi, în urma arondărei făcute dela centru — multe protopresbiterate au trecut la alte reuniuni, altele iar au fost încorporate la alte reuniuni și se părea că se va nasce vr'o confusiune babilonică. Dar mulțămită lui D-ḑeu, disciplinei și blândeței, care domnesce la învețătorii noștri, — disordine nu s'a întâmplat. Invețătorii, din tractul Mercurei, cari au plătit vr'o câți-va ani tacsele la Sibiiu și acum sunt mutați la reuniunea din Sebeș, nu reclamă banii lor; cei din protopresbiteratul Avrigului încorporați la Sibiiu și cari erau până aci la Făgăraș, iar au venit cu mânile goale și Sibienii i-au primit și lucrurile merg până aci bine, nu ḑice nime nimica — așa pare-mise, că aproape toate districtele sunt organisate și încetul cu încetul vor începe a face nește corporațiuni, cari sĕ ne ridice mândria națională.

Între cele 10 districte după părerea mea mai bine stau reuniunile din Brașov și Sibiiu; și poziținea lor au sĕ o mulțămească numeroasei inteligințe, ce se află în ambele centre.

Celelalte 8 districte încă nu vor rămânea tare îndĕrĕtru și cu deosebire se așteaptă progrese dela cei din Sebeș, Bistrița-Năsăud, Deva, pre unde sunt scoli normale bine organisate. Am făcut escursiunea aceasta, ca sĕ revin la firul obiectului, despre care mi-am propus sĕ vorbesc, adecă despre obiectele de pertractat în adunările reuniunilor. După părerea mea, causa că nu progresează reuniunile așa cum ar putea progresa, este de a se căuta în acea împrejurare, că comitetul și organele reuniunilor le-am degradat la rolul de a administra și încasa bani și cărți. Eu sunt de părere, că V. Consistoriu n'ar lucra mai înțelepțesce, decât dacă ar înființa singur un fond central, la care sĕ fie obligat a plăti fie-care învețătoriu tacsa anuală scoasă la timpul seu prin protopresbiterul tractual și administrată separat sub numele „Fondul reuniunelor învețătoresci“.

Fondul acela administrat în regulă de cătră consistoriul archidiecesan — ar putè devenì cu timpul un fond cu o destinațiune foarte frumoasă. Din el s'ar putè ajuta învețătorii la nenorociri, din el s'ar putè premia învețătorii cei diligenți, din el s'ar putè escrie premii pentru cele mai bune prelegeri practice, și senatul scolariu ar stĕrni prin aceasta dispoziținne o emulațiune între învețători de a lucra — ear de altă parte adunările reuniunilor ar fi scutite de a se ocupa cu rațiocinii și cu sĕcături administrative, — sigile, protocoale de gestiuni, ici colea și cărți s'ar putè distribuì tot prin ven. consistoriu și așa bibliotecile reuniunilor s'ar îmulți cu cărți de valoare, ear nu cu abecedare și alte cărți puțin instructive. Această dispoziținne o ar justifica următoarea calamitate.

Învețătorii nu sunt stabili, aḑi e unul casir, mâne altul bibliotecar și așa fĕr a presupune, că unul sau altul va abusa de încrederea pusă în el — el mutându-se din un loc în altul nu e în posiție de a participa și la adunările generali din tractul ce a fost — și în acela unde s'a mutat și așa s'ar delătura un rĕu vĕdit. — Învețătorii nostri vor face bine, dacă și deastădată își vor călca pre inimă, ca sĕ nu facă resistință, ci simplu frumos vor preda toți în armoniă fondurile și bibliotecile v. consistoriu, care pentru fond și destinațiunea lui va crea un statut și 'l va subșterne procsimului sinod, ear cărțile din bibliotecile centrale ale reuniunilor le va împărți la diferitele scoale din diferitele parochii ale archidiecesei.

Prin dispoziținnea aceasta s'ar curma multe neînțelegeri și s'ar sista multe dispute netrebnice, și învețătorii nostrii 'și ar vedea de cele pedagogice, ear nu de administrarea de bani. — Dacă s'ar centralisa averile reuniunilor, ele ar da o sumă la circa 5—6 mii de fl. și multe bunătăți s'ar putea face cu interesele acelui capital frumos, pe când acum averile reuniunilor sunt nisce averi moarte.

Pentru spesele administrative, dela centru se va prelimina pentru fie-care district o sumuliță — ridicată de președintele dela casa archidiecesană, ear protocoale, sigile și alte requisite se vor trimite procurate tot dela centru — exoffo. Poate se vor afla oameni — cari sĕ aibă vederi contrari de ale mele, dar eu nu aflu sĕ pot da o soluțiune mai bună propunerei comisiunei sinodale din ăst an, decât în sensul acesta, că vom separa partea administrativă de partea pedagogică. — După statute și regulament — ea și acum e separată, în realitate însĕ nu e așa și eu vorbesc și scriu după datele și esperințele mele. — Și în urmă sĕ mergem un pas mai departe și sĕ vedem ce s'ar întêmpla, când fondurile și bibliotecile singuratice ar rĕmânea cum sunt ele aḑi.

Din fonduri ar venì têmpul sĕ se împartă ajutoare, și învețătorii lipsiți fiind de regulă toți, — ar reclama pentru sine ajutoriu.

Comitetul reuniunei ar venì în neplăcuta poziție sĕ nu poată satisface tuturor cererilor și în modul acesta 'și-ar atrage unul sau altul ura colegilor sei — și e vai de o corporațiune unde întră ura și discordia. Ar înceta în fine multele constituiri — alegeri, în-

FOIȚA.

Prea stimate dnule Redactor! Critica apărută în Foița din Nrii 75 și 76 al „Telegrafului Român“ din a. c. asupra cărții: „Gramatica limbei maghiare“ compusă de subscrișii, ne îndeamnă a Ve ruga, sĕ binevoiți a da loc, drept rĕspuns, și următoarelor reflecsiuni.

Am întimpinat cu bucurie atât recensiunea eșită din peana dnului N. Ivan cât și critica, care a provocat aceste șiruri, sciind, că schimbarea de idei, precum și clarificarea de păreri și în urmare chiar și înaintarea sistemului alcătuit de noi nu stau în contraḑicere cu interesul învețământului și al sciinței, din protivă acesta tocmai le reclamă. Fie domnii criticanți convinși, că cele scrise de dênșii nu ne-au scăpat din vedere, ci le-am făcut obiectul unei serioase cercĕtări, reservându-ne a apreția la timpul seu, după cuviință, indigitările cele bune din trênsele; ne ținem însĕ tot odată de strînsă datorință, drept justificare a metodului urmat de noi, precum și a punctului nostru de plecare, a reflecta la singuraticele puncte din critica indicată mai sus, în care sfătoșia joacă un rol neobicĭnuit, și a le reduce la adevĕrata lor valoare. Ne pare bine, că ni s'a dat ocasiune, sĕ arătăm și isvoarĕle, pe care ne-am basat la compunerea acestei cărți. Aceasta o facem cu atât mai vêrtos, cu cât sciut este, că sfătoșia pe terenul sciinței e un factor prea secundar și nu are nici pe departe loc în fața isvoarĕlor temeinice.

Înainte de toate fie-ne permis a însemna, că criticantele la mai multe locuri susține în mod apodictic, că aceea, despre ce noi în cartea noastră, ținênd cont de firea amênduror limbelor, ḑicem că: „și așa e bine și altfel încă e bine,“ se poate folosì numai într'un singur fel.

Acela care cunoasce firea limbei maghiare și a celei române, va scì ce însemnătate este de a se atribuì unei astfel de afirmări apodictice.

Criticantele susține mai departe, că „regulele, ca mijloc, ar trebuì sĕ premeargă deprinderilor.“ Manualul nostru e compus după metodul inductiv, cu toate acestea nu s'a eschis însĕ posibilitatea, ca profesorul, după buna sa chipsuială și după plac, sĕ folosească și metodul deductiv, ceea-ce se unesce pe deplin cu sistemul nostru. „Regulele urmează,“ am ḑis noi, „în totdeuna la sfêrșitul deprinderilor, amĕsurat cerințelor metodei inductive; remâne de altcum la apreția profesorului, de a aplica, luând privire la numĕrul și priceperea elevilor, dacă are elevi mai puțini, metoda inductivă, ear daca are mai mulți, pe cea deductivă.“ (Prefață, pag, IV.) Depinde așa dară dela profesor sĕ folosească sau metodul acesta sau pe acela. Dacă criticantele, ar fi cetit cu atențiune pasagiul acesta din prefață și și-ar fi adus aminte, că aplicarea metodei inductive la propunerea unei limbi o reclamă pedagogia modernă, obiecțiunea aceasta a bună seamă și-o ar fi reservat pentru sine.

În ceea-ce privesce suf. **é** (szomszéd-**é**) criticantele o ține de genetiv și prin urmare identică cu casul szomszéd-**nak**. Dênsul a bună seamă așa o va fi învețat și așa o va fi și profesând elevilor sei! E frumos a te purta cu evlavie față cu creatorii vechelor învețături, e însĕ o greșală neiertată a profesa, în detrimentul desvoltărei scientifice, date, care s'au arătat și dovedit a fi necorecte. În greșala aceasta cade criticantele. Vom arăta, pentru ce! Suf. genetivului: (nak, nek), și posesivul **é** sunt suficse de natură cu desĕvîrșire heterogenă, precum, pre scurt, ce e drept, dar destul de esplicit, am și arătat în „Observarea“ de sub semnul*, aflătoare la pag. 23 a cărții noastre, unde se ḑice: „Forma aceasta **(-é)**, pe care noi cu drept cuvênt credem a o numì posesiv, ocură în toate gramaticele ca genetiv, ceea-ce e necorect, de oare-ce numele provĕḑute cu suf. acestei forme primesc, ca toate substantivele (la nominativ), afară de suficsele comparațiunei, tot felul de suficse, precum: atyá-é (al tatălui), atyá-énak (celui al tatălui), atyá-ét (pe cela al tatĕlui), atyá-éba (în cela al tatălui), atyá-

tregiri în aperturile devenite în restêmp de 3 ani — și ar rămânea, ca reuniunile sĕ devină nisce corporațiuni cu menițiune de a ținea cont de pașii ce-i face pedagogia. Învĕțătorii s'ar presenta la adunările generali, în loc de cu interpelațiuni bombastice, cu cutare și cutare cas de alegere și de administrare — cu teme prelucrate din sfera lor de învĕțământ — și timpul ce 'l petrec la locurile centrale ar fi pentru ei un timp destinat pentru nobilitarea lor în cultura socială, morală și înaintare în cele pedagogice. Bibliotecele, cari acum stau în cutare și cutare centru de regulă nefolosite, — s'ar distribuì la diferitele scoale și învĕțătorul ar putea usa de cărțile acelea, le-ar distribuì la popor și la tinerimea adultă sĕ cetească din ele — și ăstmod ar fi ajuns un scop, care astădi nu se poate ajunge și după dispositiunea de acum nu se va putea ajunge de cât în un viitor indepărtat.

Ar rĕmânea sĕ vorbesc despre obiectele de pertractat în sînul reuniunilor.

De comisari ai reuniunilor ar trĕbuì denumiți cei mai probați bărbați de scoală — fie ei din centru, fie de altundeva. Inainte însă de a se conchiema ședințele reuniunilor — toți comisarii, respective președinții reuniunilor ar trebuì sĕ se întrunească în ședință la Sibiiu sub presidiul unui profesor de pedagogiă!

Aceasta se usitează în Caransebeș și numai după ce comisarii respective președinții au conferat douĕtrei dile și au stabilit materialul de percurs numai atunci bine orientați și preparați sĕ presentează ca conducători sau comisari oricum s'ar numì.

Dispositiunea aceasta ar fi ceva cam costisătoare, dar ea ar fi împreunată cu frumoase avantagii pentru învĕțământul din archidiecesă. Multe concluse netrebnice nu s'ar aduce — multe părери greșite nu s'ar discuta și mult timp nu s'ar perde în dar! Conclusele ar fi uniforme, materialul ce s'ar pertracta la Sibiiu, s'ar pertracta și la Turda, se înțelege, că conform trebuințelor și capacităței învĕțătorilor din diferite tracturi.

La esaminarea rapoartelor — consistoriul n'ar întimpina atâtea greutăți — ci avênd unul și același material consumat în întreagă archidiecesa 'și-ar putè mai cu inlesnire îndrepta privirile față de îmbunătățirile reclamate în cutare ori cutare parte. — În chipul acesta am ridica în curênd reuniunile la locul ce le compete cu drept și cei ce le cercetează — ar fi recompensați prin o instrucțiune binefăcătoare din an în an.

Ven. consistoriu și până acum desĭgnase obiectele de pertractat — dar de multe ori comisariul a lipsit ori nu i-a fost specialitatea unul din obiectele propuse și a fost necesitat sĕ se ocupe cu altceva. — Ba nu arareori am vĕdut, că în unul și același obiect s'au adus diferite concluse opuse — și aceasta din motiv, că comisarii erau ca nisce medici — unul făcea o diagnosă, altul alta și morbul rĕmânea nevindecat.

Luptăm ce e drept cu greutățile începutului, dar în muncă e adevĕrata vieață — și nici odată nu s'a cerut dela noi mai mult sĕ muncim ca acum — toți după puterile noastre și chipsuind binele, tără de a ne teme de sacrificiile, cari sunt împreunate cu îmbunătățirile propuse de mine.

„Amicul învĕțătorilor.“

Revista politică.

Evenimentul cel mai însemnat, care le dă adi de lucru tuturor jurnaliștilor și corespondenților din Europa, este întâlnirea celor doi împĕrați: al Rusiei și al Austriei, la Kremsier.

După multe pregătiri a sosit Marți în 25 a. l. c. țarul Alecsandru cu toată suita sa, după ce a fost întîmpinat la stațiunea Hullein de Maiestatea Sa monarchul nostru și de moștenitoriul de tron Rudolf.

Jurnalele vieneze atribue acestei întrevederi o deosebită importanță politică pentru asigurarea pácei europene. Din contră jurnalele maghiare — ca de obicei, când vĕd semne de apropiere între monarchia noastră și Rusia — nu se prea bucură, ba nu se sfiesc a'și esprima temerile lor față de cele ce decurg în Kremsier.

„Pesti Napló“ dă espresiune temerei sale, că la Kremsier se vor face schimbări radicale în politica noastră esternă, lăsându-se la o parte ideile urmărite de Andrássy, Haimerle și Kálnoky. Apoi continuă astfel: „Dar chiar din punct de vedere al afacerilor noastre interne și a progresului comun a ambelor state ale monarchiei, șansele noastre nu sunt tocmai favorabile. În Austria crește influința slavă în di ce merge. Oare o alianță cu țarul nu va mări această înrîurire? Și poate-se presupune, că împrejurarea aceasta va rĕmânea fără consecuințe pentru dualism și pentru referințele interne ale Ungariei? În genere progresul în Ungaria cât și în Austria repășește. Alianța cu țarul nu poate fi favorabilă pentru progres; reacțiunea 'și va agonisì prin întrevederea dela Kremsier un nou impuls.“

Tot astfel se declară Kossutianul „Egyetértés,“ esprimându-și părerea de rĕu, că în Austro-Ungaria politica esternă nu se face pe cale constituțională, prin intrevenirea parlamentului.

În vreme ce jurnalele comentează astfel intrevederea împĕraților, — diplomații celor două puteri îsi fac la Kremsier visite preste visite. Când D. Giers la țarul, când Kálnoky la Giers și la împĕratul nostru; principele Lobanow, contele Lamsdorff, în fine tot corpul diplomatic conferează. Obiectul intrevorbirilor este încă cu totul necunoscut.

Bismarck prin politica sa colonială a aruncat de nou un măr de ceartă în relațiunile pacinice ale Europei. Năile germane au ocupat Carolinele, o grupă de insule pe marea Polinesă spre rĕsărit de Philipine. Spania 'și aroagă sie'și proprietatea acestor insule, — Germania susține că ele n'au avut stăpân, și prin urmare ea n'a atacat interesele Spaniei. Din incidentul acesta se vorbește chiar și de un eventual resboi, dintre cele două state interesate. Aceasta însĕ nu e probabil, căci de altă parte se afirmă, că Bismarck s'ar fi declarat de învoit cu modalitatea, ca afacerea sĕ se aplaneze prin intrevenirea unui juriu internațional.

În Balcan situația e foarte curioasă; revolte, jafuri, tâlhării 's la ordinea dilei.

Intr'o telegramă primită de diariul „Politische Correspondenz“ din Scutari, cetim că în Albania nordică s'a format o ligă, țintind a se opune cu armele la ori-ce reînoire încercată de guvern. Liga a trămis emisari printre Miridiți, ca sĕ-i facă a se alătura la ligă. Până acum Miridiții n'au luat nici o hotărîre.

De altmintrelea, cu toate învoielile stabilite între guvernatorul general, telegrama spune, că ei tot intreprind încă escursiuni îndrăsnețe la șes, pentru a prăda.

O telegramă din Filipopole, tot către acelaș diar, spune că, de curênd s'a întâmplat o încăerare între o parte a poporației și între funcționarii de dare ai guvernului. Încăerarea a luat dimensiuni mari și abia 'i-a pus capăt gendarmeria. Dece persoane au fost rănite în timpul hărțuielei, iar alte multe au fost arestate.

În vilaetul Monastir (Bitolia), cu toată îmbunătățirea stării siguranței, încă tot mai bântuie brigandagiul. Causa e parte lipsa materială, parte rĕsbunarea privată.

Varietăți.

* (Alegeri nouĕ de deputați congresuali.) După cum ni se spune, în unele cercuri electorale ale provinciei metropolitane române greco-orientale, mandatele de deputați aleși încă în anul trecut pentru congresul național-bisericesc, care avea sĕ se întrunească la 1/13 Octombre 1884, în sesiune ordinară, dar prorogat fiind, se va întrunì cum se asigură — ăst an de bună seamă, — au devenit vacante, și anume.

În archidiecesa transilvană, cercul electoral al Sebeșului, mandatul de deputat mirenesc, ce'l obținuse reposatul Visarion Roman, fost odinioară director esecutiv al institutului de credit și economii „Albina,“ pentru care s'ar fi și dispus deja alegere nouă; apoi în cercul mirenesc Cluș, devenit vacant prin abdicerea deputatului Petru Roșca, care ales fiind de protopresbiter în tractul Turda, a întrat în cler, și este deja înaintat la treapta de protodiacon.

În diecesa Aradului, respective Caransebeșului, fiind ales dl Vincențiu Babeș duplu, adecă atât în cercul Vinga, diecesa Aradului, cât și în al Jamului, din diecesa Caransebeșului, — în vîrtutea unui conclus al congresului din anul 1878 după care „unul și același deputat, nu poate representa în unul și același sinod, (respective congres) două cercuri, susținênd două mandate“ — sperăm că dl V. Babeș, ca unul dintre cei mai vechi bisericani, bărbat iubitor de ordine, cunoscêndu'și datorința, va ținea însuși seamă de hotărîrea congresului luată în acest respect.

* (Parastas). Sâmbătă în 22 August n. s'a oficiat în biserica gr. or. din Alba Iulia un parastas într'u pomenirea împĕratului Iosif al II. La învitarea protopopului au asistat la serviciu în biserică și oficerii liber de serviciu.

* (Însciințare). Anul scolariu 1885—86 la gimnasiul mare public român gr. or. din Brașov se începe cu 1-a Sept. 1885 st. v. Părinții cari doresc a da copii lor la aceste scoale, sunt poftiți a se presenta cu fii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunei în 30 și 31 August, 1 Sep. dela 8—12 a. m. pentru înmatriculare. Scolarii, cari vor a fi înmatriculați, venind dela institute străine, vor produce testimoniu scol., de botez și de vaccinare (altoiu). În 30 și 31 Aug., 1 Sept, dela 3—6 ore p. m. se vor ținea examenele de repetițiune, de primire și de privatiști. Cei ce s'ar presenta mai târdiu, vor fi respinși.

Didactrul, care se va depune numai decât la înmatriculare, este pentru gr. or. și gr. cat. 6 fl. 30 cr.

éból (din cela al tatălui), atyá-éra (la cela al tatălui), etc. etc., pre când genetivul și dativul nu primesc suficse.

Sĕ presupunem însĕ, că observarea aceasta nu duce la scop, atunci îl va conduce pe cetitor sigur la scop asemânarea, și anume: nici unul din casuri nu primesce alte suficse afară de cele casuale, suficsa **é** însĕ primesce și alte suficse, nu poate fi deci vorbă de identitate! Aserțiunea noastră se poate proba și prin combinațiune matematică. Factorii egali se pot preschimba și în limbă ca și în matematică. Poftească dl criticante a o face aceasta în casul de față, sĕ vedem ce resultat va dobêndì! — Cumcă numitele două forme nu sunt identice, despre aceasta sciința e de mult în clar. Nu de mult a disertat despre aceasta și dl Ioanovics, membru al academiei de sciințe, în foaia „Nyelvőr,“ (anul 1885, în doi numeri consecutivi, fasc. II și III), sub titula: „A — nek ragu név és a birtokszó.“ Distincțiunea aceasta o fac și o profesează gramaticele cele mai bune, cumpuse pe basă scientifică; de: Ihász Gábor, Simonyi și Szinnyei J. jun.

E dureros, dacă manualul domnului criticante nu va fi luat notiță despre distincțiunea aceasta, și dacă nici unul din isvoarĕle amintite n'a ajuns la mâna criticantelui! Au doară noi suntem de vină?

Criticantele susține, că „espresiunea (?): „Hány orát dolgoztok ti naponta?“ nu e esactă, căci „naponta“ însemnează: în toată diua, pe când „pe di“ se dice: „naponkint.“

Ne-ar plăcea sĕ scim, pentru ce nu-i esactă la acest loc espresiunea: naponta? S'ar putè sĕ se afle un al treilea, carele sĕ găsească de neesactă espresiunea „naponkint“ și sĕ susțină, că ar fi trebuit sĕ se dică: „Hány orát dolgoztok ti ma vagy holnap!“

Asemenea neîntemeiate sunt și celelalte observări, ce urmează, dintre care ne mărginim a amintì numai una, și adecă observarea referitoare la espresiunea „havazott“ (depr. 106). După criticante ar fi fost mai bine sĕ se dică: hó esett.

Lui X i-ar fi plăcut mai bine sĕ se fi dis: hó hullott, etc. Nu da? Dacă ne-am pune sĕ alegem espresiunile astfel, ca sĕ satisfacem și pe Nan și sĕ nu vătĕmăm nici susceptibilitatea lui Bran, atunci ar trebuì sĕ adaugem la cele mai multe espresiuni alte două sau și trei, apoi bine, unde ajungem cu o asemenea procedură, plane într'un manual pentru scoală? Espresiunea: havaz e tocmai așa de bună ca și „esik sau hull a hó,“ folosirea e afacere individuală și nu se poate regula.

Criticantele ne spune mai departe, că „verbele hazud și foly sunt mai usitate cu **ik**,“ fără a mai aduce un singur cuvênt întru aprobarea celor dise. Rixa de lana caprina! Pentru ce, întrebăm noi? Afirmarea e superficială, îndată ce nu se întemeiază pe date. Dacă un La Roche ne spune, că în Odisea lui Homer se află mai multe tmesis decât în Iliadă, îl credem, pentru-că scim, că se pronunță astfel pe basa unei temeinice scrutări; domnul Müller însĕ ne aruncă simplu cuvintele: „sunt mai usitate.“

Aceasta nu-i nici motivare, nici adeverire, ci domol dis, o apucătură. Din protivă! La locul, unde noi am folosit verbele controversate, nu-i permisă întrebuințarea lor cu **-ik**. În unul din casurile, în care le-am folosit, avem de a face cu un proverb, și apoi sciut este, că în proverbe se folosesce totdeauna forma cea mai scurtă.

Conjugarea verbului „hazud“ atât în vieața practică cât și în literatură sună astfel: hazudok, hazudsz, hazud sau hazudik.

Întru întărirea acestora s'ar putea aduce o mulțime de esemple. Binevoiească însĕ dl Müller a ne aduce numai un singur citat din scriitorii acreditați întru validitarea formei: hazudom, hazudol etc,! Îi va fi imposibil. Pentru-ce? Pentru-că afirmarea dênsului e lipsită de temeinicie.

În avêntul, ce și l ia, criticantele aruncă simplu, după cum urmează: „Ha mi többet olvasnánk etc.“ pron. „mi“ ar trebuì lăsat afară.“ E bine și într'un fel și într'altul. E însĕ fără îndoială mai corect a folosì forma completă, căci aceasta arată elevului direcțiunea întru cunoascerea formelor.

pentru gimn. inf. şi scoala reală; — 10 50 cr. pentru gimn. superior şi la scoala comercială; iară pentru cei de alte confesiuni, — împătrit.

Cei ce se înmatriculează pentru primadată la aceste scoale, plătesc odată pentru totdeauna 2 fl. v. a. taxă de primire.

De didactru se scutesc cei pauperi sub anumite condiţiuni, cari se pot afla dela direcţiune.

Scolarii afară de cei dela norma din loc, cari voiesc a intra I. în cl. gim. sau rea'ă, se vor supune la examen de primire în ḑilele din 29, 30 şi 31 August 1885 din limba română şi matematică.

a) Din limba română se cere: Cetirea şi scrierea corectă, reproducerea celor cetite, propoşiţiunea simplă, pură şi amplificată.

b) Din matematică: Cele patru operaţiuni cu numeri întregi.

* (Anunciu.) Cursul scolastec 1885/86 se va deschide la gimnasiul superior greco-catolic din Năseud la 1 Septembre st. n. 1885. Înscrierile, esamenele de repetiţiune, cele cu privatişti şi cele de primire se vor începe la 28 August st. n. 1885 şi vor dura până inclusive 31 August st. n. 1885. Tinerii, cari se vor presenta mai târḑiu, nu pot fi primiţi în mod ordinariu.

Condiţiunile de primire sunt:

1. Fie-care tênĕr trebue sĕ se presinte în ḑilele susnumite la directorul gimnasial dimpreună cu părintele, ori cu tutorul, ori cu îngrijitoriul seu, fiind provĕḑut cu carte de botez şi cei cari vin dela alte scoli şi cu testimoniu scolastec de acolo.

2. Fie-care tênĕr trebue sĕ solvească la înscriere: *a)* pentru procurarea uneltelor şi materialului ce va avè de lipsă la desemn şi pentru papirul de note la musică câte 1 fl. v. a.; — *b)* pentru fondul scolarilor morboşi câte 1 fl. v. a.; — *c)* pentru biblioteca societăţii scolarilor „Virtus romana rediviva“ câte 1 fl. v. a.

3. Tinerii cari vin dela alte scoli şi vreau a fi primiţi în clasa primă, trebue sĕ fi împlinit anul al 9-lea al etăţii şi sĕ se supună la un esamen de primire. Cei cari vin dela alte gimnasii şi vreau a fi primiţi în vre-o clasă mai înaltă, trebue sĕ producă testimonii despre progresul cel puţin „destulitoriu“ din toate obiectele de învĕţământ deobligate în clasa inferioară.

NB. Didactru nu se plătesce la acest gimnasiu.

Direcţiunea gimnasială

* (Târgul de toamnă din Sibiiu) Fiind-că târgul de toamnă din Sibiiu în anul acesta cade pe 14/26 Septembre, cel de oi se începe în 4, şi cel de vite cu coarne şi cai pe 9 Septembre.

* (Serbările) arangiânde în Gherla în ḑilele de 16/28—18/30 Aug. a. c., cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.

Vineri în 16/28 Aug. primirea Comitetului central al Asociaţiunei transilvane şi a oaspeţilor sosinḑi cu trenul. Seara: cina comună — de cunoscinţă în cofetăriă orăşenească.

Sâmbătă în 17/29 Aug. La ameaḑi: prânḑ comun, banchet. Seara: *Concert.* Toate în sala otelului orăşenesc.

Duminecă în 18/30 Aug. Seara: bal — tot acolo.

Programe detaliate se vor distribui în loc la Tipografia „Aurora“ — unde e a se adresa şi pentru alte informaţiuni — relative la cuartire şi a.

Gherla 20 Aug 1885.

Comitetul arangiator.

* (Clevete şi fleacuri.) Orĕştia a fost mai în anii trecuţi un pământ mănos pentru minciuni, clevete şi fleacuri. Acum însĕ har domnului de un timp încoace lucrurile serioase au înlocuit ocupaţiunea ingrată de a colporta din casă în casă clevetiri reutăcioase. Reul fiind cam afund înrădĕcinat nu se poate stîrpì dintr'o dată şi de acea nu este mirare, că şi astăḑi mai suntem alarmaţi din când în când de câte o născocire chiar formidabilă. Sperăm că secsul nostru frumos din Orĕştie, căruia nu i se poate imputa asemenea delicte contra bunului ton, va face se dispară şi acest reu obiceiu din societate şi nu va da o armă în mână vre unui satiric, care fără milă pândesce şi sbiciuesce slăbiciunile omenesci. X.

* (Bibliografic.) „*Candela*“ jurnal bisericesc literariu. Cernăuţi tipografia archiepiscopală. Staţiunea de telefon Nr. 17 1885.

Cuprinsul: Viaţa şi scrierile lui Dositeiu metropolitul Moldovei. Unirea românilor din Transilvania sub Leopold I. Predică pentru ḑiua adormirei maicei Domnului. Cronică.

Loc deschis *).

Bucuresci, 12 August 1885.

Domnule Redactor. Este prea trist a vedea, cum românilor de sub coroana Ungariei li s'a creat prin adversarii lor seculari, o posiţiune dintre cele mai însuportabile, care din ḑi în ḑi se tot mai înăspresce. Dar este sfăşietor de inimă, când veḑ, că chiar în sînul acestui popor nefericit se află oameni, cari prin întrigi de tot felul, prin machinaţiuni şi amăgiri îi mai îngreunează încă greaua situaţiune, sumuţând pe români unii asupra altora, ca sĕ le învenineze şi relaţiunile interne. Nu ajung plăgile, ce împilatorii streini le causează ḑilnic românilor, ei mai trebue, sĕ vaḑe, sĕ mai îndure încă şi blăstemul de a fi sfăşiaţi de unii fraţi perduţi ai lor!

Voind sĕ fiu cât se poate de scurt, nu voiu continua cu lamentaţii generale, ci voiu releva în ochii publicului on. dle Redactor, pe unul din oamenii, pot ḑice fatali pentru românii dela dv., între cari trăiesce de un timp încoace.

Este George Lungu, care aruncat şi el de soarte, ca mulţi alţii, în România, după ce şi-a încheiat cariera ruşinoasă în Bucuresci, făcându se cu totul imposibil aici, s'a re'ntors iară de câţi-va ani la locul nascerii sale Cohalm, pentru a şi continua faptele sale condamnabile acolo, creḑênd, că cu schimbarea locuinţii, vor dispărea şi toate urmele trecutului seu compromiţător, ceia ce s'ar fi şi întêmplat poate, dacă numitul Lungu s'ar fi mulţămit a consuma în linisce acolo, productul onestei (?) sale munci de aicea.

Acest om după cum m'am înformat, atât din jurnale, cât şi din gura mai multor români, veniţi în România din acele părţi ale Transilvaniei, după ce a esploatat pe poporul român din Cohalm, punându-se ca conducător al aceluia într'un proces, ce l'a avut cu conlocuitorii sasi, s'a amestecat încetul cu încetul în toate afacerile acelui popor, până şi în cele bisericesci şi scolare. Consecinţele procesului, după cum aud, sunt destul de nefavorabile pentru români şi de sigur tot astfel vor fi şi urmările amestecurilor sale în alte afaceri ale acelora.

Ca toţi întriganţii şi înşelătorii, George Lungu este destul de măiestru întru a amăgì pe cei creduli şi fără judecată. Despre aceasta se poate convinge ori şi cine, cetind corespondenţele acestui sgârâe hârtie, ce apar din când în când în „Tribuna“, ale cărei coloane îi stau se vede deschise, ca şi cum ar fi chiar dintre principalii ei colaboratori. Un specimen de şarlatania lui George Lungu se presintă onor. public şi în Nr. 174 al „Tribunei,“ datată Cohalm în 29 Iuliu a. c.

Indignat de cutezanţa peste mĕsura, cu care, pe deoparte caută sĕ esploateze buna credinţă a acelui nefericit popor, iar pe de altă, sĕ arunce cu noroi şi sĕ înegrească persoanele cele mai onorabile, îmi iau voie, dle Redactor, pentru-ca onor. public, nu al „Tribunei“ — căci aceea nu va lua notiţa poate de corespondenţa mea, ci al preţuitului ḑiar „Telegraful Român,“ sĕ-l cunoască pe George Lungu şi sĕ scie ce trecut are, a ve comunica, că cu mandatul Nr. 2122 din 7 Maiu 1880 al judelui de instrucţiune Cab. I dela tribunalul din Bucuresci, George Lungu a fost depus în penitenciarul dela Văcăresci, pentru furt cu chei potrivite.

Singur acest fapt, cred că este destul de eloquent şi n'are trebuinţă de nici un comentar, pentru ca ori cine sĕ se poată convinge de onorabilitatea şi onestitatea acestui individ, care ne mai avênd nimic de perdut, nu se mai sfiesce înaintea nici unui fapt, fie ori cât de murdar, pentru a'şi ajunge scopurile sale meschine.

Toată vieaţa de aici a acestui om nu a fost, decât un şir de desfrânări, deboşerii şi fapte ca acelea pentru care fu internat la Văcăresci.

Pentru astăḑi voi mai amintì numai, că numitul George Lungu, devenit încă odată imposibil în Bucuresci, cam prin anul 1881, mi se pare, găsì ingeniosul mijloc de a remânea în Bucuresci sustragêndu-se tot deodată ochilor lumii, adoptând pentru un timp oare-care şi costumul şi vieaţa de coşar (măturător de urloie).

Faptele sĕvêrşite acolo de George Lungu aşadară, nu sunt, după cum a'ţi vĕḑut din trecutul seu decât începutul carierii sale la dv. Dacă până acuma nu a practicat încă meseria sa de chelar (?), causa este de sigur, că a găsit şi are încă de esploatat alte terene.

Deocamdată me mărginesc la atâta, promiţênd a revenì, dacă trebuinţa va cere, dând fapte din vieaţa acestui individ, care vor pune în şi mai mare lumină caracterul seu detestabil, şi vor arăta întru cât acesta merită încrederea românilor de acolo, cari au trebuinţă de conducători şi apărători. *i.*

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e resposabilă.

În timpul mai nou se înmulţesc plângerile, că în locul pilulelor de Şviţera a apotecariului Brandt, cari singur numai au efect, se vênd preparate strĕine; dovadă este şi următoarea încunoştiinţare: Neutitschein (Moravia). În decursul bo lei mele am suferit tîmp mai îndelungat de infundături în stomach. Medicul meu de casă mi-a recomandat sĕ i-au pilulele de Şviţera ale apotecariului Brandt, — care mi-au şi folosit de minune. Numai durere, că aḑi numai pot căpăta pilule bune, ci numai falsificate, cari n'au nici un efect. Primiţi etc: Carol de Hugelmann, c. r. major în pensiune.

Trebue deci se cercetăm ca toate şatulele de pilule Şviţerane: Brandt (una costă în farmacii 70 cr). sĕ fie provĕḑute cu o cruce albă în câmp roşu, precum şi cu iscălitura R. Brandt; — toate şatulele astfel pachetate trebuesc refusate.

Loterie.

Mercuri în 26 August 1885.

Brünn: **46 24 60 32 83**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 August n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.90	98.90
Renta ung. de hârtie	92.40	92 35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98 40	98.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	124.50	124.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	109.—	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.25	101.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungu eşti cu premii	118.25	118.—
Sorţi de regularea Tisei	123.—	122.75
Renta de aur austriacă	108.70	109.—
Acţiuni de bancă austro-ung	868.—	870.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.25	288.—
Galbin	5 89	5.89
Napoleon	9.88½	9 87
100 marce nemţeşti	61.15	61.05
London (pe poliţă de trei luni)	124.60	125.50

„Espresiunile: patika şi produkálj termést,“ continuă criticantele; „au în limba maghiară termini proprii, deci n'ar fi trebuit folosite.“ Am arătat mai sus, cum criticantele ne compută drept greşală: a nu fi pus lângă espresiunea „naponta“ şi „mindennap.“

La locul acesta am pus acum ambele espresiuni: patika (gyógyszertár), şi nici aşa nu-i bine! Noi am dat ioc espresiunei a doua, pentru că aşa stă în „credeul american,“ şi nu am aflat cu cale a face schimbări; din protivă ne-a venit bine sĕ ne folosim de ocasiune şi sĕ arătăm modul de scriere în limba maghiară a unui cuvênt strĕin, despre ceea-ce teoretice, dar numai teoretice, am făcut amintire la pag. 5 a cărţii noastre. Eată ce ne-a îndemnat a procede în modul, după cum am proces.

„Esplicarea suf. — **nyi**“ adauge criticantele, „după care aceasta corespunde cuvêntului rom. „cam,“ şi se întrebuinţează atunci, când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît,“ încă nu corectă. La atâta rea credinţă nu ne-am fi aşteptat din partea domnului criticante, carele, „cetind... dela început până în fine... cartea (noastră), cu interesul şi atenţiunea unui bărbat de profesiune,“ s'a vĕḑut îndemnat „a mai adauge — pe lângă cele ḑise de dl Ivan — încă unele notiţe asupra acestei cărţi.“ Ḑisam noi, că suf. — **nyi** „se întrebuinţează, când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît?

N'am ḑis noi oare: „Când numĕrul nu se esprimă în mod hotărît, folosim suf. — **nyi** etc.?“ Bine tot una e? Locul, la care se află observarea noastră, arată destul de evident, că cele ḑise de noi nu fac pretensiunea unei esplicări detaiate, pentru toate casurile. Dar se vedem, cum arată criticantele, că ar fi fost bine sĕ se facă esplicarea. Dênsul ḑice: „Silaba — **nyi** se afige unui cuvênt, ce esprimă o mĕsură mai ales, când acesta stă în legătură cu un alt substantiv, şi corespunde românescului: de, precum: 10 forintnyi összeg = suma de 10 fiorini.“

Care va sĕ ḑică, după criticante, dacă istoricul ḑice, că „Szulejman 60 ezernyi sereggel indult,“ sau „a folyó 200 lépésnyire van a tábortól,“ e de a se înţelege, că oastea indicată a constat tocmai din 60,000 soldaţi, şi că rîul e dela castre într'o depărtare tocmai de 200 paşi, în ambe casurile nici mai mult, nici mai puţin. În adevĕr individuală părere, pe carea puţini oameni o vor fi împărtĕşind! Pentru clarificare avisăm pe criticante la marele dicţionar de Czuczor şi Fogarasy (ed. de acad. magh.), la suf. **nyi**, — **nye** (I. p. 123). (Va urma.)

Nr. 4239 Scol. [1120] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundațiunea „Francisc Iosefină“ se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu și adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner jurist la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenți la scoalele medii în patriă.

Aspiranții la aceste stipendii au să documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco-orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt și trupesce sănătoși;

d) Că au trebuință de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1121] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian și din fundațiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscriși în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranții la aceste stipendii au a-și ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscriși la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulțămitoriu și în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 258. [1119] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit și 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus și de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit și 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

9. Ribița-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

11. Săliște, cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

14. Zdrapți-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Nr. 467 [1118] 1—3

CONCURS.

Pentru stațiunile învețătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparținătoare protopresbiteratului Brașovului I, se deschide concurs cu termin până la *5 Septembre* a. c. și anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinților Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. și cuartir liber cu prospecte de ameliorare.

2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne și cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.

3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. și cuartir liber sau relut de cuartir.

4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa II-a cu salariu de 210 fl. v. a. și 24 fl. bani de cuartir. Cu acest post de învețător este impreunat și postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fi.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'și așterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Brașovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puțin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificațiune învețătoresc pentru scoalele capitale resp. populare și diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez și de purtare morală și politică bună.

e) Să aibă cunoscințe de cântări, grădinărit și gimnastică.

Brașov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 552. [1103] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învețătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiție de pe popor, și lemnele trebuincioase.

Petenții se îndatorează a subșterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

La Nr. 251. [1104] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învețătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 dile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această stațiune este 150 fl. în bani gata și 30 merțe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părți egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această stațiune, sunt poftiți a-și aștorne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta și la fața locului, a face cunoscință cu comitetul parochial și respective cu poporul.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 1 August, 1885.

V. Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs nou cu termin de *30 dile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului și de fiecare familie câte una di de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parochie au a-și aștorne suplicele lor în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraș, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 860. [1093] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului al doilea învețătoriu dela scoala confesională gr. or. din Mohu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin până la 26 August 1885 v.

Emolumente:

1. Salar anual 150 fl. v. a., din cassa comunală, plătibil în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei și 4 stângini de lemne, din care e a se încălzi și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au așî aștorne petițiunile lor conform prescriselor legei în vigoare la prea onoratul oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, până la terminul sus indicat.

Mohu, 18 Iuliu, 1885.

In conțelegere cu oficiul ppresbiteral.
Comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter:

Georgiu Bobeș
substitut prot.

Nr. 318. [1097) 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învețătoresci vacante, la scoalele poporale gr. or. mai jos specificate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *30 de dile dela prima apariținne* în foaia archiedicesei „Telegraful Roman.“

1. Deva, cu salariu anual de 300 fl., și prospect de a se urca la 350; dintre concurenți cu cualificațiune egală vor fi preferiți, cei ce vor documenta cunoscința tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor usua accidențiile stolari circa 50—60 fl, prelângă aceste cuartir în edeficiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încălzì și scoala.

2. Lelese, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 măsuri à 30 litre de grâu, 10 măsuri de crumpeni (cartofi); 2 măsuri fasole și 3 stângini de lemne, cari toate computate în bani, dau suma de 300 fl.; pe lângă aceste cuartir.

3. Cerbel, cu salariu anual de 240 fl. în bani, 20 măsuri de grâu, 10 măsuri de cartofi, 2 măsuri fasole și 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate computate în bani dau suma de 300 fl.

4. Sohodol, cu salariu anual de 120 fl. în bani, 20 măsuri de grâu, 10 măsuri de cartofi, 2 măsuri fasole, 3 stângini de lemne și cuartir, cari toate împreună dau la an 200 fl.

5. Cerișor, cu salariu anual 100 fl. în bani, 20 măsuri de grâu, 20 măsuri de cucuruz, 10 măsuri de cartofi, 2 măsuri fasole și trei stângini de lemne și cuartir.

6. Beșan, cu salariu anual de 150 fl. și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

7. Batiz, cu salariu anual de 150 și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

8. Bătrâna, cu salariu anual de 150 fl., 54 măsuri de bucate; grâu și cucuruz, cuartir și 10 stângini de lemne.

9. Nandru-Vale-Josani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

10. Găunoasa, cu salariu anual de 150 fl., computate și naturalile în aceasta sumă, cuartir și lemne.

11. Muncelu-mare, cu salariu anual de 150 fl., și prospect a se urca la 200 fl., cuartir și lemne.

12. Cherges, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

13. Popes'ci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

14. Poenița Tomi, cu salariu anual de 200 fl., computate și naturaliele, cuartir și lemne.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avea a-și aștorne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva la 25 Iuliu 1885.

Pentru comitetele parochiale:

Of. protopresbiteral gr. or. al Devei.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

„Ardeleana“

institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie (Szászváros).

Face următoarele operațiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligațiuni cu cavenți.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunțare în termine scurte cu **5** $^1/_2$ % — și fără denunțare, replătibile îndată la cerere cu **5** % interese la an; — plătind tot-de-odată institutul **întreaga contribuțiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptuí prin postă denunțări și ridicări de capitale.

Orăștie în August 1885.

[1113] 2 **Direcțiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88. Sibiiu, Marți 20 August (1 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 August 1885.

Pe timpul când scriem aceste rênduri, asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român își va fi terminat ședințele sale publice la Gherla.

Nu credem sĕ esiste român cu inima la loc, care sĕ nu privească cu interes la lucrările acestei asociațiuni, căci dintre puținele ce le avem noi cesti de dincoaci de Carpați, ea are meritul, de a fi cea mai veche, de a fi estinsă preste întreaga Transilvanie, de a ne fi unit la un loc pe toți românii fără deosebire de caste și confesiune. E deci lesne de priceput, că importanța ei întrece pe ceea a oricărei alte instituțiuni române din Ardeal.

Și tocmai pentru cuvêntul acesta mare și grea este misiunea ei.

E adevĕrat, că mult, foarte mult a lucrat asociațiunea transilvană pentru ridicarea neamului nostru, dar nu se poate nega de altă parte, că cu mult mai mult are de a mai face d'aci înainte. Terenul activității sale viitoare este foarte vast și așa credem că nu facem un lucru rĕu, dacă sulevăm la acest loc unele idei cu privire la planul, după care credem noi, că ar trebuì sĕ se lucre în viitor.....

Basele oricărei lucrări culturale trebue sĕ fie generale, ele trebue sĕ fie astfel așezate, ca mai târdiu sĕ se poată clădì pe dênsele ori-cât și ori-cum, întro parte într'un fel, într'alta într'alt fel, se înțelege fără vătămarea simetriei dintre singuraticele părți. Calea aceasta naturală, numită în sciință analisă, a urmat-o până bine de curênd și asociațiunea. Ea s'a organisat împărțindu-și teritoriul de acțiune în 22 despărțĕminte și aședând în centru preste toate un comitet central, care sĕ conducă afacerile întregului și sĕ îngrijească de simetria și soliditatea baselor.

Aproape două decenii asociațiunea a fost constrinsă a satisface cele mai simțite necesități de interes comun. S'au dat stipendii la deci și poate la sute de tineri, cu scop de a forma o inteligință și burgesime românească, s'au arangiat două esposițiuni naționale, s'a început clădirea unei scoale de fetițe, — aceste au fost tot atâtea necesități de un interes general pentru toți românii ardeleni.

S'a lucrat bine și corect așa.

Dar noi credem adi sosit timpul pentru o procedură mai intensivă, o lucrare mai specială. Pân' aci aproape întreaga sarcină a lucrurilor a purtat o comitetul central al asociațiunei. De acì au pornit impulsele cătră despărțĕminte, cari se mărgineau numai de a ajutora mai mult prin sucurs material și moral intreprinderile centrului; inițiativă proprie, o acțiune specială, amĕsurată trebuințelor locale n'au desvoltat decât foarte puține despărțăminte. Părerea noastră este, că sistemul de pân' aci trebue sĕ se schimbe încetul cu încetul. Comitetul central sĕ fie numai un supraveghietor al desvoltării armonice a întregului un fel de supraarbitriu. Punctul de gravitate în planul de acțiune al asociațiunei, trebue sĕ cadă de acì înainte în despărțăminte.

Și e foarte natural sĕ fie așa. Căci afară de cestiunile de un interes general, sunt foarte multe și diferite cestiuni de un interes local, cestiuni, cari sunt imperativ reclamate de referințele locale ale despărțemintelor Sibiiu, Reghin, Turda d. es. și ear altele, cari pentru aceste n'au aproape nici o importanță, dar pentru despărțămintele Alba-Iulia, Deva, Brașov etc. pot sĕ aibă o deosebită însemnătate.

Sĕ luăm un cas concret.

Așa numita „Mărginime,“ — adecă complecsul comunelor românesci, cari se întind spre meadădi și apus de Sibiiu, începênd dela Turnul roșu până pe la Poiana și Jina — era vestită în trecut prin economia și comerciul de vite, ce-l făcea începênd de pe la Constantinopol, Odesa, Constanța până la Viena, Pesta și Seghedin.

Peste o jumĕtate de milion de vite, mai cu samă de oi posedeau românii din aceste ținuturi înainte cu 20—30 de ani. Adi însĕ împedecați prin hărțuielile politice și vamale dintre statele vecine, oamenii au dat îndărăt, oieritul nu se prea rentează, așa încât numĕrul vitelor, ce le mai posed românii din Mărginime, mai că nu ajunge nici până la a decea parte a celor de mai nainte. De agricultură nu poate fi vorba pe locurile lor stâncoase și muntoase. Dar împregiurarea aceasta mai are detestabila urmare, că secsul femeiesc pe acasă ne-avênd ce lucra, se dă pe lucs în dauna bărbaților, cari nu prea pot acoperì, nici spesele proprii în străinătate unde își petrec mai întreg anul și cu atât mai puțin cele ale soțiilor lor.

Devine deci tot mai ardêndă necesitatea de a afla un alt isvor de câștig pentru acești oameni și în special o ocupațiune rentabilă pentru secsul femeesc, cum ar fi d. e. înființarea unei scoale de țĕsut.

E evident că aceasta este o cestiune locală de foarte mare însemnătate pentru despărțământul Sibiiului, care luând o inițiativă pe acest teren s'ar binemerita pentru întreaga viitorime. Dar tot în acest timp ea nu poate avea decât o importanță foarte secundară pentru un alt despărțĕmênt aședat între alte condițiuni și avênd alte neajunsuri.

Că comitetul central nu poate resolvì cu adevĕrată cunoscință de causă astfel de cestiuni locale de altmintre foarte importante, o poate vedea oricine. Forul competent de a studia lipsurile locale, dela sanarea cărora depinde prosperarea întregului, este de a se căuta în despărțăminte și nu la centru.

Dacă am sulevat această cestiune și insistăm de a întona însemnătatea ei, causa este tocmai împregiurarea, că până când comitetul central din Sibiiu lucră neobosit de a stimula despărțămintele asociațiunei la lucru, aceste partea cea mai mare stagnează, ear unele nici chiar adi nu sunt organisate. Dovadă următoriul pasagiu din foaia oficială „Transilvania“: „Despărțămintele prevĕdute..... în numĕr de 22 nu s'au înființat toate nici până în diua de astădi, deși comitetul a încercat în cursul anilor toate mijloacele posibili spre ale înființa și organisa. A da pe față pedecele pe care le întimpină comitetul, mai ales în câteva ținuturi părăsite de toți sânții, ar fi un lucru din cele mai neplăcute.“

Adêncă durere simțim, cetind acestea șiruri. Ce fatală nepăsare! Ea nu vrea sĕ ne părăsască nici acum în dilele grele ale Kulturegyletului, care lucră sĕ ne iee și ultima bucățică de pămênt de sub picioare. Situațiunea noastră devine din di ce merge mai grea, și esistența noastra nu ne-o putem asigura de cât pe o cale pacinică, prin tresvie și muncă necontenită.

Asociațiunea transilvană este locul unde am dovedit că putem fi uniți cu toții; scopurile mai înalte urmărite de ea ne-au arătat, că pot sĕ dispară certurile și partidele dintre noi. Și tocmai pentru aceasta, trebue din datorință s'o sprijinim și sĕ lucrăm pentru dênsa; facă'și numai fie-care membru al ei datorința în despărțământul seu propriu, și nu se poate sĕ nu prospereze întregul.

Suntem noi românii oameni, cari nu ne dăm silința a ne cunoasce forțele, și necunoscêndule le lăsăm în părăginire răzămêndune pe alții. Ajutoriul străin puțin ne va ajuta. Dacă voim sĕ fim, trebue ca sĕ lucrăm noi înșine pentru noi.

Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.

Yff.

FOIȚA.

(Urmare și încheere.)

Dacă s'ar fi cerut sĕ tractăm într'un singur tom întreaga parte formară precum și sintacsa, ne-am fi pomenit cu un op prea vuluminos și ca manual neacomodat. Noi am împărțit materialul în două părți: în partea formară și cea sintactică, un lucru, în privința căruia domnul criticante, așa credem, nu va avea nimic de escepționat. În tomul de față ne-am mărginit la tractarea părței formare, și dl criticante nu poate pretinde, ca noi se fi întrețesut aici întreaga sintacsă.

De o atare lipsă de sistem se va ferì, a bună seamă, însuși criticantele în opul, ce voiesce sĕ edee; cu toate acestea noue ni se ia în nume de rĕu, că nu am vorbit mai pe larg despre întrebuințarea sintactică a suf. de loc.

Dl criticante firesce n'a putut scì, că partea formară va fi urmată de o altă parte, în care se va tracta pe larg sintacsa, de aceea se va fi pronunțat poate în modul arătat.

Fiind însĕ, că criticantele află esemplul „Kolozsvárt“ de o formațiune rea, și susține că ar fi trebuit sĕ se scrie „Kolozsvártt“ ne vedem îndemnați, a ne oprì și acì puțintel.

Ne-ar duce prea departe, voind se arătăm cu. de-amĕnuntul istoricul întrebuințărei corecte a suf. de loc. Scim, că aderenții scoalei vechi sunt numai pe lângă suf. de loc „**tt**.“ Dacă criticantele și-ar lua osteneala sĕ cetească partia respectivă din gramatica eruditului prof. maghiar, Imre Sándor, (Magyar mondattan, Debrecen, 1875), a bună seamă și-ar schimba părerea și s'ar vedea îndemnat a recunoasce, că și în punctul acesta și-a perdut dreptul de încetățănire una din vechile dogme. Spre mai bună orientare avisăm pe criticante și la acest loc la „Nyelvőr,“ an. 1885. XIV, I, VIII, pag. 354, di sertațiunea despre: „Névragok és névutók használata.“ Începutul disertațiunei sună: „A **t** és **tt** rag. Az egy — **t** vagy kettős **tt** mint körülmény viszonyitó rag jelől helyet és időt.“ Esemple sunt *quantum satis!*

A conclude dela un singur cas, că înterpuncțiunea ar fi în cartea noastră defectuoasă, a conclude mai departe dela modul primit de academia din Bucuresci și acceptat și de noi, de a scrie substantivele: auz, vĕz, prânz etc. cu „**z**“ la fine, că s'ar afla o mulțime de erori ortografice, e curioasă manieră dela dl criticante. În ceea-ce privesce casul din urmă criticantele se pare a confunda numitele substantive cu verbele: aud, vĕd etc.

Și numai cele înșirate de noi ar fi de ajuns întru justificarea modului nostru de procedere.

Principiul temeinic, de care am fost conduși la tractarea materialului, este esercitarea, pracsa. Avênd acest principiu în continuu în vedere, anume n'am voit sĕ ne prea estindem asupra teoriei despre adaugerea suficselor. Am avut convingerea, că partia aceasta este acea parte a limbei, în care elevul își poate însuși mai ușor simțul de limbă și în care însăși pronunțarea duce adesea la aflarea formelor corecte. De altă parte esperința ne a impus precauțiunea de a nu grăbì cu conducerea elevului în labirintul acestei regule, căci dând regula, urma sĕ punem lângă acelea și mai multe escepțiuni. Tot considerări practice ne a îndemnat sĕ nu primim în cartea noastră formele: leendettem, várandottam, etc. amintite de criticante. Atari forme silite consciința limbei le-a pus de mult *ad acta.* Abia specialistii se mai ocupă cu ele și le stúdiează, nici decum elevii, cari vor sĕ învețe limba maghiară, după cum o pretinde aceasta criticantele.

În legătură cu cele dise stă și imputarea, ce ni-o face criticantele când dice, că construcțiuni ca: „Éhezés által a gyomor megrontathatik. Igen szükséges, hogy az arc reggel fris vizzel mosassék és jól megtöröltessék. A sziv nyugalma pénzzel nem vétethetik“.... sună cam forțate. În adevĕr forțate! Întrebăm însĕ pe criticante: oare noi, autorii, suntem de vină, dacă în limba maghiară se află astfel de forme, sau că doară am fi fost în drept și în posiția de a înbunătățì atari forme cacofonice? Oare desconsidera-va criticantele cu totul formele acestea în cartea ce voesce a o eda? Acestea nu sunt forme

Ḑilele Asociaţiunei.

Gherla, 17 Aug. 1885.

Oraşul Gherla este în haine de sĕrbătoare, şi cu el întreagă Valea Someşului. Spre acest oraş este îndreptată astăḑi privirea tuturor românilor, şi Valea Someşului este centrul, unde se întrunesc inimile românesci. Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român 'şi ţine adunarea generală în Gherla, şi inimile tuturor românilor tresaltă de bucurie, căci dintre toate instituţiunile noastre culturale, aceasta este, care rĕmasă intactă şi cruţată pănă acuma, ne mai intrunesce din an în an, şi ne dă avĕnt spre nouĕ viaţă naţională, în aceste ḑile de grea cercare pentru noi românii asupriţi pe toate terenele.

Nu pentru prima dată o ḑicem, o am mai ḑis cu altă ocasiune. Întêmplarea a adus cu sine, ca Valea Someşului tocmai astăḑi şi mâne se atragă asupraşi atenţiunea popoarelor, cari locuesc în Ardeal. Două centre Cluşul şi Gherla, şi spre ele ne sunt îndreptate privirile noastre, şi ele ne sunt îndreptate în douĕ direcţiuni cu totul opuse şi totuşi în cea mai mare consequenţe conglăsuitoare.

Sĕ dăm întâietate conlocuitorilor maghiari. Cu dor privesc ei spre Cluş, la care au alergat cu fanatism propriu Mahomedanilor, cari nu se simt fericiţi, dacă nu pot peregrina la mormêntul profetului în Mecca. Cu mult dor am alergat şi noi românii la Gherla, şi precum cu neîncredere privim la Cluş noi românii, întocmai privesc cu neîncredere fraţii maghiari la noi cei adunaţi în Gherla.

Scop pur cultural ne-a întrunit pre noi românii la Gherla, şi sub pretecst de cultură s'au întrunit cei din Cluş, ca sĕ potrivească căi şi mijloace pentru asimilarea elementelor din Transilvania, şi prefacerea lor în aluat omogen, din care sĕ iasă pâne coaptă pentru masa cea bogată: maghiarisarea generală.

Suntem egali în gradul bucuriei noastre, cam egali şi în neîncrederea cu care ne urmărim.

Eată pentru care cuvênt accentuăm împregiurarea, că privirea Ardealului este îndreptată spre Valea-Someşului.

Şedinţa primă a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român s'a deschis astăḑi la oarele 11 înainte de ameaḑi în sala cea mare dela reduta orăşănească.

Sala era îndesuită de public ales, cu deosebire a escelat prin presenţă frumoasa cunună de dame, care la toate adunările generale ale Reuniunei noastre formează coroana publicului asistent.

Dintre streini vom amintì pre domnii: Br. Diószegi protonotar comitatens, Duha căpitan suprem al Oraşului, Gopcsa, adjunct de căpitan suprem.

La masa verde ocupau loc membrii comitetului central, Ilustritatea Sa domnul Iacob Bologa, vice-president, Cosma, Bariţ, Dr. Barcianu şi Eugen Brote.

Eram dedaţi sĕ vedem la această masă simpatica figură a neobositului membru fundator al Asociaţiunei, a regretatului Visarion Roman, pre care moartea nemiloasă 'l-a mutat la cele vecinice. O lacrimă ni s'a furişat pe gene, şi în locul lui gol am depus o lacrimă de recunoştinţă.

Presidentul Iacob Bologa deschide şedinţa la oara citata.

În numele Gherlenilor rĕspunde domnul Andreiu Antoniu, paroch şi protopop local.

Se dă cetire telegramelor întrate la presidiu, cari au produs o deosebită insufleţire. Noi le reproducem chronologice după cum au fost ele cetite.

1. Salutare celor adunaţi pentru cultura poporulni nostru român. Dumneḑeu sĕ ne apere sânta causă adevĕrat patriotică. **Miron Romanul.**

2. Salutăm cu mândrie asociaţiunea noastră, trăiască şi sĕ promoveze adevĕrata cultură.

Membrii din Deva şi giur.

3. Adunaţi pentru sânta causă a culturei poporului român, primiţi felicitaţiunile noastre cele mai cordiale. Primiţi şi obligământul nostru de membrii ordinari. Ioan M. Roşu, Dr. *G. Ilea, Aurel Novac, Demetriu Bălăneseu, Andreiu Boboroni.*

4. Românii aradani salutăm cu respect adunarea generală a Asociaţiunei române transilvane. Menirea ei tot înainte. Stănescu, Telescu, Suciu, Dr. *Pop, Ceontea, Mangra, Mihailoviciu.*

Cassieriul Asociaţiunei dl Eugen Brote cetesce apelul nominal al membrilor Asociaţiunei după care se pune la ordinea ḑilei alegera comisiunei pentru incassarea tacselor dela membrii vechi şi înscrierea de membrii noi.

În această comisie se aleg dnii Coroianu, canonic, dr. Simon şi Petru Mureşan.

Se suspinde apoi şedinţa pentru timp nedeterminat spre a se face înscrierile de membrii noi.

După intrerumpere de ½ oră se redeschide şedinţa, şi se constată că s'au inscris membrii pe vieaţă 6 cu suma de fl. 100. — 650 fl. 25 cr.

În obligaţiuni . . . . 275 „ — „

Suma . . . . . 925 fl. 25 cr.

Între membri pe viaţă este dl Cuintescu profesor în Bucuresci, pentru care se va face arătare la ministeriu spre a cere aprobare pentru primirea lui.

Raportul general al comitetului central se consideră de cetit fiind deja tipărit şi prin urmare cunoscut.

Se aleg în fine douĕ comisiuni de câte 5, una pentru esaminarea raţiociniului pe anul 1884 şi al budgetului pro 1886, alta pentru pertractarea eventualelor propuneri.

În cea dintâi se alege domnul Medan, Simionaş, Grapini, Ioan Georgiu şi Domide.

În a doua domnul Coroianu, Dr. Lucaciu, Borgovan, Dr. Pop şi Atanasiu Demian.

Punctul din urmă al programei pentru ḑiua primă este cetirea disertaţiunilor insinuate.

Presidentul domnul Iacob Bologa aduce la cunoscinţa adunărei generale, că s'a insinuat numai o singură disertaţiune, şi anume domnul Vasiliu Borgovanu, profesor de preparandie în Gherla cetesce disertaţiunea: „O escursiune în pedagogia noastră până în ḑilele din urmă," care fu ascultată cu viu interes şi mare atenţiune apoi foarte viu aplaudată.

S'a mai cetit în urmă lista membrilor întraţi.

Cu aceste s'a încheiat partea oficială a sĕrbătorilor din ḑiua primă. *M. V.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De sub peatra Cetei. Un popor ca sĕ prospereze, şi astfel sĕ se poată susţinea pe acelaş nivel cu celelalte popoare, e de lipsă ca sĕ fie luminat; căci după cum e sciut numai lumina arată omului calea cea dreaptă, pe carea sĕ poată ajunge cât mai uşor şi mai iute la scopul dorit. Din contră, întunerecul face pe om ca sĕ umble orbecând, când în dreapta, când în stânga, fără de a putea ajunge când-va la acel scop.

Dar dacă lumina arată calea cea dreaptă: oare cum se poate câsciga? Lumina ş'o câscigă un popor numai prin scoală; nu e de a se înţelege zidirea, ci persoana, carea trebue sĕ propage cunoştinţe multilaterale poporului. Persoana acea este învĕţătoriul; şi cum va fi învĕţătoriul aşa va fi şi scoala. Dacă învĕţătoriul va fi omul progresului, atunci va progresa scoala, iar cei ce au stăruit ca sĕ aibă un astfel de invĕţătoriu încă vor fi oamenii progresului şi ai luminei, din contră ai stagnărei, ba ai regresului: va sĕ ḑică oamenii întunerecului.

Dar pentru-ca un învĕţătoriu sĕ progreseze cu scoala, urmând regulelor cuprinse în pedagogie, e de lipsă, ca şi zidirea scoalei sĕ fie corĕspunzătoare şi provĕzută cu recuizitele necesare. Numai că astfel de scoale pe la noi nu prea aflii. Şi cine e causa? poporul? au fruntaşii poporului? sau apoi alt-cine-va? Judece ori şi cine drept, şi va afla.

Sunt mulţi oameni, dela cari în adevĕr s'ar aştepta sĕ lucre în aceasta direcţiune, dar acei mulţi sunt tare puţini. Astfel se întâmplă şi prin comuna Cetea; din carea deşi au eşit mulţi tineri, unii cu mai multă, alţii cu mai puţină pregătire, dintre cari unii aḑi stau în fruntea tuturor afacerilor ei comunale (despre aceştia ḑic şi nu despre aceia, cari constrînşi de împrejurări au fost siliţi sĕ părăsească comuna). totuş cu drept cuvênt pot ḑice că, nu au lucrat şi nici nu lucră de presinte la înainterea poporului, în fruntea căruia sunt puşi ca sĕ 'l conducă, din contră 'l ţin în întunerec spre a satisface altor aspiraţiuni.

Ca sĕ scim cum-că întru adevĕr lucrul stă aşa, trebuie sĕ mergem îndărăt 10 ani şi sĕ comparăm zelul bărbaţilor de atunci cu a celor de atunci încoace (privitor la scoală) şi eată ce aflăm.

Pe când erau bătrânii în fruntea afacerilor comunale deşi ştiiau mai puţină carte, totuş s'au îngrijit de înaintarea poporului prin aceea, că au pus basă la un fond, care până când au fost administrat de dlor s'a urcat (după cum îmi vorbea un bătrân din acea comună), la cifra de 1000 fl., iar de 10 ani încoace, de când a ajuns în mâna acestora, în loc de a se urca mi se pare că au scăzut; ce m'aş bucura când mi-ar dovedì cine-va că în adevĕr a crescut fondul binişor.

Într'adevĕr că mi-ar plăcea sĕ ştiu, unde sunt interesele după acei bani în timp de 10 ani? s'ar reflecta poate că, din acelea s'a plătit învĕţătoriului. Dar apoi cu banii ce s'au adunat prin repartiţiuni după 1 fl. câte 50 cr. pe fie-care an?

Comuna Cetea numĕră la 320 familii, dintră cari cam 260 sunt gr. or., ear restul greco cath. Până bine de curênd 'şi aveau ambe confesiunile un singur învĕţătoriu, ear de vr'o 2 ani s'au des-

---

nouĕ, şi nu criticantele e primul, carele se împedecă de astfel de formări. N'ar fi trebuit de altcum sĕ se împedece de loc, căci referitor la acest punct cartea noastră conţine în nota dela pag. 134 cu litere mari următoarele cuvinte, care ar fi putut servì spre liniştirea criticantelui, şi anume: „În limba de toate ḑilele poporul maghiar nu folosesce aproape nicicând forma pasivă, nu o folosesce, decât numai rar şi sporadic, nici chiar clasa cultă; cu atât mai des se întrebuinţează însĕ în literatura mai nouă. Forma activă (precum şi structura ḑicerilor cu folosirea acestei forme) e cu mult mai firească ca cea pasivă, cu toate acestea se poate cu drept cuvênt folosì şi aceasta, când se recomândă prin scurţimea ei."

Care a potut fi deci scopul observărei criticantelui?

Asemenea displac criticantelui şi alte ḑiceri, precum: „A tyuk a szegény ember tehene," cu toate că acesta e un proverb prea cunoscut. Se escepţionează apoi ḑicerea: „Hazánkban 4 nagyobb tó van," carea o am împrumutat din pieza „a Balaton-ról" din cartea de cetire de Bodnár Zsigmond. Acestea doar ni se vor crede! Ḑicerea: „Az ellenség Árpád királytól földet, füvet és vizet kért," conţine după criticante un neadevĕr. Noi o am împrumutat dintr'o carte istorică recomandată tinerimei spre cetire de cătră ministeriul de instrucţiune. Poftească criticantele a se convinge! Cartea se numesce: „Hasznos Mulattató (Árpád király története), ed. de Dolinay Gyula, Budapesta." Nu e bine primită de criticante nici ḑicerea: „A legkisebb fiú kenyeret kér, e fiúból pap lesz," cu toate că e împrumutată din Arany János.

Credem, că criticantele e nemulţămit, — ceea ce pe noi numai măgulì ne poate — că materialul nostru e împrumutat parte mare din opuriie scriitorilor şi ale poeţilor acreditaţi. I-ar fi convenit poate mai bine, sĕ fi folosit şi noi materialul folosit de vechii gramatici, din care elevului i s'ar fi dat ocasiune sĕ înveţe între altele, că: „a macska nyávog, a kutya ugat, a kis kert és a szép udvar," etc.

În ceea ce privesce partea, în carea se tractează despre pronunţarea sonurilor, îl surprinde pe criticante împregiurarea, că noi la înfăţişarea sonurilor; ö, ő, ü. ű, care lipsesc în limba română, am recurs la limba germană. De ce se şi recurgi la limba germană, dacă lucrul, după cum ne asigură criticantele, se poate esplica aşa: „Când voim sĕ esprimăm litera **ö** trebue sĕ adunăm la olaltă buzele tocmai ca la fluerat şi apoi sĕ cercăm a rosti litera **é** în asemenea mod trebue sĕ facem, când voim a esprima şi litera **ü**, cu acea deosebire că acum trebue sĕ cercăm a rostì litera **i**. Sonurile astfel produse corespund literilor **ö**, **ű**." Aceasta e părerea criticantelui. E laudabilă încercarea de a descrie modul de pronunţare al sonurilor acestora. Succesul pentru criticante ar fi fost sigur, dacă ar fi mai adaus cuvintele: „astfel căpătăm sonurile **ö**, **ü**." E întrebarea, că, dacă cine-va vrea sĕ înveţe a depinge pe ce cale va ajunge la un resultat mai îmbucurător: pe aceea dacă se va încerca sĕ descopere de nou această artă, sau dacă şi-o va însuşì în mod practic, prin esercitii dela alţii?

E lucru vechiu, că analogia duce la mai bune resultate ca ori-care altă teorie, şi pentru ce ne-am înstreina noi de aceasta? Partea cea mai mare a învĕţătorilor nostrii cunoasce limba germană — uti experientia docet — şi ce e mai uşor, decât desvoltarea unui factor necunoscut prin altul cunoscut. Sau doară sĕ fie mai bună rĕtăcirea prin întunerec precum o recomêndă criticantele, pentru cuvêntul, că nu toţi cunosc limba germană? La pedagogie se primesc, după cum îi va fi cunoscut şi criticantelui, numai elevi de aceia, cari au absolvat clasa a IV., în casuri estraordinare şi de cei cu III clase gimnasiale, apoi sciut este, că în clasele acestea la fie-care scoală limba germană e studiu obligat.

Nu-i place criticantelui nici observarea dela pag. 119 unde se ḑice: „Verbele, a căror rădĕcină se termină în **s**, **sz**, **z**, primesc în pers. a doua din sing (timpul presinte, forma nehot.) în cele mai multe casuri în loc de **sz** suf. **el ol** pr, visz-el, hoz-ol," etc. Ne pare rĕu, că i s'a redus atât de tare încrederea faţă cu noi: dacă se îndoiesce însĕ în temeinicia cunoscinţelor noastre, doară nu se va îndoì în asigurările unor autori valorabili mai noi precum sunt: Ihász Gábor, Szinnyei J. şi alţii, cari recunosc îndreptăţirea acestor forme şi le trac-

părțit din causa unor certe private, și acele au fost că, de oare-ce scoala a făcut'o numai gr. or. și de oare-ce gr. cath. nu sunt gr.-or.; gr. cath. sĕ plătească pentru fie-care elev 5 fl. la începutul fie-cărui an. Asta e causa despărțirei și resultatul final e că, gr. cath. 'și au un cantor ca învĕțătoriu cu vr'o 20—30 fl., care abia cunoaște literile, apoi alt-ceva nici pomeneală, ear gr. or. până acuma au avut un învĕțătoriu cu 200 fl. și nici unul cualificat, din causa că nici odată n'au deschis concurs. Ear în anul acesta ce 'și au cugetat unii dintre fruntași! Sĕ urmăm și noi gr. cath. deși cu rușine dar totuș cu bine; nu statorim pentru învĕțătoriu 200 fl. că e prea mult, destul îi vor fi 120 fl. După informările ce le-am putut câștiga, eată motivele ce le-au desvălit înaintea poporului, reducând salariul învĕțătoriului.

„Noi suntem săraci, n'avem venituri, apoi știți d-voastră cât de greu putem câștiga noi banii, și așa nu putem plăti învĕțătoriului regulat, apoi fără de aceea vor ajunge și 120 fl., căci n'are sĕ învețe pe copii alt-ceva, decât numai a cetì, a scrie și ceva sămădaș. Poporul audind unele ca acestea s'a învoit partea cea mai mare, sătul fiind de o parte de biruri grele, ear de alta îndemnat și de cuvintele unui cantor, care aspiră la acest post, neaflându-se nici un tinĕr studiat pentru acest salariu.

Dacă în adevĕr chiemarea scoalei ar fi numai aceea, atunci mai bine ar fi sĕ se închidă și sĕ nu se mai pomenească de ea, căci câți oameni nu sunt, cari știu ceti și scrie, dar sunt mai proști cu 99 procente de cât cari nu știu nimic.

Eu nu știu ce sĕ alege de cei 82 fl.? adecă: 60 fl. după arênda de pe 3 luni, ear 22 după obligațiunile de stat, unde se pun? cine-i folosește? Mai de mult știm (așa'mi povestea bătrânul de mai sus), că se împărța între noi, dar acum numai atâta stim că, aceia se primesc în fie care an regulat, ce se fac mai departe cu ei?! aceea îi altă întrebare, la carea doresc, ca sĕ rĕspunză cei ce primesc aceea sumă și o fac mere pere.

Adaugênd bătrânul de mai sus că, dacă chiar domnul notariu, dela care s'ar aștepta mai mult, îndeamnă pe popor ca sĕ statorească numai 120 fl. pentru învĕțătoriu în o comună așa mare, apoi cum se va putea aștepta dela ceialalți oameni, cari nu pot aprețui însĕmnătatea scoalei. Dar după cum vĕd eu: sau nici dênsul nu scie care e chemarea scoalei, sau dacă scie, trebue că e condus de vr'un interes, care după cum mi se pare nu poate fi altul, decât ținerea poporului în întunecime ca, în modul acesta sĕ-și poată împlinì toate poftele sale. De bună seamă a uitat de bine-facerile poporului din timpul trecut. Sĕ-i aduc eu aminte o binefacere, pe carea ear mi-a povestit-o un om bătrân din acea comună.

Când adecă dl notariu era încă la scoală, când tatăl dsale din lipsa speselor trebuincioase, a rugat pre oameni ca sĕ-l ajute, care cu ce va putea, căci le va prinde și lor vre-o dată bine, poporul dicea: haideți frați! sĕ-i dăm mână de ajutoriu, căci e sânge din sângele nostru, apoi ce e mai mult, sĕ avem și noi în satul nostru un om învĕțat, care sĕ ne apere în contra tuturor acelora cari, ar năzuì la împedecarea înaintărei noastre. Mulți fiind sĕraci au lucrat cu diua la alții și cu ce a câștigat 'l a ajutorat, așa încât s'au fost adunat la vr-o 70 fl. Ear un alt bun creștin 'mi spunea că numai 25 cr. a avut și și aceia i-a dat, deși era grămădit bietul cu vre-o 4 copii, și constrîns a le câștiga pânea de toate dilele cu mânile sale, neavênd avere mai de loc.

Dar amar ne-am înșelat, dicea tremurând din cap bietul bătrân, căci după cum se dice: fă bine, așteaptă reu. Tocmai așa se întêmplă și cu noi. Cu scoala, stăm adi foarte reu. Zidirea nu e prea corespundĕtoare, recuisite ca în palmă.

Acum nu ne-a mai lipsit alta, decât că adecă sĕ ne câștigăm și un învĕțătoriu, care nici scrie și cetì sĕ nu știe cum se cade, ear de celelalte nu-ți mai spun nimic, căci la noi toate merg ca racul. Astfel se plângea bătrânul din Cetea.

Eată zelul celor din Cetea; fond n'au din care sĕ se plătească un învĕțătoriu, ceea ce ar putea avea dacă ar fi fost zeloși. Învĕțătoriu cualificat n'au avut ca sĕ se poată scusa față de întrebările de mai sus. Ce au dar?.....

Pe semne celor din Cetea nu li s'au deschis ochii și urechile cât au mai sbuciumat și sbuciumă foile române despre soartea la care au ajuns scoalele noastre confesionale, căci se vor trezì numai odată că li se închide scoala și se face una de stat, apoi atunci numai e vorba că sunt sĕraci, sau că n'au venituri. Nu-i vor mai întreba voiți sau nu voiți? trebue sĕ i plătească învĕțătoriului, pe care îl vor pune: 4—500 fl., și apoi vai și amar de învĕțătura aceea ce vor primì-o copii români dela un strĕin, care poate nu va stii nici românesce.

Dar ce dic despre buciumarea foilor române! Pot tot buciuma, căci fruntașii din Cetea nu le aud. Și cum le vor audì dacă nu le au? nici pomeneală de altă foaie pe la dumnealor afară de „Telegraful Roman“ ce i vine preotului.

Prin acestea fac cunoscut atât onoratului public cetitoriu, cât și autorităților bisericesci și scolare relele, cari s'au încuibat în comuna Cetea și cari s'ar putea delătura foarte ușor, dacă numai câtuș de puțin s'ar interesa oamenii de soartea și viitoriul poporului nostru.

De va mai fi de lipsă, voiu mai revenì.

Un amic al progresului.

Avis.

Înscrierile elevelor la scoala română de fetițe din loc, se încep adi în **1 Septembre st. n. 1885** între oarele **10** și **12 în localul scoalei din Strada Măcelarilor Nr. 37.**

Direcțiunea.

Varietăți.

* Din incidentul dilei onomastice a Escelenției Sale dlui archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a celebrat Sâmbătă în 17/29 August servițiu divin cu rugăciune în biserica noastră din cetate de cătră Preacuvioșia Sa părintele protosincel Dr. Ilarion Pușcariu, asistat de protopresbiterii Moise Lazar și Simeon Popescu. După servițiul bisericesc se presentară membrii Consistoriului și alți onorațiori în reședința archiepiscopească, unde 'și manifestară simțemintele lor de curtenire cătră Escelența Sa.

* (Personal.) Cu trenul de ieri a sosit la Sibiiu Prea Sânția Sa Dl episcop al Caransebeșului Ioan Popasu, ear cu cel de adi Prea Sânția Sa Dl episcop al Aradului Ioan Metianu. Partea cea mai mare a asesorilor consistoriali din afară asemenea a sosit, avêndu-se adi a se întrunì consistoriul metropolitan.

* (Avis.) Cu începere dela 1 Septembre st. n. localul „**Societății de lectură română din Sibiiu**“ s'a reinstalat earăș în **Strada Cisnădiei Nr. 7** ceea ce se aduce la cunoscința onor. membrii ai numitei societăți.

* (Himen) Domnul Nicolae I. Ciurcu, librar român în Brașov 'și-a încredințat de soție în 15/27 l. c. pe domnișoara Emilia Cornelia Nicoară, fica părintelui George Nicoară preot gr. or. în Deva.

* (Podul cel mai înalt din lume) s'a construit în statul Pensylvania. Podul trece preste luciul fluviului Kingna la o înălțime de 91.74 metri; albia riului este deja 640 metri de asupra mării. Ferul ce s'a întrebuințat la acest pod lung de 625 metri a cântărit 180.000 kilograme; cheltuelile au fost de 1.500,000 franci.

* **Paul Ordódy,** fost ministru unguresc de comunicațiune a reposat dilele aceste la Ischl.

* (O mascaradă artistică.) — La Dresda s'a format o asociațiune de pictori, care, în numĕr de 80 s'au hotărît sĕ poarte vechiul costum din evul mediu, nu numai în atelier, dar și afară, astfel că de cât-va timp se vĕd pe ulițele Dresdei pictorii îmbrăcați în costume de felul acesta.

* (Un Fradiavolo caucasian.) Un diar rus dă următoarele amĕnunte în privința unui brigand anume Kiarim, care jefuesce în Caucas.

La 10 Iuliu trecut, Kiarim, cu doispredece tovarăși, ocupă o positiune între orășelele Karavanserai și Uzristan, pe drumul cel mare dela Tiflis la Delijan. Punênd sentinele și lăsând patru briganți armați cu pusci Peabody în marginea drumului, Kiarim se retrase într'o mică pădure din apropiere. Îndată ce trecea un călĕtoriu, era prins de cei patru briganți, desarmat și condus la Kiarim, care-l primea cu curtenire și-l făcea sĕ șeadă lângă dênsul, dechiarându-i că-l va reținea până la oarĕle 2 seara.

În aceea di, Kiarim arestă până la 150 persoane, printre cari se afla un negutătoriu din Tiflis cu soția lui și mai mulți Molokani (sectă rusă), cărora Kiarim le luă 1,500 ruble și caii. Mai în urmă fu arestat și adus naintea lui Karim un judecător de instrucțiune dela tribunalul din Erivan, care fu jefuit de 350 ruble și de o tabachere de argint, în schimbul căreia Kiarim dete pe a sa de un fel de carton și o jumĕtate livră de tutun. Apoi venì un judecător de instrucțiune militar. I se luară 1,400 ruble, din cari 1,000 erau ale statului. Autorului, care povestesce toate acestea, i se luară 90 ruble și un ceasornic de aur. Nimenui nu i se luară hainele și bagagele.

Un Molokan, vechiu prieten și Hunak (ospătar) al lui Kiarim, observă brigandului ingratitudinea sa și disprețul ce are pentru obiceiurile caucasiane:

„Dar ce fel de om ești tu, dacă jefuesci chiar pe cei ce ți-au dat ospitalitate?“

„Aceasta este altceva,“ rĕspunse Kiarim în limba rusă.

„Cel puțin lasă-mi caii!

Dar Kiarim fu neînduplecat.

„Atunci ești un borfaș ordinar,“ dise Molokanul depărtându-se.

Când venì rêndul autorului acestei povestiri șeful brigandilor îl întrebă dacă are în geamantan obiecte prețioase sau bani.

„Nu, n'am nimic.

„Nu mĕ minți?

— Poți însuți sĕ te încredințezi!

„Te cred, iați giamantanul!“

De astădată, Kiarim nu luă de cât bani, în tot 5,000 ruble și cai. La 8 oare seara, porunci oamenilor sei sĕ se pregătească de plecare și adresă cuvintele următoare prinzonierilor lui:

„Domnilor, aveți neapĕrat trebuință de bani pentru a ve urma drumul, prin urmare vreau sĕ ve vin în ajutor cu cât voi putea.“ Și începù sĕ împartă câte 3, 5 și chiar 6 ruble celor jefuiți.

D-na F.—W. îl oprì puțin în momeutul pe când punea piciorul în scara șelei:

„Suntem aici două femei, la cealaltă nu i s'au luat nimic; pentru ce mie mi s'au luat cerceii din urechi?“

„Nu i-am luat,“ rĕspunse Kiarim.

„Mi s'au luat din urechi cerceii mei de brilant!“

„Ei! ascultați (adresându-se către tovarășii sei) cari din voi au luat cerceii? strigă Kiarim.

Toți brigandii tăgăduiră, dar șeful lor îi căută pe toți și găsind cerceii la unul din ei, îi presintă cu multă galanterie dnei F.—V.

În urmă, toți brigandii se urcară pe cai. Kiarim se întoarse cătră prinzonierii sei:

Domnilor, sunteți liberi, rĕmâneți sănătoși și la revedere!“

---

teză pe larg în gramaticele lor. Poftească criticantele a se convinge!

Criticantelui i se pare mancă și tractarea imperativului, pentru că între escepțiuni nu se află și cuvêntul „loss.“ Nu trebue perdut din vedere că cartea noastră e: „curs practic“ și că noi astfel de espresiuni n'am putut sĕ le primim cu atât mai vêrtos, căci ele lipsesc și în dicționarul vieții practice. Cuvêntul din cestiune e tocmai numai un esemplu spre clarificarea regulei respective și n'are valoare practică. Se poate oare privì drept scădere dacă o atare espresiune nu îngrămădesce teoria?

Din cele dise resultă, că lunga recensiune a criticantelui, are pentru noi puțină valoare. Dênsul ar avea drept, dacă ne-ar fi permis sĕ abstragem dela isbândele scientifice mai noue; starea presentă a sciinței trebue însĕ sĕ o respecteze fie-care om de specialitate, astfel și bărbații de „profesiune.“ Și dacă i s'a întêmplat criticantelui sĕ dormiteze puțin, asta se întêmplă și altora.

Dormitat nonnunquam ipse Homerus! E numai necorect a statorì în formă de acsiome astfel de lucruri, pe care le-ai esperiat între marginile înguste ale unei gramatice, fie chiar și gramatica de Müller.

Fie care monetă are doue laturi! Aceasta se poate dice și despre ori-ce carte. Criticantele s'a nevoit, ba foarte s'a nevoit, sĕ delucideze una din laturile cărței noastre, și anume pe aceea, cu privire la care ne-am luat voie a face reflecsiunile de mai sus, despre cealaltă față însĕ tace cu desĕvêrșire și se feresce ca de o rană pișcătoare de a o atinge: înțelegem meritul cărții. Se împedecă de lucruri formale și trece, fără a reflecta, preste întrebările metodice. Împărțirea materialului e nouă, metodul e nou. În Ungaria și în Germania partea cea bună a unei astfel de metode e demult recunoscută. Criticantelui nu i convine, că cuvintele, ce sunt a se învĕța, nu sunt induse înaintea deprinderilor respective. Pedagogii germani reproabă din resputeri inducerea pretinsă și o numesc scădere, numai criticantele n'are scire despre acest progres.

Cine e de vină?

Ne-am estins atențiunea și asupra tractărei despre topica limbei maghiare, în toate nuancele ei, ceea ce nu se poate afla nici într'o gramatică. Am compus piese de cetire curente, în conformitate cu noul plan de învĕțămênt și am provĕdut cartea cu dicționar.

Acestea sunt prestigii, care înalță valoarea unei cărți scolare, criticantele în toate acestea nu vrea sĕ vadă nimic nou și nimic valoros în ceea ce privesce cartea noastră, probabil ne fiind aceasta scrisă după sistemul învechit alui Ahn. Sĕ nu-și uite însĕ criticantele, că — ca sĕ vorbim cu Tacitus „nu toate, câte le-a prestat anticuitatea, sunt mai bune, și timpul nostru creează lucruri bune și folositoare.“

Sibiiu în August 1885.

Dr. *I. Crișan și Putnoky.*

Loterie.

Sâmbătă în 29 August 1885.

Budă: 37 53 73 80 61

Nr. 338 [1096] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoreşti la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman“ şi anume:

1. Măgherușul săsesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl. v. a., şi cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună şi postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl. v. a., şi venite stolare.

2. Apaţa, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumĕtate în bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr 757. [1107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţatoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin pănă la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in două rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei“, se escrie concurs cu termin pănă în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.

3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.

4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.

5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.

6. Verd, cu salariu de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.

7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.

8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.

10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pămênt arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.

11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.

15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.

17. Ilimbav, cu salariu 200 fl. dela comună şi dela popor, lemne şi cuartir.

18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.

19. Fofeldea, două staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului pănă la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră confesională română din Drăguş, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕţătoriul primariu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir natural şi lemne de foc;

Pentru învĕţătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a, cuartir şi lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕţătoriul care va propune la copii pomăritul şi legumăritul are jumătate din folosinţa grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au aşi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la *30 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm. ppresb.

[1092] **CONCURS.** 3—3

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos semnatele comune bisericesci, protopresbiteratul Cetăţii de peatră, se escrie concurs cu termin pănă în *30 August* a. c,

1. Berinţa, cu salariu anual 200 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

2. Cărbunariu, cu salariu anual 160 fl v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Fênaţe, cu salariu anual 160 fl. v. a., lemne de încălḑit.

4. Făuresci cu Plopiş, cu salariu anual 140 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Surduc-Copalnic, 150 fl v. a., lemne de încălḑit.

6. Tresţie, cu salariu anual 105 fl. v. a., şi lemne de încălḑit.

7. Selniţa, cu salariu anual 105 fl. v., lemne de încălḑit.

8. Cărpiniş, cu salariu anual 105 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriselor stat. org. şi normativului scolariu la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Cetăţii de peatră (p. u. C. Monostor.)

Cărpiniş, la 15 Iulie 1885.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 377. [1081] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Voivodenii-mari, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir liber şi doi stângeni lemne de foc.

2. Şinca-nouă, cu salariu anual de 200 fl. solvibili în rate lunari, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

3. Şona, cu salariu anual de 150 fl. solvibil în rate lunari.

4. Ludişor, cu salariu anual de 120 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

5. Luţa, cu salariu anual de 120 fl. v. a. solvibili în rate lunare.

6. Sâmbăta superioară apusană, cu salariu anual de 125 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

7. Herşeni, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

8. Veneţia superioară, cu salariu anual de 80 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

9. Grid, cu salariu anual de
a) în bani gata 120 fl. v. a.;
b) folosirea grădinei scolare;
c) cuartir liber în edificiul scoalei;
d) lemnele de foc necesari.

10. Sâmbăta inferioară, cu salariul anual de 80 fl, cuartir liber şi lemnele de foc necesare.

11. Dridif, cu salariu anual de 110 fl., şi cuartir liber în edificiul scoalei.

12. Hurez, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemnele de foc necesari.

Doritorii de ocupa vreuna din aceste staţiuni, au a-şi ascerne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, subscrisului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Făgăraş 12 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 438. [1077] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile de învĕţători din comunele bis. mai jos însemnate ale protopresbiteratului Braşovului I., pentru definitiva întregire a acestora, se publică concurs cu termin de *30 de ḑile dela datul de jos*.

1. La scoala capitală din Satulung bis. Sf. Adormiri, cu salariu anual de 350 fl., v. a. plătibil din cara bisericei în rate lunare anticipative.

2. La clasa II-a din Tărlungeni cu salariu anual de 200 fl., v. a. şi 3 stênjini lemne.

A) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Satulung se cere:

a) Să fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Să fi terminat cursul pedagogic sau teologic şi să aibă testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele elementare capitale şi diploma despre cunoascerea limbei maghiare. Cei mai cualificaţi şi cu pracsă, didactică vor fi mai preferiţi.

c) Să scie cânta şi propune cântările grădinăritul şi gimnastica.

În fine sunt obligaţi a ţinea scoală de repetiţiune.

Alegerea la această staţiune se va efeptuì la *6/18 August a. c.*

B) Dela aspiranţii de a ocupa postul din Tărlungeni se cere:

a) Să fi terminat cel puţin 4 clase gimnasiale cu succes bun.

b) Să aibă atestatul de cualificaţiune pentru scoalele populare şi diploma din limba maghiară, asemenea să cunoască cântările, grădinăritul şi gimnastica.

Cei mai cualificaţi şi cu pracsă vor fi preferiţi.

Suplicele instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă în 5 August a. c. la 6 oare p. m.

Braşov, în 6 Iuliu 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 283. [1116] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi învĕţătoreşti la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeşului se publică prin aceasta concurs cu termin pănă în *15 Septembre* 1885 şi anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei şi un agru de un pătrar de juger de pămênt.

2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi trimite suplicile instruite în înţelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, pănă la terminul acesta.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sebeşiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 337. [1122] 1—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apaţa, de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre leguitul seu bărbat George Puligan, tot din Apaţa, fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, şi se va aduce sentinţa de divorţ în absenţa sa.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităţei aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toţi interesaţii cu deosebire cei pêrîţi făcêndu-se atenţi la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 3 August 1885.

Nagy Lajos, preşedinte. **Gödri Sándor,** notar.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Joi 22 August (3 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 August 1885.

Trebue sĕ mărturisim într'adevĕr, că la o vreme eram puși pe gânduri de pantomimele inscenate la Budapesta și jur între ospitalii maghiari și amicabilii francezi, veniți de a admira esposițiunea din capitală.

Entusiasmul filo-maghiar și toastele cele învăpăiate ale francesilor pentru cultura și libertatea maghiară, pentru literații, componiștii și pictorii maghiari, lacrămile lui Lesseps la mormêntul celor treispredece revoluționari din 1848, — toate acestea într'o vreme mai că ne făcuseră a crede, că le-a reușit maghiarilor sĕ lege cu totul ochii cei scrutători ai francesilor, au isbutit sĕ presentese Ungaria, — după vorba românului — ca țara lui Pap János, unde oamenii buimăciți de multa libertate trăiesc lumea albă.

Dar temerile noastre încă dela inceput au fost numai momentane. Neatribuind întregei înscenării nici cea mai mică importanță politică, așteptam curioși sfêrșitul.

Sfêrșitul a urmat.

Francesii s'au dus mulțămiți până în suflet de cele esperiate (așa ziceau foile de prin capitală), ear maghiarii așteptau cu nerăbdare primii numeri din „Journal des Debats" „Republique Francaise" „Siécle" etc., cari sĕ glorifice lumei meritele și vîrtuțile nobililor, gentililor și marilor fii ai libertății dintre Tisa și Dunăre.

Dar ce sĕ vedi?! Toate acele au tăcut ca pământul. Mai trecură câte-va zile de o panică nedumerire... Ear adi entusiaștii nostrii compatrioți 'și-au perdut toate ilusiunile. Francesii cei mult ospĕtați i-au făcut de rușinea lumii.

Drept dovadă reproducem un articul al jurnalului „*Budapester Tagblatt.*" Articlul este intitulut **„Pays des Tziganes"** adecă țara țiganilor, după cum numesc francesii în conversații confidențiale patria noastră.

Eată-l:

„Copleșit de rușine apuc peana spre a scrie," — zice numitul raportor. Se scie cum-că societatea de francesi ce deunădi fù în Ungaria, a venit ca sĕ aibă ocasiune a ne cunoasce țeara. Aranjatorii escursiunei se legănau în speranța, că în urmarea acestei escursiuni relațiunile între Francia și Ungaria vor devenì mai amicabile, mai cordiale — căci a vorbì de relațiuni politice, pe cât timp esistă în va loare alianța noastră cu Germania, ar fi o nebuniă — că, cum zisei, legătura amicabilității se va mai strînge, că Franciei i se va da ocasiune d'a cunoasce cultura un gară. Oaspeții francesi veniră la Budapesta, o sĕptĕmână întreagă trăiră în „dulce iubilo," înotară în ameteli, ear toți aceia, cari aveau curagiul sĕ zică, că această modalitate de înfrățire este fără gust și fără rațiune, fuseră stigmatisați ca rĕi patrioți. Însĕ iute îi ajunse pe toți greața. Toți aceia cari mai mult au bĕut, s'au sărutat și au sbierat, se vaietă amar despre ingratitudinea francesilor și despre rĕutatea lor. Dacă voim sĕ vorbim precis, trebue s'o spunem, că scopul escursiunei era: a da motiv pressei francese, care până acum a ignorat de tot esposițiunea din Budapesta, sĕ scrie despre ea. Însĕ ce făcù pressa francesă?

„Cele mai mari foi din Paris d. e. „Journal des Debats," „Republique Française," „Siècle," „Pays," n'au fost nici representate; „Temps" nu a înregistrat nici un unic șir dela afirmativul sĕu corespondente. Foile de boulevard, în frunte cu „Figaro," da, se ocupă de Ungaria însĕ nu me întrebați cum?

„Figaro" istorisesce că în Ungaria se mănîncă „pomada cu care se ung mustățile," și cumcă în Arad o sobretă a îmbiat pe dl Lesseps sĕ-i ajute ca sĕ-și sporească familia. Dar acestea și multe altele din „Figaro" sunt jucării pre lângă cele ce se publică în alte foi de boulevard. „Mot D'Ordre" scrie într'un mod nimic mai puțin ca scandalos. Și pe lângă acestea, nici o unică foaiă din Paris n'a scris măcar un singur articul despre esposițiune. Până acum toate jurnalele au scris despre „festivități," dar nici o foaiă de boulevard n'a scris nici un cuvênt despre cultura, politica, literatura, arta, industria și comerciul nostru. Acea lume, carea nu cetesce decât foi francese, va crede că suntem o națiune ce nu face alta, decât mâncă bine, bea bine, joacă și iubesce (?) „Demi-Monde"-lor de genul bărbătesc din Paris trebue că le lasă gura apă după Ungaria, când în foile de boulevard cetesc comunicate precum sunt următoarele. „In „Mot D'Ordre" Jules Lermina secretarul societății internaționale de învĕțați eată ce scire din „Tátra Füred":

„Aici nu sunt de cât domni mari, Magnați, ce dispun de averi colosale, și săraci cari se pare că sunt protegiați de cei dintâi. Mai este o garnitură de păduri de brazi, de „csárdás" și de (vin de) tocai. Asta e prea frumos, dar eu totuș mai cu drag rĕmân un domocrat republican. Aici esistă o lume întreagă semi-aristocratică, cu o vătămătoare compătimire pentru poporul, pre carele nu vrea sĕ-l prea aridice. Se cumpĕră comune întregi, cu locuitori cu tot! Numai în Pesta esistă civilisațiune. D'acì în colo pretutindenea nu vedem decât barbarism din evul mediu.

„Despre jocul nostru național (csárdás) numitul oaspe scrie următoarele: „Jocul și musica esaltațiunea infernală a țiganilor, insuflețirea fantastică a poporului, asta e caracteristica ungurilor. Noi n'avem sĕ ne rușinăm de „polca" și „valsul" nostru, ba, ca sĕ spunem tot, nici de jocul nostru cel mai frivol, ce poartă numele „Cancan". Escesele noastre cele mai mari, punêndu le în asemănare cu csárdás ul, apar pe lângă el ca jucăriile fetițelor. Când musica infernală rĕsună, părechile formează grupuri; bărbatul îmbrățișează pe femeia drept țimpi, stă față de dênsa și-i privesce în ochi. Începe a bate din picioare pe acelaș loc, acì cu talpele, aci cu vêrful piciorului, eară țimpii se mișcă. Femeile încep a vibra pe la grumaz, se încovoae ca șerpoaicele, se despart de bărbat și apoi se încovoaie pe lângă el. După aceea ear se desparte jucătorul de jucătoare, fac întorsături, apoi eară se împreună, se îmbrățișază, se lingușesc, și astfel durează tot mereu admirabila mișcare. Din ochii strălucitori ai damelor și din buzele lor deschise se vede, că sunt aproape de cădere. Da, însă eată musica, comandează de nou; damele de nou se incoardă și asta durează astfel oare întregi. Damele sunt foarte obosite, dar nu sunt màlàcsite. Asta e ceea ce poetul o numesce: lassata sed non satiata": ele sunt obosite însă nu's îndestulite. Și sĕ nu credeți că ve vorbesc despre baiadere, ce sunt în delir. Nu. Sunt fete tinere și neveste din societatea cea mai aleasă, cari în vederea părinților și a mirilor iar se predau acestei intreprinderi, ce irită simțirile.

„Noi cei de Vest, când am vedea pre iubitele noastre făcênd niște mișcări al comediantismului erotic fățiș cu peptarele deschise și cu pantaloni negri, le am prinde de grumaz ca pe pisicile ce au făcut rĕu; și iute le am duce acasă unde apoi ar urma alte lucruri! Aici însă toate astea sunt lucruri firesci. Este permis fie-cui a juca „csárdás". Femeile 'l gustă după plac și de tot fără sfială întreprind acele lucruri serioase, ce formează o considerabilă epohă în viața conjugală. Doară ar însemna aceasta că în Budapesta este mai puțină moralitate ca alt undeva? „Eh bien" sĕ 'mi esprim părerea chiar.

„Peste tot aici nu esistă virtute. Aici nu esistă o căsniciă, carea nu ar fi în „comandite". Amorul precurge stradele în toate chipurile sale. Ce popor sunt ungurii! Unica concesiune ce în această privință au făcut-o civilisațiunii, se cuprinde în acea, că au lăpădat nădragii strimți. Pentru aceea însă femeile, cari sunt foarte drăgălașe, poartă vestmintele lor foarte îndrăsnețe și provocătoare. Noi francesii prin acestea suntem nițel surprinși. Iubirea noastră este mult mai discretă și mai puțin eroică. Noi jucăm „csárdás"-ul numai cu ușile încuiate...

„Într'un al 3-lea articol al sĕu dela 22 ale cur. scrie numitul oaspe între altele: Voi sĕ scriu, ținênd ochii la pământ despre o temă foarte gingașă. Însĕ spre ce scop ar fi o călĕtoriă rațională, dacă nu spre acela, ca sĕ nu vorbești nici când adevĕrul? Caută sĕ recunosc, că am fost surprins când în Pesta, în Tatra, în Arad și pretutindenea trebuì sĕ esperiez, cumcă istorisirile, pe cari noi din când în când le ceteam în Paris, dar nici odată nu le credeam de adevĕrate, — de fapt se întemeiază pe adevĕr. Așa da, noi vorbim și strigăm mult contra cafenelelor din Paris cercetate de femei? În Ungaria nu sunt d'acestea, dar se află scalde. De sigur veți fi cetit despre scăldile de marmoră ori de peatră? În Paris se recere, ca în restaurațiunile cercetate de dame, sĕ se facă damelor nitică curte, deși nu multă. Colo în jos trebile merg mai simplu. În Buda, carea este o parte a capitalei, aședată pe țermurile de dreapta ale Dunării esistă o baiă, ce poartă numele „Kaiserbad." La această baiă se află o restaurațiune deschisă unde musica militară concertează. Întrarăm la cafea, cerurăm o cartă pentru scaldă. Ne conduce în odaia de scaldă. Scalda e cufundată în pământ, ear zidurile sunt îmbrăcate cu marmor. Pe o treaptă ne coborîm în scaldă. Aici, — asta e ceeace scriu cu neplăcere și trăgânând, însĕ adevĕr înainte de toate, — grăiesci numai două cuvinte servitorului de baiă: „leányt ide!" Cinci minute după aceasta se deschide ușa și — cine ai poftit a venit....

„Ceea ce me pune în admirațiune e, că aceleași băi sunt cercetate de familii și de oameni onești, cari prin coridoare convin cu acele fete pe jumĕtate decoltate. Aceste fete umblă și prin restaurațiune, unde tata, mama, pruncii dejună, ear capela militară servesce cu musica. Aceasta amestecătură ne irită spre înverșunare, căci întradevĕr relațiunile noastre regretabile rĕmân foarte îndĕrĕtul celor ce se află aici. Vorbind adevĕrul, zic: prostituțiunea este o instituțiune națională în Budapesta și în Ungaria întreagă.

„Interesant ar fi sĕ se scie, dacă asta este urmarea vinului, ori a jocului? Nicăiri pe lume nu se esprimă sentimentalitatea brutală atât de escesiv, și nici unde nu se ivesce ea cu un cinism atât de inmediat. Ceea-ce scriu despre „Kaiserbad" se potrivesce la toate băile din capitala Ungariei, fără d'a mai vorbì și despre jocuri, la cari fie-care jucătoare stă la dispositiunea fie-cui."

Ce amară desamăgire!

Revista politică.

Am comunicat la timpul seu cetitorilor acestui ziar uneltirile evreești din România, cari prin consângenii lor din Londra au denunțat regimul și parlamentul român pentru călcarea tractatului de Berlin și persecuțiunile înscenate în contra evreilor din România — premierului englez dl Salisbury.

Drept rĕspuns la machinațiunile aceste, evreii din Tulcea au adresat ministrului de esterne al României următoarea rugare.

„Domnule ministru! Luând cunoscință din ziare de reclamațiunile, ce s'au înfățișat zilele trecute domnului marchis de Salisbury, primul ministru al Engliterei, de cătră coreligionarii nostri din Londra, privitoare la nisce pretinse persecuțiuni, ce am suferì noi israeliții din România, dela guvernul țĕrei. Subscrișii, membrii ai comunității israelite din Tulcea, ne am credut datori sĕ îndreptăm alăturatul protest primului ministru engles pentru a nu se acredita un singur minut asemenea false sciri, rugându-ve respectuoși, domnule ministru, sĕ binevoiți a lua și domniavoastră cunoscință. Binevoiți, ve rugăm, domnule ministru, a primì asigurarea consideratiunii noastre celei mai înalte."

Eată și protestul:

„Escelenției Sale dlui marchis de Salisbury, prim-ministru."
Londra.

„Comunitatea israelită din districtul Tulcea vine, prin subscrișii, a adresa Escelenției voastre cele mai vii protestări contra reclamațiunilor adresate de curênd Escelenției Voastre de cătră regnicolarii lor din Londra în privința unor pretinse persecuțiuni, de cari ar suferì israeliții din România din partea guvernului țĕrii. Comunitatea israelită dechiară adi aceste aserțiuni cu totul neîntemeiate, de oare-ce guvernul român, la anecsarea acestei provincii, a dat drepturi politice israeliților, până atunci supuși otomani, și de atunci ei se bucură de ele participând la afacerile publice, atât ca representanți, cât și ca funcționari ai statului. Cât despre micul numĕr de coreligionari, cari n'au câștigat încă deplina bucurare de aceste drepturi, ei sunt protejați ca și ceilalți strĕini de legile constituționale ce domnesc în acest regat."

Cestiunea ocupării insulelor Caroline n'a ajuns nici până acum la un desnodămênt final. O telegramă din Madrid anunță, că bastimentele spaniole au ocupat insula Yap și grupa Pelen fără a da de vr'un vapor sau drapel german. Scirea aceasta a produs în Madrid o mare bucurie. Dealtmintre manifestațiunile antigermane continuă în toată Spa-

nia; în Barcelona au fost demonstrațiuni foarte serioase. Studenții din Sevilla au adresat căpitanului general din Andalusia cererea de a-i primì la nevoie ca voluntari în contra Germaniei. Astfel în Spania. În Germania se pregătesce o „carte albă," în care se vor publica toate notele diplomatice schimbate între ambele guverne în afacerea aceasta.

Semn că lucrul e foarte serios.

Espulsiunea sudiților străini din Germania se continuă în mĕsurile cele mai mari. Șeptezeci și șase de supuși ruși și austriaci din Danzig au primit ordonanță dela poliție, ca sĕ părăsască Germania până la 1 Octombre; între acești oameni sunt mulți stabiliți de ani de ḑile ca comercianți, proprietari etc.

De ale „Kulturegylet"-ului.

Au trecut și ḑilele „Kulturegylet"-ului. Multe s'au vorbit acì, așa încât nici nu am apucat bine a ne da sama despre acel chaos grozav de cuvinte, cari umple coloanele numerilor mai recenți ale jurnalelor Clușene.

Mai caracteristice ni se par dintre toate două cuvêntări, una a lui Bartha și cealaltă a deputatului Orbán ținute la adunarea generală din 31 August a. c. Eată un pasagiu din cuvêntarea celui dintâi:

„Suntem acusați, că noi am voi sĕ împedecăm pe nemaghiari in desvoltarea și în folosirea limbei materne. A bunăsamă nu s'a luat în considerare acea împregiurare simplă, că nici cu mijloacele disponibile nici cu altele la cari am putea conta nu se poate despoia o națiunalitate de limba sa, nici nu se poate împedeca în desvoltarea naturală a rasei sale. În nisuința aceasta ne-ar împedeca toți acei factori, cari au influință asupra formărei susținerei și individualității raselor. Inzadar am încerca prin scoală, căci ne-ar împedeca vatra părintească. A despoia un popor de limba și însușirile lui individuale, însemnează a-i distruge vetrele stremoșesci și nimicì toate tradițiunile. Compatrioții nostri de altă limbă pot fi liniștiți de oare-ce asociațiunea noastră nu nutresce astfel de tendințe resboinice; nici chiar statul ungar nu urmăresce astfel de tendințe, căci atunci ar procede ca și legiunile romane, cari în scurt timp i-a prefăcut pe daci în români. Putem fi liniștiți mai cu samă pentru aceea, că tendința amalgamisărei cu forță nu a caracterisat nici odată națiunea maghiară Pe cei ce au venit i-am primit bucuros; dar n'am siluit pe nimeni. Naționalitățile acelea, cari s'au contopit cu maghiarii, precum kunii, bissinii, armenii au săvêrșit actul contopirei de sine și fără nici o silă din afară. Eu cred că nu se află nici unul între noi, care ar crede, că sasii și românii ar voì sĕ proceadă tot astfel; și dacă „Kulturegylet"-ul 'și-ar fi propus astfel de ținte de contopire, eu nu i-aș fi membru (?), căci în casul acesta n'aș privì reuniunea de o corporațiune a unor indivizi, ce lucră pe teren practic, ci de o asociare netrebnică a unor utopiști."

Păn'acì dl Bartha.

Blasiu Orbán în vorbirea sa comentează prin unele date cuvintele lui Bartha, declarându-se, că ideile espuse de antevorbitorul seu le primesce de ale sale.

Estragem din cuvêntarea lui Orbán următoarele pasage:

„Ce se întêmplă? Pe poporul nostru maghiar ni-l valachisează înaintea ochilor. Puterea financiară a „Albinei" dispune de o considerabilă sumă de bani, câștigată nu sciu de unde; fiii poporului studiază la gimnasiile din Năsĕud și Blaș, lipindu-și la sfêrșitul numelor câte un „i" sau un „iu".

Însĕ aceștia nu sunt periculoși, dar periculoasă este împregiurarea, că numĕrul lor se sporesce din ḑi în ḑi. Am făcut unele studii în privința aceasta și am ajuns la triste esperiențe. În Ciuc-Sereda d. e., unde mai nainte nu se aflau decât numai foarte puțin ortodocși, sunt aḑi 15,000 români de oare-ce au ocupat comunele mărginașe."

Aici mai adauge vorbitoriul unele date culese de dênsul și esprimându-și părerea de rĕu, că nu poate saluta la această adunare generală pe frații români și sași, continuă astfel:

„*Că mai esistă români pe pământ, eu cred, că numai noue ni se poate mulțămì*, și ei totuș nu simpatisează cu noi. Noi locuim într'o țeară, patria lor este în cinci țĕri. Religiunea, naționalitatea lor este pretutindenea sugrumată, numai statul nostru nu le vatămă nici confesiunea, nici limba și i face părtași de toate libertățile. Și cu toate acestea ei ar sta ori când gata, ca în alianță cu muscalul sĕ rumpă Ardealul de Ungaria."

Și se mai ḑice că în sinul „Kultur-egylet"-ului nu se face politică!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Cernăuți, 6/18 August 1885. În Nr. 70 al foaiei „Telegraful Roman" s'a publicat o corespondință datată Cernăuți 4 Iuniu 1885 și semnată de „y", drept rĕspuns la articolul meu din Nr. 65 al acestui ḑiariu.

Nefiind în Cernăuți pe timpul, în care numĕrul respectiv sta la dispositia membrilor în cabinetul de lectură al Societății pentru cultura și literatura română, n'am avut norocirea a cetì la timp acea corespondență, căci la țeară nu se află gazete românesci (!) în casele preoților și ale învĕțătorilor nostri! Am aflat deci de acel rĕspuns de abia acuma la reîntoarcerea mea.

Me cred datoriu cu un contrarĕspuns; dară întrebarea e: ce feliu de rĕspuns sĕ dau la acea corespondință direasă din cap până în picioare tot cu amenințări teribile, că într'o bună dimineață mi s'a pune și „onorabilul meu nume în vre-o foaiă și se va spune lumii, că și eu am desertat din taberă?" etc. etc.

Prea stimata Redacțiune a „Tel. Rom." a aflat de bine, sĕ pună sub liniă la acea corespondență plină de iubire frățească o notiță foarte instructivă pentru toți românii, cari se apucă a scrie prin foi despre conaționalii sei.

„Publicăm această corespondență — se ḑice în acea notiță — „ca rĕspuns la cele publicate în numĕrul 65 al ḑiariului nostru. Cu durere trebue însĕ sĕ observăm, că corespondența se ocupă prea mult cu personalități, ceea ce ii detrage mult din valoare."

„Puținele lucruri ce ni se comunică din frumoasa Bucovină noi le cetim cu mare atențiune, și ni s'ar face mare serviții, dacă afacerile naționale-bisericesci s'ar tracta mai cu deamĕruntul și mai obiectiv."

„Noi cu plăcere deschidem coloanele ḑiariului nostru pentru frații din Bucovina, dacă însĕ ei nu se vor desbrăca de personalități, din cari nime nu se zidesce, vom fi siliți a le denega ospitalitatea." — Recunoascem intențiunea nobilă a prea stim. Redacțiuni și i mulțămim din toată inima pentru dechiararea dată, că deschide cu plăcere coloanele ḑiariului ei pentru frații din frumoasa Bucovină, dară nu cu scopul, ca prin corespondințe de feliul celei a onor. „Y" sĕ se samene discordie între frați, ci ca pe frați sĕ-i adune și prin unire sĕ-i întărească la lucrul comun pentru înaintarea intereselor noastre naționale-culturale.

În fața acestei dechiarări și intențiuni laudabile nu me pot destul mira, cum de prea onoratul redactor al „Gaz. Trans." primesce în coloanele prețuitului seu ḑiariu ori ce corespondință i-ar veni din Bucovina, fără de cea mai mică reservă sau notiță din partea sa!

Sunt și eu pentru „a cerne neghina din grâu", ca sĕ se cunoască cine-i român și cine-i numai de interes; dară trebuie luat sama la cernut sau mai bine ḑis, ciuruit, ca sĕ treacă prin ciur numai neghina, dară nu cu neghină și grâul.

Se ḑice — așa mi spusese ḑilele trecute un frate din Transilvania, cu care me întâlnisem, cumcă onor. dn redactor al „Gaz. Trans." a scoposit și scoposește prin primirea a ori-ce corespondențe din Bucovina a deștepta între frații din mica dar frumoasa țară a fagilor oare-care interes pentru cetirea și abonarea foilor române de peste Carpați.

Foarte bine! dar scopul nu sânțesce ori-ce feliu de mijloace și dacă scoposesce onor. dn redactor a deștepta interesul bucovinenilor pentru cetirea foilor românesci, atunci mi-aș lua libertatea a da în privința aceasta următoriul sfat.:

Onorata redacțiune a „Gaz. Trans," binevoiască spre acest scop a trimite în decurs de 6 luni 100—150 esemplare la adresele ce sunt gata a le da, dacă se vor cere. Aceste esemplare sĕ se trimită regulat cu risicul de a nu putea încasa nici o para pentru dênsele.

În acest timp sĕ se prourmeze cât se poate cu corespondențele din Bucovina, care însĕ trebue scrise obiectiv și în spiritul înțelegerii, sĕ arete relele, de cari suntem bântuiți, în toată golătatea lor, dar așa ca corespondențele sĕ ne zidească, eară nu sĕ ne râsipească.

Și dacă și acest mijloc nu va ajuta, atuncia — sincer vorbind, — am gătat cu toate mijloacele pentru a deștepta interes pentru cetirea foilor românesci! Foarte tristă observare! dee Domnul ca sĕ me fi înșelat!

Împregiurările actuale sunt foarte critice pentru toți românii ortodocși or. din Austro-Ungaria în fața agresiunilor confesionale și naționale, ce se fac, și de bunăsamă, că nu-i cu cale ca noi sub astfeliu de împregiurări sĕ stăm a ne mânca unul pre altul prin foi și apoi încă pentru lucruri secundare.

Din acest punct de vedere me rețin a-mi da socotința mea asupra valoarii corespondenței onor. frate „y" spre a nu-l irita și mai tare. Eară spre a-l chiarifica despre ținuta mea națională îl rog, ca sĕ fie liniștit, căci nu voiu deserta nici odată din tabera românilor conduși de idea progresului adevĕrat și așa dară nici nu me tem, ca nu cum va într'o bună dimineață sĕ mi dee și numele meu publicității și sĕ-mi denege în fața lumii naționalitatea românească, căci sunt român, am purtat opinca românească și apoi nici nu sunt înrudit cu cei „cu musca pe căciulă" pe cari așì avea datorința morală ai apĕra în contra atacurilor din partea onor. corespondenți ai „Gazetei Transilvane." Fie onor. „y" încredințat, că nu voiu lua nici odată în apĕrare nedreptățile, care s'ar face prin simonie și nepotism chiar și din partea fratelui meu: de altă parte o ḑic încă odată că țin cu totul de neprudinte a denega unuia sau altuia naționalitatea Scim noi ce scim! Și cel prudinte nu le spune toate câte le scie...

Ce se atinge mai departe de dorința esprimată de dl „y," ca sĕ-i spun, la ce se mărginesce activitatea societăților din Cernăuți, de cari ḑice, că le am luat în apĕrare, apoi declar, că nu-mi cade greu a repeți și cu această ocasiune, cumcă societătile lucră cât, va sĕ ḑică, după mĕsura, în care sunt ele sprijinite moralminte și materialminte de publicul român din țeară

În special de „Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina" pe care o numesce fals onor. „y" și „societatea pumnuleană și de unde trebue sĕ conchid că domnului nici după nume nu o cunoasce bine, sunt în stare a constata cu mare bucurie, ca unul ce am luat parte la adunarea generală a acestei societăți, ținută în 8/20 Iuliu a. c. cumcă puținii ei membri au documentat mare interes pentru scopurile culturale, ce le urmăresce această societate în țeară, petrecênd în desbateri neintrerupt dela $9^1/_2$ oare a. m. până $4^1/_2$ oare. p. m.

Adunarea generală în unanimitate i-a votat comitetului societății deplină încredere și a desmințit în mod eclatant toate câte s'au scris contra lui prin „Tribuna," și „Gaz. Transilvaniei." Eară în budgetul Societății propus de comitet și primit de adunarea generală cu unanimitataa voturilor s'au trecut mii de florini v. a. pentru a putea realisa măcar în parte tendințele culturale ale societății.

În scopul ridicărei unui monument modest pentru nemuritoriul Arone Pumnul s'au votat 10.000 fl. ca ajutoriu pentru clădirea unei scoale poporale cu limba de propunere „românească" în suburbiul Cernăuților, Orecea — 100 fl.

250 fl. pentru cumpĕrarea de recuisite necesare pentru copii sĕraci de pe la scoalele poporale.

200 fl. ca subvențiuni pentru elevi de meserie.

Mai multe sute florini pentru spese neprevĕḑute ca ajutoare pentru tineri universitari.

400 fl ca avans unui profesor din Suceava pe conta a doua cărți didactice compuse pentru clasele paralele române dela gimnasiul gr. or. din Suceava, cărți tipărite pe spesele „societății" ș. a.

Societatea mai administrează apoi și următoarele fundațiuni:

a) fundațiunea pumnuleană, carea are o avere de aproape 14,000 fl. din a cării procente se distribue stipendii de câte 100 fl. și ajutoare momentane studenților universitari,

b) fundațiunea contelui Emanuil Logoteti cu capital de 3000 fl. din al cărui venit se dau: 1 stipendiu de 50 fl. unui gimnasist din Suceava și 2 stipendii tot de câte 50 fl. la 2 eleve dela scoala comunală superioară de fete din Cernăuți.

c) fundațiunea doamnei Agnes Popovici cu cap. de 2200 fl. pentru studenți rom. dela gimnasiul din Suceavă.

d) fundațiunea dlui Alesandru Popovici cu cap. de 1000 fl. pentru elevi dela scoala agronomică din Cernăuți;

e) fundațiunea protopresbiterului Dimitriu Seretean cu cap. de 2000 fl. pentru studenți universitari;

f) fundațiunea doamnei Elena Seretean cu cap. de 1000 fl. pentru o copilă, ce studiază la scoala de fete din Rădăuți.

Din aceste date se vede, că societatea aceasta tot lucră ceva și avem speranță, că activitatea ei culturală se va mări din an în an tot mai mult

Cumcă în privința literară această societate nu lucră mai nemică este adevĕrat, și vina la aceasta o purtăm cu toții, și de această vină nu-l putem dispensa nici pre onor. „y" precum nici pre toți aceia, cari au scris prin foi românesci articoli fulminanți în contra acestei societăți. Căci dacă sunt dlor în starea critică și a scrie prin foi, de ce sĕ nu fie în stare a ne fericì și cu lucrări literarie?!

De societatea filarmonică „Armonia" nu pot decât sĕ constatez cu plăcere cumcă și ea după îm-

prejurări este destul de activă în cultivarea muzicei naționale și bisericesci. Ea escrie și premii pentru opuri musicale.

Ḑiua de 6/18 August, care este și ḑiua nascerii Maiestății Sale, prea grațiosului nostru Împĕrat ne-a dat plăcuta ocasiune, de a admira desteritatea cu care au esecutat membrii societății acesteia în biserica catedrală o liturgie foarte frumoasă, compusă pentru cor mixt, la care au participat întâiaș dată și 15 domnișoare cu permisiunea Eminenției Sale, păr. Mitropolit. Cât de împutarea, ce li s'a făcut membrilor societății „Armonia", cumcă între olaltă conversează mult în limba germană, este adevĕrată, și dorim și așteptăm dela dlor, ca sĕ se lase de obiceiul acesta și sĕ-și schimbe ideile, când sunt ei numai de ei în limba dulce, frumoasă și armonioasă românească. Și făcênd aceasta, fie siguri, că vor fi mai respectați chiar și de străini.

Ce se atinge mai departe de activitatea societății a treia din Cernăuți, ce poartă falnicul nume: „Academia ortodoxă," vor sci sĕ scrie lucruri mai esacte onorații dni: Cato, Călĕtorescu, Il sciți, etc. Mie îmi rĕmâne numai a spune, cu mare părere de rĕu, cumcă cântarea bisericească corală, după cum o practică academicii nostri ortodocși, nu corespunde așteptărilor publicului, și mulți auḑitori părăsesc adese biserica, spre a nu li se ofensa auḑul. De oare-care activitate pe terenul retoricei sacre n'am sciință, și așadară nici nu pot sĕ spun nimică.

Dară precum nime n'a picat încă cu „hîrsobnicul din ceriu," așa și dela această societate, tĕnĕră fiind, nu putem cere lucruri depline, și avem speranță cumcă cu încetul va cresce, va înflori și va aduce fructe însutite și va contribui mult la întărirea și respândirea scumpei noastre legi.

Atâta ca rĕspuns la corespondența din Nr. 70 al „Tel. Rom." și închiei cu declarațiunea, că de acum înainte nu voi mai rĕspunde la corespondențe de feliul celei a onor. „y." X.

Munții apuseni, August 1885. Onorată Redacțiune! În sfĕrșit, după o ḑi care ne pusese pe grija cea mai mare, din causa ploii ce fusese toată ḑiua, eatăne cu ajutoriul lui D-ḑeu la 4/16 August în călătorie printre romanticele ținuturi ale Arieșului, cătră comuna Vidra, la adunarea generală a desp. VII al asociațiunei.

Da, ḑiua de 3/15 August ne însufla cea mai mare temere că afară de biuroul despărțămêntului, alt cineva străin nu va putea lua parte la această adunare. Ne ḑiceam, pare că natura însăși încă voiesce a ne paralisa scopul. În spre sară vedem numai, nu spre puțina noastre mângăiere, că norii încep a se împrăscia în toate părțile, ear cerul încetul, cu încetul începe a se limpedi, așa încât temerea începú a dispărea, luând locu-i o rază de speranță, carea nici că ne-a înșelat, arătânduni-se ḑiua de 4/16 August cât se poate de veselă. Parcă ni-ar fi ḑis, puțin credincioșilor, nu credeți voi că se poate schimba totul altfel, de cum voi cugetați. Destul că, vĕḑênd frumoasa ḑi, deși unii din câți au avut voie a lua parte la această adunare, descurajindu-i ḑiua precedentă, au rĕmas acasă, totuș în rĕsăritul soarelui un numĕr frumos 'și-au luat drumul cătră locul destinat.

A călători pe astfel de locuri e cât se poate de plăcut și atrăgătoriu tot odată, și cum nu, vĕḑênd de o parte romanticele ținuturi acoperite cu păduri, ierburi sau cereale, de altă parte privind la apa limpede ca cristalul din Arieș, unde se pot vedea și cele mai mici fire de năsip.

Ș'apoi, călătorind pe astfeliu de locuri, e cu neputință ca călătoriul sĕ nu'și revoace în memorie, că acestea locuri au fost leagănul unor martiri de ai națiunei române. Că pe acestea locuri au horit..... cari au contribuit mult la eliberarea noastră. Cum ḑisei, nu poate omul călători pe acestea locuri fără a'și readuce aminte de acei bărbați și de cei presenți.

Dar sĕ reviu la obiect; după o călătorie la unii mai lungă, la alții mai puțin lungă pe la oarele 10 ½ oaspeții esterni începură a ajunge la locul destinat, unde biroul, cu directorele în frunte, fu întâmpinat de cătră preotul local Petru Nicola cu un „bine ați venit."

La oarele 10, în corpore, ne luarăm drumul cătră biserică, locul destinat pentru ținerea ședinței, unde o mulțime de popor bărbați, și mueri, bătrâni și tineri îmbrăcați sĕrbătoresce, și suprinși de un numĕr așa de mare, asceptau venirea oaspeților.

La 11 ½ fiind adunați în biserică, pe lângă un numĕr considerabil de inteligență preoți, advocați, comercianți, învĕțători, stud. și o cunună frumușică de dame și domnișoare, directorele desp. păr. ppresbiter al Abrudului Ioan Gall, prin o cuvântare acomodată desfășurând în ea, însemnătatea culturei, scopul ce'l urmăresce asociațiunea și, în legătură cu acestea pe marele bărbat al nostru, de pie memorie Andreiu Șaguna, ca pe urḑitoriul, sau unul dintre principalii inițiatori ai acestei asociațiuni, — după cari cu o salutare de „bine v'am aflat," între urări de sĕ trăiască, dechiară adunarea de deschisă; la care păr. Petru Nicola în numele vidrenilor mulțămesce.

Din raportul comitetului, cetit prin secretariul I. Tĕrnăvean, voiu amintì următoarele: desp. are 3 membrii fundatori, 8 membrii ord. pe vieață și 37 membrii ord. cu câte 5 fl., — un numĕr acesta destul de frumușel, — că, s'au administrat la casa centrală pro a. c. la vreo 70 fl., că, agenturile, dela care se asceaptă a se desvolta în viitor o mare activitate, s'au înființat preste tot locul, că, ceea ce cu durere trebue amintită, oamenii nostrii 'și-au cam perdut zelul față de această asociațiune.

Raportul se ia spre sciință; după cari au urmat alegerea comisiunilor pentru înscrierea de membrii noi și încasarea restanțelor.

Înainte de așì începe comisiunile lucrarea lor, păr. ppresbiter al Câmpenilor Romul Furduiu în termini populari, esplică poporului causa pentru ce s'au adunat atâța domni în Vidra, esplică scopul ce'l urmăresce asociațiunea, arĕtând că din banii, cei ce se contribuesc la această asociațiune se ajutorează tineri români cari învață bine, dar sunt lipsiți de mijloacele traiului.

Da, foarte la loc a fost aceasta esplicare cătră popor, căci numai prin astfeliu de esplicări vom fi în stare a'l aduce pe popor la cunoascerea scopului urmat de asociațiune.

După vorbirea aceasta, ascultată cu mare atențiune se suspinde ședința pentru înscrierea membrilor noi.

Cu această ocasiune s'a adunat o sumă de vre-o 200 fi. făcêndu-se și un membru ordinar pe vieață cu 100 fl. anume: Mihail Gomboș jude în Vidra de sus.

Conform programei, au urmat reconstituirea comitetului, carele în urma renunțărei firme a biroului, se constituesce astfeliu: directore Gherasim Candrea adv. în Câmpeni, ear membrii în comitet: Romul Furduiu ppresbit., Iosif Crișan adv., Ales. Danciu, directore de băi, Ioane Todescu par. Simion Caian, medic, Teofil Gherasim, comerciant.

Procsima adunare s'a decis a fi în Câmpeni.

Președintele, constatând că obiectele sunt deja eshauriate, mulțămind celor presenți pentru participarea la aceasta adunare, dechiară adunarea de închisă.

Apropo. Era sĕ uit că, din partea oficielor politice am fost onorați de subjudele cercului Câmpeni Vlasa Iános, acompaniat de 3 gendarmi!?

Atât ca parte oficioasă, față de care nu mai o mică obiecțiune.

Precum anticipaiu, chiar și în raportul comitetului se constată ca zelul locuitorilor din părțile acestea au cam dispărut, ceea-ce provine cu deosebire de acolo că, tineretul atât cel ce se ocupă cu studiul la gimnas. sau vre o facultate cât și cel industriar, apoi scoala de fetițe din Câmpeni în present, precum și reuniunea femeilor române din Abrud și jur, al cărei scop este înființarea unei scoale de fetițe în Abrud, — au fost prea puțin, sau de loc, pr. reuniunea femeilor, considerate la distribuirea ajutoarelor din fondul asociațiunei, împregiurare care au făcut și face sânge nu prea plăcut și, cu tot dreptul, căci, dacă oamenii în zelul lor au jertfit, și jertfesc spre scopul asociațiunei, poftesc ca la rêndul lor oameni lipsiți de mijloace din părțile acestea sĕ fie luați în considerare. Cei chemați, la împărțirea ajutoarelor, n'ar trebui mai sus ḑisele se le peardă din vedere, le ḑic acestea nu din patimă ci, din adevĕrata convingere că luânduse în considerare se va ajuta mai muit scopului.

După adunare oaspeții au fost invitați la un prânz comun, unde sub cracele unui mĕr ne-am așezat vreo 40—50 de inși.

Se înțelege că, vinul veselind inima omului, ni-a veselit-o și pe a noastră, urmând cu acel prilegiu toaste: primul de direct. pentru casa domnitoare, apoi președintelui și comitetului central, pentru oaspeți, dame, popor etc. Era ceva pătrunḑător a vedea cum poporul 'și ridica pălăriele, sculându-se în picioare, de câte ori vorbia cineva, și esprimându-și bucuria prin cuvinte că, ḑiua aceasta nu o vom uita-o noi cu grabă, și sĕ trăiți dlor etc.

Astfeliu a decurs această adunare, ear pela oarele 7 seara după câte o strângere cordială de mâni ni am luat adio unii dela alții, ducênd cu sine fie-care cele mai plăcute suveniri despre aceasta adunare, carea după părerea tuturor a fost preste așteptare, după semnele ḑilei premergătoare.

Un participant.

Varietăți.

* (Dela asociațiune). In ședința a doua și ultima dela 30 Aug. n. după autenticarea potrocolului șed. I se cetesc telegramele sosite mai târḑiu, apoi se cetesce raportul comitetului, în care se arată pașii făcuți pentru zidirea localului scoalei de fetițe, starea averei, care la finea a. 1884 e de 109,574 fl 84 cr., despre împărțirea stipendiilor și ajutoarelor, înmulțirea bibliotecei, despre activitatea filialelor etc. Pentru membrii reposați esprimă adunarea condolență prin sculare. În locul reposatului membru al comitetului V. Roman se alege dl Z. Boiu asesor consistorial în Sibiiu. Comisiunea pentru inscrierea membrilor raportează, că a încassat 1016 fl. Membru fundator s'a făcut unul, membrii pe viață 8 inși. Adunarea viitoare se decide a se ține în *Alba-Iulia.*

* (Strămutarea direcțiunei postale din Sibiiu la Cluș.) De câte-va ḑile se vorbesce mult p'aci despre acest obiect, afirmându-se cu siguritate, că direcțiunea postală are sĕ fie strămutată la Cluș. „Kolozsvári Közlöny" ḑice, că ministrul de comunicațiune și lucrări publice bar. Gavriil Kemény ar fi cercetat edificiul oficiului de mĕsurarea competințelor și l-a găsit bun pentru stabilirea direcțiunei postale. Strămutarea se va face îndată ce se va termina zidirca palatului financial din Cluș. Se aude că chiar, direcțiunea financială, ba și comanda militară are sĕ fie strămutată. Mult ne mirăm, că au abḑis clușenii de a mai pretinde și institutul alienaților din loc, pentru care făcuseră nu de mult vorbă, sub cuvênt că din toate punctele de vedere ar fi mai potrivit și mai necesar în Cluș ca la Sibiiu.

* (Pulszky, ungurii și francesii). „Noi am arătat francesilor" scrie bĕtrânul — într'un numĕr mai recent al „Pesti Hirlap"-ului, că cu ocasiunea mult renumitei noastre ospitalități am uitat foarte adese-ori toate regulele bunei cuviințe, cari cer mai întâiu sĕ ne îngrijim pentru comfortul damelor și al oaspeților. S'a întêmplat nu arare-ori, că noi ne-am imbulzit la mesele așternute, pe când francesii nu mai aflau loc și trebuia sĕ 'i facem pe compatrioții noștrii atenți, că francesii stau în picioare. In fie care cas ca și acesta, respectivul compatriot afla de cuviință sĕ se scoale vecinul seu, iar nu el însuș. Am arĕtat oaspeților noștri, că aristocrația noastră cu puțină excepțiune, e departe de arte și literatură, chiar și atunci, când aceasta e representată prin francesi excelenți, cum a fost în casul present. Pentru ca oaspeții sĕ se convingă și despre aceea, că în vinele noastre nu curge sângele evlavios fino-ugric, ci sânge selbatic turcoman, s'au aflat și de aceia cari înferbintați de vin au trântit de pĕmênt și au spart în antișambrul museului după datina străbună nu numai păharele ci și sticlele. Spre norocirea noastră, pe timpul acela mai era de față numai un frances, care fiind întunecat și el de cap, poate că nu a observat această turbare. Așì fi depus bucuros un astfel de hîrb în museu, de nu cumva m'aș fi convins, că el va fi ultimul suvenir al vechiului betyarism; de oare-ce însĕ spre îndestularea mea știu, că astfel de scene, cari nu pot sĕ se întêmple în o societate cultă nici când, ce e drept au devenit și la noi mai rari, dar încă tot nu sunt pe deplin stigmatisate de opiniunea publică, de aceea am dispus simplu sĕ se mature."

* (După întrevederea dela Kremsier.) Țarul s'a dus la Kiev. Mĕsuri estraordinare s'au luat pentru siguranța Țarului. Ḑiarele din Kiev au primit ordinul sĕ nu publice alte raporturi decât cele oficiale despre visita Țarului. În toate casele, fără escepțiune s'a constatat numĕrul locuitorilor. Pe stradele pe cari a trecut Țarul s'a visitat toate pivnițele și magazinele, și s'a dat ordine sĕ se sisteze lucrările pentru edificiele ce se construesc din nou. Linia ferată era păzită cu asprime și nimeni nu se putea apropia de dênsa fără o legitimare specială. Mii de polițiști din Petersburg, Moscua, Charkow, Poltava și alte orașe au sosit în Kiev. La gară s'a așezat o adevĕrată casarmă de jandarmi și personalul gărei a primit ordinul sĕ 'și părăsească locuințele din gară pentru câte-va ḑile și sĕ dea cheile comandantului jandarmeriei. Țarul a putut fi așadară liniștit.

Loterie.

Mercuri în 2 Septembre 1885.

Sibiiu: 52 87 78 28 89

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Septembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.20	99.10
Renta ung. de hârtie	92.45	92.35
Sorți ungurești cu premii	118.30	118.25
Sorți de regularea Tisei	123.25	123.25
Renta de aur austriacă	109.05	109.—
Acțiuni de bancă austro-ung	869.—	870.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	288.50	288.50
Galbin	5 89	5.98
Napoleon	9.88	9 87
100 marce nemțești	61 05	61 25
London (pe poliță de trei luni)	124.40	124.65

Nr. 4239 Scol. [1120] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundaţiunea „Francisc Iosefină“ se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu şi adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner jurist la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenţi la scoalele medii în patriă.

Aspiranţii la aceste stipendii au să documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt şi trupesce sănătoşi;

d) Că au trebuinţă de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1121] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian şi din fundaţiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscrişi în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranţii la aceste stipendii au a-şi ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscrişi la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulţămitoriu şi în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 14 August 1885.

(1115) **Escriere de concurs.** 2—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a. format de cătră consorţiul preoţilor şi învăţătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învăţătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoţi şi învăţători cari sunt membrii ai acestui consorţiu;

b) în lipsa acestora altor têneri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea şi calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiţi la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* şi *b.*, stipendiul se va conferì şi la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinţi se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiţi, i vor dedica carierei învăţătoresci avênd să percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa şi pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoţi şi învăţători, ai căror tată este membru al acestui consorţiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenţilor;

b) între ceilalţi concurenţi se vor preferì cei cu clasificaţiune mai bună din studii;

c) în condiţiuni egali se vor preferì concurenţii ai căror părinţi au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obţinea acest stipendiu, au de a-şi instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 şi

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de **Crainic**, prot. preşed. consorţ. **Iacob Germanu**, not.

Nr. 296. [1098] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor învăţătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din comunele mai jos enumerate în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs până în *25 August a. c, st. v*

1. Cohalm, cu salariu anual 150 fl., cuartir, lemne de foc, şi usufructul dela drepturile comunale precum: dreptul la ghinde etc., în rênd cu ceialaţi locuitori.

2. Bogata olteană, cu salariu anual 80 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Fântâna, cu salariu anual 150 fl., şi lemne de foc.

4. Paloş, cu salariu anual 150 fl., solvinḑi din cassa comunală în patru rate şi cuartir liber.

5. Mercheaşa, cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc, precum şi usufructul dela toate drepturile comunale: dreptul de ghindărit etc.

6. Filia Jimbor, cu salariu anual 70 fl., cuartir şi lemne de foc.

7. Criţu cu filiile sale Meşindorf şi Cloasterf cu salariu anual 163 fl. 50 cr., cuartir şi lemne de foc.

8. Felmer, cu salariu anual 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

9. Ticuşul rom., cu salariu anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învăţătoresci, au aş subşterne petiţiunile, instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopopesc greco-oriental al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 26 Iulie, 1885.

Nicolau D. Mircea
adm. prot.

Nr. 258. [1119] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit şi 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus şi de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl, cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

9. Ribiţa-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

11. Sălişte, cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

14. Zdrapţi-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit şi 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Ad Nr. 287. [1109] 2—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl.

2. Cupşeni, cu salariu anual 200 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.

4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.

5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.

6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.

7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.

8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.

9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.

10. Dobric cu Dobriţinaş, cu salariu anual 150 fl.

11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.

12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.

13. Maşca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanţii au a-şi înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupşeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 507. [1101] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Târnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin până la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Fărău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a. cuartir şi lemne.

7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.

8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

10. Chincis, cu salariu de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne.

11. Sălcud, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 351. [1100] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochie de clasa a III-a din Hurez, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, venitele stolari dela 84 familii, folosirea cimiteriului şi de fiecare familie câte una ḑi de lucru cu palma, computate dau un venit de 228 fl. v. a.

Doritorii de a competa la această parochie au a-şi aşterne suplicele lor în terminul mai sus arĕtat, instruite conform statutului organic, subscrisului oficiu protopresbiteral.

Făgăraş, 1 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 369 [1114] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva dejos, protopresbiteratul Lupşei, în sensul ven. resoluţiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.

2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz şi folosirea cimiteriului.

3. Birul preoţesc câte o jumĕtate ferdelă bucate şi o ḑi de lucru dela 100 case, şi

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pămênt în valoare de 3—400 fl., ca porţiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotaţiunei preoţesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au să-şi aştearnă petiţiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ şi „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Paşca, preşedinte. *Andreiu Muntean*, notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

La Nr. 251. [1104] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învăţătoresci la scoala confesională populară română gr. or. în comuna Caleanu în protopresbiteratul Clușului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile*, dela prima publicare.

Salariul împreunat cu această staţiune este 150 fl. în bani gata şi 30 merţe (litre) de cucuruz sau grâu, — banii se vor solvì în trei rate decursive în părţi egale în decursul anului scolastic; eară bucatele în lunele de earnă, când se va poftì.

Doritorii a ocupa această staţiune, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele sale instruite conform legei — subscrisului, până la terminul indicat; apoi în terminul acesta au a se presenta şi la faţa locului, a face cunoscinţă cu comitetul parochial şi respective cu poporul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 1 August, 1885.

V. Roşescu,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Sâmbătă 24 August (5 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Cernăuți, în August 1885.

În luna trecută a apărut în Cernăuți o broșură, ce poartă numele: „*Apologie der orthodoxen gr. or. Kirche der Bucovina*“ subsemnată de Eminența Sa Dr. Silvestru Morariu-Andrievici, archiepiscop și metropolit, dimpreună cu membrii consistoriului archiepiscopesc al Bucovinei. Ea a fost presentată Înaltului presidiu al consiliului c. r. ministerial.

Cuprinsul broșurii este:

a) desfășurarea și ilustrarea neliniștirilor, cărora este espusă eparchia drept-măritoare din Bucovina;

b) protestări concrete în contra încercărilor și tendințelor confesionale agresive ale organelor bisericei rom. și gr. cat.

c) învocarea unor dispositiuni scutitoare din partea Înaltului regim c. r. de stat.

Broșura aceasta a produs mare sensațiune nu numai la noi în Bucovina, ci am putea ḑice în întreaga monarchiă austro-ungară. Mai toate foile au luat notiță de broșura aceasta, și ea a fost discutată chiar în articoli de fond.

Noi salutăm cu bucurie pașurile ce le face Eminența Sa la locurile competente în scopul conservării intereselor confesionale ale poporațiunii autochtone din Bucovina, căci în adevĕr, e timpul cel mai suprem, a face ceva în privința aceasta.

Noi în cele următoare vom sĕ scoatem din această broșură numai unele date, cari încă ilustrează în mod eclatant regresul intereselor noastre confesionale și naționale în Bucovina.

„Este fact în decomun cunoscut“ — se ḑice în amintita Apologie — „și adeverit oficios, adecă prin broșura, ce poartă numele: „Descrierea Bucovinei“ — făcută de Budinski în urma demândului Înaltului regim c. r., că la anecsarea țĕrii acesteia la regatele și țĕrile Monarchiei austriace în a. 1775 resp. 1777, afară de comunitatea bisericească armano-orientală din Suceavă și câtor-va puține familie israilite — cu case de rugăciune în cele trei orașe: Cernăuți, Siret și Suceava, populațiunea țĕrii în toate comunele orășene și rurale era de confesiunea gr. or

Dela a. 1777 până 1786 a stat Bucovina sub administrare militară și în acel timp și sub această administrare de bună amintire pentru întreaga țeară s'a bucurat biserica gr. or. de tratare foarte bine voitoare și între alte instituțiuni bune s'a făcut în acel timp și planul de regulare al bisericei gr. or.

Dară situațiunea s'a schimbat foarte de grabă, căci acum în anul 1786 devenì Bucovina o parte a Galiției și de atuncia au început familii întregi polone și rutene a imigra în Bucovina și a se lărgì tot mai mult, întărind latinismul în ambele sale forme. S'au creat apoi nu numai în orașe, ci și în multe comune rurale biserici de ritul romano-latin și gr.-unit, ca tot atâtea stațiuni pastorale și centre de activitate pentru propaganda confesională în mijlocul poporului gr. or. autochton, a cărui confesiune era numai tolerată în țeară.

Până la anul 1849 propaganda aceasta avuse caracter mai mult confesional. De aici înainte devenind Bucovina autonomă cu dietă proprie și guvern c r. al țĕrii, eară confesiunea gr. or. mai apoi egal îndreptățită cu cea romano-latină, primì propaganda un caracter mai mult național.

Amploiați, învĕțători și servitori privați, poloni și ruteni, venind cu familiele sale în Bucovina, 'și-au dat toată silința, a deștepta între rutenii gr. or. idea naționalității și sub pretest de afinitate cu rutenii galițieni, a-i câștiga pentru acelea și aspirațiuni naționale, creḑându-se de cătră copii ruteni, că dacă va pica părețele genetic dintre Galiția și Bucovina, va cădea dimpreună cu el și cel confesional. În direcțiunea aceasta lucră mână în mână rutenii cu polonii, deși în Galiția aceste două naționi slave lucră una contra alteia. Toate acestea nu sunt, de cât pregătiri pentru reanecsiunea Bucovinei la Galiția și realisarea aspirațiunilor polone.

Și mulțămită zelului neobosit, cu care au sciut lucra polonii și rutenii pentru interesele sale confesionale și naționale, numĕră astăḑi în Bucovina șematismul archiepiscopielor rom. greco-catolice din Lemberg 25 Curație cu 63,869 suflete rom. catolice și 16 curație cu 16,400 suflete de ritul gr.-unit.

Deci: la olaltă 80.269.

Eară spre a aduce confesiunea română și gr. cath. la o posiție dominătoare în țeară, apoi spre intărirea elementului polon-rutean pe calea proselitismului din rêndurile populațiunii autochtone române și rutene, s'a etablat înainte de trei ani în Cernăuți o mânăstire de călugărițe polone cu un institut de crescere polon-catolic pentru copile, cu toate că în Cernăuți esistă destule institute germane pentru creșterea copilelor. Și după cum se vorbesce va trece acest insititut polon-catolic în mânile iesuiților și mai au de gând a mai crea astfel de institute și în Suceava spre a converti la confesiunea catolică cu deosebire pe români. Eară în Cernăuți s'a mai așeḑat și un archiepiscop ecsilat din Varșovia, cu numele Felinski, de care se ḑice, că lucră pentru înființarea unei episcopii polono-catolice „în partibus infidelium“ din Bucovina. Pe lângă această propagandă vĕdită și practicată cu mare învĕrșunare și fără de rușine din partea organelor bisericei romăno și greco-catolice din Galiția se apostrofează confesiunea ortodocsă gr. or. în public din partea acelor organe ca o „credință a diavolului și poartă, ce duce la iad, credință mai rea de cât religiunea mohamedană, în cât mai bine este a se face turc, de cât a primi ortodocsia.

Biserica ortodocsă gr. or. cu toate că-i recunoscută în stat ca biserică egal îndreptățită dimpreună cu cele lalte biserici a fost mai departe insultată în mod foarte batjocoritoriu de chiar c. r. procuror de stat din Lemberg în scrisoarea sa publică de pîră din 10 Mai 1882 în procesul Dobrzanski et consortes, numind biserica noastră ortodocsă gr. or. de mai multe ori cu numirea de „Apostasie, Șismă, Biserică șismatică“. Eară în urma procedării acesteia din partea unui funcționariu procuror, care ca păḑitor al legilor și apărător contra atacurilor neîndreptățite are chiar datorința, de a apĕra pe fie-care comunitate religionară egal îndreptățită în stat în contra astor feliu de insulte, provină ele ori și din care parte, eară nu ca el singur sĕ insulte și sĕ calce fără de rușine legile asupra cărora are sĕ vegheze, au început pe urma lui advocații și toate persoanele din tabera polonă națională, câte au avut de vorbit în procesul acela, a se întrece unii cu alții în insulte contra credinței ortodocse creștine.

Eară cât de înalt este gradul, la care au ajuns dușmănia și fanatismul confesional contra păstorilor de suflete și mărturisitorii credinței ortodocse orientale la organele confesiunii rom. și greco-catolice chiar în capitala Galiției, arată destul de apriat cele ce se întêmplă în penitențiarul femeesc st. Magdalena din Lemberg, unde stau în detențiune circa 20 de penitente din Bucovina. Nu numai călugărițele de acolo se 'ntrec în insulte contra religiunii ortodocse-orientale și se silesc a convertì pe penitentele de confesiunea noastră la ritul rom. și greco-catolic, împiedecând în feliurite chipuri pre păstoriul gr. or. la ținerea învĕțământului religionariu și la împlinirea esercițiilor religionare pentru păstoriții sei, dară și păstoriul gr. cat. care este și decanul capitolului metropolitan de acolo nu lasă sĕ treacă nici o ocasiune, fără a apostrofa biserica ortodocsă înaintea tuturor penințenților și în presența orientalilor cu cuvinte degrădătoare, după cum i dictează dușmănia și fanatismul confesional.

Toate aceste facte triste se întêmplă sub ochii instanții celei mai înalte spirituale rom. și gr. catolice din Lemberg, în cât suntem necesitați a crede, cumcă în Galiția se află un mare arsenal confesional, în care se construiesc feliu de feliu de arme spre a întreprinde în contra bisericei ortodocse orientale din Bucovina o cruciată formală.

În fața acestor fapte lipsite cu totul de dragostea creștinească, sĕ nu ne mirăm defeliu, dacă vedem, că ḑi din ḑi, numĕrul ortodocșilor din Bucovina tot scade și în deosebi, că numĕrul românilor bucovineni se micșorează pe ḑi ce merge.

După enumerarea astorfeliu de date, din cari am amintit aici numai pre unele, trece broșura amintită la protestări concrete și anume:

1. Contra numirilor „biserică șismatică“ și „șismatici,“ numiri ce provin în șematismele și în altele enunciațiuni oficiale și oficioase ale archiepiscopielor rom. și gr. cat din Lemberg.

2. Contra înducerii numĕrului sufletelor confesionalilor ortodocsi orientali din Bucovina în șematismele anuale ale archiepiscopiei rom. cat. din Lemberg.

3. Contra primirei copilelor de confesiunea ortod. orient. în institutul de crescere al călugărițelor, surori ursuline, precum și contra esistinței congregațiunii acesteia și etablarea altor-feliu de congregațiuni monachale în Bucovina.

4. Contra petrecerei și ținerii de predice misionare din partea iesuiților în Bucovina.

5. Contra șederii în Cernăuț a esilatului archiepiscop polon-catolic, Felinski, cum și în contra intenționatei creări a unei episcopii rom. cat. în Cernăuți.

6. Contra seducerii penitenților gr. or. din penitențiarul din Lemberg la confesiunea rom. și gr. catolică, cum și în genere contra propagandei confesionale în mijlocul poporului ortod. orient. din Bucovina.

7. Contra numirilor degrădătoare, cum sunt „șisma, credință șismatică“ pentru biserica ortod. orient. întrebuințate în scrisoarea de pîră a procuraturii c. r. din Lemberg din 10 Mai 1882, cum și în contra atacurilor înjositoare îndreptate contra bisericei ortodocse din mai multe părți la pertractările publice a curții cu juranți în procesul Dobrzanski.

În urmă broșura finesce cu învocarea unor dispositiuni scutitoare din partea Înaltului regim c. r. de stat în interesul păcii interconfesionale din Bucovina, îndreptând luarea de seamă a Înaltutului regim împĕrătesc la următoarele:

1. La „*Congregatio sororum Ursulinarum*“ deschisă în Cernăuți în a. 1883 și carea prin primirea de copile ortod. orientale deșteaptă în cercurile poporului ortodocs presupunerea de tendințe polone-naționale și confesionale.

2. La petrecerea de mai mulți ani și activitatea misionară a „*Patrum Iesuitorum*,“ ale căror misiune are sĕ se refereze mai ales la confesionalii ortod. orientali, din care causă aceștia se simțesc ofensați în simțĕmintele sale religioase.

3. La așeḑarea în Cernăuți a fostului archiepiscop din Varșovia, Felinski, esilat din Rusia, cu carea se aduce în legătură crearea unei episcopii rom.-catolice și în privința căreia numai atunci s'ar putea molcomì poporul ortod. orient din țeară, dacă s'ar necesita numitul prelat, a schimba locul petrecerii sale presente în oare-care provință apuseană a monarchiei și dacă s'ar denega ajutoriul și aprobarea statului pentru crearea a unei episcopii rom.-catolice în Cernăuți, ce se intenționează spre a pregătì reanecsarea Bucovinei la Galiția.

4. La presiunea confesională ce se esercită asupra penitenților ortod. orient. în penitențiariul St. Magdalena din Lemberg și suprimarea libertății consciinței, carea merită atențiunea înaltului Regim, spre a face capĕt acestor nelegiuiri.

5. La numirile de „șismă și biserică șismatică, apostatici, șismatici“ întrebuințate de diregotoriile spirituale și organele bisericei rom. și gr. catolice în enunciațiunile publice pentru biserica ortodocsă și confesionalii ortodocși, espresiuni care degradează positiunea și onoarea bisericei ortod. orientale, cum și la toate insultele aruncate în contra credinței ortodocse-creștine, carea fiind egal îndreptățită dimpreună cu celelalte confesiuni creștine, are dreptul a pretinde, ca astfel de espresiuni nu numai sĕ nu se întrebuințeze, dară ca ele sĕ fie după lege și pedepsite.

6. La factul, că în Bucovina de vre-o câți-va ani se zidesc capele rom. și greco-catolice în locuri unde locuiesc 10 până 20 de familii rom. și greco-catolice, dintre care însĕ cele mai puține aparțin co-

munelor respective și de oare-ce acelea capele nu sunt case de rugăciuni, ci edificii publice pentru funcțiuni religioase, a căror zidire depinde, conform prescriptelor esistinți, dela necesitatea constatată și încuviințarea diregătoriei competinte, ca așa dară la zidirea astorfeliu de edificii să se aplice cu atât mai vêrtos directivile statorite, de oare-ce astfel de capele și biserici se privesc de către poporul ortodox-oriental ca tot atâtea stațiuni pentru convertirea confesionalilor ortodocsi orientali la biserica rom. și greco-catolică.

7. La factul, că în scoalele poporale din comune rurale, unde maioritatea constantă a copiilor de scoală este cea de confesiunea ort. orient. funcționează învețători de confesiunea rom. și gr. catolică, — un fact, care contrădice legilor pentru scoale poporale, și care trebuie delăturat, de oare-ce acest fact se interpretează de familiele ortod. or. în un înțeles, care nu poate să fie în interesul frecuentării și înaintării scoalelor poporale.

Acesta-i cuprinsul scurt al broșurii amintite.

Vom mai revenì la obiectul acesta.

— *st.* —

Revista politică.

Intrevederea dela Kremsier continuă de a fi comentată de presa europeană. Presa rusască în frunte cu ḑiariul „Novosti“ îi atribuiesce întrevederii o importanță foarte mare. Misiunea lui Drummond la poarta turcească, ḑice ḑiarul din Petersburg, stă în strînsă legătură cu evenimentul dela Kremsier, avênd de scop o alianță anglo turcă în casul unui rĕsboi în contra Rusiei; și astfel Kremsierul are un rol însemnat și pentru desnodămêntul cestiunei pendente a Afganistanului. Intrevederea întărește tendințele Rusiei d'a nu împedeca politica Habsburgilor în peninsula balcanică; un lucru prin care este garantată opositiunea Europei centrale în contra unui rĕsboi anglo-rus. — Ḑiarele englese, cari la început nu aveau nici un cuvênt rĕu asupra intrevederii dela Kremsier, privind acest eveniment ca o chizeșie pentru pacea Europeană, 'și au schimbat ținuta și scriu într'un ton foarte năcăjit. E mare frica în Englitera, că Rusia a esoperat consensul Austriei și Germaniei pentru politica rusă în Asia. Mult sânge rĕu a făcut o observare a unui ḑiar din Petersburg, că adecă „întâlnirea dela Kremsier asigură pacea — se înțelege n u m a i cea europeană“ La cari cu fală rĕspunde „Times,“ că Anglia nu se teme. Noi credem, că n'o să treacă mult timp la mijloc și vom avea norocirea de a înregistra iarăș vr'o garanță de pace, venită după moda diplomatică de aḑi din vre-un cot părăsit al Asiei sau Africei.

În cestiunea misiunei lui Sir Drummond Wolff la Constantinopole, scrie jurnalul frances „le Temps“ următoarele:

Sir Henry Drummond Wolff e de câte-va ḑile la Constantinopol, unde a vĕḑut deja pe marele vizir și pe ministrul de interne. Agenția Reuter afirmă, că n'a fost vorba de politică între acești demnitari și trimisul englez. E evident că convorbirile dintre Sir Henry Drummond Wolff și oameni de stat turci vor trebuì să devină mai puțin platonice, dacă e adevĕrat că la Constantinopol și nu la Cair e ținta de căpetenie a misiunei dlui Wolff. Agenția Reuter a publicat un fel de program al instrucțiunilor date agentelui estra-ordinar al coroanei britanice. După aceste informațiuni, — dacă vor fi adevĕrate — misiunea ar visa în adevĕr mai mult Constantinopolul de cât Cairul. Sir Henry Drummond Wolff va trebuì să se arate în Egipt ca un om acreditat pe lângă Sultanul și nu pe lângă Kedivul, după cum e Sir Evelyn Baring; trimiterea sa la Egipt ar fi un fel de reeditare a călĕtoriei făcute odinioară de lordul Dufferin, ambasadorul englez din Constantinopol. Părerea generală în această capitală e, după cum asigură agența engleză, că rodul silințelor dlui Henry Drommond Wolf va fi în tot casul o apropiere prietinească între Englitera și Turcia, chiar și în cas când împotrivirea puterilor germanice ar împiedeca încheierea unei alianțe anglo-turcești.

Se ḑice că lordul Salisbury, prin mijlocirea ambasadorului engles din Paris, lordul Lyons, ar fi făcut demersuri pe lângă dl de Freycinet, spre a dobândi de la ministrul frances al afacerilor străine o i n t r e v o r b i r e p r i v a t ă, care să aibă loc la Poys, în împrejurimile de la Dièppe, unde primul ministru engles are o proprietate În aceasta întrevorbire vor fi discutate într'un chip amĕnunțit însemnatele cestiuni, cari au fost până acum obiectul unor negociări fără resultat între ambele țĕri. Dl de Freycinet recunoasce în principiu oportunitea unei asemenea întrevorbiri, dar crede de trebuință, ca mai întâi să informeze pe colegii sei despre această afacere. De asemenea dsa doresce să se consfătuiască cu ministrul-președinte asupra punctelor, cari au cea mai mare însemnătate în neînțelegerea dintre cele două țĕri.

C e s t i u n e a i n s u l e l o r C a r o l i n e n'a încetat a perde din momentuositatea sa. Germania nu cedează din ambiție, ear spaniolii iuți de fire cum sunt demonstrează, strigă și aruncă foc și pucioasă asupra răpitorilor germani. Cât de mare este iritațiunea în Spania se poate deduce din actul generalului Salamanca, prin care îi retrimite clironomului german decorația ce o posedea (crucea mare prusiană a vulturului roșu) cu următoarea comitivă: „Faptul comis de flota germană pe insulele Caroline care vatămă și cele mai rudimentare base ale prietiniei și a dreptului internațional, îi detrage decorațiunei mele singurul înțeles, care m'a putut îndupleca să-l primesc și port; de aceea vi'l retrimit M. V. cu firma hotărîre, ca golul pe pept ce mi-a rĕmas în urmă-i, să-l împlinesc cu o decorație agonisită în lupta contra Germaniei.“

În I r l a n d a s'au întêmplat turburări grave. În satul Millinavatt, comitatul Kilkenny, 100 agenți polițienești voind să proceadă la expulsarea câtor-va arêndași, cari nu 'și plătiseră arênda au fost atacați de 2000 oameni. După o luptă de câte-va minute poliția a fost silită să se retragă fără să 'și poată împlini mandatul. Au fost o mulțime de răniți și de o parte și de alta.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mediaș, Iulie 1885. Așteptând am așteptat dar uitării nu am dat. Am așteptat ca o peană mai desteră să descrie actul alegerei de protopop gr. or. al Mediașului indeplinit în 20 Iunie a. c. st vechiu.

Neaflânduse până aḑi altul 'mi voi da silința a descrie acel act.

In 19 Iuniu a. c. st. v. sosì Dl comisar consistorial I. Droc protopresbiter din Mercurea la Mediaș și trase la otelul „Schützen.“ După ameaḑi sosiră în grădina acelui otel dl adm. protop. Dionisie Chendi împresorat de trei fii — toți preoți, doi gineri anume: Perța Dem. asesor la sedria orf. comitatensă în Sighișoara și Z. Pușcariu cancelist jud. în Elisabetopole; sosì apoi Rev. Domn Ioan Almașan protopop a Têrnavei superioare, încungiurat de fiul seu Vasile Almașan advocat în Cluș și Almașan preot în Alma.

Curênd după acestea sosi și Iosif Goga paroch în Reșinari și mai târḑiu și membrii comitetului protopp. al Mediașului. La acest post de protopop adecă concurase dl adm protop. Dionisie Chendi, dnii Veniamin Almașan și Iosif Goga și după ședința comitetului aflarăm, că toți acesti trei fură admiși în candidațiune. La cina comună s'a vorbit multe în dreapta și stânga, din toată vorbirea am putut observa însă numai atât, că alegerea nu va fi fără nici o luptă. La câte oare s'a sculat unul și altul dintre concurenți și cortesi, nu știu atât știu că pe mulți am lasat în acel otel, și dimineața i-am aflat în deplină acțiune pe toți.

Am mers la biserică, unde se celebrase sânta liturgie sub pontificarea dlui comisariu consistorial cu asistința dlui ad. protop. Chendi și a parochului I. Bozoșian. Afară de cei 44 alegĕtori (4 inși n'au fost de față) a fost de față și Rever. D. protopop gr. cat Gedeon Blașan, mai mulți preoți, docenți și mireni. Pot ḑice că se fi durat încă 2—3 oare servițiul divin, nu mi ar fi fost prea mult, atât de frumos a decurs tot servițiul și mai cu seamă atât de armonios a fost esecutate cântările.

După servițiul divin se făcuse o pausă, pentru cari s'a făcut, o parte însemnată de chemați și nechemați se aflau însă în o ferbințală febrilă nespusă.

Cred că nu e de lipsă a mai spune, că nainte de alegere era foarte mare interesul de a se sci că ne va căpăta mai multe voturi. Se auḑiau deja virtuțile unuia și a altuia dintre concurenți. Chendi e bătrên, a servit deja 25 ani, Goga e un tinĕr cu studii din Blaș și e strein, Almașian s'a întârḑiat cu cortesia etc. etc.

O deputațiune învită pre Dl comisariu la ședință, la întrarea căruia în biserică, cei presenți erup în un întreit „să trăiască.“

Președintele ocupă locul seu; de notariu se alege Dionisiu Roman, de membrii de încredere la propunerea lui Basile Chendi, care nici nu a fost alegĕtor, se aleg: Z. Ioanoviciu, G. Marian, Dim. Stuchirian. Fiind în disordine bătătoare la ochi lista alegĕtorilor, se alege o comisiune, care-și dă referada sa după nisce deslușiri date fără a fi cerute, din partea dlui administ. Chendi, și a ginerelui seu Perța gr. cat.; se taiă din o coală de hârtiă albă 45 ședuli, care se împart alegĕtorilor, și se suspinde ședința pe ¼ de oară pentru pregătirea lor. În decursul acestui pătrariu de oară nu sciu ce s'a întêmplat afară pe după biserică și pe la șipot; destul că revenind alegĕtorii cu cortesii în biserică 'și au predat ședulele la urnă, unele galbine, unele albe. Ca să cetească dl comisariu adevĕrat numele scris pe ședulă și ca să se poată cunoasce din trăsurile scrisorii și numele votisantului a îngrijit dl Perța la spatele dlui comisariu.

Constituție! Constituție!

Nu pot trece cu vederea a afirma la locul acesta, că dl Perța când cortesitul în Ungaria ar fi publice premiat, ar primì de sigur I-l premiu.

După ce s'au depus cele 44 ședuli în urnă și s'au numĕrat, a resultat 34 voturi pentru dnul Chendi și 10 pentru Goga; ședule galbine, afară de două au fost Chendești.

Ne fiind eu psiholog, nu am putut constata bucuria generală resultată din acest act de alegere.

Eșirea din biserică fu întimpinată cu un „Rákótzi induló“ din partea unor strănepoți de ai lui Faraon.

La podul Telienilor se despărțiră alegătorii în două; mirenii au luat-o către locuința dlui adm. Chendi, ear preoțimea la otelul numit.

La dl protopr. fură ospĕtați mirenii cu celea aduse din Șaroș; ear la „Schützen“ preoțimea prânzia ce putu înciripa și cârpì hotelierul, care n'a sciut că ḑiua asta îi va aduce atâți musafiri de odată.

Între preoți se vîrîsere și vre-o 5 laici, din cari un ungur și un neamț. — De mâncări și beuturi nu vorbesc, pentru că a fost postul sânților apostoli; destul că cu acea ocasiune s'a rostit după cele 2—3 prime, o ploaie întreagă de toaste.

La aceasta petrecere nici cântările nu au lipsit. Părintele E. Tarchila ne cântă o doină melodioasă.

Dnii docenți Stuchirian și Filon Necșa cu vocea lor frumoasă, ne-a încântat; așișderea vocea puternică a dlui Marcu din Mercurea ni-a causat plăcere deplină și a scos din pepturile tuturor un puternic „să trăiască.“

Așa se fini lupta alegerii, așa banchetul dat de dl adm. Chendi.

Unele amĕnunte nu le împărtășesc onoratului cetitor, pentrucă me geneză, cu deosebire limbagiul cortesilor și aceea că s'a recuirat poliția din partea a doi sudiți de a dlui Chendi „pentru casul când s'ar încinge vro bătaie brutală.“

Trebuie însĕ să amintesc, că dl Veniamin Almășan și retrase concursul, va sci dlui din ce motive, imediat ante de actul alegerii și așa lupta a fost numai între dl Chendi la sine a casă între mnrii sei, și între dl Goga, care din îndepărtare se presentă la luptă numai cu arma, care se numesce, „cualificațiune.“

Efectul alegerii a fost opărirea celor 10 voturi a dlui Goga și nemulțămirea maiorității parochianilor gr. or. din Mediaș.

Se mai auḑiau ici colea dorințe esprimate întru acolo, că dacă Ven. Consistor ar înpodobì pe dl Chendi cu titula de „protopop“ și 'l-ar ajutora la an cu 100—150 fl., dl Chendi i-ar ḑice, cum a ḑis Simion bătrânul: „Acum slobozesce stăpâne pre robul teu în pace, că vĕḑură ochii mei mântuirea.“ Consistoriul ar ordina o nouă alegere, s'ar începe o eră nouă pentru acest protopopiat, ear parochia Mediașului de sigur ar fi păzită dela prăpastia, care stă acum să o înghiță.

Despre cele întêmplate am ḑis; ce va mai aduce viitorul vom vedea, dacă vom trăi. *Un privitoriu.*

Avis.

La scoala română de fetițe din Sibiiu prelegerile se încep **Luni în 7 Septemvre nou a. c.**

Varietăți.

(P e r s o n a l.) Preasânțiile Lor Domnii episcopi I o a n P o p a s u și I o a n M e ț i a n u cu trenul de eri au plecat dela ședințele consistoriului metropolitan, cari cu ḑiua de aḑi se termină, — la credincioșii lor.

* (A t e n e u l r o m â n.) Biuroul „Ateneului român“ esprimă mulțămirile sale publicului, pentru participarea ce a luat și continuă a lua la loteria organisată in vederea clădirii edificiului ce a proiectat, participare ce-i asigură un apropiat și deplin succes.

Reservându-și de a publica, la timp, împreună cu socotelile și starea financiară a loteriei, numele tuturor acelora, ce au binevoit a-l ajuta în întreprinderea sa, Biroul Atheneului a luat, pentru astădată, următoarele decisiuni:

1. Se vor inscrie cu litere de aur pe o placă de marmoră, ce se va păstra în zid în marea sală a edificiului Atheneului, numele persoanelor, ce au luat sau vor lua un numĕr de 5,000 bilete, vărsând imediat prețul lor la Banca națională.

2. Numele persoanelor, ce au luat sau vor lua 5000 bilete, plătindu-le imediat la Bancă, precum și al acelor ce vor lua de la 1000 bilete în sus

pentru a le distribui și a le vinde, depunênd în urmă la Bancă prețul vênd̦ărei lor, vor fi inscrise pe pergament într'o mare carte, ce se va păstra în sala bibliotecii Ateneului.

3. Publicațiunea ce va conține numele tuturor persoanelor, ce au luat sau vor lua de la 100 bilete în sus, sau au dat concursul lor Atheneului, luând parte la organisarea festivităților avênd de scop desfacerea biletelor de lotărie, se va păstra asemenea — într'o splendidă ediție — în sa'a bibliotecei Atheneului. *„Biuroul Atheneului“.*

* (Convocare.) In înțelesul §-lui 18 din statute se convoacă prin aceasta adunarea generală anuală a reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, pe Duminecă în 8/20 Septembre după ameaḑi la 3 oare în localitatea subscrisei președinte la care sunt invitați cu toată onoarea a se presenta onorabilele membre și membrii ai reuniunei, precum și alți doritori de înaintarea poporului în cultură și învățătură.

Abrud, în 2 Septembre 1885.

Anna Gall, președinta. *Alesandru Ciura,* secretariu.

* (Un memorand către dieta Ungariei.) În 31 August n. s'au întrunit la pretura din Orăștie antistii și notarii din comunele, cari au aparținut la desființatul fund regesc, pentru a se consulta în privința comasațiunilor, cari încep a se pune în lucrare și în aceste părți ale fundului regiu. Cestiunea discusiunei a fost următoarea: de vreme ce după declarațiunile factorilor parlamentari competenți, de pe timpul când s'au discutat legea despre regularea de posesiune în Transilvania și în deosebi de comasațiune fundul regiu a fost declarat exempt de sub aceasta lege, fără însă de a se precisa esact aceasta exempțiune prin lege, — să se țină cont de aceasta declarațiune și dacă totuș s'ar face comasațiuni, precum de facto se și fac, de es. în comuna Romos, să se aducă o dispositiune legală cu privire la averea alodială, care până astăḑi a constituit averea comunei ca corporațiune. Comunele cer să se păstreze această natură a averei alodiale res. comunale și în urma comasațiunei, pentru ca să aibă un fond financiar disponibil pentru trebuințele comunale publice.

S'a decis redactarea unui memorand către dietă în sensul arătat și s'a ales comisiunea însărcinată cu elaborarea acestui memorand în persoanele: Iuliu Kapera, adjunct de pretură, dr. I. Mihu și Samuil Popu, advocați în Orăștie.

Într'adevăr că pe timpul când s'a adus legea despre regularea posesiunei în Transilvania, deputații săsesci au luptat în falanga majorității parlamentarie contra românilor și aceasta au făcuto basați pe promisiunea ministrilor, că fundul reg. va rămânea scutit de regulare — o promisiune, care ca și multe altele au rămas deșeartă. Și cu ce vervă cinică riposta dl Adolf Zay, deputatul Brașovului la prepostulatele juste ale Românilor!! *Et horum meminisse juvabit.* X.

* (Industria țesătoriei în România.) Ministerul dominelor fiind autorisat să înființeze un stabiliment de țesătorie în țeară, pentru care camerile au și acordat un credit de 200,000 lei, anumit o comisiune compusă din dnii P. S. Antonescu, Remuși și C. Chivu, ingineri, dl C. Porumbaru și C. D. Pelide, care să și dea părerea asupra modului cum ar trebui constituit acest stabiliment.

Comisiunea a depus raportul seu opinând, ca stabilimentul de țesătorie să se compună: 1) dintr'o torcătorie mecanică, care să poată produce firele necesare pentru confecționarea pânzăturilor celor mai obicinuite în comerț, precum rufărie groasă, pânză pentru saci, îmbrăcăminte ordinară, driluri și alte asemenea; 2) din trei resboaie mecanice.

Atât aceste rĕsboaie, cât și mașinele făcênd parte din țesătorie vor fi mișcate cu abur. Pe lângă cele 3 resboaie mecanice se vor întrebuința și resboaie mișcate cu mâna, ca cele ce funcționează deja la asilul Elena Doamna și care se vor putea utilisa în noul stabiliment.

Ideia primitivă era, ca stabilimentul să se mărginească numai la țesut; comisiunea însă opinează, ca el să conțină instrumente și pentru tors, și motivele sale sunt următoarele: 1) că lipsa unei industrii de torcătorie în țeară, care, formând în fire materiele textile brute produse de cultivatorii români și punênd cu înlesnire și eftin aceste fire la dispositia țĕrancelor și a industriașilor, ar putea devenì pentru țeară o mare sorginte de bogăție; 2) că o instalație numai pentru țesătorie, care ar fi chemată a se alimenta cu fire aduse din streinătate nu ar putea fi de un așa mare folos pentru desvoltarea industriei noastre și pentru îmbunătățirea culturei întregi a plantelor textile. *„Curier. Financ.“*

Loc deschis. *)

Oravița-română în Iuliu 1885.

(Urmare și încheere din Nr. 85)

Stimate dle părinte! după-ce dta fără a rĕspunde ad rem, fără a fi obiectiv, te vedem orbecând mereu acuș pre un teren acuș pre altul, și cu multă necrutare presupuni a cunoasce pe autori. Dacă e nefericit orbul lipsit de vederi și trebuie să se rațime de alții, este de compătimit; cu atât mai nefericit e omul, carele orbechiază din adins, cu intențiune sau rea voință, sau în fine din ignoranța de care e copleșit, și acesta e de deplâns; deci „dacă lumina care este întru tine este întunerec, dar întunerecul cu cât mai mult?“

După cum este destul dela înțeles, te freci mereu de părintele protopop gr. or., ḑici că pre cantorul adlatusul dtale „de oare-ce nu scie nemțesce 'ți-ai propus să l trimiți la Lipsca, să învețe teologia la universitate acolo, însă cu acea espresă îndatorire, că și după absolvarea teologiei tot atâta să scie nemțesce, cât a sciut când a plecat.“ Sĕrmană sciință; cine a ajuns să te critice. Aici se vede destul de lămurit, la cine țintesci și unde voiești a segeta, pentru-că altul nu se află în Oravița cu facultate de Lipsca, decât protopop grecoriental; dar credene că n'ai făcut alt-ceva de cât ți-ai arătat mai mult arama, de aci se vede că și dta ai atâta cunoștință de limbă germană din străinătate sau cultă, câtă are și cantorul dtale. Auḑitai vr'o dată vienesul, berlinesul, bavaresul, și apoi sacsonul cum vorbesc, le cunosci limba și espresiunile, ca să te poți sprima în cunoscință de causă? Dta însă, se vede că nu ai nici idee de limba modernă germană, de aceea nici poți fi competinte a dejudeca în causă, ci răpit de resbunare te sprimi numai ca să ḑici, că ai vorbit și dta. Dacă totuș dorești a ști, cât și cum pricepe protopop. gr. or. limba germană, informeazăte dela oameni, cari cetesc foi sciințifice cu referință la noi, dar mai vîrtos servească-ți spre știre actele traduse de dsa din limba română în cea germană într'o causă judecătorească divorțială, și legalisate de autorități competinte din Oravița, și vei avea respunsul la bĕrfelile dtale. Ei dar ce-i pasă ignoratului de sciință! Noi însă-ți spunem franc, mai bine ținete de alte sciințe și le învață, nu mai face pretensiune la cultură căci, nu te-au atins, mai lipsește încă mult foarte mult, credene că mai bine 'ți-ar șede de o vrăjitoare ghicitoare de cât de preot.

Ți-o mărturisim, că foarte tare 'ți-ai greșit sărita, când ḑici a ne cunoaște, nu te pricepem pentru ce suspicionezi mereu pe acela, carele nu este, căci ți-a spus'o în public, și dl Redactor al acestui onorabil ḑiar au avut bunavoință a o spune, că nu părintele Ghidiu e corespondintele, aci ți se poate aplica cântarea bisericească „Dar Juda cel fără de lege n'a vrut să înțeleagă.“

Fi convins părinte! că noi nu ne-am făcut studiu la nici unul din cele două institute, nici în Lipsca și nici în Blaș, nici nu scim ce monstrii vor fi aceia „cipoiul“, cu care faci atâta gură și laudă. Blașul 'l cunoascem numai de pe nume, avem și păstrăm adânc respect față de Blaș și de instituțiunile sale, și cu deosebire de trecutul seu, — nu însĕ, și de unele porniri mai noi cari ies din Blaș — apoi trebuie să te rugăm să iai istoria în mână să veḑi și să nu te mai perḑi în întunerecul credinței că: Blașul cu faptele și trecutul seu măreț de 3/15 Maiu ar fi eschisiv numai meritul fraților uniți.

Cât pentru noi te asigurăm că, cu totul airea ne-am făcut studiele; atât încă te asigurăm că studiile antropologice și filosofice cari le-ai făcut dta la Secas, noi ḑeu nu le-am făcut, și nici că suntem capabili a le face.

Te mai rugăm a nu trage atâta în tină frumoasele insitituțiuni de odinioară ale Blașului, și nu face alusiuni de persoane, cu cari n'avem nici în clin nici în mânecă, vorba românului; păzeștete nu te atinge de foc căci, te poți frige rĕu.

Ḑici că noi ne vĕrsăm veninul peste tot ce e unit, atingem fondațiunile unite, tragem la îndoială simțul național al capitol. și capilor bisericești gr cath. numai pentru că sunt uniți, oare așa să fim făcut? Ce mistificare colosală, ce aserțiune încornurată. D'apoi pentru D-ḑeu nu te folosì tot de neadevĕruri părinte, că-ți stă rĕu, mai rĕu ca fuga dela....

Ce am ḑis noi despre fondațiuni, despre capitluri și capi bisericești gr. cath.? Noi nici cu o vorbă nu ne-am atins de nici o fundațiune gr. cath., de cât de cea nouă din Blaș, care după întențiunea și destinațunea ei, tinde la continua luptă între bisericile surori și frații de o mamă. Despre capiluri și capi bisericești am ḑis numai, că între cari se află și de cei cu dor de popor și națiune; este aceasta lovire, este vĕtămare? Doară pentru-că n'am ḑis, că toți sunt cu simțeminte nobile naționale, d'apoi aceasta nici n'o putem ḑice, că putem fi espuși să fim înprocesuați pentru vĕtămare chiar de acele persoane à la părintele canonic L. și poate și vre-un episcop. Trebuie să-ți spunem și noi dragul nostru aceea, că sesiunile parochiali nu numai le cugetăm, dar și susținem, că sunt un ce sânt și neatingiver numai ale bisericilor gr. or. Alt cum bine faceți, că țineți și dvoastră cont de ele, dar să țineți cont și de proprietate și menițiunea lor. Dta însă se vede, că ești prea mărginit a putea pătrunde acel adevĕr, interesul te-a prea ocupat, ați voi să purtați cont de oae numai a o mulge și tunde!

Protestăm sus și tare contra acelei spresiuni, că și dvoastră a-ți păstrat tot aceea-și turmă cuvêntătoare. D-voastră aci la noi nu sunteți întrați pe ușa cea adevĕrată în staulul oilor, ci v'ați întrodus ca lupii în stână. Alterată filosofie este și aceea, după care aflași că sesiunile parochiale gr. or. ar fi sfășiate din proprietatea sau sudoarea turmei dvstre; învață părinte mai bine și vei afla, că sesiunile nu se țin nici sunt legate de popor sau preot, ci de biserică, biserica este persoana și sesiunile proprietatea ei, încă n'am auḑit că vre-o biserică gr. cath. aici în Bănat să aibă și sesiuni, afară dacă nu va fi fost ocupată cu forța de la gr. or.

Prudența unației nu o invidiăm, să ne păzască Dḑeu, dar cum-că la întemeiarea unației aici am fi noi causa, asta e vêrful îndesatelor neadevĕruri de cari te folosesci, acì e causa causelor și mai bine făceai să-ți ascunzi fața dacă nu voiesci să-ți plesnească obrazul de rușine, dacă ai cât de puțin simț, căci aceea întemeiare nu ve face onoare, ea s'a întrodus mai mult *par force* de nefericitul popa Bordan, a cărui sĕrmani următori au ajuns a suferì pentru păcatele bĕtrânului; ne doare că trebuie să spunem acest adevĕr, dar n'avem ce face, dacă neprejudecarea dtale ne silesce. Bĕtrânul Bordan și-a agonisit o avere frumușică, pe ce cale va scì sufletul sĕu, căci a fost pururea cu împilatorii poporului, s'au esterminat și el ca toți muritorii, au rĕmas după el o mulțime de rudenii, următorii încă au avut mai toți acelaș naturel ca bĕtrânul lor; dar încetul cu încetul s'a prăpădit totul ori unde a fost numai o sĕmênță din lăsămêntul lui Bordan și așa au dispărut și s'a prăpădit toate până la minimum. Asta e în miniatură soartea întemeietoriului unației la noi!

Din acestea pot lua esemplu mulți alții și și dta, căci aici s'a împlinit ḑisa apostolului: „cel ce sparge casa domnului, sparge'l-va și pre el domnul.“ Asta să ți-o însemni bine părinte și să nu mai ḑici că noi suntem causa unației aici, căci: „vai vouĕ cărturarilor și fariseilor fățarnici! că încungiurați marea și uscatul, ca să faceți un nemernic și dacă se face, îl faceți pre el fiu gheenii, îndoit ca voi.“

Bine ḑici ḑeu, că pentru frățietatea și dragostea noastră pre cel ce vine la dta nu-l vei scoate afară. Veḑi așa! asta ne place! ne spuni în public, că dragostea și frățietatea cu noi nu voești, apoi unde și cum rĕmâne cu armonia și frățietatea, cu cari te laudi a ne fi îmbiat? Eată dar un șiroi de lacrămi de crocodil, mai mult pentru fericirea poporului!?! Așa pricepi dta cum trebue să trăiască frații între sine; poate oare să fie o dovadă mai bună decât aceasta despre cele ḑise de noi? Bine ḑice evangelistul: „păziți-ve de proroci mincinoși, cari vin la voi în haină de oi, ear în lăuntru sunt lupi răpitori, și din roadele lor îi veți cunoasce pre ei.“ Noi facem poporul atent la acestea.

Încheiăm dorind a fi putut convinge pre părintele administrator protopopesc gr. cath., cum-că frecările și certele nu pot fi bune și folositoare, și nu pot avè sfêrșitul dorit. Tot-odată i dechiarăm sincer, că noi dorim și voim a trăì și cu dsa în frățietate și bună concordie.

Cei „mai mulți români adevĕrați“.

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Posta redacțiunei.

Mai multora. Întârḑierea cu publicarea corespondențelor s'a întêmplat din causa, că redactorul a absentat până astăḑi din Sibiiu. În numerii procsimi se vor publica fără amênare.

Un ajutor pentru oameni sĕraci. De câte ori nu aduc morburile griji și miserii în familiile acelora, carî sunt constrênși a-și agonisì pânea de tóte ḑilele cu munca mânilor lor. Merită deci toată recunoscința, marinimositatea dlui farmacist Brandt în Zürich, care le dă celor lipsiți de mijloace ce sufer de morburi de stomach, ficați, fiere, hemorhoide etc. gratuit pilulele sale cunoscute în toată lumea; doritoriii să se adreseze numai direct către numitul.

[1124] **CONCURS.** 1—2

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr or. din comuna Stremţ ppresbiteratul Alba-Iuliei se deschide concurs cu termin până la *I5 Septembre* st. v. a. c. pe lângă leafă anuală de 200 fl. v. a. solviţi în trei rate lunare-anticipative, cuartir şi lemne.

Concurenţii sĕ fie pregătiţi pentru aceasta carieră în inţelesul legei scolare; ear concursurile şi le vor adresa subscrisei direcţiuni scolare loco Stremţ (Diod) p. u. Tŏvis. până la terminul indicat.

Stremţ în 18 August 1885.

În conţelegere cu d. protopresbiter tractual şi din însărcinarea comitetului parochial şi a senatului scolastic.

Ioan Popescu,
paroch şi diriginte scol. gr. or.

Nr. 263. [1105] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos numite, se escrie concurs cu termin până la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne şi altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menţionatele staţiuni 'şi vor subşterne suplicele instruate amĕsurat legilor în vigoare, precum şi cu documente despre desteritatea în cântările şi tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. până la terminul supraindicat.

Sebeş în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoţimei şi învĕţătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupşei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian," se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., până când petenţii au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverinţă de paupertate dela antistia comunală şi vidimată de parochul locului; *d)* o dechiaraţiune subscrisă de petent şi de părinţii acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puţin 5 ani ca învĕţătoriu.

Escepţionalminte pot concura şi tineri gimnasişti cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condiţiunei de sub *d.)*

Petiţiunile astfeliu instruate sĕ se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 467 [1118] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Braşovului I, se deschide concurs cu termin până la *5 Septembre* a. c. şi anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinţilor Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. şi cuartir liber cu prospecte de ameliorare.

2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne şi cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.

3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir liber sau relut de cuartir.

4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa II-a cu salariu de 210 fl. v. a. şi 24 fl. bani de cuartir. Cu acest post de învĕţător este impreunat şi postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fi.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi aşterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Braşovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificaţiune învĕţătoresc pentru scoalele capitale resp. populare şi diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez şi de purtare morală şi politică bună.

e) Sĕ aibă cunoscinţe de cântări, grădinărit şi gimnastică.

Braşov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr 757. [1107] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţatoriu la scoala confesională gr. or. din Şura mare se deschide concurs cu termin până la *30 August a. c.*

Emolumentele sunt 200 fl. din repartiţie, incassabili in două rate semestrale anticipative; apoi cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesarii.

Petiţiunile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu

Sibiiu, 2 August, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului, în conţelegere cu comitetul parochial.

La autorisarea dlui protopresbiter.

Georgiu Bobeş,
substitut prot.

Nr. 520. [1108] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului „Agnitei", se escrie concurs cu termin până în *31 August* st. v. 1885.

1. Ghijasa inferioară, cu salariu anual în bani 150 fl şi dela 150 familii câte un prânz de bucate a 40 cr. 60 fl., cu totul 210 fl., şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Alţina, doue staţiuni una cu salariu de 200 fl., a doua cu 150 fl, cuartir şi lemne.

3. Ighisdorf, cu salariu de 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc, avênd respectivul a purta şi serviţiul cantoral anul întreg, fără altă remuneraţiune.

4. Bendorf, cu salariu anual de 200 fl. dela comună, cuartir şi lemne.

5. Bârghiş, cu salariu anual de 200 fl, cuartir în odăile scoalei şi lemnele de foc.

6. Verd, cu salariu de 150 fl., din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne de foc.

7. Agnita, cu salariu de 200fl. dela comună şi dela popor.

8. Merghindeal, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, lângă care dela fie-care familie un prânz de bucate, cuartir şi lemne de foc.

9. Ruja, cu salariu anual de 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor, cuartir şi lemne.

10. Prostea, cu salariu de 150 fl. în bani şi bucate, precum şi din grădina scoalei pămênt arătoriu de un jugĕr, cuartir şi lemne.

11. Iacobeni, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

12. Nouştat, cu salariu 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

13. Hundrubechiu, cu salariu de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

14. Boholţ, cu salariu anual 200 fl. din alodiu şi dela popor.

15. Cincşor, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne.

16. Săsăuş, cu salariu 250 fl. dela comună, şi dela popor, lemne şi cuartir.

17. Ilimbav, cu salariu 200 fl dela comună şi dela popor, lemne şicuartir.

18. Marpod, cu salariu 150 fl. din fondul bisericei şi dela popor cuartir şi lemne.

19. Fofeldea, două staţiuni cu salariu, una de 200 fl. şi a doua cu 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

20. Ţichindeal, cu salariu de 150 fl. dela comună şi dela popor, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre un post din staţiunile acestea, au aşi asterne suplicele instruite în consonanţă cu legile esistente subscrisului până la terminul sus atins.

Nocrichiu în 26 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or: al Agnitei.

G. Maier,
adm. prot.

Nr. 170. [1102] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante ambele posturi de învĕţători la scoala noastră confesională română din Drăguş, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs pentru întregirea lor.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru învĕţătoriul primariu salariu anual de 250 fi. v. a., cuartir natural şi lemne de foc;

Pentru învĕţătoriul secundariu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase; salariele se plătesc în rate lunari decursive din casa alodială.

Învĕţătoriul care va propune la copii pomăritul şi legumăritul are jumătate din folosinţa grădinei scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au aşi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la *30 August* a. c. st. v.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Avrig, 26 Iuliu 1885.

Ioan Cândea
adm ppresb.

Nr. 337. [1122] 2—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apaţa de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre leguitul seu bărbat George Puligan, tot din Apaţa, fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, şi se va aduce sentinţa de divorţ în absenţa sa.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităţei aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toţi interesaţii cu deosebire cei pêrîţi făcêndu-se atenţi la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 3 August 1885.

NagyLajos, reşedinte. **Gödri Sándor,** notar.

Sz 144 1885 bir. végreh. [1125] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1031 sz. la kelt végzése folytán Stanese Nicolae etlen „Albina" hitelintézet részére 999 frt. 11 kr. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 920 frtra becsült ökrök, tehén, cséplö-gép ökör-szekér, hordók és buzából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Kisapoldon leendö eszközlésére határidöül 1885-ik év **September hó 12-ik** napjának délelött 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Augusztus hó 27 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărţi **broşure, protocoale** etc., **promt** şi **solid** cu cele mai moderate preţuri.

Sibiiu, 4 Septembre, 1885.

Ioan Cristea,
[1126] 1—3 compactor.

Strada Gusteriţii Nr. 17.

„Ardeleana"

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros).

Face următoarele operaţiuni:

a) acoardă împrumuturi pe **cambii;**
b) acoardă împrumuturi pe **hipotecă;**
c) acoardă împrumuturi pe **effecte;**
d) acoardă împrumuturi pe **obligaţiuni cu caveţi.**

Primesce **depuneri** de bani spre fructificare pe lângă denunţare în termine scurte cu **5** $^1/_2$ % — şi fără denunţare, replătibile îndată la cerere cu **5** % interese la an; — plătind tot-de-odată institutul **întreaga contribuţiune** dela **interese.**

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresei deponentului, se resoalvă tot-deauna cu reîntoarcerea postei; asemenea se pot efeptui prin postă denunţări şi ridicări de capitale.

Orĕştie în August 1885.

[1113] 3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. Sibiiu, Marți 27 August (8 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa s. sĕrbători, „Tăierea capului sf. Ioan" Nrul cel mai de aproape va apărea Sâmbătă în 31 August.

Sibiiu, 26 August 1885.

Cestiuni interne arḑĕtoare preocupă opinia publică dela noi, și dintre ele doară cea mai mult apreţiată este reuniunea de maghiarisare, constituită la 18/30 August cu mare alai, în Cluș.

Este caracteristic, că înscenarea aceasta nefericită, care a provocat enunciațiuni juvenile și mai nefericite, se susține în public de niște oameni, cari aruncă frase în adunări publice fără a cugeta, că lumea cultă încă mai ia notiță de ceea ce se întêmplă prin Ungaria. Constatăm asemenea lucruri vrednice de constatat, ca în cele din urmă sĕ putem caracterisa gradul de cultură și seriositatea oamenilor, cari fac opinia publică în Ungaria, totodată înse sĕ caracterisăm și mulțimea, care aplaudează la pronunțarea fraselor storăitoare.

Dintre politicii reuniunei de maghiarisare din Cluș cel mai acreditat este Orbán Balás, deputat la dieta din Budapesta. Nu mai încape îndoială, că și el a vorbit cu ocasiunea constituirei reuniunei de maghiarisare, și-a desvălit sulul împăturatelor sale sciințe istorice și noianul învĕțăturilor din sciința de stat, și a perovat cu atâta efect, încât însufleţita adunare nu mai voia sĕ încete cu salvele de aplause.

Sĕ vedem înse ce a vorbit domnul Orbán Baláș și pentru ce a aplaudat mulțimea cea aleasă.

Constată domnul Orbán Baláș, că o cumplită învasiune din România amenință elementul unguresc din sĕcuime. Așa dela 1780 începênd o mulțime de români s'a aședat, începând dela Săcelele Brașovului dearêndul. Culminațiunea acestor elemente românesci o află omul mai pronunciată în Breţcu, Covasna și Topliţa română, unde geme locul de acești români veniți la noi.

Paralel cu venirea elementelor române merge valachisarea secuilor. Dela 1784 încoace află vorbitoriul peste 60,000 secui ortodocși în secuime, cari s'au valachisat. Religiunea 'și-au păstrat acesti oameni perduți încă de prin secolul al 10, înse s'au valachisat amăriții de ei, și acuma sûnt morți.

E mare deci pericolul, trebuie lucrat din toate puterile.

Asemenea frase aruncate în o întrunire publică ar trebui sĕ provoace ilaritate. Adunarea din Cluș înse a ridicat pre orator în slava ceriului.

Elemente de ordine, după cum sûntem noi românii, trec cu zimbire peste asemenea descoperiri istorice. Scim bine că noue nu ne vor strica asemenea vorbe goale, după cum nu vor ridica ele cu nimic prestigiul adunărei de oameni învĕțați, cari le aplaudează.

Sûnt înse oameni cari cred că fac serviții națiunei române cu agitațiuni fără socoteală, cum sûnt și considerațiile istorice ale lui Orbán Baláș. Acești oameni după principiul taliunei strigă și ei în gura mare: „ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte." Și ei întocmai ca și agitatorii unguri rele serviții tac causei noastre române prin manifestațiuni neoportune, nechipsuite și nefolositoare.

Irridentismul unor esaltați din Cluș și Budapesta au provocat irridentismul unor tineri din România, cari în nesocotința lor ne îngreunează posiția noastră aici și voiesc sĕ ne pună în o lumina falsă, care plesnesce în față tot trecutul nostru, toate inclinațiunile noastre și alipirea proverbială de acestea locuri, care e vestită în toată lumea, căci sciut este, că pe român în streinătate 'l omoară dorul de patrie.

N'am fi luat notiță despre irridentismul propagat de oratorii din Cluș, dacă el n'ar fi provocat manifestațiuni periculoase pentru noi românii din Ungaria.

Suntem siliți a ne lămuri, pentru că lumea nu ne cunoasce și oameni de rea credință ușor pot face abus cu loialitatea noastră.

N'am aprobat nici odată curentul bolnăvicios cu maghiarisarea. Suntem de credința, că rĕu a fost a lovì consciința naționalităților din Ungaria. A lucrat fără chipsuială legislațiunea, când cu aducerea de legi pentru limba maghiară. A lucrat nesocotit societatea ungurească cu așa numitele Kultur-egyleturi. Nechipsuiala și nesocotința a provocat manifestările unor copii din România, pe cari inima mașteră a statului nostru i-a lipsit de patrie și vatra părintească.

Verigă de verigă s'a legat lanțul uneltirilor contra liniștitei desvoltări a naționalităților în Ungaria. De cea din urmă s'a legat proclamațiunea irredentistă din Bucuresci, care foarte mult seamănă cu proiectata învasiune secuiască în Moldova când cu rĕsboiul oriental.

Irredentism în Cluș, irredentism în Bucuresci și cel din urmă este efectul celui dântâi.

E mare deosebirea cu care se primesc ele de cătră cei interesați și de cătră cei cu prepus de asemenea interesare. Uneltirile celor din Cluș se fac pe basa unor statute aprobate de cătră autoritățile ţĕrei între aplausele generele ale tuturor ungurilor. Proclamațiunea irredentistă din Bucuresci este fĕtul unuia din inimile revoltate după multe altele, și prin opera din Cluș; ea de sigur stă departe de politica bărbaților de stat din Bucuresci și prin nesocoteală ei a provocat desaprobare generală la toată suflarea românească.

Avem noi destule nĕcazuri, destule nevoi, și drept aceea foarte rele serviții ne fac frații de un sânge cu asemenea enunciațiuni copilăresci. Dela cel mai mic până la cel mai mare, dela passivistul cel mai radical, până la oportunistul cel mai optimist, un spirit general conduce toată suflarea românească: voim sĕ trăim aici și vom lucra totdeuna cu arme legale contra celor ce vor predica rĕsboi civil și lupta de rassă, fie ei ca reuniune de maghiarisare constituită, fie ca comitet esecutiv irredentist secret.

Contra luptei de rassă predicată de pressa maghiară cu rară onestitate a lucrat pressa română și ea pentru ținuta sa în adevĕr patriotică a fost denunțată și trasă înaintea divanului din Cluș.

Contra resboiului civil proclamat de nu scim cine, vom lupta tot deauna cu bărbăție, deși riscăm a crede, că bănuiala ḑiaristicei maghiare întru nimica nu ne va slăbi din dragoste.

Voim sĕ se scie, că suntem oamenii ordinei, voim sĕ fie și de astă-dată constatat, că pentru noi nu esistă curte cu juraţi, când e vorba sĕ combatem irredentismul unor esaltați în politică, cari caută configurațiune politică cu nimicirea noastră națională, nimicire care e identică cu aceea a statului nostru; nu sunt legături de sânge, când suntem provocați sĕ lucrăm contra statului actual, contra instituțiunilor lui și mai ales contra casei Habsburg. Dispreţul nostru uneltirilor de maghiarisare și dispreţul nostru tendenţelor irredentiste, cari în loc de ușurare mai mult ne amăresc ḑilele și altcum destul de amărâte prin tractarea actuală.

Dacă e vorba de elemente turbulente, acelea sĕ nu se caute printre români. Noi suntem oameni pacinici, iubitori de ordine, oameni cu simț de dreptate și am dat doveḑi, că la noi se poate aplica ḑicerea lui Vörösmarty: Bătuți sau desmerdați de soarte aici voim sĕ trăim și — dacă e vorba — aici voim sĕ murim.

Aceasta spre scire și orientare Kultur-egyletului și proclamațiunei irredente dela Bucuresci.

Cestiunea casarmei militare din Orĕștie.

Orĕștie 16 August v.

Orașul nostru se frĕmêntă de mai mulți ani cu planul pentru construcțiunea unei casarme pe sama garnisoanei militare de aici.

Obligat fiind prin convenţiune reciprocă a o face, vorba a fost numai, ca comunitatea orașului sĕ facă pregătirile necesare pentru zidire și sĕ procure mijloacele financiare.

Mijloacele financiare s'au pus la cale astfel, că s'a înființat mai dinainte un fond special pentru casarmă și pentru a sporì fondul acesta s'au urcat vămile și tacsele orașului într'un mod foarte onest pentru acei ce vênd articuli de consum în Orĕștie. Toți simțesc necesitatea de a se construi casarma și de aceea nu este nici un murmur în public cu privire la sarcinile impuse.

Numai *modul* cum s'a pus la cale aceasta afacere din partea representanției orașului, este obiect de nelinisce, ba chiar de indignațiune publică. Maioritatea comunității, care se compune din elemente săsesci legate între sine prin solidaritatea intereselor și prin înrudire colectivă, îndată la prima discusiune, resp. hotărire în afacerea casarmei, a dovedit că și în această cestiune, ca și în multe altele motorul principal este interesul particular al dlor din maioritate.

Spre a servì cu doveḑi și fapte vom da în cele următoare pre scurt istoricul afacerei cu casarma.

Dnpă ce s'a primit în principiu construcțiunea casarmei, — întrebarea cea mai de aproape era modul de esecutare, *locul* unde sĕ se construiască și modalitatea, cum sĕ se poată zidì casarma *mai eftin*, ca sĕ nu fie orașul prea îngreunat în privința financiară.

Atât laicii, cât și bărbații de specialitate independenți, adecă neangajaţi la clica din comunitate, au fost de părerea că casarma trebuie zidită la un loc sănătos și într'o astfel de parte a orașului unde este apă in abundanță — fiindcă apa este prima necesitate pentru o garnisoană. Astfel de locuri sunt în Orĕștie multe, fiindcă prin Orĕștie trece un rîu cu apă abundanta și escelentă. Locul cel mai acomodat ar fi din acest punct de vedere partea din jos a orașului, unde se află toate condițiunile higienice pentru o casarmă.

Dar deja la alegerea locului, majoritatea săsească din representanța orașului a dovedit că ea nu se conduce de considerațiuni higienice și de binele orașului, ci numai de interese personale. S'a ales locul pentru construcțiunea casarmei în partea din sus a orașului, la poalele unui deal, de desubtul viilor; un loc *nepotrivit* ântâi pentru că lipsesce apa în cuantitatea recerută — căci fântânile ori cât de multe ar fi, totuș nu dau apă în cuantitatea și cu ușoritatea recerută, — a doua pentru că după opiniunea bărbaților de specialitate, zidirile construite la asemenea locuri, mai ales locuințele partere sunt umede și rele pentru locuit, fiind-că se scurge întrênsele apa din deal și devin umede. Dar afară de aceasta, locul e departe de centrul orașului și isolat, — ast-fel că militarii vor trebuì sĕ alerge din depărtare, ca sĕ-și cumpere cele trebuincioase din oraș. Locul e absolut nepotrivit — aceasta e părerea generală în Orĕștie — și totuș se miră, cum a putut sĕ se învoiască comisiunea technică militară cu acest loc atât de nefavoritoriu din toate punctele de vedere.

Dar eată esplicarea acestui fenomen. In aceasta parte de oraș fratele primarului de aici și cumnatul acestuia au locuri, cari prin expropriațiune devin foarte profitabile pentru proprietari și ca sĕ li se dea acestora un câștig — agilul primar, care se pricepe de minune la chiverniseli (după proverbul „Kleine Geschenke erhalten die Freundschaft"), au sciut sĕ înduplece pe oamenii sei a se învoì cu alegerea acestui loc nepotrivit. Majoritatea comunității a primit acest loc sub reserva ascunsă, că acei ce nu au profitat la prima ocasiune, vor profita ceva la construirea casarmei; și așa a și fost precum vom vedea mai la vale. O mână spală pe cealaltă și amândouă obrazul — este un vechiu proverb, care s'a confirmat de nou și în afacerea casarmei din Orĕștie.

Dar mai este un motiv, care a îndemnat pe maioritatea săsească a pune casarma la un loc nepotrivit. În părțile acomodate ale orașului locuiesc români și jidovi; și sasii au voit, ca prelângă interesele particuare de Geschäft, sĕ abată venitul pecuniar ce-l are poporațiunea orașului dela militari din părțile

unde locuiesc românii şi sĕ-l concentreze în părţi săsesci, ca astfel elementul românesc sĕ nu câştige ceva şi sĕ prospereze în socoteala sasilor. Jidovii sunt ciuha, cu care sasii vor sĕ sparie pe români, de facto înse motivul cel adevĕrat este şi aici prelângă egoismul particular, esclusivismul istoric al sasilor şi isolaţiunea lor naţională, în vĕrtutea căreia ei totdeauna temêndu-se de absorbţiune, au ţinut precât au putut departe de sine elementele străine. Acest motiv a predomnit şi atunci, când colonia dela Piski — era proiectată pentru Orĕştie.

Et nunc venio ad fortissimum. Organele magistratului au făcut paşii ulteriori pentru construcţiunea casarmei, au publicat escrierea de ofert — şi la 24 August a. c. s'a ţinut pertractarea asupra efectelor întrate, ear în 26 August s'a convocat adunarea representanţei pentru a aduce o hotărire asupra întrebărei meritorice, căruia dintre oferenţi sĕ i se încredinţeze construcţiunea casarmei.

Această şedinţă a fost una dintre cele mai sgomotoase şi mai scrupuloase, căci într'ênsa s'a adus o hotărire, care vatĕmă în mod flagrant nu numai autoritatea şi demnitatea corporaţiunei, ci păgubesce într'un mod foarte simţit interesele oraşului.

Toată lumea se aştepta, că după firea lucrurilor construcţiunea casarmei se va da în întreprindere acelor oferenţi, cari au făcut cel mai eftin şi mai favorabil ofert. Cel mai avantagios ofert l'a făcut dd. Augusto Mazzuchi şi compagnistul seu Drottár, din al căror ofert a resultat un câştig pentru casa oraşului în proporţiunea ce urmează:

I. La grupa I. (lucrurile de zidărit) dl Mazzuchi a relaxat cu 1041 fl. 68 cr.

II. La grupa II. (bărdăşitul) dl Mazzuchi a relaxat cu 1306 fl. 80 cr.

III. La grupa V. (plevănitul) Mazzuchi a relaxa tcu 347 fl. 78 cr., mai mult decât oferenţii aprobaţi.

La aceste trei grupe, cari în preliminariul de spese sunt provĕdute cu 94,798 fl. 5 cr., dl Mazzuchi et comp. au relaxat cu considerabila sumă de 2696 fl. 26 cr., mai mult decât oferenţii primiţi.

Cu toate acestea comunitatea, sau mai bine dis majoritatea comunităţii au dat lucrările de construcţiune la minus oferenţii numiţi Metz, Antoni, Szöllössy şi Streit, la spatele cărora se ascund şi alţi interesaţi.

Firesce că agilul primar al Orĕştiei dl Schuller a sciut sĕ afle un motiv plausibil, şi anume dênsul a accentuat împregiurarea că anteprenorii aprobaţi s'au legat, că vor găta lucrurile cu una jumĕtate de an înainte de terminul fixat pe 31 Octobre 1887 şi prin aceasta ofertele lui Mazzuchi s'ar egala cu ale anteprenorilor aprobaţi, ba ofertele acestora ar fi mai avantagioase. Acest motiv e numai o apucătură, pentru-că în condiţiunile de ofert nu era prevĕdut, că terminarea înainte de termin se va considera ca un ce avantagios şi favorabil. Dacă se prevedea în condiţiuni şi aceasta condiţiune, de sigur că oferenţii Mazzuchi şi Drottar ar fi făcut declaraţiune identică în aceasta privinţă.

Pentru a esplica lucrul amintesc, că intreprinzĕtoriul Antoni e cumnat cu primariul, Streit e ginerele lui Albert Weber, care a funcţionat în comisiunea de oferte, apoi întreprinzĕtoriul Antoni are un frate în comunitate, ear membrul din comunitate G. Wagner e cumnat cu întreprinzĕtoriul Antoni şi ceilalţi sunt prieteni buni, ear Metz au sciut sĕ-i împace pe sub mână pe toţi optanţii.

Aceasta legătură de înrudire, de prietenie mare şi de solidaritate de interese între membrii comunităţii au provocat votul cunoscut. Minoritatea compusă din 18 membrii în frunte cu adv. Samuil Popu şi cu Dr. A. Tincu s'a luptat cu multă energie şi stăruinţă pentru causa dreptăţii, dar înzădar, că nu i-a succes a sparge solidaritatea de interese a majorităţii de 24 membrii, cari conduşi de dibaciul primar Schuller au rĕspuns cu un cinism ne mai pomenit la temeinicele argumente ale minorităţii. Maghiarii au luptat şi de astădată în falanga românilor, numai cât trei dintre dînşii s'au depărtat din adunare înainte de votare, poate din motivul că au prevĕdut, că nu vor reuşì. Au lipsit de astădată din adunare din causa unor piedeci neprevĕdute Dr. Mihu (care se află la manevrele militarie), pretorul Bágya şi Simeon Corvin, ear românul croitor Adam Cristea a votat cu sasii, nu scim din ce motiv, pentru-că la construcţiunea unei casarme întreprinzĕtorii nu reflectează la acul croitoriului.

Prelângă o disciplină mai riguroasă din partea minorităţii mai că se putea altera proporţiunea voturilor şi astfel s'ar fi putut eluda o hotărîre, care nu numai că e în flagrantă contradicere cu legea şi cu interesele oraşului, dar compromite şi autoritatea unei corporaţiuni, care mai în toate afacerile sale dă preferinţă intereselor personale.

Dealtmintrenea afacerea nu e terminată cu acest vot, pentrucă minoritatea a însinuat recurs la adunarea comitatensă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De lângă Cristurul-sĕcuiesc, la 23 August 1885. Cursurile pentru studiarea limbei maghiare, 'şi-au dat sufletul în acest an. Învĕţătorii nostri români pre viitoriu nu vor mai fi luaţi cu forţa din sînul familiei, şi duşi ca sĕ-şi procure o problematică diplomă din limba maghiară, prin centrele de cultură maghiară ca Cluşul, Cristurul şi Aradul.

Se va începe însĕ de altă parte esecutarea ordinaţiunei ministeriale, se vor lipsì din oficiu cei nediplomaţi, cari nu vor fi pre placul inspectorului regiu. Începutul s'a făcut în comitatul Huniadoarei.

Ca sĕ nu fiu şi eu restignit — firesce după lege — am luat parte la cursul supletoriu de limba maghiară în Cristurul-sĕcuiesc şi m'am supus rigorosului din limba maghiară. Deja sperez că avênd diploma, voi fi primit la timpul seu şi în ceriu cu un document în — limba maghiară.*)

Dar sĕ vin la unele detaiuri, cari pot fi de interes pentru public.

La cursul supletoriu în Cristur au participat vre-o 67 învĕţători români greco-orientali şi greco-catolici. În numĕrul acesta au fost şi mulţi aplicaţi înainte de anul 1872. Ce au căutat acestia în Cristur? Legea nu-i obligă. Ei! dar la noi nu mai esistă legi, şi un învĕţător român lesne poate fi destituit, dacă idea maghiarisărei pretinde aşa. Eată pentru-ce în Cristur am vĕdut şi mulţi învĕţători cărunţi. Sasii au luat parte vre-o 32 inşi. O mare parte şi dintre dênşii erau oameni bĕtrâni.

Instruirea s'a început la 20 Iuliu st. n. şi a durat până la 19 August inclusive. Sasii au format toţi un despărţĕmênt, eară românii fiind mai numĕroşi au fost împărţiţi în 2 despărţĕminte. Prelegerile le-a ţinut separat fie-care despărţĕmênt, sub un profesor. Românii în colegiul unitar, eară sasii în edificiul preparandiei de stat.

Propunerile profesorilor — firesce au decurs în limba maghiară. Când şi când profesorii instruitori la români — se forţau a esplica regulele şi în limba română.

Sĕ fi audit apoi!! S'a propus gramatica limbei maghiare şi cevaşi din sintaxă. S'au analisat apoi pre basa cărţii a doua de cetire de Gáspár mai multe piese, din punct de vedere gramatical şi sintactic. Mai multe piese au fost memorisate. Traducţiunea piesei în limba română, trebuia sĕ şi-o facă în mare parte învĕţătoriul pe acasă. Nu e vorbă, metoda profesorului a fost destul de practică, pentru cei ce sciau şi pricepeau propune rile; pentru ceialalţi totul a fost mazere în părete, bani aruncaţi de jaba. În cinci sĕptămâni nu se învaţă o limbă — fie şi cea ungurească. Interesant venia lucrul la analisele gramaticali. Sêrmanul învĕţătoriu trebuia sĕ analiseze şi el nu înţelegea nici un cuvênt — poftim apoi analisă!

Profesorii în oarele de propunere dela 7—10 a. m. şi dela 4—5 p. m. se nisuiau a ne face plăcute propunerile, atât prin metoda cât şi prin purtarea afabilă, dar totul în deşert. Aşteptam finitul cursului, ca ziua scăpărei din prinsoare.

La 20 August, a fost esamenul scripturistic. Dintre învĕţătorii români vre-o 31 nu s'au supus esamenului, şi au plecat către casă; parte pentru că erau înainte de anul 1872 aplicaţi, parte spunênd-o verde, se temeau de esamen, audind că va sĕ fie strict. Dintre sasi s'au supus vre-o 29 inşi.

Tema scripturistică a fost: „A család leírása", atât pentru români, cât şi pentru sasi. La scripturistică au căzut 4 inşi.

În 21 August a fost verbalul. Fie-care învĕţătoriu cetia din „Cartea de cetire" p. II de Gáspár o piesă şi făcea analisa sintactică-gramaticală. Urma apoi o lecţiune de probă d. e. descrierea unui obiect, plante, sau din gramatică tractarea subiectului etc. mai întâi în limba română şi apoi pur numai în limba maghiară. Cei mai mulţi lecţiunile de probă le au făcut numai în limba maghiară la îndrumările comisiunei esaminătoare, carea prelângă profesorii de studii a constat din parochul reformat din loc şi din inspectorul regiu de scoale din Udvarhely. Esamenul a fost destul de strict. Nu am vĕdut aşa tortură pe un om, câtă am vĕdut pe un învĕţător, carele voia a propune în limba maghiară — lecţiunea de probă.

Tot astfel a mers lucrul şi la analisă. Un învĕţător sas încă de cei de frunte şi om deştept a trebuit sĕ analiseze zicerea: „A vitéz bal vállán viszi fegyverét." El nu înţelegea nici un cuvênt, ce va sĕ zică în limba germană. Dela cuvênt la cuvênt a umblat după subiect şi predicat fără a-l afla. In fine 'l întreabă directorul, dacă ştie traduce proposiţiunea.

Invĕţătoriul rĕspunde: „nu înţeleg nici un cuvênt."

Ceea ce s'a întêmplat cu învĕţătoriul sas s'au întêmplat cu mai mulţi români. Cel puţin nime nu i-a întrebat, dacă sciu traduce sau nu ceea ce analisează.

Resultatul esamenului verbal nu se scie cu positivitate. Se vorbesce a fi reuşit 18 români şi 14 sasi. Diplomele se vor căpăta mai târziu. Pretensiunile la esamen au fost mari, diplomele încă vor fi pipĕrate.

Ceea ce a fost bătător la ochi, şi pentru carea ne-a roşit faţa de ruşine a fost participarea la curs a părintelui din Feleag, Adam Iacob. Dênsul nu a fost şi nu este învĕţător. Stă însă în relaţiuni bune cu pretorele şi matadorii din Cristur. Precum sum informat părintele A.... a petiţionat după 100 fl v. a. din ajutoriul de stat. Ba i s'a promis, că va primi pe tot anul 100 fl. v. a. şi pentru recomandare a participat regulat la curs, părăsindu-şi poporul. Altcum ce se zici. Părintele A. voiesce sĕ se asecureze de ocamdată. Tot din comuna Feleag a participat şi judele Bârsan, carele şi-a făcut crescerea în Cristur. El s'a supus la esamen. Se vorbesce, că voiesce sĕ fie învĕţător în Feleag — unde va propune în limba maghiară. Matadorii comitatului 'l vor susţine. Altcum preotul numit şi judele au pus pedeci învĕţătoriului de acolo B... ca sĕ nu participe la curs.

Mare fericire asceaptă „Feleagul", pe carele vreau sĕ-l înghiţă secuii ca şi alte multe comune din apropriere.

Altcum terenul e pregătit pentru Feleag. Oamenii sciu mulţi unguresce, le lipseşte numai scoala maghiară. Conducĕtorii har domnului! sunt bine prinşi. Aşa s'a perdut pre încetul Bodogaia, Fiatfalva, aceeaşi soarte aşteaptă Galomfalĕul, unde puţini oameni mai sciu limba română şi preotul e constrîns a le predica unguresce.

Aceste aveam a le scrie referitoriu la cursul din Cristur.

Sĕ trec acum la altele.

Cristurul e un orăşel secuiesc cu aproape 3000 locuitori — toţi secui. Ici colea află în el câte un român sau sas, dar se tem a spune la care naţiune aparţin. Locul e destul de fructifer.

Târnava trece prin teritoriul orăşelului.

Cristurul e comună mare, are o judecătoriă singulară, preparandiă de stat, gimnasiu inferior unitariu şi trei biserici, reformată, unitară şi romano-catolică. În Cristur sunt două bance: „banca populară" numită şi o altă filială de păstrare.

Oraşul e situat în loc plăcut, şi odată secate morastinele dinprejurul lui, clima ar fi destul de sănĕtoasă.

Ocupaţiunea principală a locuitorilor e agricultura, sunt şi măestrii de ajuns, cari stau sĕ peară de foame, de când ne fericesce regimul de sub curentul de aci.

Vite frumoase: boi, vaci, am vĕdut destule — dar n'au nici un preţ.

Am vĕdut şi la Cristur secui beţi, mai mulţi ca în o comună românească; şi lumea maghiară tot ascrie secuiului: trezvie.

Sub alt regim şi sub alte împrejurări Cristurul ar avea viitoriu.

Cristurul e format din: Szitás-Cristur, Cristurul propriu şi Timafalva. El a devenit renumit dela 1879, când românii şi sasii — învĕţători — forţaţi au alergat la aceasta Atenă a maghiarismului. Vieaţa socială este monotoană. Distracţiunile lipsesc cu totul.

Nu sciu, domnule Redactor, cum au fost vĕduţi învĕţătorii români în alţi ani pre la Cristur, în acest an însĕ, pruncii de pe strade ne alocuau: „te oláh"!

Cel din urmă secui, ţi-o spune, că nu e iertat a vorbì în altă limbă — afară de cea maghiară.

Altcum nu e vorbă, secuii se temeau că-i romanisăm. La vreo două birturi firmele germane au fost date jos, nu cumva sĕ credem, că pre pămêntul secuiesc pot esista şi alţi muritori — afară de unguri.

În o zi mai mulţi învĕţători petrecênd în grădina grofului Haller, acesta-i întrebă românesce: de unde sunt? Învĕţătoriul din Boiţă i rĕspunde: dela Sibiiu! „Ba, dela dracul" zise nobilul grof.

Fraţii sasi după finirea esamenului au făcut serenadă directorului şi inspectorului. Noi românii am rĕmas în reservă.

Am mers români la Cristur şi ne-am reîntors mai buni români. Primiţi deosebita-mi stimă.

Corespondentul.

*) A trebuit sĕ fie foarte rĕu în Cristur, căci ca nici odată, corespondentul nostru e de tot amărît. Red.

Varietăţi.

* (Chirotonire şi chirotesire.) Sub sânta liturghie de ieri fu promovat la treapta de diacon alesul paroch în Topliţa George Maier; la treapta de preot, alesul protopop al tractului Turda: protodiaconul Petru Roşca; la demnitatea de protop., alesul

protopop al tractului Ilia: parochul din Huniadoara Avram Pĕcurariu.

* (Programa) adunării generale a Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X-lea (Braşov), ce se va ţinea în Breţcu la 23, 24 şi 25 Septembre st. v. a. c.

Şedinţa I, Luni în 23 Septembre, 9 oare a. m.

Serviţiu divin cu invocarea St. Duch şi parastas pentru membrii decedaţi. Deschiderea şedinţelor prin presidiu.

Şedinţa II, Luni în 23 Septembre, 3 oare p. m.

Apelul nominal. Raportul anual al comitetului despre activitatea sa. Alegerea comisiunilor.

Şedinţa III, Marţi în 24 Septembre, 9 oare a. m.

Raportul Comitetului asupra temei: „Higiena în serviţiul educaţiunei etc." desbătute în despărţeminte; apoi prelegere practică din fisică.

Şedinţa IV. Marţi în 24 Septembre, 3 oare p. m.

Disertaţiune din Geografia descriptivă. Votarea regulamentului pentru afacerile interne ale reuniunei, elaborat de comitetul central.

Şedinţa V. Mercuri în 25 Septembre, 9 oare a. m.

Raportul comisiunilor. Statorirea bugetului pe anul 1885/6. Propuneri de sine stătătoare. Determinarea locului pentru ţinerea adunărei generale ordinare procsime.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din district. X (Braşov), ţinută în Braşov la 23 August, 1885 v.

G. C. Bellissimus, vice preş. — *Nicolau Oancea,* secr I.

* (De ale Kulturegyletului.) Unul dintre amicii nostrii ne împărtăşeşte câte-va episode de tot hazul dela ḑilele de sĕrbătoare a Kulturegyletului din Cluş. Le presentăm cetitorilor spre luare la cunoştinţă.

„Nu sciu nenorocirea, — ni se scrie, — sau mai bine ḑis norocirea a voit ca sĕ fiu împedecat de a participa la toate serbările Kulturegyletului, de oare-ce numai la festivităţile de primire am putut fi de faţă. Multă lume se adunase la gară, în frunte cu comisiunea de primire, care tricolorată, cu un aer caracteristic unguresc de fală mare şi straiţă goală, stătea pe peron aşteptând sosirea celor 4 trenuri separate. Douĕ aveau sĕ vinĕ de cătră Braşov şi douĕ de cătră Orade. Un fluerat lung şi ascuţit se auḑì; pe peron toate capetele începură sĕ se miste, privind în direcţia de unde aveau sĕ vină trenurile, ear banda ţigănească trăgea un marş unguresc. Trenul se opreşte, uşile vagoanelor nici nu se deschiseră şi mulţimea erupse în nesfârşite strigături de „Éljen"! Auḑind atâta zvon tupilat într'un corn priviam curios, aşteptând sĕ vĕḑ câte-va sute, dacă nu mii de oaspeţi de prin vagoane! — Aş! Maximul persoanelor dintr'un vagon, era de 10—12, ba am vĕḑut vagoane cu câte 4 cupee, cu loc de şedere pentru 40 de persoane, şi aducênd nici mai mult, nici mai puţin decât 3, ḑi: *trei* indivíḑi.

Afişurile mari de câte un stângin cuadrat, tipărite cu slove de o jumĕtate urmă, în cari se anunţa *urbi et orbi*, că dela Braşov pănă la Cluş vor pleca trenuri speciali, pentru cei ce voiesc sĕ fericească patria, — aceste afişuri lipite în toate cetăţile, opidele şi satele Ardealului în sute de mii de esemplare, n'au putut face destulă reclamă, — ba judecând din cele vĕḑute, pot afirma cu toată siguranţa, că din întratele dela pasagiri pentru transportul pe tren, — nu s'ar fi putut acoperì spesele cu tipărirea afişelor nici pe jumĕtate. Trenul dela Braşov, care a traversat întreaga Transilvanie, a adus cu totul 50, mult 60 de persoane; dintre cari cel dântâi, care s'a coborît a fost un jidan, urmară o grămadă de armeni şi la urmă numai câţi-va unguri.

Sĕ fi vĕḑut ce tăcere mormêntală s'a făcut de odată Ea a durat un moment, apoi a trecut într'o stranie mişcare şi bornăire. Rĕcoriţi în focul lor patriotic, am auḑit pe mulţi dintre ei: *„Ezért bizony kár volt még csak egyszer is éljent kiáltani,"* şi *„Ez szégyen s gyalázat"* şi altele de feliul acesta. Ear eu îmi puteam stăpânì rîsul numai cu mare greutate.

Nu sciu cum se va fi simţit comisia de primire la vederea celor espuse, dar îmi vine mult a crede, că conducĕtoriul ei profesorul de universitate Szász Béla — altmintre a vorbit de cum s'a pregătit. Căci de nu, nu pot pricepe de unde a venit a le spune celor sosiţi: *„tanitsuk meg a magyart a magyar hazában felemelt fővel járni,"* cuvinte, cu cari a secerat prelungite aplause!!!..

De acì au plecat apoi cu toţii cu musica în frunte în cetate, trecênd în cale sub 2 arcuri de triumf şi conduşi fiind de 24 Hoştejeni călări şi de comitetul arangiator, care mi s'a părut mie că întrecea la numĕr de vr-o 2 ori pe oaspeţi.

'Mi-a fost destul de o camdată atât, n'am avut nici poftă şi nici n'am putut a mai sta la desvoltarea mai departe a lucrurilor. Fără sĕ vreau mi-am adus aminte de entusiasmul arătat, când cu revindicarea nobilelor odrasle a viţei maghiare din Bucovina şi Moldova, a aşa numiţilor Ciangăi, şi am aflat, că mare este asĕmĕnarea între aceste doue evenimente epochale pentru istoria culturală şi so ială a patriei noastre.

Şi cum păşam aşa gânditor, eată că me opreşte un ţĕran magyar din Cluş, cu care me cunosceam. „Ugyan szomszéd úr — îmi ḑice — nem tudja mi lehet az a *Kurta-egylet?*" Mărturisesc că n'am sciut, ce sĕ-i rĕspund.

Judecând după semne, mie mi se pare, că ungurul meu în naivitatea sa, n'are sĕ fie un profet mincinos pentru viitoriul acestei reuniuni."

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina" în luna August 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 Iuliu 1885	48,765.59
Depuneri	83,879.06
Cambii rescumpĕrate	318,807.10
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	47,554.32
Interese şi provisiuni	18,694.10
La fondul de pensiune	39.—
Monetă vêndută	18,858.23
Effecte	12,890.21
Conturi curente	46,417.43
Diverse	701.98
Suma	fl. 596,607.02

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	98,761.93
Cambii escomptate	305,606.67
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	61,977.07
Interese pentru depuneri	348.66
Contribuţiuni şi competinţe	56,27.
Salarie şi spese	1,996.32
Monetă cumpĕrată	27,815.40
Conturi curente	74,690.27
Diverse	1 280.48
Numerariu cu 31 August 1885	24,073.95
Suma	fl. 596,607.02

Sibiiu, 31 August, 1885.

I G. Ioan, director esecutiv. — *Iosif Lissai,* comptabil.

Loc deschis.*)

Cohalm 17 August 1885.

Domnule Redactor! În Nr. 87 al stimabilului DVoastre ḑiar publicaţi o corespondenţă din Bucuresci plină de invective la adresa mea. Nu m'aş simţì atât de vătămat dacă corespondentul, care nu este altul decât Traian Iosif, cumnatul administratorului din Cohalm, ar fi spus'o franc, că 'şi varsă focul pentru-că spun adevĕrul despre cumnatul seu.

Dar fiind-că numitul corespondent în turbarea sa este prea sanguinic, ve rog a publica acest rĕspuns în numĕrul cel mai apropiat.

Sub scutul interesului, ce 'lar purta pentru românii din Cohalm, s'aruncă asupra mea un individ care mai alaltăieri, neavênd unde-şi pune capul, îmi cerea adăpost prin Bucuresci.

Cetitoriul atent însĕ de departe vede scopul seu şi trebuie numai sĕ deplângă, că sub scutul durerei pentru popor 'şi varsă focul interesului familiar cu o atâta înverşunare.

Ḑice domnul Traian (!), că am devenit insuportabil în România. Acesta este cel mai grosolan neadevĕr şi cea mai mârşavă obrăsnicie, căci prin persoane din funcţiunile cele mai înalte pot dovedì, că în momentul plecărei mi-au oferit salariu îndoit numai sĕ remân în România, resp. în Bucuresci.

Aceasta stând, aserţiunile sale cad şi sfidez pe onorabilul Traian sĕ-mi spună că ce am adus din România! Ceea-ce am, posed după soţia mea, în a cărei casă am domiciliat, ca chiriaş necontenit în decurs de 4 ani şi care m'a cunoscut în Bucuresci şi de sigur n'ar fi încredinţat averea, onoarea şi viitorul seu unui criminal.

Informaţia dsale despre păsurile românilor din Cohalm este deamnă de dênsul şi de informatorul seu cumnat. Românii din Cohalm, pănă ce cumnatul seu şi cu codiţele sale în numĕr de douĕ, amêndoi pedepsiţi judecătoresce, n'au vîrît între dênşii intriga s'au simţit fericiţi şi mulţămiţi, căci ori-ce începeau sub conducerea mea ducea la succes.

Ignoranţa şi interesul propriu sau lăcomia ori unde s'a vîrît, rĕu au adus după sine. Jalus de reuşitele mele, cumnatul corespondentului începu a sucì nasul şi-l sfidez sĕ spună, că nu m'a îndemnat sĕ las dr... pe Români, căci neplăceri voi secera.

În afacerile bisericesci şi scolare o ducea bine cumnatul seu pănă n'avea control. Indată ce însĕ cine-va îi deschise ochii la cele ce făcea contra legei, devenì sanguinic, ba chiar furios, după cum e datina sa, şi drept rĕsbunare lucra apoi tot contra poporenilor. Astfel raportă în anul trecut Venerab. consistoriu *o minciună,* ḑicênd că poporul s'a împăcat cu capelanul Ioan Bercan, tot astfel surghini pe Ioan Morar, învĕţător, numai că era iubit de popor.

În cât despre corespondenţa din Nr. 174 al ḑiarului „Tribuna," este adevĕrată, o susţin şi dl Mircea binevoiască a dovedì, că nu este aşa.

Espresiunile triviale ale dlui Iosif, nu mai ḑic şi Traian, căci acela este pentru români un nume scump, şi nedemn este cine-l poartă, se întorc asupra sa şi asupra celuia ce-l ia sub scut.

Indignat dl Iosif de cutezanţa unui om de a spune adevĕrul pe faţă, — căci destul a suferit protopopiatul nostru în decursul administraţiei tatălui şi sufere sub cumnatul seu, — necăjesce publicul cu insinuări ne adevĕrate şi demne de un agent poliţienesc din Bucuresci.

Ḑice că cu mandat judecătoresc aşi fi fost depus, dar nu spune agentul poliţienesc, că aceea a fost, după cum dovedesc actele din dosarul trib. o mârşevie a altui agent poliţienesc, al cărui coleg este d sa. Nu spune, că acel demn frate de cruce al domnului Iosif a fost în repeţite rênduri pedepsit pentru abuz de putere, ne mai pomenind cazurile de mituire şi stoarcere de bani.

Din 1878 pănă în 1882 am lucrat cu puţină întrerupere la unul şi acelaş ḑiar cu onoare şi pănă acum l'am primit gratis şi acì, această cred că nu pentru că m'aş fi purtat necuviincios.

Unele notiţe neplăcute agenţilor poliţienesci de ţeapa corespondentului, me aduseră la atac cu ei, şi acestia după cum publicul, care citesce şi ḑiare din România va fi vĕḑut, sunt oameni foarte periculoşi, instrumente oarbe ale poftelor altora şi a celor proprii. In legătură cu toţi pungaşii, pe care-i esploatează mereu nu pot suferi sĕ li se spună adevĕrul şi contra ori cui va îndrăsnì a o face ataţă întreaga-le haiţă.

In cât despre o viaţă desfrênată numai atât rĕspund onorabilului (?) corespondent, că nici odată nu m'a vĕḑut plimbându-me în tresură cu dame publice, precum l'am vĕḑut pe dênsul ḑiua n'ameaḑa mare pe stradele Bucurescilor.

Ceea ce se atinge de aserţia, că în 1881 am devenit insuportabil şi am luat costumul de coşar, este o imfamă minciună, deamnă de mutra obrasnică a dsale.

In 1881 mi-am substituit om preste vară, care am petrecut'o la Vălcele şi acì în Cohalm. M'am întors la serviciu şi iarna m'am căsătorit, venind din nou la Cohalm pentru a-mi face pe dl adm. ppopesc naş, de acì m'am întors după 6 ḑile şi am lucrat la acelaş ḑiar pănă în ḑiua plecărei din Bucuresci în Noemvrie 1882.

Bine ar face d. Iosif sĕ-şi vadă pĕcatele sale şi sĕ fie mulţămit, că 'l lasă alţii în pace. După ce a absolvit dreptul cu aşa mare succes, că n'a putut trăì acì, după ce s'a plimbat destulă vreme trăind dela pretini, mulţămită marilor sale sciinţe, după ce acum a apucat un os de ros în poliţie unde oameni cu simţ de onoare şi caracter nu întră bucuroşi, a prins coarne; povestea ţiganului!

Încriminaţiuni îi este uşor de a face, căci fiind în ţeară streină, crede că 'i scăpat de respundere, dar totuş voi încerca.

Cumnatului seu însĕ cu aceasta nu-i va face nici un serviţiu după cum se bazează ḑicênd: „vor sărì ei oameni sĕ me apere." Destul de rĕu dacă un jurist de trei ani, nu este în stare a se apăra singur, şi o dovadă că cele ce i se ḑic sunt adevĕruri curate. Sĕ combată atât dsa, cât şi corespondentul apĕrător, articolul din Nr. 174 al „Tribunei" prin argumente legale, iar nu prin acusaţiuni şi încriminaţiuni murdare. În „Tribuna" susnumită nu se acusă dl Mircea ca om privat, ci ca funcţionar, nu se aduc la adresa sa însinuări nedrepte, ci se arată fapte concrete.

În fine ceea ce se atinge de informatorul din Cohalm, vom vedea în curênd cine este şi cine sprijine pre criminali.

Procurorul ne va deslusì.

Primiţi dle Redactor încredinţarea deosebitei mele stime şi consideraţiuni. *George Lungu.*

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Septembre 1885.

Timişoara:	**83**	**14**	**49**	**20**	**78**
Viena:	**85**	**71**	**13**	**3**	**73**

Nr. 252. [1127] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoţesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărişel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoţesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merţă mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porţiunea canonică, 6 jugere fênaţ şi arătură şi grădina parochiala 30 □°, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, şură cu graşd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., fac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. şi 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ḑi de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20 cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânţirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sftul maslu şi altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terţialitatea cantorală de sub *a.* şi *g.* 72 fl., — rêmâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumĕtate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoţesc sunt poftiţi a subşterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluş 14 August st. v. 1885.

V. Roşescu,
protopresb.

Nr. 516. [1129] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Braşovului I, pentru tineri ce vor fi admişi şi vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranţii la acest stipendiu au a'şi aşterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Braşovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulţămitor, că sunt inscrişi la institutul archidiecesan pedagogic, şi în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat şi numai în cas, când n'ar esista nici unul, şi la tineri din alte protopresbiterate.

Braşov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 369 [1114] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III. Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, în sensul ven. resoluţiuni consistoriale dto 28 Maiu a. c. Nr. 2211. B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială cu supra-edificatele.

2. Grădina de legumi, loc de un car de cucuruz şi folosirea cimiteriului.

3. Birul preoţesc câte o jumĕtate ferdelă bucate şi o ḑi de lucru dela 100 case, şi

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial.

5. Afară de acestea, în decurs de 1 an se va cumpĕra pĕmênt în valoare de 3—400 fl., ca porţiune canonică, cari împreunate cu celelalte venite parochiale, suma dotaţiunei preoţesci va fi aproximativ de 400 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu documentele recerute prin „Stat. org.“ şi „Regul. ptr. parochii din 1878“ în terminul supra numit, — la oficiul protopresbiteral concernente.

Salciva de jos în August 1885.

Comitetul parochial:

Simion Paşca, preşedinte. *Andreiu Muntean*, notariu.

Cu consensul oficiului protopresbiteral.

Ioan Danciu,
prot.

[1115] **Escriere de concurs.** 3—3

Pentru un stipendiu de 60 fl. v. a format de cătră consorţiul preoţilor şi învĕţătorilor din protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin până la *30 August a. c. st. v.*

Stipendiul este menit pentru un tênĕr din protopresbiteratul Dobrei, carele va asculta cursurile preparandiali în seminariul „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se a întra după absolvarea acelora în statul învĕţătoresc la una din scoalele din acest protopresbiterat.

Acest stipendiu se va conferì:

a) în prima linie fiilor acelor preoţi şi învĕţători cari sunt membrii ai acestui consorţiu;

b) în lipsa acestora altor têneri din acest tract, sau neaflându-se într'acesta, din alt tract protopresbiteral din archidiecesă, cari vor avea pregătirea şi calitatea prescrisă pentru de a putea fi primiţi la cursurile preparandiali.

c) Dacă nu se vor afla tineri de categoria de sub *a.* şi *b.*, stipendiul se va conferì şi la atari scolari din gimnasiu ori scoala reală, ai căror părinţi se vor obliga, ca după ce acei tineri vor fi de ajuns pregătiţi, i vor dedica carierei învĕţătoresci avênd sĕ percurgă studiele preparandiali în „Seminariul Andreian.“

În casul acesta stipendiul li se va lăsa şi pe durata cursurilor preparandiali.

Stipendiul se va conferì:

a) orfanilor de preoţi şi învĕţători, ai căror tată este membru al acestui consorţiu. Atari orfani avênd din studii calcul general de suficient, se vor preferì tuturor concurenţilor;

b) între ceilalţi concurenţi se vor preferì cei cu clasificaţiune mai bună din studii;

c) în condiţiuni egali se vor preferì concurenţii ai căror părinţi au familie mai numĕroasă.

Doritorii de a obţinea acest stipendiu, au de a şi instrui cererile concursuale:

a) cu atestat de botez.

b) Testimoniu scolastic de pe anul scolar 1884/5 şi

c) eventual atestat de paupertate.

Dobra 8 August 1885.

Romul de Crainic, Iacob Germanu,
prot. preşed. consorţ. not.

Nr. 263. [1105] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele protopresbiteratului Sebeşului mai jos numite, se escrie concurs cu termin până la *30 August* 1885.

1. Săscior, cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne pentru foc.

2. Cioara, cu salariu anual de 200 fl, cuartir şi lemne.

3. Daia, cu salariu anual de 200 fl., ce se va rĕspunde în patru rate, cuartir, un stânjin de lemne şi altă soarte din pădurea comunei.

Doritorii de a ocupa vre una din menţionatele staţiuni 'şi vor subşterne suplicele instruate aměsurat legilor în vigoare, precum şi cu documente despre desteritatea în cântările şi tipicul bisericei subsemnatului oficiu protopr. până la terminul supraindicat.

Sebeş în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu
prot.

Nr. 444. [1106] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 62 fl. v. a., din partea preoţimei şi învĕţătorilor gr. or. din tractul protopresbiteral al Lupşei, unui ascultătoriu de cursul preparandial în „Seminariul Andreian,“ se escrie concurs cu terminul *31 August* 1885 v., până când petenţii au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruate cu următoarele documente:

a) atestat de botez; *b)* atestat scolastic că au absolvat 4 clase gimnasiale sau reali, cu calcul general indestulitoriu; *c)* adeverinţă de paupertate dela antistia comunală şi vidimată de parochul locului; *d)* o dechiaraţiune subscrisă de petent şi de părinţii acestuia (tutore), ca după absolvarea cursului va servì la una din scoalele acestui tract, cel puţin 5 ani ca învĕţătoriu.

Escepţionalminte pot concura şi tineri gimnasişti cari nu au 4 clase, însĕ se vor deobliga ca după terminarea clasei a 4-a vor întra la cursul preparandial satisfăcênd condiţiunei de sub *d.)*

Petiţiunile astfeliu instruate sĕ se trimită Prea onoratului oficiu protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia.

Ofenbaia în 25 Iulie 1885.

Pentru comitet.

Ioan Danciu, president. **George Cimoca,** notariu.

Nr. 552. [1103] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala română gr. or. în comuna Restosnea se escrie concurs cu termin până la *30 August* a. c. st. vechiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, în bani 100 fl. v. a. din repartiţie de pe popor, şi lemnele trebuincioase.

Petenţii se îndatorează a subşterne suplicele lor concursuali, instruite după legile vigente, subscrisului, posta ultimă Maros-Vecs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Reghinului.

Idicel, 31 Iuliu, 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 338 [1096] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoreşti la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea se deschide concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman“ şi anume:

1. Măgheruşul săsesc pentru clasa II-a cu salariu anual de 200 fl. v. a., şi cuartir natural, pre anul prim fiind de probă; ear pre anul al 2-lea se împreună şi postul de cantor, carele aduce un venit minimal în bucate de 50 fl. v. a., şi venite stolare.

2. Apaţa, cu salariu de 90 fl. 50 cr. v. a., constătător jumĕtate în bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pre lângă care se va mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

3. Lisnău, cu salariu de 134 fl. v. a. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

4. Nou, cu salariu de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bis. parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi ale archidiecesei, pentru care s'a suplicat deja.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform prescriptelor legilor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopop.

Nr 245. [1128] 1—3

Citaţiune edictală.

Moise Todor din Caţa, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soţia lui Iustina Todor din Caţa, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorţial urzit încontra-i, se va decide şi în absenţa lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanţă gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

Nr. 337. [1122] 3—3

EDICT.

Anna George Tatariu din Apaţa, de religiunea gr. or. carea, mai bine de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre leguitul seu bărbat George Puligan, tot din Apaţa, fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral în termin de *3 luni* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială, şi se va aduce sentinţa de divorţ în absenţa sa.

Braşov, în 25 Iuliu 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II-lea.

Ioan Petric.
protopresbiter.

Nr. 2387 civ. [1123] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei contelui Camillo Bethlen, în causa segregărei locurilor publice ale fostilor jobagi din Vaidakut pentru pertractarea admisibilităţei aceleia, se pune de termin ḑiua **de 30 Novembre a. c. 9 oare a. m.** în casa judelui comunal din Vajdakut; la care se citează toţi interesaţii cu deosebire cei pêrîţi făcêndu-se atenţi la cele cuprinse în §. 15 a. birt. rend. ut.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 3 August 1885.

Nagy Lajos, reşedinte. **Gödri Sándor,** notar.

Sz 169 1885 bir. végreh. [1130] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szeredahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1350 sz. a. kelt végzése folytán, Dobrota Moise és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 212 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 690 frtra becsült egy tehén, lovak és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Pojánán leendő eszközlésére határidöül 1885-ik év **Szeptember hó 17-ik** napjának délelőtt 9-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi Szeptember hó 3 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. Sibiiu, Sâmbătă 31 August (12 Septembre.) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 August 1885.

Duminecă în 25 a curentei studenții universitari din Cluș au dat earăși o espresiune a patriotismului lor prin arderea proclamațiunei irredentei române și prin aducerea câtorva concluse foarte importante.

Înainte de a întra în apreciarea actelor sêvêrșite de tinerimea clușană, voim sĕ se scie un lucru. Nu esistă nici un român cu mintea sănătoasă la noi, care sĕ deie o importanță politică proclamațiunei rĕspândite în mii de esemplare pe la notabilitățile române și maghiare din țară. Toți, și pressa și opinia publică română condamnă acele apucături juvenile, cari nu pot, de cât sĕ ne îngreuneze numai posiția; toți o condamnăm și o privim de o utopie a unor creeri învăpăiați. Dacă totuși poate fi vorba de o importanță politică, apoi aceea este de a se căuta numai în împregiurarea, că urdîtorii proclamațiunei au eșit din scoala politică profesată de guvern și pressa maghiară. Proclamațiunea este o reacțiune necoaptă și incompatibilă cu tradițiunile noastre seculare, în protiva sistemului de adi.

Noi privim tot lucrul de simplă demonstrațiune, asemenea celor sêvêrșite de studenții maghiari la Cluș, Șemniț, Budapesta și nimic mai mult. O demonstrațiune tot așa de necălită și neprecugetată, lipsită de ori-ce folos practic, ca cum au fost acele, o demonstrațiune, pe care o condamnăm, întocmai cum am condamnat pe acele.

Premițênd aceste, putem sĕ venim la obiectul, cu care ne-am propus a ne ocupa.

Studenții din Cluș au ținut o adunare, au ars proclamațiunea irredentă și au primit cu unanimitate următoriul proiect de conclus:

„Tinerimea studioasă a universității Franciso-Iosefine din Cluș, în adunarea sa ținută la 7 Septembrie 1885 dechiară, că a ars sĕrbătoresce un esemplar din proclamațiunea irredentei române, care cuprinḑênd atacuri la persoana Maiestății sale și îndemnând la revoltă s'a strĕcurat în mii de esemplare în țară, — esprimându-și totodată necondiționata supunere cătră tron și cătră ordinea legală esistentă.

1. De-oarece proclamațiunea atacă direct Kulturegyletul ardelean, numindu-l cea mai miserabilă machinărie a veacului al XIX., tinerimea 'și esprimă din nou aderarea sa cea mai intimă la scopurile culturale și economice naționale, pe cari le urmărește acea reuniune și se declară din motivul acesta:

a) spre înaintarea scopului cultural — de membru fondator;

b) că cu privire la scopul economic-național și drept aducere aminte la proclamațiune, se deobligă a propaga ideia reuniunei de apĕrare recomandată de Kossut și primită de reuniune, îndatorîndu-se moralicește fie-care ascultătoriu, a influința și conlucra în interesul articulilor de industrie din patriă, în sfera în care va putea numai sĕ pătrundă cuvêntul și forțele sale.

2. Considerând, că atât irredenta, cât și elementele turbulente, cari cu deosebire din impulsurile date de „Tribuna" și „Gazeta" rĕstălmăcesc tendințele umane, civilisatoare și basate pe starea de drept a națiunei maghiare, considerând că proclamațiunea e a se privi îndr'adevĕr de o urmare a activității foilor amintite, — rugăm senatul universității, ca sĕ eschidă din sala de lectură a bibliotecei universitare aceste jurnale, cari ruinează statul și agitează neîncetat.

3. Și ca nu cumva resoluțiunea noastră precedentă sĕ aibă aparința șovinismului, decidem, — ca cu privire la purtarea antipatică a *fraților români*, pe care n'o înțelegem, — spre dovedirea bunei noastre voințe, și ca sĕ-i arătăm poporului sedus scopul cel măreț al statului maghiar și sĕ-i risipim prejudițiile false față de noi — că vom forma sub conducerea unui individ apt spre acest scop un colegiu pentru limba, literatura și istoria română ținênd participarea noastră cât mai numĕroasă de o datorință.

Spre încheiere declarăm, — ce nici n'ar mai fi de lipsă a se accentua, lucru care-l facem numai ca sĕ ne scutim de atacurile verbale, — că atât față de *frații nostrii români*, cari sunt ascultători de universitate, cât și față de *frații români concetățeni*, în mijlocul patimilor suscitate de proclamațiune — ne vom purta și de acì înainte ca și până acum cu liniște, loialitate și seriositate plină de iubire, — nu numai, dar ne vom nisuì din toată inima ca în cercul nostru de activitate, sĕ procedem chiar și față de singuraticii urdîtori de scandale, cari nici când n'o sĕ lipsească, precum și față de inimicii nostrii după ce vom fi delăturat pretinesce înstrăinarea lor necualificabilă, — cu o ținută defensivă cavalerească!

Trăiască patria! Trăiască regele ungar! Trăiască Kulturegylet-ul ardelean magyar!"

Acesta este manifestul.

Cele din punctul 1 și 2 sunt lucruri, la cari nu ne vom încerca a face de astădată nici o obiecțiune. Punctul al treilea al manifestului însĕ ni se pare un ce cu totul nou, care merită sĕ ne ocupăm de astădată cu el.

Și adecă ce se dice acolo? Că tinerii maghiari voiesc sĕ învețe cu toții românesce, din causă ca sĕ nu li se ascrie de șovinism rugarea pentru eschiderea jurnalelor românesci din sala de lectură a universității și cu scop de a lumina și scoate din rătăcire pe biet poporul, care e sedus de presa română. Tinerii promit o purtare loială, tolerantă, prietinească față de români, pe cari consecuent îi numesc *„román barátaink;"* bine sĕ se însemne nu *„oláh"* ci *„román"* și nu *„agitátorok"* și *„hazaárulók"* ci *„barátaink,"* adecă frații, amicii nostrii.

Punênd aceste dechiarațiuni și concluse față în față cu actele tot aceleiași tinerimi sêvêrșite acum un an, precum și cu dispositia generală a pressei și guvernului maghiar, — sĕ fim scusați, dacă tragem la îndoială seriositatea manifestului citat.

Noi ne esplicăm lucrul așa: studenții și pressa pe lângă toate nisuințele de a da altă față esceselor sêvêrșite la adresa Românilor in anul trecut, — au simțit blamagiul ce li s'a dat prin resentimentul general produs în poporațiunile strĕine din lăuntru și din afară. Acest blamagiu i-a pus pe gânduri și acum au sărit în alt estrem; din învăpăiați și trufași ce erau, s'au făcut foarte serioși, binechibsuiți și amicabili. Ei voiesc sĕ lucre cu plan bine cumpănit și iubire frățească. Ce parodiă?! Tinerimea maghiară din Cluș, bunachibsuială și iubirea frățească față de români, oare pot încăpea aceste lucruri lângă olaltă?!

Noi credem că nu!

Și nu noi suntem de vină, dacă ni s'a impus această credință. Ear noi vom ține la ea, până când nu ni se va dovedì contrariul prin fapte, ear nu prin vorbe.

Dar pe lângă blamagiul, urmat după escesele și tactica maghiară de până acì, a mai conlucrat ceva, ceea ce trebuie anume sĕ se accentueze și sĕ se scie în cercurile românești.

Au trecut un an doi, decând a publicat un politic maghiar, care se da și de pedagog totodată, în „Egyetértés" jurnalul cel mai rĕspândit unguresc, un șir de articuli despre modul cum ar trebuì sĕ se proceadă mai rațional în scoală, ca sĕ se poată maghiarisa copii nemaghiarilor. Ne aducem foarte bine aminte, că idea principală a autorului era, ca sĕ se sistese ori-ce sistem de persecuțiune și defaimare în scoală față de copii nemaghiari Învețătoriul ungur sĕ 'și calce pe inimă și sĕ arate o iubire deosebită față de ei, sĕ grijeape vecinii sei sĕ joace cărți cu el, ḑicênd femeii sale ca sĕ-l sguduie îndată ce ar închide ochii și bênd pentru a-și pune sângele în mișcare cafea, întocmai precum un altul ar bea bere.

Dar nimic nu-i ajuta. Vecinii lui Mocquet, cari aveau sĕ se scoale de dimineață în ḑiua următoare, nu puteau juca cu el partia de piquet, decât numai până pe la 11 oare. Femeia sa după-ce îl sguduì de mai multe ori până pe la 1 oară dimineața, în sfêrșit adormia și ea. În urmă cafeaua, care la început producea un efect satisfăcĕtor, înceta încetul cu încetul de a'l mai irita și astfel nefericitul Mocquet întră în clasa beuturilor ordinare.

Mocquet lupta atunci și mai mult: el umbla, cânta, își curăța pușca; dar puțin câte puțin, picioarele i refusau serviținl, vocea i se stingea între buze și cremenea armei sale i cădea din mâni.

Toate acestea nu se întêmplau fără ca Mocquet, preveḑênd cele ce vor avea sĕ urmeze sĕ nu scoată nisce plângeri amare; dar aceste plângeri degenerau într'un fel de gemet, care însemna că apĕsarea începe și că vrăjitoarea, care călăria pe sĕrmanul păzitor în vêrful unei mături, era la postul seu.

Atunci se întêmpla, că dormind perdea orice ideie de timp, de spațiu și durată, după cum visul seu se trăgănia mai mult, sau mai puțin. El susținea că ar fi dormit 12 oare, 8 ḑile, o lună și că vĕḑu o mulțime de obiecte și localități pre cari le și percurse

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de V. G.)

Am amintit adeseori în memoirele mele de un îngrijitor al tatălui meu, cu care am făcut cele dintâi deprinderi cu arma.

El se numia Mocquet.

Era un om brav și foarte credul. Nu puteai sĕ discuți cu el despre legendele pădurei dela Villers-Cottereto. El vĕḑuse pe dama albă dela Tour-au Mont, purtase pe umerii sei berbecele fantastic dela Butte-aux-hèvres și tot el a fost acela, care mi-a povestit istoria lui Thibault îmblânḑitorul de lupi, pe care nu de mult o am pus sub ochii cetitorilor mei.

In timpul din urmă, când tatăl meu deja greu bolnav și în urma cărei boale și murì, locuia în micul castel dela Fossés, Mocquet fú atins de o nălucire ciudată.

El își închipuia, că o femeiă bătrênă din Haramont — un sat mic de o jumĕtate de leghe departe de Fossés — îl apăsa pe piept (cauchemardait.)

Nu sciu dacă verbul cauchemarder esistă în dicționarul lui Boiste al Academiei, sau al lui Napoleon Landais; dar și dacă n'ar esista, Mocquet și-l crease.

Mocquet, avuse dreptate d'astădată, căci substantivul cauchemar (apĕsare, greutate esistă, pentru-ce sĕ nu esiste atunci și verbul cauchemarder?

Destul că lui Mocquet i se părea ca și când pieptul i-ar fi fost apĕsat prin o bătrênă numită mama Durand.

După-ce Mocquet abia începea sĕ adoarmă, bătrêna femeiă venia și s'așeḑa pe pieptul seu și apĕsând din ce în ce mai mult asupra lui, îl înădușia.

Atunci începeau pentru el cu toată forța și toate emoțiunile realității, o serie de evenimente înlănțuindu-se unele după altele într'o oare-care legătură, ce demoralisa pe Mocquet într'atâta, încât era el convins, deșteptându-se, că ceea-ce visase nu a fost nici decât un vis.

Părerea sa sub acest raport era așa de tare, încât vĕḑui de mai multe ori oameni mișcați și că eu un copil, nu me mai îndoiam de loc cum-că Mocquet nu vine într'adevĕr din țerile de unde ḑicea el.

În urma acestor visuri Mocquet de regulă se deștepta abia resuflând, palid, sdrobit; se obosia sêrmanul întrebuințând toate mijloacele cunoscute de a nu dormì, într'atâta se temea el de somn, rugând

scă ca nu cum-va prin vr'o vorbă de hulă sau batjocură, á la vankúj, medve oláh, vad oláh etc..., să se facă elevii să simtă, că ei nu află într'alt loc primire frățească, decât la poporenii lor, nutrindu-se astfel o ură neîmpăcată în inimile lor față de maghiari, — lucru prin care se nimicesc toate speranțele de a maghiarisa naționalitățile.

Aceste idei emise în „Egyetértés“, ca tot ce e nou, au aflat resunet la maghiari. Tot în acest jargon vorbește vestitul Bartha, unul dintrě cei mai înverșunați inimici ai naționalităților, — când cu adunarea generală a „Kulturegyletului.“ El asigură naționalitățile în mod solemnel, că nu se tinde a ni se lua limba și datinile, că reuniunea de cultură n'are nici o tendință de contopire, și dacă s'ar dovedì că are, el Bartha ar fi primul, care ar eși din sinul ei.

După ḑilele Kulturegyletului, eată, că vin studenții maghiari și se prind cu noi frați de cruce, ne asigură de câte alea toate, promițêndune că și când vom greșì și agita, ei se vor purta frățește și cavalerește cu noi.

Ce va să ḑică, ungurii s'au convins, sau cel puțin se par a se fi convins, că nu mai merge cu rĕul. Au vĕḑut ei, că cu cât mai tare ne string și ne persecută, cu atât mai mare e resistința noastră. Lucrurile sau tot încordat tot mai rĕu și mai rĕu și proclamațiunea irredentei i-a pus pe gânduri. Și după ce s'au pus pe gânduri, au hotărît să ne iee cu binele.

Aceasta este ce voim să se scie.

Scopul, de geaba vor să 'l ascundă, a rĕmas cel vechiu, numai planul de luptă s'a schimbat. Dar înzadar, căci până când țînta maghiarilor va fi în faptă maghiarisarea, pân'atunci nu pot conta la consimțĕmêntul nostru. Da, trista esperiință din trecut este, care ne face să tragem la îndoială seriositatea și sinceritatea tinerilor maghiari din Cluș, păsurile noastre ne silesc a observa o ținută cât se poate de reservată. Trĕbuie s'o scie ei, că suntem noi destuli de ageri de a cunoasce firea oamenilor și a nu ne da legați de dragul unor cuvinte frumoase, cari se ḑic aḑi așa, se tălmăcesc mâne alt-mintre, ear poimâne se comentează cu un:

„Kerek ez a zsemlye!“

Cât pentru noi putem să fim liniștiți, — focul de paie va trece, ear lupul nu 'și lapădă năravul, ci numai pĕrul. *Yff.*

Revista politică.

Oaspeții francesi s'au dus pe la ale lor, ear acum capitala Ungariei a primit par'că cu mai mult entusiasm și cu și mai mare dragoste ca pe aceia, pe niște prietini noi. Sunt polonii din Krakovia și Lemberg, cari la numĕr — după cum ḑic jurnalele ungurești — vr'o 400 de inși, au sosit la esposiție. Cât de lung a fost șirul îmbrățișărilor și cuvêntărilor înfocate se poate închipuì, când trenul a trebuit să întârḑie 4 oare, păn'ce să poată fi bineventați oaspeții poloni de comisiunile de primire din capitală.

Și ce fac polonii la Budapesta? După-ce au cercetat esposiția, au pornit în procesiuni pela statuele și mormintele marilor maghiari și poloni aflători în Budapesta.

Că manifestațiunile prietinesci între aceste două națiuni sunt mai naturale ca cele dintre francesi și maghiari, aceea trebue s'o recunoascem și nu le-o putem lua în nume de rĕu; netoleranți unii — netoleranți alții, aristocratici și sugrumători de popoare acestia — trufași și impilători aceia, și cu toate aceste și unii și alții 'și aroagă nedisputabila prerogativă, de a fi campionii libertății și a ideilor mari liberale. Dar că oare și puterile mari ale Europei, precum e Rusia, Germania, ba chiar și Austria, o să privească manifestațiunile maghiaropolone din Budapesta tot din acest punct de vedere este o altă și încă foarte mare întrebare. Nouĕ ni tare teamă, ca nu cumva nesocotința ungurilor să aducă earăș o înstrăinare și ură față de politica cabinetului Tisza.

Videant consules!

Cestiunea insulelor Caroline este care continuă a preocupa pressa europeană și a ținea în agitațiune spiritele. Pertractările dintre Germania și Spania sunt secrete, și astfel nu se poate scì, că în ce stadiu au ajuns și că despre ce se tractează. Un lucru bătător la ochi este însĕ contrastul curios între ținuta ambelor state. În vreme ce spaniolii fac demonstrațiuni preste demonstrațiuni la adresa Germaniei, insultând consulatul german din Madrid și călcând chiar în picioare insigniile germane, — Germania, pressa și opinia publică rĕspunde cu o ținută cât se poate de reservată, cu o linisce aproape cinică. Imprejurarea din urmă se atribuie unei scrisori private a regelui Alfonso, pe care ar fi trimis-o împeratului german, rugându-l cu întețire să nu i se mai îngreuieze posiția și așa foarte espusă.

Din partea spaniolă se susține, că ocuparea faptică a insulei Yap era deja împlinită, când a sosit canoniera germană „Iltis.“ „Vossische Zeitung“ declară la aceste, că dacă vor dovedì spaniolii aserțiun aea aceasta, Germania nu va mai insista la pretensiunilesale față de ea, și astfel lucrul va putea ajunge la o resolvire pacinică.

În cestiunea misiunei lui Drummond Wolff se telegrafează din Constantinopole lui „Daily News,“ că ori-care ar fi fost scopul primitiv, misiunea lui sir H. D. Wolff se va mărgini de sigur la un arangiament în privința Egiptului.

Depeșa adaogă că nici o propunere formală nu s'a fost făcut până acum nici din o parte nici din cea l'altă.

Vorbind apoi de opiniunea corpului diplomatic la Constantinopol, corespondentul lui Daily News ḑice, că la ambasadele Germaniei, Austriei și Rusiei, se crede în succesul misiunii și că ambasada franceză se arată prea ostilă și declară, că nimic nu va fi regulat fără participarea Franciei.

Irredenta română.

Sibiiu, 9 Sept. st. n. 1885.

Onorată Redacțiune! Vĕ rog să-mi permiteți a da espresiune în ḑiarul dvoastre impresiunilor, ce a produs în mine manifestul așa numitei „Irredente“ române, pe care l'am cetit în ḑiarele maghiare și nemțesci din patriă.

S'a mai scris și s'a mai vorbit încă despre esistința unei „Irredente“ române, despre care se afirma, că s'ar fi constituit în străinătate, dar eu n'am crĕḑut atunci și nu cred nici astăḑi în esistința ei, și dacă esistă totuș o seamă de oameni cu capul a mână în România, cari se gerează de atari, aceia, judecând după fĕtul lor cel mai proaspet, nu pot fi români, dar nici amici ai românilor, ci sunt nisce denuncianți, cari speculează la fondul de dispositiune,*) sau nisce tineri resfățați, carii ca să-și facă haz de vitejia șoviniștilor maghiari, își permit și o astfel de manoperă condamnabilă, prin care produc românilor din patria noastră cele mai mari neplăceri, dând titlu la noue persecuțiuni și mânând apa pe moara celora, ce pe nedrept trag la îndoială patriotismul și loialitatea noastră.

Forma, incidentul din care s'a făcut și modul cum s'a esecutat, trebuie să convingă pe ori-care om cugetătoriu, că intenționea anonimilor irredentiști nu este de a produce efect la români și nu este serioasă.

Un comitet revoluționar, un comitet de acțiune, care voiesce să producă lucruri mari, să rĕstoarne state, numai așa poate conta la efect în sinul poporului pentru care se jertfesce, dacă acela este compus din bărbați probați, cunoscuți din lupte anterioare, oameni cu autoritate, oameni cari au curagiul a se pune în frunte și a primì rĕspundere pentru faptele lor, cum au fost Kossuth, Klapka, Türr și alții la maghiari.

Dar sub manifestul din cestiune al cui nume figurează? Al nimenui! „Irredenta română.“ Cine este aceasta? Pentru poporul român este o plantă esotică, carea nici când nu va prinde rădăcini în sinul lui, pentru inteligință un factor necunoscut, cu care nime nu-și face socoteala, dar nici n'are „irredenta“ ambițiunea de a avea trecere la inteligință, căci nu numai că nu se adresează cătră dênsa, ci din contra agitează contra ei.

Curagiul, de a pune pe hârtie albă nisce bombaste roșii, și sacrificiul de a le pune pe postă nefrancate la adresele ce le află tipărite prin călindare și prin șematisme — și a se ascunde sub vĕlul anonimității, îl poate avè și cel mai voinicos jidan din România, — dar românul nu se poate prinde cu astfel de cleiu.

Și care este incidentul din care s'a născut acest monstru?

Constituirea „Reuniunei maghiare de custură din Cluș.“

Vai de mine! Dar mai mari vijelii n'au trecut peste poporul român, care are semnificativul proverbiu: „apa trece, petrile rĕmân“?

Sciți ce țin înșiși maghiarii cei cu minte despre această reuniune?

Eu am vorbit cu mai mulți, și n'am aflat nici unul, care să aprobe nici idea măcar, ca maghiarii, cari dispun de puterea de stat, să provoace frecări naționale. Ei considerà de degradare pentru maghiari ca în Ungaria rectius după dênșii Maghiaria, să înființeze reuniuni pentru apărarea naționalității maghiare, dar n'au ce face, idea a ieșit din crerii Kossuthianilor, au sprijinit-o renegații și jidanii și au produs un curent, de care nu se pot ferì nici dênșii, fără de a fi timbrați de rei patrioți, dar nici ei nu se asceaptă nici la un sfârșit bun.

„M'au provocat și pe mine — ḑice un maghiar de frunte — să subscriu cel puțin 100 fl., dar ca să scap am subscris odată pentru totdeauna 10 fl. și me voi duce și la Cluș la constituire, căci e mare presiunea, — sum sigur însĕ că nu va avea sfârșit bun, căci maghiarul se însuflețesce ușor la frase mari naționale, și dă parale, dar nu

*) Lui „Kölnische Zeitung“ i se telegrafează, că manifestul emanează dela maghiari. Nota culeg.

---

actele care le îndeplinise în decursul nălucirei sale, i rĕmâneau așa de bine întipărite în memorie, cât să-i fi vorbit despre ori și ce, să fi încercat a-i da ori ce probă, nimic nu-l putea scoate din această părere, de care am vorbit deja.

Într'o ḑi sosì în camera tatălui meu așa de gâfâind, palid și sdrobit, încât tatăl meu observă, că trebuia să i se fi întâmplat nu în realitate, — realitatea devenise un lucru prea indiferent pentru Mocquet, — dar în vis ceva colosal.

Într'adevĕr interogat Mocquet, respunse că a căḑut din lună.

Tatăl meu părea a se îndoì de așa ceva. Mocquet o susținu și fiindcă afirmațiunile sale nu păreau a fi produs o mare împresiune asupra tatălui meu, Mocquet i povestì tot visul.

Eram într'un unghiu, auḑii totul și fiindcă am fost totdeauna un mare amic al minunilor, nu perdui nici un cuvênt din istorisirea fantastică, care va urma și care este contimporană — dacă nu rivală — poeticelor și inspăimêntătoarelor istorisiri ale lui Hoffmann.

— Ve aduceți bine aminte generale, ḑise Mocquet, că sunt șepte sau opt ḑile, de când m'ați trimis să duc o scrisoare generalului Charpentier la Oigny.

Tatăl meu întrerupse pe Mocquet.

— Te înșeli, Mocquet, i ḑise el; a fost eri.

— Generale, eu știu ce vorbesc, continuă Mocquet.

— Dar la naiba! doar și eu știu, ḑise tatăl meu și ca probă, este că eri a fost Duminecă și astăḑi este Luni.

— A fost eri Duminecă și astăḑi e Luni însistă Mocquet; dar, nu eri ci Duminecă sunt acum opt ḑile, decând m'ați trimes la Oigny.

Tatăl meu nu știa că intr'o astfel de împregiurare era fără scop de a mai discuta cu Mocquet.

— Fie, ḑise el, să presupunem că ar fi opt ḑile.

— Nu este de presupus, generale, eu am socotit opt ḑile de când am făcut voiagiul și ve i vedea, că nu au fost mai mult de opt ḑile și că am socotit foarte bine timpul.

— Intr'adevĕr, dacă tu ai fost la lună, Mocquet...

— Am fost, generale, așa de adevĕrat precum un Dḑeu este în cer.

— Ei bine, povestește-ne și noue aceasta Mocquet; trebuie să fie o călĕtorie foarte interesantă.

— Ah! cred! Dar veți vedea. Trebuie dară să ve spun generale, că hasardul a voit ca tocmai sunt acum opt ḑile, tatăl Berthelin își serba a doua căsătorie. El me întâlnesce tocmai când eșia din biserică și îmi ḑise:

„ —! Pe legea mea nu te așì fi încomodat pentru un bagatel, dar fiindcă esti aici, vei prânzì cu noi în portul dela Perches.

„ — Nu pretind nimic mai mult, respunsei; generalul mi-a dat concediu până mâne și fiindcă mâne la nouĕ oare trebuie să fiu întors, sunt liber până atunci.

„— Bun; tu știi drumul, nu e așa?

„— Cred.

„— Cineva te va deștepta la meḑul nopții și până a nu se face ḑiuă, vei fi la Fossés.

„— Atunci, i ḑisei, merge de minune.“

Și luând brațul mamei Berchu care n'avea cavaler, eată-me la nuntă.

Tatăl Tellier și Corcy pregătiseră mâncarea, generalul Charpentier trimisese cinci-ḑeci butelii de vin pecetluit; Tellier adusese cinciḑeci. Noi eram douĕḑeci și cinci de invitați, între cari șepte femei; punênd o bütelie de vin de femeiă, se venia cam câte patru sau cinci butelii de om; era ceva mai mult decât se cere. Me adresai cătră Berthelin:

„— Cinciḑeci de butelii pentru douĕḑeci și cinci, Berthelin, crede-me că este destul.“

Dar el îmi respunse categoric:

„— Bine, vinul este despachetat trebuie beut.“

Și vinul fu beut. (Va urma.)

scie nici controla, nici economisa. Corupţiunea este mare la noi, şi numĕrul flămênḑilor e legion lucrările catastrali s'au terminat, o mulţime de proletari au rĕmas fără pâne, aceştia nici nu sciu nici nu vor sĕ lucre, ci pretind ca statul sĕ-i ţină, me tem că vor ajunge elemente de acestea la administraţie în centru şi prin provincie, se vor păpa banii, vor urma câte va sinucideri sau pribegiri – şi noi vom rĕmânea compromitaţi şi în ochii lumei culte şi în ai poporului."

Aceasta este judecata ungurească, — dar chiar sĕ nu se adevereasc̆ă temerile maghiarilor, — până când va rĕmânea reuniunea lor de cultură între marginile statutelor sale, nouĕ nu ne pasă de ea.

Cultivezese maghiarii cu Dḑeu, noi le vom gratula, căci cu un popor cult mai uşor ne vom putea înţelege şi noi, — remaghiariseze-şi pe cale socială măcar şi pe ciangăii din Moldova dacă-i pot, — românul nu doresce, ci se feresce de elemente străine.

Patriotism şi loialitate noi n'avem de a învĕţa nici dela Ugron, Orbán Balázs, Barta, nici dela Ḑeul lor Kossuth, nici dela Haller şi alţi renegaţi cu devisa „*ubi bene ibi patria*", cari se folosesc de slăbiciunea maghiarului, şi pentru nisce frase afectate de mari patrioţi, ocupă posturi şi trag lefe grase. Dar nici chiar dela toţi secuii cei mult desmerdaţi, carii emigrează cu ridicata în ţară străină de limba lor, numai ca sĕ trăiască mai uşor, pe când compatrioţii lor români, în condiţiuni nease mănat mai nefavoritoare ca dênşii, sufer acasă şi nu emigrează nici la conaţionalii lor.

Ear dacă vor urma Kulturegyletiştii sfaturile lui Barta Miklós şi se vor încerca a întra şi în biserică şi în familia românului, — din biserică şi Christos încă a scos cu biciul pe cei nechiemaţi, ear românul cât este de blând şi îndelung răbdătoriu, dar faţă de cel ce intră pe fereastă în sînul familiei sale se scie apĕra cum se cade, în astă privinţă n'are lipsă de sfatul irredentiştilor.

Incidentul deci, nu poate justifica un pas atât de grav în ochii nici unui om serios.

Ear modul esecutărei? Nimic mai ridicul ca acesta! Cel d'ântâi care a primit manifestul a fost ministrul preşedinte şi de interne dl Tisza, 'l-au primit şi însuşi Kulturegyletul, şi p. e. aici în Sibiiu toţi denunciaţii de protesiune, şi sunt mulţi de aceştia.

Ce va sĕ ḑică asta?

Este acî seriositate?

Poate fi român, şi cunoscătoriu de poporul român din patria noastră acela, care presupune că va întimpina ascultare la poporul român, când îl îndeamnă sĕ aprindă pe de aproapele seu, sĕ-i deie glonţ şi dinamită, sĕ numere între sfinţi glonţul şi dinamita? Nici odată! Aceste sunt arme de ale socialiştilor, nihiliştilor şi comunarḑilor, pe carii în zadar îi cearcă cineva între români.

Cunoasce acela pe poporul român, care îi vorbesce cu atâta frivolitate despre „Impĕratul"?

De fel nu! Românul de la leagăn până la mormênt, în biserică şi la toate slujbele, necurmat se roagă şi pomenesce pe „Impĕratul şi regele nostru Francisc Iosif I" ca nime altul, şi într'atât este de înrădăcinată loialitatea cătră tron în inima lui, încât de acela care vorbesce cu frivolitate de aceste odoare scumpe ale lui — fuge ca de satana.

Atât maghiarii cât şi guvernul trebuie sĕ cunoască aceste virtuţi ale ron ânului, prin urmare manifestului aşa numitei „irredente române" nu trebuia sĕ-i insuşească mai mare valoare de cât într'adever are, adecă nimica.

Dar durere „Irredenta" poate fi mulţămită cu efectul ce a produs manifestul seu. Căci dacă a voit sĕ sparie pe maghiari, judecând după ţipetele jurnalelor, 'şi-a ajuns scopul, şi poate rîde în pumni de campania ce s'a pornit contra morilor de vênt; ear dacă a voit sĕ denuncie pe români şi sĕ deie ocasiune organelor guvernului de a-i persecuta, earăşi 'şi-a ajuns scopul, căci vedem luânduse mĕsurile cele mai energice peste tot, se fac prechisiţiuni de căşi fără nici o considerare la sânţenia domiciliului, şi se închid persoane, pentru că au avut nenorocirea a căpĕta prin postă manifeste de ale „Irredentei" şi n'au sciut ca sĕ le arunce în foc.

Ce este mai uşor? de cât a trămite cuiva o scrisoare compromiţetoare, apoi a-l denuncia şi a-l băga în puşcărie, dacă scii că ai de a face cu o putere, pentru care asemene motive sunt de ajuns ca sĕ te ridice din sinul familiei şi sĕ te pună la umbră.

Dar şi „Kulturegylet-ul" poate fi mulţămit pentru acest reclam. Redactorul dela „Jüdische Zeitung" numai decât i-a şi trimis 100 fl., şi ca rĕspuns la „Irredenta română", şi îl vor imita mai mulţi.

Toţi pot fi deci mulţămiţi cu resultatele manifestului „Irredentei române," numai românii nu, pentrucă numai ei sufer fără nici o vină, şi încă vor avea sĕ sufere mult până când va lumina Dḑeu pe cei ce direg soartea lor. *(C.)*

Varietăţi.

* (Sciri locale.) Rudolf Marlin odinioară advocat şi complice la omorul comis în uliţa cojocarilor asupra familiei Friedenwanger, a reposat Marţi în 27 a lunei curente în casa alienaţilor din Sibiiu.

Cu ocasiunea ultimelor cercetări efeptuite la locuinţa deţinutului zaraf Pascu, s'au aflat mai multe monede falsificate, din care causă investigaţiunea în contra numitului va avea sĕ se continue şi în această direcţiune.

* (Rectificare.) În corespondenţa apărută în Nr. 88, al acestui ḑiariu, datată: De sub Peatra Cetei, la prima coloană, alinea a şeptea şirul din urmă în loc de: „după 1 fl. câte 50 cr., pe fie-care an?" e a se cetì: după 1 fl. câte 5 cr. pe fie-care.

Loc deschis.*)

Mediaş, 27 August 1885.

In Nr. 90 al preţuitului ḑiar, ce redigeţi, s'a publicat sub titlul „Corespondenţe particulare ale Telegrafului Român" o corespondenţă datată „Mediaş, Iulie 1885" nunumai plină de neadevĕruri, ci şi vătĕmătoare de onoarea modestei mele persoane şi familie.

Deci pe basa legei de presă, me rog pentru publicarea respunsului următoriu în procsimul Nr. al ḑiarului.

Dle redactor! Îmi pare foarte rĕu, dar în interesul onoarei mele proprie şi a familiei mele, precum şi în interesul purului adevĕr şi al opiniunei publice, trebuie sĕ fac mărturisirea, cum-că corespondenţa amintită mie unuia mi-a făcut lumină despre acel adevĕr trist, cum că ḑiarul nostru „Telegraful Român" s'a pus cel puţin în casul presinte pe un teren foarte periculos şi fatal pentru interesele adevĕrate ale bisericei şi constituţiei noastre: pe terenul hatîrului particularistic. Căci numai aşa se poate numì o procedură, după care în interesul oare-cărei persoane ori şi-ce se publică, ear în interesul altei nimic.

Dle redactor! Sciu positiv, cum-că şi în înteresul persoanei mele Vi s'a trimis din partea unui alegător inteligent al tractului Mediaş o corespondenţă dto „Mediaş, Iulie 1885" relativă la alegerea noastră de protopresbiter şi la interesul viu al poporaţiunei noastre tractuale pentru întărirea alesului*), o corespondenţă, care varsă multă lumină asupra adevĕratei stări de lucruri în tractul nostru, şi care chiar pentru aceea putè servì de neînşelătoare cinosură pentru P. P. O. O. membri ai consistoriului nostru archidiecesan la deliberarea întărirei resp. denumirei dintre doi. Dar ce sĕ veḑi? În loc de corespondenţa favoritoare, me treḑesc cu corespondenţa invectivă, frivolă, sarcastică, obraznică à la „Calicul", — pe scurt: cu o travestiă umoristică, deamnă de părintele seu „Calicul," carele într'adevĕr a purtat la alegere mască de „privitoriu", dar îu faptă, a fost altceva, ce sĕ numesce şi „corteş." Dle redactor! Cum s'a născut această travestiă, nu se poate esplica altfel, decât cu cuvêntul semnificativ: hatîr particularistic.

După acest esposeu despre genesa corespondenţei vătĕmătoare publicate, declar în înteresul adevĕrului, al opiniunei publice şi al sântei noastre maice biserici, cărei am servit cu credinţă şi deplină resignaţiune 41 de ani, cum-că:

1. nu e adevĕrat, că eu aş fi folosit pre fii şi ginerii mei de corteşi pentru alegere;
2. nu e adevĕrat că aş fi făcut vre-un pact cu concurentul Beniamin Almăşan;
3. nu e adevĕrat, că membrii de încredere pentru actul alegerei s'ar fi ales la propunerea lui Basile Chendi;
4. nu e adevĕrat că eşirea din biserică ar fi fost întimpinată cu un „Rákoczi induló";
5. nu e adevĕrat, că s'ar fi recuirat poliţia pentru casul unei bătăi;
6. nu e adevĕrat, că concurentul Goga s'ar fi presentat la luptă numai cu arma, ce se numesce „cualificaţiune"; căci într'adevĕr s'a presentat şi a corteşit prin tract din sat în sat cu 7 ḑile înainte de alegere, însoţit de parochul resp. capelanul din Mediaş George Crişan;
7. nu e adevĕrată nici nemulţămirea pretinsă a maioritătei parochianilor gr. or. din Mediaş; căci toţi 4 votanţii parochiei Mediaş au votat pentru mine; deci nu esistă nici o prăpastie pentru parochia Mediaş.

Pe scurt: ca sĕ nu mai obosesc pacienţa on. public cetitor, dechiar toate cele cuprinse în corespondenţa publicată de fleacuri, mofturi, scornituri şi apucături maliţioasei, calumniătoare şi drept aceea par escelence contrastice cu mulţămirea generală faptică a tractului nostru, ma contrastice chiar şi cu actele de alegere, în cari nici o amintire de nemulţămire nu se află, deşi i-a stat în drept ori-cărui alegător a ridica protest din causa oare-cărei iregularităţi, eventual observate.

Răzimat pe demnitatea, dreptatea şi prudenţa dlor membrii ai Ven. consistoriu, rĕmân cu deplină dumerire şi speranţă al DVoastre stimător: *Dionisiu Chendi,*
administrator protopopesc.

*) Timpul şi spaţiul nu ne iartă sĕ publicăm citata corespondenţă, care nu conţine decât 16 toasturi. Pentru plăcerea P. Chendi, ca sĕ nu aparem interesaţi în causă o vom publica în numĕrul procsim. Red.

(Omul trebuie sĕ fie foarte precaut). Toţi aceia, cari sufer de îngroşarea sângelui şi în consecuenţă de zgrăbunţe pe piele, de convulsiuni la cap şi plumâni, hemorhoide n'ar trĕbui sĕ întrelese îngrijirea şi susţinerea în deplină sănătate a corpului lor, — lucru ce nu i-ar costa mai mult de 2 — sau 3 cr. pe ḑi. Cel mai bun mijloc spre scopul acesta, sunt pilulele de Svi̯ţera ale apotecariului R. Brandt, din cari o scătulă costă în apotecă 70 cr.

Loterie.

Mercuri în 9 Septembre 1885.

Brünn:	**59**	**26**	**28**	**47**	**89**

Nr. 288. [1136] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criş şi Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.
2. Blăjeni-sat şi Plai, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.
3. Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Hĕrţăgani, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.
5. Şĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.
6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 215. [1137] 1—3

CONCURS

Devenind vacantă parochia de clasa a III a Cerghidului mare din protopresbiteratul Tĕrnavei inferioare, prin alegerea şi denumirea fostului paroch de protopresbiter al numitului tract; — pentru întregirea aceleia se publică concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, ce acum se edifică cu 3 încăperi; — pe fundul intern se mai află o şură şi o poiată.
2. Porţiunea canonică de 11 jug. 1305 °□ (cu speranţă de a se îmbunătăţi în urma comasărei, ce e în curgere) şi dintre cari: curtea şi grădina de 1403 ° împreunate cu cimiteriul vechiu de 1337 ° cositură şi cu pomet frumos; loc arătoriu de 4 jug. 266 °□, 5 jug. 615 ° parte cositură parte păşune — şi loc de pădure 884 °□.
3. Dela 109 familii câte o litră de cucuruz sfêrmit à 14 cupe, din cari terţialitatea ea cantorului, şi tot dela atâtea familii câte o ḑi de lucru pentru preot.
4. Venitele stolari usitate şi regulate în sinodul parochial dela 17 Aprile a. c., din cari terţialitatea e a cantorului.

Toate aceste venite computate la olaltă dau parochului un venit de 422 fl. 35 cr. v. a.

Doritorii de a se aplica în aceasta parochie, au sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din anul 1878, oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul prefipt.

Cetatea de baltă, 20 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Tĕrnavei inferioare în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 272. [1135] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor aşterne suplicele lor, instruite în sensul stat. org. şi a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviinţat în sensul părintescei resoluţiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Braşovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ţile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt $^1/_3$ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a şi cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 305. [1134] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învăţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin până la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învăţătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Vidra de sus, un post de învăţătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au aşi trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, până la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 525 [1099] 3—3

CONCURS.

Un stipendiu de 200 fl. v. a., este de conferit pentru tineri sodali născuţi pe teritoriul fostului ţinut săsesc şi în prima linie pentru cei născuţi în foastele scaune ale Mercurei şi a Nocrichului, sau în comunele învecinate, — dela cari se cere ca sĕ aibă o pregătire dacă se poate de 4 clase gimnasiale, sau reale, sau de o scoală capitală completă, şi cari sĕ fi cercetat şi absolvat în tot casul una dintre scoalele de industrie, întemeiate de universitatea săsească cu bun succes, obligându-se de a petrece un an în streinătate, adecă afară de Austro-Ungaria, cu scop de a se perfecţiona pe cale teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile concursuale afară de cele espuse mai sunt:

a) aşternerea atestatelor scolare cu calculi buni.

b) un atestat oficios despre starea materială a concurentului.

Stipendiul se va solvì de jumătate, îndată după obţinerea lui, ear cealaltă jumĕtate după 6 luni.

Tinĕrul stipendiat va fi dator cu prilejul petitului seu pentru a doua jumĕtate a stipendiului, sĕ alăture: testimoniile de muncă agonisite, precum şi o scurtă dare de seamă despre modul cum a întrebuinţat tîmpul, despre locurile unde a lucrat şi despre esperiinţele industriale făcute.

O astfel de dare de seamă se recere dela dênsul şi când cu re'ntoarcerea sa în patrie.

Cererile concursuale instruite conform cerinţelor, au sĕ se aştearnă acì până în *10 Septemvrie* a. c. st. n.

Sibiiu, în 8 August 1885.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 507. [1101] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Târnavei inferioare se prolungesce concursul publicat în Nrii Telegr. Roman: 60, 61, 62, 64 şi 66 cu termin până la *10 Septembre* a. c. st. v.

1. Botez, cu salariu de 100 fl. v. a., şi cuartir.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir şi lemne.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Fărău, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Herepea-magiară, cu salariu de 77 fl. 50 cr., cuartir şi lemne.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. v. a., cuartir şi lemne.

7. Blăşel, cu salariu de 175 fl. cuartir şi lemne.

8. Boian, cu salariu de 300 fl. v. a., cuartir şi lemne.

9. Cerghidul mare, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

10. Chincis, cu salariu de 100 fl. v. a, cuartir şi le mne.

11. Sălcud, cu salariu de 150 fl. v. a., cuatir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus indicat.

Cetatea-de-baltă, la 29 Iulie 1885.

În conţelegere cu comitetul parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 1919. [1132] 1—3

Publicaţiune!

Următoarele drepturi şi realităţi aparţinătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitaţiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** până inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcĭmărit cu preţul strigărei de . . . . . 3,400 fl.
2. Cele douĕ mori comun li cu preţul strigărei la fie care de câte . . . . . 325 fl.
3. Păşunatul în muntele „Cindrel“ cu preţul strigării de 751 fl.
4. Muntele „Găujoara“ . 302 fl.
5. Muntele „Niculesci“ . 515 fl.
6. Muntele „Foltea“ . . 351 fl.

Preţul strigărei se înţelege pre un an.

Licitaţiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerinţele legali şi cu vadiul de 5% din preţul strigărei încă se vor primì până la începerea licitaţiunii verbali.

Sĕlişte în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărţi **broşure, protocoale** etc., **promt** şi **solid** cu cele mai moderate preţuri.

Sibiiu, 4 Septembre, 1885.

Ioan Cristea,
compactor.

[1126] 2—3

Strada Gusteriţii Nr. 17.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solile şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [1033] 4

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

Nr. 3938 civ. [1133] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu şi advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foştilor domni de pământ din Ghişasa în contra foştilor jobagi de acolo, în causa segregărei păşunei şi pădurilor, precum şi în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilităţei aceleia, s'a prefipt pe **diua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghişasa; la care sunt citaţi a se presenta toţi interesaţii, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán preşedinte subst. — **Gödri Sándor,** notar.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu acelaşi efect la **căpătina goală** (pleşugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** şi la **încărunţire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** şi la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluş*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase şi albe la trup,** depărtează petele de piele şi de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 46

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa şi ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înşelătorie.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **compositie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuositĕţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la dispositie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la glezuele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 4—15

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Marți 3/15 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Românul ține minte. Această însușire a lui este bine cunoscută popoarelor, cari au avut ocasiunea să petreacă în apropierea românului.

Străbunul nostru a ḑis: *„populus romanus beneficiorum et injuriae memor esse solet,“* și tot așa ḑice și ungurul pe limba sa: meg van az oláh ban a tzinye-mintye.

E bună această însușire a românului, căci ea pune la răvaș lucrurile petrecute, ca la ocasiunea cea mai potrivită să le înprospĕteze și să ceară rĕsplată.

Nu vom face escursiuni prin istoria neamului nostru spre a documenta, că da, ne-au păstrat însușirea strămoșească, de a nu uita; nu vom releva nici miile de fapte naționale, cari probează nestrămutata noastră alipire cătră patrie și tron. Nu vom înșira deci lunga serie de suferințe din trecut, spre a arĕta că suferință este și soartea noastră actuală, ci ne vom mărginì a marca situațiunea după cum ni se presentă ea, nestând în puterea noastră a o schimba.

Vom face numai ceea ce ne dictează consciința față cu tronul, față cu statul nostru și față cu poporul român, ale căruia interese voim să le representăm în coloanele acestui ḑiariu.

Ḑilele acestea societatea de maghiarisare din comitatul Satmar așa numită Széchenyi și a ținut adunarea sa generală. Presidentul ei, venerabilul archiereu al bisericei romano-catolice, Schlauch a rostit o cuvêntare importantă.

Această cuvêntare ne îndeamnă se revenim la obiectul odios, caracterisarea curentului, care turbură conscienția românilor de sub coroana sântului Stefan.

De când cu constituirea reuniunei din Cluș s'au întêmplat lucruri, cari nu sunt în stare a consolida pacinica desvoltare a popoarĕlor din Ungaria.

Lucrul nu este neesplicabil. Pressa dela noi fără multă rumegare a propagat spiritul separatistic și netolerant, care este chemat a cimenta spiritele în o direcțiune, care după a noastră părere în loc de concentrare pentru conlucrare armonică împarte puterile din stat în două tabere contrarie.

Vorbim espress de presă, căci în Ungaria ea face opinia publică.

Așa dară pressa ne va servì de cinosură în caracterisarea si tuațiunei.

Pusă la dispositia unor oameni nu cu multă chipsuială, pressa a predicat rĕsboiul de rassă. *Bellum omnium* contra *omnes.* Națiunalitățile prepară ruinarea Ungariei. Acesta a fost refrenul ḑiarelor maghiare fără osebire de coloare politică

Urmarea naturală a fost că opinia publică la unguri s'a format în această direcțiune.

In vorbirea sa presidentul reuniunei de maghiarisare din comitatul Satmarelui a ḑis, că în Ungaria opinia normează acțiunea tuturor organelor din stat. Opinia publică regulează întreagă organisarea din stat, și fără ea nu este viață publică în stat.

Vrem să fie constatat, că noi nu contraḑicem doctrinelor esprimate de dl Schlauch cu privire la motorul, care regulează viața publică din statul nostru. Suntem dispuși a crede că înveninata opinie publică de astăḑi dă direcțiunea administrațiunei, poate și justiției, instrucțiunei publice, și nu tragem la îndoială, că întreagă societatea maghiară din această opinie publică se adapă.

Mai mult voim să fie constatat, că oamenii mai cu influență în viața publică din statul nostru au venit la convingerea, că este stricăcioasă calea apucată.

Și cumcă nu greșim când afirmăm că se lucră cu plan la prelucrarea opiniei publice în o direcțiune sănătoasă, ne vom provoca la cuvêntarea domnului Schlauch, care propagă idei contrarie separatismului observat până acuma.

Contrariu modului de a mai inversuna spiritele, cuvêntarea de care e vorba culmineză în toleranța, care a caracterisat politica de stat în Ungaria în timpurile trecute.

Ni se spune adecă, că reuniunea din Satmar se mărginesce la cultivarea rassei maghiare, respectând nisuința națiunalităților de a se cultiva în limba lor cu păstrarea tuturor datinelor strămoșesci.

Nu este suflare românească, care să nu se bucure de cultivarea fraților maghiari. Noi nu pentru prima oară o spunem, că cu popoare culte mai ușor ne înțelegem, și din inimă am dorì, ca frații maghiari să-și însușească cât mai îngrabă acel grad de cultură, care să facă possibilă o bună înțelegere între ei și noi.

Ajunși odată maghiarii la adevĕrată cultură, ușor vor pricepe, că identitatea de interese nu permite predicarea luptei de rassă, care formează rubrică permanentă în pressa lor.

Din inimă dorim deci, ca elementele mai înțelepte să fie în stare a forma o nouă direcție în opinia publică din Ungaria, și formată odată această sănătoasă direcție, soartea noastră âncă se va mai ameliora.

Era timpul suprem ca să auḑim și voci mai înțelepte.

Ajunși odată maghiarii la cultură adevĕrată nu vor mai provoca scene turbulente, ca cele din Cluș în anul trecut, nu ca cele din Satmar, cu alungarea lui Lucaciu din magistratul orașului.

Atunci nu va avea trecere nici Grünwald Béla cu sistemul seu de organisare internă, nici Beksics cu teoriile sale despre chemarea societății maghiare moderne.

Din inimă dorim deci cultivarea fraților maghiari.

Revista politică.

După scirile mai proaspete conflictul dintre Germania și Spania se va delătura pe cale pacĭnică. Agitațiunea în Spania contra germanilor este în decrescere și guvernul din Madrid va da Germaniei satisfacția cuvenită pentru insultele făcute insignielor germane.

Cu privire la starea faptică a lucrului, eată ce cetim în ḑiarele strĕine:

„Monitorul Imperiului“ publică nota adresată de la Varzin la 31 August de cătră d. de Bismark contelui de Solms la Madrid ca rĕspuns la nota spaniolă de la 19 August, în care guvernul protesta contra procedurilor Germanilor în insulele Caroline. Nota dlui de Bismark constată, că numĕroase stabilimente comerciale germane sunt stabilite de mult timp în insulele Caroline. De mai multe-ori aceste stabilimente au cerut guvernului german să ia aceste insule sub protecțiunea sa, iar ele n'ar fi adresat de sigur această cerere, dacă ar fi credut, că aceste insule ar putea fi reclamate ca teritoriu spaniol.

Ancheta care s'a făcut cu ocasiunea acestor propuneri a stabilit într'un mod oficial, că afară de casele germane, cari întrec cu mult în numĕr și în însemnătate pe celelalte, pe aceste nu se găsesc teritorii decât câte-va case de comerț engleze și nici o casă spaniolă.

Guvernul german ar fi rĕspuns aceste propuneri, dacă ar fi putut crede că Spania ar putea avea sau pretinde drepturi asupra acestor insule. Până în anul acesta nici o putere străină n'a exersat acolo drepturi de suveranitate. Nota demonstră, că încercarea făcută în 1874 de consulul spaniol din Hong-Kong, pentru stabilirea unor acte oficiale, privitoare la Caroline, a fost respinsă în 1875 printr'o notă comună a Germaniei și a Engliterei.

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de **V. G.**)

(Urmare.)

Vei înțelege, generale, că, dacă un om are în pântece cinci butelii, nu prea merge drept, nu vede destul de clar; de asemenea și eu nu sciu cum se sfârși lucrul; destul că în urmă aflai, că am să trec preste rîul Ourcy,

Cunosceam un loc unde nu se afla punte, dar un trunchiu de arbore aruncat dela un țermure până la celalalt servea drept pod. Umblam de alungul malului, până ce-l găsii și cu inima în dinți pornii înainte; dar ajuns la mijloc, deodată îmi perdui cumpĕtul și eată-l pe Mocquet în apă.

Din fericire înot ca un pesce; me îndreptam cătră nord; dar când rîul se îndoia ca un obiect flexibil, când curentul fu prea forte, când țĕrmurele se depărta cu cât me apropiam mai mult, înotai mergênd înainte, urmând cursul apei, dar neputênd nici odată pune piciorul pe țĕrmure.

Când se crepa de ḑiuă, întrai înt'run rîu mai larg!

Era rîul Marne.

Continuai cu înotul.

Cu cât se apropia dimineața, cu atât se afla mai multă lume pe țĕrmure; toată această lume me privia trecênd, ḑicându-mi:

— „Eată un mândru înotător!

Unde va fi mergênd el?“

Alții respundeau:

— „Probabil la Havre, sau la Englitera, sau la America.“

Și eu le strigam:

— „Nu, oameni buni nu me duc așa departe, merg la castelul de Fossés, ducênd generalului meu rĕspunsul contelui Charpentier. Oameni buni, în numele ceriului, trimiteți-mi o barcă; n'am nici o afacere nici în America, nici în Englitera, nici chiar în Havre.“

Dar ei începeau a rîde, rĕspunḑênd:

— „Nu, tu inoți prea bine.

— Înoată, înoată, Mocquet! inoată!“

Nu-mi puteam esplica, cum acești oameni, cari nu me vĕḑuseră nici odată, îmi cunosceau numele. Dar fiindcă nu puteam resolva această cestiune și fiindcă în urma câtorva opintiri, ce le făcuì pentru a me apropia de țermure, nu câștigai nici un deget în diametru spre margine, continuai a înota.

Cătră patru oare după ameaḑi întrai într'un alt rîu mai larg și deoare-ce vĕḑui d'asupra unei barace mici: La puntea Charenton, matelotă și friptură, presupusei că me aflam pe Sena.

Nu me îndoiesc mult despre aceasta, când cătră cinci oare, zării locul Bercy.

Aveam să traversez Parisul. Eram foarte mulțămit; căci îmi ḑiceam:

— „Ar fi o minune dacă dealungul orașului nu voi găsì un vas unde să me agaț, un suflet caritabil, care să-mi arunce o funie sau un câne de Terra-Nova, care să me scoată afară.“

Ei bine, generale, din toate acele nu aflai nimic; cheiurile și podurile erau pline de lume, care părea a fi venit să me vaḑă trecênd; strigai cătră toate femeile și cătră toți copii:

— „Oameni buni vedeți bine, că me voi îneca, dacă nu me veți ajuta; ajutor! ajutor!“

Dar oamenii, femeile și copii începeau să rîḑă și strigau:

— „Ah tu să te îneci, ție nu'ți pasă! Înoată Mocquet, înoată!“

Și auḑiam pe alții care ḑiceau:

— „Dacă va merge tot așa, mâne seara va fi în Havre, poimâne în Englitera și în două luni în America.“

Începui a le striga frumos:

— „Nu voi face nimic din cele ce ḑiceți; duc un rĕspuns generalului; el așteaptă rĕspunsul. Arestați-me! arestați-me dar!“

Spania n'a făcut nici odată vre un demers pentru a arăta, că are intenţiunea sĕ esercite acolo drepturi de suveranitate.

Asemenea guvernul imperial neprimind notificarea vre-unei luări în stăpânire, a fost în dreptul seu şi a lucrat cu bună credinţă, când a ordonat sĕ se puie casele germane stabilite în insulele caroline sub protectoratul imperiului.

De altminterea guvernul german e gata sĕ animeze pretenţiunile spaniole în negocieri amicale şi asteaptă comunicarea titlurilor cari stabilesc, că aceste pretenţiuni sunt bine întemeiate. In casul, când nu se va putea ajunge la vre-o învoială prin această cale, el este gata a se raporta pentru soluţiunea cestiunii de drept la arbitragiul unei puteri amice.

Cestiunea de altminterea nu e aşa însemnată pentru ca guvernul imperiului sĕ se determine a se depărta de tradiţiunile împăciuitoare şi amicale, pe cari le-a urmat totdeauna în politica sa faţă cu Spania

D. de Solms a remis, la 4 Septembre, o copie a acestei note ministrului afacerilor streine al Spaniei.

Asemenea sciri se ivesc şi cu privire la conflictul dintre Anglia şi Rusia în cestiunea Afganistanului.

Pre când din partea aceasta incepe a se liniscì opinia publică, pe de altă parte cresce nedumerirea faţă cu alungarea supuşilor streini din Germania. Motive politice sunt invocate pentru justificarea acestor mĕsuri draconice, cari cu tot dreptul neliniştesc opinia publică. Este fără păreche procedura cancelarului de fer observată faţă cu pacinicii cetăţeni strĕini, cari în decurs de ḑeci de ani prin muncă onestă şi-au făcut stare în Germania, şi acuma sunt daţi preste graniţă, şi aruncaţi în braţele miseriei.

Numĕrul acestor nenorociţi se urcă la 50,000. Caritatea publică a sărit în ajutoriul lor. Însĕ ce poate ajutoriul privat, când în preaşma ernei se nimicesce esistenţa la ḑeci de mii de oameni, cari n'au alt pĕcat, decât că nu sunt supuşi germani. Severitatea acestor mĕsuri draconice a provocat resensul statelor vecine, cari se prepară şi ele la asemenea mĕsuri contra supuşilor germani. Retorsiunea ne presentează asttel prospecte îngrozitoare. Aristocraţii poloni au şi început a alunga de pre moşiele lor pre supuşii germani, asemenea mĕsuri începe a lua Germania şi Austria. Agitaţiunea începe a prinde rădăcini şi în Francia. Privelisce îngrozitoare este aceasta, şi ea ni se presentează astăḑi în secolul luminei şi al civilisaţiunei în o formă, care întrece ostracismul din Grecia vechiă.

Între asemenea împregiurări sĕ nu ne mirăm nici de socialismul din Germania, nici de nihilismul din Rusia, nici de irredentismul din Italia, care a început a devasta prin orient şi voiesce sĕ fie aclimatisat şi printre popoarele, cari n'au nici inclinaţiune, nici interes faţă cu asemenea boală socială.

Ce motive politice va fi urmărind Germania prin provocarea acestei boale sociale, noi nu scim, întocmai după cum nu pricepem pentru care cuvênt se cultivă la noi lupta de rassă. Pretecstul culturei nu va fi îndemnând pre cancelarul de fer, şi el nu îndeamnă nici pre cei dela noi, deşi el pas de pas este învocat spre a justifica pornirile îndreptate contra pacinicei noastre desvoltări.

Pro domo.

Nu este lucru plăcut a sta la un post şi a lucra ḑiua şi noaptea fără altă resplată, decât consciinţa curată, că a-i făcut după putinţă totul spre a paralisa catastrofa, spre care te împing fatalele împregiurări din statul nostru.

Aceasta este soartea ḑiaristicei noastre în general şi în special aceasta este soartea noastră a celor dela „Telegraful Roman."

Nu putem fi deci indiferenţi, când ni se aruncă în faţă insinuarea, că noi periclităm interesele bisericei şi ale constituţiei noastre, representând *„hatîr particularistic"* după cum a binevoit a ne insinua fără nici o cruţare P. Chendi în corespondenţa, pe care o am publicat în numĕrul trecut al ḑiarului nostru.

S'a afirmat, că am suprimat o corespondenţă chemată a representa interesul persoanei P. Chendi, corespondenţă scrisă de un alegătoriu inteligent al tractului Mediaş, corespondenţă chemată a vĕrsa multă lumină asupra adevĕratei stări de lucruri în tractul Mediaş, şi care potea servì de neînşelătoare cinosură pentru membrii consistoriului nostru archidiecesan la denumirea de protopresbiter.

În faţa acestor învinuiri publicăm inteligenta corespondenţă fără nici un comentar, şi ne supunem la judecata publicului nostru.

Eată faimoasa corespondenţă:

Mediaş, în 10 Iuliu 1885. On. Dle Redactor! Importanţa unei alegeri de protopresbiter nu mi iartă a retăcea următoarele:

În Iuniu a. c. s'a ales de protopresbiter pentru tractul Mediaşului cu 34 contra 10 voturi administratorul aceluiaş tract dl Dionisiu Chendi.

Am tot aşteptat până acuma ca sĕ cetesc ceva despre alegerea aceasta în preţuitul jurnal oficios ce'l redigeaţi; dar vĕḑênd că o peană mai destră nu se ocupă cu materia aceasta, 'mi i-au libertate a schiţa cât de debil actul alegerei noastre pe scurt.

După-ce dintre patru concurenţi doi 'şi-au retras concursurile, şi adecă: dl Veniamin Almăşan în ḑiua alegerei, ear dl Titu Ghiaja cu mult mai înainte, rĕmase a decide soartea urnei între doi: dnii Dionisiu Chendi şi Iosif Goga.

Ne putênd învinuì partida celui din urmă pre administratorele Dionisiu Chendi făţiş cu ori-ce o iregularitate în administratura sa de acuşi 25 ani; au fost constrînsă a lucra numai pe ascuns ca sobolul şi mai pe urmă a se mulţămì cu dreptatea sorţii, carea în vestmêntul curat sĕrbătoresc de *„vox populi vox dei"* s'au îndurat spiritualului Nestor al tractului spre raţiunea proverbului german *„Undank ist der Welt Lohn"* şi spre mângăierea, remunerarea perseverenţei şi zelului alesului în restimp de 25 ani, în cari ḑeu mult au alergat şi ostenit dela Şaroş domiciliul seu până la Mediaş reşedinţa protopresbiterală va sĕ ḑică: Cale ca de o poştă. Şi toate acestea nu pentru beneficiile împreunate cu administratura, căci tractul e cel mai mic şi prin urmare şi cel mai sĕrac, cu atât mai mult cu cât chiar în toate comunele lui din causa aproprierei Blaşului se află şi uniţi, din care causă e şi foarte cu greu de administrat — ci numai din ambiţiune bărbătească şi eminenta iubire de chiemarea s'a, carea şi-o şi împlineşte cu atâta zel şi acurateţă, încât rivalii nostrii uniţi — şi-au făcut şi-au format stereotipa ḑicere: Numai Chendi de nu ar fi, apoi cu-rênd am face tăbula rasa cu ortodocsia din tractul Mediaşului.

Alegerea a fost condusă de dl Ioan Droc protopresbiter ca comisariu consistorial cu o tactică rară, carea face onoare nu numai M. O. Dsale, ci şi corporaţiunei comitente, carea prin aceasta comitere au dat cu o dovadă mai mult, cum-că îşi cunoasce prea bine bărbaţii demni de încrederea sa şi cunoscători de lucru, specialisti în constituţiunea noastră.

La banchetul arangiat de alesul protopresbiter inmediat după actul de alegere au participat deodată spre cea mai eclatantă mulţămire ca resultat al alegerei şi presupuşii contra votanţi ai alesului, şi au toastat:

1. M. O. D. Ioan Droc pentru Escelenţia Sa Miron Romanul ca cap conducĕtor al bisericei constituţionale.

2. Dl Demetriu Perţa pentru dnul comisariu Ioan Droc, conducĕtoriu espert şi tactic al sinodului electoral, precum şi ca representante demn al consistoriului comitent.

3. M. O. D. Dionisiu Chendi alesul protopresbiter pentru consistoriul plenariu ca for esecutiv al constituţiunei noastre bisericeşti şi mâna dreaptă a Escelenţiei Sale şefului bisericesc.

4. Dl Iosif Goga, pentru alesul protopresbiter ca veteran espert, deprins şi meritat în chemarea sa.

5. Dl Basiliu Chendi pentru membrii preoţi ai sinodului electoral.

6. Dl Nicolau Todorean, protopresbiter pentru membrii mireni ai sinodului electoral.

7. Dl Veniamin Almăşan, pentru armonia între membrii mireni şi preoţi ai sinodolui.

8. Dl Iosif Goga, pentru învĕţătorii Demetriu Stuchirean şi Filon Necşa, carii ne-au delectat cu cântări naţionale atât de frumoase, ca învĕţători de model.

9. Dl Ioan Chendi pentru spiritul Marelui Andreiu de care doresce sĕ fie totdeauna inspiraţi bărbaţii conducĕtori ai bisericei noastre.

10. Dl Basiliu Chendi pentru concurenţi.

11. Dl Elia Tarchilă pentru dl comisariu consistorial Ioane Droc şi pentru alesul protopresb.:

12. Dl Basiliu Chendi pentru bărbaţii conducători ai bisericei.

13. Dl Dionisie Chendi jun. pentru buna înţelegere şi armonie între românii şi sasii din Mediaş.

14. Dl Basiliu Chendi pentru dl George Dima, ca spirit epocal pentru români pe terenul artei musicale.

16. Dl Dionisiu Roman, pentru înflorirea materială, respective a stărei materiale a tractului Mediaşului.

Dintre toate toastele acestea au făcut o deosebită împresiune cel din urmă al dlui Basiliu Chendi ţinut pentru G. Dima asupra ascultătorilor, carele prin dulceaţa, coloarea, viviciunea, afabilitatea şi răpirea, vorbirea trădătoare de talent oratoric te făcea sĕ asculţi tot mai bucuros cu cât vorbea mai mult şi mai lung.

Precum au fost alegĕtorii de mulţămiţi înmediat după alegere, aşa se află şi astăḑi şi afară de representanţii alegĕtori ai comunelor întregului tract, şi aşteaptă cu încredere dela Prea Vener. Consistoriu întărirea alesului seu.

Sperând a fi satisfăcut după mărginitele mele puteri scientifice aşteptărei publicului în acest obiect. Am onoare a ruga pe on. redacţiune a da loc

---

Ei rĕspundeau:

— „Sĕ te arestăm, Mocquet? Noi n'avem dreptul, tu nu eşti un hoţ.

Înoată, Mocquet! înoată!"

Şi în adevĕr fără sĕ me pot agăţa de vre-o plută, de vre-un stêlp de pod, de un vas de ale spălătoriţelor, continuai cu înotul, trecênd succesiv în revistă — la dreapta piaţa „Hôtel-de-Ville", la stânga temniţa, la dreapta palatul Louvre, la stânga Academia, apoi grădina Tuileriilor, apoi Champs-Elysées, până ce în fine lăsai Parisul în urma mea.

Noaptea venì, eu înotai toată noaptea. Dimineaţa me aflai la Rouen.

Cu cât înaintam cu atâta sĕ lărgea rîul mai mult şi prin urmare şi ţermurii sĕ depărtau tot mai mult de mine.

La Rouen escitai aceeaşi curiositate, ca şi la Charenton şi Paris şi întocmai ca şi la Charenton şi la Paris, cineva me îndemna sĕ înot mai departe, calculând cât timp mi-ar trebuì mergând tot aşa, ca sĕ ajung la Havre, Englitera sau în America.

Pe la trei oare după ameaḑi zării o imensă întindere de apă dinaintea mea cu un oraş mare la dreapta, clădit în amfiteatru şi unul mic la stânga.

Presupusei că oraşul cel mic dela stânga era Honfleur, cel mare în amfiteatru dela dreapta Havre, şi imensa întindere de apă — marea.

Eram prea departe de ţermuri pentru a escita curiositatea populaţiunei; nu întêlneam decât numai pescari cu barce, cari îşi întrerupeau pescuitul, pentru ca sĕ me privească trecênd, ḑicêndu mi:

„— Acest sfânt de Mocquet, vedeţi numai cum înoată; e mai rĕu decât o raţă.

Ear eu le ḑiceam scrîşnind din dinţi:

„— Fugiţi nemernicilor!"

Ve asigur m'am dus şi d'acolo cu un mers mândru. Dară nu întârḑiai a simţì după mişcarea valurilor, că me aflam la largul mărei.

Noaptea sosì.

Aşi fi putut apuca la dreapta sau la stênga, dar nu era nimic estraordinar, care sĕ me atragă la dreapta sau la stênga; înotai mai departe în linie dreaptă.

Cătră revĕrsatul ḑilei, zării înaintea mea un obiect ca o umbră! Me opintii odată pentru a me ridica în sus, ca sĕ vĕḑ pe de asupra valurilor. Îmi succede aceasta şi 'mi păru că era o insulă.

Îmi reîndoii silinţele şi făcêndu-se ḑiuă, observai că nu m'am înşelat.

O oară după aceea şi eram cu piciorul pe pământ. Era şi timpul; începeam a 'mi perde puterile.

Cea dintâi grije sosind în insulă fù, de a căuta pe cineva, care sĕ me informeze unde me aflam.

Trebuie sĕ sciţi, generale, că socotiam sĕ profit de prima ocasiune, ca sĕ me întorc în Francia.

Şi îmi ḑiceam:

„— Femeia 'mi va fi neliniştită şi generalul furios şi aceasta cu atât mai mult că, când le voi istorisì ceea-ce mi s'a întêmplat, nu vor voì sĕ 'mi creadă."

Şi notaţi-ve bine, nu eram decât la începutul aventurilor mele.

Insula îmi păru goală.

Din fericire mâncasem destul de bine în portul Perches, astfel încât nu 'mi era foame de loc.

Îmi era însĕ sete; dar aceasta nu me neliniştia; mie totdeauna 'mi e sete.

Găsìi un isvor şi beui.

Apoi îmi făcui de datorie de a visita insula; căci la urma urmelor dacă am fost destinat ca şi Robinson, sĕ trăiesc într'o insulă, mai bine sĕ cunosc această insulă mai curênd, decât prea târḑiu.

Insula era şesoasă şi fără nici o singură colină. Înaintai preste o baltă de ḑece ori mai largă, decât aceea dela Value. Cu cât înaintam, cu atât me înfundam într'o mocirlă şi simţiam pământul mişcându-se pe lângă mine. Încercai de a mai merge la stênga, încercai de a me întoarce, pretutindeni pământul ceda, ameninţând sĕ me înglodeze. Me decisei dară a merge la dreapta, silindu-me sĕ ating o peatră mare pe care o vedeam de cinciḑeci de paşi departe de mine. (Va urma.)

în coloanele preţuitului jurnal „Telegraful Roman“ acestor şiruri.

Vasilie Lazar,
paroch gr. or. în Şoala.

De-ale târgului.

Sibiiu în 2 Septembre 1885.

Adi în 2/14 Septembre a l. c. s'a deschis târgul de toamnă a Sibiiului pentru toate productele industriale.

Dând o târcoală prin piaţă, putem constata, că târgul este bine cercetat. Vênḑători sunt mulţi, şi nici cumpĕrătorii nu lipsesc.

Un lucru îmbucurător de care voim sĕ facem amintire la acest loc, este avêntul industriei noastre românesci şi concurenţa strașnică, care o fac productele industriaşilor români, productelor industriale strĕine.

Cu deosebire ne-au surprins numĕrul şi feliul lucrului, prin care's representaţi cojocarii români la târgul de ăst timp.

În piaţa cea mică am numĕrat nu mai puţin de 70 şatre de cojocari, dintrĕ cari jumĕtate sunt români şi cu escepţiunea a trei măiestrii, toţi din Sĕlişte.

Cu greu ne puteam face loc între mulţimea cumpĕrătorilor, care făcea un sgomot permanent, de 'ţi ţiuiau urechile. Ne apropiem de una dintre şatre; întrebăm pe vênḑători de feliul târgului. Ei ne asigură, că i mai bun ca de mijlociu. Cu o rară prevenire ne arată obiectele de industrie, lucrate de mânile lor, începênd dela bituscele cusute cu mătasă şi tivite cu vidră, păn' la peptarele albe cusute cu aţă neagră şi blănite cu lână albă. Toate sunt lucruri demne de admirat; ieftine, gustuoase şi trainice. Veḑi din feţele acestor oameni, că ei îs îndestuliţi cu sine şi cu munca lor.

E însĕ uşor de înţeles, — că industriaşii strĕini nu se uită cu ochi buni la bravii cojocari din Sĕlişte. Cu multă amărăciune, ne spuneau oamenii acestia, ce au păţit la târgul din estan (ţinut la 12 Aug.) în S. Sebeş. unde neputênduli-se face concurenţă pe cale onestă din partea cojocarilor sasi, s'a pus magistratul, resp. judele târgului sĕ-i paralizeze cu puterea.

Cu vr'o 10 ḑile înaintea târgului, au înaintat cojocarii din Sĕlişte o rugare la magistratul din S. Sebeş, în care avisându-l despre sosirea lor, il roagă, ca sĕ li se asigure un loc potrivit în piaţă, alăturea cu cei lalţi industriaşi. Rugarea li se resoalvă favoritor. Ei la numĕr vre o 13 inşi în ḑiua prescrisă îşi ocupară locurile hotărite şi târgul se începe. Dar ce sĕ veḑi? Făcură o concurentă aşa de periculoasă industriaşilor sasi, încât aceştia în lipsă de cumpărători au început sĕ strige în gura mare şi sĕ-i atace chiar amenințêndui cu bătaie şi rĕsturnarea şatrelor.

Ce se întêmplă?!

Venì porunca oficioasă, că cojocarii sĕlişteni sĕ-şi iee catrafusele şi la moment sĕ se mute cu şatrele lor în cutare şi cutare stradă ascunsă, în depărtare de vre-o 2—3 sute de paşi. Ce sĕ facă bieţii oameni iubitori de pace, în mijlocul târgului? Cu ne mai pomenite nĕcasuri fură siliţi sĕ-şi părăsească locurile, perḑênd muşterii, ear sasii i le ocupară şi rideau în pumn după ei.

„Aşa-i la noi Domnule, ḑiceau oamenii — turcul ne bate şi tot el ne judecă!“

Dar românul nu desperează; unde 'şi pune el odată piciorul, de acolo nu cedează cu una cu două. Au vĕḑut şi cojocarii sĕlişteni, că tocmai pentru că numĕră şi ei ceva, sunt persecutaţi. Şi astfel la târgul Sibiiului au venit întreit la numĕr.

Concurenţa ce o fac ei acì străinilor, ne umple inimile noastre de bucurie pentru viitoriul meseriilor la români.

După informaţiunile luate, aflăm că Sĕlişstea este una dintre puţinile localităţi, unde industria începe sĕ câştige tot mai larg şi mai larg teren între români. Astfel în Sĕlişte se află dela 1880 încoace o reuniune de meseriaşi. Numĕrul măiestrilor de sine stătători e de 80 până la 100.....

Am luat notiţă despre lucrurile aceste, atragênd atenţia cumpărătorilor asupra productelor românesci, ce merită toată lauda, şi voind totodată a da satisfacţia cuvenită bieţilor meseriaşi persecutaţi de străini!

Trebuie sĕ-i sprijinim noi, dacă i persecută alţii. Sĕ ştie meseriaşul sau plugariul român, că noi cărturarii poporului suntem gata a-l apăra totdeauna şi cu fapta şi cu cuvêntul.

Când consciinţa acestei reciproce legături va trece în popor, învingerea ne e asigurată pe orice teren.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) **George Lecca,** ministrul de finanţe al României a murit Vineri seara la 5 oare. Înmormêntarea se va face Duminecă.

* (Favoruri pentru învĕţători.) Dl Dr Kállai Adolf, medic la băile din Karlsbad a deschis 4 locuri pentru învĕţătorii bolnavi, cari au lipsă de folosirea acestor băi. Pacienţilor li se dă cuartir gratuit, li se pun la dispoziţie băile şi medicamentele necesarie. Se va îngrigì mai departe, ca ei sĕ capete şi provisie mai eftină.

Învĕţătorii vor avea a-şi aşterne cererile prin consistoriul nostru archidiecesan la ministrul de culte, cu recomandarea inspectorelui respectiv de scoale.

Se înţelege de sine, că testimoniul dela medic, încă e o condiţie principală.

Cererile la consistoriu se vor trimite în luna lui Iuniu cu espresa observare, că pacientul în August sau Septembre voiesce sĕ facă cură.

Atragem atenţiunea învĕţătorilor nostri asupra acestui favor.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Oroszhegy comitatul Udvarhely, sub condiţiunea de a face un contract oficial şi a depune o cauţiune de 100 fl.

Emolumente: salariu anual 120 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., ear pentru susţinerea comunicaţiunei de patru-ori pe sĕptĕmână, prin careolă postală cu oficiul postal din Sz. Udvarhely, prin Udvarhely Szt. király, 300 fl. pauşal de transport.

Cererile au de a se înainta în 3 sĕptĕmâni la direcţiunea postală amintită.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Szt. király (comitatul Udvarhely) se escrie concurs cu terminul de 3 sĕptămâni, în cari sunt de a se aşterne cererile concursuali adresate direcţiunei postale din Sibiiu.

Condiţiuni: Contract oficial şi 100 fl. cauţiune.

Emolumente: 150 fl., salariu anual şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

— În comuna Gerend (comitatul Turda — Arieş) devenind postul de magistru postal în vacanţă, se escrie concurs pentru ocuparea aceluia.

Condiţiuni: contract oficial şi 100 fl., cauţiune.

Emolumente: 120 fl. salariu anual, 40 fl., pauşal de cancelarie şi 400 fl., pauşal de transport pentru susţinerea comunicaţiunei ḑilnice prin careolă postală cu oficiul postal din Gyéres.

Rugările sĕ se înainteze în decurs de 3 sĕptămâni la direcţiunea postelor din Sibiiu.

— Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Dolmány (comitatul Sibiiului) se escrie concurs cu terminul de trei sĕptĕmâni.

Condiţiuni: contract oficial şi 100 fl. cauţiune

Emolumente: 150 fl. salariu şi 40 fl. pauşal de cancelarie.

Cererile concursuali sunt de a se înainta în terminul susindicat direcţiunei postelor din Sibiiu.

— Cu începere din 11 Septembre n. se va deschide în comuna Losad (comitatul Hunedoarei) oficiu postal, care va avea comunicaţiunea de toate ḑilele cu oficiul postal din Piski prin mijlocirea unui trimis pedestru.

Cercul de activitate 'l formează comunele: Măgura, Losad, Mărtineşti, Ripaş, Tamăşasa şi Turmaş

Acest nou oficiu postal este autorisat a primì şi a transporta totfeliu de epistole precum şi epistole însărcinate cu sume până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Losad	la	9	oare	—	m.	dim.
Sosește în Piski	„	10	„	50	„	„
Pleacă din „	„	2	„	10	a.	m.
Soseste în Losad	„	4	„	—	p.	m.

* („Timişana“) institutul nostru de credit şi de economii din Timişoara abia şi-a început activitatea, abia s'a apucat de lucru, şi deja se constată cumcă ea, faţă de recerinţele poporului, este numai ca un strop de apă într'un rîu! De ar avea „Timişana“ noastră un capital de ḑece ori aşa de mare, precum 'l are, încă nu ar fi prea mult! Până acu a votat împrumuturi — precum suntem informaţi — preste 15 mii de floreni, cambiale mai multe, hipotecarie mai puţine. „Opinca, talpa ţĕrii,“ ea a alergat mai cu însetare la „Timişana“! Aproape nici un unic căputaş curat, ci numai de ceia ce au pământ, şi opincari curaţi, acestia sunt împrumutătorii dela „Timişana.“ Ei vin după împrumute, ca sĕ se rĕscumpere parte dela nemiloşii camatarnici, parte dela alte institute, dar mai vêrtos de esecutorii statului, cari alt-cum pun pe beţii oameni pe foc şi-i constrêng sĕ-şi vindă cerealele pe un preţ bagatel, în timpul cel mai nepotrivit.

Direcţiunea în afacerile sale procede foarte rigoros în cestiunile votărilor de împrumute.

În fie-care şedinţă ea e representată aproape în nr. complet, cu fisc cu tot; în fie-care sĕptĕmână ţine două şedinţe; biuroul e deschis în fie-care ḑi, în oarele nainte de meaḑădi.

Depunerile încă sporesc pe fie-care ḑi, deja mai mult ca 3000 fl. sunt depuşi; această încredere este măgulitoare pentru institutul nostru, şi e de dorit, întru interesul general şi bilateral al depunătorilor ce capătă interese mai mari, ca la alte institute, şi al societăţii, carea nu e silită a-şi ţinea banii în casa, ci are destul teren de activitate.

Împrumutătorii dela „Timişana“ sunt firmele cele mai solide, tot fruntaşii din comune, cari împrumută pentru scopuri şi întreprinderi salutare, nu pentru a face pradă cu banii.

Salutăm cu bucurie acest frumos prospect pentru înflorirea institutului şi a poporaţiunei agricole.

„Luminăt.“

* (Bibliografic.) *A treia carte de aritmetică* pentru scoalele poporale române.

Anul V. şi VI. de scoală, de V. Gr. Borgovan. Gherla, cu literile tipografiei diecesane, 1885. legată cu 35 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Septembre 1885.

Buda: 14 46 52 65 72

Nr 193. [1138] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeşul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesari.

2. Sĕcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural şi folosirea grădinei scolare pe jumătate.

3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 288. [1136] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criş şi Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Blăjeni-sat şi Plai, cu salariu anual de 160 fl. şi 2 orgii de lemne.

3. Crăciuneşti, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Hĕrţăgani, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

5. Şĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1129] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Braşovului I, pentru tineri ce vor fi admişi şi vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranţii la acest stipendiu au a'şi aşterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Braşovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulţămitor, că sunt inscrişi la institutul archidiecesan pedagogic, şi în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat şi numai în cas, când n'ar esista nici unul, şi la tineri din alte protopresbiterate.

Braşov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 4239 Scol. [1121] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea a 10 stipendii de câte 60 fl., create din nou pe basa conclusului sinodului archidiecesan din 6/18 Aprile 1885 Nr. protoc. 87, din fondul Mogaian și din fundațiunea Francisc-Iosefină, pentru pedagogii înscriși în anul scolar 1885/6 la institutul archidiecesan pedagogico-teologic din Sibiiu, se publică prin aceasta concurs cu termin până la *25 Septembre* a. c. stilul vechiu.

Aspiranții la aceste stipendii au a-și ascerne suplicele lor în terminul arătat la Consistoriul archidiecesan, instruite cu documente despre aceea, că sunt înscriși la institutul archidiecesan pedagogico-teologic, că sporiul în studii este mulțămitoriu și în fine, că au lipsă de ajutoriu.

Din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută în Sibiiu la 14 August 1885.

Nr. 4239 Scol. [1120] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea cu începutul anului scolar 1885/6 a următoarelor stipendii vacante din fundațiunea „Francisc Iosefină“ se publică prin aceasta concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c. stilul vechiu și adecă:

1. A unui stipendiu de 100 fl. pentru un tiner juirst la vre-o facultate sau academiă juridică în patriă.

2. A doue stipendii à 60 fl. pentru studenți la scoalele medii în patriă.

Aspiranții la aceste stipendii au să documenteze prin atestate valide:

a) Că sunt români de confesiunea greco-orientală;

b) Că progresul în studii în ultimul semestru a fost eminent.

c) Că sunt și trupesce sănătoși;

d) Că au trebuință de ajutoriu.

Suplicele de concurs instruite cuviincios cu documentele atinse au a se ascerne până la terminul indicat la Consistoriul archidiecesan în Sibiiu.

Din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută în Sibiiu la 14 August 1885.

[1124] **CONCURS.** 2—2

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la scoala confesională gr or. din comuna Stremț ppresbiteratul Alba-Iuliei se deschide concurs cu termin până la *15 Septembre* st. v. a. c. pe lângă leafă anuală de 200 fl. v. a. solviți în trei rate lunare-anticipative, cuartir și lemne.

Concurenții să fie pregătiți pentru aceasta carieră în înțelesul legei scolare; ear concursurile și le vor adresa subscrisei direcțiuni scolare loco Stremț (Diod) p. u. Tővis. până la terminul indicat.

Stremț în 18 August 1885.

În conțelegere cu d. protopresbiter tractual și din însărcinarea comitetului parochial și a senatului scolastic.

Ioan Popescu,
paroch și diriginte scol. gr. or.

Nr. 252. [1127] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoțesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărișel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 dile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoțesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merță mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porțiunea canonică, 6 jugere fênaț și arătură și grădina parochiala 30 □°, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, șură cu grașd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., fac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. și 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ți de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20 cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânțirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sftul maslu și altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terțialitatea cantorală de sub *a.* și *g.* 72 fl., — rămâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumětate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoțesc sunt poftiți a subșterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluș 14 August st. v. 1885.

V. Roșescu,
protopresb.

Nr. 258. [1119] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin până la *10 Septembre* a. c.

1. Birtin, cu salariu anual de 140. fl. a., cuartir gratuit și 1 org. de lemne.

2. Bulzesci de sus și de jos cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Căinel, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

4. Cărăstău, cu salariu anual de 160 fl., cuartir gratuit și 4 org. de lemne.

5. Criscior, cu salariu anual de 170 fl.; cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

6. Curechiu, cu salariu anual de 200 fl, cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

7. Lunca, cu salariu anual de 150 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

8. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

9. Ribița-Uibăresci cu salariu anual de 180 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

10. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

11. Săliște cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

12. Tomnatec, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

13. Trestia, cu salariu anual de 80 fl. cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

14. Zdrapți-Mihăleni, cu salariu anual de 240 fl., cuartir gratuit și 3 orgii de lemne.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului.

Brad, în 1 August 1885.

Vasiliu Damian,
ppresbiter.

Nr. 283. [1116] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi învățătorești la scoala poporală gr. or. din Pianul de jos, tractul Sebeșului se publică prin aceasta concurs cu termin până în *15 Septembre* 1885 și anume:

1. pentru clasa întâiu cu un salar de 100 fl. v. a., din lada bisericei și un agru de un pătrar de juger de pământ.

2. Pentru clasa a doua cu un salar de 200 fl. v. a. din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și trimite suplicile instruite în înțelesul legilor sustătătoare la oficiul protopresbiteral gr. or. subscris, până la terminul acesta.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sebeșiu în 10 August 1885.

I. Tipeiu,
prot.

Ad Nr. 287. [1109] 3—3

CONCURS.

Se escrie concurs pentru ocuparea posturilor de învățători la scoalele confesionale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului în următoarele parochii.

1. Ungureni, cu salariu anual 200 fl

2. Cupșeni, cu salariu anual 200 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 200 fl.

4. Rogoz, cu salariu anual 200 fl.

5. Poiana-porcului, cu salariu anual 200 fl.

6. Văleni, cu salariu anual 150 fl.

7. Peteritea, cu salariu anual 150 fl.

8. Borcut, cu salariu anual 150 fl.

9. Ineu, cu salariu anual 150 fl.

10. Dobric cu Dobriținaș, cu salariu anual 150 fl.

11. Rohia, cu salariu anual 150 fl.

12. Stoiceni, cu salariu anual 150 fl.

13. Mașca, cu salariu anual 100 fl.

Reflectanții au a-și înainta concursele instruite în regulă până la 18 Septembre a. c. st. v. la adresa subsemnatului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Solnocului prin posta ultimă Magyar Lápos.

Cupșeni în 27 Iuliu 1885.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 467 [1118] 3—3

CONCURS.

Pentru staținile învățătoresci vacante dela scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparținătoare protopresbiteratului Brașovului I se deschide concurs cu termin până la *5 Septembre* a. c. și anume:

1. La scoala elementară capitală din Satulung, biserica sfinților Archangeli pentru un post impreunat cu salariu de 300 fl. v. a. și cuartir liber cu prospecte de ameliorare.

2. La scoala populară elementară din Bacifalu cu salar de 300 fl. v. a. 2 stângini lemne și cuartir liber pre anul prim, ear în anul al 2-lea se mai adaug 50 fl. v. a.

3. La scoala populară elementară din Cernatul Săcelelor, pentru clasa II-a cu salariu anual de 250 fl. v. a. și cuartir liber sau relut de cuartir.

4. La scoala populară-elementară din Purcăreni, pentru clasa I-a cu salariu de 210 fl. v. a. și 35 fl. pentru scoala de repetițiune. Cu acest post de învățător este impreunat și postul de cantor, carele produce un venit anual de 40—50 fl.

Doriitorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'și așterne suplicele lor în terminul, mai sus indicat la subscrisul oficiu al tractului Brașovului I instruite cu:

a) Atestat scolar, că au absolvat cel puțin 4 clase gimnasiale sau reale.

b) Atestatul scolar, că au absolvat cursul pedagogic sau teologic.

c) Testimoniul de cualificațiune învățătoresc pentru scoalele capitale resp. populare și diploma din limba maghiară.

d) Atestatele de botez și de purtare morală și politică bună.

e) Să aibă cunoscințe de cântări, grădinărit și gimnastică.

Brașov, în 1 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 305. [1134] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin până la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învățătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne de încălțit.

2. Vidra de sus, un post de învățătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond și repartiție, cuartir și lemne de încălțit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au ași trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, până la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr 245. [1128] 2—3

Citațiune edictală.

Moise Todor din Cața, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soția lui Iustina Todor din Cața, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorțial urzit încontra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanță gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

Nr. 1919. [1132] 2—3

Publicațiune!

Următoarele drepturi și realități aparținătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitațiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** până inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcîmărit cu prețul strigărei de . . . . . 3,400 fl.
2. Cele două mori comun li cu prețul strigărei la fie care de câte . . . . . 325 fl.
3. Păsunatul în muntele „Cindrel“ cu prețul strigării de 751 fl.
4. Muntele „Găujoara“ . 302 fl.
5. Muntele „Niculesci“ . 515 fl.
6. Muntele „Foltea“ . . 351 fl.

Prețul strigărei se înțelege pre un an.

Licitațiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare dimineața în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerințele legali și cu vadiul de 5% din prețul strigărei încă se vor primì până la începerea licitațiunii verbali.

Sĕliște în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94. Sibiiu, Joi 5/17 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3543. Scol.

Notiță oficială.

Cartea întitulată: „**Gramatica limbei maghiare, Curs practic pentru scoalele secundare, preparandii și mai ales pentru privați**“ de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnoky, profesori, prin aceasta se introduce ca manual în scoalele noastre confesionale în mod provisoriu până la aprobarea acestei decisiuni de cătră Preavenerabilul sinod archidiecesan.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 31 August 1885.

Sibiiu, 4 Septembre 1885.

Contele Károlyi Pista a făcut ḑilele acestea o propunere în adunarea reuniunei Széchenyi, reuniune analoagă celei din Cluș. Propunerea aceasta a aflat resunet în pressa ungurească. Pentru ce sĕ nu afle ea resunet și în ḑiarul nostru? Pentru ce sĕ nu ne ocupăm și noi cu o cestiune, care în mod vĕdit pune la vederea publicului lucruri, cari nu trebuiesc perdute din vedere.

Propunerea nobilului conte o vom da numai în reasumare. Constatând nesuficiența mijloacelor în ajungerea scopului pentru care sunt înființate reuniunile de maghiarisare, se propune ca comitatele sĕ escrie dare specială pentru reuniunile de maghiarisare.

Ḑiariul „Magyar-Polgár“ în numĕrul de eri se ocupă la locul prim cu această propunere a contelui Károlyi Pista, și el 'și revindică sie-și paternitatea ideei, recunoscênd nobilului conte numai meritul, de a fi pășit el cel dintâi cu realisarea ei în practică.

Va sĕ ḑică: maghiarisare cu contribuirea în bani a pacinicilor cetățeni, și încă contribuire fără voia lor, contribuire dictată de organele administrative, cari în puterea legei de popor sunt puse la locurile lor spre a chipsuì căi și mijloace întru fericirea patriei.

După părerile ḑiarului citat propunerea aceasta este de mare importanță.

Ea este chemată a croì direcțiunea reuniunilor de maghiarisare, sau pe unguresce vorbind: *az egész közmivelődési mozgalomnak állandó medret vágni van hivatva.*

E bine sĕ fim în curentul lucrurilor și sĕ ne tragem seama cu factorii, cari sunt puși în fruntea trebilor noastre politice administrative.

Este lucru sciut, că la noi persoana cea mai populară este esecutorul de dare. Ḑicem persoană populară, ca sĕ nu ḑicem alt ceva, pentru care ne-ar cere socoteala cei chemați a ne controla în ținuta noastră națională.

Ḑi de ḑi cetim lucruri de necrezut. Ni se spune noue, se scriu în toate ḑiarele din patriă, că suntem la marginea prăpastiei, de oare ce nici cu mijloacele cele mai drastice nu se pot scoate dările cele mari, cari au sărăcit poporul până la os.

Ḑi de ḑi cetim, că paralel cu sărăcia merge demoralisarea poporului, decadința lui în toate privințele și apoi cu aceasta paralel cresce încuibarea jidovimei ca element cosmopolit chemat a forma patrioții intenționați de reuniunile așa numite culturale.

Suntem la marginea prăpastiei până acuma, și norocul nostru este: firea cea bună a poporului, care trăiesce în convingerea, că darea cea mare e pusă de împĕratul spre a susține miliția cea colosală.

În această credință poporul muncesce bucuros, rabdă foame și sete, zăduful ḑilei și rĕceala nopții, și trage dela gură și dela copii, se lipsesce de viței și purcel, cu un cuvênt face totul ce e posibil, și plătesce. Un fel de fatalism caracterisează până acuma modul lui de judecată, și el se liniștesce, așteptând ḑile mai bune.

Pusă odată în aplicare propunerea contelui Károlyi Pista, țĕranul român va scì că darea este mai mare, va scì și aceea, că el nu mai plătesce pentru binele obștesc, ci pentru o ideie eșită din capul unor oameni, cari voiesc sĕ schimbe cu ori ce preț rênduielile firei.

Atunci vor scì că se urmăresce numai binele particularistic al ungurilor, și aceasta pretutindenea. Se va scì că în țeara noastră binele patriei e condițional de prosperarea rassei maghiare, sĕ se scie apriat: numai a rassei maghiare, pe când celelalte popoare numai de esploatat sunt bune.

„Magyar Polgár“ resonează ciudat în feliul seu.

Va primì comitatul Satmar propunerea lui Károlyi, și după el vor urma celelalte comitate.

Pe locurile unde ungurii locuiesc compact, agitațiunea nu va fi mare, căci acolo a magyarság ügye rendben van, sau pe românesce, acolo ungurilor le merge strună.

Va fi mare agitațiunea pe acele locuri, unde ungurii sunt copleșiți de naționalități, și ea va fi mare spre a se putea ajunge ceea ce se intenționează.

Suntem orientați.

Corporațiunile despre cari se ḑice că ele nu fac politică, vor face politică sub scutul reuniunilor de maghiarisare și ele vor face politică cu efect, fiind adecă vorba de monetă sunătoare.

Urmarea va fi sĕrăciă în permanență și încă sĕrăciă provocată pe cale piezișă.

Poporul va scì că se lucră pentru ruinarea lui națională prin contribuție din sudoarea feței lui, și el o va scì, căci noi pentru aceea suntem puși la presă, se i-o spunem.

Ni se va ḑice că agităm, și nu fără cuvênt.

Este agitațiune în Ungaria mărturisirea adevĕrului, și noi adevĕruri vorbind, nu putem sĕ facem ca sĕ nu agităm. Aceasta este concepțiunea agitațiunei, și nu noi vom schimba regulele logicei statorite pre timpul, când nu trăiau înțelepții dela „Magyar Polgár.“

Agitațiunea ne privesce deci numai pe noi, căci contele Károlyi e ridicat în slava ceriului și „Magyar Polgár“ 'l laudă în têmpene și hore.

Deocamdată ne oprim aici și atragem atențiunea procurorului de stat asupra propunĕtorului și asupra ḑiarelor cu strune și organe.

Revista politică.

Cestiunea insulelor Caroline a pășit într'un stadiu mai pacinic. Demonstrațiunile spaniolilor au încetat, lăsând teren liber de activitate cercurilor diplomatice. Se ḑice că nota guvernului spaniol, care s'a espedat la Berlin, este scrisă într'un ton foarte curtenitor și pacinic. În ea se dau nește date autentice din archiva indiană a statului și din opurile istorice a savanților spanioli, prin cari se dovedesce dreptul de posesiune spaniol. Guvernul stăruie pe basa acestor date pe lângă o aplanare pe cale directă a cestiunei, lăsându-se la o parte juriul internațional propus. Cât pentru călcarea însigniilor germane se ḑice, că Spania promite a da satisfacția cuvenită, dar numai după ce va fi abḑis Germania de posesiunea Carolinelor. De altă parte earăș se susține, că Germania va ceda numai după ce i se va da satisfacțiunea cuvenită. Cu siguranță însĕ nu se poate scì încă nimic. Fapt este numai, că Bismarck are sĕ părăsească Varzinul încă în sĕptămâna aceasta și sĕ se întoarcă la Berlin, pentruca — după cum ḑice „Temps“ — sĕ resoalvă afacerea pendentă a insulelor Caroline.

Cestiunea anglo-rusă s'a resolvat. Lordul Randolph Churchil a dat sĕ se înțeleagă aceasta în discursul pe care 'l-a pronunțat mai ḑilele trecute la banchetul cuțitarilor din Scheffield. Astăḑi știrea e cu totul oficială. Cabinetul Salisbury, după ce a

---

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de **V. G.**)

(Urmare.)

Ajung acolo... Pe legea mea era vremea; simțiam că se cufundă pămêntul sub mine, ca în ḑiua când din partea lui Poudron fui obligat d'a-mi pune pușca pe sub picioare. Numai cât acum nu aveam pușcă, astfel că și acest mijloc îmi lipsia.

Me urcai pe stâncă și me așeḑai la o margine a sa.

Dar abia me instalasem, când îmi părú că greutatea mea pe lângă a stâncei făcea sĕ ne scoborim puțin câte puțin în baltă.

Me plecai puțin întro parte și nu me mai îndoìi de loc: stânca se cufunda mai de un deget pe minut și puteam calcula la șese picioare pe oară, așa încât dacă în interval de doue oare nevenindu 'mi de nicăiri vre-o scăpare, eram înghițit.

Odată sau de două ori încercai sĕ me scobor pentru a câștiga un loc mai solid.

Dar trebuie sĕ cred că pămêntul se înomolia din ce în ce mai mult: la început întrai până la genunchi, după aceea până la șolduri, astfel că nu-mi mai re măsese timp de a me mai agăța de stâncă și de a me urca deasupra.

Dar chiar și stânca se tot cufunda.

Înțelesei că totul s'a sfêrșit cu mine: încercai a-mi aduce aminte una dintre rugăciunile ce me învĕțase mama mea pe când încă eram de tot mic; dar era un timp atât de îndelungat de atunci, încât uitasem tot.

Eram așeḑat; îmi lăsai capul pe genunchiu, închiḑênd ochii.

Dar n'aveam lipsă sĕ me mai uit, pentru a-mi da seamă de situațiune.

Simțiam cum se cufunda stânca cu o mișcare aproape de nesimțit, când de odată o umbră mare îmi atinse ochiul, chiar cătră pleoape și mi se părú că se petrecea ceva între soare și mine.

Redeschisei ochii.

Aceea ce se petrecea între soare și mine, era un vultur superb avênd mai mult de ḑece picioare în lungime. El se învêrtì câtva timp împregiurul capului meu. Creḑui că avea nisce intențiuni rele și căutai o armă oare-care sĕ me apĕr, când în loc de a se arunca asupră'mi se aruncă dinaintea mea, își indoì aripile, își neteḑì penele și privindu-me cu un aer batjocuritor, îmi ḑise:

— „Tu ești, Mocqet?“

Mărturisesc, că nu fui mai uimit nici când, auḑind un vultur adresându-mi cuvinte și numindu-me pe nume; dar de câtva timp întêmplêndumise atâtea lucruri estraordinare și uimirea mea fu de scurtă durată.

— „Da, dle i respunsei politicos, eu sunt.

— „Cum te afli?

— „Foarte bine pentru moment. Dta?

— „Eu cum me veḑi, me aflu de minune.“

— „Tu îmi pari neliniștit, îmi ḑise el; ce 'ți este?

— „Pe legea mea, dle, i respunsei, nu te-așì minți când ți-așì mai spune, că mi-ar plăcea mult mai bine sĕ fiu întors la generalul pentru care am un respuns de dat din partea contelui Charpentier, decât de a me afla aici.

— „Va sĕ ḑică, iubite Mocquet, tu cauți un mijloc de transport și nu'l afli.

— „Foarte drept, dle,“ strigai eu.

Și începui a i istorisì cum me trimiseserăți la Oigny, cum am întêlnit pe Berthelin, cum m'a fost învitat la nuntă, cum me ameți, cum căḑui în rîul Ourcq, cum din Ourcq trecui în la Marne, din la Marne în Seina și din Seina în mare; cum în fine debarcai în insula unde avui onoarea de a l întêlnì și aceasta tocmai în momentul, când posițiunea devenia mai critică dându-mi mari neliniștiri.

— „În adevĕr ḑise vulturul aruncând o privire asupra stâncei mele, care sĕ tot cufunda, nu e speranță că vei putea scăpa, sĕrmane Mocquet.

consultat pe lordul Dufferin şi pe colonelul Ridgeway, a notificat Rusiei adesiunea sa la propunerile guvernului rus, care lasă Zulficarul emirului Afganistanului în vederea unor concesiuni, ale căror amănunte nu le cunoaştem până acum. Cel din urmă punct de litigiu a fost ast fel tranşat şi înţelegerea convenită întrun tractat sau mai bine întrun protocol, instrument diplomatic de aceaşi valoare.

Rămâne cestiunea să se scie dacă Englitera va obţine ca Rusia să garanteze pentru oare-care timp această înţelegere. Am semnalat deja obiecţiunile guvernului moscovit în potriva unui asemenea aranjament. El preţuesce angajamentul de a respecta un tractat ca o perdere de timp, de oare-ce aceasta reese chiar din conclusiunile tractatului; şi e de părere că guvernul nu poate să se lege pentru o durată indefinită, când circumstanţele, interesele şi guvernele însăşi sunt supuse variaţiunilor şi vicisitudinilor.

Ori-ce s'ar întâmpla nu trebuie să se regrete, că convenţiunea anglo-rusă va rămânea curată de ori-ce clausă, garantând cu solemnitate durata ei. Nu e nimeni în drept să ceară, nici să spere că Englitera şi Rusia, încheind ori-ce tractat, vor avea pacea pentru totdeauna. E destul deja, că după ce erau gata să ia armele, îşi întind adi mâna şi îşi promit mutual, să nu întreprindă nimic până la un nou ordin una în potriva alteia. Să ne mulţămim cu acest armistiţiu, care fără a ne mai gândi la consecinţele viitoriului, asigură liniştea presentului.

Irredenta română.

Lumea încă n'a trecut la ordinea ḑilei peste proclamaţiunea aşa numitei „irredente române.“ Noi ne-am dat părerea la timpul seu asupra acestei inscenării juvenile. Jurnalele maghiare ne atacau consecuent, aducând cele mai grave acuse în contra presei şi loialităţii românilor, spunându-ne că ne căim de murdăria, a cărei autori suntem. Organele oficiale au pornit o razziă formală în contra acelora, despre cari au presupus, că ar fi primit proclamaţiuni cu poşta. Oameni pacinici au fost scoşi din locuinţele lor şi duşi între baionete la investigaţiune. Ḑilele aste au fost ascultaţi chiar şi aici la Sibiiu persoane distinse, luânduse de judele instructor al tribunalului fasiunile lor la protocol

Stând lucrul ast-fel, ne cade foarte bine, când vedem că pressa esternă judecă cu deplină cunoştinţă de causă şi nepreocupaţiune în această afacere. Drept dovadă reproducem un articul al jurnalului „Resboiul“ din Bucureşti, reservându-ne pentru numĕrul procsim reproducerea unui articol din „Morgen Post“ din Viena.

Eată ce scrie „Rĕsboiul“:

Nişte foi volante tipărite s'au împrăştiat deună-ḑi atât în România, cât şi între românii din ţinutul Ungariei, conţinênd un fel de manifest semnat de: *„Comitetul de iniţiativă al irredentei române,“* şi avênd un caracter revoluţionar contra statului de sub coroana sfântului Stefan. Acest manifest a neliniştit foarte mult pe vecinii noştri unguri şi mai cu samă pe guvernul lor din Buda-Pesta, care ştie cât de mult sufer românii de sub dominaţia lui. Dacă nu am zis nimic până acum despre acest manifest, este că am voit să fim mai întâi bine informaţi despre importanţa lui atât din punctul de vedere al persoanei autorilor, cât şi din acela al efectului ce avea să producă între români în general. Astăḑi cunoscênd şi una şi alta, ne vom esprima opiniunea noastră asupra acestei împrejurări:

Am recunoscut totdeauna, recunoaştem şi aḑi asupririle şi persecuţiunile de tot felul ce suferă românii din partea autorităţilor ungare şi în genere de la toţi maghiarii, care nu urmăresc alt scop de cât acela de a stânge din inima românilor ori-ce simţĕmênt de naţionalitate şi individualitate proprie, a le răpì limba, de a-i maghiarisa cu ori-ce preţ şi prin ori ce mijloc, Românii din ţinutul Ungariei au dar destule şi încă prea multe motive de de a se plânge de situaţia în care se află, şi prin urmare au tot dreptul de a căuta să scape de toate aceste asupriri şi persecuţiuni. — Naşte însă întrebarea: Formarea la noi în ţară a unei irredente române fi-va ea oportună şi putea-va înlesnì împlinirea ţintei de mai sus.

Noi credem că nu. Poziţia noastră geografică, relaţiunile noastre cu Austro-Ungaria şi cu aliaţii acestui imperiu, şi mai înainte de toate împrejurările politice şi economice de aḑi nu ne permit să tolerăm asemenea agitaţiuni, menite a provoca intervenţiuni diplomatice energice şi a distrage şi pe guvern şi pe cetăţeni de la alte preocupaţiuni importante pentru interesele ţĕrei, fără a servì câtuşi de puţin causa românilor din Ungaria, ba din contră a le face şi mai rĕu.

Din norocire însă şi spre complecta linişte a dlor unguri, acei 2—3 tineri, care au compus şi împrăştiat manifestul în cestiune, nu sunt nici de cum niscai bărbaţi periculoşi regatului sfântului Stefan, şi manifestul lor n'a produs vre-un resunet între românii din Banat şi Transilvania, care după cum se vede se lapădă de acele pamflete, ba unii protestează chiar afectând oare-care indignare contra unor asemenea procedări.

Toate acestea mai dovedesc, că şi între românii din Ungaria domneşte o neînţelegere, o neunire, ast-fel în cât iniţiatorii unei irredente, chiar dacă ar isbutì s'o realiseze, ar fi respinşi şi desaprobaţi mai întâi de toate de înşiş fraţii lor.

Aceasta resultă din cele publicate ḑilnic prin ḑiarele ce apar în Ungaria în limbile română, germană şi ungară.

Ceva mai mult: Sunt români care, spre ruşinea neamului lor, pactează cu ungurii şi, în entusiasmul lor unguresc, *se miră* de plângerile românilor, declarând că *libertate ca în Ungaria, nici s'a mai pomenit.* Un asemenea specimen de român găsim în persoana dlui Dr. A. Popovici din Mehadia. Numitul domn a adresat un protest în formă de scrisoare ḑiarului „Pester Lloyd“ (vezi Nr. de la 12 Sep. st. nou), protest pe care îl reproducem ceva mai jos sub un titlu separat şi asupra căruia atragem deosebita atenţiune a cititorilor noştri, fiind foarte ciudat, caracterisând şi pe scriitor şi efectele mijloacelor ce le întrebuinţează ungurii contra românilor. Un advocat mai bun nu puteau găsì ungurii contra neamului românesc, şi românii de dincolo de Carpaţi vor fi foarte surprinşi citind pledarea causei ungurilor de către numitul doctor, care desminte tot ce se susţine şi se vede de la 1867 şi până aḑi.

Dacă fraţii noştri de dincolo vor avea în sînul lor mulţi patrioţi de soiul drului Popovici, atunci să nu se mai plângă contra ungurilor.

Eată şi scrisoarea Dlui Dr Popovici, adresată redacţiunei jurnalului „Pester Lloyd:“

Mult stimate dle Redactor! Atât în preţioasa dvoastre foaie, cât şi în alte gazete am cetit un apel, furişat aici de către o aşa numită „Irredentă română“ din Bucureşti şi care a produs atâta sensaţie în câte-va oraşe locuite de români în patria noastră.

Nu me ocup cu politica, dar ca cetăţean unguresc de naţionalitate română acele pamflete m'au indignat astfel, încât me cred dator, ca un român pretutindeni destul de cunoscut, să ve rog să binevoiţi a publica următoarele rênduri.

Deşì ştiu de mai nainte că voi fi condamnat de agitatori, dar de altă parte sunt sigur, că părerea mea va fi bine primită de ori-ce român cu judecata sănĕtoasă.

Către inteligenţa română din Ungaria.

Acum câte-va ḑile circula în patria noastră, prin câte-va oraşe locuite de români, nişte pamflete revoluţionare, furişate aici din capitala României şi provĕḑute cu iscălitura: „Irredenta română.“

Mai întâi îmi permit a întreba, ce a făcut înteligenţa noastră contra acestei provocaţiuni insultătoare pentru naţiunea noastră şi care ne îndeamnă la jaf şi omor? Al doilea: Cine este această „Irredentă română“? Cunosc mai pe toţi românii de treabă din Ungaria şi pe toţi din România, unde de câţi-va ani petrec iarna cu familia în Bucureşti şi în urma chemărei mele ca medic am ocasiunea să vin în contact cu toate clasele locuitorilor, dar n'am auzit nici odată ceva despre o „Irredentă română.“

Dela anul 95 după Christos, când străbunii nostrii sub domnia lui Traian s'au aşezat aici în ţară, urmaşii lor au fost supuşi de goţi, gepizi, vandali, avari, sarmaţi, longobarzi, huni, tătari, mongoli, şi în fine aproape 300 ani de către turci, dar cu toată stăpânirea acestor horde sĕlbatice poporul nostru nu şi-a perdut până astăḑi nici tradiţiile, nici obiceiurile şi limba sa. Deci de unde astăḑi fără veste această frică, cum-că cine-va ar vrea să ne ucidă naţiunea, să ne suprime limba şi altele de acestea? Nu ne rugăm noi oare în biserici în limba noastră? Nu vorbim oare cu autorităţile noastre în limba noastră? Oare copii nostri nu învaţă în scoală limba noastră? Plângerea este poate, pentru-că, pe lângă limba noastră, copii învaţă şi limba ungurească? Oare nu trebuie să fim recunoscători guvernului nostru, că pune să se desvoalte spiritul copiilor nostri şi în limba ţĕrii? Nu e oare destul de trist, că nu o înţelegem toţi? N'ar fi oare mai trist, dacă şi copii nostrii n'ar înţelege limba ţĕrii noastre?

Despre ce mai avem să ne plângem? Nu ne bucurăm oare de toate libertăţile şi drepturile în patria noastră întocmai ca ungurii? N'avem noi oare dintre românii nostrii nalţi demnitari în armată? N'avem oare dintre românii nostrii la tribunalele infime şi supreme, funcţionari la tabla regească şi chiar semptemvirală din Budapesta? Nu sunt oare angajaţi români ca profesori la universitatea din Budapesta?

Prin urmare care este jugul de care am avea să ne plângem? Poate pentru limba oficială? Nu vom fi doară aşa de absurzi să cerem, ca în Ungaria limba oficială să fie cea sêrbească, slovacă, română, germană, armeană sau turcească? Ce mutră ar face românii din România, când cetăţenii români de naţionalitate ungară, născuţi acolo, ar cere ca acolo limba ungurească să devie limbă oficială? O petiţie făcută în limba ungurească se respinge la autorităţile d'acolo, — aici se acceptă o petiţie scrisă în limba română, germană, etc. Să se întrebe sau să se uite cine-va la românii care gem sub jugul rus în Basarabia cea mare, ei sunt siliţi şi în biserici să se roage în limba rusă, să vorbească între ei rusește şi nu e nici poveste de limba română în scoală.

Mai întreb acum odată: Care este oare subjugarea poporului nostru în Ungaria?

Prin urmare rog pe inteligenţa din Ungaria, ca din datoriă şi interesul patriei noastre Ungaria, în interesul şi

---

— „O credeţi? îl întrebai.

— „Ah! îmi ḑise el, tu eşti al şeptespreḑecelea pe care 'l vĕḑ murind acolo.

Eu scosei un gemet.

— „Bun! ḑise el, nu despera prea mult, ai şansă de a murì de un fel de moarte dintre cele mai rapiḑi şi mai puţin dureroasă, pe când continuând de a trăì, vei fi espus la o grămadă de boale care de care mai dureroase, reumatisme, gută, nevralgii, phtisie, paralisie....“

Eu îl întrerupsei.

— „Cu tot respectul, dle, i ḑisei, dta care eşti atât de înţelept, nu ai cunoasce vre-un mijloc pentru mine de a părăsì această insulă; căci ori-cât de consolătoare să fie moartea ce 'mi promiţi, mai bine mi-ar plăcea să trăiesc, fie măcar o sută de ani, trecênd prin toate şansele rele ale vieţii, decât să mor într'o oară, fie cât de plăcut.

— „Prin urmare tu te temi de moarte?

— Nu pentru mine, ci pentru familia mea şi apoi am să duc un rĕspuns generalului din partea contelui Charpentier.

— „Ei bine, eu te duc bunule băiat, deşì e inconvenabil de a te ameţì cum ai făcut-o tu şi mai cu seamă într'o ḑi de Sf. Duminecă.

— Urcă-te pe mine.

— „Cum, strigai eu, să me urc pe spatele dtale?

— „Aşa şi ţine-te bine să nu caḑi.

— Voiesci să glumesci.?

— „Pe legea mea de vultur, ḑise paserea punêndu-şi laba dreaptă pe piept, eu vorbesc serios.

Aşa dară ori primesci ofertul meu, ori prepară-te a murì înecat în tină ca o broască; eată-ţi piedestalul cum să cufundă şi nu 'ţi dau mai mult de un pătrar de oară şi se întoarce.“

În adevĕr nu se mai afla stânca afară din tină, decât numai partea pe care stăteau cele două picioare ale mele şi încă putregaiul liquid, care începea a muia talpa pantofilor mei.

Privii odată împregiur şi vĕḑui, că nu e alt mijloc de scăpare decât de a accepta propunerea ce mi-o făcea vulturul; în urmă deciḑêndu-me:

— „Îţi mulţămesc de ofertul ce 'mi faci dle, i ḑisei, şi îl primesc cu toată inima; numai me tem, că sunt prea greu.

— „Bine! ḑise vulturul, nu te teme, sunt destul de tare.“

El se apropie de mine îşi desfăcù aripile aşa ca să pot călca pe spinarea lui, fără de a'l gena în mişcări; me apucai strêns de gâtul lui şi el se ridică iute în aer.

La început, 'l strânsei prea tare, căci me temeam se nu cad; dar în mişcarea ce o facù, înţelesei că i genam respiraţiunea şi desfăcui puţin mâna.

— „E bine, ḑise el, acuma va merge de sine.

— „Pardon, i ḑisei cu cât putui mai politicos, vĕḑêndu-me pus la întreaga sa discreţiune, — rog pe Seigneuria Voastră şi cu tot respectul ce 'l datorez judecăţii sale superioare, îmi pare că nu luăm drumul către casă.

— „Acum, acum ḑise vulturul; pentru moment am ceva în lună şi vom merge mai întâi acolo.

Ve puteţi închipuì încremenirea mea! trebuia să 'mi perd echilibrul, şi să me las să cad.

— „La lună! strigai eu; dar eu ce afacere să am la lună; nu cunosc pe nimeni acolo. Ar fi trebuit să fiu prevenit. Me întârḑieḑ mergênd la lună.

— „Bine! ḑise vulturul, douĕḑeci şi patru de oare mai mult sau mai puţin ce i aceea? Dacă te-aşi fi lăsat pe insulă, ai fi fost întârḑiat cu totul altcum. Vino cu mine sau dute, decidete la un fel.

— „Să me duc! i ḑisei eu; vorbesci fără nici o teamă. Pe unde voiesci să me duc?

— „De unde vei voì. Înţelegi, drumul este liber.

— „Ba, mai bine vin cu dta la lună. Voi aştepta la uşe până ce 'ţi vei îndeplinì comisiunile.“

(Va urma.)

spre onoarea naţiunii noastre, să aranjeze meetinguri şi să influinţeze chiar asupra clerului, ca în toate bisericele române să predice poporului şi să-i esplice, că acele pamflete revoluţionare din România sunt o ruşine şi o insultă pentru românii nostri, înfierând naţiunea noastră ca fiind compusă din tâlhari, ucigaşi şi incendiari; că toţi suntem născuţi în Ungaria şi deci Ungaria este patria noastră şi că e datoria noastră sacră să sacrificăm în ori-ce moment avutul şi sângele nostru pentru prosperarea şi apărarea patriei noastre Ungaria, că trebuie să trăim frăţeşte cu toate naţionalităţile patriei, căci numai prin înţelegere frăţească, prin muncă şi supunere la legi naţiunea noastră poate prospera, dar nu prin jaf, foc şi omor; apoi să lumineze poporul, că asemenea idei miserabile revoluţionare nu pot proveni din capul unui român cum se cade şi a-i face cunoscut, că atât noi aici în Ungaria cât şi regatul României sunt înconjurate de un cerc de fer slav, ce încearcă a se strînge tot mai tare în jurul nostru spre a ne sugruma; de aceea datoria noastră cea mai sacră este, ca toţi uniţi să ne împreunăm forţele, ca oţelul şi ferul, în înţelegere frăţească să formăm un zid de apărare contra acelui inel de fer, spre a ne putea menţinea esistenţa pe viitor.

Mulţi pretind că acele pamflete revoluţionare sunt de origine rusească sub masca română; ear eu închei zicând:

Trăiască Ungaria şi înţelegerea frăţească dintre naţiunea ungară şi română!

Mehadia, 9 Septembre 1885.

Dr. A. Popovici,
medic al băilor din Mehadia.

Societatea pentru fond de teatru român.

Adunarea generală a societăţii pentru fond de teatru român în anul acesta se va ţinea la Bocşa-montană în 27 şi 28 Septembre st. n. cu următoarea

Programă:

I.

În 27 Septembre.

1. Vice-preşedintele dl Iosif Vulcan va deschide adunarea generală la 10 oare a. m.
2. Se aleg doi notari pentru şedinţele adunării.
3. Se va alege o comisiune de 5 membri, care în înţelesul §-lui 4 din statutele societăţii va câştiga membri fundatori, ordinari şi ajutători pentru societate.
4. Secretariul societăţii va cetì raportul comitetului societăţii asupra lucrării sale, începute dela adunarea generală din urmă.
5. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri, şi raportul comitetului i se predă spre esaminare.
6. Cassariul societăţii va cetì raportul despre starea cassei, cu sporiul dela ultima adunare încoace şi preste tot despre averea ei.
7. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului cassariului.
8. Se vor cetì discursuri corăspunzătoare scopului societăţii, sau de altă materie literarie, ce sunt de a se însinua vice-preşedintelui, înainte de adunare.
9. Preşedintele închide şedinţa.

II.

În 28 Septembre.

1. Vice-preşedintele va deschide şedinţa şi procesul verbal al şedinţei de eri se va cetì şi autentica.
2. Raportul comisiunii pentru căştigarea membrilor noi.
3. Raportul comisiunii asupra socoţilor cassariului.
4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societăţii, şi insinuarea altor propuneri în interesul societăţii fondului.
5. Se va alege comitetul societăţii pe viitorii trei ani.
6. Se va decide locul şi ziua adunării generale pe anul 1886.
7. Se va alege o comisiune de 3 membri, pentru verificarea protocolului din şedinţa a doua.
8. Vice-preşedintele va închide adunarea.

Budapesta, 4 Septembre 1885.

În numele comitetului:

Dr. At. Marienescu, secretariu. — *Iosif Hosszu,* preşedinte.

Programa festivităţilor sociale

pentru adunarea generală a societăţii fondului de teatru român, care se va ţinea în Bocşa-montană în 27, 28 şi 29 Septembre 1885 st. n.

1. Sâmbăta în 26 Septembre la 10 oare seara întimpinarea şi primirea oaspeţilor la gara călei ferate din Bocşa-montană prin comitetul arangiător şi conducerea oaspeţilor la cuartirile destinate.
2. Duminecă în 27 Septembre, după finirea sântei liturghii, la 11 oare deschiderea adunării generale în sala mare a otelului „Cerbul de aur“ şi ţinerea primei şedinţe.
3. După ameadi la 2 oare banchet în sala adunării.
4. Seara la 8 oare concert tot în sala adunării.
5. Luni în 28 Septembre la 10 oare dimineaţa ţinerea şedinţei a II-a, ear după ameadi la 3 oare escursiune cu calea ferată la „Ocna de fer.“
6. Seara bal în otelul „Cerbul de aur.“
7. Marţi în 29 Septembre la 10 oare dimineaţa eventuala continuare şi încheiere a adunării.
8. După ameadi la 2 ½ oare întrunirea de „Adio“ la gara călei ferate.

Bocşa-montană, din şedinţa comitetului arangiator ţinută în 5 Septembre 1885.

Iuliu Petric, preşedintele comitetului. — *Ioan Marcu,* notar.

Ioan Budinţian,
vice-preşedintele comitetului.

Varietăţi.

* (Alegere de învăţători.) Duminecă în 6 Septembre s'a ţinut în Orăştie alegerea de învăţători pentru scoala noastră confesională. S'au ales: *G. Oprea, G. Joandrea* şi *T. Popovici.* Dintre învăţătorii din anul trecut a concurat numai dl *Branga.* Sinodul n'a putut reflecta la dânsul din motivul, că numitul concurent şi-a clausulat petiţiunea cu condiţiuni, cari nu puteau fi discutate deodată cu actul de alegere.

(Ofrande.) Dl Dr. Ioan Mihu a dat pentru chorul din Orăştie suma de 25 fl., care a resultat din representaţiunea teatrală a diletanţilor români ţinută astă-vară în Orăştie.

O sumă de asemenea natură, din vremi mai vechi, de circa 20 fl. a destinat-o pe sama chorului comerciantul din Orăştie *George Baciu.*

* (Adunarea subdespărţământului IV al asociaţiunei transilvane) ţinută Duminecă în 6 Septembre în comuna Casteu a avut un resultat bunişor. S'au încassat cu totul 107 fl. — S'a votat un ajutor de 50 fl. pentru *I. Lupea* un tiner, care prin talentul seu estraordinar de pictură a deşteptat un interes deosebit. Tinerul, se află în Orăştie sub îngrijirea benevolă a dlor: Dr. Stefan Erdélyi şi adv. S. Popu şi studiază cu bun succes desemnul în Orăştie.

Adunarea prelânga afacerile ordinarie curente au avut fericirea de a asculta o prelegere didactică: *„Observări asupra educaţiunei casnice“* de doamna învăţătoreasă Bria din Cugir. Publicul a ascultat cu viu interes şi mare plăcere această disertaţiune instructivă şi bine lucrată. Obiectul, despre care tractează disertaţiunea, a fost bine ales şi predat, aşa încât publicul ascultător a fost pe deplin satisfăcut.

După terminarea agendelor a urmat un prând frugal în scoala română, la care a luat parte mulţi oaspeţi. Toastele nu au putut să lipsească. Presidentul dl *Piso* cu cuvinte însufleţite a felicitat comuna Casteu pentru ospitalitatea, cu care a primit pe membrii. La acest toast a respuns dl L. Bercian cu asemenea însufleţire mulţămind mai cu samă membrilor din părţile Sebeşului pentru că nu au pregetat a venì din depărtare la adunare. Un efect bun a făcut şi dl adv. Pop cu toastele sale comice şi nimerite. Dl comisar I. Kápcza, care a asistat la adunare ca representant al ordinei legale, a respuns la felicitarea ce i s'au adresat, prin un toast ţinut în limba română, în care accentuând natura cosmopolitică a culturei, ne doresce cel mai bun succes.

După prând a urmat jocul. O deosebită plăcere şi bună impresiune a făcut jocul antic „Căluşerul,“ esecutat cu multă vervă, precisiune şi tact de 8 feciori săteni.

Societatea în urma bunei impresiuni ce au făcut, li-a donat 22 fl. spre scopul de aşi face un steag.

Resultatul cel bun ce 'l a avut adunarea despărţământului e de a se mulţămi ostenelelor şi silinţelor dlor: N. Andrei paroch şi P. Beleiu notar în Casteu, cari şi merită cu tot dreptul recunoscinţa oaspeţilor, cari au luat parte la adunare.

* (Otrăvire.) George Moldovan român din Maierii Sibiiului era ocupat cu un muncitor al seu în grajd, când acesta dă într'un unghet de un ulcior plin. Vine şi stăpânul, se uită amêndoi şi află că în ulcior este rachiu, şi încă un rachiu foarte tare. Gustă unul, gustă cel-lalt. Nu trecură câteva minute şi li se face rău şi tot mai rău, până ce au murit amêndoi. E evident că rachiul din ulcior era otrăvit.

Investigaţiunea s'a pornit, şi se crede că va reuşì a prinde pe cel ce a aşedat otrava; pagubă numai că ulciorul cu rachiu a fost spart din ignoranţă de fica sau muierea reposatului, nimicinduse astfel aproape cu totul *„corpus delicti.“*

* (Bibliografic.) *„Képek az iparos világból“* (Icoane din lumea industrială), este titlul unei cărţi de Frecskay János. Se află de vêndare la societatea Franklin în Budapesta.

— Despre contractul social sau principie de dreptul politic de Ioan Jacob Routtean.

Din limba francesă l'a tradus Dr. Georgiu Popa.

Retipărit din „Luminătoriul“ Timişoara, 1885. Timişoara tipărit în tipografia diecesană 1885.

Preţul din mână 40 cr. cu porto postal 45 cr.

Posta redacţiunei.

Domnului X. în Orăştie. Raportul despre representaţiunea teatrală din Cugir din lipsă de spaţiu nu se poate publica.

Loterie.

Mercuri în 16 Septembre 1885.

Sibiiu: **81 72 70 66 35**

Nr. 244. [1141] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învăţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Unguraşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne, grădina scoalei de ¼ jugăr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche, grădina scoalei de ¼ jugăr şi 1½ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de zile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegându-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provăduţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 451. [1144] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învăţătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriţei, se escrie concurs cu terminul până la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coşna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir şi lemnele necesare spre încălzire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blaşfalăul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

f) Galaţi, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

g) Şieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiţi prin repartiţie dela popor, ear 50 fl. primiţi ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obţinè unul din aceste posturi au de aşi ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare până la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistriţa p. u. B.Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-Bistriţa în 10/22 August 1885.

In conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 1—3

Innoire de concurs.

Neconcurând nici un individ cualificat la posturile învăţătoresci dela scoalele din 1. Guşteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpăr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom.“ Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin până în *20 Septembre* a. c., remânând salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Ad. Nr. 556 Scol. [1140] 1—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 și următorii, pentru întregirea posturilor învețătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungește terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.
2. Alămor, cu salariu 150 fl.,
3. Amnaș, cu salariu 105 fl., cuartir și lemne.
4. Galeș, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.
5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir și lemne.
6. Tilișca, cu salariu 300 florini cuartir și lemne.

Cu condițiunile amintite în Nr. sus amintit.

Sĕliște, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliștei.

Nr. 414. [1142] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala poporală greco-orientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕțătoriu are de a servì Dumineca și sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartițiune și un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-și așterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pentru învĕțători oficiului protopresbiteral al Făgărașului în Făgăraș, în terminul susindicat.

Făgăraș, 12 August 1885.

În conțelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 235. [1143] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureșană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămășesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v. a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a., pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕșană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.
3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir și lemne.
4. Uleș, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc de ajuns
5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și 4 orgii lemne.
6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., 9½ jugere pământ arătură și fênaț — grădină de legumi — pământurile se află tot pe loc șes clasa I-II, care pământuri aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir și lemne pentru foc.
7. Almașel, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne pentru foc.
8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕșana — în conțelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 180. [1145] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
3. Gârbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente(scoală comună cu greco-catolicii.)
5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)
6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
8. Cârna (scoală comunală),
9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc sufic.
10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.
11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
14. Mihalț cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
16. Pâclișa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
18. Stremț cu leafă anuală de 200 fl, cuartir și lemne de foc suficiente.
19. Țelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
20. Teuț cu leafă anuală de 100 fl., cuartir și lemne de foc.
21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fi., cuartir și lemne de foc suficiente.
22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir și lemne de foc suficiente.
23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. și lemne de foc suficiente.
24. Valea Uzei cu sat Rimeț Valea Inzelului, Olteni și Rîpa Rimețului.
25. Brădesci cu Cheia Rimețului cu leafă anuală de 150 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni învĕțătoresci sĕ-și aștearnă petițiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoșan.
protopresbiter gr. or.

Nr 193. [1138] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeșul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei și lemnele de foc necesari.
2. Sĕcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural și folosirea grădinei scolare pe jumătate.
3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și așterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 288. [1136] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

1. Blăjeni-Criș și Grosuri, cu salariu anual de 160 fl. și 2 orgii de lemne.
2. Blăjeni-sat și Plai, cu salariu anual de 160 fl. și 2 orgii de lemne.
3. Crăciunești, cu salariu anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.
4. Hĕrțăgani, cu salariu anual de 200 fl, cuartir liber și 2 orgii de lemne.
5. Șĕsuri, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și 2 orgii de lemne.
6. Valea-Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir liber și 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 24 August 1885.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 516. [1129] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 80 fl. v. a. din fondul protopresbiteral al Brașovului I, pentru tineri ce vor fi admiși și vor frecuenta studiile pedagice din institutul pedagogico-teologic din seminariul andreian din Sibiiu, se escrie concurs cu terminul până la *8 Septembre* 1885 st. v.

Aspiranții la acest stipendiu au a'și așterne suplicele lor în terminul arătat la oficiul protopresbiteral al Brașovului I, instruite cu documente despre aceea, că sporiul în studii este mulțămitor, că sunt inscriși la institutul archidiecesan pedagogic, și în fine că au lipsă de ajutor. În prima linie se va oferì acest stipendiu tinerilor din acest protopresbiterat și numai în cas, când n'ar esista nici unul, și la tineri din alte protopresbiterate.

Brașov 23 August 1885.

Comitetul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 272. [1135] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor așterne suplicele lor, instruite în sensul stat org. și a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviințat în sensul părintescei resoluțiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Brașovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt ⅓ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a și cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicele lor instruite conform Statutului organic și Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Brașov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 3938 civ. [1133] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscință publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu și advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foștilor domni de pământ din Ghișasa în contra foștilor jobagi de acolo, în causa segregărei pășunei și pădurilor, precum și în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilității aceleia, s'a prefipt pe **ḑiua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghișasa; la care sunt citați a se presenta toți interesații, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán președinte subst. — **Gödri Sándor,** notar.

Nr. 1919. [1132] 3—3

Publicațiune!

Următoarele drepturi și realități aparținătoare comunei politice **Gurarîului** se vor esarênda prin licitațiune publică pre timpul din **1 Ianuarie 1886** până inclusive **31 Decembre 1888.**

1. Dreptul regalului de cârcĭmărit cu prețul strigărei de . . . . . 3,400 fl.
2. Cele două mori comunali cu prețul strigărei la fie-care de câte . . . . . 325 fl.
3. Pășunatul în muntele „Cindrel“ cu prețul strigării de 751 fl.
4. Muntele „Găujoara“ . 302 fl.
5. Muntele „Niculesci“ . 515 fl.
6. Muntele „Foltea“ . . 351 fl.

Prețul strigărei se înțelege pre un an.

Licitațiunea se va începe în **4 Octombre st. n. 1885 la 10 oare dimineața în cancelaria comunei Gurarîului.**

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință în cancelaria comunală din Gurarîu în oarele oficioase.

Oferte în scris provĕvute cu recerințele legali și cu vadiul de 5% din prețul strigărei încă se vor primì până la începerea licitațiunii verbali.

Sĕliște în 9 Septembre 1885.

Pretorele cercului.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Septembre 1885.

Părțile locuite de români ale Ungariei sunt de present scena unei tragicomedii cumplite; o tragicomediă, unde noi românii avem rolurile tragice, maghiarii pe cele comice, ear autorii proclamațiunii irredente, unul, doi, sau câți vor fi, împreună cu lumea străină, formează publicul privitor.

Impresiunea aceasta ne-o face situația de adi, creată de proclamațiunea unor oameni fără cap, pe care ne vom încerca a o desfășura în câteva liniamente cetitorilor nostri.

Cu finea lui August, adecă pe timpul adunării generale a Kulturegylet-ului și chiar din incidentul acesta, se respândesce venind din România o foaie volantă semnată de comitetul de inițiativa al „irredentei române," care provoacă pe români la resturnarea actualei stări de lucruri în Ungaria.

Jurnalele române iau notiță despre lucrul acesta și 'și esprimă ca dintr'un glas despretul și indignațiunea față de ea. Faptul acesta precum și imprejurarea, că ea s'a trimis *„urbi et orbi"*, la români tocmai așa ca la străini, ar fi putut convinge pe ori ce om cu judecată serioasă, că toată treaba este o glumă necălită. Dar nu pe frații maghiari! Vor fi având ei motivele lor de frică, acele ei le vor scii, noi nu le cunoascem.

Destul că s'au înspăimêntat oamenii nostri foarte. Și după ce s'au înspăimêntat, au început să strige prin jurnale după procuror și gendarmi. Primul ministru a emis un cercular către toți comiții sei supremi, sub a căror dominație scia că poate să esiste vr'o suflare românească, atragêndu-le atenția să priveghieze diua și noaptea, ca să nu se întêmple vr'o conturbare a ideei de stat maghiar.

Au maghiarii și cu deosebire organele oficiale din Ungaria o însușire caracteristică. Ei adecă (onoare puținelor escepțiuni) posed nisce concepte de datorință și consciințiositate în oficiu, pe cari în zadar le-ai căuta la alți oameni.

Se discreditează un organ din cutare și cutare oficiu întru atât, că a devenit imposibil pentru postul seu, — se pune de face o denunțare despre cutare și cutare, că e dacoromanist, că conspiră în contra statului, ba să angajează a-i erua pe toți complicii sei, cari poate că esistă numai în lună, — și ce să vedi? Omul e pe deplin rehabilitat, pêcatele lui de mai nainte toate se dau uitării; nu numai, dar el înaintează din treaptă în treaptă și trece de cel mai consciențios și harnic impiegat al statului. De sigur, că nici nu le-a trăsnit prin cap irredentiștilor, că ce multă bucurie o să facă proclamația lor în droaia de oficianți maghiari aplicați pela poliție, gendarmărie, comitat etc. etc., cărora le-a dat ocasiune ca să se distingă și să înainteze pe conta noastră a bieților păgubași!

Vorba aceea *„extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita"* !

Da! așa s'a făcut.

S'a pornit o incuisiție generală în tot Ardealul în contra Românilor. Un simplu prepus sau maliție din partea cutărui oficiant hiperzelos în apărarea ideei de stat maghiar, ajunge, ca să te scoale noaptea din așternut, să te ia la interogatoriu, să 'ți facă perchisițiune în casă și pe urmă neaflând nici o iotă, ce te-ar putea compromite, — ca nicăiri în lume, — să te ia între baionete și să te încuie ca pe un tâlhar à la Spanga sau Rózsa Sándor. Așa a pățit-o preotul român din Oarda, o mulțime de preoți de pe la Hațeg, Hunedoara, Cluș, Aiud, învățătorii din Sas-Sebeș, — numai pentrucă *s'a auđit* că ar fi primit cu posta câte un esemplar din afurisita proclamațiune.

Suntem puși pe gânduri, și tare ni teamă ca brutalitatea aceasta să nu dee ansă cumva la o turburare în poporul nostru pacinic, în a cărui vedere se târăsc preoții și învățătorii, acești părinți sufletesci ai sei fără nici o vină — în temniță.

Că fac maghiarii astfel de acte nesocotite, — noi cari le cunoscem firea și trecutul lor istoric, nu ne mirăm, — dar când vine direcțiunea poliției din Sibiiu, adecă din centrul oamenilor numiți cu drept cuvênt *„prudentes et circumspecti"* cu un manifest, (pe care 'l numesce de altmintre publicațiune) de feliul celui mai de jos, — mărturisim sincer, că nu înțelegem.

Eat'o în traducere fidelă:

Nr. P. 3980.

Publicațiune.

În Ungaria s'a respândit o scrisoare volantă din România, care poartă datul de 18 Aug. a. c. și e semnată de „Comitetul de inițiativă al irredentei române."

De oarece foaia aceasta volantă provoacă la revoltă și *e foarte acomodată spre a conturba pacea în patria noastră, se provoacă poporațiunea Sibiiului, c. să înainteze la locul acesta mult până în 26 a l. c. eventual aflătoarele esemplare din acea scrisoare și să numească persoanele despre cari scie, că posed esemplare și prin aceasta să contribuiască la restabilirea păcii și a siguranței, — lucruri, de cari are Ungaria așa de multă trebuință.*

Sibiiu în 15 Sept. 1885.

Direcțiunea poliției orășănesci.

Care va să dică, frații nostri sași cred, că proclamațiunea *e foarte acomodată* spre a conturba pacea țêrii prin noi? Dar nu numai atât. Ei doresc *restabilirea* păcii și a siguranței, de care este mare lipsă; presupun deci, că ea a fost conturbată și că în Transilvania și în special în Sibiiu românii au făcut rebeliuni.

Dacă poliția din Sibiiu nu lucră la o specială comandă de sus: repetim, că noi nu o pricepem. Cine este acela care crede, că pacea țêrei este amenințată prin un pamflet? Și cine este, care poartă așa mare grije de *restabilirea* păcii și a siguritătii publice? Poliția din Sibiiu; sau alții mai ageri în toate celea polițiale și *politice*? In tot casul trebuie să constatăm, că suntem însultați în modul cel mai flagrant și vătămați în consciința noastră curată de fii devoți și pacinici ai patriei, fără nici o vină, fără nici o umbră de vină. Ear cei ce ne vatămă și ne persecută, amenințând cu adevărat pacea prin conduita lor nesocotită — aceia 'și aroagă merite mari, că au scăpat statul de un pericul mare și nimicitor.

In numele legei protestăm contra acestei procederi. Și i spunem lumii ca să știe, că nevinovați suntem și nedreptate ni se face. *Yff.*

Revista politică.

Este lucru sciut, că cechii din Boemia desvoaltă o activitate deosebită pentru asigurarea intereselor și desvoltării lor naționale. În dilele trecute un colaborator al Nemzet-ului să fi avut o convorbire cu matadorul cechilor Dl Ladislau Rieger. Estragem din această convorbire următoarele:

„Recunosc, — să fi dis Rieger — eu nu me sdrobesc tocmai așa tare după dualism. Dacă le place așa tare ungurilor de el, și așteaptă numai dela el scăpare, — fie. Eu îl primesc, fiind-că el esistă..... Rêtăcesc maghiarii, dacă cred, că pretensiunile juste ale cechilor, în cas dacă s'ar aduce în deplinire, ar altera forma actuală a monarchiei. Deák avea cu totul alte păreri. Sunt martori, cari ar putea mărturisi, că Deák a voit să resoalve problema împăciuirei, prin concursul cechilor... Noi am spriginit în tot timpul tendințele naționale ale maghiarilor. ... Adi toate aste's date uitării."

În privința încoronării împêratului de rege cech, asemenea încoronării de rege ungar, despre care multă vorbă au făcut jurnalele germane și maghiare, se esprimă Dr. Rieger în modul următor:

„De asta acum nu se poate încă vorbi; dar totuș me simt dator a o spune că încoronarea împêratului cu coroana Boemiei, chiar dacă s'ar în-

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de V. G.)

(Urmare.)

Cu toate acestea noi ne urcam mereu; pământul ni se părea numai ca o ceață și marea ca o oglindă, pe când pe d'asupra capului meu vedeam luna mărindu-se cu cât pământul se micșora.

Noaptea veni; pământul se acoperi cu un vĕl întunecos, pe când din contră luna lumina cu reflecsiunea soarelui, pe care o vedeam micșorată pe pământ.

Vulturul se urca mereu.

Veni un moment în care pământul îmi ascunse cu totul soarele; atunci me aflai în obscuritatea cea mai desĕvârșită; perdusem cu totul din vedere luna.

Vulturul tot se mai urca.

Puțin câte puțin pământul demască soarele și diua revenì. Seara nu eram mai mult de vre-o două s'au trei leghe departe de lună; ea 'mi părea ca o giulea gălbuie de forma unei brânze de Olanda; ea avea un băț ascuțit într'o parte ca coada unei tigăi.

Presupusei, că de acolo o apuca bunul Dđeu când avea ceva cu ea.

— „Scumpul meu Mocquet, îmi đise vulturul iată-ne ajunși; punete călare pe acest băț și așteaptă-me."

Numai era loc de discutat, ve puteți închipuì; făcu-i ceea-ce dorea vulturul și me înțepenii bine pe această specie de coadă de mătură.

Îmi părù că se clătina luna, mai mult, greutatea corpului meu o făcù să se incline; astfel că eu me aflai ca pe un cal, care se ridică în două picioare.

— „Naiba te aduce, vulturule blăstĕmat!" murmuram eu într'un limbagiu picardez, pentru ca el să nu me înțeleagă.

Dar el începù a rîde și đise:

— „Bună seara Mocquet! dacă te aflii bine, rĕmâni acolo băețele.

— „Cum, să rĕmân eu acolo?

— „Fără îndoială.

— „Dar nu me aflu bine acolo.

— „Atât mai rĕu; dar nu voi fi eu care să te duc.

— „Era dar o posnă? Ei bine, este plăcută posna dtale!

— „Nu, Mocquet, nu, aceasta nici decât nu e o posnă; este o rĕsbunare.

— „O rĕsbunare? Și pentru-ce îți rĕsbuni asupră-mi? Nu ți-am făcut nimic.

— „Cum, nu mi-ai făcut nimic? Tu mi-ai scos puii în anul trecut de pe turnul cel mai înalt al castelului Vez.

— „Aida de, eu am scos două paseri răpitoare; dta nu ești o pasere răpitoare.

— „Da te faci înocent.

— „Dle vultur, îți jur...

— „La revedere, Mocquet!

— „Dle vultur..

— „Poartăte bine.

— „În numele cerului!...

— „Petrecere bună."

Și bătênd din aripi se depărtă rîđênd.

Eu nu rîdeam după cum vi-o puteți închipuì; bastonul se înclina din ce în ce mai mult; dacă aș fi putut barem să me agaț de un colț al lunei, aș fi fost cel puțin așeđat dasupra, și aș fi fost bun bucuros; dar eu țineam bastonul cu amêndouĕ mânile și nu cutezam să-l las nici decum, de frică ca să nu me părăsească forțele și să nu fiu aruncat jos.

Chiar în acest moment se deschide poarta lunei, scârțăind din țițini, ca o poartă care n'a mai fost unsă de trei luni și omul lunei apărù...

— Ce fel de om? îl întrebai eu dintr'un unghiu.

— Probabil acela care o păzește rĕspunse Mocquet.

— Se află prin urmare un om în lună?

— Oh! pentru aceea îți pot garanta: 'l-am vĕđut precum ve vĕd și pe dv. și mai mult încă, mi-a și vorbit.

têmpla, nu ar schimba nici de cât poziția și basele de drept, pe care 's așeḑate Ungaria și Monarchia.“

Poate ori-cine vedea cu câtă politeță cochetează șeful partidei ceche cu maghiarii, asigurându-i de una și alta, dar declarând tot odată de îndreptățite toate punctele programului cech, atât de mult combătut din parte maghiară.

Nu s'a resolvat încă nici până aḑi cestiunea insulelor Caroline și Germania i p'acì p'acì sĕ se încurce de nou cu un alt stat. E vorba de Danimarca.

Politica colonială care se trage ca un fir roșu prin evenimentele celor 5—6 ani din urmă, se pare a fi țînta supremă a puterilor maritime din Europa. Ele voiesc sĕ-și asigure comerciul pe mare, prosperarea economică-națională prin esploatarea coloniilor și totodată sĕ asigure esistința cetățenilor sei, cari siliți de împregiurări ar devenì proletari și astfel plage adevĕrate pentru stat. Acesta este înțelesul politicei coloniale, care înferbîntă capetele diplomației europene.

O condiție „*sine qua non*“ pentru ca sĕ se facă lucrul cu efect pe acest teren, e deci fortificarea marinei. Poate nici un stat nu a făcut așa un avênt mare pe terenul acesta ca Germania. Mai acum câți-va ani puterea ei marină era nulă, flota germană consta „pro forma“ din câte-va corăbii. Aḑi abstrăgând de Englitera, flota ei se poate mĕsura cu ori-care flotă din Europa.

Și flota aceasta bine organisată manevrează aḑi în marea daneză, face recunoasceri pe teren danez, ia mape strategice, studiază curentele mării fără nici o genă, lângă litoral străin.

Urmarea este, că opinia publică în Danimarca s'a revoltat și presa protestează sus și tare în contra vătămătoarelor apucături germane.

Se vede că puternicii ḑilei află o deosebită plăcere în a arăta vecinilor mai mici și în ai face sĕ simță omnipotența lor. Numai de nu s'ar nasce earăș și de aciì vr'un conflict mai grav.

După o corespondență adresată din Athena ḑiarului din London „Standard,“ scirile din Epir recunosc toate, că starea presentă a acestei provincii a devenit aproape intolerabilă pentru partea creștină a populației.

Unele cantoane sunt descrise ca desolate în urma incuriei guvernului turcesc.

Desertorii albani pradă în fie-care ḑi sate creștine și răpesc pe acei dintre locuitori, cari sunt în stare sĕ le plătiască o sumă oare-care pentru a 'și recăpăta libertatea.

Această stare de lucruri este agravată încă prin corvadele grele și contribuțiile speciale, pe cari le impun autoritățile turcești acestor nenorociți.

Un mare numĕr de creștini ruinați în chipul acesta emigrează, și mulți notabili englezi, spăriați de anarchia ce domnește în țară, îi imită și pleacă în Bosnia.

Se ḑice că emigranții 'și propun sĕ facă apel la protecțiunea autorităților austriace, căci pare că nu mai este alt chip de a scăpa de ruină. Ḑiariul „Temps“ din Paris scrie, că iritarea cea mai violentă domnește în contra Turcilor, cari violează neîncetat obligațiunile ce le au contractat prin tratatul din Berlin.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuți, în 1 Septembre 1885. În Nr. 90 al prețuitului ḑiariu „Tel. Român“ s'au estras unele date interesante din memorandul bisericei ortodocse-orientale a Bucovinei adresat cătră președintele ministrilor spre a invoca scutul Înaltului Regim de stat contra popagandei polone-catolice în Bucovina.

S'au observat, cum că Memorandul a produs mare sensațiune nu numai în mica noastră țĕrișoară, ci mai că în întreagă Cislaitanie. Și în adevĕr, nu numai nemijlocit după publicarea-i, ci și acuma stă el în fruntea discusiunii jurnalisticei slavofile și polone și polemica vehementă ce se poartă mai cu samă contra protestărilor din amintita „Apologie“ a luat dimensiuni, de cari nime din noi nici n'ar fi visat. În organele lor, polonii au apucat ofensiva în contra noastră și spre a paralisa ori-ce resultat al pasului ce 'l a făcut Mitropolitul nostru în scopul conservării intereselor noastre confesionale, și-au luat ei refugiul la amenințări, înegriri și denunțări teribile și perfide, nevisate și ne mai pomenite pe la noi în Bucovina.

Mai întâi au început polonii a lăți faima mincinoasă, ca spre pedeapsă pentru ofensarea națiunei polone prin cele aduse înainte în „apologie“, se va strămuta scaunul archiepiscopiei gr. or. din Cernăuți la Dalmația, eară archiepiscopia Bucovinei se va casá și în locul ei se vor crea douĕ episcopii, și anume una pentru rutenii ortodocși în Cernăuți și alta pentru românii ortodocși în Suceava. Eară pentru ca pedeapsa meritată sĕ fie deplină se va mai creá în Cernăuți și o episcopie rom.-cath., la care se vor anecsa cercurile vechi Zaleszczyki, Kolomea și Nadworna, spre a susține legătura cu Galiția.

Nu-i destul cu atâta, căci spre a spăria pe bieții români și cu deosebire pe clerul ortodocs-oriental a apărut, ca telegramă din Cernăuți, scirea senzațională în ḑiarele „Politik“ și „Wr. Allg. Ztg.“, că „Apologia“ se distribue în mulțime de esemplare în popor și că „Nowa Reforma,“ o foaie care nici nu esistă la noi în Bucovina — ar fi constatat legătura dintre „Apologie“ și irredentiștii români! Poate sĕ esiste insultă și crimă mai mare, decât a fi înfierați ca trădători de patrie și de tron?!

Dară ceea ce'i de tot trist, este că românii bucovineni s'au purtat până acuma așa de bine, încât de present nu dispun măcar de un unic organ politic, în care sĕ-și poată apĕra nu numai interesele sale confesionale ci și pe sine însuși în contra astorfeliu de insulte perfide și la noi ne mai audite. Mai loial și mai cu alipire cătră tronul împĕrătesc, cum este clerul gr. or. nu numai cel din Bucovina, ci și din toate provințele marelui imperiu austro-ungar, nu cred, ca sĕ mai fie alt cler. Și totuș eată că ne vedem suspicionați din partea po'onilor și a iesuiților, cu toate că nici odată n'am arangiat parastase pentru insurgenți, și n'am luat parte la revoluțiuni contra tronului.

Memorandul dânduse publicității, erà înainte de prevĕḑut, că el nu numai în tabera națională polonă, ci în genere în biserica de ritul apusan va trebuì sĕ deștepte o polemică înverșunată în contra bisericei noastre ortodocse orientale. Și totuș nimeni din românii bucovineni nu s'a gândit, că combătuți fiind, au datorința sfântă ca sĕ apere. Cel puțin până acuma esistă din partea noastră o tăcere adâncă la toate minciunile, înegririle și insultele aruncate asupra capetelor noastre!

Biserica ortodocsă a Bucovinei dispune doară de o preoțime, care în privința intelectuală stă la nivoul culturei moderne; posede o facultate teologică, care în întreaga biserică ortodocsă ocupă unul din locurile cele dântâi; are, Doamne eartă, și doctori în teologie, și la titulul acela academic țin ai noștri foarte mult și doctorii și aspirează la posturile cele mai onorifice în archidiecesa Bucovinei; și cu toate acestea aflatu-s'au măcar unul din mijlocul acestui cler cult, de cât care mai cult nu esistă în întreaga biserică ortodocsă, — aflatu-s'au, ḑic, măcar unul, care sĕ și fi ridicat vocea sa, chiar dacă ar fi și numai bună oară în contra insultei, ce o aruncă foile polone în fața bisericei ortodocse cum-că din punctul de vedere catolic ar fi numirea de „biserică șismatică“ pentru biserica noastră pe deplin îndreptățită?! Nu, *și dacă nu s'ar îndura de noi germanii centraliști și iudeii, cari ne țin parte în fața strigărilor și insultelor nesfârșite de prin foile polone și slavofile*, noi românii bucovineni am juca în adevĕr un rol de tot comic în lupta, ce s'a încins, și la care am dat noi signalul prin publicarea „Apologiei“.

Suntem foarte curioși sĕ scim, ce pași va face Eminența Sa, Mitropolitul nostru, Dr. Silvestru Morariu Andreievici la locurile competinte în fața faptului, că suntem în public acusați pentru crimă de înaltă trădare, cum nu mai puțin suntem curioși sĕ scim, ce vor întreprinde mai departe în afacerea aceasta și deputații noștri, cari plecară ḑilele trecute la Viena spre a representa națiunea la pertractările în senatul imperial.

Noi credem, cum că demnii noștri representați vor fi pe deplin conscii de sfânta lor misiune și așteptăm dela dlor, că vor și întrebuința toate mijloacele legale, nu numai spre a respinge cu indignare insinuarea înjositoare, că noi românii ortodocși din Bucovina am fi capabili sĕ stăm în relațiuni secrete cu nisce nebuni din Ploiesci, cărora li-ar trebuì cetite molitvele st. Vasile celui mare, dară a și pretinde, că cei ce au cutezat a născocì acusarea aceasta tronului, sĕ-și primească rĕsplata meritată.

X. Y. Z.

Cernăuți în Septembre 1885. După emiterea „Memorandului“ interesant contra propagandei polone-catolice în Bucovina, și înaintarea lui la locurile competente, a însciințat archiepiscopul și metropolitul nostru pre clerul seu despre acest pas însemnat prin un cercular, în carele Eminența Sa, interesat cu inima și sufletul seu de soartea bisericei noastre ortodocse, a mai adaos și unele povețe concrete, de cari folosindu-se întreaga noastră preoțime, va servì însemnat intereselor bisericei noastre între împregiurările actuale.

Fiind acele povețe în genere postulate necondiționate pentru activitatea pastorală salutară nu numai în archidiecesa Bucovinei, ci după împregiurări în întreaga biserică ortodocsă-orientală în fața agresiunilor confesionale de astăḑi, voi sĕ le înșir pe scurt în cele următoare. Ele sunt:

1. Evitarea conflictelor cu patronii bisericesci, cari avênd, după legile esistente, drepturi și prerogative onorifice bisericesci, au și după poziținea lor socială influință mare în comunitățile parochiale.

Ce ți-a ḑis?

— Mi-a ḑis:

— „Ce faci acolo, leneșule?

— „Cum, leneș? i ḑisei eu. Ei bine îți rĕspund, că sunt puține ființe de seama mea, care sĕ facă o asemenea muncă ca aceea, cum o fac eu în acest moment.

— „Și pentru care cuvênt faci această muncă?

— „Oh! nu eu am făcut alegerea'“ i rĕspunsei.

Și i istorisii cum me trimeseserăți la contele Charpentier, cum am găsit pe Berthelin, cum me învită la nuntă, cum m'am amețit, cum am căḑut în l'Ourcq, cum din l'Ourcq am trecut în la Marne, din la Marne în Seina și din Seina în mare.

Apoi urmă istoria cu insula, balta, stânca, vulturul; i povestii cum această miserabilă pasere me părăsise pe bastonul meu, ca p'un papagal pe un băț, dorindu-mi petrecere bună, dorință care era departe de a se realisa; în fine, îl rogai d'ami întinde mâna și d'a me ajuta sĕ me urc pe lună!

Dar el, începênd prin a'și scoate tabacherea din busunar, apoi deschiḑêndu-o, și așeḑêndu-o între degete, luând o prisă de tabac și trăgêndu-o pe nas, clătina din cap.

— „Cum, clătini din cap? strigai eu.

— „Da, Mocquet, clătin rĕspunse tăbăcarul.

— „Ce va sĕ ḑică asta?

— „Asta va sĕ ḑică, că tu nu vei rĕmânea aici.

— „Cum, nu pot sĕ rĕmân aici?

— „Nu; tu veḑi bine că faci sĕ se clătine luna.

— „De sigur o vĕḑ.

— „Atunci vei înțelege, că dacă s'ar clătina luna încă numai cu un grad sau douĕ, tu îmi vei turbura apa, care se află acolo în adâncimea unei stânci. Și de oare ce pe aici nu ploauă decât numai după trei luni, începênd de alaltăieri, — așì murì de sete până la ploile viitoare.

— „Dar nici eu strigai, nu voiesc a mai rĕmânea aici. Voi profita pentru cea dântâiă ocasiune care se va presenta pentru pământ.

— „Nu vei afla nici când ocasiune, îmi respunse omul.

— „Nu voi afla nici odată ocasiune?

— „Nici odat . . .

— „Cum sĕ fac atunci?

— „Tu vei lăsa bastonul și fiindcă pământul se află tocmai drept sub lună în acest momemt, în douaĕ, trei oare vei fi acolo.

— „Dar me voi sparge ca un păhar.

— „Aide odată!

— „Ce?

— „Ai dute odată?

— „Nici odată.

— „Ce nici odată?

— „Nici odată nu voi lăsa bastonul.

— „Ah! nu-l vei lăsa!

— „Nu, nu-l voi lăsa.

— „Ei bine, vom vedea.“

Omul lunei care își ținuse tabachierea în mână, o băgă în busunar, se întoarse în casa sa și eșì după cinci minute cu un topor!

La această vedere, gâcii intențiunea sa și tremurai din tot corpul.

— „Ei bine, domnule, i ḑisei, cred că nu-mi vei tăia bastonul. Acesta ar fi un omor, un asasinat. Ah! ce om ciudat! ah om de nimic!...

O trosnitură teribilă îmi curmă vocea; la a treia lovitură de topor, bastonul se rupse și căḑui, bastonul printre genunchi, cu o rapiditate așa de mare încât nu mai putui vorbì.

Descurcată de mine, luna își reluă o poziție perpendiculară și vĕḑui pe omul cum urmăria cu ochii căḑĕtura mea în spaciu cu o satisfacțiune pe care nu și dădea osteneala măcar sĕ o ascundă.

După ḑece minute de cădere furioasă îmi părú că aud pe la urechi un mare sgomot de aripi, însoțit de o mulțime de coeng! coeng! coeng!

Treceam printr'o ceată de gâsce selbatice.

— „Cum! îmi ḑise gâscanul, care conducea trupa, dta ești Mocquet?“ (Va urma.)

Căci dacă patronul parochial mai este şi de altă confesiune (casuri foarte dese la noi), atuncia uniaţii se folosesc foatre uşor de situaţiune, îşi întind îndată mrejele, spre a pescuì în apă tulbure. Hliboca, Boianul, Pohorlăuţii, Broscăuţii şi alte localităţi mărturisesc la noi despre urmările conflictelor din tre păstorii de suflete şi proprietarii domeniali de confesiunea apusană

2. Evitarea conversărilor cu preoţimea apusană, cari sunt de scandelă poporului nostru.

3. Instruirea poporenilor în credinţa ortodocsă şi punerea în vederea poporului, că credinţa şi legea ortodocsă este acea credinţă şi lege, după care au vieţuit, au adurmit şi s'au mântuit părinţii şi străbunii pământenilor bucovineni.

Păstorii nostri de suflete spre a lămurì şi a întărì poporenii lor în ortodocsia creştină, n'au lipsă de sofisme scolastice, nici de polemii înverşunate, ci ei vor servì scopului, dacă, după datele din istoria bisericească, le vor pune în vedere, că biserica noastră ortodocsă stă şi astădi neabătută întru toate aşedămintele şi rênduielile, după cum au fost acestea dela începutul creştinătăţii şi s'au păstrat prin toate veacurile şi de părinţii neamului nostru creştinesc.

4. *Inspiraţiunea sau însufleţirea pentru ortodocsia creştină, carea în biserica noastră ortodocsă din Bucovina este cu atât mai vêrtos un postulat necondiţionat, fiindcă cu conservarea şi întărirea ortodocsiei se va conserva şi întări într'una şi cultura naţională.* De unde resultă, că inspiraţiunea pentru ortodocsiă trebuie să fie mai viă şi mai puternică, de cât însaşi însufleţirea pentru idea de naţionalitate.

Afirmându-se însă aceasta, să nu se deducă oare-cum desconsiderarea, ci numai îmbinarea aspiraţiunilor pentru cultivarea naţională a elementelor noastre genetice, sub scutul şi parola ortodocsiei. După esperienţele din trecut şi combinaţiunile viitoriului, se poate afirma şi aceasta, că fracţiunile naţionale — română şi slavă — pre cari provedinţa Dumnedeiască le-a îngemenat de veacuri pe pământul Bucovinei sub steagul ortodocsiei, în „semnul acesta," ca oare-când împăratul Constantin, nu numai că vor resista încercărilor aliane, ci de lumina şi căldura acestui soare al mântuinţei întru Christos, se vor desvolta şi vor prospera împreună şi în cultura religioasă-morală şi în cea naţională. Apunênd însă soarele ortodocsiei din orisonul Bucovinei, — de care eventualitate să ne ferească Dumnedeu, — va apune împreună şi una şi alta naţionalitate, eară din dărâmături va proveni un monstru confesional şi naţional, al căruia fiinţă şi nume nu se poate prevedea.

5. Amor şi bunăvoinţă păstorilor de suflete către poporenii lor.

Atingênd şi întonând postulatul acesta, înţelege sub dênsul Eminenţia Sa dragostea evanghelică, care este asemenea unui pom încărcat cu roduri de fapte bune, din cari se îndulcesc poporenii asemenea unui isvor, din carele se adapă şi se recoresc sufletele cele arse de focul scârbelor; înţelege acea dragoste, de carea dice Apostolul, că „îndelung rabdă, se îndură, nu pismuiesce, nu se trufesce, nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu întărîtă, nu cugetă rĕul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevĕr; şi toate le sufere, toate le crede, toate le rabdă, la toate are nădejde, o dragoste, carea nici odată nu cade." (Cor. 13, 4).

Şi dacă păstoriul de suflete este întru adevĕr părinte, după cum 'l numesc poporenii cu evlavia fiiască, povăţuindu-i cu înţelepciune şi fără de interes personal, în afaceri de obşte şi particulare, atunci viă propaganda confesională ori din care parte şi încerce-se a-i ademeni dela ortodocsie cu ori-ce promisiuni, nu vor fi în stare a înstrăina turma de păstoriul, despre carele se scie, că nu speculează numai cât după lână şi lapte, ci se îngrijesce mai cu seamă de păşune bună şi de apă limpede, de scuteală în timp de furtună şi de apĕrarea oiţelor cuvêntătoare de lupi răpitori. Şi aceste nu sunt numai cât idei frumoase, ci fapte vĕdute şi cunoscute, însuşi aici în ţeară, pentru-că unde au fost şi sunt păstorii de suflete, după cum sunt descrişi, pescarii confesionali nici nu se apropiă, şi cei-ce totuşi 'şi-ar cerca norocul, ar fugì cu mrejele sfêrticate.

6. *Studiarea serioasă a desvoltării istorice şi situaţiunii presente a bisericei ortodocse în genere şi a eparchiei noastre bucovinene în special, care studiu înlesnesce dejudecarea şi întimpinarea evenimentelor pe terenul bisericesc.* Obiectul principal de studiu, să i fiă fie cărui păstoriu de suflete mai întâi comunitatea sa parochială în privinţa socială, religioasă, culturală şi economică. Apoi să-şi câştige cunoştinţe despre starea lucrurilor de prin toate comunităţile bisericeşti din ţeară şi despre posiţiunea şi referinţele publice ale eparchiei preste tot. Eară pentru orientare în afaceri bisericeşti mai generale este de recerinţă neapărată, de a fi în evidenţă esactă despre cursul afacerilor bisericeşti în toate provinciile mitropolitane ale bisericei noastre ortodocse din monarchiă, cum şi de pretutindene.

Ca mijloace, în scopul unui atare studiu, se recomândă istoria şi statistica bisericească, apoi foile publice, bisericeşti, sciinţiale şi literarie, cum şi cele politice. Două, trei foi periodice corespundĕtoare poate, şi ar trebuì să aibă fie-care păstoriu de suflete, dacă voiesce să fie orientat despre cele ce se urzesc şi se întêmplă, fie în favoarea, sau şi în contra bisericei.

7. Lămurirea poporului nostru despre abaterile dogmatice, canonice şi liturgice ale bisericei rom. şi gr. cat. dela învĕţătura evangelică şi aşedămintele apostolice şi sinodale ale bisericei ortodocse ecumenice. Lămurirea creştinilor nostri despre punctele diferenţiale e cu atât mai vêrtos de lipsă, de oare ce în biserica gr. cat. se conservă încă ritualul oriental, eară preoţii uniaţi neagă înaintea creştinilor nostri cu tărie diferinţa confesională.

8. Studiarea principiilor egalităţii de drept confesional, a legilor interconfesionale şi a prescriptelor în casuri de căsătorii între creştinii de confesiuni diverse, precum şi lămurirea esactă a poporului nostru despre aceste legi de stat, prin cari posiţiunea privilegiată de mai înainte a creştinilor şi preoţilor de confesiunea rom. şi gr. cat. este desfiinţată....

Circulariul interesant şi foarte instructiv condamnă în urmă şi politica acelor oameni, cari tind a plânta şi a cultiva discordiă între cele două elemente naţionale ale fiilor bisericei noastre ortodocse; politică cu totul greşită, căci ea paralisează nu numai desvoltarea culturală a poporului nostru după proprietăţile şi recerinţele sale genetice, ci într'una şi consolidarea ortodocsiei şi sporirea intereselor noastre bisericeşti. De aceea compătimeşte Archiepiscopul nostru din inimă pre toţi aceia, ce se află şi astădi în reţelele acestei politici dictată de invidie şi rĕutate şi aducêndu-le aminte tuturor confraţilor şi fiilor bisericei noastre, fără deosebire de limbă, de cuvintele Domnului: „Fiţi înţelepţi ca şerpii şi proşti (drepţi şi fără de rĕutate) ca porumbii, îi învită, de a cugeta necontenit şi pătrunde afund înţĕlesul acestor cuvinte evanghelice, carele fiind principiul unei politice sănĕtoase a bisericei creştine în veacurile trecute, este un postulat nedisputabil, dictat mai cu samă de împrejurările şi referinţele actuale ale bisericei noastre ortodocse."

Nu vom nega adevĕrul celor desfăşurate de Eminenţa Sa în circulariul seu adresat către preoţimea ortodocsă a Bucovinei.

Noi numai tare ne temem, că povĕţele acestea salutarie să nu aibă soartea mazerei aruncate pe părete. Nu dicem aceasta — ferească Dumnedeu — de întreaga noastră preoţime, ci numai de o parte mare a ei, carea până acuma de toate altele s'au interesat, numai de interesele vitale ale turmei lor încredute nu s'a interesat. S'au interesat, ca să le meargă materialminte, cât se poate de bine, numai de biserică şi de scoală nu le-au păsat ba au considerat pre aceste din urmă ca o sarcină. Şi multe biserici sunt la noi în Bucovina, în cari cu lunile nu se mai ţin predici şi nici catichisaţii. In locul unei activităţi pastorale pline de seriositate a ajuns să fie o laşitate îngrozitoare, un indiferentism înspăimântătoriu. In adevĕr când ar şti duşmanii credinţei noastre cât de nepăsători sunt foarte mulţi servitori ai altariului de interesele vitale ale sfântei noastre biserici ortodocse, ei n'ar putea de cât să ne despreţuiască şi să rîdă de toate protestările „Apologiei". Căci ce pot să ajute toate acestea, dacă noi înşuşi suntem cei mai mari duşmani ai causei ce o apĕrăm!

Doamne multe aşi mai avea de spus, căci mari şi multe sunt relele, de cari suntem bântuiţi, şi la cari purtăm noi înşuşi vina; dară toate pe rênd.

X. Y. Z.

Varietăţi.

* (Personal.) Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul pleacă astădi la Sĕlişte spre a slugì în biserica cea veche de acolo, care în vara aceasta s'a reparat şi înzestrat din nou. Astădi sunt tocmai trei ani, de când Escelenţia Sa a plecat la Sĕlişte spre a sfinţì biserica cea nouă de acolo.

Vom revenì la acest act de ceremonie bisericească.

* (Espulsiune.) Din causa complicităţii în afacerea proclamaţiunei irredentiste au fost espulsaţi din România Al. Ciurcu, redactorul şi proprietariul diariului „L'Independance Romaine," tatăl seu G. Ocăşan, G. Săcăşan, I. Droc Băciulescu, şi Cornean. Ei au pornit se dice spre Franţa, via Constantinopol.

* (Congresul VI) al studenţilor universitari români se va ţinea în ăst an la Brăila dela 6—11 a l. c.

* (Din timpul Romanilor) Cetim în „Voinţa Mehedinţului" din Severin:

În dreptul stradei naţionale Craiova, drept spre Dunăre, s'a descoperit în curtea casei Ogăşeanul o deschidĕtură în faţa pământului, adêncă ca de 1 metru şi jumĕtate. La suprafaţa pământului se vede a fi zidit cu cărămidă, care seamĕnă cu cea din piciorul podului Traian. Canalul este chiar în direcţiunea piciorului. Înălţimea acestui canal este aproape 2 metri. Probabil, că el a servit de retragere sau ascundere soldaţilor Romani, mai ales că capul despre meadă-di este legat cu piciorul podului.

Loc deschis *).

Sighişoara în 22 Maiu 1885. [1]).

Vai vouĕ fariseilor şi înşelătorilor!

(„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca vĕdênd ei faptele voastre cele bune şi frumoase, să le imiteze")!

Domnule Redactor! În Nr. 53 al preţuitului jurnal ce redactaţi, vine domnul căplan şi administrator protopresbiteral Dumitru Moldovan, ca să desminţă aserţ unile mele din Nr. 49; însă nu desminte nice una, şi aşa acelea rĕmân cum sunt toate drepte şi le susţin. Nu voiesc a-i respunde nimica, căci dênsul protestează la rĕspuns; una ori două vreau totuş pe urmă a-i spune.

1. Eu I. Berescu în Sighişoara nu cunosc; cunosc un I. Bereszky învĕţător, ţinut cu forţa din partea unei persoane, al cărei nume nu merită a'l mai amintì; destituit din partea Prea venerabilului consistor archidiecesan, pentru conduita-i imorală şi totuş învĕţător brav!

Ordinaţiunea ministerială prin care i s'a iertat schimbarea numelui din Bereszky în Berescu, nu o am vĕdut, şi nice nu s'a întêmplat; lucruri pe cari numai dl Dumitru Moldovan şi complicii.. le cunosc.

2. Ce se ţine de român bun! cuvintele lui Constantin Brancoveanu reproduse prin poetul nostru V. Alexandri, păcat că în aşa guri.... se învêrtesc acele sânte cuvinte; acolo s'ar potrivì faptele proprii, precum:

a) cele petrecute în birtul lui Schimdt la 1 oară după medul nopţii, fiind apoi pedepsit din partea judecătoriei cercuale regesci pentru delict;

b) cele întêmplate după ce a fost inspirat de spirtuoase, în birtul lui „Manchen," cu două sticle de „Licuer" în buzunare, şi petrecut de sergentele dela gendarmărie pe la 2 oare din noapte;

c) petrecerea la crişmăriţa cu rachiul... din Saschiz;

d) alegerea din Archita;

e) când în calitate de naş cununătoriu la ospĕţul nepotului Chirii (Rachira Solomon), după ce a fost predominat de spirtuoase, eşind pe uliţă a cântat de-a lungul stradelor însoţit şi împletecit cu mânile de grumazi de câtiva vagabunzi (oameni stricaţi din poporul de rênd), între cari unul cu nume ironic „Căpriţă," pe la două oare după medul nopţii; şi preoteasa sa îl întindea de vestminte să-l ducă acasă;

f) trecerea puntei „raiului" de preste părĕul morei, către institutul de profanat, pela medul nopţii;

g) nunta cu scoverzile (pancovele).

h) fuga sub goană până la podul Venchiului în urma spovedaniei — şi împăciuirea făcută la Mărginean; etc. etc. Acestea i sunt faptele comise, cari le scie publicul Sighişoarean, şi pentru cari am dis: că la o masă de oameni onesti, mi-ar fi fost ruşine a-i amintì numele sfinţiei Sale; celelalte fapte mai însemnate, nu le amintesc de astădată, de oare-ce dl Moldovan după cum am înţeles, 'ş-au ales alt for de purificare.

Judece onorabilul public însemnătatea morală a acestor fapte comise de acela, carele are să premeargă poporului cu esemplu!

Închipuiască-şi onorabilul public, că un individ, carele deşi a comis în realitate toate acestea fapte şi încă nenumĕrate de feliul acestora, şi totuş are obraz de.... a-şi atribuì publice epitetul de „român bun şi brav!" Frumoasă bravură! Frumoase fapte; şi frumoase merite, pentru un aspirant de protopop!!!

Demetriu Perţa.

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă.

[1]). Întârdiată din lipsă de spaţiu. Red.

(Cu trei cruceri) pe zi putem să ne curăţim trupul cu desĕvêrşire de o mulţime de morburi periculoase, cari provin din iregularităţi în organele de nutriţiune şi mistuire (înfundături, morburi de stomach, ficaţi şi fiere, hemorhoide, convulsiuni, lipsă de apetit etc). Este vorba, de a se întrebuinţa pilulele de Sviţera ale apotecariului Brandt, din cari o scătulă costă în apotecă 70 cruceri. Trebuie bine grijit, ca fiecare scătulă să fie provĕdută drept etichetă cu o cruce albă în câmp roşu şi cu iscălitura R. Brand.

Nr. 146. [1150] 1—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorțiali și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanță.

La postul acesta pot concurge bărbați apți și binemeritați pe terenul bisericesc și scolar în special aceia, cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre și au susținut cu succes bun esamenul riguros de cualificațiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însă concurge și fără testimoniu de cualificațiune profesorii de teologie și preoții hirotoniți înainte de întroducerea esamenelor de cualificațiune, dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

In mod escepțional mai pot concurge și fără prescrisa cualificațiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și aștherne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ aiăturând câte o tabelă de cualificațiune, care să conțină date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuința concurentului; anii etății (anul, luna și ḑiua nașterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat și altele; studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelora) și esamenul de cualificațiune; serviții de până acum pe terenul bisericesc și scolar, (timpul, locul și categoria acelora) în fine cunoscin'a limbelor și alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întări cu documente, cari să se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice și de cualificațiune, atestate de serviții bisericesci și eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din ședința comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ținută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Președinte: Notariu:

Ioan Cândea, Ioachim Băcilă Chimuț.
adm. protopr.

Nr. 964. [1151] 1—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învățători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir și lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir și lemne. Invățătorii în dumineci și sărbători au să țină câte o strană în biserică.

La petițiunile de concurs, în cari petenții au să declare dacă sunt sau nu înscriși la fondul de pensiune învățătoresc, au să alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale și pedagogice.

2. Testimoniu de cualificațiune și despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petițiunile să se adreseze subsemnatului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr. 139. [1146] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraș-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. curent.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber și lemne suficiente, atât pentru învățătoriu cât și pentru scoală.

Petițiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare să se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoșan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 218. [1147] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învățător la scoala confesională gr. or. din Petroșeni în protopresbiteratul Hațegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi și scoala și cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aștherne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg la 17 August 1885.

Ioan Rat,
protopresbiter.

Nr. 442. [1148] 1—3

CONCURS.

În sensul grațioasei resoluțiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Brașovului, se escrie concurs cu terminul până la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:

a) din budgetul scoalei	150 fl.
b) din venitul bisericei	32 fl.
c) Venitul ½ din grădina scoalei	8 fl.
d) în naturalii	10 fl.
Summa	200 fl.

II. Venitul învățătoriului în clasa a doua este:

a) din budgetul scoalei	150 fl.
b) Venitul ½ din venitul parochial, sau competința de capelan parochial, care face	150 fl.
Summa	300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aștherne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. și inspector.

Nr. 506 [1149] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Târnavei inferioare se escrie concurs cu termin până la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metrețe de cucuruz sfârmit á 1 fl. și din 10 fl. bani, cuartir și lemne de foc.

2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. și din 100 metrețe de cucuruz sfârmit á 1 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a., care constă din 100 fl. bani, și din 6 Jug. 655 □° pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.

4. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar cuartir și lemne de foc.

5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metrețe de cucuruz sfârmit á 1 fl. și din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.

6. Șilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni au a-și aștherne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea-de-baltă la 29 Iuliu, 1885.

In conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Ad. Nr. 556 Scol. [1014 2—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 și următorii, pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungește terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.

2. Alămor, cu salariu 150 fl.

3. Amnaș, cu salariu 105 fl., cuartir și lemne.

4. Galeș, cu salariu 200 fl., cuartir și lemne.

5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir și lemne.

6. Tilișca, cu salariu 300 florini cuartir și lemne.

Cu condițiunile amintite în Nr. sus amintit.

Săliște, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sălișteî.

Nr 193. [1138] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române în mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul Avrigului, se escrie concurs cu termin până la *20 Septembre* a. c. st. v.

1. Sebeșul superior, cu salariu anual de 250 fl. v. a., din cassa alodială, cuartir natural în edificiul scoalei și lemnele de foc necesari.

2. Săcădate, cu salariu anual de 200 fl. v. a., din cassa bisericei, cuartir natural și folosirea grădinei scolare pe jumătate.

3. Porumbacul inferior, la scoala comună cu gr. catholicii, cu salariu anual de 170 fl. v. a., din cassa alodială.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și aștherne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul susindicat.

Avrig, 11 August, 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
adm. ppresbit.

Nr. 252. [1127] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului preoțesc în vacanta parochie gr. or. română de cl. III. Mărișel în protopresbiteratul Clujului, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

a) Birul preoțesc în naturale, grâu, secară, cucuruz sau orz, dela 180 de case, câte o merță mică à 1 fl. — 180 fl. v. a.

b) Porțiunea canonică, 6 jugere fênaț și arătură și grădina parochiala 30 □°, — venitul anual 60 fl.

c) Casa parochială cu 2 încheperi, grânariu, șură cu grașd de vite 30 fl.

d) Botezul, 115 casuri á 22 cr., ac 25 fl. 30 cr.

e) Cununia, 15 casuri á 2 fl. — 30 fl.

f) Înmormêntarea 58 casuri á 2 fl., 116 fl. și 60 casuri á 60 cr., — 36 fl.

g) O ḑi de lucru cu palma la coasă sau secere, á 20 cr. — dela 180 familii, — 36 fl.

h) Alte venite mai sigure, precum umblarea cu sânta cruce la botezul Domnului; sânțirea apei mici, jertfa anuală; rugăciunile in paresimi; sîtul maslu și altele — 82 fl.

Suma 595 fl. 30 cr.

Din care sumă subtragêndu-se terțialitatea cantorală de sub *a.* și *g.* 72 fl., — rămâne suma, după calculul mediu de 5 ani ultimi socotită, 523 fl. 30 cr.

Din aceasta suma de 523 fl. 30 cr. în sensul decisiunei consistoriale dto 12 Martiu 1885 Nr. 282 B., alesul paroch va fi datoriu a da neputinciosului paroch anterior Teodor Lungu — jumătate.

Doritorii a ocupa acest oficiu preoțesc sunt poftiți a subșterne suplicele sale instruite conform legei la subscrisul în terminul indicat. În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Cluș 14 August st. v. 1885.

V. Roșescu,
protopresb.

Nr 245. [1128] 3—3

Citațiune edictală.

Moise Todor din Cața, protopresbiteratul Cohalmului, carele de 3 ani a părăsit pe soția lui Iustina Todor din Cața, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceste a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial în termin de *6 luni* dela prima publicare a acestora, căci altfeliu procesul divorțial urzit încontra-i, se va decide și în absența lui.

Cohalm în 16 August 1885.

Forul matrimonial de prima instanță gr. or. al Cohalmului.

N. D. Mircea,
adm. protopr.

„Albina“

Institut de credit și de economii.

În sensul §§-lor 107 și 108 ai statutelor societății, a cincea tragere la sorți publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presența unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[1152] 1—3 **Direcțiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Marți 10/22 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre - Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 9 Septembre 1885.

Avem mare trebuință de pace și de siguranță noi cesti din Ungaria, o scim bine aceasta și nu aveam trebuință sĕ ni-o spună poliția din Sibiiu.

Avem trebuință de pace și liniște spre a putea suporta greutățile publice, cari ḑi de ḑi se înmulțesc și agitațiunile fără margini numai stricăciune pot produce, folos însĕ ca în palmă.

Și cumcă agitațiunile neliniscesc pacinica desvoltare a poporului nostru, aceasta o dovedesce modul de procedere al organelor statului în descoperirea manifestului așa numitei „irredente române."

Nu cu plăcere zăbovim noi la această temă, nu căci bine scim că ocara ocară remâne, ori te vei indigna și vei respinge urmările ei, ori vei trece preste ea cu dispreț fără a o considera. Ocara ce ni se face e cu ochi și sprêncene, și nu proclamațiuni caută organele publice din stat.

A pune în lanțuri pre preoții români, a escorta între baionete „**zu Fuss**" cum se ḑice pe nemțesce, a escorta pre învĕțătorii nostri ḑicem între arme, pedestru și a-i arunca în temnițe nu însemnează a căuta după proclamațiuni, ci aceasta însemnează a agita și încă a agita la poruncă, a agita cu efect, a agita cu scop vĕdit de a produce o mișcare, pe care nu o a produs manifestul irredentist, nu o a putut produce, căci poporul n'are cunoscință de acel manifest.

Vom vorbì limpede și românesce, ca bine sĕ fim înțeleși, și vom vorbì concret, ca sĕ nu se ḑică că am tăcut atunci, când lucrul se putea încă îndrepta.

Poporul nostru se uită la preotul seu, ca la o ființă mai înaltă, și el are reson sĕ facă așa după cum face. Când vine omul pe lume, prin mânile preotului trece în ceata creștinilor, și cu întrarea lui în vieața creștinească preotul este povețuitoriul lui. La mormênt preotul ḑice cuvêntul din urmă: Vecinică pomenire.

Ca părinte sufletesc preotul dă direcțiune întregei vieți morale a săteanului.

De aceea preotul nostru stă în deosebită vaḑă la popor.

Vine acuma gendarmul, prinde pre preot de pe stradă, 'l i-a între pușcă, îl pune în cătuși, și bietul preot zorluind lanțul la picioare este escortat la temniță.

Poporul se uită și inmărmuresce.

Ochii minței lui se întunecă, și el cu amețeală se întrebă: Ce a făcut Părintele.

Până mai eri alaltăeri numai cei mai mari făcĕtori de rele erau puși în lanțuri, și poporul când vedea escortându-se o asemenea ființă, fugia și se ascundea în casă.

Se întreabă deci: Ce a făcut Părintele.

Întrebarea aceasta e de tot naturală. Poporul voiesce sĕ scie, ce a făcut Părintele, căci gendarmul și cătușele nu sunt lucruri de glumă.

Unica persoană, la care se mai poate el adresa este învĕțătoriul.

Merge poporul la învĕțătoriul, acesta încă e trântit la pămênt, pus în cătușe, și hait la temniță.

Închipuiască-și acuma omul nepreocupat agitațiunea ce se produce prin asemenea spectacole în comună. Noi nu mai completăm icoana, căci ne e groază!

Așa s'a întêmplat cu cele mai multe comune.

Puține au fost scutite de acest specimen de agitațiune. Ca ele însĕ sĕ nu rĕmână în pace, despre aceasta s'a îngrijit lumea pe altă cale.

Organele administrative au dat poruncă, ca în fie-care comună sĕ se spună în poruncă, că acest manifest irredentist trebuie trimis la domnul Fispan, de oare-ce așa e porunca.

Se scie cum se publică la noi astfel de ordinațiuni.

După-ce ese poporul din biserică, la o poruncă a judelui comunal, se opresce în jurul bisericei, aici apoi i se dau poruncile.

Fiind-că din grația curentului de aḑi puțini solgăbirăi și notari de român mai avem, notarii unguri, nesciind românesce, spun grozăvenii judelui. Acesta apoi și mai mari grozăvenii spune oamenilor adunați în giurul bisericei.

Noi reflectăm la partea tragică din acest lucru, și trecem preste cea comică.

Avem corespondențe înaintea noastră din mai multe comitate. Notari cu studii ne spun, că până acuma poporul nu scia nimica despre toată revoluția.

I s'a spus însĕ de proclamație, și în legătură cu ea a trebuit sĕ se spună și cuprinsul proclamației, deoarece sunt oameni, cari ḑilnic stau în corespondență cu România.

Astfeliu se lățesce pe cale oficioasă cunoscința despre proclamația irredentistă.

Poporul stă uimit și ḑice: Măi!.... și prin țară se scie, că ḑeu rĕu ne merge nouă.

Organele publice pe calea apucată provoacă revoluțiunea și este datorința noastră sĕ protestăm contra acestor procedări neomenoase și neoportune.

Poporul nostru n'are lipsă de agitațiune.

Poporul nostru e bun și blând, el ne ascultă, și bucuros 'și încredințează nouă soartea sa.

Poporul nostru însĕ ține mult la preotul seu și la învĕțătoriul seu.

Și se revoaltă poporul nostru când 'și vede pre preot în cătuși și pre învĕțători între baionete.

Și se revoaltă duplu poporul nostru când, în ușa bisericei i se spune, că popa e dus la temniță, pentru că se crede, că el a primit din țară scrisoare, în care se spuneau necazurile poporului, și-l chiema la resmeriță.

Noi protestăm contra modului neuman observat în persecuția preotului și a învĕțătorului român, protestăm contra modului de perchisițiune înscenat cu scop de a provoca neliniștire în poporul nostru.

Protestăm contra modului, prin care suntem tractați ca un element revoluționariu, noi, cari am jertfit mult sânge pentru a suprima revoluția pornită în contra dinastiei.

Sĕliștea noastră, Sionul nostru.

După cum anunțaserăm încă în numĕrul trecut al jurnalului nostru, Escelența Sa Dl archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat Sâmbăta trecută la Sĕliște, unde a sĕvêrșit Duminecă sfințirea bisericii cei mari, renovată în anul acesta.

FOIȚA.

O călĕtorie la lună

de

Alecsandru Dumas.

(Traducere de V. G.)
(Încheere)

Mărturisesc, că 'mi făcù o mare plăcere aflându-me într'o țară care me cunoasce.

— Numai de unde a putut sĕ me cunoască aceasta gâscă? N'am putut-o afla nici odată.

— „Pe legea mea da, i respunsei, eu sunt.

— „ Te afli sănătos?

— „Pentru moment nu-mi merge rĕu, respunsei; dar mi-e teamă ca d'acì încolo sĕ nu se întêmple vre-o schimbare.

— „Fără de a fi curios, continuă gâscanul, pot a te întreba cum se întêmplă, ca sĕ te întâlnesc la douĕḑeci de mii leghe departe de lună și la șeaseḑeci mii leghe departe de pământ?

Atunci i povestii cum îmi dădurăți o comisiune pentru contele Charpentier, cum am întâlnit pe Berthelin, cum me invită la nuntă, cum m'am amețit, cum căḑusem în urmă în rîul l'Ourcq, cum din l'Ourcq trecusem in la Marne, din la Marne în Seina și din Seina în mare. Apoi urmă istoria cu insula, balta cu mocirlă, stânca și vulturul. Enarai cum această pasere miserabilă me duse până la lună, me abandonase pe coada lunei și cum omul din lună vĕḑênd, că o făceam sĕ se clătine temêndu-se ca sĕ nu-i vĕrs apa, luă un topor și tăiă bastonul.

Ca probă, despre aceea i arĕtai bastonul pe care 'l aveam încă între genunchi.

Poate că m'ați întreba cum am putut sĕ istorisesc toate aceste căḑênd, fiind-că târât prin greutatea mea, trebuia sĕ cad mult mai iute decât paserile, care nu puteau sbura. Dar la comandamentul: Coeng! Coeng! care în limba gâscelor însemnează: Îndoiți-vĕ aripile! toată trupa își îndoia aripile; ne mai avênd nimic cu ce sĕ se susțină, fie-care gâscă cădea ca și mine, ca o peatră mare.

— „Ah! ah! făcù gâscanul, care me ascultase cu atențiune, cât de bine te dai peste cap?

— „Me dau preste cap, numai vorbă.

— „Ce ai da acelui care ți-ar garanta, că te ar duce pe pămênt așa de dulce, ca pe un pat de pene?

— „I-aș da binecuvêntarea mea mai ântâi și pe onoarea mea de om, i-aș mai adăuga un taler.

— „Ei bine, eu te-aș duce pe nimic.

— „Pe nimic? Asta e și mai bine.

— „Dar pe lângă o condițiune totuș.

— „Care?

— „Îmi vei jura, că nu vei mai vêna după gâsce sĕlbatice.

— „Oh! dacă i numai atâta, îți jur.

— „Cuog! făcù gâsca selbatică. Care însemnează: Atențiune!

— „Aici! respunseră gâscele.

— „Apucați fie-care câte un vêrf al bastonului cu ciocul vostru," comandă gâscanul.

Gâscele ascultară.

— „Aici! și acuma întindeți aripile."

Cele douĕ gâsce comandate își întinseră aripele și simții, că me opriam în cădere.

— „Ah! la naiba!" strigai eu.

Era respirațiunea care 'mi revenia.

Făcui o întorsătură pe baston și me așeḑai ca o femeiă pe o măgăriță.

Me țineam de baston cu amêndouĕ mânile și fiind-că uitându-me în jos me apucau amețeli, gâscanul ordonă restului cetei sĕ sboare pe sub mine și sĕ-mi facă cu corpul un fel de covor.

Pe timpul întregei conversațiuni și operațiuni, noi ne scoboram pe nesimțite și pămêntul devenia nu numai din ce în ce mai visibil, dar îl puteam privì în toate amĕnuntele.

Ne duceam cătră meaḑăḑi, căci acesta era drumul meu direct și revedeam succesiv Havre, Rouen, Parisul.

Încă în sĕptămâna premergĕtoare s'a presentat o deputaţiune la Escelenţa Sa, rugându-l ca sĕ sĕvêrşască în persoană acest important act. Rĕspunsul decisiv a urmat numai în ḑilele din urmă, hotărindu-se ḑiua plecărei pe Sâmbătă.

Era o ḑi frumoasă, ca de vară. Raḑele ferbinţi ale soarelui amestecându-se în nourul de praf al caretelor, se întindeau în dunge lungi aurie pe câmpurile cosite şi cucuruzele de jumĕtate coapte. Năduful era mare, dar idea că mergem la Sĕlişte, ne făcea sĕ uităm de toate.

Norocul sau întêmplarea, a voit ca sĕ ajung şi eu într'una din trăsurile, cari formau suita Escel. Sale, — un lucru ce mi-a făcut posibilă descrierea celor mai la vale.

Abia eşiţi din Sibiiu intrăm în comuna Turnişor, unde preotul local în ornat bisericesc cu evangelia în mână, o parte din poporaţiune, copii de scoală cu invĕţătoriul au întêmpinat cu urări de bine pe Escelenţa Sa. Tot aşa la Cristian. — Escelenţa Sa sărutând evangelia, le mulţămea în cuvinte călduroase credincioşilor sei pentru atenţiune şi după aste conductul îşi continua drumul între urări vii de „sĕ trăiască!“

Trecênd din Christian încolo, ne apropiam tot mai mult şi mai mult de ţinta dorită. Coloarea vineţie a dealurilor se schimba încetul cu încetul într'una verde întunecoasă şi apoi tot mai deschisă, până ce ajunşi în vêrful „hulei Săcelului“ se desfăşură în toată splendoarea sa un tablou pitoresc înaintea ochilor nostri. In stânga se ridicau nisce dealuri păduroase din a căror verḑime se vedea ici colea câte un acoperiş suriu sau vre-un părete alb. Erau comunele Cacova şi Sibiel. Tabloul era tăiat la mijloc de drumul ţĕrii în douĕ, care se lungia dealungul şesului ca un covor alb, arătândune calea, ce o avem sĕ o mai percurgem. Şi vai lungă ni se mai părea! Locul dintre drumul ţerei, care se perde într'un vêrf de colină şi dintre dealurile verḑi din stênga, cari formează o strîmtoare romantică, — zace afunḑită între arbori comuna Sĕlişte, ţinta călĕtoriei noastre, floarea mărginimei.

Cu cugetul la locurile acele vesele, cari îmi reaminteau nişte dulci suvenire din trecut, şedeam adêncit într'o fantastică reverie. Când o salvă de urări me trezeşte din visurile mele. Ne-am oprit. Ce e?

In dreapta şi'n stânga drumului erau inşiraţi cu totul vr'o 25—28 de călăreţi în portul eroic românesc al ţinutului, cu posiţie soldăţească, pe cai mărunţi mocăneşti.

La mijloc între ei era postată preoţimea tractuală în frunte cu dl protopresbiter Dr. Nicolau Maier, care a felicitat pe Escelenţia Sa, în numele tractului seu, urându-i multe ḑile îndelungate, ca sĕ poată venì cât mai des în acele părţi. Esc. Sa i-a mulţămit dlui protopresbiter, s'a coborit din trăsură şi s'a întreţinut câte-va minute cu preoţii, după ce au fost presentaţi cu toţii.

D'acì a mers conductul cu o pompă sĕrbătorească. Inainte pornì trăsura dlui protopop, care conducea; urmară cele din suită, apoi trăsurile preoţimei tractuale vr'o 4—5 la numĕr. Călăreţii ne petreceau într'un spalier frumos, făcându-ne sĕ admirăm mersul numit „buiestru“ al cailor şi ţinuta voinicească a flăcăilor.

*

După un trap de 30 minute ne cotim la crucea de pe drumul ţĕrii, şi intrăm în Sĕlişte.

O parte însemnată a populaţiunei aştepta în capul satului, în frunte cu comitetul parochial. De alungul stradei erau înşiraţi băieţii de scoală şi învĕţătorii cu stindardul lor, ear lângă acestia trupa pompierilor, care făcea treburile poliţiale pentru susţinerea bunei ordine; cadrele tabloului îl formau grupele de femei, cari se postară în jur, privind cu ochi lacomi şi parte în genunchi la cele ce decurgeau.

Preşedintele comitetului parochial dl jude cercual I. Macsim, cu ifosul sĕrbătoresc înăscut persoanei, vocei şi cuvintelor sale, a rostit o scurtă dar măduvoasă cuvêntare. Salutând pe Esc. Sa în numele comunei bisericesci şi dând espresiune bucuriei generale, îl asigură, că Esc. Sa venind în Sĕlişte se va putea convinge, că aici sunt păstrate cu scumpătate şi în originalitatea lor genuină vechile datini religioase şi adevĕrata evlavie creştinească; dorind ca sĕ sĕvêrşască Escelenţia Sa actul ce'l aştepta în linişte şi îndestulat închieiă, acompaniat de un vifor de urări entusiastice. Escelenţia Sa îi rĕspunse în termini călduroşi, esprimându-şi deosebita plăcere, de a putea venì în mijlocul acestei comune, ceeace speră a o mai putea face şi în viitor. Urmară iarăşi vr'o trei salve de „sĕ trăiască,“ — şi pornirăm înainte sporiţi la numĕr prin alăturarea de noi călăreţi cari îl petrecură apoi pe Escelenţia Sa până la casa dlui protopresbiter, unde 'şi avù cuartirul.

*

Era pe la 6 oare după ameaḑi.

Am pornit în preumblare cu vechii cunoscuţi din Sĕlişte, povestind de una şi alta.

Nu ştiu din întêmplare sau cu intenţiune ne-am pomenit odată înaintea bisericei celei mari sau de jos, cum îi mai ḑice, adecă la cea renoită.

Privind aceste ziduri masive din afară, puţină schimbare veḑi că s'a făcut în ele. Deosebirea e numai, că s'au înălţat ferestile şi poate s'a mai adaus vr'una la cele de mai nainte. Icoanele sfinte în stilul acela espres bisericesc, pe care în zugrăvirile noastre mai nouă de o importanţă oare-care înzadar le mai cauţi, sunt tot cele vechi; ele au rĕmas neatinse de ciocanul sacrilegiu al zidariului şi împodobesc şi aḑi partea din afară a bisericei, mai cu seamă cea din partea altariului, — spunêndu-ne douĕ lucruri: că poporaţiunea aceasta are o evlavie esemplară şi că reminiscenţele din bĕtrâni sunt privite p'acì de sfinte odoare, pe cari a le distruge pĕcat este.

După observările aceste, intrăm în biserică. Un sentiment de tainică sfială ne pătrunde peptul şi stăm privind la cele dinaintea noastră. Biserica provĕḑută cu înalte boltituri, e foarte spacioasă. Naia bisericei e simplă şi are forma unei cruci, a cărei braţe formează un rondo mai larg în faţa altariului, făcênd loc stranelor puse vis à-vis. Jur împrejur stau scaunele tot cele vechi, dar văpsite, formând prin figura lor curioasă un contrast bătător la ochi cu stilul sculpturei de pe têmplă şi cu celelalte arangiamente noue ale bisericei. Venind la têmpla însaşi, ea ne surprinde prin bogăţia arabescelor sale aurite, cari ne iau vederea. Aur şi ear aur de sus până jos. Stilul e bizantin şi întregul o combinaţie destul de gustuoasă.

Icoanele templei sunt lucrate de pictorul Georgescu cu bun gust şi abstragênd dela unele defecte ce li se ascriu, că sfinţii sunt ceva prea graşi, că icoana mântuitoriului de lângă uşa împĕrătească are neşte musteţe prea resucite şi că în genere le lipsesce icoanelor obicnuita aureolă a picturei noastre bisericesci, — servesc spre onoarea pictorului Dl Georgescu, cât şi a comunei bisericesci, care a sciut sĕ facă o astfel de bună alegere.

În privinţa bisericei aflăm, că ea a fost zidită în timpul domniei fericitului impĕrat Iosif al II şi că renovarea făcută, care după unii ar fi costat 4, după alţii 8 până în 10 mii de fiorini, — a fost o necesitate impusă de recerinţele timpului nostru.

Mângăiaţi de cele ce vĕḑusem am eşit din biserică ca sĕ luăm parte la serviciul divin ce s'a oficiat încă în acea seară de Escelenţia Sa, cooperând dnii protosinceli Dr. I. Puşcariu, N. Frateşiu şi director sem. I. Hannia din centru, dl protopresbiter Dr. Maier, preoţii A. Borcia, Onisifor Borcia şi I. Popa cu diaconul ceremonial Dl N. Borza. Ţârḑiu pela oarele 10 seara s'a sfârşit ceremonia petrecênd conductul pe archiereu până la cartirul seu.

Intre oaspeţii veniţi afară de personalul oficiant din centru enumerat mai sus, am vĕḑut pe dl advocat P. Cosma, redactorul „Telegraful Rom.“ şi alţi impiegaţi subalterni din cancelaria consistorială. Ḑiua următoare au mai sosit dnii I. Popescu, G. Ioan cu familiile D-lor, Dl Dr. Comşa şi alţii.

Suntem recunoscători în deosebi ospitalităţii sĕliştenilor, a cărei representanţi au fost şi sunt cu deosebire bravii învĕţători, cari au încuartirat şi intreţinut pe cei mai mulţi dintre oaspeţii veniţi. Mulţămită şi recunoştinţă lor!...

*

Ḑiua următoare, a fost pentru sĕlişteni şi pentru noi o întreită sĕrbătoare: — ḑiua Domnului, nascerea maicei lui şi ḑiua în care avea sĕ se sĕvêrşască sfinţirea desamintitei biserici.

Era o ḑi cum nici nu se putea mai frumoasă. Soarele strălucia în minunata sa splendoare, învĕlind într'o ceaţă de lumină feerică dealurile şi pădurile verḑi, ce încunjură această gură de rai a mărginimei. În vĕzduhul liniştit nu adia, de cât câte un zefir lin, aducându-ne tainice şoapte şi dulci miresme, cari ne vĕrsau nouĕ orĕşenilor o nouă viaţă în trupul moleşit de atmosfera infectată a biuroului.

Pe la 6 oare deja porniră signaliştii pompierilor cu trimbiţe şi dobe pe stradele curăţite ale comunei, adunând pe cei chiemaţi. Ne-am ridicat şi noi din culcuşurile noastre şi întovărăşiţi de câţiva prietini am plecat în plimbare. Am eşit din comună şi am suit dealul vecin până la isvorul „Netedu“lui. Nici timpul, nici locul, dar nici puterile nu me îngăduie a descrie divinitatea vedeniei care se desfăşura acì înaintea noastră. Vorba aceea „sĕ trăieşti, sĕ nu mai mori.“ — Şi cum stam acolo privind la comuna dăruită de toate bunătăţile lumeşti, — nu 'mi puteam ascunde nişte sentimente, cari îmi pătrunseră toată fiinţa, făcêndume sĕ şterg în ascuns doi lacrămi din ochi.

Era sentimentul de bucurie şi plăcere, ce l simţiam cunoscênd trecutul şi avêntul, starea materială şi intelectuală înfloritoare a acestei comune, şi era altul sentimentul durerii, care 'mi neliniştia cugetul, cunoscênd starea ei de aḑi şi reflectând la viitoriul ei, în care nu puteam vedea de cât puţine raḑe de speranţă licurind între norii cei negrii ai patimilor şi a orbiei fracţiunilor de partide, cari 'şi-au făcut lăcaş în Sĕlişte.

Am fi fost neconscienţioşi, dacă nu făceam nici o amintire de această împregiurare. Relele pe cari voim sĕ le sanăm, trebuie înainte de toate sĕ le cunoascem. Cu toate aceste nu voim sĕ facem esposeul acestora — constatăm numai, că nu

---

Sosit la Paris strigai gâscanului meu, care servia de călăuz:

— „Puţin mai la stênga, amice, mai la stênga!“

El repeta în limba sa:

— „Puţin mai la stênga!“

Şi noi merserăm spre stânga.

Mărturisesc, că revĕḑui cu multă bucurie Dammartin, Nanteuil, Crépy.

— „Puţin mai la dreapta! ḑisei eu, ajuns la oraşul cesta din urmă!

Şi gâscanul apucă mai spre dreapta.

Deodată zării, că ceata în loc d'a se pleca se înălţa.

„Dar aici este, strigai eu, amice gâscane, aici este; scoboară-me odată! Eată Value la dreapta mea, eată Haramont la stânga mea, Fossés tocmai de desuptul meu. Scoboară-me odată! scoboară-me!

Dar el striga:

— „Mai în sus! mai în sus!“

Şi fără a me asculta, trupa i se supunea.

Îmi lungii mâna ca sĕ-l prind; aveam o mânie teribilă de a i sucì gâtul.

El îmi scăpă, dar înţelese pe deplin intenţiunea mea.

— „Ah! eată cât eşti tu de recunoscĕtor, Mocquet?“ îmi ḑise el.

Eram înverşunat.

— „Dar nu observi i ḑisei eu, că ne depărtăm de casa generalului.... ca sĕ mergem unde nu ştiu nici eu nimic....

— „Mocquet, ḑise gâscanul cu o voce dulce, pentru-că cineva e gâscă de acolo nu urmează ca el sĕ fie prost. N'ai vĕḑut nimic?

Într'adevĕr, am vĕḑut; am vĕḑut castelul generalului, am vĕḑut Villers—Cotterets şi iată că apucăm la dreapta şi că vĕd Terté—Milonul precum şi Melunul, Montargis, Moulins.

— „Da, tu ai vĕḑut multe lucruri; dar n'ai vĕḑut pe Petru grădinarul, care era ascuns după un gard cu puşca sa şi care ne aştepta, ca sĕ ne măcelăriască.

— „La naiba! Petru este un nătărău, el nu v'ar fi nimerit.

— „Este la noi la gâsce, scumpul meu Mocquet, un proverb, care ḑice că: nu sunt lovituri mai rele ca loviturile nătărăilor.“

— „Oh, Dḑeule, Dḑeule esclamai eu; dar unde ne ducem acuma? Bine! iată că vĕd iară marea. Ce mare este asta?

— „Este marea mediterană, pe care cei vechi o numiau interioară, fiind-că este închisă de toate părţile cu pămênt şi n'are altă comunicaţiune cu marele Ocean, decât strimtoarea de Gibraltar.

— „Ştii că eşti foarte învĕţat ca gâscă? i ḑisei eu.

— „Am voiagiat mult, respunse cu modestie gâscanul.

— „Dar în fine, unde mergem?

— „Mergem la lacul Tchad.

— „Unde se află lacul Tchad?

— „În centrul Africei.

— „Cum în centrul Africei? în ţeara negrilor?

— „Drept.

— Dar n'am nici o treabă acolo; nu voiesc sĕ merg; staţi! Eată un bastiment care se duce la Marseille; scoboară mĕ pe bastiment, scoboară-me iute.

— „Nu te pot scoborî aşa deodată, tu ştii bine, că pretutindeni unde se află oameni, noi suntem în pericol.

— „Ei bine apropiete cât îţi va fi posibil, eu me voi lăsa sĕ cad.

— „Îţi stă în voie.

— „Foarte bine... Aici! cred că me pot lăsa.

— „Nu, nu încă.

— „Şi acuma?

— „Nu încă.

— „D'aici voi cădea drept pe punte.

— „D'aici vei cădea în mare.

— „Şi d'aici?

— „D'aici poţi; dar nu perde timpul. Trece... va fi trecut. Voiagiu bun!“

e bine așa, și că va fi vai de comuna aceasta, dacă se va mai continua acest spirit îndrăcit și în viitor. La întrebarea că cine poartă vina? Noi credem că și unii și alții. Unii, că dau ansă prin lipsă de tact și nesocotință la certe și partide, ear alții că lipsiți de ori ce spirit împăciuitor alungă curentul și așa foarte periculos cu repediciune înainte către perire. Dee Dțeu sĕ ne înșelăm, dar noi adevĕrul mărturisind, suntem îngrijați de viitoriul acestei comune. Cu astfel de idei ne-am coborît în tăcere dela isvor și ne-am perdut între casele îndesuite ale comunei.

Apa cristalină curgea șișăind între petricelele de pe mijlocul drumului și copilași frumoșei în cămășuice albe se spălau desculți în apa cea cristalină a părăului, care le oglinda trupșoarele în sute de reflecse. Trecênd pe lângă ei, unii ne salutau cu glas mare, alții mai mici își ascundeau fețele în palmă și priveau cu sfială după noi. Pe la portițe femeile și fetele formau cluburi mici, povestind cu multă vioiciune despre una și alta: toate sciau ceva nou, și toate ascultau la vorbele celeilalte, care rĕzămând mâna de obraz, le spunea ceva în taină mare, rugându-i ca nu cumva sĕ divulge scirea. Rĕspunsul era se 'nțelege un „Doamne feresce"; ear după câteva minute toată ulița scia vestea cea secretă augmentată de fel de fel de comentare ciudate.

*

Am ajuns în piață; era pela 8 oare dimineața. Corpul pompierilor era adunat în piață și plecă în mers militar pe lângă sunetul dobelor către biserică. In scurt se reintoarse earăș, în frunte cu preoții îmbrăcați în ornament bisericesc și urmați de poporul credincios, care înșirat într'o ordine esemplară, patru cu patru, se apropia ca sĕ petreacă pe Escelența Sa la biserică. Inaintea casei protopopului, conductul se opri și preoții întrară. Poporul credincios cu copii de scoală formă un lung spalier care traversa mai toată piața. Toate erau în așteptare. Scurt după aceea începură cântăreții tropariul nașterii născătoarii de Dțeu, clopotele bisericilor acompaniau imnurile sĕrbĕtoresci și convoiul plecă cu Escelența Sa împreună. Tot între sunetele cloplotelor și între rênduri de femei îngenunchiate, a căror șir putem țice că era permanent, și-a continuat conductul calea până la biserica din „Brata," sfințită acum patru ani de Escelența Sa. Aici s'a sĕvârșit îmbrăcarea și s'a luat antimisul bisericei celei mari, unde avea sĕ se sĕvârșească liturgia cu sfințirea apei.

La biserica cea mare s'a celebrat apoi liturgia și sfințirea în toată strălucirea ceremonialului nostru de Escelența Sa, care era asistat de tot același personal, ca și la privegh. In predica ținută de Escelența Sa s'a accentuat dorința ca comuna aceasta, care are așa un trecut frumos și care în cele materiale și intelectuale e așa de înfloritoare, sĕ se întărească din ce în ce și în cele ale bunei înțelegeri, reclamate de spiritul creștinismului. Cuvêntarea fù ascultută cu multă luare aminte. Dee dl ca sĕ fi pătruns în inima și consciința acelora, la a căror adresă s'a rostit.

După serviciul divin notabilitățile venite din Sibiiu în frunte cu Escelența Sa și fruntașii comunei Sĕliște au fost întruniți la un diner de gală la dl protopresbiter tractual Dr. N. Maier.

*

Pe la trei oare după prând începù sĕ se împopuleze de nou piața. Șurțe negre pe iie albe și sovonele de mătasă pe capete îngerești... vai ce mai priveliște! Țiganul cânta pe țimbulumba sa cu atâta farmec și foc, încât nu e mirare, că în curênd se încinse un joc în mijlocul târgului, care 'ți răpia vederea ochilor. Toate mișcările acestor femei vestite pentru frumseța lor, sunt așa de alese și fine, încât te încântă. S'a jucat o horă, invêrtite și „Romana". Trebuie sĕ mărturisesc, că n'am prea vĕdut încă o „Romană" jucată cu atâta precisiune și fără de învălmășala obicinuită, ce provine d'acolo că's foarte puțini cei ce sciu „Romana." Dar acì o au jucat țĕranii și țĕrancele astfel, — încât am rĕmas uimiți.

Oare întregi am mai fi stat sĕ privim. In zadar oara plecărei a sunat și suspinând ne-am despărțit de frumoasa Săliște, de bravii sei cetățeni și..... de frumoasele ei fiice.

*

Incepuse a se 'nsera. Soarele a apus lăsând ceriul acoperit de o coloare roșiatică. Norii de către apus formarĕ niște figuri fantastice pe firmament, cari ne legănau fantasia în tainice visuri, ear ropotul monoton al caretelor ne amorțiau cugetele și obosiți de cele multe ce vĕdurăm, am adurmit visând de fericire. *Yff.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Stimate domnule Redactor! În Nrul 93, 1885 al prețuitului jurnal „Telegraful Roman", și anume sub rubrica „De-ale târgului" vi se scrie, că cojocarii din Sĕliște cu ocasiunea târgului de țară din S.-Sebeș ținut la 24 August a. c. ar fi fost tractați cu mare dispreț și asupriți într'un mod neomenos.

În S.-Sebeș e de altmintrelea eschisiv treaba judelui de târg a îngriji de arondarea șatrelor, dar la întêmplarea cu numiții cojocari 'mi-am și eu partea mea. De aici poate a urmat că plângêndu-se cojocarii Sĕlișteni în târgul Sibiiului din 14 l. c. — pre cum se țice — cu „multă amărăciune" asupra celor pățite la S. Sebeș, au făcut — pre cum am înțeles — amintire și de numele meu, ca de a unui asupritor.

De oare-ce, mai cu seamă în timpul acesta de grea cercare pentru noi românii, publicul nostru e tare aplecat a crede multe din relele despre câte se publică, că sufer unii sau alții dintre români, în interesul adevĕrului me simț necesitat a rectifica celea publicate prin sus-atinsa notiță.

E drept, că măiestrii cojocari din Sĕliște au trimis magistratului din S. Sebeș o cerere, ca sĕ li se asigneze în târg un loc pentru a'și ridica șetrele lor de vêndare. Aceasta cerere, despre care eu mai nainte n'am avut nici o cunoscință, mi-a transpus o magistratul numai cu 48 oare înaintea târgului spre opinare. Venindu-mi deci aceasta cerere atât de târțiu la mână, încât o resolvare definitivă a ei până în țiua târgului nu mai era posibilă, dar totuș voind — batăr de o cam dată a face ce se poate, am chemat numai decât la mine pre judele de târg dl Frideric Üveges ca sĕ consultăm ce și cum sĕ facem; dênsul — asemenea ca român — a fost la moment de un cuget cu mine ca sĕ păstrăm pentru Sĕlișteni cutare loc de frunte aflător inmediat în apropierea cojocarilor din S.-Sebeș.

Aici e locul, unde — spre mai buna lămurire a stărei lucrului — trebuie sĕ observeț, că în S.-Sebeș (poate și pre airea) s'a observat din vechime următoarea modalitate:

Meseriești din oraș ocupă la toate târgurile locul cel mai de frunte; după aceia urmeață meseriești străini, în ordinea după cum sunt orașele sau opidele lor de îndepărtate de S. Sebeș, sau după acel rang de preferință pre cum sunt preferiți și Sebeșenii în orașele sau opidele lor. Locurile odată ocupate și folosite într'un șir de ani, numai în casuri estraordinare se pot schimba. Deci meseriești noi, cari mai târțiu au prins a cerceta târgul S.-Sebeșului, se înșiră în urma celoralalți.

Dar mai departe.

'Mi-păruse bine că cu privire la tare mărginitul și de aceea necorĕspondătoriul loc al cojocarilor, am putut de ocamdată, batăr în parte satisface dorinții Sĕlișteniloru, și lucrul remasese întratâta.

Dimineața în țiua târgului me trețesc acasă cu trei cojocari din S.-Sebeș, un român (care avea gura cea mai mare), un ungur și un sas, întrebându-me, că eu am dispus sĕ-și ridice Sĕlișteniiu șetrele lor pre locul cutare de frunte, pre cari ei ca Sebeșeni au înaintea tuturora dreptul a'l ocupa? Eu le am rĕspuns că da! dar dacă dênșii cualifică acel loc ca de frunte, apoi sĕ se tragă dênșii pre el și mutându-și și ceialalți șetrele lor, sĕ va face în fine loc și pentru Sĕlișteni. Pre unul dintre ei 'l scăpă gura a mărturisì, că marfa Sĕlișteniloru se caută cu mult mai tare, decât a lor și dacă se vor pune Sĕlișteniiu lângă ei, apoi ei nu mai pot vinde nimica. Din aceasta am cunoscut starea lucrului. M'am dus numai decât la fața locului. Intr'aceea însĕ judele de târg, ca sĕ curme gălciava, care tot mai tare crescea și sĕ scape de insultele ce i se descărcau asupra capului din toate părțile, a căutat pentru Sĕlișteni un alt loc, și anume nu într'o stradă ascunsă, ci tocmai în fața piaței celei mari, lângă casa din piață a covrigariului Kessler și nu în depărtare de ceialalți cojocari cu 2—3 sute de pași, dar nici cu 20 de pași; așa încât locul acesta era cu mult mai potrivit ca cel dintâi. Pre acest loc deci 'și ridicarĕ Sĕlișteniiu șetrele lor, când am sosit eu în fața locului. I-am întrebat că mulțămiți sunt cu locul acela, — ei au respuns: da! numai sĕ dispui încă lărgirea călei către șetrele lor; ceea ce îndată am și făcut.

Interesându-me cu deosebire de cojocarii Sĕlișteni, cari băgasă atâta groază în cei din S.-Sebeș, m'am dus după ameați iar pre la ei și din nou i-am întrebat, că mulțămiți sunt cu locul, că la din contră sĕ le facem pre viitor o rênduială mai bună; ei mi-au respuns: „da domnule, suntem mulțămiți și rugăm, ca sĕ ai bunătate a ne păstra și pre viitor acest loc pre seama noatră."

Acesta e adevĕrul curat și nici un cojocar din Sĕliște dintre cei ce au cercetat acel târg în S.-Sebeș, nu va fi în stare sĕ-mi țică mie în față de va fi om de omenie, că lucrul nu stă așa.

Deci nu me pociu din destul mira, că ce a putut seduce pre cojocarii Sĕlișteni la astfeliu de scornituri vătĕmătoare?

E frumos a fi meserieș bun și cu atât mai mult 'mi place și mie dacă e român, dar cu aceia încă nu e destul, ci un meserieș bun trebuie sĕ aibă și caracter bun și sĕ nu umble în public cu vorbe de nimic.

Eu și cu judele de târg am făcut ce am putut face cu pripă, numai ca sĕ ajutăm și noi pre nesce întreprințători români; dar dacă din capul locului o astfeliu de rĕsplată avem, apoi prĕ viitoriu vom lăsa, ca sĕ le asigneze alții locul.

Ioan Piso,
director polițian în S. Sebeș și de presente deputat la universitatea fundului regiu în Sibiiu.

Varietăți.

(Alegere de medic). Dl Dr. S. Comșa a fost ales la Avrig sub președința dlui pretor Fabrizius în 7/19 Sept. din partea românilor și a sasilor cu vot unanim de medic cercual.

* Pe Joi în 12 a l. c. inteligința română din loc este convocată la o conferință în localul casinei române. Obiectul acestei conferințe nu este cunoscut.

* (Convocare.) În urma propunerei comitetului central al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul IV-lea Zarand dto 31/5 a, c. Nr. 9, subscriși ne ținem de datorință a convoca adunarea generală a subreuniunei II-a din tractul Geoagiului I pe țilele din 22, 23 și 24 Septembre a. c st. v. în comuna Hondol.

Obiectele de pertractare:

1. Manuarea condicelor scolare. 2. Pertractarea cuvêntului „sac." 3. Pertractarea piesei „Vulpea și racul." 4. Subiectul și predicatul. Toate trei pe basa cărților de lectură I și II de I. Popescu. 5. Disertațiunea „Cari sunt urmările schimbărilor dese ale învĕțĕtorilor în scoala populară." 6. Raport și propuneri presidiale. 7. Raportul cassariului. 8. Raportul bibliotecariului. 9. Propuneri eventuale.

Ropoltu-mare, 6 Semtembre 1885.

George Forraș, președintele subreun. — *Alesandru Vlad,* notariu.

În adevĕr lăsai bastonul, dar o secundă prea târțiu. În loc d'a cădea pe bastiment, cățui pe urma lui.

Deoare-ce cățui de o sută de pași înălțime, me dusei până în fundul mărei. Din fericire eram aprovisionat cu aer; îmi reținui respirațiunea și revenii pe suprafață.

Cineva me observă din bastiment cățênd și o barcă m'așteptа cu patru lopătari și un șef.

Oh! generale, nu așì putea sĕ ve spun satisfacțiunea mea, când simții o mână de om în locul unei labe de gâscă și când me vĕțui dus pe un bastiment în loc de a voiagia călare pe spatele unui vultur sau așețat pe bastonul dus de gâsce.

Douĕ oare în urmă ne aflam în Marseille.

Alergai la postă: din fericire rĕmase un loc cu conductorul; îl reținui, — și eată-me!

Acum, generale, eartă-me de întârțiere; dar vei convenì, că nu se putea mai puțin de opt țile d'a merge din portul Pérches la Havre, dela Havre la insula cu mocirle, din insula cu mocirle la lună, dela lună în marea mediterană, din marea mediterană la Marseille și dela Marseille aici.

— Eată rĕspunsul contelui Charpentier, generale.

Și Mocquet întinse o scrisoare tatălui meu. Morquet totdeauna a crețut că a fost în lună.

Deși i s'a susținut de către cineva, că el nu a părăsit patul de loc și ar fi fost numai nălucire, el susținù și încă tare, că a făcut voiagiul, ce l-am istorisit.

Mocquet me avea foarte drag, mai cu seamă fiind că eu eram unicul, care nu îl rîdeam când îmi vorbia de vulturul resbunător, de omul din lună și de gâscanul învĕțat.

Eu nu îl rîdeam fiindcă îl credeam firm, că ar fi făcut voiagiul la lună și numai de una îmi părea rĕu: că nu l-am făcut și eu cu el.

— Dar fii liniștit îmi țicea Mocquet, dacă me voi mai duce, te voi lua cu mine și vom merge împreună.

Mocquet a murit fără sĕ se mai ducă odată.

Acuma dacă se află cine-va, care sĕ caute un companion de călĕtorie pentru a merge la lună?

Iată-me.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septembre 1885.

Timișoara:	**67**	**5**	**52**	**70**	**82**
Viena:	**31**	**2**	**45**	**13**	**76**

Nr 599. [1153] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoreasă de lucru de mână şi economia casei la scoala capitală din Zernești, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundaţiunea „Comșa;“ cortel liber în edificiul scolar şi 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebuì a documenta, că stiu instruì copilele în lucrul de mână şi economia casei, pentru care 'şi vor aşterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zernești în 29 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial

Traian Meţian,
protopresbiter.

[1155] 1—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕţătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupşei nu s'au aflat concurenţi cualificaţi, pentru aşternerea petiţiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi şi costul afară de cină.

2. Ocolişul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina de legumi.

3. Lupşa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiţie.

5. Mogoş-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârnei în bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoş-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate şi 60 punţi legumă.

9. Sartăş-Brăzeşti cu 200 fl.

10. Poşaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punţi legumă.

11. Valea-Lupşei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punţi legumă.

Afară de acestea cuartir şi lemnele trebuincioase şi 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petiţiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 451. [1144] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriţei, se escrie concurs cu terminul până la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coşna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir şi lemnele necesare spre încălḑire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blaşfalĕul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

f) Galaţi, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

g) Şieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiţi prin repartiţie dela popor, ear 50 fl. primiţi ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obţinè unul din aceste posturi au de aşi ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare până la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistriţa p. u. B.Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-Bistriţa în 10/22 August 1885.

In conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 180. [1145] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale grecoorientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

3. Gêrbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente (scoală comună cu grecocatolicii)

5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)

6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

8. Cârna (scoală comunală),

9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc sufic.

10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

14. Mihalţ cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente

15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

16. Pâclişa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

18. Stremţ cu leafă anuală de 200 fl, cuartir şi lemne de foc suficiente.

19. Ţelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

20. Teuţ cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fi., cuartir şi lemne de foc suficiente.

22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. şi lemne de foc suficiente.

24. Valea Uzei cu sat Rimeţ Valea Inzelului, Olteni şi Rîpa Rimeţului.

25. Brădesci cu Cheia Rimeţului cu leată anuală de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Alba-Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoşan.
protopresbiter gr. or.

Nr. 272. [1135] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Homorod, protopresbiteratul Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salar de 200 fl. v. a., ear victuale în valoare de 30 fl. v. a.; cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, vor aşterne suplicele lor, instruite în sensul stat org. şi a normativului scol. la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb 24 August 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 326. [1131] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, încuviinţat în sensul părintescei resoluţiuni consistoriale din 13 August a. c. Nr. 3585 B. pre lângă neputinciosul paroch Ioan Maximilian din Stupinile Braşovului, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în aceasta foaiă.

Emolumentele sunt $^1/_3$ parte din venitele parochiale ale acestei parochii de clasa a III-a şi cuartir natural în casa parochială de lângă biserică.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi Regulamentelor din vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Braşov, în 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm. prot.

Nr. 235. [1143] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureşană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămăşesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v. a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a., pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕşană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Uleş, cu salariu anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru oc de ajuns

5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. á., cuartir şi 4 orgii lemne.

6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., 9 1/2 jugere pământ arătură şi fênaţ — grădină de legumi — pământurile se află tot pe loc şes clasa I-II, care pământuri aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Almaşel, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne pentru foc.

8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885. Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕşana — în conţelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 414. [1142] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala poporală grecoorientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕţătoriu are de a servì Dumineca şi sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartiţiune şi un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pent u învĕţători oficiului protopresbiteral al Făgăraşului în Făgăraş, în terminul susindicat.

Făgăraş, 12 August 1885.

În conţelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 305. [1134] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs a doua oară cu termin până la *15 Septembre* a. c. st. v.

1. Sohodol, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 300 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Vidra de sus, un post de învĕţătoriu cu un salariu de 250 fl., solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi au aşi trimite cererile lor concursuali instruite conform legilor din vigoare, până la terminul indicat mai sus, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Câmpeni (Topánfalva).

În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor, ca inspectorat districtual confesional.

Câmpeni, 26 August 1885.

Romul Furduiu,
protopresbiter.

Nr. 513. [1154] 1—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Joi 12/24 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. Sĕrbători a „Înălțărei sf. Cruci“ numĕrul cel mai de aproape va apărea Marți în 17 Septembre.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre - Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfĕrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 11 Septembre 1885.

În peninsula balcanică se petrec lucruri, cari au pus în viuă mișcare inimile omenesci, și al căror resunet străbate astădi întreagă Europa.

Nu se poate nega, că una și aceeași ideă fundamentală a produs mișcarea din peninsula balcanică, ideă fundamentală, care a fost și va fi caracteristica seclului nostru.

Popoare mici imitează stăruințele popoarĕlor puternice.

Unitatea națională este caracteristica secolului al XIX. și nu se poate nega, că stăruințele în această direcțiune au schimbat cu totul fața Europei.

Cât de puternică a fost revoluția dela 1848, nu noi o vom scruta la locul acesta.

Constatăm numai că principatele dunărene astădi formează un regat respectabil, a cărui armată în timpuri de grea cercare a rivalisat cu istețimea bărbaților lui de stat!

Italia astădi este unită sub gloriosul sceptru al casei de Savoia.

Germania asemenea a unit toate țĕrile imperiului roman al națiunilor germane, și astădi spre Berlin sunt îndreptate privirile tuturor bărbaților de stat din Europa.

Puternicului imperiu de odinioară al otomanilor tocmai acuma i s'a dat lovitura de moarte, și unitatea națională a intemeiat regatul bulgar.

Am dis că popoarele cele mici imitează stăruințele celor puternice în direcțiunea unității naționale.

Din acest punct de vedere trebuie sĕ judecăm manifestul irredentei române, și aceasta spre a ne putea esplica nesocotința unor oameni, cari multe și mari greutăți ne-au causat nouĕ în lupta pentru asigurarea drepturilor noastre naționale.

O forță irresistibilă a trebuit sĕ conducă pre acesti oameni, și ei sub pressiunea acestei forțe irresistibile au căduț în estrem.

Am condamnat ca români nefericitul manifest, și astădi revenim ca cronicari și înregistrăm mĕsurile luate de guvernul român față cu acesti oameni socotiți ca turburători de ordine în statul român.

Șese supuși austro ungari au fost dați preste graniță de guvernul domnului Ioan Brătianu.

Se susține adecă, că ei sunt autorii manifestului eșit sub numele irredentei române.

Nu ne simțim chemați a ne pronunța pro sau contra mĕsurilor luate de guvernul actual al regatului român, constatăm numai faptul, și aceasta pentru ca și publicul nostru sĕ scie ce se petrece în lumea mare.

Și ca sĕ se scie câtă amărăciune au produs espulsiunea acestor șese români ardeleni, vom reproduce la locul acesta un articol după diariul „Adevĕrul.“

Și ca sĕ se scie, că amărăciunea este aproape generală, vom observa că diarele „Românul,“ „România,“ „Resboiul,“ „Independința română“ „Drepturile omului“ „Democratul,“ „Patria,“ și câte mai sunt ele, condamnă în termini cu mult mai aspri această mĕsură a guvernului din România.

„Adevĕrul“ este organul domnului Dumitru Brătianu, frate bun cu domnul Ioan Brătianu.

Punem deci sub ochii cetitorilor nostri cele scrise de acest organ de publicitate.

Observăm că nu fără oare-care sfiială reproducem acest articol plin de amărăciune.

Eată ce dice „Adevĕrul“ în numĕrul de Sâmbăta trecută:

Preste opt dile se vor împlinì treidĕci și șepte de ani, de când un grup de tineri patrioți luau calea exilului, pentrucă protestaseră contra atotputerniciei consulilor ruși în afacerile României. Astădi cu trenul dela 8 oare de dimineață, șase români, mai toți în floarea vîrstei, sunt aruncați preste granță, pentru că au îndrăsnit a cere prin presă îmbunătățirea soartei fraților nostri de preste munți. Sugrumătorul simțemintelor patriotice era în anul 1848 consulul rusesc. Astădi acest rol odios este jucat de un guvern pretins român, condus de unul din fruntașii marei noastre mișcări naționale.

Acest act de rĕsbunare în contra unora din exilați, această nouă umilință a regatului român în fața pretensiunilor cabinetului austro-maghiar, a pus vîrf nelegiuirilor și înjosirilor cu care colectivitatea a însemnat presența ei la cârma afacerilor noastre publice. De vom lăsa la o parte toamna anului 1848, nici un an în istoria noastră nu ne înfățișează atâta lipsă de mândrie națională, atâta servilism cătră strĕini, atâta degradare în aceia, cari au condus vr'o dată destinele acestei țĕri. Cu mĕsura sa în contra celor șase frați de preste Carpați, guvernul s'a sinucis moralminte. El este pierdut pentru totdeauna în fața acelora, cari cugetă și simt românesce.

Pe când maghiarii pun în mișcare toate forțele lor morale și materiale spre a șterge ori-ce urmă de esistență a românilor în regatul S-tului Stefan, pe când ei grămădesc bani peste bani pentru ca sĕ facă sĕ înceteze graiul românesc dincolo de Carpați, pe când diarele lor sunt dilnic pline de insulte la adresa națiunei române și pe când însuși suveranul nostru este numit de r e g e al b o i l o r, guvernul numit român, și încă poreclit liberal-național, tace ca un mut sau aprinde tămâia servilismului la picioarele inimicilor nostri. Mai mult încă: cabinetul român se face complicele acestor călăi, lingușitorul acestor tirani. Alianța mult trâmbițată cu Austria și Germania, după ce ne-a despoiat și ne a redus economicește la sapă de lemn, după ce ne-a închis toate debușeurile negoțului nostru, după ce ne-a pus rĕu cu toată lumea fără nici un folos pentru noi, după ce ne-a făcut sĕ perdem toate procesele internaționale, după ce înlăuntru ne-a adus înjosire preste înjosire și rușine preste rușine, acum caută sĕ alunge din sînul nostru pre toți cei ce au o inimă românească, pre toți cari au o voce ca sĕ strige când frații nostri se svĕrcolesc în lanțurile celei mai rușinoase robii.

Dar, precum dișerăm mai sus, această înjosire a guvernului față cu ministrul austro-ungar, această trădare a națiunii spre a servì interesele strĕinilor, va pune capĕt domniei unei clice, care, după

FOIȚA.

Tăcerea noastră

Tăcerea noastră o incrimă diaristica maghiară în mania sa obicinuită și cu drept cuvênt.

De atâta vreme, pavilonul din pădurice orașului de pe țĕrmul Dunării primesce cu brațele deschise mulțime de oameni din toate părțile lumii, numai noi, sumeții Daco-Romani, stăm trufași acasă și nici măcar o privire, nici o silabă nu jertfim cuvintelor de atracțiune ce primim din partea maghiarilor.

Dar eată, din politeță, din recunoscință pentru ostenelele și jertfele făcute de ei, tocmai acuma, în timpul când samsarii espositiei corteșesc pentru năvălirea românilor de dincolo la hipodromul de pe țermul Dunării, în timpul, credem noi cel mai potrivit, așternem noi publicului român o scurtă dare de samă, despre sgomotul și veselia cu care s'a sĕvĕrșit până acum înaugurarea espositiunei din pădurea capitalei ungare.

Dar s'a mai pomenit până acuma, ca privirea și atențiunea lumei strĕine sĕ fie îndreptată asupra capitalei noastre?

Nu!

Ori că n'a fost încă destul de sĕlbatică ca sĕ atragă interesul strĕinilor, ori că apoi i-a lipsit organisarea instituțiunilor prin care a stors admirațiunea republicanilor.

Dar acum naiva lor bucurià e completă, e fără margini.

Și cum sĕ nu? Când vedi un politic mare, un învĕțat, un jurnalist, sau un bancher strĕin, lovindu-i pe umĕr și cu o zimbire plină de farmec șoptindule cuvintele cele mai dulci și mai măgulitoare, și când vedi privirea lui îndreptată asupra strĕinului, și setea cu care soarbe acele cuvinte de laudă și mărire.

Ear strĕinul în marinimositatea, în bunătatea și bogăția lui nu-i detrage aceasta milă. Ce e pentru el un cuvênt de recunoscință, în raport cu o ospitalitate de un caracter aproape barbar!

Și nu ne îndoim, că vienezii, și cei din Praga, vor păstra încă multă vreme în inimile lor, căldura la care au fost osândiți și ferbințeala, ce a trebuit sĕ îndure.

Dar boemii, sunt deja de două ori înregistrați în analele istoriei ung. și de fie-care rĕvășel se leagă o ream ntire tristă. Acum însĕ, a treia oară, nepoții lui Frantischek, Haolinek și Paptschinek și copii lui Kropacsek și Csipcsapcsek, au debarcat pe țĕrmul Dunării nu cu toporul, nici cu arcușul sau tăpușa, ei armați cu parapluie pacinice, cu clarinete și cu drîmbe răpitoare.

Durere, că nu i-am putut vedea săltând cu grație în urma presidentului societății de agricultură boeme-maghiară, și că nu am putut întâlnì privirea Katrincei plină de trăsnet, și nu am audit cuvintele sf. Wenzel, picurând din gurița ei ca o ariă cerească:

„*O mi Bŏhm sans me nit su dumm als mi sein kŏnnten.*“

Și precum boemii, așa cehii și germanii au venit, au vĕdut, au făcut gălăgiă, au beut, au chefuit și apoi au durmit, și ce mai mult le-a plăcut, a fost vinul ce au beut.

Ne închipuim însĕ spaima ce a cuprins pe frații nostri maghiari, când deodată s'a împrăsciat vestea, că vin francesii! Pare că îi vedem în birt, în cafenea, în hotel, în grădini, acasă și pe stradă parlând franțuzesce. Și trebuia sĕ o și facă. Căci doar nu o sĕ-i rĕspundă francesului când acesta va dice: „*Excusez moi, je vous supplie, mon trés-puissant seigneur*“ cu „*legmegengedethetlenebbeknek.*“ C'apoi iau câmpii! Dar era bĕtrânul Pulszky. La el totdeauna a fost lăcașul streinilor, magazinul tuturor neamurilor.

Nu știu însĕ cum va fi atunci, când bietul bĕtrân va vedea și el că toate sunt deșertăciune și va dice o lume cât ești tu de vană și de oarbă — apoi

ce ne-a ruinat înlăuntru, caută să ne facă străini în propriul nostru pământ. Întrunirea de aseară, simpatiile ce s'au manifestat întrînsa pentru soartea ecsilaților și nobilul avênt pentru causa fraților nostri de peste Carpați, desaprobarea unanimă a purtării guvernului, a dovedit isolementul în care se află colectivitatea și golul nemărginit ce s'a făcut împrejurul ei. Cei șase exilați pornesc ducênd cu ei dorul tuturor românilor și lăsând în inimele noastre dispretul contra călăilor lor. Nedreptatea guvernului, în loc de a omorî în noi simțemintele naționale, le va face să se desvoalte cu mai multă energie și să fructifice cu mai multă abundență căci, precum a ḑis Tertullian despre primii creștini, sângele martirilor este sămânța spornică de noi proseliți. Din lacrămile și din durerile martirilor causei naționale, românismul va înflori mai mândru și mai falnic.

Guvernul, după ce a sleit toate mijloacele de rămâne lipit de putere, după ce a practicat corupțiunea pe scara cea mai întinsă, după ce a călcat în picioare toate legile fundamentale ale societății și ale moralei, după ce a alergat la ciomege și bătăi haiducești, întrebuințează astăḑi cu mai multă îndrăsneală proscripția și ecsilul, adecă mijloacele de guvernare ale partidelor antice. Numai în statele vechi, și numai în epocele lor de decadență profundă, capii partidelor învingătoare se scăpau de adversarii lor ecsilându-i sau punêndu-i pe lista celor proscriși.

La noi, această pedeapsă necunoscută a început a se aplica sub regimul colectivității, ca și cum ne-am afla în timpurile lui Mariu și Sulla. Setea de rĕsbunare, crispațiile epileptice ale lăcomiei de putere, servilismul cătră streini, momentul suprem al facerii unui împrumut colosal pentru a sĕvârși ruina țĕrei, iată *motivele de stat*, de cari se conduc guvernanții noștrii. Frumosul cuvênt al lui Pericles, că cel mai mare titlu de glorie al seu este că n'a făcut pe nimeni să ia haina exilului, ar trebuì să fie în secolul nostru maxima ori-cărui cap de partid. Pentru colectiviști exilul este din contră, singura armă ce le mai rămâne. A domnì peste ruine, iată idealul lor, așa cum resultă din toată purtarea lor de până acum

---

Revoluțiunea din Balcani.

Balcanii sunt aḑi scena unor evenimente, cari au surprins ca din senin Europa întreagă. Vom schița în liniamente generale aceste evenimente, urmărind cu atenție fasele ei de desvoltare și înformând publicul nostru la timpul seu despre toate.

Cetitorii nostri 'și vor putea încă bine aduce aminte de notițele, cari le luam destul de des în revistele politice ale jurnalului nostru, punênd un anumit pond pe anarchia asiatică ce domnia de câți-va ani în Rumelia, pe isprăvurile bandelor de tâlhari așa de bine organisate, încât îți prindeau pe guvernatori și 'l duceau în prinsoare. Starea aceasta anarchică, care servește totodată drept dovadă lumei, că Turcia 'și-a trăit traiul și fără de vr-o intervenție străină a pornit pe calea, care conduce la peire, — nu se mai putea ținea. Reacțiunea a lucrat cu multă chibzuială și 'n liniște, păn'ce într'o bună dimineață a isbucnit revoluția.

În ḑiua de 19 Septembre rumelioții au rĕsturnat guvernul lui Gavriil Crestovici Pașa, ear pe acesta 'l-au espedat la Sofia; au așeḑat în locul guvernului rĕsturnat un comitet provisoric, care administrează țara, fără ca să se conturbe ordinea prin fapte sângeroase.

De aici apoi s'au desvoltat lucrurile cu o iuțeală estraordinariă. Comitetul acesta a cerut ajutorul bulgarilor de nord. Drept rĕspuns, principele Bulgariei emite un ucas, prin care ordonă mobilisarea armatei, el însuși pleacă dela Varna la Filipopol, ca să satisfacă chiemărei comitetului provisor. Tot în aceeași ḑi, cu entusiasm ne mai pomenit rumelioții se declară uniți cu Bulgaria.

Toate acestea s'au petrecut într'o singură ḑi.

A doua ḑi deja principele Alecsandru I al Bulgariei publică următoriul manifest:

Noi, Alecsandru I, prin grația lui Dumneḑeu și voința poporului principe al Bulgariei nordice și sudice, după cum a hotărît poporul meu la 6 ale lunii curente, vĕḑênd, că populația rumeliotă după ce a rĕsturnat guvernul și a instituit guvernul provisor, M'a proclamat în unanimitate principe al acestei provincii, în vederea binelui poporului, doresc a unì cele douĕ State Bulgare într'unul singur, pentru ca ele să-și ajungă idealul; recunosc unirea ca fapt îndeplinit și primesc titlul de principe al celor douĕ Bulgarii de nord și sud.

Primind guvernul acestei nouĕ provincii, declar că viața, onoarea averea tuturor lucuitorilor pacinici, fără deosebire de religie sau de naționalitate, vor fi apărate. S'au luat mĕsuri pentru păzirea păcii; toți cei ce vor lucra contrariu acestora vor fi urmăriți cu asprime.

Cred că poporul meu iubit din cele douĕ state balcanice, care aclameazĕ acest mare eveniment, va da sprijinul seu pentru consolidarea actului sfintei uniri a celor douĕ Bulgarii. Cred că el va fi gata la toate silințele și sacrificiele pentru a apăra unirea și independența scumpei patrii.

Dat în vechia capitală Tĕrnova, astăḑi Duminecă, la 8 Septembre 1885. **Alecsandru I,**
principele Bulgariei Unite.

Acest manifest a produs în Bulgaria o însuflețire ne mai audită. Meetinguri de mii și mii de oameni au primit cu urări entusiastice manifestul și în toate bisericele Bulgariei s'a ținut *Te-Deum*. La toți representanții puterilor s'a făcut notificarea oficială, că principele Alecsandru a primit și tronul Rumeliei.

In 21 Sept. principele Alecsandru a trecut deja Balcanii și a durmit în Kazanlic, unde poporațiunea l-a primit cu un entusiasm nedescriptibil.

In vreme ce lucrurile se petrec în Bulgaria astfel, Europa stă uimită și nu știe ce posiție să ia. Turcia, care primì din causa comunicațiunei telegrafice întrerupte foarte târḑiu vestea revoltei, după cum se ḑice 'și mobilisează cu o iuțală febrilă vasele de rĕsboi. Ear Rusia trimite cete de oficieri, ca să stee într'ajutor armatei bulgare.

Aceasta e starea lucrurilor.

Rĕmânênd să ne dăm seama despre toate aceste, putem constata, că încât pentru presa și opinia publică europeană, evenimentele din Balcani au fost o surprisă generală, la care nu s'a așteptat nimeni. Jurnalistica întreagă o constată aceasta.

De altă parte earăș se afirmă nu fără nici o umbră a probabilității, că surprisa este numai pentru unele puteri și anume pentru presă, ear pentru alte puteri și în special pentru cercurile diplomatice ale celor trei puteri înfrățite la Skiernevițe, Gastein și Kremsier, aceste evenimente au fost așteptări împlinite. Ba, se crede chiar, că întêmplările din Balcani sunt o urmare directă a pertractărilor din Kremsier. Cum va fi nu se poate scì; aceea însĕ, că revoluția a fost pregătită de mai nainte în Rumelia lucrându-se în secret cu un tact și o precauțiune rară, și că despre toate acțiunile reacționarilor a trebuit să aibă principele Alecsandru cu guvernul seu esactă informațiune, — este mai mult ca sigur. Cine privesce, cum la un moment dat, ca un singur om, s'a pus în mișcare țara întreagă, fără să se verse nici un strop de sânge, cum principele Bulgariei fără de a pregeta, plecă la moment la fața locului și dând publicității manifestul seu, fără multe preconsultări, notifică puterilor europene, nu intențiunile sale, ci h o t ă r î r e a sa devenită fapt, — privind toate aceste, nu se poate să ajungem la o altă părere, decât că principele Alecsandru a fost pregătit pentru evenimentele din Rumelia de ost și poate chiar încuragiat de unele din puterile Europei.

Cât despre efectele revoluțiunii din Balcani, de ocamdată numai cu greu ne-am putea pronunța. Una din douĕ. Sau întrevin puterile, cari au subscris tractatul din Berlin și pe cale diplomatică sau prin vr'o conferență europeană resoalvă cestiunea în favorul Bulgariei, căutând a recompensa Turcia pe altă cale, — sau va ajunge treaba la un conflict sângeros între bulgari și turci. — Ori-cum ar fi, cestiunea orientală este pusă earăș pe tapet și bun îi Dumneḑeu, dar tare ni teamă să nu vină un al doilea 77, care să pună toată Europa în mișcare și cu ea și pe noi, cei de la barierele orientului.

Vederemo.

Irredenta română.

Sub acest titlu ḑiariul „Morgen Post“ din Viena publică următoriul articol:

De cât-va timp se vorbesce foarte mult prin ḑiarele ungare despre o irredentă română, care ca și irredenta italiană, ar fi meditând planuri de naltă trădare contra integrității monarchiei noastre. Se vorbesce despre proclamațiuni revoluționare, care ar fi fost împrăștiate prin Caransebeș și prin alte localități române și despre care s'ar fi aflat, că ar fi fost introduse din Ploesci în Austria. Nu voim să ne atingem de aceste fapte și nici nu voim a le presenta ca esagerate. Se poate prea bine să se fi găsit în adevĕr nisce proclamațiuni asemenea cu acele, despre care vorbesc ḑiarele ungare. Dar pentru aceasta tot nu este permis a ne îndoì despre fidelitatea și patriotismul concetățenilor nostri români, și comit cel mai condamnabil pĕcat de naltă trădare cei cari denunță ca o bandă de trădători p'un popor, care în sute de bătălii, și-a vĕrsat sângele pentru gloria și mărirea Austriei.

Românii din Ungaria și Transilvania nu sunt mulțămiți cu posițiunea ce li s'a făcut de maghiari în cercul regatului ungur. Ei se consideră ca isbiți în drepturile lor politice și naționale. Credem, că a venit timpul să ne resgândim asupra chipului cum ar trebuì să se dea o satisfacțiune dreptelor plângeri ale românilor. A fost și dincoace de Leita o vreme, în care se arunca necurmat asupra Cehilor imputarea de înaltă trădare și când la toate plângerile lor despre neajunsurile naționale ce sufereau

---

va pornì frânt de durere, de groază și de spaimă pe calea de unde nu este reîntoarcere.

O sĕptĕmână întreagă a petrecut francesii la noi în dulce iubilo, chef, sgomot, gălăgiă, beție; hei gândeai că toate benedicțiunile cerești au alduit odrasla lui Árpád zămislită pe țĕrmul Dunării.

Opt ḑile în închisoare înăsprită cu pasteturi și cu vin.

Voiau să-l ducă în ispită și pe bĕtrânul Lesseps. Dar Republicanul e mărеț, e mândru în democrația sa, și prostituțiunea Ungariei pe lângă toată însușirea ei răpitoare nu va găsì nici odată trecere mai bună și mai mare, ca între oamenii în care a crescut și a trăit.

Dar pe urmă ce să veḑi!

Câtă nerecunoștință din partea francesilor. Corespondenții ḑiarelor de căpeteniă „Journal des Debats“, „Republ. franc.“ „Siécle și Pays“ în loc să bubuie lumea, după cum credeau maghiarii, că va face, desculți să alerge oamenii la esposiție, tac mulcum, tac pare că le e lor rușine de snameniele ce a vĕḑut, dar pentru aceea se grăbesce secretarul societății internaționale a literaților, Iules Lermina, a pune în ochii francesilor o icoană vie și clară, fidelă și imparțială despre decadința în care se află Ungaria, uitând poate în modestia sa, a scrie ceva despre cultura, arta, literatura și industria ei.

„În fața rușinei“ scrie el în ḑiarul „Mot d'Ordre“ cu ochii plecați la pământ ve scriu astăḑi despre un lucru foarte gingaș. Și ve mărturisesc, că am fost surprins când am vĕḑut, că în Pesta la poalele Tatrei, la Arad și în tot locul, faimele ce le-am audit în Paris și pe care le consideram de scornituri, sunt fapte, — fapte adevĕrate. „In Buda, jumĕtatea dreaptă a Capitalei, se află „baia împĕratului“ cu o restaurațiune cercetată de cel mai ales public. Bărbați, femei și copii, vin acì pentru plăcerea locului și a musicei ce concertează. Și ce veḑi acolo? O mulțime de fete umblând jumĕtate goale și cochetând cu o impertinență de care te cuprinde greața. Dar rĕul presupus la noi, e departe de ceea ce am vĕḑut aici. Prostituțiunea în Budapesta și în toată Ungaria a despoiat cu nesaț tot ce e sublim și moral, și a ajuns acum un fel de instituțiune națională.“

Și toate celelalte articole scrise de numitul secretar, despre joc, despre musică, și despre însuflețirea nebună a poporului, sunt o icoană fidelă pentru francezi și o concepție îngrozitoare despre starea tristă deplorabilă a Ungariei.

Și cu toate acestea, samsarii esposițiunei, în frunte cu parasiții „In perpetuum“ devotați geschäftului fac propagandă pentru ademenirea românilor și participarea lor la hipodromul impresarului Matlekovici.

Dar românul e sumeț, e Grandsigneur!

„La esposițiune în Budapesta?“ Uf! rĕspunde el, „ce insultă! ce osândă.“

Și poate că are dreptate.

Eată pentru ce. In fața pavilonului, se chinuie o bandă militară, în partea dreaptă se sdrobesc cobzarii din Miskoltz, ear în stânga se strivesc ceterașii din Vátz.

Nu e aceasta crâncenă insultă?

Înghețată de vanille cu ardei, ori dulceață de gutui cu papricaș, nu poate fi pentru gustul omului mai mare insultă, de cât cum e pentru ureche armoniul unei ouverturi din Wagner ori Beethoven isbit de sbierăturile lui Csicsóné și amețit de tângirile lui Hajnalba și Hajnal elé.

Și cine scapă cu pelița urechii nespartă, poate liniștit întra în exposiție, că nu mai vede, nu simte, nu aude și toate se învêrt în jurul seu.

Dar de ce să nu stăm mai bine acasă, și să privim în ochii ḑiaristicei maghiare și a suplementelor plătite ale lui „Pester Lloyd,“ căci ele ne presintă exposiția ca o icoană magică cu fel de fel de colori, atrăgătoare, și de ce să nu o vedem din ochii lor mult mai frumoasă și mai admirabilă, de cât cum am putea-o vedea cu ochii noștrii proprii.

De ce să ne stricăm o imagine atât de frumoasă?!

C. A. Silvian

---

li se rĕspundea, că sunt emisari moscoviţi, panslaviști sau rusofili. Dar cu aceasta nu se resolvă cestiunea cehă. Tocmai după ce se acordă Cehilor o egalitate de drepturi și fură puși pe aceeași linie cu Germanii, se facù din poporul ceh, care până acì era vecinic în opositiune și nemulţămit, un factor însemnat de stat și guvern, care dă astădi dovedi, că este cel mai tare sprijin al guvernului. Oare nu se poate aplica și în Ungaria aceeași reţetă faţă cu românii? Sĕ se dea poporului român ceea ce este bunul drept al lui și de sigur că nimeni nu va avea cel mai mic cuvênt, de a vorbì despre o irredentă română.

Românii din Austria au dovedit într'o lungă istorie de secoli, că le este nesdruncinată fidelitatea lor faţă cu tronul si imperiul și că în oara de pericol au fost în tot momentul gata sĕ sacrifice avere și sânge pe altarul patriei. Regimentele noastre române au arĕtat în totdeauna bravură și abnegaţiune faţă cu inamicul, și dacă acusatorii maghiari, cari voiesc a negrì poporul român cu calomniile lor, au nevoie de o dovadă, apoi n'au de cât s'o ceară de la împĕrat, ca supremul comandante al armatei, și de la cel dintâi demnitar al armatei noastre, feld-mareșalul archiducele Albrecht, cari, în repeţite rênduri, au recunoscut și lăudat în chipul cel mai strălucit virtuţile militare ale românilor din Austria.

Chiar și rigatul român, care ne-a fost totdeauna un credincios vecin, merită încrederea și simpatiile noastre, și încă nu ne-a dat ocasiunea sĕ ne plângem de el. Regatul României este aliatul nostru natural, și dacă va mai venì vre-o dată cestiunea orientală la ordinea ḑilei, apoi se va dovedì că între noi și regatul român esistă interese identice, care pretind o comună apărare. Elementul român, atât din Austria, cât și din afară de fruntariile ei este, după natura și posiţiunea lui un element filo-austriac și prin urmare trebuie tratat ca ast-feli. Când i se neagă drepturile, apoi este natural sĕ i se provoace resistenţa. Din momentul, când nu i se va mai oprì ceea-ce i se cuvine de drept, apoi nimeni nu va avea a se mai plânge de opositiunea lui,

Românii din Ungaria și Transilvania se plâng de ḑecimi de ani, că sunt îngenunchiaţi și apăsaţi, și amenințaţi în esistenţa lor naţională. Stă în mâna Ungurilor de a pune un capĕt acestor plângeri. Și vermele se întoarce sĕ musce când este călcat, și nici un popor nu poate rĕmânea nepăsător, când i se iau drepturile lui naţionale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 25 August 1885. Stimate domnule Redactor! În 16 ale curentei s'a ţinut o adunare, de care n'am mai vĕḑut până acuma aici; — a fost o adunare generală a secţiunei albinăritului din reuniunea agronomică a comitatului Braşovului. La această adunare au luat parte bărbaţi și femei de diferite naţiuni, atât din Braşov și jur, cât și dintr'alte părţi. În vederea participanţilor s'au espus diferite unelte, aparate și producte aparţinĕtoare culturei albinelor; toate s'au privit, s'au descris și esplicat cu de-amĕnuntul. Am vĕḑut: coșniţe după sistemul lui Dzirzon simple, duple și quadruple, coșniţe din împletitură de paie cu capac de scândură, o coșniţă menită pentru de a putea observa cu de-amĕnuntul toate mișcările și lucrările albinelor, maşina de estragerea mierei din faguri, maşina de produs fum, maşina de împletit, cuţitul de tăiat fagurii și clescele de scos ramele cu fagurii și mulţime de rame pentru faguri, apoi trei feliuri de miere și anume, miere estrasă din flori de măr, miere estrasă din flori de tei și de cea estrasă din diferite flori; pe cât este de diferit isvorul acestor soiuri de miere, pe atât este de diferit și gustul acesteia. Dintre toate aparatele și uneltele espuse a atras atenţiunea publicului aparatul de abstragerea mierei și coșniţa (târna) de observare. Construcţia abstractorului de miere este foarte simplă: un butoi ca de 4—5 vedre tăiat în jumĕtate în direcţiune verticală, — un capac găurit la mijloc astupă gura jumĕtăţii de butoi, — o osie aşĕḑată în direcţiune verticală cu un capet în fundul vasului amintit, ear cu celalalt trece în sus prin gaura capului și ese afară, — osia are la partea din lăuntru în distanţă potrivită două părechi de spiţe aşezate cruciș, — capetele spiţelor de sus sunt împreunate cu capetele spiţelor celor de jos cu câte o bucată de lemn de grosimea unui baston în direcţiune veticală și paralelă cu osia, — mai multe fire de sfoară încunjoară periferia roţii construită în modul arătat în lăuntrul vasului; ramele cu fagurii se aşeaḑă în direcţiune verticală în lăuntrul roţii cu o parte lipită de sfoară, apoi prin ajutorul unei sfori sau unui mâner, aşeḑat la capĕtul de asupra al osiei, se sucesce roata cât se poate de iute, astfel ese mierea afară și prin puterea centrifugală împroașcă cătră părei din lăuntru ai vasului ear printr'o pipă aşeḑată cătră fundul vasului curge afară; fagurii lipsiţi în modul acesta de miere, se pun din nou în coșniţe și albinele îi umple din nou de miere; mierea câștigată pe calea arĕtată mai sus e atât de curată, încât se pare a fi transparentă.

Coșniţa (târna) de observare e construită în modul următor: pe o masă se ridică în sus o coșniţă numai atât de largă, cât închep vre-o 6—8 rame de faguri aşeḑate una preste alta în două rênduri unul lângă altul; de ambele laturi e închisă coșniţa cu câte o ușă de sticlă și preste acestea cu câte una de scânduri; toţi fagurii din lăuntru se vĕḑ pe amêndouĕ părţile prin ușile de sticlă după deschiderea celor de lemn și se poate observa ori ce lucrare a albinelor în lăuntru. Atât de însemnată și trebuincioasă este o astfel de coșniţă de observare pentru intuirea elevilor în albinărit, încât n'ar trebuì sĕ lipsiască dela nici o scoală.

După intuirea tuturor obiectelor espuse s'a ţinut o prelegere din partea dlui G. Horwath despre cultura plantelor nutritoare pentru albine; interesantă și foarte instructivă a fost această prelegere cu atât mai vêrtos, căci în raport cu înmulţireă albinelor, trebuie sĕ se înmulţiască și isvoarele de nutrire a le acestora, dacă e vorba, ca sĕ nu fie ostenelile zadarnice.

Din partea ministerului de agricultură și comerciu s'a dat acestei reuniuni o subvenţie de 200 fl. v. a.; adunarea a hotărît a se folosì această sumă pentru intemeierea unei stupine centrale a reuniunei, din care după înmulţirea suficientă a stupilor, sĕ se împartă fie-cărui învĕţător câţi-va stupi pentru promovarea stupăritului la popor prin scoală; sĕ se instituie un post de îngrijitor al acelei stupine astfel, ca acesta sĕ fie tot odată și ca un învĕţător ambulant în ramul albinăritului.

S'a mai preles apoi despre reunirea de toamnă a albinelor, despre ameţirea lor și despre băgarea în iarnă a stupilor. Toate acestea au fost pentru ascultători un capital nepreţuit în direcţiunea culturii albinelor, carea a fost până acum de tot negligeată.

După direcţiunea, ce și-a luat reuniunea economică a comitatului Braşovului, se speră la resultatele cele mai îmbucurătoare, cu deosebire în ramul pomăritului și albinăritului. In ambii aceşti rami de cultură se instituie din timp în timp prelegeri teoretice și practice, precum au fost cele din Mai din albinărit și din Iuniu din pomărit. Aceste prelegeri se vor continua și în viitor și ar fi de dorit ca sĕ fie cât se poate de cercetate. Toţi ramii economici s'ar promova mai repede și mai ușor prin înmulţirea membrilor acestei reuniuni. Inmulţindu-se membrii din depărtări mai mari de Braşov, se vor forma filiale, bunăoară ca la cea din Pesta și din Cluș și lucrul va merge cu paşi repeḑi și siguri înainte spre îmbunătăţirea stării poporului. *Un călător.*

Varietăţi.

* (Relativ la instalaţiunea Camerei deputaţilor din Bucuresci) aflăm, scrie „Voinţa Naţ.,“ că parte din mobiliarul nou este deja gata, ear cel vechiu a fost deja aşeḑat în camerile secţiunilor; mai toate camerile și tribuna publică au pe jos covor și păreţii sunt tapisaţi cu tapete de diferite colori. Între altele am remarcat camera dlui preşedinte al Adunărei și cabinetul dlui prim ministru, cari sunt arangiate cu mult gust. În toate camerile s'au introdus gaz fluid; după cum suntem informaţi costul mobiliarului și a reparaţiunilor făcute se urcă la cifra de 50,000 lei.

* (Nouele aplicaţiuni ale telefonului.) Telefonul are sĕ fie aplicat și pentru a anunţa furtunele. În adevĕr, s'a făcut o nouă descoperire asupra proprietăţilor acestui mijloc de transmisiune al sunetului.

Aşeḑându-se două bare de fer la o distanţă de 7 până la 8 metri una de alta și punêndu-le în comunicaţie, de o parte printr'un fir de aramă acoperit cu cauciuc, și de cealaltă cu un telefon, se poate preḑice, cel puţin cu două spre-ḑece oare mai nainte, o furtună, printr'un sgomot surd, care se aude în instrumentul receptor.

Cu cât furtuna se aproprie cu atât se aude sgomote care seamănă cu grindina ce lovesce în ferestre. Fie-care fulger și trăsnet produce un sunet întocmai ca sunetul ce produce o peatră lovind diafragma instrumentului.

Toate schimbările atmosferice se deosebesc prin sgomote mai mult sau mai puţin mari, ce fie-care urechie obicinuită la telefon le poate observa.

Această nouĕ descoperire va aduce serviţii foarte mari biurourilor meteorologice.

* (Bibliografic.) Din *„Românische Revue“* a apărut fascicula a treia cu următoriul cuprins: *„Die Staatsunterstützung“* der grichisch-orientalischen Kirche în Siebenbürgen. Von ***. *„Die Aufhebung der Hermannstädter Jury.“ „Aus der romänischen Presse.“ „Rundschau.“ „Chronik.“ „Mariora Floriora,“* von V. Alecsandri. Deutsch von L. V. Fischer. *„Die romänische Literatur in Deutschland,“* ein Reportorium. (Fortsetzung.) Von L. V. F. *„Die Wäldlerin,“* Dorfgeschichte von Ioan Slavici. Nach dem romänischen von Mite Kremnitz. (Fortsetzung.) *Zur Geschichtsforschung über die Romänen.* (Historisch-kritische und etnologische Studien von V. Maniu. Deutsch von P. Brostean. Reschitza (Süd-ungarn.) S. Pocreanu's Verlag.) *Literatur und Kunst.*

Loterie.

Mercuri în 23 Septembre 1885.

Brünn: 17 88 25 43 67

[1156] **CONCURS.** 1—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕștiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binţinţi, cu salariu anual 200 v. a. cuartir și lemnele necesare.
2. Orĕștioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemne necesare.
4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
5. Tămășasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele de lipsă.
6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir și lemnele trebuincioase.
7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
8. Mărtinești cu filia Turmaș, salariu 150 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir și lemnele necesare.
10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir și lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'și trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare pân' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕștii (Szászváros.)

Orĕștie, 5 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕștii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și folosinţa grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preţ de 50 fl v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte și în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Haţeg până la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.

În conţelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [1147] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Petroșeni în protopresbiteratul Haţegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi și scoala și cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 17 August 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 166. [1157] 1—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, împreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . . 30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu . 4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face . 250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . . 100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr. . . . . 8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă . . . . . 65 fl. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale . . . . . 50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci . . . . 3 fl. 20 cr.

Suma 510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la aceastĕ staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 256 [1159] 1—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 139. [1146] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraş-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber şi lemne suficiente, atât pentru învĕţătoriu cât şi pentru scoală.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare sĕ se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 146. [1150] 2—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire celpuţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul riguros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii hirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ aiăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoscinţa limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întări cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ţinută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Preşedinte: Notariu:

Ioan Cândea, Ioachim Băcillă Chimuţ.
adm. protopr.

Nr. 442. [1148] 2—3

CONCURS.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs cu terminul până la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:

a) din budgetul scoalei . 150 fl.
b) din venitul bisericei . . 32 fl.
c) Venitul ½ din grădina scoalei . . . . . 8 fl.
d) în naturalii . . . . 10 fl.

Summa 200 fl.

II. Venitul învĕţătoriului în clasa a doua este:

a) din budgetul scoalei . 150 fl.
b) Venitul ½ din venitul parochial, sau competinţa de capelan parochial, care face. . . . . 150 fl.

Summa 300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. şi inspector.

Ad. Nr. 556 Scol. [1014 3—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Telegr. Rom.“ Nr. 81 şi următorii, pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale grec. or. din comunele mai jos însemnate, necompetând nici un individ cualificat, se prolungeşte terminul cu *15 ḑile* dela prima publicare:

1. Aciliu, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
2. Alămor, cu salariu 150 fl.
3. Amnaş, cu salariu 105 fl., cuartir şi lemne.
4. Galeş, cu salariu 200 fl., cuartir şi lemne.
5. Gurariului, cu salariu anual 220 fl., cuartir şi lemne.
6. Tilişca, cu salariu 300 florini cuartir şi lemne.

Cu condiţiunile amintite în Nr. sus amintit.

Sĕlişte, 3 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliştei.

Nr. 506 [1149] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Târnavei inferioare se escrie concurs cu termin până la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. şi din 100 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a.. care constă din 100 fl. bani, şi din 6 Jug. 655 □° pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.

4. Deag, cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar cuartir şi lemne de foc.

5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metreţe de cucuruz sfêrmit á 1 fl. şi din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.

6. Şilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea de-baltă la 29 Iuliu, 1885

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 244. [1141] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Ungurăşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne grădina scoalei de ¼ jugĕr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche. grădina scoalei de ¼ jugĕr şi 1½ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de ḑile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegêndu-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 2—3

Innoire de concurs.

Neconcurênd nici un individ cualificat la posturile învĕţătoresci dela scoalele din 1. Gusteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpĕr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom.“ Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin până în *20 Septembre* a. c., rĕmânênd salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 3938 civ. [1133] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscinţă publică, cumcă pe basa rugărei curatorului denumit din oficiu şi advocatului din loc Albert Gross, ca representant al foştilor domni de pământ din Ghişasa în contra foştilor jobagi de acolo, în causa segregărei păşunei şi pădurilor, precum şi în causa regulărei dreptului de cârciumărit, pertractarea admisibilităţei aceleia, s'a prefipt pe **ḑiua de 3 Novembre 1885, 9 oare a. m.** la cancelaria comunală din Ghişasa; la care sunt citaţi a se presenta toţi interesaţii, pe lângă urmările de drept prevĕḑute în §. 15 al instr. p. reg. pos.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută în 24 August 1885.

Baron Apor Zoltán preşedinte subst. **Gödri Sándor,** notar.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, a cincea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presenţa unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[152] 2—3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Marți 17/29 Septembre. 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sè fie scrise bine, ca sè se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sè nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Septembre 1885.

Peninsula balcanică este în flacări.

Preliminariele de pace dela San-Stefano s'au zădărnicit prin conferența din Berlin, și Turcia se credea încă stăpână preste Rumelia orientală.

Diplomația a măiestrit după cum a măiestrit și a format o stare de lucruri, care se părea că pe veci a încurcat planul Rusiei cu unirea tuturor bulgarilor.

Revoluția dela 19 Septembre a. c. a tras dungă preste socoteala conferenței din Berlin, și astădi stăm acolo, unde am stat la 1878, cu unica deosebire, că armata Rusiei nu stă în preajma Țarigradului.

S'a schimbat planul de acțiune, și cu el și situația în partea ei formală.

Unirea Bulgariei cu Rumelia orientală nu o a decretat generalul Ignatief sub presiunea baionetelor rusesci, ci poporul bulgar; proclamațiunea în numele acestui popor nu o a făcut gloriosul țar Alecsandru al II, ci principele Alecsandru al Bulgariei.

Ce posiție vor lua în fața acestui fapt îndrăsneț puterile, cari au semnat tractatul dela Berlin, nu se poate scì.

Că curentul odată pornit nu se va oprì în cursul seu, aceea se poate prevedea din semnele de până acuma.

Sciri neliniscitoare ne sosesc mai cu seamă din Sêrbia, care în timpul din urmă s'a aruncat fără nici o reservă în brațele monarchiei noastre.

Se vorbesce adecă, că elementele radicale din Sêrbia încep a predomina situațiunea, că ele voiesc sè inaugureze o nouă eră în vieața de stat a Sêrbiei prin punerea pe tron a principelui Petru Carageorgevici.

Această scire sensațională câștigă în valoare prin împrejurarea, că acest principe de present se află pe terenul învălmășelilor politice în orient.

Presența lui nu în mică mèsură va contribuì la rèsvrètirea spiritelor pornite odată spre rèsbunare. Tinèrul principe trece de un bărbat curagios și setos după lauri câștigați pe câmpul de luptă. Această unică împregiurare este de ajuns, ca lumea sè priviască cu încredere asupra lui, mai ales bulgarii, cari sunt învăpăiați de alipirea cătră o asemenea persoană cavalerească.

Tinèrul principe însè este ginerele principelui Nichita din Muntenegro, care în luptele contra turcilor nici odată nu s'a întors fără isbândă.

Această notă caracteristică din caracterul principelui Nicolae, după cum 'l numesc cele mai multe ḑiare streine, nu va fi fără influență asupra spiritului rèsboinic dintre slavii de pe peninsula balcanică.

De pe acuma se vorbesce, că unirea Rumeliei orientale cu Bulgaria se va considera ca faptă împlinită. Pentru cutezanța cu care principele Battenberg a călcat în picioare tractatul de Berlin, se va pedepsì aspru acest principe, de oarece tronul Bulgariei unite se va da principelui Carageorgevici, care este *persona gratissima* în cercurile politice din Petropole.

Este deci de tot problematică o încurcătură în Orient, care ușor poate provoca o luptă pe vieața și moarte între puterile, cari sunt interesate de posesiunea Țarigradului.

În special o eventuală revoluție în Sêrbia, detronarea regelui Milan și reîntronarea familiei Carageorgevicilor ar avea ca urmare inevitabilă întrevenirea monarchiei noastre.

Semne până acuma sunt destule, și în proporția, în care se desmințesce revoluția internă în Sêrbia, în asemenea proporție cresce credința cercurilor unguresci în esistența unei asemenea revoluțiuni.

Politicii unguri privesc cu o adevèrată groază asupra flacărilor din peninsula balcanică.

Abia s'a deschis parlamentul Ungariei și deja s'au anunțat o serie de interpelațiuni.

Până acuma am auḑit pre cei din stânga estremă. Noi vom reflecta la interpelarea lui Helfy Ignátz, care în unirea bulgarilor nu vede nici un pas spre libertate.

A fost viu aplaudat acest vorbitor, când în interpelațiunea făcută Sâmbăta trecută a ḑis, că bulgarii prin acest pas politic 'și-au schimbat numai stăpânul și adecă din un stăpân blând și generos ce-au avut ei până acum, și-au luat un tiran, pe sugrumătoriul libertății popoarèlor.

Cum va primì Rusia aceste grațiosități, nu vom cerca la acest loc.

Orientul este în flacări și la noi spiritele nici odată n'au fost mai agitate ca acuma.

Ca și cum blăstèmul lui Dumneḑeu ar plutì asupra noastră, tocmai în aceste ḑile grele organele de publicitate maghiare sunt pline de invectivele cele mai necălite asupra noastră.

Nimica nu este mai periculos ca focul.

Ḑiarele unguresci și în special „Magyar Polgár“ pretinde biciu de foc contra noastră.

Materialul esplosibil este grămădit, pepturile clocotesc, și presa maghiară cere fitil aprins.

Cronica evenimentelor din Balcani.

21 și 22 Septembre.

În 21 a lunei curente sara a sosit principele Alecsandru I al Bulgariei la Filipopol, unde a fost primit cu ovațiunile cele mai strălucite. El fu întimpinat de ḑeci de mii de oameni în frunte cu archiereii, cari i-au eșit cu crucea și evanghelia în cale. Mulțimea a tras însași careta princiară. Principele se fi declarat, că unind cele două Bulgarii n'are de loc intențiunea sè altereze starea de atârnare a celor două țèri față cu Turcia, și că pune cea mai mare valoare, ca sè depărteze ori-ce caracter vrășmaș față cu Poarta dela actele sale ulterioare. Tot acestor idei sè se fi dat espresiune și în circulara adresată plenipotențiaților puterilor străine; un lucru, prin care se afirmă că resolvarea cestiunei pe cale pacinică, nu este o imposibilitate.

Sciile sosite din Filipopol spun, că o parte a armatei bulgare a trecut deja Balcanii. Bulgarii se ocupă cu cea mai mare activitate de lucrările de apărare pe drumul dintre Filipopol și Haskioi; pe înălțimile dela Haskioi se fac întăriri și se așaḑă baterii, pentru împedecarea ori-cărei încercări de

---

FOIȚA.

Mult onorate dle Redactor! În urma provocărei făcute de domnii Dr I. Crișan și Putnoky me aflu îndemnat a Ve ruga, sè binevoiți a da loc în prețiosul D-voastre ḑiar următoriului rèspuns.

Îmi pare foarte rèu, că în recensiunea mea asupra gramaticei de Crișan și Putnoky n'am indus date speciale și nu am numit isvoarele, din care dnii reflectanți 'și-ar fi putut câștiga convingerea despre adevèrul afirmărilor mele „apodictice,“ căci în acest cas dênșii poate că 'și-ar fi reservat observările ironice și desele păreri de rèu.

Dar n'am făcut-o aceasta din causă că, după cum observează și domnii reflectanți, recensiunea a fost și fără de aceea cam lungă și recunosc sincer, cumcă nu prea am indulgență a scrie mult. De altă parte eu n'am presupus, că domnii reflectanți nu cunosc isvoarele folosite de mine, pre cari altcum un bărbat de specialitate ar trebuì sè le cunoască negrețit; eu am cugetat, că dênșii n'au voit a primì macsimele acestor isvoare drept basă la compunerea cărții lor.

Cu privire la isvoarele folosite de domnii reflectanți, observ, cumcă dênșii n'au pornit pe calea cea dreptă. Un proverb german ḑice: „*Man gehe zum Schmiede und nicht zum Schmiedlein.*“

În dicționariul de Dr. M. Ballagi, care e cel mai renumit dicționar maghiar, vor afla dnii reflectanți mai corecte date asupra suf. formative — *nyi*, decât în cel de Czuczor și Fogarasy, despre care este sciut, că de presinte se află încă în prelucrare. Pentru clarificarea cestiunei las se urmeze propositiunea la care ocură suficsa — *nyi*; prop. sună astfel: „*A gyermekeknek 8 órányi álom elég.*“ La esplicarea suficsei respective s'a indus esemplul: „*8 órányi = cam opt oare.*“ Sè probeze dnii reflectanți a traduce propositiunea indicată, conform esplicărei făcute de dênșii la locul acesta, cu „*cam*“ în loc de: „*de!*“ Afară de dicționariul de Ballagi vor mai afla dnii reflectanți deslucire sigură despre însemnarea suf. — *nyi* și în gramaticile: de Dr. M. Ballagi, de F. Ney, ba chiar și în gramatica folosită de dênșii, adecă în gramatica de Ihász Gábor pag. 132! Nicăirea nu vor afla că suf. — *nyi* suplinesce cuvêntul „*cam*“ *(körülbelől).*

Dar mergem mai departe! Eată ce'mi reflectează dnii Crișan și Putnoky: „Nu i place criticantelui nici observarea dela pag. 119, unde se ḑice: „Verbele, a căror rădăcini se termină în *s, sz, z,* primesc în pers. a doua din sing. (timpul presinte, forma nehotărîtă) în cele mai multe casuri în loc de *sz* sufixa *el, ol* pr. *visz el, hoz-ol, etc.* Ne pare rèu, că i s'a redus atât de tare încrederea față cu noi, dacă se îndoiesce însè în temeinicia cunoscințelor noastre, doară nu se va îndoì în asigurările unor autori valorabili mai noi precum sunt: Ihász Gábor, Szinnyei I. și alții, cari recunosc îndreptățirea acestor forme și le tractează pe larg în gramaticele lor! Poftească criticantele a se convinge! —“ Vom vedea. —

Eată ce am cetit în gramatica de Ihász Gábor, edițiunea a 25 a apărută în *1885*, pe pag. 69, rêndul al 13: „Az *s, sz, z* végzetű igék után is *a, e,* kötőhangzóval használja ugyan a mai irodalom az egyes szám második személyében az *sz* ragot, u. m. *olvas-a sz hisz-e-sz, néz-e-sz* stb., de ezek a régi irodalomban egészen ismeretlen alakok, mert ott csak kötőhangzó nélkűl fordulnak elé, u. m. „*olvas-sz, hisz sz, néz-sz szerez sz, szidalmaz-sz, ás-sz stb.*“ M'am convins. —

Tot asemenea m'am convins și despre forma suf. de loc în Kolozsvárt etc., cu privire la care reflectanții ḑic următoarele: „Fiind însè că criticantele află esemplul „Kolozsvárt“ de formațiune rea și susține, că ar fi trebuit sè se scrie, „Kolozsvártt,“ ne vedem îndemnați, a ne oprì și acì puțintel.“ „Dacă criticantele 'și-ar lua osteneala, sè cetească partia respectivă din gramatica eruditului prof. maghiar Imre Sándor, (Magyar mondattan, Debrecen, 1875), a bună seamă 'și-ar schimba părerea

atac din partea despre valea Mariţei, pe care o domină aceste înălţimi.

Scirile sosite dela graniţa turcească arată, că până la ḑiua în sus semnată turcii n'au făcut încă nici o mişcare. Muftiul din Filipopol a îndemnat pe musulmanii din Rumelia să rămână linisciţi, căci ori-ce imprudenţă din partea lor în acest moment, ar putea avea grave urmări. Musulmanii, cari făceau parte din miliţia rumeliotă au fost concediaţi.

Jurnalele din România comunică două telegrame de felicitare, ce le-ar fi primit principele Alecsandru dela ţarul şi dela dl Giers, ministrul de esterne al Rusiei.

Împĕratul 'l-a felicitat pentrucă „a alergat acolo, unde'l chiema poporul," şi i-a făcut urări de isbândă.

Dl Giers ḑice: „Felicitările mele pentru isbândă. Bulgaria dela San Stefano a învins pe Bulgaria dela Berlin."

23 Septembre.

Sultanul a emis un circular către puterile signatare ale tractatului din Berlin, în care protestează în contra ţinutei principelui bulgar şi în contra călcărei pactului din Berlin, şi declară, că e decis a face întrebuinţare de dreptul seu efectiv, normat în articolul 16 al tractatului din Berlin.

Grecia, care e vecina cea mai de aproape a Rumeliei a ordonat chiemarea tuturor militarilor şi a tuturor marinarilor concediaţi. S'a ţinut în ḑiua mai sus semnată un meeting la Atena, care învită guvernul printr'o delegaţiune să ocrotiască interesele elenismului. Ḑiariului „Times" i se anunţă, că între România, Sêrbia şi Grecia s'ar fi încheiat o învoială, spre a împedeca anectarea Macedoniei la Bulgaria şi că mobilisarea armatei române şi a celei grecesci este aproape. Sêrbia a emis o notă către marile puteri, în care motivează mobilisarea ordonată a armatei sale. În notă se ḑice, că scopul este de a susţinea în peninsula balcanică *status quo*-ul creat de tractatul din Berlin, şi în cas dacă aceasta nu ar succede şi s'ar forma acĭ nişte noue grupări geografice să fie în stare Sêrbia de aşi asigura interesele sale vitale

O asemene tactică observă şi Grecia, care prin o notă oficială vrea să pretindă recunoascerea necesităţii unei recompense pe sama sa, din partea puterilor europene, în cas când Bulgaria ar anecta Rumelia de ost. Privirile ei sunt îndreptate către Macedonia.

24 Septembre.

— Guvernul din Sofia a adresat agenţilor sei diplomatici din străinătate un circular, care spune că poporaţiunea musulmană din Rumelia a început să se organiseze în bande armate. Prin urmare principele Alecsandru roagă pre marile puteri, să intervină pe lângă Sultanul pentru a obţinè dela dênsul să ḑică categoric, dacă refusă sau acceptă să recunoască unirea celor două provincii. Principele dechiară, că ordinul de a desarma pre musulmanii din Rumelia nu poate să fie întârḑiat mai mult de 48 oare.

— Demisiunea principelui Cantacuzen, ministrul de resbel al Bulgariei, s'a acceptat. Un căpitan de artilerie este chiemat să-l înlocuiască.

Starea de asediu este proclamată.

Preşedintele consiliului de ministrii a sosit dela Filipopol.

Nişte başibuzuci încep să se arate pe graniţă şi nişte bande musulmane se formează în Rumelia. Dacă preste două ḑile rĕul nu e înlăturat, trupele bulgare vor primì ordinul să înainteze, ḑice o telegramă dela Sofia.

— Măsuri severe s'au luat în protiva tuturor acelora, cari aveau intenţiunea să treacă în Macedonia. Pe lângă aceasta s'au dat ordine prefecţilor să trimită în interiorul principatului pe toţi emigranţii sêrbi bănuiţi, că au intenţiunea să turbure pacea în Sêrbia.

Monseniorul Clement, mitropolitul Târnovei şi dl Fueschoff, directorul băncei, au fost desemnaţi de adunarea naţională, să se uniască cu deputaţiunea rumeliotă, care se duce la împĕratul Rusiei. Ei au plecat ieri seara.

Camera a însărcinat aḑi pe guvern să solicite pe marile puteri pentru ca ele să recunoască unirea Rumeliei cu principatul. Ea a votat în urmă un buget estraordinar de 10 milioane pentru casul, când resboiul n'ar putea fi evitat. Această sumă va fi luată din economiile ministerielor.

Guvernul englez a propus Italiei, Germaniei şi Turciei să facă un demers în favoarea Turciei, pentru a obţinea mănţinerea *statului quo*. Nici o putere n'a aderat la această propunere până acum. Din partea sa, cabinetul din Viena a propus să lucreze pe lângă prinţul Bulgariei pentru a-l împedeca, să creeze agitaţiune în Macedonia şi în Albania.

Adhesiunea puterilor pare probabilă

25 Septembre.

— Trupele turcesci au ocupat un sat rumeliot aproape de graniţă, pentru a afirma drepturile Turciei, dar ele nu vor înainta până ce Poarta se va înţelege cu puterile.

— Guvernul frances a propus puterilor să lucreze pe lângă Sêrbia, România şi Grecia, pentru a prevenì ori-ce agitare.

— „Agenţia Havas" e în posiţie să afirme, că nici o propunere formală nu s'a făcut încă în vederea unei înţelegeri în privinţa cestiunei Rumeliei, dar intrevorbirile sunt urmate cu multă sârguinţă. Rusia pare că a luat o oare-care iniţiativă în negociările pendente. Scopul evident al puterilor e să ajungă la o întrunire foarte apropiată a unei conferinţe.

Se anunţă din Atena, că oficierii greci, cari stau în străinătate au fost rechiemaţi. Trupele au primit ordinul să se concentreze pe graniţă. Muntenegrul asemenea pregătesce mobilisarea trupelor sale.

Lui „Pester Lloyd" i se anunţă din cercurile sêrbesci, că în Sêrbia stau de present 22,000 de militari complet echipaţi sub arme. În câteva ḑile, se crede, că va reuşì a îndoì numĕrul miliţiei. Astfel se va concentra la Niss o armată pusă pe picior de bătaie de circa 40,000 de capete, a cărei conducere o va primi-o regele Milan însuşi.

Din Prizrend se anunţă o rescoală generală a Albanezilor, cari sunt necontenit şicanati de bandele de arnăuţi.

O telegramă din Bucuresci a jurnalului „N. fr. Presse" anunţă, că în Macedonia lucră agenţi politici, ca să înduplece pe popor la o rescoală în contra Turciei pentru eliberarea de sub jugul sultanului

Se afirmă că actul sĕvârşit de principele Alecsandru s'a întêmplat fără scirea şi voia puterilor, dintre cari n'a avut cunoscinţă nici una despre intenţiunile rumelioţilor. Pelângă afirmaţiunea aceasta se pare a vorbì şi un articol al unui jurnal rus foarte acreditat, care condamnă în terminii cei mai asprii ţinuta principelui Alecsandru precum şi scirea că ţarul ar fi adresat numitului principe o telegramă privată, în care 'şi esprimă neplăcerea sa pentru evenimentele din Balcani.

— „L'Independance Belge" primesce scirea dela corespondentul seu din Petersburg, despre care se crede că e foarte apropiat de cercurile diplomatice rusesci, că ţarul ar fi însărcinat pe ministrul seu de rĕsboi ca să pregătiască un plan pentru o eventuală acţiune belică.

26 Septembre.

Cele mai multe dintre puteri se par a fi aplecate a esopera întrunirea unei conferenţe pentru aplanarea conflictului bulgaro-turc. O scire telegrafică din Constantinopol şi anunţă, că în ḑilele cele mai de aproape plenipotenţiaţii puterilor se vor întrunì acolo la o conferenţă.

— „Pesti Napló" află, că lângă Berani în Sêrbia veche s'a întêmplat un conflict sângeros între arnăuţi şi nizami. Causa să fi fost parte introducerea de dări nouĕ, parte şi mai cu samă agitaţiunea estraordinară ce domneşte aḑi în peninsula balcanică. *Nizamii au avut mai multe sute de răniţi, asemenea şi arnăuţii.*

In numele studenţilor universitari sêrbi din Belgrad s'a presentat o deputaţie de 5 membrii la regele Milan, oferindu-i serviciile tinerimei pentru interesele patriei. Tinerii — 300 la numĕr — vor fi toţi înrolaţi în regimentul principelui de coroană.

In Sêrbia spiritile 's foarte agitate; dispositia e rĕsboinică; cercurile diplomatice din Belgrad sunt pregătite pentru nisce evenimente foarte mari.

* * *

Ne-am mărginit în cele de până acì a înregistra fără nici un comentar faptele şi scirile primite. În cele mai de jos reproducem un articol al jurnalului „N. fr. Presse", care comentează situaţia din Balcani precum urmează:

„Actuala fasă a cestiunii ost-rumelice-bulgare pare a se concentra în năsuinţa ca, la cas când unirea celor două Bulgarii nu s'ar putea zădărnicì, aceasta faptă să fie isolată şi peninsula balcanică să fiă ferită de alte noue complicaţiuni. Prinţul Alecsandru al Bulgariei pare a fi fost informat despre această năsuinţă a puterilor, căci a făcut un pas prevenitor şi a adresat puterilor semnatare a tractatului din Berlin prin telegraf o împărtăşire esplicându le procederea sa. Tot odată prinţul Alecsandru nu voiesce să altereze vasalitatea celor două ţĕri faţă cu Turcia, şi asigură, că n'are nici o intenţiune ostilă şi că pune mare preţ pe aceea ca paşii sei viitori să fie lipsiţi de ori-ce caracter duşmănos în contra Porţii.

Dorinţa prinţului Alecsadru de a se înţelege în mod amicabil cu înalta Poartă se esplică şi de acolo, că dênsul s'a proclamat numai ca „prinţ al ambelor Bulgarii" şi nu ca „rege al Bulgariei", de unde se conchide, că prinţul Alecsandru nu voiesce să schimbe relaţiunile de vasalitate către Sultanul şi astfel crede a uşura Porţei recunoascerea nouei stări de lucruri în Bulgaria. In adevĕr prinţul pare a fi condus pentru moment numai de dorinţa de a-şi conserva noua posesiune şi de a lua cu Poarta şi cu puterile o înţelegere, care să'i permită de a face să se consolideze nouele relaţiuni.

Cabinetele europene ar voì foarte bucuros să facă un angagiament, prin care cel puţin pentru un timp anumit ar părea înlăturate alte complicaţiuni. De aceea se susţine în cercurile diplomatice, că dacă Turcia ar face întrebuinţare de dreptul

---

şi s'ar vedea îndemnat a recunoasce, că şi în punctul acesta 'şi-a perdut dreptul de încetăţănire una din vechile dogme." Norocul, că eu mai am cartea susnumită, căci tocmai după ediţiunea din 1875 am studiat gramatica şi sintacsa maghiară şi astfel sunt în stare a cita datele aflătoare în aceea carte din cuvênt în cuvênt. Pe pag. 37 stă: „36 §. Helyrag *att, ett* (Hol?) — Áll ezen rag városok tulajdonnevei mellett, péld. Györött, Kolozsvártt" etc. Aşa dară: Kolozsvár*tt*. Binevoiască acum dnii reflectanţi a se convinge! Sau doară sunt tocmai şi convinşi?!

Tot în gramatica de Ihász Gábor la pag. 121 vor afla domnii reflectanţi şi deciderea asupra mĕrului de pricină: „*hazudik*" şi „*folyik*;" la locul acesta se ḑice, cumcă verbele: asz, csúsz, enyész, *foly*, *hazud*, mász, tenyész, vágy, úsz, — sunt verbe cu ik schimbăcioase (változó ikes igék). Tot aceasta o documentează si dicţionariul de Ballagi, unde se află: „hazudni (ik)" şi „fliessen, folyni (foly, folyik), a folyam éjszak felé folyik."

Conclusiunea reflectanţilor, că suf. — é eu îl ţin de identic cu — *nak*, e numai o apucătură. Oare cine a arătat mai multă credinţă rea, eu, sau dnii reflectanţi, cari din esplicarea mea basată pe temeiuri filologice (din punct de vedere filosofic voind eu a statorì modul de întrebuinţare a acestei sufixe) fac derivări după plac, numai ca să-mi poată oare-cumva imputa, că am „dormitat puţin"?

Spre liniscirea (?) reflectanţilor declar, cumcă eu încă ca gimnasist am sciut deja face distincţiune între definiţunile: sajátitórag (-nak, -nek), birtokosrag (é) şi birtok-rag (-a, -e, -ja, -je), pentrucă am avut cărţi, în care s'a tractat despre definiţiunile respective, cărţi, în care s'au esplicat în mod temeinic nu numai definiţiunile, dar şi modul de întrebuinţare a fiesce-cărei suficse. Dar să vedem cum esplică dnii reflectanţi fiinţa suficsei -é: „Forma aceasta *(é)* — pe care noi cu drept cuvênt credem a o numì posesiv, ocură în toate gramaticele ca genetiv, ceea ce e necorect, deoarece numele provĕḑute cu suf. acestei forme primesc, ca toate substantivele (la nominativ) afară de suficsele comparaţiunei, tot felul de suficse, pr. atyáé-nak, atyáé-t" etc. E bine; -é este posesiv, pentrucă primesce tot feliul de suficse; ergo: a, -e, -ja, -je încă primesce tot feliul de suficse (pr. almájá-nak almájá-t etc.); prin urmare: -a, -e, -ja, -je este posesiv şi aşa dară egal cu -é. Esactitatea acestei conclusiuni *nici un* psicholog nu o va pune la îndoială. Eată resultatul, care 'l-am dobândit prin schimbarea factorilor! —

Dar ce să veḑi? *Qui s'excuse, s'accuse.*" În celea premergĕtoare dnii reflectanţi ne acreditează, că forma -é, pe care *dênşii* au botezat-o „posesiv" *ocură în toate gramaticele ca genetiv* şi apoi adêncindu-se în probleme matematice, se uită de celea predise şi ne declară, cumcă „distincţiunea între genetiv şi posesiv o fac şi o profesează gramaticele cele mai bune, compuse pe bază scientifică de: Ihász Gábor, Simonyi şi Szinnyei I. jun." — Vivat algebra!

Contraḑicerea aceasta se poate ierta, căci aceasta se întêmplă şi altor oameni; nu pot însĕ ierta imputarea făcută de repetite-ori din partea dnilor reflectanţi, că eu aşi fi de vină pentru toate. Dênşii ḑic, că în recensiunea mea sfătoşia joacă un rol neobicinuit, fără ca să mi dovedească prin un singur cas adevĕrul acestei afirmări. Au doară e simplă sfătoşie esplicarea mea basată pe o scrutare foarte acurată? Înţeleg modul de întrebuinţare a suf. -é, pre care eu 'l-am esplicat astfel: suf. -é (alui) esprimă pe lângă genitiv încă şi un pronume arătător şi se adauge la posesor: 1. când în limba română posesiunea subînţelegêndu-se în genitivul posesorului (dacă nu se esprimă printr'un pronume separat) se lasă afară, pr. (aceea) a judelui e mai scumpă ca (aceea) a notariului = a biróé drágább mint a jegyzőé; 2. când în română posesiunea se aduce în legătură cu posesorul (ca subiectul cu predicatul) prin copula: e (este), pr. calul e a vecinului = a ló a szomszédé. Şi cu privire la esplicarea aceasta stă gramatica de Ihász Gábor pe partea mea: Veḑi pag. 25, §. 43. Binevoiască domnii reflectanţi a cetì mai bine cărţile, la care se provoacă!

(Va urma.)

seu și ar eși victorioasă luptând în contra insurecțiunei, aceasta ar causa în Rusia o amărăciune atât de mare, încât țarul s'ar vedea silit a alerga în ajutoriul coreligionarilor sei strîmtorați de turci. Este evident, că o asemenea eventualitate ar putea nasce marele pericul al unor noue complicațiuni. Spre a încungiura aceasta, nu există decât un singur mijloc: a face tot posibilul spre a împedeca intervențiunea Sultanului.

De se va întêmpla aceasta, atunci de sigur prințul Alecsandru nu mai puțin ca și conducătorii națiunei bulgare vor face tot ce le stă în putință, spre a împedeca lățirea revoluțiunei în această provincie, atunci Poarta negreșit o va putea mai ușor suprima, decât dacă trupele ei ar fi angagiate deja în Rumelia orientală. Puterile, afară de aceasta, ar lăsa Poartei cu totul mână liberă d'a procede în Macedonia cum va crede mai bine. Dacă odată Turcia va face concesiunea de a nu intervenì, atunci ar urma să se esecute a doua parte a programului diplomatic, care precum amintirăm, ar consta în aceea de a dobêndì dela puteri și dela Poartă recunoascerea uniunii bulgare — sub condițiunea ca prințul Alecsandru, cât privesce Rumelia, să stea în aceeași relațiune către Sultanul în care se află adi Bulgaria. Cu un cuvênt prințul Alecsandru ar rămânea cu privire la Bulgaria de sud tocmai așa vasalul padișahului, cum este adi cu privire la Bulgaria de nord; și Sultanul ar fi suzeran preste amândouĕ Bulgariile. Despre aceea se pare că încă nu s'a discutat, că oare această învoială să se facă printr'o înțelegere directă între Sultanul și prințul Bulgariei, sau ca să se facă numai cu învoirea puterilor semnatare, fie într'o conferență sau printr'o directă înțelegere între cabinet și cabinet, de oare-ce se tractează aici de o modificare a tractatului de Berlin.

Acest arangiament, se înțelege, presupune nu numai ca în Macedonia liniscea să rămână neturburată, ci ca și celelalte state balcanice și-și impună o reservă înțeleaptă și să fie reținute dela o intervențiune tocmai așa ca și Poarta. Marea întrebare este însă, dacă în împrejurările actuale aceasta va fi cu putință, întrebare dela care depinde nu numai liniscea orientului, ci și pacea europeană. Este fapt netăgăduit, că evenimentele în Rumelia orientală au pus în cea mai mare ferbere spiritele în peninsula balcanică. Principii peninsulei balcanice, cari se aflau mai toți pe la băile din Europa centrală, s'au reîntors acasă în graba cea mai mare și cercurile diplomatice de aici văḑură trei regi într'o iritațiune febrilă trecênd prin Viena și întrebuințând scurtul timp, cât au stat aici, spre a conferì ei între ei și probabil că și cu diplomații de aici. Cam ca toți, au privit și regii evenimentele din Rumelia orientală ca o consecință a întrevederei dela Kremsier, și a văḑut într'însele o lovitură îndreptată în contra posițiunei statelor lor.

Sub aceste impresiuni, s'ar fi stabilit aici în Viena între regii Sêrbiei și Greciei basa unei procedări paralele în Macedonia. Cea dintâiă măsură ce a decretat-o regele Milan, după întoarcerea sa în Belgrad, a fost prin urmare mobilisarea întregei armate active și se vorbesce deja de aceea, că trupele sêrbesci vor fi concentrate la fruntariele Macedoniei și vechei Sêrbii.

Tot odată se aude, că va fi mobilisată și armata României și a Greciei. Esemplul ce 'l-a dat prințul Alecsandru regilor balcanici, îi îndeamnă a-l urma. Fie-care vrea să aibă parte din pradă și nici unul nu voiesce să sufere ca numai Bulgaria singură să devină mai mare în teritoriu și mai puternică. În astfel de împrejurări, pacea atârnă numai de un fir de pĕr și capriciul unui rege balcanic poate să facă de rușine toate silințele și toate aranjamentele diplomației europene.

N'ar fi mai bine ca puterile să lase Porței mâna liberă spre a restabilì *status quo ante?* Nouĕ ni se pare că aceasta ar fi poate singura cale spre a salva pacea mult amenințată a Europei.“

Parlamentul din Austria.

Sâmbăta trecută s'au deschis corpurile legiuitoare ale Austriei prin următoriul mesagiu rostit de Maiestatea Sa împĕratul:

„Stimaților domni din ambele case ale imperiului!

Cedând chemărei mele, v'ați adunat în jurul tronului meu la începutul unui nou period a constituționalei d-voastre activitate.

Ve salut din inimă cu salutarea mea împărătească la sosirea d-voastre și cu speranță în cel Atotputernic cred, că sub întreagă durata acestei sesiuni, activitatea d-voastre va fi îndreptată spre binele Austriei și a popoarelor ei.

În această speranță me întăresce seria omagielor dinastice și patriotice, aduse mie de către toate popoarele mele pe întrecute cu ocasiunea călĕtoriilor intreprinse în anii din urmă.

Cu inimă plină de mulțămită privesc eu la toate aceste manifestațiuni, cari consolidează puterea consciinței de stat austriac.

În noua sesiune legislativă veți avea de deslegat însemnate probleme.

Se apropie de sfêrșit timpul statorit prin înțelegere cu dieta țĕrilor de sub coroana Ungariei pentru acoperirea recerințelor comune în monarchie. Veți avea deci a ve ocupa din nou cu această afacere, asemenea și cu pactul vamal și comercial încheiat de către regimul meu la anul 1878 cu țĕrile de sub coroana Ungariei.

Aceste cestiuni atât de importante pentru referințele economice ale ambelor părți din monarchie le veți esamina cu maturitate și le veți deslega în spiritul dreptății și al ecuității.

Spre a corespunde necesității impuse prin completarea sistemului de apărare în monarchie, vi se va propune un proiect de lege privitoriu la miliția teritorială.

Această instituțiune — fără a pune sarcini populațiunei în timp de pace — conform referințelor sistemisate din alte state, va desvolta forțele armate pentru casul unor evenimente serioase, și prin aceasta va ridica permanent puterea de apĕrare și forța armată a imperiului.

Îngrigirea pentru vĕduvele și orfanii rĕmași după persoane militare, se va regula definitiv prin lege, și prin aceasta se va satistace unei trebuințe de mult simțite.

În îngrijirea pentru o specială cultură universală veți spiginì pe guvernul meu în nĕsuința lui, apreciând pe drept esperințele făcute, și astfel tinerimea care inundă scoalele medii, va fi îndreptată spre institutele industriale, cari sunt chemate a contribuì la înălțarea industriei.

Ve va propune regimul și un proiect de lege privitoriu la modificarea tarifei vamale, care e chemată a îmbunătăți starea industriei și a economiei de câmp pe piețele din patrie.

La încheierea de convențiuni comerciale va îngriji guvernul meu, ca pentru articlii de esport să se susțină piețele de debarcare de până acuma, și după putință să se măriască.

În consonanță cu mĕsurile politice comerciale, administrațiunea statului va fi cu cea mai mare atențiune, ca în comunicațiune conform problemelor necesare să se promoveze activitatea productivă și să fie indeosebi considerată munca patriotică.

Asemenea 'și va îndrepta guvernul meu atențiunea asupra drumului de fer de stat, care este un factor atât de însemnat al bunei stări naționale.

Spre a înlesnì întocmirea de linii vicinale, vi se vor înainta de timpuriu proiectele cele mai potrivite.

Codificarea mai intensivă pe terenul justiției va forma și de acì înainte obiectul de osteneală al guvernului meu, prin aceasta însă nu vor suferì amânare eventualele îndreptări în legile din vigoare, cari se vor impune ca necesarie.

În anul trecut delicte isvorîte din motive anarchice au făcut necesarie întroducerea de mijloace escepționale în unele districte judecătoresci.

Spre a preveni cu efect acestor tendențe ruinătoare și prin aceasta să se poată ridica mijloacele escepționale, se va presenta un proiect de lege.

Prin schimbările făcute în anii din urmă în legile de vamă și industriale, asemenea prin ameliorarea stărei claselor muncitoare, s'au făcut pași serioși spre realisarea adevĕratelor însemnate probleme economice și sociale.

Veți avea a ve ocupa pe acest teren cu alte reforme detaiate, reclamate de interese multilaterale.

Sunt de credința, că aceste reforme, cari sunt reclamate de adevĕratele interese ale populațiunei, și cari în importanța lor intrec cu mult luptele de partidă, le veți esamina radical și le veți și apreția.

O fericită deslegare a acestor prebleme, ve va asigura mulțămirea mea și a populațiunei.

Sunt de speranța, că mai întâi veți aproba proiectul guvernului meu privitoriu la asigurarea clasei muncitoare contra nenorocirilor și a boalelor, apoi veți regula raporturile dintre băncile pentru ajutorarea lucrătorilor.

Proiectul de lege privitor la ereditatea proprietarilor mici are de scop susținerea și întărirea unei părți a populațiunei, care e importantă pentru ordinea socială și economică.

Referințele de asemenea proprietăți în singuraticele provincii au fost studiate cu deamĕnuntul, și DVoastră prin votarea acestui proiect veți pune dietele provinciale în posiția, de a considera după merit această ramură a economiei de câmp.

Inundările în anii din urmă au făcut necesariă regularea fluvielor în mai multe provincii, mai ales însĕ în Galiția, acest regat al meu, care în mai multe rênduri a fost greu lovit de asemenea inundări.

Guvernul se ocupă cu cercetările necesarie, și după resultatul lor, ve va propune proiectele de lipsă.

La aplicarea mĕsurilor în îndeplinirea diferitelor interese publice va fi cu deosebită considerare guvernul meu la starea în care se află finanțele statului.

Me nutresc cu speranța că la aprețiarea deosebitelor interese și dorințe, conduși de considerațiile privitoare la isvoarele de venit ale statului, veți privì de datorință patriotică a spriginì cu toată tăria pe guvernul meu în nisuințele îndreptate spre regularea ecuilibrului în stat.

Rapoartele noastre cu statele streine sunt pre deplin mulțămitoare, și toate sunt una în susținerea păcei, a cărei lipsă toți o simțim.

Domnilor din ambele case ale imperiului!

Nestrămutata problemă a guvernului meu va fi de a face posibil, ca cu observarea unității și a forței imperiului toate provinciele și popoarĕle mele să-și poată cultiva în asemenea mĕsură interesele lor intelectuale și economice.

Spriginirea acestor nisuințe o pot pretinde dela DVoastră cu atâta mai sigur, cu cât prin participarea tuturor popoarĕlor mele la afacerile constituționale, este eschisă posibilitatea de a se deslega în mod unilateral cestiunile încredințate consideraținilor DVoastre.

Fiți deci conduși de spiritul moderațiunii, care este cea mai sigură garanție a unei activități avantagioase, fiți conduși de spiritul acelei judecăți sănătoase, stricte, însĕ obiective, care singur este în stare a câștiga succese prin desvoltarea pacinică și continuă a legislațiunei, asigurând neperitor preț instituțiunilor constituționale.

Binecuvêntarea celui de sus să ve conducă în lucrările DVoastre.“

O lămurire.

Administratorul protopresbiteral al tractului Sighișoara, domnul Dumitru Moldovan se plânge asupra noastră pentru articulul publicat în Nr. 95 al ḑiarului nostru, ca și când noi am fi scris acel articul necruțător.

Noi am declinat ori-ce responsabilitate cu cele cuprinse în acel articol, și dacă e să ne pronunțăm și noi, ca o satisfacție pentru domnul Moldovan, apoi dechiarăm: că noi n'am privit și nu privim de adeverite acusele din acel articol.

Cumcă aceasta este părerea noastră individuală Domnul Moldovan o scie foarte bine, și o scie din purtarea redacțiunei față cu DSa, purtare, pentru care s'a aflat îndemnat a face elogiuri caracterului nostru ca om privat.

Aceasta ca satisfacție domnului Moldovan, dechiarând, că cât timp vom fi la acest loc, vom sci deosebì între părerile altora și ale noastre.

Cu aceasta credem a fi satisfăcut pe deplin datorinței noastre de oameni imparțiali, de aceea credem de prisos ori-ce altă rectificare meritorie în această neplăcută afacere. *Redacțiunea.*

Varietăți.

* (Casuri de foc.) În 8 l. c. (Duminecă) pela 4 oare p. m. descărcâdu-se o ploaie torentală asupra comunei Ocolișul mare cottul Turda-Arieș amestecată cu grindine și împreunată cu fulgere și trăsnete, fulgerul a lovit în casa proprietariului Teodor Cimoca (Dan), prefăcându-o în cenușă dimpreună cu supraedificațiunile: șură, cămară, etc. și o casă vecină. Paguba se urcă circa la 1000 fl. v. a., asigurat n'a fost nimic.

* În septămâna trecută a ars cu totul și fabrica de sticlă din Avrig. Paguba e colosală. Dar edificiile au fost asigurate. Cum s'a escat focul, până adi încă nu se poate scì.

Să fim cu băgare de samă, când observăm că procesul de mistuire ni se conturbă prin apăsări de stomah, batere de inimă, dureri de cap, amețeli, înfundături etc. In astfel de casuri ajută mult pilulele de Svițera ale apotecariului R. Brandt. Servească drept dovadă următoriul document: Viena. Stimate domnule! Ve rog nu mi-ați putea trimite din pilulele de Svițera de R. Brand o șcătulă; cele ce se vênd în Viena nu mai plătesc nimica, pilulele cele adevĕrate de Sviță a mi au ajutat atât de mult, încât acum sunt nefericită neavêndu-le. Cu distinsă considerațiune: Louisa Contamin, I. B. Wollzeile Nr. 5. catul 2, ușa Nr. 33.

Trebuie bine căutat, ca fie-care șatulă, ce costă în apotecă 70 cr. se poarte drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu cu iscălitură R. Brandt; toate cari sunt altfel pachetate, ca falsificate trebuiesc respinse.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Septembre 1885.

Buda: 27 61 55 3 25

Nr. 964. [1151] 2—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învĕţători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir şi lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir şi lemne. Invĕţătorii în dumineci şi sĕrbători au sĕ ţină câte o strană în biserică.

La petiţiunile de concurs, în cari petenţii au sĕ declare dacă sunt sau nu înscrişi la fondul de pensiune învĕţătoresc, au sĕ alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale şi pedagogice.

2. Testimoniu de cualificaţiune şi despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petiţiunile sĕ se adreseze subsemnatului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr. 599. [1153] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţĕtoreasă de lucru de mână şi economia casei la scoala capitală din Zernești, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundaţiunea „Comşa;“ cortel liber în edificiul scolar şi 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebuì a documenta, că stiu înstruì copilele în lucrul de mână şi economia casei, pentru care 'şi vor aşterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zernești în 29 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1145] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale greco-orientale din parochiile mai jos enumerate în protopresbiteratul Albei-Iuliei se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela I-ma publicare în „Telegraful Român.“

1. Geoagiul de sus cu leafă anuală de 300 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

2. Geomal cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

3. Gârbova de sus, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

4. Hepria română cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente (scoală comună cu greco-catolicii.)

5. Ighiu (scoală comună cu gr. catolicii.)

6. Ighiel cu leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

7. Inuri cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

8. Cârna (scoală comunală),

9. Cetea cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc sufic.

10. Craiva, cu leafă anuală de 160 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

11. Cricău cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

12. Cristesci cu Tecsesci leafă anuală de 160 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

13. Mesentea, cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

14. Mihalţ cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

15. Oarda de jos cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

16. Pâclişa cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

17. Ponor cu leafa anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

18. Stremţ cu leafă anuală de 200 fl, cuartir şi lemne de foc suficiente.

19. Ţelna cu leafă anuală de 150 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

20. Teuţ cu leafă anuală de 100 fl., cuartir şi lemne de foc.

21. Tibru, cu leafă anuală de 160 fi., cuartir şi lemne de foc suficiente.

22. Totoi, cu leafă anuală de 200 fl., cuartir şi lemne de foc suficiente.

23. Valea Geogelului cu salar anual de 150 fl. şi lemne de foc suficiente.

24. Valea Uzei cu sat Rimeţ Valea Inzelului, Olteni şi Rîpa Rimeţului.

25. Brădesci cu Cheia Rimeţului cu leată anuală de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni învĕţătoresci sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul până la terminul mai sus prefipt.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba Iulia 7 August 1885.

Alecsandru Tordoşan.
protopresbiter gr. or.

[1155] 2—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕţătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupşei nu s'au aflat concurenţi cualificaţi, pentru aşternerea petiţiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi şi costul afară de cină.

2. Ocolişul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina de legumi.

3. Lupşa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiţie.

5. Mogoş-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârnei în bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoş-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate şi 60 punţi legumă.

9. Sartăş-Brăzeşti cu 200 fl.

10. Poşaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punţi legumă.

11. Valea-Lupşei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punţi legumă.

Afară de acestea cuartir şi lemnele trebuincioase şi 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petiţiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 414. [1142] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala poporală greco-orientală din Cuciulata se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Alesul de învĕţătoriu are de a servì Dumineca şi sĕrbătoarea ca cantor în una strană din biserică.

Emolumente:

Salariul anual 160 fl. din repartiţiune şi un alt ajutoriu de 40 fl., suma 200 fl.

Cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa postul acesta, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform prescriptelor în vigoare pentru învĕţători oficiului protopresbiteral al Făgăraşului în Făgăraş, în terminul susindicat.

Făgăraş, 12 August 1885.

În conţelegere cu oficiul parochial gr. or. din Cuciulata.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 235. [1143] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Ilia Mureşană se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

1. Zam cu Tămăşesci, salariu anual în bani gata 150 fl. v a., 65 mĕsuri cucuruz în boambe 78 fl. v. a., 15 mĕsuri grâu în boambe 30 fl. v. a, pentru 8 orgii lemne de foc 48 fl. v. a.

Computate toate la olaltă dau suma de 306 fl. v. a.

2. Ilia-Murĕşană, cu salariu anual de 250 fl. v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

3. Glodgilesciu, cu salariu de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne.

4. Uleş, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne pentru oc de ajuns.

5. Certejul de jos, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi 4 orgii lemne.

6. Gothatea, cu salariu anual în bani 40 fl. v. a., 9½ jugere pământ arătură şi fênaţ — grădină de legumi — pământurile se află tot pe loc şes clasa I-II, care pământuri aduc venit anual de 160 fl. v. a., în total 200 fl., v. a., cuartir şi lemne pentru foc.

7. Almaşel, cu salariu anual de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne pentru foc.

8. Godinesci cu Petresci, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de ajuns.

Cererile concursuali instruite conform legilor din vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasadului, în 13 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Ilia-murĕşana — în conţelegere cu comitetele parochiale.

Alecsiu Olariu,
adm. prot.

Nr. 451. [1144] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însemnate a protopresbiteratului Bistriţei, se escrie concurs cu terminul până la *25 Septembre* a. c. st. v.

a) Coşna, cu salar de 200 fl. v. a. plătit din lada comunală, apoi cuartir şi lemnele necesare spre încălḑire.

b) Borgo-Suseni, cu salar de 150 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative din fondul scolar.

c) Borgo-Joseni cu salar de 240 fl. v. a. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative, apoi folosirea grădinei de lângă scoală calculată în bani cu 60 fl., suma 300 fl. v. a.

d) Borgo-Rus, cu salar de 200 fl. plătit din fondul scolar în rate lunare anticipative.

e) Blaşfalĕul de sus, cu salar de 150 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

f) Galaţi, cu salar de 200 fl. v. a. plătit prin repartiţie dela popor.

g) Şieu-Sântu, cu salar de 100 fl. v. a. plătiţi prin repartiţie dela popor, ear 50 fl. primiţi ca ajutor dela Prea Ven. Consistoriu.

Doritorii de a obţinè unul din aceste posturi au de aşi ascerne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare până la terminul indicat la subsemnatul în Borgo-Bistriţa p. u. B.Prund.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tract. Bistriţei.

Borgo-Bistriţa în 10/22 August 1885.

In conţelegere cu comitetele scolare concernente.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 506 [1149] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos insemnate în protopresbiteratul Târnavei inferioare se escrie concurs cu termin până la *30 Septembre a. c.* st. v.

1. Bobohalma cu salariu anual de 155 fl. v. a., care constă din 145 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Cucerdea română, cu salar anual de 210 fl. care constă din 110 fl. v. a. şi din 100 metreţe de cucuruz sfârmit á 1 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Cetatea de baltă, cu salar anual de 170 fl. v. a.. care constă din 100 fl. bani, şi din 6 Jug. 655 □° pământ arătoriu, cu venit de 70 fl.

4. Deag. cu salariu anual de 100 fl. v. a. din fondul scolar cuartir şi lemne de foc.

5. Păucea, cu salariu anual de 100 fl., care constă din 60 metreţe de cucuruz sfĕrmit á 1 fl. şi din 2 jug. pământ arătoriu cu venit de 40 fl. v. a., cuartir.

6. Şilea maghiară, cu salar anual de 90 fl. v. a, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Cetatea-de-baltă la 29 Iuliu, 1885

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 256 [1159] 2—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99. Sibiiu, Joi 19 Septembre (1 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 18 Septembre 1885.

De câte-va ḑile congresul bisericei sêrbesci este întrunit în Carloviț.

În ajunul congresului nostru național-bisericesc datori suntem a ne da seama despre cele ce se întêmplă acuma în congresul național sêrbesc din Carloviț, căci mersul lucrurilor din acest congres, curentul politic, care normează situația de aici, nu vor fi fără oare-care influință asupra congresului nostru național-biserisesc, a cărui convocare, după cum se crede — era intenționată pe ḑiua de 1—13 Octobre a. c.

Datori suntem deci a ne da seamă cu cele ce se întêmplă tocmai acuma în congresul sêrbilor, căci o accentuăm, dela fericita deslegare a scisiunei dintre ierarchia și elementul laic la sêrbi, atêrnă mult și o mai binevoitoare tractare a bisericei noastre ortodocse-române din Ungaria.

Cetitorii nostri sunt în curent cu starea lucrurilor din biserica sêrbească.

Ca fortăreață națională fu ea considerată de către cercurile politice dela noi, cu cuvênt, sau fără cuvênt, aceasta deocamdată nu o vom cerceta.

Cei mai de influință bărbați politici ai sêrbilor dominau situațiunea în biserica sêrbească, și congresul național sêrbesc în maioritatea sa lucra sub conducerea acestor bărbați.

Opiniunea publică de la noi se învenineză de câte-ori vede instituțiuni garantate prin lege, cari prin esistența lor chiar fac zadarnică realisarea planurilor de modernă politică ungurească.

Biserica sêrbească s'a considerat de pedecă actualului curent domnitor, înțelegem biserica cu actuala organisare a ei.

S'a încins deci o luptă ageră între biserică și stat, și noi cu durere trebuie sĕ mărturisim, că această luptă ne-a atins indirect și pre noi.

Lovitura cea mai mare s'a dat autonomiei bisericesci prin denumirea patriarchului de către coroană, și încă denumirea unei persoane, pe care congresul de două-ori o a respins dela demnitatea de patriarch.

Devisa sêrbilor a fost: apărăm drepturile cele mai sfinte ale bisericei, și le apărăm pe căi legale.

Devisa guvernului era: biserica sêrbească este un cuib de inimici politici, trebuie deci împrăsciat acest cuib *pro salute rei publicae.*

Până acum s'au aplicat tot numai mijloace paliative.

O parte însemnată a bărbaților sêrbi a înțeles pericolul la care este espusă biserica, și ei s'au retras, făcênd astfel posibilă o transacțiune între elementele așa numite moderate și între ierarchie.

Fisionomia actualului congres nu mai poartă făimoasa firmă Miletici-Polit.

Sunt elemente în acest congres, despre cari se ḑice, că dacă numai va fi posibil, vor realisa o înțelegere, ḑicem, dacă numai se va putea.

Atêrnă deci foarte mult dela ținuta clericalilor și pretensiunile ce vor face ei în modificarea actualei organisațiuni bisericesci.

Avem înaintea noastră cuvêntarea patriarchului Anghelici ținută după constituirea congresului.

Din această cuvêntare puțin ne putem orienta.

Ni se pune adecă în vedere o împăcare a pretensiunilor din ambele părți, aceasta însĕ numai atuncia, dacă congresul din capul locului va face unele concesiuni de mare importanță. Se pretinde ca congresul sĕ treacă peste denumirea patriarchului, considerând ca fapt consumat acest act, la care congresul nu are nici un cuvênt.

În casul că congresul va insista sĕ vorbiască la acest act, atunci el va fi disolvat, și după cum ne spune un comunicat în ḑiariul „Neue freie Presse“ guvernul va presenta dietei un proiect de lege, prin care articolul de lege IX. din anul 1868, privitoriu la autonomia bisericei sêrbesci, se va delătura.

În această periculoasă alternativă nu scim ce va face majoritatea din congresul sêrbesc.

După a noastră părere cestiunea nu poate avea decât un singur mod de soluțiune.

Dacă se va crede că prin un compromis oarecare se mai poate conserva ceva în biserica sêrbă, atunci congresul se va supune.

Dacă însĕ condițiunile compromisului vor fi de natură, încât ele numai pentru un scurt timp vor putea amâna stergerea autonomiei prin lege, atunci nimenea nu se mai supune la torture.

S'a făcut la timpul seu multă larmă în biserica sêrbească, și lucrurile au ajuns la culme.

Sunt oameni la noi, cari sub flamura naționalismului nu încetează a bate doba cea mare în biserica orientală română din Ungaria.

Nu e lucru național sau de interes național ce fac frații greco-catolici, nu, doamne feresce!

Din anul 1872 lumea nu scie ce a decis sinodul lor provincial.

E lucru național însĕ a lovì în archiereul bisericei greco-orientale; interesele pur naționale cer sĕ fie trasă în tină fundațiunea Șaguna, publicate intențiunile consistoriului nostru metropolitan, și cele ale congresului.

E lucru național a face memorii personale foarte nepersonale în biserică, și aceasta spre a ni se putea ḑice și noue ca lui Miletici și Polit: biserica Voastră e cuib național, deci sĕ se spargă acest cuib.

Suntem în preajma congresului, și nu fără ingrijiri privim în viitoriu.

După aceste priviri generale comunicăm cuvêntarea Prea-Sfinției Sale Patriarchului Anghelici în traducere:

Mărit congres!

Înainte de a începe lucrarea noastră comună, simțul bucuriei sincere me îndeamnă, ca la întrunirea noastră pornită din preaînalta concesiune a Maiestății Sale ces. reg. apostolice, Prea-grațiosului nostru domnitoriu și iubit rege, sĕ ve salut preastimaților domni, fraților episcopi și domnilor deputați cu „Bine ați venit.“

Ca fii blânḑi și credincioși ai sântei noastre biserici ortodocse, ca îngăduitori și credincioși supuși ai gloriosului nostru domnitor, care are părintească îngrigire față cu credincioasele și patrioticele popoare din patrie, cu toți v'ați presentat aici — despre aceasta sunt convins — cu acea nobilă intențiune,

FOIȚA.

(Urmare.)

Dacă ar fi ḑis dnii autori, cumcă suf. -é este cas posesiv, pentrucă esprimă o relațiune posesivă: definițiunea acestei suficse ar fi baremi întemeiată, și apoi am fi așteptat, ca sĕ se fi mai adaus: cumcă suf. genitivului -nak, -nek, se adauge posesorului numai când lângă posesor stă și posesiunea cu suf. posesiv pers. -a, -e (-ja, je), ear la casul contrar, posesorului i se adauge suf. -é. Dar a ḑice, cumcă -é nu e genitiv, e rixa de lana caprina, de oare-ce genitivul nu e alt ceva decât un cas posesiv, care în limba maghiară stă totdeauna în legătură cu suf. posesiv; pr. az anyá-*(nak)* öröm-*e*, a szűlők-*(nek)* gond-*ja*, sau: Kinek hatalma nagyobb az emberé-e vagy az istené? Altcum observ, că definițiunile sunt lucruri laterale într'o carte menită pentru începĕtori, mai bine ar fi făcut dnii autori, dacă ar fi hotărît, în care cas folosim forma -é, övé, și când se întrebuințează -nak, -nek dimpreună cu -a, -e etc.

Cu privire la reflecsiunea: „Tot considerări practice ne-a îndemnat sĕ nu primim în cartea noastră formele: leendettem, várandottam etc.“ observ, cumcă dnii autori nu sunt îndreptățiți a introduce reînoiri în limba maghiară. Binevoiască a cetì gramaticele de Ballagi, Ney, Szvorényi, Imre Sándor și alții, cari toți sunt limbiști acreditați; nicăirea nu vor afla, că terminațiunile -andok, -endek esprimă futur perfect sau esact, acestea ocură pretutindenea ca futur simplu sau condiționat (egyszerű v. főltétes jövő), pr. én is fogok jőni, ha elvárandasz; kapni fogunk, ha kérendünk. Sau dacă dnii autori nu se încred în sciința acestor gramatici, cetiască cartea premiată de academia maghiară de sciințe și critisată de membrii ai acestei academii: M. Ballagi, C. Szász și G. Szarvas. Cartea e întitulată: „A magyar nyelvújitás óta divatba jőtt idegen és hibás szólások birálata, tekintettel az újitás helyes módjaira. Irta Imre Sándor, a m. t. akadémia lev. tagja.“ Formele mai sus amintite ocură singur numai în gramatica de Ihász G. sub numirea: végzett jövő (futurum perfectum v. esactum.) Dar nici Ihász G. nu e infalibil; și de aceea e o greșală neiertabilă, a compune o gramatică, fără de a cetì mai nainte unele gramatice mai valorabile, și a nu primì terminii folosiți de cei mai mulți autori acreditați!

Tot așa de neiertabilă este împrumutarea ḑicerilor, care stau în contraḑicere cu advĕrul, pr. „Az ellenség Árpád királytól földet, füvet és vizet kért“ și altele, afle-se acelea chiar și în „opurile scriitorilor și poeților acreditați.“ Starea presentă a sciinței trebuie sĕ o respecteze fie-care om cult, cu atât mai mult scriitorii de cărți scolare. Nu cred, că pe autori îi va putea măgulì scusa, că au împrumutat ḑicerile: „A vas nehezebb mint az arany, de hasznosabb is“, sau: „Hazánkban 4 nagyobb tó van“ și altele din opurile scriitorilor și ale poeților acreditați. Ci cred, că și dênșilor le-ar fi convenit de o sută de ori mai bine, dacă ar fi folosit și dênșii mai bine „materialul folosit de vechi gramatici, adecă: a macska nyávog, a kutya ugat etc., (de care altcum *quantum satis* se află și în cartea de dênșii) de cât ḑicerile, care îi compromitează înaintea studenților la traducerea acelora. Cumcă provocarea autorilor la valoarea ḑicerilor pentru traducere e numai reclamă goală, se poate vedea și din esemplele următoare: Depr. 6: A fiú jó. A kertek nagyok és drágák Az ajtók tiszták. A rosz emberek nem ritkák; depr. 5: Servitoriul e băiat diligent; depr. 4: Egy gazda mindig egészséges — (Mikor nem beteg!). A nagy kert szép és drága. Az egészséges lakós magas. A jó ember nem mindig nagy és szép. Depr. 3: Copilul e vioi — (Da! mai ales când plânge!); Cetatea e mare. Satul nu e mare; dar Reșinar este mare sat — (Așa dară: nu e mare și totuș e mare!); depr. 2: Az atya mindig szorgalmas. Az atya és a fiu. A leány vig, de a fiú szomorú — (Mégis jobb dolguk van a le-

ca împreună şi cu bună înţelegere sĕ regulăm definitiv, cu dreptate şi înţelepţesce referinţele neregulate încă ale autonomiei noastre bisericesci; ca ceea ce până acum nu s'a adeverit de potrivit şi corespundĕtoriu faţă cu lipsele bisericei şi ale scoalelor noastre, precum şi tot ce stă în disonanţă cu spiritul bisericei sĕ se delăture, şi înlocuiască cu astfel de dispoşiţiuni, cari corespund sancţionatelor şi neschimbaverelor instituţiuni ale bisericei noastre, ca cu chipul acesta sĕ fie restabilită ordinea permanentă în administraţia bisericească prin ce vom corespunde intenţiunilor Maiestăţii Sale şi înaltului seu guvern, şi satisfacem intereselor patriei noastre.

Fiind toţi pătrunşi de una şi aceeaşi tendenţă şi dorinţă, cred că deşi e deosebit grea şi foarte importantă problema noastră, totuş o vom deslega în mod norocos.

Se recunoasce de către identitatea scopului în lucrarea noastră, care este: bunăstarea şi înflorirea bisericei noastre, a instituţiunilor culturale şi a tuturor isvoarĕlor, din cari se acoper recerinţele privitoare la acestea; căci una şi aceeaşi basă are lucrarea noastră, adecă regularea autonomiei noastre bisericesci, pe care o vom consolida şi asigura, dacă ne va succede sĕ înfiinţăm astfel de dispoşiţiuni, cari corespund atât pretensiunilor ierarchice, cât şi celor ale poporului credincios.

Me adresez către DVoastre Domnilor deputaţi preoţi şi mireni, ca către factorii trimişi la congres prin încrederea poporului, şi me adresez cu sincera declaraţiune, că pe cât ţin de legală participarea poporului nostru prin deputaţi, pre atâta o ţin de reclamată şi de necesariă pentru autonomia noastră bisericească. Domniile Voastre, cari din nemijlocită apropiere şi coatingere cunoasceţi dorinţele şi lipsele poporului, sunteţi chemaţi a nisuì, ca aceste dorinţe sĕ se realiseze între marginile legilor patriei şi a celor bisericesci.

Votul DVoastre e de mare importanţă şi ponderositate la deliberările şi decisiunile noastre, şi stând aceasta e de prisos sĕ mai spun, ce mare responsabilitate e legată de activitatea DVoastre, căci activitatea trebuie sĕ vi-o îndepliniţi astfel, ca prin ea sĕ se îndeplinească dorinţele poporului, precum şi recerinţele şi pretensiunile bisericei, cari se basează pre legile bisericesci şi au caracter nealterabil. Ierarchia nici odată nu va perde din vedere adevĕratele trebuinţe ale poporului, şi nu va da mână de ajutoriu la ciungărirea dreptului poporului, ca el sĕ fie eschis dela deslegarea cestiunilor privitoare la autonomia bisericească: sĕ nu perdem însĕ din vedere la aducerea de concluse, că poşiţia şi caracterul ierarchiei în biserică s'a întemeiat de însuşi Mântuitoriul.

Domnilor deputaţi! Puteţi fi convinşi, că eu şi colegii mei episcopi ne-am sacrificat întreagă vieaţa unei activităţi îndreptate spre binele şi progresul bisericei şi al poporului nostru evlavios, şi de şi nu dispun de cunoscinţe urieşe şi estremă esperienţă, totuş voi vrea şi-mi voi scì face datorinţa în cea mai mare sinceritate, desinteresare şi bunăvoinţă, ceea ce o aştept şi dela patriotismul DVoastre.

La această lucrare armonică, pretinească şi bărbătească ve provoc, implorând asupra lucrărilor noastre binecuvêntarea celui de sus, fără de care nici o intreprindere nu poate avea succes.

Ve rog sĕ începem lucrul cu încredere reciprocă.

Revista politică.

Decând cu evenimentele din Rumelia am cassat pe un timp oare-care revistele noastre politice, concentrându ne toată atenţia către Balcani. Datorinţa noastră fiind a ţinea publicul nostru cetitor în curentul evenimentelor politice europene, vom continua firul întrerupt în nrii trecuţi.

Cestiunea insulelor caroline se vede a fi ajuns într'un stadiu de resolvire pacinică. Notele diplomatice între guvernul german şi spaniol se schimbă neîntrerupt. Mai multe puteri, între cari Anglia, Francia şi Italia s-au oferit pentru a decide între pretensiunile acestor doue state. După scirile mai nouĕ aflăm, că rolul mijlocitor 'l ar fi primit papa Leo, rĕmânênd sĕ decidă el în cas când o înţelegere pe cale diplomatică nu ar fi posibilă. De altmintre poate nici nu o se mai ajungă lucrul până acolo, de oare-ce formalitatea de satisfacţie a dat-o deja Spania Germaniei, prin esprimarea părerei sale de rĕu asupra turburărilor spaniole şi a încălcării insigniilor germane, notificând guvernului din Berlin, că turburătorii 's puşi sub acusă înaintea tribunalelor, şi că pedepsirea lor va urma neamânat.

Ţiarele din Berlin vorbesc de un atentat în contra ţarului Alecsandru, care sĕ se fi comis în ţilele aceste la Copenhaga, unde se află ţarul de present. Lucrul se ţine în mare secret, dar cu toate aceste „Naţional" din Paris află, că faima este întemeiată. Ţarul îşi făcea preumblările obicinuite de dimineaţa într'o pădurice a oraşului, când se auţi o împuşcătură, ear ţarul cu un strigăt ameţi. Moştenitoriul de tron îi alergă într'ajutor. Împĕratul se reculese iute. La partea stângă jiletca îi era sfâşiată şi orologiul sfărâmat; ear pe jos se afla un glonţ de calibru mai mic. Ţarul se întoarse îndată la palat, şi observă cea mai mare tăcere. Cine a fost atentatorul nu se scie.

Ţiarele vieneze se ocupă de present cu mesagiul imperial, prin care s'a deschis sesiunea anuală a parlamentului austriac. Mesagiul în genere se pare a fi făcut o bună impresiune asupra partidelor; numai cechii radicali cu „Politic" în frunte sunt năcăjiţi, că de ce împĕratul n'a făcut mai în deosebi o amintire despre interesele naţionale ale cechilor.

Vineri în 13 a l. c. a sosit din străinătate părechea regală a României la Sinaia. Îndată după sosirea regelui s'a ţinut în castelul Peleş un consiliu de ministrii, în urma căruia dl Brătianu însoţit de A. Beldiman a plecat cu grabă la Viena, unde fu imediat cercetat de ministrul Kállay. Visita i-o întoarse Brătianu îndată. Mai târţiu conferă dl Brătianu cu contele Kálnoky timp îndelungat. Duminecă la ameaţ fu primit ministrul României în audienţă şi de monarchul nostru. Obiectul călătoriei premierului român au fost de sigur evenimentele, cari ţin într'o ferbere neobicinuită întregul orient.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Iţele se încurcă tot mai rĕu şi mai rĕu în Balcani. Trebuie sĕ fim cu ochii în patru *„ne quid respublica detrimenti capiat."* Estragem după jurnalele străine următoarele telegrame privitoare la revoluţiunea rumelă şi situaţia din peninsula balcanciă.

26 Septembre.

Sofia. — Aci a sosit o deputaţiune macedonă, care a promis lui Karawelow de al sprijinì. Ţiarele bulgare cer cu stăruinţă, ca Sêrbia sĕ detroneze pe regele Milan. — În Adrianopol: stau acum deocamdată 7000 de oameni. — Detaşamente turcesci au ocupat Kairmanliul, Chizia, Agai şi Kaibeladul, toate situate în Rumelia. Din această causă domnesce o mare agitaţiune p'acì. Lucrările de apărare din partea bulgarilor între Hermanli şi Urbilkivi înaintează cu mare repeţiciune.

Filipopol. — Principele a plecat eri la meţul nopţei împreună cu suita sa la graniţă, unde 50,000 de oameni sunt concentraţi. Graniţele se fortifică. Femei se esercitează în căutarea bolnavilor. Fete bulgare se roagă în masă de a fi primite în legiunea fetelor. Numai copii şi moşnegii rĕmân acasă. Cu toate că s'a rĕspândit scirea, cumcă dincolo de graniţă un judecător bulgar a fost omorît de musulmanii fanatisaţi şi că un alt bulgar a fost rănit grav, totuş turcii sunt trataţi în Filipopol şi prin alte localităţi rumeliote cu cea mai mare blândeţe. Voluntarii ruşi vin în mase încoace.

Belgrad. — La ultima revistă a trupelor la Topcider-Bido de către regele Milan, studenţii chemaţi pentru esercitarea cu armele au făcut demonstraţiuni contra Austro-Ungariei, pentru aceea că are de gând sĕ ocupe Bosnia şi Herzegovina. Un apel făcut în versuri, care e adresat către armată a găsit un mare resunet acì şi se colportează în mulţime de esemplare chiar şi prin interiorul ţĕrii. Fostul ministru Ristici a fost chiemat la Conac. Regele a vorbit cu dênsul mai mult timp de situaţiunea Sêrbiei şi atitudinea ei către peninsula balcanică.

Bucuresci. — Se scrie din Turnul-Severin, că generalul sêrb Catargi a trecut prin acel oraş, îndreptându-se spre Bucuresci. Generalul vine la Bucuresci cu o însărcinare din partea regelui Milan, ca sĕ se sfătuiască cu regele Carol asupra situaţiunei actuale, care acuma se consideră în Belgrad tocmai ca foarte gravă. Aceasta se probează şi prin alegerea persoanei, care a fost însărcinată cu o misiune foarte delicată.

In urma unei întrevorbiri ce a avut loc alaltăieri între regele Milan şi unchiul seu, şi care convorbire a durat până după meţul nopţii, unchiul regelui a dat ordin ca sĕ se pregătiască totul pentru plecare. El a şi plecat ieri dimineaţă. Dl general Catargi a sosit la Sinaia şi a avut o întrevedere cu regele Carol.

Atena. — Ministrul de marină a ordonat înarmarea tuturor navelor. Trupele care ţin garnisoana la Pelopones au primit echipamentul de campanie şi se vor îmbarca pentru fruntarie. Se crede că mai multe case grece vor avansa capitalurile, dacă aceasta va fi necesar, pentru mobilisarea totală a armatei. Se continuă cu ţinerea meetingurilor, unde se votează resoluţiunile, prin care se angagiază guvernul a lua o atitudine energică.

27 Septembre.

Constantinopole. — Se anunţă din Berlin „Agenţiei Havas": Principele Bismark, primind pe Said-Paşa în visită de concediu, a desaprobat foarte mult evenimentele din Rumelia şi a însărcinat pe Said-paşa sĕ afirme Sultanului, că Germania va întrebuinţa toate mijloacele pacinice, cari sunt în puterea sa pentru a menţine drepturile Porţei asupra Bulgariei şi Rumeliei.

ányoknak!) A tanuló szorgalmas — (Azaz: némely tanuló!); A gyermek beteg; depr. 7: A napok rövidek, az éjek hosszuak. A jó emberek mindig boldogok és kedvesek, — (Vajjon mindig boldogok-e?); Az utcák keskenyek. A szorgalmas leányok vigak. Az ablakok kicsinyek, az ajtók nagyok. Depr. 9: A kisebb fiú jobb mint a nagyobb — (Kérdés — ?) A kisebb lakások nem oly drágák mint a nagyok, de nem is oly egészségesek, mert vagy sötétek vagy nedvesek. — (Nem mindig!); A veréb kisebb mint *egy* lúd. — (Még pedig sokkal kisebb!) A tavasz szép, a nyár szebb, az ősz a legszebb — (Egyéni nézet); A fekete tinta legszebb — (Ki tudja? ki mit szeret, az a szép.); depr. 8: A ház nem mindig drágább mint *egy* szép kert, a nagy ház legdrágább; — (Hát mint két rút kert?); depr. 12: Tavaly Erdélyben földrengés volt. Van a kertben fris viz? Van, de a vizben békák vannak; depr. 14: Care e mai dester, croitorul sau păpucarul? Croitorul e mai dester; depr. 16; A székek magasak — (Hát még a házak?) Husvéttől pünkösdig 50 nap van — (Nem épen?); depr. 18: A templomban a negyedik lépcső a legutolsó; depr. 24: Erdeje tele van vad állatokkal. — (Kinek erdeje?) Az én keztyüm fekete, keztyűim mind feketék, mert a fehérek drágák — (Drága keztyüt pedig nem akar venni); depr. 25: Tegnap erdőmben voltam, fenyőfáim gyönyörűek és szénám igen száraz, pedig tavasszal sok eső volt; depr. 26: Mărul teu e mai dulce de cât al meu, fênul teu însĕ nu e mai uscat de cât al meu; depr. 21: Ki az a férfiu? Az a férfiu Pál gazda, tegnap a kert ben volt, ma a pincében lesz; depr. 22: Ezen lakásban a zárak és ablakok roszak, télen nagyon hideg lehet ott. (Ott?) Depr. 20: A magyar betűk olyanok mint a román betűk. (Kevés különbséggel.) Cred, că dnii autori vor înţelege, că ar fi făcut mai bine, a recunoasce greşelile publicate de mine, şi a nu me provoca, sĕ le dau acest rĕspuns. Căci cu ocasiunea aceasta trebuie sĕ mai amintesc unele descoperiri făcute cu privire la lacunele aflătoare în gramatica de Crişan şi Putnoky, care mai înainte le-am trecut cu vederea şi anume:

Regula de pe pag. 50 sună astfel: „Înaintea verbelor stau adverbe. Adverbele (de mod) se formează din adjective prin adaugerea suficselor *n, an, en, on.* pr. tiszta (curat): tisztán, rövid (scurt): röviden, nagy (mare): nagyon." Cum se vede, despre suf. formative: l, ul, ül, nu se amintesce nimic; aceasta e o lacună însemnată, căci studintele privat va forma şi dela adiectivele: rút, román, német, francia, ügyetlen etc, adverbe cu -n, -an, -en, -on, pr. rútan, románan, németen, francián, ügyetlenen, boldogan etc. Bine ar suna oare acestea?

O altă scădere a cărţei numite este, că în multe deprinderi ocură numai sporadic propoşiţiunile referitoare la formele aflătoare la capul deprinderei respective; aşa aflăm de es. în deprinderea 102, care tractează despre perfectul optativului (vártam sau kértem volna etc.), ţicerea cunoscută: „Egy hires görög csak kőszobortól szokott kérni, hagy adjon neki valamit és ha az emberek kérdezék, miért kér kőszobortól, azt mondta: korán akarok hozzászokni, hogy semmit se kapjak; mert az emberek még keményebb szivüek, mint a kőszobor." Se înţelege, că dnii autori au indus aceasta ţicere lungă numai din causă, că fără de ea deprinderea ar fi prea scurtă; aceea şi dênşii o vor recunoasce, că aceasta aici nu e la locul seu. Dar ce se facă, dacă nu află ţiceri pentru perfectul optativului?

Propoşiţiunile sunt cea mai mare parte bagatele şi arată o asociaţiune de idei foarte originară aşa de es. cetim în bucata coerentă. „A tehén" (depr. 40.): „A tehén lomha állat. És mégis a legszegényebb embernek is van legalább egy tehene. A tehén nem szép, de hasznos. Lehet a gyermek akármilyen szép, de ha nem jó és szorgalmas, nem lehet a szülèk-(nek) örömie." etc.

(Va urma.)

St.-Petersburg. — Toate puterile, cari au semnat tractatul dela Berlin au acceptat propunerea făcută de Rusia de a se întruni în conferinţă la Constantinopol.

Atena. — Regele a sosit. I s'a făcut o primire entusiastă. O mulţime imensă striga Trăiască Macedonia! Trăiască Creta! Trăiască Epirul! Trăiască Tracia! însoţindu'l până la Palat. Drapele macedoniene, epirote, cretene şi trace precedau cortegiul. Regele a apărut în balconul Palatului vorbind mulţimei, a ḑis că împrejurările actuale sunt cu totul escepţionale şi cer curagiu şi prudenţă; că mari sacrificii se vor cere ţĕrei; dar că patriotismul elenic va sci să le primiască bucuros; că poporul trebuie să aibă încredere în patriotismul Suveranului şi în înţelepciunea guvernului seu.

Aceste cuvinte din urmă ale regelui au pricinuit un viu entusiasm şi au fost urmate de un tunet de aplause.

28 Septembre.

Belgrad. — Se fac mari presiuni asupra Sêrbiei şi Greciei pentru ca să rĕmână liniscite şi să nu iese din limitele unei pacinice observaţii. Cu toate acestea spiritele sunt foarte alarmate atât în Sêrbia cât şi în Grecia şi va fi oare-care greutate a se stăpâni curentul popular, în cas când mişcarea s'ar întinde.

Constantinopol, *via Varna*. — Puterile insistă pe lângă Poarta ca Turcia să nu proceadă la o represiune armată în Rumelia, ideia unei conferinţe pare a fi părăsită cu totul în acest moment.

În cercurile bine informate se crede că conferinţa despre care vorbesc ḑiarele, se va reduce la o simplă întrunire oficioasă a ambasadorilor din Constantinopole, întrunire, cu care Poarta va avea să discute.

În tot casul, posiţiunea principelui Alecsandru al Bulgariei este foarte critică şi sorţii sei d'a fi depus cresc mereu; în cas când una din puteri ar cere depunerea sa, e mai mult ca probabil că aceasta se va şi face. Lucrul e cu atât mai posibil, cu cât depunerea sa ar echivala cu o satisfacţie adusă Turciei.

Varna. — Guvernul rusesc a reînoit ordinile sale, prin cari rechiamă pe toţi oficerii ruşi, cari servesc în armata bulgară.

Oficerii ruşi declară, că armata bulgară e foarte bine organisată; ei nu au nici o îndoială că se va purta bine.

Agenţii bulgari proced cu cea mai mare asprime la facerea rechisiţiunilor; în unele districte s'au luat toate carele pentru a fi duse peste Balcani. Armata bulgară e în mare parte înarmată cu pusci Martiny; aceste pusci au fost luate de generalul Skobeleff dela turci; cu dênsele înarmase faimoasa lui divisiune a XVI, apoi le-a dăruit bulgarilor.

* * *

În faţa acestor evenimente, pline de serioase griji sunt şi jurnalele de dincolo de Carpaţi. Eată ce scrie „Telegraphul“ în nrul seu de Marţi:

„Ţeara noastră aşa de vitejesce apărată în decurs de secole întregi devine din nou punctul cel mai politic şi cel mai strategic pentru acele state, care, pentru propriul lor viitor şi pentru propria lor esistenţă, trebuie să împedece ca Rusia, fie direct fie indirect să dobândească prin vasalii sei moscenirea Turciei, care îşi dă sufletul şi iese prin aceasta pentru mai multe secole din rolul de stat mare de pe continentul european.

În această stare de lucruri, României tocmai îi incumbă, am ḑis rêndul trecut, în jocurile alternative ale politicei europene, aceeaşi posiţiune ca şi Ţĕrilor de jos, care au fost un obiect atât de râvnit şi atât de îndărătnic apĕrat, pe timpul marelor resbele continentale din secolul al XVIII-lea.

Înţelepciunea politică şi circumspecţiunea bărbaţilor nostri de stat sunt singure apte aḑi a duce ţeara, printre stâncele cestiunei orientale, spre limanul dorinţelor poporului român, care este precum a fost totdeauna de a fi un popor muncitor şi iubitor de pace, de ordine.

Cestiunea bulgară, greacă sau sêrbă pot probabil să se sbată între dênsele şi în urma unui proces furtunos de desvoltare, să ajungă la un resultat satisfăcĕtor fără ca prin aceasta să fie turburată pacea europeană. Dar dacă amicii unei Bulgarii mari vor pune în joc charta României, atunci va venì pe tapet şi marea cestiune a unui resbel european.

Timpul este scoala învĕţămintelor celor mai bune pentru popoare; să nu uite prin urmare naţiunile, atât cele mici ca Bulgaria, precum şi cele mari ca Rusia, a ţinè seamă de istoria trecutului lor, de rolul însemnat ce acesta din urmă 'l are în concertul european şi de rĕspunderea ce poate se aibă în viitor, faţă cu mersul progresului şi al civilisaţiunei, faţă cu aspiraţiunile popoarĕlor.

Mai cu seamă sfătuim pe vecinii nostri bulgari a fi înţelepţi, a fi cu băgare de seamă, pentru ca prin nisce fapte necumpĕnite injuste şi întemeiate pe lipsa complectă de cunoscinţe istorice şi etnografice, sĕ nu aţiţe cum-va în contra lor ura legitimă a acelor, cari le-au fost pururea amici desinteresaţi.

Frnmos şi mare este aspectul unui popor entusiasmat de a se libera de sub jugul strĕin, dar în secolul nostru, materialistul nu entusiastul învinge şi judecata sănĕtoasă întrece avêntul cât de mare al inimei entusiaste.“

Varietăţi.

(Concert). De câte-va ḑile se află aici în Sibiiu dl *Nae Racovean*, din Bucuresci, artist în vioară.

Domnul Racoveanu este din nascere orb. Dotat cu deosebit talent, s'a pus pe studiul musicei, şi arcul dênsului stoarce aḑi admiraţiunea oamenilor pricepĕtori de artă.

În drumul seu spre Viena domnul Racoveanu s'a oprit aici spre a arangia un concert.

Concertul se va ţinea Duminecă seara în sala dela „Împĕratul Romanilor“ cu sucursul dşoarei pianiste Bender din Viena şi a cunoscutului nostru bassist dl Is. Popa.

Atragem deocamdată atenţia publicului român din Sibiiu, cărui îi incumbă în prima linie datorinţa, de a sprijinì un tiner capacitat, care pe lângă talentul seu estraordinar, are deosebitul merit de a fi român.

* Societatea de lectură a tinerimei române din Budapesta „Petru Maior“ s'a constituit în şedinţa generală din 20 Septembre st. n. în modul următoriu:

Preşedinte: Ioan Suciu, Dr. în drept.
Vice-preşedinte: Sept. Sev. Bocşianu stud. jur.
Secretariu: Ars. Vlaicu, lic. în sciin. com.
Cassariu: George Şandor, stud. jur.
Controlor: Petru Cornean, stud. jur.
Bibliotecariu: George Cap, stud. jur.
Notariu: Iacob Parneu, stud. jur.

Redactor al foaiei societăţii: G. Bogdan, stud. philos. Colaboratori: Ars. Vlaicu şi Petru Cornean. în com. literară sunt: Vlaicu, Bocşian, Cornean, Goldiş, Bilaşco şi Ivan.

Preşedinte: *Ioan Suciu.* Secretariu: *Ars. Vlaicu.*

* (Arestarea lui Gavril-paşa). „Times“ publică următoarele amĕnunte în privinţa arestării lui Gavril-paşa: „Guvernatorele dejunase tocmai şi sună să vie feciorul ca să strângă masa. Dar în locul feciorului se presintă colonelul Sedlovici cu şase soldaţi şi dechiară guvernatorului, că este prinsonierul seu. Gavril paşa sări în sus şi se uită pe fereastă în grădină, care era plină de soldaţi. Atunci se întoarse către colonelul Sedlovici şi-i ḑise:

— „Faptul me surprinde, dar trebuie să-ţi dau un protest în scris.“

Colonelul rĕspunse, că cu părere de rĕu nu poate primì nici un protest şi conduse pe Gavril-paşa la închisoare. După aceea toată miliţia se adună înaintea palatului guvernatorelui şi d Stransky cetì proclamaţiunea guvernului provisoriu, prin care se îndemna puterea armată să recunoască pe principele Alecsandru.

* (Din obiceiurile carolinenilor.) Dintro monografiă asupra insulelor caroline de cari se vorbesce atât de mult de un timp încoace, estragem următoarele date privitoare la obiceiurile locuitorilor lor. Poligamia este permisă şi tamolul sau şeful unei insule e cu atât mai bine vĕḑut, cu cât are mai multe neveste. Acela din Yap, unul din cele mai populate teritorii, are nici mai mult nici mai puţin decât nouĕ neveste. Dacă o femeie măritată e necredincioasă, amantul trebuie să dea ca reparaţiune bărbatului un dar de valoare. Dacă darul nu e plăcut, femeia părăsesce domiciliul conjugal. O vĕduvă cu copii se poate mărita cu fratele bărbatului. Morţii sunt aruncaţi în mare, unde aceasta e mai furioasă. Sunt însă şi cadavre care se păstrează pentru a fi onorate. Atunci ele sunt puse în sicriuri, cari rĕmân în casă. Se fac bolţi de peatră, în cari se depun morţii, în aceste bolţi se pun şi de ale mâncărei pentru hrana morţilor. Inainte de despărţirea cea vecinică, se acopere cadavrul cu un praf galben: strigăte plânsete; sunt oameni cari în semn de doliu, îşi taie pĕrul şi barba ceea-ce la ei e un semn de nobleţă. O femeie a bărbatului pronunţă cu voce tare discursul funebru; ea înşiră virtuţile şi calităţile rĕposatului; ea laudă frumuseţea corpului seu, nobleţa rasei sale, agerimea sa la danţ, norocul seu la pescuit şi valoarea sa în lupte. Trista ceremonie se sfêrşesce printr'un ospĕţ îmbelşugat, în cât este oprit conmesenilor a mai mânca două ḑile. Jocurile şi plăcerile lor se mărginesc în danţ, în înotat mănuirea lancei şi a praştiei. Indigenii se îmbăiază de trei ori pe ḑi: la răsăritul soarelui, la ameaḑi şi la sfinţit. Bărbaţii şi femeile îşi fac separat băile şi nu sunt nici odată cu totul goli. Ei n'au instrumente de musică. Când dănţuiesc bărbaţii, ceea ce ei fac în mod poetic la lumina lunei, voci de femei le servă de orchestră. Ei îşi agită în cadenţă capetele, braţele mânile şi picioarele, dar nici odată nu trec măcar cu o linie de locul în care s'au aşeḑat la începutul balului. Mişcările lor sunt graţioase; ei îşi împodobesc capetele cu flori, cu pene, cu plante mirositoare; urechile, braţele, degetele cele mari dela picioare, până şi gambele sunt împodobite cu inele frumos împletite. Şeful satului are obiceiul de a recompensa pe danţuitorul cel mai uşor, dându-i câte o bucată de stofă, sau alte obiecte. În timp când bărbaţii însuraţi joacă, femeile aşeḑate pe pământ îşi balanseaḑă corpul, însoţindu-şi mişcările cu un cântec dulce şi monoton,

* (Cremaţiunea in Italia.) Estragem următoarele dintr'o corespondenţă pe care „Voltaire“ o primesce din Roma, cu data de 15 Septembre: „Causa cremaţiunei a reportat eri un triumf, la care nimeni nu se aştepta. Cadavrul dlui Ebhard, corespondent al „Gazetei Coloniei,“ a fost ars conform dispositiunilor lăsate de acest jurnalist. Faptul ne-a surprins cu atât mai mult, cu cât nici odată acest publicist n'a profesat idei escentrice şi părea foarte legat de tradiţiunile şi de ideile burgheze.

„Operaţiunea a reuşit perfect de bine, cu toate că cuptorul cremator din Roma lasă mult de dorit din punctul de vedere sciinţific şi este construit după nisce date cu totul primitive. După două oare, cadavrul era pe deplin carbonizat, şi din acest scriitor activ şi inteligent, al cărui zel a importunat de multeori pe oamenii din Consulta, nu mai remăsese de cât un pumn de cenuşe.

„Cremaţiunea cadavrului lui Ebhardt este a şepte-ḑeci-şi-cincea care s'a sĕvêrşit în cuptorul din Roma. La Turin şi Milan doctrina arderei s'a popularisat mai mult de cât în Roma.“

* (Lupta între două mame pentru un copil.) O scenă ca şi aceea a celor două mame din 'naintea lui Solomon, cu oarecare diferinţă s'a întêmplat ḑilele acestea aici la Ploiesci, scrie „Democratul.“

Mercuri dimineaţa, către oara 9 pe strada Virtuţei, în faţa caselor numite „La Floarea de aur,“ locuitorii de aci şi din prejur, au fost mişcaţi şi eşiţi pe la ferestre de lupta sgomotoasă şi de ţipetele sfâşietoare de: mamă, mamă! ce scotea un copil ca de 4 ani, bine făcut la faţă, cu capul gol, cu pĕrul gălbui şi cu un mare covrig ce ţinea în mână, aflat în braţele uneia din femei şi de care copil trăgea fie-care în parte, discutându şi dreptul de maternitate: una pentru ca să-l ţie şi alta pentru ca să-l ia, pretinḑênd în strigătele şi îmbrâncelele ce şi dau necontenit una alteia, şi trăgênd fie-care de copil: una că este al seu fiind-că 'l a născut şi alta că este al seu fiind-că 'l a crescut de mic, ca fiind luat de suflet. Şi cum se vede, mama cea adevĕrată îl furase dela cea adoptivă, iar aceasta făcuse acelaş lucru în dimineaţa acelei ḑile şi fusese luată în goană, ca şi o leoaică pentru puiul ei şi ajunse aci în strada citată. În fine lucrul s'a terminat astfel, că sărind unul din bărbaţii caselor vecine, a ajutat pe mama cea adevĕrată a-şi lua copilul, care a plecat cu el în braţe pe strada de alături

Tabloul era mai sfâşiător, decât acela dinaintea judecăţii lui Solomon, căci acolo, era un călău care să taie în două pe copilul de prigonire, când aci 'i se rupea oasele în două de către însă-şi mamele lui.

Mai ḑică-se de cine-va, că mamele române nu 'şi pun sufletul şi capul pentru amoarea ce au de copii lor, fie născuţi sau adoptivi!

* (Bibliografic.) „*Dicţionar germano-român*“ de Theochar Alexi, va apărea în decursul anului 1886.

Asta va fi o a doua ediţiune cu totul prelucrată a dicţionariului aceluiaşi autor, ediţiunea primă fiind de vr'o câţi va ani deja de tot epuisată.

De oare-ce actualmente nu se află prin librării nici un alt dicţionariu germano-român, acest op va împlinì o lacună foarte resimţită.

Autorul a completat dicţionariul seu cât s'a putut mai bine, avênd în vedere mai cu seamă elementul practic.

Toţi câţi se vor folosì de acest op, vor fi satisfăcuţi de el

Loterie.

Mercuri în 30 Septembre 1885.

Sibiiu: **29 3 75 43 69**

[1156] **CONCURS.** 2—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binţinţi, cu salariu anual 200 v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Orĕştioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne necesare.

4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

5. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele de lipsă.

6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase.

7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

8. Mărtineşti cu filia Turmaş, salariu 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare păn' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii (Szászváros.)

Orĕştie, 5 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preţ de 50 fl v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Haţeg până la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.

În conţelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [1147] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Petroşeni în protopresbiteratul Haţegului se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la *16 Septembre* st. v. a. c.

Emolumentele sunt 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scoala şi cuartir liber.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne cererile concursuali instruite conform prescriselor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 17 August 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 146. [1150] 3—3

CONCURS.

Pe basa Statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Avrigului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului în comuna Avrig, după ce va devenì una din parochii vacantă, cari acum sunt ocupate.

Emolumentele împreunate cu acest post ppresbiteral sunt:

a) venitele ordinari ppresbiterali, cari stau din ajutoriul din fondurile archidiecesane şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununiă, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a III din Avrig, după devenirea ei în vacanţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc şi scolar în special aceia, cari după o pregătire celpuţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul riguros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vreun institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii hirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

In mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Român," aiăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua naşterei) studiile pregătitoare, afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora); esamenul de maturitate, doctorat şi altele; studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora) şi esamenul de cualificaţiune; serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolar, (timpul, locul şi categoria acelora) în fine cunoscin'a limbelor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sunt a se întări cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum: carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualmente toate altfel de recomandări.

Dat din şedinţa comitetului protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ţinută în Avrig la 17 Iuliu 1885.

Preşedinte: Notariu:

Ioan Cândea, Ioachim Băcillă Chimuţ.
adm protopr.

Nr. 166. [1157] 2—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român."

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, împreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . .	30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu .	4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face .	250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . .	100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr.	8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă	65 fl. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale	50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci	3 fl. 20 cr.
Suma	510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la această staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 442. [1148] 3—3

CONCURS.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale dto 27 Septembre 1884 Nr. 4758 pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comuna Dârste în protopresbiteratul I al Braşovului, se escrie concurs cu terminul până la *30 Septembre* a. c.

I. Emolumentele impreunate cu postul de adjunct în clasa I sunt:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) din venitul bisericei . .	32 fl.
c) Venitul ½ din grădina scoalei	8 fl.
d) în naturalii	10 fl.
Summa	200 fl.

II. Venitul învĕţătoriului în clasa a doua este:

a) din budgetul scoalei .	150 fl.
b) Venitul ½ din venitul parochial, sau competinţa de capelan parochial, care face.	150 fl.
Summa	300 fl.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se aşterne subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dârste în 7 Iuliu 1885.

Comitetul parochial, cu scirea mea:

Ioan Petric,
protopresb. ca adm. şi inspector.

Nr. 244. [1141] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. Unguraş şi Păuşa, protopresbiteratul Unguraşului, prin aceasta se escrie concurs prelângă următoarele emolumente:

I. Unguraş, cu salariu 80 fl. v. a., 40 vici de cucuruz cu grăunţele, vică veche din 20 cupe.

2 stângini de lemne grădina scoalei de ¼ jugĕr şi cuartir în edificiul scoalei.

II. Păuşa, cu salariu de 80 fl. v. a., 40 vici cucuruz cu vica veche grădina scoalei de ¼ jugĕr şi 1½ stângini de lemne şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au de aşi subşterne rugările instruite în sensul statutului organic la subscrisul oficiu protopresbiteral cu posta ultimă Hidalmás în *30 de ḑile* dela I-ma publicare a concursului, înţelegêndu-se de sine că reflectanţii trebuiesc a fi provĕḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi din limba maghiară.

Fizeş-Sânpetru 14 August 1885.

Cu conţelegerea comitetelor parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 913. [1139] 3—3

Innoire de concurs.

Neconcurênd nici un individ cualificat la posturile învĕţătoresci dela scoalele din 1. Guşteriţa, 2. Loamneş, 3. Mândra, 4. Roşia, 5. Ruşi, 6. Şelimber, 7. Veseud, 8. Vurpĕr, pentru cari s'a publicat concurs în „Telegr. Rom." Nr. 79 seqq. prin aceasta se publică de nou concurs pentru ocuparea numitelor posturi cu termin până în *20 Septembre* a. c., rĕmânênd salariile şi condiţiunile cele cuprinse în citatul concurs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 14 August 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 139. [1146] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Oraş-Alba-Iulia se escrie concurs cu terminul până la *15 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt 300 fl. solvinḑi anticipative pe lună, cuartir liber şi lemne suficiente, atât pentru învĕţătoriu cât şi pentru scoală.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare sĕ se adreseze oficiului protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia 1 Septembre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

Nr. 513. [1154] 2—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că spre a se pertracta asupra susţinerei sau nesusţinerei în valoare a decisiúnei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privinţa segregărei comunei Paloş, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineaţa la 9 oare** la faţa locului în Paloş. La aceasta se citează toţi proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca şi învoiţi cu sistarea segregărei, şi că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres. **Tatar,** notar.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100. Sibiiu, Sâmbătă 21 Septembre (3 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibii u, 20 Septembre 1885.

Sĕ nu se creadă, că din predilecțiune zăbovim ceva mai mult la congresul național sêrbesc din Carloviț. Desastrele altora nici odată nu ne-au causat plăceri, căci noi în special strîmtorarea bisericei sêrbesci o regretăm din toată inima.

Se face adecă — după a noastră părere — o adevĕrată caricatură din autonomia bisericei surori, și această împregiurare ajunge, ca fiecare român ortodocs sĕ imbrace haine de doliu, căci dacă cu autonomia bisericei sêrbesci se urmează, după cum se urmează, din motive politice și contra clarei dispositiuni a legei sancționate, atunci din capul locului putem sci, că la noi libertățile garantate prin lege, dacă se mai consideră, apoi ele nu se consideră din respect cătră lege, ci tot din considerațiuni politice, după cum tot considerațiile politice sunt motorul în nerespectarea altora.

Ajunși odată de a fi în curat cu asemenea stare de lucruri, ușor ne putem esplica situația ce ni se prescrie prin situațiile politice dela noi.

Sĕ vedem ce se întêmplă numai în biserica sêrbească.

Se fac pregătirile pentru deschiderea congresului.

Deputații sunt adunați, congresul se deschide cu o cuvêntare din partea patriarchului.

Este vorba sĕ se treacă la programa desbaterilor.

Se alege o comisiune, care e chemată a statori această programă. Comisia lucră *optima fide*, că biserica e autonomă, prin urmare e singură chemată a dispune de soartea sa între marginele legei sancționate.

Vine comisariul guvernului și luând la revisie programa lucrărilor, ḑice: punctul cutare și cutare nu va forma obiect de discusie în congres și aceasta din cutare și cutare considerație. Veți avea deci a ve mărginì numai la ceea ce ve mai las eu fără a trage dungă, și și aceasta numai atunci, dacă-i veți da soluția cutare, sau cutare, altcum voi dispune ca fiecare sĕ meargă la ale sale.

Pe scurt: autonomia bisericei e redusă la adevĕrată caricatură, și aceasta din considerațiuni, pentru a căror justificare s'a inventat noțiunea nedefiniată încă, însĕ de toți simțită pas de pas în toate afacerile noastre naționale și bisericesci.

S'a păstrat forma în cestiunea autonomiei bisericesci.

Biserica a dispus pregătirile de lipsă. Credinciosii bisericei sêrbe împărțiți în cercuri electorale au ales deputați.

S'a făcut mult alai cu aceste alegeri, s'a alarmat lumea întreagă, tot numai pentru glorificarea formei. S'au făcut spese enorme, s'au întrunit deputații cu credenționale și când vine vorba la esența lucrului, atunci se trezesc deputații cu censura modernă, care întru nimica nu este inferioară celei din timpurile obscurantismului.

Ni se va pune pumnul în gură sub cuvêntul „r e s o n d e s t a t,“ și noi vom tăcea.

Sĕ se scie însĕ, că popoarele subjugate 'și storc curagiu din succesele altora, succese, la cari sute de ani de suferințe i-au condus.

Așa vor face și cei asupriți prin censura de ași, și aceasta o vor face privind la frații lor de sub tirănia de odinioară a ianicerilor turci cum cântă ași imnuri triumfale sub falnica lucire a soarelui libertății.

Aceste considerațiuni generale fie scusate și justificate prin cuvêntarea comisariului guvernial din congresul sêrbesc, cuvêntare, prin care a inaugurat programa de acțiune a congresului.

Eată cuvêntarea:

Mărit congres! La începutul lucrărilor din inimă ve salut domnilor, ca pre o corporațiune constituită. Programa lucrărilor, care tocmai ve asceaptă, este bogată și ca cantitate și ca volum, cu toate că din programa făcută de comisia congresuală s'au șters două obiecte cu preaînalta încuviințare a Maiestății Sale ces. reg. apostolice.

A trebuit adecă ștearsă ordinațiunea Escelenției Sale domnului ministru de culte și instrucțiune publică dto 18 Decembre 1879 Nr. 1434, prin care s'a adus la cunoscința congresului preaînalta absolvare a patriarchului Procopiu Ivacicovici dela conducerea archidiecesei din Carloviț și a metropoliei sêrbesci întêmplată la cererea propriă prin preaînalta resoluțiune a Maiestății Sale ces. reg. apost. din 11 Decembre 1879 și preaînalta denumire de administrator al archidiecesei și a patriarchatului a episcopului de Baciu: German Anghelici. Fiindcă în urma morței patriarchului Procopiu Ivacicovici s'a convocat la 27 Novembre 1881 congres pentru alegerea de patriarch și în ședința dela 20 Ianuariu 1882 s'a publicat sĕrbătoresce denumirea de patriarch a lui German Anghelici, ordinațiunea mai sus atinsă a încetat de a fi obiect de discusiune, de aceea ea n'a fost admisă în programă, cu atât mai vêrtos, căci nu se poate permite ca dreptul nedisputaver al coroanei, privitor la denumirea administratorelui archiepiscopesc, nici chiar per tangentem sĕ poată forma obiect de discusie.

A trebuit delăturat mai departe proiectul despre pensionarea învĕțătorilor poporali gr. or. sêrbi. Obiectul acesta nu se poate pertracta pentru cuvêntul, că după §§. 31 și 32 ai articolului de lege XXXII din 1875, nu se poate permite înființarea de fonduri de pensiune nouĕ sau modificarea celor esistente conform dispositiunilor acestei legi.

După cum am atins, multe și importante obiecte așteaptă înțeleaptă resolvire din partea Măritului Congres.

Cu ocasiunea facerei regulamentului privitoriu la alegerea de patriarch gr. or. sêrbesc, se deschide congresului ocasiunea de a formula în mod nedisputaver și neîndoielnic drepturile, cari compet congresului, rĕmâind intactă preaînalta influență a coroanei; se dă ocasiune, ca congresul în mai departea organisare a bisericei sêrbe prin deslegarea cu tact a mai multor cestiuni, prin regularea instrucțiunei publice conform spiritului timpului, și prin lămurirea referințelor financiare, sĕ facă bisericei și credincioșilor folositoare serviții.

Cu privire la mulțimea și feliurimea materialului de lucru aflu cu cale, și recomând congresului alegerea unei, sau a mai multor comisiuni, care spre a merge lucrul mai iute și mai cu sporiu, vor avea a prelucra acest material.

În urmă am firma speranță, că Măritul congres își va împlini chemarea în armoniă frățească și activitate serioasă, avênd înaintea ochilor dreptatea, ecuitatea și binele bisericei, aducênd totdeuna în consonanță lucrările DVoastre cu interesele statului, după cum pretinde dela DVoastre domnilor, ca representanți ai supușilor sêrbi gr. or. de sub coroana Ungariei, Maiestatea Sa ces. reg. apostolică în îngrigirea față cu această instituțiune representativă.

FOIȚA.

(Incheiere.)

Ca sĕ nu creadă domnii reflectanți, cumcă eu conclud dela un singur cas, că interpuncțiunea în cartea lor e defectuoasă, me aflu îndemnat a mai indica încă unele prop., care vor dovedì adevĕrul afirmărei mele ḑic: u n e l e, căci dacă le-ași scrie toate, ar trebuì sĕ scriu aproape cartea întreagă. În deprinderea a 28-a ocură prop. „A te kerted kicsiny, kisebb mint a grófé, de szép; mert mindig tiszta; a te kerted mellett egy nagy tó is van, az enyém mellett csak árok van és ez az árok tele van békával. Házaink alacsonyabbak mint tieitek, de a tieitek nem oly drágák mint a mieink, a kő és a mész itt nagyon drága.“ Ear în depr. 29: „Fratele a fost soldat, acum e neguțĕtor în Viena, bolta o are în strada cea mai frecuentată, biserica noastră e lângă bolta lui.“ Au doară e ccrectă interpuncțiunea în prop. următoare: „George așteaptă vreme bună, dacă va fi mâne vreme bună, nu rĕmânem acasă.“ (depr. 46). „Neked nincs fekete ruhád, mert szegény vagy; a tarka ruhák is szépek, neki is csak tarka ruhája van.“ (depr. 35). „Unele animale au patru picioare, pescele n'are picioare, tu n'ai aripi, eu n'am comori, nici el n'are comori, are însĕ copii buni“ (depr. 38). „Most nics jövedelme, tiz évvel ez elött a leggazdagabb ember volt megyénkben, nem sajnálatra méltó; a ki nem tud bánni a vagyonnal, az nem érdemel jobb sorsot.“ (depr. 54). „A „Szent István“ rendet Mária Terézia alapitotta 1864 — dik évben május 5-kén; Károly király 1877-ben május 10-kén alapitotta a „România csillaga“ rendet; „korona rendet“ pedig, melynek jelszava „prin noi înșine“ 1881-dik évben alapitotta.“ (depr 68.) „Am fert fasole și carne, ea n'a fert, căci n'a avut lemne.“ (depr. 66.) „Egy asztalos lakott mellettünk, sok deszkája volt és mindig féltünk hogy tüz üt ki műhelyében; most egy szabó lakik és márciusban egy pék fog mellénk költözni.“ (depr. 75). Cum pot sta ḑicerile: „Erdély ország, Magyarország királyság“ (depr. 1) ca prop. coordinate? Au doară regatul nu e țara? Cine a cetit numai reflecsiunele dlor Crișan și Putnoky, va crede că recensiunea mea binevoitoare, e plină de nedreptăți și rĕutăți. Așa de es. dênșii îmi împută maniera curioasă, de a conclude dela modul scrierei fonetice a cuvintelor: auḑ, vĕḑ, (despre „prânz etc.“ nu am făcut amintire!), cu z, că s'ar afla o mulțime de erori ortografice și mi se aruncă că, eu confund substantivele resp. cu verbele: vĕd aud. Această e eară o apucătură, căci eu am indus mai multe erori ortografice din partea maghiară așa, de es. neconsecuența la scrierea cuvintelor cu litere mari etc. și nu am ḑis, că erorile ortografice s'ar afla tocmai în partea română, cu toate că ași fi putut observa, cumcă ar fi mai corectă scrierea unor cuvinte după etimologiă cu: 'ți, așa de es. credințios, stricățios, în loc de credincios, stricăcios etc. cum ocură în cartea numită.

Mai departe observ, că în ḑicerea: „A Vezuv 79—ben Krisztus után augusztus 24-kén Herkulanum és Pompéji városokat eltemette“ (depr. 68) topica nu e corectă. Prop. „Báró Iósika Miklós atyja halála után több idöt töltött kocsin, lovon, mint otthon“ (depr. 75) fără suf. -nak, sau virgulă, are înțĕles îndoielnic. În prop. „Nincs (nekem) egy könyvem ott a pad alatt? nincs, a szolgánál három könyved van, mind a három az iskolában a pad alatt volt“ (depr. 41); „Hányadszor volt ön most háboruban? harmadszor először voltam Poroszországban, másodszor Boszniában és utoljára Olaszországban“ și „Hányan voltak pénteken iskolában? kevesen, mert“ etc. (depr. 2) aflăm erori ortogr. În depr. 61 aflăm cuvêntul: ahhoz; acesta se scrie numai cu un h: ahoz; Pe pagina 91 se află cuvêntul: gyerek în loc de: gyermek. În depr. 91 cetim: „Mikor még iskolában jártam, atyádnak e városban sok háza volt vala.“ N'ar fi oare mai bine ḑis așa: Mikor még iskolába jártam?

La eratele de tipar mai adaug acestea: lakós (depr. 35) nemelég (dpr. 28). juhakat (depr. 61) âmblă (depr. 69).

Cronica evenimentelor din Balcani.

29 Septembre.

Paris. — Nici o putere n'a formulat încă părerea sa în cestiunea Rumeliei. „Le Temps“ crede, că ambasadorii acreditați pe lângă Sublima Poartă, se vor întruni în conferență preste 3 ḑile.

Vidin. — În apropierea orașului se ivesc bande de emigrați sêrbi sub conducerea lui Peco Pavlovici și a lui Pașici; ele sunt gata să invadeze în Sêrbia.

Belgrad. — Scupcina, va fi deschisă Joi cu un discurs, în care se va atrage atențiunea asupra relațiunilor din Sêrbia-veche și Macedonia și asupra trebuinței de a se asigura teritoriul dincolo și dincoace de fruntarii. Scupcina va vota un credit de rĕsboi, va da dictatura regelui și apoi va reîntra în vacanțe.

Sofia. — Prin cercurile diplomatice de acì domnesce părerea, că unirea Bulgariei cu Rumelia orientală nu este un lucru nou. Pe când isbucnise conflictul dintre Englitera și Rusia pentru Afganistan, Rusia nu scia absolut nimica sigur despre atitudinea Turciei; unirea a fost plănuită din partea Rusiei, ca Poarta să fie silită la cedare. Cum trecu conflictul afgan, ear s'a renunțat la plan cu toate acestea însĕ șoviniștii bulgari nu mai voiau să renunțe. Chiar câteva conflicte au avut loc între Karaveloff și representantul rusesc. Principele Alecsandru a jucat la ultima surprindere un rol pasiv, căci dacă s'ar fi opus, ar fi fost detronat.

Constantinopol. — Noul cabinet turc stăruiesce ca puterile semnatare ale tractatului dela Berlin să lucreze mai repede.

Sofia. — Karaveloff a plecat ieri la Filipopol, unde 'l așteaptă principele Alecsandru, pentru a lucra împreună la organisarea voluntarilor. Voluntarii sosesc mereu în mase din Rusia și dela nordul principatului. Astăḑi au sosit dela Rusciuc trecênd spre Rumelia 300 de voluntari ruși. Arnăuții capĕtă ajutoare mari. După informațiuni positive, bulgarii dispun, afară de corpurile de voluntari, de o armată regulată și de miliții de 160,000 oameni. Dintre aceștia 20,000 sunt dați de Rumelia. Între Filipopol și Sofia este o mișcare estraordinar de activă. Pe drumul de fer între Tatar-Bazargic și Filipopol s'au suspendat transporturile de călători și mărfuri. Toate trenurile sunt puse la dispositia transporturilor de oameni și material de rĕsboi. Gavril-pașa Crestovici, vechiul guvernator al Rumeliei, se află acì în Sofia sub o pază foarte puțin strașnică. Primul ministru, d. Karaveloff, s'a dus să visiteze pe fostul guvernator rumeliot. Se ḑice că lui Crestovici se datorește mult causa unirii, și că toată captivitatea lui nu ar fi de cât o comedie.

Filipopol. — De când principele Alecsandru s'a încredințat, că mișcarea bulgară n'a fost primită cu multă bunăvoință de cătră puteri și mai cu samă de Rusia, el a dat ordinele cele mai severe, ca să se împedece orice agitare în Macedonia; ori ce persoană și-ar permite un act în favoarea unei rĕscoale în acea provincie, va fi predat imediat unui consiliu de rĕsboi. În acest scop s'a trimis și o cerculară tuturor autorităților civile și militare; li se ordonă să mențină ordinea publică și să eviteze ori-ce provocare la fruntarii.

Paris. — Ḑiariul „La République francaise“ crede că pacea continentului cere consfințirea faptelor ce s'au îndeplinit în Bulgaria, dar fără ca esistența chiar a sfărâmăturilor imperiului otoman din Europa, să fie puse în cestiune.

Londra — „Times“ și „Standard“ cred că Rusia stăruiesce să propuie depunerea principelui Alecsandru.

* * *

Reproducem în cele mai de jos voci din pressa europeană asupra situației din Balcani.

Cetim în „România:“

„Punctul de vedere optimist adoptat la început de publicul rusesc față cu evenimentele din Rumelia orientală, încep a face lor unor îngrijări, deși vage încă, dar netăgăduite. Aceste îngrijări se esplică prin convingerea ce se rĕspândesce din ce în ce mai mult, că principele Alecsandru ar fi lucrat pe riscul și pericolul seu fără a lua părerea puterilor, nici chiar a aceleia căreia Bulgaria datoresce esistența sa. Cu toate acestea, lumea politică din Petersburg refuză a crede, că lovitura de stat ar fi fost efectuată numai din inițiativa unui partid bulgăresc, în capul căruia se află dnii Stoianoff, Nicolaieff și Karaveloff, câteși trei rusofobi cunoscuți. Se bănuiesce în cele din urmă evenimente influența unei mâni strĕine și anume a Angliei. Se crede că ministeriul Tory a voit să aprindă un incediu în Peninsula Balcanică pentru a paralisa astfel resultatele obținute la intrevederile de la Skiernievice și de la Kremsier și pentru a găsì aliații, ce până acì lordul Salisbury i-a căutat înzadar în Europa.

Ceea-ce este cu deosebire de temut e neințelegerea între puterile semnatare ale tractatului din Berlin; lovitura de stat de la Filipopol i-a apucat fără veste; o acțiune imediată pentru regularea afacerilor în Peninsula Balcanică pare urgentă. Greutatea este de a mantine mișcarea în marginile cele mai restrînse, date fiind pregătirile făcute de Sêrbia și de Grecia. Linia de purtare ce va adopta Turcia, inspiră îngrijări grave publicului rusesc. Nu s'ar putea contesta dreptul Turciei de a reprima cu armele insurecțiunea rumeliotă. Se scie prea bine, că Turcia o va face, dacă nu e reținută de o presiune colectivă și unanimă a puterilor, și toți își frământă capul pentru a găsì un arangiament, ce ar putea să mulțămească pe toată lumea.

„Național Zeitung,“ din Berlin spune, că spre a potolì mișcarea din Bulgaria, fără însĕ a isbi în demnitatea Porței, principele Alecsandru va fi numit guvernatore al Rumeliei Orientale. Această soluțiune nu va fi înse cu putință decât numai în casul, când nu se vor mai ivì și alte împregiurări, care sunt foarte de temut, de vreme ce scirile ce sosesc din Sêrbia și Macedonia sunt foarte îngrijitoare și de vreme ce panslavismul din Petersburg se arată foarte provocător.

Oficiosul „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ observă, că scirile despre mobilisarea sêrbă, greacă și muntenegrină au numai un caracter demonstrativ, de vreme ce puterile nu sunt câtuși de puțin dispuse, ca pentru hatîrul unei mari Bulgarii, să joace *va banque* cu pacea europeană; dacă Europa va refusa necurmat să se amestece, apoi nu poate să se întêmple nimic.

Raportul

comitetului însărcinat cu înființarea reuniunei române de agricultură.

Idea înființărei unei reuniuni agricole pentru românii din Transilvania și Ungaria este datorită necesității adênc simțite de a ocrotì interesele agriculturei noastre atât de înapoiate și a contribuì la propășirea economică a țĕranilor, acest stêlp al naționalității noastre. Pătrunși de această necesitate mai mulți dintre bărbații nostri, preocupați de binele și fericirea poporului s'au sfătuit împreună, mai întâi în cercuri private, și au primit îndatorirea a stăruì pentru înființarea unei reuniuni române agricole, a cărei binefaceri să se reverse asupra tuturor românilor din Transilvania și Ungaria.

Cu ocasiunea esposiției române din 1881, lucru natural, idea înființărei desamintitei Reuniuni s'a ventilat din nou și cu întețire. În 3 Sept. anul amintit s'a ținut cea dintâiă adunare în casina noastră din Sibiiu luând parte numĕroși bărbați distinși din Transilvania și Ungaria. După o scurtă discusiune adunarea a recunoscut în unanimitate trebuința înființării unei reuniuni agricole și a procedat la constituirea provisorică, alegênd de president pe Iosif Sterca Șuluț și de secretariu pe Demetriu Comșa. Membrii presenți s'au declarat, ca făcênd parte din reuniunea de înființat, ear redactarea definitivă și esoperarea provederei statutelor cu clausula ministerială de presentare — s'au încredințat unui comitet de 15 membri, anume:

Vincențiu Babeș. Dr. D. P. Barcian, Aureliu Brote, Eugeniu Brote, Demetriu Comșa, Parteniu Cosma, I. Florian, Ioan Hannia, George Pop, Stefan Pop, Nicolau Rusan, Iosif Sterca Șuluț, Dr. Absolon Todea, Anania Trombițaș și Visarion Roman.

În ședința din 24 Iunie 1882 comitetul a procedat mai întâi la constituire și s'au ales Iosif Sterca Șuluț de președinte, Vis. Roman de vicepreședinte și Dem. Comșa de secretariu. După o desbatere mai pe larg s'au statorit statutele însărcinându-se biroul cu traducerea lor în limba maghiară și apoi cu ascernerea la Înaltul Ministeriu în scopul provederei cu clausula de presentare. În 1 Mai 1883, statutele s'au presentat magistratului din loc cu rugarea a se subscerne Înaltului ministeriu.

În ședința din 24 Septembre 1883 s'a pus în desbatere rĕspunsul ministerial de următoriul cuprins:

„Proiectul de statute al reuniunei române de agricultură, ce se înființează pe teritoriul comitatului în Sibiiu, subscernut prin universitatea comitatensă din 8 Iuniu a. c sub Nrul 7026 la Domnul Ministru ung. reg. de interne, ear prin trênsul transpus aici pentru competentă resolvire, îl retrimit în 2 esemplare cu acel mandat, ca să esoperați în trênsul următoarele modificațiuni:

„1. Aflând de neapărată trebuință de considerațiuni economico-administrative, ca teritoriul reuniunei economice să coincidă cu teritoriul comitatului respectiv, statutele din cestiune numai în acel cas se vor putea aproba, de cumva se va enunția în trênsele, că sfera de activitate a reuniunei se estinde numai asupra teritoriului comitatului Sibiiu.

„2. Este de a se suscepe în statute hotărîrea ca pe reuniune, față de autorități și de a treia persoană, o representă președintele aceleia.

„3. Toate decisiunile, cari eventual s'ar lua în adunarea generală cu privire la modificarea statutelor, la desființarea reuniunei, și în acest cas la modul întrebuințărei averei ei, înainte de esecutare, sunt de a se subscerne la acest ministeriu.

„4. Este de a se suscepe în statute tecstul întreg al punctului IX. din suplementul normativului ministrului reg. de interne de dto 2 Mai 1875 Nr. 1508 pres.“

După o mai lungă desbatere, în care se constată neputința realisărei scopului ce se urmărește prin înființarea reuniunei intenționate, de cumva activitatea acesteia s'ar mărginì — conform îndrumărei ministeriale — la un singur comitat, comitetul a decis facerea unei representații bine motivate, în care înaltul ministeriu să se roage din nou a concede înființarea reuniunei noastre în dimensiunea proiectată; tot odată s'a decis, ca celelalte dispositii cuprinse în rescriptul ministerial, să se inducă întocmai, rĕmânênd ca statutele astfeliu completate să se reascearnă Înalt aceluiaș dimpreună cu representația ce s'a compus în tecstul ce urmează.

„Statutele reuniunei române de agricultură“ retrimise prin Înaltul ministeriu de interne în 25 August a. tr. pe calea universității comitatense subscrisului comitet spre întregire, ne luăm voie a le subscerne de nou cu aceea umilită încunoscințare, că comitetul dechiarând de ale sale punctele 2, 3 și 4 ale rescriptului, le au întrodus în tecstul statutelor.

„În ceeace privesce punctul prim al rescriptului, adecă acela, ca teritoriul reuniunei de agricultură să coincidă cu teritoriul comitatului, și că aprobarea statutelor e condiționată dela modificarea: ca sfera de activitate a reuniunei să se estindă numai asupra teritoriului comitatului Sibiiu — ne luăm voie a Ve împărtăși următoarele:

Dacă dnii autori nu vreau să facă distincțiune între: naponként (naponkint) și naponta, binevoiască a însĕmna în „dicționar“ și pe cest din urmă. Asemenea nu sunt însemnate nici cuvintele: kisérni (ocură în depr. 80), Beszterce (depr. 54) și ölelni (depr. 80). Cu privire la acest din urmă observ, că studintele îl va traduce: omoară, fiindcă în „dicționar“ află cuv. „öl (ök) meg-, omoară.“

Intrebuințarea imperfectului în celea mai multe prop. nu e întemeiată așa de es. „Hát ti keresétek már órám kulcsát? Keresők, kérem szépen, de nem találók“; „Még nem voltam Olaszországban, és mivel jó alkalmat kaptam vala, elutazám“ (depr. 99). „Az én öcsém két év elött többet tuda, mint mi most tudunk.“ În prop. „Épen a mezőn sétáltam, árnyékot keresék“ (depr. 97) ar suna mai bine cuv.: midőn în loc de: épen.

Cu privire la logica prop. îmi permit întrebarea: Cum se potrivesce ḑicerea foarte adevĕrată „a szegény embernek gyakran még kenyere sincs“ cu aceasta: „Városunkban a drágakövek nem ritkák, még a legszegényebb embernek is van egy kettő gyűrűjében“ (depr. 56)? Asemenea m'a surprins și prop. „Házi orvosunk azt mondja, hogy e kis gyermeknek holnap a láz ellen savanyú orvosságot ad“ (depr. 70), căci Eisenbartul acela e întru adevĕr un unicum. În depr. 89. cetim: „Ha az isten nekem jó egészséget adna, a gazdagságot nem kivánnám; életem igy semmit sem ér, ételem még az arany kanálból is keserű.“ Tehát rosz egészség is van?

Ḑis-am oare, că mie nu'mi convine „că cuvintele, ce sunt a se învĕța, nu sunt induse înaintea deprinderilor respective“? Nu am ḑis oare, că prin împregiurarea, că studintele are de a căuta cuvintele în „dicționar,“ numai i s'a îngreunat lucrul; aceasta e numai o perdere de timp, care se face totdeauna pe paguba deprinderei“?

Da! am ḑis și ḑic, fiindcă sunt convins, că aceasta e o perdere de timp fără scop. Nu cred, că pedagogii germani aproabă o astfel de îngreunare a lucrului, căci la din contră așì presupune, că aceștia sunt nisce pedagogi fără pracsă. Un pedagog cu pracsă trebuie să se nizuiască a înlesnì studintelui lucrul și nu a-'l îndemna, să-și peardă voia de a studia.

Observarea reflectanților, ca și când eu m'aș fi nevoit a deslucida numai partea defectuoasă a cărței lor, ear meritul cărței m'aș fi ferit a-'l atinge: trebuie să o reduc la valoarea ei. Cred că eu la urma recensiunei mele am reasumat și meritul cărței dlor. Dacă dênșilor acesta li se pare a fi prea puțin: it is all your own faults!

Sibiiu în 13 Septembre 1885.

Ioan Müller.

„Considerând, că țeara noastră este în prima linie țeară agricolă și că fundamentul economic al statului este agricultura, dar în privința producțiunei nu stăm încă pe nivoul celorlalte state europene, toți trebuie sĕ stăruim la desvoltarea agriculturei; este deci necesar, ca de o parte statul între marginile datoriei sale sĕ facă tot ce e posibil în interesul agriculturei și sĕ o provadă cu acelea instituțiuni și ameliorări, dela cari este condițională subsistința, ear de altă parte și însași reuniunea din inițiativa privată, sĕ încurageze progresul economic cu toate mijloacele posibile.

„Cele mai puternice mijloace ale inițiativei private însĕ sunt reuniunile. Cea mai sigură dovadă despre aceasta sunt numĕroasele reuniuni înființate în patria noastră și dintre acestea „Clubul economilor“ înființat numai în ḑilele acestea în capitală. Cu toate acestea multe avem de făcut pe acest teren. Anume: noi așa scim că reuniunile esistente represintă numai interesele proprietarilor mari și de mijloc, ear proprietatea mică, respective interesele clasei agricole se negligă.

„Conduși de această convicțiune, am crezut, că împlinim una din cele mai patriotice datorințe, când am inițiat înființarea reuniunei române din cestiune. Nu dubitam de loc, că deoarece românilor le lipsesc cu totul reuniunile de soiul acesta, vom fi sprijiniți din partea Înaltului guvern întru năzuința noastră de a suplini această lipsă arḑĕtoare.

„Cu atâta mai dureroasă ne-a fost însĕ surprinderea cășunată prin amintitul rescript ministerial, deoarece motivul invocat în acela, adecă punctul de vedere al administrațiunei publice, după părerea noastră nu se poate lua în considerare. Unicul motiv și punct de vedere poate fi însuși scopul, care se cuprinde în §. 1 al statutelor noastre adecă: Stăruința spre perfecționarea agriculturei în toate ramurile sale.

„Avantagele reuniunilor consistă în concentrarea mai multor puteri spre ajungerea unui scop, care nu se poate realisa prin puteri singuratice. Este evident deci, că cu cât sunt mai numĕroase reuniunile, cu atât mai ușor se poate ajunge însuși scopul.

„Restrîngerea în punctul prim al amintitului rescript ministerial atât este de imposibilă, încât dacă aceea se va susținea mai departe, întreprinderea intenționată se va zădărnici. Restrînsă reuniunea noastră la teritoriul unui comitat numai, nici când nu va fi în stare a și procura mijloacele enumĕrate în §. 3. al statutelor, mijloace, cari sunt de neapărată trebuință spre realisarea grelei și ponderoasei probleme cuprinse în §. 1. al statutelor. Cu atât mai puțin va fi în stare comitatul Sibiiului sĕ corĕspundă acestei chemări, deoare-ce o parte a acestui comitat fiind regiune muntuoasă nu se ocupă cu agricultura; ear locuitorii lui de naționalitate săsească aparțin așa numitei reuniuni: „*Siebenbürgisch-Sächsischer Landwirtschafts Verein.*“

„E lucru neesplicabil deci pentru ce sĕ nu se permită unei reuniuni a-și câștiga membrii și din ținuturile învecinate și a se estinde până unde își va afla elementele, de cari are trebuință pentru subsistința sa.

„Altor reuniuni analoage și anume reuniunei: „*Siebenbürgisch Sächsischer Landwirtschafts Verein*“ din loc, „*Erdélyi gazdasági egylet*“ din Cluș și „*Országos gazdasági egylet*“ din Budapesta li s'a permis aceasta.

„Tot de natura acestor reuniuni este reuniunea proiectată de noi, ceea ce altcum e și garantat prin § 26 al articl. de lege despre egala îndreptățire a naționalităților. Precum amintitele reuniuni au scopul de a propaga și desvolta sciințele agricole între agricultorii maghiari și sasi, așa și scopul reuniunei noastre nu e altul, decât a produce tot aceasta la agricultorii români. Prin urmare reuniunea noastră este de a se clasifica între reuniunile scientifice și astfeliu se deosebesce de cele înființate din punct de vedere administrativ spre scopuri economice comitatense.

„Reuniuni agricole comitatense pot esista precum în comitatul Sibiiului, așa și în celelalte comitate, preste cari se va estinde reuniunea proiectată de noi, ba reuniunea noastră le poate numai folosi acelora. Drept esemplu servesc în această privință reuniunile: „*Országos gazdasági egyesület*“ „*Erdélyi gazdasági egyesület*“ și „*Siebenbürgisch Sächsischer Lanäwirtschafts Verein*, a căror sferă de activitate încă se estinde asupra mai multor ținuturi și comitate.

„Drept aceea, alăturând statutele în 4 esemplare, ne luăm voie a ruga cu toată onoarea pre Înaltul Ministeriu de interne, ca luând în considerare toate acestea motive, sĕ binevoiască a și modifica hotărirea anterioară, și încât privesce sfera de activitate a reuniunei proiectate, a întări statutele în tecstul lor original.

Această representație însoțită de statutele modificate s'a subscernut cu dtul 15 Faur 1884 Înaltului ministeriu, care a continuat a nu resolvi afacerea până la 27 Iuniu a. c. Într'aceea resolvirea s'a urgat parte în scris, parte prin mijlocirea domnilor deputați români dietali.

Durere! toate indeșert; căci sub datul citat Nr. 2695 Înalt Acelaș a esmis un rescript de cuprinsul ce urmează:

„Universitatea comitatensă prin representațiunea sa din 5 Martiu a. tr. Nr. 2695 a subscernut aici statutele înființatei „Reuniune română de agricultură“, cari le retrimisese pentru modificare și întregire, precum representațiunea fundatorilor, în care se roagă ca sĕ modifice dispositiunile ordinațiunei mele din anul 1883 Nrul 37018, referitoare la restrîngerea sferei de activitate a reuniunei la teritoriul unui comitat, motivându-și această cerere cu aceea, că în țeară esistă mai multe reuniuni cu teritoare mai mari decât un comitat.

„Nici reuniunea regnicolară, nici transilvană de agricultură nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată, căci pecând aceia își are de problemă representarea intereselor economice din țeara întreagă, reuniunea transilvană de agricultură își află teritor larg pentru activitatea sa întru realisarea intereselor economice ale comitatelor ardelene, cari în multe privințe difer de celea ale țĕrei matre. Mai departe, ambele reuniuni nu cunosc nici o diferință de naționalitate între economii din țeară, respective din o parte de țeară, prin urmare nici din această causă nu se pot pune în paralelă cu reuniunea proiectată.

„Este adevĕrat, că așa numita „Reuniune săsească de agricultură“ din Sibiiu își estinde activitatea numai asupra teritoriului fostului fund regiu, dar, deși în multe privințe trebuie sĕ-mi esprim recunoscința mea față cu activitatea ei, totuș nu rabdă îndoială, că și dênsa împedecă mult înființarea reuniunilor separate comitatense, și cu aceasta desvoltarea acelei representări de interese economice, carea unică este numai corespunḑĕtoare, și în parte chiar pentru scăderile, ce le-am esperiat la activitatea acestei reuniuni, îmi susțin dispositiunile cuprinse în ordinațiunea mea din anul 1883 Nr. 37018.“

Acest rescript ministerial s'a comnicat în ședința ținută la 11 August a. c.

Considerând, că adunarea constituantă de 3 Sept. 1881. a însărcinat pe acest comitet cu elaborarea de statute pentru o reuniune agricolă, din care sĕ poată face parte români din țeara întreagă comitetul nu s'a ținut competent a se abate dela mandatul primit și fiindcă statutele n'au obținut aprobarea mai înaltă, comitetul s'a declarat de disolvat și a dispus, ca libelul în valoare de 866 fl 4 cr. menit pentru reuniunea de înființat sĕ se restituie Institutului de Credit și de Economii „Albina“, ear publicul sĕ fie înformat pe cale ḑiaristică prin o dare de seamă.

Din espunerile precedente resultă, că comitetul a satisfăcut însărcinărei primite, întreprinḑând toți pașii necesari în scopul înființărei unei reuniuni atât de neapărată, durere! fără nici un resultat.

Sibiiu, 10 Septembre 1885.

La însărcinarea comitetului:

Iosif Sterca Șuluț, m. p. *Dem Comșa*, m. p.

Varietăți.

* (Concert.) Domnul Nae Racoveanu va concerta aḑi la oarele 7 seara în localitatea casinei române Strada Cisnădiei Nr. 7 înaintea publicului român, deoarece localitățile publice pentru producțiuni publice sunt ocupate cu alte concerte, cari sĕptĕmâna aceasta au fost în permanență.

* **(A cincia tragere la sorți publică)** a scrisurilor fonciare de 6% ale Institutului de credit și de economii „Albina“ a urmat în **1 Octobre 1885,** în presența Domnului notar reg. public Dr. Frideric Gundhardt și a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valoarea totală de de **fl. 45,900** următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 4, 8, 10, 14, 26, 46, 85, 122, 124, 133, 140, 177, 180, 181, 187, 192, 207, 212, 231, 234, 238, 245, 248, 260, 263, 270, 281, 293, 315, 326, 328, 329, 331, 342, 344, 345, 346, 353, 355, 369, 371, 383, 385, 397, 404, 419, 423, 424, 436, 444, 454, 472, 484, 498, 545, 555, 586, 605, 621, 633, 636, 645, 657, 672, 681, 693, 696, 702, 708, 709, 713, 719, 720, 730, 733, 737, 739, 746, 752, 753, 757, 774, 776, 781, 793, 803, 812, 813, 816, 823, 836, 846, 847, 856, 867, 876, 903, 904, 953.

à fl. 500: Nr. 5, 15, 33, 36, 50, 59, 74, 111, 125, 129, 137, 162, 170, 180, 216, 231, 236, 248, 281, 303, 308, 333, 361, 372, 385, 391, 402, 416.

à fl. 1000: Nr. 12, 64, 65, 116, 136, 139, 151, 217, 290, 295, 298, 310, 312, 402, 412, 422, 434, 486, 488, 492, 499, 547.

Cu începerea dela **1 Aprilie 1886** aceste scrisuri fonciare se rescumperă la cassa institutului în Sibiiu, la Filiala sa în Brașov și la „Banca comercială ungară de Pesta“ în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleși se rescumpără și mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ḑilei.

Cu **1 Aprilie 1886** înceată interesele lor mai departe și cuponii de interese scăḑĕtori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerea de mai nainte nu s'a presentat încă pentru rescumpĕrare următoarele:

a fl. 100: Nr. 128, 325, 373, 607, 666, 675, 688, 711, 717. *à fl.* 500: Nr. 149. *à fl.* 1000: Nr. 89, 408.

Sibiiu, în 1 Octombre 1885.

Direcțiunea.

* (Postal.) Cu 26 Septembre a. c. s'a deschis oficiu postal în Blașfalĕul de jos, comitatul Bistrița-Năsĕud, și stă în ḑilnică legătură cu oficiul de postă din Somkerek

Cercul de competință: Blaștalĕul de sus și de jos, Caila și Törpény.

Este autorisat acest oficiu a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Blașfalĕu 6 oare dimineața.
Ajunge la Somkerek 7 „ 20 min.
Pleacă din „ 10 „
Ajunge la Blașfalĕu 11 „ 30 min.

— Se deschide oficiu postal 1, în Harina comitatul Bistrița-Năsĕud.

Condițiuni: contract de oficial și cauțiune fl. 100.

Emolumente: fl. 250 salariu și fl. 40 paușal de cancelarie.

2. Altorja, comitatul Treiscaune.

Condițiuni: Coctract de oficial și cauțiune fl. 100.

Emolumente: Salariu fl. 120, paușal de cancelarie fl. 40 și pentru transportul de toată ḑiua până la Kézdi-Vásárhely fl. 200 ca paușal.

Suplicele sĕ se trimită în 3 sĕptĕmâni la direcțiunea postei în Sibiiu.

— Cu 21 Septembre a. c. s'a deschis oficiu postal în Nagy-Baczon, comitatul Treiscaune și va sta în legătură de toată ḑiua cu oficiul de postă din Barot.

Cercul de comunicație. Nagy și Kis Telegd, Sepsi-Baczon și Hermanul unguresc.

Este autorisat a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale până la 200 fl.

Mersul:

Pleacă din Nagy-Baczon 12 oare ḑiua.
Ajunge la Barot 1 oară după ameaḑ.
Pleacă din Barot 1 oară 30 minute.
Ajunge la Nagy-Baczon 2 oare 30 minute.

Cu 21 Septembre. a. c. s'a deschis oficiu postal în comuna Várfalva, comitatul Turda-Arieș, și stă în legătură de toată ḑiua cu cel din Toroczkó.

Cercul de comunicație, Racoș, Cséger și Várfalva.

Este autorisat a primi epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni până la 200 fl.

* (Bibliografic) *Îndreptariu teoretic și practic pentru învĕțămêntul intuitiv*, în folosul elevilor normali (preparandiali), a învĕțătorilor și a altor bărbați de scoală; de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Gherla Imprimăria Aurora. 1885. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a.

Din ce provin durerile de cap, migrenă etc? În cele mai dese casuri din stomach, în urma mistuirei neregulate, contra cărei s'au adeverit pilulele apotecariului Brandt ca cele mai bune, sigure și nestricăcioase mijloace. Fie-care șatulă nefalsificată (ce costă 70 cr. în apotecă) are drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și e provĕḑută cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.45	97.30
Renta ung. de hârtie	148.25	90.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.70	96.75
Obligațiuni urbariale transilvane	101.25	101.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
Sorți ungu ești cu premii	118.30	112. 85.
Galbin	5 97	5.95
Napoleon	9.99	9.97
100 marce nemțești	61.95	61.85
London (pe poliță de trei luni)	125.85	125.90

Nr. 341. [1161] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădăţel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir şi 3 stêngeni de lemne.

2. Runcşor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — şi cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir şi 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc de ajuns.

7. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avea aşi ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 1—3

CONCURS.

Fiind staţiunile de învĕţători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel şi un stîngin de lemne şi

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel şi doi stîngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele staţiuni învĕţătoresci, au sĕ-şi înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la indicatul termin.

Sebeş, în 16 Septembre 1885.
Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 256 [1159] 3—3

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiu de 60 fl., format prin conclusul sinodului protopresbiteral ordinariu în şedinţa ţinută la 28 Marte a. c., se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la *30 Septembre* st. v. a. c. Acest stipendiu este destinat pentru un individ din tractul protopresbiteratului Haţeg, carele va asculta cursul pedagogic în institutul nostru „Andreian“ din Sibiiu, obligându-se concurentele, că după absolvarea studielor pedagogice se va aplica ca învĕţătoriu în una din scoalele acestui tract protopresbiteral, servind cel puţin trei ani.

Concurenţii la acest stipendiu au a-şi aşterne la subscrisul oficiu protopresbiteral cererile lor instruite:

a) cu atestat de botez;

b) cu atestat de paupertate;

c) adeverinţă că este înscris la cursul pedagogic, şi frecuentează prelegerile cu succes.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg la 4 Septembre 1885.

Ioan Raţ,
protopresbiter.

Nr. 166. [1157] 3—3

CONCURS.

Pentru vacanta staţiune de paroch de clasa a III. din comuna Acmariu, protopresbiteratul Orĕştiei, se escrie concurs în urma ven. ordinaţiuni consistoriale dto 27 Mai 1884, Nr. 75 B. cu termin de *30 ḑile* dela întâia publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt următoare:

1. Casa parochială cu grădina şi clădirile necesare economice, împreună cu cimiteriu, în care se află şi pomi cu venit anual computate în . .	30 fl. — cr.
2. Folosirea unui agru de 2 ferdele sĕmĕnătură computate — cu .	4 fl. — cr.
3. Dela 250 familii câte o ferdelă à 16 cupe în grăunţe grêu, sĕcara, cucuruz, sau o veadră de 8 cupe must, computate à 1 fl. v. a. — face .	250 fl. — cr.
4. Dela 250 familii câte o ḑi de lucru, à 40 cr. — face . . .	100 fl. — cr.
5. Dela 20 familii neorustici câte o ḑi de lucru à 40 cr.	8 fl. — cr.
6. Venitul stolar computat după calculul de mijloc a celor 5 ani din urmă	65 fi. 50 cr.
7. Dela umblatul cu sfta cruce la Botezul Dlui toată casa câte 20 cr. în bani sau îndatinatele naturale	50 fl. — cr.
8. Pentru slugitul sftelor pasci	3 fl. 20 cr.
Suma	510 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la această staţiune sunt poftiţi sĕ-şi ascearnă cererile lor instruite conform legilor din vigoare subscrisului în terminul susindicat.

Orĕştie, 26 August 1885.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Ad Nr. 137. [1158] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu, la scoala confesională populară rom. gr. ort. din opidul Hunedoara din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul împreunat cu acest post este 250 fl. v. a., solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela scoală, ambele din urma computate în preţ de 50 fl v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea nainte de espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţătoriu cunoscênd cântările bisericesci va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. ort. în Haţeg pănă la terminul sus indicat.

Hunedoara la 20 August 1885.
În conţelegere cu protopresbit. tractual.

Comitetul parochial.

1156] **CONCURS.** 3—3

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Orĕştiei se escrie concurs cu termin de *20 de ḑile* dela prima publicare.

1. Binţinţi, cu salariu anual 200 v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Orĕştioara de jos, salar anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

3. Acmar, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemne necesare.

4. Dâncu mic, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

5. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele de lipsă.

6. Măgura, salariu anual 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase.

7. Petreni, salariu anual 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

8. Mărtineşti cu filia Turmaş, salariu 150 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

9. Gelmariu, salariu anual 100 fl. v. a., cuartir şi lemnele necesare.

10. Serăcseu, salariu anual 60 fl., cuartir şi lemnele necesare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a'şi trimite cererile lor instruite conform legilor din vigoare păn' la terminul mai sus semnat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii (Szászváros.)

Orĕştie, 5 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştii.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 964. [1151] 3—3

CONCURS.

Devenind din nou vacante 2 posturi de învĕţători la scoala gr. or. din Tălmăcel, prin aceasta se escrie concurs nou cu terminul *20 Septembre* a. c.

Emolumentele sunt:

Pentru un post 300 fl. v. a., cuartir şi lemne, pentru alt post 150 fl. v. a., cuartir şi lemne. Învĕţătorii în dumineci şi sĕrbători au sĕ ţină câte o strană în biserică.

La petiţiunile de concurs, în cari petenţii au sĕ declare dacă sunt sau nu înscrişi la fondul de pensiune învĕţătoresc, au sĕ alăture:

1. Testimoniu despre studiile pregătitoare gimnasiale şi pedagogice.

2. Testimoniu de cualificaţiune şi despre depunerea esamenului din limba maghiară.

Petiţiunile sĕ se adreseze subsemnatului pănă la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.
Sibiiu, 2 Septembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter

Nr 599. [1153] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţĕtoreasă de lucru de mână şi economia casei la scoala capitală din Zernești, prin aceasta se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

În bani gata 200 fl., plătibili în rate lunare anticipative din fundaţiunea „Comşa;“ cortel liber în edificiul scolar şi 12 metri lemne pentru ars.

Doritoarele de a competa la acest post vor trebui a documenta, că stiu învstruì copilele în lucrul de mână şi economia casei, pentru care 'şi vor aşterne documentele de lipsă la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat. Vor fi preferite acele concurente, cari au absolvat vre-un curs preparandial.

Zernești în 29 August 1885.
În conţelegere cu comitetul parochial

Traian Meţian,
protopresbiter.

[1155] 3—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la posturile învĕţătoresci mai jos numite, din tractul protopresbiteral al Lupşei nu s'au aflat concurenţi cualificaţi, pentru aşternerea petiţiunilor concursuale se prolungesce terminul pre *25 Septembre* a. c. v.

1. La Ofenbaia, cu salariu în bani 200 fl., jumĕtate venitul cantoral, grădina de legumi şi costul afară de cină.

2. Ocolişul mare în bani 230 fl., 20 ferdele bucate, 70 punţi legumă şi grădina de legumi.

3. Lupşa, în bani 250 fl. din cassa comunei.

4. Sălciva de sus, în bani 250 fl. din repartiţie.

5. Mogoş-Miclesci, bani 200 fl.

6. „ Valea-bârneiîn bani 100 fl. 141 lit. de bucate.

7. Mogoş-Mămăligani în bani 100 fl. 2 Hct. de bucate.

8. Runcul cu 134 fl., 15 ferd. bucate şi 60 punţi legumă.

9. Sartăş-Brăzeşti cu 200 fl.

10. Poşaga de jos cu 120 fl., 2 Hcl. bucate, 60 punţi legumă.

11. Valea-Lupşei cu 100 fl., 12 ferd. bucate.

12. Bedeleu 150 fl., 4 Hcl. bucate, 90 punţi legumă.

Afară de acestea cuartir şi lemnele trebuincioase şi 6 fl. spese pentru cercetarea reuniunilor.

Petiţiunile au a se adresa la oficiul protopresbiteral al Lupşei în Ofenbaia (Offenbánya) instruite conform legilor din vigoare.

Ofenbaia, în 17 August 1885.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 513. [1154] 2—3

EDICT.

În sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Elena G. Tanase, a se înfăţişa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an şi o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absenţa sa.

Braşov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Braşovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că spre a se pertracta asupra susţinerei sau nesusţinerei în valoare a decisiunei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privinţa segregărei comunei Paloş, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineaţa la 9 oare** la faţa locului în Paloş. La aceasta se citează toţi proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca şi învoiţi cu sistarea segregărei, şi că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres. **Tatar,** notar.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, a cincea tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari de 6 % ale institutului nostru, va avea loc în 1 Octombre c. n. a. c. după ameaḑi la 4 oare în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.), în presenţa unui notar public.

Sibiiu în 18 Septembre 1885.

[1152] 3—3 **Direcţiunea.**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Marți 24 Septembre (6 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Septembre 1885.

Dintre toate statele, cari sunt mai nemijlocit atinse de mișcările bulgaro-rumeliote, de sigur, că România este, care are pentru noi românii cel mai mare interes; România este, a cărei viitor ne preocupă mai mult; bunăstarea ei ne îmbucură, nenorocirea ei o deplângem.

Puțini vor fi, cari 'și-au dat seama vr'odată, că de unde provine acest viu interes, această preocupațiune chiar față cu statul vecin. Nu 'și-au dat samă, fiindcă n'avea înțeles s'o facă. Sĕ te interesezi de păsurile fratelui teu iubit, este un ce natural, despre care scii că așa trebuie sĕ fie și că nu se poate altfel.

Poate că ni se ia în nume de rĕu din partea puternicilor ḑilei această ținută a noastră, poate că acesta este așa numitul daco-romanism, care face pe maghiari sĕ'și iese din fire, sĕ înființeze „Kulturegylet“-uri, sĕ prindă pe bieții preoți și învĕțători români și sĕ-i târască în temniță. Poate. Și în casul acesta, nu ne rĕmâne alta, decât sĕ deplângem vitregitatea soartei, care din ură față cu noi a tras vĕlul orbiei preste mintea și ochii compatrioților nostri dela putere. Căci interesul natural, cu care urmărim noi păsurile României, nu poate jignì pre nici un om cu minte, nu poate jignì nici pre statul nostru, care mult a stăruit și stăruiesce, ca sĕ'și câștige sincera amiciție a României.

Și dacă am avut noi acest viu interes față cu regatul român în trecut, cu atât cu mai multă îngrijire și tainică preocupație privim către el acum, când flacările focului din Balcani se preling la Dunăre și așteaptă numai vêntul favorabil ca sĕ treacă peste rîu.

Grea, de totului tot grea este posiția României în orient. Situațiunea ei geografică, dar nici rațiunea sănătoasă nu i permit nici o politică de espansiune. Și prin aceasta ea se deosebesce într'un mod esențial de toate statele peninsulei balcanice. Populațiunea României formează un element eterogen între popoarele slavice ale orientului. Ori-ce tendință de estindere a teritoriului României, nu ar fi alt-ceva, decât câte un pas sigur spre peire. Politica cea mai bună pentru România poate fi aceea: de a conserva. Ear mijlocul unic potrivit spre acest scop este neutralitatea, care trebuie sĕ i fie asigurată din partea puterilor europene.

Dl Brătianu a avut agerimea de a pricepe situațiunea, și călătoria sa la Viena, Berlin și Friedrichsruhe este considerată de o urmare naturală a politicei de neutralitate, a cărei sancționare din partea puterilor ar fi cea mai arḑĕtoare dorință a premierului român.

Între astfel de grele împrejurări ne cade bine nouă celor de dincoaci de Carpați, când auḑim voci simpatice din cercurile cele mai acreditate streine asupra ținutei și politicei românilor de dincolo. „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ din Berlin n'are cuvinte a lăuda politica plină de tact a României. Ear „Neue freie Presse“ din Viena scrie un articol cu datul de 30 Septembre, pe care pentru deosebita sa importanță îl reproducem în cele mai de jos:

„În împrejurările de față, faptul că primul ministru român, domnul Ioan Brătianu, a ieșit din țeara sa, câștigă o deosebită importanță. Până acum lipsesce orice lămurire asupra scopului acestei călĕtorii; dar împrejurarea, că domnul Brătianu apare la Viena tocmai în un asemene moment, că conferă mereu cu oamenii conducĕtori, că e primit de împĕrat în lungi audiențe, nu lasă nici o îndoială, că misiunea sa e în legătură cu marea cestiune orientală. România e până acum singurul din statele balcanice, despre care nu se poate ḑice, că vrea sĕ profite de călcarea tratatului din Berlin pentru a pretinde o lărgire de teritoriu, și ultimele sciri din Bucuresci vestesc, că guvernul român, pentru a înlătura asemene presupunere, a renunțat chiar la manevrele anuale. Prin urmare, scopul călĕtoriei dlui Brătianu, nu trebuie căutat în direcțiunea unei dorințe de a mărì teritoriul. Prin posițiunea sa între Rusia și Bulgaria, România are tot cuvêntul sĕ caute în primul loc a se lămurì asupra dispositiunii marilor puteri. Deja transporturile de voluntari ruși spre Bulgaria silesc pe România sĕ se hotăriască la un fel. Dacă învoiesce trecerea voluntarilor, ea calcă neutralitatea, dacă n'o permite, sau dacă ia chiar mĕsuri pentru a îndepărta pe voluntari dela fruntariele sale, riscă sĕ și atragă supărarea și mănia Rusiei. Această situațiune neplăcută e un resultat al posițiunii României între Rusia și principatul bulgar, care stă sub influința rusească. Amarul acestei situațiuni, România 'l-a mai sorbit odată până la ultima picătură, când în ajunul rĕsboiului turco-rus, apelul seu către Europa a rĕmas fără ecou, și a fost silită, pentru a nu dispărea, sĕ se asocieze cu Rusia, sĕ încheie cunoscuta alianță și sĕ meargă alături cu dênsa ca aliat beligerant. În schimbul sângelui pe care vitejii sei fii 'l-au vĕrsat la Plevna, România a căpătat Dobrogea, dar a perdut Basarabia; aceasta esperiență esplică pentru ce bărbații de stat ai României, în fața complicațiunilor ce amenință peninsula Balcanilor, caută de timpuriu sĕ-și asigure bunăvoința unei mari puteri, pentru ca, în momentul crisei, sĕ nu mai stee ca acum opt ani la discreția Rusiei.

„Astfel de considerațiuni trebuie sĕ fi condus pe dl Brătianu, când a intreprins călătoria la Viena. Unde pot fi înțelese îngrijirile României, dacă nu în Austro-Ungaria? La ce stat trebuia sĕ se adreseze, dacă nu la acela, care, abstragênd de Rusia, e mai mult interesat la viitoarea cristalizare a relațiunilor în Orient? Nu scim dacă România a făcut guvernului nostru propuneri positive pentru asigurarea neutralității și integrității sale, și încă mai puțin, în ce chip au fost primite de contele Kálnoky; dar dacă e adevĕrată presupunerea, că dl Brătianu a fost adus la Viena de grija pentru viitoriul României, apoi aceasta aruncă o lumină caracteristică asupra gravității situațiunii actuale. Căci în aceasta ar fi un simptom, că unul din cele mai direct interesate state ale peninsulei balcanice nu e de loc încredințat de reușita soluțiunii pacînice ce se așteaptă dela conferința ambasadorilor; în acelaș timp, acel antagonism de interese, pe care îl credeam aplanat prin întîlnirile dela Skiernewice și Kremsier, reiese din faptul că România, în fața unui pericol posibil din partea Rusiei, speră sĕ găsiască sprijin la Austria și prin urmare și la

---

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuția lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morții. — Nesocotința lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciință. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înțelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!“

O miie și mai bine de ani după marele Sesosi (Sesostris) domnia în Egipet un rege cu numele Ramessu (Ramses), care era așa de bogat, încât îi merse vestea preste nouă mări și nouă țĕri. El avea o deosebită grijă pentru băiețitul în munții țĕrei sale și strădaniile lui n'au rĕmas fără rĕsplată; muncitorii scoteau pe tot anul o mulțime de aur și argint și alte petrii scumpe la lumina ḑilei. Dar Ramessu era și în rĕsboaie cu noroc. El a făcut multe cuceriri pe uscat și pe mare, adunând multe comori și rare scumpeturi; ear avuțiile sale se sporiau din ḑi în ḑi prin dările, ce i le plătiau supușii sei.

Și era datină veche în Egipet, ca regele sĕ speseze toate veniturile sale — câștigul băiețitului, arênḑile după moșii, tributul dela popoarĕle subjugate și darea propriilor sei supuși. Tot ce prisosia din chieltuielile dela casa și curtea regelui, se întrebuința pentru clădirea de canale, biserici și căsărmi, pentru de a se face drumuri, de a se sporì corăbiile de rĕsboi ș. a.

Și nu-i trăznia prin cap nici unuia dintre regii Egiptului ca sĕ-și pună vre-o sumuliță la o parte și sĕ-'și adune averi. Dar nici n'ar fi avut înțeles, ca sĕ facă vr'un rege una ca asta, deoarece venitele lui erau așa de mari, încât își putea împlinì ori-ce poftă la ori-ce vreme, dacă 'l-ar fi costat chiar milioane. Pescuitul de pe lacul Maresului îi aducea pe ḑi câte 2 mii de fl., din băiășit avea un câștig de mai multe milioane pe an, — și toate cele înșirate erau numai o parte neînsemnată a veniturilor. De aceea „Fiiul Soarelui“ *) era foarte darnic și împărția la danii în toate părțile. Scumpeturile cele mari, aduse din țĕri streine le da mai cu samă jertfă la ḑei, adecă la biserici.

*) Egiptenii cei vechi numiau pe regii lor „Fiii Soarelui“: *„Efte-Ra.“*

Înse lui Ramessu îi plăceau preste mĕsură scumpeturile și avuțiile, așa încât nu-i da mâna ca sĕ se deslipiască de cele ce avea. Așa spre pildă, dacă sosia vre o corabie de aur dela subjugații sei tributari, aurul nu se topia îndată, cum se făcea până acì, pentru ca sĕ se împartă în formă de inele (banii de pe vremurile acelea constau în Egipet din inele de aur, a căror greutate era semnată pe fiecare inel), ci Ramessu îl păstra împreună cu alte multe comori într'o odae ascunsă a palatului seu; el își afla o deosebită bucurie în privirea avuțiilor sale.

De oare-ce regele grămădia bani preste bani, în loc ca sĕ-i întrebuințeze spre lucruri folositoare, îi eși vestea de om sgârcit și oamenii începură a nu-l vedea cu ochi buni. Dar lui nu-i păsa mult.

Pentru ca sĕ așeze o parte din avuțiilor sale, își zidì un fel de templu minunat la malul de către apus al Nilului, care era totodată palatul seu. O zidire înaltă, în forma unui turn cu 4 caturi îi servia de locuință; și adeseori sta el acì la fereastă sau pe balcon privind la cetatea măreață, la țara cea fericită, și îi părea din inimă bine, că trăiesce. Seara după apusul soarelui ședea adese cu nevasta și cu copiii pe coperișul neted al casei, odichnindu-se după munca ḑilei și greutățile domniei. Din când în când îi ducea și în odaia cu comorile arătându-le minunățiile tuturor țĕrilor.

Germania. E prea mare trebuința de pace a popoarĕlor europene; asigurările date de cele trei imperii, că în toate împregiurările vor servì pacea, erau prea categorice, pentru a nu spera, că se va putea pune ordine în chaosul de tendințe ce a stârnit revoluțiunea din Filipopoli, că nu se va putea pune frîu poftei de acțiune a statelor balcanice, mărginindu se la cât mai puțină modificare a chartei, că nu se va putea imprăștia temerea României prin înlăturarea unui conflict mai însemnat".

Mai departe „Neue freie Presse" recunoasce, că sarcina de-a deslega cestiunea orientală e foarte grea; până acum nu se vede la puteri un plan hotărît, și nimeni nu poate spune ce incidente se mai pot produce.

Dieta Ungariei.

În ședința de Sâmbătă a dietei, a răspuns Dl ministru-president Tisza la interpelările, ce i s'au adresat în ḑilele cele d'ântâi ale camerei.

Comunicăm în traducere câte-va pasage mai momentoase ale acestui răspuns:

„În ceea ce privesce întrebarea că: oare întrevederea dela Kremsier, a fost o urmare a întrevederei din anul trecut dela Skiernevice, răspund următoarele. Când ţarul Alecsandru al III. își esprimă dorința sa în modul cel mai deobligător, că ar dorì să rentoarcă visita din anul trecut a Maiestății Sale regelui nostru, se înțelege, că nici nu s'a putut altfel, decât ca să se primiască afirmativ și cu asemene bunăvoință. Dar acolo nu s'a luat nici un fel de înțelegere nici între domnitori și nici între ministrii lor de esterne. Maiestățile lor 'și-au renoit declarațiunile de amiciție personală și de pacinică bunănțelegere între monarchiile lor; despre aceste cu privire la întrevederea din anul trecut s'au făcut în delegațiuni cele mai competente dechiarații, cu scop de a se susținea pacea încât numai s'ar putea pe basa statului quo.

Ceeace privesce anectarea Bosniei și a Herțegovinei, sau unirea Bulgariei și a Rumeliei, obiectele aceste nici nu s'au pus pe tapet."

„Îi voi spune domnului deputat și încă foarte sincer, continuă apoi dl ministru-president, lucrul — din care n'am făcut noi nici când secret, în privința cărui n'am conferat cu bulgarii și rumelioții, dar care le-ar fi putut venì și lor la cunoscință, cu toate că, așa cred eu, nu i-ar fi prea încuragiat. (Mișcări în stênga.) Și lucrul acesta e, că noi îi recunoaștem dreptul basat pe tractat al Turciei, de a întrevenì cu ori-ce fel de mijloace pentru susținerea sau restabilirea statului quo, și că în acțiunea aceasta a ei nu o vom împedeca; dacă nu o va face Turcia, va fi a noastră datorința a ne năsuì în conțelegere cu toate puterile signatare ale tractatului din Berlin, ca referințele să se reguleze cât se poate în conformitate cu numitul tractat, conflagrațiunea generală să se evite, căci după părerea noastră, și chiar în înțelesul tractatului din Berlin, — puterile signatare au îndatorirea, de a aduce situațiunile create în contra tractatului în posibilă consonanță cu el, și astfel și cu ecuilibrul stabilit în Balcani.

Dar n'am făcut secret nici din aceea, că în casul unei astfel de mișcări interne, — repet, susținênd dreptul Turciei, — nu credem îndreptățită pe nici una dintre puteri pentru de a întrevenì cu arma.

Că fi-va dl deputat mulțumit cu răspunsul meu, nu sciu, dar aceea o sciu, că dacă aș declara eu din locul acesta, că ne-am înțeles a întrevenì cu forță armată, — nu s'ar afla în țara întreagă nici baremi o sută de oameni, cari să ne aproabe. (Adevĕrat! Așa e! din dreapta.)

Mergênd mai departe pe firul întrebărilor: am avut și eu și ministrul de esterne cunoscință despre esistența tendințelor de unire din Rumelia și Bulgaria, precum a trebuit să aibă scire ori și cine, care a urmărit cu atenție relațiunile de acolo, căci doar încă în anul trecut ș'au ridicat puterile glasul pentru susținerea statului *quo*, îndată ce a început să se dea mișcarea pe față. Dar despre cele ce s'au întêmplat în urma conjurațiunei și pe cale revoluționară la 19 Sep. a. c. nu numai noi, dar nici o putere din Europa nu a avut cunoscință. Conjurații în foarte puțini s'au încredut, și reușita momentană le-a fost cu atât mai facilă, cu cât nu au dat nicăiri de opositie.

Deoarece însă aceasta e o călcare directă a dreptului și a tractatelor, — și noi am declarat franc că o vom privì astfel, — ministeriul nostru de esterne i-a decretat cu asemenea francheță Turciei, că sultanul are voie după bunul seu plac cu ori-ce mijloc ce i-ar convenì, a restabilì statul *quo* și ministeriul de esterne nici nu are cunoscință că s'ar afla oare vr'o putere în Europa, care în casul unui conflict armat între Bulgaria și Turcia ar fi aplecată a'și părăsì neutralitatea pentru susținerea statului quo." . . . . .

„Dar, adauge dl ministru, cred că și Dnii deputați vor afla lucrul cu cale, dacă ne vom susținea libertatea de a decide, ceeace trebuie s'o facem, — pe atunci, când pe lângă toate nisuințele noastre pline de speranță, s'ar întêmpla astfel de lucruri, cari ar amenința interesele vitale ale monarchiei și cari aḑi nu se pot prevedea." (Aprobări în dreapta, mișcări în stânga. Strigări: Salonik!)

Maioritatea a luat răspunsul ministrului la cunoscință.

Cronica evenimentelor din Balcani.

30 Septembre.

Viena. — D. Brătianu a plecat pe la 2 oare la Berlin, unde va sta 2 ḑile. După aceea se va întoarce la Bucuresci trecênd prin Viena.

Atena. — Camera deputaților este convocată pentru 17 Octombre. Scirea unei învoieli a Greciei cu Sêrbia este lipsită de ori-ce temei; aceea a unei învoieli cu România este încă și mai puțin întemeiată.

Constantinopol. — Situația în Macedonia inspiră mari îngrijiri; ací terenul pare a fi fost pregătit de mult timp atât de către comitetele bulgare, cât și din causa antagonismului ce domnesce între diferitele rase; Grecia de mult timp pare a-și fi pregătit terenul în această provincie.

Se așteaptă din moment în moment turburări în această provincie. Ací Turcia dispune de 17,000 oameni bine armați și la nevoie de câte-va mii trupe neregulate; deși trupele sunt foarte bune, ele nu ar ajunge pentru a reprima o rescoală. Se crede, că în curênd vor sosì trupe noue în Salonik și că se vor întări garnisoanele cele mai însemnate.

Constantinopol. — Ambasadorii așteaptă instrucțiuni pentru a se întrunì în conferință sub președința Porței. Lucrările nu vor fi definitive; ambasadorii vor aduna numai material necesar, pe basa căruia puterile vor lua hotărîri definitive.

Petersburg. — Guvernul rus nu e dispus să favorisezе resultatele revoluțiunei rumeliote; dar el e contra unei interveniri armate, căci s'ar descatena patimi poporale, de care o politică serioasă trebuie să se feriască. D'acea, guvernul rus doresce întrunirea unei conferințe și va merge fără reservă în acord cu puterile.

1 Octombre.

Sofia. — Credința generală e, că Turcia va trebuì să se supună faptului îndeplinit; scirea despre întrunirea conferinței a produs o mare bucurie între Bulgari.

Cu toate acestea se iau toate măsurile necesare pentru a se întimpina ori-ce eventualități. Astăḑi au plecat ultimele regimente din Bulgaria de Nord în spre Rumelia, unde vor sosì săptămâna viitoare. Voluntarii au fost parte înregimentați, parte organisați în batalioane regulate, cari se esercitează continu; lipsa de arme și de muniții pentru un așa mare număr de oameni e viu simțită. Se așteaptă pe Luni primul transport de arme și de cartușe.

Berlin. — „Norddeutsche Allgemeine Zeitung," vorbind de evenimentele din Rumelia orientală și de agitațiunea care domnesce în toată peninsula, laudă foarte mult atitudinea deamnă și liniștită a României, atitudine care contrastează atât de mult cu acea din Sêrbia și din Grecia.

Varna. — Mare indignație domnesce în poporația musulmană din Constantinopole; dorința generală e, că Poarta să readucă pe bulgari și pe rumelioți la respectarea tractatului dela Berlin. Se țin mereu consilii la palat sub președința Sultanului; cu toată coloarea pacifică a cabinetului, unii ministrii sunt pentru o politică de acțiune. Turcia însă e, pentru un moment cel puțin, în neputință de a lucra; ea nu are nici armată la îndemână, nici financele ei nu 'i permit să întrețină trupe numeroase pe picior de rĕsboi. O măsură grabnică nu s'ar putea lua în nici un cas; dacă s'ar trimite acum în Rumelia cei 7000 oameni din Adrianopol, nu s'ar putea întimpina alte greutăți ce s'ar nasce în celelalte provincii. Cu toată fierberea deci din capitală, putem fi siguri că cel puțin săptămâna aceasta nu se va lua nici o măsură energică. Puterile sfătuiesc într'una pe Poartă să lucreze cu prudență. Toată cestiunea e de a se scì, dacă se vor nasce alte complicații.

Sultanul și ministrii continuă a fi foarte îngrijați.

2 Octombre.

Constantinopole. — Dl. de Radovici, ambasadorul Germaniei, a debarcat aḑi. Poarta a rescumpĕrat linia dela Hajdar la Ismid și cea dela Constantinopol la Adrianopol pentru transportul trupelor.

Sofia. — O deputație bulgară a plecat ieri din Filipopol la Constantinopole pentru a asigura pe Sultan, că mișcarea s'a făcut fără intenție dușmănească în contra sa; că suzeranitatea Porței va fi respectată și că tributul va urma a fi plătit ca și până ací

Berlin. — D. Brătianu după o scurtă întrevedere cu dl Vărnav-Liténu, ministrul României la Berlin a plecat la Friedrichsruhe.

Nu trecù mult și veḑù, că nu mai are loc, unde să așeze și să 'și grijiască aceste lucruri, care îi erau atât de dragi; chemă dar pe zidarul seu și 'i spuse, că să-i clădească o casă deosebită pentru comori, o casă în care înainte de toate să încapă bine și frumos toate avuțiile sale cele de acum și cele viitoare, — și care de altă parte să fie destul de tare și sigură în protiva ori cărui tâlhar, care s'ar cuteza să înstrăineze ceva. Zidariul respunse: „fie după voia ta, o fiule al soarelui, eu cred, că vei fi îndestulit cu sluga ta." El făcù planurile și măsură locul, petrile aduse se ciopleau și mii de mâni lucrau ca să ridice clădirea. Ear când au gătat zidarii, s'apucară văpsitorii și împestrițară toți pereții pe din lăuntru și pe din afară cu icoane, cari închipuiau familia regească, ori pe puternicul Ramessu în câmpul de luptă, pe mare, sau la vênat. După acestea venirĕ măsarii, aducând mese și dulapuri cioplite din lemn de cedru; niște sfeșnice mari fură așeḑate prin casă, pe jos se așternură fel de fel de covoare din cele mai scumpe. — Ear acum s'a dus de nou zidariul înaintea regelui, i-a predat mai multe chei de fer și 'i ḑise: „Porunca, doamne, 'ți-am împlinit-o, iată cheile casci. Dee Dumnezeu să fii mulțămit cu sluga ta!"

Și cu drept cuvênt putea să fie mulțămit Ramessu cu lucrul, ce i-l făcuse zidariul. Zidirea avea forma unui patrunghiu lungureț, cu partea mai îngustă către palatul regesc, dar n'avea nici fereastă, nici ușă, nici în zid nici pe acoperiș; singura întrare era de către palat, dar și aceasta înzestrată cu o mulțime de uși, fie-care cu alte chiei.

Ca să ajungă deci vr'un tâlhar la comorile regelui, trebuia să mituiască pe păzitorii din naintea și din lăuntrul palatului, să treacă prin mai multe oḑăi și să aibă îndemână toate cheile. Apoi de vre o spargere cu puterea nici nu putea fi vorbă, de oarece clădirea era tot din petrii mari foarte trainic zidită. În lăuntru era numai o singură încăpere mare, împodobită cât se poate de minunat. Și de-oare-ce pe din lăuntru era cu totul întunerec, jur împrejur stăteau luminări, cari se aprindeau de câte-ori venea regele să 'și admire comorile.

Ramessu era foarte fericit, când își așeḑă avuțiile în sala cea mare. Săptămâni întregi a lucrat, căci totdeauna i se părea, că una și alta se poate așeḑa mai bine și mai cu gust, că într'una sau alta parte trebuie să se schimbe ceva fără amânare. Și după ce a terminat cu toate, în ḑilele cele dintâi stătea câte un ceas în casa cu comorile și i crescea inima privind scumpeturile, cari după banii noștri să fi făcut vr'o 800 milioane de florini.

Pe zidariul 'l-a dăruit cu daruri împĕrătesci. El primì titula de „amic al regelui" și ajunse astfel boier mare.

Trecurĕ ani la mijloc. Ramessu a grămădit bogății peste bogății; ear zidariul slăbit de bătrâneță zăcea bolnav în patul seu „Tu muiere — ḑise el — ian trimete'mi feciorii mei încoace ș'apoi lasăne numai de noi."

Femeia făcú cum i-a ḑis, și trimise pe cei doi fii la patul bolnavului. Ei după obiceiul ce domnia în Egipet aveau tot aceeași ocupațiune ca și tatăl lor, adecă erau și ei zidari, numai că în anii din urmă s'au cam desvĕțat de muncă; și asta din causă, că până ce trăia bătrênul puteau trăi cu toții fără nici o grije, din leafa ce o trăgea el ca zidariul regesc. De multeori s'a gândit tatăl lor asupra lucrului acestuia și tot pentru aceea îi chemă și de astădată la sine.

— Fiilor — le ḑise, când îi veḑù înaintea sa — voi sciți bine, că eu nu's bogătan. Nu-i vorbă am trăit domnesce și în veselii, dar eu nu ve las voaue nimic. Voi înșive trebuie să ve apucați de lucru, să ve încordați puterile și să munciți necontenit, dacă vreți să ve păstrați cinstea în viață. Ve va cădea greu la început ca să părăsiți starea voastră cea fără de griji, la care v'ați dedat de ani încoace; dar trebuie să o faceți.

Părintele nu-și mai putea opri vorbele, era prea slab. Fiii sei îngenunchând înaintea patului, plângeau și se rugau. După un timp oarecare grăi iarăș bătrênul cu un viers de totul slăbit:

Berlin. — Comitele Széchenyi, ambasadorele Austro-Ungariei, a plecat asemenea la Friedrichsruhe.

Constantinopole. — D. Ghica, ministrul plenipotenţiar al României, a înmanuat ieri Porţii o dechiaraţiune, care desminte că o înţelegere ar fi intervenit între România, Sêrbia şi Grecia.

Varna. — În arsenalele maritime turcesci s'au terminat toate lucrările, cari aveau de scop repararea diferitelor chuirasate. Se crede, că activitatea, care a domnit în aceste arsenale e un indiciu despre o eventuală acţiune energică a guvernului otoman.

Escadra de operaţii din Marea-Neagră, compusă din mai multe vase cuirasate de mâna a doua, va primì în curênd ordinul sĕ se îndrepteze spre Burgas şi Varna. Această escadră este compusă din vasele *Assari*, *Tyfic*, *Illak*, *Saffer* şi *Murad*, precum şi din mai multe corvete şi va avea drept misiune sĕ blocheze la nevoie acele douĕ porturi. Escadra va fi comandată de admiralul Hobart-paşa. Deşi se vorbesce mult despre trimiterea acestei escadre în apele bulgăresci, totuş se crede că lucrul va rĕmânea în stare de proiect din causa lipsei de fonduri.

Sofia. — După informaţiunile venite din Rumelia, ordinea a fost menţinută pretutindeni. Se aşteaptă acum sciri privitoare la deputaţiunea, care a sosit la Copenhaga, precum şi privitoare la conferinţa europeană. Un mare numĕr de oficieri germani în disponibilitate oferă serviciile lor principelui Alecsandru. Gavril-paşa a plecat la Constantinopole în toată libertatea. Comandantul garnisoanei rumeliote, Bortoig, a sosit la Sofia. Drigalsky e aşteptat. O parte de garnisoana din Vidin a venit la Sofia. Se vede în acest fapt o probă, că relaţiunile cu Sêrbia s'au îmbunătăţit.

Adunarea generală

a societăţii pentru fond de teatru român ţinută în Bocşa-montană, la 27 şi 28 Septembre.

Am fost anunţat într'unul din numerii nostri trecuţi programa adunării generale a societăţii pentru fond teatru român; credem de interes a publica în cele de mai jos un estract din raportul „Familiei“ asupra decursului adunării acestei societăţi, care conform raportului general pe anul espirat dispune de o avere de 38, 558 fl. 83 cr.

„Românii din părţile Bocşei sunt cunoscuţi ca spriginitori zeloşi ai tuturor causelor noastre naţionale şi culturale. Dênşii au dat o nouă probă de aceasta în vara curentă, când aflând că societatea pentru fond de teatru român nu'şi poate ţinea adunarea la locul ficsat Biserica albă, au învitat-o ca sĕ se întruniască în acest orăşel frumos şi sirguincios al comitatului Caraş-severin.

Spre a asigura succesul, dênşii alesere numai decât un comitet de 25 membrii, în frunte cu dnii Iuliu Petric şi Ioan Budinţan care sĕ îngrijiască de arangiarea adunării. Şi acì trebuie sĕ constatez un fapt, ce caracterisează maturitatea fraţilor nostri, că adecă dênşii cu această ocasiune uitară toate diferinţele de partide politice, se întrunirĕ cu toţii pe terenul cultural-social, spre a promova interesele societăţii învitate la ei.

Acest comitet s'a pus la lucru şi cu o diligenţă neobosită a făcut tot ce i-a fost cu putinţă şi ce i-a permis timpul scurt, pentru ca scopul sĕ se poată atinge cât mai complet. El poate fi mult, căci — în situaţiunea în care ne aflăm astădi — resultatul este considerabil din toate punctele de vedere.

Şirul festivităţilor s'a început cu întimpinarea comitetului societăţii. Aceasta s'a făcut Sâmbătă în 26 Septembre, la 10 oare seara la gara calei ferate, unde s'a presentat întregul comitet arangiător.

În numele comitetului din Budapesta al societăţii, a sosit vice-preşedintele Iosif Vulcan, carele a fost salutat prin cuvinte binesimţite şi rostite de către dl Iuliu Petricu, căruia dl Vulcan i respunse prin asemenea vorbe isvorite din inimă.

* * *

Adunarea s'a deschis Duminecă în 27 Septembre, la 11½ oare decurgênd conform programului stabilit şi publicat de noi. Aici adaugăm, că adunarea a fost destul de numĕroasă, au luat parte şi dame şi cuvêntările şi disertaţiunile ţinute au fost bine primite.

După încheierea şedinţei se ţinu un banchet frumos, la care participară mai toţi membrii. Se înţelege, că s'au ţis şi toasturi. Cel dintâi s'a pronunţat de către preşedintele adunării dl Iosif Vulcan pentru casa domnitoare, apoi au toastat dl Iuliu Petric pentru Iosif Vulcan, acesta pentru inteligința română din Bocşa-montană, Ioan Budinţan earăş pentru Iosif Vulcan, Ioan Marcu pentru pretorele present Fabry, pretorul Fabru (românesce) pentru poporul român, Aurel Diaconovich pentru damele presente, Ioan Vulcan pentru comitetul arangiator, Iuliu Petric pentru oaspeţi, Ioan Budinţan pentru popor, un plugar present pentru conducĕtorii poporului, directorul de teatru Petculescu în numele Thaliei române întru prosperarea societăţii pentru crearea fondului de teatru.

Erau 5 oare după meadădi, când banchetul se ridică, în mijlocul veseliei generale.

* * *

Seara se dete o representaţiune teatrală de către trupa Petculescu. Programa seratei era următoarea: „Supliciul unei femei“ dramă în 3 acte de Al. Dumas; „Copila română“ poesie de Iosif Vulcan declamată dşra Vitali şi „Vlăduţul mamii“ comedie într'un act de Lupescu.

Este de prisos sĕ spun, că sala era îndesuită de lume. Încât pentru representaţiune, constatăm că trupa a făcut progres şi nu ne îndoim, că dacă publicul va sprigini-o, directorul ei îşi va da silinţa s'o întăriască din ce în ce mai mult cu puteri noue.

Dar piesa „Supliciul unei femei n'a fost potrivită nici pentru puterile trupei, dar nici pentru publicul căruia se represinta. Cu atât mai potrivită a fost însĕ comedia „Vlăduţul mamii,“ în care dl Petculescu a dat probă, că este un bun comic. Această piesă a produs ilaritate generală.

* * *

Şedinţa a doua s'a ţinut în 28 Septembre, participând un public mai mare decât în şedinţa primă. Cu astă ocasiune vĕdurĕm şi mai mulţi representanţi ai poporului din satele învecinate. Tacse dela membrii noi inscrişi au incurs 548 fl. 90 cr.

După ameadădi se făcu escursiune cu trenul la Ocna de fer dela Moraviţa. Cam la 200 persoane luară parte la această prea interesantă partie între dealuri; trenul compus din vagoane deschise era decorat cu crengi verdi, în vagonul prim se afla musica, în al doilea corul vocal, cari pe cale cântau piese naţionale; pe unde treceam poporul întimpina trenul pretutindenea cu aclamaţiuni; veselia era generală.

Pĕcat că nu puturăm petrece mai îndelung în acel loc romantic, dar totodată şi instructiv din punct de vedere al industriei ferului, căci seara urmând sĕ fie bal trebuì sĕ ne reîntoarcem ca sĕ putem face pregătirile pentru acela.

Balul, care încheiă şirul petrecerilor, în adevĕr fu coroană. Nimenea nu se aştepta la succesul acesta. De era sala de nouĕ ori atât de mare, totuş nu devenea prea spaţioasă pentru publicul numĕros care se adună. Contingentul acesta se spori mult şi prin participarea celor mai distinse familii germane din localitate. Numĕrul părechilor danţătoare era cam 80. Între dame vĕdurăm cu plăcere şi câteva în costum naţional, cari formau o variaţiune plăcută în armonia celorlalte costume elegante şi făcute cu gust.

Nae Racoveanu.

Sâmbătă seara s'a produs în localitatea casinei române de aici tînĕrul violinist român Nae Racoveanu din Bucuresci. La această producţiune a mai conlucrat ca acompaniatoare la piano d-ra Elena Bender din Viena şi tînĕrul nostru basist dl Isaia Popa.

Nae Racoveanu este orb din naştere. Aceasta mare nenorocire i-a rĕsplătit-o natura dotându'l cu un talent musical estraordinar. După cum ni se spune, dênsul, care este acuma de 18 ani, abia cu al 16-lea an al etăţii sale, va se ţică numai cu doi ani înainte 'şi-a început studiile la veteranul măestru de violină Wiest în Bucureşti.

Progresul făcut în acest timp scurt pe cel mai dificil instrument este uimitoriu, mai ales cugetându-ne la multele şi enormele pedeci şi greutăţi cu care are sĕ se lupte dênsul ca orb.

Technica deja mult înaintată, curăţenia întonării, tonul voluminos şi nobil, precum şi interpretarea musicală plină de viaţă şi de suflet — toate acestea sunt vii dovedi de un talent deosebit.

Publicul au urmărit cu mult interes toate numerile esecutate de tînĕrul concertant, şi 'l-a rĕsplătit cu viu aplaus. Dl Popa încă a cântat cu mult succes, care i la asigurat frumoasa sa voce. Ne-ar părea bine dacă dl Popa s'ar basa mai puţin pe frumoasa sa voce şi ar căuta mai mult a se cultiva în cele musicale. Deosebirea între acum şi atunci ar fi foarte mare, ear câştigul al d-sale.

Nae Racoveanu este acum în drum spre Viena, unde voiesce a se perfecţiona în arta sa musicală. Noi suntem siguri, că gustând dênsul de aici înainte o scoală serioasă şi strictă şi dându-i-se ocasiune — care până acuma nu i s'a dat de a asculta musică adevĕrat bună, va devenì un artist, care ne va face onoare. Lipsit fiind de mijloace materiale, caută a-şi câştiga prin producţiuni cele necesare pentru de a putea ajunge la ţinta sa dorită.

Dacă este nobil şi frumos a sprijini talente, apoi în casul de faţă ni se impune aceasta ca o datorinţă.

Talentatul violinist şi-a luat drumul prin Deva, Haţeg, Caransebeş, Lugoş şi Arad, unde încă voiesce a concerta.

Atragem deci atenţiunea publicului nostru român asupra mult talentatului nenorocit şi-l rogăm a-l spriginì cu toată căldura, căci ar fi un pĕcat mare, când am lăsa astfel de talente sĕ piară.

— Când veţi ajunge vr'odată la nĕcaz mare, când ve va ameninţa soartea cu zdrobire — ca nu cumva voi sĕ ve părăsiţi maica, lăsându-o sĕ piară— pentru orice întêmplare eu m'am îngrijit, la casa cu comori a regelui am făcut eu însumi o întrare ascunsă, despre care afară de mine nimeni nu scie. Când veţi fi bolnavi, când maica voastră va fi lipsită, mergeţi şi ve aduceţi de acolo cât ve trebuie: regele e destul de avut; şi nici n'a putea băga de samă, că'i lipsesce ceva.

— Cum? — strigă fiul seu cel mai tiner Petisi, sărind în picoare. — Tu ai o întrare secretă în casa de comori? Unde? În ce parte? Te rog spune-ne.

— Eu n'am avut lipsă nicicând de acea întrare — ţise tatăl lor —, şi şi voi numai la vremi de grea încercare şi când nu veţi mai avea alte mijloace de scăpare, când.....

— Dar unde e tată, unde? — îl întrerupse Petisi.

Pe partea de către apus a casei cu comori; numĕrând din jos — în al treilea rênd de icoane — cam pe la mijlocul zidirei este un petec de loc, pe care-i zugrăvit regele aducênd jertfă lui Osiri. După tronul lui Osiri stă Isi şi la spatele acesteia soru-sa Nebti. Peatra pe care's zugrăvite icoanele aceste, se învêrte împrejurul unei osii. Apeşi cu putere în faţa Nebtii, peatra slăbesce şi îţi face atâta loc în zid, sĕ poţi întra cu uşurinţă. Vrei sĕ închiţi spărtura de nou, apeşi cu putere icoana regelui, şi piatra se ridică din nou, astfel că nici din lăuntru, nici din afară nu poate vedea nimeni nimic. — Dar trebuie sĕ'mi promiteţi, — daţi mâna....

Bătrênul căţù earăş pe pat. Povestirea, descoperirea secretului seu, şi mai cu samă cugetul la eventualele urmări, îl iritară aşa, încât nu mai putea vorbi. Bătrênul se părea aşa de slab, încât fiii chemară degrabă şi pe maica lor. Dar înzădar, căci pe lângă toate îngrijirile nu-l mai putură pune în picioare. Ajunse 'n starea unui fel de somn, mai gângăvì după cât-va timp: „promiteţi-mi..... Nebti“ apoi adormì, ca sĕ nu se mai treziască.

Încă în ţiua aceea alergă Petisi către partea din apus a casei cu comorile, căută după icoana ţisă şi stătù pe gânduri. Tulburat, visând şi zăpăcit se întoarse către casă, şi de acì înainte nu trecea ţi lăsată de Dumneţeu ca sĕ nu meargă şi sĕ cerceteze de nou şi de nou acel loc, care avea sĕ-i facă cale la avuţiile cele ne mai pomenite ale regelui.

Mult s'a opintit ca sĕ şi poată astêmpăra pofta păn' ce vor trece sĕptămânile de jale, serbările şi aşeţarea la odichnă a părintelui seu. Cum ajunse cadavrul în lăcaşul seu vecinic, merse Petisi cu ochi sclipitori la frate-seu şi-'l întrebă:

— Ce ţici Ptahmai, oare sĕ nu mergem la noapte la comorile regelui? — Înspăimêntat îi rĕspunse Ptahmai: — Sĕ ne ferească şi sĕ ne apere Osiri! Noi vrem sĕ rĕmânem oameni de omenie. Adu'ţi aminte de cuvintele taicii!

— Doar nu vreu sĕ iau eu nimic. Dar mi-ar plăcea sĕ vĕd odată comorile acelea. El nu ne-a oprit ca sĕ nu le vedem.

Ptahmai stând puţin pe gânduri adăugă:

— Nu scii ce a ţis tata, că numai atunci sĕ ne atingem de ceva, când vom fi în cea mai mare lipsă, — noi şi maica noastră.

— Prost mai esci — reflectă acela, — doar nu e vorbă de furat, numai de vĕţut. În mărturisirea ce vei avea a o face când-va înaintea judecătorilor din cealaltă lume nu stă nimic despre aceste. Ce ai sĕ ţici acolo? „N'am ucis, nici n'am dat poruncă nimĕnui ca sĕ ucidă; n'am comis adulter; n'am furat; n'am umblat cu mişelii; mĕsura cotului, nici braţele cumpenei nu le-am micşorat; n'am fost fătarnic; n'am înjurat,“ şi aşa mai departe, nu cunosci tu mărturisirea? Ean spune toate acele patruţeci şi douĕ încheieturi, este barem una unde se ţice: „eu n'am vĕţut comorile regelui?“ ... Par'că esci nebun!

(Va urma.)

Sperând că va fi în toate locurile bine întimpinat și călduros spriginit, îi dorim succesul cel mai bun. *G. Dima.*

(Mulțămită publică.) Comitetul parochial din Săsciori își privesce de o plăcută datorință să aducă acelor domni, cari cu ocasiunea unei petreceri de vară au binevoit să contribuiască în folosul fondului scoalei gr. or. din comuna Săsciori, pe această cale o călduroasă mulțămită.

Marinimoșii contribuenți sunt următorii:

Friedrich Roth 2 fl., Ioan Maxim Vulc 1 fl., Simion Ghibu 50 cr., Vasilie Dura 50 cr., Andrei Bucșa 1 fl., Ilie Piso 1 fl., Zevedei Mureșan 1 fl., Rachila Moga 2 fl., George Cădariu 2 fl., Ioan Pleșa 2 fl., Iosif Oniț 1 fl., Ilie Bogdan 1 fl., George Lascu 1 fl., Nicolae Ch. Bogdan 20 cr., George Joandrea 1 fl., Nicolau Beu 2 fl., Simion Muntean 2 fl., Dr. Ioan Moga 5 fl., Stefan Morariu 5 fl., Ioan Stoicuța 6 fi. — Suma 37 fl. 20 cr. v. a.

Ioan Stoicuța,
paroch presed. comit. parochial.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Octombre 1885.

Timișoara:	**72**	**10**	**6**	**58**	**76**
Viena:	**53**	**21**	**43**	**67**	**13**

Nr. 341. [1161] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învețători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădățel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir și 3 stângeni de lemne.

2. Runcșor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — și cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir și 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir și lemne de foc de ajuns.

7. Furcșoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre-unul din aceste posturi vor avea ași ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:
Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 2—3

CONCURS.

Fiind stațiunile de învețători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel și un stîngin de lemne și

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel și doi stîngin de lemne

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele stațiuni învețătoresci, au sĕ-și înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la indicatul termin.

Sebeș, în 16 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 461. [1161] 1—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgărașului și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului ca for matrimonial de I instanță. **Iuliu Dan,** adm. prot.

Nr. 462. [1162] 1—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Părĕu protopresbiteratul Făgărașului, care de 6 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I. instanță. **Iuliu Dan,**
adm. prot.

Nr. 513. [1154] 3—3

EDICT.

În sensul grațioasei resoluțiuni consistoriale din 31 Iuliu a. c. Nrul. 2968/885, se citează prin aceasta Iordache Popoviciu din Bod, locuitor în timpul din urmă în Hălhiu, carele mai bine de 3 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Elena G. Tanase, a se înfățișa la subscrisul for matrimonial în termin de *un an și o ḑi* dela data de jos, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială în absența sa.

Brașov, în 21 August 1885.

Scaunul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
adm. protop.

Nr. 4175 [1160] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscința publică, că spre a se pertracta asupra susținerei sau nesusținerei în valoare a decisiunei aduse la anul 1881 Nr. 6913 în privința segregărei comunei Paloș, s'a designat ḑiua de **30 Novembre, 1885 dimineața la 9 oare** la fața locului în Paloș. La aceasta se citează toți proprietarii din comună, cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se vor considera ca și învoiți cu sistarea segregărei, și că primul esemplariu din cerere se poate consulta la acest tribunal.

Din ședință tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 14 Septembre, 1885.

Nagy Lajos, pres. **Tatar,** notar.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfaleu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfaleu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Joi 26 Septembre (8 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 25 Septembre 1885.

Nemulțămire generală a domnit în peninsula balcanică după cunoscuta operă a congresului din Berlin. Această nemulțămire a lucrat pe ascuns, ca jarul sub spusă, și la 19 Septembre ne-am trezit cu unirea tuturor bulgarilor, unire, care a pus de nou în flacări întreagă peninsula balcanică.

Nemulțămire generală domnesce și la noi față cu starea de ași a lucrurilor. Pretutindenea s'au format elemente esplosibile, printre cari fără sfială oameni cu puțină consciențiositate fâlfăie fitilul aprins, provocând oare-cum focul, despre care nime în lume nu ne poate spune, ce dimensiuni va lua.

În adevĕr starea de ași dela noi foarte mult samănă cu chivernisirea din țĕrile credincioșilor lui Mahomed, și mai iritate spiritele n'au fost nici odată.

În fața acestor lucruri pressa ungurească dela noi în loc de a potolì focul, în loc de a mulcomì spiritele, punêndu-le în vedere o eventuală schimbare a lucrurilor spre bine, ele ațință necontenit și provoacă fără sfială.

Nu vom mai înșira la acest loc gravaminele poporului român, nici vom amintì multele uneltiri cu scop îndreptate contra noastră. Ele sunt din destul cunoscute, și este din destul cunoscută și firea poporului nostru, care în nemărginita sa răbdare, tot mai crede într'un viitor mai fericit.

Ca să justificăm înse punctul nostru de plecare cu nemulțămirea generală, vom lua act despre cele ce se petrec afară de noi românii.

Interesul general este îndreptat asupra parlamentului din Croația, și aceasta cu tot dreptul, căci scandaloase lucruri se întêmplă în acest parlament, lucruri scandaloase, cari varsă multă lumină și în dreapta și în stênga.

Era adecă la ordinea ḑilei desbaterea privitoare la actele camerale, cari din porunca banului croat fură transferate la Budapesta. În o cuvêntare a sa banul a tras la îndoială justa posesiune a Croației asupra acestor acte.

Din acest incident întreg parlamentul s'a sculat asupra banului. Starcevici cu ortacii sei s'a repeḑit spre el să-l bată, și bietul representant al guvernului cam numai luând-o la sănătoasa a scăpat din mânile croaților.

Suntem dispuși a crede, că scena aceasta din Croația va fi ultima fasă a tragediei, cunoscute sub numele de cestiunea croată.

Parlamentarismul modern cu greu va putea arăta casuri analoage, unde adecă representanții legali ai coroanei să fie luați la goană în parlament.

Mai teribilă esplosiune pe cale pacinică noi nu ne putem închipuì, de aceea trecem preste croați.

În Fiume încă nu se omoară oamenii cu dragostea din marea îmbelșugare, ce domnesce în statul nostru.

Ședința magistratului din 1 Octombre a. c. ne ilustrează din destul adevĕrata stare a lucrului.

Magistratul a decis zidirea unui edificiu de scoală, spre care scop a avisat și pe guvernorul din Fiume. Acesta a sistat toată lucrarea sub cuvêntul, că voiesce a studia planul și preliminariul de spese, ca nu cumva magistratul să facă spese zadarnice, fiind adecă orașul și așa lipsit de mijloace.

Simțindu-se adênc lovit în autonomia sa magistratul prin volnica procedere a guvernatorului, pe 1 Octombre a convocat adunare generală, căreia s'a presentat un memorand adresat guvernului central, memorand în care se critică aspru ținuta guvernatorului.

Magistratul a primit unanim acest memorand, și vorbitorii 'l au comentat cât se poate de bine.

Este adecă o tendență de maghiarisare a scoalelor și pentru aceasta tendență trebuie să se ascundă guvernatoriul la spatele pretecstatei economii.

Nu fără cuvênt au ḑis vorbitorii, că slab e acest pretecst, deoarece dacă era vorba de economie, atunci nu se încuviințau 600,000 pentru un teatru zidit numai în anul acesta.

Pretutindenea deci nemulțămire.

Și ce ḑice la toate acestea pressa maghiară?

Ce se predică prin pressa maghiară?

Biciu de foc contra tuturor naționalităților în numele ideei de stat unguresc.

Aici e pericolul și aici nu înțelegem pentru ce umblă ungurii tot cu fitilul aprins.

Revista politică.

Ḑiarele maghiare se ocupă de present cu interpelările adresate ministrului-president, respective cu rĕspunsul acestuia.

Dechiarația dlui Coloman Tisza, în care ḑice: „Cred că și dnii deputați vor afla lucrul cu cale, dacă ne vom susținea libertatea de a decide, — ceeace trebuie s'o facem, — pe atunci, când pe lângă toate nisuințele noastre pline de speranță, s'ar întêmpla astfel de lucruri, cari ar amenința interesele vitale ale monarchiei și cari aḑi încă nu se pot prevedea,“ — a dat ansă la nește atacuri vehemente din partea pressei opositionale. Modul de interpretare a cuvintelor premierului s'a arătat încă 'n parlament, când i-a rĕspuns stênga cu strigarea de: „Salonik!“ Opositiunea adecă, învĕțând din esperința trecutului, duce mare frică, ca nu cumva sub acele „lucruri, cari ar amenința interesele vitale ale monarchiei“ să se înțeleagă o nouă tendință de espansiune a Austro-Ungariei spre orient, cum a fost aceea, din care a resultat ocuparea Bosniei, tendență, care ar avea acum de scop o estindere a teritoriului monarchiei până la mult doritul Salonik.

Causele acestei ure a maghiarilor față cu o politică de espansiune sunt diferite. Cea mai de căpetenie de sigur este frica întemeiată, că prin astfel de anectări Ungaria 'și-ar perde tot mai mult și mai mult din pretinsul seu caracter național maghiar și pe lângă toate sforțările celor dela putere ar devenì un stat și mai poliglot, de cum este, — un lucru, care ar putea să aibă grave urmări pentru hegemonia maghiară. A doua, poate asemenea de momentuoasă causă, este trista esperiință, că de câteori se fac astfel de lucruri, Ungaria 'și dă tributul seu și în bani și în brațe poate îndoit ca Austria proprie, și totuș fără vr'un folos pipăibil. Căci provinciele

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuția lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morții. — Nesocotința lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciință. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înțelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!“

(Urmare.)

Ptahmai plecă tăcut și clătinând din cap; nu scia ce să'i rĕspundă fratelui seu și totuș 'i era groază de casa cu comori a regelui. Petisi se mai dădu în decursul ḑilei de câteva ori pe lângă frate-seu, deoarece înse acesta nu voia să asculte de el, îndată ce adurmiră cei din casă, porni pe la meḑul nopții cu o scară și un felinar mic către palatul regesc.

Felinarele erau cunoscute în Egipet din timpuri străvechi. La sĕrbătorile ḑeiței Net, se ilumina țara întreagă cu felinare pistrițe și mii de bărci înveseliau în noaptea festivă cu lumini de toate colorile, valurile sântului rîu. De altmintre se folosiau pentru necesitățile ḑilnice opaițe cu unt de lemn, cari se așeḑau pe nisce picioare înalte.

Păzitorii armați stăteau la portalul cel mare de către rĕsărit. Pe partea de către meaḑăḑi domnia o liniște mortală și întunecime mare. Petisi ajunse la loc, fără să-l fi vĕḑut suflet de om. Ajuns, n'a mai avut lipsă să caute după icoană; nu odată a mĕsurat el cu pașii sei distanța, ca să scie unde să așeḑe scara. Tremurând a rezimat'o de zid, tre murând s'a urcat. Era la icoana marelui Osiri. Ce față serioasă și minunată! Și Petisi avea să pășască când-va înaintea lui pentru ca să-și dee sama! Bine, dar el nu voia să facă nici un rĕu, el voia să vaḑă numai. Și oare totuș de ce 'i bătea inima așa tare? De ce nu putea el să se uite în fața sântului Osiri?! Dar ce, — asta-i Isi, ear asta soru-sa Nebti; apăsă odată; — peatra se suci încet și fără sgomot. Tremurând, ca de friguri, întră Petisi. Se opresce, trage scara după sine, o așaḑă de nou pe din lăuntru, închide întrarea și se coboară; „Hatar (ḑeița întunerecului) miluiesce-me!“ — oftă el, — și iată că stătea singur în casa cu comori a regelui.

Numai de ar da felinariul mai multă lumină! Dar stai, uită acì o grămadă de sfeșnice mari și scumpe și sunt chiar lămpi pe ele, — ai să le aprinḑi numai. — Așa! Acuma-i lumină în casă. La o astfel de pompă și astfel de minunății nu s'a așteptat Petisi! Jur împrejur mese de chiparos binemirositor, iar pe mese și în dulapuri avuții nenumĕrate! Aici zac rudele de aur în legături, ca legăturile de trestie de pe malurile Nilului; vase și ulcioare de tot felul și de toată mărimea.

Lucrurile cele mai minunate de petri scumpe, figuri de bronz, urne scumpe de sticlă sau porțelan poleit, corfe întregi de inele de aur, statuete de aur și imitațiuni escelente de petri nestimate, chelteie de argint pline cu petri scumpe, granate, carneol, heliotrop și altele, — corale, colți de elefant, pene și oaue de struț, piei de tigru, — rude și inele de argint, saci întregi de praf de aur, arme strĕine împodobite cu aur și petri nestimate, lanțuri, brațlete și gulere late, lucrate tot din aur și scumpeturi, — dar cine ar și putea să le înșire pe toate!

Ca prin vis umbla Pitisi în sus și în jos printre comori. Dar deodată îl apucă o frică mare. Ce ușor 'l ar putea prinde vr'o patrolă de păḑitori, când va părăsì casa! Stînse iute luminile, își umplu pumnul cu inele de aur și plecă. Când se sucì piatra în zid, vĕḑù înspăimântat, că începù a se crepa de ḑiuă; dar totuș s'a dus acasă fără a'l fi vĕḑut cineva și nici chiar mama și fratele seu n'au sciut, că el n'a durmit acasă. Nu putea sta locului; de multe-ori nu auḑia, când îi ḑicea mumă-sa ceva; apoi ca

ocupate n'aduc aproape nici un venit, dar sporesc în mod însemnat vecinicul deficit al budgetului nostru anual. In fine mai mult ca pretest de cât ca motiv, se pare că ocură și dragostea intimă cătră Turcia, respective aerul acela de protectori ai libertății popoarelor și de inimici ai tiräniei și nedreptății, pe care cu atâta falsitate îl sciu sĕ și'l dee maghiarii. Din causa aceasta ei sunt traţi de cruce cu polonii robiți și cu turcii mult asupriți. Ce parodiă!

Aceste sunt vederile, pe cari le putem ceti numai „între rênduri“ în organele opositionale maghiare. Ele numesc politica ministrului-president de: „ingadozó“ și „nyugtalanító“, adecă nesigură și neliniștitoare.

Faţă cu aceste ziarele semi-oficiale din capitală iau pe ministrul-president în apărare și comentează cu cuvinte măgulitoare dechiaraţiunile sale. „Pester Lloyd“ admite ce e drept, că rĕspunsul dlui Tisza nu cuprinde multe lucruri positive în sine, dar spune, că nici nu se poate altfel, de oarece nisce evenimente ce se pot întêmpla peste noapte, îți ruinează toate hotărîrile diplomatice de eri. „Nemzet“ mai repetează rĕspunsul ministrului cu alte cuvinte, zicênd, că nu e intenţiunea Ungariei de a moștenì rĕmăşiţele Turciei, dar totuș e dătoare Ungaria a se întrepune cu toată energia, ca nu cumva sĕ devie peninsula balcanică teatrul unor schimbări opuse intereselor noastre.

În Francia decurg acum alegerile pentru cameră. Ele ţin în mare agitaţiune opinia publică de acolo. Pănă acum, după scirile aduse de jurnalele străine, republicanii se par a fi în minoritate, pe conta cărora se sporesce într'un numĕr considerabil lista deputaţilor monarchiști. „N. fr. Presse“ zice, că motivul acestor succese a monarchiștilor este de a se căuta în lipsa de disciplină, ce domnesce între radicali și intransigenţi. Cu toate aceste, adauge foaia vienesă, învingerea republicanilor nu se poate trage la îndoială.

În privinţa călĕtoriei dlui Brătianu la Viena și Berlin, și care, după cât se vorbesce, se va întinde pănă la Copenhaga și se va sfêrși în Pesta, ziariul „Pester Lloyd“ publică un articol cu nisce amĕnunte foarte interesante.

El zice mai întâi, că consecinţele evenimentelor din Bulgaria se întind în cel mai mare grad asupra României, mai întâi din puncte de vedere naţionale, de vreme ce poporaţiunea din Dobrogea este în mare parte de naţionalitate bulgară. Tot atât de însemnat este și efectul politic, căci România este, din punctul de vedere al culturei, cel mai desvoltat stat din Orient. Dacă se face acum în peninsula balcanică o strămutare de forţe, care sĕ întemeieze superioritatea rasei bulgare asupra tuturor celorlalte, și această superioritate sĕ se transforme în forme tari de stat, apoi aceasta este o nedreptate faţă cu situaţiunea materială, și cu atât mai mult cea morală a României; aceasta ar fi o recunoascere a unităţii statului bulgar, mai pe sus chiar de cât cerinţele păcei dela San-Stefano. Dacă dl Brătianu a espus aceste puncte de vedere în Viena, apoi numai încape îndoială, că ele au fost pe deplin înţelese și aprobate cu bună-voinţă. Faţă cu deosebitele tendenţe ce arată popoarĕle din Orient, Austro Ungaria nu poate sĕ ia de cât o singură cale: aceea a celei mai mari moderaţiuni. Diferinţa ce România arată faţă cu Europa ar trebuì sĕ întimpine din parte-i cel puţin aceeași consideraţiune, ca și nesupunerea principelui Alecsandru. De aceea se poate admite, că dl Brătianu va găsì o oare-care bună-voinţă și la bărbaţii de stat unguri.

În Viena, dl Brătianu a avut o întrevorbire cu corespondintele de acolo al ziariului „*Daily Telegraph*,“ despre care acesta dă următoarele amănunte:

„Dl Brătianu nu crede, că unirea bulgarilor va produce complicaţiuni pentru moment; dar la întrebarea ce-i adresai, spre a scì dacă crede, că această unire va fi sancţionată, dsa rĕspunse:

„Avem în România un proverb, care zice: „Obrasnicul mânâncă prasnicul.“ Prin aceste cuvinte făcea alusiune la promotorii unirii bulgare, ear nu la principe, în privinţa căruia nu zise un singur cuvênt de rĕu, pentru că nu-l privesce ca principalul factor al situaţiunei... Și cred, că denaturez părerea sa spunênd că d-sa crede, că mișcarea unionistă ce s'a făcut în Bulgaria este cu totul în avantagiul Rusiei și că principele Alecsandru nu joacă de cât rolul de instrument.

„Dl I. Brătianu admite, că unirea Bulgariei și a Rumeliei orientale trebuia sĕ se efectueze mai curênd sau mai târziu; dar în acest moment, el o privesce ca desastroasă și prematură. În Bulgaria, zise dsa, nu este o societate organisată, nu este de cât o poporaţiune, care nu oferă pentru moment elementele unei organisaţiuni sociale. Nu este nici măcar proprietate individuală. De aceea, nu numai că Bulgaria este destinată a cădea sub influinţă străină, dar că este încă și un câmp cu totul pregătit pentru socialism, nihilism și pentru celelalte doctrine subversive. Din aceasta va resulta, că Bulgaria va constituì pentru vecinii sei un isvor continu de pericol.“

Cronica evenimentelor din Balcani.

3 Octombre.

Londra. — Se depeșează din St. Petersburg ziariului „Daily-News,“ că Turcia are intenţiunea sĕ propună conferinţei restabilirea „statului quo ante“ și că această propunere ar fi susţinută de Germania, Austria, Italia și de Rusia.

Londra. — „Times“ zice, că Englitera singură se opune la depunerea principelui Alecsandru.

Rusciuc. — *Trnovska Constituţia, Slavianin*, și celelalte ziare bulgare se ocupă cu cestiunea conferinţei. Ele esprimă speranţa, că conferinţa va realisa aspiraţiile poporului bulgar, mișcarea unionistă fiind pornită din propriul avênt al bulgarilor. În acest mod s'ar înlătura o inutilă vĕrsare de sânge, căci bulgarii sunt otărîţi sĕ nu renunţe la unire. Bulgarii, spun menţionatele ziare, merită toată încrederea Europei, de vreme ce ei au sciut sĕ manţină ordinea, n'au jignit întru nimic pe celelalte naţionalităţi și au recunoscut suzeranitatea Turciei. Dacă nu s'ar recunoasce unirea, cestiunea Orientului ar fi din nou deschisă și pacea Europei turburată.

Constantinopol, *via Varna*. — Se zice că, contrar scirilor rĕspândite de unele ziare, Poarta ar fi otărîtă sĕ restabiliască vechea stare de lucruri în Rumelia: pregătirile militare, pe cari le face Turcia atât în arsenalele maritime, cât și în cele de uscat, par a confirma această scire. Musulmanii sunt prea iritaţi pentru ca sĕ admită unirea Rumeliei cu Bulgaria. Scirea, dacă se va adeverì, e de o gravitate escepţională.

Sofia. — Pănă acum în Macedonia e linisce deplină. Ţarul a rĕspuns dlui Stamboloff, preşedintele Camerei bulgare, că se îngrijesce de interesele bulgarilor, dar că nu poate aproba unirea Rumeliei cu Bulgaria de vreme-ce a fost fără scirea sa. Rĕspunsul Ţarului a umplut de mâhnire inimile bulgarilor. Credinţa lor e înse că la urma urmelor Ţarul tot nu va părăsì pe bulgari, și că la nevoie va intervenì în favoarea lor. Oficerii rușì deși au demisionat și mulţi din ei 'și-au vêndut chiar efectele, totuș nu au plecat încă și par a aștepta nouĕ ordine.

Niș. — Deschiderea solemnă a Scupștinei a avut loc ieri. Discursul tronului zice, că tractatul dela Berlin a fost lovit într'un mod simţitor; că echilibrul Balcanilor e sdruncinat; că trebuie sĕ se garanteze esistenţa Sêrbiei, care e amenințată; că în aceste împregiurări grave, regele consideră ca datorie a sa sĕ adune pe representanţii poporului și sĕ le spună că trebuie sĕ se păziască. Discursul mai zice, că Sêrbia doresce pacea, care îi este trebuincioasă pentru lucrările sale interioare, dar că pentru acest scop ea trebuie sĕ asigure interesele sale viitoare și vitale, cari sunt amenințate; că regele și guvernul îșì vor da silinţele ca sĕ menţină *statul quo ante*, sau sĕ facă tot ce e cu putinţă pentru a stabilì echilibrul trebuincios pentru ocrotirea intereselor fie-cărui popor din peninsulă și că guvernul va crea mijloacele dorite pentru a satisface trebuinţelor actuale. În sfêrșit discursul zice, că regele are credinţă în concursul representanţilor naţiunei, în unirea tuturor puterilor ţĕrei și în ajutoriul lui Dumnezeu, pentru a asigura acum și în viitor interesele Sêrbiei.

Niș. — Scupștina a acordat regelui puteri dictatoriale.

Belgrad. — Macedonenii și Sêrbii originari din vechia Sêrbie și actualminte stabiliţi în Sêrbia au remis regelui o adresă, care cere eliberarea Macedoniei și a vechei Sêrbii. În urma dorinţei esprimate de regele Milan, Scupștina se va ocupa mai întâi cu alte lucrări și nu-i va supune adresa aceasta de cât mai târziu.

4 Octombre.

Constantinopol. — Conferinţa se va întrunì azi pentru a trata asupra afacerilor Rumeliei. Englitera caută sĕ împace pe principele Alecsandru cu Sultanul.

Sofia. — Toată Bulgaria a devenit un adevĕrat câmp militar; populaţia bărbătească dela 15 pănă la 45 ani a fost chemată sub arme. Tinerii sunt înarmaţi în cea mai mare parte cu pușci sistem Berdan, celelalte trupe cu Krenka; ar trebuì încă multe arme pentru a se putea înarma bine toţi voluntarii; se simte mare lipsă de artilerie și de cavalerie: o armată turcească, care ar dispune de numĕroase trupe de cavalerie ar putea înfrânge lesne liniile bulgare.

Drumul dela Lom-Palanca-Sofia-Balcani e plin mereu de trupe și de muniţiuni; pe această linie se formează acum o armată de reservă nu în scopul de a ţinea pept Sêrbiei, după cum susţin unii, ci pentru a se opune celor trei divisiuni turcesci concentrate la Skopia, în casul când ele ar voi sĕ între în Bulgaria.

Varna. — Conferinţa va avea mult de lucru din causa rivalităţilor dintre naţionalităţile din peninsula balcanică. În tot casul sarcina conferinţei e

---

trezit dintr'un somn greu și adânc săria deodată în picioare și se făcea nevĕzut.

De vr'o zece ori 'l-a alungat frica în ziua aceea cătră partea de meazăzi a palatului. Tremurând privia cătră locul unde era zugrăvită Nebti oare 'i încheiată bine peatra, oare nu s'ar putea observa ceva. Apoi sĕ se mai uita înc'odată împrejur sĕ vază că nu e cineva pe acolo. De vedea câţi-va oameni adunaţi pe stradă petrecêndu-se în povești, se apropia cu frică și asculta, că nu vorbesc cum-va de furtul întêmplat adi-noapte în palatul regelui și că doar' s'ar fi dat de urma tâlhariului. Ajungênd el acasă, lucrul seu cel dântâi era, se întrebe că nu 'l-a căutat cineva, că n'a întrebat cineva de el.

Pe Petisi îl chinuia consciinţa cea rea.

A treia zi era mai liniștit. Și de oarece nime nu'i băga de samă, spesă banii furaţi, aducea mai târziu ear alţii și 'l înduplecă și pe fratele seu Ptahmai, ca sĕ vină cu el în tovărășie. Mama nu scia despre toate acestea nimic. Ea credea, că fiii ei sunt la lucru, în vreme ce aceștia umblau după plăceri; ea ţinea că banii furaţi sunt bani câștigaţi cu omenie; și când se ruga ea în tăcerea noptii pentru fiii sei, aceștia eșiau încet din odăile lor, umblând după hoţii.

Și cu vreme începurĕ a se simţi așa de siguri, încât nici nu se mai cugetarĕ la aceea, că i-ar putea prinde foarte ușor.

Și într'adevĕr Ramessu la început n'a observat nimic. De oarece însĕ hoţii deveniră din zi în zi mai cutezători, lucrul nu putea sĕ rĕmână multă vreme ascuns.

Într'una din zile sta regele înaintea unei mese încărcate de juvaere; adêncit ca 'ntr-un vis clătina gânditor din cap; apoi se înturnă repede cătră suita sa și zise:

— Amicii mei, de un timp încoace mi se 'mpare, că lipsesce când dintrun loc, când dintr'altul câte ceva; păn' acì am crezut, că este numai o părere, acum însĕ ved cu toată siguranţa, că pe aici umblă tâlhari.

Zimbind îi reflectă unul dintre sfetnicii sei încreduţi:

— O rege, ca sĕ ţi se fure de acì ceva, nu se poate. Trebuie că te 'nșeli, căci unde lipsesce posibilitatea, acolo nu este nici adevĕr.

Ramessu tăcù un moment, ear după aceea rĕspunse iritat:

— Ochii mei nu me 'nșală. Cum se 'ntêmplă nu înţeleg; dar că așa este — o sciu.

De aici mai merse la câteva mese, aruncă câteva priviri încoaci și 'ncolea și părăsì sala în tăcere.

Mult mai povestirĕ încă în decursul acelei zile persoanele curţii despre întêmplare; înse aproape toţi erau convinși, că regele 'i în rĕtăcire, deoarece era imposibil sĕ spargă cineva casa cu comorile. În dimineaţa următoare i-a luat pe oamenii sei earăș cu sine și merse oblu la masa, pe care ș'a însemnat-o ieri mai anumit. Pe cea dântâie dintre mese erau toate în ordine, pe a doaua asemenea, nu însĕ și pe a treia. Un înfricoșat nĕcaz îl copleși pe regele. Cu un glas aspru și tremurând de mănie — se adresă cătră sfetnicii sei, cari îi contrazicea eri.

— Vino 'ncoace Amenhotep! Ce zici acum? Eri era acì lângă corfa cu inele un guler făcut din vulturi de aur și mărgele de carniol și heliotrop. Ean spune unde e!?

Amenhotep privì împrejur, când la masa asta, când la cealaltă, apoi earăș pe podine și respunse așezat:

— Firea oamenilor, o tu fiu al Soarelui, este ca sĕ rĕtăciască; și tu esci om.

Ramessu era aproape sĕ nu'și mai poată stăpânì mănia, când îl întrerupse un slujbaș vechiu și păţit:

Permite-ne, o rege, ca sĕ cercetăm în toate părţile, doar vom putea afla, că în ce chip poate sĕ străbată vr'un hoţ păn' la comorile tale.

Toţi au luat câte un felinar în mână, alţii au adus scări, s'a căutat coperișul, păreții, padimentul, — nicăiri nici o spărtură, nici o ușiţă, nici cea mai mică crepătură. S'au cercetat ușile, — zăvoarele, — toate în ordine, tari și sigure!

(Va urma.)

din cele mai grele. Dacă dênsa 'şi va limita lucrările la actuala cestiune a unirei, întrunirea ei ar fi de prisos, căci faptul îndeplinit constitue o putere mai mare decât chiar conferinţa; dacă conferinţa se va ocupa cu întreaga cestiune a rivalităţilor din peninsulă, cu greu se va putea stabilì o programă, la care sĕ adereze toate puterile; în cas când problemele din programă nu s'ar putea deslega, conferinţa se va despărţì fără sĕ fi făcut nimic şi situaţia va fi mai rea ca la început.

Varna. — Astăḑi s'au întêlnit în Constantinopole ambasadorii puterilor pentru a se consulta în privinţa mĕsurilor ce trebuiesc luate cu privire la turburările din Rumelia şi Bulgaria. Întrunirea ambasadorilor a fost presidată de contele Corti, ambasador al Italiei.

Se dice, că înstrucţiile primite de ambasadori de la guvernele lor respective se deosebesc mult între dênsele. Impresia generală înse, atât între diplomaţii streini cât şi turci, e că unirea Bulgariei sub acelaşi principe va fi recunoscută, dar se vor manifesta mari deosebiri de vederi în privinţa formei, cum se va face această unire. Se vor pune mari silinţe din partea câtor-va puteri, ca sĕ se menţină douĕ adunări legislative şi sĕ se departă pe cât se va putea mai mult administraţiile celor douĕ ţĕri. Poarta a trimis o notă puterilor, declarând, că ea nu poate primì şi recunoasce unirea ca un fapt îndeplinit; dênsa va ţinea socoteală de propunerile puterilor, dar îşi reservă drepturile ei în casul, când n'ar putea primì aceste propuneri.

5 Octombre.

Varna. — Nici un plenipotenţiar turc n'a asistat la întrunirea ambasadorilor, care pe nedrept e poreclită „conferenţă.“ În această întrunire ambasadorii 'şi comunică vederile lor asupra situaţiei, pentru a putea apoi ajuta pe puteri sĕ întocmiască un rĕspuns la cele douĕ note turcesci, despre care am vorbit. Deliberările ambasadorilor vor servì de basă pentru o conferenţă formală, la care Turcia va fi representată. Turcii nu se gândesc de cât cu groază la ideia unei conferenţe, lucru ce nu trebuie sĕ ne mire, de vreme ce dênşii au făcut deja o dureroasă esperienţă în această privinţă acum câţi va ani. Mulţi ministri turci regretă acum, că nu s'a intreprins o acţiune militară pentru a se restabilì vechia stare de lucruri în Rumelia, imediat după ce s'au primit scirile privitoare la revoluţia din Filipopol. Generalul Von der Golz-paşa, oficer german foarte distins în serviciul Turciei, consultat în această privinţă, a fost de părere sĕ se ia mĕsuri energice. Părerea acestui general e, că armata bulgară la un loc cu miliţia rumeliotă nu se urcă de cât la cel mult 20,000 oameni, cari nu constitue o trupă europeană, ci mai mult niste bande armate, cari ar putea fi cu înlesnire doborîte de o armată regulată.

Constantinopole. — Mai multe ambasade au primit scirea, că puterile sunt dispuse sĕ recunoască pe principele Alecsandru de Battenberg de Rege al Bulgariei de Nord, cu condiţie înse ca Rumelia sĕ rĕmână un principat unit în mod personal cu Bulgaria şi sub suzeranitatea nominală a Sultanului. În unele cercuri bine informate se spune, că Rusia a renunţat d'a mai cere depunerea prinţului Alecsandru. Pentru a împedeca o acţiune din partea celor-lalte state balcanice, se vor acorda oare-cari rectificări de frontieră atât Sêrbiei, cât şi Greciei. Această scire, sub toată reserva. Sultanul e opus unei politice energice şi nu voiesce sĕ ia nici o mĕsură pripită. Cu toate dispoşiţiile moderate ale Sultanului înarmările continuă; s'a făcut deja o primă chemare a redifilor; în curênd 64 batalioane vor fi sub arme, de asemenea s'au dat ordine de plecare unui mare numĕr de batalioane din Asia mică. Partidul militar cere o acţiune energică.

6 Octombre.

Constantinopol. — Nu se scie dacă cu toate greutăţile situaţiei, Turcia nu va fi silită la urma urmelor sĕ tragă spada. Într'un cas sau în altul Turcia va trebuì sĕ ajungă la aceasta; dacă recunoasce unirea celor douĕ Bulgarii, ea va trebuì sĕ între în luptă cu Grecii şi cu Sêrbii. De aceea mulţi ministri sunt de părere sĕ se restabiliască *status quo* în Bulgaria, pentru a se potolì veleităţile de mărire ale celor douĕ regate. Turcia are deci mai mult interes de a restabilì vechea stare de lucruri, cu sau fără consimţĕmêntul puterilor. Câte-va trupe de reservă au mai fost trimise la frontiera rumeliotă; pentru întimpinarea cheltuielilor s'a negociat la Banca Otomană un împrumut de patru milioane livre sterling, pentru care s'a efectat ca garanţie, veniturile liniei ferate Singona-Cassaba.

Raportul comitetului

„Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.“

Onorabilă adunare generală! Naţiunea noastră devenită liberă, a făcut în scurtul timp d vre-o câte-va ḑeci de ani un început îmbucurător pe terenul învĕţămêntului; dar precum alte naţiuni întocmai şi a noastră, vedem că 'şi concentrează toată activitatea ei cu deosebire asupra secsului bărbătesc, eară secsul femeiesc a fost până bine de curând, prea puţin sau de loc luat în considerare.

Recunoscut fiind, că societatea e aceea ce e femeia, recunoscut fiind, că femeia a civilisat şi civilisează societatea şi că dela ea atârnă formarea moravurilor, — vedem, că a început a i se da şi ei importanţa cuvenită în societate.

Dar, o femeie la înălţimea chemării ei, poate fi numai atunci, dacă are o instrucţiune solidă, şi o educaţiune adevĕrată.

Şi, pe când cea din urmă şo poate însuşì cu deosebire în cercul social al familiei, pe atunci instrucţiunea şo poate însuşì cu deosebire în scoală.

Precum vedem înse scoale corĕspunḑĕtoare, unde sĕ-şi poată însuşì copilele noastre instrucţiunea conform naturelului lor, nu prea avem.

Lipsa unui atare institut de cultură, este de o aşa mare necesitate şi pentru ţinutul acesta, încât a nu fi intreprins ceva in direcţiunea aceasta, ar fi însemnat a ne sinucide cu voia.

Drept aceea la 14/26 Decembre 1880 după ce ideia înfiinţării unei scoale de fetiţe în Abrud, era pusă în lucrare, la invitarea protopopesei Anna Gall s'au întrunit primaoară femeile române din Abrud şi Abrudsat pentru a se consulta asupra cestiunei înfiinţării unei reuniuni a femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur, al cărei scop sĕ fie înfiinţarea unei atare scoale aici.

Premiţind acestea, onorată adunare, astăḑi, când reuniunea noastră, mulţămită lui Dḑeu şi onoratului public, carele n'a întârḑiat a-şi depune denariul seu în favorul acestei reuniuni, aflându-ne în posiţiune de a ne apropia de timpul deschiderei proiectatei scoale, acest comitet, deşi precum ve este binecunoscut, şa făcut în fiesce-care an câte un raport tată de adunarea generală, totuşi şa ţinut de o datorinţă a-şi face cu aceasta ocasiune un raport, sau mai bine ḑicĕnd o reprivire generală, asupra stării acestei reuniuni dela înfiinţarea ei până astăḑi, ca astfeliu fie-care dintre membrii ei sĕ aibă o deplină cunoscinţă despre starea reuniunei noastre şi activitatea ei.

I.

Amintim aici la început că, precum bine scie onorata adunare, statutele reuniunei noastre au fost provĕḑute cu clausula de aprobare de cătră înaltul min. reg. de culte încă la anul 1882, de asemenea cu bucurie venim a face cunoscut onoratei adunări, că şi „Planul de învĕţămênt“ înaintat spre aprobare, ni-a sosit, după adunarea generală din anul trecut, provĕḑut cu clausula de aprobare.

Acestea douĕ acte, în jurul cărora avem a ne învîrtì, ca roata în jurul osiei sale, până le-am vĕḑut aprobate, multe greutăţi am avut a întimpina în urma piedecilor puse în calea lor şi dacă noi avem la mâna noastră acestea douĕ acte, avem fără îndoială a o mulţămì deputatului dietal Ilustrului Domn Dr. Iosif Gall, fără concursul căruia cu toată siguritatea afirmăm, că noi nu ni-am avea nici statute, nici plan, prin urmare n'am fi întruniţi astăḑi în aceasta adunare aşa precum suntem.

Credem a fi amintit destul acì, ţinênd de neoportun a întra în descrierea mai detaiată asupra împrejurărilor obvenite înainte cu acestea douĕ acte.

(Va urma.)

Incă un cuvênt.

La apĕrarea şi reflecsiunile apărute în ultimii numeri ai „Telegrafului român“ observăm numai, că susţinem din cuvênt în cuvênt toate reflecsiunile, pe care, rĕḑĕmaţi pe temeiuri scientifice, neam permis a le face în numerii 87 şi 88 ai acestei foi. Nici chiar la casul, când punctul nostru de mânecare ar avè lipsă de apărare, n'am ţinè de cuviinţă a rĕspunde la o apreţiare, carea nu pregetă a întortochia cu sofisme adevĕrul, starea adevĕrată a lucrului precum şi locurile, la care ne-am provocat noi, şi apoi ciungărite a le folosì drept arme contra noastră.

Întru întărirea aserţiunei noastre, ajungă a ne provoca la un singur cas.

Ex uno ḑisce omnia!

În gramatica noastră se află, între altele, şi următoarele douĕ esemple: A föld alatt sok viz folyy şi A ki sokat beszél, vagy sokat tud, vagy sokat hazud (acesta din urmă e un proverb unguresc). Referitor la ambele din ḑicerile citate ne spune Müller, că în forma arĕtată nu sunt bine folosite, deoarece „sunt mai usitate cu ik.“ Care poate fi înţelesul acestei observări a lui Müller, punênd temei pe cuvintele „mai usitate?“ A bună seamă acela, că dênsul concede, că ambele forme sunt bune şi se pot folosì, şi că prin urmare esemplul adus de noi e bun. La această observare a dsale noi am rĕspuns, că pe terenul scientific atari afirmări generale nu dărîmă, şi că întrebările de soiul acesta le pot hotărî numai autorităţi literare sau apoi date matematice. Ce respunde Müller la acestea? Într'un ton aproape vătĕmător se vaeră, că noi lipsim de a ne încrede în afirmarea dsale şi citează apoi şi pagina, pe carea acea afirmare şi-ar fi aflând motivarea. Locul, la care se provoacă domnul Müller, se poate afla în gramatica de G. Ihász la pag. 121. Aici pe patru pagine de a rêndul sunt însemnate în şir alfabetic toate verbele cu ik. La sfêrşitul verbelor înşirate se află o observare, carea în original din cuvênt în cuvênt sună astfel: „A csillaggal (*) jegyzetteket némelyek *ik* nélkül is használják; némelyek ellenben ikesekül használják ezeket *is*: asz, csúsz, *foly*, *hazud*, időz, mász, usz, de ezek a régieknél *mindig iktelenek.*“

Ce deducem din această observare? Aceea, că verbele cu ik unii le folosesc fără de ik, şi verbele fără *ik* înşirate aici, unii le ţin de verbe cu *ik*. Aşadară cele dântâi sunt în cele mai multe casuri verbe cu ik, pe când cele din urmă în cele mai multe casuri fără ik; care va se ḑică: în tot casul punctul nostru de mânecare e solid.

Hic Rodus hic salta! Întreaga critică a lui Müller e astfel întemeiată!

Adevĕrul mărturisind, ne pare rĕu, că ne-am demis şi în casul dântâi la schimbare de idei.

Aflăm deplină liniştire în convingerea, că pricepĕtorii de lucru împărtăşesc vederile noastre. Constatăm de altcum cu bucurie, că o astfel de critică carea după toate opintirile, a putut se facă numai observări ca cele eşite din peana lui Müller, valoarea cărţei noastre numai o ridică.

Cu acestea declarăm din partene de încheiată discusiunea cu domnul Müller.

Sibiiu, în Octombrie 1885.

Dr. I. Crişan şi N. Putnoky.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu 'şi începe astăḑi la 6 oare seara probele în sala de cântări din seminariul teologic-pedagogic de aici.

Ca şi în anii trecuţi probele se vor ţinea Lunia şi Joia dela oarele 6—8 seara.

Cine voiesce sĕ între ca nou membru activ în această reuniune, are a se insinua la dirigentul reuniunei, dl George Dima, profesor de musică în seminariul teologic-pedagogic, unde i se vor da inviaţiunile necesarie.

Varietăţi.

* (Hymen.) Dr. *Alecsandru Pop*, medic militariu în reservă şi comitatens-comunal în Banatujfalu s'a logodit în 6 l. c. cu gentila d-şoară *Maria C. Pop*, nepoată de soră şi fiica adoptivă a Magnificului Domn Vasiliu Pop, canonic în Gherla.

* (Convocare.) Onoraţii membrii ai subreuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din tractul protopresbiteral al Orĕştiei, sunt prin aceasta convocaţi a lua parte la I-ma adunare generală din ăst an, care se va ţinea în 25 Octombre st. v. a. c. în una din salele de învĕţămênt a scoalei poporale capitale ortodocse din Orĕştie; începutul la 8 oare ante meridiane.

Obiectele de pertractat sunt;

I. Cetirea protocolului din 28 Martie a. c. — carea din causa absentării dela adunările precedente a notariului ad hoc Nicolae Herlea, învĕţător în Vinerea, nu s'au putut cetì.

II. Raportul cassariului despre starea averii subreuniunei.

III. Încassarea tacselor dela membrii subreuniunei.

IV. Ce mijloace sĕ întrebuinţeze învĕţătoriul, ca osteneala lui ca atare sĕ nu fiă zadarnică, ci sĕ-şi aibe resultatul dorit, — disertaţiune de Nicolau Bârsanu.

V. Critica membrilor: Vasile Corcodel, Ioan Petruţescu şi Ioan Fleşeriu asupra disertaţiunei: *a)* care sunt mijloacele prin cari îşi poate împlinì scoala poporală chiemarea sa? *b)* cum are sĕ urmeze învĕţătoriul sĕ deprindă pe elevi a vorbì chiar şi scurt? *c)* prin ce se stêrnesce în elevi cugetarea şi judecata? *d)* ce sunt deprinderile intuitive şi cum trebuie aplicate? de Nicolau Bârsanu.

VI. Prelegere din obiectele de învĕţămênt:

a) „pomăritul“ de Vasile Pop;

b) „computul“ de Ioan Fleşeriu;

c) „limba română“ desvoltarea practică a substantivului de Nicolau Bârsanu.

Căstău, la 3 Octombe st. n. (21 Sept. v.) 1885.

Nicolau Bârsanu,
învĕţător-presb. ca v.-preşed. al sub reun.

* (Cules de vii bogat.) După cum ni se scrie din Bucerdea-vinoasă culesul din anul acesta promite a fi bogat. Struguri sunt mulți, foarte frumoși și dulci, așa că nici de 20—30 ani nu s'a promis un cules așa de bogat.

Culesul se începe la 4/16 Octombre.

Precum se vede, vin bun este, de ar fi numai cumpărători cu bani gata.

* (Iubileu de ḑece ani). Dl Georgiu B. Reitescu învĕțător dirigente la scoala centrală ortodocsă română din Sân Petru afiliat Săcel și Unciuc protopresbiteratul Haţegului 'și va serba Duminecă la 29 Septembre stilul vechiu „primul iubileu de ḑece ani“ pe cariera învĕțătorească în menționata stațiune.

* (În numele cojocarilor din Sĕlisce) ni se trimite un rĕspuns la cele publicate de noi, în afacerea tîrgului din Sebeș, pe basa informațiunilor luate dela dênșii, în nrul 93 și la cele publicate de dl I. Piso în Nrul 96 al jurnalului nostru, tot în aceeași cestiune. Nu putem reproduce rĕspunsul acesta în întregul seu. Constatăm numai, că cojocarii din Sĕlisce confirmă cele publicate de dl I. Piso, și constată că precum în articolul respectiv din Nrul 93 al „Telegr. Rom.“ nu s'a făcut nici o amintire de numele dlui director polițial din Sas-Sebeș, așa nici ei nu învinuiesc pentru cele întêmplate pe dl I. Piso, ci pe cojocarii sasi din Sebeș. Cât pentru noi constatăm aici, că cele ce am scris in Nrul 93 al jurnalului nostru, le-am scris intocmai după cum ni s'a spus din partea cojocarilor respectivi.

Și cu aceste declarăm afacerea de finalisată.

Loterie.

Mercuri în 7 Octombre 1885.

Brünn: **3 64 21 74 25**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.30	97.25
Renta ung. de hârtie	90.50	90 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.—	96.75
Obligațiuni urbariale transilvane	101 30	101.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 50	148.—
Sorți unguești cu premii	117.25	117.—
Galbin	6.—	5.97
Napoleon	10.01	10 01
100 marce nemțești	61.90	61 90
London (pe poliță de trei luni)	125.85	125.90

Nr. 341. [1161] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin *de 15 ḑile* dela prima publicare.

1. Brădățel, salariu fl. 120, cucuruz cu boambe 100 ferdele, cuartir și 3 stêngeni de lemne.

2. Runcșor cu filia Vica: salariu fl. 300, cuartir în edificiul scoalei.

3. Gurasada, cu salariul anual de 150 fl. v. a., 50 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, 4 orgii de lemne — și cuartir în edificiul scoalei; computate toate la olaltă fac suma de 216 fl. v. a.

4. Boi de sus cu Gelu de jos cu salariu anual de 75 fl. v. a., 60 ferdele cucuruz în boambe à 16 cupe vechi, cuartir și 4 orgii de lemne de foc; computate la olaltă dau suma de 152 fl. v. a.

6. Târnava, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

6. Vortu cu Valea lungă, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir și lemne de foc de ajuns.

7. Furcșoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne de foc de ajuns.

Cei ce doresc a reflecta la vre unul din aceste posturi vor avea ași ascerne suplicele de concurs în sensul legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus amintit.

Pentru comitetele parochiale:

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Iliei.

Alecsiu Olariu,
adm. protopr.

Nr 348. [1162] 3—3

CONCURS.

Fiind stațiunile de învĕțători la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos numite de întregit, se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1 Lancrăm, cu salariu anual de 230 fl. v. a.

2. Căpolna, cu leafă la an de 120 fl. v. a., cortel și un stîngin de lemne și

3. Laz, cu leafă anuală de 120 fl., cortel și doi stîngin de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-una din acum numitele stațiuni învĕțătoresci, au sĕ-și înainteze suplicile înzestrate cu documentele recerute de legile în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la indicatul termin.

Sebeș, în 16 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 461. [1161] 2—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgărașului și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului ca for matrimonial de I instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 462. [1162] 2—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Părĕu protopresbiteratul Făgărașului, care de 6 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I. instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	**6.—**	2.10	**10.05**	10.30
Viena	**3.—**	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	**7.—**
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Sâmbătă 28 Septembre (10 Octombre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Septembre 1885.

Trăim între împregiurări de tot critice, și prospecte de îndreptarea lucrului nu avem din nici o parte.

Se lucră cu plan bine chipsuit, se lucră cu plan la ruinarea bisericei noastre, și astădi nu este român, care sĕ nu recunoască această stare de lucruri, nu este român, care sĕ nu se întrebe: unde vom ajunge pe calea aceasta cu prigonirile bine-chipsuite ale streinilor.

Sunt oameni în biserica noastră, cari accelerează intenționata ruinare a bisericei noastre, sunt oameni puși de însăși biserica noastră la paza tuturor aședĕmintelor ei, și acești oameni n'au nici o inimă cătră biserică.

Se lucră deci de oamenii bisericei, ca sĕ ni se poată dice: „Perirea ta din tine Israile.“

Și ca sĕ se poată lucra și mai cu efect, acești oameni ai bisericei, cari la tot cuvêntul poartă în gură Sântul nume al Marelui Șaguna, față cu tipografia fondată de Șaguna, pentru ajutorarea vĕduvelor preotese, au fondat și ei o tipografie, care între altele 'și-a scris pe steagul seu și devisa: isbândă față de actualul cap al bisericei gr.-or. române din Transilvania, fie chiar cu ruinarea bisericii.

Vorbim pentru credincioșii bisericei noastre și voim sĕ fim bine priceputi.

Dela înființarea sa diariul ortodocșilor nostri a lucrat cu multă stăruință în direcțiunea croită.

Țînta principală a fost persoana archiepiscopului nostru, căci se dice în scriptură: „bate-voi păstoriul și se vor risipì oile turmei.“

Și au eșit fel de fel de insulte la adresa capului bisericei noastre.

În special dilele mai proaspete le vom releva, aruncând preste cele mai vechi vĕlul uitărei.

17 August a. c., diua onomastică a capului bisericei noastre, a servit de bun îndemn pentru atacuri violente.

Se prăpădia adecă biserica, deoarece Părintele vicariu era la băi, și archiereul fiind timpul frumos, își căuta repaus și el în grădina din strada Schewis.

E grozavă durerea bieților oameni pentru biserică.

Și dacă archiereul era și el pe la băi în petrecere, biserica de bună seamă sălta în bogată îndestulire.

Toată lnmea scie pentru cari motive ni s'au luat ajutoriul de stat.

O a spus presa maghiară, că preoțimea noastră e unică națională. Trebuia deci stins acest naționalism prin detragerea ajutoriului de stat.

Consilierii nostri bisericesci însе altcum vorbesc. Ajutoriul de stat, 'l-a mâncat archiereul nostru „prin indolența sa.“

Și cetesce lumea și țeara, și cele scrise sunt considerate ca adevĕr lămurit ca aurul, deoarece e spus de oameni, cari au cuvênt în sfatul bisericei noastre.

La anul 1850 s'a ținut sinod în biserica noastră.

40,000 de martiri și-au vĕrsat sângele lor românesc pentru dinastia Habsburgilor la anul 1848.

Șaguna a fost pus pe lista celor condamnați la furci, și după cum ne spune biografia dênsului, singur Șaguna a fost, care n'a primit grațiă dela Kossuth.

Revoluția era deci oprimată, și cei ce 'și-au vĕrsat scumpul sânge pentru apărarea tronului și restabilirea ordinei, au voiă a se întrunì în sinod.

S'a schimbat foaia.

Biserica noastră este luată la ochiu, strîmtorită di de di.

În cele din urmă se vorbesce, că nu i se permite a se întrunì adi în congres.

La 1850 Șaguna dinastic cu români dinastici ține sinod.

La 1885 românii sunt considerați de nepatrioți, în special biserica noastră, și numai ea e grozav de persecutată, și congresul nepermis.

Urmarea logică.

Actualul archiepiscop ne periclitează biserica, și ne mănâncă congresul, căci românii trebuiesc prigoniți, dice curentul de adi politic, și actualul archiereu tras în tină, dic foștii oameni ai „Telegrafului Român.“

Înțelegem, dacă „Gazeta Transilvaniei“ continuă mereu cu murdăriile sale, pentru că ea nia fost totdeauna dușmănoasă, încât fericitul Șaguna fù silit a o afurisì; dar cum stăm cu ortodocșii nostri?

Este pornită o învĕrșunată furtună asupra bisericei noastre, și ea e potențiată de cătră unii din fii bisericei.

Credincioșii bisericei noastre sĕ o scie aceasta, și sĕ și-o noteze pentru orientarea lor.

Va venì poate timpul, când cărțile se vor deschide și faptele se vor vĕdì. Va venì și timpul acesta.

Până atunci sĕ scie toți credincioșii bisericei noastre, cine sunt cei cu tendențe periculoase bisericei.

A răbdat foarte mult, așa ne-a spus archiereul nostru în sinodul anului acestuia, a răbdat mult și încă va mai răbda.

Este cestiune de consciință a Escelenției Sale, cât va mai răbda.

Noi constatăm, că oamenii nostri voiesc sĕ ne împingă biserica spre ruină, și aceasta o constatăm pentru orientarea credincioșilor nostri.

În ședința sa din 6 Octombre a. c., congresul sêrbesc a adus câte-va concluse foarte importante, cari credem că merită a fi reproduse la acest loc.

Era la ordinea dilei discusiunea asupra regulamentului pentru alegerea de patriarch.

La propunerea deputatului Conjovici congresul a primit, ca sĕ se stipuleze în regulament, că patriarchul ales sĕ depună afară de jurămêntul de fidelitate, și jurămêntul înaintea congresului, că va susținea și apăra autonomia bisericei.

Congresul a primit cu 26 contra 22 voturi propunerea deputatului Iankovici, prin care se normează, că coroana are numai odată dreptul de a respinge candidații puși de congres pentru scaunul patriarchal.

Congresul a primit nemodificat art. XI. al regulamentului amintit, în înțelesul căruia se dechiară, că guvernul n'are drept sĕ denumiască de patriarch pe candidatul minorității congresuale.

Suntem curioși a scii, ce va dice guvernul la toate aceste.

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avuția lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morții. — Nesocotința lui Petisi. — Prima încercare. — Mustrări de consciință. — Perplesitatea regelui. — Bătrênul înțelept. — „Amenhotep acum ajută'mi!“

(Urmare.)

— Am și eu o rugare, pe care te-aș ruga sĕ mi-o împlinesci, — grăì Amenhotep, când stăteau cu toții uimiți locului. — Sĕ'ți vină scriitorii și sĕ facă o consemnare esactă a tuturor scumpeturilor, ce le ai acì. Sĕ-i dai un numĕr fie-cărei mese și sĕ însemni cu băgare de samă, că ce și în care ordine se află pe mesele și în dulapurile aceste. Vorba aceea: ce-i scris e scris.

Regele făcù în tocmai; s'au numĕrat toate inelele, s'au mĕsurat sacii cu praful de aur; toate s'au consemnat și când îi predară inventariul încheiat gata, el îl luă la sine și se otărî, ca sĕ le dovediască îndată a doua di celor ce se îndoiau.

Însе — — toate au fost la loc, așa a treia și a patra di. Amenhotep zimbea numai și dicea: „E în firea omului, ca sĕ rătăciască“. Dar Ramessu nu rîdea, căci gulerul cel prețios a dispărut și a rĕmas perdut. Și tocmai pentru aceea regele nici nu se obosia; mergea în fiecare di de dimineața în tesaurariul seu și spera încă și acum, că va putea sĕ convingă pe cei ce se îndoiau.

În sfêrșit după câteva sĕptămâni de dile, îi și rĕușì, căci ear se comisese un furt foarte fățiș, ceeace în vederea tuturor s'a și putut constata pe basa inventarelor scrise. Cu triumf căută odată regele în jur; ear Amenhotep se aruncă înaintea picioarelor lui și se rugă de iertare.

— Amenhotep! — grăì Ramessu — tu ai fost, care mi-ai dis, că unde lipsesce posibilitatea, acolo lipsesce și realitatea. Dar eu îți spun: unde este realitate, acolo trebuie sĕ fie și posibilitate. — Ridicăte!

— Ascultă-me, ascultă-me! îi rĕspunse acela. Tu ai avut dreptate, ai observat mai cu agerime decât mine. Dar iată că 'ți promit sĕrbătoresce, că voi descoperì pe tâlhariul; vreau sĕ aduc iarăș la cale ceea ce am greșit, voi sĕ 'ți dau în mâni pe acel cutezătoriu. — Sĕ vedi; atât e sigur: că tâlhariul n'a putut întra nici prin zid, nici prin coperiș, nici prin padiment, — el trebuie sĕ fi venit pe ușă. Una din două: tâlhariul e sau unul dintre noi cei ce venim totdeuna cu tine acì, sau că se furișează cineva noaptea cu chiei false înlăuntru, seducênd pe slujbași. Așa dar te rog, sĕ nu ne mai permiți întrarea la toți, când cercetezi comorile tale; unul singur în care te încredi pe deplin sĕ 'ți poarte felinariul, și a doua: sĕ sigilezi întrarea. Prin aceasta ai împedecat ori-ce furt, și cât pentru descoperirea făptuitoriului, — apoi las' pe mine. Eară noi, trebuie sĕ păstrăm cea mai adêncă tăcere.

Ca sĕ fi înstrăinat ceva vr'unul dintre sfetnicii regelui și încă în presența acestuia, nu era cu putință; căci pe lângă puțina îmbrăcăminte ce o purtau, nu putea nimeni ascunde nimic, ci ar fi fost silit a-și duce lucrurile în mâni în chiar fața regelui. Dar nici n'avea Ramessu nici cel mai mic prepus asupra celor ce'l însoțiau; cu toate aceste totuș primì sfatul lui Amenhotep, deoarece nu scia ce sĕ facă.

— Bine, — dise după un timp oarecare — o sĕ fac întocmai cum ai dis tu, și tu sĕ fii acela, care vei avea a me însoți singur d'acì înainte.

De nou se cercetară toate lucrurile; cele înstrăinate se însemnară în inventariu, regele încuiă ușile și le sigilă cu mâna proprie cu sigilul seu re-

Alegerile în Francia.

Firul telegrafic aduce sciri cu totul neașteptate despre mișcările electorale pentru camera francesă.

Aceste sciri preocupă adi mult pressa europeană, care face fel de fel de combinațiuni despre viitoriul parlament frances, estindêndu-se chiar până de a profeți o lovitură de stat, care să aibă de resultat resturnarea republicei.

Credem deci a ne împlini datorința față de publicul nostru cetitor, dând în cele de mai jos o schiță a situațiunei în Francia.

Partidele în camera francesă sunt împărțite în două mari grupe, în grupa republicanilor și în cea a conservativilor sau monarchiștilor.

Ambe aceste grupe se compun din diferite fracțiuni de partide, cari mai cu samă în grupa republicană sunt foarte pronunțate, așa încât de o fusiune între fracțiunile republicanilor aproape nici nu poate fi vorba. Ferry representantul fracțiunei radicale, nu va putea suferi odată cu capul un ministeriu deși republican dar oportunist sub presidiul lui Clemenceau și viceverse. Stând lucrul astfel, francesii stau adi în fața unor evenimente, cari ar putea să fie de o fatală însemnătate pentru durabilitatea sistemului republican în Francia.

Eată cum.

Camera francesă se compune din 584 membrii, dintre cari monarchiștii aveau în sesiunea trecută numai 90 de voturi, restul de 494 erau republicani, parte oportuniști, parte radicali, socialiști, comunarzi și așa mai departe.

Vin alegerile noue. Deodată și pe neașteptate se schimbă situația. Până în 7 a l. c. s'au efectuit alegerile în 309 cercuri, dintre cari monarchiștii, cari în casul cel mai bun nu aspirau decât la un crescêmênt de 50 de voturi, obțin 175 de mandate. Rêmân deci pentru fracțiunile republicane 134.

Așa dar resultatul alegerilor de păn' acì este o maioritate preponderantă pentru monarchiști.

Cu toate aceste cum am amintit și în numĕrul nostru trecut, republicanii se simt asigurați, și cred că în cercurile restante vor obținea, dacă nu totalitatea, dar cel puțin marea maioritate a mandatelor.

În tot casul francesii stau în fața unei crise ministeriale, care poate să se continue până 'n înfinit, dacă fracțiunile republicane nu vor fusiona, ceea-ce înse numai cu greu se va putea.

Monarchiștii la toată întêmplarea vor într'unì o terțialitate a voturilor și votând în cameră la un loc cu radicalii, — cari deși republicani, sunt cei mai neîmpăcați contrari ai republicanilor oportuniști, — vor putea trântì ori și când guvernul.

Allain-Targé ministrul de interne al Franciei într'o convorbire a sa cu corespondentul unui jurnal, a declarat că alegerile presente au fost o lecțiune bună pentru republicani, cari poate în urma acestei dojane se vor unì pentru a combate inimicul comun.

Destul atât, că situația este foarte serioasă.

Pressa europeană își esplică lucrul astfel. Sporirea elementelor anarchice-socialiste în Francia, cari amenință siguranța averei și a întregei ordine sociale, atinge și umple de groază mai nemijlocit poporațiunea rurală, burgesimea, clerul și aristocrația Franciei. De aceea în cercurile rurale aproape pretutindenea au eșit la alegeri conservativii. În vreme ce la centre, unde se află în mare numĕr oficianți de ai statului, industriași și muncitori, conservativii sunt huiduiți și se aleg representanți republicani...

Vom urmări cu viu interes desvoltarea lucrurilor în Francia; ele pot să fie foarte instructive pentru cei ce urmăresc cu atenție schimbarea acelor curente generale de idei, cari dau direcțiune așa numitului „spirit al timpului.“

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

6 Octombre.

Constantinopol. — Conferința ambasadorilor a adoptat un memoriu, care are de scop să previe ori ce conflict între Turcia și Bulgaria.

Petersburg. — Țarul a primit deputațiunea bulgară. El a desaprobat evenimentele întêmplate în Rumelia și a declarat, că Bulgaria e datoare Europei întregi, să resoalve cestiunea.

Varna. — Turcia e preocupată acum de necesitatea de a trimite trupe mai cu samă în Macedonia, pentru a întimpina ori-ce viitoare complicații; se vor trimite cât mai curênd 20,000 oameni în acea provincie; s'au dat ordine în același timp ca să sosiască în cea mai mare grabă detașamente de redifi din Smirna, Ismid și de pe coasta Marmarei; s'au trimis de asemenea câte-va trupe și muniții cu drumul de fer dela Adrianopole. Cu toate aceste pregătiri, noul ministru de rĕsboi a găsit organisarea armatei cât se poate de defectuoasă și de destrăbălată; cu greu s'ar putea face ceva cu puțini bani. Până acum nici un vas din flota pusă sub comanda lui Hobart-pașa n'a fost trimis în Marea-Neagră. Toate transporturile de mare sunt însĕ gata.

Constantinopol. — Se țin în fie-care di consilii la palat și Poartă; nu s'a hotărît încă nimic positiv. Puterile au esprimat din nou simpatiile lor și au desaprobat purtarea Bulgarilor. Se crede, că conferința va ținea vr'o două sĕptămâni. Au sosit 40,000 redifi în capitală; 17,000 au fost îndreptați de Mustafa-Pașa; 6 batalioane de nizami, 1 baterie și 1 regiment de cavalerie au plecat la Kirk-Kilissi în apropriere de Yamboli; 5 batalioane cu baterii, artilerie și 1 regiment cavaleri au plecat la Adrianopol și 3 batalioane cu 1 regiment cavaleri la Satalagea. Turcia dispune deci acum de un numĕr de trupe îndestulitor pentru a putea întreprinde o acțiune serioasă în ori-ce parte. In curênd vor mai primi ajutoare și trupele din Macedania și Albania; a mai primit ordin să plece la Adrianopol și divisia din Siria.

7 Octombre.

Constantinopol. — Se dice în oare-cari cercuri politice, că Turcia nu va consimți să între în negocieri decât după ce Sêrbia va înceta cu înarmările.

Viena. — „Corespondența Politică“ este autorisată să declare, că sunt lipsite de ori-ce temei sciriile rĕspândite de oare-cari diare, cari dic că guvernul Austro-Ungar face pregătiri pentru a mobilisa trupe și că înarmează corăbii de rĕsboi.

Filipopol. — S'au lipit în oraș placate, prin cari se vestesce locuitorilor, că Sultanul a recunoscut unirea celor două Bulgarii. Se dice, că Sultanul a telegrafat direct prințului Alexandru notificându-i, că a admis unirea în principiu.

Varna. — Eată cum stă situația: Germania, Austria, Rusia sunt pentru restabilirea *statului quo ante*, pe când Francia, Englitera, Italia deși nu se opun acestei restabiliri, cred că ar fi prudent să se evite o vĕrsare de sânge și complicările, ce ar resulta apoi.

Cercurile militare turcesci cer în gura mare o acțiune energică; atitudinea lor pare a fi una din nouele greutăți ale situației. Lumea musulmană e foarte agitată și guvernul e foarte mustrat, chiar în public, lucru care nu se întêmpla mai înainte. Turcii dic, că vor mai bine să moară luptând, decât să li se impună niște condiții rușinoase.

O scrisoare a dlui I. Bălăcianu.

„L'Indépendance roumaine“ în numĕrul seu de mercuri publică o scrisoare a dlui I. Bălăceanu, fost ministru al României la Paris, în care se ocupă de atitudinea ce România trebuie să ia față cu actualele evenimente din peninsula balcanică. D-sa arată mai întâi, că bulgarii au imitat faptele românilor dela 1859, că va venì o vreme, când Bulgaria și Grecia vor juca întâiul rol în peninsula balcanică și că România și Sêrbia vor ajunge în a doua linie; că România ar putea atunci să peardă Dobrogea și prin aceasta gurile Dunărei, și de aceea dl I. Bălăceanu se întreabă:

„Care trebuie să fie atitudinea României în fața unui fapt deplinit, care ar distruge echilibrul actual al forțelor în peninsula balcanică?“

La această întrebare d-sa rĕspunde:

„Am vĕdut făcêndu-se de vr'o dece ani, în această țară, politică rusească, politică austro-germană, politică de fantasie și chiar politică contra naturei, martore sunt acele dile, în care ne-am vĕrsat sângele și aurul spre a înființa un nou Stat slav, a cărui trebuință nu se simția câtuș de puțin în România. Oare n'ar fi vreme acum, ca să se facă și puțină politică românească?

„O politică adevĕrată națională ar consta în a rĕspunde la ori-ce modificare a tractatului dela Berlin printr'o cerere formală de rectificare a fruntariei noastre despre Bulgaria. Această fruntarie, astfel cum esistă acum este o deridere și o umilință; în fața unei mai mari Bulgarii, ea ar devenì un pericol permanent și neresistibil.

„După părerea tuturor bărbaților competenți, pe cari îi cunosc în România și străinătate, singura fruntarie, ce ne-ar permite să trăim în pace cu Bulgaria, păstrând în acelaș timp Dobrogea, ar trebuì să urmeze o linie dreaptă, care plecând de la Varna, s'ar oprì la Rusciuk. Aceste două localități ar forma cu Silistra cele trei vêrfuri ale unui triunghiu, în care o armată ar putea să se misce și să facă față pericolului, de ori-ce parte ar venì el.

„Cine nu scie, că diplomația are audul cam tare și că, spre a fi cineva audit de dênsa, trebuie să vorbiască tare? Deci cererea noastră n'ar avea sorți d'a fi luată în considerațiune, de cât numai dacă am sci s'o susținem cu o armată în stare, la nevoie, să pună mâna pe siguranțele indispensabile. Dacă am fi avut 50,000 oameni în Basarabia în momentul, când se întrunia congresul de la Berlin, îmi place a crede, că protestările ce am făcut acolo, ar fi produs niște alte efecte austriace.

---

gesc. Amenhotep umbla dela aurariu la aurariu, întrebând de niște gulere frumoase și spunênd, că voiesce să cumpere. Multe și foarte prețioase i se arătară, înse gulerul furat nu era între ele. Tâlharii au fost destul de șireți, ca să desfacă gulerul și să vêndă mărgelele numai de sine, ear vulturii mici de aur îi daseră pe sub mână la alții mergênd chiar și în orașe învecinate cu ele. Cele din noaptea trecută erau încă în mânile lor.

Amenhotep nu se obosia în cercetările sale; dar totuș ostenelele lui n'au avut nici un resultat. Tot ce s'a ajuns, era părerea, că tâlharii vor fi împedecați de a mai putea fura. Dar în realitate nici aceasta nu s'a ajuns — căci după câteva sĕptămâni, când se duse Ramessu cu sfetnicul seu de nou în aurărie, — se oprì uimit în loc; sigilele erau ca totdeuna întregi, — și două vaze prețioase de porțelan dispăruserĕ, ear o corfă cu inele de aur era golită de tot.

— Ce e de făcut? Amenhotep ajută-mi acum! — Va să dică tâlhariul nu întră pe ușă! Doar prin petrile zidului nu poate întra! — Îți dau voie liberă; fă, direge, poruncesce ce și cum vrei, lucrul trebuie să iasă la lumina dilei, să mi-l prindi pe acel pezevenchiu.

Amenhotep nu dise nici un cuvênt, sta adâncit în gânduri; apoi dădù ordin să se presare năsip fin pe podine, în care să se poată cunoasce ori-ce urmă și se îndepărtă împreună cu regele sigilând ușile de nou.

În dilele următoare năsipul era neted și neatins; dar în diua a decea se vedeau urme de picioare omenesci. Ele șerpuiau în sală în dreapta și 'n stânga fără de a venì în apropierea ușei și fără de a se putea cunoasce, că unde se sfêrșesc și unde se încep. Cu toate ostenelile și cercetările nu s'a putut afla, că pe unde a întrat tâlhariul.

Lui Ramessu i se opri mintea 'n loc; dar Amenhotep îi dise liniștit:

— Aceasta a fost numai proba întâiă: a doua încercare va succede poate mai bine. Năsipul ear se netezì, ear el continuă de a cerceta după lucrurile furate și acum ca și până aci.

Dar toate înzadar!

După o lună de dile ear se ivirĕ urme în sală, și ce să vedi: ele erau de deosebite mărimi și forme, semn, că tâlharii au fost doi inși. Și earăș nu vinea nici o urmă în apropierea ușei și earăș nu se putea cunoasce, că pe unde au întrat tâlharii.

— Vedi, dise Ramessu, — că toate aceste nu au nici un resultat. Acum o să 'ți spun cum vom putea ajunge la ceva. De adi încolo o să bag în fiecare seară câte dece militari înarmați în sală. Vină apoi tâlhariul din jos ori din sus, din dreapta ori din stênga, — aceia trebuie să pună mâna pe el. Vedi să se curețe năsipul de aci.

— Să ierți slugii tale, — îi reflectă Amenhotep, dacă va fi de altă părere. De vei face cum ai dis, nu trec două dile și orașul întreg va sci secretul, ear tâlharii ar trebuì să fie foarte năuci, dacă ar venì earăș, sciind că oamenii tei păzesc în casă.

— Bine, dar trebuie să 'i prindem; trebuie să 'i apucăm la faptă.

— Mai este un mijloc, grăì Amenhotep; și se duse în arsenalul regesc, unde îi pregătì faurul în secret niște curse mari de fer, cari asemenea curselor de vulpi din diua de adi, — erau făcute anume ca să se închidă cu forță mare, îndată ce s'ar călca pe ele. După ce 'l jură pe faurul, ca să țină lucrul secret, înțepenì înaintea meselor cu comori cursele cu șiroafe de podine, apoi le deschise pe toate și le acoperì cu niște covoare subțirele.

Ramessu nu mai putea durmì de neliniște. Dar a trebuit să se dedee cu așteptarea, căci tâlharii nu vineau în toată noaptea, și dimineața, când cerceta casa, stăteau toate, comori și curse — neatinse.

(Va urma.)

„Ţara întemeindu-se pe sacrificiile enorme ce i se cer şi i se impun de atâţa ani, contează pe o armată numeroasă şi înzestrată cu un material de resbel de întâia ordine. Aceasta ar fi mai mult ca suficiente spre a face să triumfe dreptul nostru şi a ne garanta siguranţa pe viitor.

„De sigur că nu ochii închişi privesc asemenea eventualităţi, dar am adâncă convingere, că nu esistă alte mijloace spre a îndrepta greşala făcută la 1877. Celor cari au răspunderea, le incumbă mai ales datoria de a şterge chiar şi ultimile urme ale acelei greşeli. Dacă curagiul lor nu este la înălţimea acestei sarcini, Coroana să aviseze; căci aci este vorbă de onoarea acestei domnii.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De pe ţărmul Oltului, în Septembre 1885.

„Lăpădând minciuna, grăiţi adevărul, fie-carele cu vecinul seu.“
Efes. 4, 25.

Sunt rare evenimentele de ţi pe la noi cești din provincie, căci ducem o viaţă liniştită, sau mai bine ţis continuativă, aşa precum ne-am trecit dela moşii noştri; însă pe lângă toată raritatea lor, ele au început să fie, şi astăţi putem înregistra două momente mari în cercul nostru aici, unde soarele îşî ia remas bun dela ţara Oltului.

Aceste momente sunt 1) în 7—19 Septembre a. c. s'a ales în cercul nostru un medic român doctor, tiner de bună speranţă în persoana dlui Sofron Comşa; iar al 2) că în ţilele din urmă s'a escris concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în cercul nostru.

Momentul prim fiind-că deja îl avem, îl trecem de astă-dată pe lângă notificarea, că se arată a umplea aşteptarea întregului cerc, ear la momentul al 2) ne vom oprî şi vom ţice mai multe, fiind-că acesta ne este scopul.

Ca să putem venî la vorbă faţă de acest moment, trebuie să atingem deşi numai ca prin vânt împrejurarea, că acest cerc, ca toate alte cercuri administrate în trecut, nu şi-a putut lua avântul către nisuinţe mai mari şi mai impunătoare condiţiunilor în ceeace atinge crescerea poporului şi ridicarea lui la un grad de înaintare în economiă, în cultură şi în civilisaţiune, de unde se pare, că ţeara Oltului în aceste părţi a fost eschisă cu totul de lumea cea mare, pare că natura i-ar fi denegat toate acestea isolând-o.

Cu toate aceste, totuş se vede un ce caracteristic în poporul nostru de pe aici, şi aceasta este religiositatea. Ea ca basa moralului a susţinut pe popor tare în credinţă şi datinile sale, şi astăţi el este aplecat la ori-ce lucru, dela care ar condiţiona crescerea lui, numai conducători de inimă, de resoluţiune firmă să aibă, cari să tragă către binele şi fericirea lui.

Lucru constatat este, că pe popor nu l poţi convinge numai cu fapte, ceeace se esplică în limba lui cu proverbiul că: românul atunci crede, atunci se convinge, când îl arde la degete, când vede că nu e în cătrău, — trebuie să fie aşa, şi nu altcum. Aceasta au putut-o practisa toţi aceia, cari au avut de a face cu poporul. De aci urmează dar, că problema cea mai grea este: crescerea, cultivarea poporului la carea sunt chemaţi în prima linie aceia, cari au de a face cu el nemijlocit ţi de ţi şi cari trăiesc între el, cu şi dela el; şi aceştia sunt preoţii şi învăţătorii.

Inteligenţa noastră s'a dedat a pune puţin preţ pe acești oameni şi a-i privi foarte din depărtare deşi ei *de facto* sunt cei mai puternici factori ai promovărei sorţii lui.

Aceste recunoscute, nu vom esagera în dorinţa noastră de a căpăta un protopop harnic şi zelos carele cu abnegaţiunea proprie să lucre ţi şi noapte la ridicarea stărei culturale a poporului român din ţeara Oltului. Şi aceasta ar fi cu atât mai tare de aşteptat, căci aici — poate ca nicăiri airea — lucru mult aşteaptă pre acel bărbat, carele să ridice nu numai cercul, dar chiar Avrigul, ca centru la o culme oarecare, căci începutul este deja făcut cu scoala capitală, carea în scurt timp are să devină centrul tuturor comunelor din jur.

Să venim acum la cestiunea alegerii de prot. Încă înainte de a se publica concursul, unii aspiranţi la postul de protopresbiter au început deja a cutreera comunele şi a umbla prin parochiele tractuali, adunând membrii sinodului ppresbiteral prin case private şi...., esplicându-le statutul organic după placul lor; — sărmană lege —!

Nu vom atinge nisuinţele nimărui în asta cestiune, tot ce voim a amintî sunt cuvintele Evangelistului: „tot cela ce nu întră pe uşă în staulul oilor, fur este“ —! adecă să bage bine seamă aspiranţii nostrii, ca să umble cu dreptate şi să nu cerce a seduce şi amăgî poporul cu mijloace stângace. Calea adevărată este cunoscută că „fiesce carele după meritele sale se va preamări.“

Aceste premise, — noi declarăm din capul locului şi în faţa tuturor, că nu voim a face cestiune de persoane, ba nici nu putem încă scî sigur, cari vor fi concurenţi la acest post.

Faţă cu causa aceasta atât de însemnată, ne vom ţinea înse de datorinţă sântă a procede cu toată conscienţiositatea, şi la alegere ne vom concentra în jurul unei astfel de persoane, carea să scie şi să voiască a conduce lucrurile, — fie în ori-ce cestiune va obvenî — aşa, ca să ne ducă la resultatul atât de dorit, la ridicarea statului preoţesc şi didactic la o treaptă mai sublimă, — şi mai pre sus de toate la promovarea stărei culturale a poporului, căci aceste toate condiţionează una dela alta, apoi sciut este că dela un conducător bun atârnă foarte mult resultatul ori-cărui lucru, şi credem că şi măritul consistoriu va consimţî în acest punct cu noi, şi va avea în vedere cestiunea noastră precum a avut-o până acum, în timpul văduviei acestui protopresbiterat.

Procedând din aceste vederi, sperăm că măritul consistoriu va îngriji de noi ca un părinte, şi după alegere va întări pe acel individ, în care îşi poate pune încrederea, că va satisface aşteptărilor atinse mai sus.

Dee Dţeu, ca să nu ne înşelăm în speranţa noastră.

Un alegătoriu.

Raportul comitetului

„Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.“

II.

Onorata adunare se va convinge mai departe din cele ce urmează, că avându-ne odată statutele noastre, acest comitet n'a intrelesat nici un mijloc, pre care 'l-ar fi crezut de bun, neîntrebuinţat spre a înmulţi fondul reuniunei noastre

Şi, ca onorata adunare să aibă o idee despre progresarea noastră materială, ne luăm libertatea, a schiţa în mod chronologic toate venitele reuniunei noastre, dela început până astăţi, cari au fost precum urmează:

1. Până la prima întrunire a femeilor întâmplată la 14/26 Decembre 1880.

a) Dela femeile române din Abrud sat spre scopul înfiinţării unei scoale	100.—
b) Dela tineretul din Abrud tot spre acest scop, ca venit curat resultat dela două representaţiuni teatrale au incurs	105 60
c) Cu ocasiunea primei întruniri dela 18 membre fundatoare à 10 fl.	180.—
d) Tot cu aceea ocasiune dela membrii ordinari şi ajutători	42.—
O sumă deci de . . . fl.	427.60

2. Dela 1 Ianuariu 1881, până la prima adunare constituantă, carea a fost la 7 Mai 1882 au incurs:

a) Dela 2 membre fundatoare	60.—
b) Interese după capitale elocate la privaţi	90.—
c) Dela balul reuniunei	210.46
d) Dela fodina minerarie „Concordia“, piatră după un băieş 260 fl. şi dividende 215 fl. 20	475.30
e) Prin dl Alesandru Filip advocat dela institutul de credit „Albina“	50.—
f) După suma de 45 fl. resultaţi încă la 1870, dela un bal al societăţii de lectură română din Abrud, în scopul înfiinţării unei scoale de fetiţe, care sumă s'a fost dat dlui Alesandru Danciu propr. şi director de băi din Bucium spre fructificare, au incurs	200.—
suma întratelor	1085.66
suma eşitelor	27.14
Venitul curat dela 1 Ianuariu 1881 până la 7 Mai 1882 au fost deci de . . . . . fl.	1058.52

Doamna Ecatarina Gall mare proprietăreasă s'a făcut membră fund. toare cu 50 fl.

3. Venitele reuniunei noastre dela 7 Mai 1882 până la 8/20 Septembre 1883 au fost:

a) Dela 7 membrii fundatori	70.—
b) Dela 7 membrii ordinari şi ajutători . .	43.—
c) Interese după capitale elocate la privaţi	161.—
d) Dela maialul reuniunei din 1882 . . .	114.51
e) Dela maialul reuniunei din 1883 . . .	245.60
f) Dela fodina minerarie „Concordia“ piatră după un băieş 597 fl. 51 cr., dividende 128 fl.	725.51
g) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	7.—
h) Prin Ilustritatea Sa dl Elia Măcelariu cons. guv. în pens. sub numirea de fundaţiunea „Sabina Tobias“ după un capital de 20 # elocat de către aceasta la 1873, la in titutul „Albina“ spre fructificare, în scopul înfiinţării unei scoale aici, au incurs	185.18.
suma întratelor	1551.80
suma eşitelor	42. 07
Venitul curat dela 7 Mai 1882 până la 8/20 Septembre 1883 au fost . . . . . fl.	1509.73.

4. Dela 8/20 Septembre 1883, până la 8/20 Septembre 1884 au incurs:

a) Dela 13 membrii fundatori	130.—
b) Dela 13 membrii ord. şi ajutători . . .	69.—
c) Interese după capitale elocate la privaţi	78.—
d) Dela maialul reuniunei din 1884 . .	144.92
e) Cu ocasiunea sortiturei obiectelor . .	408.47
f) Dela fodina minerarie „Concordia“ . . piatră după un băieş s'au vêndut	321.—
g) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	5.—
h) Institutul „Albina“ au dăruit reuniunei	100.—
i) Colectă făcută în favorul reuniunei prin dna Anastasia Popescu protopopeasă în Făgăraş	7.—
l) Domnul Ioan Popa red. în Sibiiu au făcut un don de	14.03
suma întratelor	1277.42
suma eşitelor	119.08
Venitul curat dela 8/20 Septembre 1883 până la 8/20 Septembre 1884 e de . . . . fl.	1159.34.

5. Ear în perioada dela 8/20 Septembre 1884 până la data de faţă au fost:

a) Dela membrii ordinari şi ajutători . . .	46.—
b) Interese după capitale elocate la privaţi	95.—
c) Dela balul reuniunei	113.87.
d) Dela maialul reuniunei	69.40.
e) Dela fodina minerarie „Concordia“ piatră după un băieş s'au vêndut cu	308.—
f) Dela fodina „Armonia“	100.—
g) Dela fodina „Rodu“	56.—
suma întratelor	788.27
suma eşitelor	149.05
Venitul curat dela 8/20 Septembre 1884 până în presente.. . . . . fl.	639.22

6. Interesele după capitalul elocat la institutul „Albina“ spre fructificare special la fie-care libel sunt:

a) Libelul reuniunei femeilor române cu Nr. 2624	169.27.
b) Libelul reuniunei femeilor române „Fodina Concordia“ cu Nr. 2848	163.10.
c) Libelul fundaţiunei „Sabina Tobias“ cu Nr. 77	31.10

(Va urma.)

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Septembre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 August 1885	24,073.95
Depuneri	114,180.67
Cambii rescumpărate	331,312.32
împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi . .	35,524.40
Interese şi provisiuni	15,860.61
La fondul de pensiune	45.75
Monetă vêndută	13,226 57
Effecte	1,996.50
Conturi curente	77,502.44
Diverse	523.53
Suma fl.	614,246.74

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	68,656.97
Cambii escomptate	349,742.46
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi . .	47,378.30
Interese pentru depuneri	251.32
Contribuţiuni şi competinţe	6,93.
Salarie şi spese	1,968.62
Monetă cumpărată	24,967.73
Conturi curente	68,553.82
Diverse	557.15
Numerariu cu 30 Septembre 1885	52,163.44
Suma fl.	614,246.74

Sibiiu, 30 Septembre, 1885.

I. G. Ioan, director esecutiv. — *Iosif Lissai,* comptabil.

Varietăţi.

* (Hymen.) Dl Şerban Cioran, teolog absolut şi paroch ales în comuna Răşinari, îşi va serba cununia cu d-şoara Maria Mitrea mâne Duminecă în biserica „Sântei Treimi“ din Răşinari.

* (Concurs.) Devenind vacante patru ajutoare de câte 50 fl. v. a., menite pentru învăţăcei români aplicaţi la meseriile de postovar, pălărier, curelar, perier, compactor (legător de cărţi), cordonar, lăcătar, faur şi maşinist, se publică prin aceasta concurs, până la 1 Novembre st. v. a. c.

Concurenţii la aceste ajutoare au a-'şi trimite petiţiunile lor provădute: *a)* cu atestat de botez, care să constateze, că sunt români şi că au împlinit etatea de 12 ani; *b)* cu atestat de scoală, care să constate, că sciu scrie şi cetî; *c)* cu contractul încheiat cu măestrul, la care se află şi din care să constateze, că se află la meserie în Braşov spre a fi supraveghiaţi; *d)* cu atestat de bună purtare dela măestru, comitetului subscris.

Braşov, în 23 Septembre 1885.

Comitetul asociaţiunei pentru spriginirea învăţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

Bartolomei Baiulescu, preşedinte. — *Ioan Bozoceanu,* secretar.

Nr. 137. [1166] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele staţiuni învĕţătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului; în înţelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 și 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuinţă în edificiul scoalei și grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale și perfect și în limba maghiară.

2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunţe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei și locuinţă în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.

3. Tamașa, cu salariu de 150 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.

5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani și bucate.

6. Cubleșul-român, cu salariu de 100 fl. în bani și bucate.

Reflectanţii au de a-și înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fűzes-Sân-petru, 6 August 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunea învĕţătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele: În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a., cuartir și lemne suficiente, din cari este a se încălḑi și odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiţi a-și trimite suplicele instruite în înţelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărĕmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 596. [1165] 1—3

EDICT.

Ioan Ticușan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict*, să se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorţial încaminat de soţia sa, se va pertracta și în absenţa sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 656. [1168] 1—3

Publicaţiune.

Conform §. 124 din regulamentul pentrn procedura judecătorească în cause matrimoniale, se aduce la cunoscinţă publică, că Paraschiva năs. Ioaneș Milea gr. or. din Sĕlisce, prin sentinţa Preav. consistoriu dto 24 Septembre a. c. Nr. 2999. B. s'au despărţit total de bărbatul ei Ioan Stirecin Morariu, gr. or. tot din Sĕlisce.

Sĕlisce, 27 Septembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 657. [1169] 1—3

Publicaţiune.

În sensul §. 124 din procedura judecătorească în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică, că Maria năs. Dumitru Popa gr. or. din Sĕlisce, prin sentenţa Preav. consistoriu dto 24 Septembre a. c. Nr. 3036 B. s'a despărţit de bărbatul ei Oprea Mărtin gr. or. tot din Sĕlisce.

Sĕlisce, 27 Septembre 1885.

Dr. Nicolae Maier.
protopresbiter.

Nr. 1866 pret. [1170] 1—3

Publicaţiune.

Dreptul de crișmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitaţiune publică, care se va ţinea în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au să depună un vadiu de 10% din preţul strigărei de 400 fl. per an.

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă la subscrisul și la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 5

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Subscrisul am onoare a me recomanda onoratului p. t. public român cu legarea de cărţi **broșure, protocoale** etc., **promt** și **solid** cu cele mai moderate preţuri.

Sibiiu, 4 Septembre, 1885.

Ioan Cristea,
[1126] 3—3 compactor.
Strada Gușteriţii Nr. 17.

Nr. 462. [1164] 3—3

EDICT.

Maria Georgiu Oana din Părĕu protopresbiteratul Făgărașului, care de 6 ani trecuţi a părăsit pre legiuitul ei bărbat David Oana din Părĕu și a pribegit în lume fără a se sci ubicaţiunea ei, se citează a se presenta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin *de trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absenţa ei.

Făgăraș, în 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I. instanţă.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Infallibil.

Retrimitem banii primiţi tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpăţina goală** (pleșugie) la **căderea părului, formarea petelor** și la **încărunţire.**

După întrebuinţare mai deasă garantăm succesul. Espediţia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistriţa:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseţă din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Preţul 85 cr. [713] 47

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmană pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuinţa și ca presente. Preţul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecinţele lor.

Conservarea sĕnătăţii

se basează numai pe **conservarea** și **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, rĕgăială cu acrime, flatuosităţi, vĕrsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștinţă stau la dispoziţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre, *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1000] 5—15

Cătră on. cetitori ai „Tel. Rom.“

În urma relaţiunilor rele de esport cătră Orient și Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preţ magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

cari au 185 cm. în lungime și 115 în lăţime; aceste invĕlitoare sunt ţĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă și dintr'o lână fină și moale, de aceea ele 's acomodate chiar și pentru cuverte de pat și covoare de scaldă.

Preţul unei bucăţi 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roșii și negre, lungi de 180 cm. și late de 115, à fl. 2.50, până nu se va găta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, I. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog să binevoiţi a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulţămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase și au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, staţiunea de tren: Kotamgya. [1171] 1

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Marți 1/13 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională" următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

8 Octombre.

Varna. — Este cu totul falsă scirea rĕspândită, cumcă Sultanul ar fi recunoscut unirea celor două Bulgarii și că ar fi telegrafat prințului Alecsandru anunțându-i, că a primit în principiu această unire. S'a lipit în adevĕr afișe în Filipopol anunțând aceasta; se crede însĕ că lucrul s'a făcut pentru a se liniști poporația, care a început a fi cam îngrijată în urma concentrărei necurmate a trupelor turcesci. Aceste trupe sosesc cu grămada din Asia mică. Astădi sunt în posițiune sĕ ve dau cifrele cele mai esacte despre efectivul acestor trupe în diferitele provincii; cifrele acestea au fost recunoscute autentice chiar de cătră ambasadele din Constantinopole. În Adrianopole se află 11,000 oameni, în Kossovo 15,000, în Constantinopol 22,000, în Salonic 11,000, în restul Macedoniei 17,000, în Bitalia 10,000, la frontiera rumeliotă 30,000. Turcia tratează în momentul de față cu mai multe companii de vapoare afară de Lloyd pentru transportarea altor trupe. În Creta s'au trimis patru batalioane în locul celor cari au primit ordinul sĕ părăsiască insula și sĕ se îndrepteze la Galipoli.

Constantinopol. — Deși întrunirile ambasadorilor sunt ținute secrete, totuș transpiră câte ceva. Se crede că s'a ivit oarecari neînțelegeri în sinul întrunirei mai cu seamă întru cât privesce organisația Rumeliei și dreptul Sultanului de a intervenì cu armatele în această provincie; Rusia pare a fi cu totul opusă mănținerei acestui drept al Porții; de altminteri ambasadorul rus a întrat într'un mod mai activ în desbateri în urma instrucțiunilor ce a primit dela guvernul seu. În cercurile militare domnesce o mare fierbere, ar fi poate greu ca Sultanul sĕ concedieze redifii înainte de a da o satisfacere simțemêntului militar. Redifii constitue o armată minunată, pe care se poate compta în ori-ce împrejurări. În arsenalurile turcesci domnesce o foarte mare activitate, mai mare chiar decât aceea care domnia în ajunul resbelului ruso-turc.

Sofia. — S'a rĕspândit sgomotul, că trupele sĕrbesci au trecut frontiera, întrând prin mai multe puncte în Bulgaria. Acest sgomot a produs o viuă impresie în toate clasele poporației. Bulgarii se așteaptă ca Sĕrbia sĕ înainteze în Turcia. Scirea în tot casul merită confirmare. În fie care minută sosesc scirile cele mai ciudate; de mai multe-ori s'a rĕspândit sgomotul, că Turcii au înaintat spre Filipopol. Poporația e foarte surescitată.

9 Octombre.

Paris. — Se asigură, că Englitera aprobă recomandațiunea făcută de conferența din Constantinopol Porții în privința acceptării unirei Bulgariei cu Rumelia.

Varna. — Poarta este încredințată, că Sĕrbia voiesce sĕ ocupe districtul Kossovo, Sĕrbia este otărîtă sĕ întreprindă o acțiune chiar dacă ar fi sigură că va fi bătută; înfrângerea ei va pune din nou pe tapet cestiunea sĕrbească. Poarta a atras atenția ambasadorilor asupra calamităților ce pot decurge din acțiunea Sĕrbiei, care ar provoca neapărat o mare agitație în Muntenegru, Bosnia, Erțegovina și ar atrage neapărat și pe Austria în conflict. Poarta a cerut chiar formal desarmarea Sĕrbiei, motivând această cerere cu interesele generale ale păcei.

Constantinopol. — În cas când Grecia ar înainta spre Ianina și Sĕrbia spre Kossovo, Turcia este otărîtă sĕ lupte până la cel din urmă om. Puterile fac mari sforțări pentru a împedeca pe cele două mici regate sĕ atace Turcia.

Filipopol. — Se telegrafează din Constantinopol, că misiunea bulgară a fost primită de cătră marele vizir; nu se scie încă resultatul intrevederei. Scirea că principele Alecsandru ar fi primit cordonul ordinului *Osmanie* este falsă. Nici n'a fost vorba de un asemenea lucru.

Constantinopol. — Pare a se adeverì scirea, că atât Poarta, cât și puterile ar fi dispuse sĕ recunoască unirea Bulgariei cu Rumelia. Eată pe ce basă se va face această unire: Principele Bulgariei va fi în același timp și guvernator al Rumeliei; administrațiile și adunările celor două provincii vor urma a fi separate; cu alte cuvinte se admite numai o unire personală.

Sofia. — Bulgarii sunt otărîți sĕ apere cu ori-ce preț unirea lor; ei speră că puterile o vor recunoasce la urma urmelor; în cas contrar, ei vor lupta până la cel din urmă om. Nici într'un cas însĕ ei nu vor îngăduì depunerea principelui Alecsandru. Pentru unire vor lupta toți Bulgarii; în contra depunerei principelui vor lupta chiar musulmanii, pe cari dênsul în totdeauna i-a apărat și i-a spriginit.

Revista politică.

Am fost făcut amintire în unul din nrii trecuți despre scandalul din dieta croată, înscenat de partida lui Starcievici în causa înstrăinărei actelor camerale. Banul a fost în modul cel mai vehement atacat și huiduit din dietă și numai întêmplarea 'l-a scutit ca sĕ nu fie lovit și cu pumnul.

Că politica maghiară cea fără de nici o rațiune este causa acestor ne mai pomenite scandaluri în istoria parlamentelor, — trebuie s'o recunoască și omul cel mai preocupat și pătimaș.

Credem deci de interes a publica în cele de mai jos opinia unui jurnal germân din cele mai însemnate în Austria, care până bine de curênd trecea de mare filomaghiar.

Eată ce scrie „Neue freie Presse":

„Dl Tisza și comitele Khuen s'au nisuit a câștiga și a păstra încrederea partidei „naționale" (guvernamentale); de încrederea poporului croat însĕ nici că le-a păsat. Aceasta a fost o greșală, care se resbună acum în mod simțitor.

„Afacerea cu emblemele țĕrii credeam că va admonia pre cei dela guvernul din Pesta d'a procede cu mai mare precauțiune în toate cestiunile croate, dar eată că conflictul privitor la actele camerale a fost tras așa dicênd de pĕr. Chiar de am admite, că dreptul Ungariei asupra actelor camerale ar fi neîndoios, cine a silit pe guvernul unguresc, ca tocmai în acest moment sĕ se reclame aceste, după-ce 17 ani nu s'a făcut amintire de ele? Cei din Pesta susțin, că aceste acte nu valorează mai mult decât hârtia pre care sunt scrise, de ce a trebuit dar Banul sĕ ducă aceste hârtii dela Agram la Budapesta, în întunerecul nopții?

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel
de
Yff.
II.

Viclenii ne mai audite.

Cursa. — Un om fĕr de cap. — Fiul perdut. — La icoana părintelui. — Vin bun. — De ce rîdi? — Planul lui Ramessu. — Așteptări zadarnice. — Ospĕțul.

(Urmare.)

Fiii zidariului reposat trăiră în timpul acela lume albă; consciința 'ș-au mai stêmpĕrat-o dela o vreme încoace, procurându-și sieși și mamei lor câteva dile bune. Că ar putea-o pățì într'o noapte, aceea nu le trăsnia prin cap, ear la rușine, pedeapsă și la judecata din lumea cealaltă a marelui Osiri nici nu se mai gândiau.

— Ptahmai, — dise Petisi cătră frate-seu, când se 'nturnau odată noaptea târdiu de la un crailic, avuțiile ear ni's pe sfârșite; trebuie sĕ mergem încă adi după bani.

— E prea târdiu, ți dise fratele seu, avem destulă vreme și mâne noapte.

— Nu, rĕspunse Petisi, eu aș vrea sĕ iau mâne parte la călĕtoria cea mare de pe rîu și nu mai am decât un singur inel. De ne grăbim, avem vreme de ajuns ca sĕ ne luăm scara și felinariul și sĕ mergem în casa cu comori încă înainte de ce s'ar crepa de diuă.

Ptahmai mai făcù unele obiecțiuni, dar în fine tot n'a voit sĕ'l lase pe frate-seu singur, cu toate că timpul era foarte înaintat.

Peatra se învêrtì ușor, Nebti le asigură calea — Ptahmai era încă la întrare, Petisi se cobora pe scară, — — un strigăt sfâșietor resună deodată din sală.

— Ah frate, ah frate eu sunt perdut, se văeta Petisi chinuit de cele mai grozave dureri.

El călcase pe una dintre curse, ear asta se închisă cu o forță grozavă, înfigêndu-și cuiele de două părți în picioarele lui. De face vre-o mișcare este în primejdie, că i se sfâșie carnea de pe oase; ear cursa e așa de țapănă încât fratele seu nu o poate desface; ba este chiar espus ca s'o pățiască și el. Petisi a înțeles îndată cum stă treaba. Ptahmai delătură cu grijă mare covoarele, și în vreme ce frate-seu gemea greu, se puse lângă el în genunchi, începênd se lucre la lumina lampei cu o încordare febrilă; el avea din întêmplare la sine un cuțit, cu care se năcăjia sĕ destace șiroafele cursei.

Țînc! — Vêrful cuțitului se rupe, ear pe Ptahmai îl năpădesce plânsul și 'și bate desperat peptul cu mânile.

Petisi eară 'și venì în ori.

— Frate, se creapă de diuă, grăì el, tu nu poți, ție nu 'ți e ertat sĕ mai ședi acì. Pe mine nu me mai poți scăpa, mie mi-a sosit oara resplătirei. Sĕ 'mi erți o frate, că te-am sedus și fii mamei noastre fiu bun și ascultător. De scăpare numai la tine și la ea mai poate fi vorbă; și ca sĕ scăpați de rușine, numai un mijloc esistă. Ia-ți cuțitul a mână taiemi capul și du'l cu tine, astfel cel puțin numele părintelui nostru va fi cruțat și onoarea mamei tale mântuită.

Se înțelege, că Ptahmai nu voia sĕ facă una ca aceasta; dar se convinse, că asta e singura cale, prin care se mai poate scăpa ceva, dacă în genere mai era ceva de scăpat.

În mijlocul comorilor regesci, la flacăra palidă și trămurătoare a felinariului, esecută Ptahmai lucrarea sa grozavă. Capul fratelui seu nenorocit a fost tesaurul cel mai prețios, pe care 'l-a dus adi cu sine din tesaurăria bogatului Ramessu.

În dimineața următoare venì regele ca de obicei cu sfetnicul seu sĕ 'și cerceteze comorile.. Abia pătrunse întâia radă de lumină în sala cea spațioasă, și ochii lui Ramessu descoperirĕ deja la lumina dubie o figură omenească în partea de cătră meadădi a păreților.

„Dacă comitele Khuen ar fi cunoscut seriositatea situaţiunei în Croaţia, dacă ar fi înţeles, că cestiunea croată nu e resolvată prin aceea, că Banul dispune de maioritate, atunci ar fi refusat constant de a transporta actele la Pesta, arătând, că prin aceasta ar da numai prilegiu opoziţiunei de a turna ulei pe foc şi a aprinde astfel din nou ura în contra Ungariei. Comitele Khuen însе nu s'a opus, el a fost organul ascultător al lui Tisza şi tocmai prin aceasta a dovedit din nou, că 'i lipsesce una din calităţile principale ce se cer dela un guvernator — prevederea.

„Şi oare şedinţa trecută turbulentă a dietei n'a dovedit aceasta? Credem că Banul când a ḑis „că Croaţia, n'a posedat cu bună credinţă acele acte," n'a vrut sĕ vatăme Croaţia, dar se vede că nu e un mare jurisconsult şi probabil, că a schimbat în iuţeală noţiunile posesiune „de bună credinţă" şi „legiuită." Probabil că a voit numai sĕ ḑică, că Croaţia n'are titlu valabil d'a poseda actele camerale şi s'a greşit numai în espresiune. Dar oare om de Stat la înălţimea chemării sale, nu e dator sĕ scie, că în împrejurările de astăḑi fie-care cuvênt ce se pronunţă în dieta croată de pe banca guvernului, trebuie sĕ fie cu multă atenţiune cumpănit şi sĕ fie precalculat efectul seu posibil? Tot respectul de curagiul comitelui Khuen, dar mai puţin, era în casul de faţă mai mult.

„De când însе earăş s'a desfăşurat cestiunea orientală, de când în imediata apropiere a Croaţiei în peninsula balcanică, s'a iscat o puternică ferbere, nu poate fi indiferent pentru monarchie ce direcţiune vor lua lucrurile în Croaţia Dacă în apropiere de teatrul incurcăturilor orientale se ivesce într'o parte a monarchiei o neascultare, care ameninţă a degenera în anarchie, dacă dieta croată începe a face politică esterioară şi se fac propuneri într'ênsa pentru felicitarea naţiunii surori bulgare, dacă se aud în representanţa din Agram plângeri, că croaţii trebuie sĕ poarte tocma aşa jugul sclăviei ca pân'acum bulgarii, cu un cuvênt dacă în Agram se desfăşură steagul ideii sud-slave, atunci aceste sunt nişte evenimente, cari tocmai acum ating monarchia în cel mai simţitor mod şi sunt de natură a împedeca libertatea acţiunii sale.

„Preste aceste momente grave nu se poate trece, afirmând, că Banul dispune încă aḑi de maioritate. Şi partida „naţională" croată este o creaţiune trecĕtoare; deja a început a se descompune, preste puţin se va topi zăpada la soarele de primăvară, şi cine scie cât de curênd ea va înceta d'a mai esista Şi ce va fi atunci, dacă comitele Khuen se va deştepta într'o ḑi fără maioritatea sa? Vrea dl Tisza în adevĕr sĕ aştepte sosirea acestei ḑile şi este permis ca greşelile comise până acum sĕ se repeţească şi sĕ fie potenţate?"

După cum se vede din scirile telegrafice, pe cari le cetim în jurnalele străine, cestiunea unirei celor două Bulgarii încă nici până aḑi n'a ajuns la o resolvire nu finală, dar nici chiar interimală. Conferinţa ambasadorilor sĕ fi elaborat un memorand, pe care însе aproape nici una dintre puteri nu o aprobă. Bulgarii şi cu deosebire sêrbii concentrează trupe la graniţă şi ele aşteaptă numai porunca sĕ se arunce în foc, ca sĕ tragă dungă peste ecuilibrul din orient.

Stând lucrurile astfel, chiar dacă s'ar adeveri scirile, că Sultanul şi puterile recunosc unirea personală a celor două Bulgarii, chiar în casul acesta este de temut, că Sêrbia şi poate şi Grecia nu va mai sta pe loc. Dar nici nu se poate presupune, că mobilisarea cea grabnică din Sêrbia, care a costat milioane, că dictatoratul dat regelui din partea scupştinei din Niş, — sĕ se fi făcut numai aşa de flori de măr. Causă n'a fost pentru ce sĕ se facă, trebuie deci sĕ fi fost vr'un scop reservat, de a face — ceea ce a făcut şi Bulgaria, — adecă de a se estinde teritoriul sêrbesc.

Şi dacă acest scop reservat îl va pune regele Milan în lucrare, Grecia va înainta şi ea spre Macedonia, albanii vor prinde armele, ear Bulgaria va tinde şi ea de a preface unirea personală într'o unire adevĕrată de stat, — urmarea va fi o ciocnire cu turcii, şi cestiunea orientală va fi pusă de nou şi în toată monstruositatea ei pe tapet.

Pusă odată pe tapet, poate sci ori-cine, că puterile interesate, nu vor suferi a se periclita interesele lor vitale în Orient!!

Şi astfeliu poate că suntem deja puşi în faţa unui rĕsboi oriental.

Alegerile din Francia, cari în primul moment au umplut de spaimă tabĕra republicanilor, se vede că tocmai după cum s'a dechiarat ministrul Allain-Targe, au fost numai o bună lecţiune pentru republicani. Ceea ce se părea aproape de necreḑut, se adeverésce, că adecă fracţiunile republicane sunt gata a aduce ori-ce jertfă, a renunţa dela diferenţele de principii, a da mână una cu alta, numai ca sĕ scape republica. În cercurile, unde se vor efectuì alegeri nouĕ, radicalii renunţă în favorul oportuniştilor şi acestia în favorul radicalilor, după cum adecă întruniserĕ acestia sau aceia maioritatea la primele alegeri. Rochefort chiar a declarat, că pentru de a scăpa republica nu se 'nspăimântă de nimic, nici chiar de a da mâna cu urgisiţii oportunişti. Tot în acest înţeles s'a esprimat şi candidatul muncitorilor Joffrin, ḑicênd, că îndată ce e vorba de esistenţa republicei, trebuiesc uitate toate neînţelegerile şi trebuie sĕ se alieze într'o taberă puternică toţi republicanii.

Singurul pericol ar fi, cum ḑice oficiosul „Naţional," că mulţi republicani moderaţi sunt otăriţi a sprijini mai bine candidaţii conservativi, decât a suferì ca sĕ vaḑă ajungênd la putere un guvern compus din radicali. Se crede totuş, că matadorilor republicani le va succede a liniştì poporaţiunea în punctul acesta şi a îndepărta pericolul, care ameninţă în balotage. Şi asta cu atât mai mult de oare-ce radicalii vor trebuì sĕ abḑică de multe din principiile lor şi sĕ iae o conţelegere cu celelalte fracţiuni pentru de a putea susţinea un guvern comun.

Dacă chiar s'ar împlini aspiraţiunile monarchiştilor de a mai biruì în 55 de balotage, şi în casul acesta maioritatea absolută e asigurată pentru republicani, cari vor dispune şi atunci de 359 de mandate.

Congresul naţional-bisericesc

al metropoliei românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania mai întruniseva când-va?!

În faţa acestei critice şi problematice întrebări, carea pe tot sufletul curat al fiilor dreptmăritoarei noastre biserici ortodocse-rĕsăritene trebuie negreşit sĕ-l preocupe de cele mai serioase îngrigiri, — îmi vine sĕ plâng cu prorocul Ieremia: *„Deschis'au asupra noastră gura cu toţi vrăşmaşii nostri,"* şi se stau încremenit, până sĕ pot rĕspunde cu demnitate şi seriositate la aceasta momeṇtuoasă întrebare, ce taiă foarte adânc în vieaţa constituţională a bisericei noastre autonome.

Tot creştinul *adevĕrat*, de mărturisirea strămoşască ortodocsă, credea şi aştepta în deplină mângăiere sufletească, *că ca mâne Marţi în ḑiua de 1/13 Octombre*, congresul naţional-bisericesc, ca cea mai supremă corporaţiune bisericească, în puterea dispoşiţiunei apriate a legii (§. 152, stat. org.) se va întrunì aici în Sibiiu, în capitala Metropoliei noastre.

La această sigură aşteptare şi neîndoielnică credinţă, creştinii bisericii ortodocse române, erau cu atât mai mult îndreptăţiţi, cu cât aceastăşi aşteptare legală şi justă a întrunirii congresului lor naţional-bisericesc, trebuia sĕ se realiseze încă în anul trecut, tot în aceastaşi ḑiuă determinată prin suscitata dispoşiţiune a legii.

Ea însе durere încă atunci, întocmai ca acum în ăst an s'a zădărnicit cu totul, căci congresul nici atunci nu se putù întrunì, precum vedem că nu se va întrunì nici mâne!

Li s'a impus atunci şi li se impune acum şi mai nedumerită, neesplicabila întrebare credincioşilor adevĕraţi ortodocşi:

„Că cum se putù atunci în anul trecut, şi cum se poate şi acum în ăst an întêmpla această zădărnicire, sau mai bine suprimare a unui dintre celea mai cardinale postulate ale autonomiei bisericii noastre cum este conyresul: **„întrunirea representanţei"** *întregei provincie metropolitane? Şi cine au causat oare aceasta zădărnicire; ba mai lămurit:"* **Cine poartă vina??!**

Adevĕraţii — sau mai lămurit — *nebuioşii credincioşi ortodocşi*, şi mai cu seamă bărbaţii factori conlucrători la conservarea, consolidarea şi prosperarea instituţiunilor noastre bisericesci, carii au avut pururea şi au şi astăḑi în vedere purul şi sacrul interes vital al bisericii, conduşi numai de acesta, ear nu preocupaţi şi de alte vederi egoistice particulare speculative, de patima resbunării rînzoase personale, vor fi cunoscênd prea bine causele, cari au *împedecat convocarea* şi respective pentru cari *s'a zădărnicit întrunirea* congresului nostru naţional-bisericesc, atât în anul trecut, cât şi în anul acesta.

Vor scì nu numai aceia, ci fără toată îndoiala o sciu prea bine, tot atât de bine şi *alţii*, pretinşi puritani *români naţionali* **„interconfesionali"** mai radicali, carii cu toate că cunosc adevĕratele cause ale zădărnicirei, orbiţi de patima urei şi rĕsbunării ne mai stâmpărate, odată cu capul nu vor sĕ atribuie zădărnicirea acelor cause atât de invederate, cât şi baba oarbă le vede, ci *descarcă* **toată vina** *pe capul bisericei*, luat cam de lung timp la ţinta prigonirei sistematice prin cele mai destrăbălate, nelăute şi mârşave invective ḑiaristice personali.

Credincioşilor bisericii noastre cu inima şi mintea la loc, le sunt prea bine cunoscuţi şi *unii* şi *alţii* dintre bărbaţii factori, carii se bucură de inrîurirea şi conlucrarea lor individuală în afacerile noastre bisericesci, şi cari represintă clerul şi poporul provinciei noastre metropolitane în diferite calităţi, parte ca membrii ai singuraticelor corporaţiuni, parte şi ca funcţionari publici bisericesci şi scolari.

Nu sufere îndoială, că vor fi *„unii"* şi dintre cei aparţinĕtori factorilor de prima categoriă mai sus amintită, cari — întocmai ca cei din urmă numiţi — poate vor fi avênd cause fundate ori nefundate, însе purcese din considerantele şi vederile lor de a fi nemulţămiţi cu persoana capului bisericii, cu ale cărui acţiuni, convingeri, păreri tăietoare în afacerile şi respective interesele bisericii — ori fie chiar şi în cele de natură politico naţională — de multe ori, ba poate nici odată nu sunt de acord şi nu pot conlucra în armonia şi concordia indispensabil necesară tocmai în casuri, când interesele bisericii devin ameninţate de cătră inimicii ei esterni şi şi *interni!*

Atacat-au, cârtit-au, defaimat-au şi insultat-au şi unii şi alţii persoana capului bisericii, după draga voia lor, unii când pe faţă când în dos, ca oameni rĕi de gură; când cu intenţiune rĕutăcioasă, când din slăbiciunea firei pătimaşe, numai ca sĕ nu le tacă gura clevetitoare; ba aflatu-s'au oameni şi de aceia, — slabi de înger — cari deşi datori cu multă gratitudine capului bisericii, traşi-împinşi de curentul vrăjmăşesc, pitulaţi în tufa lui, au măimuţat şi ei vîrtutea lui *„Brutus"* cel cu pumnalul, poate că nu chiar atâta din reinţă, cât mai mult din prostia uşuratică, esploatată de cei vicleni.

Însе atât de rĕutăcios şi lipsit de consciinţă, mai că nu cred sĕ se afle batăr *unul* dintre ei, care — împărtăşind sinistrele şi tendenţioasele vederi ale vechilor antagonişti antiortodocşi — în punctul ţintei asupra capului bisericii noastre — fraţi de cruce

---

— Eată'l! strigă regele şi aruncă braţele încordate asupra prinsonieriului, ca şi când i-ar fi fost frică, ca nu cumva sĕ-i scape şi acum.

— 'L-am prins, 'l-am.... deodată i se oprí graiul de spaimă; sta ca împetrit.

— Un cadavru!

— Un om făr' de cap, repetă Amenhotep, care ajunse şi el acolo.

După ce se reculeserĕ în câtva amêndoi, începurĕ sĕ cerceteze. Se vedea cum au fost delăturate covoarele, descoperirĕ încercările făcute pentru ridicarea cursei, îşi esplicarĕ toate, înţelegeau toate, — dar cum a eşit celalalt tâlhar cu capul acestuia, asta nu o putea pricepe Amenhotep. Întrarea secretă nu se vedea nicăiri.

La sfatul lui Amenhotep s'a aşeḑat un cârlig mare la o înălţime de cincispreḑece urme, cam pe la mijlocul frontului casei de comori. Cadavrul s'a scos din cursă şi cu ajutoriul unei frânghii legate de braţele mortului fu acăţat de cărlig. O ceată de militari s'a comandat la pază, cu porunca ca sĕ apuce pe ori-cine, care la vederea cadavrului s'ar spăimânta într'un mod bătător la ochi, ar plânge, ori s'ar văita.

Şi nu s'a făcut fără de cuvênt acest plan. Trecĕtorii se opriau uimiţi, căci vedenii de aceste erau neobicinuite în Tape (Theba), povestind noutatea înfricoşată la toţi pe cari îi întêlneau. Astfel alergă toată lumea, ca sĕ se convingă cu ochii sei proprii. „Fost-ai la casa cu comorile?" se ntrebau amicii. „Nevastă nu scii ce s'a întêmplat?" ḑicea bărbatul venind acasă. Pe la ameaḑi scia oraşul întreg întêmplarea înfiorătoare, mii şi mii au mers de au vĕḑut. Dar cine a fost hoţul? Cum 'l-a chemat? — El purta haina cea galbină ca toţi ceilalţi; alte îmbrăcăminte nu avea, capul îi era retezat — de gîcite nu putea fi vorba.

Amenhotep îşi ḑicea: amicii, rudeniile, complicii tâlhariului spânzurat vor trebuì sĕ vină de sigur şi ei; şi aceea nu se poate presupune, ca copii, părinţii şi nevasta lui sĕ se scie aşa stăpânì, ca sĕ nu arete nici un semn de compătimire. Ş'apoi pe calea astă se vor putea descoperì şi ceialalţi părtaşi. Numai că mama lui Petisi nu scia nimic de crima fiului seu. Curioasă alergă şi ea acolo şi se uita la mort, fără sĕ-i treacă nici prin gând, că cine este. Dacă 'ş-ar fi recunoscut fiul, de sigur că nu-şi putea ascunde durerea şi desperarea. Dar la astfel de nenorocire ea nici nu s'a gândit.

Când vĕḑù, că Petisi nu se arată dimineaţa ca de obicei, întrebă: „Unde e frate teu Ptahmai?" — „Te salută; s'a dus foarte de dimineaţă la lucru şi n'a vrut sĕ te treḑiască." — Dar el nu se arătă nici la prânz; Ptahmai voia sĕ se scape şi de astădată cu o minciună, dar începù sĕ se încurce şi în urmă spunênd, că nu scie unde este fratele seu, — o cuprinse pe biata mamă o spaimă fără samă.

— Copile, strigă ea bătêndu'şi peptul cu mânile, ce s'a întêmplat? 'L-a ajuns vr'o nenoricire pe fratele teu? De ce esci aşa spăriat şi neliniştit? Alergi aḑi toată ḑiua în sus şi în jos; esci buimăcit; te feresci de mine; nu poţi sĕ mi te uiţi în ochi! Unde e Petisi?

Dar Ptahmai se 'ndepărtă dela mamă-sa şi alergă preste câmpuri, ca sĕ 'şi caute odihna, ce n'o putea avea acasă şi ce n'o putea afla nicăiri. Mama se duse la toate rudeniile, prietinii, cunoscuţii şi 'i întrebă de fiul seu. — Noaptea ş'a petrecut-o în veselie, apoi a mers acasă cu frate-seu, — mai departe nu scia nimeni nimic.

(Va urma.)

coaliaţi cu modernii tribuni naţionali *fără de confesiune*, — să poată presupune: că *causa neconvocării şi respective neîntrunirii congresului nostru naţional-bisericesc* a fost şi este numai şi numai Inaltpreasânţia Sa, actualul archiepiscop şi metropolit cu al cărui nume îşi împistresc foarte adese-ori bizarele şi drăgălaşele veleităţi în spaţioasele coloane ale ţilnicelor lor gazete, drept producte literari ţiaristice, sau materie de cetire delectătoare.

Fie-le de bine scriitorilor şi de folos de plăcută delectare cetitorilor. Păstreze-şi-le bine, căci poate să vină şi alte *vremuri*, când frunţărindu-le şi recetindu-le ei înşişi vor fi uimiţi de necălitele scrieri defăimătoare, prin cari compromiţind venerabila persoană, şi dejosind demnitatea şi vaţa capului bisericii, prin acea jignindu-i şi influinţa la cercurile dispunătoare de măsuri contrarie şi dăunoase autonomiei bisericii, şi şi după moartea lor urmaşii lor vor eschiăma: „*Vai de noi cu „Păcatele noastre*!“

Premiţind acestea, fie atât de leiali şi sinceri barem acei tovarăşi ai gazetarilor şi mai vârtos ai tribuniştilor, cari după posiţiunea ce o ocupă şi dânşii în biserică, ca *membri ai consistoriului metropolitan*, şi spună ei după cea mai curată convingere sufletească a lor: „*Cum s'au petrecut lucrurile cu cestiunea convocării congresului atât în anul trecut, cât şi în anul acesta? „Ce atitudine a manifestat Înaltpreasânţia Sa părintele metropolit din capul locului în direcţiunea aceasta, ca preşedinte al consistoriului, şi ce dispoşiţiuni a făcut la timpul şi locul seu cu intenţiune serioasă pentru întrunirea congresului pe terminul prescris de statutul organic?*

Spunând ei adevărul, negreşit că vor lămuri şi lumina şi pe aderenţii sateliţii lor preocupaţi faţă de persoana capului bisericii, despre adevăratele cause, cari au *împedecat convocarea* şi prin aceea au *zădărnicit şi intrunirea congresului* atât în trecut, cât şi acum în ambele rênduri.

Îi vor capacita şi convinge: că Metropolitul în privinţa aceasta, acomodându-se legei positive, conform acesteia şi-a făcut datorinţa cu punctualitate aşa, că după ce periodul congresual de trei ani espirase încă la 30 Septembre 1884, conform §. 150, stat. org., cu şese săptămâni înainte, a dispus în cale presidială la toate eparchiele, ca să se facă alegerile noue de deputaţi congresuali, cu valoarea mandatelor pentru periodul anilor 1884, 1885 şi 1886 ceea ce s'a şi efectuit în toată forma şi regula. Totodată a făcut şi guvernului ţărei prescrisa notificare prealabilă (§. 152 stat. org.) despre intenţiunea sa, de a convoca congresul (§. 152 stat. org.) pe 1/13 Octombre 1884, notificând apoi aceasta şi *consistoriului metropolitan*, întrunit la 4/16 Octombre 1884.

Să nu scie oare gazetarii şi tribuniştii cele ce au urmat la acestea din partea guvernului ţării? Nu dar. Le sciu şi cunosc ei prea bine; însă nu voiau şi nu vor să le comunice cetitorilor lor aşa genuine cum s'au petrecut într'adevăr şi în faptă lucrurile, ci folosindule drept apă pe moara lor măcinătoare de defăimări şi invective, le-au intortocat, învinuind pe capul bisericii.

Deasemenea se are lucrul şi cu *neconvocarea* resp. *neîntrunirea congresului*, în anul acesta.

Membrii consistoriului metropolitan sunt martori vii despre aceea: cum părintele metropolit a sulevat cestiunea convocării congresului în consistoriul metropolitan plenar întrunit la 20 August (1 Septembre) a. c. sunt martori, cum a presentat şi cetit în şedinţă *noua notificare prealabilă* către guvernul ţării despre intenţiunea d'a convoca acum pe *ţiua de mâne* congresul — care nu i venise la socoteală guvernului de a se convoca la timpul normal în anul trecut —; care notificare s'a şi espedat atunci în aceeaşi ţi la adresa ministrului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică.

Neurmând la aceasta adestata resoluţiune prea înaltă nici după o lună de ţile, vor fi sciind de bună seamă gentilii gazetari şi tribunişti din canalele angagiate drept informatorii: cum Înalt preasânţitul cap al bisericei, n'a întrelăsat — încă sub datul de 2 Octombre stilul nou anul curent — tot în calea presidială — a face şi a doua-oară notificare guvernului într'acel înţeles; că deoarece până în aceeaşi ţi încă nu sosise răspuns la prima notificare prealabilă, el Metropolitul 'şi va ţinea de datorinţă ca la cas, dacă nici până în 5 Octombre n'ar sosì acel răspuns, — privind lucrul de aşa, ca şi când la locul preaînalt n'ar subversa nici o pedecă pentru întrunirea congresului pe ţiua de mâne — îl va convoca şi făr' de a mai aştepta vre-o resoluţiune.

Resultatul acestei inteţiri fù: că ministrul iuteiute se grăbì a rescrie Înaltpreasânţiei Sale metropolitului cu data de 3 Octombre (sosit în 5) va se ţică a doua ţi: că făcênd el propunere la preaînaltul loc în privinţa convocării supletorie (utólagos egybehivás) a congresului, are să se aştepte resoluţiunea, pe care îndată după sosire i o va comunica părintelui Metropolit! *După toate ucestea ce putea şi ce poate dar să mai facă dênsul?*

Sosit-a ori nu aceasta resoluţiune? Până în momentul când scriem acestea nu se scie, probabil că n'a sosit, pentru-că cum se dă cu socoteala, guvernul ţerii şi acum 'şi are causele bănuitoare temerari, pentru cari nu-i vine la socoteală ca representanţii clerului şi ai poporului provinciei noastre metropolitane să se coadune aici în Sibiiu, cu ocasiunea întrunirii congresului, care ca corporaţiune bisericească n'are de a face treburi nici politice nici diplomatice interne sau esterne.

Făcut-a oare Ecselenţia Sa dl ministru *Trefort* în obiectul acesta vre-o propunere la peaînaltul loc, când şi în ce înţeles? aceea încă nu se poate sci. Verosimil e, că ministrul până la *a doua notificare solicitatoare* a părintelui Metropolit cu datul 2 Octobre, nu făcusese nici un fel de propunere, adecă *prima notificare prealabilă* dela 1 Septembre a. c. până atunci de bună samă că n'o aşternuse locului Preaînalt, căci după cum se scie acolo (în cancelaria de cabinet) astfel de acte nu rămân neresolvite nici 24 de oare.

Ce va face biserica noastră, metropolitul cu consistoriul metropolitan de aci încolo în cestiunea aceasta de mare ponderositate, nu putem sci. Vom vedea.

Să sperăm, că biserica 'şi va cunoasce chiemarea şi 'şi va face datorinţa la timpul şi locul potrivit, aşa precum şi-a împlinit-o şi până acum puruia la toate ocasiunile, când şi de câte-ori interesele vitali ale ei erau ameninţate de grele furtuni; dar precum în trecut, aşa şi acum şi-o va împlinì numai cu demnitatea şi seriositatea potrivită unei dignităţi şi corporaţiuni bisericesci.

Ce vor face apoi alţii şi de acì încolo, fie şi *gazetari* ori *tribunişti* este treaba lor. Descarce-şi înse afuriseniile asupra acelora, cari au causat astfel de lucruri.

Până una-alta, n-ar strica dacă care-va dintre deputaţii nostrii dietali români-ortodocsi şi-ar ridica *vocea* acolo, cerênd în privinţa aceasta desluširi dela concernentul ministru, înse nu *pe coridor* ci în dieta ţării!

Aşa se are lucrul cu *amânarea congreselor noastre naţionale bisericesci* de pe un an pe altul; şi într'adevăr aceasta este o fatalitate pentru biserica noastră, care ne însuflă mari îngrijiri, ba trebuie să ne pună pe gânduri serioase de a prevenì pericului ce ne ameninţă cu sguduirea temeliei, ba poate în sfîrşit şi surparea autonomiei bisericii.

Putea-vom oare face aceasta între regretabilele noastre relaţiuni sociale infectate de spirite nepăciuite — vrăjmăşesci, cari nutresc pofta răsbunării? Doamne feresce! Nici odată. Dixi! *Şismaticul.*

Raportul comitetului

„*Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi giur.*“

III.

(Incheiere.)

Reasumând datele premergătoare, aflăm că au incurs:

a) Dela 40 membrii fundatori	440.—
b) Dela 102 membrii ordinari şi ajutători .	200.—

că anume cine sunt membrii ai acestei reuniuni, şi care cât au contribuit în favorul reuniunei, se poate vedea aci sub ./· achisa listă.

c) Interese după capitale elocate la privaţi	424.—
d) Interese după capitalele elocate la institutul „Albina.“	363.47
e) Dela maialurile date de reuniune . . .	574.43
f) Dela balurile date de reuniune	324.33
g) Cu ocasiunea sortiturei obiectelor . . .	408.47
h) Femeile române din „Abrudsat“ . . .	100.—
i) Dela două representaţiuni teatrale . . .	105.60
l) Dela institutul „Albina“	150.—
m) Fundaţiunea „Sabina Tobias“	185.18
n) Prin dl Alecsandru Danciu	200.—
o) Dela fodina minerarie „Concordia“ . .	1829.71
p) Dela fodina minerarie „Armonia“ . . .	100.—
r) Dela fodina minerarie „Rodu“	56.—
s) Dela fodina minerarie „Şuluţ“	12.—
t) Colectă prin dna Anastasia Popescu . .	7.—
u) Un don de către dl Ioan Popa red. . .	14.03
Suma tuturor întratelor dela 14/26 Decembre 1880 până în presinte sunt	5494.22
Din cari subtrăgêndu se toate spesele de	337.34
resultă un capital de . . . . . fl.	5156.88

care capital se află parte în bani gata, parte deponaţi la institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, parte pe la privaţi, precum se poate vedea specificat în acì sub ./· alăturatul „Bilanţ“ al contului capitalelor active şi anume:

a) În bani gata	249.63
b) La institutul Albina	3888.65
c) La privaţi	1018.60
suma totală . . . . . fl.	5156.88

IV.

Din datele mai sus espuse venim a constata că:

a) lipsa unei scoale de fetiţe în Abrud pentru ţinutul acesta, e de o necesitate imperativă, ceea-ce se vede din iubirea cu carea am fost întêmpinaţi la onoratul public, carele simţind lipsa acestei scoale, n'a întârţiat a satisface apelurilor acestui comitet, cee-ce ne face a spera că, precum în trecut, aşa şi în viitor ne va da sprijinul seu;

b) comitetul a luat toate dispoşiţiunile, prin cari a creţut numai că poate ridica, fie în mod material, fie intelectual-moral această reuniune, ceea-ce fără îndoială o va constata şi pesimistul cel mai mare, după-ce reuniunea noastră într'un interval relativ scurt, a ajuns la un capital aşa de frumos;

c) suma cea mai considerabilă a incurs, în fondul acestei reuniuni, dela onorata societate minerarie din Bucium „Concordia“, carea dela 1881, a fost aşa de marinimoasă, încât ni-a votat câte un băieş pe tot anul, ba în cei dântâi doi ani, ni-a dat nu numai câte un băieş, liber de ori-ce prestaţiuni, ci şi dividende după acest băieş;

d) acest comitet a aflat de bine, încât nu s'au făcut adecă acelor societăţi sau privaţi, care fie în mod material fie în mod intelectual-moral ni-au ajutorat să li se trimită câte o adresă de mulţumire.

Din datele precedente aşa credem că, fie-care dintre onoraţii membrii ai acestei reuniuni a putut a-şi face o icoană adevărată despre starea reuniunei noastre.

V.

Special ce privesce activitatea acestui comitet, dela adunarea generală trecută până astăţi, avem onoare a raporta următoarele:

Comitetul a ţinut în decursul anului 5 şedinţe.

Lucrurile mai momentoase în acestea şedinţe au fost: în şedinţa primă preşedinta reuniunei a presentat comitetului „Planul de învăţământ“ provăţut sub Nr. 27,844 cu clausula de aprobare de către înaltul min. de cult. şi instr. s'au revăţut raţiociniul reuniunei până la finea anului 1884. Tot cu această ocasiune s'au luat dispoşiţiuni, pentru arangiarea unui bal despre al cărui resultat am avut onorul a raporta mai sus.

În şedinţa a 3-a s'au luat dispositiuni pentru arangiarea unui maial, despre resultatul căruia earăş, s'au amintit mai sus. Constatăm înse, că nereuşirea mai bună a acestui maial, e a se atribuì timpului nefavorabil.

În şedinţa a 5 a s'au statorit agendele acestei adunări, s'au revăţut cassa, carea s'au aflat:

a) Întrate	979.26
b) Eşite	728.63

cari subtrăgându-se din întrate, resultă un cassarest în numărariu de 249.63

Tot în şedinţa aceasta preşedinta împărtăşesce, că reuniunea a mai fost norocoasă a primì un băieş dela societatea minerarie „Rodu.“

În această şedinţă s'au făcut şi un preliminar despre venitele, precum şi despre eşitele ce s'ar recere în anul prim al înfiinţându dei scoale, pre carele de asemenea avem onoare de a'l aclude acì sub ./·

Aceasta ar fi onorată adunare activitatea reuniunei noastre dela 14/26 Decembre 1880 până la datul de faţă.

VI.

Deschiderea cât mai cu grabă a unei scoale de fetiţe aici în Abrud, e în de ajuns constatată, cu toate acestea reuniunea noastră până astăţi nu s'a putut hotărì pentru deschiderea ei, şi aceasta din acel motiv, căci precum bine scim venite anuale sigure nu aveam ca să ajungă pentru acoperirea speselor ce s'ar recere pentru susţinerea unei scoale corespunţătoare, cu un învăţător pentru instrucţiune şi o învăţătoreasă, ba precum se poate vedea din preliminariul presentat cu această ocasiune, — unde se vede că în anul prim pentru doi învăţători, cuartir pentru scoală, mobiliar, încălţitul şi serviţiul din scoală, re cer o sumă de preste 1100 fl., până când venitele, abia sunt de 700 fl., prin urmare la casul deschiderei scoalei, cu începutul anului 1886/7, pentru acoperirea tuturor speselor, am fi constrênşi şi a suplinì suma de 400 fl. din capital, — o împrejurare aceasta, ce ăst comitet nu ar putea-o recomanda onoratei adunări generale.

De altcum acest comitet, după-ce în sînul lui s'au ivit propuneri pro şi contra nu vine cu nici o propunere în merit, ci lasă această cestiune la matura chibsuială a onoratei adunări, ca adecă aceasta să hotăriască asupra acestei cestiuni precum va afla mai consult.

După toate acestea, acest comitet privindu-şi de încheiat cu această ocasiune, mandatul cu carele a fost onorat acum 3 ani, mulţămind onoratei adunări de încrederea ce a pus-o în el, cu onorul cuvenit 'şi depune acest mandat.

Din şedinţa comitetului ţinută în Abrud la 1/13 Septembre 1885.

Anna Gall,
preşedintă.

Alesandru Ciura,
secretariu.

Varietăți.

* (Concert.) Cunoscutul baritonist din Bucuresci, dl Dumitru Popovici de câte-va ḑile se află în Sibiiu. Domnia Sa va arangia sâmbăta viitoare un concert cu concursul mai multor puteri musicale din Sibiiu.

Domnul Popovici a concertat în mai multe orașe din Ungaria, și ḑiarele noastre au vorbit foarte măgulitoriu despre dênsul.

La aceasta atragem atențiunea publicului român. Programa în numĕrul viitoriu.

* („România Liberă“) publică următoarea notiță:

Eată cum se cetesc gazetele române la legațiunea austro-ungară și la cea germană.

Dragomanul are un formular pe o coală de hârtie, pe care sunt tipărite la distanță numele celor 8 mai importante ḑiare din țeară, începênd cu „Indépendance romaine“ ca cel mai puțin agreat și terminând numĕrul cu „Rĕsboiul.“

Între cele două urmează pe rênd: „Românul,“ „România Liberă,“ „România,“ „Națiunea,“ „Voința Națională,“ „Telegraful.“

Ḑiarele germane sunt tacsate *eo ipso* de bună credință, și prin urmare nu cad în categoria celor raportate.

Dragomanul cetesce în fie-care ḑi pe rênd toate aceste 8 ḑiare, face câte un resumat în limba germană din „Reviste“ și adaogă câte-va observațiuni privitoare la sciri, dacă e loc.

Când revista vre-unui ḑiar nu presintă nici o importantă politică, atunci trage o linie peste locul alb de sub numele gazetei, ear când dă peste un articol alarmant, anecsează un esemplar la raport, și in 24 oare trimite o traducere complectă.

Aceste raporturi pleacă cu posta din fie-care seară la ministeriile de esterne din Viena și Berlin.

Societatea chalcografică. — La Paris și la Londra s'a fundat o societate internațională chalcografică pentru publicarea în fac-simile a ștampelor celor mai rare și interesante din secolul XV și XVI. Această societate, care de sigur că nu va urmări nici un scop comercial, se compune din 250 de membrii, plătind o cotisație anuală de 50 de fr.

Printre fundatorii acestei societăți se află conservatorii cabinetului de ștampe dela biblioteca națională dela British Museum, dela biblioteca rigală din Belgia, dela Rijh Museum din Amsterdam, dela cabinetul de stampe din Berlin, etc. Toate reproducțiunile trase într'un numĕr cu totul mărginit la numĕrul membrilor societății, vor fi tipărite pe hârtie fabricată numai pentru acest scop, avênd o marcă esclusivă.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Octombre 1885.

Buda: 40 90 65 27 33

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.75	96.90
Renta ung. de hârtie	89.85	89.90
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96 —	96.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.—	125.—
Obligațiuni urbariale transilvane	101 50	101.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	147 75	148.—
Sorți unguești cu premii	117.10	117.—
Galbin	5 99	6.01
Napoleon	10.01½	10 02
100 marce nemțești	61 95	61.90
London (pe poliță de trei luni)	125.90	125.95

Nr 361. [1174] 1—3

CONCURS.

Devenind postul învĕțătoresc din comuna Deal vacant, se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin până la *15 Octombre* 1885.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în naturale 300 vedre de must, cari fac 150 fl. v. a.
2. Cortel în edificiul seoalei, un stângin de lemne și două sorți din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'și subștearnă suplicele instruate conform prescriselor legei în vigoare oficiului protopresb. subsemnat până la terminul arătat.

Sebeș, 27 Septembre, 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresb.

Nr. 251 [1172] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remunerațiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post își vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoțite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverință despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverință despre condițiunile de viață în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informațiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociațiunei transilvane.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa v. pres. **Dr. D. P. Barcian.** secretariu.

Nr. 251. [1173] 1—3

CONCURS.

Venind în vacanță unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea sĕ acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentațiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr. 172. [1175] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeș*, aparținĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinațiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.—
Venitele stolare după funcțiunile de botezuri, cununii și înmormêntări. . .	35.—
Venitele în prestațiuni de ḑile de lucru	79.50
Pământ de sĕmênat ca porțiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu .	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a așterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 137. [1166] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele stațiuni învĕțătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului; în înțelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 și 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuință în edificiul scoalei și grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale și perfect și în limba maghiară.
2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunțe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei și locuință în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.
3. Tamașa, cu salariu de 150 fl. și cuartir în edificiul scoalei.
4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.
5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani și bucate.
6. Cubleșul-român, cu salariu de 100 fl. în bani și bucate.

Reflectanții au de a-și înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fűzes-Sân-petru, 6 August 1885.

În conțelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 2—3

CONCURS.

Pentru stațiunea învĕțătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a., cuartir și lemne suficiente, din cari este a se încălḑi și odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiți a-și trimite suplicele instruite în înțelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărêmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso,
proopresbt.

Nr. 596. [1165] 2—3

EDICT.

Ioan Ticușan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicațiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict,* sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorțial încaminat de soția sa, se va pertracta și în absența sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Meția,
protopresbiter.

Nr. 461. [1163] 3—3

EDICT.

Ludovica născută Marcu din Scorei, care de 3 ani trecuți a părăsit pre legiuitul ei bărbat Daniil Gabor din Voila protopresbiteratul Făgărașului și a pribegit în lume fără a se sci ubicațiunea ei, se citează a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Făgăraș, 19 Septembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului ca for matrimonial de I instanță.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 1866 pret. [1170] 2—3

Publicațiune.

Dreptul de crișmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitațiune publică, care se va ține în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au sĕ depună un vadiu de 10% din prețul strigărei de 400 fl. per an.

Condițiunile detaiate se pot lua la cunoscință la subscrisul și la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare și țoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin filiala sa din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 1

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog sĕ se însemne esact:

Filiale: Lichtenauer, WIEN VI. Stumpergasse 47.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Joi 3/15 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 2 Octombre 1885.

Diarele din capitală în numĕrul de Vineri ne aduc scirea, că adunarea generală din comitatul Satmarelui a adus conclusul de a se escrie dare pentru reuniunea de maghiarisare din acel comitat. Contra a estui conclus au votat numai 4 preoți valachi.

Nu de mult am fost notificat și noi, că contele Károlyi István în adunarea generală a reuniunei de maghiarisare Széchenyi făcuse o asemenea propunere, pre care apoi diariul „Magyar Polgár“ din Cluș o a glorificat în un articol la locul prim.

Nu credeam, că se va putea aduce un asemenea conclus în adunările generale comitatense, de oarece după a noastră părere a forța maghiarisarea prin supunerea la dare a cetățenilor nemaghiari, ni se părea lucru nechipsuit.

De această părere au fost și diarele celelalte, cari representă interesele naționalităților din patria noastră, și cari de asemenea cu noi stăruiesc a susținea, că germanul, românul, sêrbul și croatul poate fi bun patriot păstrându-și individualitatea sa națională.

Eram adecă și suntem de credința că destul de grele sunt sarcinile publice de acuma, că eventualitatea unei încăerări generale în peninsula balcanică ușor poate face probabilă însărcinarea cetățenilor cu noue imposite în interesul monarchiei noastre.

Eram și suntem de credința, că destul de agitate sunt spiritele la noi prin necontenitele provocări din partea presei maghiare.

Toate acestea ne făceau sĕ credem, că nu vor mai venì nouĕ provocări, ne făcea sĕ credem în prudența bărbaților, cari conduc destinele patriei noastre, prudență chemată a pune frêu neastĕmpăratelor tendențe de maghiarisare.

Ne-am înșelat înse amar.

Comitatul Szatmár a făcut începutul. După el vor urma celelalte, căci lucrului i s'a dat stampila patriotismului, și noi scim că la noi, aruncat odată vagul concept patriotism, nu este putere, care sĕ mai opriască bolnăviciosul curent.

Nu ne este permis sĕ trăim în ilusiuni.

Maghiarisarea cere sacrificii, și condițională fiind dela maghiarisare esistența statului nostru, trebuiesc aplicate mijloacele cele mai drastice pentru realisarea modului, care sĕ garanteze esistența statului.

Va trebuì deci sĕ plătiască dare sasul, românul, germanul, sêrbul și slovacul pentru *lățirea maghiarisărei*, salvarea națiunei maghiare și realisarea unității naționale maghiare.

Cumcă maghiarisarea a produs noul imposit, aceasta nime nu o va putea nega.

Părintele acestei idei, contele Károlyi István o spune fără sfială și noi trebuie sĕ dăm credĕmênt contelui îngrigiat de soartea națiunei sale.

Ca sĕ nu trecem de oameni rĕutăcioși, cari la toată ocasiunea voiesc sĕ atribuie tendențe streine ideei celei nouĕ, reproducem cuvêntarea contelui Károlyi, prin care a susținut noul imposit în adunarea generală a comitatului Szatmár.

Eată cuvêntarea:

Ilustre domnule comite suprem! Onorată adunare generală!

Spriginesc propunerea comitetului permanent comitatens, privitoare la darea de un procent, și aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât ea este identică cu propunerea făcută de mine în adunarea reuniunei Széchenyi. Nu este aceasta impunere de dare de către guvern, nu este volnică impunere de dare asupra poporului sĕrac (precum afirmă unii), nu aceasta o propun eu, nu. Este realisarea unei idei propunerea mea, chemată a asigura: **lățirea maghiarismului, salvarea limbei maghiare, și esistența națiunei maghiare în viitoriu, și a adoratei noastre patrie.** Nu imperativul cuvênt basat pe litera legei impune darea de un procent, nu, un cetățean o cere aceasta dela cetățenii locuitori în comitatul Szatmár, dela acei cetățeni, cari nu numai s'au însuflețit totdeuna pentru lucrurile, cari aveau în fruntea lor emblemă maghiară, ci au adus și jertfe. Un cetățean din acest comitat ve roagă, și el astfel grăiesce: jertfiți pentru patrie în interesul tesaurului celui mai scump, al patrimoniului celui mai neprețuit, rĕmas noue dela cuceritorii patriei, dela străbunii nostri, în interesul **limbei materne.**

Astădi plutesce încă pace asupra acestei patrii, hotarele noastre nu sunt amenințate de vrăjmașul din afară; toate națiunile, și principele tuturor națiunilor în acea mĕsură stimează pre încoronatul nostru rege, după cum îl adorăm noi ungurii. Pacea înse este numai din afară, și dacă nu voiesc sĕ mint, ea este numai la vedere. Se poate asĕmĕna patria noastră unei mări universale, cârduri de băeți inocenți se joacă une ori pe malurile ei cele line, precând în inima ei sute de mii se luptă pe vieață și moarte, urmând valurilor turburate. Aspectul e frumos, liniștitor. Pace, pace și earăși pace. Realitatea înse nu este așa, ci împărechere, ură de rassă, stare bolnăvicioasă. Poate sĕ fie fața roșie, poate sĕ străluciască ochiul, ce tolos înse dacă plumâna e bolnavă, și inima bate slăbuț, și nu bate împrumutat. Vegetațiunea o susține căldura soarelui și roaua ceriului, pre o națiune înse iubirea de patrie, *concordia* și **unitatea națională.** Această unitate înse numai așa se poate închipuì în statul maghiar, dacă esistă o legătură între toți locuitorii acestui pământ maghiar, și această legătură trebuie sĕ fie **limba maghiară.** (Éljen-uri frenetice.) Prin ce am susținut până acuma această patrie adorată, acest pământ, care dela Árpád începênd a fost totdeuna locuit de maghiari, cultivat de maghiari, și pentru a cărui apărare s'a vĕrsat **numai** sânge maghiar? Prin ce? Prin iubire de patrie, jertfă și simțĕmênt nobil național. Și, credeți-mi domnilor, dacă voim sĕ păstrăm și pe viitoriu această patrie și voim sĕ lăsăm nepoților de moștenire o Ungarie, sĕ nu facem decât ce au făcut antecesorii nostrii: sĕ nu facem politică sgo-, motoasă, ci sĕ urmăm cu jertfe iubirei de patrie. Și dacă, din întêmplare sciința celor aleși va împinge mai departe hotarul maghiar? Dacă ne va ajuta Dumnedeu vom subsista și mai departe, înse numai așa, *dacă aici în patrie vom fi una și* **curat** *maghiari.*

Trăim în timpuri grele; economilor la merge rĕu, este adevĕrat. În argumentarea mea o am accentuat și eu, înse aceasta nu poate fi pretecst în gura unui cetățean maghiar, când patria strigă după ajutoriu. E ușor a scoate o groșiță (2 cr. nota traducĕtoriului) din punga plină, darul înse, jertfa pentru patrie numai atunci are valoare, atunci e nobilă, dacă nu o facem din prisos, ci dacă ne tragem dela gură. Comitatul Szatmár nu s'a folosit nici odată de acest pretecst, când a fost vorba de patrie și de interes național.

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel
de
Yff.

II.

Vicleníi ne mai audite.

Cursa. — Un om fĕr de cap. — Fiul perdut. — La icoana părintelui. — Vin bun. — De ce rîdi? — Planul lui Ramessu. — Așteptări zadarnice. — Ospĕțul.

(Urmare.)

În spre seară ear se întoarse Ptahmai cătră casă. Nemângăiata mamă îl apucă de mâni și 'l duse în odaia ei. Aici se afla crestată în lemn, o figură în forma unei mumie, care înfățișa pe reposatul ei soț. Înaintea figurei sta o masă rotundă pentru jertfe, pe care vĕrsa ea în toată dimineața câteva picături de vin întru pomenirea iubitului seu mort, în vreme ce rostia în tăcere o rugăciune.

Aici îl puse pe Ptahmai în genunchi și mama 'l provocă ca sĕ recunoască în fața icoanei părintelui seu, ce s'a întêmplat cu fratele seu. Acum n'a mai putut resista. Dar pe cât își alegea cuvintele și cu toată grija cu care își mărturisia pĕcatele, — totuș acele erau mai mult, decât sĕ le poată suporta inima mamei. Cu un strigăt de groază căd fără de mișcare lângă altar. Ea era gata sĕ audă o nenorocire mare, s'a gândit chiar la moartea fiului seu, era gata sĕ audă grozăvii; dar că fii ei sunt tâlhari, că Ptahmai 'și-a ucis fratele seu, că Petisi este spânzurat de zid, — asta era prea mult!

Când își venì earăș în ori sêrmana vĕduvă, se părea cam liniștită; durerea ei era prea mare, nu putea sĕ verse încă lacrămi. „Mâne dimineață,“ dise ea, „am sĕ merg la regele, ca sĕ'mi aduc copilul“.

Ptahmai voia sĕ o desmânte cu tot prețul dela această hotărîre. El ii puse 'n vedere rușinea de a fi mama unui tâlhar; îi spuse ce pedeapsă 'l așteaptă pe el, care a fost părtaș la toate; îi arătă că de câștigat nu poate câștiga nimic, ci numai perde. Dar toate înzadar! La toate câte le dicea el, rĕspunsul ei era: „eu voi sĕ am pe copilul meu“.

— Bine; fie! dise Ptahmai, o sĕ me încerc sĕ 'ți împlinesc dorința, — de așì scii că 'mi perd chiar viața și onoarea.

*

Era sara târdiu, mulțimea se risipise de mult, ceata militară se întoarse deja la casarmă, și numai doi ostași armați mai stăteau la pază lângă cadavru, ca nu cumva sĕ 'l fure cineva preste noapte.....

Pe drum venia un junișan cu 2 măgari împovărați cu burdufi de vin. Era Ptahmai.

Butoaie cum sunt ale noastre n'aveau Egiptenii. În pivnițe se păstra vinul în niște vase de pĕment, cari se legau deasupra cu beșică. Când cu transportul, vinul se golia în niște burdufi de pele.

Când ajunse Ptahmai în apropierea păzitorilor, desfăcù iute sfoara unui burduf și începú sĕ strîge: „Vai Isi și Osiri, mi se varsă vinul!“ Îndată alergarĕ militarii acolo și 'și ținurĕ coifurile și au tras câte-va dusce minunate. Dar Ptahmai îi ocăria și da sĕ-i alunge.

— Șod mai esci tu — dice unul. Dar ian spune nu e mai bine sĕ se verse vinu 'n stomachul nostru, decât sĕ'l bee praful. Doar ție 'ți e tot una.

— Da, îi respunse acela, așa este. Dar ajutați sĕ descarc măgariul, ca sĕ pot scăpa ce mai este de scăpat; las' că la urmă apoi nu'mi bănesc de'ți mai bea înc' odată.

— Noroc, că a fost vinul cel mai slab, — adause Ptahmai după ce a legat burduful. Acum sĕ gustați voi câteva picături dintr'ăsta. Și desfăcù un alt burduf.

— O, că ăsta curge ca focul prin vine! strigară amêndoi. Numai câteva picături sĕ ne mai dai.

— Voi nu ve mai săturați! — dise Ptahmai rîdênd. Dar ian veniți încoace! Cine scie, când o sĕ mai dați de un astfel de noroc. Și le umplu coifurile din vinul îmbătător până pe jumĕtate; le poftì pază bună și 'și mână măgarii mai departe.

— Ce treabă minunată cu vinul ăsta, dise unul dintre ostași golindu'și coiful.

— Așa-i, adause cel-lalt, e o invenție minunată.

Perényi, Domahidy, Kölcsey, Berenczey, Kovács, Teleki, Ujfalussy, Vályi, Kende, Jekey, Vécsey, Uray, Szuhányi Izsáák — și eu însumi în pământul acestui comitat ne-am îngropat strămunii; Ve întreb deci: dacă vom fi sgârciți, am urma în mod vrednic strămunilor nostri? Nu este așa Onorată adunare generală, noi nu putem fi sgârciți? Nici nu vom fi, ci vom urma după cuvintele marelui poet Petőfi Sándor, vom fi toți verigele unui lanț, căci suntem convinși, cumcă ați patria de toți are lipsă."

Da da, patria de toți are lipsă: de român, sas, german, sârb etc.

Da, da!

Lățirea maghiarismului.

Unitate națională.

Sĕ fim curat maghiari.

Ne mărginim aici, căci ar fi păcat sĕ facem noi comentariu.

Revista politică.

Nechipsuința politicei maghiare în Croația a secerat nouĕ fructe în parlamentul croat.

Partidul guvernamental din Agram a perdut vr'o ḑece bărbați dintre cei mai distinși membrii ai sei. Ne mai putênd adecă suferì acestia dejosirile, ce are sĕ sufere necontenit Croația, au eșit din sînul partidului național și au format o noauă partidă opositională moderată numită: clubul central.

Eată statutele clubului în liniamente generale: „Subsemnații formează un club central dietal pe basele și în cadrele pactului ca lege fundamentală a țĕrei, alegêndu-și totodată pe contele George Iellacici de president, pe contele Ioan Drașkovici și Richard Sermage de vice-președinți, ear pe baronul Zsifkovici de secretariu. Clubul își reservă dreptul, ca la cas de lipsă sĕ pășiască cu un program bine precisat înaintea poporului, și 'și ține de prima datorință, a conlucra cu toate mijloacele legale într'acolo ca pactul fundamental, — prin care i s'a garantat regatelor în cadrele sancțiunei pragmatice și pe basa indivisibilității comuniunei de stat cu Ungaria esprimate acolo — și individualitatea ei politică și autonomia ei de stat cu națională politică, — va tinde ca pactul fundamental, ca o lege de stat primită de cele douĕ regate și națiuni, sĕ fie considerat și esecutat după înțelesul lui verbal, după spiritul și litera sa și de o parte și de cealaltă, cu cea mai mare esactitate și consciință."

Adecă cu alte cuvinte, nu numai noi, ci toate popoarĕle Ungariei par a constata, că avem legi bune și frumoase, cari însĕ sunt eludate pretutindenea, și că poate ca nicăiri în lume, trebuie sĕ se formeze partide speciale, care sĕ n'aibă alt scop anumit, decât de a conlucra, ca *sĕ se esecute* legile esistente!!

Alegerile în Francia sunt tot în stadiul anunțat de noi în nrul precedent. Păn' la 18 Octombre au timp partidele sĕ se consolideze, ca sĕ se poate supune cu deplină liniște marei lupte deciḑĕtoare a republicanilor cu monarchiștii. Unirea tuturor republicanilor e cu atât mai de dorit, de oarece tocmai în sesiunea viitoare va avea sĕ se efeptuiască alegerea noului president al Republicei, o împrejurare, care umple de griji pe toți amicii republicei.

Monarchiștii ar putea foarte ușor esopera alegerea unui president antirepublican, care el însuși sĕ contribuie la ruinarea republicei și înlocuirea ei prin o constituție monarchică.

Despre starea din peninsula balcanică comunicăm la alt loc scirile mai nouĕ. Acì reproducem câte-va pasage dintr'o cuvêntare a lordului Salisbury ținută la Monwouth despre crisa bulgară:

Politica guvernului engles este, sĕ intervină pentru menținerea imperiului turcesc, ori unde el se poate păstra în realitate și compatibil cu bunăstarea populațiunei. Acolo însĕ, unde s'ar găsì naționalități tari, cari sĕ se poată susținea prin ele, trebuie sĕ se încerce a li se da tot sprijinul, în interesul viitoarei libertăți și neatârnări a Europei. În ce privesce casul de față, marile puteri vor fi unanime a recunoasce, că turburările nu trebuie lăsate sĕ continue, ci trebuie restrênse în cele mai strîmte margini posibile. Ținta supremă a guvernului engles e pacea, pentrucă dacă pacea va fi turburată, el nu poate fi sigur de resultate, și nu poate prevedea dacă, într'un astfel de cas, soarta acelor mici naționalități nu va cădea jertfă cerințelor evenimentelor rĕsboinice. Afirmarea, că silințele ce 'și-a dat el și lordul Beaconsfield la Berlin ca sĕ se desparță Bulgaria, au suferit un fiasco, e cu totul nedreaptă. Representanții englezi urmăriau atunci tocmai scopul ca naționalitățile din peninsula balcanică sĕ rĕmână neamestecate, configurațiunea statelor sĕ represinte adevĕratul caracter al acelor națiuni și ca ele sĕ se desvoalte după legi naturale. Când s'a semnat tratatul din Berlin, acele provincii bulgare erau ocupate de armata învingĕtoare, și dacă atunci s'ar fi dat Bulgariei Rumelia orientală, viitoarea configurațiune politică și progresul n'ar fi fost acela, pe care 'l-ar fi pretins caracterul și istoria acelor populațiuni după firea lor, ci soarta viitoare a acelor provincii ar fi atârnat dela influințele acelei armate învingĕtoare, care se afla atunci în mijlocul lor. Acea armată de mult nu mai e acum acolo, și o naționalitate hotărîtă s'a format. Dispositiunile tratatului din Berlin au fost prin urmare foarte binefăcĕtoare pentru acele populațiuni. Dacă pe viitor cele douĕ Bulgarii vor putea desfășura puterea și caracterul unei națiuni, aceasta nu va fi de cât o urmare a îngrijirei, pe care a arĕtat-o congresul dela Berlin la leagănul lor.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională" următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

10 Octombre.

Atena. — Representările făcute de puteri n'au modificat de loc dispositiunile guvernului elenic. Publicul consideră chiemarea celor 3 clase de reserve ca un rĕspuns la representările puterilor. Ieri, după primirea ministrilor plenipotențiari, dl Delyannis a trimis prin telegraf instrucțiuni agenților elenici din străinĕtate. El lasă sĕ se întrevaḑă, că Grecia n'ar putea sĕ accepte unirea bulgară, fără a-și da silințele ca sĕ restabiliască echilibrul oriental.

Roma. — Ministrul plenipotențiar al Italiei la Atena a fost însărcinat de guvernul seu sĕ desaproabe într'un mod serios atitudinea rĕsboinică a Greciei, de oarece puterile sunt hotărîte sĕ mențină pacea cu orice preț.

Constantinopol. — Puterile făcênd mari presiuni asupra Sârbiei și a Greciei, se ḑice că aceste douĕ regate au mai scăḑut din pretențiile lor; Sârbia nu mai cere Kosowo și Grecia s'ar mulțămì cu o regiune, în care sĕ nu fie cuprinsă Ianina. Aceste sciri însĕ vi le dau sub toată reserva.

Sofia. — Se ḑice că Karaveloff s'ar fi esprimat cătră mai mulți agenți străini, declarând că recunoascerea unirei nu mai e, decât o cestiune de timp. El nu crede că prințul Alecsandru va fi depus, de vreme ce popularitatea sa a crescut într'un mod estraordinar dela ultimele evenimente. Prințul Alecsandru însĕ a declarat, că el e gata sĕ 'și depună coroana, dacă în schimbul acestui sacrificiu se va recunoasce în mod necondițional unirea Rumeliei cu Bulgaria.

11 Octombre.

Varna. — O mare agitație domnesce în Creta; se crede că o rĕscoală este iminentă. Guvernul turcesc a luat toate mĕsurile trebuitoare pentru a întêmpina un asemenea lucru; guvernorul Cretei totuș e de părere, că poporația nu va recurge la mijloace violente. Din Smirna s'au trimis la Kanea 3 batalioane de nizami. În cercurile diplomatice se esprimă speranța, că Grecia nu se va arunca în aventuri; puterile par a fi convins pe cabinetul din Athena despre pericolele situației; în cas când Grecii ar întra cu armele în Turcia și ar fi bătuți, cine ar intervenì în favoarea lor? Cu Sârbia lucrurile stau mai rĕu. Sârbia pare cu ori-ce preț hotărîtă a-și împinge armatele peste fruntării; se crede chiar că Sârbia le va împinge în Macedonia; din această causă Turcia concentrează redifii mai cu seamă în această provincie; pe lângă cele 80 batalioane redifi aduse din Asia mică, s'a mai mobilisat încă un mare numĕr, din cari opt au fost trimise la Uschiub.

Constantinopol. — Redifii sosesc în mare numĕr; în fiecare ḑi vapoarele debarcă trupe, cari sunt îndreptate imediat în provincii. Regimentele de cavalerie din Constantinopole au primit ordinul sĕ stea gata în ori-ce moment pentru plecare. Inspectorul general al fortificațiilor, care a inspectat ḑilele aceste un mare numĕr de fortificații, a supus raportul seu ministrului de resbel. Poarta pare a fi înlăturat greutățile financiare; învoirea cu banca otomană e pe cale de a se face pentru suma de 4 milioane livre sterlinge; și veniturile Porței, cari se încasează mai cu seamă în această perioadă a anului, alcătuiesc niște mijloace suficiente pentru ori-ce eventualități.

Londra. — La un banchet, la care a asistat dl Tricupis a constatat progresul îndeplinit de Grecia și a declarat, că Elenii nu pot sĕ accepte o modificare a echilibrului în Orient. El a adăogat, că opositia va susținea pe guvern în revindicările sale, și speră că și Europa 'i va sprijinì.

St. Petersburg. „Le Journal de St. Petersburg" felicită Muntenegrul pentru atitudinea sa reservată și regretă, că alte state nu 'l-au imitat. El declară în același timp, că Puterile n'au nici o poftă sĕ permită niște aventuri, cari pot sĕ compromită pacea.

Belgrad. — Se anunță din Viddin: Prima încercare a emigranților sârbi de a năvălì în Sârbia, fu respinsă de o companie de militari. S'au adus 9 răniți încoace. Pașic e încă tot liber și se pregătesce la un nou atac spre Zaicar.

---

de a lui Osiri. Măi dar mie așa mi-i de somn, de nu mai pot sta pe picioare.

Apoi se așĕḑă pe pământ și 'și răḑîmă spatele comot într'o cufundătură a zîdului.

— Da! Da! Da! mornăì căscând vecinul seu. Scii ce? O sĕ ne culcăm și vom durmì câte o oară unul după altul, — d'întâi eu, apoi tu. Unul e destul la mortul acela; sciu că n'are sĕ fugă.

— Bine ḑise cel-lalt. Numai sĕ me lași pe mine d'întâi, că eu nu mai pot. Când te o apuca apoi somnul și pe tine, me trezesci.

Un moment încă și militariul durmea dus.

Dar tot așa a umblat și tovarășul seu. Se așeḑă lângă cel-lalt și adurmì făr' sĕ 'l mai treziască.

După un ceas se ivi Ptahmai de nou, aducênd o scară pe umeri. Scutură de câteva-ori pe militari, — dar ei nici nu se mișcau. Atunci luând scara a răzîmat-o lângă zid, a coborît cadavrul și vĕḑênd, că aceia dorm ca niște butuci ce i trăsnì lui prin cap, sĕ 'și mai bată și joc de ei. Coifurile lor fiind pe jos, — se puse de le tunse căpățina de jumătate păn' la pele; apoi plecă, sĕ îndestuliască pe mama ce 'l aștepta.

Ear dimineață trecĕtorii se opriau și rîdeau cu hohot, vĕḑênd pe cei doi slujbași durmind și bajocoriți așa de urît. Atunci se trezì unul dintre ei, sărì spăriat în picioare, sciind că pe cei ce adorm la strajă îi așteaptă o pedeapsă cumplită; — dar când vĕḑù că soțul seu e de jumătate tuns, a priceput causa, că de ce rîd oamenii, și începú sĕ rîḑă și el cu hohot. Apoi îl apucă de urechi și 'l scutură de câte-va ori, până se treḑì văetându-se.

— Ce-i de capul teu măi omule! —

Dar abia 'și deschise acela ochii și începú sĕ rîdĕ și el, arătând cu amândoauĕ mânile la capul tovarășului seu.

— Au doară vrei sĕ te faci popă?! Căci așa era obiceiul; preoții umblau tunși, ba chiar și sprincenele și le rădeau. Ei își făceau haz unul de altul, până când pipăindu-se pe cap, aflară că, sunt loviți de una și aceeași soarte. Își așeḑarĕ rușinați coifurile pe cap și așteptau cu frică ceasul, când aveau sĕ fie schimbați, — căci cadavrul, pe care ar fi trebuit sĕ'l păziască, a dispărut. Și nici n'au rĕmas ei nepedepsiți. Dântâi au fost băgați la închisoare până s'a săvêrșit investigațiunea, ear după aceea duși la ocne. Ear regele? — El era nĕcăjit păn' la desperare. Dar Amenholep îi ḑicea:

— Tu fiu al soarelui veḑi, că viclenia noastră nu ajunge spre a putea prinde pe tâlhar; el e cu mult mai viclean și mai iscusit decât noi. Cu toate aste'ți spun, că nu'mi vine a crede, că se va mai atinge cineva de comorile tale.

— Dar atâta nu'mi ajunge, ḑise Ramessu, eu trebuie sĕ sciu cine e tâlhariul trebuie sĕ pun mâna pre el; voi sĕ vĕd pe acela, care e mai cu minte ca noi.

— Dacă-i așa, reflectă Amenhotep, eu numai un mijloc mai sciu; trebuie sĕ'l prinḑi cu promisiuni. Cu forța vĕd că nu'l putem prinde, cu viclenie earăș nu, nu ne rĕmâne deci altă cale decât cu frumosul. Dechiară-l liber de ori-ce pedeapsă și promite-i încă și un dar mare dacă se va presenta; astfel de sigur va venì. Sfatul acesta eu nu ți-l dau bucuros, căci de când strălucesce soarele în țeara noastră nu s'a mai pomenit, ca un criminalist sĕ fie încă și remunerat, însĕ eu nu cunosc alt mijloc, ș'-apoi trebuie sĕ mărturisesc, că mi-ar plăcea și mie sĕ vĕd pe acel om, care ne dă toată iscusința noastră de rușine.

Nu trecù o oară, după ce se discutase cestiunea din toate punctele de vedere, — când porniră heroldii regesci, cutrierând cu trimbițe și zurgalae toate ulițile orașului. Ei adunau poporul și le vestiau porunca regelui cu glas mare:

— De oarece ḑeii nu 'l-au norocit pe Ramessu puternicul rege cu vr'un fiu și principe regal, ear el nu poate sci când se va întoarce la odichna de veci în munții apuseni, ca sĕ stee înaintea judecății lui Osiri, — în înțelepciunea sa cea mare a hotărît sĕ'și mărite ficele și princesele sale regale, începênd cu răpitoarea și minunata Bertreri (floare de trandafir). De oarece însĕ regele doresce sĕ'și aleagă spre scopul acesta pre omul cel mai cuminte și înțelept, este chiemat tot insul, care se poate fălì cu astfeliu de însușiri, ca sĕ se înfățișeze în odăile princesei în palat, și sĕ-i povestiască fără nici o

Varietăți.

* (Convocare.) Domnii, membrii ai comitetului central al reuniunei învățătorilor români gr. or. din districtul Făgărașului, anume: Vincențiu Grama paroch gr. or. în Rîușor; Nicolae D. Mircea, administrator protopresbiteral în Cohalm; Nicolae Moldovan, adm. parochial în Vĕrd; Ioan Capĕtă, director scolar în Veneția inf.; Lazar Comșa, învĕțător în Mândra; Iacob Oana, învĕțător în Părău; Ioan Bonea, învĕțător în Cincu-mare; Ioan Popescu, învĕțător în Mateiași; Petru Marhao, învĕțător în Galați; Toma Stirbeț, învĕțător în Șulumberg și Ioan Roșca, învĕțător în Ungra, — în sensul §-lui 18 din statute sunt prin aceasta convocați la ședința anuală a lor, carea se va ținea *Vineri în 4 Octombre a. c. st. v*, la 10 oare dimineața în scoala română gr. or. din Făgăraș.

Obiectele de pertractat sunt:

Deliberarea și statorirea raportului anual despre activitatea reuniunei.

Statorirea ḑilelor pentru ținerea adunării generale de district din anul acesta, și a materialului de desbătut în această adunare, — având a notifica în privința aceasta Venerabilului consistoriu archidiecesan.

Compunerea programei agendelor adunărei generale de district. — Curenții.

Făgăraș, 26 Septembre 1885. st. v.

Nicolau Aron, v.-președinte. *Nicolau Ludu*, secretar.

* (Prințul de coroană Rudolf.) Scim că Alteța Sa prințul de coroană a lut încă acum sunt doi ani inițiativa pentru elaborarea și edarea unui op mare despre „Austro-Ungaria," în care sĕ se facă o descriere amĕnunțită geografică-politică și fisică, istorică, etnografică-scientifică a monarchiei. Se scie mai departe, că spre acest scop au fost angajați bărbați renumiți de toate naționalitățile și că cu redactarea părții despre Ungaria s'a însărcinat dl Maurițiu Jókai.

In 12 a l. c. a avut acest din urmă o convorbire cu Alteța Sa în afacerea opului amintit. Și astfel se asigură, că încă în decursul anului present vor apărea primele fascicule din el.

Princesa de coroană Stefania va desena cu mâna proprie unele schițe din munții Ardealului, ear principele de coroană le va provedea cu comentariile recerute.

În ḑilele aceste plecând principele de coroană din Pesta, a sosit ieri la Gurghiu, unde se va arangia o vênătoare mare de toamnă.

* (Un cercular dat de I. P. S. Metropolitul primat al României cătră protoiereii județelor.) „Ortodocsul" publică următoarea cercular a primatului român: „Observând în continuu, că costumele preoților nu sunt de fel cuviincioase, și anume mai mulți dintre ei fiind îmbrăcați în haine clericale, li se vĕd pe sub reverende pantalonii, ceea-ce nu este nici de fel estetic și nici convenabil; ordonăm prea cucerniciei tale, ca sĕ puni în vedere tuturor preoților de sub acea administrație, ca pe viitor sĕ evite absolut a mai da ocasiune a li-se vedea pantalonii sub reverende, ci sĕ-i poarte în cisme. În cât privesce colorile costumelor atât al prea cucerniciei tale, cât și al preoților, veți fi cu mare băgare de samă, că preoților nu le este îngăduit a purta altă coloare decât neagră și brîul negru, ear cât privesce pentru protoierei, aceia ca semn distinctiv de ceilalți preoți, vor purta revereanda neagră cu brîul roșu și căptușala hainei coloarea bordeaux, ear proiestoșii vor avea spre distincțiune brîu roșu, ear căptușala rasei neagră.

* *(Un conflict din causa stindardelor.)* Cu ocasiunea festivităților dela 27 Septembre din Orĕștie s'au plantat pe arcul de triumf steagul unguresc, cel săsesc și cel transilvan. Vice-comitele din Deva a ordinat luarea flamurelor, ceeace a și urmat. Acum înse Maghiarii s'au supĕrat, căci s'au luat de pe arc tustrele steagurile, după părerea lor cel maghiar trebuia sĕ rĕmână sus pe arc. Din acest motiv s'a tras în cercetare criminală adv. *S. Pop*, comandantul pompierilor din Orĕștie, și Mallasz. Astădi (13/1) s'a făcut perchisițiune de casă la dl adv. Pop și după aceasta s'a confiscat flamurele pompierilor. Cercetarea se continuă cu adevĕrat zel patriotic, nici că se poate altfel în Ungaria constituțională.

* (Afișele electorale la Paris.) Zidurile Parisului dispar sub mulțimea afișelor ce se lipesc pe dênsele. Pănă acum s'au lipit 120,000 afișe de format mare și aproape 300,000 de format mic.

Cheltuielile acestei afișări se ridică acuma la suma de aproape 36,000 lei. Dar aceasta nu este decât un început. Se așteaptă eșirea de sub tipar a altor placate.

Eată câte-va cifre de comandele făcute pe la tipografi de diferite comitete.

Alianța republicană, comitetul Solcin: 75,000 afișe, format mare și 185,000 format mic; 2 milioane de buletine.

Opoșiția conservatoare: 200,000 afișe format mare și 70,000 format mic; 2 milioane șase sute de mii buletine.

Partidul lucrător socialist: 4000 afișe format mare și 1,500,000 buletine. O nouă afișare se pregătesce, care va cuprinde 4000 foi.

Comitetul central (Maujan), 20,000 afișe format mare și 10,000 format mic.

Comitetul presei radicale socialiste: 40,000 afișe de ambele formate.

În această statistică nu se cuprind comitetele ḑiarelor „l'Intransigeant," „la Lanterne," „Departamental," „la France," precum și candidații independenți.

Fie care candidat este obligat sĕ se angajeze a plăti trei sau patru mii de lei.

* (Teatrul din St.-Petersburg sub Caterina II.) — „Timpul nou", în studiile sale asupra vechiului Petersburg, descrie astfel teatrele la epoca împărătesei Caterinei II:

Teatrul Ermitagiului era o reproducere în mic a circurilor romane cu zidurile și coloanele sale de marmură; amfiteatrul seu era garnisit cu scaune de catifea verde. Nu erau locuri deosebite pentru împărătească, pentru care se puneau fotoliuri.

Pe scena acestui teatru s'au vĕdut cei mai mari artiști din acea epocă — Gabrisli, Todi, Marchesi, Mandini, Marocheti și elevul lui Jac Vorobiev, primul rus care a apărut pe scena italiană. În balet se aflau: Duport, Rossi, Santini, Bublicow; la comedie, Georges Sefrin, Bourdet, Floridor, Aufresne, Volcow, Dumitrevski, Krutiski, Semenova, și alții.

Orchesta condusă succesiv de Galuppi, Cimarosa, Paisiello și Sarti, era compusă de virtuoși ca Dietz, Lolli Viotti, Pugnani, Jarnovici, Kandosin, Zorin, etc. Decorurile și mașinăriile erau renumite. Câte-va decorațiuni de Gonzago se ḑice că s'au păstrat până în ḑilele noastre la teatrul Alecsandru, și s'ar mai afla încă în teatrul Archanghelski. Cât pentru mașinăriile lui Brigonzi, ele fură desființate din ordinul Catarinei II.

Cu mult mai înainte de teatrul Ermitagiului esista la palatul de earnă o altă scenă, numită teatrul cel mic, pe carele doamnele și cavalerii curții representau piesele compuse chiar de Caterina II. Acì se representă pentru prima oară, la 28 Ianuariu 1773, comedia suveranei, întitulată: Oh! timpul; un livret al acestei piese se vindea în 1773 cu 70 copeici esemplarul. Piesele Catarinei II fură jucate mai întâi la curte în teatrele dela Peterhoff sau dela Tsrskoe-Selo și apoi se jucară în teatrele publice. Afară de teatrele ruse, suverana a mai compus în colaborațiune cu principele de Ligne, comiții de Ségur și Cobentzel, Ivan Șuvalow și alții, un numĕr oare-care de piese mici franceze, în genul proverbelor contimporane.

Spectacolele ruse ale Caterinei II fură înaugurate la teatrul curții cu opera Olimpiada, a cărei musică fu compusă de Manfredini, măestrul capelei curții.

În al treilea an al domniei împărătesei, se deschise un teatru rus privat, sub cerul liber, pe un mare teren lângă mica Morskaia și numit atunci piața Brumberg. Prima representațiune fu dată în lunia Paștilor, la 4 Aprilie 1765, data chiar a morții marelui Lomonossow. Spectacolele începeau la patru oare după ameadi, și trupa era compusă de amatori; aci se representau traducțiuni din piesele lui Molière și ale poetului norvegian Holberg.

La acea epocă, spectacolele de societate aveau atâta renume, încât esistau chiar în capitală mai multe trupe de actori de rangul de sus, printre cari mai cu seamă două: trupa care juca la comitesa Gotovkin (chiar dênsa fiind o artistă distinsă), și trupa care, având în capul ei pe Cobentzel, ambasadorul imperiului, dădea representațiuni la principesa Dolgoruky.

Actorii de profesiune erau foarte prețuiți la acea epocă, și își dădeau chiar aerul de oameni ai curții.

Toți actorii de atunci aveau calificativile lor; astfel Aufresne, renumitul tragedian genovez, era numit „sensibilul." Floridor, „nobilul," Bonudet „încântătoriul!"

* (Căsătoriile chineze.) Un călĕtor întors de curênd din Yunnan spune următoarele despre un obicei cu totul ciudat al chinezilor.

Când o jună fată sufere de o boală oare-care, tatăl ei arată dorința de a o căsătorì cu cel dântâi care va ridica de jos un ghem de mătasă aruncat în anumite condițiuni.

Pentru acest scop se fac mari publicațiuni.

La ḑiua ficsată, mulțimea se adună la poalele unei înălțimi, pe care se află juna fată și de unde se aruncă ghemul.

Concurenții se aruncă asupra lui.

Învingĕtoriul, ori-cine ar fi el, are drept sĕ ia pe fata în căsătorie.

S'a vĕdut fete, care suferiau de boale mortale că 'și au găsit un soț.

---

frică toate treburile iscusite, ce le-a făcut, fie ele bune ori rele. Și care i se va părea ei dintre toți cel mai înțelept, aceluia îi va da mâna. — Aceste le poruncesce Ramessu prietinul adevĕrului, iubitul ḑeilor, domnul poporului și fiul soarelui.

Mulțimea rĕmase uimită. Așa ceva nu s'a mai pomenit. Princesele de obicei se măritau numai după cei dântâi sfetnici ai regelui, ori după un comandant mare, mai totdeuna după vr'o rudenie a familiei regesci. Ear acum tot insul, care se scie înțelept, sĕ 'și poată bate gândul după frumoasa Bertreri!? Pe care'l va ajunge oare norocul?

— După prânḑ Amenhotep ear venì la regele întrebându-'l:

— Avut'-a Bertreri vr'o visită?

— Cum sĕ nu. Au fost o mulțime de tineri, oameni foarte cinstiți, pe cari tare mi-ar plăcea sĕ i am de gineri; dar cel așteptat nu s'a ivit încă.

Poate sĕ fii tocmai tu causa la asta și el sĕ nu vină defel. Tocmai m'am întâlnit cu unul dintre heroldi și am aflat, că ceeace vestia, nici nu samănă cu cele ce am decis noi. De ce nu 'l-ai dechiarat liber de pedeapsă, în cas dacă vr'una dintre faptele sale, ce le va povestì, ar trage după sine pedeapsa legei? Și încheierea de ce ai schimbat-o? „Acela va căpăta-o de soție" e doar cu mult mai hotărît ca: „aceluia i va da mâna."

— Tocmai pentru aceea, — ḑise Ramessu zimbind viclenesce. Sĕ veḑi; eu i-am pregătit tâlhariului o cursă. In odaia de lângă încăperile fetei mele stau gata 20 de gardiști. Când va sosì cel așteptat și 'și va fi terminat mărturisirea, îi va ḑice Bertreri: „eată mâna mea," el atunci își va întinde mâna, ea 'l va ținea, va bate cu piciorul în pământ și va striga după ajutor. Gardiștii vor sărì la mijloc și mi-l apucă pe pezevenchiul, — ear eu m'am ținut de cuvênt, căci doar așa s'a ḑis că princesa îi va da mâna; îl arunc la închisoare, îl judec și 'l trimit la ocne.

— Aceea sĕ n'o faci! ḑise cu liniște sĕrbătorească Amenhotep. Aceea sĕ n'o faci Ramessu! Regele Egiptului nu așază curse supușilor sei; prietenul adevĕrului nu seduce și nu înșală; iubitul ḑeilor poartă frică de judecata lor; domnul poporului nu poate sĕ roșiască de rușine înaintea poporului; fiul soarelui are sĕ lumineze și sĕ strălucească ca și soarele.

— Și eu tot voi face-o! — esclamă Ramessu.

— Stăpâne și Doamne, rĕspunse cu modestie Amenhotep, tu esci rege și poți face ce voiesci. Nimeni nu poate sĕ-ți calce voia; lumea întreagă trebuie sĕ asculte și sĕ se supună.

— Eu nu pot și nici nu' mi este ertat a te împedeca în vrerile tale; dar este datorința mea, ca sĕ 'ți spun, când te afli în rătăcire, — lucrul acesta trebuie sĕ 'l fac, se ține de slujba mea! Trageți numai bine sama, tu ḑici și poruncesci, ear noi suntem slugile tale. Dar va venì ceasul, când nu vei mai poruncì; tu vei fi acela, care te vei' ruga, ear poporul domn, care te va judeca. Adă-'ți aminte, când trupul tĕu mort va sta la ușa lăcașului seu vecinic, așteptând ca sĕ i se dea voie sĕ poată întra. Și când s'a ridica atunci cel mai bătrên judecător mortuar, grăind cătră mulțime: „Popor Egiptean! regele tĕu Ramessu te roagă sĕ l înmormêntezi cu cinstea cuvenită". Și când îi va provoca sĕ 'și dee plânsorile în contra ta, — — oare nu 'ți-e teamă, că vor păși înainte rudeniile acestuia, pe care voiesci sĕ'l prăpădesci? — și dacă ei chiar nu o ar face, ce va fi de tine, când vei ajunge înaintea marelui Osiri? Când ți se va așeḑa inima pe cumpĕnă?

— Părăsesce-me acum Amenhotep!

— Tu poruncesci, eu sant sclavul tĕu. Eu merg și me rog de toți ḑeii, ca sĕ te apere și păziască de pĕcat.

Amenhotep părăsì sala. Regele era foarte iritat. Cugetul acela la judecata din urmă era grozav. Și cu toate acestea nu'și putea revoca porunca. „Și de ce," gândì „doar eu și așa îl pot erta în tot momentul."

Regele se încunoscința de repețite-ori despre visitele Bertrerii; — pe câți au venit până acum, după ce le notă numele și faptele lor, îi slobozia cu mângăerea, că o sĕ vaḑă, și că dacă n'a veni nime, îl va alege pe el de bărbat; dar cel așteptat nu mai voia sĕ se iviască. (Va urma.)

* (Bibliografic). Din „*Scoala Practică*“, tom IV. a apărut Nr. 6 (de 4 coale), în care se publică „*Planul de învĕţământ pentru scoalele poporale nemaghiare*“ (în înţelesul art. de lege 38 din 1868 şi 18 din 1879, edată în urma ordinaţiunei ministrului reg. ung. de culte şi instrucţiune publică din 29 Iuniu 1879, Nr. 17.284). Pentru neprenumĕranţi numĕrul costă 25 cr. inclusive porto. Comandele a se adresa la „Redacţiunea Scoalei Practice în Nassód, Transilvania“.

— A apărut în editura librăriei W. Krafft în Sibiiu „Amicul Poporului“ călindar pe anul comun 1886. Anul XXVI, cu următoriul cuprins:

Cronologia pe anul 1886. — Păscălia sau semnele cronologice pe anul 1886. — Sĕrbători şi alte ḑile schimbătoare. — Regintele anului. — Întunecimi. — Caracterul anului 1886. — Călind. iulian şi gregorian cu sĕrbătorile, ḑilele numelor şi evangeliile dumineceior. — Genealogia caselor domnitoare. — Călindar postal. — Serviciul de mesagerie. — Serviciul telegrafic. — Tĕrgurile (bălciurile) din Ungaria şi Transilvania, — Tĕrgurile (bălciurile) din România. — Scara tacselor de timbru.

Partea literară şi de petrecere. Georgiu Bariţ (O schiţă biografică) cu portret de Junius Minor. — Visarion Roman (O schiţă biografică) cu portret de i-p-b. — Istoria suferinţei, Novelă alegorică de Carmen Sylva (Regina Elisabeta) trad. de Titu Maiorescu. — O bună pescuire, Novelă de Pedro Antonio de Alarcon trad. de Titu Maiorescu. — Petru de Aragonia şi fiica farmacistului, Novelă de Giovani Boccacio, trad. de I. G. Bariţ. — Anatomul smintit (O istoriă americană de Robby Iones) trad. de I. G. Bariţiu. — O poveste modernă (Schiţă de E. Caniel) trad. de I. G. Bariţiu. — Casa de Dr. J. C. Drăgescu. — Higiena stomachului de Dr. Antonini. — Turturica de S. Fl. Marian. — Vĕrful cu dor şi Floria ciobanul. Legendă de Sava N. Şoimescu. — Columna lui Traian şi gintea latină. Poesie de Sava N. Şoimescu. — Ce te legeni codrule de M. Eminescu. — De câte-ori iubito de M. Eminescu. — Crăiasa din poveşti de M. Eminescu — Ce e amorul de M. Eminescu. — Atât de fragedă de M. Eminescu. — Revedere de M. Eminescu. — Comoara, Fabulă de Anton Pann. — Păstrarea. Fabulă de Anton Pann. - Şoarecele şi pisica. Fabulă de G. Alecsandrescu. — Cugetări şi sentinţe. — Mijloace de casă. — Umoristice.

Un material pe cât de bogat pe atât de instructiv şi bine scris. Cele două portrete din călindar sunt foarte bine esecutate, cu deosebire cel a dlui G. Bariţ nu poate fi decât spre lauda editorului.

Loterie.

Mercuri în 14 Octombre 1885.

Sibiiu: 53 74 44 26 8

Nr. 251 [1172] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remuneraţiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoţite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverinţă despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverinţă despre condiţiunile de viaţă în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informaţiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociaţiunei transilvane.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa v. pres. **Dr. D. P. Barcianu.** secretar.

Nr. 251. [1173] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanţă unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea sĕ acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentaţiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr 361. [1174] 3—3

CONCURS.

Devenind postul învĕţătoresc din comuna Deal vacant, se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin până la *15 Octombre* 1885.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în naturale 300 vedre de must, cari fac 150 fl. v. a.

2. Cortel în edificiul seoalei, un stângin de lemne şi două sorţi din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ 'şi subştearnă suplicele instruate conform prescriselor legei în vigoare oficiului protopresb. subsemnat până la terminul arătat.

Sebeş, 27 Septembre, 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu, protopresb.

Nr. 172. [1175] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeş*, aparţinĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.—
Venitele stolare după funcţiunile de botezuri, cununii şi înmormêntări. . .	35.—
Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru	79.50
Pământ de sĕmênat ca porţiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu .	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a aşterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso, protopop.

Nr. 137. [1166] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante mai jos specificatele staţiuni învĕţătoresci din ppresbiteratul gr. or. al Ungurașului; în înţelesul §. 76 din normativul scolariu punct 4 şi 5, prin aceasta spre întregirea acestora se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

1. Balan, cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuinţă în edificiul scoalei şi grădina în cuant de un juger, la care se recere pedagog absolut cu clase gimnasiale şi perfect şi în limba maghiară.

2. Galpuia cu salariu de 100 fl. v. a., 50 vici de cucuruz cu grăunţe, 2 orgii de lemne, grădina din jurul scoalei şi locuinţă în edificiul scoalei; toate aceste aduc venitul de 181 fl. v. a.

3. Tamașa, cu salariu de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

4. S.-Maria, cu salariul de 90 fl. v. a., 50 vici cucuruz sfărmat, cuartir în edificiul scoalei, toate aceste computate în bani aduc venitul de 150 fl. v. a.

5. Hida, cu salariu de 100 fl. v. a. în bani şi bucate.

6. Cubleşul-român, cu salariu de 100 fl. în bani şi bucate.

Reflectanţii au de a-şi înainta concursele instruite în regulă până la terminul citat la adresa subsemnatului cu posta ultimă Hidalmás.

Fűzes-Sân-petru, 6 August 1885.

În conţelegere cu comitetele parochiali respectivi.

Petru Roşca, protopresbiter.

Nr. 296. [1167] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunea învĕţătorească vacantă dela scoala confesională din comuna Mada, ppresbiteratul Geoagiului II-lea se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

În bani gata 160 fl. v. a., victuale în valoare de 48 fl. v. a., cuartir şi lemne suficiente, din cari este a se încălḑi şi odaia scoalei.

Doritorii de a competa la acest post, sunt poftiţi a-şi trimite suplicele instruite în înţelesul legilor scolare la acest oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiului II-lea.

Sĕcărêmb, 20 Septembre 1885.

Sabin Piso, proopresbt.

Nr. 596. [1165] 3—3

EDICT.

Ioan Ticuşan din Codlea de religiunea gr. or., carele mai bine de 5 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana N. Pârvu din Codlea, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta, ca în termin *de 3 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict*, sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral; căci la din contra, procesul divorţial încaminat de soţia sa, se va pertracta şi în absenţa sa.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zernesci, în 29 August 1885.

Traian Meţian, protopresbiter.

Nr. 269. [1163] 1—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, ca sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zernești în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian, protopresbiter.

Nr. 5847. [1176] 1—1

Publicaţiune.

Magistratul subscris aduce la cunoscinţă publică, că licitarea pentru închirierea oieritului de earnă pe hotarul Sighişoarei în anul 1885/6, se va face la **19 Octombre a. c.** 12 oare la ameaḑi în cancelaria magistratului prin oferte sigilate.

Oferte provĕḑute cu vadiu de 100 fl., şi cari trebuie sĕ cuprindă în sine şi observarea, că oferentul cunoasce condiţiunile licitaţiunei şi se supune lor fără nici o reservă, sunt a se trimite până la terminul indicat la presidentul magistratului.

Condiţiunile licitaţiunei sunt a se vedea în oarele de oficiu la acest magistrat.

Sighişoara, 6 Octombre 1885.

Magistratul oraşului.

Nr 1866 pret. [1170] 3—3

Publicaţiune.

Dreptul de crişmărit în **comuna Mag** din acest cerc pretorial se va esarênda pre timpul din **13 Ianuariu 1886 până inclusive 12 Ianuariu 1888** prin licitaţiune publică, care se va ţinea în cancelaria comunală din Mag în ḑiua de 25 Octombre a. c. după ameaḑi la 2 oare.

Doritorii de a licita au sĕ depună un vadiu de 10% din preţul strigărei de 400 fl. per an.

Condiţiunile detaiate se pot lua la cunoscinţă la subscrisul şi la primăria din Mag.

Sĕlisce, în 8 Octombre 1885.

Pretorele cercului.

---

327 szám 1885. [1177] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmeben ezennel közhirré teszi, hogy a nagyszebeni kir törvényszék 3670/1885 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára Deák Iuon és társai ellen 264 frt. 01 kr. tőke, ennek 1885 év május hó 11 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 16 frt. 65 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1520 frtra becsült 2 drb. 8 éves bornyuzó tehén, 20 drb anyajuh, 1 ökörszekér, 2 boglyában 10 szekér széna, 350 véka tiszta buza, 2 drb két éves csikó, 2 drb 4 éves, 2 drb 5 éves és 2 drb 6 éves fejér szörü ökörből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1457/1885 sz kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Toháton délelőtt, Ohában délután alperesek lakásán leendő eszközlésére **1885-ik év October hó 23-ik napjának délelőtt 10 órája s délután 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi October hó 9 napján.

Thát György, kir. bir. végrehajtó.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octombre-Decembre al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în frun tea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Septembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 4 Octombre 1885.

O scire nouă și neașteptată îi neliniștesce pe frații nostri maghiari. Adecă e rĕu cu afurisiții de valachi. În Ighiu se dice că s'a aflat dinamit la preotul de acolo, că poporațiunea e iritată și că cele câteva grame de dinamit periclitează esistența statului

Regimul a și recercat îndată comanda militară din loc, ca sĕ trimită 2 companii de militari la fața locului, și anume nu din regimentul cutare sau cutare, compus din români ori sasi,— ci anume din regimentul 82 staționat în Sibiiu, care se recrutează eschisiv dintre secui. Cele două companii au plecat deja eri și se asigură, că vor sta timp mai îndelungat la Zlatna și Ighiu, ba poate că vor avea sĕ petreacă earna întreagă acolo.

Acesta este faptul.

Venind sĕ ne dăm sama despre dispositiile aceste grabnice, mărturisim sincer, că ele nici nu ne prea surprind și dacă ne și neliniștesc, apoi în grad numai foarte mic.

Suntem noi prea dedați cu actele nesocotite ale ungurilor nostri, decât sĕ ne uimim, întrebându-ne: cum? se poate sĕ scoată din fire pe niște oameni, cari dispun de întreaga forță publică o faimă, care probabil că e falsă, sau dacă nu, scim sigur că esagerată, — o faimă care atribuie românului intențiuni, de care de când s'a pomenit pe pământul acesta n'a avut, n'a putut sĕ aibă?

Nu ne întrebăm, fiind-că scim că se poate; și nu suntem surprinși, fiind că scim că oamenii, — pre cari îi mustră consciința pentru faptele lor, și cari se tem de tot vêntulețul, care șișăind prin frunze li se pare, că aduce necontenite strigăte de blăstĕm și rĕsbunare, — nici nu pot sĕ facă altfel.

Și adecă de ce se tem maghiarii?!

Ei cunosc bine importanța dinamitului în dilele noastre; acesta este mijlocul, de care se folosesc oamenii desperați și neîndestulați până 'n estrem cu sistemele de guvernare. Nihiliștii au ucis pe țarul cu bombe umplute cu dinamit, irlandezii cu dinamit voiesc sĕ bage frică în apăsătorii lor englezi, ca lipsiți pe tot pasul de siguranța vieții sĕ le dee drepturile ce le compet, anarchiștii cu dinamit voiesc sĕ rĕstoarne ordinea socială esistentă și așa mai departe.

Cu oamenii acestia ai disordinei și resvrătirilor ne pune pe noi într'o linie guvernul și maghiarimea.

Pe cât de stranie și mincinoasă este această paralelă între noi și dinamitarzi, paralelă, pe care numai maghiarii în nemărginita lor frică o pot face și crede, — pe atât de altă parte ea dovedesce un mare adevĕr, pe care 'l voim sĕ-l accentuăm acì.

Toți dinamitarzii sunt precum am dis mai sus oamenii nemulțămirii celei mai mari; și tocmai faptul, că noi suntem pușì de maghiari într'o linie cu ei, e cea mai viă dovadă, că maghiarii recunosc nemulțumirea noastră cu starea de lucruri esistentă, nu numai a noastră a inteligințiì, sau în limbagiul lui „Magyar Polgár" a „agitatorilor fără de suflet" (lelketlen agitátorok), — ci și a poporațiunei rurale, despre care se afirma totdeuna sus și tare, că se simte în fericirea cea mai mare și că tot numai inteligința fără de suflet este, care vrea sĕ pună fitilul la ignoranța poporului mulțămit(?).

Mai curênd sau mai târdiu maghiarii trebuiau sĕ vină la această prețioasă convingere. Fatalitate este numai că un neadevĕr, o presupunere falsă îi aduce la ea. Noi înzadar le-o spuneam, căci nu voiau sĕ ne creadă. E minciună, voi sunteți agitatori, poporul e mulțămit, așa ne rĕspundeau. Și eată că acum o singură faimă primită prin organele lor i-a făcut sĕ creadă, că nu-i bine cu românii, că nici poporația dela sate nu e mulțumită.

Aceasta va sĕ dică mult pentru un om cuminte, mai cu samă acum, când orientul e în cea mai mare ferbere și când isbucnirea vulcanului din apropiata noastră vecinătate este numai o cestiune de timp.

Un om cuminte s'ar pune pe gânduri și 'și-ar trage sama cu toate împrejurările; ear după ce și-ar trage sama, așa credem noi, că nici nu ar putea face altfel decât sĕ dică: casa vecinului arde și scânteile pot sĕ'mi-o aprindă și pe a mea, deci lucrul întâi e, ca sĕ 'mi împac căsenii, ca sĕ pot fi cu deplină încredere față de ei și ei față de mine.

Așa ar face un om cuminte. Dar durere maghiarii, după cât îi cunoascem noi, nu se țin de oamenii, cari lucră cu judecată serioasă și chipsuială bună. Pe ei îi determină momentul. Și asta e causa nenumĕratelor fiascuri, pe cari le fac ei di de di. Ce i trănesce prin cap guvernului într'un moment de bună dispositie: haid sĕ facem o esposiție, — haid, îi rĕspunde maghiarimea cu un entusiasm colosal și nu trece o jumĕtate de an, esposiția e gata, se fac reclame grozave, se alarmează lumea — resultatul: un deficit de 15—20 de milioane și că străinii rîd de noi și de țeara noastră. — *Fiasco.* — Se rĕspândesce o scrisoare volantă din România tipărită cu slove roșii, care provoacă pe români la rĕscoală, — guvernul român constată oficios provenința proclamațiunei, că e concepută de cutare și cutare, pe cari îi espulsează și că e tipărită în tipografia jidanului cutare din Bucuresci, — înzadar, — 'l-a scăpat gura pe vr'unul din diariștii maghiari, că nu e așa, că proclamația s'a tipărit acì, — aid: se fac perchisițiuni colosale, sfară mare par'că stă sĕ peară lumea — nu se află nimic; resultatul: *fiasco.* — Se adună studenții universitari maghiari din Cluș și în nemărginitul lor patriotism ard proclamația și iau obligământul solemnel de a învĕța cu toții românesce, — au fost inspirați de moment; obligământul a rĕmas obligământ, ear hotărîrea patriotică s'a nimicit ca fumul dela proclamațiunea arsă. — *Fiasco.*

Aceste considerațiuni sunt, cari ne fac sĕ nu ne surprindă mĕsurile luate de maghiari și cari ne impun dureroasa convingere, că starea actuală de lucruri, maghiarii nu o vor schimba.

În ceeace privesce însași scirea cu dinamitul, fie-ne permis a o declara de esagerare mincinoasă. De ce?

Fiind-că **nu poate** sĕ fie adevĕrată.

Că s'ar fi aflat la un român câteva grame de dinamit sau chiar și mai mult, aceea o credem, cunoscênd împregiurările noastre locale. Românul de pe la Ighiu poate sĕ întrebuințeze dinamitul la spargerea de peatră, sau *„per abusum"* și de a prinde pesci cum se face și înatr'alte părți.

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipet. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Oppel
de
Yff.

II.

Viclenii ne mai audite.

Cursa. — Un om fĕr de cap. — Fiul perdut. — La icoana părintelui. — Vin bun. — De ce rîdi? — Planul lui Ramessu. — Așteptări zadarnice. — Ospĕțul.

(Încheiere.)

Se însĕrase.

Bertreri ședea singură în odaia ei și adêncită în cugete ofta.

— Înzadar m'a pus tatăl meu, ca sĕ-'l prind! El nu vine!

Când eată că întră cu grabă cameriera, anunțându-i că s'a ivit earăș un tênĕr. Și înainte de a se fi aprins felinariul, perdelele ușei se desfac, și eată că în prag se ivesce un tênĕr învĕlit într'o mantă albă, el pășesce înaintea ei și se închină sĕrbătoresce. O figură imposantă! Un bărbat frumos! Ochi negrii strălucitori!

Un semn și cameriera se îndepărtează. De nou se pleacă străinul păn' la pământ, caută apoi în jur ca sĕ se convingă, că e singur numai cu fica regelui, face un paș înainte și grăiesce:

— Și eu am îndrăsnit, preacinstită duducă a me presenta înaintea ta, ce esci frumoasă ca Netcro. Fie ca sĕ me asculți cu inimă binevoitoare. Multe am sĕ-'ți spun și sĕ 'ți supun judecății tale. Căci înainte de toate, eu am fost acela, care am întrat pe căi ascunse în casa cu comori a regelui și i-am înstrăinat avuțiile.

Bertreri tremura în tot trupul de iritațiune; străinul privì 'n dreapta și 'n stânga, apoi continuă liniștit:

— A doua: i-am tăiat capul fratelui meu, care s'a tost prins într'o cursă și astfel am împedecat toate scrutările regelui de a afla pe tâlhari.

Bertreri 'și întinse amêndouĕ mânile cătră străin:

— Tu esci cel mai viclean. Dă'mi mâna!

Dar acesta 'și ascunse mânile sub mantauă, mai privì odată 'n jur și continuă:

— A treia: am luat cadavrul fratelui meu, am adurmit păzitorii și le-am tuns capetele.

— Eată mâna mea! — strigă cu vioiciune princesa. Tu esci cel adevĕrat!

Acesta 'și scoase liniștit mâna dreaptă de sub manta.

— A patra, dise el,... Bertreri apucă cu putere mâna oferită și lovind cu picioarele în podine așa de tare încât sandalele ei galbine pocniau strigă cât putù: „Ajutor! Ajutor!" — A patra, — dise acela, am păcălit pe frumoasa Bertreri. — Dicênd aceste se întoarse, îi lăsă mâna în mânile ei și alergă din odaie și apoi din palat.

În momentul acela năvălirĕ gardiștii cu săbiile goale în odae, venirĕ servitorii cu felinare și îndată apărù și regele cu iuțala unui fulger, — princesa zăcea leșinată pe scaun, ținênd între degetele ei fine o mână de om.

Toți s'au spăimêntat, toți s'au înfiorat!

Când le povestì Bertreri întêmplarea și le rĕspunse de repetite-ori la toate întrebările, își perdurĕ cu toții capetele. A prinde pre tâlhar nu se mai putea.

Trimiserĕ după Amenhotep.

— Ferice de tine o fiu al soarelui, dise el după ce află toate; deii te-au apărat de un mare pĕcat! Cu adevĕrat așa este, tu esci iubitul deilor! Laudă, mărire și cinste lor în veci!

— Amenhotep, iubitul meu amic, grăì regele emoționat, de acum voi sĕ fac precum dici tu.

Și în dimineața următoare earăș cutrierară heroldii orașul cu trimbițe și zurgalae vestind următoarele:

— Auditi cuvintele fiului soarelui, a regelui Ramessu! Dintre toți tinerii iscusiți o ales princesa

Veḑi-că maghiarilor le vine mai la socoteală ca sĕ creadă altfel, nu dintr'altă causă dar ca sĕ nu compromită consecuenţa: — fiascurilor.

Yff.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

12 Octombre.

Sofia. — Din niște informaţiuni primite în ultima oară, reiese că în satul bulgar Iassenovaţ nu se găsesce nici un soldat bulgar, dar că din contră în satul sêrb mărginaş Vidin, a sosit din Austria 400 de cai, cari au fost împărţiţi ţĕranilor sêrbi dându-se acestora ordinul sĕ fie gata sĕ înainteze spre graniţa bulgară. Un fost espulsat sêrb, numit Petranovici, despre care se ḑice că e ṣpion sêrb sau agent al lui Carageorgevici, permiţêndu-şi sĕ blasteme tot ce e bulgar, atacând în public guvernul prinţiar, a fost espulsat ieri. Bobşef şi Magiaroff, directori sub Gavril-paşa, au primit ordinul sĕ plece la Rasgrad. Guvernul prinţiar e hotărît sĕ se poarte cu strășnicie contra tuturor acelora, cari înainte de 6 sĕptămâni propovăduiau unirea şi cari acum, din causa spiritului de opoşiţie sau din causa slăbiciunii, sufer influenţa presiunilor străine şi întorc spatele guvernului, criticând actele sale. Preste toată graniţa între Timok şi Pirot nu se întêlnesce nici un soldat bulgar. Atitudinea guvernului prinţiar faţă cu Sêrbia e mai mult ca corectă.

Varna. Au isbucnit turburări în insula Samos, se vorbesce chiar de o ciocnire sângeroasă între trupe şi populaţie; au murit vre-o 100 de persoane. Agitaţia cresce mereu în Creta; deşi guvernul insulei a telegrafat la Constantinopol, declarând că o rĕscoală nu e încă probabilă, totuş Poarta a ordonat trimiterea a patru batalioane la Kanea. Locuitorii insulei vor sĕ proclame anecsarea lor la Grecia. În cas d'a se recunoasce unirea Bulgariei cu Rumelia, guvernul grecesc e gata sĕ dea trupelor ordin de înaintare în Macedonia.

Constantinopol. — Cu toată presiunea esercitată de puteri asupra Greciei şi Sêrbiei, guvernele acestor două ţĕri nu vor cu nici un preţ sĕ renunţe la pretenţiile lor.

Varna. — Poarta pare dispusă a acorda o oare-care autonomie Macedoniei: dênsa insistă înse sĕ aibă un guvernor numit de ea şi dreptul de a ţinea garnisoane în această provincie.

13 Octombre.

Belgrad. — Relaţiunile cu Turcia s'au îmbunătăţit, dar ele s'au înrĕutăţit cu Bulgaria, pentru că hârtiile confiscate dela emigraţii sêrbi arestaţi la graniţă probează, că dl Karaveloff a urḑit intrigi contra guvernului regelui Milan.

Varna. — După toate probabilităţile, resultatul la care va ajunge conferinţa nu va fi de loc satisfăcĕtor; puterile nu se pot înţelege. Se crede în definitiv că, cu toată dorinţa, ce are Sultanul de a recunoasce unirea personală între Rumelia şi Bulgaria, el ar fi silit la urma urmelor sĕ restabiliască *status quo* în aceste provincii, pentru a împedeca o invasie a armatelor sêrbe şi grecesci. Rusia nu ar fi opusă unei asemenea restabiliri, cu atât mai mult, cu cât prin aceasta s'ar dovedì bulgarilor, că fără rușii ei nu pot face nimic. Poimâne sosesc încă 30 batalioane de redifi dela Ismidt şi dela Trebizonda; mai toate cetăţile din Asia mică vor fi golite de trupe; în acest mod Turcia va dispune în Europa de puteri însemnate. Revolta din Samos este datorită unor neînţelegeri locale şi pare a fi streină unei mişcări generale grecesci. Ferberea devine din ce în ce mai mare în Creta; din ḑi în ḑi se aşteaptă o isbucnire a rĕscoalei. Aceasta ar fi semnalul unor mari complicări, căci Grecia nu ar putea sĕ rĕmână indiferentă.

Filipopol. — Se semnalează din nou atacuri la fruntarii din partea turcilor; acestia au tras în mai multe rênduri asupra trupelor bulgare. Prinţul Alecsandru a ordonat ca în cas, când s'ar mai întêmpla un asemenea lucru, trupele bulgare sĕ rĕspundă cu energie. Se pare că Turcia, în cas de a întra în Bulgaria, va face invasiunea prin două puncte, Mustafa-paşa şi Küstendil. De aceea armata bulgară a fost împărţită în două corpuri şi un corp de reservă în Filipopol, compus în mare parte din voluntari. Timpul continuă a fi cât se poate de rĕu. Trupele sufer mult din această causă, precum şi din causa intendenţei, care lasă mult de dorit.

14 Octombre.

Paris. — „Le Temps“ crede că Turcia va primì mandatul sĕ restabiliască *statul quo ante* în Rumelia cu ajutoriul unor comisari europeni.

Atena. — Circulă scirea, că cretenii au proclamat unirea Cretei cu Grecia.

Constantinopol. — Se esagerează foarte mult efectivul armatelor grecesci, sêrbesci şi bulgăresci. Toate aceste ţĕri au interesul d'a trece în ochii Europei ca dispunênd de mari forţe militare, pentru a silì astfel indirect pe Turcia sĕ le acoarde de bună voie cererile lor, de teama unui conflict. În realitate înse eată cum stau lucrurile: Armata bulgară regulată numĕră vr'o 20,000 oameni; restul e compus din miliţii bulgare şi rumeliote, al căror numĕr se urcă de abia la 15,000 oameni; din acestia vr'o 3,000 sunt la graniţa sêrbească. Mai esistă pe ici pe colea câte-va cete de voluntari, înse fără nici o însemnătate. Miliţiile nu vor putea opune nici cea mai mică opoşiţie, ear armata regulată din lipsă de ofiţeri instruiţi şi de cavalerie, dar mai cu samă de generali, ar putea fi nimicită de o armată de 10,000 soldaţi bine conduşi. Armata grecească nu numĕră mai mult de 23,000 oameni. Armata sêrbă cu miliţii cu tot se urcă de abia la 40,000 oameni concentraţi o parte la graniţa bulgărească, ear alta la graniţa turcească. Turcia dacă va avea a face uumai cu aceste ţĕri ar scoate-o la capĕt în foarte scurt timp cu cei 120,000 oameni de cari dispune.

Varna. — Se ḑice că s'a încheiat un tratat secret între Grecia şi Turcia; Turcia ar fi dispusă sĕ acoarde de bună voie o rectificare de fruntarii celei dântâi cu condiţie, ca Grecia sĕ dea sprijinul ei pentru a respinge un atac al Sêrbiei sau pentru a reprima o revoltă în Macedonia. Situaţia în Rumelia e aceeaşi; negociările se urmează în privinţa recunoascerei unirei Bulgariei. Delegaţii bulgari au fost foarte bine primiţi în Constantinopol şi trataţi cum se cuvine. In cas când s'ar regula greutăţile cu Bulgaria, Poarta pare a fi dispusă sĕ încheie o alianţă şi cu principele Alecsandru, tot în vederea respingerei ori-cărei alte agresiuni. Această scire înse sub toată reserva.

Nulla dies sine linea, sau un nou conflict.

Orĕştie, în 14 Octombre 1885.

La 27 şi 28 Septembre a. c. reuniunea centrală a pompierilor din comitatul Hunedoarei şi-a ţinut festivităţile de întrunire anuală de astădată în Orĕştie. Pompierii din Orĕştie, la energica iniţiativă a comandantului Samuil Pop, au făcut toate pregătirile necesarie pentru a întimpina şi primì pe oaspeţii colegi în mod sĕrbătoresc. Între alte pregătiri s'a ridicat lângă otelul „Coroana Ungariei“ şi un arc de triumf, pe care între alte decoraţiuni s'au pus şi trei flamure şi anume flamura maghiară, cea săsască şi treicolorul transilvan.

Pompierii străini au sosit în preseara ḑilei de 27 Septembre şi au fost primiţi într'un mod cordial. Comandantul pompierilor din Orĕştie adv. S. Pop i-a întimpinat cu cuvinte însufleţite, rostite în limba *română* — sub arcul de triumf. La cuvêntul de bineventare a rĕspuns comandantul pompierilor din Deva Dobai Károly — un bărbat conciliant şi de rară onestitate — cu asemenea cuvinte însufleţite. După aceasta a urmat încortelarea pompierilor şi în sala dela otelul „Stefan Szécsenyi“ s'au făcut cunoscinţele reciproce.

Deja în această seară s'a preveḑut, că festivităţile din Orĕştie nu vor rĕmânea neturburate de spiritul şovinismului. Într'o odae a acestui hotel şedeau la masă vicecomitele Barcsay, adv. P. Truţa adv. Samuil Pop, Dobay Károly, Dr. St. Erdélyi, L. Bercian, Nicolae Herlia, comandantul pompierilor din Baia de Criş Adamovici, fiul defunctului protopresbiter din Beiuş, — Cristea şi alţii şi se petreceau împreună. Deodată se ridică advocatul şi deputatul dietal P. Truţa şi ţine un toast în limba maghiară, în care felicită pe vice-comitele. Nu scim de când dl Truţa 'şi a însuşit o predilecţiune atât de mare cătră limba maghiară încât sĕ se geneze a vorbì românesce. Poate că conecsiunile de acum îl vor duce cu timpul deadreptul în tabera maghiară. La acest toast a rĕspuns vicecomitele Barcsay, firesce în limba maghiară, — şi după dênsul a felicitat Dobay Károly pe comandantul pompierilor din Orĕştie, adv. S. Pop. E de remarcat toastul dlui Dobay, pentru că dênsul ca om onest, liber de patimi naţionale, a accentuat, că misiunea pompierilor este a stînge nu numai incendiurile, ci şi patimile şi nefastele certe şi frecări naţionale. Adv. S. Pop a rĕspuns într'un toast în limba română. Vicecomitele Barcsay, care se aştepta la un toast unguresc, s'a aprins de mănie contra adv. S. Pop, pentru că acesta a avut curagiul a vorbì românesce nu numai la întimpinarea oficială, ci chiar şi aici în hotel — şi i-a făcut advocatului Pop aspră mustrare, că de ce nu toastează unguresce. La aceasta împutare adv. Pop i-a rĕspuns că dênsul ca român nu poate cuvênta în altă limbă strĕină. În cele din urmă dialogul între vicecomitele Barcsay şi adv. S. Pop a luat proporţiuni tot mai înverşunate şi lucrul a ajuns până la ameninţări reciproce cu pumnul. — După aceasta s'a ridicat comandantul pompierilor din Brad, Krasznay Ollivér, pretor, şi într'un toast violent a înfierat pe dd. Dr. St. Erdélyi şi S. Pop de trădători de patriă. Domnii atacaţi vĕḑênd tendenţa toastului nu 'l-au ascultat până la fine, ci au părăsit la moment masa — ignorând simplu pe toastant şi complicii sei.

Trebuie sĕ amintim aici şi rolul servil şi dejositor ce 'l-a jucat în această seară susnumitul Adamoviciu, care nu s'a ruşinat a declara, că dênsul este român, dar născut ungur şi cu simţeminte unguresci.

Astfel s'a despărţit această grupă de pompieri în seara de cunoscinţă. — Dimineaţa vicecomitele Barcsay s'a presentat la advoc. S. Pop, care era comandant suprem şi conducea festivităţile şi a declarat în mod oficios că dênsul nu voiesce sĕ ia parte la festivitate, se roagă sĕ-l privească ca şi când n'ar fi de faţă, în calitate de president al comitetului reuniunei centrale, şi anume din motivul, că nu voiesce a se înrola sub stindard *valach* — alusiune la arcul de triumf, unde flutura şi steagul român!

În decursul esercițiului vicecomitele Barcsay dede ordin prin poliţia locală, ca sĕ se ia steagurile de pe arcul de triumf. Bĕtrânul şi neputinciosul şef al poliţiei, dl Wagner, substitutul primariului Schuller, care de frică a fugit la băile din Geoagiu, ordină — nu comandantului pompierilor, ci unui adjutant sĕ ia la moment steagurile de pe arcul de triumf. Adiutantul a luat steagul român şi german îndată de pe poartă, ear cel maghiar a rĕmas singur la locul seu. Această împregiurare a provocat o fierbere şi o iritaţiune mare între toţi pompierii fără deosebire de naţionalitate, şi înşuşi un **maghiar** vĕḑênd însulta s'a aruncat şi a luat şi steagul unguresc de pe arcul de triumf.

După terminarea festivităţilor şi a şedinţelor, plenipotenţiarii tuturor reuniunilor în frunte cu dl vicecomite Barcsay s'au presentat la advoc. Sam. Pop spre a-l felicita pentru reuşirea festivităţilor. Cu această ocasiune vicecomitele Barcsay 'şi-a cerut scusele pentru cele petrecute în preseara festivităţilor.

Celelalte au urmat apoi conform programei. S'a ţinut un esercițiu de probă, care a arĕtat într'o lumină foarte favorabilă precisiunea, desteritatea, cu un cuvênt superioritatea şi destoinicia pompierilor din Orĕştie, — ceeace s'a recunoscut cu laude din partea tuturor. Seara s'a dat un bal, care a durat până în ḑiua albă.

Cu aceste s'au terminat festivităţile pompierilor.

Toţi oamenii iubitori de pace şi ordine au creḑut, că cu terminarea festivităţilor se va fi terminat şi incidentul cu flamurile, dar această aşteptare a fost zadarnică, pentrucă afacerea cu stindardele a ajuns astăḑi în mânile judecătoriei. Procurorul de stat din Deva a intentat proces criminal contra advoc. S. Popu şi contra lui Mallasz pentru vătămarea flamurei unguresci. În 13 Octombre s'au confiscat steagurile ca corpora delicti din partea judecătoriei reg. din Orĕştie şi s'a început cercetarea criminală.

Bertreri pre acela, care a fost aseară la dênsa şi 'şi-a lăsat mâna acolo. Îl denumesc dar pre acesta de fiu şi ginere al meu, — îl fac bărbat al princesei Bertreri, îi promit înaintea poporului întreg de a-i păstra taina, care a descoperit-o ficei mele şi-l asigur de deplină libertate. Îi poruncesc totodată, ca încă în ḑiua de aḑi sĕ se înfăţişeze înaintea tronului meu, ca sĕ primiască binecuvêntarea mea părintească. Aşa grăiesce prietenul adevĕrului, iubitul ḑeilor, domnul poporului şi fiul soarelui — Ramessu. —

Nu trecurĕ câte-va oare şi Ptahmai venì, mărturisì toate şi cerù binecuvêntarea regelui.

Mâna lăsată a fost tăiată de pe cadavrul fratelui seu.

După câteva sĕptămâni venì şi vĕduva zidariului în palatul regesc şi nunta se făcù cu mare alai.

Ptahmai şi Bertreri trăirĕ multe ḑile fericite şi frumoase; ei au fost oameni buni şi blânḑi, plăcuţi ḑeilor şi oamenilor, căci n'au uitat în toată viaţa lor cuvintele lui Amenhotep, pe cari i le-a rostit în ḑiua nunţii. Când îşi spuserĕ toţi felicitările lor, a păşit şi bătrênul înaintea tinerilor, i-a prins de mână şi a ḑis cătră Ptahmai:

— Fiule, tu esci mai iscusit ca noi toţi; ai grijă ca sĕ fii şi mai bun. Nu uitaţi copii: când veţi păşì odată ca sĕ ve daţi samă înaintea marelui Osiri, nu capul vi se va pune pe cumpĕna dreptăţii, nu capul vostru, ci inima voastră.

Pentru a da o informaţiune esactă publicului, voim sĕ arĕtăm precedenţele istoriei cu flamurile — înainte de începerea festivităţilor.

Reuniunea pompierilor din Orĕştie înfiinţată la anul 1872, a dat până acum semne invederate despre armonia dintre cele trei naţionalităţi representate în reuniune. Pentru a susţinea această armonie, s'a statorit dela început sĕ se ţină cont de naţionalitatea pompierilor. În vîrtutea acestui aşeḑământ limba de comandă a fost cea germană, şi primul comandant a fost un german, dl Iahn, după dênsul a venit un comandant maghiar Kapcza şi după acesta comandantul actual român adv. Sam. Popu.

În anul acesta s'a ivit pentru prima-dată disarmonia naţională, înse aceasta nu s'a escat în sinul pompierilor din Orĕştie, ci ea s'a importat de cătră unii pompieri şovinistici, în a căror frunte se află vice-comitele Barcsay.

Pompierii maghiari din Orĕştie au voit sĕ dea cu ocasiunea festivităţilor din acest an de nou o probă eclatantă despre spiritul de armoniă şi solidaritate, ce domnesce între pompierii din Orĕştie şi de aceea înşişi ei au propus în comitetul pompierilor, ca pre arcul de triumf sĕ se pună cele trei steaguri. Comandantul pompierilor adv. Sam. Popu cunoscênd spiritul şi curentul şovinistic de astăḑi, a propus sĕ se întrebuinţeze numai flamurele oficioase ale pompierilor, ca sĕ nu se provoace conflicte. Comandantul Popu a făcut aceasta reflecsiune serioasă, pentrucă îi era în viuă memoriă casul cu stindardul petrecut în anii trecuţi la Hunedoara şi cunoscea prea bine pre vice comitele Barcsay cât este de şovinistic. Maghiarii înse au stăruit prelângă propunerea de a se decora arcul de triumf cu cele trei stindarde naţionale şi au luat rĕspunderea morală pentru consecuenţe asupra lor. Numai în urma acestei insistenţe s'a învoit şi comandantul Popu cu această propunere.

Acum înse lucrurile au luat altă faţă. Oficiile judecătoresci nu vor sĕ scie de acest fapt şi desavoând pre maghiarii din Orĕştie, au început prigonirea contra comandantului român. Vom vedea unde ne va duce curentul şovinistic de astăḑi, care nu mai cunoasce margini.

Despre resultatul cercetării judecătoresci vom încunoscinţa publicul la timpul seu. *X.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Breţcu, 25 Septembre 1885. Dle Redactor! Numĕrăm cu o întrunire mai mult în activitatea reuniunei învĕţătoresci din districtul X al Braşovului.

Am fost învitaţi la adunarea generală precedentă, ca sĕ ţinem în anul acesta adunarea generală a reuniunei în Breţcu. Drept vorbind, eram cam îngrijaţi de această adunare, căci fiind locul concentrării cam depărtat şi sciind, că românii nostri nu sunt prea darnici în privinţa remuneraţiunilor dăscălesci, era de temut, că învĕţătorii nu se vor aduna în numĕr suficient, dar — cu mândrie trebuie sĕ o spun, cumcă adunarea a fost cercetată mai bine ca de altă-dată, — dovadă, că învĕţătorii nostri nu sunt laşi în chemarea lor cea grea şi lipsită de recunoscinţă. Era de interes a privi lanţul cel lung, ce'l formau trăsurile pline de învĕţători pe drumul de cătră Braşov spre Breţcu; a şi pus în uimire pe toată sĕcuimea, ba chiar şi pre oamenii cei luminaţi ai acesteia, însuflându-le cine scie ce idei despre adunarea noastră, cu unele suposiţii, cumcă noi — atâta inteligenţă românească neam fi adunat acolo, ca sĕ punem la cale vre-o rĕscoală; dar mulţămită lui Dumneḑeu, că ne-am întors acasă teaferi şi pe deplin mulţămiţi de succesul lucrărilor sĕvârşite în Breţcu, precum şi de călduroasa primire şi ospitalitate, de care ne-am împărtăşit în timpul petrecerii noastre acolo. Pentru aceasta nu putem, decât sĕ ne esprimăm mulţămita noastră cordială inteligenţei din Breţcu şi în special d-lor protopresbiteri Spiridon Dimian şi Dimitrie Coltofean, dlui capelan şi învĕţător Constantin Dimian, precum şi respectabilelor doamne ale domniilor lor, căci n'au cruţat cheltuieli şi cu atât mai puţin osteneală la menagearea unui numĕr considerabil de învĕţători.

Dar sĕ vedem cu o scurtă privire productele adunării din cestiune! În ḑiua de 23 Septembre a. c. dimineaţa s'a făcut parastas pentru sufletele rĕposaţilor membrii ai reuniunei protopresb. Ios. Barac, directorul I. Petric, capelanul şi învĕţătoriul Stan Manole şi învĕţătoriul Zacharia Pop. După parastas s'a cetit rugăciunea pentru invocarea sfântului Duh. După încheierea serviţiului ḑeesc s'au adunat într'una din încăperile scoalei toţi membrii reuniunei împreună cu oaspeţii, cari au dat atenţiune adunării, apoi s'au început şedinţele. Oaspeţi străini au fost: Protopresbiterul romano-catolic, trei învĕţători romano-catolici, primariul şi notariul comunal. Dnii protopresbiteri români din loc au luat parte la toate şedinţele adunării. Presidiul a fost purtat de dl preşedinte directorul scoalelor medii române din Braşov dl Stefan Iosif, carele a făcut o jertfă foarte mare, conducênd paşii reuniunei chiar şi în depărtări atât de mari şi cu chieltuieli destul de considerabile. Cuvêntul de deschidere presidial a mişcat nu numai inimile membrilor, ci şi ale oaspeţilor. Cu asememe entusiasm şi simpatie a respuns dl prot. D. Coltofean. La ordinea ḑilei — după esprimarea condoleanţei adunării prin sculare pentru membrii rĕposaţi în decursul anului espirat (St. Manole şi Zah. Pop), şi după constatarea membrilor presenţi — s'a pus raportul comitetului relativ la tema lucrată şi desbătută în despărţămintele reuniunei „higiena în şcoala poporală — în special — mijloacele, prin care se poate promova higiena în scoala poporală.“ Din raport se vede, că comitetul a dat ca obiect de desbătut în adunările despărţemintelor tema memorată; un despărţământ a desbătut tema numai în liniamente generali, ear celelalte au compus fie-care câte un elaborat. Elaboratele au fost studiate de comitet şi din ele s'a compus un estras complet şi bine întocmit, carele s'a cetit înaintea adunării generale. Interesul, cu care a fost ascultat elaboratul amintit, a fost vie dovadă cumcă cuprinsul lui a fost pe cât de atrăgător, pe atât şi de important şi instructiv. Multe lucruri folositoare scoalei 'şi-a însuşit prin aceasta învĕţătorii nostri. Acest elaborat se va tipări la timpul seu pe spesele reuniunei şi se va împărţi pe la membri. Apoi s'a ales comisiunea pentru revisuirea raportului general al comitetului, a raportului casariului şi a celui al bibliotecariului; s'a mai ales o comisiune pentru înscrierea de membri noi.

Al doilea elaborat cetit în adunare a fost „o schiţă geografică a părţilor centrale ale Africei,“ lucrat cu mult studiu de dl I. D. Petraşcu. Altă lucrare didactică a mai fost prelegerea practică din Fisică, ţinută de dl I. Dariu. Domnul Dariu a preles ca cu copii despre termometru; a descris termometrul, a dat esplicaţiuni uşoare, a spus cum se face şi la ce se întrebuinţează termometrul.

Prelegerea a fost supusă unei desbateri critice a adunării; aceasta a aflat-o co ĕspunḑĕtoare şi ostenelile dlui Dariu încununate cu succes.

Adunarea simţind necesitatea unei foi pedagogice-didactice, care sĕ corĕspundă şi sĕ înlesniască scopurile, ce le urmăresc reuniunile noastre, a decis întemeierea unei reviste de feliul acesta, începênd cu prima Ianuariu anul viitor.

Afară de acestea s'a mai votat un regulament, care normează activitatea atât a reuniunei întregi, cât şi a despărţĕmintelor.

Conclusul luat la adunarea generală precedentă în causa premiului dlui Dorca pentru cea mai bună Gramatică română în scoalele poporale s'a învoit acuma, ca adecă sĕ se escrie concurs din nou şi sĕ se voteze premiarea la terminul pus de comitet conform statutelor.

Adunarea a votat şcolariului I. Manole fiul reposatului învĕţător Stan Manole, odată pentru totdeuna un ajutor de 30 fl. Buna primire ce a avut-o adunarea ca atare şi membrii ei în parte la Breţcu, a îndemnat pe adunarea a aduce mulţămită în procesul verbal inteligenţei din Breţcu; de asemenea s'a adus mulţămită presidiului pentru serviţiile prestate reuniunei cu mari jertfe şi în fine dlui protopresbiter al tractului Branului Traian Meţian pentru interesul şi sprijinul ce 'l-a arĕtat în direcţiunea promovărei scopurilor reuniunei prin dispoziţii favorabile în cercul activităţei sale protopresbiterale.

Adunarea generală a reuniunei în anul viitor se va ţinea în Prejmer. *Un dascăl.*

Varietăţi.

* Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ în şedinţa sa din 2 Oct. st. v. s'a constituit pentru a doua oară, alegêndu-şi de funcţionari ai sei pe următorii domni:

De preşedinte s'a aclamat dl profesor sem. Dimitrie Comşa; vice-preşedinte Nicolae Clonţa cl. c. III; notariu al corespondinţelor Iosif Gomboş cl. c. III; notariu al şedinţelor George Pop cl. c. III; redactor Sergiu Medean cl. c. III; controlor Iosif Moldovan cl. c. III.; cassariu Valeriu Millea cl. c. I.; bibliotecariu Aureliu Trif cl. c. II; vice-bibliotecariu George Daniil ped. I.

De membri în comitet s'au ales: Vasile Duma cl. c. III; Ioanichiu Olariu cl. c. III.; Emilian Popescu cl. c. II.; Iosif Blaga cl. c. II.; Ioan Broj cl. c. I; Ioan Prişcu cl. c. I.; Iosif Făgărăşan ped. c. III. şi Emeliu Ciceiu ped. c. II-lea.

* **(Concert.)** Eată programa concertului dlui Dimitrie Popovici, anunţat de noi în unul din nrii trecuţi, şi asupra căruia, atragem deosebita atenţie a publicului nostru:

1. *a)* Schuman R. *„Der arme Peter“* Balladă — *b)* Bendel F. *„Wie berührt mich wundersam“* — D. Popovici.
2. *a)* Lassen E. *„Ich sprach zur Taube“* — *b)* Wickede F. *„Herzensfrühling“* — D-şoara Bertha Riesenberger.
3. *a)* Dima G. *„Codrul verde nu mai este“* — *b)* — „ „ *„Ḑiua bună“* — *c)* — „ „ *„Ich fühle deinen Odem“* — D. Popovici.
4. *a)* Schulhof J. *„Gedenkblatt“* — *b)* Hummel J. N. *„Caprice“* (B-dur) — Dl E. Brem.
5. *a)* Humpel W. *„Nor de vijelie“* — *b)* Meyerbeer J. *„Arie“* din opera „Die Afrikanerin“ — D. Popovici.
6. Gounod Ch. *„Schmuck-Arie“* din opera „Faust“ — D-şoara Bertha Riesenberger.
7. Stefanescu G. *„Mândruliţă dela munte“* — *b)* List F. *„In Liebeslust“* — *c)* Schubert F. *„Der Neugierige“* — D. Popovici.

Concertul se va da în sala dela „Împĕratul Romanilor.“

Începutul la 7 oare şi ½ seara.

Domnul Popovici a pus în uimire pre cunoscĕtorii de musică prin frumoasa sa voce, şi modul de a cânta.

Sperăm că publicul român va sci folosi ocasiunea şi va asculta pre iubitul nostru cântăreţ.

* (Cestiunea casarmei din Orĕştie) s'a pertractat în adunarea comitatensă din Deva ţinută în 12 Octombre an. c. Recursul subşternut de minoritatea din representanţa comunală a Orĕştiei s'a respins, astfel dauna oraşului de 3000 fl. s'a sancţionat de congregaţiune. Acest resultat negativ se esplică prin împrejurarea, că sasii din Orĕştie se află dela spargerea „Sachsenland-“ ului în mare prietenie cu partida deciḑĕtoare a vice-comitelui Barcsay, care numai acestei alianţe are sĕ mulţămiască, că a fost ales vice-comite al comitatului Hunedoarei. Marele Mephistofeles al Orĕştiei, primariul *Schuller* a fost în Deva înainte de a se ţinea congregaţiunea şi li-a adus aminte aliaţilor maghiari, că acum e timpul de a face un contra-serviţiu — şi maghiarii Dlui Barcsay i-au şi făcut serviţiul dorit.

E de însemnat, că maghiarii din Orĕştie, care de asemenea au subşternut un recurs în această afacere nu au fost luaţi de loc în consideraţiune, — prin urmare se bucură de puţină influenţă la confraţii lor din comitat. Puterea intereselor materiale e mai mare în unele împrejurări, decât legătura sângelui.

* (Exorcismii Marelui Vasilie pentru o săsoaică.) O săsoaică din Orĕştie, din clasa cetăţenilor, avênd un copil bolnav de accese epileptice sau vorbind în limba poporului, de „nevoi şi călcături“ — s'a dus la un preot român dimpregiurul Orĕştiei spre a căuta mântuire. Preotul a acordat cu săsoaica un honorar acomodat şi s'a apucat de cetirea esorcismilor Marelui Vasilie. După un oare-care timp morbul dispare — dar săsoaica vĕḑênd bunul resultat preste aşteptare, n'a voit sĕ plătiască preţul acordat şi lucrul a venit la judecată.

Judecătoriul din Orĕştie — sas de naţionalitate — a pertractat causa bagatelarie conform legei şi a judecat pe săsoaica sĕ plătiască preotului român honorariul acordat.

Tot la acest preot a venit şi un român, care trecuse la confesiunea calvinească, cu rugarea ca sĕ scoată calvinia dintr'ênsul prin cetirea unor rugăciuni. Preotul i-a cetit nişte rugăciuni şi omul s'a depărtat dimpreună cu soţia sa în buna credinţă, că calvinia cea sarbădă şi seacă a eşit din sufletele lor chinuite.

* (Bibliografic.) Din publicaţiunile Academiei române au apărut şi se află de vênḑare la librăria Socec & Co.:

1. Doine şi strigături din Ardeal date la iveală de Dr. Ioan Urban Jarnik şi Andreiu Bârsan. Bucuresci 1885. 1 volum de XV şi 528 pagine, urmat de un glosar român frances de XVI şi 324 pagine al tuturor cuvintelor, cari se află în colecţiune, întocmit de Dr. I. U. Jarnic. — *Preţul 5 lei.*

2. *Glossaire des chantous populaires de Transilvanie (colection Bârsean Jarnic) par Jean-Urban Jarnik Bucarest 1885.* 1 vol. de XVI şi 324 pag. *Preţul 2 lei.*

3. *Symbolae ad ilustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae S. Stephani macsimam partem nunc primum ec variis tabulariis, Romanis, Austriacis, Hungaricis, Transilvanis, Croaticis, Societatis Jesu aliisque fontibus accessu difficilibus eruatae a Nicolas Nilles S. J. Queniponte 1885.* 2 volume şi 1086 pagine. *Preţul 16 lei.*

Nr. 563. [1179] 1—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fi. v. a. când va provedea învĕţământul în clasa I, şi — 250 fl. în clasa II, având cei doi învĕţători a se peronda din an în an în cele două clase, — şi cuartir liber.

Reflectanţii, dela cari se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Breţcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 251 [1172] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de cancelist în biroul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, în Sibiiu, cu o remuneraţiune anuală *de trei sute fl. v. a.* se escrie prin aceasta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor trimite cererile, scrise cu mâna proprie, până la *15 Novembre st. n. a. c.* la subsemnatul comitet, însoţite de:

a.) Atestat de botez.

b.) Adeverinţă despre studiile făcute sau despre practica, ce eventual o au făcut în vr'o altă cancelarie.

c) Atestat de moralitate dela oficiile respective locale sau pretoriale.

d.) Adeverinţă despre condiţiunile de viaţă în care trăiesce.

Cererile întrate după terminul indicat, nu se vor lua în considerare.

Informaţiuni mai în detail asupra îndatoririlor legate de acest post, se pot căpĕta dela biroul Asociaţiunei transilvane.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu la 22 Septembre st. n. a. c.

Iacob Bologa v. pres. **Dr. D. P. Barcianu.** secretar u.

Nr. 251. [1173] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanţă unul din stipediile de 100 fl. pe an, menite pentru ascultătoare de pedagogie la un institut din patrie, se escrie concurs pentru conferirea de nou a acestui stipendiu.

Concurentele vor avea să acludă cererei:

a) Atestat de botez.

b) Atestat despre progresul în studii în semestrul premergĕtor.

c) Atestat de frecuentaţiune în anul scolastic 1885/6.

d) Atestat de sĕrăcie dela oficiul comunal cu vidimarea oficiului pretorial; — toate în original sau în copie autenticată.

Cererile sunt a se adresa subsemnatului comitet în Sibiiu, până la *15 Novembre st. n. a. c.* Cereri întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu 22 Septembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. D. P. Barcianu,** secretar.

Nr. 172. [1175] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă *Bozeş*, aparţinĕtoare protopresbiteratului II. al Geoagiului, conform ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 12 Martiu 1885 Nr. 602 B. se escrie concurs cu termin de *30 ḑile de la prima publicare.*

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Dela 159 familii câte două mĕsuri mari de cucuruz à 50 cr.	159.—
Venitele stolare după funcţiunile de botezuri, cununii şi înmormêntări. . .	35.—
Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru	79.50
Pământ de sĕmênat ca porţiune canonică	40.—
Venitul din cimiteriu .	10.—
Venitul dela botez cu crucea	20.—
Suma fl.	343.50

Doritorii de a ocupa acest post au de a aşterne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul mai sus amintit, instruite cu documentele recerute de legile bisericesci în vigoare.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sĕcărâmb, 17 Septembre 1885.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 269. [1178] 2—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, ca sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zernesti în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Cătră on. cetitori ai „Tel. Rom.“

În urma relaţiunilor rele de esport cătră Orient şi Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preţ magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

cari au 185 cm. în lungime şi 115 în lăţime; aceste invĕlitoare sunt ţĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă şi dintr'o lână fină şi moale, de aceea ele 's acomodate chiar şi pentru cuverte de pat şi covoare de scaldă.

Preţul unei bucăţi 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roşii şi negre, lungi de 180 cm. şi late de 115, à fl. 2.50, până nu se va găta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, 1. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ binevoiţi a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulţămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase şi au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, staţiunea de tren: Kotamgya. [1171] 2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8.27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfaléu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfaléu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
	7.53	**3.37**	**5.55**
Arad	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	**7.—**
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
	8.10	11.32	7.32
Arad	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	**2.10**
Viena	—	6.05	8.—

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—
Cernea	7.01	—	—
Uniedoara	7.30	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—
Cerna	10.44	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marți 8/20 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sĕ fim precauți.

Da, sĕ fim precauți.

Nici odată n'am avut mai mare trebuință de precauțiune ca și acuma, când orientul este în flacări, și noi scim din esperiență, că flacările de pe casa vecinului ușor pot trimite o scânteie aprinsă și în casa mea, și dacă nu sunt precaut, ea prinde foc.

Și e periculos focul.

O scânteie rĕmâne scânteie și în timpuri liniștite nu face nici o pagubă.

Nu așa înse în timpuri turburate de viscolul urei de rassă și al nemulțămirei generale.

E mare asemĕnare între liniștea din natură și liniștea din vieața națională a popoarĕlor.

E liniștită atmosfera, omul precaut poate umbla la miezul nopții cu lumina aprinsă, căci nu se întêmplă nici o primejdie.

În timpuri de vifore grele, o scânteie nenorocită eșită din urloiul vecinului îmi pune casa în flacări. La suflarea vêntului prielnic lățirei focului, tăciunele sare din strașine în strașine, și în câteva minute ne trĕdim, că comuna întreagă este în flacări.

Vieața internă a statului nostru este bântuită de grele ispite.

Ura de rassă se cultivă cu multă conscienționsitate de ḑeci de ani, și astădi am ajuns așa de departe, încât nu este dinamită, care sĕ esplodeze mai teribil după cum va esploda neîndestulirea generală cu starea de lucruri dela noi.

Trăim în timpuri viforoase. La marginile țĕrei noastre flacările revoluției sociale se preling spre ceriu.

Elemente esplosibile zac în grămadă, grație nesocotinței pressei maghiare, și a curentului cu maghiarisarea, care a inceput a mai înăsprì nemulțămirea generală cu un nou soi de imposite.

Printre atâtea elemente esplosibile presa maghiară umblă cu tăciunele aprins.

De aceea ḑicem sĕ fim cu precauțiune, căci nimica nu se lățesce mai repede ca focul în ḑile furtunoase.

Înțelepciune și precauțiune am predicat la toată ocasiunea, și aceasta ne simțim chemați a o predica mai cu seamă acuma, când casa vecinului este în flacări.

Ḑiarele maghiare n'au voit sĕ asculte de sfaturile noastre. Ele puneau rășină pre tăciunele aprins, ca el sĕ ardă cu mai mare forță, și sĕ poată împrăștia scântei lipicioase.

S'a făcut mare sfară cu pericolul la care este espusă esistența Ungariei.

Persecuțiunea românilor a format rubrică permanentă în sistemul guvernului, calumniarea românului rubrică permanentă în presa maghiară.

Așa s'a urmat față cu noi, în special față cu noi ortodocșii.

În cele din urmă s'a vorbit despre o revoluțiune a românilor și s'a trimis miliție în țara moților.

Vestea s'a lățit cu iuțeala fulgerului.

Deodată cu scirea despre trimiterea miliției în țeara moților s'a deșteptat în noi memoria ḑilelor de cruntă isbândă.

Umbra martirilor din timpuri furtunoase ne făceau plăcute visurile, și aceasta ca recompensă pentru amărîta noastră de viață națională.

Suntem împinși cu forța spre prăpastie.

În fața acestor lucruri ḑiariul „Magyar Polgár“ din Cluș publică următoriul articol:

„Sĕ fim precauți.“

„La 1876 focul a pustiit vre-o 12 strade în Cluș, și era mare spaima în toate direcțiunile.

Dacă 'și aprindea omul seara luminarea în chilia sa și vecinul prin fereastră vedea flacăra lemnușului, fără voiă striga: foc! foc!

Așa a fost cu sĕptĕmânile, publicul era alarmat și de 10-ori pe ḑi, și dacă ici-colea fumega câte o grămadă de gunoi, publicului i se părea că vede foc, căci el tot cu focul se ocupa, tot la foc cugeta.

Așa stăm astădi cu curentul revoluționar.

„Tribuna“ și „Gazeta“ ne-au vorbit tot de răfuială. Ne-au pus în vedere ceva estraordinariu, și acest estraordinariu s'a împlinit prin proclamațiunea irredentistă.

Praful de pușcă n'a esplodat și în loc de răfuială ne-am pomenit cu un fiasco.

Fără îndoială mare a fost această cutezanță, a cărei teren mult 'l-au pregătit, și care și ḑi are mulți sprijinitori din mai multe pricine.

Lucrul cu toate acestea nu este de natură, de a produce temeri, că doară se vor isca turburări.

Scirile cari năpădesc n'au nici o basă serioasă.

Sunt om, care am umblat mult.

Ḑilele trecute — spre pildă — eram în Iara de jos și între doi români am audit vorbindu-se:

„Ce credeți când plecăm“? „Dacă vom culege cucuruzul, rĕspunde celalalt.“

Așa vorbesce astădi toată lumea.

De când s'a vestit în fie-care sat și s'a bătut în dobă, ca fie-care sĕ ducă la primărie proclamațiunea irredentă, de atunci se scie în fie-care sat, că s'a întêmplat oare-undeva oare-ceva, căci numai lucruri însemnate se buciumă pe această cale.

Fie-care om dă cu socoteala. Cine n'are cerc de vedere, crede, că trebuie sĕ plece îndată, și aceasta o spune fără de a scì despre ce e vorba, sau că ce vorbesce, și fără de a o putea aduce aceasta în legătură cu vre un autor intelectual.

Dacă fură omul câte-va umplături de dinamită, ca după cum la sute de ocasiuni s'a întêmplat — sĕ poată prinde pesci cu mai mare ușurință, îndată se buciumă în lume și țară. Dacă românul în nĕcazul seu ḑice, cea ce de sute de ori a mai ḑis: așteaptă numai jidane! îndată se prăpădesce lumea, și cuvintelor li se atribuie o deosebită importanță.

Între alte împregiurări aceasta n'ar însemna nimica, astădi înse fie-care om pândesce, că ce grăiesce vecinul seu.

Am umblat cruciș și curmediș prin ținutul Câmpenilor. În părțile ardelene acestia sunt munții cei mai primejdioși după trecutul lor judecând și fiind adecă românii aici compacți.

Poporul de aici e foarte liniștit.

Pasiunile omenesci răpesc pe om, și el comite lucruri, pe cari după serioasă judecată nu și le-ar comite.

Ura personală și multele frecări dau ansă, ca inima sĕ scape câte odată cuvinte nerumegate, sunt și unele alusiuni rĕutăcioase, vor fi pe aceste locuri multe rele, nu se poate înse ḑice, că poporul are aplicare spre disordine.

Rĕul nu este adânc, nu este așa de mare, ca sĕ se simtă trebuința aplicărei de mijloace escepționale. Nu! Și nici sĕ zugrăvim prea mult dracul pe părete. Sĕ fim foarte precauți în comunicarea de sciri. Da, sĕ fim foarte precauți.

Lucrurile acestea sunt de natură, că dacă misci o mică petricică din vêrful muntelui, pe când ajunge la vale 'ți tăvălesce arbori întregi.

Tot vorbim, până când între oameni stêrnim neîncredere, ură și poate frecări chiar, ceea ce e mare pacoste, căci astfel de lucruri sunt lipicioase, și ușor i poate trăsní ciuda prin creeri sĕ servească dinamită de aproapelui seu, inimicului personal sau politic.

Cine umblă pre afară, acela scie, că nu sunt motive de bănuială.

Admitem, că este strîmtorată posiția maghiarilor, cari locuiesc între massa compactă a românilor.

Această posiție strîmtorată o agravează multele sciri și povesti de prin ḑiare. Acestor maghiari le sunt în viă memoriă multele casuri tragice, si puțin le trebuie ca ei sĕ se îngrozască de vêntul sau vestea acestor triste timpuri din trecut.

Aparatul siguranței publice sĕ fie cu multă precauțiune și sĕ flecărească cât se poate de puțin. Formă serioasă numai atunci sĕ dee lucrului, dacă el e în adevĕr serios, se nu facă înse din ori-ce ceartă cas penal sau din fie-care fleac de om — martir.

FOIȚA.

Nu minți!

Era odată un om foarte sĕrac, dar atâta era de sĕrac, încât nici focul în vatră nu-i ardea. Și astădi mai sunt oameni sĕraci, dar par'că ca acela rar ai afla. Și avè omul acela o fată, dar așa fată frumoasă cum nu era în toată lumea ca ea. Lumea ḑice că la omul sĕrac, o fată frumoasă, i face și mai mare sĕrăcie; dar pre el nu-l putea sĕrăcì mai tare, căci nu avè chiar nimic, decât un bordei vechi în pămênt.

Odată venì la bordeiul lui ḑina Ilina, cea mai măiastră ḑină și i ḑise omului:

Măi omule, fata e numai sĕrăcie la casa omului; tu ai mai trăì de pe o ḑi pe alta cum ai putea, mai lucrând pe la alții, mai miluindu-te cei creștini, dar cu fata 'ți merge mai greu, esci tot cu frica în spate sĕ nu o lași singură și sĕ i se întêmple ceva primejdiă. Dă-mi tu fata mie, eu voi grijì de ea ca o mamă, și i-oi căpăta și bărbat cinstit când va fi de măritat. Ce ḑici omule?

Și bietul om se gândì cât se gândì, îi părea rĕu sĕ-și dee fata la o ḑină, dar vĕḑênd sĕrăcia ce-i în bordeiul lui, aducêndu-și aminte, ca omul, de toate primejdiile ce i se pot întêmpla, cugetă în urmă: eu voi trăì cum m-a miluì Dḑeu, numai pe ea sĕ o vĕḑ fericită, și dete fata ḑinei, ḑicêndu i: fi cuminte fica mea, și ascultă de dnia-ei, că doară s'a milostivì și te-a așeḑa mai bine de cum te-aș fi putut eu așeḑa!

Și se duse fata cu ḑina, se duse prin codrii și prin munți, prin văi și pre dealuri, pre stânci și prin poieni, se duse multă lume împĕrăție, ca Dḑeu sĕ ne ție, că cuvêntul din poveste, de aici înainte este, se duse până își pierdù urma, de nu ar mai fi sciut venì la bordeiul bătrênului. Cam trei sĕptămâni călĕtorirĕ până ajunsĕrĕ la curțile ḑinei. Doamne ce mai curți pompoase, curțile ḑinelor și pace! cum nu mai putea avea nici un om pămêntean.

După ce întrarĕ în curți, dădù ḑina la fată 13 chei și i ḑise: acì ai 13 chei dela 13 chilii; cu 12 chei vei deschide ale 12 chilii și vei ședea și-ți vei petrece în ele, lipsă nu vei avea de nimic, tot ce-ți va cere inima vei afla în ele, mâncare, beutură, îmbrăcăminte, fel de fel de scumpii și de flori, ci — în casa a 13 se nu întrì, cu cheia ast micuță sĕ nu deschiḑi casa cea de cătră rĕsărit, că atunci nu va fi bine. Te legi că me vei asculta? — Leg! — Te legi? — Leg! Te mai întreb odată: legi-te că nu vei întra în casa cea de cătră rĕsărit!? — Leg!

Bine-i; fi ascultătoare, eu merg de-acasă, dar tu sĕ faci după cum te-ai prins.

Și plecă ḑina de acasă, se duse în trebile ei, ear fata rĕmase singură. Se desfăta fata în paluta ḑînelor ca într'un rai, nimic nu-i lipsia; avè mâncări preste mâncări, beuturi preste beuturi, feliuri de haine și de scumpii, mulțime de flori mirositoare și paseri cântătoare, care de care mai minunată o încungiurau; și umbla dintr'o casă într'alta cântând și jucând și veselindu-se. Dar ḑina zăbovì multă vreme în umblările ei. Odată ce-și gândì fata? Oare sĕ întru în casa cea de cătră rĕsărit? Doară ḑina nu e acasă sĕ me vadă, până vine ea, eu întru o leacă și închid ușa bine dacă es, de nici n'a scì nimic. Ese până afară, se uită nu cum-va vine ḑina, și hait cu cheia a 13 la ușa casei cei de cătră rĕsărit. Cum o deschide cade leșinată la pămênt de atâtea mândrii ce vĕḑuse. Dacă se deșteptă dă sĕ se scoale, și ca sĕ se poată ridica mai degrabă adie un scaun cu degetul, atunci toate curțile țiuesc și degetul îi rĕmase întraurit. Se supĕră fata și o prinde o frică, apoi se ridică, easă din casa aceia și întră în celelalte, apoi o închide bine. Tot cearcă sĕ-și destraurească degetul, dar nu poate. Într'un târḑiu vine și ḑina. Ea scia de toată întêmplarea, dar se face a nu sci nimic; deci întrebă pe fata cu frumușelul, ca sĕ nu o sparie: Nu ți-a fost urît fata mea, în têmpul cât ai fost singură?

Nu mamă.

Bine-i draga mea; dar nu ți-a lipsit ceva?

În locul unui asemenea martir totdeuna se află altul. Şi pe ici-colea încomodările judecătoresci, tractarea neumană, denaturarea lucrului agitează spiritele şi formează public pentru astfel de prostii.

Pripa, superficialitatea în judecata faptică a lucrului, atribuirea de importanţă unor persoane, cari n'au nici o influenţă, nu moderează spiritele.

Noi înse trebuie sĕ moderăm, şi sĕ nu turburăm lucrurile cari nu sunt curate.

Sĕ nu facem din ţînţariu armăsariu, căci aceasta nu se ţine de problemele omului serios.

Sĕ fim cu bunăvoinţă faţă cu fraţii nostri români şi prin trezvia noastră sĕ ne silim a curma ori-ce mişcare mai serioasă, sĕ nu producem înse noi mişcarea prin lăţirea de faime, cari n'au nici o basă, căci dacă vom urma tot aşa, aḑi mâne vom auḑí probabil şi astfel de lucruri, pre cari în adevĕr lăţirea de asemenea vesti le au produs ajutată de intenţiuni rele.

Lăţitorii de vesti de prin provincie sĕ nu priviască agitatori în fie-care individ, şi ar fi bine, dacă înainte de a scrie la jurnale, ar esamina lucrurile prin judecătoriile competente.

Resultatul îl vom vedea apoi în ḑiare; înse noi n'avem lipsă ca prin deducţiunile fantastice a câte unui corespondent înspăimêntat, sĕ bolunḑim lumea şi noi.

Afacerea pretinde cea mai mare seriositate, această seriositate sĕ nu o perdem nici un moment din vedere".

Până aici „Magyar Polgár".

Vom revenì.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Sibiiu, în 7 Octombre 1885.

Situaţia în Balcani continuă de a fi foarte încurcată. Ceeace se poate prevedea este, că o soluţiune pacinică a conflictului este aproape o imposibilitate.

Cele mai recente sciri telegrafice ne vorbesc despre stări de lucruri interne bulgare, precum şi despre referinţe reciproce bulgaro-sêrbesci, despre cari dacă am şi avut ceva cunoscinţă, credeam că nu sunt decât niste scornituri false, sau cel puţin păreri esagerate.

Dar în realitate lucrul stă altfel şi după cum stă ne 'nsuflă grele îngrijiri faţă de viitoriul apropiat.

Spiritele în Bulgaria se vede că nu-'s pătrunse tocmai de aceleşi vii sentimente de entusiasm, despre cari se vorbia mai la început. Entusiasmul se pare a se mai fi coborît cu câte-va grade şi sunt mulţi între bulgari, cari condamnă pentru cele întêmplate guvernul şi chiar şi pe principe. O eclatantă dovadă pentru aceasta e dispositia guvernului bulgar, de a pedepsì pe oamenii cârtitori, cari pot sĕ facă multă stricăciune causei bulgare.

De altă parte earăş într'o serie de telegrame sosite la ḑiarele străine, se vorbesce în detai despre miliţia bulgară compusă cu deosebire din voluntari. Din aceste telegrame iese la iveală, că armata lui Alecsandru, pe care ar trebui sĕ conteze în casul unui rĕsboi, nu numai că nu-i ar putea fi de folos, ci chiar i-ar servì spre peire, din causa absolutei lipse de disciplină, ce domnesce în trupele voluntarilor.

Între aceste trupe se vede că sunt mulţi voluntari de naţionalitate străină şi în deosebi mulţi montenegrini. În ḑilele trecute a fost Sofia teatrul unui conflict sângeros între voluntarii bulgari şi muntenegrini, care a iritat într'atât cele doue naţionalităţi, încât a trebuit sĕ întrevină guvernul cu forţa de a desarma pre toţi montenegrinii din capitală. Consternaţiunea e generală.

De altă parte Sêrbia în mâncărimea ei rĕsboinică voiesce cu tot preţul sĕ se încaiere, nu cu turcii, ci cu bulgarii. Un lucru foarte straniu acesta, care îi bagă în griji şi pre bulgari şi pre puteri.

Că oare Sêrbia în această tendenţă a ei lucră sub presiunea secretă a diplomaţiei austro-ungare, sau că tot lucrul este numai o ultimă şi desperată sforţare a regelui Milan de a 'şi agonisì încrederea perdută a poporului sêrbesc prin fapte vitejesci şi astfel a'şi asigura tronul subminat de reacţiune, — nu se scie, dar presupunerea din urmă se vede a fi mai mult ca sigură.

În vreme ce situaţia din nord-vestul peninsulei este cea schiţată, la Constantinopole ambasadorii întrunindu se în şedinţe esmit o notă colectivă, care are în ve dere de a asigura mănţinerea păcii şi a împedeca vĕrsarea de sânge, cel puţin până când puterile se vor putea ocupa cu cestiunea Rumeliei orientale.

Mijloacele la care ambasadorii au recurs sunt următoarele:

Învită poporaţiunea rumeliotă şi cea bulgară de a reîntra în ordine, că nu trebuie sĕ se întemeieze pe nici un ajutor din partea puterilor; învită pe bulgari sĕ nu concentreze trupe la graniţă şi sĕ suspende armările; laudă atitudinea plină de moderaţiune a Sultanului, care nu caută decât sĕ-şi ocrotiască drepturile, şi speră că va păstra această atitudine împăciuitoare.

Tare ni teamă, că toate aceste sunt şi vor rĕmânea niste formalităţi goale, de cari vor rîde printre culise, chiar şi aceia cari le-au subscris.

Reproducem după „Voinţa Naţională" următoarele sciri telegrafice tot în aceeaş cestiune:

15 Octombre.

Constantinopol. — Poarta a emis ieri ambasadorilor o nouă circulară privitoare la înarmările Greciei şi ale Sêrbiei. Nota relativă a ambasadorilor, care rĕspunde la circulările Porţei privitoare la Rumelia s'a remis aḑi. Regretând evenimentele din Filipopol, nota arată că speranţa puterilor este, că violarea tractatului dela Berlin nu va trece preste marginile actuale şi că Poarta va urma atitudinea sa împăciuitoare.

Viena. — Guvernul austriac a dat ordin administraţiunilor drumurilor de fer şi „companiei de navigaţiune pe Dunăre" sĕ ţină materialul lor gata pentru un transport eventual de trupe.

Constantinopol. — Toate puterile sfătuiesc pe Grecia şi pe Sêrbia sĕ se ţină liniştite şi sĕ aştepte otărîrea puterilor. Cu toate sgomotele rĕspândite, că Turcia ar voì când sĕ încheie o alianţă cu Grecia, când una cu Bulgaria, e mai presus de orice îndoială, că lucrurile nu se vor sfêrşì cum se crede; Poarta caută sĕ câştige timp cu ori-ce preţ; de aceea întreprinde feliul de negociări numai ca sĕ 'şi poată aduna bani şi trupe. Situaţia Porţii va fi mult mai bună dacă lucrurile vor rĕmânea în starea actuală încă vre-o lună sau douĕ; atât Bulgaria cât şi Sêrbia vor fi slăbite din causa cheltuielilor ce trebuie sĕ facă pentru a ţinea atâtea trupe pe picior de resbel, Bulgaria mai cu seamă, ale cărei mijloace financiare sunt foarte restrînse. Grecia are la fruntarie 21,000 de oameni; se crede că, în cas de resbel, ea ar putea scoate cel mult încă 10,000 de oameni.

Varna. — Situaţia a rĕmas neschimbată; Poarta continuă a'şi aduna trupele, îndestul de încet înse de câte va ḑile, din causa lipsei de muniţiuni şi de haine. Lucrurile se mişcă greu în Turcia. Oamenii competenţi spun că Turciei i-ar mai trebuì cel puţin o lună pentru a 'şi mobilisa armata. Această armată înse e o putere, de care trebuie sĕ se ţină; cu toate nenorocirile Turciei, armata ei e singurul lucru care a rĕmas în picioare; cu o sută sau douĕ de milioane se pot pune pe picior de resbel 250,000 soldaţi bine comandaţi. Toate silinţele Porţii sunt acuma îndreptate asupra financelor, se fac necontenite tratări cu banca otomană, cu representanţii a diferite stabilimente de credit străine. Se crede că Poarta va găsì toate sumele de cari are nevoie.

Filipopol. — Musulmanii din Sêrbia veche s'au constituit în bande armate şi sunt gata sĕ respingă ori-ce atac din partea Sêrbiei; aceste bande ar putea forma un contingent de mai bine de 5,000 de oameni bine armaţi; sprijiniţi de vr'o 15,000 trupe regulate, ei ar putea întimpina ori-ce invasie, dacă ţinem seamă mai cu samă de natura muntoasă a regiunei. Turcii au 11,000 oameni la Kossovo şi vre-o 7,000 la Uschiub; restul armatei de observaţie la graniţa sêrbească se ridică la vr'o 9,000 rĕspândiţi în diferite localităţi.

16 Octombre.

Viena. — Se anunţă din Belgrad ḑiariului „Neue freie Presse": Sêrbia protestând contra hotărîrei ambasadorilor marilor puteri la Constantinopole a început acţiunea contra Bulgariei. O parte din trupele sêrbesci concentrate în împrejurimile oraşului Niş, a trecut graniţa bulgară ieri seara.

Varna. — Până acum nimic nou în domeniul faptelor; e probabil că nu vom avea nimic de înregistrat cât timp vor ţinea negociările diplomatice; toată lumea aşteaptă sfêrşitul acestor negociări. Turcia îşi adună armatele, Grecia şi Sêrbia îşi înaintează trupele la fruntarii, bulgarii 'şi dau toată osteneala sĕ'şi prefacă corpurile lor neregulate în trupe serioase Generalul Von der Golz-paşa a presentat Sultanului un plan întreg de campanie pentru casul, când Turcia ar fi silită sĕ recurgă la arme. Vor opera trei armate: una va sta în observaţie la Mustafa-paşa, cu reserve în Adrianopol; a doua va opera la Ianina, cu reserve în Bitolia şi a treia va sta la Kossovo cu reserve în Uschiub. Poarta caută sĕ creeze un curent anti-bulgar printre celelalte populaţii din Macedonia. În arsenal se lucrează mereu ḑi şi noapte; au sosit o mulţime de ingineri şi de lucrători străini.

Sofia. — Scirea dată că sêrbii au trecut fruntaria în Bulgaria este cu totul falsă; bulgarii 'şi-au retras trupele dela graniţa sêrbească îndreptându-le spre Küstendil; în tot casul Bulgaria nu ar putea susţine un atac din partea Sêrbiei, de aceea s'a creḑut că e mai bine a se întrebuinţa toate puterile pentru apărarea fruntariei din spre Turcia.

Belgrad. — La fruntarii liniste până acum; armata e pe deplin mobilisată şi numĕră 40,000 oameni afară de corpurile auxiliare. S'a cheltuit până acuma 13,000,000 pentru a se pune armata pe picior de resbel. Sêrbia este mai otărîtă decât ori când de a întra cu trupele în Turcia; lumea e aproape sigură că turcii vor fi învinşi. În Niş domnesce o animaţie estraordinară din causa trecerei trupelor; acolo s'a stabilit pentru moment statul major general. Toţi cred că un resbel nu va putea sĕ fie înlăturat.

Nu, mamă.

Ai avut tot ce ţi-a cerut pofta inimei?

Avut mamă.

Foarte bine; dar în casa cea de cătră rĕsărit întrat-ai?

Ba, nu, mamă.

Nu ai întrat?

Nu mamă!

Te mai întreb odată, copila mea, întrat-ai în casa a trei-spre-ḑecea, în casa cea de cătră rĕsărit; spunem adevĕrul, că de minţesci, îţi leg limba şi te alung sĕ mergi unde te vor duce doi ochii ce-i ai! spune drept, întrat-ai ori ba?

Nu am intrat.

Atunci nemiloasa ḑină amuţi pe mincinoasa copilă şi o alungă dela palat.

Şi s'a dus fata plângênd unde o duceau vederile ochilor, nici ea nu mai scia unde merge şi de unde vine, unde ar putea eşì din acei codrii înfiorători pe unde nu întrase om pămêntean nici odată, pribegia copila de pe stâncă pe stâncă, din munte în vale şi din vale în deal, din codrii în tufişuri şi din tufişuri în codrii, nutrindu-se cu smeură, mure, alune, fragi, gir, ghinde, corobeţe şi rădăcini. Şi de ce mergea se înfundă tot mai tare în codrii. Odată fiind lângă un părău limpede de munte 'şi vede faţa în el şi rĕmâne uimită de frumseţa ce zărì în apă. Astfeliu trăì ea cam trei ani singură ca o căprioară, neputênd scoate nici un cuvênt din gură, şi neîntêlnindu-se cu suflet de om. Ḑina înse o scutia pe nevĕḑute ca sĕ nu i se întêmple ceva, alunga lupii şi urşii, mistreţii şi şerpii din giurul ei. Somnul când o prindea, ea se urca pe un arbor înalt şi între crengile lui dormia mai linştită şi mai bine, decât pe toate dricaiele şi perinile din lume. Odată i se făcú milă la ḑina de ea şi îi trimite un ficior de împĕrat, care încă rătăcise prin cei codri, umblând la vênat cu puşca 'n spate. Cum o vede ficiorul cel de împĕrat dormind între crengile copaciului, rĕmâne înmărmurit de atâta frumseţă. O deşteaptă şi o roagă sĕ se coboare jos. Dar ea era mută, nu putea vorbì, fără de înţeles înţelegea vorbele lui şi-i făcù semne că bucuroasă ar merge cu el ori unde, ci ea e mută. Nu face nimic ḑice prinţul, vino cu mine, fi-mi nevasta mea, nu am grijă că nu poţi vorbì; Dḑeu e bun, da de ţi-a da şi grai; dar chiar sĕ nu-ţi dee, eu nu merg fără tine de sub acest copaciu sĕ sciu că aş chiar murì aşteptându-te, că şi de voi merge, tot trebuie sĕ mor de dorul tĕu, căci altă fiinţă sub soare nu pot afla care sĕ fie mândră ca tine. — Fata se înduplecă şi coborîndu-se jos din copaciu merse cu prinţul acasă, unde se cununarĕ şi mare nuntă făcurĕ.

La un an după cununiă făcù crăiasa (că acum era crăiasă, căci murind tatăl prinţului, acela rĕmase crai în locul tătâneseu,) născù ḑic crăiasa un copil frumos de gândeai că-i rupt din soare. Mare bucurie era în casa lor. Lumea ḑicea, că crăiasa cea frumoasă a făcut un copil chiar ca ea de mândru: ear fetele cari s'ar fi măritat bucuroase după prinţul, ḑiceau că crăiasa cea mută a născut un copil, dar poate că n'a trăì, ori şi de va trăì, va rĕmânea mut ca mumăsa. Aşa cobesc muierile în rĕutatea inimei lor!

Nu mult după botezul copilului, când era crăiasa singură acasă şi-şi legăna copilul, întră ḑina Ilina la ea şi o întrebà: Spune mi drept, întrat-ai în casa de cătră rĕsărit?

Ea făcù cu capul că nu.

Nu ai întrat?

— Nu!

Te mai întreb odată: întrat-ai ori ba?

Şi biata crăiasă ear face semn cu capul că nu. — Atunci ḑina ia copilul din leagăn şi se face nevĕḑută. Mai ia copil dacă ai de unde.

Cu cât fu bucuria de mare la nascerea pruncului, cu atât fu acum supĕrarea mai mare. Vremea înse le schimbă toate. Preste un an are crăiasa alt copil, mai frumos decât cel d'întâi. Acum bucuria le era nespus de mare; ospeţe preste ospeţe, veselíi preste veselíi, dar odată, când era earăş numai crăiasa acasă şi-şi scălda copilul, se ivesce ḑina Ilină, pre unde şi cum scia ea-

Revista politică.

Sciri despre decursul alegerilor de Duminecă în Francia n'au sosit încă. Dar scirile telegrafice de Sâmbătă vorbesc despre o ferbere și agitațiune estraordinară. Cu toată unirea și înțelegerea ce domnesce între fracțiunile republicane, teama e mare de o a două lovitură, asemenea celei din 4 Octombre. Teama aceasta este cu atât mai motivată, cu cât reacționarii monarchiști se dice că întrebuințează ori-ce mijloace, fie legale sau ilegale numai ca sĕ nimiciască aspirațiile republicane.

În mai multe departamente s'au făcut proteșturi în contra alegerilor precedente, din cari au eșit conservativii ca învingĕtori. În departamentul Finistére un reacționar a șters de pe lista electorală într'un mod arbitrar 800 de alegĕtori, și preoții sunt acusați, că s'au purtat în chipul cel mai scandalos. Se asigură că preoții s'au demis chiar până într'acolo, de a interdice femeilor traiul cu bărbații lor, dacă nu vor alege monarchiști.

În fața acestor fapte organele republicane provoacă pe cei de un principiu cu dênșii, ca sĕ inspecționeze cu cea mai mare grijă localurile, unde se face votisarea, ca reacționarii sĕ nu poată comite nici o ilegalitate în conta republicanilor.

Se dice că monarchiștii în ultimele momente vor presenta chiar și liste compuse curat numai din republicani, ca sĕ facă posibilă o împărțire a voturilor și astfel sĕ 'și asigure maioritatea.

Din partea republicanilor se fac toți pașii necesari spre a evita o catastrofă.

Suntem curioși de resultatul evenimentelor de Duminecă. La timpul seu vom informa publicul cetitor în detai.

Tot acum decurg și alegerile în Anglia, deși cu mai puțin sgomot, dar cu destul interes.

Mișcarea electorală din Englitera a făcut ca țara sĕ fie năpădită de o droaie de manifeste electorale, care nu spun tocmai lucruri noue. Domnii Hartington, Derby, Goschen, Parnell și Balfour au vorbit sĕptămâna trecută în aceeași di. Lordul Hartington dechiară într'un discurs rostit în clubul liberal din Lancashire, că politica din afară a actualului cabinet este prematură și periculoasă; lordul Derby dise într'un meeting din Blakburne că regatul trebuie sĕ caute a nu se mai întinde; dl Parnel espuse în Kildare o apropiată emendare a land-actului, care se poate privi ca un rĕspuns la cele dise de dl Childers, care sfătuì într'un discurs a se evita ori-ce luptă de tarife între Englitera și Irlanda.

Resultatul alegerilor încă nu se scie, dar se asigură că cabinetul Salisbury nu are cause de a fi îngrijat.

Cestiunea insulelor caroline nici până aḑi n'a ajuns la o resoluțiune finală. Intervențiunea papei, până în momentul de față nu s'a făcut încă, dar ea se pare a fi totuș indispensabilă, de oarece diplomația germană și spaniolă pe cale directă nu pot ajunge la o înțelegere.

Germania nu voiesce sĕ receadă dela punctul ei de vedere, până ce Spania nu va dovedi cu date autentice, că a ținut ocupată insula Yap pe timpul, când s'a înarborat flamura germană acolo. Și de oarece tocmai acesta este nodul gordic al cestiunei, va rĕmânea sĕ decidă părerea papei între țĕrile litigante.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Cohalm, 30 Septembre 1885. Onorată Redacțiune! Nu me ocup cu gazetele. Lupta pentru pânea de toate ḑilele 'mi consumă tot timpul. Din întêmplare, ca nici când altă-dată, întrai în discusie cu un învĕțător, despre alegerea din Cohalm. Între altele îmi cetesce din „Tribuna" un articol datat din Cohalm și subsemnat Cohălmeanul.

Stilul trândav de la început m'a pus la îndoială despre sorgintea ce i se atribuie. M'apuc și-'l cetesc. La prima frasă me opresc ḑicênd în mine: „nu-i din Cohalm!" „Am tot așteptat ca unul mai dibaciu etc." ḑice mai departe, apoi la noi, cine scriu la gazete sunt toți dibaci. Apoi chiar la „Tribuna" nu scrie de cât dl Lungu George din Cohalm și stilul seu se cunoasce, alții nu scriu și n'ar fi putut scrie despre cele cuprinse acolo.

Sĕ admit însĕ că a scris-o un Cohălmean. Ei bine! Dar acela ar fi trebuit sĕ fie un pricoliciu, un pre pretutindenea și în tot locul acasă. Iată ce e. Corespondența susnumită ḑice mai la vale: „Dl comisar a ascultat rugările *noastre* și astfel *'l-am* suit într'o trăsură *ducêndu'l* la adm. de acolo etc."

Un Cohălmean în Sighișoara, în comisia a 8 preoți și 4 mireni, roagă pe dl Comisar a se da jos și a trece prin satele lor, este într'adevĕr o minune. Dar ce e mai mult acest om minune fără a pregeta a urmărit pe dl Comisar în toată calea, neobservat. Scrie și descrie toate solemnitățile, cu colori vii! număi cam în disordine; ajunge la Cohalm, vede că sunt călărași și Lungu și Raicu, înse asurḑise de atâtea bine-ventări și pistoale, încât cele din Cohalm nu le aude.

Ajungênd în Cohalm 'și perde și vĕḑul. Nu vede pe capelanul I. Bercan alergând ca o nălucă cu nasul roșu și ochii învăpăiați, nu vede consternația preoților din tract, cari așteptau pitulați sosirea dlui comisar, capul lor părintele administrator, dus fiind singur singurel la gară pentru a aștepta pre dl Cristea. Dl Mircea la gară, preoțimea făcêndu-și haz de frumoasa neprimire ce pregătiserĕ și dl Cristea eată-l în Cohalm!

Biet Cohalm! De tine se folosesc toți pentru trebuințele lor. Pe tine înse în aspirațiunile tale drepte și folositoare, ție și națiunei nu te sprigine nimeni! Ai avut un prietin, dușmanii 'l-au necăjit atât de mult încât a trebuit sĕ-ți întoarcă spatele. El te-a adus la cunoscința publică și tocmai acelui zel de a te ridica a trebuit sĕ cadă victimă. Ori ce paraponisit în spinarea noastră s'aruncă! Dar veni-va timpul când ajunge-vom la căință și va fi târḑiu.

Ve rog dle Redactor, binevoiți a primi aceste rênduri în on. d-voastre jurnal, pentru lămurirea lucrului. — Cu deosebită stimă. *B.*

Varietăți.

* Escelența Sa, Înalt-Preasânțitul nostru Domn archiepiscop și metropolit a cercetat Sâmbătă în 5 Octombre a. c. comuna Gurarîului. Scopul visitațiunei acesteia la care a fost însoțit de alți trei bărbați dela archiepiscopie, a fost a delătura unele pedeci ce s'au arĕtat la zidirea bisericei din nou și din autopsie a lua cunoscință despre starea bisericei vechi, ce este a se demola și despre situațiune și pe care este a se edifica noua biserică.

Bucuria poporului a fost neșĕrmurită vĕḑênd că archipăstoriul lui nu pregetă a intreveni cu autoritatea sa la delăturarea unor neînțelegeri, care precum s'a vĕḑut se reduc mai mult la personalitate și că se interesează foarte mult pentru prosperarea acestei comune. Resultatele întrevenirii Escelenției Sale sunt binefăcĕtoare pentru comuna noastră bisericească din Gurarîului, căci în scurt timp, după o trăgănare de ani, se va pune peatra fundamentală la edificiul nou.

Comuna noastră bisericească din Gurarîului dispune de un fond frumos destinat anume pentru zidirea bisericii și edificiul cel nou al bisericii nu numai va fi dintre cele mai frumoase în archidiecesă, dară lucrul va merge relativ în scurt timp la realisare, numai de n'ar uita prea curênd poporul nostru de acolo, și mai ales inteligința chiemată la conducere, sfaturile părintesci ale Escelenției Sale înalt preasânțitului nostru archiepiscop și metropolit. Urmând staturilor Escelenției Sale după una sĕptămână pot obținè aprobarea contractului de zidire și a și începe la zidire.

* (Concertul dlui D. Popovici) anunțat de noi s'a ținut Sâmbătă seara în presența unui public pe cât de ales, pe atât de numĕros. Succesul material și moral a fost complet.

Detaiuri în numĕrul procsim.

* (Bibliografic.) A apărut nrul IV din revista lunară *„Românische Revue"* cu următoriul cuprins:

Unsere „irredentisten" von Ioan Slavici. *Die Staatsunterstützung der griechisch-orientalischen Kirche in Siebenbürgen, von *_*. Rundscheu. Chronik. Die Wäldlerin. — Dorfgeschichte* von Ioan Slavici. *Nach dem romänischen von* Mite Kremnitz *(Fortsetzung) Am blandusischen Quell, — Von* B. Alexandri. *Dramatische Dichtung in drei Aufzügen. Aus dem romänischen übersetzt* von Edgar v. Herz. *(Fortsetzung) Die romänische literatur in Deutschland. — Ein Repertorium. (Fortsetzung und Schluss), Von L. V. F. Literatur und Kunst.*

2. Ni s'a trimis un esemplar din nrul 24 al *„Revistei literare,"* ce apare în Bucuresci de doue ori pe lună. Eată cuprinsul:

Cum se judecă operile de artă. Pictură, Sculptură, Architectură. — (Conferință ținută la Ateneu) de dnul Const. I. Stăncescu. — Din scrierile lui Constantin Golescul de Dr. M. Gaster. — D'ale vieței (Busuiocul) de Auguste R. Clavel. — Fata popii a cu stem (Basmu) de Dumitru Stăncescu. — Din Povestile Unchiașului sfătos de P. Ispirescu. — Pe lac (Nuvelă, traducție după Paria Korigan) de Dumitru Stăncescu. — Orațiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard), de Th. M. Stoenescu. — Prețul unui numĕr: un leu.

3. A apărut nrul 20 din *„Foia scolasteca"* din Blaș cu următoriul cuprins:

Obiectele educațiunei morale. — Educațiunea copiilor. — Ceapa cioarei. — Computul și predarea lui. — Hygiena în scoalele medie. — Căli ferate în Africa — Bibliografiă. — Încunosciințare. — Constituire.

4. Nrul 39 al „Familiei" a apărut cu următoriul cuprins; 11 Februarie 1866 (episod istoric) de Th. Alecsi; Octombre poesie de C. Sacheti; Necesitatea unei societăți archeologice de Dionisiu O. Olinescu; — Glume și nu prea (ilustrațiuni; — Mica flacără albastră de I. S. Spartali; — Cântece poporale din Ardeal culese de Gr. Sima a lui Ioan; — Baba Mărină poveste de I, Dologa; — Salon; — Ce e nou; — Moda; — Pentru doamne tinere; — Salon higienic; — Călindariul sĕptămânei

5. Nrul 40 al *„Familiei"* din Oradea mare cuprinde: Jean Marie (dramă în versuri) trad. de N. A. Bogdan; 11 Februarie 1866 (episod istoric) de Th. Alexi. — Toamna (ilustrațiune). — Cântece poporale culese de Gr. Sima a lui Ion. — Societatea „Armonia" din Cernăuți. — Bonboane. — Comersul junimei din Cernăuți. — Literatură și arte. — Teatru și musică. Ce e nou? — Posta redacțiunei. — Călindariul sĕptămânei.

Gramatica română-germână (etimologia și sintacsa) pentru usul tinerimei române de I. Cionca profesor la scoala superioară de fete și la scoala reală a comunității evang. din Bucuresci.

Această gramatică cuprinde un numĕr însemnat de teme, eserciții și conversațiuni precum și un vocabular germano-român și româno-german. — Prețul unui esemplar e de 2 lei 50 bani.

De vênḑare se află la „Tipografia Curții Regale", F. Göbl Fii, Pasagiul Român Nr. 12, precum și la librăriile din Bucuresci.

Dl Cionca s'a distins prin lucrările de până acuma, și încât suntem noi informați gramatica germână-română a dlui Cionca s'a adeverit de cea mai bună între cărțile de soiul acesta.

Dacă ne-a făcut mari servițiì prin gramatica sa cu care a întrodus pe nemți în studiul limbei românesci, nu mai puține ne face cu cartea de față, prin care ne întroduce în vastul câmp al limbei germâne și pre noi românii.

și ḑice crăiesei: Fost-ai în casa de către rĕsărit a palutei mele?

Crăiasa ear face din cap, că nu a fost.

Nu ai fost? — Nu!

— Și ḑici și a treia oară că nu ai fost? — Nu!

Atunci ear se face nevĕḑută ducênd cu sine și pe acest copil.

Supĕrarea acum nu avea margini. Nu se puteau destul mira cum și cine le fură copii, unul din leagăn și altul din ciupă (scaldă)! Unii curteni își dau cu socoteala, că crăiasa e în legătură cu necuratul și acela-i fură copii; alții ḑiceau, și cu deosebire muierile, că mamonul a norocit-o de s'a făcut crăiasă și că ea îi datoare sĕ-i dee lui rodul pântecelui; alții ḑiceau că e strigoaie și'și omoară ea copii, ori îi mânâncă. Sciți dvoastră câte iscodesc oamenii. Hotărî senatul țĕrei, ca sĕ-i mai dee grație un an și dacă va mai nasce un copil și nu va avea grijă de el sĕ nu i-'l fure, atunci sĕ o ardă de vie în foc. Și începù biata crăiasă a plânge și a se ruga lui Dḑeu din toată inima sĕ-i mai dee un copil, că va grijì mai bine de el. Și o ascultă Dḑeu, la anul ear avu un copil. Nu se mai bucura curtea crăiasă așa tare de el, creḑênd că vor pătì ca mai nainte. La câte-va ḑile venì ear ḑina Ilina la crăiasă și-i ḑice: Spune-mi drept fica mea, fost-ai tu în casa palatului meu cea de către rĕsărit? Crăiasa spăimêntată voì se mințiască și acum, dar aducêndu-și aminte că de-i duce și copilul acesta ea va fi arsă de vie, îi spuse adevĕrat: fost-am în casa a 13, și fie-ți milă de mine și me iartă!

Atunci ḑina îi deslegă limba de putú vorbi, băgă mâna în sîn și îi scoase și cei 2 copii de o sută de ori mai frumoși și se depărtă dela ea ḑicêndu-i: Te iert, ci mai mult sĕ nu greșesci, nici sĕ mințesci: în toată viața ta!

Acum sĕ fi vĕḑut bucurie și veselie, crăiasa vorbia și avea trei ficiori ca rupți din soare, ear craiul ḑicea: Doamne mulțămescu'ți că m'ai fericit!

Moral: Nu face preste voia mai marilor; ai greșit — nu minți, ci descopere greșeala ta, că de nu tot ese la iveală și te face de rușine. Mărturisirea cât de târḑie — aduce mântuire.

I. P. R.

Loterie.

Sâmbătă în 17 Octombre 1885.

Viena:	**52**	**69**	**4**	**36**	**46**
Timișoara:	**32**	**36**	**14**	**43**	**50**

Nr. 233. [1179] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante staţiunile învĕţătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediaşului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Haşag, cu salariu de 150 fl. v. a., şi cuartir.
2. Frêua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.
3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.
4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir şi lemne.
5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-şi aşterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaş, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

Nr. 631 [1180] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Apriliu 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului şi anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, şi din tacsele ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali, şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

b) jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuinţă, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc şi scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-şi aşterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de ḑile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna şi ḑiua nascerei (anii etăţii) şi locuinţa concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul şi categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, şi altele, studiile pregătitoare teologice, (anul şi locul acelora), şi esamenul de cualificaţiune, serviţiile de până acum pe terenul bisericesc şi scolariu (timpul, locul şi categoria acelora), în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabelă sunt de a se întări cu documente, care să se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic şi de maturitate, de serviţii bisericesci şi eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, preşedinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

Nr. 563. [1179] 2—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fl. v. a. când va provedea învĕţământul în clasa I, şi — 250 fl. în clasa II, având cei doi învĕţători a se peronda din an în an în cele două clase, — şi cuartir liber.

Reflectanţii, dela cari se cere cunoscinţa în vorbire a limbei maghiare, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Breţcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 269. [1178] 3—3

EDICT.

Bucur Micu gr. or. din Vlădeni, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţiă Mucenica Stancioiu gr. or. din Vlădeni, fără a se sci ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce, prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă, ca să se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zernesti în 2 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare şi ţoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă şi brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci şi spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 2

Numai din causa fabricării în masse mari şi a magazinului nostru urieş suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu aşa un preţ ne mai pomenit de mic.

Espediţia se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog să se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I. Rothenthurmstrasse 14.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22½	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Cincia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireş	—	—	4.—	**5.50**
Ghirbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfaléu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfaléu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	**8.—**
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireş	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuş	—	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	**12.—**
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	**8.—**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timişoara	8.42	3.40	**10.06**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 10/22 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Maghiarisarea cu forța.

Am anunțat cetitorilor nostri conclusele comitatului Satmare, prin care a escris dare de un procent asupra tuturor locuitorilor din comitat pentru a contribuì cu ei la maghiarisarea naționalităților din patrie, cu care ocasiune am publicat și cuvêntarea contelui Károlyi, prin care a spriginit acest nou imposit chiemat a salva esistența statului.

Am ḍis că casul dela Satmare nu va rĕmânea singur isolat, și nu ne-am înșelat în temerea noastră. Ḍiarele maghiare ne aduc scirea, că comitatul Udvarhely a purces întocmai. Ar urma de bună seamă ambele Târnave, Solnok-Doboka și poate și comitatul Huniadoarei.

Deocamdată nu vom face profeții în ale maghiarisărei, ci punem sub ochii cetitorilor nostri circulara comitatului Satmare adresată municipielor din patrie în cestiunea escrierei de dare pentru maghiarisare.

Eată adresa de care e vorba:

Iubiți amici și compatrioți!

A fi maghiar și a-și împlinì chiemarea ca maghiar în toată direcțiunea, e o sfântă datorință a fiecărui fiu al patriei acesteia. Cine s'ar îndoì, că un individ, poseadă cât de puțină cultură, nu ar scì judeca, că drepturile și favorurile, gustate sub scutul acestei patrie, îi impun o datorință? Cine ar cuteza sĕ se îndoiască, că un membru al acestei patrie, pătruns de sfânta idee a patriotismului maghiar nu 'și-ar ținea de glorie a-și face datorința cătră patrie? O țeară gunoită cu sângele strămoșilor nostri, ecsistența statului nostru maghiar-constituțional, păstrată de antecesorii nostri prin atâtea lupte formează fala și gloria noastră, aceste ne-au pus pe limbă cuvintele: „Aici trebuie sĕ trăim, aici trebuie sĕ murim". Și cu durere trebuie sĕ esperiăm, că până când maghiarul dela Árpád încoaci, a format în direcțiunea și în nisuințele sale, în patriotismul seu, o națiune unitară și a stat în timpuri atât de grele la înălțimea desvoltării și a culturei, ba 'și-a împlinit chiar misiunea sa întru scutirea civilisațiunei europene, — până atunci naționalitatea maghiară trebuie sĕ vadă, cum astădi fiii acestei patrie se opintesc a dărîma ecsistința statului maghiar, și o fac aceasta chiar acei fii, cari sunt tractați ca frați și se bucură de aceeași libertate ca noi. Ni se înegresce inima în fața acestor ecsperiențe și patriotismul nostru e gata, de a apăra patria și dreptul nostru maghiar constituțional, pe care 'l-a eternisat istoria unui secol întreg, de a-l scutì și păstra, pentru de a-l putea preda urmașilor nostri cu o inimă liniștită și patriotică.

Dacă am trăi în timpul dreptului sabiei, dacă nouĕ nu ne-ar fi rĕmas rĕspândirea civilisațiunii ca o veche moștenire, dacă noi nu am strînge la peptul nostru pe tot fiul acestui pământ cu o dragoste sinceră și frățească, atunci am avea mijloace și căi de a zădărnicì străduințele îndreptate în contra comoarei noastre; de oare-ce înse noi credem, că ne vom putea ajunge scopul și prin rĕspândirea culturei maghiare și fără provocarea revoluțiunii și a înstrăinării desăvêrșite: ne-am îndreptat nisuințele noastre într'acolo, ca sĕ atragem atențiunea asupra aceleia, și ve rugăm pentru sprijinirea noastră întru rĕspândirea aceleia.

Cum se poate esplica această văitătură a noastră, în ce consistă causa acesteia? Nu în rĕmânerea îndărăt a culturei maghiare. Sub egida culturei va fi maghiarul—maghiar, și fie-care fiu al acestei patrie va înțelege cuvêntul, care îl avertisează la iubirea de patrie — o avertisare, care formează astădi misiunea noastră, de a rĕspândi cultura maghiară spre ajungerea acestui scop și care ne impune o datorință, de care nu putem, nu ne este iertat a ne ferì.

În mai multe ținuturi ale țĕrii, unde împrejurările au produs o mișcare, s'a înțeles deja idea culturei naționale pe cale socială; s'au înființat reuniuni, singuraticii 'și-au jertfit obolul pe altariul scopului sfânt; toată țeara a înțeles avertisarea și abia a rĕmas vre-un maghiar, care sĕ nu se fi grăbit, a-și dovedì marinimositatea, pentrucă cultura e ceea-ce ridică inima, limpedesce noțiunea, și în urma acesteia nu va mai prinde rădăcini nici o influență străină de noi și de patriotismul nostru, deoare-ce noi prin rĕspândirea culturei vom sĕ ajungem aceea, ca toți locuitorii Ungariei sĕ se recunoască de cetățeni maghiari, și sĕ vestiască lumii cu o trufașă consciință de sine, că ei se pot între sine înțelege în limba oficială a statului, și că în această limbă își isprăvesc toate afacerile, deoare-ce Ungaria numai așa va putea fi tare.

Reuniunile înființate în singuraticele ținuturi spre esecutarea acestei idei, jertfele aduse de cătră singuratici nu vor putea avea înse resultatul dorit, fiindcă în cele mai multe locuri ținuturile noastre curat maghiare nu stau sub impresiunea afurisitei mișcări antimaghiare și astfel puterea de lucru nu se desvoaltă într'o astfel de mĕsură, precum o pretinde mișcarea contrară, și poate nici nu se poate desvolta din causă că și jertfele singuraticilor, fie acele cât de mari, sunt mici față cu totalitatea. Rĕspândirea culturii maghiare s'a prefăcut într'un scop patriotic de cea mai mare importanță, ceea ce nu se poate încredința micilor puteri ale singuraticilor și reuniunilor cercuale, dacă cooperațiunea ne garantează un resultat sigur; prin urmare s'a aflat de lipsă întroducerea unei astfel de mișcări, care sĕ concentreze întreaga poporațiune a țĕrii, care sĕ impună puțină povară singuraticilor, înse sĕ impună fie-căruia amĕsurat stării lui materiale și sĕ asigureze astfel mijloace considerabile, care conced ajungerea unui resultat mare. Guvernul nostru e patriotic și maghiar; putem deci noi maghiarii, care suntem în această patrie frați din nascere, presupune, că nisuințele noastre, basate pe scutirea patriei și pe esistența statului nostru constituțional, sĕ sufere naufragiu? Spiritul lui Kölcsey ne avertisează; noi am înțeles această avertisare și am hotărît aruncarea unei dări de un percent pe basa §. 9 al art. de lege XV din anul 1883.

Noi trăim între împregiurări grele materiale; contribuitorii de dare sunt foarte împovărați și cu toate aceste darea aceasta nu o putem numì o jertfă, deoare ce pe singuratici îi atinge într'o mĕsură atât de mică și deoare-ce noi ne împlinim o datorință patriotică. Noi înțelegem și simțim ponderositatea hotărîrii noastre, căci durere și comitatul nostru aparține acelor jurisdicțiuni din țeară, unde agitatorii fără consciință sunt destul de cutezători a se opintì sĕ învenineze simțemintele fraților nostri maghiari; voi, iubiți amici și compatrioți, care aveți o soarte comună cu noi, voi veți înțelege silințele noastre, ear voi, cari la voi acasă nemijlocit nu simțiți o astfel de grije, veți înțelege că causa noastră e și a voastră.

Din aceste motive avem onoarea a ve recerca cu cea mai patriotică prietinie: Faceți obiect de consultare din idea rĕspândirii culturei maghiare și hotărîți și voi, urmând inspirării patriotismului vostru, aruncarea dării de un percent pentru scopuri culturale maghiare, ceea-ce e un drept garantat prin lege.

Scopul nostru e un scop mărețț, e scopul întregei țĕri, — e soartea patriei. Desvĕliți și voi flamura, pe care e scrisă cultura maghiară; sĕ facem ca sĕ triumfeze și acolo, unde încă nu fâlfăe. Puterile unite ne garantează succesul, datorința față cu patria ne avertisează, istoria viitoriului ne asi-

FOIȚA.

Curier Literar.

Sumar: „Istoria limbei și literaturei române" de dl Ar. Densușianu. Planul lucrărei, prospectele istorice, articolile biografice. Neajunsurile unui astfel de plan. — Ceva despre revistele noastre sĕptĕmânale, lunare și bi-lunare. — Nouĕle publicațiuni: „Anuarul Israeliților" pe anul 5646. — „Ronsard".

Continuăm adi cu recensiunea cărței dlui Ar. Densușianu, „Istoria Limbei și Literaturei române," a cărei parte generală am studiat-o în trecutul nostru „Curier." Vom semnala de rêndul acesta diferitele elemente, cari alcătuiesc în lucrarea profesorului dela Iași,partea numită de dnia sa: specială.

Sunt 4 mari divisiuni în această parte a operei dlui Ar. Densușianu. Prima divisiune (pp117-124) e consacrată literaturei populare; a doua Prosei (pp 125-222); a treia Poesiei (pp. 223-276), și în fine a patra, „literaturei dialectelor" (277-279).

Planul autorului, în aceste 4 linie principale, nu e rĕu, dar economia fie-cărora din aceste patru divisiuni, și în specie a celor douĕ mai importante, a Prosei și a Poesiei, nu ne pare a corespunde pe deplin condițiunilor necesare unei istorii a literaturei.

D. Ar. Densușianu bunăoară la Prosă are patru sub-divisiuni; *a)* literatura bisericească; *b)* istoriografia; *c)* filologia și gramatica; *d)* filosofia, jurisprudința și elocința. În capul fie-cărei subdivisiuni ca și în fruntea fie-cărei divisiuni, autorul pune o parte generală, pe care o numesce „prospect istoric" și în care aprețuiesce și judecă genul literar ai cărui protagoniști îi studiază apoi din punctul de vedere biografic, critic și literar în subdivisiunile propriu ḍise.

Această despărțire adânc tăiată între prospecte și notițele biografice cari vin pe urmă, face de se jicnesc una pe alta aceste douĕ părți, cari compun totul subdivisiunei.

Me esplic: dl Ar. Densușianu, în fie-care prospect pus în capul sub-divisiunei dă cetitoriului noțiunile generale, ideile *d'ensemble* asupra subiectului. Sĕ luăm „Istoriografia", a doua sub-divisiune din Prosă. Avem acì un prospect de o pagină, apoi earăș un fel de prospect asupra Epocei I. a Istoriografiei române, epoca „Cronicelor anonime," din timpurile vechi până la 1600, un al doilea asupra epocei II, a „Cronicarilor" (1600-1800), un al treilea asupra epocei III, a „Istoriografiei propriu ḍise (1806-1860)".

In aceste paragrafe, dl Ar. Densușianu ne dă amĕnunte generale, oare-cum icoana epocei I, II sau III istoriografice, ne spune cum scriau cronicarii sau istoricii acelor vremuri. Dar, pentrucă d-sa scia, că are sĕ ne mai dea, după aceste prospecte, și viața, și judecata operilor fie-căror autori din acele epoce, de aceea devine în prospecte sgârcit de amĕnunte, strică economia *totului*, ascunde din culori pentru a mai avea din ele și la partea biografico-critică a scriitorilor.

Recunoascem, că cetitoriul nu perde aproape nimic, de oare-ce amĕnuntele ce nu a cetit în prospect le va ceti la biografii; dar din punctul de vedere al planului, îndată cetitoriul va observa, studiind opera cu atențiunea ce pe deplin merită, că însușirile particulare ale fie-cărei epoce, că însușirile particulare ale fie-cărui scriitor nu rees pe deplin, nu i se arată înaintea minței cu toată a lor dorită întregime.

Și pofta de a posede un plan perfect e cu atât mai ardinte în spiritul lor, cu cât cetitoriul s'a asigurat prin studiul ce face, că nici unul din amĕnuntele date de autor nu e de lăsat la o parte, nu trebuie uitat. Resultatul al unei munci consciințioase și scientifice, după cum am mai spus-o în trecutul „Curier" și după cum cu plăcere o repețim, toate datele dlui Ar. Densușianu își au valoarea lor.

Drept aceasta, o bună și nimerită aședare le-ar scoate la iveală cu mai multă putere, aceasta netăgăduită a lor valoare.

Și într'adevĕr, o istorie a unei literaturi nu trebuie confundată c'un dicționar biografic. Cetito-

gurează recunoscința. Recomandându-ne de altmintrelea bunăvoinței dv. patriotice și prietinesci, ve asigurăm de aceleași sentimente.

Din adunarea generală ordinară a comitatului Sat-Mare, ținută la 8 Octombre și ḑilele următoare, 1885.

În numele publicului din comitatul Satu-Mare.

Alecsandru Ujfalussy,
vice-comite.

Revista politică.

Republica francesă are sĕrbătoare.

Alegerile de Duminecă s'au terminat cu cel mai strălucit succes pentru republicani. Resultatul final este, că s'au ales în balotage 208 candidați republicani și numai 21 conservativi.

Cât de mare a fost perderea republicanilor la primele alegeri, atât de mare este învingerea lor acum. Numĕrul republicanilor în sesiunea viitoare a camerei, cu toate perderile suferite la 4 Octombre, va fi de **384 voturi**, în fața cărora vor sta **200 de voturi** conservative.

„N. freie Presse“ comunică unele amĕnunte interesante cu privire la alegerile din balotage. Interesul sĕ fi fost estraordinar. Tot bărbatul care avea vot, s'a folosit de dreptul seu. Și cu toată participarea cea colosal de numĕroasă, în toată Francia nu s'a întêmplat nici un conflict, nici un incident barem, care sĕ conturbe cât de puțin ordinea. Cetățenii francesi, cari au fost împărecheți la început s'au strîns cu toții în rênduri strînse, ca sĕ susțină republica amenințată. Aproape nicăiri nu s'au presentat doue sau mai multe liste republicane, ci pretutindenea se vota numai între douĕ liste: una republicană și alta conservativă. În Paris aveau sĕ se aleagă 34 de deputați. După efeptuirea scrutiniului s'a constatat, că nici unul dintre acestia nu e conservativ. Parisul e representat numai de republicani.

Unirea și bunaînțelegere a fracțiunilor a ferit Francia de mari sguduiri, ba poate chiar de un rĕsboi civil, care putea sĕ fie fatal pentru soartea republicei.

Agitațiunea electorală în Anglia începe sĕ provoace incidente tumultuoase. În seara de 3/15 Octombre la Saint Pancras (foburg din Londra) vre-o cinci-ḑeci de studenți în medicină au făcut irupțiune într'o sală, unde se ținea un meeting conservator presidat de lord Harris (subsecretar la Foreign Office); au dat cu bețele în meetinghiști și i-au gonit din stabiliment, după ce au stricat tot mobiliariul. Conservatorii amenință sĕ useze de represalii în protiva celui mai apropiat meeting liberal, ce se va ține la Saint Pancras.

Premierul engles marchisul de Salisbury a ținut o cuvêntare în preseara alegerilor în Brighton, în care s'a declarat, că încât pentru politica sa esternă aderează necondițional la principiile profesate de reposatul șef conservativ Beaconsfield, întonând deosebita sa predilecțiune pentru susținerea păcii, care numai așa se va putea face, dacă se vor aduce la valoare și se vor susținea drepturile Angliei, precum și prin abstinența dela ori-ce certe, în cestiuni, la cari interesele Angliei nu sunt în joc.

Capul partidului radical, dl Chamberlain, a pronunțat în aceeași seară un discurs la Trowbridge. El a părăsit moralminte unul din punctele programului seu, declarând că, în gândul seu, separațiunea bisericei și a statului, deși indispensabilă, nu trebuie sĕ fie tranșată de viitoriul parlament. Aceasta e concesiune făcută liberalilor moderați, acestia nefiind în favoarea unei separațiuni imediate a bisericei și a statului. Se crede că această schimbare de ton din partea dlui Chamberlain este resultatul visitei ce a făcut acum câte-va ḑile dlui Gladstone la Hawarden.

În privința timpului, când își va începe ocolul seu oratoric dl Gladstone în Midlothian nu s'a hotărît încă nimic. Se asigură totuș că ex-primul ministru îl va începe îndată după publicarea decretului ce va convoca pre alegĕtori pentru 17 Decembre.

Situația din Balcani devine tot mai curioasă. Bulgarii 'și retrag încetul cu încetul tot mai multe și mai multe trupe dela fruntariile Rumeliei și 'și întăresc granițele din spre Sêrbia. Ținuta provocătoare a Sêrbiei a pus pe gânduri pre toate puterile europene, cari încep sĕ-i atribuie Austro-Ungariei toată vina pentru aceasta.

În Petersburg este convocat consiliul de ministri la o ședință sub presidența Țarului chiar din incidentul acesta, ca sĕ se hotărască asupra ținutei, ce va avea sĕ observe Rusia față de Sêrbia.

Sunt rele semnele, când încep sĕ se misce și muscalii.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

17 Octombre.

Sofia. — Guvernul princiar, după o matură esaminare a notei colective a representanților, a primit în principiu sfaturile marilor puteri și în fața atitudinei Sêrbiei, a hotărît sĕ chieme cea mai mare parte a trupelor bulgare de pe granița rumeliotă, lăsând o garnisoană slabă până când puterile se vor pronunța într'un mod definitiv asupra soartei Rumeliei.

Sofia. — Sêrbia lăsând fără rĕspuns toate comunicările verbale ale guvernului bulgar, privitoare la uneltirile agitatorilor sêrbi în districtele, cari învecinesc granița, guvernul princiar a remis aḑi o notă oficială dlui Rangabe, agent al guvernului elen, însărcinatul afacerilor Sêrbiei.

18 Octombre.

Berlin. — „Norddeutsche Zeitung“ vorbind de demersurile făcute de ambasadori cu scopul de a menține pacea, face sĕ se observe, că puterile sunt unanime pentru a nu permite ca cestiunea de pace sau de rĕsboi sĕ atârne dela modificările, cari pot sĕ se producă în simțemintele populațiunilor din Balcani, pentrucă aceste populațiuni n'au dreptul sĕ compromiță pacea, pricinuind încurcături între ele-însele sau cu Turcia. Trebuie sĕ se respingă într'un mod absolut asemenea încercări, și ar fi nedrept sĕ se admită, ca pacea a 300 de milioane europeni sĕ fie turburată pentrucă trei state din Balcani, cari toate împreună n'au decât 6 milioane de locuitori, găsesc că echilibrul lor local — sau pentru a ḑice mai bine, ambițiunea lor particulară, — e compromis.

Varna. — Prin cercurile bine informate din Constantinopole se vorbesce, că mari neînțelegeri ar domni între puteri și că întrunirea ambasadorilor n'a putut ajunge la cel mai mic resultat; se ḑice că această întrunire a fost amânată pentru o lună de ḑile, cu alte cuvinte *ad calendas graecas.* Până într'o lună de ḑile, nu vor mai vorbì diplomații, ci evenimentele. Poarta urmează înarmările de și pe o scară mai puțin întinsă, căci e probabil că Turcia nu va avea a face decât cu Sêrbia, puterile fiind dispuse a face cea mai mare presiune asupra Greciei. Mâne se așteaptă 3 batalioane de infanterie venind din Trapezunt.

Belgrad. — E cu totul falsăscirea, că situația se va prelungì fără turburări până la primăvară. Până atunci Sêrbia și ar sleì cu totul puterile și nu ar mai putea întreprinde nici o acțiune serioasă; pe de altă parte, guvernul sêrbesc nu poate licenția armata, în așteptarea primăverei; această licențiare ar echivala cu o renunțare la ori-ce compensații și Sêrbia nu voiesce sĕ renunțe cu ori-ce preț. D'a lungul fruntariei bulgăresci s'au format bande de emigranți sêrbi, cari plănuiesc o năvălire în Sêrbia. Dacă Bulgaria nu va lua mĕsuri energice pentru împrăștiarea acestor bande, numai încape îndoială că guvernul sêrbesc va fi nevoit sĕ înainteze cu trupele în Bulgaria pentru a înlătura ori-ce pericol din această parte. Până acum bulgarii n'au făcut nimic pentru a da o dreaptă satisfacere Sêrbiei; trupele cari erau la granița sêrbească au primit ordinul sĕ plece la Köstendil, așa încât toată frontiera dinspre Sêrbia e în mâna acelor emigranți. Astăḑi sau mâne cel mult, Sêrbia va fi nevoită sĕ iee o hotărîre definitivă în această privință.

Constantinopol. — Sultanul este foarte afectat din causa multelor denunțări de comploturi ce i se fac de cât-va timp; paza palatului a trebuit sĕ fie întărită și în nici un cas Sultanul nu va deșerta capitala de trupe. Poporația musulmană e foarte iritată și cere o grabnică pedepsire a rebelilor. Poarta e foarte nedumerită din causa acestei înflăcărări a spiritului public și e mare temere, că Turcia va lua o otărîre decisivă, mai curênd chiar decât se crede. Aḑi dimineață au sosit sciri despre noue încăerări la fruntarii.

19 Octombre.

Sultanul a întrunit eri un consiliu de ministri, care a ținut aproape cinci oare; s'au discutat în modul cel mai amănunțit toate eventualitățile putincioase și mĕsurile, cari ar trebuì luate la ori-ce cas. Sultanul sperà într'o împăciuire; cu Bulgaria se crede că se va ajunge la o înțelegere. Eată ce se propune în privința Sêrbiei și a Greciei. Pentru a împăca pe Sêrbia, Bulgaria sĕ-i cedeze douĕ districte și regiunea care se întinde până în apropiere de Vidin; aceste teritorii cuprind o populație de vr'o 25,000 locuitori. Întru cât privesce pe Grecia, puterile sĕ facă o demonstrație navală, pentru a o silì sĕ'și retragă trupele. Cu Grecia lucrurile ar putea merge mai lesne; greutățile vin din partea Sêrbiei, care nu se mulțămesce cu acea sporire de teritoriu și ar vrea o regiune, care sĕ se întindă până dincolo de Vidin, cuprinḑênd și acest însemnat oraș. E mare teamă acuma, că și Muntenegrul sĕ nu ceară o sporire de teritoriu; atunci lucrurile s'ar încurca cu desăvêrșire. În consiliul de ministri s'a discutat cu deamănuntul raportul făcut de generalul Von der Golz.

Filipopol. — Atitudinea Sêrbiei inspiră cea mai mare îngrijire guvernului bulgar; se scie acuma că toate greutățile cu Turcia sunt aplanate și că pericolul nu poate venì decât dinspre Niș. Acì a produs o viuă impresie scirea, că regele Milan nu a voit nici măcar sĕ primiască pe dl Grecoff, delegatul Bulgariei, trimis în misiune de cătră principele Alecsandru.

---

riul cere autorului, nu viața în parte a fie-cărui autor, ci portretul complet, descripțiunea fidelă a epocei, în care el și contimporanii sei au trăit și au produs.

Cu un amĕnunt luat din viața primului; cu un altul împrumutat din operile secundului, cu o judecată critică născută din confruntarea vieței celui d'ântăi cu viața celui de al treilea, și așa mai încolo, se arată în toate părțile ei epoca literară, ce se descrie de istoric; astfel și numai astfel individualitatea distinctă a fie-cărei epoce se definesce lămurit și apare pe deplin în mintea cetitoriului.

Amĕnuntul biografic în alcătuirea unei istorii literare sau a unei istorii a literaturei nu e decât un instrument, care ajută la descrierea unei epoce. El joacă acelaș rol ca și documentul. Taine, în magistrala sa „Istoria literaturei englese“ citesce, vede, ghicesce și presimte, după amĕnuntul biografic, sau după datele documentului, spiritul epocei, vederile generale ale scriitorilor depe atunci, sentimentele de cari erau conduși, modul lor de a pricepe, de a lucra, de a judeca evenimentele, într'un cuvênt Taine citesce, vede, presimte și ghicesce pre om, pre omul epocei literare, pre cari apoi ni-l arată cu toate însușirile lui.

Dacă am avea frumosul capital de cunoscințe istorice și bibliografice ale dlui Densușianu, ținta noastră ar fi a ne folosì de ele numai pentru istoria completă, bogată, sciințifică a epocei și am da în note strictele date biografice, privitoare la autorii, ale căror nume le citĕm în testul studiului sau prospectului nostru istoric asupra epocei.

Din vieața lui Micul, lui Șincai, lui Maior, Hurmuzaki, Laurian, Cogălniceanu, etc., aș lua amĕnuntele ce 'mi-ar trebuì, ce aș crede eu menite a arunca o lumină vie și îndestulătoare asupra epocei III, „Istoriografia propriu ḑisă“ (1800—1860), reservându-mi loc în note sau la finele capitolului a da și datele biografice, particulare fie-cărora din acesti șase fruntași ai epocei, ai Istoriografiei propriu ḑise.

Astfel purceḑênd, noi credem că lucrarea dlui Ar. Densușianu ar fi câștigat foarte, ear cetitoriul ar fi cetit-o și cu mai mult folos.

Repet: fie cât de interesantă biografia unui scriitor scrisă pe o pagină sau cel mult douĕ, ea rĕmâne tot biografie, adecă articol de dicționar, adecă bucată de cetit numai atunci, când trebuința s'aține după urmă-ți. Istoria unei literaturi tinde la ceva mai mult, la ceva mai artistic.

Afară de aceste observațiuni, pre cari ni le provoacă planul adoptat de laboriosul profesor dela Iași în desfășurarea „Istoriei“ sale, nu vom mai adauge nimic cu privire la lipse și slăbiciuni, căci, după cum am ḑis, în starea actuală a literilor române credem — noi, cel puțin — că cu greu s'ar fi adunat mai multe date pentru istoria limbei și literaturei române.

Fără a întra în amĕnuntele cerute numai studielor speciale, d. Ar. Densușianu ne dă în linie mari și interesante mai tot ce se scie asupra literaturei populare, asupra tipografiei la români, asupra literaturei bisericesci, asupra cronicelor și discuțiunilor la cari studiul lor, din ce în ce mai sever și mai scientific, a dat și continuă a da nascere.

Și în parte discuțiunea asupra paternității cronicei lui Urechiă, cu alte cuvinte cestiunea de a se scì dacă Nestor sau Grigore Urechiă fost-au autorii acelei cronice, e foarte bine condusă; premisele sunt bine alese, bine sprijinite; cetitoriul, până la solide și demonstrate probe contrarie, împărtășesce opiniunea autoriului, crede cu d. Ar. Densușianu, că autorul acestei cronice este bătrênul Nestor Urechiă, ear nu Gregore fiiul seu.

Totuș stăruiesc a crede, că cu amĕnuntele consacrate biografielor, prospectele sau mai bine tabelurile epocelor ar fi câștigat și mai mult; lucrarea dlui Ar. Densușianu ar fi mulțămit pe deplin. Noi sperăm, că la o a doua edițiune autorul va înavuți aceste prospecte în paguba biografielor. Cartea nu va perde, din contră va corespunde și mai mult cu titlul seu; câștigul cetitorilor va fi și mai mare.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ibănești, în 7/19 Octombre 1885.

Sosirea Alteţelor Lor principele de coroană Rudolf și princesa Stefania în Gurghiu. — Petrecerea Lor în timp de 6 ḑile în ţinutul nostru. — Resultatul vênătoarei.

Locurile cele romantice, aerul cel curat, apa cea bună, ca și care după cum s'a esprimat Alteța Sa princesa încă în anii trecuţi, n'a beut nicăirea, munţii cei frumoși îmbrăcaţi cu păduri de fag, brad, paltini, tei etc, prin a căror codri se află o mulţime de animale sĕlbatice, cu deosebire capre, porci sĕlbatici, urși și cerbi, apoi multe și din soiul paserilor, — au atras pre Alteţele Lor, fiitorii nostri domnitori și în anul acesta în părţile noastre la vênătoare de urși; ḑiua sosirei nu s'a putut sci cu siguritate, căci odată se vestise că vor sosì aici în 6, mai târḑiu în 12 l. c. și numai Marţi după ameaḑi am putut afla cu siguritate, că în adevĕr Mercuri în 2/14 l. c. vor fi aici; așa s'a și întêmplat, căci în aceasta ḑi înalţii oaspeţi între oarele 9—10 a. m. au sosit aici în Gurghiu în o caretă a comitelui „Teleki,“ trasă de 4 cai ageri, eară în urma acestei carete au sosit preste 20 birje, parte cu membrii din suită, parte cu bagage. Alteţele Lor au refusat vre-o primire, și nici că s'a făcut, căci afară de câte-va steaguri în colori austriace și maghiare, eară unul în vêrful cetăţuiei în tricolorul belgian (care samănă cu tricolorul românesc) n'a fost alt-ceva. Apoi din causă că nu s'a sciut mai de timpuriu și cu siguritate ḑiua sosirei, la primire au fost puţini. Din partea inteligenţei și preoţimei române gr. or. și gr. cat. au fost numai 6 preoţi, în frunte cu protopopul din Reghin, eară din partea preoţimei rom. cath. au fost 8 inși cu un protopop. Chiar lângă treptele castelului, pe unde au trebuit sĕ se suie Alteţele Lor în camerile destinate s'au așeḑat de o parte membrii din suită, care veniseră mai înainte cu o ḑi, eară de altă parte mai întâi preoţimea rom. cath., apoi preoţimea română; la descălecare Al. Lor au salutat pre cei de faţă prin multe complimente, eară publicul a întimpinat pre inalţii oaspeţi cu éljen și sĕ trăiască. Înălţimea sa prinţul mai întâi a vorbit câteva cuvinte cu directorul silvanal din Cluș Girsik și cu câţiva din suită, strângêndule mâna, apoi cu protopopul rom. cat și după aceea s'a întors la preoţimea română, și strângênd mâna protopopului din Reghin, acesta 'l-a salutat pre Al. Sa în limba germană cu vorbele „Alteţă, ne ţînem fericiţi, că și în anul acesta Ve putem saluta în ţînutul nostru și Ve dorim petrecere bună și resultat favoritori la vênătoare,“ la care Al. Sa. mulţămind, 'l-a întrebat, că umblat-a vr'o dată pe la Viena sau Pești și că acum unde e protopop? în urmă mulţămind tuturor prin complimente și cuvinte frumoase pentru buna primire, mai vorbind puţin cu unul și cu altul din suită, între care și cu castelanul din Gurghiu, s'a suit în camerile destinate pentru înalta păreche.

După puţină odichnă și luarea dejunului abea de o oară, s'a și pornit Al. Sa. prinţul și cu suita la vênătoare de urși pre teritoriul Casvei, unde a și împușcat 3 urși, dintre cari doi chiar Al. Sa. prinţul „Rudolf.“

A 2-a ḑi Joi au făcut vênătoare pe teritoriul Chiheriului, unde s'au împușcat cinci urși; Vineri a 3-a ḑi s'a continuat vênătoarea eară pe teritoriul Chiheriului împușcându-se trei urși; Sâmbătă a 4-a ḑi s'a făcut vênătoare pe teritoriul Potocului, unde s'au împușcat trei urși; apoi Duminecă s'a ţinut cea din urmă vênătoare de urși tot pe teritoriul Casvei „la Osoi,“ unde au împușcat cinci urși și doi lupi, dintre lupi au scăpat patru printre gonaci; Luni în ḑiua din urmă au făcut vênătoare de sburătoare: sîtari si potârnichi, pe teritoriul Orșovei și Chincșului, împușcând dintre acestea mai multe ḑeci.

Deci se poate ḑice, în anul acesta resultatul vênătoarei a fost favoritor peste așteptare, căci în cinci ḑile s'au împușcat 19 urși și 2 lupi; și după mulţimea câţi s'au arătat în anul acesta astfel de animale păgubitoare pentru noi, în alte cinci ḑile s'ar mai fi putut împușca încă pe atâţa.

În timpul cât Al. Sa prinţul a făcut vênătoare prin munţi, graţioasa princesă a făcut preumblare în comunele din jurul Gurghiului, când într'o parte când într'alta; și în anul acesta fiitoarea noastră Domnitoare, princesa Stefania s'a interesat mult de portul românesc, între altele au lăsat sĕ i se facă un peptar frumos de piele de mel cusut cu mătasă, după cum poartă romăncuţele noastre pe aici; a mai cumpĕrat și alte vestminte precum din Ibănești a cumpărat cinci cătrinţe; se vorbesce că Al. Sa Stefania are în Viena o odae înbrăcata cu tot feliul de vestminte românesci, după cum e obiceiul prin satele noastre.

Alteţa Sa prinţul are în ţinutul acesta vr'o 15 vênători cu decret, toţi români, dintre cari sciu trage mai bine cu pușca și cari primesc pe an salariu dela 2—400 fl. v. a. Cu ocasiunea vênătoarei s'au întrĕbuinţat din satele vecine 70 gonaci, primind fie care pe ḑi 50 cr., eară de merinde pâne, slănină și de două ori vinars. Cu arangearea gonacilor au fost încredinţat pe teritoriul Casvei și Potocului notariul nostru din Ibănești Nicolae Manţa, eară pe teritoriul Chiheriului notariul din Urisiu George Tĕrnovean, care tot odată pentru desteritatea ce o are în arta vênătoarei e denumit de Al. Sa vênători suprem (Oberjäger) cu un salariu anual dela 4—600 fl. v. a.

Astăḑi Luni între 4—5 oare d. am. Al. Lor au părăsit Gurghiul, precum se vorbesce mergênd de a dreptul la vênătoare în Mara-Mureș — lăsând în poporaţiunea ţinutului cele mai dulci suveniri.

I. Petru, capelan gr. or.

---

†

În 26 Septembre a. c. st. v., am petrecut la cele vecinice pe meritatul paroch din Herman (ppbiteratul al II-lea al Brașovului) **George Dogariu.** Robustul seu corp nu a putut resista ascunsei boale, care-l submina încetul cu încetul, și în cele din urmă, mai curênd decât am fi creḑut, moartea cu secerea a tăiat firul vieţei acestui preot neobosit.

Pre acest preot spre a'l putea caracteriza după ecuitate și obiectivitate — trebuie sĕ fi convieţuit omul cu el, sĕ-i fi fost tovareș nedespărţit în luptele lui pe terenul bisericesc și scolar. Dovadă eclatantă despre toate faptele lui meritate sunt connaţionalii sasi de acolo. De asemenea vorbesc edificiul cel măreț al scoalei române, provĕḑut cu trei învĕţători bine salarisaţi din alodiul comunal. O sută de holde câștigate pentru biserică dela comuna politică, și altele.

Inmormêntarea i s'a făcut Joi în 26 Septembre a. c. O înmormêntare mai pompoasă rar vor fi vĕḑut comunele noastre. Da, căci parochul G. Dogariu a fost cunoscut la toată inteligința săsească de acolo, care a luat parte în frunte cu Decanul și cu toţi subalternii lui, deregătoria politică cu întregul comitet comunal, până și femeile lor; și pe lângă aceasta timpul frumos încă a făcut posibilă asistarea la acest act.

Ceremoniile funebrale le-au sĕvêrșit sub pontificarea Preaonoratului domn ppresbiter tractual Ioan Petric, cu alţi mai mulţi preoţi din tract. Solemnitatea actului o a ridicat, până la biserică musica instrumentală dela biserica evangelico-luterană din loc eară în biserică tot prohodul 'l-au cântat două călugăriţe. După sĕvêrșirea prohodului Preaonoratul domn ppresbiter Ioan Petric rostì cuvêntarea funebrală, apreţiând activitatea reposatului în domnul, după aceea rostì o a doua cuvêntare părintele Toma Fratesiu din Bacifalu (Săcele).

Activitatea reposatului a rĕmas ca un esemplu viu pentru fie-care preot, și ea va servì de model, căci roadele ei binefăcĕtoare vor fi pururea nemuritoare.

Fie-i ţĕrîna ușoară și memoria eternă.

Eată și

Cuvêntul funebral

rostit cu ocasiunea înmormêntărei parochului din Herman George Dogariu de părintele Toma Frateș, paroch în Bacifalu.

Jalnică adunare! Fericit este omul Doamne, care plecând pe calea adevĕrului și a luminei, pe calea Evangeliului și a ceriului, — în urmă după multe lupte pline de dureri și suferinţe, poate ḑice cu inima liniștită și voioasă: „S'a împlinit“! Fericit este omul Doamne, care poate părăsi acest pământ al suferinţelor, care poate trece din această vieaţă nestatornică ḑicênd împreună cu Apostolul neamurilor: „Luptă bună m'am luptat, călĕtoria am sĕvêrșit, credinţa am păzit. De acum mi s'a gătit mie cununa dreptăţii, care 'mi va da Domnul, în ḑiua aceea judecătoriul cel drept.“ Epist. II. Pavel scrisă către Timotei. (46. 7. 8.) Sĕ ne nisuim până ce nu e târḑiu, până ce mai avem timp, până ce petrecem pe acest pământ a ne împlinì toate acelea datorinţe, cari ni le impune nouĕ Evangeliul lui Christos, ca astfeliu în momentul cel din urmă al vieţei noastre sĕ putem ḑice și noi împreună cu Christos: „S'a împlinit!“ adecă s'a împlinit lupta noastră, suferinţa noastră și durerea noastră!

Oh speciem dignitatemque populi Romani! Illa fuit pulchritudo populi Romani! Oh ornamentul, oh demnitatea poporului român! Aceea e frumseţa poporului român. Eacă frumseţa deamnă, eacă demnitatea frumoasă a poporului român, parochul acestei S. biserici George Dogariu a încetat din vieaţă! Scirea aceasta tristă a cuplesit inimile tuturor acelora, cari au cunoscut nobilul seu suflet, caracterul seu firm, iubirea sa de naţiune și de maica noastră biserică.

Parochul G. Dogariu a eșit din mijlocul poporului seu. Sirguinţa sa și râvna sa de a cultiva talentul primit din mânile creatorului, 'l a adus acolo, încât a dobândit gradul de cualificaţiune în administraţiunea parochială, — încât a devenit putem ḑice membrul cel mai zelos și cel mai credincios al bisericei, scoalei și naţiunei sale. El a luptat cu asemenea zel, cu asemenea prudinţă și pietate, dela începutul carierei sale de preot, pentru drepturile sf. sale biserici, a scoalei și poporului seu, și și-a câștigat și pre terenul acesta o posiţie onorifică, de care nu se pot bucura mulţi dintre preoţi. Parochul G. Dogariu, preotul cel zelos și credincios al bisericei, scoalei și poporului, soţul și părintele cel bun, îngrijitoriul și chivernisitoriul, provedinţa pământească a familiei sale nu mai este între noi. O boală ascunsă și la primele ei urziri sau necunoscută, sau nebăgată în seamă, începuse încă cu puţin înainte a roade niţel câte niţel la rădăcinile pomului esistinţei lui, pomul cel vesel și plin de vieaţă începù a tânjì și a jelì, ramurele lui a se pleca și a se usca, frunḑa a devenì mai puţin verde și veselă — până când deodată și însuși trupina la părere sănătoasă și viguroasă, în lăuntru înse bolnavă și debilitată în urma unei suflări de vênt se smulse cu vehemenţă din rădăcinile sale firesci, se resturnă și căḑù la pământ. Acì în puţine cuvinte — iubite în Christos frate am zugrăvit icoana ḑilelor tale din urmă! Tu te duci astăḑi de pe pământ; și eată barca cea neagră, ce te așteaptă, spre a te lua pentru totdeuna dela ochii nostri cei trupesci! Eară nouă celor ce am vieţuit în apropiere cu tine, celor ce am fost martori ai vieţei și activităţii tale, nu ne-a mai rĕmas decât trista datorinţă a-ţi ḑice astăḑi la, acest loc sacrat ultimul adio și a vĕrsa o lacrimă pe sicriul tĕu, ear de aici încolo a păstra inimei credincioase icoana cea perdută a iubitei tale fiinţe.

Suflete nobil mutat dela noi! Bravule al nostru! care îţi ai acum reședinţa pe plaiurile nemurirei! Auḑi? cunosci acest vers, ce resună de pe buzele mele adăpate cu pelinul durerii, ca un doios cânt funebral asupra sicriului tĕu? Oh că astfeliu trebuì sĕ te revĕḑ! oh că astfeliu trebuì sĕ te întimpin! Bravule părinte! în giurul osămintelor tale ne-am adunat cu fețe consternate și cu inime căḑute sub sarcina durerei, ca sĕ-ţi petrecem trupul culcat spre repaus, între manifestaţiunile simpatice ale reverenţei, ale apreţiaţiunei și iubirei noastre în giurul pacinic al împĕrăţiei morţilor.

Ne apropiem de întunecosul și liniștitul mormênt, spre a preda repausului etern, osămintele unui prea iubit preot al nostru. Venim ḑic, sĕ depunem la acest mormênt, tributul stimei și pietăţei noastre cu care datorim vîrtuţilor unui preot român meritat prin faptele sale, meritat prin serviţiile sale îndelungate prestate în interesul S. sale biserici, a scoalei și poporului seu. Conḑuși de atari motive ne am adunat și noi în giurul acestui sicriu, ca cu inima pătrunsă de doliu, sĕ depunem tributul pietăţei și stimei noastre la umbra unui preot, meritat bărbat și fiu al naţiunei noastre. Eacă aici, în acest sicriu, zac osămintele, rĕmășiţele pământesci ale preaiubitului nostru frate în Christos George Dogariu, carele după o boală grea și puţin îndelungată, după ce se proveḑù cu S. taine ale cuminecăturei 'și termină cursul vieţei sale cel obosît în 23 Septembre a. c. la 12 oare din meḑul nopţei în etate de 52 ani.

Și așa corp muritoriu, ţĕrână din ţĕrână, odichnesce în pace la sînul mamei tale și a noastre a tuturor, din carele ai eșit. Ear tu, suflet nemuritoriu, lumină din lumina creatoriului și vieaţă din vieaţa lui, reîntoarcete la originea ta, la Domnul luminei și al vieţei, și precum ai servit Domnului cu credinţă în vieaţa pământească, astfeliu întră acum cu bucurie întru bucuria Domnului cea fără de sfêrșit. Amin!

Varietăţi.

* **(Convocare.)** Pe basa §-lui 13 din statute se convoacă prin aceasta a VI adunare generală a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu pe **20 Octombre st. v. (1 Novembre st. n.)** a. c., în localităţile societăţii de lectură **strada Cisnădiei Nr. 7,** după ameaḑi la 3 oare.

Ordinea ḑilei:

I. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.

II. Staverirea budgetului pe anul venitoriu.

III. Alegerea unui membru în comitet.

IV. Propuneri eventuale.

Sibiiu, în 9/21 Octombre 1885.

Maria Cosma, președintă. *Anastasia Toma,* secretară.

* **Concertul domnului Popovici,** despre care am amintit în numĕrul trecut al ḑiarului nostru, a avut succes splendid atât material cât și moral.

E raritate a vedea atât public inteligent în sala de concert mai ales acuma, când desele concerte din toamna aceasta erau sĕ pună la probă iubirea de artă a publicului.

Domnul Popovici dispune de o frumoasă voce de bariton, foarte flecsibilă și simpatică mai ales în

sonurile mai înalte. La aceste este a se mai adaoge o împregiurare, domnul Popovici este dibaciu stăpân al vocei sale, și unde numai poate caută a produce efect, așa că de multe-ori frumsețea naturală a vocei și efectul produs de ea, trebuie sĕ facă loc efectului meștesugit, cea ce turbură impresiunea bună în auditor.

Concepțiunea unei opere este o cestiune curat individuală, ca și interpretarea ei.

Nu e deci mirare, dacă domnul Popovici a interpretat unele lucruri așa, după cum noi nu le-am fi așteptat sĕ fie interpretate. Fapt este că domnul Popovici a cântat cu mult temperament, voce dulce plăcută și curată, ceea ce a fost preste putință sĕ nu producă mare efect. În concertul de față forța domnului Popovici a fost în „*pianissimo*“ și „*decrescendo.*“

Cu mult efect a cântat d-șoara Berta Riesenberger, folosindu-se de toate frumsețile cu, care o a împodobit buna natură și studiul radical în arta musicei.

Domnul Emil Brem, un june elev al cunoscutului pianist domnul Victor de Heldenberg a esecutat la piano 2 piese „Gedenkblatt“ de Schulhof și „Caprice“ (în B. dur.) de Hummel, cu destulă desteritate și pricepere, cari sub conducerea actuală i pot asigura onorific nume pe această carieră.

Doamna Minerva Brote, cunoscuta noastră pianistă a acompaniat toate piesele cântate cu o desteritate și rară pricepere, însușiri de cari d-na Brote ne-au dat încă de mult eclatante dovedi.

Loterie.

Mercuri în 21 Octrombre.

Brünn:	**62**	**31**	**53**	**35**	**82**

Nr. 233. [1179] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile învețătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediașului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Hașag, cu salariu de 150 fl. v. a., și cuartir.
2. Frêua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.
4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir și lemne.
5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-și așterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaș, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

Nr. 631 [1180] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprilie 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tractului și anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiali, și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuință, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbați apți și bine meritați pe terenul bisericesc și scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificațiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot înse concurge și fără testimoniu de cualificațiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de întroducerea esamenelor de cualificațiune, dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

În mod escepțional mai pot concurge și fără prescrisa cualificațiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și așterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de dile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român,“ alăturând câte o tabelă de cualificațiune, care se conține date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna și diua nascerei (anii etății) și locuința concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul și categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, și altele, studiile pregătitoare teologice, (anul și locul acelora), și esamenul de cualificațiune, servițiile de până acum pe terenul bisericesc și scolariu (timpul, locul și categoria acelora), în fine cunoscința limbilor și alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabelă sunt de a se întări cu documente, care sĕ se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic și de maturitate, de serviții bisericesci și eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, președinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

Nr. 563. [1179] 3—3

CONCURS.

Sistemisându-se un al doilea post de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Poiana-Sărată pentru ocuparea aceluia se escrie concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare.

Emolumente:

200 fl. v. a. când va provedea învĕțămêntul în clasa I, și — 250 fl. în clasa II, având cei doi învĕțători a se peronda din an în an în cele două clase, — și cuartir liber.

Reflectanții, dela cari se cere cunoscința în vorbire a limbei maghiare, au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Bretcu, în 30 Septembre 1885.

Demetriu Coltofean,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**6.29**	—	—	8.34
Ghîrbou	**6.45**	—	—	8.59
Aghireș	**7.—**	—	—	9.56
Stana	**7.26**	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.28**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10,37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Piski)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.41	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Dîn causa sftei sĕrbători de Luni a „Cuvioasei Paraschive“, numĕrul procsim va apărea Joi în 17/29 Octombre.

La Nr. cons. plen. 5459 1885.

Cerculariu

cătră onorații membri clericali și mirenesci ai sinodului ordinariu și estraordinariu-electoral din protopresbiteratul greco-oriental al Avrigului.

Lucrările preparative, prescrise prin legile noastre bisericesci pentru întrunirea sinodului protopresbiteral estraordinar din tractul Avrig în scopul alegerei de protopresbiter fiind terminate, Preavenerabilul consistoriu archidiecesan a binevoit a încredința subsemnatului onorifica misiune de a convoca și conduce acel sinod. Deci am onoare a convoca prin aceasta în sensul „Instrucțiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter“ pre onorații membri ai sinodului protopresbiteral ordinariu și înmulțit, preoți și mireni, din tractul Avrigului la sinodul electoral, ce se va ținea **Luni în 27 Octombre (8 Novembre) a. c. la 11 oare a. m. în biserica noastră din Avrig,** pentru alegerea de protopresbiter al tractului Avrig. Actul de alegere va fi precedat de servițiul divin, ce se va celebra în aceeași ḑi la 9 oare în biserica noastră din Avrig, la care asemenea sunt învitați a participa onor. membri ai sinodului.

Pentru preconsultarea, prevĕḑută în lege, am onoare a învita pre onorații membri ai comitetului protopresbiteral, preoți și mireni, la ședința ce va avea loc **Duminecă în 26 Octombre (7 Novembre) la 4 oare în edificiul scoalei noastre din Avrig.**

Sibiiu, 11/23 Octombre 1885.

I. Popescu,
prot. și comisar consistorial.

Sibiiu, 11 Octombre 1885.

Am devenit în timpul din urmă noi românii obiect de predilecțiune în coloanele ḑiarelor maghiare, cari sub impresiunea momentului scriu despre noi aḑi una, mâne altă, aḑi așa, mâne altmintre.

O neconsecuență dată pe față, păreri contraḑicĕtoare pas de pas.

E caracteristic lucrul acesta pentru cei ce urmăresc cu atenție frecările necontenite dintre mult asupritele naționalități și elementul dela putere. Neconsecuența aceasta e numai o spoială, pre care o întrebuințează pressa cu o reservațiune diplomatică foarte greșită.

Adecă pressa maghiară, ca ori și care pressă din lume trebuie înainte de toate sĕ-și giugiulească oamenii sei, sau cu alte cuvinte sĕ se acomodeze întru cât numai se poate opiniunei publice a cetitorilor sei, — ear într'a doua linie pressa maghiară urmărește încă un scop special: de a ne mulcomì pre noi cu vorbe de mângăiere, ca astfel sĕ-și asigure încrederea noastră, pre care o simte ea că n'o are.

De câte-ori laudă pressa maghiară atitudinea guvernului față de naționalități, ba cere mĕsuri și mai radicale în contra noastră, — de câte ori face propagandă pentru reuniunile maghiare de cultură, — de câte-ori face elogiuri celor mai fanatici șoviniști maghiari, — ea lucră „pro domo,“ se ține de obligămêntul reciprocității, ce esistă între ea și opinia publică. Ear de câte-ori (și asta se întêmplă foarte rar) le spune maghiarilor, că rĕu fac când scriu lucruri neadevĕrate despre noi și când merg cu agitările și separatismul până 'n estrem, — are de a face cu noi, ca și când ne-ar ḑice: vedeți iubiților valachi, că — noi pressa — condamnăm estravaganțiile spiritului domnitor, și ve iubim și apărăm frățesce.

Dar de o astfel de neconsecuență a părerilor numai în pressă e vorba. În viața publică consecuența e absolută. Cu o rară perseverantă și febrilă preocupațiune lucră maghiarii în direcția croită de sistemul politic de aḑi. Aici nu cunosc reson, nu fac concesiuni, nu ne giugiulesc. Oblu și tot unde ne doare ne lovesc; lovesc aḑi lovesc mâne, aḑi așa și mâne tot așa. Așa încât tare mărginiți ar trebuì sĕ fim noi, ca sĕ credem, că atunci când pressa ne giugulesce, vorbesce serios. Nu. Ea se folosesce numai de o apucătură vicleană, dar foarte necălită.

Avem în vedere casuri concrete.

Dintre jurnalele maghiare „Magyar Polgár“ este, care se ocupă mai mult cu românii; el a ajuns a fi chiar isvorul, din care 'și trag informațiunile guvernul și pressa maghiară din capitala țĕrii. În sĕptămâna trecută primind scirea despre dinamitul din Ighiu, ḑiariul citat scrie un articol de fond, în care espune starea lucrului cu noi românii și cu nemulțămirea noastră în toată horibilitatea ei, cerênd grabnică și serioasă intervenție din partea guvernului. Era veḑi Doamne în pericul statul, averea și viața cetățenilor maghiari! Resultatul a fost faptul semnalat de noi, că s'au trimis două companii de sĕcui la fața locului. N'au trecut nici două ḑile, se dovedesce că toată treaba e o scornitură, și vine tot „Magyar Polgár“ cu un al doilea articul, pe care 'l-am reprodus în nrul nostru de Marți. Acum nu are cuvinte pentru de a ne scusa și lăuda spiritul pacinic, condamnând pre aceia dintre maghiari, cari prin faime esagerate zugrăvesc necuratul pe părete și calumniază pre români.

Vorba bună se vede că, deși în mod trecĕtor, dar totuș a prins un pic de rădăcină, și doi bărbați maghiari cu posițiune în societate, dau în nrul de ieri al citatului jurnal o corespondență din Orĕștie, care mărturisim sincer, că și prin tonul și prin logica serioasă și nepreocupațiunea sa ne-a surprins. Ea e semnată de Dósa Dénes director gimnasial și Bágya Zsigmond pretor cercual.

„Că românii nu sunt mulțumiți cu posițiunea lor de drept, aceea e fapt, — ḑice corespondența. Că ei așteaptă schimbarea, sau după părerea lor îndreptarea situațiunei, așa credem, că nici aceasta nu o vor nega-o. Dar că în realitate ar agita în contra patriei și că ar ataca averea și viața maghiarilor, — aceasta păn' acum nu se vedesce prin nici un incident positiv.“

De aci trece cerespondența și înșiră mai multe afirmații rĕspândite în jurnalele maghiare ca fapte sĕvêrșite de români. Le desminte pre toate, și le dechiară de faime mincinoase sau esagerate. Pe urmă tractează mai în special despre casul cu stindardele când cu festivitățile din Orĕștie, presentând toată afacerea întocmai raportului publicat de noi într'unul din numerii nostri trecuți și arătând, că românii nu poartă nici o vină, ba că au observat o ținută cât numai s'a putut de cu tact și că chiar maghiarii au fost, carii au stăruit sĕ se pună și steagurile germane și române pe arcul de triumf, și vĕḑênd ei că acestea se iau dela locul lor, ei au fost, cari „pentru voia păcii și a bunei înțelegeri,“ au coborît și tricolorul maghiar.

Mărturisim că ne-a surprins aceasta corespondență cu tot cuprinsul ei, precum și curagiul a doi bărbați maghiari de posiție cari au cutezat sĕ subsemneze aceste rênduri. Da, fiindcă n'am fost dedați, ba nu ne-am mai pomenit cu o astfel de declarație, — după toată forma și presentarea sa, foarte serioasă și sinceră.

Se vede însĕ că tocmai această impresie de viă surprindere s'a produs și în maghiari și în special în cei dela redacția lui „Magyar Polgár,“ Ei s'au spăriat de acest resultat al articlului lor: „Sĕ fim precauți,“ și cu multă seriositate s'au grăbit a deslușì

FOIȚA.

Curier Literar.

Sumar: „Istoria limbei și literaturei române“ de dl Ar. Densușianu. Planul lucrărei, prospectele istorice, articolile biografice. Neajunsurile unui astfel de plan. — Ceva despre revistele noastre sĕptĕmânale, lunare și bi-lunare. — Nouĕle publicațiuni: „Anuarul Israeliților“ pe anul 5646. — „Ronsard“.

(Încheiere.)

O altă datorință ce ni se suggeră de cetirea acestei părți generale, atât la „Prosă“ cât și la „Poesiă“ — unde de altmintreli găsim apreciări juste și dictate de un spirit esperimentat, locul acordat lui Bolintinénu e un act de curagiu, de dreptate și de perspicacitate literară, care face onoare dlui Ar. Densușianu în starea de îngăimare a gustului și preferințelor actuale — o altă dorință, ric, e și următoarea.

Am dorì ca influințele străine, cari au domnit supra literaturei noastre la diferite epoce, sĕ apară mai vĕḑit în prospectul dlui Ar. Densușianu; am rede, că meritul cărții dsale ar cresce, dacă influța polonă în Moldova, cea apuseană, protestantă catolică în Transilvania, cea italiană și cea franceză și cea greacă la finele secolului XVII și în tot decursul celui d'al XVIII în Muntenia, ar putea sĕ fie vĕḑută de cetitor, îndată ce el începe studiul epocelor literare din acele timpuri.

Influența literaturei provinciale în operile lui Dante și în acele ale contimporanilor sei, aceea a literaturei italiane și spaniole în literatura secolului XVI și XVII din Francia, acea a literaturei francese în producțiunile primilor scriitori germani dela sfêrșitul secolului XVII și din prima jumĕtate a acelui d'al XVIII, alcătuiesc capitole însemnate în starea literaturilor acelor țĕri. Nu vĕḑ pentru ce un capitol consacrat elenismului în România ar strica, sau ar fi nefolositor într'o lucrare asupra istoriei literaturei noastre. Nouĕ ne pare din contră, că economia, totul acestei literaturi ar câștiga și mai mult, când ni s'ar spune în liniele lor de căpetenie, de ori-ce amĕnunte nu se poate scì, cari au fost efectele ce literaturile străine au produs în accidentata desvoltare a producțiunilor noastre literare.

Tot într'un asemenea capitol și-ar găsì locul și scriitorii străini, cari s'au ocupat de aproape cu istoria țĕrilor române, și astfel s'ar lega prin puțin, dacă nu se poate prin multe legături istoria particulară a civilisațiunei noastre române cu istoria generală a civilisațiunii europene.

N'am fost nici odată atât de isolați, cât ne-a venit a crede până în timpurile de față. Documentele ce se publică continu, precum și studiul scientific și amĕnunțit al istoriei și literaturei noastre, ne ajută a ne întărì din ce în ce mai mult această credință.

Acestea sunt observațiunile, ce ne-am credut datori a le face asupra părței a doua din „Istoria limbei și Literaturei române“ a dlui Ar. Densușanu. Reviste speciale vor mai semnala erori și neajunsuri de detaliu, al căror loc nu e aici.

Totuș, cu toate aceste observațiuni și cu toate cele ce se vor mai putea face în viitor, lucrarea dlui Ar. Densușanu nu va înceta nici o dată sĕ aibă, în frumoasă mĕsură, „cuvênt, căutătură și cinste,“ printre cele-lalte studii, cari au apărut și vor mai apare pe câmpul literilor române.

Am fi voit în „Curierul“ de aḑi, dacă lucrarea dlui Ar. Deșușanu nu ne-ar fi oprit mult, sĕ dăm cetirorilor nostri sama despre multele și mĕruntele reviste și publicațiuni, cari apar la o sĕptămână, de două-ori și odată pe lună, și sunt literare, archeologice, militare, politice, etc. etc. etc.

Studiul și chiar repedea cercetare a acestor reviste ni se pare interesantă, nu vom uita a'l face cu deamănuntul odată, când ocasiunea ni s'ar pre-

earăș publicul lor cetitor, că adecă nu e de a se înțelege așa lucrul, ci mai altfel.

„Cu precauțiunea nu ne este iertat pentru toată lumea asta, să mergem așa de departe — așa se ție în comentariile redacției — ca să presentăm situația mai liniștită de cum este. Am face un rău serviciu causei noastre, dacă ne am nisuì să ascundem iritațiunea esistentă, sau „pentru ca să fie pace“ am retăcea astfel de lucruri, cari ar putea vădì starea 'nsuflătoare de temere și pericul a mișcărei valache. Aceasta ar fi o negligență, care cu timpul ar putea să devină fatală pentru noi.

„Publicând declarațiunea de mai jos, trebuie să o spunem cu adevărat, că nu părtinim de fel o astfel de aplanare pretinească a unor scandale ce s'au întêmplat. Că maghiarii din Orăștie au sprijinit cu căldură ridicarea stindardului român și că mai târțiu a trebuit să se îndepărteze de pe arcul de triumf și tricolorul maghiar — noi privim aceasta ca un fenomen cu mult mai regretabil, decât ca să cutezăm a condamna cu inima liniștită pre corespondenții din Orăștie, pentrucă au publicat despre afacerea din cestiune unele rapoarte esagerate, sau mai bine țis prea iritate“.

Adecă cu alte cuvinte, maghiarii doresc din inimă pacea și buna înțelegere cu noi, pre cari ni le oferesc spre primire, fără nici o condițiune din partea noastră și fără nici o concesie din partea lor. Maghiarii ne oferesc mâna stângă, care fiind mai aproape de inimă simbolisează adênca lor iubire față de noi, și ne cer în schimb ambe mânile, căci de nu, nu ne cred. Ear când pactează cu noi ne arată *„fokos“*-ul din mâna dreaptă. O situațiune într'adevăr deamnă pentru coloanele unui țiar umoristic. Și cu toate aceste maghiarii 's foarte serioși, când vorbesc în ăst chip cu noi, ei discută la locul prim al jurnalului.

Să ne chiarificăm.

Nu este acesta primul cas, când se nasce conflict între maghiari și români pentru insignii. Fost-au țeci și sute de casuri, pre cari nu le mai înșirăm, căci bine le cunosc cetitorii nostri și toate s'au sfârșit ca și acesta, cu îndepărtarea stindardului nemaghiar, cu împrocesuarea și pedepsirea acelora, cari au cutezat să ridice insigniile *contrare legei* (törvényellenes jelvények).

Noi scim, că esistă o lege pentru naționalități, în care se recunoasce egala îndreptățire a acestora, o lege deci, care susține și întărește în mod autentic tesa noastră, că statul maghiar e un stat poliglot, compus din naționalități diferite, a căror esistință se constată în mod oficial.

Ce înseamnă acum ridicarea flamurei române, germane, sau sârbe?! Nimic alta decât o confirmare a legei, că da, esistă naționalități, cari sunt conscie de sine și de esistența lor. Și când se pune între steagul german și român cel maghiar la mijloc, asta va să țică, că toate aceste naționalități doresc o convietuire frățească, așa după cum o cere spiritul și litera legei.

Asta nu e „törvényellenesség“, ci tocmai cea mai viuă dovadă, că noi respectăm și voim să se susțină legile esistente în toată întregitatea lor.

Nicăiri în lume un astfel de act nu poate fi considerat de criminal. Dar durere la noi toate se pot. Și prin opiniuni, ca și acele din „M. Polgár“, maghiarii voiesc să ne convingă, despre ceea ce de mult suntem convinși, că la noi călcarea de lege e vîrtute și că nu are drept de esistință cel ce nu e descendent de a lui Árpád, sau nu se gerează de atare.

Yff.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

20 Octombre.

Sofia. — Scirea depeșată din Niș, în privința refusului lui Milan de a primì propunerea, ce-i făcuse prințul Alecsandru de a-i trimite pre dl Grecoff în misiune specială, este falsă în ceea ce țice, că regele ar fi motivat refusul seu țicând: „că guvernul sârb făcea să se observe, că misiunea lui Grecoff avea negreșit de obiect să propună Sârbiei o acțiune comună contra Sultanului, și că Sârbia se menține pe basa tratatelor.“ În adevăr, prințul Bulgariei a depeșat regelui Milan: „Fostul meu ministru, dl Grecoff, va pleca mâne dimineață la Niș cu o scrisoare din partea mea.“ Ear regele Sârbiei a răspuns: „Regret, că trebuie să declin misiunea dlui Grecoff, fost ministru al Alteței Voastre.“ Conținutul scrisoarei în cestiune este cunoscut de câte-va cercuri și de sublima Poartă. Ea țice în substanța această: „Populațiunea Bulgariei se neliniștesce în fața scirilor cari sosesc din Sârbia. Me hotărăsc să-'ți fac cunoscut espulsiunea emigraților și arestarea șefilor lor. Populațiunea bulgară nu poate să creadă toate aceste sciri, cari tind să sfărîme legăturile de sânge și simțemintele de amiciție, cari unesc pre două națiuni surori. Me adresez deci la tine, scumpe amice, rugându-te să me autorisezi să desmint aceste sciri alarmante și să pot astfel liniști spiritele în Bulgaria. Evenimentele întêmplate în Rumelia și întrunirea celor două Bulgarii nu arată cea mai mică tendință de vrăjmășie către Sârbia. Te asigur din toată amiciția mea și în toată iubirea mea frățească. Dl Grecoff, fostul meu ministru, pre care 'l însărcinez să-'ți remită această scrisoare, are ordinul să-'ți reînoiască verbal espresiunea simțemintelor, cari ne însuflețesc în privința fraților nostri din Sârbia.“ După cum se vede, dl Grecoff n'avea misiune specială. El nu era decât purtătoriul unei scrisori, având de scop să lămuriască situațiunea în interesul celor două națiuni surori.

Sofia. — Este sigur, că ucazul prințiar privitor la chiemarea gardei naționale e gata să fie dat. El va fi îndată publicat dacă se va produce o mișcare agresivă a trupelor sârbesci contra granitei bulgare; până la oara aceasta raporturile prefecților districtelor mărginașe cu Sârbia nu anunță nimic de anormal.

Populațiunea Sofiei este foarte liniștită.

21 Octombie.

Giurgiu. — Eri a trecut pe ací un vapor bulgăresc „Opit“ ducând 156 cai și opt tunuri cu munițiuni spre Lom-Palanca. Țilele acestea vor pleca din Rusciuc tot spre Lom-Palanca 2000 de oameni. Se crede că aceste trupe sunt destinate a întări paza dela fruntaria sârbească și a sporì garnisoana Vidinului.

Atena. — După spusele țiarelor, Grecia a consimțit să desarmeze, dar ea ar pretinde în schimb garanții contra reînoirii încercărilor bulgare și o despăgubire pentru cheltuielile sale militare.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cernăuți, în 4/16 Octombre 1885.*) Adese-ori se aude prin societăți și chiar mai mult prin gazete vorbind unul de altul, încât s'ar crede, că fiecarele e mai fericit, mai deplin în toată privința decât altul. Nimene însе nu cutează a se mări pre sine, căci e necuviincios a se lăuda pre sine însuși și totuș din observările cele disprețuitoare, cari se fac asupra altora, se vede lămurit, că tot insul ar vrea să dee de cunoscut, cumcă sentința lui e mai bună, idea lui e mai coaptă.

Cam tot așa îmi pare și cu dl Călătorescu, carele prin pretinsele dsale „Călătorii în Bucovina,“ voiesce a ne arăta în „Gazeta Transilvaniei“ în ce stare s'ar afla mănăstirile din Bucovina. Frumoasă întreprindere! 'L-aș întreba însе pre dl Călătorescu informatu-s'a dsa în persoană de cele ce a scris, sau numai basat pe cuvêntul altora a făcut-o aceasta?

Dacă este casul ântăi, de care însе me îndoiesc foarte, atunci n'a putut prin alt chip să ne arate starea aceea, decât să pice deodată cu bota în baltă? Ear dacă al doilea, nu va țice oare fie-carele: aceasta a putut să iasă numai dintr'o inimă rătăcioasă sau că cutarele nu posede nici un simț pentru adevăr, ci contând pe spusele unora, a voit să micșoreze autoritatea altora, trădându-se pre sine cât plătesce. Îmi vine a crede, că închipuirea care și-o face dsa despre starea mănăstirilor din spusele altora, e întocmai asemenea nebuniei unui bețiv, care vede toate lucrurile altfeliu decum sunt în realitate.

De șepte ani de țile, țice dsa, visitează mănăstirea Dragomirna, și într'un timp atât de îndelungat de abia a aflat că locuiesc în ea niște ființe, cari s'au retras din lume să se pocăiască înnecându-și amarul în vinars.

Și în celelalte descriind în feliurite colori, ceea ce a țis la început, învinuiesce în fine pre egumenul, că el ar fi causa, că acesti miri ai lui Christos, precum îi numesce pre călugări, sunt dedați patimei beției, sub cuvênt, că acela lipsesce foarte mult din mănăstire.

Dar bine dle Călătorescu dta, care ai patima de a te apuca de personalități, de ce nu te-ai informat mai bine, căci de o făceai aceala, te-ai fi încredințat tocmai de contrariul? Spre dovadă poate servì următoriul cas: Murind 2 rude mai de aproape ale păr. egumen în Horodnic, acesta neputênd să părăsască mănăstirea, nici n'a luat parte la înmormêntarea acelora. Dacă n'a făcut-o aceasta, ca un ultim serviciu unei rude, apoi cum se potrivesce cu cele țise de dta, că petrece cel mai mult timp pe la rude în Horodnic și Cernăuți?

Ce se atinge de economia bunurilor mănăstirei, me face a crede, că dl Călătorescu, numai puțină cunoscință are despre aceea, și ceea ce ne spune în „Gazeta Transilvaniei“ se potrivesce ca și povestea țiganului, care a auțit că se trag clopote, dar n'a sciut la care biserică.

Pământul ce se ține de mănăstire se lucră, și din productele sale se întreține toată mănăstirea.

* Din toată inima publicăm lucruri din Bucovina, constatăm însă că se face prea mare abus cu personalitățile, și dacă nu se va vindeca acest rău, vom fi siliți a nu mai da ospitalitate certelor personale. Red.

---

sinta și când vom putea a le consacra un întreg „Curier.“

Trecerea în revistă a tuturor acestor „Reviste“ ne va da, ca resultat practic al acestei catagrafii, de altmintreli obositoare — v'asigur, căci am început-o — cunoascerea unui adevăr de căpetenie: modul cum se pricepe la noi sciința, de acei cari simt trebuința sau sunt invitați, sau sunt siliți să scrie într'o revistă.

De obicei, la țiarele cotidiane, îmboldit de nemilosul lucrător-tipograf, care cere și iarăș cere și mereu cere „materie“ pentru desăvârșirea, ca să nu țic umplerea coloanelor țiariului, scriitoriul sacrifică adesea corecțiunea, păcătuiesce în contra maiestății, decorului sciinței.

Lucrul acesta — când Revista săptămânală, lunară sau bi-lunară e cu adevărat „Revistă,“ lucrul acesta nu se întêmplă. Autorul sau autorii articolelor au tot timpul să-și cearnă părerile, să-și așețe cu logică și artă argumentele, să-și așețe bine conclusiunile; într'un cuvênt, ei pot lucra pe îndelete, nu's condamnați a produce „à la vapeur,“ sau ca și cum Tătarii i ar ajunge de pe urmă.

Vom vedea deci, în studiul nostru asupra „Revistelor“ de tot feliul, cari apar în toate țările Daciei Traiane, dacă într'adevăr, autorii articolilor, cari apar în ele cu o bogăție adeseori îngrijitoare, îndeplinesc condițiunea de mai sus, sunt adică gândite, cernute, bine cumpănite în fond și în formă.

Studiul acesta ni s'a părut cu deosebire folositor, și ne vom grăbì a-l înfățișa cetitorilor acestor Curiere, în liniile ce ni se îngăduiă de spațiul lor.

Am primit numai acum vr'o câte-va țile Anuarul pentru Israeliți pe anul 5646 (1885-1886), o publicațiune, care întră acum în anul al VIII-lea al vieței sale și care apare acum sub redacțiunea dlui M. Schwarzfeld.

Am cetit din acest „Anuar“, redactat dealtmintrea cu multă grijă, articolul dlui Dr. Schwarzfeld întitulat „Așețemintele Evreilor în Moldova“, secolul trecut și jumătatea primă a celui nostru, studiu istoric, lucrat cu multă iubire si cercetări; pre acela al dlui Dr. Gaster: „Ochire asupra literaturei ebraice“ și un al doilea studiu de acelaș autor: „Vlad Țepeș și evreii.“

Vom revenì asupra acestor trei articole și asupra celorlalte din „Anuar“, când vom da samă de noua operă a dlui Th. Reinach „Histoire des Israélites“, și care merită și a noastră deosebită atențiune.

Se va celebra în Francia în lunile Novembre au Decembre, de o societate de oameni învețați ricentenariul unuia din poeții Franciei, care în viață fu tot atât de admirat și de adulat ca și 'n țilele noastre Victor Hugo; e vorba de a se onora memoria lui Pierre de Ronsard, capul Pleiadei, care regenără în secolul XVI poesia francesă și care, cu toată uitarea și disprețul clasicilor din timpul lui Boileau și din timpul lui Voltaire, se bucură ați în Francia, mulțămită romanticilor din 1830, de o vață nu din cele mici și obicinuite.

Pre noi românii, partea care ne interesă în celebrațiunea acestui tricentenariu este partea oare-cum genealogică. Se scie că Pierre de Ronsard, era strănepotul acelui nobil străin Beaudoin de Ronsard, care veni în Francia la 1342 din țeara aceea.

> Où le glacé Danube est voisin de la Thrace
> Plus bas que la Hongrie....

Care era această țeară? Cine era acest Baldovin de Ronsard? Eată două cestiuni, care nu puțin ar trebuì să escite curiositatea învățaților nostri. Cestiunile lăturalnice, cari sunt de studiat pentru resoluțiunea acestor întrebări sunt, scim bine, foarte numeroase, grele, adese-ori atât de obscure, încât ipotesele cele mai ingenioase nu sunt în stare a le da măcar aparența scienților probabilități. Totu resultatul, conclusiunea, întemeiate pe multe probe ar fi atât de interesante, ar fi atât de falnice pentru noi, încât credem, că ele vor ispitì pre vr'uni din scriitorii nostri.

Sunt mulți între călugări, cari nevrênd sĕ scie, că din pămêntul acela se nutresc cu toții, cer sĕ se vêndă în arêndă și banii sĕ-i împartă între olaltă. Poate că acesti nemulțămitori i au băgat și dlui Călătorescu gărgăuni în cap, că din pămêntul mănăstiresc ar trage numai păr. egumen folos, ba încă papă după cum a ḑis și cele 700 fl. ce-i capătă dela fondul religionariu pentru primirea oaspeților. DT'a însuți care visitezi mânăstirea aceasta de 7 ani, puteavei spune, că nu ai fost primit în mod cuvenit? Sĕ fi cetit condica, în care se introduc din ordinul guvernului oaspeții câți cercetează mănăstirea într'un an și un an de ḑile e foarte mult — apoi n'ai fi spus, că toți banii aceia îi papă egumenul. Mai departe rătăcind în calitatea dtale de călătoriu — cu toate că visitezi mănăstirea de 7 ani — prin coridoarele, care duc la chiliile călugărilor, vrei sĕ afli atelierele de lucru, și fiind iute la sânge te indignezi că nu se află. Dar bine dle, dela niște bieți călugări, cari cu puține escepțiuni mai toți sunt bĕtrâni și neputincioși, că de abia se târăsc dintr'un loc în altul, ce feliu de lucru ceri dta? Cui vreai sĕ ții cursuri de teologia morală și dogmatică, lui Stoean, lui Botezat, lui Pafnuți, etc?

Însu'ți recunosci, că nu mai sunt timpurile acelea, când formau mănăstirile un centru de lumină, de unde se rĕspândiau toate ramurile sciinței. Da, în timpurile acele se retrăgeau bărbați insuflețiți de misiunea lor sacră prin mănăstiri, nu înse niște bĕtrâni, cari dau laudă lui Dumneḑeu, că și-au aflat o esistință sigură. Poate că dta dle Călătorescu, dacă în loc sĕ tot călătoresci și sĕ te ocupi de personalități, ai întra în vre una din mănăstiri, ai ridica prestigiul mănăstirii, ba încă ai avea și *un folos propriu, căci dispunênd de un stomach bun, care mistuiesce toate câte îi pică în rețele, n'ai mai avea prilej de a invidia și burta păr. Darie.*

În fine considerând și periculul, la care este espusă biserica noastră, precum se vede și din apologia Eminenții Sale Mitropolitului, în loc sĕ-l depărtezi prin articulii dtale, îl mărești mai mult, căci îi întărești pre dușmanii nostrii *în credința lor despre noi, făcêndu-i sĕ cunoască ranele noastre.* Rĕul de care vorbesci dta în „Gazetă," ai putea sĕ ni l arăți în alt chip fără sĕ atingi personalități, căci nimene nu e atât de bătut cu leuca, sĕ nu priceapă, că vorbindu-se de ceva ce bate în sfera sa, aceea îl atinge și pre dênsul. Și scii proverbul: „mâța cu clopoței la grumazi, nu prinde nici când șoareci?"

Vei ḑice dle Călăt., că voiesc sĕ apăr persoana păr. egumen, 'ți-o mă turisesc înse că n'am avut aceasta de scop, ci numai a arăta onor. public cetitoriu, cât de nejuste îți sunt atacurile și cât de puțin tact poseḑi în articulii dtale. De ce nu lapeḑi musca dtale de călătoriu sĕ te cunoascem, și Eminența Sa sĕ te recompenseze pentru aceste, câte i le-ai descoperit. *Eu.*

Incunoscințare.

Despărțĕmêntul Sibiiului al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român" va ținea în acest an adunarea sa generală Duminecă în **1 Novembre a. c. stilul nou** în comuna **Tălmăcel,** despre ce onoratul public român este încunoscințat pentru a participa în numĕr cât mai însemnat și a contribui după putință la realisarea scopului celui mărеț cultural al asociațiunii.

Sibiiu, 24 Octombre 1885.

Dr. Ilarion Puşcariu, director al despărțĕmêntului. — *Matei Voileanu,* actuariu.

Varietăți.

* (Conflict între autoritatea scolastică de stat și cea confesională.) Din Orĕștie ni se comunică următoarele: Scoalele noastre confesionale se află în fața unui pericol serios. Învĕțătoriul din anul trecut, *Baiu Costa,* care fusese aplicat în mod provisoriu de învĕțător la aceste scoale, nu a putut sĕ mai concureze la postul de învĕțător din motivul, că nu a pus esamenul de cualificațiune prescris de normativele organelor noastre bisericesci superioare. Numitul învĕțător înse basându-se pe documentul de cualificațiune obținut dela preparandia de stat din Deva a recurs la inspectoratul de scoale de stat pentru a fi impus de învĕțător în scoalele noastre, pe basa documentului citat. Comisiunea administrativă la solicitările necurmate ale zelosului inspector de scoale Réthi a ordinat, ca învĕțătoriul Baiu Costa sĕ fie restituit — eventual cu brachiu public — în postul de învĕțător. Acest ordin nu s'a esecutat încă — dar la ori-ce cas se va esecuta, pentru că așa pretinde marele Réthi, care vrea sĕ ne dovediască, că nu forul competent legal, adecă consistoriul archidiecesan, ci mai marii comitatului Hunedoara dispun de scoalele întemeiate și susținute din mijloacele confesiunilor.

Regretăm de o parte rătăcirea învĕțătoriului Baiu Costa, care s'a degradat a fi unealtă oarbă în mânile contrarilor nostri, ear de altă parte zelul orb și fanatic al organelor de stat, care provoacă conflicte — de câte-ori li se dă ocasiune de a se amesteca în administrațiunea autonomă a bisericei noastre.

Dl Baiu Costa și-a câștigat numai ură și dispreț înaintea tuturor românilor pentru acest pas, pe cât de nesocotit, pe atât de funest în consecuențele sale. Dênsul vine a confirma de nou adevĕrul cuvintelor: „Perirea ta din tine Israile!"

* (Insultă.) Niște tineri bădărani, studenți din colegiul reformat din Orĕștie, au întinat într'una din nopțile trecute firma institutului de credit și economii „Ardeleana."

Această faptă murdară ne dovedesce de nou cât de rĕu este a importa politica ḑilei în sanctuariul scoalelor și la ce consecuențe triste duce atare educațiune greșită. Maghiarismul pretutindenea își face de cap.

* (Denunciare impertinentă.) Sub titlul: „Studenții valachi din Orĕștie," „Budapesti Hirlap" publică în Nrul 280 următoarea denunciare:

Lucruri interesante ni se scriu din Orĕștie. În curtea institutului reformat Kún (adecă gimnasiul) de acolo s'au tăiat niște arbori frumoși. Faptul vandalic 'l-au comis — cum se vorbesce niște studenți valachi eliminați din gimnasiu pentru purtare rea. — Nu este fără interes nici faptul, că în prăvălia lui Eugeniu Grecu din Orĕștie tinerimea valachă, care studiază în gimnasiul reformat, ține conferențe valachice și prelângă beutura națională „rachiul" își însușesce ideile, ce le rĕspândesc foile valachice din Sibiiu și Brașov, foi, care comerciantului îi place a le recomanda tinerimei valachice."

Aceste șiruri cuprind niște denunciațiuni mârșave, cari numai în capul unor descreerați pot încolți. Este o insultă aruncată tinerimei române în față, când denunciantul învinovățesce tinerimea română pentru un fapt, despre care nu se scie cine 'l-a comis. — Dar mai nerușinat se arată denunciantul prin insulta ce i-o face dlui comerciant Eugen Grecu, care este un om liniștit, sîrguitor și onest și-și vede numai de afacerile sale comerciale, fără a se amesteca în clevetele patriotice de astăḑi. Denunciații sau patrioții patentați cum se vede vor sugruma toată suflarea românească și fiind că sunt prea slabi pentru această operă destructivă, recurg la invective, minciuni și insulte. Studenții români sunt niște tineri inofensivi, se poartă bine — un lucru recunoscut chiar și de profesorii maghiari. — Spiritul de prigonire sistematică înse ar vrea sĕ dispară cu totul tinerimea noastră din institutele de cultură ori sĕ se maghiariseze — Și fiind că tinerimea noastră nu e dispusă a se maghiarisa — ea este obiectul unei prigoniri intensive și sistematice. De acĕ se esplică și urletul denunciantului din coloanele lui „Budapesti Hirlap", care în loc de a se ocupa cu studiul negligat, își perde vremea cu denunciațiuni nerușinate.

* (Prima operă pe scena teatrului național din Bucuresci.) Eată ce scrie „Românul" în cronica musicală despre prima operă cu tecst românesc ce s'a presentat pe scena „Teatrului național" din Bucuresci:

Teatrul nostru național întră într'o nouă fasă. Opera română este constituită, și ea s'a manifestat pentru prima oară în mod victorios Sâmbăta trecută, în mijlocul aplauselor generale.

Ca și toți aceia ce se interesează de progresele la noi, și poate mai mult, mulțumit fiind o stare de lucruri, ce în folosul artei noastre am dorit-o, nu voi venì mai ales de astădată când succesul a încoronat laudabilele sforțări, cu o severă critică, sĕ caut a împuțina meritul, ce se cuvine fie-cărui în această fericită întreprindere. S'a făcut pentru o operă nu prea grea și tocmai bună de început studii îndelungate și minuțioase și, cu gândul de a isbutì, fie-care s'a silit după puterile sale. Ar fi fost într'adevĕr lucru trist ca, dotați cu inteligință, trăind într'un timp de lumini și adăpați cu scoala și esperiința ce ne-au arătat-o strĕinii, sĕ nu fim deciși a face acest pas, sĕ nu obținem acest resultat îmbucurător.

Critica nu va fi severă și într'adevĕr n'ar putea sĕ fie astfel: — Representațiunea operei *Lucia de Lamermoor* a fost în multe puncte escelentă și plină de promisiuni pentru viitoriul musical al scenei noastre.

Nu pentru prima oară am sĕ constat talentul d-șoarei Leria. — Convinsă de infinitul artei, d-sa nu pregetează printr'un lucru neîntrerupt, a face din ḑi în ḑi progrese surprinḑĕtoare, așa încât mereu o simți mergênd spre perfecțiune. Siguranța cu care a împlinit tot rolul Luciei de la un cap până la altul, și mai ales scena nebuniei ce interpretă într'un mod admirabil, i-a atras necontenite aplause, un adevĕrat triumf.

Dl Dimitrescu, noul tenor ce ne presintă Teatrul-Național, ese din conservatorul din Iași și nu'mi vine a crede sĕ nu se fi încercat și pe scena acestui oraș. — Dsa este un tinĕr arătos ce se presintă bine și posede o voce plină, vibrantă și plăcută de tenor. — Cu asemenea cualități, studiul ce de acì înainte mai are sĕ facă, este bine definit. A devenì musicant și a învĕța prin esperință arta de a'și menagia vocea și efectele sale, astfel ca în totd'auna sĕ poată fi egal lui însuși, și sĕ poată căpĕta pe scenă acea siguranță, ce face sĕ prevină pe public în favoarea sa.

De astă dată, rolul lui *Edgardo* fiind acela al unui amoresat nenorocit — și sunt puține opurile unde lucrurile sĕ nu fie astfel — timiditatea foarte naturală a dlui Dimitrescu ca debutant, nu i-a stat rĕu și actul cel din urmă cu făimoasa-i arie în care domnia sa introduce un *do diezis* foarte neașteptat și periculos, este partea unde a fost mai strălucit. D. Dumitrescu este un cântătoriu cu viitoriu frumos, dacă va scì sĕ se conserve, și publicul prin nesfârșite aplause i-a arătat simpatia sa.

Rolul lui Asthon a fost încredințat dlui Cairetti. Acest cântător e cunoscut publicului nostru. Dsa posede focul sacru al cântului, și într'o nuanțare dulce, scie sĕ cânte cu mult gust. Din nefericire înse, vocea dsale nu e totdeauna egală, și unele note ale scării vocale, anume cele medie, sunt învăluite, turburi; d'acolo vine că în cursul piesei partea dsale din când în când se cam șterge spre a reapare, ce e dreptul, mai în urmă cu destulă strălucire. Dealtmintrelea pentru un debutant pe scenă își ține rolul cu destulă demnitate.

D. Rașianu cântă cu o voce dulce scurtul rol al lui sir Arthur, bărbatul Luciei.

D. Teodorescu, ce împlinesce rolul lui Raimond, posede o voce de bas foarte frumoasă, și nu me îndoiesc că în lunga carieră ceare sĕ percurgă, va căpăta o mai mare esperiință, fie ca cântare, fie ca joc de scenă.

Orchestra operei, compusă în mare parte de artiști de elită, s'a arătat escelentă sub minuțioasa conducere a dlui Stefănescu. Corurile asemenea compacte, sonore și bine sciute, fac onoare activității măiestrului lor d. Carlo Bianchi.

O misă în scenă foarte îngrijită, costume, figurațiune și decoruri bogate, toate acestea au produs o impresiune din cele mai bune asupra publicului, care în entusiasmul seu a voit sĕ aducă pe scenă până și pe întregul comitet al teatrelor.

Eată dar un bun început; până unde se va putea ajunge, nu putem sci; dar pentru a păși în mod sigur, trebuie ca artiștii după acest prim succes sĕ nu și-o ia asupră'și, sĕ țină cât de mult seamă de opiniunea acelora ce, cu mai multă esperință decât dênșii în lucruri de artă, sunt în stare sĕ judece nu numai de impresiunea dată, ci dincolo de rampă mai ales, despre impresiunea primită.

A lămurì cestiunea țĕrii indicate de Ronsard în versurile sale și a vedea că e România, a proba, că banul Mărăcină sau Baldovin Mărăcină era un Basarab, a-l urma în peregrinațiunile lui prin țĕrile apusene și a-l studia la curtea Franciei, sunt tot atâtea farmece ademenitoare,cari transportă pre cercetător.

Sĕ vedem.

Nu voim a înșira numai, fără a ne pronunța asupră-le în deplină cunoscință, mai multe cărți și broșure ce se trimit ḑilnic „Românului." Cele mai multe din ele au tot dreptul la atențiunea criticei, și o simplă înregistrare a titlului, plus adausul al câtor-va banalități, nu este de ajuns a spune autorului, că a dat nascere la un cap de operă sau la contrariul acestuia.

De aceea, cerem autorilor timpul material pentru a-i cetì. *Gion.*

„Românul"

(O estensiune enormă), de feliul căreia nu s'a mai pomenit și la care nu a ajuns încă nici un preparat de acest soi, — o astfel de estensinne 'și-au agonisit pilulele cunoscute ale lui R. Brandt. Și dacă s'a întêmplat asta, causa a fost, că ele prin efectul lor escelent au câștigat teren în toate familiile, scoțênd de acolo toate celelalte mijloace vechi, precum apă amară, rabarbara, picături etc. Fiecare scătulă (prețul ei e 70 de cr. în apotecă) poartă ca etichetă o cruce albă pe câmp roșu și iscălitura lui R. Brandt.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 23 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.95	98.10
Renta ung. de hârtie	90.55	90 55
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 —	96.50
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9.95	10 02
100 marce nemțești	61.50	61.50
London pe (poliță de trei luni)	125.15	125.15

Nr. 2652 Plen. [1181] 1—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **patrudeci și patru stipendii și ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea de a se aplica ca noviți la meserie și industrie, apoi pentru învețăcei aplicați deja la meserie și industrie, și în fine pentru învețăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **douĕ-spre-dece ajutoare** și anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. și **douĕ** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenționează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fl. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toți, cari voiesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare, trebuie sĕ dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinții, câți copii minoreni sunt, și câți din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intențiunea** a se aplica ca noviți la meserii și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ nu fie mai tineri de cât de 12 ani;

2. Sĕ fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;

3. Sĕ fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin așternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învețăceii aplicați deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie sĕ mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie angajați la vre-un maestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.

2. Sĕ aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învețătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie sĕ întruniască următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie terminat periodul de învețătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorității industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.

2. Sĕ arete un sporiu și o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Sĕ arete câte limbi sciu vorbì și scrie (adeverit prin maestrul) și dacă aparțin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Sĕ fie provĕduți cu certificatul de maestrii.

2. Sĕ fie lucrat cel puțin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere sĕ se arete anume: unde voiesce a se aședa ca maestru și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor, asemenea sĕ producă și alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecți practici, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);

2. Că sunt primiți ca învețăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au sĕ întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puțin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).

2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverința dela architect).

3. În cerere sĕ se arete anume scoala, care se intenționează a se cerceta.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, și sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Nr. 631 [1180] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a instrucțiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Apriliu 1877, Nr. 191 §. 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Agnitei.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată și paroch în locul central al tractului și anume în opidul Agnita.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul fondurilor archidiecesane, și din tacsele ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorțiali, și pentru alte speciale funcțiuni protopresbiterale.

b) jumĕtate din venitele ordinari ale parochiei de clasa III-a din Agnita, *de present fără locuință, esistând deja capelan protopresbiteral.*

La postul acesta pot concurge bărbați apți și bine meritați pe terenul bisericesc și scolariu, în special aceia: cari după o pregătire cel puțin de 8 clase gimnasiali sau reali cu testimoniu de maturitate, au terminat studiile teologice la vreunul din institutele metropoliei noastre, și au susținut cu succes bun esamenul rigoros de cualificațiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus, au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificațiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge și fără testimoniu de cualificațiune profesorii de teologie și preoții chirotoniți înainte de introducerea esamenelor de cualificațiune, dacă în celelalte au cualificațiunea prescrisă mai sus.

În mod escepțional mai pot concurge și fără prescrisa cualificațiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateța manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptățire la acest concurs.

Cei ce voiesc a concurge la acest post, au a-și așterne suplicile concursuali la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de *30 de dile dela prima publicare* a acestui concurs în foaia „Telegraful Român," alăturând câte o tabelă de cualificațiune, care se conține date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele caracterul (rangul bisericesc) anul, luna și diua nascerei (anii etății) și locuința concurentului, studiile pregătitoare afară de cele teologice, anul, locul și categoria acelora, esamen de maturitate, doctorat, și altele, studiile pregătitoare teologice, (anul și locul acelora), și esamenul de cualificațiune, serviții de până acum pe terenul bisericesc și scolariu (timpul, locul și categoria acelora), în fine cunoscința limbilor și alte reflecsiuni.

Datele din aceasta tabolă sunt de a se întări cu documente, care sĕ se aclude în original, precum carte de botez, testimoniu scolastic și de maturitate, de serviții bisericesci și eventualminte altfeliu de recomandări.

Agnita, în 20 Septembre 1885.

Comitetul protopresbiteral al tractului Agnitei.

Grigorie Maier, președinte. **Nicolau Gavrea,** notariu.

---

337 szám 1885. [1182] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbiróság 1182/1885 számu végzése által a nagyszebeni „Albina" hitelintézet javára Fogarasián György és társai ellen 164 frt. tőke, ennek 1885 év Aprilis hó 2-dik napjától számitandó 6% kamatai, és eddig összesen 34 frt. 40 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 385 frtra becsült 5 drb. fehér szőrü tehén, 80 véka tisztabuza és 1 drb. féléves fehér ökör bornyuból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1482/1885 sz. kiküldést rendelő végzés folytán, a helyszinén, vagyis Türben délelőtti 9 órakor, Besenyőben déli 12 órakor és Veresegyházán délutáni 4 órakor alperesek lakásán leendő eszközlésére **1885-ik év November hó 2-ik napja** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Balázsfalván 1885-ik évi October hó 19 napján.

Thát György,
kir. bir. végrehajtó.

Cătră on. cetitori ai „Tel. Rom."

În urma relațiunilor rele de esport cătră Orient și Rusia, sunt silit a vinde cu ori-ce preț magazinul meu preste mĕsură bogat în

Invĕlitoare pentru cai,

cari au 185 cm. în lungime și 115 în lățime; aceste invĕlitoare sunt țĕsute dintr'o materie foarte trainică, deasă și dintr'o lână fină și moale, de aceea ele 's acomodate chiar și pentru cuverte de pat și covoare de scaldă.

Prețul unei bucăți 1 fl. 55 cr.

Covoare pentru birje,

de coloare gălbinie, cu chindisituri roșii și negre, lungi de 180 cm. și late de 115, à fl. 2.50, până nu se va găta provisiunea. Acele cari nu-i convin primitoriului se reprimesc. Epistolele sunt a se adresa la:

Orient-Export-Bureau, 1. D. Wien, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ binevoiți a'mi trimite într'o ladă 27 din covoarele DV., cu cari sunt foarte mulțămit. Ele sunt într'adevĕr frumoase și au plăcut pretutindenea. I. Romanowsky, stațiunea de tren: Kotamgya. [1171] 3

8—13 sortiri pe an.

Losuri de cele mai bune și mai eftine!

În fie-carĕ lună una sau douĕ sortiri, **câștigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.**

Franci, 100,000, 4000, 100 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roșie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câștigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câștigul principal fl. 25.000; losuri crucea roșie austr. câștigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roșie ung. la 1 Novembre, și a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atențiunea publicului asupra conspectului combinat și edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câștig, oferez deci:

Grupa A.	1 los de Laibach 1 los crucea roșie austriacă 1 los crucea roșie ungurească	de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.
Grupa B.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească	25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri
Grupa C.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească 1 los crucea roșie austriacă	26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.

Aceste prețuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimițătoriul reversul provĕdut cu seria și numĕrul locului, și timbrat legal, și prin aceasta 'și asigură dreptul de concurs la sortitura din **1 și 14 Novembre.**

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignațiuni postale, și dacă se pretinde și prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste și calendare de sortire se trimit gratis și francate.

Casa de schimb și împrumut

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.

esistentă dela 1870

Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 1

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localitățile prăvăliei spre a putea fi privite conform dispositiunilor legei.

Toate losurile austriace și unguresci le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 110 Sibiiu, Joi 17/29 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Octombre 1885.

De când se scriu și publică jurnale românesci în Austro-Ungaria, și e cam mult de atunci, nu credem să fi fost timp, când coloanele diarelor române să fi fost așa necontenit agitate de una și aceeași cestiune: a luptei pentru esistință dintre maghiari și români, ca adi.

Di de di, lună de lună coloanele diarelor noastre se ocupă cu cestiunea naționalităților, încât chiar ni s'au făcut și nouă imputări pentru lipsa de variațiune a primilor articli.

Sincer o spunem, că nu bucuros zăbovim la această muncă sisifică, dar că într'un mod fatal suntem împinși a o face adi și mâne și poimâne; căci nu trece di lăsată de Dieu, ca să nu fim provocați și siliți a ne ridica cuvêntul în protiva maghiarismului, acestui moloch, care nu visează de alta, decât cum să ne înghită, cum să ne nimiciască.

Cu toate aceste nici când n'am pregetat de a ne dechiara asupra diferitelor cestiuni interne ale noastre, de câte-ori ni s'a dat ocasiunea și de câte-ori s'a simțit necesitatea.

Și în momentul de față suntem buni bucuroși, că putem înregistra un eveniment îmbucurător în viața noastră națională internă, care ne face să părăsim deși nu de tot (căci aceasta ar fi adi aproape imposibil), dar barem încâtva obiectul mult discutat.

Este vorba de un „Apel“ al asociațiunei naționale din Arad pentru cultura poporului român.

Despre numele unei astfel de asociațiuni aveam și noi cunoscință, dar despre esistența ei, mărturisim fără sfială, că n'am avut Că cum a putut să stagneze această asociațiune dela 1870 încoace, adecă în decurs de 15 ani de dile, cum ne-o spune chiar și apelul, aceasta este, ce nu ne e cunoscut, ce nu putem pricepe.

Că cine poartă vina acestei stagnări, — nu ni se spune așa, ca să putem fi deslușiți pe deplin.

Una din două, sau publicul, care i-a denegat ori-ce sprijin și atențiune asociațiunei aradane, sau cei însărcinați cu conducerea afacerilor sale. Ori și cum ar fi, — este un sêmn trist și descuragiător acesta.

Faptul înse, că s'a esmis apelul de mai jos, care e cu multă căldură și zel scris, ne liniștesce încâtva în nedumerirea noastră și ne face a crede, că cei chemați de a conduce destinele acestei importante instituțiuni naționale, pătrunși de greaua lor misiune și de marea responsabilitate ce le incumbe, în sfêrșit s'au decis a păși înainte, ne face să credem, că dacă *n'a fost* aceasta asociațiune: **va fi.**

Eată apelul:

Asociațiunea națională din Arad pentru cultura poporului român.

Era anul 1861, când la cel dântâi apel, al inteliginței române din Arad, a răspuns în timp scurt aproape una mie de glasuri românesci, ca cu o gură și o inimă: **să fie! și s'a făcut: asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român!**

Acesta era resunetul firesc al redeșteptatei consciințe naționale și ambițiunea poporului român a-și elupta titlul și îndreptățirea, ca să fie pus și el în rêndul popoarelor mai luminate.

Însuflețirea generală și entusiasmul național, cu care a fost primită idea unei reuniuni de cultură în Arad în toate păturile societății, a dovedit cât era de simțită trebuința unei asemenea reuniuni, carea să-și aibă drept scop: *cultura poporului român.*

Acesta este înaltul și sublimul scop, ce urmărește asociațiunea română din Arad, precum foarte lămurit se arată în §. 1. al statutelor sale, unde se dice:

Scopul societății este:

a) cultura națională a poporului român și mai ales înaintarea literaturei române;

b) a da ajutoriu de bani sau altfel de ajutoriu ori remunerațiune studenților și preste tot tinerilor români mai săraci, cari umblă în institutele de învățătură, sau și altcum se pregătesc pe ori-ce carieră scientifică, artistică, industrială, de negustătorie, sau economică; așa și învățătorilor elementari români, cari în chemarea lor se trudesc cu sporiu de laudă; și autorilor români cari au lipsă de ajutorință; nu altmintrelea din timp în timp a întinde ajutorință scoalelor elementari, care sunt în lipsă de cărți și de alte unelte scolastice, eară învățătorilor buni a da premie etc.

Eată în aceste definit scopul pentru care s'a înființat asociațiunea română din Arad, cât și largul ei câmp de activitate, ca și care puține reuniuni vor avea în patria noastră. Și până la anul 1870 asociațiunea aradană a produs resultate admirabile în realisarea mărețului seu scop: a dat nou impuls vieții sociale și a înlesnit la mulți tineri români câștigarea culturei scientifice, pentru ca să ajungă membri folositori patriei și națiunei.

Dar împrejurări fatale au lovit tinera noastră societate cu rêceala și neîncrederea publicului, astfel, că până în timpul din urmă, durere, afacerile ei au stagnat spre vătămarea și paguba intereselor noastre culturale!

Inteligență română! Noi nu putem suferi nepăsători această stare nenaturală a asociațiunei noastre, fără ca să roșim înaintea lumei, și să atragem asupra noastră osânda urmașilor nostri; nici nu voim a ne face părtași crimei neiertate, din punct de vedere național-cultural, ca să lăsăm să piară și să se stingă înaintea ochilor nostri, o instituție umanitară, o instituție de cultură pentru poporul român, cum este și trebuie să fie asociațiunea națională din Arad!

Lupta de esistință, la care suntem provocați astădi pe terenul cultural ne dă numai ocasiunea și impulsul, ce ne aprinde ambiția și ne măresce aspirațiunea la triumf și glorie. Și dacă în lupta noastră de desvoltare nu ne putem ridica noauă fortăreță, în cari să ne scutim limba și cultura națională, români! să întărim fortărețele, care le avem, puținele aședăminte de cultură, dându-le un nou avênt și învioișindu-le prin un nou spirit de vieață!

Asociațiunea națională din Arad nu este nici creațiunea, nici proprietatea esclusivă a Aradanilor, ci a tuturor românilor din patrie; este o reuniune de cultură, la care românii iubitori de progresul neamului lor, fără osebire, sunt chemați și îndreptățiți a lua parte în ea și a se interesa de afacerile ei.

„*Membrii societății pot fi toți acei cetățeni din Monarchie,* **cari doresc cultura poporului român.** Aceasta stă înarticulat în §. 4 al statutelor asociațiunei. Singura condițiune ce se pune este ca: *spre înaintarea scopurilor societății, membrii ei au să ofere pe trei ani o sumă anuală cel puțin de 2 fl., sau să dăruiască un capital de 40 fl., care va forma averea fundațională a asociațiunei.*

La voi dar ne adresăm frați români de pretutindenea și ve rugăm în numele causei: alungați neîncrederea și prejudețele trecutului și veniți a depune obolul vostru pe altariul culturei naționale, veniți, ca împreună să dăm o nouă vieață asociațiunei aradane, să o ridicăm la acel nivou, unde o pretinde ca să fie onoarea și demnitatea noastră națională!

Să ne ajutăm înșine, că și Dieu ne va ajuta!

Arad, din ședința direcțiunei asociațiunei naționale pentru cultura poporului român, ținută în 29. Septembre (11. Octombre) 1885.

Președinte:

Ioan Beleș, director primar. — *Romul Ciorogariu,* notariu.

Da. Este o datorință națională a spriginì această asociațiune, care are o misiune așa de frumoasă. Atunci, când vor prospera astfel de instituțiuni, cari prin forțele unite într'o lucrare pacinică a românilor vor tinde la paralisarea efectelor amorțitoare ale reuniunilor de maghiarisare și vor lupta pentru

FOIȚA.

Rêmas bun.

Un șes mândru și neted se întinde pe margi nea Arieșului. E plaiul Turdii, câmpia lui Traian, acel loc îngrozitor unde Mihai Viteazul a căzut jertfă unei lașe mișelii.

Urme de tristă reamintire pentru noi sunt acele locuri, cete de arcași și de proșcari, de lănceri și de toporari năvăliau de toate părțile, prăbușeau cetăți și orașe, ardeau sate și păduri, chinuiau femei și copii.

Și lumea privia uimită, dar nu da ajutor. Cine și cuteza să se opună furiei tatare și turbării căzăcesci? Nimeni pe lume. Numai Românul, sêrman și strivit de multele neajunsuri, amenințat de toate părțile, sdrobit de vijeliile cele mai crunte, el a rêmas lipit, înfipt lângă rêmășițele acelor locuri, cu datinile cu obiceiurile lui, cu religia cu limba și cu o iubire neclintită către casa și locul, pe care a născut și a crescut, către soția și copii lui, pentru cari a trăit și a muncit.

Dar copii, erau ei oare cei mai buni din lume? Nu. Dar erau ai lui, și el în ei 'și iubia și apăra viața și libertatea sa. Și nimeni pe lume, nici turcul, nici tătarul, nici chinul, nici osânda, nu 'l-au putut despărți de aceste locuri, de locșorul seu, pe care veacuri întregi neam din neamul seu, a presărat grăunțe scumpe, stropite adese cu lacrămi și cu sânge.

El nu afla lecuire pentru inima și puterea și mintea lui, decât la sinul soției și al pruncilor, împărtășind tainic unul altuia durerea ori bucuria, el nu căuta fericire și mulțămire, liniște și pace, decât acasă în jurul vetrei, la acel loc, de unde sar scintei calde sclipicoase și varsă în vinele lui proaspătă putere de viață.

Acolo a crescut și a trăit și acolo voia să moară, el și toți urmașii lui.

*

Resfirat pe țermul Arieșului se întinde între vii și grădini un mic sătuleț. Un șir lung de munți se ridică la spatele lui, cu piscurile lui falnice, cu stâncile încântătoare, cu pădurile lui înverdite și înflorite, recorite și desmerdate de clocotul unui isvor cristalin. Pe coama unei coline se vêd și astădi rêmășițele unei fortărețe romane. Ruine înegrite de urgia veacului, zac dărâmate la pământ, acoperite de urzici și cucută, și un lung lanț de munți despicați se ridică de jur-împrejur. Și toate, grădini și câmpuri, câmpii și văi, păduri și stânci, sclipiau vesele scăldate în aurora dulce a dimineței. Voios ciripeau și paserile, sburând dela mlădiță la mlădiță și ciugulind dulceața mugurilor înfloriți, numai frundișul, el, și cu umbrele sale sta linși amorțit, încă părea că visează.

Pe prispa unei netede case țerănesci, acolo la marginea satului, unde un șir lung de pomi umbresc straturile presărate cu legumi și cu flori, ședea o jună copilă și șoptea frundelor dulci cuvinte de farmec și iubire.

Frumoasă și zimbitoare era fața ei, mândru și îndoitoriu era trupul ei, și lină și doioasă era privirea ochilor ei mari și luminoși, de mosneagul încă se desmerda privind la dênsa. Ea nu strălucia, dar fermeca. Fermeca asemenea unei floricele crescută pe șesul frumos al văilor umbrite de stâncile falnice ale munților și desmerdată de clocotul isvoarelor curate.

„Nu, nu pot. Pre el nu-l pot iubi, nu, nici odată“ șoptea ea tainic ascunsă în umbrele unui bătrân umbrar, „ași păcătui înaintea altariului, ași minți înaintea lui Dumnedeu. Ochiul seu a vêdut durerea inimii mele, el a audit suspinele ei, și 'm-i teamă de osânda și de urgisirea lui.“

Și de ce Mia, o fată sêrmană și trudită, de ce iubea ea pre altul, poate tot atât de supus și umilit ca și ea, și nu iubea pre acel om mândru și bogat, sumeț și îngâmfat, ce venise să câștige iubirea și încrederea ei? Dar de ce să nu iubească ea pre acel păstoriu „așa, serman și umilit cum era el? Nu iubesce și ceriul vermii și gândacii și le dă pu-

esistința și desvoltarea noastră culturală pe terenul, care ni 'l designează trecutul nostru și aspirațiunile noastre, — atunci nu vom perì.

Am spus-o cu altă ocasiune, că descentralisarea activității asociațiunilor noastre culturale este o cerință, dela care se condiționează resultatul acestei activități.

Rațele binefăcătoare ale unui centru comun de lumină, fie ele cât de calde și cât de intensive, în îndepărtări mari își perd și din căldură și din lumină, și scopul din vedere nu se ajunge.

Centrul nostru de activitate națională și culturală, pre care 'l formează asociațiunea transilvană, nu putea să 'și varse rațele până dincolo de granițele Ardealului. Renascerea unei asociațiuni române de cultură în Arad, a fost deci o necesitate adênc simțită, care are să împlinească un gol în munca noastră de regenerare.

Cât pentru noi, dorim din toată inima, ca aradanii pătrunși de cuvintele din apel: „*Să ne ajutăm înșine, că și Dumnedeu ne va ajuta!*“ să facă ca să uităm trecutul de 15 ani și să credem că românul poate, dacă voiesce.

În acest înțeles felicităm pe aradani și le dicem: **Înainte cu Dțeu.** *Yff.*

Revista politică.

Sêrbii înaintează tot mai mult și mai mult în spre granița bulgară și ocupă pe rênd toate posițiile strategice de acì. Ear bulgarii pe semne foarte neplăcut surprinși, își retrag trupele din Rumelia și stau cu frica în sîn să vadă ce are să se întêmple.

În dilele trecute earăș venì o veste neliniștitoare dela granița sêrbo-bulgară, prin care se alarmase Europa, că sêrbii au trecut fruntariile prin Klissura pe la Trn. Scirea fu îndată desmințită din ambe părțile. Dar cu toate că vestea a fost falsă, dice „N. fr. Presse,“ impresiunea, pre care a făcut-o ea în Europa nu se poate șterge așa ușor. Ea a produs o spaimă strașnică și fără de voie trebuie să ne întrebăm, că oare 'n cas dacă ar trece sêrbii cu adevărat granița, ce are de gând să întreprindă diplomația?!

Aceasta nu se poate scii. Fapt este, că nedumerirea e generală și foarte mare. Și ea provine din strania ținută a Rusiei de o parte și a Sêrbiei de altă parte, care este așa de nenaturală, încât pressa europeană neputêndu-și esplica această enigmatică situația, nu poate decât să se teame de un complot diplomatic, foarte periculos pentru mult asigurata și garantata pace a Europei.

Parlamentul engles se va disolva în 18 Novembre și alegerile pentru parlamentul viitoriu se vor începe în 24 a tot acelei luni. În înțelesul constituțiunei englese, parlamentul va avea a se întrunì în decurs de o lună după efeptuirea actelor electorale. Resultatul nu se poate prevedea, dar după o telegramă a unui jurnal vienez sesiunea viitoare a parlamentului englez va fi bogată în desbateri vii și interesante.

În privința întrevederii baronului Courcel, ambasadorul Franciei la Berlin, cu principele de Bismarck, „Neue freie Presse“ dă următoarele amênunte:

Ambasadorul, baronul Courcel, a asigurat pre principele Bismarck, că dacă noua cameră va da o nouă direcțiune politicei interne, aceste fluctuațiuni, cel puțin pe cât timp d. Freycinet va fi la ministeriul de esterne, nu vor esercita nici o influență asupra politicei din afară, care și de aici înainte va fi condusă de un spirit pacinic moderat și va menține bunele relațiuni cu marile puteri. Ministrul frances de esterne în această privință e pe deplin înțeles cu președintele republicei, despre care principele de Bismarck s'a convins că, în alegerea bărbaților pentru conducerea politicei francese, el va lăsa la o parte persoanele, cari ar putea să îngreuieze bunele relațiuni ale Franciei cu puterile străine.

Declarațiunea baronului Courcel în fond se unesce cu vederile principelui Hohenlohe, esprimate în rapoartele sale din urmă.

Deputatul frances (radical) Lockroy a fost propus, ca membrii tuturor fracțiunilor republicane să se întruniască într'o adunare, cu scop de a elabora un program comun de acțiune în parlament. Dar se vede, că partidele republicane, pre cari momentul i-a determinat să se uniască în fața pericululuì, nici până adi nu au primit propunerea lui Lockroy și se crede, că nici nu se vor întruni vr'odată. Opportuniștii combat posibilitatea coaliției, dicênd, că prin aceasta ministeriul nu va fi alt ceva decât comisionariul maiorității. Asemenea combat și radicalii idea lui Lockroy; o împrejurare aceasta, prin care se nimicesc toate prospectele bărbaților preocupați de viitoriul republicei francese.

S'a stabilit în sfêrșit o convențiune între Anglia și Turcia cu privire la cestiunea egipteană. Misiunea lui Sir Drummond Wolff n'a rămas fără succesul dorit.

Punctele principale ale convențiunei statorite sunt următoarele: 1. Să se esmită un comisar engles și unul turc spre a cerceta cu deamănuntul posiția Egiptului. 2. Să se reorganiseze administrația, starea financială și armata Egiptului. 3. Să se restabiliască pacea în Sudan. 4. Să se evacueze țara de trupele englese, îndată ce se va aduce administrația internă în ordine.

Mesagiul de deschidere a delegațiunilor.

Sâmbătă la ameadi s'au presentat ambele delegațiuni în audiență la împăratul. Maiestatea Sa a răspuns la cuvintele președinților cu un mesagiu, pre care „N. fr. Presse“ îl numesce cel mai important dintre toate câte s'au rostit cândva în fața delegațiunilor. Eată acest mesagiu.

Asigurările de supunere credincioasă, pre care tocmai 'mi-ați esprimat-o, me umplu de o sinceră mulțumire. Primiți în schimb espresiunea deplinei mele grații regesci (împărătesci).

Rapoartele monarchiei cu puterile străine, sunt cele mai amicale.

Visita, cu care ne-au îmbucurat pre noi la Kremsier Maiestățile Lor Împăratul și Împărăteasa Rusiei, ne-a venit ca un semn prețios al continuității acelui raport intim și plin de încredere dintre monarchii celor trei imperii vecine, a cărui însemnătate pentru pacea monarchiei și a Europei o am putut să v'o anunț înainte cu un an. În nisuința serioasă e de a susținea starea de drept garantată prin tractate, ca basă, a păcii și ordinii, aflăm deplina conlucrare a celorlalte puteri europene.

Această unanimitate întru asigurarea marilor interese ale păcii, formează garanța cea mai însemnată a succesului.

În acest spirit guvernul meu se nisuesce, în unire cu celelalte puteri signatare ale tractatului de Berlin, de a restabilì ordinea legală pe teritoriul Balcanilor, a cărei violare neașteptată provoacă pericole serioase pentru liniștea și prosperarea popoarelor de acolo. Respectarea tractatelor și susținerea drepturilor și a datorințelor ce emanează din ele, au fost condițiile acelei încrederi, pre care a pus-o Europa în popoarele balcanice prin aceea, că a creat pentru dênsele condițiunile unei vieți politice independente.

Susținerea păcii și conservarea intereselor monarchiei, vor fi și pe viitoriu prima problemă a guvernului meu.

Proiectele, cari vi se vor supune spre pertractare constituțională, vor da dovadă despre aceea, că și de astădată s'a ținut cont deplin despre starea financiară. Administrațiunea de resboi ia la dispositie dela dvoastră mijloacele oferite cu plăcere, — ceea-ce recunosc mulțumindu-ve, — pentru ca să îmbunătățască starea ce reclamă ajutoriu a șargelor înferioare și a cadeților, fără urcarea cerințelor totale. Desvoltarea crescêndă a marinei Mele de resboi, pe basa principiilor pentru apărarea țermurilor, principii statorite în anul trecut, v'o recomand îngrijirei binevoitoare a d-voastră.

Relațiunile culturale și economice din Bosnia și Herțegovina, sunt pe o cale constantă și îmbucurătoare de progres. A fost posibil și de astădată a acoperì cheltuielile administrative din percepțiunile proprii ale acestor țeri. O asignare din mijloacele comune nu se va cere. Guvernul meu a făcut earăș o reducere a creditului trebuincios pentru trupele din Bosnia și Herțegovina.

Contez cu încredere și siguritate deplină la devotamentul, înțelepciunea și zelul patriotic, cu care veți sprijinì guvernul meu în împlinirea problemelor lui însemnate. În acest înțeles ve bineventez în modul cel mai cordial.

Mesagiul acesta este obiectul, cu care se ocupă pressa austro-maghiară de câte-va dile. In genere vorbind mesagiul a făcut o bună impresie asupra spiritelor. Pondul deosebit, pre care 'l-a pus capul statului pe necesitatea susținerii păcii și a tractatelor esistente a plăcut tuturor.

Numai pressa maghiară se vede a avea unele nedumeriri în privința alianței celor trei împărați, pre care a accentuat-o în modul cel mai categoric monarchul nostru. Chiar și guvernamentalul „Pester Lloyd“ se dechiară cu puțină încredere asupra acestui lucru, când dice: „Ne aducem bine aminte, că a mai esistat o asemene alianță între cei trei monarchi și înaintea ultimului resboi russo-turc, și că aceasta tot n'a putut împedeca subscrierea contractului de pace din San Stefano. Noi trebuie să dovedim numai, că încrederea cu care întîmpinăm noi regimul rusesc, să nu pață ear un fiasco, ca atunci.“

„Egyetértés“ e și mai fără de reserve în esprimarea neîncrederei sale față de politica rusească, cu toate că de altă parte constată, că cuvintele monarchului au fost foarte liniștitoare. „Că ce să fie causa și scopul schimbării curioase în politica rusească, — dice foaia kossuthistă — aceasta este enigma cea mare a politicei europene, și cu mare precauțiune trebuie să așteptăm desvoltarea evenimentelor, ca să vedem desnodământul acestei enigme. Ca să se pună Rusia și să se lapede deodată de tradițiunile sale, să combată aspirațiile slave și să lupte pentru suveranitatea Sultanului, aceasta nu o va putea-o nimeni privì cu liniște.“

„Pesti Napló“ organul opositiei moderate, recunoasce, că nici un monarch n'a ținut o cuvêntare mai pacinică, ca cea de Sâmbătă a împăratului nostru, apoi continuă astfel: „Pondul principal al mesagiului cade pe amicitia rusească. Consecința acestei alianțe rusesci este și politica noastră orientală, care poate că ar avea altă față, dacă nu s'ar mișca pe

---

tere și viață? De ce să nu-l iubească și ea pre el, cum era, fără vadă, fără avere, fără domniă, așa trudit și prigonit, sărac și umilit cum era el?

Era înse buneța, era sufletul seu, acel suflet mare și puternic și era iubirea, o iubire caldă și duioasă ce sclipea în ochii lui.

Astfel se potriviră inimile lor, simțirile lor, și ei se iubeau reciproc.

Nici unul din ei înse n'avea tăria se destăinuiască povara inimei sale. Se întêlneau ei pe marginea rîului, pe cărărușa muntelui, în adêncimea pădurilor și pe verdeața luncilor, el o întreba de cale, ea îi răspundea zimbind și pornea apoi a lene, dar nu sta locului, nici pentru o lume întreagă.

Dar apoi a venit o di, o di din cele mai dulci și mai frumoase.

Ea nu era ca altă dată! Ochii ei vineți mari și visători erau fics îndreptați în fața lui; cuvintele ei erau blânde și duioase, dulci și răpitoare și inundau rumeneala buzelor ei, ca un rîuleț ce curge tainic murmurând.

„Arsenie“ îi șoptea ea lui, „eu vreau să fiu a ta, și numai a ta. Pe tine te iubesc eu, și ție se închină ochii și inima mea. Tu ești om singur în lume și poți merge unde vrei, poți face ce vei voì. Tu 'ți-ai făcut datoria către țară și paza și îndurarea Domnului tău te va apăra în tot locul. Eu încă vreu să fiu cu tine, în ori-ce loc și în ori ce parte a lumei vei vrea tu. Cu tine vreau să trăiesc și să mor, căci astfel doresce inima mea.“

„Încă nu dragă Mia, astădi nu, mâne, mai târdiu“ gângăvì el amețit de bucurie.

Și de ce nu astădi? de ce mâne? de ce mai târdiu? întrebă ea cuprinsă de durere! „Dar tu taci Arsenie, și privesci îngrozit negrul norilor sburând asupra noastră. Ea e oglinda sufletului. O icoană cerească ce ne vestesce grele dile, năvălind cu furie asupra noastră. O solie cerească ne vestesce apropierea unei furtune crunte. Sufletul teu e nelinștit ca soarele pe cer. Ochii tei sboară gânditori dela un loc la altul, și eu nu cutez să me despart de tine. Nu-mi răspundi Arsenie, de ce nu vrei să me asculți.“?

„Nu pot Mio, astădi nu pot să te ascult,“ răspunse el scurt și apăsat, mai întâi trebuie să-mi iau rămas bun dela aceste loeuri ce me împresor, dela vii și dela câmpuri, dela holde și grădini, eu trebuie să me despart de murmurul văilor, de clocotul isvoarelor, de șovăitul frundelor, poate chiar și de cer și de stele. Rea mamă e aceea ce nu-și apără capul copilului seu, când îl vede împresorat de lupi, și eu nu aș fi vrednic de tine, dacă acum în fața morții aș sta ascuns și amorțit.“ Apoi apăsă buzele lui ferbinți pe albeța obrazului ei și porni.

Pe coama unei coline, la piciorul unui bătrân umbrar rămase Mia, frântă de durere, de spaimă și de frică. Îi venea să fugă, să strige, să plângă și nu putea, era ceva ce o sugruma o strâmtora și îi apăsa peptul, ca un bulbuc greu de pamênt.

După aceea se liniști. „Adi ori mâne“ 'și dicea ea, „acolo jos în prăpăstia stâncilor. Nici grije nici supărare, nici chin și nici durere nu va mai bântui inima lui. Acolo va putea el visa și durmì ușor, acolo va găsì el liniște și pace,“ șoptea ea privind gânditoare și o lacrimă după alta se strecura în jos pe obrazul ei tângit și îngălbinit.

O liniște adêncă domnia de jur-împrejur. Grădini și câmpuri, livedi și văi, păduri și stânci stau învêlite în negrul norilor, ce șerpuiau asupra lor, părăsite de rada soarelui auriu, despoiate de cântecul paserilor, de clocotul isvoarelor, de murmurul văilor, numai frundișul, acel leac recoritor al verei, șoptea vecinic, de dimineața pană sara, și până când ceriul auriu se sfêrtică în mii de stele senine.

*

În diua următoare cete de proșcari și arcași, de lănceri și de toporari năvăleau de toate părțile, ardeau și omorau tot ce le sta în cale, și în amurgul sărei, când ceriul 'și aruncă ultima rază aurie asupra văilor și munților, întreg acel verde plai era un cintirim trist și dureros. Și acolo zăceau toate: speranța și iubirea, liniștea și pacea, frumusețea și buneței! *C. A. Silvian.*

funia, cu care ne poartă Rusia. Este o întêmplare destul de curioasă, că Russia stăruiesce pentru susţinerea statului *quo ante* în peninsula balcanică, ca sĕ nu se facă cumvă astfel de schimbări în orient, cari sĕ nu-i vină ei la socoteală. Asta e causa de ce cere Rusia cu atâta stăruinţă susţinerea tractatelor." „Pesti Napló" mai adauge, că accentuarea acestei alianţe cu Rusia din mesagiul monarchului ar fi făcut o adêncă şi deprimătoare impresie asupra membrilor delegaţiunei.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională" următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

23 Octombre.

Filipopol. — Trupele au început a pleca spre Bulgaria; de ieri au trecut o mulţime de batalioane cu destinaţie spre Sofia; încetul cu încetul fruntaria rumeliotă este golită de trupe; Filipopolul e plin earăş de o mare animaţie. Populaţia din acest oraş e puţin alarmată din causa plecărei trupelor bulgare; mulţi se tem de o întrare a trupelor turcesci după plecarea celor bulgăresci. Temerea înse pare a fi cu totul neîntemeiată; se scie, în adevĕr, că puterile se opun în contra ori-cărei acţiuni militare a Turciei în Rumelia.

Varna. — Se aşteaptă cu mare nerăbdare întrunirea conferinţei, care va avea sĕ reguleze cestiunea Rumeliei. Turcia e sigură acuma, că lucrurile vor lua o întorsătură pacinică; de aceea s'a dat ordine pentru a se suspenda trimiterea de trupe din Asia mică; Poarta dispune de trupe îndestulătoare în Europa pentru a putea întreprinde o acţiune militară serioasă atât în contra Greciei, cât şi în contra Serbiei. Guvernatorul Cretei, Savas-paşa, 'şi dă mari silinţe pentru a potolì mişcarea în Creta.

24 Octombre.

Sofia. — Sêrbii au adus ajutoriu trupelor, cari ocupă posturi la graniţa din partea Vidinului. Prinţul s'a dus sĕ visiteze lucrările de fortificaţie la nordul Sofiei. Se aşteaptă cu încredere resultatul conferinţei.

25 Octombre.

Sofia. — (9 oare seara.) — Ieri seară guvernul bulgar fu prevenit, că trupele sêrbesci au trecut graniţa la înălţimea oraşului Trn, aproape de Klisura. Scirea fu îndată depeşată în strĕinătate, pe când cabinetul din Sofia adresa agenţilor sei diplomatici o circulară pentru a le face cunoscut violarea teritoriului bulgar de cătră armata sêrbească. Dar nişte raporturi ulterioare au modificat informaţiunile primite. Trupele sêrbesci au esecutat, este adevĕrat, o mişcare cătră punctul graniţei arătat, dar ele au ocupat numai postul vamal din faţa oraşului Trn. Aḑi mişcări noue de trupe au fost semnalate toată ḑiua pe linia-graniţă, dar n'au luat un caracter ofensiv.

26 Octombre.

Londra. — „Standard" ḑice, că dacă singurul mijloc de a conserva pacea este desfacerea unirii bulgare într'o oare-care mĕsură, Englitera nu va refusa sĕ coopereze la o soluţiune înţeleaptă, dar ea nu va consimţì la aceea ca conferinţa sĕ-şi dea misiunea, sĕ asigure jugul Rusiei asupra statelor, pre cari tratatul dela Berlin le-a scăpat de egoista preponderanţă muscălească.

Nu s'a primit încă rĕspunsnl Engliterei, a Franciei şi Italiei la nota turcească; se crede că aceste puteri vor sĕ limiteze conferinţa numai la cestiunea Bulgariei şi Rumeliei. Se crede că va fi cu neputinţă restabilirea statului *quo* în Rumelia; ori-ce guvernor afară de principele Alecsandru n'ar putea sta două ḑile, din causa agitaţiei spiritelor; singur un despotism militar ar putea isbutí sĕ restabiliască statul *quo*. Poarta n'a isbutit încă pe deplin sĕ învingă greutăţile financiare. Scirea că un grup de bancheri ar fi gata sĕ avanseze Porţii o mare sumă garantată în venitul drumului de fer al Smyrnei, nu este încă pe deplin confirmată. Puterile îş dau mari silinţe pentru a stabilì o înţelegere între Poartă şi principele Alecsandru.

---

†

O moarte grabnică răpì earăş din sinul românilor din Sibiiu o fiinţă stimată de toţi.

Ca fulgerul străbătù Marţi seara trista scire, că

doamna Iudita Măcellariu,

soţia consilieriului guvernial în pensiune Elia Măcellariu nu mai este între cei vii.

În oarĕle dela ameaḑădi, repentin fu atinsă de o apoplecsie cerebrală şi după suferinţe de 7oare natura a trebuit sĕ se supună poruncei ceresci, şi sufletul şi-a luat sborul spre o altă vieaţă în locaşurile cele vecinice.

Ḑilele de 11 Mai şi 15 Octombre 1885, au lăsat dureroase amintiri după sine, La 11 Mai fu răpit dintre noi regretatul Visarion Roman, la 15 Octombre Iudita Măcellariu; ambii rapid, aşa că inimile noastre s'au sdruncinat până în temeliile lor.

Iudita Măcellariu născ. Tobias s'a născut la 1838 în Hălmagiu din părinţi proprietari de mine. La anul 1855 a păşit reposata înaintea altariului cu Illustritatea Sa dl consilieriu gubernial în pensiune Ilie Măcellariu.

Deşì Dḑeu i-a denegat bucuria cea mai mare, de a se putea numì mamă, ea totuş a fost mamă a multor nepoate şi nepoţi ai sei, pre cari îi crescù şi aşeḑă cu îngrijirea şi dragostea unei mame adevĕrate. Reposata a fost un adevĕrat ânger protector al tuturor, cari aveau lipsă de sprijin şi ajutor. Un prototip de femeie.

Iudita Măcellariu a fost membră ordinară a „Reuniunei femeilor române din Abrud" şi a comitetului „reuniunei femeilor din Sibiiu." Tot ea a fost, care la anul 1877—8, chiemată de dorul inimei sale umane a luat iniţiativa pentru culegerea ofrandelor în folosul nenorociţilor rĕsboiului russo-turc-român. Zelul ei a fost coronat de cel mai strălucit succes, şi meritul ei recunoscut prin hereḑirea crucei „Elisabeta" României.

Cu un cuvênt defuncta a luat parte la toate întreprinderile culturale şi umanitare pentru naţiunea sa, la cari numai a putut lua parte o femeie.

Amintirea ei va rĕmânea neştearsă în sufletele noastre, cari o petrecem cu adevĕrată durere la pragul vecinicului ei lăcaş.

Eată şi anunţul funebral, ce ni s'a trimis:

Elia Măcellariu, consilieriu gub. ca soţ, *Corneliu Tobias*, protonotariu comitatens ca frate, *Eufemia Tobias* şi *Constanţa Balint* născ. *Tobias* şi *Elena Adamovici* ca surori, *George Măcellariu*, *Ioan Măcellariu* şi Dr. *Adalbert Balint* ca cumnaţi, în numele lor şi al numĕroşilor consângeni, cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că neuitata lor consoartă, respective soră şi cumnată **Iudita Măcellariu** născ. **Tobias,** după un morb greu de abia 8 oare, lovită de apoplecsiă cerebrală, ieri la 7 oare p. m. în etate de 48 de ani şi provĕḑută cu cele sfinte — a încetat din viaţă.

Osămintele defunctei se vor înmormênta dela locuinţa avută, strada Schewis Nr. 19, Joi în 17/29 Octombre la 3 oare d. a. în cimiteriul gr. or. român din suburbiul Iosefin. Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Sibiiu, 16/28 Octombre 1885.

— Marţi în 15 a l. c. a rĕposat în Domnul **Matei Voileanu,** cantor al bisericei gr. or. române din Şoimuşul român şi tatăl redactorului acestui jurnal. Reposatul s'a născut la anul 1819 şi dela 1840 încoace, adecă în decurs de 45 de ani a servit bisericei amintite în calitate de cantor. Bĕtrânul a fost pretutindenea stimat şi iubit, ceea ce le poate servì spre mângăiere întristatei familii şi jalnicilor sale rudenii. Fie-i ţĕrîna uşoară şi pomenirea vecinică!

Varietăţi.

* (Convocare.) Reuniunea învĕţătorilor gr. or. români din districtul XI al Făgăraşului îşi va ţinea în anul acesta *adunarea generală ordinară* în ḑilele de *24, 25 şi 26 Octombre a. c. st. v.* în opidul Făgăraş. Onoraţii membri ai acestei corporaţiuni — învĕţătorii gr. or. din protopresbiteratele Făgăraş, Agnita şi Cohalm, — cum şi alţi bărbaţi iubitori ai educaţiunei sunt poftiţi a lua parte la această adunare în numĕr cât se poate de însemnat.

Programul:

Şedinţa I. Joi 24 Octombre a. c. st. v.

Discutarea şi deciderea asupra raportului anual al comitetului central.

Supracensurarea raţiociniilor şi darea de absolutoriu; statorirea budgetului pentru anul 1885/6.

Constituirea reuniunei pe un period nou de trei ani conform statutelor.

Şedinţa a II-a.

Desbatere generală asupra temei: disciplina şi mijloacele, prin cari se poate ajunge ea în scoalele elementari.

Şedinţa a III-a Vineri, 25 Octombre a. c. st. v.

Desbatere generală asupra temei: modul tractărei sciinţelor reale în scoalele elementari.

Şedinţa a IV-a.

Critică asupra disertaţiunei: învĕţămêntul intuitiv ca obiect în clasa d'ântâi, preferinţa lui faţă de rătăcirea din trecut, de Ioan Bonea.

Raportul comisiunei de trei asupra Abcdariului ilustrat pentru scoalele elementari de Domeţiu Dogariu.

Şedinţa a V-a Sâmbătă 26 Octombre a. c. st. v.

Participarea în corpore la celebrarea sf. liturghii, din incidentul sĕrbătoarei M. M. Dumitru.

După eşirea din biserică probă generală asupra „producţiunei literare", ce se arangează seara în 26 Octombre a. c. st. v.

Şedinţa a VI-a.

Rapoartele comisiunilor pentru esaminarea raportului general, a încasărei tacselor dela membrii etc.

Încheierea adunărei generale.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul XI. al Făgăraşului, ţinută la 4 Octombre 1885 st. v.

Nicolau Aron. v. preşedinte. — *Nicolae Ludu,* secretariu.

* (Societatea de lectură din institutul teologic-pedagogic gr.-or. din Arad) cu începutul anului scolastic s'a constituit în următoriul mod: De preşedinte s'a ales cu mare entusiasm dl profesor Vasilie Mangra, vice-preşedinte Teodosiu Pinter, secretariu Ioan Cacinca, notariu Traian Vaţian, vice-notariu Georghiu Jian, casariu Ioan Iercan, bibliotecariu Valeriu Magdu, vice-bibliotecariu Romul Vaţianu, controlor Demianu Sebeşan. În comisiunea literară: Corneliu Lazar, Ioan Petran, Ioachim Turcu, Traian Vaţian, Alexandru Mihuţia, Nicolau Popoviciu, Romul Bortoş. În comisiunea revisoară: Dimitrie Muscan, Nicolau Chicin, Constantin Pava.

* (Postal.) Oficiul postal din Huniedoara schimbându-se în oficiu postal erarial de cl. II., va înmanua epistolele şi pachetele postale pe teritoriul oraşului, începênd dela 1 Novembre n. prin tabelari de postă la locuinţele private. Înmanuarea epistolelor simple şi recomandate, a tipăriturilor, a revistelor sĕptămânale şi lunare, a jurnalelor, precum şi a asignaţiunilor postale se va face fără tacsă. Celelalte servicii se vor face toate pe lângă unele tacse anume hotărîte.

— Cariola postală dintre staţiunile Maros-Újvár şi Vinţul de sus, care comunică de două-ori pe ḑi, se strămută cu începere dela 21 a l. c. pe linia Maros-Ujvár — Cucerdea sĕcuiască (la staţiunea căii ferate). Mersul este acesta:

I.

Pleacă: dela Maros-Újvár la	1	oară		după prânz.		
Sosesce: la Cucerdea sec. „	2	„	15	m.	după am.	
Pleacă: dela Cuceardea sec. „	4	„	—	„	„	„
Sosesce: la Maros-Újvár „	5	„	15	„	„	„

II.

Pleacă: dela Maros-Újvár la	5	oare	—	m.	d.	am.
Sosesce: la Cucerdea sec „	6	„	15	„	„	„
Pleacă: dela Cucerdea sec. „	5	„	—	„	dim.	
Sosesce: la Maros-Újvár „	6	„	15	„	„	

— În comuna Farkastelke din comitatul Albeiinferioare se deschide cu 21 a l. c. oficiu postal, care va comunica cu oficiul postal din Blaş ḑilnic prin cariola postală. Teritoriul de imanuare îl formează comunele: Farkastelke, Cerghidul mare şi mic şi Cenadul săsesc. Acest oficiu este autorisat a primì, espeda, înmanua şi solvì asignaţiuni până la suma de 300 fl. — Mersul cariolei este acesta:

Pleacă: dela Farkastelke la	9	oare	30	m.	a.	m.
Sosesce: la Blaş . . . „	11	„	15	„	„	„
Pleacă: dela Blaş . . . „	2	„	15	„	p.	m.
Sosesce: la Farkastelke „	3	„	45	„	„	„

— Se escrie concurs cu termin de trei sĕptămâni, începênd dela 14 Octombre n. pentru ocuparea postului vacant de oficial din Nocrich (comitatul Sibiiului). Condiţiuni: contract de oficial şi cauţiune de 100 fl. v. a. în bani gata.

Emolumentele: salariu de 200 fl. v. a, 40 fl. spese de cancelarie şi 1300 fl. relut pentru comunicaţia ḑilnică a postei dintre Sibiiu şi Nocrich.

Petiţiunile sunt a se adresa în timpul indicat la direcţia postală din Sibiiu.

— Cu începere dela 21 a l. c. st. n. se deschide oficiu nou de postă în comuna Surduc din comit. Solnoc-Dobâca, care va comunica de patru ori pe sĕptămână şi anume: Luni, Mercuri, Vineri şi Sâmbătă prin cariolă postală cu oficiul postal din Cski-gârbou. Teritoriul de imanuare sunt comunele: Christolţul mic, Salona, Surduc şi Tóth-Szállás.

Acest oficiu va primì, espeda, imanua şi solvì asignaţii până la suma de 200 fl.

* (Mulţămită publică.) Comitetul „reuniunei femeilor române" din Sibiiu esprimă prin aceasta mulţămita sa dnului Moise Moga, pantofariu şi pelariu în Mercurea pentru 4 cărţi şi o broşură, pre cari a binevoit a le dona bibliotecei scoalei noastre de fetiţe.

Sibiiu, în 13/25 1885.

Maria Cosma, preşedintă. — *Anastasia Toma,* secretară.

* (Un proces pentru o sărutare.) — În Gotha, Germania, judecătoriul va avea să decidă, dacă este o insultă pentru un bărbat, când o fată îl sărută fără voia lui. Un rentier de acolo, pe când juca *scat* (în cărți) a pățit grozava rușine, că o chelnăriță șugubeață 'l-a sărutat pe obraz. Deși toți au privit aceasta drept o glumă inofensivă, rentierul a dat în judecată pe aceea fată poftitoare de sărutări și anume mai mult din causă, că nevasta rentierului, auzind de sărutarea fatală a făcut acasă o scenă dintre cele mai animate.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Octombre.

Buda:	**40**	**90**	**65**	**27**	**33**

Mercuri în 28 Octombre.

Sibiiu:	**41**	**25**	**23**	**59**	**30**

Nr. 2652 Plen. [1181] 1—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **patruzeci și patru stipendii și ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea de a se aplica ca noviți la meserie și industrie, apoi pentru învățăcei aplicați deja la meserie și industrie, și în fine pentru învățăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **două-spre-dece ajutoare** și anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. și **două** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenționează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fl. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toți, cari voiesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare, trebuie să dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinții, câți copii minoreni sunt, și câți din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intențiunea** a se aplica ca noviți la meserii și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus, trebuie să mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Să nu fie mai tineri de cât de 12 ani;

2. Să fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;

3. Să fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin așternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învățăceii aplicați deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie să mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Să fie angajați la vre-un maestru cu contract, care să se alăture la cerere.

2. Să aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învățătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie să întruniască următoarele condițiuni:

1. Să fie terminat periodul de învățătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorității industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.

2. Să arete un sporiu și o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Să arete câte limbi sciu vorbì și scrie (adeverit prin maestrul) și dacă aparțin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Să fie provĕduți cu certificatul de maestrii.

2. Să fie lucrat cel puțin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere să se arete anume: unde voiesce a se aședa ca maestru și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor, asemenea să producă și alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecți practici, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);

2. Că sunt primiți ca învățăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puțin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).

2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverința dela architect).

3. În cerere să se arete anume scoala, care se intenționează a se cerceta.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile să fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, și să între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.**

Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare și țoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

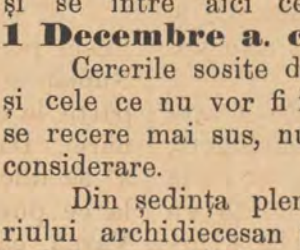

lungi de 190 cm., late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 2

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog să se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I. Rothenthurmstrasse 14.

Nr. 233. [1179] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile învĕțătoresci în comunele din tractul protopresbiteral al Mediașului, prin aceasta se deschide concurs cu termin de *15 dile* dela prima publicare prelângă următoarele emolumente:

1. Hașag, cu salariu de 150 fl. v. a., și cuartir.

2 Frĕua, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

3. Vorumloch, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

4. Bratei, cu salariu de 150 fl. v. a, cuartir și lemne.

5. Buzd, cu salariu de 150 fl. v. a., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi mai sus însemnate, au a-și așterne documentele lor instruite conform prescriselor legei, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul indicat.

Mediaș, 28 August 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului.

Dionisiu Chendi,
adm. protopopesc.

De necrezut! dar adevĕrat!

Eu avênd **1400 bucăți de**

Pantaloni de iarnă

pentru bărbați de ori-ce mărime, pe cari i-am procurat pe calea unei licitațiuni cu un preț bagatel, și cari se disting prin aceea, că **țin foarte cald,** că sunt **groși,** de **o croitură minunată,** și făcuți gata costă [1184] 1

numai 1 fl. 20 cr.

până când nu mi se va găta provisiunea. Cu tot prețul cel bagatel acesti pantaloni sunt **foarte eleganți, de tot noi, fără uici o smintă, neprețuibili.** La comande este de a se însemna numai lungimea pasului. Espedlția se face cu rambursă. De vêndare la **Hecht's**

Depot fertiger Winterwaare,
Wien, I., Kolowratring Nr. 90.

De 50 de ani

esistă firma cu cel mai bun renume de stofe En gros

„Zum guten Hirten“

(la păstoriul cel bun)

mai nainte Vincenz Strohschneider,

VIENA,

I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu

de stofe adevĕrate de lână de Brünn

în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,

cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pentru o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**

Calitatea I., „ „ „ . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 1

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

8—13 sortiri pe an.

Losuri de cele mai bune și mai eftine!

În fie-care lună una sau două sortiri, **câștigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.**

Franci, 100,000, 4000, 1000 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roșie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câștigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câștigul principal fl. 25.000; losuri crucea roșie austr. câștigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roșie ung. la 1 Novembre, și a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atențiunea publicului asupra conspectului combinat și edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câștig, oferez deci:

Grupa A.	1 los de Laibach 1 los crucea roșie austriacă 1 los crucea roșie ungurească	de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.
Grupa B.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească	25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri
Grupa C.	1 los sêrbesc 3% 1 los de Laibach 1 los crucea roșie ungurească 1 los crucea roșie austriacă	26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.

Aceste prețuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimițĕtoriul reversul provĕdut cu seria și numĕrul locului, și imbrat legal, și prin aceasta 'și asigură dreptul de concurs la sortitura din 1 și 14 Novembre.

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignațiuni postale, și dacă se pretinde și prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste și calendare de sortire se trimit gratis și francate.

Casa de schimb și împrumut

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.

esistentă dela 1870

Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 1

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localitățile prăvăliei spre a putea fi privite conform dispositiunilor legei.

Toate losuri e austriace și ungaresci le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 111 Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Octombre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Octombre 1885.

Grea, de tot grea este posițiunea noastră, a românilor din regatul ungar.

Cu ghiare de fer ne strânge, fără cruțare elementul dela putere și ne ia încet, dar cu siguranță câte o palmă de pământ de sub picioare.

Cu inima înfrântă de durere stăm și privim la acest sfășietor tablou și ne întrebăm, desperați în viitoriul nostru: până când Doamne anii blăstămului?!

Ear un glas tainic ne rĕspunde: fiți pe pace, fiți pe pace. Este glasul sentimentului nostru tradițional de ordine, de supunere. Și avem noroc noi cu acest sentiment, de care sunt lipsite cele mai multe popoare ale pământului, un noroc foarte mare. Maghiarii în posiția noastră de ḑece-ori s'ar fi rĕsvrătit, de ḑece-ori ar fi făcut această țară teatrul rĕsboiului civil.

Noi nu. Noi suferim în tăcere și așteptăm sĕ se îndrepte vremurile, sĕ treacă urgia ceriului de peste capetele noastre.

Ne întrebăm: oare ajunge atât? destul e a privì fără frică în ochii peirei, care ne pustiesce?!

Cu rĕspunsul, care îl vom da la aceste întrebări, va fi definită totodată și tactica noastră, vor fi marcate punctele principale ale liniei de bătaie, pe care trebuie sĕ întimpinăm vitregitățile timpului.

Este un act de curagiu și multă tărie sufletească a resista celor mai crude sfășieri, și această tărie e cu atât mai laudabilă, cu cât ea se manifestă prin o completă passivitate și blândă umilință a celor asupriți.

Noi în casul de față — aprobăm această tactică națională română și combatem ori ce tendință de reacțiune nesocotită, -- nu dintr'altă causă, dar fiind-că ori ce om cu mintea sănătoasă poate scì, că neamul nostru nici un folos n'ar avea din o astfeliu de tendință nefericită.

Dar cu o reservă!

Când ḑicem că aprobăm tactica noastră tradițională de subordinare legală, tot în acelaș timp cerem ceva dela națiunea română și în special dela inteligința ei, care i conduce destinele.

Și acest ceva, ne luăm voiă a'l numì z e l și t r e z v i e.

Nu fără cuvênt le cerem aceste. Căci ne doare inima, când vedem în multe părți locuite de români o indolență vrednică de deplâns, care ne sleiesce și puținele noastre forțe.

Avem în vedere numai două casuri, cari credem că ne scusă pe deplin, când ne plângem de indolența inteligințiĭ române din unele ținuturi, cari sunt tocmai cele mai espuse loviturilor dușmane.

Astă vară s'a plâns organul Asociațiunei transilvane, că pe lângă toate ostenelile cele multe, comitetul central al acestei asociațiuni, nici acum după esistența sa de un pătrariu de secul n'a putut sĕ'și organiseze cele 22 despărțăminte, din causa indolenței unor ținuturi bătute de toți sfinții.

În ḑilele trecute ne sosesce un apel dela Arad, în care se spune că la 1861 s'a înființat acolo o asociațiune națională de cultură, și că ea stagnează dela 1870 încoace, adecă 15 ani de ḑile.

Aceasta este ce ne pune pe gânduri și ne face sĕ fim foarte îngrijați de cel mai apropiat viitoriu al nostru.

Asta înseamnă a lăsa poporul în voia sorții și a întêmplărilor, care trebuie sĕ aibă de cel mai aproape resultat înstrăinarea lui totală dela aceia, pre cari i-a crescut el din sudoarea feței sale, din sĕrăcia sa, cu atâta trudă și îngrijire.

Ear noi avem cea mai mare lipsă de încrederea nefericitului popor, pre care îl calcă în picioare și îl nendreptățesce începênd dela solgăbirău păn' la cel din urmă împiegat al statului tot străinul. Ne-am perdut încrederea poporului, -- am devenit un cap tal mort, o sarcină periculoasă pentru el, care îl lipsim de spriginul moral, fără de care nu poate sĕ esiste.

Căci poporul puțin poate face pentru sine. Scutul seu de apărare trebuie sĕ fie în inteligință.

Z e l și t r e z v i e, aceste ne lipsesc în multe locuri; de aceste avem lipsă pretutindenea, ca sĕ putem resista.

Și 'n punctul acesta, așa credem noi, că neprețuit serviciu ne fac nouă maghiarii cu ținuta lor, ce o observă față de naționalități și în special față de noi. Căci cu cât ne vor lua ei mai cu rĕul, cu atât trebuie sĕ se nască necesitatea de a ne reculege și de a ne strânge rêndurile noastre, adecă cu alte cuvinte, a face ceea ce fac ei.

In punctul acesta noi am putea învĕța foarte mult dela maghiari. Și suntem de firma convingere, că indolența românilor va fi redusă earăș la nullă tocmai prin acel factor, prin a cărui influință s'a însoțit cu noi, adecă prin: v i t r e g i t ă ț i l e t î m p u l u i.

Semnele încep sĕ se arete.

Dee Dumneḑeu sĕ nu ne înșelăm. *Yff.*

Revista politică.

Dieta croată s'a întrunit earăș. Ședința primă a trecut fără zgomot, dar contele Khuen Héderváry a pregătit un nou conflict, asemenea celui cu actele camerale. Alegerea în cercul electoral prim din Agram, a fost amânată în noaptea premergătoare alegerei prin o ordinațiune urgentă a guvernului, din causa fricei de resultatul ei. Eată ce scrie „N. F. Pr.“ despre casul acesta: „Crede contele Khuen, că va liniști spiritele agitate prin astfel de mici manopere (kleine Kunststückchen) și va ameliora rapoartele dintre Croația și Ungaria? Într'adevĕr ar fi foarte la loc, dacă s'ar adresa dlui Tisza în cameră o întrebare, că cu ce scop s'a trimis contele Khuen la Agram: de a face ordine, sau de a cumula conflicte arbitrare unele peste altele?!“

Ḑiariul engles „Times“ ocupându-se cu întrebarea ce va face România în casul unei crise orientale, scrie următoriul articul, pre care 'l reproducem în traducerea „Națiunei“:

Dacă ar isbucni rĕsboiul, România, care în acest moment efectuiază a nu juca nici un rol, ar câștiga o însemnătate considerabilă, aproape otărîtoare, fapt, care s'a cam perdut din vedere.

România este singură din micile state balcanice, care posedă o armată încercată, compactă, bine echipată, disciplinată, bine comandată. Ea ar putea trimite pe câmpul de bătălie o forță de 120,000 oameni bine disciplinați.

În ce parte se va întoarce ea cu această armată? Fi-va pe partea Rusiei? Ea nu va face aceasta de cât în casul când 'și-ar putea asigura garanții serioase și o compensațiune considerabilă; restituirea Basarabiei nu i-ar mai fi în de ajuns; ea păstrează o amintire amară de aceea ce ea numesce ingratitudinea și trădarea Rusiei — rĕsbunare legitimă în ochii tuturor oamenilor imparțiali.

Și cu toate acestea numai aliată cu România, Rusia poate intervenì la timp în peninsula balcanică. Numai străbătênd România, ea poate lua imediat parte la conflictul, care poate isbucni la sudul Dunărei. Dacă ea n'ar urma această cale, ar trebuì sĕ se ducă la sud pe apă. Și dacă ar face aceasta, la ce punct 'și-ar debarca trupele? De sigur nu la Varna, care e un obstacol periculos pentru ori-ce acțiune repede și viguroasă.

Dar alianța României și a Rusiei ar fi o lovitură fatală pentru Austria. Ea ar fi o amenințare pentru Bucovina și Transilvania(?).

FOIȚA.

FILIMON.

— O schiță de foileton. —

Vorba aceea, sat fără câni, roată fără cui și om fără de năravu nu se găsesce.

Am cunoscut un om, de 'naltă posiție, care nu putea sĕ'ți șadă într'o caretă pe perinile acele moi, sĕ'l fii tăiat chiar font; ear când căpăta o tileagă de scânduri cu o ladă de lemn, mâna pe unde erau bolovanii mai mari, și ḑicea, că drumul acesta pentru el e cea mai bună cură.

Se ḑice că Schiller nu'ți putea face o poesie de dai doamne, dacă nu avea la dispositie niște mere putrede, din cari se inspira. Petőfi productele sale de o valoare neperitoare în beție le-a făcut.

Capriții și ear capriții, sau pe românesce năravuri și ode, sĕ nu mi se ia mie în nume de rĕu, care nici nu me pot asemêna cu ei, — dacă îmi am și eu năravul meu.

Capriții și ear capriții, sau pe românesce năravuri și ode, sĕ nu mi se ia mie în nume de rĕu, care nici nu me pot asemêna cu ei, — dacă îmi am și eu năravul meu.

Am adecă obiceiul, nu sciu bun sau rĕu, destul că 'l-am, de a me întinde după prânḑ pe divan și cetind câte ceva din autorul cutare sau cutare — sĕ fumez o sugară. Și când fac acest lucru, îmi vine foarte bine la socoteală ca sĕ fiu singur — și grozav me supĕră, dacă sunt conturbat.

Acesta e năravul meu.

Și sĕ vedeți lucru ciudat, eu însumi nu me pot minuna îndestul, că cum adecă nu me pot lăsa de el, când abia este o ḑi pe sĕptămână, când pot se me dau negenat în voia acestui învĕț. Căci ori cât me nĕcăjesc, ḑi de ḑi sunt conturbat, ḑi de ḑi iritat păn' la desperare.

— Oaspeții?! me întrebați Dv. —

— Ba nu, nu ei me neliniștesc.

— Zgomotul stradei?! —

— Cu atât mai puțin. Lăcașul meu e ascuns în fundul curții. —

— Ocrăcăitul vecinic al galițelor, — conflictele zgomotoase ale cățelului domestic cu pisica șireată?

— Nici vorbă... Dar ve rog lăsați-me sĕ ajung la cuvênt. O sĕ ve spun tot, deoare-ce sciu că nu veți gâcì.....

Tăcere absolută domnesce jur împrejur. Jaluziile 's închise și 'n umbra recoroasă a odăii nu pătrunde decât numai câte o raḑă subțire și lungă, străcurată prin cutare găurice a lodurilor.

Îmi caut o carte; din întêmplare dau de Alecsandri. Deschid la pasteluri. Cetesc, sloboḑênd nori de fum vinețiu din sugară, cari ridicându-se, se sbat într'o pitorească tulbureală în dungile subțirii a raḑelor de soare.

„Dolce farniente!“

Aș! — Nici vorbă de ticnă.

Când sĕ'mi fie mai haznă de odichnă, când sĕ me bucur mai negenat de farmecele „Concertului din luncă“ a „Rodicei“ și a celorlalte pasteluri minunate, când stau mai adêncit în cugete, — jap, me trezesce o strașnică pocnitură. E portița.

Sciu îndată cine vine și năcăjit trântesc cartea pe masă.

Într'aceea se aud deja niște pași grei, cari fiindcă sunt făcuți de două picioare pe semne foarte comoade, îți fac posibilă deosebirea fiecărui moment al acelei mișcări neconscie a picioarelor, care atât de mult diferă la deosebiții oameni, și care se numesce umblet. Dântâi se aude călcâiul, apoi tălpile, ear călcâiul și ear tălpile, tot așa, par că individul încălțat în strașnicile sale cisme are două pĕrechi de picioare.

Ușa se deschide vehement.

Un flăcău mic de statură dar bine făcut, și judecând după lungimea musteților sale, cam de 20—24 de ani, intră cu pălăria în mână.

Este Filimon, unul dintre culegĕtorii din tipografiă și dintre acei oameni puțini pe lume, la cari uitându-te, cât de năcăjit ai fi, nu se poate sĕ nu rîḑi. Capul plecat îl ține peḑiș între umere și se uită de sub sprincenele încrețite cu ochi mari la mine.

Se uită el, me uit eu. Tace el, tac eu.

Din năcăjit ce sunt, încetul cu încetul îmi trece de nĕcaz și 'mi vine sĕ rîd. Ear Filimon continuă de a sta în posiția susatinsă cu deosebirea numai,

Dacă România, refusând a se alia cu Rusia s'ar alia cu Austria, aceasta ar fi un așa desastru pentru Rusia, încât aceasta nici n'ar putea cuteza să facă ceva față cu o astfel de alianță. Ce ar deveni atunci alianța celor trei imperii?

Dl I. C. Brătianu s'a dus la acea Canosă modernă, ce se numesce Friedrichsruhe, unde dictatorul otărîrilor europene a primit pre umilii trimiși ai celor două imperii.

Dl Brătianu s'a dus și în Austria; nu se spune înse, că ar fi conferit și cu Rusia. Acest fapt nu indică oare că România atârnă către o înțelegere anti-slavă?

Ce va ḑice Europa dacă Austria, grație unei alianțe cu România și ușurinței astfel câștigate de ea de a înainta către Salonic, ar deveni stăpână peste Balcani și și-ar întrebuința influența în profitul seu și al aliaților sei? Ce vor face Francia și Italia? Și chiar marele arbitriu, care, cu toată indiferența sa aparentă, nu ar putea sta nepăsător?

Ce măsuri s'au luat pentru a evita calamitățile ce amenință a desfășura condițiunea precară a Balcanilor? Tratatul din Berlin, astăḑi e învederat, n'a făcut decât să amâne catastrofa. Și cum va fi protegiată Europa în contra urmărilor acestui tratat, care n'a făcut decât să escite poftele micilor state balcanice? Oamenii sei de stat își închipuiesc oare că și-au îndeplinit mandatul, dacă s'au dus să consulte pe oracolul din Friedrichsruhe?

Am fi fericiți să avem un răspuns la aceste întrebări, și principele Bismarck chiar, al cărui spirit trebuie să se fi întors adesea către această teribilă problemă, trebuie să fi dorit adesea să fie consultat mai puțin și secundat mai mult.“

În privința luptelor electorale ce se urmează în Englitera și a discursurilor, ce se rostesc de membrii cei mai însemnați ai ambelor partide, găsim prin ḑiarele vieneze următoarea relațiune din Londra:

Cel din urmă episod bătător la ochi al campaniei electorale din Englitera, este un ciudat discurs rostit lunea trecută la King's Lynn de către lordul Churchill, ministrul Indiilor. În circulara ce dsa a adresat săptămâna trecută alegătorilor din Birmingham, lordul Churchill parafrasase programa politică a șefului și colegului seu lordul Salisbury. Cu alte cuvinte dsa, fără a preconisa câtuș de puțin politica reacționară al cărei monopol îl avea altădată partida sa, se arătase de un liberalism moderat. In discursul seu dela King's Lynn, ministrul Indiilor a vorbit într'un ton cu totul altul. Dsa a lăsat să se vadă radicalismul, ce este în fundul temperamentului seu; a esprimat niște opiniuni, cari sunt aproape acelea ale dlor Charles Dilke și Chamberlain. Se scie că acest din urmă este partisan al învețământului public gratuit. Lordul Churchill voiesce, ca cheltuiala scolară să nu se urce pentru fie-care tată de familie, decât la un „penny“ pe săptămână, ceeace revine mai la gratuitate.

Mai mult încă: acest ministru așa ḑis conservator, s'a mai dechiarat și'n favoarea unei legi, care tinde ca Statul să acoarde tărîmuri și locuințe aproape gratuite lucrătorilor și țăranilor în lipsă.

Se scie că acest descendinte al marlborugilor era un lord „democrat“ din scoala lordului Beaconsfield, adecă un radical prin tendință, deși conservator din nascere. Dar se credea că, spre a face să se creadă în unirea absolută a partidei conservatoare, d-sa nu va da opiniunile sale personale pe față cu atâta sgomot și că va aștepta sfârșirea alegerilor spre a'și arunca masca. Toți s'au înșelat înse. Țara a aflat acum, din propria lui gură, că partida conservatoare este desbinată ca și partida liberală în două fracțiuni: moderată și înaintată.

In acelaș timp, când aceste desbinări se manifestă la conservatori, partida liberală luptă să potolească pre ale sale. S'a văḑut deja, că dl Chamberlain, în urma ședерei sale la dnul Gladstone la Hawarden, a părăsit, în interesul unirei, revindicările sale în favoarea despărțirei imediate a bisericei de stat. De altă parte se fac actualminte încercări serioase pentru a unifica listele candidaturelor liberale, adecă pentru a obține renunțarea candidaților radicali în circumscripțiunile, unde liberalii moderați au deja a lupta contra conservatorilor, și renunțarea moderaților acolo unde radicalii au sorți de a reuși, dacă nu vor avea contra lor decât numai pre conservatori. În resumat, se pare că înțelegerea tinde a se restabili în rîndurile liberalilor tocmai în momentul, când ea tinde a se slăbi în rîndurile protivnicilor lor. Acesta este un fenomen interesant.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voința Națională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

27 Octombre.

Sofia. — Situațiunea nu s'a schimbat la graniță. Prințul a sosit la Filipopol. El a fost primit la întrarea sa în oraș de autorități și de o mulțime numeroasă, care 'l-a însoțit până la conac, strigând: trăiască Prințul! trăiască Unirea!

Sofia. — Guvernul otoman a notificat celui sârbesc, că Turcia considerând Bulgaria teritor turcesc, ori-ce atac al sârbilor contra Bulgariei va fi considerat ca îndreptat în contra chiar a împărăției otomane. Această scire a produs o mare bucurie în Sofia, unde neliniștea era foarte mare în urma înaintărilor trupelor sârbesci spre fruntarii.

Bulgarii regret acum ceea-ce au făcut; mișcarea lor nu le-a adus decât neajunsuri și le-a impus sacrificii, cari nu vor fi răsplătite prin nimic. În loc de unirea deplină a celor două Bulgarii, e foarte probabil, că se va stabili o stare de lucruri analogă cu *statul quo*, pe când nu se scie dacă sârbii nu vor dobândi o compensație din teritoriul bulgar.

Sofia. — Ieri a sosit principele Alecsandru în Sofia, în fruntea unui mare număr de trupe de vre-o 5000; trupele au făcut un marș continu de mai bine de 140 kilometri. Se așteaptă mâne alte regimente. Mahomedanii din Bulgaria au organisat un corp de 3000 călăreți, care va coopera pe lângă armata bulgară în cas de conflict cu Sârbia. S'au întocmit și regimentele de infanterie musulmane.

Prințul Alecsandru dă doveḑi în fie-care ḑi de o activitate în adevăr estraordinară; toată ḑiua e sau călare în inspecții, sau în biroul statului-major.

28 Octombre.

Varna. — E mai mult decât probabil, că conferința se va întruni chiar săptămâna viitoare; credința generală e, că nici Grecia nici Sârbia nu va dobândi cea mai mică sporire de teritoriu. Situația în Grecia este foarte critică; licențiarea armatei, a căreia întreținere costă așa de mult pe stat, ar avea de efect mari turburări. În cas de un conflict cu Grecia, marina otomană ar putea juca un mare rol; Grecia 'și dă toate silințele pentru a 'și apăra țărmurile; dênsa are până acuma patruḑeci de vase torpile. In tot casul, dacă lucrurile vor mai fi trăgănite mult timp, Grecia riscă să 'și vadă financele cu totul sleite.

Viena. — Eată în resumat cuprinsul notei remise guvernului sârbesc de către marile puteri. „Representanții marilor puteri sunt încredințați că, în presența sentimentelor pacifice ale Europei, guvernul sârbesc va căuta să eviteze tot ce ar fi de natură a compromite pacea generală.“ Guvernul sârbesc a răspuns, că va evita tot ce ar fi de natură să compromită pacea și că se bucură că, puterile au înfierat dela început mișcarea revoluționară bulgară. Sârbia înse nu se poate desinteresa de evenimente și de grava violare adusă tratatului din Berlin. Sârbia nu poate urma altă cale decât respectul absolut al dreptului și a tratatelor cu prețul chiar al celor mai mari sacrificii. Sârbia doresce ca statul quo să fie mănținut și în fond și în formă și că echilibrul dintre statele balcanice să nu fie distrus.

Sofia. — Principele va întreprinde o călătorie în Rumelia orientală pentru a ridica moralul populației rumeliote, decăḑut întru câtva dela plecarea armatei bulgare; principele va fi întovărășit de agentul diplomatic englez dl Lascelles. Poarta pare a fi bine dispusă în favoarea Bulgariei. A sosit 2000 de oameni din Rumelia orientală. Trecătoarele dinspre Sârbia sunt păzite de mai bine de 15,000 oameni.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cohalm, în Octombre 1885. Onorată Redacțiune! S'a vorbit în stim. DVoastre ḑiar în repețite rênduri de certele din Cohalm, relativ la folosirea pășunitului atât pe pământul privat cât, și pe pământul comunal.

O parte din locuitori s'a luptat contra unui regulament din 1871, nedrept, și cu nimicirea acestuia a obținut îndrumarea ministerială că: pe pământul privat decide maioritatea posesiunei, pe cel comunal înse administrația comunală în înțelegere cu locuitorii.

Pe pământul privat nu s'a mai făcut nici o regulă, administrația sciind, că maioritatea pământului este în partea contrarilor; pe cel comunal înse, cu toată îndrumarea ministerială, oficiul comunal, spriginit de administrație, pretore și vice-comite a făurit necontenit la concluse. Unul a fost asemenea celui dântâi nimicit de în. ministeriu în anul trecut; dar în anul acesta se făcù altul. În 9 Martie a. c. adunarea generală a comitatului Târnavei mari primesce partea dântâi a conclusului, respingênd pre a doua.

Și anume conclusul ḑicea să se plătească pe vite taxe, pe o vită de tras 1 fl. 50 cr., pe celelalte vite câte 75 cr., ear în cas că se va recurge contra tacselor, comuna să arêndeze o parte din averea comunală.

Pentru-ce înse trebuiau cu ori-ce preț bani? Scim că o administrație comunală numai atunci își

---

că începe să misce regulat pălăria din mână, bătêndu-și cam perples genunchii cu ea. Văḑênd el în urmă că nu e glumă și că eu rîd, — se resoalvă și el a face tot astfel.

Rîde el, rîd eu, — rîdem pe întrecute amêndoi.

— Bună ḑiua să dee Dḑeu Filimoane! — ḑic eu într'un târḑiu, ca să'mi treacă de rîs și să întrerump tăcerea.

El își clatină odată de douĕori capul bosumflat și-'mi ḑice drept răspuns:

— M'a trimis domnu să-'mi dați.....

— Ce ḑici?

— Pe mâne....

— Cum?

— Domnu.....

— Ce?

— Să 'mi dați ..... manuscript ..... pentru foaie..... pe mâne, — ḑice după ce 'și-a adunat încetul cu încetul și cu multă bătaie de cap vorbele necesarie de a'mi comunica acest lucru, care de altmintre mi 'l spune toată ḑiua de vr'o ḑece ori.

— Adecă așa?! Și nu glumesci!?

El se uită urît la mine și 'și schimbă piciorul, pe care sta răzimat.

— Spune-i domnului, că acum încă n'am. Până mâne mai este vreme. N'au trecut încă nici două ceasuri de când a apărut jurnalul, și numĕrul viitoriu apare numai poimâne. M'ai înțeles?!

Filimon își clatină capul, parc'ar ḑice, vĕd că-i așa cum ḑici dta, dar tot nu-i așa.

— Ai înțeles?! — îl mai întreb eu, vĕḑênd că nu merge. Și el tot nu mai voiesce să iese.

— Că a ḑis domnu să 'mi dați..

— Du-te în treabă'ți măi omule; nu me năcăjì. .

— Că.... eu nu me duc până nu'mi dați.

Așa dar toate 's înzadar, că ce 'și pune Filimon de gând, nu i poți scoate nici cu patru boi din cap. Și sciind eu asta, nici nu mai are înțeles să me opun. Trebuie să 'mi las vrênd nevrênd odichna și să i dau material pentru jurnal.

În vreme ce scriu, Filimon duce solia îmbucurătoare la domnu-seu, că i-a rĕușit a me îndupleca de a le da manuscript, și că numai perseveranței sale îi au de a i mulțămì dacă capătă ceva.

Bietul Filimon! In loc de mulțămită toți colegii sei de lucru îl iau în bătaie de joc și nici amenințarea, că le aruncă un pumn de cuadrați de plumb în cap, nu-i poate aduce la reson.

Atunci Filimon înjurând mai mult în tăcere decât tare, iese turbat și izbind ușa după sine.

Intr'o astfel de stare iritată pornesce Filimon earăș la mine.

Dar să nu gândiți că 'l ține mult nĕcazul. Până a venit la mine. Cum a întrat, cum 'și-a uitat de toate.

Intr'aceea gat și eu cu scrisul, după ce m'am zbătut și frământat o grămadă de vreme ca să aflu un suget pentru un articul.

Me întorc pe scaun.

Filimon rentors a doua oara, așteaptă în cea mai adêncă tăcere.

Ear când îi dau manuscriptul, îmi zimbesce în față și 'mi spune cu multă consciință de sine și și mai mult triumf:

— Am sciut eu, că ne dați DVoastră.

Eu trântesc ușa după el și o încui.

Me uit la orologiu. Tot degeaba. Au trecut de trei oare. Acum trebuie să merg la biurou; am gătat-o cu odichna.

* * *

Ḑî de ḑî se repetă comedia aceasta; ḑî de ḑî vine Filimon să'mi strice ticna de după-prânḑ; ḑî de ḑî și vecinic nu mai ajunge materialul pentru jurnal.

Și astfel onorați cetitori, Ve rog să nu ve mirați când cetiți câte o notiță prea fulminantă la adresa „puternicilor ḑilei“, sau vr'o profețire, că aproape este catastrofa „spre care suntem împinși cu pași repeḑi,“ și alte constatări desperate.

Puteți fi asigurați, că ele sunt scrise în timpul de „dolce farninente“ și ilustrate de focul acelui conflict acut dintre mine și culegĕtoriul Filimon, pre care vi 'l-am schițat mai sus.

— — — — — — — — — —

Aḑi ear a venit Filimon după manuscript, anunțându'mi că nu avem „Foiță.“

O ideă!.... Și am scris aceste rênduri.

Acum toate ca toate, dar sunt curios să sciu ce a ḑice Filimon la aceste. *Yff.*

---

poate lua refugiul la tacse şi arêndări, când cheltuielile întrec venitul! Această înse se scie numai după calculul anului precedent şi se prevede în budget, ear budgetul se întăresce de oficiul comitatens şi apoi se împărtăşesce cetăţenilor, ca ei sĕ judece şi sĕ se convingă de necesitatea tacselor sau esarêndărei.

În anul trecut s'a făcut budgetul, care arăta frumosul venit de 18689 fl. 22 cr., ear cheltuielile le urcă la 20.676 fl. 15 cr. Am combătut aceste cheltuieli umflate prin un vot separat bine motivat şi prin care întrecea activele pre pasive cu vr'o 2000 fl., cu toate că numai un singur post se reducea cu totul şi adecă postul de vice-notar plătit cu 365 fl. şi care este superflu.

După lege această părere separată trebuia înaintată cu bugetul la autoritatea competentă şi apoi însciinţaţi oponenţii despre hotărîrea aceleia. Aceasta nu s'a făcut până aḑi, când ar trebuì sĕ fie gata şi bugetul pe anul viitor; nu scim încă dacă cel pentru anul acesta este acceptat sau modificat.

Acestea pentru orientare la cele ce vor urma. Me întorc acum la păşunit Hotărîrea congregaţiunei, precum şi apucătura din partea a doua a conclusului au fost recurate la minister din partea unui membru al congregaţiei. Nici o hotărîre n'a urmat din Martie până acum, cu toate că conclusul era legat de anul 1885. S'a lucrat la Pesta din partea partisanilor oficiului comunal prin prietini, ca causa sĕ nu se resoalve.

Mare ne-a fost mirarea înse, când ḑilele acestea primariul comunei spune, că causa a venit dela ministeriu neresolvată şi rescriptul ministerial ar conţine întrebarea, că membrul recurent al congregaţiunei este el interesat în causă?

Ḑeu dle Redactor, dacă aceasta este aşa, atunci nu-mi pot închipuì ce are de gând Înaltul Ministeriu?! Întrebarea aceasta nu este numai naivă în gradul superlativ, dar este aşa ḑicênd *absurdă*. Fie-care membru al congregaţiunei trebuie sĕ fie interesat de ori ce causă referitoare la comitatul, sau la o comună a comitatului seu. Congregaţiunea este, sau mai bine ḑis ar trebuì sĕ fie mama comitatului, ea după lege este responsabilă de bună starea lui.

A voit oare ministrul sĕ scie, că este acel membru interesat personal? I-o spunem noi *că nu* şi cu atât mai mult trebuie sĕ pună pond pe votul lui separat, căci a fost condus numai de datoria sa faţă de postul ce-l ocupă ca membru. Ce a făcut oare pre ministru sĕ pună aceea întrebare? Ca sĕ o fi făcut fără nici o influinţă streină nu o pot crede şi deci ea va rĕmânea o enigmă nedeslegată până ce se va da o hotărîre. Nu suntem atât de curioşi de rĕspunsul vice-comitelui, funcţionar ales, ci de resoluţia în. ministeriu, pre care ve o voi comunica la timpul seu.

Va sĕ ḑică causa este încă pendentă şi după lege conclusele de această natură *nu se pot executa până la hotărîrea definitivă* (§ 106, art. XVIII din 1871.)

Cu toate acestea oficiul comunal, sprijinit de sus, a esecutat partea a doua a conclusului. S'a făcut arătare pretorelui local F. Balthes, care a respins-o. S'a recurat respingerea la vice-comite şi acesta a întărit decisia pretorelui. O neînteresare atât de mare pentru binele comun, e ne mai pomenită. Cum va rĕmânea apoi cu această călcare de lege, dacă În. ministeriu va nimicí conclusul întreg?! Responsabilitatea fi-va ea numai a oficiului comunal? Dar în primăvară se restaurează aceste oficii; membrii actuali pot rĕmânea pre din afară şi cum se vor despăgubì păgubaşii? şi cum se vor pedepsì vinovaţii?

Actualul consiliu comunal sprijinit de câţi-va din oamenii poporului, 'şi-a propus a face pe de o parte mereu la concluse, căci dela un timp contrarii lor sau se vor sătura de recurse, sau vor perde vr'un termin şi astfel terenul.

Sus numiţii vĕḑênd, că noi nu ne săturăm de recurse, nu perdem terminele, începură, prin puţinii lor aderenţi a împĕrechea poporul, au făcut atâtea intrige până ce bietul popor s'a desgustat şi nu mai scie pre cine sĕ creadă şi cine 'i voiesce binele.

Astfel stă cu conclusul din Martie a. c. Cu toate acestea ḑilele trecute ne pomenirăm cu un alt conclus al representanţei comunale, în care se ḑice, că pe anul viitoriu sĕ se ridice tacse după conclusul sus amintit, partea pin pământul comunal arêndată în anul acesta fără nici un drept se va arênda pe trei ani, ear dacă va recura cine-va în contra tacselor, se va mai esarênda o altă parte din pământul comunal.

Va se ḑică conclusul recurat, şi care nu s'a putut esecuta conform §. 106 art. 18 din 1871, representanţa comunală îl ridică în a doua ediţie fără nici un scrupul, fără nici o frică de lege! Ba, ce e mai mult ameninţă pre locuitori, că dacă vor îndrăsnì a protesta contra tacselor, le va sustrage un alt teritoriu dela păşune, arêndându'l! O administraţie vitrigă ca cea actuală, n'a mai avut Cohalmul nici odată; apropiindu-se restauraţiunea pare că-şi face de cap, voiesce a schimba cu totul starea sub care a înflorit această comună, aducênd-o la sapă de lemn.

Averea comunală arêndată, pădurile comunale seculare, unde se îngrăşau câte o mie de rîmători, — tăiate; păşunea sustrasă vitelor locuitorilor, cassa comunală sleită, astfel va primì noua representanţă administraţia.

Dar nu este destul cu aceasta, 26 de proprietari mai toţi representanţi comunali cerură în anul trecut comasarea.

Deşì quotul posesiei lor era foarte neînsemnat (vr'o 200 jugere din 4500 jug. avere privată) adaugêndu-se averea comunei vr'o 3500 jug., comasarea, cu toate protestele tuturor celorlalţi proprietari, s'a admis. Hotarele comunei noastre fiind atât prin poziţia, cât şi prin cualitatea lor atât de varii, încât ori ce om de omenie trebuie sĕ ḑică, că o comasare care sĕ corespundă, sĕ împace pre toţi locuitorii este imposibilă, şi făcêndu-se, se dă lovitura de graţie acestui orăşel, care începuse *a fi!* *Silvius.*

Apel
cătră publicul român.

Convinsă despre însemnătatea influinţei, ce femeia are asupra crescerii morale, intelectuale şi fisice a individului şi prin urmare asupra progresului în cultură a poporĕlor, *asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român*, a creḑut a lucra cu efect mai vedit pentru realisarea scopurilor ce urmăresce, dacă prelângă lucrarea sa de până acum, îndreptată mai ales asupra cultivărei secsului bărbătesc, va contribuì şi pentru înaintarea în cultură a femeei române.

Conduse de aceste vederi, adunările generale ale asociaţiunei transilvane ţinute la Braşov, Orĕştie, Gherla au decis înfiinţarea unei scoale superioare de fete cu internat, sub auspiciile acestei asociaţiuni, cu scop ca fetele române sĕ primească nu numai o crescere morală, intelectuală şi fisică mai îngrijită, care şi pre dênsele sĕ le ridice la nivelul, la care se află adevĕrata femeiă în ţĕrile cele mai înaintate ale Europei, ci totodată sĕ le facă sĕ se simtă şi sĕ lucre întru toate ca adevĕrate fice ale poporului, din al cărui sin au eşit, ear părinţilor sĕ li se înlesnească lucrarea pentru educaţiunea ficelor lor.

După planul de organisare adoptat, avênd a se face, pe lângă internat pentru predarea învĕţământului obicinuit în 8 clase, provisiune şi pentru instrucţiunea în lucrările, ce privesc mai aproape chemarea femeei ca conducĕtoare a economiei casnice, în 2 cursuri anuale complementare, şi pentru internat, — suma de 40,000 fl. v. a., pusă de adunările generale la dispoziţia comitetului pentru acest scop, s'a dovedit şi s'a recunoscut şi de adunările generale, că nu este de ajuns nici chiar pentru ridicarea edificiului scolariu, care reclamă suma de 60,000 fl. v. a. Din acest motiv comitetul a fost îndrumat a cerca acoperirea lipsei prin colecte.

Considerând înse că afară de zidire, care acum este aproape terminată, mai trebuiesc în internat şi în scoală mobiliariul necesar şi mijloace de învĕţământ, acomodate cerinţelor pedagogiei, că sunt a se restituì fondului general al asociaţiunei anticipaţiunile făcute, ca aşa ea sĕ fie pusă în poziţiune a întimpina, conform cu statutele, şi alte trebuinţe culturale ale poporului român, că este necesar a îngriji de timpuriu de crearea resurselor necesare, cari asigurând funcţionarea regulată şi menţinerea la înălţimea sciinţei pedagogice a internatului şi a scoalei, sĕ facă cu putinţă reducerea cât mai însemnată a tacselor pentru internat şi a didactrelor, crearea de locuri libere, pentru fete mai sermane şi lărgirea institutului în direcţiile, ce necesitatea va indica în viitoriu, — suma de care face trebuinţă e cu mult mai considerabilă decât suma pusă la dispoziţiune de adunările generale.

Comitetul asociaţiunei deci, voind a deschide scoala superioară de fete cu începerea anului scol. 1886/7 şi conformându-se conclusului adunărilor generale amintite, deşì cunoasce pe deplin multele sarcini, ce se impun poporului român, chiar şi numai prin colectele de tot feliul, totuş îşi ia voie a apela la sprijinul material şi moral al tuturor românilor, pentru a putea duce la un bun sfârşit lucrul început. Făcênd aceasta, convinşi suntem, că nu este suflare românească, care, fiind vorba de înaintarea în cultură a poporului român prin cultivarea *femeei* române, sĕ nu grăbească a contribuì denariul seu pentru sprijinirea asociaţiunei transilvane în susţinerea unei instituţiuni, care întregului popor va servì de titlu pentru o legitimă mândrie.

Binevoitorii sprijinitori ai scoalei superioare de fete, înfiinţată de asociaţiunea transilvană, vor trimite ofertele lor la comitetul acesteia în Sibiiu deadreptul, sau prin direcţiunile despărţĕmintelor asociaţiunei, sau prin bărbaţii de încredere, pre cari comitetul îi va designa.

Sumele întrate se vor cuita pe cale ḑiuaristică, ear numele dăruitorilor se vor păstra pentru eterna aducere aminte în analele scoalei nou înfiinţate.

Fie ca acest apel sĕ afle deschise inimile tuturor românilor, cari doresc înaintarea şi mărirea neamului lor!

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 18/30 Octombre 1885.

Iacob Bologa, v.-preş. — *Dr. D. P. Barcianu*, secretariu al II lea.

Rectificare.

În nrul 109 al „Telegr. Rom.“ pe coloana primă a paginei întâie în loc de: „Luni în 27 Octombre (8 Noembre)“ e de a se cetì: **„Luni în 28 Octombre (9 Novembre),“** ear în loc de: „Duminecă în 26 Octombre (7 Novembre)“: **„Duminecă în 27 Octombre (8 Novembre).“**

Varietăţi.

* (Denumire). Dl Ioan Predovici, jurist absolut şi practicant la oficiul comitatens din loc, a fost denumit de Înaltul ministeriu de justiţie tot în aceeaş calitate la nou înfiinţata judecătorie cercuală din Ocna Sibiiului.

* (Cas de moarte). Direcţiunea societăţii „Furnica“, cassă de economii pe acţiuni în Făgăraş, cu cel mai profund regret aduce la cunoscinţa tuturor cunoscuţilor, că mult meritatul şi neuitatul ei membru şi vice-preşedinte domnul **Ioan Roman,** advocat, după un morb greu de 6 sĕptămâni, a reposat aḑi la 3½ oare dimineaţa în etate de ani 53, după o activitate neobosită pe toate terenele vieţei publice.

Osămintele defunctului se vor înmormênta, dela locuinţa sa, din piaţă, Vineri la 18/30 Octombre 3 oare d. m. în cimiteriul gr. cat. român din loc. Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria neuitată!

* (Scoala de stat pentru fetiţe.) În opidul românesc Borgo-Prund, comitatul Bistriţa-Năsĕud, câti-va particulari au susţinut de mai mulţi ani o scoală privată de fetiţe. Unii din aceşti particulari în vara anului 1885 s'au rugat prin inspectorul regesc de scoale din Bistriţa, de Înaltul ministeriu de culte şi instrucţiune publică din Buda-Pesta, ca sĕ le prefacă scoala lor privată în scoală de stat. Rugarea lor a fost cu plăcere primită, căci abia acei particulari 'şi-au înaintat acea rugare pe la începutul lunei Septembre a. c., şi resultatul ei a şi ajuns acolo pre la mijlocul lui Octombre. Astăḑi scoala privată de fetiţe din Borgo-Prund e dechiarată de scoală de stat cu o învĕţătoreasă salarisată din vistieria statului cu un salar fics de 540 fl. v. a. pre an şi unele accidenţe.

* (Têrg de ţară) s'a început în Borgo-Prund în 12 Octombre a. c. Vite cornute s'au adunat la acest têrg foarte multe, cu toate acestea preţul lor e de tot bagatel. Economii sunt foarte îngrijiţi pentru preţul de tot scăḑut al vitelor. Oile sunt mai de pomană.

* (Mulţămită publică.) Subsemnatul comitet îşi esprimă în numele bisericei gr. or. române din oraşal Deeş mulţămita sa cea mai călduroasă tuturor acelora, cari din incidentul balului, ţinut în 8 Februariu a. c. st. nou, au binevoit a contribuì la înmulţirea fondului ei, menit spre zidirea edificiului bisericesc.

Lista marinimoşilor contribuenţi este următoarea:

1. Din loc: DD. Paul Szarvadi, v.-comite. — Gregoriu Voith, proprietariu, — Ioan Velle, protopresbiter, — Dr. Teodor Mihali, advocat, — Alecsandru Rákóczi, amploiat, — Ioan Bota, epitrop gr. or. câte 1 fl. Dd. Petru Anca, pres. la sedria orfanală, — Iacob Voith sen., proprietariu, — N. N. — Ludovic Ilosvay, amploiat, — Ioan K., — Béla Demeter, Carol Göczi, fraţii Bocsánczy, Francisc Nik, Ludovic Vincze, Rippel, Francisc Ehrnkauff, Paul Munzat, N. N., Ludovic Kustár, N. N., Ioan Gáll, N. N., Iuliu Tamássi, Gavriil Roman, Francisc Márkis, George Pintea, George Anca sen., Alesandru Brémer şi Ioan Pop, învĕţătoriu, câte 50 de cr,; — Vasile Racolţa, cantor, 40 cr.; — Alecsiu Bogdan, N. N., câte 30 de cr,; — N. N., N. N., Vasilie Balmoş, Stefan Bene, Moise Urian câte 20 cr., — Herş Hochteil, N. N. câte 10 cr.

2. Din depărtare: Ilustritatea Sa Preasânţitul Domn Ioan Popasu, episcop, 4 fl.; — Magnificenţiile Sale Domnii: Antoniu de Mocsonyi, proprietariu mare în Verpelét şi Dr. Alecsandru de Mocso-

nyi, proprietariu mare în Capolnaș câte 5 fl.; Magnificenția Sa Domnul Dr. Eugeniu de Mocsonyi, proprietariu mare în Capolnaș 2 fl.; Dl Gavril Cupșa, proprietariu în Măgoaja 50 cr.

Totodată se notifică cu bucurie, că venitul curat se urcă la suma de 82 fl. v. a.

Comitetul parochial al comunei bisericesci gr. or. române din Deeș.

Deeș, 30 Septembre, 1885.

Teodor Herman, președinte. — *Ioan Pop* m. p., notariu.

* (Atentat contra ministrului Estrup) Din Kopenhaga se anunță dela 10 Oct.: Tinerul atentator este un tipograf, Iulius Rasmussen, născut în Kopenhaga. El lucra la Iacob Cohen și colegii sei spun că era un lucrător foarte harnic. Motivul seu a fost un patriotism fanatic și convingerea, că singurul mijloc de a scăpa țara din situația politică desperată, este înlăturarea lui Estrup dela guvern.

După ameadi la 2 oare și jumătate s'a dus la portariul ministrului președinte Estrup și a întrebat: „Acasă e d. Estrup?“ — „Va fi poate la 5 oare.“ Pe la acest timp Estrup veni într'adevăr. Era serios și pe gânduri. Când voi să sune la poartă se apropiă de el un tînăr bine îmbrăcat și întrebă: „Dta ești d. Estrup?“ Ministrul întoarse capul și răspunse: „Da, eu sunt.“ Tînărul se dete un pas îndărăt, scoase un revolver mic și trase asupra lui Estrup. Ministrul se dete iute la o parte și dise: „Cum, tragi asupra mea?“ Glonțul lovise, dar s'a oprit într'un nasture. Ministrul simți numai o apăsare ușoară la piept când îl lovi glonțul și rămase de tot liniștit. In acel moment erau puțini trecători pe stradă. După împușcătură un marinar, Larsen, se aruncă asupra atentatorului. Dar înanite de a fi oprit, Rasmussen mai dete un foc. De astă dată glonțul trecu pe sub brațul ministrului. Atunci Larsen smulse revolverul din mâna atentatorului, care era să tragă din nou. În acel moment veni și comersantul Topen Worm și puse mâna pe atentator. Acesta nu se apără și dise: „Nu trebuie să me țineți; eu nu fug și răspund pentru fapta mea.“ Larsen strigă: „Ai nebunit! pentru-ce asta?“ Rasmusen răspunse: „Nu sunt nebun: am principiele mele după care urmez. Sciu bine ce fac și că acum sunt pierdut. Lăsați-me, căci țiindu-me se face un scandal mai mare; eu nu fug.“

(Din Vorarlberg.) Lustenau. Stimate Domnule! Adeveresc prin aceasta, că am suferit ani îndelungați de zgârciuri în stomach și de înfundături, și că dintre toate mijloacele, pre cari le-am întrebuințat, minunatele pilule de Svițera a lui R. Brandt mi-au priit mai bine, astfel, încât sunt în stare a le recomanda tuturor, cari sufer de asemenea morburi. Cu stimă Iosef Fitz, croitoriu.

Trebuie bine cercetate scătulile cu pilule de Svițera ale lui R. Brandt (cari costă 70 de cr. în apotecă) ca să fie provădute cu o cruce albă pe câmp roșu și cu iscălitura lui R. Brandt. Toate, cari sunt altfel pachetate, trebuiesc refusate.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.70
Renta ung. de hârtie	90.80	90 75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți unguești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9 95	9 96
100 marce nemțești	61.50	61 45
London pe (poliță de trei luni)	125.15	125.20

Nr. 2652 Plen. [1181] 3—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferì pe anul 1886 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **patrudeci și patru stipendii și ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea de a se aplica ca noviți la meserie și industrie, apoi pentru învățăcei aplicați deja la meserie și industrie, și în fine pentru învățăcei, cari au devenit sodali (calfe) în decursul anului 1885.

b) **douĕ-spre-dece ajutoare** și anume: **cinci** câte de 100 fl., **cinci** câte de 150 fl. și **douĕ** câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestri;

c) **un stipendiu** de 50 florini anuali pentru un tinĕr, care intenționează a devenì architect practic;

d) **un stipendiu** de 300 fi. anual pentru un tinĕr, care cercetează o scoală edilă superioară în patrie, sau în străinătate.

Toți, cari voiesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare, trebuie să dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului, dacă trăiesc părinții, câți copii minoreni sunt, și câți din acestia umblă la scoală?

În special **tinerii,** cari au **intențiunea** a se aplica ca noviți la meserii și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus, trebuie să mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Să nu fie mai tineri de cât de 12 ani;

2. Să fie cercetat cu succes bun scoala elementară, ceea ce este a se dovedì prin atestate scolastice;

3. Să fie încheiat contract cu maestrul conform §-lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedì prin așternerea contractului original, sau în copie legalisată.

Învățăceii aplicați deja la meserie sau industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie să mai întruniască următoarele condițiuni:

1. Să fie angajați la vre-un maestru cu contract, care să se alăture la cerere.

2. Să aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învățătură.

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu de 30 fi., afară de recerințele generale, trebuie să întruniască următoarele condițiuni:

1. Să fie terminat periodul de învățătură în decursul anului 1885, ceea ce se va dovedì prin atestatul autorității industriale conform §. 67 din art. lege XVII: 1884.

2. Să arete un sporiu și o purtare bună prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Să arete câte limbi sciu vorbì și scrie (adeverit prin maestrul) și dacă aparțin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeverit prin presidentul reuniunei).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Să fie provăduți cu certificatul de maestrii.

2. Să fie lucrat cel puțin 6 ani ca sodali, ceea ce se va dovedì prin atestatele măestrilor.

În cerere să se arete anume: unde voiesce a se aședa ca maestru și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor, asemenea să producă și alte documente recomandătoare, pre cum d.e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificat dela presidentul reuniunei).

Tinerii, cari concurg la stipendiul de 50 fl., pentru a devenì architecți practici, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice);

2. Că sunt primiți ca învățăcei la un architect practic (contractul cu architectul).

Tinerii cari concură la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o scoală edilă superioară, au să întruniască afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni:

1. Că au absolvat cu succes bun cel puțin 4 clase din scoalele reale sau gimnasiale (atestate scolastice).

2. Că au făcut pracsa recerută la un architect practic (adeverința dela architect).

3. În cerere să se arete anume scoala, care se intenționează a se cerceta.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile să fie scrise si subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesan gr. or. din Sibiiu, și să între aici cel mult până la **1 Decembre a. c. st. vechiu.** Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu 7 Octombre 1885.

Miron Romanul m. p., archiepiscop.

De 50 de ani

esistă firma cu cel mai bun renume de stofe En gros

„Zum guten Hirten“

(la păstoriul cel bun)

mai nainte Vincenz Strohschneider,

VIENA,

I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu

de stofe adevărate de lână de Brünn

în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,

cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pentru o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**

Calitatea I., „ „ „ . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 2

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

8—13 sortiri pe an.

Losuri de cele mai bune și mai eftine!

În fie-care lună una sau douĕ sortiri, **câștigurile principale fl. 50.000, 25.000, 15,000, 10,000 5000, 1000 etc.**

Franci, 100,000, 4000, 1000 în aur etc.

Sortiturile cele mai de aproape: Losuri crucea roșie ung. 1 Novembre, fl. 25,000, 15,000, 10,000, 3% losuri reg. sêrbesci 100 franci losul 14 Novembre. 5 sortituri pe an, câștigul principal totdeauna fr. 100,000, losuri de Laibach 1 Ianuariu 1886, câștigul principal fl. 25.000; losuri crucea roșie austr. câștigul principal fl. 50,000.

Din incidentul sortirei lusurilor de crucea roșie ung. la 1 Novembre, și a losurilor reg sêrbesci de 3% dela 4 Novembre atrag atențiunea publicului asupra conspectului combinat și edat **numai** de mine, care prelângă solvirea unor mici rate lunare promit cel mai mare câștig, oferez deci:

Grupa A. { 1 los de Laibach, 1 los crucea roșie austriacă, 1 los crucea roșie ungurească } **de solvit sunt 28 rate lunare cu 2 floreni; pe an 8 sortituri.**

Grupa B. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roșie ungurească } **25 rate lunare à fl. 3; pe an 10 sortituri**

Grupa C. { 1 los sêrbesc 3%, 1 los de Laibach, 1 los crucea roșie ungurească, 1 los crucea roșie austriacă } **26 rate lunare à fl. 4; pe an 13 sortituri.**

Aceste prețuri au valoare numai încât nu se urcă cursul.

La trimiterea ratei prime primesce trimițătoriul reversul provădut cu seria și numĕrul locului, și imbrat legal, și prin aceasta 'și asigură dreptul de concurs la sortitura din **1 și 14 Novembre.**

Comandele se pot face în mod mai profitabil prin asignațiuni postale, și dacă se pretinde și prelângă rambursa ratei prime, fiind suficientă însemnarea grupei; esecutarea promptă.

Prospecte, liste și calendare de sortire se trimit gratis și francate.

Casa de schimb și împrumut

A. Gutfeld, mai nainte Leutholtz et. Comp.

esistentă dela 1870

Viena I. Wipplingerstrasse 27. [1182] 3

Losurile destinate pentru reverse, sunt espuse la localitățile prăvăliei spre a putea fi privite conform dispositiunilor legei.

Toate losurile austriace și ungaresci le vînd pre lângă rate lunare eftine cu drept de concurs la solvirea ratei prime

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 112 Sibiiu, Marți 22 Octombre (3 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Octombre 1885.

Suntem lăsați noi de noi, și în toate intreprinderile noastre avisați numai la puterile noastre.

Ne este maștera soartea, amară viața, zadarnică încordarea intensivă, care de multe ori în floarea vieței lor ne răpesce puterile cele mai probate.

Suntem puși la grea cercare pe toate terenele, și în viitoriu puține raze luminoase ne prevestesc o schimbare a situațiunei, dela care să putem aștepta ameliorarea soartei noastre.

Pe umerii noștri cade deci toată greutatea vieței noastre, și în loc de ajutoriu, puterea publică din stat ne pune pedeci unde numai poate stoarce vre un titlu pentru justificarea acestei împedecări.

Suntem avisați numai la puterile noastre, și suntem siliți să ținem socoteală de secolul în care trăim, și de procurarea mijloacelor, dela cari e condiționată esistența generațiunei tinere.

O singură instituțiune avem, care ne chiamă la o muncă grea și anevoioasă, este Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român.

Mamă bună și înțeleaptă este această instituțiune națională. Cu mândrie 'și întinde ea brațele, cu iubire ne strînge la peptul seu de maică, arătându-ne cărările bătute, pe cari înaintând nu vom rătăci, nu vom cădea în cursă.

În scurta ei viață de ani 25, Asociațiunea transilvană s'a îngrigit de crescerea secsului bărbătesc, a crescut bărbați, cari astădi numai cu simpatiile lor pot răsplăti jertfele aduse cu crescerea lor, silindu-i adecă sistemul politic dela noi să treacă munții, puindu-și la dispositia statului vecin serviciele lor, pentru cari i-a crescut asociațiunea noastră.

Încetul cu încetul trece timpul și cu cât trece el, vărsând tot mai mari și mai dese picături în voluminosul nostru păhar de suferințe, cu atâta se simte trebuința de a se considera și crescerea secsului femeesc.

Începutul 'l-a făcut reuniunea femeilor române din Sibiiu, și trebuie să recunoascem, că al ei este meritul de a se fi luptat cu greutățile începutului pe acest teren. Zelul, cu care a lucrat reuniunea femeilor în această direcțiune a rivalisat cu recerințele reclamate de soartea fiitoarelor mame române, și a fost lucru de tot natural, ca asociațiunea transilvană să iae în mânile sale lucrul început de niște femei însuflețite, cari ca mame și române mai tare au simțit trebuința de a se cugeta și la crescerea secsului femeesc.

O insuflețire generală a stăbătut inimile românilor din Transilvania și Ungaria la audul scirei de mult așteptate, că asociațiunea transilvană a luat în mânile sale crescerea femeei române, și în perfecta armonie a sufletelor însuflețite opunerea unui membru din comitetul central la adunarea generală din Brașov, a fost nota disonantă, care însе nu mult a conturbat perfecta armonie.

Publicul român scie ce s'a făcut de atunci. Un edificiu pompos împodobesce spațioasa curte a casei asociațiunei din Sibiiu strada Morei, și acesta este scoala română de fete cu internat.

Edificiul este aproape gata și deja s'a spesat suma votată de adunările generale. Cu terminarea edificiului însе nu s'a terminat totul. Urmează mobilarea internă a institutului, provederea cu toate recuisitele de scoală, pre cari le pretinde un internat organisat după cerințele pedagogiei, și aceasta se poate face numai cu jertfe, jertfă dela fie-care român cu inimă, jertfă, care ca tămâia pe altariul educațiunei și a instrucțiunei femeei române, e preste putință să nu înalțe inimile spre frumoasa țintă, care este idealul aspirațiunilor noastre naționale.

Ca să se poată deschide la toamna viitoare institutul, se recer încă multe spese, și aceasta fără jertfă nu se poate face. S'a făcut deci ceea ce trebuia negreșit să se facă, s'a făcut apel la inima și punga românului îngrijat de viitoriul națiunei sale.

În numĕrul trecut am publicat, unde ne-a iertat spațiul, am publicat acest călduros apel al comitetului central de aici, și astădi ne simțim chemați și îndemnați a-l apreția la locul acesta.

Suntem însărcinați aproape preste puterile noastre.

Contribuim cu sânge, ca pentru această vîrtute ereditată dela strămunii nostri, pentru vitejia cu care întimpinăm moartea pe timpul de luptă să fim insultați ca răsplată de care ne fac părtași ocârmuitorii nostri.

Contribuim cu avere la vistieria statului fără a ne bucura de vre o mică îndulcire și noi.

Mai mult, cu banii nostri se lucră pentru desnaționalisarea noastră.

Prin comitate nu ajung miseriile, de care suntem copleșiți noi românii, ni se pune dare nouă pe seama reuniunilor de maghiarisare.

Toate aceste le facem, sciind că noi nu vom trage folos de ele.

În asemenea împregiurări ne vine tocmai la timp potrivit apelul comitetului central din Sibiiu. Suntem chemați a contribuì din al nostru pentru noi.

Va fi oare român, a cărui inimă să nu tresară, ia consciința, că poate da și pentru neamul seu ceva?

Începutul onorific 'l-a făcut reuniunea femeilor române din Sibiiu, care în adunarea generală de ieri a votat 1000 de fl. spre acest scop!

Tot ea în frunte!!

Începutul s'a făcut, Dțeu să ne ajute.

Revista politică.

Guvernul României a espulsat de nou 11 indivți neîmpămînteniți, cari toți sunt jidani, din causa agitațiunei, ce ar fi întreprins acestia în contra statului român.

Cei espulsați sunt tot oameni inteligenți, scriitori, jurnaliști, între cari unii chiar bine meritați pe terenul literaturei române, cum e eruditul Dr. M. Gaster.

Jurnalele guvernamentale aproabă această măsură a guvernului, pre care o dechiară de reclamată de împrejurările politice. Din contra opositiunea combate guvernul pentru acest pas, pre care 'l numesce arbitrar.

„Rĕsboiul“ se dechiară astfel asupra lucrului:

„Ar fi fost de dorit, ca organele guvernamentale să ne arete ce anume fapte ale acestor nenorociți au îndemnat pre puternicii țilei să recurgă la o măsură așa de estremă, pentru a proba că într'adevĕr erau periclitate interesele, adecă liniștea și siguranța statului, ear nici de-cum liniștea guvernanților.

Legea respectivă nu obligă în adevĕr pre guvern să arete motivele espulsiunii, însе aceasta nu'l scutesce de rĕspundere, când el ar abuza de puterea ce-i dă numita lege, căci în asemenea cas legea în loc de-a servì adevĕratului ei scop, devine o armă teribilă în mâna acelora, cari dispun de ea contra ori-cărui strĕin fără osebire de condițiune, sau de positie socială, producênd niște consecințe grave în detrimentul intereselor generale.“

Situațiunea pare foarte încordată în parlamentul austriac, din causa vrajbei ce esistă între germani și maioritate, care se compune din representanții deosebitelor naționalități și din clericali. S'a observat mai ales în discursul unui deputat german din opositiune o amenințare la adresa clerului catolic din Boemia, care favorisează după cum se scie, aspirațiunile cechilor, în scopul d'a salva religiunea catolică isolând-o de mișcarea germană; cardinalul de Schwarzenberg, archiepiscopul Pragei, de și el însuș german, nu mai trimite decât preoți cechi

FOIȚA.

Minte, minte, națiă românească.

Cichindeal.

Disertație poporală.*)

Îmi spunea tata, că pe vremurile lui, adecă de pe când era și el băiat ca toți copii, când oamenii nu sciau atâta lume de carte ca adi, — satul nostru era sĕrac lipit pământului. Era sĕrac popa, notarețul, oamenii, — în sfîrșit sĕrac satul întreg, de nici nu se putea mai rĕu.

În dumineci și în țile de sĕrbătoare mai cu samă, când îi ceteam — după ce am învĕțat și eu carte și sciam bucoavna din doască în doască — țic când îi citeam din căzanie câte o cuvêntere frumoasă, sau din sfânta scriptură despre fericitul Iov și bĕtrânul Zacharie, — lui îi plăcea tare de mine. Și de drag ce-i eram, nu odată 'l vĕțusem ștergênd pe furiș câte o lacrimă de pe 'ncreșiturile fetei sale. Vedeți Dv. că era și el om și nu se putea sĕ nu-i pară din inimă bine, vĕțêndume hălăduind pe calea cea dreaptă și grea a învĕțăturilor.

Ear după ce gătam eu cu câte o glavă din sfintele cărți, — îmi lua cu dragoste ear cartea din mână, o închidea cu copciile ei de plech, o așeța la loc, — apoi me lua de mână și me ducea până în fundul grădinii.

În fundul grădinii era un nuc mare, care ținea umbră cât un nor în vreme de vifor. Ear sub nuc era o laiță de lemn, sciți Dv. cum sunt pe la noi la sate. Aici me ducea el. Apoi se așeța pe laiță și eu lângă el. Ear mie atunci tare multă bucurie 'mi făcea, deoarece sciam,că are sĕ'mi povestească niște lucruri frumoase din vremurile sale, din cari eu foarte mult am învĕțat.

Una dintre acestea voi sĕ Ve spun DV. oameni buni, ca sĕ vedeți DV., că ce p o a t e face omul harnic și cu frica lui Dumnețeu și că ce t r e b u i e sĕ facă, ca sĕ-i stee bunul Dumnețeu în ajutor la lucru, — și ca sĕ vedeți DV., că averea și bogăția, fie cât năsipul mării și paserile ceriului, o zală nu plătesce, dacă omu-i prost și zăcaș de inimă. Vorba aceea: „brânză bună în burduf de câne.“

— Audi tu fecioru tatii — îmi țicea tata după ce m'așețam lângă el pe laiță — vedi tu turnul bisericii noastre cum sclipesce ca abanosul la soare, vedi casele oamenilor, că mai toate 's acoperite cu țigle și zidite din peatră și cărămidă, vedi tu scoalele noastre, unde ai învĕțat tuântăiașdată carte, toate aceste pe vremea mea nu erau. Popa era sĕrac, de nici slugă nu'și putea băga, în clacă n'avea cum sĕ'i adune pe oameni, ca sĕ-i facă câte o ți de lucru, deoarece n'avea cu ce-i hrăni, și de voia sĕ'și are locșorul moștenit dela tătâne-seu, umbla cât îi satul, păn' căpăta un bou, pre care 'l mâna preuteasa, ear el trebuia sĕ țină de coarnele plugului. Biserica era o casă de lemn cu o clopotniță de șise, ear clopotul era mai mic ca cel dela scoalele noastre. Apoi de scoală nu s'a mai pomenit în satul nostru.

— Și cum era satul nostru, așa erau mai toate de pin părțile noastre. Sîngur un om vedi dragul tatii era, căruia îi eși vestea de bogătan mare și acela era Dumitru Sfetii a lui Cergău. Sîngur el avea casă de peatră în sat, vr'o 20 de jugere pământ bun, o pereche de boi și un cal și vr'o 100—2 de zloți rĕi dați pela oameni împrumut, — ear acestia erau bani mulți, foarte mulți în vremurile de atunci. Și omul ăsta pe cât era el de gazdă, pe atât era de scump. Și de zgârcit ce era, eși vorba între oameni, de nu-i mai țicea nici un om pe numele lui cel adevĕrat, ci i țiceau cu toții: „F r e a c ă S f a n ț i“.

— Înzadar îți mergea sĕracul la ușa lui, — sĕ-i dee vr'un bănuț, ferit-a Dțeu! Îl mâna la lucru, țicêndu-i că-i destul de tare, cu toate că bietul neputincios, ce 'și-a perdut și vederea de bĕtrânețe, abia 'și mai târăia oasele d'aici păn'acolo. La biserică — dragu tatii — nu umbla „Freacă Sfanți“ decât numai de două-trei ori pe an, și și atunci când începeau cântăreții la priceasnă, el se furișa

*) Cetită cu ocasiunea adunării generale a despărțĕmêntului al III. al asociațiunei transilvane, ținute în T ă l m ă c e l la 1 Novembre n. a. c.

prin satele germane din eparchia sa. La această situaţiune făcù alusiune deputatul Klotz, când ḑise că clerul este în toate împregiurările contra germanilor. D-sa adause că, dacă această situaţiune se va prolungì, germanii vor părăsì catolicismul spre a îmbrăţişa protestantismul.

Antagonismul cechilor contra germanilor se manifestă şi în domeniul economic. Cele din urmă mĕsuri vamale ale Germaniei au indispus pre austriacii de toate rasele, şi lucrul este lesne de înţeles. Se putea prevedea că, din momentul ce germanii din întrul Austriei sunt în vrajbă cu celelalte naţionalităţi ale imperiului, se va presenta o propunere de represalii. Aceasta a şi făcut-o un deputat clerical, d. Fischer, cerênd sĕ se aplice tacse de întrare egale cu cele decretate de Germania, asupra vitelor şi a lemnelor introduse din această ţeară în Austro-Ungaria. Deşì preşedintele consiliului, comitele Taaffe dechiară, că voiesce sĕ întreţină relaţiuni bune cu imperiul german, totuş se pare, că va fi nevoit sĕ primească propunerea.

Conferenţa ambasadorilor s'a întrunit Sâmbătă la Constantinopol. Sciri speciale despre lucrările ei încă nu au sosit.

Prin Berlin şi Viena se crede, că Conferinţa ambasadorilor va da cele mai bune resultate şi că pacea europeana va fi menţinută. Un corespondent vienez al oficiosului „Pester Lloyd“ esprimă aceleaşi păreri, dar totuş el găsesce de cuviinţă a-şi sfârşi corespondinţa cu următoarele rênduri:

Au fost în adevĕr conferinţe a căror nereuşită n'a putut fi numită, din puctul de vedere general, o nenorocire. Sunt înse Conferinţe de altă natură, care trebuie sĕ reuşiască, de vreme ce reuşita lor nu numai că înlătură scopul urmărit prin convocarea ei, dar încă pot sĕ provoace pericole serioase în viitor. Conferinţa, care 'şi va începe ḑilele acestea desbaterile sale în Constantinopole, face cu totul parte din această din urmă categorie. Ea nu trebuie sĕ nu reuşiască, căci fiascul ei ar provoca complicaţiuni îngrozitoare şi, fiindcă este astfel, şi fiindcă toate puterile privesc tot în acest chip situaţiunea, apoi ne place a crede, că Conferinţa nu va rĕmânea fără resultat.

La aceste apreciări „Pester Lloyd“ adaugă următoarele observaţiuni:

Totuş trebuie sĕ aşteptăm spre a vedea întru cât Sĕrbia şi Bulgaria se vor arăta dispuse a se supune resultatelor Conferinţei.

Spre o complectare a încurajatoarelor perspective ale Conferinţei, se anunţă astăḑi, că înarmează şi Muntenegrul, care până acum negreşit după instrucţiunile din Petersburg, a stat oare-cum liniştit. Ne-am mira foarte, dacă ciudata atitudine a principelui Nikita n'ar fi apreciată cum trebuie în Viena şi Constantinopole. Poarta scie la ce sĕ se aştepte de la dragostea pentru pace a acestei creaturi rusesci, şi o dovadă despre aceasta ne-o dă scirea de astăḑi, că autorităţile turcesci în vederea înarmărilor Muntenegrului, au început sĕ împarţă pusci Martini şi muniţiuni emigranţilor musulmani, cari se află în Scutari. Aceasta este negreşit procederea cea mai practică; dar ea dovedesce, că de astă dată Rusia nu va rĕuşì sĕ tragă pe sfoară nici direct, nici indirect pre puterile amice. Dar printre Statele cele mai amice ei, trebuie neapărat sĕ fie numĕrată Turcia, de când guvernul din Petersburg se arată atât de crud faţă cu toată creştinătatea din Orient.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

29 Octombre.

Constantinopole. — Ambasadorii au ţinut aḑi o întrunire pregătitoare a conferinţei.

Ministrul Sĕrbiei a dat Porţii comunicarea rĕspunsului guvernului sĕu la nota colectivă, prin care puterile făcuseră cunoscut cabinetului din Belgrad declaraţiunea remisă la 14 Octombre la Constantinopole şi la Sofia. În acest rĕspuns Sĕrbia declară, că se felicită pentru cuprinsul declaraţiunei, care condamnă evenimentele dela Filipopol. Ea arată respectul ei pentru tratatul dela Berlin, şi esprimă dorinţa, ca statul *quo ante* sĕ fie în curênd restabilit în toată întregimea sa, după cum o cer nişte drepturi suverane şi după cum o pretinde menţinerea ecuilibrului în Balcani.

Varna. — Poarta pare a fi cu totul liniştită din partea Sĕrbiei; spiritele s'au mai potolit şi graţie intervenirei puterilor, guvernul grecesc nu pare dispus a întreprinde vre-o acţiune militară în acest moment. În tot casul, trebuiesc aşteptate evenimentele: în cas de a se mişca Sĕrbia, nu mai încape îndoială, că şi Grecia va părăsì atitudinea ei de astăḑi. Mişcarea trupelor otomane e terminată; Poarta dispune de puteri îndestulătoare în Europa pentru a respinge ori-ce agresiune chiar dacă s'ar unì Grecia cu Sĕrbia. Flota stă de asemenea gata şi ar putea în cel mai scurt timp sĕ se transporte fie la Varna, fie spre ţĕrmurile Greciei.

Sofia. — Fie-care ḑi care trece, întăresce poziţia bulgarilor; acum douĕ sĕptămâni sĕrbii ar fi putut întra fără cea mai mică greutate şi în 36 oare ar fi putut pune mâna pe Sofia Astăḑi Bulgaria dispune de 22,000 oameni la fruntarii, toate pasurile sunt păzite. Vidinul şi Sofia sunt apărate de garnisoane însemnate. Afară de aceasta se formează un corp de reservă, care va cuprinde vr'o 11,000 oameni şi va sta în apropiere de Sofia. La graniţa Rumeliei au rĕmas 16,000 oameni. Bulgarii 'şi pregătesc flotila de pe Dunăre, care în cas de conflict cu Sĕrbia poate juca un oare-care rol. S'au angajat mai mulţi oficeri de marină strĕini.

30 Octombre. (oficial).

Niş. — Bulgarii închid toate punctele de comunicare cu ordin de a omorî pre ori-ce persoană, care venind din Sĕrbia, ar trece graniţa. Prin urmare trupele sĕrbesci au primit ca instrucţiune, sĕ rĕspundă la un procedeu atât de incalificabil, servindu-se de armele lor, fără a aştepta un ordin special.

Nişte voluntari bulgari încep sĕ neliniştească pre locuitorii satelor sĕrbesci situate d'alungul graniţei.

Varna. — Poarta este încredinţată pe deplin, că conflictul se va resolva într'un mod pacific; ori ce temeri din partea Greciei au dispărut.

E probabil, că se va recunosce în Rumelia o stare de lucruri, care va semăna foarte mult cu statul quo şi că se vor aduce oare-cari schimbări statutului organic.

Sĕrbia, în casul cel mai bun, va dobêndì o mică rectificare de fruntarii în părţile districtului Trn, a cărui populaţie e în mare parte bulgară.

Se spune că Englitera a ajutat mult pe Turcia sĕ dobêndească cele 800,000 l. st. dela Banca otomană.

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane.

Sibiiu în 21 Octombre.

Despărţĕmêntul al III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român 'şi a ţinut adunarea sa generala de ăst an Dumineca în 1 Novembre n. în comuna Tălmăcel.

Public din Sibiiu a fost puţin, din jur asemenea, ear din însaş comuna Tălmăcel poporul s'a adunat, deşi nu tocmai în mare, dar totuş în numĕr considerabil, care din urmă a ascultat cu viu interes obiectele din program, ba din când în când 'şi-au dat chiar unii din popor părerea la câte un obiect, pe care'l puteau pătrunde cu priceperea lor. Astfel la propunerea de mare însemnătate a comitetului despărţĕmêntului, pentru de a se face o încercare cu cultura vermilor de mătasă între locuitorii mărginimei, şi în special în comuna Sĕlişte, unde toate împregiurările locale ar favorisa o astfel de întreprindere, unul dintre poporeni a început sĕ combată în mod neobicinuit această propunere, la care un al doilea rĕspunḑênd susţinea cu multă seriositate şi cunoascere de lucru propunerea comitetului, ilustrând părerea sa cu esemple din România, unde femeile agonisesc o mare sumă de bani pe astă cale. Bravul ţĕran a secerat aprobări generale şi propunerea comitetului s'a primit cu unanimitate.

Pasul acesta al comitetului despărţĕmêntului din Sibiiu, e de cea mai mare importanţă. Aşa şi numai aşa se va putea ajunge scopul, la care ţintesce asociaţiunea, dacă despărţĕmintele vor căuta a studia lipsurile locale şi vor căuta remediile necesare pentru sanarea rĕului. Aceasta este, despre ce am vorbit în repeţite rênduri în coloanele ḑiariului nostru, numindu-o descentralisarea activităţii asociaţiunei. Când vor face toate despărţĕmintele asociaţiunei astfel de încercări, şi vor lucra în modul arătat, asociaţiunea va trebuì sĕ 'nflorească, ear poporul român va trebuì sĕ dee înainte.

Totodată comitetul despărţĕmêntului a înfiinţat douĕ bilioteci poporale cu această ocasiune, donând circa câte 30 de opuri pentru comuna Tălmăcel şi tot atâtea pentru comuna Boiţa.

Venind în vacanţă un loc de membru în comitet prin moartea regretatului Visarion Roman, în locul lui s'a ales cu aclamaţiune dl Parteniu Cosma advocat în Sibiiu de membru al comitetului despărţĕmêntului.

S'au cetit şi douĕ disertaţiuni, una din partea dnului Virgil Oniţi, colaborator la „Telegr. Rom.“ întitulată: „Minte, minte naţie românească“ şi alta de dl Nicolae Borzea diacon şi învĕţător în Boiţa: „Despre grădina scolară şi cultura vermilor de mătasă“, care din urmă coincidând cu obiectul propunerii comitetului, a fost foarte la loc. Ambele au fost ascultate cu interes şi aplaudate din partea celor presenţi.

La propunerea învĕţătoriului N. Doican din Sebeşul de jos, adunarea generală din anul viitor, s'a decis a se ţine în comuna: Sebeşul de jos.

Cu ocasiunea aceasta s'au colectat circa 29 fl. în favorul fondului asociaţiunei.

După şedinţă, care a fost presidată cu mult tact şi bunăvoinţă din partea dlui director al despărţĕmêntului Dr. Ilarion Puşcariu protosincel archidiecesan, a urmat un prând comun, la care au luat parte inteligința din loc şi jur precum şi fruntaşii

---

printre oameni şi eşia din biserică, — deoarece scia că au sĕ vie coratorii cu discul, şi îl vor sĕrăcì de un creţar. La el cileḑii nu stăteau mai mult de o lună de ḑile, deoare-ce i huiduia şi nu le da leafă nici câţi peri în palmă. Apoi sĕ te fi ferit Dḑeu, sĕ te bagi dator la el; după ḑece zloţi rĕi, lua camătă câte o ferdelă de cucuruz pe lună şi pe urmă 'ţi bătea la dobă casa şi vaca, ce 'ţi hrănia copii, de rĕmâneai lipan şi golaş, cum îi degetul.

— Şi pe cât era omul ăsta de zgârcit şi de pistriţ la maţe, pe atât era şi de prost. El, care umbla foarte mult pela târguri la oraş şi avea mulţi cunoscuţi şi chiar prietini la oraş, domni cu învĕţătură, nu putea înţelege, că ce mare lucru e scoala pentru oameni, că scoala te face om, că pe omul cu carte nu-l poţi aşa uşor înşela ca pe cel fĕr' de învĕţătură, că omul care n'a vĕḑut scoală decând îi, nici nu poate scii atâte frumoase învĕţături şi pilde, pre cari le aflii în cărţi cu sutele şi cu miile. El ḑicea — dragu tatii — că scoala-i o prostie şi că cine 'nvaţă la scoală numai se strîcă, că strămoşii nostrii au trăit fără scoală şi că de ce sĕ nu putem trăì şi noi fără de ea. Scoala este numai un bir nou şi un nou fel de jucuţie pe capul oamenilor, ca sĕ le stoarcă banul, de care nimeni nu are nici un folos, decât domnii, cari papă banii adunaţi cu atâta trudă de bieţii oameni.

— Şi ca sĕ arete el oamenilor, că face întocmai după cum grăiesce, el nu 'şi-a dat copilul la scoală. Că veḑi am uitat sĕ-ţi spun, el avea un ficior, anume Toader, un copil mai blăjin şi mai cuminte ca tată-seu, care avea multă dorinţă de învĕţătură. Înzadar că tată-seu nu numai că nu'l trimitea la oraş la scoală, ci'l mai bătea de îi ţiuiau urechile tot de scoală, când îi spunea tătâne-seu că ce poftă are.

— Îţi dau eu ţie scoală, prăpăditule, blăstămatule, măi taie fugă, om leneş şi de nimic, — dute la plug ori la vite, — măi perde vară. — Jap, jap. Şi după ce 'l jăpuise bine de câte-va ori, — Toader nu s'a mai gândit la scoală; s'a făcut prost ca tată-seu şi ca toţi oamenii dela noi din sat.

— Şi dragu tatii, lipit cu căscioara lui de lemn de casa de peatră a lui Freacă-Sfanţi şedea un om sĕrac ca vai de el. Era Ion a lui Pralea.

— O fi tatăl lui Pralea, care-i procatăr la oraş, — grăii eu, care cunosceam bine pre acest om vestit.

— Stăi, stăi, — îmi ḑicea tata zîmbind cu dragoste. Scii tu vorba: „mergi încet, că ajungi departe“ şi că „graba strică treaba,“ — stăi sĕ-'ţi spui întêmplarea din fir în pĕr.

Apoi urmă mai departe.

— Adecă Ion a lui Pralea era vecin cu Freacă Sfanţi, şi pe cât era de desmerdat acela în avuţii, pe atât era acesta molipsit de sĕrăcie. Şi de sĕrac ce era, oamenii bajocoricioşi cum sunt, apucară a-i ḑice: „Frige Linte“ şi Frige Linte i-a rĕmas numele păn' la groapă. Dar pecât era de prost şi pistriţ bogătoiul, pe atât era de limpede la cap, aşeḑat, cuminte şi bun de inimă ca pita din gură — cestalalt. Că, dragu tatii, — bine sĕ'ţi bagi în cap, cuminția şi limpeḑimea judecăţii sunt daruri dela Dḑeu, cari nu se câştigă cu bani. Poţi sĕ fii tu bogat, sĕ ai avuţii câtă frunḑă şi earbă, — şi sĕ fii bătut de Dḑeu cu mare prostie, tot aşa poţi fi sĕrac ca napul, şi dăruit dela Dḑeu cu minte luminată.

— Tocmai aşa era şi cu vecinii aceştia, Freacă Sfanţi bogat şi prost, ear Frige-Linte sĕrac, dar cuminte.

— Şi pe lângă toată sĕrăcia lui, 'l-a mai dăruit Dḑeu şi cu o grămadă de copii. Noroc numai că i-a mai şi luat câţi-va, căci astfel a rĕmas numai cu patru. Cu Petru, Ilie, Nicolae şi Florica, pe cari înse nĕcazul îi învĕţase buni şi ascultători.

— Bietul de om n'avea decât o văcuţă şi căsulia lui. Şi de vrea sĕ nu moară de foame, el cu nevasta şi cu copii sei — dragu tatii — trebuia sĕ lucre păn' i se 'nbeşica palma, sĕ lucre aḑi, sĕ lucre mâne, sĕ lucre poimâne ca vai de capul lui. Şi deoarece în sat nu prea avea ce face, căci mai toţi oamenii erau ca şi el, — mergea la oraş, mai tăia lemne, mai căra peatră la zîdari, mai făcea cărbuni în pădure de-i vindea şi bunul Dḑeu nu 'l-a lăsat sĕ piară.

(Va urma.)

poporului din comună. Animaţia a fost generală. Poporul foarte mulţumit.

Încheiênd, datori suntem a mulţumì în special zeloşilor preoţi din loc dnilor: Nicolae şi Dumitru Sĕcărea, precum şi dlui notariu comunal Smigelski, cari au făcut tot posibilul pentru de a ridica festivitatea, osteneală, care spre lauda lor fie ḑis, le-a şi succes pe deplin.

Eată şi

Cuvêntarea

presidială, prin care a deschis Dl protosincel şi director de despărţĕmênt Dr. Ilarion Puşcariu adunarea generală a despărţĕmêntului III. al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Tălmăcel, la 20 Octombre 1885.

Onorată adunare generală! Stimaţilor domni şi iubiţi fraţi! Însuşirea cea mai aleasă şi mai frumoasă în fiinţa omenească este, ca omul sĕ nizuiască a se ridica pre sine la o stare cât mai perfectă. Perfecţiunea aceasta în termini mai religioşi se numesce „asemĕnarea omului cu Dumneḑeu.“ Aceasta stare a perfecţiunei nici nu o poate ajunge omul, decât prin asociaţiune şi în societate, unde mintea lui, mai presus de alte fiinţe pământene, ajunge la adevĕrata sa valoare. Dacă ar fi nevoit omul a învĕţa numai dela sine şi prin sine, ar putea ajunge în viaţa sa numai un mic grad de perfecţiune şi şi acesta ar putea sĕ-l ajungă numai prin multe pătanii şi de multe-ori cu paguba sa.

Omul fără societate ar trebui sĕ vieţuiască mii de ani, pentru ca sĕ se poată ridica la o atâta perfecţiune, la care se poate ridica prin asociaţiune.

Adevĕrul acesta îl cunosc mai mult popoarĕle mari şi culte de aḑi; precum sunt — francesii, englezii, nemţii şi alţii. Ei de timpuriu s'au deşteptat şi ceea ce n'au putut face unul câte unul din neamul lor, au căutat ca prin împreunarea puterilor sĕ facă mai mulţi şi sĕ se sprijinească unul pre altul. De a fost vorba sĕ facă scoli, ei cu toţii s'au întovărăşit; de a fost vorba sĕ poarte negoţ, ei s'au împreunat şi au făcut camere de comerciu, bance de bani şi altele; de a fost vorba sĕ ridice industria şi meseriile, ei cu toţii au stat întru ajutoriul claselor mai mici şi alte şi alte. Aceste esemple ne-au mişcat şi pre noi românii din starea de mai nainte. Nu este cu adevĕrat mult timp de când ne-am pornit şi noi; pornirea noastră ca a celor „flămânḑi şi însetoşaţi de dreptate“ a fost binecuvêntată de Dumneḑeu; pentru-că am ajuns a ne simţì şi noi ca un popor, ce este vrednic sĕ stea lângă celelalte popoare din patrie. Obştile bisericesci au făcut şi fac scoli bune. Astăḑi auḑim vorbindu-se şi la noi de reuniuni deosebite: de meseriaşi, de neguţători, de plugari şi altele, astăḑi se găsesc din mijlocul poporului nostru bărbaţi inspiraţi de dorul fericirei naţiilor, cari toată averea lor agonisită o a adus prinos pe altariul naţii lor. Ca sĕ tac de fericitul marele nostru metropolit Andrei, cine n'a auḑit de Gojdu, care sute de mii fl. — aproape toată averea sa o a dat pentru crescerea tinerimei române în scoale. Cine n'a auḑit de Andronic, care asemenea toată averea sa o a dat bisericei sale, pentru ca sĕ crească pre fii sei în munca meseriilor, mai presus stă înse asociaţiunea noastră a Transilvaniei, care şi-a luat asupra-şi sarcina a îngrigì pentru ridicarea literaturei şi a culturei poporului român. În braţele acestei asociaţiuni ne aflăm noi, cari venim astăḑi la adunarea noastră cu problema a popularisa această asociaţiune, adecă a o vestì şi mai de aproape şi a ve îndemna şi pe DVoastră sĕ ve faceţi părtaşi la spriginirea şi tot deodată la binefacerile ei. Scopul asociaţiunei noastre este, ca din mijloacele ce curg dela membrii ei, sĕ se ajutoreze literatura română şi înaintarea în cultură a poporului român din Ardeal. Noi, cari ne presentăm astăḑi în mijlocul DVoastre, suntem comitetul unui despărţĕmênt, de cari sunt mai multe în ţară şi ve salutăm frăţesce, rugându-ve sĕ îmbrăţişaţi şi DVoastră cu căldură scopul atins al înaintărei poporului nostru. Cu aceste am onoare a deschide adunarea generală a despărţĕmêntului Sibiiu.

Raportul general

al despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1885.

Onorată adunare generală!

Comitetul acestui despărţĕmênt are onoare a face despre activitatea sa în decursul anului trecut următoriul raport general:

Dintre problemele, ce 'şi-a luat asupra-şi comitetul despărţĕmêntului parte din propria iniţiativă, parte pe basa decisiunilor adunărei generale a despărţĕmêntului, amintim în locul prim şi de astădată realisarea ideii de biblioteci poporale; după-ce înse la adunarea generală din anul trecut ţinută în Avrig la 2 Novembre s'a raportat despre înfiinţarea a 8 biblioteci poporale în 8 comune şi de astădată suntem în plăcută poziţiune a raporta, că avem la dispoziţiune alte două biblioteci poporale înfiinţate din mijloacele mărginite ale despărţĕmêntului. Aceste două biblioteci le-a destinat comitetul DVoastră: una pentru comuna Tălmăcel, în mijlocul căreia avem onoare astăḑi a ne ţinea adunarea generală, eară cealaltă pentru comuna vecină Boiţa. — Aceste biblioteci se predau astăḑi pe lângă o consemnare a cărţilor şi unele îndrumări, în mâna bărbaţilor puşi la conducerea comunei pe terenul cultural.

O altă lucrare intensivă a desvoltat comitetul DVoastre pentru încassarea tacselor. Comitetul central al „asociaţiunei“ voind sĕ reducă încassările de tacse după anul solar, a poftit pe directorii despărţĕmintelor a lucra într'acolo, ca toţi membrii asociaţiunei sĕ vină în curat cu solvirile de tacse până la finea anului 1884. La presentarea cuitelor s'a incassat suma de 65 fl. 75 cr., afară de cei ce s'au colectat cu ocasiunea adunării generale din Avrig. Acesti bani conform statutului despărţĕmintelor s'a înaintat la comitetul central. A fost lucru natural, că fiind mulţi membri din afară de Sibiiu, regularea aceasta a solvirilor a dat direcţiunii mult de lucru cu corespondinţa ce a trebuit sĕ o poarte.

Acest comitet a mai făcut la românii din Sibiiu un apel nou a se face şi aceia membri, cari încă nu sunt. La acest apel au rĕspuns domnii George Dima, profesor de musică vocală la seminariul archidiecesan din Sibiiu şi Mateiu Voilean redactorul „Telegrafului Român“ şi asesor consistorial, făcêndu-se şi dênşii membrii ordinari ai asociaţiunei.

În ceea-ce privesce realisarea budgetului, constatăm, că de astădată mijloacele materiale, ce au stat la dispoziţia comitetului, au fost foarte mărginite. Afară de 25 fi. pentru trebuinţele biroului, a dispus comitetul numai de suma de 17 fl. 52 cr. Nu este nici o mirare dacă comitetul DVoastre în procurarea de cărţi pentru biblioteci a făcut un mic supraerogat de 54 cr. Precum la adunările generale trecute acest comitet a studiat şi a propus modalităţi cum sĕ poate lucra mai bine pentru desvoltarea materială şi spirituală a poporului nostru, aşa şi de astădată 'şi ia voiă a face onoratei adunări o propunere, care primindu-se pe lângă stăruinţă şi conlucrare comună poate avea urmări binefăcĕtoare pentru prosperarea poporului. Aceasta propunere ţintesce la întroducerea culturei vermilor de mătasă, ce la locul seu se va cetì în adunare şi pune la ordinea ḑilei.

Dintre toate acestea veţi binevoì a vedea, că deşì comitetul despărţĕmêntului nostru n'a ţinut şedinţe în fie-care lună, ci abia jumătate, — cu toate acestea a desvoltat o activitate continuă, resolvând toate problemele sale şi dând impuls prin iniţiativa proprie la o activitate şi mai estinsă.

Mai amintim în acest raport şi aceea, că după conclusul adunării generale a despărţĕmêntului ţinute în Avrig, adunarea generală a despărţĕmêntului în acest an ar fi trebuit sĕ se ţină în comuna Mohu.

Fruntaşii acestei comune ne-au descoperit, că din causa nimicirei recoaltei prin peatră pe hotarul numitei comune ar dorì ca adunarea generală a despărţĕmêntului sĕ se ţină acolo în alt an. Invitarea ce ni s'a făcut din partea comunei Tălmăcel, pentru a ne aduna aici, a fost deci binevenită.

In fine nu se poate lăsa din acest raport şi amintirea unui cas trist, ce privesce de aproape pre acest comitet şi pre adunarea noastră. Acesta este trecerea din această viaţă a demnului membru al comitetului despărţĕmêntului, a mult regretatului Visarion Roman, directorul bancei „Albina“. Rugându-ve sĕ daţi semnul condolenţei noastre pentru tristul cas.

Cu acestea încheiem raportul nostru.

Sibiiu 15/27 Octombre 1885.

Dr. Ilarion Puşcariu, directorul desp. — *Matei Voilean,* secretariu.

Raportul al VI-lea al reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Onorată adunare generală!

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu îşi ia voiă a Ve raporta următoarele despre momentele mai însemnate ale activităţii sale dela ultima adunare generală încoace:

1. În şedinţa sa din 10 Mai st. n. s'a adus la cunoscinţa comitetului, că un domn şi o damă, îndemnaţi de cele mai nobile simţeminte, au donat Reuniunei, cel dântâi 100, cea de a doua 20 fl., ambii cu dorinţa de a rĕmânea necunoscuţi. Ambele aceste sume s'au asemnat la fondul disponibil al Reuniunei.

2. Ajungênd la cunoscinţa comitetului, că unii din membrii pe viaţă ai reuniunei ar dorì sĕ capete diplome, a dispus ca sĕ se tipărească diplome pentru membrii fundatori şi pe viaţă. Sperăm că în scurt timp vom fi în posiţiune a-le şi distribuì.

3. La 14/26 Iuniu s'a ţinut esamenele la scoala noastră de fetiţe în presenţa unui public numĕros, spre mulţămirea şi bucuria tuturor celor de faţă. În anul acesta numĕrul elevelor s'a sporit cu 8 şi astfel astăḑi cercetează scoala 30 eleve împărţite în 7 clase.

4. Comitetul dorind a da ocasiune elevelor dela scoala reuniunei a se pregătì şi pentru cultivarea vocei într'o mĕsură mai intensivă decât le ofere studiul de cântări întrodus în planul de învĕţământ, 'şi-a ţinut de datorinţă a se folosì de avantagele locali, şi în conţelegere cu Reuniunea de cântări din loc, a decis în şedinţa sa dela 13/25 Octombre a înfiinţa pentru fetiţele dela 10 ani în sus o scoală de cor sub conducerea domnului profesor George Dima.

Atât localitatea, cât luminatul, încălḑitul şi pianul le dă Reuniunea de cântări, carea afară de acestea ne-a oferit pentru eleve şi bilete gratuite la concertele sale, ear reuniunea noastră va avea sĕ remunereze numai pe Dnul profesor, cu neînsemnatul onorariu de 100 fl. la an.

Comitetul, cu considerare la didactrul ce 'l rĕspund elevele, nu voesce sĕ le impună şi această sarcină lor, ci prelimineză suma de 100 fl. din mijloacele reuniunei, avênd a plătì numai elevele, cari nu cercetează scoala noastră, câte un didactru de 4 fl. la an, în doue rate semestrali.

Pentru suma ce se va cheltuì în anul curinte spre acest scop, va cere, în cas de necesitate îndemnisare la raţiociniile anului curinte.

5. Cu plăcere aducem la cunoscinţă, că Dl Moise Moga, pantofariu şi pelariu din Mercurea a donat bibliotecei scoalei noastre următoarele cărţi: „Dreptul public al Românilor“ de Sim. Bărnuţ; „Prima gramatică română“ de Radu Tempea; „Întêmplările resbelului francesilor şi întoarcerea lor dela Moscva“; „Bucătăreasa naţională“ de I. C. Hinţescu; şi „Discursul funebru pentru Ioan Cartu“ de Vasilie Cusen, pentru cari i s'a esprimat mulţămită publică.

6. Ca membrii noi ai Reuniunei înregistrăm cu deosebită plăcere pe Dna Constanţa de Puşcariu din Budapesta ca membru pe vieaţă cu suma de 20 fl., pe Dnul George Boer, supralocotenent în pens. din Cohalm, ca membru ajut. pe vieaţă cu suma de 50 fl., pre Dnele Eufrosina Ioan şi Ana Ghibu ca membrii ord. cu tacsa an. de 2 fl, şi pre Dnul Ioan G. Ioan ca membru ajut. cu tacsa an. de 2 fl.

Cu profundă durere înregistrăm înse şi lovitura, ce a îndurat reuniunea noastră în periodul trecut prin trecerea din vieaţă alor doi din cei mai valoroşi membrii ai sei, şi anume: la 12 Mai st. n. a fostului prim secretariu şi membru onorariu al Reuniunei Visarion Roman, ear la 27 Oct. st. n. a membrului fundator şi membru actual al comitetului Iudita Măcellariu. Comitetul a luat hotărîrea a aduce tributul de pietate al Reuniunei faţă de repausaţii membrii şi spriginitori ai sei prin depunerea câte unei cununi de flori pe sicriele defuncţilor, ceea ce s'a şi efectuit prin o deputaţiune aleasă din sinul comitetului.

7. Numĕrul total deci al membrilor reuniunii noastre este astăḑi fundatori 1, ordinari cu tacsa pe vieaţă 24, ordinari cu tacsa anuală 117, ajutători cu tacsă pe vieaţă 27, ajutători cu tacsă anuală 51. Ear averea reuniunei trece preste suma de 9000.

8. În fine cu regret aducem la cunoscinţă, că Dna Eleutera Cristea din cause familiare a eşit din comitet, şi astfel în adunarea aceasta vor trebuì sĕ se îndeplinească prin alegere două posturi în comitet.

9. După toate aceste ne permitem a face următoarele propuneri:

I. A înfiinţa scoala de cor, şi spre acest scop a încuviinţa suma de 100 fl. pentru onorarea Dnului dirig. în budgetul anului venitor.

II. Devenind două locuri vacante în comitet, unul prin aḇḑicere şi altul prin moarte, a întregì locurile vacante.

III. A staverì budgetul pe anul venitoriu.

Sibiiu în 18/30 Octombre 1885.

Maria Cosma, presidentă. — *Anastasia Toma,* secretară.

Varietăţi.

* (Reuniunea femeilor române din Sibiiu) în adunarea generală de Duminecă a adus trei concluse.

Unul, prin care, din incidentul colectei pentru scoala superioară de fete cu internat a asociaţiunei, deschisă prin apelul publicat în numĕrul precedent al ḑiariului nostru, a votat din fondul seu disponibil **1000 fl.** la fondul asociaţiunei.

Acest vot generos din partea unei corporaţiuui competente, dovedesce cât de arḑĕtoare este la români trebuinţa de o scoală de fete cu internat!

Al doilea, prin care a înfiinţat pentru elevele dela 10 ani în sus o scoală de cor sub conducerea dlui profesor Dima, ca şi prin aceasta sĕ deie ocasiune copilelor, cari au talent pentru cântat a-şi desvolta şi cultiva vocea.

Al treilea, prin carele budgetul scoalei s'a votat numai până la finea anului curent scolar, — ceea ce ne dă sĕ pricepem, că în anul viitoriu, când se va deschide scoala asociaţiunei, va înceta scoala reuniunei.

* („Reuniunea Sodalilor români“) din Sibiiu învită la *Representaţiunea teatrală* împreunată cu joc, care se va ţinea Sâmbătă în 26 Octombre (7 Novembre st. n.) a. c. în sala dela „Împĕratul Romanilor.“ Începutul la 7 ¼ oare seara.

Programa.

1. Marşul lui „Mihai viteazul,“ esecutat de musică.

2. „Barbu lăutarul,“ cantionetă comică, cântată de dl I. Cristea.

3. Din opera „Troubadour“ de Verdi, esecutată de musică.

4. „Drumul de fer,“ comedie cu cântece într'un act, de Vasile Alecsandri.

Persoanele:

Mama Bălaşa, jupăneasă bătrână * * *
Cuconul Matachi Nalbă, propriet. Dl S. Dragoş.
Adela, fiica lui Nalbă . D-şoara M. Bogorin.
Radu, inginer topograf . . . . Dl I. Morariu.
Cucoana Caliopi, văduvă. D-şoara A. Florea.
Kir Manole, arêndaş . . . . Dl A. Balteş.
Manolachi, fiul seu . . . . Dl N. Turcu.
Ioana, fată în casă . . . . D-şoara E. Sift.
Sava, tiner ţigan . . . . . Dl. N. Turcu.

5. „Valurile Dunării“ de Ivanovici, esecutat de musică.

6. Jocurile istorice „Călușerul“ și „Bătuta“, se vor juca de 8 tineri în costum național.

După producțiune urmează joc.

Intrarea de familie 1 fl., de persoană 80 cr., damele 40 cr., garde-damele sunt scutite de tacsa întrării. — O loge mare 3 fl., o loge mică 2 fl.

Biletele de întrare și pentru loge se capătă dela 24 Octombre (5. Novembre) începênd, până în 26. Octombre (7. Novembre) în „Institutul tipografic“, strada Cisnădiei Nr. 3, în „librăria archidiecesană“, strada Măcelarilor Nr. 37, și seara la cassă.

* (Statua lui Lazăr) a sosit la gara din Bucuresci. Ḑilele astea se va începe aședarea piedestalului în grădina din fața Academiei.

* (Ortodocsia și catolicismul în România) este titlul unei broșuri, apărute ḑilele astea și care cuprinde un studiu, ce prințul G. Bibescu a publicat în „Nouvelle Revue.“

Vom revenì.

(Postal.) Cu 1 Novembre nou a. c. s'a dechis oficiu postal în comuna *Certegiul de sus*, comitatul Huniadoarei, și stă în comunicațiune de toată ḑiua cu oficiul de postă din Săcărêmb și Șoimușul murășean.

Cercul de comunicație: Certegiul de sus și Hondolul.

Va espeda epistole simple și francate, asemenea asignațiuni postale până la flor. 300.

Cu 1 Novembre s'a deschis oficiu de poștă în Dolman, comitatul Sibiiu, și stă în legătură de toată ḑiua cu cariola dintre Nocrich-Sibiiu.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale în sumă până la fl. 300.

* (Eroina din Valpalmasi) (Spania.) — Lupta în contra cholerei are asemenea eroii și eroinele sale. Printre acestea din urmă citâm pre Concepcion sau Concha Ineva, o fetiță de doispreḑece ani, care locuia cu părinții sei în satul Valpalmasi lângă Saragosa, bântuit de cholerâ. Învețătoriul satului și soția lui se îmbolnăvirâ de cholerâ, toată lumea fugì; mica Choncha îngrijì pre cei doi bolnavi și după ce murirâ ajută și dênsa, cu medicul și preotul satului pentru a transporta corpurile la cimiteriu.

Puțin după aceea, tatăl și mama fetiței căḑurâ bolnavi și murirâ. Concha nu'și părăsì un minut părinții; ea se ocupă în același timp a da toate îngrijirile unei bătrâne bunice, la trei frați și o soră de patru luni, pre care o hrănea cu lapte de capră. Doi din frații ei murirâ; le duse singură corpurile la cimitir. Un al treilea era aproape sĕ moară, corpul îi înghețase, Concha se culcă în pat lângă el și îi încălḑì corpul, ast-fel că în urmă se însănĕtoșì.

Presa spaniolă a semnalat toate aceste acte de eroism, regele a decorat pre copilă cu ordinul Meritului, și Englitera i-a trimis o sumă îndestul de mare de bani pentru a face educațiunea complectă au unei copile atât de interesante.

Loterie.

Sâmbătă în 31 Octombre.

Viena:	7	51	74	27	58
Timișoara:	70	60	40	54	62

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Octombre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	98.70
Renta ung. de hârtie	90.80	90 75
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți unguești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 93	5.93
Napoleon	9 94½	9.95
100 marce nemțești	61 50	61 45
London pe (poliță de trei luni)	125.10	125.20

Nr. 295. [1185] 1—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parochia Sf. Nicolae din Schei în Brașov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredință pe soția sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădițioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanță în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentință de divorțiu și în absența sa.

Brașov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 682. [1186] 1—1

Anunciu.

Se face de obște cunoscut, cumcă Marina I. Giuvelcă din Brașov prin sentința Venerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 1927 1885 B. din 17 Septembre a. c., împărtășită actorei la 11 Octombre a. c. este aceasta total divorțiată de pribegitul ei bărbat George Badea din Brașov.

Brașov, în 17 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 681. [1187] 1—1

Anunciu.

În sensul grațioasei sentințe consistoriale din 17 Septembre a. c. Nr. 1926 B. ex 1885, comunicată actorelui Vasilie Vlădicean din Brașov la 11 Octombre a. c., se face cunoscut, că acesta este divorțiat total de pribegita sa soție Ecaterina Dimitriu tot din Brașov.

Brașov, în 17 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireș	—	—	4.—	5.50
Ghîrbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfaleu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.47	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12.37	2.41	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuș	—	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișoara	8.42	3.40	10.06

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 113 Sibiiu, Joi 24 Octombre (5 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sftei sĕrbători a „M. Muc. Dimitriu“ numĕrul procsim va apărea Marți în 29 Octombre v.

Sibiiu, 23 Octombre 1885.

Diarele streine au luat notiță despre o neînțelegere, ce esistă între presa maghiară și cea nemaghiară din Transilvania.

Lucrului i s'a dat formă glumeață, accentuându-se mai cu seamă animositatea dintre diarele din Ardeal și necruțarea cu care se întimpină ele.

Este fapt, că între diaristica maghiară și nemaghiară din Ardeal esistă o mare neînțelegere, și noi cești bisericesci folosindune de termini biblici, afirmăm cu toată tăria, că între noi și ei mare prăpastie este, mai mare chiar și ca cea dintre bogatul din Evangelie și Lazar, care privea lucrurile din sînul fericitului Avram.

Este deci mare prăpastie între noi și ungurii dela presa din Ardeal, și cu această grozavă prăpastie rivalisează animositatea observată în lupta cu peana.

Și e lucru natural, că prăpastie sĕ fie între noi și gazetarii unguri, e consecuență logică animositatea, deoarece vederile noastre sunt diametral opuse vederilor colegilor dela presa ungurească.

Trăim în luptă continuă și fie-care vorbesce de ceea ce-l doare.

Pre frații dela presa maghiară se pare a-i durea ori-ce semn de vieață națională la români, pre noi ne doare asupririle de tot soiul, cari se înmulțesc pe di ce merge.

Nu este di lăsată de Dumnedeu, ca presa din Cluș sĕ nu tăbărască auspra noastră, și aceasta sub feliurite pretecste.

E vorba de prăpastie.

Se aduce lege în dieta țĕrei ca copii încă din tinerețe sĕ fie maltratați cu învĕțarea unei limbi strĕine idiomului lor.

Fiind-că legea e lege, ea trebuie respectată.

Mintea sănătoasă 'și-a luat de ajutoriu resultatele sciinței pedagogice și a demonstrat, că această arbitrară mĕsură este îndreptată contra educațiunei și a instrucțiunei cetățenilor nemaghiari.

Toate în zadar. S'a dis, că noi trebuie sĕ fim recunoscĕtori, deoarece prin această mĕsură ni se deschide scara dignităților în patrie.

Așadara sĕ fim mulțămitori. În sensul legei mai susamintite, stabilitate au învĕțătorii instituiți înainte de anul 1872, ceiaialți stau ca frunda pe apă.

De atunci încoace lucrurile s'au desvoltat altcum, despre care însĕ cu altă ocasiune.

Dela scoală s'a trecut la patriotismul nostru, și astădi este dogmă credința, că fără cunoscința limbei maghiare nu se poate închipui patriotism adevĕrat.

Încă o prăpastie.

Toți cei dela presa română din Ardeal cunoascem perfect limba ungurească.

Mai mult, unii dintre noi 'și-au făcut aproape toate studiele la institute unguresci.

Diariștii români din Ardeal sunt cei mai mari nepatrioți, așa dic colegii dela diarele streine, deoarece ei cunosc perfect limba maghiară, și cunoscința limbei maghiare este unica garanție a patriotismului dela noi.

E vorba de prăpastie între noi și ei.

Cu sĕptĕmânile s'ar putea scrie numai despre tema atinsă de noi la acest loc, înse noi trecem la alte nĕcazuri.

E destrăbălată adminjstrația la noi, destrăbălată până la estrem, și aceasta ni-o spun diarele maghiare din opositie, se înțelege numai acolo, unde e vorba de luptă între partide.

E destrăbălată, o recunoascem și o simțim și noi, și dacă am sta sĕ publicăm plângerile de tot soiul, am putea forma rubrică permanentă de asemenea plângeri în toate diarele noastre.

Avem spre pildă o plângere mai proaspĕtă înnaintea noastră.

In o comună curat românească din înglodatul comitat al Târnavei mici, fostii domni feudali au cassat cărcima comunei acuma de vre-o cinci ani.

Sĕrmanii români au spesat mult și la administrație pretutindenea au perdut.

Se așterne causa la ministeriul de interne. Aici se casează întreg procesul din causa necompetenței forurilor; se restitue *„status quo ante,“* cu observarea, că dacă foștii feudali au ceva pretensiune, sĕ se adreseze la forul judițial.

Decisiunea ministerială sosesce la comitat în Septembre 1884, adunarea generală a comitatului o ia la pertractare în 6 Octombre 1884 și o transpune oficiului pretorial spre a o publica celor interesați.

Acuma suntem în Novembre 1885, și sĕrmana comună tot nu scie ce este cu cârcima.

Oamenii se duc la pretor, acesta le arată ușa.

Causa e decisă de un an de dile și de *status quo ante* nici vorbă.

In loc de aceasta notariul trimite o scrisoare judelui comunal cu porunca, ca sĕ se iscălească întreg comitetul.

Judele nu înțelege un singur cuvênt unguresc, asemenea subjudele, asemenea jurații, cu un cuvênt nu găsesci om în comună, care sĕ scie ungurește, deși comuna aceea formează granița între secui și românimea de pe șesul Târnavei mici.

Din întêmplare tocmai la sosirea acelei porunci, se afla în comună un om cu cunoscința limbei unguresci.

Satul întreg a năpăstuit asupra lui cu fel de fel de scrisori, unii cu contracte, alții cu citațiuni judecătoresci, al căror temin espirase de mult, și acuma se apropia esecutiunea, alții cu libelul de dare, și așa mai departe.

A venit și judele, căci el încă e din sat, și-i cade bine când vre un om din neamul lui pricepe ceva carte.

Și ce era în porunca dela notariu.

Comuna politică se obligă, că la prima provocare va presta **30** de dile de lucru cu carul și **70** cu palma pentru scoala de stat, proiectată a se înființa în comuna învecinată.

Comitetul are numai sĕ iscălească, celelalte urmează dele sine.

Este vorba de prăpastie între noi și ei.

Vom continua.

Revista politică.

Pressa monarchiei se ocupă de present cu rĕspunsul ministrului de esterne Kálnoky, dat la multele interpelațiuni ce i s'au făcut în delegațiune din partea maghiară.

În rĕspunsul seu ministrul lasă neatinse multe cestiuni, despre care a fost întrebat și în genere nu spune decât foarte puțin nou.

Eată ce scrie „N. fr. Presse“ despre acest rĕspuns al ministrului Kálnoky:

„Simțĕmêntul siguritătii și a liniștii, care s'a produs în urma mesagiului împĕrătesc rostit în fața delegațiunilor, — și totodată speranța, că va rĕuși nu numai desnodămêntul pacinic al conflictului bulgaro-rumeliot, dar resolvarea lui fără nici o periclitare a intereselor monarchiei noastre, prin rĕspunsul ce 'l-a dat adi Dl Kálnoky în delegațiuni, de fel nu s'au întărit. Asupra importantei întrebări: a conferenței, a programei sale, și a marei cestiuni, că în ce mod se vor esecuta eventualele ei hotărîri, ministrul — din motive, pre cari ori-ce corpo-

FOIȚA.

Minte, minte, națiă românească.

Cichindeal.

Disertație poporală.

(Încheiere.)

— Băiatul cel mai mare a lui Pralea, — era un copil foarte cuminte și isteț Nu împlinise bine nici 6 ani și 'ți dîcea de rost în biserică „Lumină lină,“ „Tatăl nostru,“ „Credeul“ de 'ți era mai mare dragul, ba 'l mai învĕțase popa Stefan — Ddeu sĕ 'l ierte, că a fost om bun și de omenie, — dic îl mai învĕțase câte o slovă două și se trezì într'o bună dimineață ta-so cu el, că citesce în biserică icoasele și apostolul.

— De multe ori, când după slujba de Duminecă se 'ntorceau cu toții acasă, adecă Pralea, nevastă-sa și cu copii, — se gândia Pralea la ficiorul seu Petru și apoi la sĕrăcie și dela sĕrăcie ear la Petru. Și cum se gândia el așa, tăcea mulcom și vĕdêndu-l nevastă-sa că el tace, făcea și ea tot astfeli. Și apoi tăceau amândoi multă vreme. Odată, după ce tăcură earăș mult amêndoi, se 'ntoarse Pralea către nevastă-sa, și i grăì cu multă hotărîre:

— „Tu muiere, m'am gândit sĕ fac un lucru mare. 'L-am întrebat chiar și pre popa și pre notaresul, — și și ei au dis sĕ-l fac. Pricepi me?!..... Am sĕ-l fac, de așì sci, că vom mânca fasole chiar și în diua de Pasci..... M'ai priceput muiere?!“

— „D'apoi te-oi pricepe, dacă mi-i spune și mie.“

— Ș'apoi ear a mai stat pe gânduri Pralea și pe urmă ear a grăit:

— „Pe Petru am sĕ-l dau la scoală sĕ învețe carte. Copilul acela nu e ca sĕ grijiască de vacă și sĕ fie pogănici la boii altuia. Priceputum-ai?!“

— Nevasta sa tăcù câtăva vreme; apoi grăì.

— D'apoi banii d'unde-i luăm?

— Bun îi Ddeu și ne-a ajuta. Ne om trage dela gură, numai ca sĕ vedem ce vom putea face din el; barĕm un biet de dascăl ca ficiorul popii din Sĕlcut, dacă nu mai mult. Nu te îngrijì nevastă, — ce spune popa și notaresul nu poate fi lucru rĕu. Nu poate fi lucru rĕu.

— Și cum a dis Pralea dragu tatii, așa a făcut. 'L-a luat pe Petru și 'l-a dus la scoală la oraș. Și jumătate din crețărașii câștigați cu multă sudoare 'și-i dădea la scolile din oraș, numai ca sĕ vadă esind om din el.

— Și n'au trecut trei patru ani și Petru a lui Pralea din satul nostru era vestit de scolar harnic și ascultător, încât îl luase un domn dela oraș și spesa el pentru ca sĕ 'l învețe. Ear când vinea din când în când acasă pela sĕrbători mai mari, vedi cum vii și tu, sci că nu se poate totdeauna, ci numai când te iartă rênduiala scolii și sfatul învĕțătorilor, apoi cetea în biserică apostolul cu glas mare și cu un vers dulce, de se minunau oamenii de el; ear Pralea sĕracul se simța înc'odată atâta om decât era, și „Freacă sfanți“ sta sĕ plesnească de ciudă, cum ficiorul unui sĕrăntoc poate sĕ nu fie prost ca tată seu. Adecă scii tu că 'ți-am spus, că „Freacă sfanți“ în prostia lui se ținea pe sine cuminte, și prost pe tot omul, care nu era bogătan ca el.

— An după an trecea și Petru nu mai găta cu scolile Începură sĕ-i ese perișorii pe bărbie și el tot nu mai găta. S'a dus chiar la scolile cele mai mari din împĕrăție, adecă la Beci și se făcù procatăr.

— Acum eu nu o sĕ 'ți mai laud tie pe Petru Pralea procatărul, că tu 'l vei fi cunoscênd atât de bine ca și mine și vei scii, că nu sunt nici dece domni de români, care sĕ 'l întreacă pe el. Îi om la loc în tot chipul: și de carte și de inimă, care cunoasce nĕcazurile oamenilor sĕraci și 'i ajută cu sfat și cu bani, după cum cere trebuința.

— Vedi dragu tatii, acum ce fală-i pentru un sat cum e și al nostru și pentru niște oameni sĕraci, cum au fost și părinții lui Pralea, a procatărului, de a putea dice: domnul acela mare a eșit din satul nostru, el este omul nostru.

— Și sĕ vedi tu numai. Cum ajunse el domn pe barba sa, de gătase adecă cu toate scolile, vinea toată luna de două-ori la noi, de aduna pe oa-

rație parlamentară trebuie sĕ le respecteze — a denegat sĕ rĕspundă. Dar chiar și despre evenimentele cele mai recente și despre influența lor asupra relațiunilor monarchiei noastre față de țĕrile învecinate, — nu a vorbit contele Kálnoky cu francheța și positivitatea proprie lui; și cu toate că în deslușirile sale din acest punct nu se află cause de îngrijiri pessimiste, totuș metoda de a tăcea asupra unor cestiuni foarte delicate, și de a lăsa deschise unele contradiceri atinse, ne face impresiunea, că politica „*statului quo ante*“ accentuată în alocuțiunea împĕrătească, n'a stat dela început pe basă sigură și că nici pe viitoriu nu e asigurată împrotiva eventualităților.“

„Asupra a două cestiuni a fost mai cu inteție întrebat contele Kálnoky din parte maghiară: asupra continuității alianței austro-germane și a politicei austriace față cu Sêrbia“.

„Cu privire la cea d'ântăi s'a declarat contele Kálnoky într'un mod cât pentru formă foarte corect, că alianța cu Germania nu s'a schimbat de loc și că raportul nostru față de Russia, e acela, pre care 'l prescriu relațiunile generale internaționale.“

„Cât pentru politica austriacă față de Sêrbia, ministrul nu a întrelăsat a'și esprima simpatiile față de regatul sêrb, dar la întrebarea, că oare Austria fii ar aplecată a păși la mijloc *între ori-ce împrejurări* pentru interesele Sêrbiei, ministrul a rĕspuns hotărît, că **nu.**“

„Nemzet“ constată, că dechiarațiunile contelui Kálnoky nu dau nici o ansă de a se întări acele temeri în poporațiunea Ungariei, cari s'au fost ivit în opinia publică maghiară din incidentul accentuării alianței cu Rusia, — temeri, ca nu cumva basa politicei noastre esterne sĕ'și schimbe cu totul direcția și rapoartele noastre față cu Germania sĕ peardă și din tărie și din intimitate.

Consiliul frances de ministrii s'a ocupat în aceste din urmă ḑile, sub presedența dlui Brisson, cu esaminarea deosebitelor cestiuni și a politicei generale, care vor venì negreșit la ordinea ḑilei cu începerea sesiunei parlamentare. Se ḑice că ministeriul n'a luat încă nici o otărîre în privința aceea, dacă sĕ se presinte naintea Camerei cu o dechiarare asupra programei sale, sau dacă trebuie sĕ aștepte pănă când se vor face eventuale interpelări, la care rĕspunḑênd sĕ-și desvoalte și programa. Se pare că maioritatea ministrilor înclină la această din urmă otărîre. În același timp o notă a „Agenției Havas“ desminte zgomotul că guvernul, după întrunirea Camerei, voiesce a presinta deosebite proiecte financiare, precum emisiunea unui împrumut, o nouă dare etc.

Întrucât se cunoasce pănă acum resultatul alegerilor de ântâiul rang pentru Landtagul prusian, liberalii au scăpat din ele astfel precum singuri se așteptau. Orașul Berlin a dovedit încă o dată, că este cetatea liber-cugetătorilor, în care în deșert liberalii și conservatorii s'au încercat sĕ pătrundă. Prin provincii, perderile și câștigurile liberalilor se egalisează. In ori-ce cas nu s'au realisat speranțele cele mari ale conservatorilor, de și s'au întemeiat pe concursul liberalilor-naționali. In schimb liber-cugetătorii trebuie sĕ fie cu atât mai mult satisfăcuți de resultatele dobêndite, cu cât, neașteptându-se la câștiguri, n'au suferit nici o perdere.

Espulsarea Jidanilor din România.

Am fost amintit în nrul trecut despre nouele espulsări întreprinse de gnvernul României contra unor jidani malcontenți.

In cele mai de jos reproducem un articol al organului partidei liberale: „Voința Națională,“ scris tocmai din incidentul acestor espulsări.

Eată articlul:

Europa, în urma rĕsboiului ruso-romano-turc, a reclamat dela statul român sĕ adopte principiul absolutei toleranțe religioase, ca o dovadă că acest tînĕr stat, ce pretindea sĕ fie admis a conlucra în marginile mijloacelor sale la opera de civilisație a continentului, voiesce a îmbrățișa în totul principiele de drept public ale lumii moderne. Astfel, tractatul dela Berlin, a reclamat dela statul nostru a ridica din constituția sa impedimentul din causă de deosebire de cult la câștigarea cetățeniei române. Statul nostru a recunoscut cât era de îndreptățită ecsigența aceasta unanimă a puterilor; el a voit sincer a renunța în viața lui publică la un principiu de care odată avusese nevoie, dar care acuma, în noua fasă în care întra, ca stat de sine stătător, nu-i mai era de nici o trebuință. A modificat deci articolul respectiv din constituție în sensul strict al ecsigenței Europei, deschiḑênd poarta cetățeniei române, fără nici o considerație de religiune, tuturor acelora, cari ar putea sĕ o merite și s'o câștige pe calea legală.

Cu aceasta s'a închis odată pentru totdeauna așa numita cestiune israelită, care deși nu era provenită decât numai din cause economice, era cel puțin interpretată de rĕuvoitorii nostri în sensul de intoleranță religioasă. S'a modificat art. 7, s'a înlăturat toată posibilitatea unei asemenea false și rĕuvoitoare interpretații, și, această ultimă ecsigență europeană satisfăcută, Europa a recunoscut unanim independența statului român.

Odată principiul modern admis de noi în art 7, el se aplică cu sinceritate de atunci încoace: o mulțime de israeliți, care au întemeiat cererile lor de încetățenire pe merite și pe drept, au devenit pe calea legală cetățeni români; ei sunt comercianți, profesori, advocați, medici și chiar ofițeri în armată, funcționari publici; în fine sunt ceea ce, fără deosebire, poate fi ori-ce cetățean român; ei sunt români, și ca atari se bucură și dênșii de toate drepturile și private și publice, de câte se bucură tot cetățanul român.

Care va sĕ ḑică, statul român avea tot dreptul sĕ creaḑă, că a resolvat în sfârșit cestiunea israelită.

Ce s'a întêmplat însĕ? O seamă de evrei dela noi, în genere de provenință galițiană, — oameni pribegiți acì din causa scurgerii de acolo a acestui element, ce se înădușă trăind multă vreme în masă la un loc prea strîmt pentru libera mișcare a pornirilor lui de rapacitate, — au început sĕ agite din nou cestiunea israelită, odată resolvată strict după litera tractatului dela Berlin. Și agitarea aceasta nouă și-au întemeiat-o tot pe falsa insinuare, că statul nostru se conduce de principiul intoleranței religioase.

Această nouă agitare, mai ântâi ascunsă, a început sĕ iasă cât de puțin la iveală, apoi sĕ se producă fățiș și în fine sĕ ia niște proporțiuni, dacă nu primejdioase, dar cel puțin ofenzătoare pentru autoritatea statului nostru. S'a făcut ântâi agitări la sinagoge și la scolile confesionale; de acì apoi au trecut chiar în presă; s'au fundat ḑiare în acest scop: în fine lucrurile au ajuns la protestul nerușinat, infam și ridicul dela Londra. S'a comandat apoi în străinătate un agitator dibaciu, care sĕ vie numai decât sĕ provoace o mișcare de un nou soi, cu scopul de a institui acì o societate semitică, cu o direcțiune generală, recunoscută de stat, și care sĕ represente puterea populației israelite în relațiile sale cu puterea statului.

Și cu ce ton, cu ce aere, s'au făcut toate acestea?

Ḑiarele evreesci au pornit contra statului pe față un rĕsboi, care, dacă n'ar fi cunoscut cine-va tradiționala impertinență biblică, ar fi credut că este pornit din demență.

Cetind acele foi cineva, care n'ar fi cunoscut situația evreilor în raport cu statul român, ar fi credut, că acesti evrei sunt acì poporul autochton, locuitorii străvechi ai acestor țĕri, și că românii sunt niște cuceritori de curênd tăbĕrîți acì, contra cărora se ridică aḑi o formidabilă luptă de revindicare a poporului autochton, întemeiată pe un netăgăduit drept istoric.

S'a aruncat asupra statului și națiunii române prin acele foi fără nici o sfială tot veninul și ura mozaică, tot clasicul *fetor judaicus*.

Națiunea română? — incultă, intolerantă și stupidă.

Statul român? — stat asiatic, inuman și barbar.

Curat, pe față, tecstual.

Și cine, cine cuteza sĕ ia această atitudine față cu statul nostru? Acei oameni străini cari, adăpostiți acì la noi de furtunile și miseria de airea, n'aveau încă drepturile de cetățenie. Și din ce pricină această furie semitică? Din dorința de a căpăta acele drepturi.

Nu; încă odată: dacă nu și-ar găsì lucrul esplicare în tradiționala impertinență biblică, atunci nu ar putea avea decât o scuză: demența.

Eată dar niște copii pribegi ai pămêntului, — atât de bogat în deosebite speție de târîtoare necurate și veninoase — goniți de airea și primiți acì la adăpostul celei mai largi ospitalități, maltratați airea ca vite și respectați aici ca oameni, nenorociți și mizeri airea, și prosperi aici între noi, calumniând poporul nostru, batjocorind națiunea noastră și conspirând contra liniștii și siguranței statului nostru.

Ḑicem „conspirând contra liniștei și siguranței statului nostru“, pentru-că agitația nouă jidovească nu s'a mărginit la insolențe stilistice, la protestul infam dela Londra și la intențiunile șmechere de a înființa un consistoriu israelit, cu ocult puteri guvernamentale asupra întregei mase israelite din țară. Lucrul a mers mai departe.

Europa, prin împregiurările ivite în Orient acum în urmă, este astăḑi chemată sĕ facă o nouă punere la cale pentru restabilirea ordinei politice în mult frămêntata peninsulă balcanică. În acest scop conferența ambasadorilor europeni, chemată a avisa în grabă la primele mĕsuri de luat pentru a evita o compromitere a păcii, a hotarît ca o nouă conferență a puterilor, sĕ vie a discuta în fond cestiunea principală și toate cestiunile laterale ei, spre a stabilì o ordine de lucruri politică, cât s'ar putea mai durabilă între statele și naționalitățile orientale. Și în curênd această conferență își va reîncepe lucrările.

Ei bine, acei strĕini adăpostiți la noi cu omenie, lucrau în înțelegerea și cu ajutoriul unor coreligionari din strĕinătate, de a face sĕ se ridice earăș față cu Europa cestiunea israelită din România, și cu intenția anumită a unei nouĕ revisuiri a articolului 7.

S'au agitat spre a se strînge iscălituri pentru un memoriu, pentru un nou protest-monstru din partea acestor strĕini, în care protest sĕ repetă infama calomnie, că evreii sunt din ură religioasă persecutați la noi; că scoalele române le sunt închise; că scoalele lor confesionale sunt suprimate cu brutalitate; că averile, viața și onoarea — onoarea mozaică! — le sunt amenințate; că națiunea și statul nostru se dă, față cu ei, la cele mai estreme violențe și cruḑimi, și că, pentru restabilirea unei ordine de lucruri conformă cu ideile moderne, trebuiesc aceste nenorocite vic-

---

menii la sfat și le spunea că asta și aia nu-i bine, că ar trebui sĕ se facă așa și așa. Când dădea o sută pentru biserică, când una pentru scoală, când alta pentru ajutorarea celor lipsiți, ear când îl vedeau oamenii așa darnic, — da fie-care, care câte o groșiță, care câte o piṭulă, după cum îl îngăduia adecă starea și averea. Și 'n ăst chip încetul cu încetul s'au adunat bani tot mai mulți și mai mulți păn' ce ne-am trezit cu biserica cea nouă, apoi cu scoala, — aḑi una, mâne alta, tot așa, pănă când am ajuns ca sĕ fim noi pildă de învĕțătură la celelalte sate.

— Veḑi că așa-i românul, el nu face nimic dacă îl îndemni cu vorba numai. I se bagă prin urechea dreaptă și iese prin cea stângă. El trebuie sĕ vaḑă cu ochii și sĕ pipăie cu mâna, — păn' atunci nu crede. Dar după-ce vede odată, că-i mai bine în chipul arătat, apoi nu-l mai trebuie sĕ'l îndemni, — face el din bună voia lui. Așa începură și oamenii nostri a'și da copii la scoală, așa te-am dat și eu pe tine dragu tatii, și dacă te-a ajuta Dḑeu, ti face și tu ca Pralea, dacă nu mai mult.

Ear eu tăceam, când îmi ḑicea tata așa și vedeam cum îi lucesc ochii de bucurie la cugetul, că va venì vremea, când sĕ poată ḑice cu fală: ăsta e ficiorul meu.

Apoi mai tăcurăm câtă-va vreme amêndoi, pe urmă ear începù el sĕ grăiască.

— Multe și frumoase învĕțături își poate scoate un om cu minte din întêmplarea cu Pralea și cu satul nostru. Că sĕ veḑi tu: tot omul din lume fie fi șeḑut tot în păduri și sĕ nu mai fi vĕḑut alți oameni afară de tată seu și mumă-sa, are minte cât de puțină dela Dḑeu, dar are. Numai că e treabă ciudată cu glăvățina noastră, ea e ca și holda, de n'o îngrijesci bine, nici o roadă nu'ți aduce, se părăginesce și rodesce numai buruieni și ear buruieni, de care nici un folos nu ai, ear dacă o îngrijesci, îți aduce roade însutite; da, așa-i și cu mintea omului, dacă o lași în voia lui Dḑeu, rĕmâi prost, încât nu'i poți fi nimărui de folos, ear dacă te pui și ari și sameni în ogorul minții tale, sîmți numai cum ți se deschide vederea, cum ți se limpeḑesce și luminează mintea tot mai mult și mai mult. Veḑi tu scoala e un fel de plug, ear dascălul un plugariu care ocârmuiesce plugul dela coarne, — scoala e plugul prin care se ară 'n ogorul minții noastre și tocmai pentru aceea poți vedea, că cât de mult atârnă dela dascăl, care e cârmaciul plugului, cum ară el, așa vei putea sĕmăna și așa va putea 'ncolți firul de grâu al învĕțăturei. Și e mare lucru dragul tatii dascălul bun; — nu cu 2—300, dar nici cu 1000 de zloți nu'l poți plăti pe dascălul harnic și cum se cade. Și apoi sĕ veḑi tu, că aḑi plugurile 's de multe feliuri; sunt pluguri de lemn cu corman de lemn, altele de fer, altele mai mici, altele simple, altele de 'ntors, ba aḑi, după cum am vĕḑut la groful din Cetea sunt de le mână cu foc, ca mașina dela carul de foc, — așa 's și scolile de sute și mii de feliuri; sunt scoli mici cu câte un învĕțător, scoli mici cu mai mulți învĕțători, apoi vin scoli mai mari, unde învĕțătorii așa 's de învĕțați, de nu le mai ḑice nimeni „Dle învĕțătoriu“ sau„ jupâne dascăle“, ci „Domnule profesor.“ Sunt scoli, unde înveți popia, într'altele dăscălia, sunt unde înveți ca sĕ fii procatăr sau doftor, și ear altele, unde înveți la meșteșuguri, carii 's de mare, foarte mare folos oamenilor.

— Că sĕ veḑi tu, românii nostrii nu sciu de alte lucruri, decât plugariu, popă, sau dascăl. Alte neamuri au fel de fel de domnii, și de aceea ei strîng toți banii din țeară și ne storc chiar și pe noi, ear noi rĕmânem ca vai de capul nostru. Nu că doar am fi proști dela fire și n'am putea face ca și ei, ci că suntem prost nărăviți, de nu vrem sĕ facem ca ei.

— Când a venì vremea dragul tatii de ne-om lumina și noi din scoală, și vom înțelege, că numai calul cu nărav (care-i cel mai blăstămat dobitoc), numai ăla nu vrea sĕ meargă unde ar putea după voia și buna socoteală a stăpânului seu, și vom avea noi meșteșugarii nostri români, cari sĕ ne facă ce ne trebuie la casă, 'n ogradă și la câmp, om avea pe domnii nostri procatări, doftori, profesori, ce-or

time sĕ fie salvate de barbaria statului român; Europa trebuie sĕ useze de toată presiunea posibilă asupra statului nostru spre al silì sĕ facă o colosală spărtură în zidurile cetăţii, pe unde sĕ poată întra această enormă masă străină până la unul, tot acest element eterogen şi disolvant, până la cea din urmă picătură.

Eată scopul final al nouei agitări semitice dela noi, în capul căreia se aflau câţi-va belferi şi hahami tineri, oameni de litere chip şi seamă, care, tot cu tradiţionala nemodestie biblică, ne dedea câte odată, nouĕ popor român, pe lângă lecţii de toleranţă religioasă şi liberalism, şi lecţii de limba românească.

Şi statul român sĕ stea nepăsător faţă cu toate acestea? Nu, asta nu se poate.

Dacă naţiunea noastră este prea curată ca sĕ nu se teamă de întinarea balelor semitice; dacă poporul nostru este prea cu minte ca sĕ nu rĕsplătească ingratitudinea israelită decât cu un suveran dispreţ, — statul român nu poate îngăduì mai mult asemenea agitaţii d'adreptul criminale; el este dator sĕ le pilduiască cu toată asprimea.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

31 Octombre.

Sofia. — D. Karavelof a declarat, că conferenţa nu va putea ajunge la nici un resultat. Bulgaria e mai hotărîtă decât ori-când sĕ nu renunţe la unirea Rumeliei.

Varna. — Până acum se crede că puterile n'au ajuns la vre-o înţelegere în cestiunea Rumeliei; diferite păreri au fost emise în privinţa resolvărei acestei cestiuni; instrucţiile primite de unii ambasadori nu sunt în deplină armonie cu acele primite de alţii. E nevoie deci de nouă corespondenţe cu diferitele cabinete, înainte de a se stabilì o programă. Părerile Turciei nu vor fi deplin cunoscute de cât în sinul conferinţei; e oare-care temere de schimbare în atitudinea de până acum a Turciei. Partidul de acţiune îşi dă toate silinţele sĕ producă această schimbare. Toată activitatea gvernului otoman e îndreptată acum asupra flotei; s'au comandat o mulţime de tunuri Krupp de un calibru mare pentru a se înlocuì tunurile actuale. S'a încheiat un contract cu casa Schwarzkopf din Berlin pentru furnitura unui mare numĕr de torpile; o altă casă germană va procura lămpi electrice.

Constantinopol. — S'a ţinut un consiliu de miniştri sub preşedinţa marelui vizir în scopul d'a se delibera asupra cestiunei Rumeliei şi a instrucţiilor, ce se vor da plenipotenţiaţilor otomani, cari vor lua parte la conferinţă.

1 Novembre.

Sofia — Scirile din Belgrad, cari spun că Bulgarii arestează pe sêrbi şi că ei ţin 200 închişi la Sofia, sunt o curată invenţiune. Guvernul princiar va adresa din această causă o notă agentului diplomatic al Greciei, dl Rangabe, care îndeplinesce funcţiunile de însărcinat al afacerilor Sêrbiei. Simţemintele bulgarilor cătră sêrbi nu diferă de acelea ale sêrbilor cătră bulgari, de cât asupra unui punct: în Bulgaria dreptul primeaza indignarea.

2 Novembre.

Constantinopole. — Întrunirea conferinţei a fost împedecată până acuma de întârdierea numirii a celui de al doilea delegat al Porţii. Dar e probabil, că întrunire se va ţinea mâne.

Sofia. — Circulă pe acì o mulţime de sciri îngrijitoare cu privire la atitudinea Sêrbiei şi la neînţelegerile dintre puteri. Se crede însĕ, că va fi cu neputinţă conferinţei sĕ restabilească statul *quo ante*. În cas de a se otărî un asemenea lucru, el nu s ar putea esecuta decât printr'un resbel, de vreme ce atât bulgarii, cât şi rumelioţii sunt otăriţi sĕ nu se supună unei asemenea otăriri. Toate pasurile dinspre Sêrbia sunt atât de bine fortificate încât chiar un numĕr restrîns de apărători ar putea respinge un atac. Mâne pleacă 2 baterii la fruntarii.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub Negoiul, 20 Octombre 1885.*) Jidovul ca sĕ facă speculă cu creştinii 'şi pune cruce deasupra birtului seu, ear corespondentul din Nrii 103 al „Telegrafului Roman“ deasupra corespondenţii sale paradează cu citatul dela Efes. 4, 25. „Lăpădând minciuna, grăiţi adevĕrul fie-care cu vecinul seu.“

Dl corespondent în loc sĕ urmeze citatului corespondenţei îşi perde sărita chiar dela început, căci lăpădând adevĕrul grăiesce minciuna nu numai vecinului seu, dar chiar şi publicului mare cetitoriu de jurnale, când afirmă cu toată tăria, că „Ţara Oltului până aḑi a fost lipsită de momente însemnate“ ca şi când ar fi fost eschisă de lumea cea mare.

Adevĕrul este, că Dsa afirmă aceste în necunoscinţă de causă, necunoscênd ţara Oltului, venind numai ieri alaltăieri în ea. Proba de stil scălciat a dlui corespondent o trec de ocamdată cu vederea, avênd de scop nu protopopiatul ca dsa, ci rectificarea neadevĕrurilor prea bătĕtoare la ochi.

Ḑice dl corespondent: „Ca sĕ putem venì la vorbă.... trebuie sĕ atingem deşì numai ca prin vênt — că acest cerc nu 'şi-a putut lua avêntul condiţiunilor în ceea ce atinge crescerea poporului şi ridicarea lui la un grad de înaintare în economie, în cultură şi civilisaţiune.“ — Ca sĕ lăsăm avêntul condiţiunilor, pre care numai Dl corespondent îl poate înţelege, în focul seu — vrea sĕ ḑică, că Ţara oltului n'are economie, nici cultură, nici civilisaţiune.

Această afirmaţiune îndrăsneaţă, Dl corespondent nu poate fi în stare a o documenta nici după mai mulţi ani de petrecere în mijlocul nostru**).

Dsa nu scie, că aceasta ţerişoară fără economie nu ar putea hrănì o populaţiune atât de deasă relativ cu mărimea teritoriului, fără de a avea economie.

Unde află domnia sa pământul mai bine lucrat ca în aceasta ţĕrişoară? Unde află pometurile cele mai frumoase, cari sĕ espedeze chiar şi în ţerile cele mai depărtate? Nu e aceasta economie? Sau poate că domnul corespondent nu cunoasce ce va sĕ ḑică economie.

Cultura cu ce o cumpănesci dle corespondent? Unde e percentul cel mai mare de copii, cari cercetează scoala ca în ţeara noastră — şi de unde cercetează mai mulţi scolari gimnasiile ca de aicea?. Dacă n'ar fi culţi, nu s'ar ţinea copii cu mari cheltueili în timpurile acestea grele pe la gimnasiile din Braşov, Sibiiu şi altele; — nu da palme în public ţĕrei Oltului, fi mai indulgent, căci şi noi suntem simţitori. Dacă ai de scop după cum ḑici, pro topopiatul, în care ai picat ca Pilat în credeu, vorbesce de el fără de a vătăma vatra noastră părintească, pre care o iubim. Ḑici mai departe: „Lucru constatat este, că poporul nu'l poţi convinge cu fapte ect.“, dacă dta nu ai darul de a putea convinge poporul cu fapte, nu-i ascrie lui îndobitocirea, căci contraḑici citatului din fruntea corespondinţei, lasă aceluia s'o afirme aceasta, care a umblat sĕ convingă cu fapte şi n'a izbutit. Afirmi: că inteligînţa noastră pune puţin preţ pre preoţi şi învĕţători şi că nu-i sprijinesce etc.“ fără de a scì de afirmaţiunile anterioare, că nu e nici o inteligînţă în ţara Oltului, neavênd nici cultură, nici civilisaţiune. Noi oltenii scim prea bine, că inteligînţa noastră, care este, lucră mână în mână cu adevĕratul preot şi învĕţătoriu. De protopopiat n'am avea nimic de vorbit, dacă nu am fi observat, că perspectiva câştigului îl face pre dl corespondent lacom a nu cruţa nici cele mai condamnabile mijloace în cestiunea pentru plapomă.

Se încumetă dl corespondent a da lecţiuni Veneratei noastre corporaţiuni bisericesci, când ḑice „că aceasta va avea în vedere cestiunea noastră, precum a avut şi până acuma în timpul vĕduviei acestui protopopiat,“ premiţind în aliniat mai nainte, că acest cerc ca toate cele administrate până acum nu şi-a putut lua avêntul cătră năsuinţe mai mari. Oare Ven. Consistoriu sĕ poarte vina, că nu şi a putut lua avêntul cătră năsuinţele mai înalte? şi oare aceasta sĕ o aibă şi acuma în vedere? căci aceasta o pretinḑi d-ta, adecă întărirea de protopop a actualului administrator. Noi ne vom concentra de sigur în jurul unei persoane, în care sĕ ne putem pune toate speranţele, şi credem că Ven. Consistoriu în îngrijirea sa părintească nu va desconsidera votul maiorităţii. *Un oltean.*

Suceava, 28 Octombre 1885. În Nr. 109 al acestei foi a apărut un articul din Cernăuţi cu data 4/16 c. Dnul Eu pledează causa păr. egumen, pe când eu me aştept ca părintele egumen sĕ-mi spună că n'am dreptate. Eu unul n'am nici un interes de-a rêvni la postul cuiva şi chiar de-aş vrea nu pot, precum voi arăta la vale. Îl rog însĕ pe dl Eu sĕ binevoiască a pleda pentru clientul seu şi mai departe, ca sĕ vadă lumea ori de-l va putea spăla. Cât timp însĕ dsa nu va rĕspunde citând martori la cele ce voi publica în „Gazeta“, se va cunoasce cine voiesce sĕ pună lumina sub oboroc cum se ḑice la evangelie.

Când va rĕspunde, ar fi bine când ar vorbi în alt mod, căci eu nu 'l-am atacat pre Dsa şi dacă se supĕră păr. egumen este treaba Dsale a-mi rĕspunde sau nu. Advocaţi înse încap, de oare ce nu vor putea da nici un comentar la toate cele ce le voi publica, aducênd martori nu călugări neîndestuliţi, ci oameni cari nu depind dela graţia egumenului.

Ḑice apoi, că şi eu am fost bine primit, m'a ferit Ḑḑeu de aceasta onoare, căci eu nici odată nu trăgeam la Sânţia Sa.

Me numesc George Vasiliu, proprietar, Botuşăni, bine voiţi a Ve interesa şi veţi afla, că esist pe lume şi n'am luat un nume fictiv. Sub acest nume am trimes „Gazetei“ articulele subsemnate Călătorescu şi voi trimite şi în viitor. La toate am fost present, nu sunt lucruri iscodite, sau scrise pe spusa altora — drept probă iau ori şi ce responsabilitate chiar 'naintea tribunalului.

Primiţi, dle Eu, considerarea stimei mele.

G. Vasiliu.

Varietăţi.

* (Chirotesire de protopresbiter.) Ieri în 23 a l. c. s'a chirotesit întru protopresbiter administratorul ppresbiteral al tractului Cohalmului şi alesul protopresbiter Dl *Nicolau Mircea.*

* („Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Făgăraşului) va arangea în 26 Octombre st. v. (7 Novembre st. n.) a. c. în „Hotel Lauriciu“ *O producţiune literară* împreunată cu dans după următoriul:

Program.

1. „Cuvênt de deschidere,“ rostit de preşedintele.
2. „Despre posiţia socială a femeei şi emanciparea ei,“ disertaţiune de Stefan Necşa.
3. „Da, este vis“, romanţă de B. Papasovici; cântată solo de Nicolae Aron acompaniat de violină.
4. „Fraţii Jderii“, poesie de Vasile Alecsandri; declamată de Gavrilă Pop.
5. „Mijloace de a atrage pruncii la scoală“, disertaţiune de George Dobrin.
6. „Steaua vieţii mele,“ romanţă de A. Riedl, cântată solo de Nicolae Ludu acompaniat de violină.
7. „Sentinela română, poesie de Vas. Alecsandri; declamată de Filaret Deişorean.
8. „Canţioneta neapolitana“, romanţă de Gr. Ventură; duet esecutat de Nicolau Aron şi Nicolae Ludu acomp. de violină.
9. „Chiuiesc şi sum român,“ poesie de Ios. Vulcan; declamată de George Dobrin.
10. „Cisla,“ cuartet umoristico-satiric de C. Porumbescu, esecutat de chorul învĕţătorilor.

Începutul, searea la 7 oare precis. Venitul în favorul „fondului reuniunei“

NB. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

* (Două procese monstre). La Catagirone, în Sicilia, s'a terminat ḑilele acestea un proces colosal, în contra a 31 indivi̇ḑi preveniţi, că fac parte dintr'o asociaţiune de făcĕtori de rele; 22 au fost condamnaţi la diferite pedepse. Cestiunile puse juraţilor de cătră curte fiind în numĕr de 7,347, a trebuit pentru a rĕspunde la ele, ca juraţii sĕ stea închişi şase ḑile în sala de deliberare.

Se mai anunţă încă un proces intentat autorilor „Catastrofei băncei veneţiane.“ Sunt un-spre-ḑece preveniţi. Desbaterile se vor ţine la Padua.

Se pretinde că pentru a pune capăt acestui proces de sensaţiune, vor trebuì cel puţin 150 de audienţe, adecă aproape şease luni!

(Brigandagiul în Andalusia.) De câtva timp încoace nu este vorbă în presa spaniolă, de cât de faptele a trei briganḑi, în privinţa cărora s'ar putea scrie volume întregi.

---

fi, — atunci vom putea ḑice, că suntem oameni cu adevĕrat şi nu tufe.

— Bagă bine la cap dragu tatii cele ce 'ţi ḑic, că eu nu 's om de ieri de alaltăieri; mult am trăit, multe am vĕḑut, numai inima mi-i tineră, sfatul şi judecata sunt bĕtrânesci.

— — — — — — — —

Aşa grăia tatăl meu.

Şi eu dragii mei ţîneam mult şi voi ţînea cât voi trăì mult la sfaturile şi cuvintele lui, că-i om cu bună chipzuială, aşeḑat şi drept la judecată.

Şi dacă v'am spus şi DV. cele ce mi-a destăinuit el numai mie sîngur, este, că poftesc din inimă ca şi Domniilor Voastre, ca şi mie, sĕ ve fie cuvintele unui bĕtrân cu judecata la loc, — spre bună învĕţătură şi folos.

Virgil Oniţ.

*) Publicăm această corespondenţă, ca sĕ nu ni se poată ḑice că suntem unilaterali, constatăm însĕ că corespondenţa din Ţara Oltului nu ni o a trimis actualul administrator protopopesc, şi că violenţa cu care-l atacă această corespondenţă în ochii nostri din nici un punct de vedere nu se poate justifica. Red.

**) Ba o poate pas de pas, şi o putem cu toţii pentru întreg Ardealul.

Este vorba de numiții Melgares, Vizco de Borje și un al treilea bandit, cari stau în munții dintre Grenada, Cordone și Malaga. Acești brigandi sunt de o cutezare ne mai pomenită. Acum câte-va dile, intrară într'o cârciumă de pe drumul mare, și după ce plătiră ce mâncaseră și beuseră, ținură acest limbagiu cârciumariului:

„Vei spune gardei civile, că am plătit mai dinainte câte-va păhară de rachiu pentru *guardias.*“

Cu altă ocasiune, acești brigandi se preumblară diua 'n ameada mare într'un târg, într'un bâlciu și într'un sat. Nimeni nu cutează sĕ i denunțe, căci inspiră simțĕminte de groază, și tot de odată de admirațiune. Jefuiesc pre cei avuți, pre călĕtori, etc dar cruță pre toți cei ce sunt din partea locului, cu cari adesea sunt și caritabili și foarte generoși cu cei sĕraci. Fetele din partea locului dic, că Melgares și Vizco sunt niște ștrengari foarte frumoși, și trebuie sĕ aibă în toate satele mulțime de intrigi.

Mai acum câteva dile, gardii încungiurasĕră pe brigandi și credeau că au sĕ pună mâna pe ei, dar cercul în care se aflau închiși era foarte mare și gardii împrăștiați. Doi gendarmi, un sergent și un gardist, se apropiară de o casă isolată.

Locuitorii fiind întrebați dechiarară că n'au vĕdut nimic, dar dechiarară atât de repede, încât gardii se puseră în mișcare și se apropiară îndată de fermă.

Brigandii traseră asupra lor și'i rănirĕ, apoi se făcură nevĕduți.

S'au luat mĕsurile cele mai aspre și mai serioase pentru prinderea lor.

Toți se întreabă: când are sĕ se scape Andalusia de acești trei Fra-Diavolo moderni?

* (Omul de stat și tăiător de lemne.) Cetim în diarele engleze dela 23 Octombre următoarele asupra ilustrului bĕtrân, care conduce partida liberală engleză:

„Eri, dl Gladstone, ajutat de fiul seu, dl Herbert Gladstone, a tăiat un copac în proprietatea sa dela Huwarden, în fața unui grup de curioși, cu cari a schimbat mai multe observațiuni. Acum trei dile, a tăiat un stejar.“

Loterie.

Mercuri în 4 Octombre.

Brünn: **63 5 56 80 74**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 4 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți unguești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 94	5.93
Napoleon	9 95½	9.95
100 marce nemțești	61.55	61 55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.15

Sz. 261 1885 bir. végreh. [1186] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1885 évi 1648 sz. a kelt végzése folytán, Aleman Nicolae és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 512 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt és 884 frtra becsült ökrök, tehenek, buza, széna, cséplő gép stbből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Toporcsán leendő eszközlésére határidőül 1885-ik évi **November hó 18-ik** napjának délelőtt 10-ik órája kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a polg. ik. rdtt. 107 §-sa szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahelytt 1885-ik évi November hó 3 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare și țoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 3

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog sĕ se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

De necredut! dar adevĕrat!

Eu avênd **1400 bucăți de**

Pantaloni de iarnă

pentru bărbați de ori-ce mărime, pe cari i-am procurat pe calea unei licitațiuni cu un preț bagatel, și cari se disting prin aceea, că **țin foarte cald,** că sunt **groși,** de **o croitură minunată,** și făcuți gata costă [1184] 2

numai 1 fl. 20 cr.

până când nu mi se va găta provisiunea. Cu tot prețul cel bagatel acesti pantaloni sunt **foarte eleganți, de tot noi, fără nici o smintă, neprețuibili.** La comande este de a se însemna numai lungimea pasului. Espedlția se face cu rambursă. De vêndare la **Hecht's**

Depot fertiger Winterwaare,
Wien, I., Kolowratring Nr. 90.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încărunțire.**

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Kereszlur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseță din care se nasce **frăgedie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 48

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Turnătoriă

de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 6

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

De 50 de ani

esistă firma cu cel mai bun renume de stofe En gros

„Zum guten Hirten“

(la păstoriul cel bun)

mai nainte Vincenz Strohschneider,

VIENA,

I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu

de stofe adevĕrate de lână de Brünn

în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,

cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pent u o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**

Calitatea I., „ „ „ . . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 3

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

Mijloc grabnic și sigur

pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sĕnătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **compositie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vĕrsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobîndind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre, *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878. Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului

B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la glezuele picioarelor, la scrinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobêndirea aușului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1000] 6—15

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 114 Sibiiu, Marți 29 Octombre (10 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 c pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Octombre 1885.

Sunt feliurite interesele particularilor nemaghiari din Ardeal, și ele totdeuna sunt considerate de către organele administrative.

Cu interesele particularilor merg paralel interesele rassei domnitoare, și acestea se grupează pelângă idea de stat unguresc, de care în timpul din urmă s'a legat și esistența statului.

Organismul chemat a închega toate elementele în direcțiunea croită de presa maghiară este reuniunea de maghiarisare cu centrul în Cluș, ale cărei ramificări se întind preste întreg Ardealul.

Am vĕdut, că se comit fărădelegi strigătoare la ceriu, și ele se comit în interesul particularilor.

Am vĕdut, că pe căi piezișe se esploatează bunăcredința românilor pacinici și îndelung răbdători pentru scopuri lăturalnice, cum este bună-oară instituirea de scoale unguresci, așa numite scoale comunale, al căror scop nu este educațiunea, nu instrucțiunea, ci desbrăcarea tinerelor odrasle din firea lor lăsată de Dumnedeu, maghiarisarea cu iuțeala fulgerului.

Poporul nostru este răbduriu și până acuma a avut fiduție în ocârmuire, căci el era, este și va mai fi poate încă de credința, că așa voiesce împĕratul.

N'a avut până acuma convingerea, că pe căi piezișe se lucră pentru totala lui ruinare.

S'a constituit în Cluș reuniunea pentru maghiarisarea tuturor sufletelor din Ardeal.

Abusurile de până acuma se pot considera ca flori în pălărie pe lângă cele ce trebuie sĕ urmeze în interesul scopurilor urmărite de această reuniune.

Dacă s'a făcut abus până acuma de încrederea românului, de bună seamă se va face de acì înainte.

Reuniunea de magharisare din Cluș a fost întimpinată de către români cu indignațiunea ce o merită o instituțiune cu tendențe demoralisătoare. Ne aducem aminte de adunarea generală a comitatului Sibiiu față cu circulara acestei reuniuni de a spriginì comitatele tendențele urmărite de ea. S'a stigmatisat atunci procedura celor din Cluș, accentuându-se, că chemarea ei este a demoralisa. S'a ḑis: suntem destul de derangiați prin comitate, pentru ce un nou factor în această direcțiune.

Astădi stăm față cu fapte împlinite.

Într'un moment de slăbiciune națională unele comitate au luat conclusul, ca sĕ arunce dare asupra cetățenilor nemaghiari, și banii storși pe această cale sĕ-i trimită la reuniunea din Cluș, care va sci căuta cum sĕ ne puie pedecă în desvoltarea noastră națională.

Pretutindinea sunt instituiți amploiați, cari nu cunosc limba poporului.

Nu ne mai este permis sĕ credem, că amploiații nu vor face abus de încrederea blândului nostru popor, nu, mai ales când vedem, că abusurile în această direcțiune se consideră de merite veritabile pe altariul patriotismului modern.

Singurii oameni chemați a fi sentinela poporului nostru, preoții și învĕțătorii sunt terorisați și ei unii trupesce, alții sufletesce, unii sunt trași prin temnițe pentru învinuirea de sumuțări contra statului, altora li se pune în vedere împărtășirea lor din ajutoriul menit odinioară pentru preoțimea noastră, și noi vedem, că demoralisarea pe calea aceasta câștigă teren chiar și la preoți, dela cari cu drept cuvênt s'ar aștepta mai multă tărie de suflet.

Între asemenea împregiurări pressa română trebuie sĕ strige, e chemată tocmai ea sĕ arete adevĕrata stare de lucruri și prăpastia, spre care suntem împinși.

Acì este încordarea dintre noi și presa maghiară, și acì este și deosebirea dintre noi și presa maghiară.

În nebunia lor cei dela presa maghiară voiesc sĕ sigileze toate nebuniile lor prin coroană sau casa domnitoare, de aceea ei la toată ocasiunea pun în gura împĕratului cuvinte acomodate a zdrobì în noi credința despre părintească îngrigire a împĕratului față cu toți supușii sei.

S'a făcut mare svon în primăvara trecută cu unele cuvinte puse în gura monarchului nostru cu ocasiunea denumirei lui Szász Béla de episcop al districtului Dunărea de jos.

S'a mistificat lucrul, ca și când suprema îngrigire a monarchului ar fi resultatele maghiarisărei.

Aceeași tactică se observă acuma din incidentul închiderei espoșițiunei din Budapesta față cu fiitoriul nostru monarch.

Tendențele de a scoate din inima românului credința în dreptatea împĕratului poate fi principala chemare a presei ungaresci din Ardeal, însĕ cumcă realisate odată aceste tendențe, ele vor resolvì definitiv cestiunea Ardealului, aceasta este convingerea noastră.

Spre aceasta ne împinge presa maghiară, spre aceasta demoralisarea observată prin comitate, spre aceasta reuniunea de maghiarisare cu toate filialele ei.

Cine crede că este bine așa, urmeze-și calea apucată 'n numele Domnului.

Noi suntem de credința, că în direcțiuna apucată numai la prăpastie ajungem și prin aceasta espримăm convingerea tuturor românilor de pe fața pămêntului.

Revista politică.

Telegramele mai proaspete ne aduc sensațională scire, că țarul Rusiei a șters pe principele Bulgariei din lista armatei rusesci. Principele Alecsandru era major de suită a țarului și proprietariul unui regiment rusesc.

Mare sensațiune a produs pretutindinea această draconică măsură a țarului.

Într'adevĕr, că purtarea Rusiei este o problemă, pe care păn' acum nimeni nu o poate gâcì. Toată lumea scie, că Rusia a plămădit aspirațiunile de independență națională a Bulgarilor. Preliminariele dela San-Stefano au fost opera generalului Ignatieff, cel mai panslavist dintre toți Panslaviștii, frate de cruce cu Scobeleff, devenit renumit prin toastul cu apă rece.

Congresul din Berlin a pus stavilă realisărei programului politic presentat de generalul Ignatieff în toamna anului 1877, a pus o stavilă oare-care și a statorit o arangiare în peninsula balcanică, care purta în sine simburele putregiunei.

Revoluția dela 18 Septembre este ediția preliminarelor dela San-Stefano, și lucru de mirat tocmai Rusia vine și insultă personal pre principele de Battenberg, și încă într'un mod neobicinuit până acum într'a statele civilisate.

Purtarea Rusiei este enigmă tocmai acuma în fața conferenței din Constantinopol. Se crede că această măsură tiranică are intențiunea a face imposibil pe principele Alecsandru, care în timpul din urmă 'și-a lăpădat cârjele rusesci și umblă pe propriele sale picioare.

Unirea bulgarilor sub sceptrul principelui Alecsandru fără epitropia Rusiei este pĕcat strigător la ceriu, este imposibilitate. De aici se esplică brutalitatea Rusiei.

Espulsarea Jidanilor din România.

„Voința Națională“ scrie cu datul de 25 Octombre în această cestiune un al doilea articol, pe care pentru însemnătatea lui, îl reproducem în întregul lui cuprins.

Revenim astădi asupra espulsărei evreilor.

Un numĕr de 11 evrei, toți directori de ḑiare, au fost espulsați preste graniță. Foile oposiției au făcut numai ceva mișcare spre o protestare, care însĕ n'a avut urmări mai pronunțate.

FOIȚA.

Căderea lui Mihai Viteazul.

(Conferință ținută în sala Ateneului în ḑiua de 18 Octombre de **d. A. D. Xenopol** în folosul loteriei Ateneului.)

Munții ce apar la orizon au totdeauna un farmec deosebit asupra privirilor noastre. Ori cât de frumos ar fi peisajul ce se întinde la poalele lor, ochiul nostru, după o rătăcire pe pajiștele înverḑite, se înalță earăș în sus către piscurile lor, atras de neînvinsa lor mândrețe.

Așa se întêmplă și în orizoanele timpului; în istoriă cercetările timpurilor posterioare se îndreaptă în totdeauna cu mai mare stăruință către acele figuri mărețe, cari apar din timp în timp în privazul cel negru al vremurilor trecute.

Dintre domnii însemnați ai țĕrilor române mai nici unul n'a atras atât de des peana începĕtoarei noastre istoriografii, ca figura dramatică a lui Mihai Viteazul. Și cu drept cuvênt; căci în scurta și viforoasa lui domnie el a realisat măcar pentru un moment o țintă măreață, căci din faptele și greșelele sale putem astădi încă trage învĕțături folositoare.

Mihai Viteazul a căḑut jertfă măreților sale concepțiuni. S'a bănuit adese ori — că el încercase a aduce la îndeplinire niște planuri, ce întreceau puterile și mijloacele sale și că această disproporție între ceea ce voia și ceea ce putea, fusese pricina hotărîtoare a căderei sale. Noi credem a fi descoperit o altă esplicațiune a prăbușirei atât de repede a uriașei clădiri încercată de dênsul și lămurirea acestui nou punct de vedere va fi obiectul prelecțiunei din astă seară.

I.

Mihai Viteazul a căḑut nu în lupta lui cu turcii, pe cari din potrivă a dus-o la cea mai strălucită isbândă, făcênd pe turci sĕ recunoască în el un om de valoare, pe care îl prețuiau și admirau și pe care neputêndu'l supune, căutau la sfêrșit sĕ-l atragă în partea lor. Căderea lui a provenit din politica întreprinsă de el cu țĕrile transcarpatine.

Se scie că Sigismund Batori, cel mai nestatornic dintre principi, se hotărî sĕ se lepede de domnia Ardealului și sĕ treacă această țară împĕratului Germaniei Rudolf.

Mihai Viteazul își dete toate silințele a împiedeca această schimbare de stăpân în țara vecină, întru cât un principe de talia lui, pe care îl putea conduce cum îi plăcea, sĕ fie înlocuit de un puternic împĕrat. Neputênd însĕ zădărnicì cestiunea, el caută sĕ între în bune legături cu noul seu vecin, care la rêndul seu era interesat a nu-și înstrăina simpatiile unui om ca Mihai, care dăduse doveḑi de ceea ce putea în crâncenile sale lupte cu turcii și de brațul căruia împĕratul avea nevoie neapărată în rĕsboiul ce-l purta chiar atunci contra împĕrăției otomane. Mihai încheie deci cu Rudolf un tratat, prin care se recunoscea de vasalul acestuia, primind în schimb dela împĕratul făgăduința sprijinului seu cu armată si mai ales cu bani contra dușmanului comun. De abia însĕ se închiegase legătura între sfîntul imperiu roman și domnul Munteniei, că Sigismund Batori, căindu-se de tocmeala sĕvêrșită, prin care își vênduse coroana „pentru un blid de linte“, se întoarse înapoi în Transilvania, și luând earăș în stăpânire scaunul acestei țĕri, se satură de a doua oară de domnie și trece Ardealul în mânile fratelui seu Andrei Batori, cardinal din Polonia, un devotat prietin al turcilor.

De îndată ce aceste împrejurări se desfășurară în Ardeal, lui Mihai i se străfulgeră prin minte planul, care de acum înainte îi va frămênta fără încetare măreața lui gândire, anume de a scoate pe Andrei Batori din domnia Ardealului și de a supune această țară propriei sale autorități. El putea sĕ facă aceasta cu atât mai ușor, cu cât rĕsturnând pe Andrei Batori, el putea sĕ treacă drept făcênd slujbe suzeranului seu, împĕratul Germaniei, și sĕ se folosească de însuș ajutoarele date de dênsul, spre a-și realisa ascunsul seu gând. Planul era dibaci și face onoare concepțiunei politice a lui Mihai Vi-

Simţĕmêntul general al poporului şi opinia publică au aprobat acest act energic al guvernului, ca patriotic şi neapărat pentru manţinerea demnităţei şi prestigiului ţĕrei.

Decisiunea de espulsiune este nemotivată. Motivele însĕ ce au împins pe guvern a lua această mĕsură sunt cunoscute mai mult sau mai puţin de toată lumea.

Evreii dela noi împărtăşind şi ei curentul general al ţĕrei se adăpară şi parte din ei cu luminile civilisaţiei, şi deci era firesc lucru, ca sĕ tindă a'şi apăra drepturile lor prin presă. Civilisaţia însĕ nu îndepărtă de ei firea lor cea înăscută, anume de a dobândì posiţiunile cele mai bune prin cea mai puţină muncă posibilă, şi în loc de a face din ţiarele lor nişte isvoare de lumină pentru coreligionarii lor, ei întocmiră din ele nişte organe de incriminare şi de acusare pentru poporul românesc.

Nu numai actele guvernului erau criticate, dar până şi legile votate de corpurile legiuitoare, de representanţii naţiunei, prin urmare de poporul român, în sînul căruia trăiesc, câştigă şi se îmbogăţesc, nu erau apărate de criticele lor cele mai nerespectuoase.

Evreii nu se sfiau de a numì legile noastre, cum este de esemplu legea bursei, a comerciului ambulant şi altele, legi barbare şi neomenoase, insultând astfel naţiunea, ai cărei representanţi dăduseră nascere acelor mĕsuri.

Guvernul, fără îndoială, că poate fi criticat pentru actele sale; tot atât de sigur este însĕ, că altul poate fi tonul în care 'şi poate permite un român a se rostì asupra acelor acte şi altul acela, ce poate fi învoit unui străin, a cărui esistenţă este mai la urma urmelor tolerată în ţară, dar care nu are alte drepturi în Statul nostru, decât acele ce voim noi a i le conferì.

Străinii deci, deşì dênşii se pot plânge contra actelor ce-i lovesc, trebuie totuş sĕ întrebuinţeze un limbagiu politicos şi cuviincios faţă cu guvernul ţĕrei în care trăiesc, căci ori-ce cerere a lor este o rugăminte şi tonul rugămintei nu poate fi nicì odată acel al ameninţărei.

Citească cine-va ţiariul „Fraternitatea“ şi se va convinge uşor despre necuviinţa, cu care acest ţiar era redactat, despre cuvintele insultătoare ce cuprindea pe fie-ce ţi, încât adeseori ţi se suia sângele în obraz, când vedeai injuriile şi batjocurile aduse de nişte venetici în această ţară la adresa organelor celor mai înalte de încredere ale ei. Pare că-'ţi era ruşine de a mai fi român, când luai vre-o gazetă jidovească în mâni. Legile noastre cele atât de liberale faţă cu presa şi mai mult încă decât legile, principiile, de eari guvernul liberal a hotărît sĕ nu se îndepărteze, asigurau nepedepsirea acelor pamfletari, cari îşi permiteau de a insulta pe români, guvernul lor, întocmirile şi aşeţĕmintele lor în însaşi ţara acestora. Păharul era plin şi trebuia sĕ se varse. Această devărsare a fost provocată prin uneltirile evreilor îndreptate către străini, în scopul de a dobândì tot mai multe drepturi în România.

Scim încă dela tratatul de Berlin cum evreii din ţară au agitat la străini spre a face sĕ se modifice articolul 7 din Constituţie în un sens favorabil evreilor. România, avênd atunci de dobândit recunoascerea neatêrnărei sale, fu nevoită sĕ cedeze presiunei făcută asupră-i de puterile semnatare ale tratatului şi consimţì la modificarea acelui articol. Sensul însĕ, în care s'a făcut această modificare şi care impune evreilor, ce voiesc a dobândì împământenirea, oare-cari condiţiuni de capacitate şi moralitate, pe cari marea lor majoritate nu le pot îndeplinì, trebuie sĕ nemulţămească pe cei mai mulţi din ei. Dênşii ar vrea sĕ li se deschidă d'a gata porţile în această ţară, pe care străbunii nostri au manţinut-o prin vĕrsarea sângelui lor celui mai scump, pentru a căreia păstrare le-a tremurat inima într'atâtea rênduri; sĕ între deodată în cetăţenia ei, şi sĕ aibă dreptul de a dispune de soarta ei, fără a fi jertfit pentru dênsa nici un ban din punga lor umplută din sudorile ei, nici o picătură din sângele lor îngrăşat pe bogatele sale ogoare şi sĕ se despăgubească astfel de vechea lor patrie, perdută cu mii de ani în urmă din causa nedestoiniciei lor, prin un nou pământ al făgăduinţei aşternut la poalele Carpaţilor. Vĕţênd că românii le dispută cu energie întrarea în cetatea drepturilor lor, că cern cu deamănuntul pe tot evreul ce se înfăţişează cu cererea pentru cetăţenie, s'au hotărît iarăş a merge la străini spre a impune din nou românilor o modificare a articolului 7 în sensul unei depline libertăţi a evreilor de a împărtăşì cu românii beneficiul posiţiunei lor. Prima încercare se făcù cu câte-va luni în urmă de către o deputaţiune a evreilor din Londra, către marchisul de Salisbury, cari, prin sfruntate neadevĕruri asupra posiţiei evreilor în România căutară sĕ misce opinia publică engleză în favoarea coreligionarilor lor din România. Se spunea între altele în acel pamflet, că în România evreii ar fi împedecaţi de a esercita profesiunea de medici, ingineri, architecţi, şi ceea ce era mai nostim şi aceea de comercianţi!!

Fiind-că acuma se pregătea întrunirea unei conferinţe la Constantinopole, evreii se gândiră iarăş sĕ vină şi aici cu jalbe în proţap în contra românilor, cari au îndrăsneală a nu lăsa pe evrei sĕ-i gâtuie în propria lor ţară.

Pentru a pregătì o manifestare cât de împunĕtoare alianţa israelită trimise în Bucureşti pe d. Armand Levy, care, luând gazdă la redacţia „Românului“, începù de acì a uneltì contra poporului românesc şi pregătea formarea unei protestaţiuni întinse de îndreptat la conferinţa din Constantinopol.

Uitaseră evreii un singur lucru, că România nu se mai află acum în posiţiunea în care o găsise congresul dela Berlin. Nu mai este o ţară ce are de dobândit drepturi, ci una ce are de apărat şi de făcut sĕ se respecte o posiţiune şi nişte drepturi câştigate prin eroismul adevĕraţilor sei copii, hotărîtă a nu permite nimenui sĕ-şi, bată joc de aceste drepturi şi cu atât mai puţin unor oameni, cari cred că macsima lor favorită: ubi bene, ibi patria, o vor putea-o realisa mai ales pe malurile Dunării inferioare.

Aceste uneltiri nedemne, ca unele ce caută a dobândì drepturi, nu prin muncă onestă, ci prin intrigi meschine, au fost însĕ dejucate de agerimea guvernului, care a zdrobit puii de şarpe încă de pe când erau în ou, trimiţênd preste graniţă întreaga familie a gazetarilor evrei.

Varietăţi.

* Sâmbătă în 26 a l. c. s'a promovat întru protopresbiter al tractului Deeş dl Teodor Herman administratorul de până acum al parochiei centrale din Deeş; ear clericul absolut Gavriil Cârlig de presbiter al parochiei Someş-sat (protopresbiteratul Cluşului).

* Aflăm că alegerea de protopresbiter al tractului Avrigului s'a efectuit ieri. Resultatul e, că părintele administrator ppresbiteral Ioan Cândea a întrunit 40, ear diaconul ceremonial dl Nicolau Borzea 30 de voturi.

* (Himen.) Dl Nicolau Gliga cleric absolut al archidiecesei noastre îşi va serba cununia în 10/22 Novembre a. c. cudşoara Aurelia Popescu în biserica gr or. din Rîpa de sus.

* (Serata Sodalilor.) Sâmbătă seara s'a ţinut representaţiunea teatrală împreunată cu joc a reuniunei sodalilor români din Sibiiu.

Se ţice, că de când esistă această reuniune, ea n'a întrunit aşa un public numĕros din toate păturile societăţii, ca cu această ocasiune.

Inteligenţa română din loc s'a presentat în numĕr complet; burgezimea noastră puţină câtă este d'aici şi jur, împreună cu mulţi oameni din popor formau parterul îndesat.

În loge am vĕţut şi pe Esc. Sa Dl archiepiscop şi mitropolit, pe Ill. Sa Dl archimandrit Popea şi alte no'abilităţi.

Ceea ce privesce însaşi representaţia, ar fi un lucru fără de scop, a o lua la o aspră recensiune.

Silinţa, pe care au arătat-o sodalii români de a da înainte şi a dovedì că trăiesc, trebuie sĕ o apreţiăm şi sĕ le dăm încuragiare.

Avênd aceste consideraţiuni, putem ţice în genere că representaţia a succes.

Mama Balaşa a fost mult aplaudată, căci *** în această rolă a jucat cu rutina şi simţul unui actor probat.

Barbu lăutariul, Caliopi, Kir Manole şi Sava au plăcut mult publicului, care ţinut într'o continuă ilaritate, aplauda mereu.

Căluşeriul şi bătuta au fost jucate de opt tineri sodali cu destulă precisiune şi destul gust. La dorinţa publicului unele figuri au trebuit sĕ fie repetate.

După serată a urmat jocul, care după cum auţim a durat cu multă vioiciune până 'n revĕrsatul ţiorilor.

Resultatul material se ţice că a fost strălucit.

Încheind cu acestea darea noastră de seamă, gratulăm tinerilor noştri industriaşi şi le poftim din inimă sĕ progreseze pe calea apucată, căci până când vor lucra tot cu zel pentru înaintarea lor proprie, nu vor putea fi lipsiţi de sprijinul moral şi material al inteligiţei române, care urmăresce cu atât interes tendinţele de a forma o clasă de mijloc între ea şi popor.

O mică observaţiune sĕ ne fie permisă. Când vom vedea că tinerii nostri industrieşi în loc de representaţiune teatrală ni se vor presenta cu elaborate despre perfecţionarea lor în specialitatea lor, şi despre paralela între ei şi lumea cultă, care prin industria înaintată coplesesce piepele noastre, când vom vedea pre tinerii nostri aprofundându se fiecare în meseria sa, atunci vom aplauda şi mai din inimă noi cesti dela „Telegraful Român.“

* (Petrecere cu joc.) Reuniunea de cântări de aici **„Tipografia“** va arangia Sâmbătă 2/14 Novembre, o petrecere cu joc în sale dela „Împĕratul Roman,“ la care va contribuì capela militară dela regimentul 82.

Începutul la 8 oare.

Entrée pentru bărbaţi 80 cr. pentru femei 40 cr. de persoană. Logea mare 2 fl., cea mică 1 fl.

Bilete se pot scoate Joi şi Vineri dela 3—6 la librăria Ios. Drotleff, strada Cisnădiei 23, la G. A. Gross, Piaţa mare 27, şi seara la casă.

— În 17/29 Octombre a. c. s'au petrecut la repausul etern rĕmăşiţele mortuare a în Domnul adormitului econom şi cantor a bisericei gr. or. din Şoimuşul român Matei Voilean, pre carele 'l jelesc: întristata-i soţie, 2 fii, 3 fete.

Deamnă de amintire este trecerea din viaţă a de mulţi regretatului decedat pentru vieţuirea lui morală religioasă, servind în toată viaţa sa fatigioasă de model consătenilor, precum şi pentru modul cumpĕtat a chivernisirei casei sale, în urma căreia i-u fost cu putinţă, ca pe lângă o diligiţă, cruţare şi

---

teazul, care de obicei în ochii istoricilor noştri trece numai drept un mare căpitan, eară un slab politic. Mihai Viteazul avea însĕ de circumvenit o putere, care dăduse până atunci doveţi îndestule de fineţă şi destoinicie diplomatică şi precum el voia sĕ înşele pe Austria, astfel şi Austria voia sĕ'l înşele pe dênsul. Din documentele cele nuoi, numĕroase şi interesante asupra acestei memorabile domnii, se vede că împĕratul german nu respinse de loc propunerile lui Mihai de a cucerì Transilvania pentru el; dar că împĕratul avea de gând a se slujì numai de Mihai ca de un instrument, pentru a rĕpune pe Andrei Batori, şi apoi a-i mulţămì frumos şi a-l trimite earăş înapoi preste munţii de unde venise.

Se încinge deci o luptă diplomatică din cele mai interesante între împĕratul Germaniei şi domnul român, în care ambii căutau sĕ se rĕpună unul pe altul, fără a-şi părăsì însĕ nici unul ajutoriul celuialalt. Mihai avea nevoie de împĕratul pentru a'l sprijinì în îndeplinirea planurilor sale şi împĕratul avea nevoie de Mihai pentru a fi apărat în contra polonilor şi a creaturilor lor, toate prietinele ascunse ale Porţii, cu care Rudolf se afla în rĕsboi.

Cât timp acele scopuri ale celor doi protivnici erau încă departe de îndeplinirea lor, relaţiunile dintre Mihai şi împĕratul rĕmaseră prietenoase; de îndată însĕ ce unul începù a simţì că este, ertaţi-mi espresia comună, dar care caracterisează de minune situaţia, tras pe sfoară de celalalt, buna înţelegere ce domnise între dênşii începù a se strica. Astfel Mihai nu aşteptă ordinul împĕratului pentru a trece preste munţi şi pe când germanii reflecsivi şi greu de hotărît, discutau şi cumpăneau la Viena, românul, strănepotul vrednic al poporului ce se închinase numai la fapta îndeplinită, cădea ca un fulger asupra lui Andrei Batori; îl sfărâmă la Schellenberg lângă Sibiiu, şi curând după aceea vărsă nişte lacrimi de ocasiune la vederea cardinalului adus pe o tipsie înaintea învingĕtoriului.

Această grăbire a lui Mihai Viteazul trezì neîncrederea politicilor dela Viena şi de acum înainte ţinta lor de căpetenie va fi de a spiona pe Mihai, dacă nu cumva vrea sĕ se împatroneze în Transilvania, după-cum rostesc documentele. Mihai, luându-şi curênd după aceea titlul de guvernator al Transilvaniei şi cucerind apoi şi Moldova, deastădată călcând un ordin espres al împĕratului, arătă către acesta o independenţă de lucrare, care făcea sĕ sporească necontenit bănuielile curţii din Viena. Pe de altă parte, Mihai înţelesese din deosebite convorbiri avute cu comisarii împĕrătesci şi din corespondenţa sa, chiar dela început amară şi ascuţită, ţinută cu Basta, că împĕratul avea de gând sĕ-l scoată din Transilvania, de îndată ce aceasta s'ar putea face fără pericol pentru starea Germaniei. Relaţiunile în aparenţă prietenoase încă, eraa în fond cele mai încordate şi lupta nu trebuia sĕ întârţie a isbucnì acolo, unde până acum domnise prietenia şi vorbele dulci.

Revoluţia ungurilor contra domniei lui Mihai, determină pe germani a se pronunţa făţiş contra lui Mihai şi această luptă, întâi cinstită şi pe faţă se sfârşesce prin asasinatul mişelesc din câmpia dela Turda.

Această scurtă schiţare a faptelor de căpetenie, cari alcătuiesc actele dramei pline de mişcare şi de interes a domniei eroului român, erau necesare pentru înţelegerea analisei causelor, cari esplică, pentru-ce Mihai a trebuit sĕ cadă victima planurilor sale.

Noi credem, că dacă Mihai a căţut, aceasta nu a fost datorită nedibăciei sale politice esterioare. Dacă aş putea sĕ urmăresc cu Domnia-Voastră pas cu pas acţiunea politică a lui Mihai Viteazul, care unea prin firile reţelei sale pe papa de la Roma cu ţarul Moscoviţilor, pe patriarchul din Alecsandria cu regele Svediei, a-'ţi vedea, că Mihai Viteazul este aproape tot atât de bun politic, ca şi genial căpitan. În resumat politica lui esterioară tindea a spăria pe Turci prin Germani şi pe Germani prin Turci, a'şi croì întru aceste două puteri un stat al seu, care sĕ înghiţă în el nu numai Ardealul şi Moldova, dar şi mândrul regat polon, sĕ se întindă cu alte cu-

stăruință de fer — sacrificând sănătate și până firul din urmă pentru instrucțiunea mai înaltă a fiilor și educațiunea cuviinciosă a fetelor resp. a familiei sale — să-și vadă în parte până ce a fost în viață realisată dorința inimei sale nobile, carea i-a fost meta năsuințelor sale ostenitoare.

Trecerea din viată a astorfel de veterani și virtuoși părinți de familie ne impresionează cu atât mai dureros, căci cu durere trebuie să vedem, cum un fatalism de rău augur a cuprins generațiunea presentă, ce are de consecință rara frecuentare a scoalelor medii și mai înalte de către tinerii nostri și mulți și dintr'acestia alunecă si sucumb sub greutatea situațiunei de astădi.

Timpurile de bună aducere aminte a absolutismului nemțesc — când pentru mulțimea studenților români la institutele de cultură a compatrioților trebuiau făcute clase paralele, prin uneltirile egoistice a patronilor ideei de stat curat maghiar au trecut . . . . făcênd loc pasiunilor erei „Kulturegyletului, cu scopurile sale tendențioase.

Memoria reposatului fie în veci binecuvêntată!

a...

* (Cas de moarte). În 22 Octombre a. c. pe la 3 oare p. m. s'au petrecut la mormênt unul dintre fruntașii comunei Săcel epitropul Euthimie Macra, carele a servit acestei comune ca jurat, colector de contribuția reg., jude și în fine ca ctitor al S. biserici din loc.

În calitatea sa de amploiat comunal a dovedit reposatul o purtare bună și morală; — eară ca ctitor s'a arătat de primul fundator al scoalei și bisericei noastre de aici prin dăruirea a doue pământuri și a unei grădini, pe care astădi se află zidită scoala bisericei greco-orientale.

Ceremonia s'a sêvêrșit sub pontificarea Părintelui protopresbiter al tractului cu asistința a patru preoți. Din recunoscință față de reposatul dl protopresbiter a rostit o cuvêntare funebrală pe deplin potrivită.

* (Postal.) Se află mai multe stațiuni pentru adiuncți postali pe classa a II. din districtul direcțiunei postale din Sibiiu. Condițiuni: 200 fl. cauține. Emolumente: 500 fl. salariu și 100 fl. bani de cuartir.

În sensul articolului de lege II. din 1873 pot concura suboficieri militari provĕduți cu certificat despre această aptitudine a lor, asemenea și espeditori de postă, cari au servit mai mulți ani în această calitate.

Suplicele să se trimită în termin de 6 săptămâni la direcțiunea de postă în Sibiiu.

Asemenea sunt vacante mai multe posturi de suboficiali la postă cu cauțiune de 200 fl. și 400 fl. ca salariu anual, 60 fl. relut de cuartir, 30 fl. pentru haine; apoi mai multe posturi pentru servitori la postă cu cauțiune de 100 fl., salariu 300 fl., 60 fl. bani de cuartir și costumul în natură.

Suplicele instruite conform articlului de lege II. din 1873 sunt a se trimite în termin de 6 săptămâni la direcțiunea de postă în Sibiiu.

— Cu 1 Novombre s'a deschis oficiu de postă în „Puszta Szt. Király" comitatul Turda-Arieș și stă în comunicație de 4 ori pe săptămână cu oficiul de postă din Turda.

Va espeda epistole francate și recomandate, asemenea asignațiuni până la 300 fl.

* (Atentatul contra lui Freycinet.) În săptămâna trecută ministrul de esterne al Franciei a fost în mare pericol. Un om a pușcat contra lui. Individul, care a tras cu revolverul asupra trăsurii lui Freycinet, se numesce Petre Mariotti, e născut în Omeria (Corsica), are 50 de ani. Stăpâna casii sale a observat că e nu s'a întors acasă de Joi; ea a avisat poliția, care a făcut o perchisiție. Stăpâna casii a recunoscut fotografia lui Mariotti. A venit advocatul Lagnerre la tribunal. Mariotti i-a spus îndată încet numle, refuzând însă a'l spune judelui de instrucție dar acesta strigă deodată: „Scim deja tot, Mariotti!" — „Dacă sciți, nu am ce ascunde", răspunse Mariotti, carepovestì apoi, că a lucrat la Canal de Suez în Port-Said, de unde s'a dus la Panama cu fiica sa în etate de 21 ani. Într'o noapte mai mulți lucrători au năvălit în locuința sa, 'l-au jefuit și i-au desonorat fata, ce a murit după 2 ție în urma maltratărilor. Mariott plângea povestind. El luă un album, secvestrat dela dênsul, și arătă judecătorului fotografia ficei sae dicênd: „Iată sêrmana copilă; așa e că a fost frumoasă? Au desonorat-o au omorît-o și acum nu vor să o resbune; eu cer dreptul meu, dar nu vor să me asculte; toți m'au gonit și ruinat. M'ai întors în Franța; am cerut din nou dreptate, în desert. M'am luptat cu mizeria. După ce am fost servitoriu la Agenția Havas, m'am bolnăvit și m'au dus în spital. După însănătoșarea mea n'aveam ocupație; făceam ce puteam, dar fără ca să uit ținta de a'mi răsbuna fata. Însă ce poate un nefericit fără ban fără protecțiune: M'am plâns mai de multe ori la ministeriul de externe! „(Mariotti recunoasce însuși, că aceste plângeri s'au făcut sub ministeriul trecut.) „Așa nu mi a rămas alt ceva de făcut, decât sensație; am avut de gând să ucid pe Freycinet; nici nu-'l cunoșteam. Dacă vream să-l ucid, 'l-așì fi nimerit sigur; am tras în jos, ca să fiu arestat, să atrag atenția asupra mea și a causei mele." Toate astea le a spus Mariotti cu un ton sincer; dacă se vor confirma, el va fi liberat. Însuși Freycinet a făcut demersuri pentru el și a cerut lămuriri dela Lesseps. Secretarul societății Canalului de Suez își aduce aminte, că odinioară se vorbise mult de Mariotti și fiică-sa. Mariot ar fi cerut dreptate; mai întâi s a adresat la guvernul din Columbia, apoi la Compania Lesseps, ca însă nu putea fi răspundĕtoare pentru crimele lor lucrători ai sub-antreprenorilor. Lesseps a dis: „Mi aduc aminte de părintele desperat, dar cu toată bună-voința n'am putut face nimic."

După un nou interogatoriu chipul sorții fetei nu e bine lămurit; în locuința lui Mari s'au găsit scrisori fără importanță. El a fost adus earăș în arestul dela Mazas.

Mariotti a fost condus și la Pont de la Concorde, unde a trebuit să arete comisiunii judiciare cum a tras cu revolverul asupra lui Freycinet. Lesseps mai spune, că fata lui Mariotti n'a fost frumoasă, ci de bună voia ei s'a îmbrăcat în haine bărbătesci și a plecat cu lucrătorii. Fata avea o purtare cam liberă; ea n'a murit din causa maltratări ci în urma unui leac, ce i-au dat Chinezi spre a-i mici consecințele unei vieți cam destrăbălate. S'a făcut atunci o cercetare, care a încetat mai târziu. Deci Mariotti n'are nimic să se plângă nici contra vreunei companii, nici contra ministeriului.

Convocare.

Membrii „Despărțĕmêntului VI" al asociațiunei transilvane, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociațiunei noastre, sunt învitați a se întruni în adunarea generală, ce va avea loc în opidul Deva, la 21 Novembre 1885 st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localitățile casinei române.

Deva, la 9 Novembre 1885.

Francisc Hosszu Longin, actuariu. — *Ioan Papiu,* direc.

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „Albina" în luna Octombre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 30 Septembre 1885	52,163.44
Depuneri	129,529.39
Cambii rescumpĕrate	372,524.52
împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	68,437.67
Interese și provisiuni	21,884.48
La fondul de pensiune	376.50
Monetă vêndută	283,70.91
Effecte	33,767.25
Conturi curente	62,414.79
Diverse	376.32
Total fl.	769,845.27

Eșite.	fl. cr.
Depuneri	158,483.74
Cambii escomptate	388,272.36
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	48,720.60
Interese pentru depuneri	1473.65
Contribuțiuni și competințe	2335,03.
Salarie și spese	2357.26
Monetă cumpĕrată	18,148.05
Conturi curente	19,334.84
Diverse	880.78
Cupoane de scrisuri fonciare	19,964.45
Numerariu cu 31 Octombre 1885	37,874.51
Total fl.	769,845.27

Sibiiu, 31 Octombre, 1885.

I. G. Ioan, director esecutiv. — *Iosif Lissai,* comptabil.

Posta redacțiunei.

Domnului Ioan Cândea, administrator protopresbiteral Avrig. Față cu atacurile îndreptate asupra dtale prin corespondența din numĕrul 113 al diariului nostru, redacțiunea și a făcut reservele sale.

În fața unor asemenea atacuri cel mai nimerit răspuns este tăcerea.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Novembre.

Buda: **14 63 69 3 28**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți unguești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 94	5.93
Napoleon	9 95½	9.95
100 marce nemțești	61.55	61 55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.15

---

vinte dela marea Baltică, până la marea Neagră. Tot ce se putea face în politica exterioară, Mihai a făcut-o și nu credem să se poată găsì o singură greșală marcantă în conducerea relațiunilor sale cu imperiile vecine.

Și Mihai Viteazul avea sorții cei mai minunați de a isbutì, tocmai prin acest sistem de a îngrozì pe dușmanii sei unul prin altul. Ambii îi căutau alianța, îi trimiteau presenturi de preț și se temeau de a 'și atrage cumplita sa mănie. Mai ales după cucerirea Moldovei, Mihai era așa de puternic, încât ar fi putut dicta el condițiile rivalilor sei, când, ceea-ce nu puteau face două mari împărății, o mână de unguri rĕsculați aduseră ușor la îndeplinire. *Mihai era anume foarte tare în posiția sa esterioară, dar foarte slab în cea din năuntru.* Reaua conducere a politicei interne, nu a acelei esterne a pricinuit căderea lui și de aceea va trebuì să aruncăm o ochire asupra modului seu de administrație și mai ales asupra modului, cum înțelegea el să se conducă față cu masa poporului român.

II

Mihai fu un domnitor rĕsboinic în toată puterea cuvêntului. De la suirea lui în scaun până la moartea lui, el nu se odichnì o singură ți în patul seu, și când chiar corpul seu gusta repaosul, mintea lui croia necontenit noue planuri de isbândă. În zadar căuta o partidă de boieri să mai stăvilească această pornire rĕsboincă a domnului lor; înzadar și chiar și soția lui Stanca, rugându-l în genunchi să părăsească cucerirea Transilvaniei, în care instinctul ei de femee îi prevestea nenorocirea. Mihai, de puterea fatală a destinului, rĕmâne surd la aceste prevestiri și pășesce înainte pe calea înnată lui de soartă.

Pentru a duce însă atâtea rĕsboaie, cu Turci, Tătarii, Moldovenii, Polonii, Ungurii și Nemții, trebuiau armate. De unde 'și forma Mihai Viteazul oștirile sale — iată tema interesantă, care ne va destăinuì în mare parte pricina căderei finale a domnului român.

Armata lui Mihai era în marea ei majoritate compusă din mercenari, soldați streini plătiți cu leafă, puși sub conducerea unor căpitani, parte ei înșiși străini precum Király Albert, Baba Novac, George Mako, parte români, precum frații Buzesci sau Banul Mihalcea. Oștirea lui română era redusă numai la câte-va corpuri de călărești. *)

Acești ostași străini nu ascultau deci de Mihai ca supușii sei, ci numai ca slugile sale, adecă până întru cât el îi plătea și-i mulțumea, și totdeauna curagiul și focul la luptă era condițional de suma de bani oferită sau promisă. De aicea se esplică vecinica nevoie de bani, cu care Mihai Viteazul luptă în tot decursul domniei lui. Când nu avea bani cu ce să-și plătească armata, aceasta se rescula în contra lui, îl insulta și 'l făcea să sufere toate nĕcasurile, fără a putea să-i pedepsească, deoarece el nu avea asupra ei altă autoritate, decât aceea pe care banul 'i o putea da. De aceea vedem pe Mihai cerând în atâtea rênduri și cu atâta stăruință bani ela împĕratul Rudolf, care, vĕdênd însă cât de puțină seamă ținea Mihai de ordinile sale, restrîngea t mai mult ajutoarele trimise lui Mihai, încât îl nea pe acesta fără încetare, în poziție critică, față i ales cu mărețele planuri, pe cari voia să le înlinească.

(Va urma.)

---

*) Bălcescu descrie astfel alcătuirea oastei lui Mihai Viteazul în lupta de lângă Sibiiu: „In stânga lui puse pe Baba Novac, vestit general pe acele vremuri, cu cătanele și haiducii sei; la dreapta era călărimea sêrbească, o ceată de cazaci și alta de moldoveni. La centru erau ungurii avênd cap mai mare pe George Mako, iar capii cohortelor erau Francisc Lugasi, Dumitru cel Mare, Georghe Horwath, Mihail Gyulai, Lupul Noac și alții car ndau batalioane sau companii. În dosul lor erau polonii sumă numĕroasă de cazaci și călărimea românică. În sfârșit venia Mihai cu falanga sa, o trupă de de secui impreună cu boierii și milițiile lor."

Raportul lui Malaspina asupra aceleași lupte din spune, că în armata lui Mihai erau și albanesi, unguri, cazaci, și valahi. Un alt raport a lui ad din 5 Aprilie 1600 arată, că Mihai ar avea în lui 24,000 de mercenari.

Nr. 295. [1186] 2—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parohia Sf. Nicolae din Schei în Brașov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredință pe soția sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădițioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanță în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentință de divorțiu și în absența sa.

Brașov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 1—3

Emilia Izsac născută Dimitrieviciu din Fabricul-Timișoarei, carea de mai mulți ani a părăsit cu necredință pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoș, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei și în absența ei.

Lugoș, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or. rom. al Lugoșului.

Nr. 282 [1187] 1—3

EDICT.

Ioana născ. Cândea gr. or. din Sebeșul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuți a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeșul inferior și acum pribegesce n lume fără a se scì locul ubicațiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de dile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțiu intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 21 Octombre 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanță.

Ioan Cândea,
adm. prot.

Subscrisul am onoar a me recomanda onoratului p.. public român cu legarea de cărți **broșure, protocoale** etc., **promt și solid** cu cele mai moderate prețri.

Sibiiu, 4 Septemre, 1885.

Ioan Crstea,
[1126] 4—4 compaor.
Strada Gușterit Nr. 17.

Nr. 408 [1188] 1—3

Anunciu.

În sensul §. 124 al procedurei matrimoniale se notifică, cumcă Ana Cărpinișan din comuna Răhĕu s'a despărțit prin sentința Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 6 Septembre 1882, Nr. 2741 B. de către pribegitul ei bărbat Haralampie Cărpinișan tot din Răhĕu.

Sebeș, în 25 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Împrumutul de losuri a cetății Barletta,

autorisat și garantat printr'un decret regal din a. 1870 pentru clădirea unui port nou.

Garanție: — Acest împrumut oferă garanție de rangul prim, ca: 1. o hipotecă pe proprietățile orașului Barletta, în preț de 20 milioane fl.; 2. o hipotecă pe toate venitele ordinare și estraordinare; 3. un deposit de 350,000 de lire rentă anuală, până la amortisarea împrumutului.

Fie-care obligațiune se poate replăti cu 100 de franci, adecă 35 de franci ca câștig minimal și 65 pentru prețul de emisiune solvit. Astfel e garantat un câștig de 35 franci minim, care poate ajunge la macsimul de 2 milioane.

Obligațiunile cetății Barletta oferesc șanse de câștig cu deosebire pentru losuri mari, căci fiescecare dintre ele, dacă ar fi câștigat odată sau mai de multe-ori, continuă de a avea valoare la toate tragerile următoare, și anume până la consumarea definitivă a împrumutului. Fiește-care obligațiune poate deci câștiga 300 de losuri, în suma de 5 milioane.

Patru trageri pe an
la **20 Februarie, — 20 Mai, — 20 August, — 20 Novembre,**

cu 140 de mii de câștiguri în suma de

treideci milioane

între cari diferite de **2 milioane, 1 milion, 500,000, 250,000, 100,000, 50,000, 20,000,** etc.

Câștigurile se vor solvi în bani gata a doua di după tragere.

Prețul emisiunei. Obligațiunile originale definitive, provĕdute cu numele posesorului și cari participă la cele 160 de trageri, cu iscălitura municipalității din Barletta, și cu detaiurile necesare în limba germană, francesă și italiană, — se vênd pentru solviri în bani gata cu 65 franci = 32 fl. 50 cr. v. a. Aceste obligații se pot procura și pe credit cu 90 franci = 45 fl. v. a., începênd cu o solvire de 10 franci = 5 fl. v. a., earestul de 80 franci = 40 fl. v. a., se poate plăti în 16 rate lunare de câte 5 franci = 2 fl. 50 cr. v. a., începênd cu 1. Ianuariu 1886, în sĕptămâna primă a fie-cărei luni, păn' se amortisează suma Primitorii astorfel de obligații vor participa la toate tragerile de mai sus, precum și la toate cele urmânde asemenea și cu tot aceleași drepturi, ca și când ar fi solvit întreaga sumă deodată; ei pot după bună voia lor să solvească înainte mai multe plătiri de închieiere.

Fiește care posesor de obligații, primesce ca premiu un los al loteriei de Antwerpen (Tragerea la 25 Novembre), cu marele los

de franci 100,000

și alte 6000 losuri de frei: **50,000, 20,000** etc.

Nici în Italia și nici în Europa întreagă nu se găsesce un alt împrumut de losuri, care s'ar putea asĕmăna cu cel din Barletta, căci acesta e singur cu un numĕr așa colosal de mare de losuri, și cu atâtea și continue șanse de câștig; el este și cel mai bun pentru în modul cel mai neîndoios asiguratele garanție posesorilor de obligațiuni.

Subscripțiunea e deschisă **până în 19 Novembre** la banca: **Croce frères de fu Mario in Genua** (Italia) Piața St. Georg Nr. 32.

Pentru potul retour sunt de a se aclude 50 de centimi. Epistolele ajung la destinațiunea lor în 48 de oare. — Se deschide credit și sconto pentru clienți. — Trimiterea listelor de tragere urmează **gratis.**

[1190] 1

Mersul trenurilor pe liniele orientae ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	5.33	6.46	—	1.28
	—	—	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.43	4.01
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08
Stana	—	—	3.29	5.27
Aghireș	—	—	4.—	5.50
Ghirbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	10.01	5.05	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfaleu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.4	—
Predeal	—	9.47	12.5	—
Timiș	—	10.11	1.4	—
Brașov	—	10.44	2.	—
	6.22	10.51	2	—
Feldioara	7.01	11.18	3	—
Apatia	7.33	11.36	4	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	5	—
Homorod	8.45	12.23	5	—
Hașfaleu	10.10	1.19		—
Sighișoara	10.39	1.37	1	—
Elisabetopole	11.19	2.05	05	—
Mediaș	11.54	2.25	43	—
Copșa mică	12.37	2.41	.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	3.47	7.15	—
Aiud	2.55	4.0	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.	9.04	—
Ghiriș	4.11	4	9.32	—
Apahida	5.36		10.32	—
Cluș	5.56	8	12.32	—
	6.08	8	12.59	8.—
Nadisul [illegible]	6.29		—	8.34
Ghirbou	6.45		—	8.59
Aghire	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.0	—	—	1.21
Rév	9.2	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.0	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.	—	—	3.55
Oradea-mare	10	9.13	—	4.06
	10	9.18	10.37	—
P. Ladány	12	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3	12.14	5.34	8.22
Budapesta	—	2.10	10.05	10.30
Viena	—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuș	—	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniț	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Baniț	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timișoara	8.42	3.40	10.06

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 115 Sibiiu, Joi 31 Octombre (12 Novembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Octombre 1885.

S'au pornit într'o direcțiune lucrurile în statul nostru, și acuma nu mai există putere spre a le oprì în mersul lor. Direcțiunea aceasta este greșită, despre aceasta sunt convinși și maghiarii mai pricepători de lucru, și la ocasiuni date ei o și mărturisesc, n'au însă curagiul să se opună curentului, deoarece 'și tem popularitatea, care numai pe căi nenaturale, măiestrite, se mai poate susținea.

S'a maghiarisat întreagă administrațiunea publică, maghiarisat justiția, despre comunicațiune nici nu mai vorbim, deoarece în diariul „Magyar Polgár“ de eri cetim un articol la locul prim, în care amploiații dela calea ferată sunt ridicați până la ceriu, nu doară pentru serviciele prestate în interesul comunicațiunei, ci pentru zelul lor dovedit față cu reuniunea de maghiarisare, zel unic în feliul seu, ale cărui fructe sunt înființarea unei scoale ungurești în apropierea Clușului.

Seclul nostru a fost foarte bogat în boale lipicioase, un fel de nebunie a cuprins acuma pre cei ce poartă opiniunea publică în statul nostru, este adecă mania maghiarisărei, care grasează astădi în întreaga țară spre dauna cea mai mare a pacinicilor cetățeni.

E mirare ce contrast există între politica internă dintre Cis- și Translaitania, și cumcă e posibil un asemenea contrast în politica internă a unei monarchii, mintea sănătoasă nu 'și-o poate esplica.

Vedem adecă, că în cealaltă parte a monarchiei puterea publică din stat împarte dreptatea pentru toți cetățenii fără osebire de naționalitate. Macsima guvernului de dincolo este: dreptate pentru toți, egalitate pentru fie-care naționalitate, egalitate pentru fie-care confesiune, căci numai așa este asigurată esistența monarchiei.

Din protivă stă lucrul la noi.

Dreptatea pentru toți, egalitatea pentru fie-care naționalitate, fie-care confesiune este ruinarea monarchiei. De aceea nouă ne trebuie unitate și numai unitate În justiție nu se sufere decât limba maghiară Se judecă bietul om fără a scì de ce este vorba. Am fost martori în un proces criminal, și s'a turburat toate simțirile minței și ale inimei noastre, vĕdĕnd pe bietul delincuent în turburarea sa sufletească cum privea la judecători fără a scì ce-i va fi soartea Și precând judecătoriul pronuncia cuvêntul: moarte, streang, bietul om poate credea că se vorbesce despre deosebită grație.

O asemenea tortură în veci n'a trecut preste capul nostru, și am venit la convingerea, că nu mai este permis să fii om, și aceasta spre a-ți da silința să înțelegi motivele esclusivismului limbistic în fața furcilor.

La administrație asemenea se purcede, așa în toate ramurile vieței publice.

Dincolo egalitate în numele Maiestății Sale împĕratului, aici esclusivism tot în numele Maiestății Sale.

Unul și acel monarch și aici și colo. Binele unei și aceleași monarchii și aici și dincolo, și totuș direcțiuni cu totul opuse, aceasta nu poate întra în capul românului.

Dilele acestea s'a desbătut starea internă a Bosniei în comisiunile esmise de delegațiuni. Cu această ocasiune ministrul de finanțe Kállay a spus, că acolo există cea mai perfectă egalitate. Mai mult, pentru slavii de acolo se tipăresc cărțile cu două feliuri de litere, cele romane și cirilice

Așa face statul cu provinciile ocupate, cari stau sub souzeranitatea Turciei.

La noi statul în esclusivismul seu merge așa de departe, încât nici cele mai indispensabile acte nu se tipăresc și în limba română, așa la contrate, așa la citațiuni judecătoresci, ba ce e mai mult, această procedură se observă chiar și la blanchete pentru date statistice.

Înțelegem până la un punct oare-care tendențele urmărite prin asemenea condamnabil esclusivism.

Salus rei publicae la noi este unitatea națională, spre care țîntesc toate mișcările în statul nostru. Unitatea națională se poate ajunge numai prin limbă, căci nime nu poate fi bun patriot în limba sa maternă, patriotismul este esclusivul monopol al limbei maghiare.

Justiția, administrațiunea, comunicațiunea, — toate sunt în mâna statului, care face deci cea ce pretinde unitatea națională.

Lipseau scoalele confesionale, înse și pentru acestea s'a îngrigit.

A mai rĕmas biserica

Di de di ne sosesc plângeri dela preoți de ai nostri. Organele statului pretind date statistice, și preoților nostri li se presentează blanchete numai în limba ungurească.

Conflictul este gata. Stăm în fața unui act de violență unic în feliul seu. Puterea publică dice: trebuie să faci, noi dicem: ne este preste putință, deoarece nu putem. Pentru noi acele rubrici sunt lucruri neesistente, căci noi nu scim ce stă scris acolo.

Este interesul statului să aibă date statistice esacte, sau doară caută parii, cari pun stavilă unității naționale?

Noi nu putem sci.

Una am voì. Să avem cel puțin dreptul a ne mira de forța unui organism, în a cărui jumătate puterile sunt centrifugale, ear în cealaltă ele sunt centripetale, să avem dreptul a ne mira de vitalitatea acestui organism, și de priveliștea, ce presentează el privitorilor neinteresați.

Revista politică.

În Viena s'au început deja conferințele dintre ministrii austriaci și ungari asupra pactului comun pentru tarifele vamale și legăturile comerciale, ce are să fie înoit în anul acesta.

Pân' acum încă nu s'au ivit greutăți mai însemnate între cele două părți ale monarchiei, numai în privința politicei vamale se crede, că o înțelegere nu va fi cu putință, cel puțin nu încurênd.

Conferința ambasadorilor s'a întrunit în sfêrșit la Constantinopole după multele amânări din săptămâna trecută. La ședințele ei participă chiar numai plenipotențiații puterilor, cari au luat angagiamentul de a păstra secretul pertractărior conferinței, și astfel pe lângă tot interesul cu care privesce Europa către Constantinopol, despre decursul pertractărilor n'a eșit încă nimic positiv la lumina dilei.

În tot casul vr'o hotărîre definitivă asupra vr'unei cestiuni nu s'a putut lua, căci dacă s'ar fi făcut aceasta, ea n'ar fi putut rĕmânea tăinuită. În genere judecând după ținuta puterilor, se pare, că conferența nici nu va putea aduce o altă hotărîre decât aceea, care va decreta restabilirea *statului quo ante.*

Atâta s'a accentuat acest principiu și atâta pond s'a pus din toate părțile — oficiale și oficioase — pe el, încât par'că lumei nici nu i ar putea venì la socoteală vr'un decis de altă natură.

Ori și cum ar fi însă, un lucru stă: că conferința va fi numai o sforțare fără nici un efect, dacă în timpul conferirilor ar trece sêrbii granița bulgară și ar pornì rĕsboiul, pentru care se pregătesc de atât amar de timp. În casul acesta s'ar trage o dungă preste toate hotărîrile ambasadorilor și cine scie ce s'ar mai putea întêmpla.

Ear posibilitatea aceasta de present încă nu e eschisă. Drept dovadă servească telegrama Agenției Havas pe care o publicăm la alt loc, în care să spune, că Sêrbia caută cu tot din adinsul

FOIȚA.

Căderea lui Mihai Viteazul.

(Conferință ținută în sala Ateneului în diua de 18 Octombre de **d. A. D. Xenopol** în folosul loteriei Ateneului.)
(Încheiere.)

Această nespusă nevoie de bani a lui Mihai îl împinse la o împilare foarte pronunțată a țĕranilor din Muntenia, ce au suferit și sub acest luceafĕr al domnilor români mari asupriri, ca și pe timpul înaintașilor sei. Pe boieri trebuia să-i cruțe, căci el fiind adese-ori dus din Muntenia, avea trebuință a-i mănținea în credință către el, pentru a nu'și sporì greutățile prin o rescoală a boierilor. De aceea și vedem pe Mihai întărind și consfințind aședămêntul șerbirei țĕranului, dispunênd prin un hrisov al seu, ca ori cine va fi român adecă șerb, să rĕmână vecinic în această stare, care pe unde se va afla. Astfel acest mare militar, în loc de a îndrepta starea poporului de jos, de a ridica condiția economică a țĕranului, de a-i ajuta să'și recapete sau cel puțin să'și păstreze proprietatea sa, pune pe șerbirea lui de fapt pecetea dreptului și 'și taie astfel el singur sprijinul de sub picioare, îndepărtând din armata lui tocmai acele elemente, cari făcuse mărirea țĕrilor române pe timpul lui Stefan cel Mare, Vlad Țepeș și Mircea cel bĕtrân — clasa proprietarilor mici — adevĕrata temelie și puterea unui stat. Dar putea el să facă altfel? Timpul îl grăbea și nu-i lăsa rĕgazul reformelor, chiar când ar fi avut de gând să le îndeplinească. De aceea în istorie să nu tragem atâta pe oameni pentru faptele lor, cât se căutăm ale înțelege.

Superioritatea lui Stefan-cel-Mare asupra lui Mihai Viteazul nu stă în geniul militar, pe care-l aveau ambii într'un grad neasemĕnat, ci în elementele, din cari se compuneau armatele lor. A lui Stefan-cel-Mare în maioritate din moșneni de țară, a lui Mihai Viteazul din lefegii străini. De aceea și vedem, că silințele lui Stefan cel-Mare sunt încununate de isbândă; el lasă la moartea lui Moldova neatârnată, pe când ale lui Mihai dau toate de greși și când dênsul dispare dintre vii, Muntenia e căḑută în îndoita vasalitate a turcilor și a nemților. Cu cât e mai sănătos poporul, cu atâta sunt mai mari generalii și politicii sei. Poporul român era încă nelovit pe timpul lui Mircea-cel-Bĕtrân și Stefan cel-Mare, de aceea și acești duoi domni îi scapără onoarea și esistența lui. Pe timpul lui Mihai o boală cumplită începuse a-i roade mărunțaiele sale, degradarea țĕranului, căderea lui în lanțurile robiei, care trebuia să atragă numai de cât după dênsa și acea a țĕrei, în care trăia.

Mihai Viteazul a contribuit foarte mult la căderea țĕranului român și acest pĕcat, pe care 'l a recunoscut pentru prima oară Bălcescu în domnia eroului român, este o pată, pe care numai inima sa cea neasemĕnat de mare și uriașele sale planuri pot până la un punct să o mai steargă de pe figura sa.

Mihai Vodă anume în nevoia sa de bani, pentru a-și plătì instrumentele isbândilor sale, oștirile sale mercenare, impunea adese-ori satelor răzășesci niște dări, pe cari acestea erau în neputință să le rĕspundă, și Mihai atunci le lua satele ca domnesci, reducênd locuitorii lor, liberi până atunci, la starea de șerbi, rumâni, cum se dicea pe acele vremuri.

Mai multe documente constată acest trist și regretabil fapt. Astfel în unul dela Radu Mihnea din 1613 aflăm, că Mihai Viteazul, aruncând asupra moșnenilor din satul Apele-Vii o dare de 50,000 de aspri pe care dênșii nu o putuse plătì, luase acest sat ca domnesc, făcêndu-i pe moșneni vecini. Acest sat Mihai Viteazul îl dă apoi de zestre ficei sale Florica la măritarea ei cu Preda postelnicul. În timpul însă a fugei lui Mihai la împĕratul Rudolf, întrând Valachia în stăpânirea lui Simion Movilă, dușmanul cel mai neîmpăcat al lui Mihai Viteazul, moșnenii aduc domnului bani adunați de ei aspru cu aspru până la suma de 70,000, cu care rĕscumpĕră înapoi satul lor din șerbirea, în care îl aruncase Mihai. Postelnicul Preda reclamă însă acel sat dela moșnenii ce-l rescumpărase ca zestre a soției sale și procesul vine la judecată înaintea lui Radu Mihnea, care cunoasce dreptatea țĕranilor, întru cât, cum spune documentul, aceștia nu puteau rĕmânea „și fără de pământ și cu aspri dați.“

Un alt document publicat acuma de curênd arată, că Mihai Viteazul ar fi cumpărat un sat Sur-

„casus belli“ și *a atacat deja posturile bulgare, trecênd graniţa.*

Dacă este scirea aceasta adevĕrată, stăm în faţa unor nouă și grozave complicaţiuni, al căror sfîrșit aḑi încă nimeni a le prevedea nu poate.

Cu cât se apropie mai mult timpul de deschidere a camerei francese, cu atât încep a simţi republicanii mai mult trebuinţa de a se uni într'un singur partid, neputêndu-se altfel susţinea nici un fel de ministeriu. Neunirea fracţiunilor republicane ar trage după sine o perpetuă crisă ministerială, care ar zdruncina și altfel republica destul de zguduită pănă în temeliile ei.

Dintre radicali Lockroy este, care stăruie mai cu înteţire asupra lucrului și 'și-a ridicat cuvêntul în diferite rênduri în pressă și în conferinţele partidei sale. El doresce, ca în adunarea plenară a republicanilor sĕ se statorească un program comun moderat, ca astfel sĕ se uşureze posiţia de tot grea a guvernului. Tot în acest înţeles stăruie și oportunistul Artur Ranc, care pledează pentru actualul „ministeriu de pace.“

„Neue fr. Presse“ publică în numĕrul seu de ieri o epistolă deschisă a espulsatului jidan și literat român *Dr. Gaster*, adresată cătră redactorul acelui jurnal.

În această epistolă Dr. Gaster îșĭ face în liniamente generale biografia sa și arată că activitatea sa toată 'și-a oferit-o causei române, a cărei literatură a studiat-o într'o mulţime de opuri importante și chiar în prelegerile sale, care le-a ţinut ca profesor la universitatea din Bucuresci. Dr. Gaster susţine cu multă tărie, că el n'a scris nici un singur articul politic, de când e în România, și nu numai că n'a stăruit pentru scopuri nepatriotice, dar provocându-se la multe doveḑi concrete, arată că a lucrat din toate puterile pentru de a-i cresce pe coreligionarii sei în spirit naţional-românesc. D'aci trece și denunţă guvernul dlui Brătianu, arătând cum legea pentru indigenat e o deridere și eludare a decisiunilor congresului din Berlin.

În sfîrșit dechiară dl Dr. M. Gaster, că el cu toate acestea 'și iubesce și 'și va iubì în toată viaţa sa patria, pentru care nu va înceta de a se interesa și lupta.

Curioasă iubire și curios interes într'adevĕr, a denunţa astfel în ochii lumii ţara, pe care o iubim și pentru care ne luptăm!!

Cestiunea insulelor caroline, nici pe departe nu a ajuns — după cum se anunţase într'o vreme — la un desnodămênt final. Din protivă se pare, ḑice „Neue freie Presse“, că în adevĕr cei din Berlin au ameninţat guvernul din Madrid cu ruperea relaţiunilor diplomatice, ba încă prin corespondenţele oficioase din Berlin se vorbesce chiar despre o conferenţă în privinţa carolinelor. Se ḑice că o asemenea conferinţă ar fi, pănă la un punct oare-care, ca o urmare a conferinţei pentru Congo și care va avea sĕ stabilească stipulaţiuni internaţionale asupra dreptului de a face cuceriri coloniale și de teritorii, care nu se află în vestul Africei. Pe ḑiua de astăḑi totul trebuie sĕ se reguleze de conferinţe, dar credinţa despre puterea lor de a face totul bine, a început sĕ se zdruncine chiar și în diplomaţie.

Agenţia Havas aduce următoarea telegramă cu datul de 9 Novembre din Sofia:

Ieri o ceată de 50 soldaţi sêrbi a întrat în teritoriul bulgar aproape de Rakita, în districtul Tîrn. După un mers de 300 de metri, ea atăcă postul bulgar ocupat de vr'o ḑece oameni. Acestia rĕspunsĕră la via împuşcătură a sêrbilor, trăgênd numai câteva focuri; un sêrb fu omorît.

Bulgarii adăpostiţi în posturi nu fură atinși; și în urma acestui atac, căpitanul care comanda compania bulgară făcù sĕ se spună oficerilor sêrbi, că va da ordinul sĕ se dea foc de acum înainte asupra ori-cărui soldat sêrb, care ar trece din nou graniţa.

Un alt fapt vrășmaș a fost comis ieri de Sêrbi asupra unui alt punct al graniţei în districtul Kustendil. Șeful divisiunei din Izvor însoţit de un oficier și de mai mulţi călăreţi inspecta un post dela graniţă, când sêrbii deteră foc asupra cetei, fără a atinge pe nimeni. Un călăreţ bulgar isolat fu în urmă atacat de un soldat sêrb. În momentul când călăreţul punea mâna pe soldat, acesta lăsă pușca sa și întră în Sêrbia.

Se constată de 2 ḑile, că pe numĕroase puncte ale graniţei santinelele sêrbesci sunt postate pe teritoriul bulgar.

În faţa tuturor acestor fapte părerea generală e, că Sêrbia caută sĕ producă un casus belli pentru a întra fără veste în Bulgaria.

„Românul“ despre „Kulturegylet“ și maghiari.

Eată ce scrie „Românul“ dându'și samă despre isprăvurile reuniunei de cultură maghiară din Cluș:

Face rĕu românilor din Transilvania noua societate de cultură maghiară, faimosul „Kulturegylet“ cu ale lui nenumĕrate încălcări și chinuiri, dar le face și bine.

Ḑiarele germane din Pesta și reproducţiunile ḑiarelor române din Transilvania luate de pe ḑiarele ungaresci — reproducţiuni pe cari noi le-am dorì mai numĕroase — ne arată în de ajuns, că agitaţiunea provocată de acel „Kulturegylet“ a atras și oprit atenţiunea oamenilor de stat dela Pesta asupra adevĕratei stări de lucruri din Ungaria, și mai cu seamă asupra românilor, asupra puterei lor de vieaţă și asupra relaţiunilor lor cu ungurii din Transilvania.

Sunt adevĕruri, cari isbesc atât de puternic pe cei ce se apropie de ele, cu sila sau de bună voiă, încât închidă chiar și ochii, nu pot sĕ nu le simtă, dacă nu voiesc sĕ le vadă.

O grămadă mare și neașteptată de asemenea neadevĕruri s'au ridicat înaintea oamenilor de stat unguri, înaintea deputaţilor dela Pesta, mulţămită agitaţiunilor și zgomotului furtunos, ce fac în toate ḑilele membrii societăţei de cultură maghiară și maghiarisătoare.

Toţi acesti membrii nu se îndeletnicesc pe toată ḑiua, de când cu adunările dela Cluș, decât a scoate în cea mai vie lumină relaţiunile românilor cu ungurii; dar în acelaș timp, fără ca ei sĕ voiască, prin însăși firea lucrurilor, apar pe aceeași liniă cu aceste relaţiuni, toate însușirile și aspiraţiunile fraţilor nostri de dincolo de munţi, datorinţa lor de a propăși pacinic sub ocrotirea legilor și cu egalitatea drepturilor, devotamentul lor pentru casa d'Austria, năsuinţele lor continue, stăruitoare, eroice de a se lumina, de a ajunge pe celelalte popoare în drumul civilisaţiunei, și mai presus de toate seculara și nestrămutata otărîre ce au avut, au și vor avea, de a rĕmâne români, în totdeauna și pretutindeni români.

Aceste adevĕruri nu puteau fi tot atât de bine aduse la cunoscinţa deputaţilor și ḑiariștilor serioși din capitala Ungariei de ḑilnicile destăinuiri ale presei române în Transilvania, precum aḑi le vĕḑesc agitaţiunile societăţii de cultură maghiară, maghiarisătoare.

E în firea omului a crede mai lesne și mai mult pe ai sei de cât pe străini; și ungurii, prin sistema lor de guvernament, au voit și voiesc ca românii de preste munţi sĕ fie străini faţă cu conlocuitorii lor, adecă cu ungurii.

Demonstrarea continuă a acestor adevĕruri de cătră „Kulturegyletul“ maghiar, alcătuiesce după noi binele, ce această societate face, — nici vorbă, fără sĕ vrea — causei românilor din Transilvania.

Și efectele acestui bine n'au întârḑiat a se arĕta. Unul din cei mai distinși deputaţi din camera dela Pesta, d. Grünwald, a dechiarat sus și tare în parlament acum, că starea actuală a Transilvaniei nu mai poate dura; modul, cu care ungurii voiesc a continua relaţiunile lor cu românii nu e menit a întări temeliile statului ungar, nici a face sĕ prospere încercările unora și altora de a merge din bine în mai bine.

Această dechiaraţiune foarte însemnată, avêndu-se în vedere posiţiunea autorului ei, alăturată la cele cari din timp în timp scapă altor bărbaţi politici ai Austro-Ungariei, ne zugrăvesce cu multă vioiciune credinţa ce începe sĕ nască în mintea oamenilor de stat maghiari, ai acelora, cari saltă în sus — apucaţi ca de alte-alea — când e vorba de români și de drepturile lor de oameni și de popor.

Noi luăm act de aceste începuturi, cari prevestesc o schimbare spre bine în vieaţa de preste munţi a românilor, și constatăm încă odată că, dacă aceste începuturi se datoresc în mare parte silinţelor pacinice dar neîntrerupte ale românilor, ele se datoresc și societăţei de cultură maghiară și maghiarisătoare.

„Kulturegylet“ face bine românilor, dar îl face fără voie, inconscient, pentru ca sĕ nu știrbească regula istorică, care spune, că „dela ungur românul bine nu vede.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Scoală de stat în Sĕcădate.

Comuna Sĕcădate, lângă Olt comit. Sibiiului e locuită de trei confesiuni, români gr. orientali, români gr. catolici și unguri reformaţi.

Fie-care popor îșĭ are preotul seu cu biserica și scoala sa, — aceasta așa a fost pănă la încheierea anului scol. 1884/5.

Nu se poate nega, că fie care comună bisericească în ceea ce privesce scoala a făcut pănă acum atâta cât a putut între împregiurările și condiţiunile de cari a putut dispune, — sĕ ḑicem cel puţin așa, căci nu voim a ţinea cont de resultatele dovedite faţă cu instrucţiunea, deși acelea n'au putut fi prea strălucite.

În primăvara anului curinte reformaţi căpătând un preot nou, acesta îndată după așeḑarea sa în noua parochiă, se făcù cunoscut cu treaba instrucţiunei scolare a tuturor confesiunilor, vĕḑù că aceea nicăiri nu stă pe o basă puternieă și — nu sciu din zel cătră stat, sau nemulţămit doar chiar nici cu scoala sa — de loc începù a plănuì în capul seu scoala de stat în Sĕcădate, și nelăsând sĕ treacă

---

lanul pentru suma de 40,000 de aspri dela mai mulţi răzași, cari rĕmaseră fără îndoială ca vecini pe fosta lor moșie. La prima vedere ne lovesce împrejurarea, că Mihai Viteazul, care era în totdeuna în așa de mare nevoie de bani, sĕ fi întrebuinţat o sumă așa de însemnată pentru a o imobiliza într'o moșie și aceasta sĕ fie cumpărată dela niște răzași. O însemnare făcută cu însuși mâna lui Mihai Viteazul în josul acestui document desleagă înse această enigmă. El spune anume: „Io Mihail Voivod dat-am cu cărţile lor de moșii și ale mele de s'au descumpĕrat dela mine satul Surlanul și mi-a dat aspri 80,000 în Belgrad. Blestem și procleat sĕ fie dela 318 oteţi și de mine, când va sparge pomana mea.“ Ce înţeles putea avea această descumpărare, adecă rĕscumpărare a satului moșnenilor din mânile lui Mihai Viteazul? Se vede de îndată, că pretinsa cumpĕrare a acestui sat dela moșneni din partea lui Mihai Viteazul pentru 40,000 de aspri ascundea cu totul altă daraverĕ. Anume Mihai Viteazul aruncând această sumă de 40,000 de aspri asupra satului Surlanul și moșnenii neputând-o plătì, Mihai Viteazul luase satul sub forma unei cumpărături, în care preţul era datoria ce ei nu putuse rĕspunde. Moșnenii se pun însĕ pe adunat bani și întêmpină pe Mihai îndată după ce acesta întră în Ardeal și anume în momentul când se afla în Alba-Iulia; dau acestuia suma îndoită a datoriei, pentru care satul le fusese luat, 80,000 de aspri, și primesc dela domn înapoi actul de cumpărătură, cu însemnarea autografă a lui Mihai Viteazul, că moșnenii 'și rĕscumpărase satul. D. Tocilescu înţelege altfel acest document: cetind în loc și mi-a dat, și mai dat, scoate înţelesul că Mihai Vodă ar fi înapoiat satul moșnenilor, mai dându-le încă pe deasupra și un dar marinimos de 80,000 de aspri. Interpretarea este invederat greșită, căci mai întâi dacă admitem, că actul lui Mihai Viteazul era un adevĕrat act de cumpărătură, atunci nu înţelegem ce interes aveau moșnenii sĕ desfacă tocmeala încheiată. Apoi marinimia lui Mihai rĕmâne cu totul neesplicabilă și ori cât de democrat 'l am crede pe Mihai Viteazul, însĕ nu înţelegem ce motiv 'l-ar fi împins a da unor ţĕrani fără nici o influenţă o moșie de 40,000 de aspri înapoi și încă pe deasupra alţi 80,000. Dovada însĕ cea mai evidentă, că interpretarea noastră este singură cu putinţă, este faptul că tocmai pe atunci, când Mihai se afla în Alba Iulia, dênsul era în o mare nevoie de bani și deci nu era în posiţie de a fi marinimos faţă cu moșnenii. Ostașii sei nefiind plătiţi, Mihai se roagă în repeţite rênduri cătră împĕratul Rudolf, ca sĕ-i trimită cel puţini 30,000 de fl. ajutor bănesc.

Un al treilea document dela Constantin Basarab din 1654 întăresce familiei Buzeștilor stăpânirea pe 128 moșii parte moștenite, parte cumpărate. Într'aceste se vĕḑ vre-o 30 de cumpărături făcute de postelnicul Radu Buzescu de pe la moșneni în ḑilele lui Mihai Vodă. Spune documentul. „Aceste sate au fost kniji și cu moșiile lor de mai înainte vreme. Apoi când a fost în ḑilele reposatului Mihail Voevod, leat 1594, și vĕḑênd atâta nevoie și greutate pentru birurile și ne avênd cu ce sĕ se plătească de greutăţile lor, a venit la jupânul Radu Buzescu clucerul, fiind atunci vel spătar, și de bună voia lor s'au vêndut vecini și cu toţi fii lor și toate părţile lor de moșie pe bani gata.“

Istoria trebuie sĕ fie nepărtinitoare, sĕ spună adevĕrul ori care ar fi el, sĕ spună tot adevĕrul, netăcênd sau lăsând în umbră părţile acele, ce ar întuneca o figură luminată. Ea trebuie sĕ îndeplinească macsima cea frumoasă spusă cu aproape 2000 de ani în urmă de părintele elocuenţei romane: *ne quid falsi audeat, ne quid veri non audeat historia.* De aceea sĕ nu ni se ţină de rĕu, dacă am ridicat acest vĕl deasupra domniei lui Mihai Viteazul, dacă am aruncat această umbră pe o figură scumpă poporului român. Cercetând meritele și greșelile marilor bărbaţi ai trecutului nostru, vom învĕţa sĕ-i preţuim în adevĕrata lor valoare și tot o dată vom deprinde a-i imita în cele bune și a ne ferì de greșelile lor.

III.

Mihai Viteazul deci nu era un apărător al poporului de jos contra asupririlor boieresci. Din potrivă el ajută boierilor a așerbì cu totul clasa ţĕrănească, consfinţind așeḑĕmêntul „românieì.“ El sporesce apoi rêndurile acesteia, aruncând în robie un numĕr însemnat de moșneni liberi, fie prin luarea ca domnesci a proprietăţilor lor, fie prin siluirea pusă în lucrare asupra lor de a căuta ei singuri o scăpare de suferinţele libertăţii în mormêntul sclăviei. Mihai Viteazul nu avea de cât foarte puţini români

mult timp, cercà pe la preoţii români pe cale mediată a-şi realisa planul, dar aceştia ne dându-i mari speranţe, s'a pus — precum se spune — în conţelegere cu persoanele competente ale statului, şi într'o bună dimineaţă ne trezirăm cu învĕţătoriul de stat în Sĕcădate, întrodus de inspectorul reg. de scoale dl. Trauschenfels.

El poartă numele Mircse Lajos, s'ar părea de stirpe şi limbă român, dar e pedagog de pe la Deva; după spusa-i, acì are salar anual de 400 fl. şi 100 fl. pentru cuartir.

Duminecă în 6 Octombre a. c. st. v. s'a publicat în biserica română — fiind de faţă şi învĕţătoriul de stat — începerea învĕţămêntului scolar, unde s'a amintit şi aceea, că tot odată se începe şi la scoala nouă de stat; cine are voie îşi poate trimite copii şi acolo, ori unde va voì. — Bravo! Vom vedea ce va mai aduce ḑiua şi noaptea şi încât vor progresa scopurile puse deja în maşină, — dar sĕ revenim acum la scoalele noastre române.

Scoala greco orientală are un învĕţătoriu puţin cualificat, carele de vre-o câţi-va ani ţine scoală în companiă cu preotul, ear scoala greco-catolică de mai mulţi ani e provĕḑută cu învĕţător tot de aceea categoriă, dar nici unul nu sunt dotaţi corĕspunḑĕtor.

Scirea despre înfiinţarea scoalei de stat aşa se vede, că a pus pe gânduri pe preoţii români, căci cel greco-oriental se nizuì — la înpintenarea protopopului — cu comitetul parochial şi ridică salariul învĕţătoresc la 200 fl. v. a., şi deschise concurs; ear cel greeo-catolic vĕḑênd că nu poate face salar corespunḑĕtor, cerù înviaţiuni dela superiorii sei din Blaş, cari îi respunseră într'o scrisoare sĕ caută a-şi afilia scoala cu cea gr. ortodocsă, ca sĕ poată corespunde aşteptărilor, respective sĕ poată sta faţă cu posiţia ce i s'ar pregătì faţă cu scoala statului.

Nu se scie încât au conferit acei preoţi români despre consolidarea scoalelor, şi ce resultat au obţinut, — dar sĕ vede, că peatră scumpă n'au făcut, căci în urma concursului, gr. orientalii aleseră în presenţa şi stăruinţele poporului — de învĕţătoriu tot pe cel de până acì ne avênd altul mai bun; eară învĕţătoriului gr. cat. i se promise, că va fi pensionat din partea statului. — *Sic!* Ceeace va sĕ se esplice aşa, că poate greco-catolicii nu vor mai căpăta învĕţătoriu cualificat cu un salariu atât de moderat şi ... *eo ipso* copii vor cerceta scoala de stat, neţênênd mare cont şi teamă de greco-orientali, cari de sine vor adera.

E de însĕmnat, că copii obligaţi la scoală ai gr. catolicilor şi ai reformaţilor abia dau laolaltă contingentul ce'l dau al gr. orientalilor singuri; şi reformaţii s'au declarat, că vor ţinea şi ei scoala lor confesională ca sĕ nu o păţască cu mai marii lor bisericani, ba fostul lor învĕţătoriu capelan s'a arătat indignat faţă de scoala de stat şi învĕţătoriu. — Înzadar, că hărnicia preotului nou reformat e mare şi nu e de condamnat ci de imitat, pot lua esemplu preoţii nostri români, şi sĕ se pună şi ei pe terenul de lucru, căci mâne poimâne vom vedea astfel de paşi şi în alte comune, cari vor avea sĕ iee punct de mânecare din esemplul ţinutei preoţilor din Sĕcădate, pe cari îi lovì mai întâi casul.

Trecênd preste acest istoric al lucrului, îi vine omului a se întreba: — cum de preoţii români nu s'au putut apropia cu sfatul şi cu voinţa ca sĕ facă o scoală corespunḑĕtoare? oare consultat-au ei ambii superiorităţile lor bisericesci şi scolare în causa aceasta? şi dacă au consultat, ce sfat şi ce învĕţătură mai deaproape au primit? De toate aceste dubitez şi cu atât mai tare, căci se scie că li s'a promis o sumă nu neînsĕmnată ca caticheţi ai scoalei statului, ba ei erau pe acì sĕ esarêndeze edificiul scoalei gr. orientale scoalei de stat. — Oh Doamne! *Omnia iam fient, fieri que posse negabam!* — Preoţi români, preoţi de etate şi cu studiu, ce veţi face cu poporul vostru!? nu ve aduceţi aminte, că „Dumneḑeul cel de sus, mare sarcină v'au pus! sciţi că voi sunteţi următorii apostolului Pavel"!

Uitaţi-ve că consistoarele voastre sunt aproape de voi, oficiile protopresbiterale şi mai aproape; mergeţi la ele, descoperiţi-le causa, rugaţi-le, şi ele de sigur ve vor lumina, că ce sĕ faceţi, şi atunci când de nu ve vor putea ajuta, şi voi nu ve veţi mai putea susţinea, supuneţi-ve după cuvintele lui Virgil „*Una salus victis nullam sperare salutem*" —! Căutaţi însĕ înainte de toate, ca turmele voastre sĕ nu pătimească de nutrĕmênt nepotrivit, staulele voastre sĕ nu rĕmână goale îndesuind staul strĕin: lăpădaţi ori ce interese sau scopuri personale, private, egoiste şi de supremaţiă vană, uniţi-ve în cuget, uniti-ve 'n simţiri, căci scopul ve este unul, a cresce poporul în frica lui Dumneḑeu în datinile şi obiceiurile străbunilor; luminaţi îi ca sĕ poată înainta pe calea economiei şi a culturei, că numai atunci veţi merita a ve numì părinţii poporului.

* * *

Am scris acest fapt, îndemnat de momentositatea causei instrucţiunei noastre poporale, dar rog pe Dumneḑeu ca sĕ nu mai obvină astfel de lucruri, pe cari ori-ce om, carele ţine la laptele mamei sale nu cu plăcere le înregistrează între evenimentele de ḑi, — cari continuând a urma una după una, nu va trece mult timp şi ne vom trezì cu aceea, de ce ne temem. Vaḑă deci autorităţile noastre bisericesci şi scolare şi sĕ nu lase mult timp a trece, ci sĕ adune preoţimea în reuniuni tractuali, sĕ o instrueze, sĕ o deştepte şi sĕ o îndrume la tărie de suflet şi la lucru, căci ḑi de ḑi trece şi în fie-care dispar multe vieţi de pe orisonul naţiunei noastre până vom ajunge la... rîul Vavilonului.

. . *ch.*

Cohalm, 26 Octombre. Onorată Redacţiune! Trei evenimente importante pentru oraşul nostru se întêmplară în sĕptămâna aceasta. Le voi numĕra în ordine cronologică cerêndu-mi înse permisia a le pertracta fără acea ordine. În 23 c. s'a chirotonit de protopresbiter dl N. D. Mircea.

În 24 c. perdură românii terminul de a recura contra unui conclus deja recurat la în. ministeriu şi despre care am vorbit în. Nr 111 al acestui stimat ḑiar.

'L-au perdut românii seduşi de oamenii poporului (?).

În 25 c. un ordin dela oficiul comitatens suspendă primariul oraşului nostru pre renumitul Fridrich Flagner, pus cu puterea primariu, fără voia locuitorilor.

Primariul comunei noastre fu ales în anul trecut în locul demisionatului primariu Herman. Alegerea s'a amânat de pretorele Baltes sub cuvênt, că ar fi primit o depeşă dela vice-comite, care îl chiema la Sighişoara, ceea ce s'a dovedit că a fost un neadevĕr. Reîntorcêndu-se din Sighişoara fără observarea terminului fără observarea stipulaţiunilor clare ale legei, face candidaţia şi alegerea primariului fără voia majorităţii alegĕtorilor. Cu toate protestele bazate pe lege (veḑi „Telegraful Român" Nr 96—1884) el fu întărit în Iulie anul acesta.

În anul trecut, ca primariu şi preşedintele comunal, a conlucrat la cererea comasărei, ceea ce representanţa comunală nu o putea face fără aprobarea oficiului comitatens. Pe baza legei cerurăm dela vice-comite sĕ tragă în cercetare disciplinară administraţia comunei pentru această călcare de lege. La comitat s'a sucit arătarea. Administraţia comunală făcú cererea de aprobare după ce lucrul era isprăvit şi după arătarea noastră, care se privì de demnul oficiu ca recurs după vreme. Ne am supus forţei.

Cenclusul despre care am vorbit în Nr. 111 al „Telegrafului" a fost în parte esecutat contra legei; am recurat şi am perdut.

Dar „urciorul merge la apă până se sparge."

În ḑilele trecute corpul representativ, creḑênd că are de a face tot cu românii, respinge o ordonanţă ministerială; oficiul comitatens nu perde vremea şi pe primariul, care credea a face tot ce vrea, îl suspendă.

Nu voi vorbì de bucuria românilor, dar de aceea a conlocuitorilor sasi. Clasa plugarilor şi proprietarilor sasi îndată ce află despre această destituire, care, ca tot ce e plăcut, se răspândì cu iuţala fulgerului, ţinù un banchet ridicându-se la fie-care păhar câte un toast în onoarea aceluia, ce a suspendat pe primar.

Partisanii sau cointeresaţii primariului din representanţa comunală înse demonstrară contra acelei suspensiuni. Sâmbătă 25 l. c. era convocat corpul representativ pentru substituirea primariului Membrii interesaţi, mai cu seamă virilişti, hotărîră a nu lua parte şi comerciantul Carl Falk oprì pe ori-ce membru al comitetului şi şoptindu i ceva la ureche, făcù ca acesta se întoarse la casa sa, făcênd astfel *grevă*.

La oarele ficse în şedinţa representanţei nu erau afară de oficiul comunal numai doi membri români, cari sub preşedinţa pretorelui resolviră cestiile dela ordinea ḑilei.

Greva membrilor representanţei comunale, se ḑice, ar avea de scop reîntegrarea primariului, sufletul comasărei, şi tot odată aruncarea vinei, pentru care a fost suspendat asupra pretorelui local (?).

Se vorbesce între oameni, că conclusul care a dărâmat pe primar ar fi fost dictat de pretore şi scris de notariul comunei. Se mai ḑice că pretorele, primariul şi notariul au conferit înainte de şedinţă şi s'au unit în ridicarea acelui conclus periculos. Dar puţin ne împoartă aceasta. Românii şi parte din sasi strigă pe toate glasurile: Dḑeu sĕ ţie pe cel ce 'l-a suspendat.

Ve rog dle Redactor a publica aceste rênduri în stim. dvoastre ḑiar şi în viitor voi scrie şi despre celelalte două evenimente, făcênd totodată şi istoricul comasărei. *Silvius.*

în armata sa. El iertă poporului seu tributul de sânge şi îi cerea numai contribuţii bănesci. Părea că nu mai avea consciinţă despre vechia valoare militară a românilor, care răspândise în vremile veacului de mijloc reputaţia lor până la marginile Europei. Mihai Viteazul credea, că poporul român este bun pentru a stoarce bani dela el, nu pentru a-i cere sĕ-şi pună în cumpănă vieaţa pentru ţeară şi domn.

Mihai Viteazul nu avea încredere în poporul român şi de aceea a căḑut.

În ḑilele noastre, după atâtea veacuri de restrişte, aveam mai mult temei încă decât Mihai Viteazul de a nu ne încrede în vitejia românilor, care părea că apusese de mult timp acum. Şi cu toate acestea memorabilele asalturi dela Griviţa dădură de minciună temerile noastre şi admiraţia Europei întreagă justifică pe deplin încrederea pusă în curagiul şi bărbăţia încercată a ţĕranului român.

Acest fapt părea însemnat pentru stabilirea adevĕrului istoric asupra eroului român; neîncrederea în elementul românesc, se adeveresce din purtarea lui faţă cu românii din Ardeal.

Când poporul românesc de peste munţi, cel apăsat şi schingiuit în modul cel mai barbar de naţiunile domnitoare ale Transilvaniei, simţì că un domn român se coboară biruitor din creştetul Carpaţilor, ei alergară cu grămada în armata sa şi, dând tot odată avênt dorului lor de rĕsbunare, începură a măcelărì pe nobilii unguri. Mai multe documente atestă acest fapt. Un raport al comisariului Ungnad către împĕratul, din 6 Noembre 1599, spune: „Omul de rênd dintre ţĕrani începù pretutindeni a ucide pe nobili" şi alt document din 7 Noembre acelaşi an adaugă: „aici în armată sunt o mulţime de rustici, cari năvălesc casele nobililor şi le ard, pe acei prinşi dintre nobili îi ucid şi fac deosebite prădăciuni." După spusa unui autor contimporan *Wolfgang Bethlen* această mişcare a ţĕranilor români luase proporţiunile unei revoluţiuni. El spune: „După ce se lăţi faima despre nefericita luptă dela Sibiiu şi care ca un fulger străbătú repede toată ţara, românii din Transilvania făcură conspiraţiuni, se uniră cu strĕinii de aceeaşi ginte şi începură a cutreera ţara, năvăleau în casele nobilior, le jefuiau averile". Şi aceste sĕlbatice rĕsbunări nu erau decât dreapta rĕsplată a suferinţelor îndurate, căci acelaşi autor esplică astfel causa acestor rĕscoale: „Românii din Transilvania, în credinţa, că au sĕ capete un domn de ginta lor, erau cu atât mai crânceni cu cât mai înainte erau de regulă condamnaţi la cele mai grele pedepse. Nici odată furcile, temniţele, sĕcurile, cârligele, strungurile şi colţurile stîncilor n'au omorît mai mulţi criminali ca românii."

Aşa dar românii transcarpatini erau gata sĕ pornească în contra asupritorilor lor, sperând a avea un domn din naţiunea lor. În loc ca Mihai sĕ-i sprijine în această tendinţă, el îi opresce, căci spune acelaşi Ungnad în raportul seu, că „Mihai a pus în curênd un capăt unor asemenea neorênduieli." Mihai din potrivă ţine şi aici ca şi în Muntenia cu clasa superioară a societăţei şi precum jertfea în Muntenia pe şerbul român clasei boieresci pentru a împedeca rĕscoala, astfel jertfesce aici nobililor maghiari pe iobagiul român, sperând a câştiga prin aceasta supunerea şi ascultarea lor.

Sĕ admitem însĕ, că bine a făcut Mihai de a împedecat rĕscoala românilor, şi a protegiat clasa influentă a nobililor maghiari, întru cât el spera prin aceasta sĕ pună mâna mai uşor pe Transilvania. Dar când vede, că încercările sale de împăciuire a nobililor sunt zadarnice, că tot se rescoală în contra lui, şi atunci a trebuit el sĕ ţină în frâu întărîtata ţĕrănime? Nu trebuia el atunci sĕ deslănţuiască contra revoluţiunei nobililor, revoluţia ţĕrănească? Şi dacă n'ar fi isbutit la altceva cel puţin ar fi aprins un rug pe mormêntul seu, care ar fi rĕspândit mult mai departe groaza numelui seu după moarte, de cum fusese în viaţă.

Mihai Viteazul aleargă la toate mijloacele, rugăminţi, promisiuni, umiliri şi la acest mijloc atât de energic al constrîngerei sub voinţa lui, nu se gândesce nici un moment. El uitase pe români şi nu era decât foarte drept dacă şi românii îl uitaseră pe el.

Într'un cuvênt Mihai Viteazul nu se basează pe armata naţională pentru a cucerì Ardealul, nu se basează pe elementul naţional pentru a mănţine această cucerire, ci jertfesce dincoace şi dincolo de munţi clasa cea numĕroasă a poporului de jos unei mâni de privilegiaţi. Aceste mari greşeli esplică pentru ce el a căḑut. „*V. N.*"

Varietăți.

* (D'ale tîmpului.) Tîmp de primăvară a domnit până bine de curênd în Sibiiu și jur, așa încât în ḑilele trecute am aflat în dumbrava Sibiiului nenumărate tufișuri de smeură înflorite și foarte multe cu roduri coapte de a doua oară. Oamenii cred, că acesta este un semn, că earna va fi crâncenă.

Aḑi timpul a fost rece și termometrul arăta dimineața 1 grad sub nulă.

La Piatra în județul Neamțul, ḑice „Romanul," a nins și a înghețat. Într'alte părți, iarna pare a fi mai târḑiă; timpul deși umed, continuă a fi clement.

* Kossuth a adresat deputatului Otto Herman două scrisori, în care arată pericolul în care se află ungurii din Ardeal. Herman a dăruit scrisorile reuniunei ardelene de maghiarisare, care va dispune publicarea lor.

Loterie.

Mercuri în 11 Novembre.

Sibiiu:	**3**	**45**	**88**	**57**	**87**

Nr. 282 [1187] 2—3

EDICT.

Ioana născ. Cândea gr. or. din Sebeșul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuți a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeșul inferior și acum pribegesce în lume fără a se scì locul ubicațiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 21 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanță.

Ioan Cândea,
adm prot.

Nr. 295. [1186] 3—3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parohia Sf. Nicolae din Schei în Brașov, carele deja mai bine de 4 ani a părăsit cu necredință pe soția sa legitimă Maria V. Orghidan n. Bădițioiu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanță în restimp de 6 luni dela prima publicare în această foaie, căci la din contră se va aduce sentință de divorțiu și în absența sa.

Brașov, în 31 Septembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 2—3

Emilia Izsac născută Dimitrieviciu din Fabricul-Timișoarei, carea de mai mulți ani a părăsit cu necredință pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoș, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei și în absența ei.

Lugoș, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or. rom. al Lugoșului.

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare și țoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă și brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci și spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 5

Numai din causa fabricării în masse mari și a magazinului nostru urieș suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu așa un preț ne mai pomenit de mic.

Espediția se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog să se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

De 50 de ani

esistă firma cu cel mai bun renume de stofe En gros

„Zum guten Hirten"

(la păstoriul cel bun)

mai nainte Vincenz Strohschneider,

VIENA,

I. Rothenthurmstrasse 14.

Această firmă își vinde depositul seu

de stofe adevĕrate de lână de Brünn

în resturi pentru îmbrăcăminte întregi de bărbați,

cari ajung pe deplin pentru un rênd de îmbrăcăminte complete, și anume, pentru căput, vestă și pantaloni, **de toate colorile** și **de o calitate nestricăcioasă, pentru prețul fics, dar bagatel de**

Calitatea II., pent u o îmbrăcăminte completă . . . . **fl. 3.50**
Calitatea I., „ „ „ . . . **fl. 4.50**

Mostre nu se trimit, dar me oblig prin aceasta în public, că stofa ce nu va convenì, o voi reprimi-o fără nici o reservă. [1183] 4

Espedarea se face **fără calcularea speselor de pachetare,** după trimiterea prețului, sau cu rambursă postală.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.25	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	5.33	**6.46**	—	**1.28**
	—	—	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.43	**4.01**
Cincia	—	**8.31**	1.31	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	2.56	**5.08**
Stana	—	—	3.29	**5.27**
Aghireș	—	—	4.—	**5.50**
Ghirbou	—	—	4.18	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.36	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.05	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.44	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfaleu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.47**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfaleu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12.37	**2.41**	**10.02**	—
Micăsasa	12.56	—	6.06	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.15	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.29	—	—	8.34
Ghirbou	6.45	—	—	8.59
Aghireș	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	**7.48**	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	**8.47**	—	—	12.47
Bratca	**9.06**	—	—	1.21
Rév	**9.26**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.01**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.20**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.30**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.37**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3 .06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	—	**11.21**	1.40
Teiuș	—	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	—
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	—
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	**2.39**	4.53	**12.—**
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	**8.—**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	**3.50**	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	**4.21**	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	**4.43**	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	**4.43**	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	**5.31**	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	**5.46**	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.25**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.36**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.54**
Vinga	7.19	2.18	**9.13**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.25**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.36**
Timișoara	8.42	3.40	**10.06**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	**6.07**
Vinga	7.08	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.23	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.40	2.54	**7.24**
Arad	7.50	3.10	**7.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—
Cernea	7.01	—	—
Uniedoara	7.30	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—
Cerna	10.44	—	—
Simeria (Pisk)	11.03	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 116 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Novembre 1885.

Nu ne întră în cap contrastul în politica internă a ambelor părți din monarchiă, și am dat espresiune incăpățînărei noastre în această privință. Două puteri opuse funcționează în vieața statului nostru, și el în casul cel mai bun stagnează, de progres nici vorbă nu poate sĕ fie.

Este păgubitoriu pentru popoarĕle din statul Ungariei esclusivismul observat de puterea publică, și el este păgubitoriu, deoare-ce cei mai destoinici cetățeni sunt opriți în desvoltarea lor prin mĕsurile ce li se aplică.

Suntem adecă de credința noi românii, că dacă e vorba sĕ esistăm, numai ca români putem sĕ esistăm, ca români cu limba noastră, cu datinile noastre, cu firea noastră cea bună și blândă, cu proverbiala noastră supunere stăpânirei și cu a noastră iubire de patrie și alipire cătră tron.

Aceasta este credința noastră, și aceasta este și nestrămutata noastră voință, și tot cine atacă una din condițiunile vieței noastre naționale, lovesce în esistența noastră.

Sunt deci în rătăcire toți diariștii unguri, întreaga ceată dela „Kulturegylet,“ toți pamfletarii de profesiune, cari se trudesc a băga în noi alte convingeri, alt patriotism și prin urmare altă ținută față cu curentul de adi.

Nota fundamentală în vieața noastră națională este deci firma voință de a trăi ca români și a ne desvolta cu toate bunele însușiri ale caracterului nostru.

Dacă această voință a noastră este în stare a turbura inimile compatrioților nostri din gintea lui Árpád, atunci conflictul dintre noi trebuie sĕ fie permanent.

Și e lucru natural sĕ fie așa.

Condițiunile de desvoltare intelectuală ni s'au tăiat aproape pretutindenea. În mĕsura cu care cresc asemenea abnormități, căci abnormități trebuie sĕ numim tendențele de a sugruma în noi ori-ce desvoltare națională, în aceeași mĕsură suntem împinși spre statul vecin, unde condițiunile de desvoltare națională ne sunt date.

Este deci naturală gravitarea noastră în afară în ce privesce vieața noastră culturală și dacă aceasta este crimă, atunci sunt justificate escepționalele mĕsuri luate contra noastră. Am voi însĕ sĕ scim, dacă ĕste crimă această gravitare a noastră spre statul vecin, căci dacă da, atunci este crimă ori-ce desvoltare culturală, este crimă aderarea noastră la naționalitatea noastră, este crimă esistența noastră chiar, crimă alipirea noastră la patrie și tron, căci noi numai ca români suntem și putem fi ceea ce suntem, și dacă ar fi ca cineva sĕ ne desbrace de firea noastră și sĕ ne facă patrioți în sensul modern, atunci ar eși din noi un feliu de conspiratori de soiul celor din taběra lui Pulszky, ceea ce după a noastră părere nu este interesul statului.

Am cetit cu deosebit în interes apelul învĕțătorilor dela scoala de stat de aici cu privire la întrunirea regnicolară a învĕțătorilor din țeară spre a se sfătui cum sĕ se pună o mai bună basă reuniunei de maghiarisare. 'L-am cetit cu deosebit interes, deoare-ce și professiunea de dascăl ne face sĕ urmărim nenaturala mișcare a „Kulturegyletului.“

Am cetit mai eri alaltăeri desbaterile adunărei învĕțătorilor unguri de pe la Brașov.

Toți ne spun, că factor principal este învĕțătoriul în vieața națională a unui stat, de aceea trebuie maghiarisată ceata învĕțătorilor, căci atunci totul este câștigat.

Se declară rĕsboi formal naționalităților din statul nostru, fără a-i trăsni prin minte vre-unui procuror de stat sĕ urmărească pre asemenea turburători ai liniștei.

După cursul firei, atacați fiind, ne vom apăra, căci la pericol de moarte nimenea nu stă cu mânile în sîn.

Revista politică.

Ministrul de culte al Ungariei dl Augustin Trefort a adresat o epistolă deschisă alegĕtorilor sei din Pojon. Vorbind despre resortul seu, dl ministru își esprimă părerea de rĕu, că starea de adi a instrucțiunei poporale pe el nici de cum nu 'l îndestulesce; scoalele poporale pe lângă instrucțiune, ar trebui sĕ dee din zi în zi mai multă crescere.

Despre gimnasii se esprimă dl ministru în ăst chip: „gimnasiile noastre au reputațiunea cea mai rea în străinătate, cu toate că avem unele scoli, cari cu profesori cu tot sunt satisfăcĕtoare, dar scolile cele rele strică numele cel bun și a acelor puține bune; și e greu sĕ îndrepți ceva, de-oarece — dice politcosul ministru — *la cea mai mică severitate, pe care o aplică guvernul față cu gimnasii, strigă toți ca din gura șerpilor și îndată se simt vătămate bisericile, ca și când ar cere interesele religiunei, ca gimnasiile sĕ fie slabe.*“

Da, pricepem foarte bine pe dl ministru în diplomatica sa manevră. El vrea sĕ pipăe pulsul opiniunei publice maghiare, că oare ce ar dice, dacă ar mai pune un șurub la esistența sĕrmanelor scoale confesionale. Ear opinia publică parte dă semne de aprobare, parte tace, — ceeace pe basa principiului: *qui tacet, consentire videtur* în tot casul va sĕ dică: bravo, sĕ trăiesci dle ministru! Și astfel dl Trefort va fi în fericita posiție de a 'și liniscì consciința agitată, din causa că scolile confesionale strîcă reputația gimnasiilor ungurescì!!

În vreme ce se ceartă Sêrbii și Bulgarii între sine, imputându și reciproc, că nu ei, ci aceia caută după un *casus belli*, — păn' atunci conferența ambasadorilor în ședința III a luat conclusul, prin care recomandă puterilor restabilirea statului quo ante. Acest conclus 'l-au subsemnat toți plenipotențiații, chiar și cel al Engliterei. Dar „N. fr. Presse“ comunică scirea, că dl White plenipotențiatul englez a subsemnat procesul verbal al ședinței amintite cu o reservă, care ar putea sĕ facă tot lucrul ilusoriu. În principiu, sau în teorie și guvernul marei Britanii ține la restabilirea *statului quo ante* ca la cea mai potrivită resolvire a cestiunei, dar în pracsă, crede, că lucrul este cu neputință de esecutat. Și ca sĕ dee părerei sale un argument practic, plenipotențiatul Angliei a făcut propunerea, sĕ se esmită o comisiune, care sĕ iee la cunoscință dorințele rumelioților.

De o provocare la adresa principelui bulgar deci nu e vorba; lucrul se învêrte numai pe lângă o recomandare foarte platonică. Intrebare e însĕ, că oare Bulgaria rĕspunde-va cu supunere recomandațiunei făcute, căci dela aceasta va depinde și ținuta Sêrbiei.

Camera francesă 'și-a ținut prima ședință în presența aproape a tuturor membrilor sei. Dl Pierre Blanc, care a deschis ședința aceasta, a ținut o cuvêntare formală de programă pentru cameră, o cuvêntare, care fù ascultată cu un interes general de toate partidele, și viu aplaudată de republicani. Purcedêndu se la constituirea camerei, s'au ales: Floquet de president, Anatole dela Forge și Pierre Blanc de vicepresidenți. Cu toate că Pierre Blanc accentuase cu atâta tărie unitatea necesară în rêndurile republicanilor și cu toate, că a fost așa de viu aplaudat, totuș chiar această ședință primă a camerei se pare a fi un *omen malum* pentru sesiunea începută. Căci republicanii deja la alegerea vicepresidentului al doilea s'au împărțit astfel, încât votarea a trebuit sĕ se repetească de 2 ori, păn' ce s'a putut anunța alegerea dlui Pierre Blanc de efeptuită. Dacă folosiau conservativii ocasiunea, puteau face republicanilor un periculos carambol, scoțînd din urnă pe unul din partisanii lor.

FOIȚA.

Curier literar.

Sumar: Studiile istorice. — Actualisarea cestiunilor istorice. — Cestiunea lui Mihai Viteazul. — Conferința dlui A. D. Xenopol asupra căderei lui Mihai Viteazul. — Politica internă și politica esternă a Marelui Căpitan. Publicațiunile istorice din manuscriptele lui Hurmuzaki: Fragmente zur Geschichte der Romänen. — G. Dem. Teodorescu: Poesii poporale.

De cât-va timp, un bun început se face și la noi, după cum de mult încă s'a început a se face în țĕrile strĕine. Acest început și urmările lui s'ar putea numì „actualisarea cestiunilor istorice,“ prin discuțiuni scientifice pro și contra cutărei sau cutărei opiniuni oare-cum generalminte adoptată.

Una din opiniunile până acum în obște admise era aceea, care privesce pe Mihai Viteazul; rolul jucat de marele căpitan în întreaga românime; judecata ce s'a dat asupra acestui rol până în timpul de față; confirmarea sau înfirmarea ei de când cu descoperirea unei mulțimi de nouă documente, părerile la cari au dat nascere studiul și înțelegerea acestor isvoară noue; într'un cuvênt „cestiunea Mihai Viteazul“ e una din cestiunile istorice române din cele mai „actualisate“.

Nici vorbă, că cu pertractarea acestei cestiuni trebuia sĕ se ocupe scriitorii și chiar cei cari de plăcere se îndeletnicesc cu cetirea istoriei române, deoarece aceasta cestiune presintă mult mai multe însușiri, prin care sĕ atragă atențiunea cercetătoriului ca și pe aceea a diletantului.

Și 'ntr'adevĕr, în nici într'una, alta, contrastul între apreciațiune nu apare mai puternic și mai strălucitoriu; ear ca subiect de studiu nici unul nu adimenesce și nu înflacără mai mult decât subiectul acesta: Mihai Viteazul, politica și resbelele lui; prodigioasa-i înălțare, fenomenalele sale fapte, crunta și mica-i cădere.

Pe urmă farmecul acestei cestiuni mai se adauge și printr'aceea, că până acum nimeni nu ar fi cutezat sĕ ciupească măcar o fărîmuță din colosala și patriotica aureolă cu care veneratiunea — justificată de altmintreli — a istoricilor bĕtrâni și în genere a tuturor românilor încoronase această măreață și vitejească figură.

A dice adi „nu,“ este în ochii celor simpli, a comite o crimă un fel de nelegiuire de laese-românism, ear în ochii celor ce au spirit adevĕrat scientific acest „nu, nu e așa!“ va sĕ dică a aduce nouĕ elemente pentru deplina și definitiva lămurire a cestiunilor noastre istorice. Și „noul“ autentic a fost totdeauna, cu multă curiositate și neîntrecut interes, primit de cei cari pricep adevĕratele condițiuni, în cari trebuie sĕ se desvoalte și sĕ se stea bilească istoria.

Printre cei cari recunosc noua fasă în care intră, de când cu publicarea numĕroaselor documente, istoria țĕrilor române, se află și d. A. D. Xenopol, profesor de istoria românilor, la Facultatea de litere din Iași.

Dl A. D. Xenopol nu e revoluționar în istoriă, dar ca multora din cei tineri îi place a scormonì documentele, când pe iute când mai pe indelete, și, deși are pentru părerile de mult cristalisate ale bĕtrânilor respectul ce li se cuvine naturalminte dacă nu logicalminte, d-sa se sfiesce a spune de pe catedră, sau prin scris, sau de pe tribună, — cum făcù mai alaltăieri la Ateneu — că cutare sau cutare bĕtrână și chiar patriotică credință nu stă în picioare față cu noile documente, de acum descoperite, sau de mai nainte cunoscute dar nu înțelese din lipsa altora, cari le lămuriau, dar cari nu se sciau.

Fiind dat deci, că „cestiunea lui Mihai Viteazul“ e una din cele mai „actualisate“ în țară la noi prin însași firea ei, după cum arătarăm mai sus, și prin pofta ce se nasce și la noi mulțămită documentelor de a se revedea marile noastre procese istorice, — d. A. D. Xenopol a ales minunat subiectul conferinței

„Times“, spre a caracterisa actuala stare din Englitera, ḑice că ea este „inundată de discursuri electorale.“ Mercurea trecută lordul Salisbury ţine în Londra un lung discurs de programă, în care ḑice că este o sfruntată minciună afirmaţiunea, că cochetează cu vrăşmaşii liberului schimb şi că voiesce sĕ scumpească pânea poporului. Dar subiectul principal al discursului seu a fost cestiunea despărţirei Bisericei de Stat — o cestiune ce vine din ce în ce mai mult la iveală şi care va juca un mare rol în viitoarele alegeri. În acestă privinţă se scriu următoarele din Londra cătră „Neue freie Presse“:

Se scie că biserica englesă este foarte bogată mai cu samă în proprietăţi, şi aristocraţia englesă o susţine, fiindcă toţi membrii acesteia fără căpătâi îşi găsesc acolo un adăpost. Dar cea mai mare parte din poporaţiunea englesă nu este de această părere şi d'aceea radicalii doresc sĕ se pună un capĕt acestei nedreptăţi. Lordul Salisbury espusese ast-fel situaţiunea în manifestul seu, ca cum liberalii ar fi voind sĕ înceapă cât mai curând lupta contra Bisericei, şi dsa, cu o îngâmfare ne mai pomenită, asigură, că conservatorii vor preferì mai curând sĕ moară cu toţii, decât sĕ consimţă la o despărţire a Bisericei de Stat. Acum însĕ un numĕr mare de lorḑi liberali publică un manifest, în care ḑic, că alegĕtorii sĕ nu voteze pentru nici unul din acei candidaţi, cari doresc despărţirea Bisericei de Stat. În acelaş timp însĕ, atât dl Gladstone, cât şi dl Chamberlain dechiară positiv, că nu se gândesce câtuş de puţin la aceea de a aduce înaintea viitoriului parlament cestiunea despărţirei Bisericei de Stat, şi cu chipul acesta ei au luat din mânile conservatorilor cea mai tare armă electorală.

A ajuns în fine după atâtea note diplomatice şi cestiunea insulelor Caroline la o finală resolvire. Propunerile papei au fost primite din ambe părţile şi notele respective s'au înaintat prin plenipotenţiaţii Germaniei şi a Spaniei secretariului scaunului papal. Germania ia cu mulţămită şi recunoscinţă spre sciinţă ostenelile pontificelui roman, ceeace a produs o impresie cât se poate de plăcută în vatican.

Rĕspunsul autentic al scaunului papal se va da probabil în timpul cel mai scurt publicităţii. Şi cu aceste va fi pentru totdeauna încheiată mult discutata cestiune a Carolinelor.

Cronica evenimentelor din Balcani.

Reproducem după „Voinţa Naţională“ următoarele sciri telegrafice în cestiunea orientală:

11 Novembre.

Sofia. — Guvernul sêrb asigurând prin depeşă oficială, datată din Belgrad, că nu s'a violat graniţa bulgară de trupele sale, guvernul bulgar a dat ordinul de a tracta ca brigandi pe cei 300 de sêrbi, cari se găsesc încă pe teritoriul principatului, între graniţă şi satul bulgar Rakita, în împrejurimile oraşului Tîrn.

Varna. — Se crede, că conferinţa va mai ţinea încă cel puţin opt şedinţe; în şedinţele viitoare se vor lua hotărîri însemnate. Cele trei imperii sunt mai dispuse de cât ori-când sĕ ceară mănţinerea *statului quo*. Conferinţa nu-şi va isprăvi lucrările decât tocmai la începutul lunei Decembre. Scirile sosite acì din Belgrad fac a se presupune o întrare a sêrbilor în Bulgaria. În acest cas lucrurile s'ar schimba cu desĕvêrşire şi conferenţa s'ar afla în faţa unei situaţiuni cu totul deosebite. E deja însĕ un mare câştig, că a început earna fără ca sĕ fi întêmplat nici o încăierare în peninsula balcanică. Pregătirile Turciei continuă pe o scară din cele mai întinse.

Varna. — Îndată ce a sosit aci scirea despre încăierări între bulgari şi sêrbi, s'a ţinut un consiliu de ministri, la care au fost chemaţi sĕ ia parte şi mai mulţi generali. Pregătirile militare continuă cu mare activitate; cea mai mare parte din trupe sunt îndreptate acum în Macedonia; la fruntaria Rumeliei n'au rĕmas decât 14,000 oameni; mulţi din aceştia au fost detaşaţi şi trimişi înapoi la Adrianopole. Se fac mari pregătiri de mobilisare în Siria, de unde se vor aduce cu timpul preste 20,000 de oameni. Cu toate aceste pregătiri, în cercurile diplomatice se crede, că nu se va întêmpla nici o ciocnire până la primăvară. Ḑilele acestea Poarta va primì 800,000 livre dela baronul Hirsch.

Conferenţa dela Constantinopol şi ḑiariul „L'Italie.“

„L'Italie“ se ocupă în numĕrul dela 7 Novembre st. n. cu întrunirea ambasadorilor la Constantinopol.

Ḑiariul din Roma după ce constată, că ambasadorii, fiind nişte pompieri însărcinaţi a stînge începutul incendiului, care a isbucnit în Orient, nu s'au prea grăbit sĕ se întrunească, scrie următoarele în articolul seu de fond:

Acest fapt — ḑice ḑiariul mai sus citat — este de natură a liniştì pe deplin pe ori cine în ceea ce privesce consecinţele faptului sĕvêrşit de principele Bulgariei.

Este evident, că dacă sêrbii, bulgarii şi grecii ar fi avut o aşa de mare poftă de a se bate după cum pretindeau ei, în 48 de ḑile ar fi avut destul timp sĕ se extermineze toţi până la cel din urmă.

Afară de aceasta, în casul când ei tot ar simţì trebuinţa de a se lua de pĕr, apoi nu Conferinţa i-ar putea împedeca.

Cu ocasiunea ultimei Conferinţe ţinută în cestiunea Egiptului tot în Constantinopol, unde representanţii tot aceloraşi puteri sunt aḑi întruniţi în afacerea Bulgariei, se semnase un protocol, prin care puterile luau angagiamentul de a nu intervenì în Egipt.

Aceasta nu împedică de loc pe Anglia sĕ bombardeze Alecsandria după câte-va ḑile şi sĕ ia în stăpânire pământul Faraonilor. Conferenţa înregistrà faptul şi nu mai vorbì de loc de el.

Acest precedent permite dar sĕ se creadă, că conferenţa nu schimbă absolut întru nimic situaţiunea. Toţi sunt liberi ca şi în trecut.

Şi apoi, ea, vrênd nevrênd, va lăsa lucrurile astfel cum le-a găsit. Dacă planul de a restabilì *status quo ante* va prevala, apoi Turcia trebuie sĕ esecute hotărîrile ei, cu risicurile şi pericolele sale. Şi în acest cas nu era de loc trebuinţă sĕ se întrunească o conferenţă, pentru-că tratatul dela Berlin este în fiinţă şi el îi conferă toate drepturile.

Dacă, din contră, conferenţa se va decide sĕ recunoască, că ceea ce s'a făcut este bine făcut, în casul când această hotărîre n'ar fi după gustul Rusiei, după cum este probabil, aceasta din urmă tot va putea sĕ susţină că hotărîrile conferinţei dela Constantinopol n'ar putea sĕ înfirme stipulaţiele tratatului dela Berlin.

Acest tratat călcându-se, Rusia se va crede îndreptăţită sĕ 'si reia libertatea sa de acţiune si sĕ nu se mai considere ca angagiată prin semnătura dată la Berlin.

Conferenţa nu va stînge dar începutul de incendiu, care a isbucnit sunt acum aproape două luni, cel mult dacă va arunca puţină cenuşă peste foc, care va arde înăbuşit până în ḑiua, în care îi va plăcea unei puteri interesate sĕ-l descopere şi sĕ aţîţe flacăra.

După noi îşi fac ilusiuni aceia, cari 'şi închipuiesc că Rusia va fi dispusă sĕ lase sĕ se întărească mici naţionalităţi destinate a forma un obstacol între ea şi Turcia. Ea are prea multe mijloace de acţiune în peninsula balcanică, pentru ca sĕ primească faptul împlinit.

Surprinsă de revoluţia din Rumelia, va surprinde şi ea, poate la un moment dat, pe principele Bulgariei printr'o altă revoluţie, ale cărei cheltuieli, de astădată le va purta dênsa; şi atunci se va vedea, că ea va beneficia de aceasta întâiă violare a tratatului dela Berlin.

„*Rom.*“

Varietăţi.

* Corul vocal român din Biserica albă arangează cu concursul binevoitor al dlui Nicolau Popovici prof. de musică, Duminecă în 3/15 Noembre 1885 în localitatea societăţii de cânt germ. dela „Burg“ o producţiune estraordinară cu următoarea

Programă:

1. Keler: „Ouverture romantique“ esecutată de capela militară a reg. c. r. Nr. 83 din loc.
2. J. Vorobchievici: „Doina doiniţă“ esec. de corul vocal.
3. a) Verdi: Ariă din opera „Balul mascat.“
   b) A. Mocsonyi: „Cântec de iubire“, — cântate de dl Nicolau Popovici şi acomp. de B. Siegl.
4. C. G. Porumbescu: „Cântec sicilian“ esec. de corul vocal.
5. a) Mezetti: „Bălcescu murind.“
   b) Dima: „O nu ţi întoarce faţa ta“ de dl Nicolau Popovici şi dl C. Siegl.
6. G. Porumbescu: „Earna,“ esec. de corul vocal.
7. a) Dima: „Seiguidilla“
   b) Cavadia: „Dor de rĕsbunare“ de dl Nicolau Popovici şi dl Siegl.
8. Sykora: „Potpouri de melodii românesci.“

Începutul la 8 oare seara. După producţiune joc. O parte din venitul curat este destinat pentru incendiaţii nefericiţi din Oraviţa.

Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Bisercia-albă, în 7 Noembre c. n. 1885.

Comitetul.

* (Fabrică de conserve alimentare.) În curênd se va înfiinţa în România o fabrică de conserve alimentare, sub direcţia dlui Dr. Meiner Bunau, cu un capital de 1,500,000 lei.

Această fabrică este vorba de a se înfiinţa în Craiova sau în Turnu-Severin.

* (Furt la împĕrăteasa Elisabeta.) Un soldat din gardă, anume Drkowsky, fiind surprins în flagrant delict de furt în apartamentul împĕrătesei, actualmente nelocuit, s'a sinucis cu un revolver în sala poliţiei unde se afla arestat. Din ancheta ce s'a făcut, resultă că acest soldat, nu comitea pentru prima-oară crima de care era acusat.

De mai multe-ori, pe când se afla de serviciu noaptea, el pătrunsese într'un salon alături cu anticamera şi furase de acolo preţioase aquarele. Aceste din urmă au fost găsite la un neguţător, căruia i-le vênduse.

---

sale; atenţiunea cu care a fost ascultat de auditorii sei arată, că cestiunea îi interesa pe toţi de o potrivă, şi că revisuirea procesului celui nu bine judecat al lui Mihai Viteazul cu istoria, cu sentinţa definitivă a posterităţei, găsesce la noi atât judecători, cât şi advocaţi.

În puţine cuvinte, eată ce crede dl A. D. Xenopol: Mihai a fost foarte bun diplomat, dar a practicat o politică internă păgubitoare pentru el şi pentru ţară.

Mărturisim în ceea-ce ne privesce, că am fi gata a împărtăşì în toată întinderea ei a doua parte a credinţei dlui A. D. Xenopol, dacă unele din documentele timpului şi circumstanţele, în cari se găsea Ţara-românească în timpul domniei lui Mihai nu ni-ar stânjenì şi oprì întru câtva a împărtăşì pe deplin aceasta a doua parte a tesei profesorului dela Iaşi.

În Transilvania, ḑicea dl Xenopol la Ateneu, Mihai uită că esistă un popor român, un numĕr foarte mare de ţĕrani, cari nu aşteptau decât un singur semnal pentru a sărì asupra ungurilor şi a-i sfărîma pentru totdeauna, tăindule pofta de-a mai pretinde la domnie. Mihai uită pe ţĕranul român din Transilvania şi se unesce printr'o orbire fatală, imensă, nelegiuită cu nobilii unguri. Sunt documente, cari afirmă şi autentifică această părere, dar cum înfrăţim aceste documente cu unul care spune că: „Adunarea nobililor unguri, după plăcerea şi voia „Ilustrităţii sale, Domnului român, dă cutare şi cu„tare drepturi ţĕranului român, jobagiu în Transil„vania?“

Dl Nic. Densuşianu, care 'mi semnală acest document interesant şi capital pentru completa lămurire a politicei transilvane a lui Mihai, adăugea, cu mai puţină dreptate, că armata mercenară a lui Mihai s'ar putea esplica prin grozava despopulare a Ţĕrei-Românesci, despopulare generală, continuă, înfiorătoare, care începuse din primele decenii ale secolului XVI şi continua şi sub Mihai-Viteazul cu aceeaşi intensitate.

Acest argument îşi are interesul şi însemnătatea lui; le recunoascem, dar adaugem, că el nu poate sta împotriva diferitelor acte de politică internă făcute de Mihai, mai cu seamă pe spinarea ţĕranilor români, din rêndurile cărora ar fi fost sĕ-şi recruteze miliţiile şi elementele victoriilor sale.

Ori-cum ar fi, ceea ce până acum se scie positiv despre politica internă a lui Mihai-Viteazul pare a confirma mai mult părerea, ce susţinea profesorul dela Iaşi. Chiar nemişcarea ţĕrei şi anume, nu numai a ţĕranului şi claselor supuse ale ţĕrei, dar chiar şi aceea a boierilor pentru cari Mihai multe făcuse, — chiar această nemişcare, nemilă şi nepăsare, când Mihai se 'ntoarce din Transilvania după Mirăslău ca sĕ le ceară ajutor, lămuresce în modul cel mai elocinte, că modul domnului de a guverna România şi'n genere românimea, nu era tocmai din cele cari inspiră şi alimentă iubirea supuşilor.

Drept acestea şi altele multe, a căror înşirare nu-şi are acì locul, ḑicem că am fi mai mult înclinaţi a crede a doua parte din tesa dlui Xenopol, adecă neaprobarea, condamnarea istorică a politicei interne practicată în Ţeara-Românească, şi'n Ardeal şi'n Moldova — asupra căreia vom revenì — de Mihai-Viteazul.

Nu credem înse de loc, şi în nici unul din amĕnuntele ei, prima parte a tesei ce dl A. D. Xenopol demonstra mai alaltăieri auditorilor sei: prevederea, perspicacitatea diplomaţiei lui Mihai, bunătatea politicei lui esterne.

Dacă în toate celelalte relaţiuni cu statele vecine sau depărtate, Mihai ar fi avut diplomaţia ce-i recunoasce dl A. D. Xenopol, numai faptul infeudărei sale cu politica austriacă, numai faptul de a fi călcat pe urmele imperialilor şi a fi ascultat şoaptele iesuiţilor dela Viena, ar fi ajuns a anihila toate celelalte foloase, ce el ar fi câştigat din relaţiunile sale diplomatice cu puterile europene.

(Va urma)

* (Pe un șarlatan fără de păreche) îl urmăresc judecătoriile francese și englese. Individul respectiv înainte cu câți-va ani a comis cele mai grozave mișelii și într'un mod aproape de necrędut a înșelat o mulțime de personagie de cea mai înaltă posiție din Germania, Francia și Anglia. Numele lui e Dorsaintoile și e din Haiti, unde tată-seu a fost servitoriu. Pela sfârșitul anilor 50 s'a ivit la Paris și căsătorindu-se cu o fată din elită, după mai multe acte de înșelătorie a dispărut de nou, fiind judecat la 5 ani de închisoare. Pe la începutul anilor 60 s'a căsătorit din nou la Londra și la însărcinarea guvernului din Haiti procurase mai multe fregatte (năi chirasate.) Pe calea aceasta a scos sume enorme dela oameni de înaltă posiție, și numai după-ce luă earăș lumea 'n cap, s'a putut afla, că guvernul din Haiti nu 'l-a însărcinat nici când cu nici un fel de comisiuni. Părăsind și a doua sa soție, s'a așędat la Genova, unde însĕ, după ce a comis mai multe hoții, fù prins și băgat la închisoare. Abia eșit din institutul de corecțiune, a apărut earăș în Bruxela și Paris, purtând casă mare, ținênd o grămadă de servitori și echipage, și fiind cunoscut ca agentul insulei Haiti. In timpul cel mai scurt a făcut o datorie de 100,000 de franci. Din care causă a fost de nou dejudecat.

E curios, că acest om unic în feliul seu 'și-a oferit serviciile și Germaniei și a promis, că pentru suma rotundă de 6 milioane de mărci, va descoperì acel secret, prin care se pot nimicì toate băncile de ruletță. Guvernul din Berlin se înțelege, că n'a primit această propunere, dar la Londra a înșelat pe o mulțime de inși cu această promisiune. În timpul din urmă a fost prins la Frankfurt tot pentru înșĕlătorii. De câți-va ani încoace apoi nu s'a mai auđit nimic despre dênsul, dar acuma a reapărut earăș la Londra și se crede, că va pornì de nou sĕ cerceteze orașele mai mari ale Europei.

* (Ordinul Jaretierei.) — Regina Engliterei a conferit ordinul Jaretierei ducelui de Northumberland.

Eacă o anecdotă în această privință:

Ducele de Northumberland, tatăl noului cavaler al Jaretierei, era altă dată unul dintre cei mai devotați și mai credincioși curtesani ai junei și grațioasei sale suverane, Regina Victoria. Leul monumental, care se află pe casa sa, drept, mândru, cu coama în aer, cu coada dreaptă și ridicată, avea atunci privirea țintită spre palatul regal.

Dar, într'una din đile, se întêmplă o ceartă între ducele și regina, amêndoi îmbĕtrâniți.

Gentilomul încetă de a mai merge la curte, și pentru a'și arăta mănia, își întoarse leul cu coada spre palatul regal.

* (Civilisațiunea în Maroc.) — Se telegrafează din Tanger, că o jună femeiă de 18 ani, care se afla însărcinată în mai multe luni, a fost foarte rĕu bătută, din ordinul pașei din Tanger, în urma unei simple denunțări făcute în contra ei de un indigen atașat la un consulat străin.

Juna femeiă a fost bătută în fața mamei sale, a tatălui și a fiului seu, cărora li se legase brațele pentru a-i împedeca d'a intervenì.

Victima a fost luată de o doamnă englză, care locuiesce în Tanger și care i-a dat toate îngrigirile.

Ministrii Engliterei și Spaniei se ocupă de această afacere și se speră, că Sultanul va pedepsì pe pașa din Tanger pentru barbara lui purtare.

* (Điare pentru orbi.) Esistă în Francia două điare scrise în special pentru orbi: *Valentin Hany* și *Louis Braille.*

Cel d'ântâi este tipărit cu litere vulgare și se adresează către directori de orbi, către părinții copiilor orbi și în fine către toți cei ce se interesează de cei patru-đeci mii de orbi francesi.

Al doilea, tipărit în relief, după ingenioasa sistemă a orbului Louis Braille, se adresează chiar către orbi și este împărțit în două părți.

Cea dântâi dă cetitorilor sei *digitali* toate informațiunile speciale, toate sfaturile, scirile, ect., cari pot sĕ le fie folositoare și pe cari n'ar putea sĕ le găsească aiurea; a doua, intitulată: *supliment* literar, științific și musical, permite orbului deja instruit de a fi în curent despre mișcarea intelectuală și artistică fără ajutoriul vr'unui cetitoriu.

„Valetin Hany" este rĕspândit în lumea întreagă; este cunoscut de specialiștii din St. Petersburg, precum și de cei din Rio Janeiro, Malbourne, Londra etc., etc.

„Louis Braille" este în special primit de către orbii francesi și cari vorbesc limba francesă, are abonați în Belgia, Elveția, Germania și Canada.

Directorele acestor publicațiuni, dl Maurice dela Sizeranne, este și dênsul orb.

* (Fecondațiune artificială.) În aquariul dela Trocadero din Paris, s'a făcut fecondațiune artificială de către doctorul Gousset de Belleyme, a 80,000 de ouă de „saumon," scoase din 526 somoni din California, cari trăiesc în acest aquariu dela 1878 și sunt destinați a fi aruncați în Sèna, Marna și alte rîuri.

Acesti somoni, cari, în apa dulce a aquariului dela Trocadero, ajung la o greutate dela 8 până la 20 chilograme, și în America o greutate îndoită, au carnea albă și sunt de un gust mult mai deosebit, decât somonii cu carne roșie din Europa septentrională.

De altă parte, ei stau pe loc și nu se coboară la gura fluvielor când este frig, contrariu obiceiurilor congenerilor lor europeni.

Din 80,000 de ouă armate în acuariul dela Trocadero, se crede se pot avea în vre-o cinci-đeci de đile, aproape 80,000 somoni mici.

După cât-va timp dela această operațiune, doctorul Gousset de Belleyme va arunca pentru prima oară în Sèna și în Marna 65,000 somoni din California obținuți de dênsul, în anul trecut, la aquariul dela Trocadero.

După calcule făcute fără esagerațiune, populatea riurilor din Francia cu somoni din California va represinta un venit pe fie-care an de peste un milion de franci.

* (Testamentul unui bucătar escentric.) Un bucătar vestit, Durijot, care a încetat din vieață la Paris, în vêrstă de 75 de ani, a lăsat la doi nepoți vr'o 260,000 franci. In testamentul seu însĕ, se găsesc scrise următoarele cuvinte: „Dorind sĕ fiiu și după moarte folositor concetățenilor mei, și găsind că în epitafuri se laudă virtuțile celor morți, cari nu servă la nici un scop, eu doresc ca în locul unui asemenea epitaf sĕ se așeđe o ramă de bronz, pe o coloană de marmură de d'asupra mormêntului meu. Pe coloană sĕ fie săpat numele meu și în fiecare đi moștenitorii mei, sĕ aibă grijă ca o rețetă de bucate, legibil scrisă, sĕ fie așeđată în rama de bronz." Durijot adaogă, că el a lăsat într'o cutie 365 de rețete, cari speră el, că vor pune pe visitatorii cimitirului în posițiune sĕ învețe în fiecare đi câte-ceva în arta culinară. La cas când moștenitorii vor refusa sĕ îndeplinească această ultimă a lui dorință, averea lui sĕ fie întrebuințată pentru caritatea publică.

Se đice că nepoții în adevĕr refusă esecutarea prescripțiunei din testament și e vorba de proces.

* (Florile în Englitera.) Până și cu florile fac englesii lucs. In această țeară a contrastelor, se găsesc oameni atât de pasioniați pentru flori, în cât trimit botanici în regiunile cele mai depărtate ale lumei, pentru ca sĕ aducă plante nouă, nevĕđute până atunci în țeara britanică. Nu e rar sĕ veđi plante, cari au costat câte 35,000—45,000 franci! Foarte adesea plantele ținute într'un geamlic de 6 m. lungime și 4 lățime, au costat pe proprietar 70,000—80,000 franci. In casul ăsta însĕ, ai înăuntru tot ceea-ce regnul vegetal posedă mai sublim ca formă, coloare sau parfum!

* (Colera găinilor.) Boala găinilor la care i se dă numele de coleră, n'are nimic de a face cu colera oamenilor.

Ori-ce găină atacată de această boală, moartea ei este ca și sigură, de aceea trebuie alergat la oare-care mijloace de apărare, care sunt: se dă găinilor un amestec de cartofi ferți și ovĕs, care amestec se lasă sĕ se acrească puțin, mâncarea se pune în niște străchini de lemn făcute de sorb sau de păducel, din care găinile mânâncă cu multă lăcomie. Se đice că s'au obținut bune resultate și cu o infusiune de muguri de brad puțin sărați. Adaogerea de substanțe feruginoase, în vasul din care beau găinile, produc de asemenea resultate folositoare, și se recomândă apă feruginoasă, din locuri mlăstinoase. Se mai poate face usagiu cu profit de o soluțiune prea întinsă de permanganat de potasă, sau de acid fenic, ecsalațiunile de acide fenice dau serviciuri reale, după ce s'a curățit bine cotețul găinilor, și după aceea sĕ se spoiască părețiì cu acid.

Un tratament igienic dă totdeauna bune resultate; când s'a ivit boale, numai decât trebuie schimbată locuința găinilor, și ale lăsa sĕ doarmă în aer liber. Păsĕrile moarte trebuie bine îngropate în pământ și cotețul desinfectat, și dacă nu se va putea e de preferat a se construì altul. Pentru a evita boala trebuie a se da în toate đilele la fie-care găină, la interval de 4 oare o lingură de ciorbă, care este făcută din 1 litră de apă, în care se pune 25 miligrame de arseniat de sodă.

Boala se poate propaga și prin transportarea găinilor atinse de boală dela un loc la altul.

* (O pictură foarte însemnată representând pe Cleopatra.) — „L'Ilustration" din Paris, sub semnătura dlui Jules Comte, inspector general al artelor frumoase, publică un articol asupra unei picturi vechi, representând pe Cleopatra, din care estragem următoarele:

Această minunată pictură fu găsită în 1818 în vila lui Adrian, lângă Tivoli, la o depărtare de două oare de Roma, de către un anticariu, anume Micheli care avea la Florența nisce colecțiuni foarte frumoase.

După multe împregiurări această pictură ajunse în mânile baronului de Benneval, mare amator de lucruri de artă, și proprietariul unei vile la Piano di Sorrente, lângă Neapole, unde călătorii sunt foarte bine primiți pentru a o admira.

D. John Sartain — cel mai ilustru artist din State-Unite — care copiase la Cortone renumita Musă, se duse la Neapole pentru a vedea pe Cleopatra. El fu atât de entusiasmat de visita lui, încât hotărî sĕ consacre acestui neprețuit tesaur al artei grece un monument demn de dênsul. Pentru acest scop, pregătesce o publicațiune asupra giuvaerului unic ce posedă dl de Benneval.

* (O mașină infernală.) Un pescar din Colemains (Belgia) fu foarte surprins găsind, acum câte-va đile într'un butoi cu stridii, sosit de curênd din America, via Liverpool, și pe care îl golea înaintea clienților sei, un obiect de tinichia sĕmănând foarte mult cu o mașină infernală. Toți clienții, cari îi umpluseră pravălia, fură cuprinși de groază și se grăbiră sĕ fugă în stradă.

Pescariul nu isbutì decât cu mare greutate a-și chiema clienții înapoi; în urmă chiemă poliția.

Obiectul găsit avea o formă cilindrică; cele două estremități părea că sunt găurite; într'o parte avea o deschiđătură, care a trebuit poate sĕ fie în comunicațiune cu un alt aparat destinat a determina esplosiunea.

Nimeni n'a cutezat sĕ s'asigure dacă instrumentul era încărcat.

În ce scop se afla în acel butoi acea mașină infernală? A voit sĕ facă a sărì în aer prăvălia pescarului? Aceasta este puțin probabil. Sau era vorba de a face sĕ sară în aer vasul care aducea stridiile din America?

Autoritățile din Colemains au ordonat îndată o anchetă, fără a mai aștepta resultatul esaminări sciințifice a instrumentului.

* (Bibliografic.) Au apărut următoarele publicațiuni și se află de vênđare la librăriile Socec et Comp. în Bucuresci, W. Krafft în Sibiiu.

1. Eudocsiu de Hurmuzachi. *„Fragmente zur Geschichte der Rumänen."* Tomul IV vol. 8° de X și 395 pagine. Cuprinđênd studii asupra stării orientului Europei după pacea de Carlovițˇ. Prețul 6 lei.

2. Fl. Porcius. *Flora din fostul district românesc al Năsăudului în Transilvania.* Discurs de recepțiune urmat de rĕspunsul dlui S. Aurelian. Volum în 4° de 140 pagine. Prețul 1 leu 50 bani.

3. A. Papadopol-Calimah. *Cuvênt despre espediția lui Sveatoslavici, principele Novgorodului nordic contra Polovților sau Cumanilor.* Volum în 4° de 29 pagine. Prețul 40 bani.

4. Ep. Melchisedec. *„Inscripțiunea dela Mănăstirea Rĕsboieni, Județul Neamțului,"* comentată. Volum în 4° de 35 pagine. Prețul 50 bani.

— Au apărut următoarele publicațiuni ale Academiei Române și se află de vênđare la librăriile Socecu et C° în Bucuresci, W. Krafft în Sibiiu:

1. *Documente privitoare la Istoria Românilor* culese de Eudosciu de Hurmuzachi. Volumul V, partea I, 1650—1699. Cu portretul lui Gheorghe Stefan Voevod. Volum în 4° de XXII și 547 pagine. Prețul 40 lei.

2. *Codicele Voronețean* cu un vocabulariu și studiu asupra lui de Ioan al lui G. Sbiera. Cu đouă tabele și đouă facsimile heliografice. Un volum în 4° de VI și 354 pagine. Prețul 10 lei.

Puterea învățului e estraordinar de mare, de aceea numai cu greu îi succede omului a'l repune. Cu toate aceste le recomandăm tuturor, cari sunt necesitați, ca în casuri de înfundături, hemoroide etc., sĕ întrebuințeze mijloace destupătoare, și spre acest scop a folosì cunoscutele pilule de Svițera ale farmacistului R. Brandt, și de sigur că morbul se va îndrepta cu totul, ear pacientul se va convinge, că pilulele de Svițera sunt cele mai bune dintre mijloacele de curățire.

Fiecare șcatulă originală (costând în apotecă 70 cr.) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și e provĕđută cu iscălitura lui R. Brandt.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90 10
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
Sorți unguești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5 94	5.93
Napoleon	9 95½	9 95
100 marce nemțești	61.55	61 55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.15

Nr. 687 B. 1885. [1190] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali şi anume:

1. Dela 40 de familii câte o măsură de bucate, cari fac . 30 fl. — cr.
2. Venitele stolari: botezuri, cununíi şi înmormêntări . . . . . 16 fl. 14 cr.
3. Venitele în prestaţiuni de ḑile de lucru . 20 fl. —
4. Venitul din porţiunea canonică . . . 110 fl. —
5. Venitul din ajunul botezului Dlui. . . 16 fl. —
6, Venite estraordinare . . . . . 10 fl. —

Suma totală .. 202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 18 Octombre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de secretariu la **Institutul de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu,** *dotat cu salariu anual de fl. 1200 şi drept de pensiune.*

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ dovedească:

1. Că sunt de etate între 18 şi 40 de ani.
2. Că sunt deplin sănătoşi.
3. Conduită corectă.
4. Cunoscinţă deplină a limbei române, maghiare şi germâne.
5. Cualificaţiune mai înaltă documentată prin testimonii scolare.

Petiţiunile scrise de însuşi concurenţii sunt a se trimite la subscrisa direcţiune până la 1 Decembre st. n. anul curent.

Sibiiu, 12 Novembre 1885.

Direcţiunea
Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu. [1192] 1—3

Nr 720 [1191] 1—1

Publicaţiune.

În sensul §. 124 din procedura în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Ana Oprean Hanciu gr. or. din Sĕlişte s'a despărţit prin sentinţa Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 29 Octombre a. c, Nr. 4095 B. de bărbatul ei Alecsandru Lupea gr.or. tot din Sĕlişte.

Sĕlişte, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresb.

Nr. 282 [1187] 3—3

EDICT.

Ioana născ. Cândea gr. or. din Sebeşul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebeşul inferior şi acum pribegesce în lume fără a se scì locul ubicaţiunei ei, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de *trei luni* de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Avrig, 21 Octombre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanţă.

Ioan Cândea,
adm prot.

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuinţarea „dușului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duș în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă şi plăcută şi chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes. „Dușul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună şi cu îndrumarea pentru întrebuinţare proprie şi fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediţia postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann**, Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discreţiune garantă m. [1193] 1—52

Nici un alt mijloc
nu foloseşte

Putere bărbătească slăbită şi perdută!

Poluţiuni şi impotenţă.

Singura scăpare!

Că impotenţa nu se poate vindeca, decât numai şi numai prin dușul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învaţă cei mai renumiţi profesori. Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai şi în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur şi pentru totdeauna, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluţiunile, pe lângă o cură plăcută, esternă şi neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii medicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 1—52

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 3—3

Emilia Izsac născută Dimitrievicu din Fabricul-Timişoarei, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat, Georgiu Izsac din Lugoş, fără a se scì ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contră, se va decide procesul încaminat în contra ei şi în absenţa ei.

Lugoş, în 22 Octombre 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or rom. al Lugoşului.

Mare sensaţiune
stêrnesc pretutindenea
Jachetele de earnă pentru sănătate
procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorităţi medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă şi prelângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipui, căci

1. Ţin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup şi
4. Este de tot practică, comoadă şi eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-şi iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-şi procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlociu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 1

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.25	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş.	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.20	—
Crăciunel	1.45	—	6.59	—
Teiuş	2.34	3.45	7.15	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.08	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	.29	—	—	8.34
Ghîrbou	6.45	—	—	8.59
Aghire	7.—	—	—	9.56
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedin	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.30	—	—	3.55
Oradea-mare	10.37	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3 .06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	—	11.21	1.40
Teiuş	—	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	—
Alba-Iulia	11.56	4.27	—
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.20	8.10
Szolnok	2.39	4.53	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.—
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.25
Aradul nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişoara	8.42	3.40	10.06

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.56
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradul nou	7.40	2.54	7.24
Arad	7.50	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 117 Sibiiu, Marți 5/17 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Transilvania.

În numĕrul seu de Sâmbătă, jurnalul vienez „*Neue freie Presse*“ publică o scrisoare dată din Pesta și provĕdută cu titula mai de sus.

Reproducem mai la vale acest important articul în traducere, constatând cu plăcere faptul, că corespondentul, care se nseamnă cu un „s“ scrie cu o rară nepreocupațiune și aproape perfectă cunoscință de causă asupra situațiunei noastre politice.

E un fapt foarte îmbucurător, când un străin aprețiază așa de frumos loialitatea și tradițională noastră alipire către dinastie, încât ḑice: că proclamația irredentă s'a nimicit ea pe sine, dovedind că românii din Ungaria n'au nimic comun cu autorii ei, de oare-ce ea atacă dinastia Habsburgilor.

E mult când se ḑic aceste cuvinte pe pagina primă a unui jurnal ca „*N. fr. Presse*“; căci ele dovedesc, că străinii urmăresc cu atenție desvoltarea nenaturală a lucrurilor dela noi și nu pregetă a atrage și atenția ungurilor asupra eventualelor urmări ale nesocotinței lor, precum și a marelui public străin asupra ne mai pomenitului abus cu forța publică, ce se face în Ungaria, — cu unicul scop de a ucide naționalitățile, contopindu-le în marea maghiarimii.

Eată articlul:

Pesta, 12 Novembre.

Țara cea frumoasă și romantică dincolo de Peatra Craiului, marele principat de odinioară al Transilvaniei, este de un timp încoace copilul mult desmerdat a unei părți mari și importante a pressei maghiare. Aḑi se descriu relațiunile de acolo în colorile cele mai întunecate și minunata țară muntoasă e tacsată de Irlanda statului ungar; mâne se fac cele mai turbate amenințări în protiva propagandei naționale pornite acolo și se țintesce sugrumarea ei cu o singură lovitură a statului omnipotent. Aḑi se provoacă „societatea“ cu strigături puternice pentru a sări, sĕ scape pe sĕcui din brațele romanisărei, mâne 'și întăresce statul strîmtorile din munții Ardealului Dar totdeauna se trece în estreme și nici când nu se ajunge scopul. Dacă s'ar pune omul sĕ iee în serios aceste espectorațiuni a unor patrioți aprinși, ar trebuì sĕ creadă într'adevĕr, că într'o noapte se va ridica un nor negru ca tăciunele, de odată și pe neașteptate pe orisonul politic al Ungariei, care s'a descărca în scurt timp ca o cestiune a Transilvaniei Sunt în statul acesta destule cestiuni delicate, și ar trebuì sĕ se fereascâ oamenii de sporirea lor acolo, unde nu este nici o lipsă. Matadorii pressei de cari vorbim și cari ḑiua și noaptea se joacă ca copii cu focul, făcênd pe barba lor afară de politica oficială a statului și o altă „politică socială,“ ar trebuì sĕ scie, că prin punerea pe tapet a unei cestiuni transilvane vor trezì spiritul aținit al particularismului și ajută în fapt rentoarcerea la individualitățile istorico-politice și în Ungaria.

Dela anul 1868 încoace Transilvania nu esistă nici din punct de vedere politic și nici de drept, și chiar și din punct de vedere etnografic ar putea sĕ dispară această țară cu atât mai lesne, cu cât toate tipurile poporațiunei ei pistrițe, se găsesc și în țara mamă Ungaria. Una dintre cele d'ântâi acte a ministeriului Andrássy a fost punerea în pracsă a uniunei Ardealului cu Ungaria, ceea ce s'a fost decretat deja în anii 48 prin dieta dela Pojon și Cluș; și astfel prin articulul de lege 43 din anul 1868 s'a restabilit earăș continuitatea de drept în toate părțile sale. În acest articul de lege se espune după codificarea obicinuită pe atunci cu o motivare amĕnunțită, că împărțala teritorială după naționalitățile politice de până acì se sterge împreună cu toate privilegiile anterioare și se decretează de nou deplina egala îndreptățire a tuturor cetățenilor ungari și ardeleni.

Continuând articolul cu istoricul unirii Ardealului, espune cum Andrássy n'a crediut încă atunci timpul oportun de a se amesteca prea mult în marile privilegii ale sasilor și a lăsat regularea de drept a fondului regiu pentru alte timpuri. — Dar venind la guvern actualul prim ministru al Ungariei, la 1876 a șters toate prerogativele și privilegiile fundului regiu și 'l-a supus administrațiunei statului, și de atunci încoace, ḑice articulul, este numai o dedare adênc înrădăcinată, că se mai întrebuințează cuvêntul: Transilvania. Lucru, ceea ce mai des ca ori când, se face acum.

Impulsul 'l a dat aparițiunea acelei proclamațiuni însetate de sânge, care sub firma unei „Irredente române,“ păn aci necunoscute s'a aruncat între mulțime. Miserabila hârtie s'a nimicit ea pe sine. *Căci ea era de un cuprins antidinastic și a dovedit prin asta, că românii din Ungaria n'au nimic comun cu autorii ei.* Ea provoca la fapte sĕlbatice „în detail,“ arătând astfel că autorii ei sunt copii în politică Cu toate acestea — ḑice corespondentul din Pesta — se ridică o furie și îndignare din partea presei întregi în contra acelei proclamațiuni, încât au trebuit sĕ urmeze chiar mĕsuri diplomatice. Guvernul României cu toate că domnia mare amărăciune în România, din causa mĕsurilor vamale și comerciale ale ungurilor, totuș a intervenit cu o loialitate și complesanță, la care nimeni nu se așteptase și espulsă pe mai mulți învinuiți, că ar fi participat la urḑirea proclamațiunilor revoluționare. Cu toate aceste spiritele n'au mai voit sĕ se astêmpere. Minciunile cele mai încornurate treceau peste Peatra Craiului și 'și făceau cuiburi în formă de vești alarmante în jurnalele maghiare. Aḑi au aprins românii un opid maghiar, mâne s'a aflat dinamit la un popă („Pope“), apoi că în locul cutare sau cutare românii se adună noaptea și fac exerciții militare, ca sĕ se pregătească „la toată eventualitatea.“ Cu toate că oficioasele desmințiau a doua ḑi toate minciunile de ieri, totuș ele 'și dădeau un aer de a tot sciutorie și se făceau că nu pot spune toate, păstrând o misterioasă tăcere; și astfel neliniștea în loc sĕ scadă, crescea mereu. Nici cele 2 companii de infanterie trimise în comitatul Albei inferioare, nici întărirea posturilor de gendarmi în mai multe părți, n'au putut risipì grijile din capul oamenilor. Această espediție militară a și fost unicul simptom serios, că dincolo de munți nu's treburile tocmai în regulă, și că românii agitați de popii (Popen) lor erau pregătiți de a face o prostie (?). *Posibilitatea* unei nebunii însĕ, oamenii au prefăcut-o fără causă într'un incident politic foarte arḑĕtoriu, și aceia cari strîgau cât îi lua gura, că e vorba de un act de tradare, au avut cuvinte puternice la aceasta, *căci ei trebuiau sĕ se scape de invinuirea de a fi autorii, dacă nu cu voie, dar totuș spirituali ai agitației.*

De vr'o doi ani încoace — continuă mai departe articlul — domnesce p'acì o modă politică, care ar putea sĕ devină foarte ușor fatală, cu toate că cercurile guvernamentale se țin în reservă, ba lucră chiar păn' la un punct oare-care contra, adecă păn' ce nu li s'ar putea rĕsbuna treaba prin lipsirea atât de indispensabilei popularități a maghiarilor.

Corespondentul spune, că această modă politică e organisarea și activitatea solidară a maghiarilor „pe cale socială“, ce se face sub cuvênt, că guvernul prin organele sale nu poate face destul pentru maghiarism. Apoi continuă astfel. S'a făcut provocare la esemplul Angliei, unde activitatea societății a produs cele mai mari reforme, dar oamenii nostri au perdut din vedere 2 lucruri: că societatea englesă are o organisație socială cu totul deosebită și că ea dispune cu totul de alte mijloace, ca cea maghiară, — și că această activitate

FOIȚA.

Curier literar.

Sumar: Studiile istorice. — Actualisarea cestiunilor istorice. — Cestiunea lui Mihai Viteazul. — Conferința dlui A. D. Xenopol asupra căderei lui Mihai Viteazul. — Politica internă și politica esternă a Marelui Căpitan. Publicațiunile istorice din manuscriptele lui Hurmuzaki: Fragmente zur Geschichte der Romänen. — G. Dem. Teodorescu: Poesii poporale.

(Încheiere.)

Eu cred că istoricul român, când are în față-i tabla, pe care Mihai își învêrtea, schimba și permuta pionii sei diplomatici, vĕḑênd mișcările ce Domnul român face, ar trebuì sĕ-și ḑică, nu că se află în fața unui om de stat, unui diplomat, care-și potrivesce conscient, cu prevedere și perspicacitate ițele diplomației sale, ci în fața uneia din acele victime celebre, mari, sublime, ale oarbei fatalități. Mihai, înferbêntat de fumul rĕsboaielor și de poftirile continue, de cari îi tresaltă inima după fie-care victoriă, da 'nainte fără sĕ se uite măcar odată la ce a lăsat îndărăt, nici sĕ gâcească, sĕ cumpănească cea-ce avea sĕ-'l întimpine înainte, acolo unde da mereu.

Și mai ântâi, în principiu, pentru ce alianța cu Austria? pentru ce tractatul cu Rudolf?

Pentru ce sĕ supună Transilvania ca un fel de vasal al lui Rudolf și pe urmă sĕ se „împatroneze“ într'ênsa ca bun și nesupĕrat stăpân? Planul de a combate astfel și a gonì, întemeiat pe astfel de cuvinte, pe Andrei Batori din țara Ardealulni, planul acesta ḑice dl A. D. Xenopol, „era dibaci și face onoare concepțiunei politice a lui Mihai Viteazul.“

Mai ântâi, resultatul a demonstrat pe deplin contrariul; și al doilea, cine nu vedea, încă din primele decenie ale secolului, după Mohaci, care sunt planurile Austriei, sau mai propriu ḑis ale Germaniei, asupra Transilvaniei? Putea Mihai sĕ creadă, că Rudolf i-ar fi lăsat lui și moștenitorilor sei nesupĕrata și vecinica stăpânire a Transilvaniei?

Al treilea, fiind dat, că aceea ce putea sĕ facă prin Nemți în Transilvania, ar fi putut s'o facă și prin Turci, pentru ce, cari au fost motivele, după venirea solilor turcesci la Brașov cu propuneri de alianță, cari au sfătuit pe Mihai sĕ desprețuiască ofertele Sultanului, aliatului firesc, secular, deși crud al țĕrilor române? Nu vĕd nici unul, care sĕ merite a ne oprì asupră i și a-i cântărì însemnătatea.

„În resumat, ḑice dl Xenopol, politica lui este„rioară tindea a spăria pe turci prin germani și pe „germani prin turci, și a-și croì între aceste două „puteri un stat al seu, care sĕ înghită în el, nu nu„mai Ardealul și Moldova, dar chiar și mândrul re„gat polon.“

Dacă viteazul căpitan ar fi alcătuit astfel mersul diplomației sale, dacă și turcii și germanii, adușì în apele lui, ar fi jucat cum le ar fi cântat Mihai, la finele domniei, când Austria își arătă adevĕratele sale planuri, turcul n'ar fi făcut pe mortul și n'ar fi lăsat sĕ se sĕvêrșească în câmpia Turdei omorul cel fără de seamĕn.

Ș'apoi, dela Mircea și dela Stefan și până aḑi, politica de obositoare schimbări și succesive alianțe, când cu unul, când cu altul și mai în acelaș timp, — n'a priit domnilor ce le-a practicat. Furăm și suntem sateliți în constituțiunea statelor orientale mari, dar sateliții uneia și aceleeași planete. A sări, singuri, de voia noastră, ca un fel de minge când ici, când colo, când mai departe, ne-a fost totdeauna spre vătămarea intereselor noastre și aducerea asupra țĕrii a mii și mii de neajunsuri și primejdioase peripeții.

Și dacă ar fi fost vorba de alianțe depărtate de încheiat, ca alianța cu Suedia, ori cu Țarul Moscoviei, ori cu regele Franciei, după cum spune și dl A. D. Xenopol, atunci pentru ce Mihai le respinge pe acestea, și cu ochii închiși, de o dată,

produce adevĕrate minuni pe terenul umanitar, dar că se feresce ca de foc de politică şi de a crea politicei oficiale perplesităţi sau de a-i face chiar pagube.

Mişcarea pornită de deputaţii şi adepţii partidului guvernamental, fù îmbrăţişată cu mult foc şi de opoziţionali, cari nu voiau sĕ rĕmână mai pe jos. Şi astfel se născù o formală licitaţiune a patriotismului. Forma se găsì în curênd. Şi ea se numesce „Reuniune de cultură.“

Arătând cum s'au întemeiat în timpul cel mai scurt 3 reuniuni de aceste în cele mai estreme părţi ale Ungariei şi cum s'a intenţionat unificarea lor într'o singură reuniune regnicolară, — laudă atitudinea guvernului, care observă o ţinută reservată şi la a cărei dorinţă chiar sa'r fi amânat unificarea propusă, — temêndu se ca mai bine informat de o reacţiune periculoasă. Corespondentul cere mai multă precauţiune şi tact într'un astfel de *stat poliglot*, dovedindu-şi asertiunea prin cele mai recente date statistice ale poporaţiunei ungare, cari nu sunt nici de cum aşa de strălucite pentru maghiari, ca ei sĕ poată face ceeace doresc cu atâta foc patriotic. Corespondentul închieie astfel:

Astfel de stări de lucruri împun cel puţin precauţiune, anume într'un timp, când mişcarea naţională s'ar putea uşor amalgamisa cu complicaţiuni internaţionale, în cari *această agitaţie a „Kulturegyleturilor“ ar putea sĕ producă foarte uşor o teribilă reacţiune la graniţa sud-ostică a imperiului, unde de present şi aşa materialul esplosibil e destul de cumulat. Trebuie în Ungaria sĕ voiască numai omul, şi nici când nu se va nasce o cestiune a Transilvaniei. Cui i se pare ministrul-president Tisza prea puţin naţionalist* (se înţelege maghiar), *acela nu e apt pentru de a face politică, acela trebuie în astfel de grele timpuri paralisat.*

A erupt rĕsboiul.

Aceasta este cea mai nouă scire, pe care ne-o aduce firul telegrafic, punênd lumea întreagă într'o stare de febrilă agitaţiune.

Aşa dară lucrul de care s'a temut atât Europa trup s'a făcut.

Rĕsboiul s'a declarat între Sêrbia şi Bulgaria. Guvernul din Belgrad a informat pe ministrul de esterne al Bulgariei, că rĕsboiul este declarat cu începere din Sâmbătă 2 Novembre, 6 oare dimineaţa. Eată tecstul declaraţiei de rĕsboi:

„Comandantul primei divisiuni sêrbe anunţă, că trupele bulgare au atacat aḑi dimineaţă un batalion de pe teritoriul sêrbesc, împrejur de Vlasina. Guvernul regal consideră această agresiune ca o declaraţie de rĕsboi. Sêrbia primind consecuenţele acestui atac, se consideră în stare de rĕsboi cu principatul Bulgariei, cu începere de Sâmbătă, 2 Novembre, 6 oare dimineaţa.“ (Semnat) **Garashanin**.

Această telegramă a sosit seara la Sofia şi a produs o mare impresiune. Îndată s'a însciinţat prin telegraf prinţul Alecsandru la Filipopoli. Principele a trimes două telegrame Sultanului şi marelui vizir, făcêndu-le cunoscută declaraţia de rĕsboi şi protestând în contra acestei agresiuni, care nu e de loc justificată. Principele Alecsandru anunţă tot odată Sultanului, că a dat ordine trupelor bulgare, ca sĕ respingă cu armele în mână, întrarea vrăjmaşului pe pământul principatului. Principele Bulgariei termină cerênd puternicul sprijin al Sultanului şi ajutoriul trupelor imperiale, pentru apărarea integrităţii imperiului otoman. O mare activitate domnesce în armată E probabil, că principele Alecsandru va lua comanda armatei bulgare.

— În ordinul de ḑi adresat trupelor bulgare, principele Alecsandru se esprimă astfel:

Ofiţeri, sub-ofiţeri şi soldaţi!

Regele Sêrbiei ne-a declarat rĕsboi. El a ordonat armatei sale sĕ năvălească pe teritoriul nostru. Fraţii nostri sêrbi, în loc sĕ ne ajute, voiesc sĕ ruineze patria noastră.

Soldaţi! arătaţi curagiul vostru. Apăraţi pe mamele voastre, vetrele voastre. Urmăriţi pe inamicul, care ne atacă într'un mod laş şi cu înşelăciune, până la deplina lui nimicire.

Fraţilor, înainte! Dumneḑeu sĕ ne ajute şi sĕ ne dea victoria. Alecsandru.

Aḑi dimineaţă la revĕrsatul ḑiorilor se ḑice într'o telegramă de Sâmbătă din Sofia, sêrbii fără sĕ fi adresat o declaraţiune de rĕsboi, au violat teritoriul bulgar. Puterile inamice, cuprinḑênd artilerie cu 13 tunuri, un escadron de cavalerie şi un batalion de infanterie, s'au îndreptat spre satul Planiniţa. Artileria şi infanteria înaintează prin şoseaua din Zaribrod. În satul Pascaş, a sosit o companie de infanterie sêrbească. Alte două escadroane de cavalerie au trecut prin satul Gonidol şi se îndreptează spre Planiniţa.

Niş, 2 Novembre. — Regele Milan a plecat aḑi noapte la Pirot spre a lua comanda oştirei.

Flipopol, 2 Novembre. — S'a dat ordin trupelor din Rumelia sĕ se întoarcă în Bulgaria.

Despre puterile militare a ambelor părţi beligerante comunicăm cetitorilor noştri următoarele date, cari se par a fi de o importanţă fatală pentru sermanii bulgari, pe cari atitudinea mişelească a Sêrbiei tinde a-i împedeca în cel mai natural entusiasm al lor pentru libertate şi independenţă.

Armata activă a Sêrbiei constă din 5 divisiuni cu 60 batalioane de infanterie, 5 regimente de cavalerie, 40 de baterii de câmp cu 240 de tunuri şi 6 baterii montane cu 24 de tunuri, dispunênd cu totul de 107,000 de oameni A doua convocaţiă a trupelor constă asemenea din 5 divisiuni cu 60 batalioane, 5 divisiuni de cavalerie, 20 de baterii cu 120 de tunuri, cu totul 56,000 de oameni. A treia convocaţiă, care însĕ nu e mobilisată încă numĕră 60 de batalioane singuratice cu 53,000 de oameni. Armata sêrbească e echipată cu toate recerinţele unei armate de aḑi.

Armata bulgară constă din 24 batalioane, 2 regimente de cavalerie şi 96 de tunuri, avênd cu totul 36,000 de oameni. Afară de acestia se pot pune în cas de rĕsboi încă 16 batalioane de reservă pe picior de bătaie, ceeace acuma de sigur că s'a întêmplat. Miliţia rumeliotă formează cu totul 36 de batalioane, dintre cari însĕ cu greu se vor putea pune în foc mai mult de 12 batalioane. Echiparea armatei bulgare-rumeliote e pe cât de diversă pe atât de neregulată. Astfel, că dacă nu va întrevenì cu grabă Turcia în ajutoriul nefericiţilor de bulgari, cuvintele unui plenipotenţiat sêrb, că pe dumineca trebuie sĕ poposească sêrbii în Sofia, — nu se vor dovedì de esagerate.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alegerea de protopresbiter în Avrig.

Constituţionalismul bisericei noastre ortodocse române dă un drept adevĕrat şi sfint fiilor ei, cari o constituesc, dreptul de a-şi direge ei însuşi trebile lor, spre care scop se constituesc în adunări organisate spre a-şi alege persoanele, cărora sĕ le concreadă conducerea afacerilor bisericesci şi scolare. — O astfel de adunare avù loc ḑilele trecute în Avrig, când sinodul protopopesc al acestui tract se adună pentru alegerea de protopresbiter.

Ḑilele de 27 şi 38 Octobre a. c. st. v. vor rĕmânea mult timp neşterse din memoria atât acelora, cari participară ca membrii oficioşi, cât şi în acelora cari veniseră numai ca privitori la decurgerea acestui act aici prim în feliul seu.

Duminecă în 27 Octombre d. a. se aştepta cu mare plăcere sosirea comisariului consistorial a ppresbiterului dl Ioan Popescu, pe carele — abstragênd dela calitatea în carea avea sĕ vie învĕţătorii dela scoala capitală din Avrig, ca fosti discipuli ai dênsului, ca semn de profundă stimă şi iubire ce îi păstrează, — îl bineventasă eşindu-i înainte cu junimea din Avrig, în numĕr preste 40 călăreţi, îmbrăcaţi sĕrbătoresce în costume naţionale poporali, trecênd prin comuna procsimă Brad, până la poalele dealului. Aici îl bineventară între strigătele puternice de „sĕ trăiască“! inspirate de o bucuriă adevĕrată şi atât de viuă, încât surprinseră pe bĕtrânul profesor şi protopop, carele sta privind lin şi blând la fii sĕi şi asculta cuvintele învĕţătoriului Ioan Petrişor, prin cari acesta accentua îndemnul, din carele procede aceasta ovaţiune, esprimând că învĕţătorii şi tinerimea poartă o mare stimă şi iubire cătră dênsul pentru meritele raportate pe calea didacticei şi între altele urându-i vieaţă lungă spre înflorirea scoalelor şi a crescerei tinerimei, — încheiă. La cari cuvinte dsa rĕspunse părintesce esprimându-şi îndestulirea faţă de învĕţători şi iubirea, — că ţin la crescerea şi înaintarea poporului şi se ostenesc pentru aceasta, precum şi tinerimei pentru nisuinţele ei cătră înaintare, îmbărbătându-i cu cuvinte pătrunḑĕtoare, cari fură acompaniate de repeţite urări. De acì plecară în cea mai frumoasă ordine, călăreţii doi câte doi, cari deşi era un frig însemnat, şi ei îmbrăcaţi mai mult de vară, mergeau voioşi şi entusiasmaţi bucurându-se, că li s'a dat odată ocasiune a primì pe fostul lor protopop cum se cuvine unui luptător pentru ridicarea stărei lor culturale, şi a-i face cu astă ocasiune şi un moment de bucuriă, — las dacă în trecut nu a putut avea aceasta în Avrig.

Trecênd prin Brad, conductul ajunse la frumosul pod al Oltului între Brad şi Avrig, acì îl bineventă preoţimea cu administratorele Ioan Cândea în mijloc, — prin părintele Constantin Prie din Sĕcădate, carele făcênd alusiune la pruncii evreesci, cari salutară pe mântuitoriul lumei cu strigăte de bucuriă, — arătă bucuria ce o simte astăḑi preoţimea şi cercul întreg, când poate saluta în mijlocul lor pe un bărbat atât de preţuit şi încărcat de meritele luptelor sale pe calea sciinţei, şi fostul lor protopresbiter.

Domnul comisariu rĕspunsĕ şi aici cu mulţămire, asigurând preoţimea despre bunăvoinţa sa, şi stă-

---

fără pic de îndoială se aruncă în braţele Austriei? Repet întrebarea: cari erau strălucitele foloase, ce-i sclipeau înainte şi-i răpiau vederile, şi-i ameţeau mintea, şi cari aveau sĕ se ridice şi sĕ-i cadă în braţă din alianţa sa cu Austria?

Transilvania? O putea avea tot atât de lesne, ba încă mai lesne prin Turci, atunci în resbel cu împĕratul Germaniei, şi ale căror armate dela Buda şi din Banat puteau folosì mult mai bine admirabilelor campanie ale Domnului român, de cât sgârcitele ajutoare ce i se trămiteau de curtea dela Viena.

Şi notaţi, că atunci, când trămişii turci ajungeau pe Mihai la Braşov şi-i propuneau în condiţiuni superbe alianţa otomană, la spatele Sultanului era regele Franciei, sau cu alte cuvinte adversariul apusean a lui Rudolf, era Henric IV, care dorea întrarea lui Mihai în alianţa europeană antigermană, cu acelaş foc, care ambasadorul seu din Constantinopole invita pe vizir şi pe paşele, sĕ facă tot pentru a'şi câştiga pe Mihai.

Şi Mihai nu vede, nu aude, se duce drept pe drumul indicat cu dulci, şi perfide, şi veninoase şoapte şi adimeniri!!

De aceea, în faţa unei asemenea stări de lucruri în diplomaţia marelui căpitan, noi citim cu mirare următoarele rênduri din conferinţa dlui A. D. Xenopol: „nu credem sĕ se poată găsì o singură „greşeală marcantă în conducerea relaţiunilor sale „cu imperiile vecine.“

Pusă astfel, cum credem noi că trebuie pusă cestiunea şi cum găsim că apare în studiul documentelor privitoare la diplomaţia lui Mihai, conclusiunea, în loc de a fi ca acea a dlui A. D. Xenopol, se presintă ca diametral opusă şi se poate formula astfel: „credem că nu se pot găsì de cât „greşeli marcante în conducerea relaţiunilor diplo„matice a lui Mihai Viteazul cu imperiele ve„cine.“

Ear ceea ce dl A. D. Xenopol numesce, insistând asupra-i „tăria poziţiunii esterioare“ a lui Mihai, eu o înţeleg nu ca tărie diplomatică, ci ca tărie, ca vaḑă, ca faimă câştigată cu vêrful sabiei, cu resunetul răbufnitor al victorielor sale.

Iuţeala, vertiginoasa rapiditate a căderei sale arată, că numai „tare“ nu era în poziţiunea sa esterioară ca diplomat şi om de stat. Când un căpitan mare, — cum fără samă fu eroul dela Călugăreni, — este şi mare şi profund diplomat, în cădere chiar el mai găsesce cel puţin umbre de alianţe, cel puţin slabe ramuri, de cari sĕ se agaţe.

Mihai nu întâlnì nici una, căḑù plumb după ce în şi prin vêrtejul rĕsboaielor sale ridicase românimea în zarele unităţei naţionale, unităţei „dacoromâne“, cum ḑic vecinii nostri unguri.

Cam acestea ar fi cuvintele cari, ne îndeamnă a nu împărtăşì opiniunea espresă în partea întâi a tesei dlui Xenopol.

Pentru aceasta însĕ nu recunoascem mai puţin serviciile ce se aduc sciinţelor istorice române prin aceste conferinţe de feliul celei a profesorului dela Iaşi. Provocânduse discusiunea asupra unor cestiuni de feliul celei de, sus cercetătorii sunt astrânşi a cetì documentele cele nouă, a pătrunde şi mai deplin spiritul istoriei noastre naţionale şi a nu se mulţumì nici odată şi nici într'un cas numai cu înşirarea faptelor, ast-fel cum făceau predecesorii nostri, cari n'aveau la a lor dispoziţiune documentele şi prin urmare mijloacele ce avem noi.

Cu privire la asemenea documente, anunţăm cu plăcere apariţiunea celui de-al patrulea volum al aşa numitelor *Fragmente zur Geschichte der Rumaenen von Eudoxiu Freiherrn von Hurmuzaki, herausgegeben von Königlich rumaenischen Cultus- und Unterrichts-Ministerium, unter der Aufsicht der rumaenischen Academie.*

La puţini accesibil din causa limbei germâne, în care fericitul întru pomenire Eudocsiu de Hur-

ruințele sale și pe viitor. De aici tot între strigăte de urări, în ordinea cea mai frumoasă plecară către Avrig, unde ajungênd, lângă biserică aștepta o mulțime din popor, înșirați de alungul stradei, apoi preoți, învețători și alți inteligenți, între cari era și dl profesor dela Sibiiu Dr. Neugeboren, cu un profesor din Anglia Dl Maurice, carele se afla în aceea ḑi în Avrig; trecênd de aici ajunse la cuartirul destinat (la dl Dr. S. Comșa). Acì îl aștepta directorul scoalei capitale din loc Ioachim Băcillă cu corul elevilor dela această scoală. Între strigătele îngeresci și nevinovate ale fragedei tinerime, se scoborî dl profesor și comisariu în curte, unde fù salutat de către numitul directore cu o vorbire scurtă, dar carea era espresiunea stimei din partea tinerimei Avrigului și a omagiului de mulțămită pentru fatigiile sale la ridicarea edificiului scoalei capitale, meritul căruia în cea mai mare parte este al dênsului, — presentându-i pe elevii sei ca pe cei dântâi, pârga fructului ostenelelor și a dorințelor sale de atâta timp. Cuvintele cu cari dl comisariu se adresă către directorele, și apoi pe cari le vorbì elevilor vor rămânea neșterse din inima acestora, cari cunoscură pe fos'ul lor protopop și luptătoriul pentru ridicarea Paladiului tinerei muse. Corul întonă apoi trei piese și se îndepărtă deodată cu poporul, carele asistase.

Erau aproape 4 oare d. a. Dl comisariu fu învitat în mod solemn la ședința comitetului, carea ținù până la 6 oare.

Ḑiua următoare se celebră sfta liturgie în biserica din loc, la care serviră lângă comisariul p. preoți Vasile Macsim și Ioan Crăciun. La liturgiă au asistat afară de membrii sinodului și poporul din Avrig și privitori din jur, cari veniră anumit pentru actul alegerei. — Corul scolarilor instruat și condus de directorele scolar cântă liturgia spre plăcerea și mulțămirea întregului public asistent. Ca să nu trecem cu vederea preste un moment însemnat, care surprinsă și umplu de mulțămire inima dlui comisariu, fie mi ertat a amintì, că acest cor făcù Duminecă seara și o serenadă frumoasă ḑlui comisariu, cântând patru piese.

După finirea serviţiului divin, se făcù o pausă de ½ oară, după aceea o comisiune învită pe dl comisariu, carele întrând în biserică, deschisă ședința prin o cuvêntare bine nimerită, arătând sublimitatea dreptului de alegere, însemnătatea și sânțenia lui, și pusè la inima alegătorilor îndatorirea, ce o au de a se folosì cu conscienţiositate de acest drept fiind la culmea chiemărei lor; apoi se începù alegerea, carea dură până la 1 oară d. a.

Nu voi descrie în detai decursul alegerei, ajungă a ḑice, că aceea a decurs în un mod liniștit și solemn, — deși se putea cetì pe fața tuturor curiositatea de a vedea resultatul alegerei, deoarece erau doi candidați presenți, cari ambii aveau partidă mare și ținteau la maioritatea voturilor. În urmă se grupară votanții în numĕr de 70 — (numai doi absenți) în biserică, se cetiră numele lor din partea comisariului, și unul câte unul mergeau la urnă cu fața serioasă, dar liniștită, aruncând ţidula, care avea să decidă soartea celor doi aspiranți.

Resultatul fù, că candidatul administratorele protopopesc Ioan Cândea întrunì 40 voturi, iară candidatul Nicolau Borza întrunì 30 voturi. După enunțarea alegerei, administratorele Ioan Cândea fu gratulat de loc la cuartirul seu din partea multor alegători pentru reușita maiorității voturilor.

Acum urmează lucrul carele într'adevĕr merită să fie menționat aci; toți alegătorii se întruniră în scoala capitală la o masă comună, dată de candidatul și alesul Ioan Cândea fără escepțiune de partidă. Ei petrecură între urările unanime pentru acela până către seară; la această masă luară parte mulți dintre privitorii, pe cari îi vĕḑurăm și în biserică. În sfêrșit dl candidat presentându-se în scoală, erupseră strigătele de: să trăiască — din toate părțile; acesta le mulțămì pentru înțelegerea frățească, asigurându-i despre bunăvoința și sinceritatea sa cu care va lucra pentru ei și cu ei în via domnului.

Câteva minute după aceasta, ajungênd trăsura dlui comisariu la scoală, dênsul se scoborî și întră la alegători, cari când îl vĕḑură, se ridicară cu toții și erupseră în frenetice strigăte de: „să trăiască," ear el mulțămindu-le pentru buna înțelegere, își luă rĕmas bun; el fu petrecut de toți alegătorii de sus din scoală, până în stradă înaintea locașului, tot în strigăte prelungite, apoi aci până s'a așeḑat, și plecat se cântă: „Românașului îi place."

De loc după aceea se disolvă întreaga societate, îndepărtându-se fie-care la ale sale, ducênd cu sine — încât s'a putut cetì din față — o suvenire plăcută și mulțămire perfectă, că ceea-ce s'a făcut, bine s'a făcut.

Un alegătoriu.

Făgăraș, Onorate dle Redactor! S'a publicat în prețiosul dvoastre ḑiar ce'l redigeți „Telegraful Român" o convocare a învețătorilor gr. or. din tractele: Făgăraș, Agnita și Cohalm, către membri ordinari ai acelei reuniuni.

În urma acestei convocări, pe ḑiua citată de 24 Octombre a c. s'a și presentat în Opidul Făgăraș un numĕr frumos de învețători departe însă de a fi toți.

Destul că la 10 oare a. m. sosind și președintele s'a deschis ședința prin cuvêntul de deschidere al presidiului, în care a accentuat cu deosebire dorința de îmbunătățire materială a acestei reuniuni.

După deschidere cetindu-se apelul nominal s'a constatat, că din 87 învețători îndatorați obligați, s'au presentat numai vr'o 40, cari în ḑiua următoare s'au mai înmulțit cu vr'o 15, ear ceilalți nu și-au arătat fața de loc.

Cu toate acestea s'a pus la ordinea ḑilei raportul general anual al comitetului central, care, s'a dat spre censurare unei comisiuni de trei, în persoanele dlor N. Aron, F. Deișorean și I. Filipescu, ca la timpul seu să vie cu o censurare formală. Eară la desbatere s'a luat tema: disciplina și mijloacele prin cari se poate ajunge ea în scoalele elementari. Carea s'a resolvit în mod favorabil. Tot asemenea și celelalte obiecte, unul după altul s'a tractat în cea mai deplină armonie, până ce venì vorba la constituire. Tot asemenea a urmat lucrul și acì făcêndu-se constituirea fără nici o gâlceavă. La propunerea membrului Filipescu s'a făcut votare secretă, votând fiecare membru pentru toți oficialii sei deodată. Și scrutinându-se s'a aflat lucrul în ordine corespunḑênd ședulele numĕrului membrilor, cu simpla observare, că între cei candidați au fost doi cu același nume. Dară și aceasta s'a regulat prin aceea, că unul din cei cu același nume s'a declarat în fața tuturor cumcă dênsul nu primesce nici un vot, ci toate cele de pe numele lui Taflan au a se înțĕlege față de cealaltă persoană.

Cu toate acestea însă sĕmânța rea totuș a început a se vîrî între membrii acestei reuniuni și încolțînd în curând s'a desvoltat atât de tare, încât a copleșit toate nobilile simțeminte. Vorba aceea „A face rĕu nu cere mult lucru". Și în urmă cu ce ne pomenim? Cu un conflict și o neînțĕlegere personală provocată din partea unui singur membru, al cărui nume nu me genez a'l da și în fața publicului cetitor, las însă de astădată, ca să nu fiu considerat de rĕuvoitoriu, sperând a mai revenì la acest obiect. Acum amintesc numai că reaua sĕmênță împrăștiată între membrii acestei reuniuni a ajuns — nu sciu pe ce cale — a produce și roade neașteptate. Căci ne pomenim numai deodată în aceeași ḑi cu un protest în contra alegerii făcute, ce și 'l-au motivat respectivii — duioși de nereușită — tocmai așa ca și lupul, când a voit a prinde mielul cu vină. Și urmarea mai deaproape a fost, că alegerea făcută s'a nulificat și s'a făcut o a doua constituire din alte persoane.

Acestea dle Redactor s'au întêmplat, și eu deși am fost de față la faptul întêmplat, însă întru adevĕr nu sciu cum și unde s'a făurit acel plan, care, în ședință se presentă gata spre a se pune numai în lucrare. Ḑic nu sciu cum s'a putut schimba vre mea așa de curând, căci înainte de ameaḑi făcêndu-se constituirea a fost ales de președinte dl par. N. Aron cu 3/4 și mai bine voturi, ear după ameaḑi pe cale maiestrită învêrtì roata pe altă spiță, sau mai bine ḑis pe altă obeadă și deodată voturile ale 3/4 trec pe partea dlui Grama, și nulificându-se alegerea făcută, s'a ales prin aclamațiune dl Grama, eară ceilalți — în comitet și biurou earăș alții.

Ce substrat a avut aceasta purcedere nu pot sĕ'mi esplic dle Redactor. Se poate că vre-o putere supranaturală, sau alte împregiurări neprevĕḑute au influințat la aceasta acțiune. Sperăm însĕ, că cu timpul toate se vor descoperì.

Că dl N. Aron a întrunit pe cale legală mai bine de 2 terțialități a voturilor e un ce adevĕrat și necontestabil și cu drept cuvênt, căci dênsul a fost acela, care în restimp acuma de trei ani, a fost așa ḑicênd focariul activității reuniunei noastre. Și de nu ar fi fost dênsul, îndrăsnesc a ḑice cu consciință curată, că reuniunea noastră încă dela începutul ei ar fi fost în posiție de a suferì și chiar de a stagna, căci nimeni altul nu ar fi fost, care să lucre ḑi și noapte pentru prosperarea și înflorirea reuniunei noastre. Dar eată acum, că mulțumirea manifestată pe drept în aceeași ḑi a trecut în ingratitudine.

Cumcă e greșită aceasta cale dovedesce destul de clar și simpla împregiurea, că, în comitet s'au ales 2 indivi̯di, cari nici nu sunt membri ordinari ai acestei reuniuni, va să ḑică în contra statutelor. Acesta e faptul. Ce urmări va mai avea aceasta împrejurare încă nu se poate scì. După cum sunt sigur informat în contra acestei purcederi s'a însinuat vot separat, pe care M. Consistoriu cred că încă va pune pond și va cerceta starea lucrului.

Despre ce eu făcêndu'mi o datorință a constata starea lucrului, bună rea cum este, nu me mai interesez de ea, căci sunt alți competenți în această cestiune, cari luându-și notițe despre cele întêmplate, vor dispune cele necesare pentru regularea lucrurilor.

Acestea descoperite, trec preste acest incident mai departe.

După încheierea ultimei ședințe în ḑiua de 26 Octombre, conform programei publicate în foaia „Telegraful Român," a urmat la 8 ceasuri seara producțiunea. La această producțiune reușita a fost deplin satisfăcĕtoare.

Publicul cu deosebire compus din români, care a luat parte la aceasta producțiune a rĕmas față de cele petrecute în deplin mulțămit.

Cu deosebire a produs has: „Cisla" cuartet umoristico-satiric de C. Porumbescu, esecutată de membrii reuniunei în solo și cor. În urma acestora a urmat petrecere cu danț, la care s'au jucat mai multe jocuri române și strĕine, cu deosebire a escelat „Ardeleana," la care au luat parte mai mulți indivi̯di.

Venitul, în folosul reuniunei a fost bunișor, însă și spesele nu au fost neînsemnate. Despre ce detaiuri cred că nu vor lipsì în alte rênduri. Deci ca publicul cetitor să aibă cunoscință, deși foarte pe scurt, dar după cum s'a întêmplat în ḑilele abia trecute, mi-am ținut de datorință a scrie aceste rênduri, ce cu respect ve rog dle Redactor să le publicați în prețiosul jurnal „T. R." ce'l redigeți. — Primiți ve rog considerarea deosebitei mele stime ce ve păstrez.

N. X.

Varietăți.

* (Chirotesire de protopresbiter.) Dl *Petru Roșca*, protopresbiterul ales al tractului Turda și administrator al parochiei Agĕrbici, fu sfințit în decursul sfintei liturgii de aḑi întru protopresbiter.

* (Hymen.) Dl Ioan Rus cleric absolut al archidiecesei noastre își va serba cununia Duminecă în 10/22 a l. c. cu dșoara Rafila Chiffa în biserica gr. or. din Brasifalăul de jos.

* (Cas de moarte.) În 29 Octombre a. c. s'a petrecut la cele vecinice demnul nostru presbiter **Ioan Brânduș**a din Erdő Sz. Georgiu cu asistența de 3 preoți, și un numĕros public de tot rangul și confesiunea, — în etate de 74 ani, după un serviţiu de 51 ani și o fericită căsătorie de 52 ani.

Acest preot s'a sânțit pentru comuna Daneș. Dar venind anii de tristă aducere aminte 1848, silit fiind, ca mulți alți preoți, a trebuit să fugă în România. Domolindu-se spiritele în Transilvania, s'a reîntors earăș în Daneș, când durere parochia era deja ocupată de alt preot. A alergat în toate părțile pretinḑêndu și dreptul, însă toate în zadar; vĕḑêndu-se atât de isolat, 4 ani a trăit în Daneș fără funcțiune, când la anul 1852 ocupă parochia Erdő Sz. Georgiu și în restimp de 33 ani a condus-o cu înțelepciune.

Fie-i ţĕrînă ușoară și memoria binecuvêntată.

* (Ministrul comerciului din România), a însărcinat, — în urma mai multor cereri ce i s'au adresat de diferiți comercianți streini, pe dnii inspectori domeniali Radian și Brătianu, să cerceteze, cari dintre podgorenii români pot să ofere vinuri

---

muzaki 'l-a scris; acest al IV volum al Fragmentelor e tot atât de interesant și de substanțial pentru studiul diferitelor cestiuni istorice române, ca și precedentele sale. În el, autorul după documentele ce cunoscea, alcătuiesce firul unora din evenimentele secolului XVIII. Sunt 143 de capitole privitoare la diplomația turcească, francesă, rusască, nemțască, la înrîuririle ei asupra ţĕrilor române și la unele din întêmplările interne ale principatelor, precum și ale Transilvaniei.

Vom revenì asupra câtorva din ele cu ocasiunea altor studii ce vor apare.

Ḑilele trecute a apărut într'un foarte frumos volum, „Colecțiunea de poesii poporale" a dlui G. Dem. Teodorescu, colecțiune, despre care în două din aceste „Curiere" am vorbit cetitorilor nostri.

D. G. Dem. Teodorescu a binevoit a alătura la finele volumului sub titlul de „Apreciări anticipate" rêndurile publicate de noi în acele curiere; îi mulțămim și sperăm că cetitorii „Colecțiunei de poesii poporale" vor găsì și mai multe de admirat în ele de cât cele, ce noi am semnalat.

„Românul" *Gion.*

pentru export, în ce cantitate, gradul de tărie al vinurilor, cât costă hectolitrul şi la ce sumă se ridică cheltuielile de transport până la gara cea mai apropiată.

* (Bibliografic). — A apărut **„Compendiul de dreptul Canonic“** *al unei sântei sobornicesci şi apostolicesci biserici.* Compus de *Andrei* baron de *Şaguna.* Ediţiunea II. Sub îngrijirea archimandritului şi vicariului archiepiscopesc Nicolae Popea. Sibiiu 1885. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Se află de vêndare la librăria archidiecesană cu preţul de **3 fl. v. a.**

Loterie.

Sâmbătă în 14 Novembre.

Timişoara:	**84**	**41**	**61**	**10**	**63**
Viena:	**66**	**53**	**89**	**50**	**26**

Nr. 687 B. 1885. [1190] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinaţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ţile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali şi anume:

1. Dela 40 de familii câte o măsură de bucate, cari fac . 30 fl. — cr.
2. Venitele stolari: botezuri, cununii şi înmormêntări . . . . . 16 fl. 14 cr.
3. Venitele în prestaţiuni de ţile de lucru . 20 fl. —
4. Venitul din porţiunea canonică . . . 110 fl. —
5. Venitul din ajunul botezului Dlui. . . 16 fl. —
6. Venite estraordinare . . . . . 10 fl. —

Suma totală .. 202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-şi aştearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕlişte, 18 Octombre 1885.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

Ad. 312. [1196] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeşului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ţile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 20 jugere pădure şi 2 arătură.
2. Dela 80 de familii câte două vedre de must şi câte două ţile de lucru de familie.
3. Venitele stolare îndatinate şi regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-şi subştearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la arătatul termin.

Sebeş, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de secretariu la **Institutul de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu,** *dotat cu salariu anual de fl. 1200 şi drept de pensiune.*

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ dovedească:

1. Că sunt de etate între 18 şi 40 de ani.
2. Că sunt deplin sănătoşi.
3. Conduită corectă.
4. Cunoscinţă deplină a limbei române, maghiare şi germâne.
5. Cualificaţiune mai înaltă documentată prin testimonii scolare.

Petiţiunile scrise de însuşi concurenţii sunt a se trimite la subscrisa direcţiune până la 1 Decembre st. n. anul curent.

Sibiiu, 12 Novembre 1885.

Direcţiunea
Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu. [1192] 2—3

„Albina“ Institut de credit şi economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul articlului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare** în circulaţiune cu ţiua de 31 Octombre 1885 face	**fl.**	**961,800.—**
2. **Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare,** cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de	„	**962,605.43**
3. **Valoarea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumute hipotecare este de	„	**4,271,789.—**
4. **În sensul §. 97.** din statute **„fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de . . . . . acesta e indus în cont separat şi este plasat în efecte publice.	„	**218,383.42**

Sibiiu, 1. Novembre 1885.

[1197] 1—1 **Direcţiunea.**

Fabrica c. r. regnicolară

de învĕlitoare şi ţoale

care esistă de 87 ani,

mai nainte:

Lichtenauer-s W-we & Söhne,

trimite prin depositul seu din Viena

Invĕlitoare pentru cai

lungi de 190 cm. late de 130 cm., de o calitate escelentă, cu basă întunecoasă şi brodării luminoase, — o bucată cu **1 fl. 50 cr.,** socotite fiind aci şi spesele de pachetare, prin urmare fără spese. [1176] 6

Numai din causa fabricării în masse mari şi a magazinului nostru uriesu suntem în stare de a vinde aceste învĕlitoare pentru cai cu aşa un preţ ne mai pomenit de mic.

Espediţia se face cu rambursă. Cele ce nu-i convin primitoriului, se reprimesc.

Adresa me rog sĕ se însemne esact.

Haupt-Niederlage Silberstern Wien I.
Rothenthurmstrasse 14.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	**1.01**
Mediaş	—	**1.45**	6.01	**1.22**
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	**1.56**
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	**2.44**
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	**3.02**
Homorod	—	**3.48**	10.05	**4.41**
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	**5.30**
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**7.37**	—	—	8.34
Ghîrbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**8.08**	—	—	9.56
Stana	**8 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	**6.—**	2.10	**10.05**	10.30
Viena	**3.—**	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	**4.—**	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	**7.—**
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Braniclca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Braniclca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	**12.—**
Budapesta	7.10	**8.16**	**2.10**
Viena	—	6.05	**8.—**

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	**2.—**
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane

Nr. 118 Sibiiu, Joi 7/19 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Archangelii Mihail și Gavriil" nrul procsim va apărea Marți în 12 Novembre st. v.

Sibiiu, 6 Novembre 1885.

Am reprodus în numĕrul precedent articulul din diariul vienez *„Neue freie Presse"* privitoriu la starea de lucruri din Transilvania. Între împregiurările de adi este important se vedem ce se mai strecură prin diarele liberalilor din Viena, cari în cestiuni delicate se desbracă de interesele lor private, și avênd în vedere interesele generale ale monarchiei, caracterisează situațiunea cu adevĕratele ei colori.

Aceste sunt motivele, pentru cari dăm noi importanță articolului din „Neue freie Presse"

Dela venirea comitelui Taaffe la cârmă, s'a inaugurat în Austria era împăciuirei naționalităților. Au rupt bohemii cu vechia lor pasivitate și elementele negermane în coalițiune au format o partidă puternică, care bine disciplinată formează astădi majoritatea parlamentului din Viena, pe care majoritate se basează guvernul Taaffe.

Diametral opusă cu politica internă urmărită în Austria, politica internă a noastră a scos din viața publică a statului toate elementele nemaghiare și a format o anormală stare de lucruri, care în vălmășeala din peninsula balcanică, poate fi fatală pentru monarchia Habsburgică.

În învĕrșunata lor luptă contra sistemului de guvernare al domnului Taaffe nemților centraliști le vinea tare bine la socoteală politica de estîrpire a naționalităților din Ungaria, și am vĕdut că cu o rară consecuență s'au provocat nemții austriaci la politica internă din Ungaria. Interesul de partidă cerea ca tendențele de centralisare din Ungaria se fie citate ca model, de câte-ori se făceau concesiuni slavilor din Austria.

Dacă ne vom lua după devisa de pe stindardul guvernelor din ambele părți ale monarchiei, vom vedea, că aceste devise caracterisează situațiunea în modul cel mai marcat.

Guvernul Taaffe: împăcarea naționalităților.

Guvernul Tisza: sfărmarea naționalităților.

Sub aceste devise s'a lucrat și se lucră în monarchia noastră, sub aceste devise s'a făcut alianța celor trei puternici împĕrați, sub aceste devise s'au făcut legături cu statele vecine, spre a întări monarchia Habsburgilor.

A fost lucru natural ca nemții centraliști se tămâieze politica internă a noastră, și aceasta cu respect la interesele lor de partidă.

Ca buni patrioți însĕ germanii austriaci au în vedere și monarchia, și trebuie sĕ aibă vre-o cestiune de deosebită importanță pentru monarchia Habsburgică, când germanii austriaci ridicânduse preste interesele lor de rassă strigă veto curentului politic din Ungaria. Asemenea importanță se atribuie cestiunei din Transilvania tocmai acuma.

Nu odată am dis, că șovinismul sburdat la noi poate fi fatal pentru Ungaria, fatal pentru monarchie. Nu odată am dis, că la noi sunt grămădite materiele esplosibile și totuș ungurii mai ales prin Ardeal umblă cu tăciunele aprins.

Aceasta o constată acuma diariul *„Neue freie Presse"* și el face us de această constatare tocmai acuma, când în Balcani sângele curge șiroaie.

Se ridică preste susceptibilitățile de rassă germanul austriac și întonează interesul monarchiei pe pagina primă, ear pe pagina a doua insereză victimile de pe câmpul de luptă, și aici observă, că slav contra slavului, ortodocs contra ortodocsului se luptă.

Când dară interesul de rassă și cel confesional este dat la o parte și formarea de stat sau esistența celui format deja reclamă vĕrsare de sânge în orient, nu este mirare dacă diariul germanilor strigă veto, nu este mirare dacă el deși cu reservă, putem dice cu diplomatică fineță, indigitează pericolul ce se poate provoca prin continuarea funestei politice în Ardeal.

Au ajuns departe lucrurile în Ungaria, și bun e Dumnedeu, însĕ după semnele de până acuma din rĕu tot mai spre rĕu mergem. Se provoacă lupta de rassă cu o impertinență care ne pune tot sângele în mișcare, și sĕ nu ni se iae în nume de rĕu dacă începem a ne perde răbdarea.

Dacă un comitat aproape românesc, cum e cel al Târnavei mici, cu o poporațiune, a cărei sĕrăcie a devenit proverbială, dacă un asemenea comitat vine sĕ voteze 10,000 fl. pentru reuniunea de maghiarisare, atunci sĕ nu ne mirăm de resensul ce va produce această necugetată faptă în poporul român.

Avem mângăierea, că lumea cultă începe a lua act despre cei ce poartă prin țeară fitil aprins.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Imediat după declararea oficială a rĕsboiului din partea Sêrbiei, sêrbii au trecut granița la două puncte, și anume pe drumul ce duce dela Pirot prin Țaribrod și Dragoman spre Sofia, și pe drumul de munte ce duce dela Vlasina preste Planina spre Küstendil.

Prima ciocnire dintre sêrbi și bulgari a avut loc la Banskidol, sfêrșindu-se cu respingerea bulgarilor. În vremea aceea armata principală înaintá continu spre Țaribrod, care era apărat de câte un batalion ostași regulați și unul de miliție. În contra acestei posițiuni au făcut sêrbii primul lor atac mai însemnat.

Trupele de avantgardă, constând din 6 batalioane, 2 escadroane și 2 baterii ale regelui Milan, atacară posiția bulgarilor, și după o luptă de mai multe oare, le rĕuși sĕ iee localitatea Țaribrod, după ce perdură bulgarii cu totul 34 de morți și răniți.

Bulgarii retrași se concentrară între dealurile dela Dragoman, unde aveau primele lor posițiuni întărite și unde avea sĕ decurgă prima luptă decidĕtoare asupra sorții lor.

Nici n'a ajuns treaba la asalt, bulgarii după canonada sêrbilor fură atât de tare slăbiți, încât pe vreme ce sêrbii întreprinsĕră marșul de încungiurare a Dragomanului, bulgarii părăsiră peste noapte posițiunile lor.

Încă o singură posiție întărită mai au bulgarii, care e privită adi de chieia Sofiei. Și această posiție se află în dosul rîulețului Slivnița, unde vor avea sĕ 'ntimpine sêrbii o opositie cu mult mai energică ca la Dragoman. Numai că sêrbii nu le dau răgaz bieților bulgari de a se reculege, și înaintează mereu, așa încât acestora le va fi cu greu de a-și concentra toate puterile resfirate prin diferitele părți ale țĕrei.

De altă parte după o luptă învĕrșunată le-a succes sêrbilor a împresora Trnul și astfel au luat în posesie Trn-Brznicul, calea ce duce spre Sofia.

Stând lucrurile astfel, după cum cetim într'o depeșă de adi, principele Alecsandru a plecat deja aclamat cu entusiasm de poporația bulgară spre Slivnița, unde va lua însuș comanda operațiunilor de defensivă, dacă cumva nu va sosì prea târdiu. Bulgarii așteaptă trupe de întărire. 2000 de rumelioți se dice, că sunt pe cale spre Slivnița.

În tot casul de o isbândă a bulgarilor și o respingere totală a sêrbilor între împregiurările de

FOIȚA.

Niță Culan.

— O copie de pe natură. —

De **Yff.**

E minunat în feliul seu fratele Niță Culan.

Nu sciu trecutul sau geniul seu natural este care 'l face sĕ fie minunat. Destul atâta că este. Deși numai, diurnist în cancelaria advocatului Spên, Niță trece sau mai bine dis își dă aerul de om cu multe cunoscințe și esperiință. În ori ce timp și în ori-ce cestiune ai voì sĕ ceri dela dênsul deslușiri sau detaiuri, nici nu apuci bine a'l întreba și e deja gata cu rĕspunsul seu.

Numai arareori i se întêmplă, ca nici beția de cuvinte sĕ nu'l poată scoate din perplesitate și sĕ-i dee pe față sĕrăcia în idei, ceea ce el odată cu capul nu voiesce sĕ o creadă cineva despre dênsul. Dar și atunci află el căi și mijloace de a se scăpa din belea, fără vătămarea nimbului seu de spirit universal și specialist în toate, după cum se va vedea mai încolo.

Niță are o deosebită plăcere de a colporta cele mai nouă vești, a împărtí la toți cunoscuții sei sfaturi părintesci, a da instrucțiune când din domeniul istoriei, când din cel al filosofiei sau jurisprudenței, când eară și mai cu samă a face conjecturi politice, desfăcênd cu cea mai mare dibăcie țele cele foarte fine, pe cari le țese diplomația europeană, purtată de nas de șarlatanul acela de Bismarck.

Adecă aceste sunt oarele de repaos ale lui Niță. Căci în timpul cel-lalt e amploiat foarte conscientios, căruia rar i se întêmplă sĕ mundeze de două ori un concept de al principalului seu.

Vreu sĕ dic, că Niță Culan e un spirit universal și cu toate că nu este om pe lume, cine sĕ'l urească, sau sĕ se lapede de el, totuș de altă parte nu cunosc pe nime, cui i-ar fi căḑut el tronc la inimă.

Și tocmai împregiurarea aceasta este isvorul tuturor nenorocirilor sale, cari cu o crudime proprie brutalității muscălesci (atât de mult combătute de sĕrmanul Niță) 'l-au persecutat din leagăn și până 'n biroul advocatului Spên.

Căci sĕ vedeți! Sunt mulți oameni pe lume, cari cu toate că nu se pot făli cu inventarea prafului de pușcă, totuș ajung domni preste sute și mii; și sunt earăș alții, cari au și rêvnă și putere, și tot nu se pot ridica din pătura aceea a societății omenesci, în care oamenii nu trăiesc ci vegetează și 'n care poftele și dorințele precumpenesc ori-ce soi de idei și sentimente.

Aceia's oamenii așa numiți ai norocului, pe acestia îi numesce neamțul: *„Pechvogel."*

Și fiind vorba de fratele Niță Culan, sĕ nu fie cu supărare, dacă în lipsa unui termin românesc potrivit, îl voi numì și pe el un adevĕrat „Pechvogel." Căci într'adevĕr toată viața lui nu este alt ceva, decât un șir nesfêrșit de nenorociri și fiascuri.

Născut prin anii patruḑeci, 'l-a vĕduvit pe tatăl-seu, care era preot. Bietul om ajuns la o astfel de nenorocire a rostit ḑeci și sute de rugăciuni ca sĕ 'l iee Dḑeu pe Nițișorul seu, care-i făcea numai griji și cheltuieli. Înzadar. Vorba aceea: banul rĕu nu pere.

Nițișor nu numai că nu s'a prăpădit, dar sub îngrijirea unei babe din sat a tot crescut și crescut, păn' ce 'l-a dat tată-seu la scoală. Și băiatul învĕța și hălăduia cu bun sporiu dintr'o clasă într'alta, încât începù sĕ-i pară rĕu părintelui Culan din Potâng pentru rugăciunile ce făcuse, ca sĕ'l mântuie Dumneḑeu de Nițișor.

Nu scia bietul, că-i era fără de vreme căința.

Căci cum trecù Niță în clasele superioare ale gimnasiului începù sĕ cam dee îndărăt cu rêvna; și în proporțiunea, cu care îi scădea rêvna, începură sĕ-i crească pretențiunile, astfel că părintele Iacob, cu toate că era bogătan mare, începù sĕ se iee pe gânduri și se cam scărpina pe după urechi de câte ori îl învrednicea feciorul seu cu câte o carte, în care-i spunea, că 'și a făcut acum un căput nou, acum păpuci, ba pălărie, ba că-i trebuiesc cărți nouă,

față nici vorbă nu poate fi. Vorba e numai de a opăci pe sêrbi, cât s'ar putea mai mult la Slivnița, ca în timpul acela sĕ aibă vreme a intrevenì conferența dela Constantinopol, sau vr'o putere europeană chiar cu forța pentru restabilirea ordinei conturbate din peninsula balcanică.

O telegramă din Berlin, pe care o publică „Pester Lloyd“ în numĕrul seu de ieri, este într'adevĕr de natură a neliniștì foarte spiritele oamenilor, cari doresc pacea. Telegrama anunță, că puterile ar fi învoite, ca Austro Ungaria, ca cea mai competentă, sĕ întrevină și sĕ-i aducă pe sêrbi sau pe cale diplomatică sau chiar cu forța armată, la reson. Un lucru, care ar invoalve intervenția Rusiei pentru bulgari și cea a Turciei pentru rumelioți.

Se întêmplă aceasta, — cestiunea orientală e pusă în toată grozăvia ei pe tapet, și nouăle complicațiuni numai Dḑeu scie, unde vor crepa.

Între țĕrile cele mai de aproape interesate de resultatul complicațiunilor din orient este de sigur și România, patria fraților nostri de un sânge.

Privind la norul cel negru, ce se ridică de pe malul drept al Dunărei, de astădată luăm cu plăcere notiță de cuvintele organului așa ḑicênd autorisat al dlui Brătianu („Voința Națională“), care în fața crisei orientale, scrie următoarele cuvinte de deamnă încuragiare:

„Față cu toate aceste evenimente guvernul românesc a păstrat o atitudine din cele mai demne și mai liniștite.

In toate aceste împregiurări el n'a făcut decât sĕ-și conformeze atitudinea sa întocmai după atitudinea și dorințele Europei; și de acì înainte, nu va lucra decât în conformitate cu aceste dorințe.

Am vĕḑut cât de aprețiată a fost această atitudine în cercurile conducĕtoare din Europa și cât de mult a crescut prestigiul statului român dela isbucnirea conflictului.

Toate acestea ne esplică liniștea, cu care guvernul român privesce desfășurarea evenimentelor: nici o împregiurare, nici un fapt nu a putut sĕ-i turbure seninătatea. De mai înainte guvernul a căutat sĕ 'și dea seama de situațiune, a căutat sĕ prevadă toate eventualitățile posibile, pentru ca, în nici un cas, sĕ nu fie surprins. Linia sa de purtare este trasă de mai înainte pentru fie-care eventualitate.

Această linie nu se va îndepărta nici un moment de cea urmată până acum și care a corĕspuns așa de bine simțemintelor puterilor europene.

Sĕ fim deci liniștiți.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia, în Novembre 1885. On. Domnule Redactor! În două direcțiuni a fost atrasă atenți unea publicului român de un timp încoace.

Prima direcțiune de a urmări cu ochi de Argus toate uneltirile inscenate la Cluș și a doua de a rĕsfrânge cu demnitate atacurile străine și a respinge cu indignațiune presupunerile, cu cari am fost învinuiți de a conspira în afară contra tronului și patriei cu niște oameni, cari n'au nici un trecut la noi, și cu cari noi nu voim și nu putem a sta în nici o legătură! Direcțiunea primă o vom urmări pas de pas, căci e vorba de cojocul nostru, ear a doua deocamdată o vom trece între evenimentele moarte — căci numai capete inferbintate au putut visa când-va la esistența unor lucruri fără nici o basă reală. Noi în punctul acesta ne vom mulțumì dacă vom înregistra cu plăcere, că singuri contrarii nostri sĕ rușinează de frigurile ce i cuprinsese și i ținuse în o febrilă agitațiune aproape două luni — și ne vom vedea de ale noastre trebi interne.

Pe toate coardele se accentuară și cu drept cuvênt, că aḑi numai o preoțime deamnă și un stat învĕțătoresc pătruns de chiemarea sa ne mai pot mântuì din cursele primejdioase ce ni se pun în cale! Politicesce aḑi noi românii dela inscenarea fatalei passivități, am ajuns a fi desconsiderați cu totul — și în comitate cu o populațiune română de $80_0/^0$ — în adunările municipale abia vedem ca de mirare câte un singur representant — căci ceialalți sau nu înțeleg marea responsabilitate ce iau asupră'și față cu încrederea pusă în ei — sau un indiferentism și o apatiă condamnabilă i face sĕ resigneze de bună voiă la lupta impusă aḑi pe toate terenele vieței publice. Gurile rele vor sĕ susțină, că s'a têmpit la noi românii tot simțul de a jertfi pentru afaceri publice și numai așa vor sĕ esplice că d. e. la adunarea municipală ținută în 28 Octombre a. c. la Aiud a fost present numai un singur român din vre-o 85 representanți, dintre cari unii de sigur că nu vor justifica absența cu sĕrăcià, căci aceea nu prea e compatibilă cu canonicia.

Vedem și înregistrăm cu durere astfel de triste evenimente și le înregistrăm pentru aceea, că nu aḑi mâne plesnindu-i comitetului permanent al cutărui municipiu prin cap, de a urma esemplul celor din Satmare, sĕ ne trezim, că o astfel de propunere devine conclus și nu e suflare românească sĕ-și ridice barem vocea intru opugnarea unei astfel de porniri. Ḑiaristica noastră în fața unui astfel de indiferentism va îmblătì numai paie — și noi vom avea de a face cu un fait a complit, ear poporul sêrmanul de el, va avea de a mai îndura pe lângă multele greutăți încă una menită a-i da lovitura din urmă. Avem noi însĕ rĕul obicei, că dacă cine-va sĕ încearcă a combate o astfel de indolență, respectivul om e boțezat cu numele de rĕsvrătitoriu, de spirit neliniștit și mai scie Dḑeu cu câte alte epitete, până când bietul om de sigur că cu durere trebuie sĕ se pună la masă și sĕ inregistreze astfel de stări triste.

Reservându-mi dreptul a tracta cestiunea preoților din aceste părți în un tractat special, me voi ocupa astădată cu afacerile scolari prin giurul acesta, căci aceste reclamă o grabnică cură radicală, ca sĕ nu ḑic o amputațiune pân la os — dacă nu voim sĕ perdem corpul întreg.

Mai în decursul verei mi-a fost dată sĕ vĕd în organul nostru „Tel. Român“ publicate pentru toate comunele bisericesci din tractul Albei-Iulia concurse pentru învĕțători cu salarii conform împregiurărilor noastre locale destul de corĕspunḑĕtoare.

Mi a fost dată sĕ vĕd concurse și fără salarii, ba chiar și în comune unde nu esistă scoală confesională, ci comunală.

Mi-a fost dată sĕ vĕd că în o comună parochul cu comitetul seu escrisese concurs cu un salariu mai bunișor, și curênd după aceea oficiul protopresbiteral a scris un concurs cu salariu mai scăḑut;

Dar am crediut și cred în neperfecțiunea omenească și nici că am prea luat act de aceste irregularități, pentru că credeam că ne aflam pe o cale de bine — și că rașele statutului organic și ale normativului scolar încep a străbate și la noi și vor avea salutarele lor efecte.

Una însĕ am constatat și constat: că din 36 comune bisericesci nu am avut și nu avem nici un învĕțătoriu cualificat, stabil și definitiv, că numai așa mi-am putut esplica escrierea de concurse cu toptanul. Tot omul cu mintea și inima la loc s'a așteptat, că acest frumos început sĕ fie încoronat de succesele dorite! Dar ce sĕ vedi? Până când pe alte locuri — se îmbulḑesc la câte un post 2 și mai mulți concurenți — la noi numai pentru o singură comună s'a însinuat un concurent, ear pentru celelalte nici unul! Și dar crede On. public, că barem în aceea s'a efeptuit vre-o alegere?

Doamne feresce! Concursul a rĕmas concurs, ear oamenii 'și-au pus *„more consueto“* învĕțătoriu și cel cu documentele însinuate la postul respectiv a rĕmas cu buzele umflate. Aceasta în o comună, ear celelalte vr'o 30 au rĕmas *status quo ante*! În loc de salariile stabilite — au rĕmas cele vechi, în loc de a fi făcut arătare la V. Consistoriu ca sĕ institue în mod provisoriu barem în cele mai bune comune — oameni harnici, au rĕmas învĕțătorii cei vechi, cu obligămêntul de a începe scoala la lăsarea postului de crăciun și a termina la Florii! Dar — paremi-se că unele locuri vor rĕmânea de tot fără de învĕțătoriu, și apoi în datele ce se trimit la V. Consistoriu se vor induce nume de învĕțători, cari n'au mai fost de 3—4 ani învĕțători, după cum m'am convins din conspectele trimise d'aici pro 1884—1885.

Ce e deci de făcut? Cine sunt contrarii neamului nostru? Străinii, sau cei ce primesc oficii onorifice, sĕ nu lucre nimică și sĕ-și bată numai joc de fiii comunelor, de legile esistente și de tot ce ar fi menit a ne scoate din robie și întunerec! Nu mai este disciplină ḑicem noi de prin provincie, anarchia domnesce în unele părți și nu credem sĕ nu fie cunoscute astfel de stări triste autorităților superioare! Nu ne vine a crede, că nu ar fi un lucru cunoscut în cercurile dătătoare de ton, că tractul nostru în cele scolari e cel mai rĕu situat din toată archidiecesa — ba mai mult, nici în China nu pot fi astfeliu de stări de lucruri ca la noi. Averile bisericilor nu sunt inventarisate, raționcinii nu sunt presentate de nicăiri, salariile învĕțătorilor s'au stabilit și în anul acesta numai de pe catedră la energica stăruință a unor elemente nouă, întrate ca prin urechile acului în comitetul protopresbiteral, ear nu în conțelegere cu comitetele parochiali, căci bine sĕ fim înțeleși la noi sunt multe comune bisericesci, în cari protopresbiterul n'a fost doar nici odată! Asttel de oameni cu stare materială frumoasă, dacă ar avea ei inimă, ar putea face minuni cu bunul și blândul popor din tract, dar durere, toată activitatea se concentrează întru de-a și vedea o recoltă bună în vii, și a espeda *ad circulandum* de pe vremea lui Noe câte un cerculariu venit de sus.

Întrebăm noi cesti din provincià — oare nu se poate afla vr'un remediu pentru de a se sana astfel de lucruri demne de compătimit? Nu s'ar potea împintena representantele onorabilului oficiu protopresbiteral la o activitate mai încordată, căci cea de păn' acum o reducem și trebue sĕ o reducem la estradarea ședulelor de cununii — și la

---

ba una, ba alta. Adecă cu alte cuvinte: bani și earăș bani.

Dar părintele Iacob era om bun de inimă, care credea toate câte îi scria Niță și nu putea sĕ nu-i împlinească poftele.

Câne cânesce a isprăvit Niță cu cursurile gimnasiale și aștepta sĕ devină în vacanță vr'un stipendiu menit pentru tineri, cari ar voì sĕ'și continue studiile la o universitate.

Tocmai devenise un stipendiu vacant și concurează și Niță; dar a întârḑiat cu suplica și stipendiul s'a conferit altuia. *„Pech!“*

După ce a păpat 2—3 ani de ḑile pe acasă, căpătă un stipendiu și haid la Pesta. Face ce face p'aci, se 'ncurcă în niște relații delicate cu nu sciu ce personage femeiesci, cari ne mai putênd fi tăinuite au avut de resultat detragerea stipendiului seu.

Alt *„Pech!“*

Va sĕ ḑică earăș a trebuit Niță sĕ se întoarcă de unde a plecat. Și de atunci încoace nu face alta, decât schimbă post cu post, din rĕu tot în mai rĕu. Căci nimĕrui nu i pare bine a fi multă vreme la un loc cu el, și de altă parte earăș nici tare rĕu nu-i pare că sĕ scapă de el; grozavă fatalitate pe capul lui.

Aceasta este biografia lui Niță Culan în liniamente generale, foarte generale, căci dacă m-aș pune sĕ scriu toate, câte a vĕḑut și pățit el, coalele de hârtie n'ar încăpea nici în archiva advocatului Spên, ear Niță nu le-ar putea munda nici în două ori 40 de ani.

Ear asta dator sunt a v'o spune onorați cetitori, ca sĕ puteți DVoastră înțelege că nu fără cuvênt împarte Culan așa bucuros la sfaturi, se pricepe în toate ramurile sciințelor moderne și face politică cu o agerime rară. El le face toate aceste fiind-că îi dă mâna, fiind-că poate sĕ le facă. Ori, ce gândiți, — că 40 de ani de pracsă trudită în vieață nu fac mai mult ca 10—12 de scoală?! 40 de ani huiduit de ursîta nemiloasă, nu e șagă; sĕ fi fost prost rĕu, trebuia se iasă cuminte din el.

Dar Niță Culan n'a fost nici când prost, prin urmare cu atât mai puțin este acum și și lui îi place mult, ca sĕ facă pe oameni sĕ creadă, ba mai mult sĕ simță, adevĕrul acestei presupuneri, totdeuna de câte-ori i se dă ocasiune.

Căci sĕ vedeți. Ședeam la cafenea vr'o 5—6 prietini la o masă și mai glumiam, povestind despre una și alta, eac' așa ca oamenii prin birturi, ca sĕ ne treacă de urît.

Aproape de noi la o altă masă ședea Niță Culan ținênd în mâna dreaptă un jurnal, din care cetia cu o savantă lăcomie și de sub care numai din când în când arunca o scurtă și repede privire pe sub gene, ca sĕ se convingă, că oare atras-a atenția cui-va asupră'și. Dar asta durează numai un moment și fără sĕ observe cine-va mișcarea ochilor lui Niță, el e deja în clar cu situația și scie de ce sĕ se ține. Cu mâna stângă pe o movilă întreagă de jurnale, pe cari se pare a le ocroti cu multă lăcomie, își continuă lectura, făcênd la diferite schime și gesturi destul de zgomotoase.

Într'aceea parez-că gătasem cu tot materialul de vorbit; nu mai aveam ce discuta, ear de cetit n'aveam voie.

Fără sĕ vreau me gândesc la Niță. Trebuie sĕ'l tragem cumva în cercul nostru. Dar cum? Aceasta e me rog o întrebare pe cât de mare, pe atât de grea și periculoasă. Căci mare lucru sĕ fie, ca sĕ-și lase Niță lectura pentru dragul nu sciu cui, — nu numai, — dar de te încumeți a'l conturba fără de a-i cunoasce firea, e în stare sĕ te bălăcărească acolo în fața lumii, ba poate chiar și mai mult.

Dar cu toate aceste eu sciu ac și de cojocul seu.

Trag odată cu ochiul către vecinii mei și le fac un semn cu degetul; apoi încep cu glas destul de tare, ca sĕ me poată auḑi și Culan.

— Trei cestiuni de mare importanță ve pun dlor pe tapet, sĕ vedem cum ne-am putea chiarifica asupra lor. Atât se vorbesce 'n lumea de aḑi despre drept, filosofie și politică, încât nici nu se poate mai mult și eu îmi dau capul, că DV. nu'mi sunteți în stare de a da o definiție clară și esactă pentru aceste noțiuni. Drept, filosofie și politică, — repet eu, întonând bine aceste cuvinte. (Va urma)

îngrigirea parochiei din loc! Unde rĕmân cele 35 de comune bisericesci? Ce e de făcut cu scoalele lor? Ce cu averile lor bisericesci? Ce cu învĕţătorii? Ce cu edificiile scolari, căci e o adevĕrată ruşine a vedea, că cele mai frumoase comune ţin scoală în o casă închiriată cu 10 fl. la an! Pănă când se mai fie pusă la probă pacienţa oamenilor, cari ar voi sĕ lucre, dar sunt împedecaţi — ar voí sĕ înceapă ceva, dar nu li se dă inviaţiune de acolo, de unde se aşteaptă cu drept cuvênt! Pănă când sĕ vedem tinerii din tract cu ceva pregătire umblând prin tractul Lupşei, — pe alţii pe airea căutându-şi ocupaţiune şi oficii, căci aici ca sĕ nu ḑic sunt alungaţi, apoi trebue sĕ ḑic sunt de totului tot rĕu vĕḑuţi.

Sunt buni oamenii, e bun poporul — şi blândeţa poporului nostru merge aici prea departe, de aceea barem în oara a 11 am dorì ca sĕ nu se facă abus de aceasta frumoasă însuşire a poporului nostru! Departe dela noi cugetul de a cere delăturarea din post a şefului nostru tractual — nu, aceasta nu o cerem — cu toată indolenţa ce o a observat păn' acum, dar cerem îndreptarea lucrurilor spre bine. Pretindem sĕ iese din comună în comună la faţa locului, sĕ se convingă despre neajunsele cele multe şi mari, sĕ pună la cale începerea scoalei, sĕ dispună ca sĕ se întregească locurile învĕţătorilor devenite vacante, ca sĕ nu rĕmână ear ca în anul trecut şi sĕ controleze averile bisericesci — cari. . . . dar de ce sĕ scriu despre ele — căci cunoscut este ce s'au făcut cu ele şi în multe locuri deja sunt perdute, graţiă bunei controle şi nemărginitei încredere ce s'a pus în unele persoane — când cu estradarea de împrumuturi! Am dorì sĕ nu fim constrînşi a aduce casuri concrete, şi am mai dorì ca cei chemaţi sĕ vaḑă din înălţime cum stăm noi, — şi vĕḑênd sĕ ne ajute dacă au inimă şi puterea în mână.

Earăş steagurile.

Cohalm 3/15 Novembre

Onorată Redacţiune! Ḑiarele române se plâng ḑilnic contra şovinismului unguresc. Vor fi oameni cari chiar se vor fi desgustând de articulele ce în fie-care numĕr al ḑiarelor române apar contra apucăturilor şi machinaţiunilor ungurilor.

Acesti oameni însĕ nu sunt pe deplin încunoscinţaţi, nu cunosc nici pe departe manoperile stăpânitorilor de aḑi. Nu este ḑi lăsată de Dḑeu, în care naţionalităţilor, sĕ nu se dea o lovitură, sĕ nu li se facă semnul, că ele sunt numai a cincia roată la carul statului unguresc. Ele n'au drepturi, ele nu pot avea bucurii în această ţară a strămoşilor lor.

La o pertractare judecătorească sunt apostrofaţi cu: *beszéljen magyarul, mert én nem vagyok köteles, mint csak is magyarul tárgyalni.* La o serbare obştească, care nu cade în sfera nici unei naţionalităţi, numai stindardul maghiar are loc. Românul, sasul, croatul, slovacul etc. dacă se bucură de ḑiua onomastică a Regelui, numai ungurește se poate bucura, altcum, cercetare criminală pentru: *magyar állam elleni kihágás.*

Scim că la ori-ce concurs pentru un post judecătoresc, se cere dela concurent cunoascerea celor trei limbi: r o m â n ă, g e r m a n ă şi m a g h i a r ă, scim şi aceea că concurentul totdeauna m i n t e în scris, că scie perfect aceste trei limbi şi, denumit fiind, dovedesce, că nu numai nu scie aceste limbi perfect, dar nici ideă n'are. Dovadă multele contraḑiceri, ce dau ansă advocaţilor la recurse umflate, după cum se va pertracta în 2 Decembre unul la tribunalul din Elisabetopole. Funcţionariul respectiv înduce în protocol depositia martorilor, cari au depus jurĕmênt, după placul seu şi în paguba partidelor, căci nici actuariul, nici judele respectiv nu sciu românesce

În 4 Novembre st. n. se va pertracta de acelaşi jude arătarea pretorelui local Fridrich Baltes de naţionalitate sas, contra civelui George Lungu, că adecă acest din urmă a îndrăsnit a scoate pe fereastra casei sale în 6/18 August stindardul societăţii de lectură din Cohalm. Ḑiua nascerei Maj. Sale, credem că este obştească sĕrbătoare şi fie-care supus al coroanei Habsburgilor o poate sĕrba în modul seu. Aşa va fi în partea cealaltă a Monarchiei, dar nu şi în ţeara de sub coroana Sf. Stefan, unde ungurului îi este teamă şi de umbra sa.

Afacerea stindardului roşu-galben-albastru era sĕ se pertracteze în ḑiua de 4 Novembre st. n. Deoare-ce însĕ în spinarea acusatului nu se putea invoca nici o circumstanţă îngreunătoare, pertractarea s'a amânat din oficiu.

Pretorele local prin adjunctul seu dase anume un atestat, că George Lungu ar fi în cercetare pentru un delict de vênătoare (vadászati kihágás.) Acesta însĕ respinse cu indignare această manoperă a vice-pretorelui, român de origine, ai cărui strămoşi încă şi aḑi mai au o strană în biserica română gr. or. din Valendorf, care însĕ neagă originea sa şi deşì vorbesce, bine românesce *a cetì nu voiesce.* În 11 ale curentei s'a ţinut pertractarea. Subjudele sus descris Simai Solomon, condamnă pe pârît la 60 fl. v. a. amendă în bani şi la predarea steagului din cestiune.

Deşì a fost pe deplin dovedit, că intenţie de demonstrare n'a fost, deşì însuşi judecătoria este convinsă de aceasta, totuş judele în urma presiunei streine a declarat de vinovat pe acusat, dictând pedeapsa sus amintită.

Ḑiua nascerei Maj. Sale mai înainte era o deosebită festivitate pentru locuitorii acestui orăşel. În urma arbitrarităţilor maghiare din anii din urmă, sasii din Cohalm hotărîră a nu mai sĕrba această ḑi (românii nesciind ce este aceasta), voind a dovedì prin aceasta nemulţămirea lor cu regimul actual.

Vĕḑênd deci pretorele sas, că cineva caută a călca această hotărîre a sasilor, manifestându-şi pe faţă înclinarea către suveranul, avênd apoi la îndemână o ceată de unguri şovinişti, se decise a-şi rĕsbuna, cu atât mai mult, că cu ocasia alegerilor trecute Lungu s'a dovedit de un inimic al apucăturilor pretorelui Baltes, c a r e u n a ḑ i c e ş i a l t a f a c e, pe faţă susţine pe stăpânul, pe sub ascuns îi sapă groapa, pe faţă s'arată a da dreptul cui se cuvine, ear pe de altă parte globesce tot ce nu e sas.

Eată de ce!

Ordonanţa ministerială ḑice clar, că ori ce steag afară de cel unguresc este oprit l a a d u n ă r i d e p o p o r, l a a l e g e r i ş i l o c a l u r i p u b l i c e. Apoi în casul din cestiune n'a fost nici o împregiurare din acestea, deci numai reaua voinţă şi mai s'ar putea ḑice abusul de putere şi-a jucat rolul. Dar chiar şi tema judecătoriului ar fi trebuit sĕ fie: este aceasta o vătămare a sĕrbărei ḑilei în care s'a pus afară? Fost-a o vătămare a statului maghiar sau a domniei ungurești? Fost-a cu intenţie rea pus sau avut-a forma unei demonstraţiuni? La toate acestea rĕspunsul nu putea fi de cât negativ, prin urmare hotărîrea favorabilă acusatului. Vom vedea acum hotărîrea instanţelor superioare, la care aflăm că pedepsitul a recurat şi despre care voi refera la timpul seu.

Extra Hungariam non est vita!

Verus.

Ţeara Oltului, în 15 Octombre 1885 st. v. În 13 Octombre a. c. st. v. a dat tinerimea română din Galaţi sub conducerea dlui paroch Nicolau Aron şi a stimabilei doamne preotese Victoria Aron o „Repres-ntaţiune teatrală“ compusă din declamarea poesiilor Sila de C. Boliac, Peneş Curcanul de V. Alecsandri şi din comedia Cinel-Cinel sau doi surḑi tot de V. Alecsandri.

Poesia primă a declamat-o doamna preoteasă Aron, dupăce dl preot Aron deschise representaţiunea prin o cuvêntare scurtă şi mĕduoasă, rostită cu mult simţĕmênt. Poesia a doaua a declamat-o dl Acsente Tuttoiu cu mult foc.

În comedia Cinel-Cinel sau doi surḑi, tinerul econom George Leancă a representat pe pitariul Sandu, boer de 50 ani, cu mult succes.

Pe Smarandiţa nepoata boeriului a representat o amabila şi deja amintita doamnă preoteasă Aron, carea cu o presenţă de spirit neobicinuită, cu un ton de priveghitoare se părea ca şi când nu ar fi păşit acuma prima dată pe bină. Aplausele cele dese au dat sĕ preceapă, că doamna Aron 'şi-a împlinit angagiamentul luat cu un succes perfect. Costumul pitoresc naţional al DSale făcea a crede, că ne aflăm în o climă mai blândă şi mai caldă.

Tinerele următoare asemenea se presentară costumate.

Rola Tincuţei foarte nimerit a jucat-o tinera Marina Stinguţă, pecând a Floricei, tinera ţereancă, a representat-o tinera Efrosina Sorea cu succes.

Dl Asente Tuttoiu a representat pe feciorul boieresc Graur cu mult spirit şi cu un succes deplin.

Melodiele naţionale fără deosebire, ce se produseră, ridicară numai valoarea acestei representaţiuni.

Dupăce mulţămì dl preot Aron on. public, urmă o petrecere cu joc, carea a durat până după medul nopţii. Intre public se vedea puţină inteligință din Făgăraş. O impresiune bună făcură dd. învĕţători din Voila şi stimabila domnişoară învĕţătoreasă Maria Turturean, tot de acolo prin participarea dlor la aceasta representaţiune.

În urma acestora pot ḑice, că representaţiunea a fost încoronată nu numai de succes material, ci şi moral.

Onoare dlui preot şi doamnei preotese Aron, cari sciu a atrage tinerii şi tinerele noastre econoame şi îi pot face accesibili, pentru ce este bun, frumos şi folositor. Şi bine este de a se face aşa, căci numai pe această cale se poate susţine acea strênsă legătură între inteligință şi popor, care t r e b u i e sĕ esiste totdeauna, şi despre a cărei necesitate poporul t r e b u i e sĕ fie convins de sine şi din propria sa convingere, — lucru, despre care în repetite rênduri s'a vorbit în preţuitul DV. ḑiariu.

Preoţii şi învĕţătorii ei sunt campionii nostri în această, ca şi mai în toate celelalte direcţiuni. Mare şi grea este chemarea lor, şi plină de probleme anevoioase, pe cari vieaţa, împregiurările i le dictează ḑi de ḑi. Se vede, că dl Aron îşi cunoasce terenul de activitate şi îi place a şi-l împlinì! Înainte cu Dḑeu! Pentrucă cel ce ostenesce, nu poate sĕ nu fie recompensat; fructele le seceră deşì mai târḑiu, însĕ de sigur. *Aristide.*

Asociaţiunile noastre.

În lupta mare de esistenţă a popoarĕlor, fie-care din aceste dator este a-şi esamina în continuu puterile şi aptitudinele proprii. Numai cunoscêndu-le pe acestea îşi poate ajunge mai cu siguranţă scopul, către care ţintesce. „Cunoasce-te pe tine însuţi“ este o macsimă foarte vechie.

S'a ḑis şi, cu drept cuvênt se repetesce, că secolul nostru este secolul asociaţiunilor.

„Unirea dă putere“ este cea mai modernă armă de luptă.

Minuni sunt resultatele ei, ori în către-rău ne întoarcem privirea.

Mânecând din aceste principii, subscrisul 'şi-a propus a face un studiu istoric-comparativ, despre toate asociaţiunile respective reuniunile române din Austro-Ungaria de ori-ce categorie, precum: asociaţiuni literare, învĕţătoresci, reuniuni de femei, casine, institute de bani, reuniuni de cântări, de meseriaşi, de pompieri, asociări de diletanţi pentru teatre, coruri de plugari etc. etc.

De aceea îmi permit a adresa o respectuoasă

Rugare

către P. T. presidenţi, respective secretari ai tuturor asociaţiunilor române din Austro-Ungaria, ca cel mult *până la 1 Decembre v. a. c.* sĕ binevoiască a-mi comunica*) următoarele date relative la asociaţiunile în fruntea cărora se află:

1. Numele şi reşedinţa asociaţiunei cu posta ultimă.
2. Când? şi la a cui iniţiativă s'a înfiinţat?
3. Cine sunt conducĕtorii actuali?
4. De ce mijloace dispune?
5. Dacă şi cum prosperează asociaţiunea?
6. Care e numĕrul membrilor actuali?
7. A mi sĕ trimite câte un esemplar de statute, ear unde aceasta n'ar fi posibil, a mi se arăta feliul organisării.

Eventuale rapoarte detaiate despre activitatea reuniunilor vor da studiului meu o importanţă cu atât mai meritorie.

Chiar şi rapoarte despre asociaţiuni desfiinţate, în cari sĕ se arate causele desfiinţării, încă vor fi de mare interes pentru studiu.

In speranţă, că rugarea mea va avea resultatul dorit, sunt cu stimă.

Braşov 1/13 Novembre 1885.

N. Petra-Petrescu.

*) Sub adresa: N. Petra Petrescu, Kronstadt (Siebenbürgen).

Varietăţi.

* (Hymen.) Dl Simeon de Alămorean, cleric absolut al archidiecesei noastre îşi va serba cununia Duminecă în 10/22 a lunei curente cu domnişoara N e a g a R ă c u c i u, în biserica gr. or. din Sĕlişte.

— Domnul L u d o v i c R á c z k ö v y, comerciant în Abrud, Duminecă la 3 oare 'şi va serba cununia în biserica noastră de acolo cu simpatica domnişoară L u c r e ţ i a A d a m o v i c i, fica preotului din Abrud.

* (S'a p e r d u t) un inel de aur de pe strada Măcelarilor până pe Bergl. Remuneraţiunea potrivită eventualului aflătoriu. A se adresa la redacţiunea ḑiariului nostru.

Întimpinate cu cea mai mare căldură din partea publicului sunt considerate ca cel mai plăcut şi indispensabil medicament de casă aḑi pilulele de Sviţera ale apotecariului R. Brandt, cari se pot căpăta în ori-ce farmacie. Tot cel ce pătimesce de înfundături, zgârciuri în stomach, convulsiuni, dureri de cap etc, poftească numai a se convinge prin o simplă încercare de escelenta influinţă a acestor pilule. Fie-care scătulă originală (ce costă în apotecă 70 cr.) poartă drept etichetă o cruce albă în câmp roşu şi e provĕḑută cu iscălitura lui R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 18 Novembre.

Brünn: **90 10 43 85 33**

Ad. 312. [1196] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeșului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică 20 jugere pădure și 2 arătură.

2. Dela 80 de familii câte două vedre de must și câte două ḑile de lucru de familie.

3. Venitele stolare îndatinate și regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-și subștearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la arătatul termin.

Sebeș, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 687 B. 1885. [1190] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în *parochia de clasa II din Alămor*, pelângă neputinciosul paroch Ioan Alămorean, conform ordinațiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto 24 Septembre a. c. Nr. 4697 B, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din venitele parochiali și anume:

1. Dela 40 de familii câte o mĕsură de bucate, cari fac . 30 fl. — cr.
2. Venitele stolari: botezuri, cununíi și înmormêntări . . . . . 16 fl. 14 cr.
3. Venitele în prestațiuni de ḑile de lucru . 20 fl. —
4. Venitul din porțiunea canonică . . . 110 fl. —
5. Venitul din ajunul botezului Dlui. . . 16 fl. —
6, Venite estraordinare . . . . . 10 fl. —

Suma totală .. 202 fl. 14 cr.

Cei ce voiesc a reflecta la acest post, sĕ-și aștearnă suplicele lor instruite conform legilor bisericesci în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul sus indicat.

Sĕliște, 18 Octombre 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sĕliște.

Dr. Nicolau Maier.
protopresb.

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuințarea „dușului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duș în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă și plăcută și chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes „Dușul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună și cu îndrumarea pentru întrebuințare proprie și fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediția postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann**, Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discrețiune garantăm. [1193] 2—52

Nici un alt mijloc
nu folosesce

Putere bărbătească slăbită și perdută!

Poluțiuni și impotență.

Singura scăpare!

Că impotența nu se poate vindeca, decât numai și numai prin dușul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învață cei mai renumiți profesori Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai și în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur și pentru totdeauna, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluțiunile, pe lângă o cură plăcută, esternă și neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații medicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 2—52

Mare sensațiune
stêrnesc pretutindenea
Jachetele de earnă pentru sănătate
procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorități medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă și prelângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipuì, căci

1. Țin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup și
4. Este de tot practică, comoadă și eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-și iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-și procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlociu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 2—6

Avis!

Dreptul regalului de cârciumărit împreună cu cârciuma din comuna Zoltan se dă în arêndă pe **3 ani** la licitațiunea, ce se va ținea în **15 Decembre st. n. la 10 oare a. m.,** în numita comună. [1199] 1—2

Pentru informațiuni mai de aproape a se adresa la **Primăria comunală din Zoltan** sau la **„Albina“** institut de credit și de economii în Sibiiu.

Administrațiunea moșiei.

Anunț!

Fiind de ocamdată împedecat rĕsboiul în orient prin intervenția ambasadorilor la Constantinopole, me sîmt necesitat a vinde

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debușeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lățime de 115 cm., țĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate și pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori-ce preț și espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteți cu posta 24 de bucăți din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulțămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase și practice, și au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, stațiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient-Export-Bureau! Trimiteți'mi îndată încă 14 bucăți din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireș	—	—	4.12	5.50
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfaleu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	6.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuș	7.33	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timișoara	8.42	3.40	10.09

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.0	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—
Cernea	7.01	—	—
Uniedoara	7.30	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—
Cerna	10.44	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 119 Sibiiu, Marți 12/24 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 4126 Pl.

Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin hârtia dato 9 August 1885, Nr. 1155 cu provocare la cercularíul seu din 6 Novembre 1884, Nr. 1382 privitoriu la eliberarea de porto postal — aduce la cunoscința Consistoriului archidiecesan, ca în înțelesul art. de lege XX din anul 1878 și a normativului postal, din 2 Octombre 1865 (capitlul IV), oficiile bisericelor recepte sunt eliberate numai dela plătirea portului postal pentru epistole simple, nu și dela portul epistolelor recomandate, care eliberare regulată prin normativul mai sus citat (capitlul II punctul 1 și 2) se referesce numai la oficiile statului — și cere, ca în acest înțeles sĕ se îndrume oficiile bisericesci, ca numai acelea epistole sĕ le predea la poștă pe lângă recomandare, care conțin documente oficioase, căci altcum vor avea a plăti pentru fiește-care epistolă recomandată 10 cr.

Aceasta se aduce la cunoscința oficiilor noastre bisericesci din archidiecesă spre orientare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan. ținută în Sibiiu la 8 Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 4507. Pl.

Înaltul Ministeriu de culte și instrucțiune publică aduce prin hârtia sa dto 27 August a. c. Nr. 1479 pres. la cunoscința Consistoriului archidiecesan, că cu finea anului curent va eși de sub tipariu un șematism al tuturor oficianților din Ungaria *(Magyarország tiszti czím és névtára)* și reflectând la marele folos a acestui op, îl recomandă tuturor oficiilor bisericesci. Deci se atrage atențiunea oficelor noastre bisericesci din archidiecesă asupra acestui op și se recomândă spre cumpărare pentru usul oficios.

Din ședința plenară a Consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 8 Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 4508. Pl.

Înaltul Ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică prin hârtia sa de dto 27 August 1885 încunosciințează, că punêndu-i-se întrebarea, dacă oficiile bisericesci în trămiteri de bani oficioși se pot sau nu folosì de avis postal liber de porto, — în înțelesul hârtiei Ministrului de comunicațiune dato 24 Iuliu a. c. Nr. 27567 și pe basa art. de lege XX din anul 1878 §. 18 și a Tarifei de poștă § 45, se rĕspunde la această întrebare, că epistolele cu bani oficioși și pachetele de poștă care au a se transporta pe trăsuri nu sunt libere de porto postal; de porto sunt eliberate numai acelea pachete transportate pe trăsuri, cari conțin rațiocinii oficiose, scripte și trămiteri fără de valoare (bănească), a căror greutate nu trece peste macsimul acelor epistole, cari se pot espeda la posta de epistole, afară de aceea espedițiuni de bani libere de porto pot face oficiele bisericesci numai atunci, când provocate de oficiele statului, banii sau mila adunată pe sama statului au a le trimite la cassa, sau alte oficii de stat și în casurile acestea se pot folosì și de avise postale libere de port, altcum pentru trimiterile altor soiuri de bani nu se concede scutire.

Aceasta se aduce la cunoscința oficiilor noastre bisericesci din archidiecesă spre orientare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la Octobre 1885.

Nicolau Popea,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Memento!

Populus romanus beneficiorum et injuriae memor esse solet.

Va sĕ dică **„solet."**

Are poporul român un obicei, el nu uită, nu uită nici binefacerile, dar nici injuriele ce i se fac nu le uită.

E bun acest obicei al românului.

O sciu aceasta și compatrioții nostri unguri, cari din timpuri vechi cunosc acest obicei al românului și ei pe limba lor dic: *Meg van az oláhban* a **„tzinye mintye."**

Așa dară „memor esse solet" și „tzinye mintye." Suntem români până acuma cu toate însușirile moștenite dela strămunii nostri, de aceea vom suleva unele lucruri din trecut, ca sĕ fie evident, că se lucră cu plan la nimicirea noastră națională, și încă cu plan croit pe timpul, când poporul nostru era „misera plebs contribuens."

O facem aceasta spre a dovedì, că sub diferite forme se repetează lucrurile vechi, spre a dovedì că sfintul nume: „cultură" s'a luat de pretecst spre a provoca o nouă robie asupra neamului românesc din Ardeal.

S'a format în Cluș reuniunea pentru maghiarisarea românilor.

S'a lucrat — după cum spun diarele din Cluș — cu multă diligență și abnegațiune — o programă, după care va avea a se pune în lucrare grandiosul plan al maghiarisărei.

Diarele din Cluș în conturi generale ne presentează acest program, ca noi încă sĕ ne putem orienta.

Privirea reuniunei de maghiarisare este îndreptată în locul prim asupra bisericelor și a scoalelor noastre.

Vieața sufletească a poporului român din Ardeal e pusă în mâna bisericei.

Este deci absolută necesitate a câștiga biserica pentru scopurile maghiarisărei, și cu aceasta s'a făcut un început bun, care va avea roade binecuvêntate.

Este caracteristic pretecstul invocat fățiș de cătră reuniunea de maghiarisare, și acest pretecst este: remaghiarisarea ungurilor valachisați.

Punctul prim fiind biserica, a fost lucru natural sĕ se dică: remaghiarisarea bisericelor valachisate.

Cu o naivitate copilărească se susține, că aici în Ardeal s'au romanisat o sumedenie de biserici unguresci. Fără a proba frații din fruntea reuniunei din Cluș această îndrăsneață aserțiune, care dacă s'ar adeverì ar vĕrsa drastică lumină asupra puterei de atracțiune și amalgamisare a rassei maghiare, desleagă problema aceasta foarte ușor și anume: a fost sĕracă biserica ungurească, și ea sĕracă fiind, credincioșii ei s'au făcut români, și au început a trăi bisericesce ca români.

Remaghiarisarea se va face deci tot pe calea, pe care biserica s'a valachisat. Se va face dotațiune bună, se va aședa la început preot cu simțĕminte patriotice, și în scurt timp credincioșii bisericei vor devenì ceea ce au fost.

Nu mai încape îndoială, că deodată cu recâștigarea bisericei se va recâștiga și scoala.

Mijloace bănesci nu vor lipsì, căci comitatele se vor îngrigì prin arunc de dare asupra tuturor locuitorilor.

În acest chip desleagă programa reuniunei de maghiarisare, remaghiarisarea bisericelor unguresci în terminologia lor vorbind, sau pe românesce: aceasta este calea croită pentru stêrpirea națiunalității noastre.

Paralel cu aceasta, reuniunea va înființa pretutindinea scoale. De bani nu va fi lipsă, căci comitatele se vor îngrigì ca poporul sĕ fie stors până

FOIȚA.

Niță Culan.

— O copie de pe natură. —

De **Yff.**

(Încheiere.)

— Dreptu-i un fel de dreptate dreaptă, un fel de normă basată pe filosofie, — dice unul.

— Aduce, aduce; — cam așa ceva, adaug eu cu multă aprofundare, — dar par că tot mai lipsesce ceva.

— Dreptul este o lege, legea-i paragraf, prin urmare paragraful e drept și pace. Ce mai discutați?! — observă altul hotărît.

— Oho! nu-i așa.

— Ba-i așa!

— Ba nu-i!

— Ba da!

— Ba nu, căci.....

— Dar înțelege-te omule.....

— Dar ce 'mi vorbesci, că doar eu me înțel...

— Ba nu înțelegi... dreptul nu e paragraf, el se cuprinde numai în paragraf.

Discusia, care sĕ părea foarte serioasă și vehementă, după cum am calculat eu, nici nu 'și-a greșit adresa. Culan nu se mai putù răbda, și se apropiă de noi.

— A! bine că vii dle Culan. Eată de ce e vorba. Dl X. dice așa, Y. așa, Z. ear altmintre. Ce crezi dta?

— Pentru unul Dzeu din ceriuri dlor! — dice el atunci cu atâta consternațiune, indignare și ifos, încât ne face p'aci p'aci sĕ erumpem într'un hohot general.

— Pentru unul Dzeu din ceriuri dlor, — repetă el după o mică pausă, — dar nu v-i rușine sĕ esmiteți acì într'un loc public astfel de idei și încă sĕ stăruiți cu atâta tărie pe lângă ele. Ve rîd oamenii dlor. Ve rîd oamenii.

— Dar cum se poate?! Au că nu-i bine cum am dis eu?

— N'am dis bine?

— Dar eu?

— Nici eu?

— Auziți dlor scurtă vorbă: dați-ve învĕțătura îndărăt aceluia care v'a dat-o. Dați-o îndărăt. Decât așa idei, mai bine nimic. De o sută de ori mai bine.

— Într'adevĕr și mie mi se pare, că suntem pe o cale cu totul greșită; — dacă v'am ruga frumos dle Culan, nu ați face bine sĕ ne dați unele deslușiri.

— Dreptul dlor este de multe feliuri. De foarte multe feliuri. Este drept roman, german, ungar, român etc. Drept public, politic, criminal, civil. Dreptul este de foarte multe feliuri și e tare greu de definit. Tare greu. Profesorul meu dela universitate s'a ocupat 2 luni de dile întregi numai cu definițiunea dreptului. Numai cu definițiunea dreptului! — Două luni de dile! Sĕ-'l fi auzit pe acela cum propunea, stăte-ai înmărmurit locului și părea că cu cât îl ascultai mai mult, cu atât 'l-ai fi mai ascultat și mai mult. Un om foarte învĕțat; cel mai învĕțat dintre toți profesorii mei. Parcă'l vĕd și acum..... Sciu că de câte ori venea la prelegeri.... Apropos, că-i vorba de profesor, nu sciți nimic nou?

— Nu scim nimic?!

— Grozav, grozav.

— Dar ce-i? Ce s'a întêmplat?

— Dar ce? N'ați auzit?

— Nu. Nimic.

— Se poate?! Nimic?!

— Dar spune pentru Dzeu, nu ne fă atât de curioși.

— Cu profesorul Berean?! Nimic?

— Tocmai nimic. Dar ce e?

— Închipuiți-ve, — a căzut pe trepte și 'și-a frânt piciorul.

— Dar? i-i rĕu?

la măduvă, fiind adecă și aceasta un mijloc spre scop, căci omul la pericolul de a perì de foame nu se mai întreabă, sub ce condiții i se dă o bucată de pâne.

Se nasc o sumă de întrebări de aici, și va venì timpul când și noi ne vom ocupa mai în detai cu cestiunea aceasta. Deocamdată constatăm cum în lume lucrurile se repețesc.

În o convorbire cu veteranul nostru publicist domnul George Bariț, am atins cestiunea cu darea ce o impun comitatele pentru reuniunea de maghiarisare.

Domnul Bariț mi-a ḑis: În lume toate se repețesc.

Atâta 'mi-a ḑis și mai mult nu.

Am rĕmas în nedumerire.

Veteranul nostru publicist m'a scos din nedumerire scriindu-mi:

Cine a înființat gimnasiul calvinesc din Orĕștie?

La acestă întrebare ne dă rĕspuns limpede una din cele trei inscripțiuni aurite, care se vĕd pe frontispiciul acelui gimnasiu. Acelea sunt:

I.

Cunctis, qui se
Artibus et moribus bonis
Amoreque patriae nobilitare
Student, patet.

II.

Aedes ista
Musis consecrata sumptibus
Comitatus Hunyad
E fundamentis elevata
Anno 1847.

III.

Sorte favente
Continuata et amplificata
Ex munificentia Comitis
Gothardi Kún
Supremi Curatoris
Annis 1865 et 1882.

Din acestea inscripțiuni foarte instructive pentru ori cine voiesce sĕ fiă informat în mod autentic despre nelegiuirile, care s'au comis totdeauna în Ardeal asupra locuitorilor români, învĕțăm: 1. Că gimnasiul din Orĕștie, prefăcut astăḑi în gimnasiu maghiar de confesiune reformată calviniană, a fost destinat din capul locului, ca sĕ stea deschis pentru tinerimea tuturor locuitorilor din comitatul Hunedoarei, înpoporat aproape numai de români. 2. Că acel gimnasiu a fost înființat din fundament cu banii, cu spesele comitatului Hunedoarei, adecă din averea poporului românesc și s'a deschis în anul 1847, adecă înainte de revoluțiune, pre când feudalii, sau cum le ḑiceau românii ciocoi, erau scutiți și apărați de ori-ce contribuțiune, ci toate dările și greutățile țĕrei și ale municipiului erau încărcate numai pe cerbicea și pe umerii poporului neprivilegiat sau cum sună terminul juridic al țĕrilor coroanei unguresci, *„misera contribuens plebs.“* 3. Că în anii 1865 și 1882 comitele Gothard Kún, maghiar de confesiunea reformată, a mai lărgit acel edificiu pe spesele sale, din care causă acel magnat ardelean trece astăḑi în ochii oamenilor neinformați, ca adevĕratul fundator, patron și chiar proprietariu al acelor scoale gimnasiali.

N'am auḑit și nu scim, ca în acești 38 de ani trecuți dela deschiderea gimnasiului din Orĕștie sĕ se fie ridicat vre-odată cineva dintre locuitorii vechiului comitat al Hunedoarei ca sĕ fie întrebat la timpul seu și la locurile competente, că pe ce cale și cu ce drept a venit acel gimnasiu în proprietatea reformaților calviniani și cum s'a prefăcut el tot odată în gimnasiu curat maghiar.

Când ḑicem comitatul vechiu al Hunedoarei, înțelegem numai teritoriul cunoscut sub acest nume în marele principat al Transilvaniei pănă la 1848, ear nu cel de astăḑi lărgit cu o parte mare din comitatul Zarand și cu așa numitul scaun sau cerc al Orĕștiei, în a cărui capitală se înființase sus numitul gimnasiu cu mult mai înainte de încorporare în sensul art. de lege 63 et 64 din 1881, adecă din ḑilele acestea ale ministeriului Tisza. De aici urmează, că la gimnasiul din Orĕștie au drept de proprietate toți locuitorii vechiului comitat al Hunedoarei, cari mai toți erau români curați, pănă și comitele suprem din acei ani fusese român, adecă Vasilica Nopcea, frate bun al fostului cancelariu de curte Alecsie Nopcea, înălțat mai târḑiu la rangul de baron.

Care va fi fost suma stoarsă și incasată dela locuitorii comitatului, din care s'a ridicat acel edificiu frumos pentru ca mai apoi sĕ devină gimnasiu maghiar calvinesc, s'ar putea doară afla numai din actele dintre anii 1845—1847, care se vor fi conservat în archivele comitatului, sau măcar în ale gubernului, sau că poate comitatul, adecă oficiolatul seu nici nu a cerut permisiune dela gubern, ci au impus poporului, contribuțiune după datina pașalilor turcesci? Se poate și așa ceva, căci casuri de aceste mai avem din trecut, pre când d. e. se votau sume mari în bani și în muncă pentru facerea de drumuri și poduri, se incassau banii, se scoteau locuitorii la muncă, dară nu se făcea nici un stânjin de drum și nici măcar câte un pod de 10—20 grinḑi.

Așa au perdut românii cele mai multe averi publice ale lor; așa au rĕmas ei fără monăstiri, fără reședințele episcopilor și fără multe biserici începând dela secularisarea averilor bisericesci și numirea de superintendenți calvinesci pentru românii trecuți la legea calvinească în periodul principilor din familia Báthori*) pănă în a. 1848.

În revoluțiunea din 1848 unele biserici calvinesci din comitatul Hunedoarei, fiind visitate de către oficiari austriaci și tribuni români, au descoperit sub spoitura de var a păreților mai multe icoane și zugrăvituri bizantine vechi, întocmai de acelea, care se vĕd pănă în ḑiua de astăḑi în o mulțime mare de biserici românesci în Ardeal și în toate țĕrile locuite de popoară, care țin la ritul gr. oriental. Acelea biserici calvinesci cu zugrăvituri românesci se pot vedea și astăḑi.

*

Pănă aici veteranul nostru publicist.

În lume toate se repețesc.

Din banii românului s'au făcut gimnasiul din Orĕștie, pentru ca porțile lui sĕ fie deschise tuturor locuitorilor din acel comitat.

Pe timpul acela nime nu mai întreba pe țĕran despre punga lui, căci nu a fost venit încă anul mântuirei.

S'a făcut gimnasiul și poporul român astăḑi nu mai caută cultură în Orĕștie, căci după a românului pricepere, cultura e impenetrabilă în haina îngustă, care i s'a impus ca costum de către posesorii acestui institut.

În ḑilele noastre se pune dare asupra poporului român din Ardeal, și aceasta se pune sub formă constituțională.

Odinioară și acuma.

Din banii adunați se vor face institute, bunăoară ca și gimnasiul din Orĕștie.

Noi vom trăì, căci avem în noi mare putere de viață.

Pe frontispiciul institutelor, ce se vor înființa nu va fi inscripțiune în limba latină, care se tradeze istoricul institutelor, va fi însĕ vre-o inscripțiune în limba maghiară, în care va ocure cuvêntul „cultură.“

Atunci un „Memento“ va rĕsuna în peptul românului și el va scí totul, căci e popor care nu scie uita.

*) Szilágyi Sándor Erdélyország története. Első kötet 383 lap.

Inființarea fondului de pensiune pentru preoții din Archidiecesă!

Dintre multele întrebări încă neresolvate, fără îndoială că întrebarea despre înființarea unui fond de pensiune pentru preoții nostri din Archidiecesă merită aḑi o specială considerațiune. Frumoasele începuturi făcute pentru asigurarea subsistinței învĕțătorilor nostri prin sistemisarea salarelor, stabilirea quinquenalelor pe une locuri — a stêrnit cu drept cuvênt în preoțimea noastră un feliu de dorință justă de a scì cu siguritate, că la un cas de neputință și neaptitudine de câștig, cel puțin prin o sumă cât de modestă sĕ i se recompenseze serviții prestate pentru biserică, națiune și patriă.

Aceasta dorință numai atunci e realisată, dacă se va înființa un fond de pensiune pentru preoți.

La noi în biserică toate îmbunătățirile făcute pe toate terenele au urmat dela centru, și nici când nu s'a manifestat inițiativa propriă din afară. Ne-am dedat a ne mulțămì cu îmbunătățirile și reformele făcute din centru și nu de multe ori unele ne-au surprins, nefiind împreteniți cu cutare și cutare ideă.

Multele proiecte devenite Normative, Regulamente și Procedură, nu s'au cernut de publicistica noastră cum trebuia sĕ se cearnă, ci s'au compus teoretice poate foarte bine, ear aplicarea lor practică a dovedit o mulțime de lacune și chiar și scăderi neiertate, de unde urmează prea firesce, ca după un an doi de esperimentări nefaste sau sĕ le modificăm, sau sĕ le reîntregim, dând astfeliu organelor esecutive de o parte mult de lucru și îngreunând manipulațiunea, ear de altă provocând un feliu de confusiune în esecutare. Se scie că în curênd se va elabora un proiect pentru înființarea unui fond de pensiune pentru preoți și așa, cred de necesar a desvĕli în aceasta materiă părerile mele, ca nu cumva și aceasta întrebare de mare ponderositate sĕ fie tractată în câte va oare de o comisiune și apoi mai târḑiu earăș sĕ ne căim de unele sau alte defecte ale proiectului devenit lege. — Spre scopul acesta m'am nisuit dântâi a-mi procura datele statistice referitoare la actuala stare a archidiecesei noastre — și pe lângă toată bunăvoința mea de a le putea avea complete — nu le am, și așa sum silit a me folosì de ele, cum le poate avè un om în provincià.

Mi place a crede, că cei aproape de isvor le vor procura in mod autentic.

— Mie 'm-i teamă, că... adecă Doamne dă se me 'nșel, dar mie 'm-i e teamă.

— Eh! Nu va fi tocmai așa periculos, ca sĕ nu ne putem continua vorba începută, — îl întrerupsei eu, vĕḑênd că începe a se codì, și cunoscênd de altă parte natura scirilor aduse de Culan.

— Ei bine ḑici. Numai că aceea nu e un lucru așa de ușor după cum creḑi dta. Eu me și mir cum veniți DV. aici ca din senin la astfel de întrebări momentuoase. Cred că me cunoasceți. Eu n'am obiceiul de a vorbí nici un cuvênt în vênt. Nici un cuvênt. Veniți poimâne la mine și ve voi da rĕspunsul cel mai amplu și bine studiat. Acum nu sciu par'că nu me simt tocmai bine și casul acesta cu bietul Berean, ș'-apoi m'am și nĕcăjit foc pe... pe... nici nu sciu cum sĕ me mai esprim, pe iesuitismul acela fără de părechе în istorie, care conduce aḑi diplomația europeană în toate faptele sale. Uitați ve domnilor ce scriu aḑi earăș jurnalele.

În vreme ce căuta Niță Culan după articlii, cari 'l-au amărît atât de mult, noi ceilalți am schimbat câte o căutătură, și eram înțeleși.

Niță Culan era în elementul seu de predilecțiune. Acì puteam discuta cu toată vehemența cu el, fără sĕ mai așteptăm pănă poimâne.

Ne-am înțĕles sĕ-i combatem toate vederile lui, ca astfel sĕ-i putem da ocasiunea atât de plăcută pentru el, de a ne capacita în naivitatea noastră și de a ne arăta cât de adânc scie el pătrunde în mișcările politice ale diplomației.

— Priviți, — o telegramă sosită dela Petersburg anunță, că principele Bulgariei este esclus din lista armatei rusesci și regimentul al treispreḑecelea de vênători luat din proprietatea lui. Acesta este un fapt ne mai pomenit; esclus dlor! nu șters sau demis, ci esclus. Atâta prefăcĕtorie și humbug nu s'a mai pomenit. Nu s'a mai pomenit.

— Cum așa? observă amicul meu Ghiță Fărdan, — mie mi se pare din contră, că lucrul e cât se poate de clar și sincer. Bulgarii au întreprins un lucru momentuos și întreprinḑêndu'l n'au consultat Russia;— acesta e pĕcatul lor, pentru că într'adevĕr Russiei au sĕ-i mulțămească, dacă au ajuns de a fi și ei liberi. Și astfel atitudinea Russiei judecată din...

— Nu-i așa, nu-i așa.....

— Dar te rog dle sĕ termin.....

— Ḑi, numai ḑi..... Dar înzadar, că nu-i așa.

— Fie cum a fi, eu repet, că atitudinea Russiei, privită dintr'un punct de vedere mai înalt și liber de preocupațiune e pe deplin justificată.

— Cum? Dar se poate sĕ fii dta așa scurt la vedere, sĕ nu pătrunḑi și înțelegi situațiunea?! O șarlatănie și mișeliă ne mai auḑită. Ne mai auḑită! —

Focul lui Culan ajunse acì la culme; părea că vrea sĕ ne ia de cap pe careva. Dar după ce dădu odată mai ușurel cu pumnul în masă, i se mai potolì iritația și reculegêndu-se își continuă vorba, — dar nu mai mult strigând, nici amenințând cu pumnul, ci șoptind acum tainic, ca omul care descopere niște lucruri mari, foarte mari, și i-i teamă, ca sĕ nu fie auḑit de cineva.

— Tot lucrul stă așa. Rusia, — (pausă) voiesce sĕ seducă puterile. Sĕ bage pe Austria în foc, ca aceasta sĕ-i scoață castanele fripte de a gata din foc, dacă cumva focul aținat pe ascuns tot de ea, nu i-ar pârlì pe lângă barbă și ochii lui Kálnoky. Țineți bine minte ce ve ḑic: și ochii lui Kálnoky. Sêrbii nu se vor ciocnì cu bulgarii. Nu se vor ciocnì; fără țineți bine sama, că ei sunt aliați intimi! Și toată sfara sêrbilor tinde într'acolo de a putea purta pe puteri de nas și de a se strĕcura pe încetul și cu voia bulgarilor în Bulgaria, ca apoi împreună sĕ atace Turcia. Ajuns planul păn'aci, sare Rusia de acolo și pune mâna pe Constantinopole, se țipă pe urmă și ai nostri de dincoaci ca sĕ ajungă la Saloniki, și apoi îi poate cânta conferința dela Constantinopole Turciei: „În veci pomenirea ei.“ — Asta e situația dlor și asta me face sĕ ḑic: humbug, mișelie, mârșăvie, prin aste se caracterisează diplomația de aḑi. Lucru miserabil. Miserabil dlor! Miserabil!..

— Dar dle Culan nu se poa....

— Auḑi dle! Nu'mi vorbì dta. Nu'mi vorbì. Eu îți dau dtale în scris. În scris îți dau. Pricepu-

Este cunoscut, că archidiecesa noastră este împărțită aḑi în 37 protopresbiterate, din cari paremise două: al Brașovului II și al Târnavei superioare se vor încorpora la alte protopresbiterate vecine, rămânênd 35 de protopresbiterate cu e populațiune de 675.956 de suflete gr. orientale.

Încât mi-a fost mie posibil, am eruat, că aḑi avem în archidiecesă 838 comune parochiale cu cel puțin 1000 preoți aflători în funcțiune. Pentru esactitatea datelor nu garantez — aprocsimativ însĕ lucrul se are așa — deoarece în o parte bună a comunelor noastre parochiale avem 2 și 3 parochi fără capelan ! Câte parochíi filii avem astăḑi, nu sciu, dar numĕrul lor la tot casul trece preste una sută.

Ca sĕ completăm numĕrul amploiaților bisericei noastre gr. orientale, trebuie sĕ ținem cont și de cei 6 asesori ordinari din consistoriu, și de cei 8 profesori ai seminariului nostru Andreian, plus personalul oficiului de cassă aplicat la Consistoriu! Cheia, care are sĕ servească de basă la înființarea fondului de pensiune este și trebuie sĕ fie fără îndoială clasificarea parochiilor pentru parochi, ear pentru cei cu salarii ficse percentualitatea, ce se va stavilì după salariu. Cine s'a aprofundat cât de puțin în aceasta materie va scì foarte bine, că la clasificarea parochiilor prin anii după 1860 s'au luat multe venite, cari scad pe ḑi ce merge. Sunt multe parochíi clasificate cu deosebire după venitele stolari de clasa primă, dar aḑi ele abea sunt de clasa II. În cele mai multe locuri aḑi venitele sunt reduse la venitele pentru botez, cununie și îngropăciune. Vedem deci cu mare părere de rĕu, că acolo unde nu e porțiune canonică ori salariu fics, preoții noștri sunt siliți a-și agonisì cu economia de câmp și de vite traiul de toate ḑilele, și așa în multe casuri pretensiunile ce se fac dela ei sunt nejuste! — Aplicarea regulamentului pentru parochíi în comunele cu mai mulți parochi este deci o necesitate imperativă, dacă voim, ca cel puțin ăst mod sĕ înbunătățim parochíile și prin ele sĕ ameliorăm starea preoților.

O clasificare a parochiilor în mod consciențios este prima recerință pentru de a stabilì cu esactitate numĕrul parochiilor și cualitatea lor — și aceasta o ar putea-o face comitetele protopresbiterale după ascultarea o ficiilor parochiale și a comitetelor parochiale din fie-care comună bisericească. Cu aceasta ocasiune s'ar putea face încercări de a mai mărì încâtva stola pentru funcțiunile preoțesci, care în unele locuri este în adevĕr de tot mică — și încât ar fi posibil s'ar putea aduce în uniformitate pentru toate comunele din protopresbiterat, căci sciut este cât de tare jignesce diferința aceasta și câte divergințe nu se nasc între preot și popor din causa acestor diferințe. În comunele unde poporul este întreg de confesiunea noastră, s'ar putea încerca separarea unui loc din pășunatul comunei, drept titlu de porțiune canonică și ăst mod încă s'ar ameliora o parte bunicică a parochíilor și prin ele starea materială a preotului nostru. După ce comitetele protopresbiterale ar termina aceste elaborate — și ar trece prin sinoadele protopresbiterale — censurate din nou și aprobate — ar urma ca autoritatea noastră supremă V. Consistoriu, sĕ stabilească modul, după care are sĕ înființeze fondul de pensiune.

Nu este lucru prea ușor a afla o modalitate dreaptă și corespunḑĕtoare pentru înființarea acestui fond — la care după un conclus sinodal fie care preot ar trebuì sĕ fie îndatorat de a fi membru. În privința aceasta ne pot servì de îndreptarii, istoricul înființărei de astfel de fonduri pentru celelalte confesiuni din patriă, între cari bunăoară diecesa transilvană a romano-catolicilor dela anul 1822 lucră în direcțiunea aceasta și abia în anul 1879 — a dat întrebărei o soluțiune definitivă, stabilind următoarele norme:

1. Fiecare preot dela chirotonirea sa e membru al fondului de pensiune.

2. După venit anual de 300 fl. fiecare solvesce la an tacsa de 1 fl.; ear de acì în sus de fiecare sută 1%, așa că cel ce are venit de 400 fl. plătesce 2 fl., cel cu o 1000 fl. 8 fl. etc.

Cu privire la punctul prim — nu încape discuțiune și cred că nu esistă preot, care sĕ nu fie aplicat din voiă bună, nesilit de nimenea a contribuì el pentru sine și pentru asigurarea unui mod de viață mai comoadă ale ḑilelor sale din urmă; recere însĕ o serioasă discusiune stabilirea cheiei după care are sĕ solvească fie-care preot.

Până când clerul romano-catolic nefiind căsătorit nu are de a reflecta, decât numai la ajutorarea preotului devenit neapt de oficiu și câștig, noi trebuie sĕ avem în băgare de seamă și ajutorarea vĕduvelor și orfanilor preoților.

Între împregiurările triste economice de acum, unde erogatele întrec de regulă venitele la o parte mare din oameni, așa că e puțină speranță întemeiată de a conta la un rĕmas, din care sĕ poată trăì familia rĕposatului preot, noi nu putem admite și ar fi o mare eroare dacă am admite o cheie atât de modestă, ci am trebuì sĕ recurgem la altă cheie, ce e drept mai mărișoară, dar de o parte lesne de stabilit și de altă parte cu mult mai avantagioasă în ajungerea scopului. Sĕ admitem ca de basă, că avem o mie de parochíi gr. orientale. Din aceste o sută parochii de cl. I, 200 parochíi cl. II și restul 700 parochíi de cl. III. Stabilind noi, norma de 1%, am obținea la finea fie-cărui an următoriul resultat:

1.	6	asesori ordinari .	à 12 fl.	.	76 fl.
2.	8	profesori seminariali	à 12 „	.	96 „
3.	35	protopresbiteri . . .	à 12 „	.	420 „
4.	100	parochi de clasa I. .	à 8 „	.	800 „
5.	200	parochi de clasa II. .	à 6 „	.	1200 „
6.	700	parochi de clasa III. .	à 4 „	.	2800 „
			Suma	.	5388 fl.

Suma aceasta de 5388 fl. v. a, — incasată prin protopresbiterii tractuali ar trebuì administrată la un termin preclusiv în fie-care an la cassa consistoriului archidiecesan, — însĕ nici odată mai târḑiu ca la 1 Decembre, pentru de a se putea regula erogatele pe anul următoriu. Din suma anului prim d. e. 4000 fl. ar forma capitalul neatacabil al fondului de pensiuni, ear restul deja s'ar designa numai decât pentru pensionarea preoților neputincioși și in eventum pentru vĕduvele și orfanii lor.

Tot așa deja din interesele capitalului s'ar mai putea efeptua una sau două pensionări și tot astfeliu crescênd fondul în fie-care an cu 4 mii florini, în scurt timp fondul ar devenì capace de a sterge multe lacrimi și de a recompensa multele serviții, cari le prestează preoții nostri pentru biserică și popor.

Dispositiunea ce s'ar lua de a se pune în lucrare numai decât pensionarea celor în adevĕr lipsiți, ar avea drept urmare convingerea fiecăruia, că în cas de neputință vĕdită, el ar avea un sprigin sigur și astfeliu ar contribuì la o însuflețire generală de a concurge cu plăcere la un fond, menit a ajutora pe semenii sei și în urma urmelor și pe sine însuși.

Părerile acelor confrați de a nu se da pensiuni nimenuia până nu ajunge fondul la o sumă considerabilă, ca din interesele lui sĕ se supoarte pensiunile, ar avea regretabila urmare, că preoții mai bĕtrâni s'ar subtrage parte mare de a fi membrii acestui fond și așa ne-ar duce la resultate contrarii în ajungerea scopului nostru — deci punerea în lucrare numai decât al statutului de pensionare ar fi singurul mijloc de a duce la resultate practice și a conta la factori reali.

După ce publicul nostru și preoțimea noastră în special își vor face observările la aceste păreri ale mele — voi tracta modalitatea ce ar fi de stabilit la crearea statutului de pensiune pentru preoți, vĕduvele și orfanii lor.

Nicolau Ivan,
preot român gr. or.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Armata bulgară a raportat primele sale învingeri asupra sêrbilor la Slivnița, ultimele posițiuni întărite ale bulgarilor, dela a căror ocupare depindea posesiunea capitalei bulgăresci. Sêrbii fură respinși pe toată linia perḑênd 1000 de morți și răniți și câte-va sute de prinsonieri.

Reproducem o telegramă de pe fața locului a agenției „Havas," în care se descrie în detai lupta, precum și posițiunea creată părților inamice prin învingerile lui Alecsandru la Slivnița.

Slivnița, 20 Novembre.

Bătălia de ieri va avea probabil pentru armata bulgară niște urmări foarte favorabile, prin aceea, că liberează cu totul pe dreapta drumul dela Niș până la Dragoman.

Această victorie a bulgarilor va avea de efect sĕ facă grea, dacă nu și cu neputință, aprovisionarea armatei sêrbesci prin drumul dela Niș. Cel puțin această aprovisionare va trebuì sĕ se facă foarte încet.

De altmintrea, comunicațiunile armatei sêrbesci vor fi probabil tăiate mâne, dacă nu vor fi chiar de aḑi. Căci mai multe batalioane, sub comanda căpitanului Panița, unul din principalii autori ai mișcărei unioniste, au făcut un marș foarte îndrăsneț străbătênd muntele până în Țaribrod. Este cu putință ca acest fapt îndrăsneț sĕ aducă evacuarea întrărei Dragomanului de trupele sêrbesci, cari o ocupă și cari s'ar vedea astfel amenințate de a fi luate între două focuri.

O altă consecință foarte însemnată a ḑilei de ieri va fi fost de a scăpa Sofia, amenințată de o divisiune sêrbească prin drumul dela Bresnic, de unde ar fi fost respinsă la 17 kilometri de capitală. Aḑi sêrbii sunt ținuți la o mare prudență. Ei nu pot sĕ se angagieze pe acest drum căci ei sunt amenințați de a fi prinși la estrema lor stângă de armata bulgară.

Se înțelege că isbânda câștigată de trupele principatului au mărit într'un mod considerabil entusiasmul soldatului bulgar. Entusiasmul atât la Sofia cât și în lagărul Slivniței e foarte mare.

Aḑi principele a percurs liniile, cari se întind pe o lungime de mai mult de 10 kilometri, oprindu-se adesea pentru a vorbì soldaților, cari îl salutau cu ura frenetice.

Principele a vorbit asemenea cu mulți ofițeri, pe cari i a felicitat pentru chipul foarte îndemânatic, cu care făcuseră sĕ manevreze trupele lor.

---

tu-m'ai?! Sêrbii n'au sĕ se bată cu bulgarii. Tot lucrul nu e altceva, decât o necălită prefăcĕtorie, pe care un om cu ochi ageri trebuie s'o descopere la moment!..

— Dar dle Culan....
— La moment.....
— Dar stai....
— La moment trebuie s'o descopere.

Ḑicênd aceste cuvinte Culan își luă bastonul și pălăria din cui; privì de vr'o două ori la orologiu. Apoi ne mai lăsându-ne sĕ ajungem la cuvênt, pornì cu pași repeḑi la biurou. Și mergênd se legăna în plăcuta convingere, că a lăsat în urma sa o ceată de admiratori, cari deși aḑi încă nu pot pătrunde în ale sale profunde combinări, mâne poimâne forța împregiurărilor îi va face sĕ cunoască ceeace el de mult a prevĕḑut, ba mai mult: a sciut.

Cât pentru scirea cu Berean, — nu trecù o jumĕtate de oară și venì și el la o masă cu noi. Adecă din toate vorbele lui Niță numai atât a fost adevĕrat, că s'a împedecat și lovit puțin la picior. De frântură nici pomeneală.

Și de multe-ori o pățim noi astfel cu Niță Culan. Rar se 'ntêmpla ca sĕ ne amâne pe poimâne ca cu cestiunea dreptului; de regulă discută *„stante pede"* asupra diferitelor întrebări.

Așa într'una din ḑilele trecute ne vorbia despre baccilele cholerice, — afirmând, că el a vĕḑut baccile cu ochi liberi; apoi despre turbarea la câni, pe care el o scie vindeca mai altmintre ca Pasteur, după o procedură proprie și sigură. Dacă 'l întrebi: cum? îți rĕspunde: treaba mea, sciu eu, nu trebuie dta sĕ scii toate. Căci are o deosebită plăcere Niță Culan, de a te lăsa în nedumerire asupra a unor cestiuni, ca sĕ-și poată da aerul trebuincios de om ce cugetă asupra lucrurilor, — și cărui ca atare nu-i dă mâna sĕ'ți spună ție toate, fără sĕ faci și tu ca el. Așa în sĕptĕmânile trecute umblase el într'o comisiune oficială prin munții apuseni. Rentorcênduse, me 'ntêlnesc cu el și după obicinuitele salutări, îl întreb de popor cum se mai laudă, mai poate se plătească la biruri grele, una, alta. Sciam eu că 'i fac plăcere.

— Rĕu, — îmi rĕspunse cu un ton adênc și foarte scurt.

— Cum așa?

— Rĕu, — repetă, lungind puțin cuvêntul.

— Dar ce-i? cum?

— Rĕu.. Foarte rĕu....

— Îs sĕrăciți, ne 'ndestuliți?

— Auḑi! N'ai ideă. N'ai ideă, ce-i acolo. Rĕu. Foarte rĕu, — ḑise încrețindu-și fruntea și adêncindu-se în cugete.

Ear eu 'mi am tras iute seama. Una din două: sau mai trebuie sĕ-l întreb de 5-ori până 'mi spune în fine un lucru de sigur indiferent sau esagerat, — sau că 'l las acì și se năcăjesce foc pe mine.

Ei! Dar fie; și salutându-l respectuos, plec.

El își mișcă puțin pălăria pe cap. Și ne căutăm și unul și altul de treburi. Eu rîḑênd, el grozav de nĕcăjit.

*

Dar aste s'au fost întêmplat mai de mult.

Ultima noastră convorbire mai însemnată a fost cea din cafenea cu politica orientală, după care nu trecură bine nici 3 ḑile, când eată că sosesc cunoscutele depeșe, că Sêrbia a declarat rĕsboi Bulgariei, că a trecut granița, că i-a bătut pe bulgari la Țaribrod, Dragoman, Trn etc. etc. „Și ce sĕ veḑi." Dai în sus, dai în jos, în cafenea, pe uliți, la cuartir, — Niță Culan ca 'n palmă. Nu sciu, dar de când ne promisese asigurarea în scris, că bulgarii și sêrbii sunt aliați, par'că se feresce de noi ca de necuratul.

Se ḑice, că e tare ocupat la biurou, și că 'l dor măselele și medicul nu-i permite a umbla prin vênt: alții ear ḑic că ar fi nĕcăjit foc pe sêrbi pentru actul lor de violență mișelească, ba una, ba alta.

Nu sciu întru cât vor fi întemeiate aceste faime și întru cât nu. Sciu atât, că de căte ori se blamează cineva, a eșit vorba de atunci printre noi: „își dă 'n petec ca Culan cu politica."

Se va da seamă de greutăţile comandei, dacă cine-va se va gândì, că adese ori un batalion nu posedă decât 2 sau 3 ofiţeri. Pe timpul luptei, s'a întêmplat la un moment dat, că un batalion a fost comandat de un sergent.

Ceea-ce probează tăria soldatului bulgar, e că aproape fără ofiţeri şi sub un foc teribil, el a manevrat ieri într'o ordine perfectă. Se vedeau batalioanele desfăşurându-se în linii de trăgĕtori dela manevră.

Ḑiua de aḑi a fost liniştită, sau pentru că sêrbii, după o bătălie aşa de mare, au trebuit sĕ reformeze trupele prăpădite de focul şi de greutăţile de aprovisionare, sau că ei opereazĕ nişte mişcări de trupe însemnate pentru a avea toate forţele lor sub mână.

Aḑi dimineaţă, linia sêrbească părea că avea estrema sa stângă aproape de Dragoman şi la Iarlovici, centrul ei la Gaber şi estrema sa dreaptă în direcţiunea Bresnicului. Totuş această ordine a trebuit sĕ fie schimbată în cursul ḑilei; căci cavaleria bulgară, sosită ieri din Rumelia sub comanda maiorului Corvin, a constatat că mai multe puncte din această linie nu erau ocupate de inamic.

Eată acum câteva amănunte în privinţa însemnatei ḑile de ieri: Regimentul principelui fu însărcinat sĕ ia posiţiunile dela dreapta, cari după cum v'am spus, se compun dintr'un şir de coline, din cari întâia a fost luată ḑiua trecută de bulgari. Liniile de trăgĕtori se aşeḑau pe coastele, muntelui lovind cu focurile lor povărnişurile opuse, pe cari le ocupa inamicul, de jos până la vêrf.

La atacul viguros al bulgarilor, sêrbii bătură în retragere, unii urcându-se spre vêrf, alţii încungiurând muntele prin dreapta. Acestia prinşi într'o parte de un batalion bulgar, au suferit foarte mult. Alţii în sfêrşit, în mare număr, s'au îndreptat spre Dragoman, prin vale, lăsând mulţi dintr'ai lor aproape două sute pe teren.

Aci bulgarii începură sĕ facă prinsonieri, ai căror număr s'a ridicat la 400 la sfêrşitul ḑilei. Dar în acelaş timp, bulgarii avură o pierdere simţitoare; căci în acest punct comandantul regimentului, căpitanul Marinof, adiutantul principelui, a căḑut rănit de moarte.

Batalionul sêrb care ocupa a 3-a înălţime resistă aproape o oară; după care el bătù în retragere, pentru a se oprì pe un deal acoperit de stufiş nu departe de Dragoman.

Pe timpul când regimentul prinţului înaintá spre înălţimi, regimentul Vidinului, grămădit mai întâi la piciorul Slivniţei, se împărţì în trăgĕtori în câmpie, îndreptându-se spre Vladimirovca şi Balta (Solnice).

In acest moment canonada şi focurile isbucniră pe o lungime de 8 kilometre. Trei baterii de artilerie erau unite în câmpii. Două dintre ele îndreptară focurile contra centrului armatei sêrbesci. Cât pentru a treia, ea merse la trei oare sĕ ia posiţiune la estrema dreaptă, de unde trase asupra inamicului, care bătea în retragere spre Dragoman. Un batalion de voluntari, rĕmas până atunci în reservă venì sĕ o ajute.

Sêrbii aveau în centrul lor 4 baterii, cari pricinuiră mult rĕu întâielor linii bulgare.

La un moment dat, sêrbii, cari dispuneau la estrema lor dreaptă de 8 sau 10 mii oameni de trupe aduse de curênd, căutară sĕ pătrunḑă în valea Slivniţei, pentru a încungiura posiţiunile bulgare. Dar bateriile bulgare, ajutate de 2 batalioane, împedecară această mişcare.

Planul de bătaie fusese pregătit de principele ajutat de tênĕrul seu stat major.

Afacerea a fost condusă de căpitanul Panot.

În sfêrşit, n'au lipsit decât ajutoare pentru a face ca isbânda sĕ fie deplină. Aceste ajutoare au sosit aḑi. Încuragiate de isbânda de eri, ele se arătară, cu toată osteneala lor, foarte doritoare de a lua parte la luptă.

Răniţii au fost trimişi la Sofia unde iniţiativa privată a stabilit numĕroase ambulanţe.

Prinsonerii sêrbi, pe cari i-au dus, povestesc, că au suferit mult de frig şi de foame în munţi. Mulţi din tr'ênşii n'au plapome. Armata bulgară e din potrivă bine echipată, afară de voluntarii, cari se echipează ei înşuşi.

La Sofia, unde neliniştea era mare eri în timpul bătăliei, se află aḑi cu o deplină încredere resultatul definitiv al rĕsboiului.

În urma acestei lupte, sêrbii cari şi-au fost pus cuartirul general la Ţaribrod, retrăgêndu-se şi 'l-au aşeḑat la Pirot, unde de present se discută propositiunile Bulgariei pentru primirea unui armistiţiu, în care se aibă timp a se reculege ambele părţi.

O telegramă a „Pressei“ din Viena anunţă, că colonelul sêrb Miscovici fu asemenea respins Sâmbătă de bulgari suferind perderi însemnate.

Astfel toate semnele arată, că dacă bulgarii au făcut o propunere de armistiţiu, ea va trebuì sĕ fie binevenită sêrbilor, cari începură a se prea încrede în forţele lor.

Concertul

reuniunei germane „Hermannstädter Männergesangverein.“

Reuniunea germână de cântări „*Hermannstädter Männergesangverein*“ de aici a dat Sâmbătă seara un concert în sala cea mare pentru producţiuni Gesellschaftshaus din strada Schewis. De astădată reuniunea ni s'a presentat pe calea cea adevĕrată, care trebuie se caracteriseze ori ce acţiune a omului cu nisuinţe mai înalte, ni s'a presentat pe calea progresului, şi aceasta trebuie sĕ o accentuăm în adins spre a constata, că această reuniune 'şi cunoasce missiunea sa.

Programa a fost aleasă cu mult gust şi esecutată cu multă pricepere. Un cor puternic de preste 50 de bărbaţi în sine este o presentare imposantă, şi dacă un asemenea puternic cor prin o artistică interpretare a pieselor musicale pune în mişcare toate coardele inimei, este uşor de esplicat viforul aplauselor, cari nu voiau sĕ mai aibă sfêrşit.

Dacă un bun început asigurează succesul întreprinderei, reuniunea de care vorbim a putut conta la succes strălucit, căci deja după esecutarea primului numĕr din programă „*Himne*“ cor cu acompaniare instrumentală de H. C. S. Ernst, aplausele curgeau ca ploaia, şi ele cresceau după fie-care piesă. Cu deosebire a făcut mare efect numĕrul 8 „*Wessobrunner Gebet*“ „*Lied der Städte*“ şi „*Schottlands Thränen*“ de Max Bruch, cor cu acompaniare instrumentală asemenea „*Gruss aus Vaterland*“ şi „*Mei Schatzerl*“ în ton poporal carinthian de Koschat, care trei din urmă la nesfêrşitele aplause ale publicului, au trebuit repetate.

La o asemenea reuniune lucrul principal este corul. Vom amintì deci că şi piesele cântate „à capela“ au fost esecutate preste aşteptare de bine. Dela cel mai fin pianissimo cu mare măiestrie urca corul scara nuanţelor, până la cel mai puternic fortissimo, fără a se auḑì vre-un ton dur sau forţat. Era un ce întreg, binerotunḑit, armonios, care stêrnea în auḑitori dorinţa de a tot asculta.

Preste 50 de voci bărbătesci urmăreau semnele date de bastonul din mâna măestrului dirigent, şi ele la semnul dat decresceau pe nesimţite de te trezeai numai cu nişte line respiraţiuni asemenea adierei vêntului, apoi la alt semn, ca valurile unei mări turburate vocile începeau a cresce şi ajungeau in fortissimo, care ca fortuna pe mare sguduiau până în temelie inima omului.

E farmec un mic baston în o asemenea mână măestră.

Înalta cualificaţiune musicală a domnului George Dima, energia şi neobosita lui stăruinţă a plantat nouă vieaţă în „*Hermannstädter Männergesangverein*“, şi succesul de Sâmbătă seara umple de viuă speranţă inima tuturor iubitorilor de artă.

Sibiiul cu drept cuvênt poate ḑice, că în ce privesce arta musicală, el stă în fruntea tuturor oraşelor din Ardeal. Rivalitatea în artă servesce spre onoare reuniunilor de musică în general, şi în măsura, cu care fiecare nisuiesce a ajunge possibilul grad de perfecţiune, cresce şi stima şi admiraţiunea publicului. O nobilă rivalitate în arta musicală esistă între reuniunile de musică din Sibiiu, şi noi ca români cu mândrie privim la această nobilă rivalitate, avênd convingerea că suntem şi noi pe adevĕrata cale a progresului.

Demonstrativ a fost primit cunoscutul nostru basist, domnul Isaia Popa, care a cântat doue piese: frumoasa balladă „*der Pilgrim vor St. Iust*“ de C. Loewe, şi „*Der Tod und das Mädchen*“ de F. Schubert.

Domnul Popa este cunoscut publicului român; puternica, flecsibila şi de tot simpatica lui voce a fermecat pe ascultători şi spre a pune capĕt aplauselor binemeritate, dênsul a cântat preste programă încă o piesă, aria *din „Zauberflöte“ „O Isis und Osiris“* de Mozart.

O ḑicem nu pentru prima dată. Domnul Popa are o nepreţuită comoară în puternica sa voce.

Colegii dela „Tageblatt“ ḑic că dl Dima a descoperit această comoară „entdeckt“. Este aşa. Noi cari mai scim ceva adaogem, că tot dl Dima a prelucrat bogatul material din vocea dlui Popa, şi ca adevĕrat părinte 'l-a luat sub măiestra sa îngrijire. Natura i-a dat dlui Popa vocea cea frumoasă, întêmplarea a adus cu sine, că dl Dima o a descoperit şi acuma o cultivă cu adevĕrată bunăvoinţă şi îngrigire. Astfel favorisat dl Popa n'are decât se voiască, n'are decât se urmeze binevoitoriului seu măiestru.

Este o întrebare a viitoriului încât domnul Popa va voì sĕ devină cea ce poate uşor devení. Noi ca sinceri amici dăm domnului Popa un sfat binevoitoriu: Sĕ asculte de dl Dima.

Domnul Tomandl în partia solo tenor prim din piesa (*„Gruss ans Vaterlaud“*) şi domnul Konnert în cea pentru bariton prim (*„Mei Schatzerl“*) s'au purtat foarte bine, şi aplausele din partea publicului au fost pe deplin meritate.

Între pause a cântat capela oraşului sub conducerea dlui Herman.

Aplausele publicului au ajuns la estas şi răpit de entusiasmul publicului apare pe podiu veteranul membru al acestei reuniuni, advocatul Eduard Larcher, şi între aplausele publicului rostì următoriul discurs, pe care-l împrumutăm dela ḑiariul „Hermanstädter Zeitung“ de aici.

„Ca spuma de Champagner îmbată pe cântăreţi bogatele aplause.

Aceşti cântăreţi sunt in mare parte cetăţeni tineri ai acestui oraş, şi industrieşi cu mâni umflate de lucru, cari după munca cea obositoare a ḑilei 'şi caută repaus la musica germână, ce 'şi ridică sceptrul seu preste toate ţĕrile. Cu puţină vreme mai nainte reuniunea aceasta era bolnavă, veniră şi se schimbară doctori, visitau bolnavul, 'i pipăiau pulsul, şi cu îngrigire mişcau din cap. Notiţele ḑiarelor despre starea sanitară a bolnavului erau de tot îngrigitoare, şi dacă reuniunea carpatină s'ar fi ocupat pe atunci cu cestiunea înfiinţărei de edificii sanitare prin Carpaţi, reuniunea aceasta de bună seamă era consiliată sĕ facă cură de aer în clima din munţi. Reuniunea însĕ a avut vieaţă, şi ea astăḑi stă cu fruntea deschisă, voesce sĕ cânte, şi scie cânta. Cine a fost medicul, care o a vindecat aşa de în pripă? Medicul, care n'a mişcat descuragiat din cap, ci s'a pus pe lucru bărbătesce, desvoltând energie de fer, acest medic cu bogate cunoscinţe este domnul dirigent George Dima. Sĕ trăiască deci medicul, care a dat nouă viaţă şi însufleţire reuniunei de cântări din Sibiiu. Publicul care a umplut sala cu plăcere a erupt în esclamări: Sĕ trăiască!“

Scoala superioară de fetiţe din Sibiiu.

La apelul comitetului „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ de a contribuì mijloace bănesci întru înfiinţarea şi susţinerea scoalei superioare de fetiţe cu internat, au rĕspuns:

Reuniunea femeilor române din Sibiiu	1,000	fl.
„Albina“ institut de credit şi economii în Sibiiu	500	„

Prin lista Nr. 1., colector Eugen Brote, cassariul „Asociaţiunei“ următorii domni funcţionari şi membri ai comitetului „Asociaţiunei“:

Timoteiu Cipariu president	150	fl.
Iacob Bologa, vice-president . . .	100	„
George Baritiu, secretariu prim . .	50	„
Dr. D. P. Barcianu, secretar al doilea	25	„
Eugen Brote, cassar	50	„
Iosif St. Şuluţ, controlor	100	„
Dr. Ioan Crişan, bibliotecar	10	„
Zacharia Boiu, membru ord. al comit.	25	„
Partenie Cosma, membru ord. al comit.	100	„
Pavel Dunca, membru ord. al comit.	50	„
Nicanor Frateşiu, membru supl. al comit.	25	„
B. P. Harşanu, membru ord. al comit.	50	„
Elia Macellariu, membru ord. al comit.	30	„
Ioan Popescu, membru ordinar al comit.	25	„
Simion Popescu, membru supl. al comit.	100	„
Dr. Ilar. Puşcariu, membru ord. al comit.	25	„
Ioan V. Russu, membru ord. al comit.	50	„
Const. Stezar, membru ord. al comit.	50	„
David Baron Urs, membrn ord. al comit.	100	„
Suma:	2615	fl.

Aducêndu-se mulţămită marinimoşilor contribuitori, se amintesce, că ofrandele se pot adresa deadreptul subscrisului comitet sau colectorilor speciali provĕḑuţi cu liste originale de contribuire.

Comitetul „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.“

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) În 8 Novembre a. c. s'a chirotonit întru presbiter capelan pentru parochia Şirnea (ppresb. Branului) Ioan Cenţu cleric abs., ear în 10 Novembre a. c. întru presbiter paroch pentru parochia Cerghidul mare (ppresb. Têrnavei inf.) Petru Pop cler. abs.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Novembre.

Buda: **64 90 73 52 11**

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 120 Sibiiu, Joi 14/26 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Novembre 1885.

În repețite rênduri am accentuat, că între împregiurările noastre nu ne rěmâne alt teren de activitate, decât întărirea noastră internă, organisarea perfectă a tuturor păturilor noastre sociale, ca astfel formând un întreg compact, sě putem impune străinilor.

Căci acum încă puțin suntem prețuiți. Străinii nu 'și bat capul cu noi, deoarece nu tragem atât în cumpěnă, cât ar trebuì sě tragem, dacă cele 3 milioane de români din Ungaria Transilvania ar forma un ce întreg și compact, cu un organism social perfect.

Aceasta o simțim, o scim cu toții. Și tocmai din aceste considerațiuni mânecăm, când de vr'o 3 decenii încoace ne-am pus toate puterile puține de câte dispunem, pentru ca sě ne organisăm și întărim.

Activitatea aceasta a avut diferite fase, putem ḑice destul de naturale, pe cari în treacět voim sě le amintim acì.

Poporul român apăsat de mâna cea grea a feudalismului a suferit seculi de a rêndul și nefiindu-i nici barem permis a se gândì la desvoltarea sa spirituală, avea soartea unui rob, care muncea pentru alții, avênd drept recompensă dela stăpânii sei permisiunea de a trăì de aḑi pe mâne.

Între astfel de împregiurări, e ușor de înțeles, că poporul român nu 'și-a putut cresce conducětori, n'a putut sě formeze o inteligință, care sě i conducă destinele și care eșită din sînul ei sě 'și afioriseascâ mintea, inima și vieața pentru nefericitul de el.

Și că n'a perit poporul român în timpurile aceste de grea cercare, numai firei sale răbdătoare și oțelite avem de a-i mulțămì.

Abia pela începutul veacului de față s'au putut ridica puțini, foarte puțini din popor, prin cine scie ce milostivire a proniei ceresci, cari înzestrați cu lumina învěțăturei și cu toată iubirea inimii lor, — au fost basa, pe care ridicându-se peatră de peatră s'a format clasa inteligentă a poporului românesc.

Mulți dintre acesti puțini au perit, contopindu-se în clasa boerească a străinilor, mulți desperați de marea problemă, ce aveau sě resoalve au dispărut precum s'au și ivit, — fără nici o urmă în noianul uitării. Și numai puțini au fost, cari au avut cutezanța de a mărturisì, că sunt sânge din sângele miseilor *„plebs contribuens“* și că doresc din inimă ridicarea poporului valach impilat, — popor demn de o soartă mai bună, căci ḑiceau ei: acest popor e „viță de roman.“

Intre astfel de împregiurări s'a ivit pe pragul timpului anul mântuirii 1848, — care pentru noi românii își are însemnătatea cea mai mare în faptul, că ne-a deșteptat adurmita, am putea ḑice moarta noastră conscііință națională.

Glasul a 40,000 de români la Blaș a trebuit sě impună celui mai înrěutățit inimic al nostru, căci el ḑicea: suntem ce suntem și nu ni rușine de noi, — voim sě fim și d'aci înainte și forța noastră și a împregiurărilor ve va silì sě ne ameliorați condițiunile de trai.

Dela acest an datează activitatea noastră de renascere, care motivată de împregiurările espuse n'a putut sě iee în primul seu avênt altă direcție, decât aceea de a ne întărì acolo, unde eram mai slabi, de a ne forma adecă o clasă cultă, o inteligență românească.

Cu acest scop trimite Șaguna o mulțime de tineri pe spesele sale în străinătate, cu acest scop institutele mai înalte de cultură din Ungaria și Transilvania se umlură în anii 50 și 60 cu o mulțime de tineri de români, și tot cu acest scop au întemeiat bărbați marinimoși fonduri peste fonduri din cari sě se împartă stipendii pentru tineri, ce ar voì sě se perfecționeze pela universități, cu deosebire în ramurile jurisprudenței și a filosofiei.

Numai într'un târḑiu s'au apucat românii a pune o deosebită grijă și pe cultura poporului de rênd, adecă după ce dispuneau deja de puterile acele, cari erau de lipsă pentru luminarea lui spirituală în direcțiunea națională-română.

Așa încât aḑi inteligința română riscăm a ḑice, că o avem binișor formată, — ear la cultivarea poporului lucrăm întru cât putem și vom lucra în viitoriu și mai mult.

Dar, că o muncă în aceste două direcții n u m a i, nu poate avea de resultat un organism social perfect și solid, aceasta o poate înțelege ori-cine, — au înțeles o și aceia, cari au în mâna lor frânele ocârmuirii poporului nostru.

O clasă de mijloc ne trebuie, care sě unească ca cimentul fie-care cărămidă a organismului nostru social, o clasă de mijloc, pe care o au toate neamurile și pe care trebuie s'o avem și noi. Ne trebuiesc neguțători și meseriești români.

Pentru realisarea acestei idei ne sbatem dela un timp încoace și abstracție făcênd dela reuniunile speciale de meseriași, de cari dispunem în unele locuri, — numai consistoriul nostru archidiecesan împarte anual o sumă de circa 3800 fl., mulțămită fundațiunei neuitatului Andronic.

Stând lucrul astfel ni se pare cu totul îndreptățită întrebarea, pe care ne-o punem noi inteligința: ce resultate am obținut până acum și la ce credem că vom putea ajunge cu timpul?

Mare e întrebarea și delicată posiția aceluia, care se angagează a formula un rěspuns pe cât de scurt și chiar superficial la ea. Dar ea trebuie sě se pună spre orientarea și ținuta noastră în viitoriu.

Toți cari s'au interesat de lucru, credem că ne vor concede, că meseriașii nostri în marea lor majoritate aḑi nu pot ține aproape de fel concurență, nu cu fabricatele importate din străinătate, de cari nici nu ne 'ncumetăm a mai vorbì, dar nici cu productele meseriașilor străini din patrie — și sunt mărginiți la o viață putem ḑice vegetativă, în care grijile pentru condițiile de trai de aḑi pe mâne, nu le dau rěgaz ca sě se ocupe cu o perfecționare mai înaltă.

Meseriașul român în ochii străinului trece de om trândav și indiferent, pe care numai silit îl aplică la lucru și e bun bucuros, când poate scăpa de el, înlocuindu-l cu unul străin. Poate că e un prejudițiu, cum a fost și acela, că limba română nu e pentru de a se cultiva sciințele cu ea și că poporul „mojic“ nu e capabil de învěțătură, — poate; se poate mai departe că meseriașul român, nu e destul de îndemânatic la lucru și din causa, că neam din neamul lui n'a fost meșteșugari, căci e fapt, că tradiția din bětrâni mult face.

Toate aceste sunt lucruri nu numai foarte posibile, dar chiar f o a r t e p r o b a b i l e. Vorba e, că cei mai mulți dintre meseriașii nostri sunt cu mult inferiori celor străini, și că prejudițiul străinilor e atât de generalisat, încât dacă sodalul român devine măestru, el foarte bine trebuie sě'-și tragă seama cu împregiurările locale, căci dela străini sprigin nu poate aștepta. El e avisat numai la ajutoriul românilor. Dacă sunt acestia destul de numěroși spre a'l putea susținea, îi merge bine, dacă nu, — îi vai de steaua lui. De aceea stau meseriașii români

FOIȚA.

Sě cruțăm*).

Unul dintre cele mai însemnate scopuri ale acestui subdespărțěmênt este nisuința de a venì cât mai des în nemijlocită atingere cu poporul, ca astfel sě învěțăm unii dela alții. E și natural lucru, ca sě ne punem în legături strînsă cu poporul, căci credeți-mi eu nu sciu cine are mai mare trebuință unul de altul: inteligența — adecă oamenii cu carte de popor, sau doară poporul de noi. După părerea mea legătura între noi și popor așa este de firească, încât unii fără alții nici am putea trăì, după cum adecă trebuie sě trăim noi.

De astădată voi privì lucrul astfel. Noi cei dela oraș trebue sě venim cât mai des la sate, ca sě vedem cum stă poporul. După ce odată am vědut cum stă el, cari sunt něcazurile, lipsele, neajunsurile, cari sunt plângerile lui, vom scì unde avem sě îndreptăm, ce avem sě stirpim și ce sě imbărbătăm în vieața poporului.

Făcênd aceasta ajutăm cu înlesnire, fără a orbeca, poporului, și astfeliu trebuința de a sta noi în legătură ni se arată ca datorință din partea noastră pentru noi și pentru popor. Noi învěțăm ce are el, ca apoi cu ajutoriul iscusinței noastre sě scim de unde sě prindem lucrul.

La asemenea prilej s'a obicinuit a se ține și câte o cuvêntare în formă de învěțătură către popor. Este frumos, când omului i se dă prilejul a da din cunoscințele sale și poporului, și eu me simț îndoit fericit, că Onoratul Comitet al acestui despărțěmênt a avut bunătate a'mi erta ca de astădată eu cu puținele mele cunoscințe sě vin în ajutoriul vredniculul popor din Avrig, care este cheia între românii din țara Oltului, românii din Ardeal începênd cu Hârtibaciul și cei din fundul regesc.

Onorata adunare va fi îngăduitoare față cu mine și nu va cere lucrare iscusită și cu pricopseală, căci eu sum încă tênĕr și n'am avut prilej sě cunosc nĕcazurile poporului de pe aici. Voi vorbì așadară despre lucruri, care se potrivesc la noi la toți românii, și o spun din capul locului, eu purced dela satul meu, în care m'am născut și am crescut.

Tatăl meu plugariu de rênd, dar om cu frica lui Dumneḑeu, după cum adecă sunt toți românii, m'a trimis la scoala dela noi din sat în anul domnului 1856. Sunt acuma 28 de ani de atunci, și pare că acuma věd că era toamna, pe la noi tocmai îngropau oamenii viile — sau după sciința de aḑi vorbind — vița de vie. Aveam o bucoavnă nouă de nouță. Bucoavna mea era legată și învělitura de deasupra era de hârtie galbenă, cu fluturei albastri. Se începea pe fața dântâi cu toate slovele, veniau apoi legate consonantele cu vocale mai întâi părěche, apoi câte trei. Așa trecênd preste Ba, Bla, întorci două foi și ajungi la „Pentru rugăciunile.“

Sě nu ve mirați că ve spun multe despre această bucoavnă, căci ea pentru mine s'a făcut nemuritoare și eată cum. M'au pus păcatele de a doua ḑi seara, când eșiam dela scoală m'am burdușit cu un copil de seama mea, Neculae al lui Năprasnic. Ca lucrul sě meargă mai bine, am pus bucoavna la o parte. Era seara și veniau în sat viței de pe câmp. Viței când vin seara acasă beau apă. La noi ei se adapă în Târnavă, și pe la țěrmure totdeuna e plin de noroi. Așa viței înglodați la picioare, nu-mi ocolesc bucoavna, ci o calcă desfătêndu-se și ei de frumsețea învělitoarei.

Pe când am gătat eu cu imburdatul, vițelul încă mi-a fost cinstit bucoavna. M'am dus acasă cu frica în oase. Tatăl meu me aștepta la poartă. Veḑi doamne era fălos, că copilul lui umblă la scoală. 'Mi ḑice sě-i arăt lecția, sau cum se mai ḑice, tabla. Eu stam cu bucoavna în sîn.

A trěbuit sě o scot, tatăl meu o vede, și mi a tras o sântă de bătaie cu o nuia de salcă vênjoasă, după cum e toamna salca de pe lângă rîuri, care nu-ți frânge oasele, însě 'ți lasă tot dungi pe pele. La toată lovitura de nuia 'mi repeta tatăl meu: „Na grijă, na grijă.“

Nu voi ḑice nimic asupra tatălui meu, căci 'mi este tată, și ar fi păcat sě cârtesc asupra dênsului. Una însě o sciu, că în inima mea s'a întipărit nuiaua de salcă și grija, încât în viața mea nu le voi despărți una de alta.

De câte-ori am vědut de atunci nuia fie de salcă, fie de alun, fie de mesteacăn — cu care între noi fie ḑis de multe-ori am făcut cunoscință, totdeuna

*) Disertațiune rostită la 2 Novembre 1884 în Avrig, cu ocasiunea adunărei generale a despărțěmêntului III al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

(în genere vorbind) mai bine în Sĕlişte şi Braşov ca d. e. acì în Sibiiu.

Insĕ dacă considerăm, că nu numai de străini dar nici chiar de români nu sunt spriginiţi în modul cuvenit meseriaşii nostri şi că mulţi dintre noi suntem siliţi cu durere de inimă a ne părăsì pe fii poporului nostru şi în loc de a le da lor banul, a 'l da muncitoriului străin, — atunci cutezăm a afirma, că prejudiţiile streine sunt în mare parte basate. Şi că prin urmare principala noastră tendinţă ar trebuì sĕ fie deocamdată nu sporirea fără seamă şi alegere a meseriaşilor, spre rĕul nostru şi al lor, ci aşedarea lor în condiţiuni favorabile, ca astfel deşì puţini, dar buni sĕ fie.

Invĕţăceii de meserii ar trebuì sĕ fie aşedaţi la măestrii cu bun renume şi strict supraveghiaţi de reuniunile noastre de meseriaşi şi de forurile acele, din partea cărora sunt ajutoraţi cu stipendii.

De ocamdată atât.

Spaţiul nu ne permite a ne estinde mai departe asupra cestiunii, lucru ce credem, că ni se va da ocasiune a 'l face şi altă dată.

Ear cât pentru viitoriu ne place a crede, că lucrurile nu vor putea dura până în infinit tot aşa, noi credem că se vor îndrepta; şi meseriesii nostri crescuţi sub îngrijirea noastră, şi apoi sprijiniţi de noi, vor putea corespunde chiemării lor şi prestigiul le va cresce chiar şi 'n faţa străinilor, — căci fără de ei organismul nostru soţial nu poate sĕ fie un ce solid şi întreg. *Yff*

Revista politică.

Joi, la 19 Novembre s'a deschis noua sesiune a Reichstagului german. Discursul de tron de astă dată nu mai conţinea obicinuita frază, prin care în toţi anii se constata, că pacea e asigurată pentru mai mulţi ani; se esprimă cu toate acestea speranţa, că rĕsboiul din peninsula balcanică va fi localisat.

Intre proiectele, cari se vor pune în desbaterea Reichstagului, va fi şi o nouă lege de presă, prin care se prelungesce terminul de prescripţiune pentru delictele de presă. De asemenea, guvernul va cere sĕ se reînoiască legea escepţională în contra socialiştilor.

Parlamentul englez a fost disolvat, alegerile încep; resultatul lor înse nu se va cunoasce decât după vre-o trei sĕptĕmâni. Numĕrul deputaţilor cari trebuiesc aleşi se urcă la 661, aşa că fie-care deputat va representa în cameră vre o 52,000 locuitori.

Doi membri influenţi ai partidului liberal, lord C. Fitzmaurice şi George Armitstread a renunţat la realegere, amêndoi din motive de sănătate. Perderea lor va fi simţită, căci amêndoi erau oameni capabili şi bine vĕduţi, bucurându-se în acelaş timp de o mare influinţă personală.

Increderea cu care liberalii se aşteaptă la un resultat favorabil a scădut mult în timpul din urmă: cu toate acestea, de şi conservatorii esploatează cu succes cestiunea despărţirei bisericei de stat, liberalii n'au perdut încă toată speranţa.

În consiliul de ministri ţinut alaltă-eri în Paris, s'a luat hotărîrea, ca, după dorinţa esprimată de întrunirea deputaţilor republicani de a se convoca cât mai curênd congresul pentru alegerea preşedintelui republicei, data acestei convocări sĕ nu se ficseze decât numai după ce vor fi discutate proiectele de credit pe 1886. Guvernul voiesce a face oare-cari declarări în cameră şi a cere un vot de încredere; el nu voiesce a se mulţămì numai cu o posiţiune suferită, dar earăş nu cugetă sĕ se retragă fără a provoca un vot al camerei. Această hotărîre luată în unanimitate a îmbunătăţit într'atât situaţiunea ministeriului, că el a încurageat pe partisanii sei sĕ stăruiască, ear celor cari se clatină le-a procurat ocasiunea de a se unì cu ministeriul, îndată ce nouele declarări vor fi mai bune ca cele precedente. Se mai crede încă, că nu toţi membrii dreptelor vor vota într'o asemene cestiune contra guvernului. În vederea acestei situaţiuni, chiar dnul Clovis Hugues s'a abţinut de a aduce alaltă-eri pe tapet în cameră cestiunea amnestiei.

Între acestea însĕ, ziarele parisiane urmează a critica cu asprime recenta declarare a guvernului. Astfel „*le Cri du peuple*“ zice, că ea a fost îmormêntarea ministeriului, ear organul gambetist „Paris“ scrie următoarele:

„Declararea este lipsită de dibăcie; îi lipseşce şi sinceritatea şi curagiul. Aceasta este, după noi, mai lesne ca un ce pe larg, dar credem că maioritatea din noua cameră va fi atât de francesă, încât sĕ nu susţină decât o politică francă.“

„Le National“ zice că dl Brisson va avea a-şi alege între desonoare şi sinucidere; d-sa a preferit sinuciderea.

Organul orleanist „le Soleil“ zice pe scurt: Cabinetul Brisson 'şi-a trăit traiul; declararea este testamentul lui. Ear dl Paul de Cassagnac strigă în „le Pays“:

Inainte spre ţintă. Zăresc deja restaurarea monarchică, precum călĕtori nerăbdători zăresc ţinta călĕtoriei lor, de care se apropie drumul de fer. Aud deja vocea pretendentului, care, ca şi conducĕtoriul călĕtorilor, strigă: Monarchie; toată lumea schimbă trenul.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Norocul se pare a-i fi părăsit pe sêrbi cu desĕvêrşire. Gloriosul Milan este bătut de trupele însufleţite ale bulgarilor şi armata sêrbă se retrage cu mare grabă pe toată linia.

Aceasta-i starea lucrului pe câmpul de luptă, care a surprins toată lumea şi chiar şi pe noi, cei ce ceteam datele statistice ale jurnalelor vienese, în cari se spunea, că armata sêrbă dispune de 200 mii de ostaşi bine echipaţi şi disciplinaţi, şi că bulgarii au o miliţie slabă, nedisciplinată, în fine nici o sută de mii de adunături. Într'adevr, că lucrul e straniu şi dacă isbânzile bulgarilor vor continua şi mai departe tot astfel, ază mâne teatrul rĕsboiului se va transpune pe teritoriu sêrbesc, căci în proporţiunea în care cresce nemărginitul entusiasm al bulgarilor, în aceeaşi mĕsură cresce groaza şi descuragiarea în rêndurile sêrbesci.

Ază teritoriul bulgar, abstracţie făcênd de fortăreaţa Vidin,care e bombardată încă, — e cu desĕvêrşire evacuat de sêrbi. Şi astfel regele Milan, — care după cum se crede a întreprins acest rĕsboi numai ca sĕ aibă ocasiune a se rehabilita în opinia publică sêrbă, în ochii căreia era pentru austro-maghiarofilismul seu discreditat, — a ajuns într'o stare cât nu se poate mai penibilă. Timpul n'a putut sĕ fie nici-când mai favorabil pentru uneltiri revoluţionare în Sêrbia, pentru detronarea Obrenovicilor şi înlocuirea lor prin o dinastie Caragheorghevici, — ca acum.

Şi e în interesul monarchiei noastre ca ecest lucru sĕ nu se facă, căci prin aceasta Austro-Ungaria 'şi ar perde pe unul dintre cei mai adicţi, ca sĕ nu zicem chiar slugarnici prietini şi în schimb ar avea un stat vecin vrăjmaş intereselor sale şi un campion al politicei muscălesci; căci sciut este, că pe lângă altele Caragheorgheviceştii sunt şi prin conecsiunile lor familiare angagiaţi de a servì intereselor rusesci.

Fiind deci în joc cele mai mari interese ale monarchiei noastre, nu e eschisă de present nici acea posibilitate, că Austro-Ungaria va întrevenì pentru validitarea lor. Şi atunci.....

Conclusiunea o lăsăm s'o facă onoraţii nostri cetitori.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

21 Novembre.

Filipopoli, — Se comunică dela marele cartir general bulgar următoarele amĕnunte asupra luptelor dela Slivniţa.

Armata sêrbă este cu desĕvêrşire învinsă. Numai la un punct li s'au luat 8 tunuri, aproape o companie întreagă, împreună cu şeful, precum şi alte trupe.

Entusiasmul poporului este la culme şi în toate bisericele satelor şi oraşelor se înalţă rugăciuni de graţie pentru victoria armatelor princiare.

Felicitări sosesc principelui din toate oraşele Bulgariei şi Rumeliei.

Înscrierea de voluntari şi porniri de trupe către Slivniţa urmează fără întreruperi.

Siguranţa şi ordinea în ţară domnesce pretutindeni.

Vidin. — Un vapor bulgar a remarcat şi depus în port 2 vase cu torpile; apoi încărcând 250 prinsoneri sêrbi a pornit în josul Dunărei.

Sofia, — În urma apelurilor făcute de inimele generoase a unor înalte persoane s'a promis şi au şi început a sosì ajutoare de tot feliul pentru bolnavii şi răniţii bulgari şi sêrbi, ce au umplut oraşul.

Sofia, — 8 oare dimineaţa. — Bulgarii numĕră până la o mie răniţi, şi cu toată lipsa de trăsuri sanitare transportul urmează necontenit cu căruţe de requisiţie spre Sofia.

Pe când sêrbii numĕră printre prinsonerii căduţi în mânile bulgarilor mai mulţi oficeri de toate gradele, din ai bulgarilor n'a căzut nici unul.

Răniţii şi prinsonerii sêrbi deplâng lupta dintre fraţi şi blastămă pe cei ce i-au trimis pe câmpul de măcel.

'mi-am adus aminte de păţania cu bucoavna. De câte-ori vĕd bucoavna, de câte-ori vĕd viţel, de câte-ori vĕd glod, de câte-or vĕd copii burdušindu-se, totdeuna mi se încreţesce pelea pe spinare.

Şi sĕ nu luaţi lucru în glumă. Tatăl meu m'a bătut sdravĕn, şi cel puţin de vre-o 50 de ori a repetat grijă, grijă. Ve puteţi închipuì, că omul un asemenea lucru nu-'l mai uită. De atunci grija sau cruţarea s'a băgat la mine până în măduva din oase.

Vedeţi DVoastră tatăl meu nu este om cu carte, a voit însĕ sĕ'mi spună, sĕ me înveţe la cruţare. Tatăl meu a sciut că: cine ce învaţă moartea-l desvaţă. A voit deci sĕ'mi deie învĕţătură în cruţare, şi pentru aceea a trebuit sĕ-'mi cumpere bucoavnă, a trebuit sĕ fie viţei înglodaţi, nuia de salcă. Toate acestea 'mi au dat o lecţie, încât 3 ani de zile tot de grijă visam.

Nu sunt om rĕutăcios. Deci nu doresc nimĕrui tată bun ca al meu, căci atunci multe nuele ar trebuì, căci noi românii suntem mulţi, şi ne-am învĕţa la grijă, la cruţare.

Căci sĕ vedeţi DVoastră noi românii trebuie sĕ ne învĕţăm a grijì a cruţa, şi trebuie sĕ începem de când suntem mici, căci după cum zice zicĕtoarea: Cine ce învaţă, moartea-l desvaţă.

Lucrul nu este greu. Sĕ vedem cum.

Copilul încă de mic se învaţă la rênduială, la cruţare, la grije. Lucrurile lui de scoală sunt totdeauna în rênduială, copilul se dedă a sci preţuì cea ce are. În scoală toţi copii fac aşa. Ei se duc acasă şi tot aşa purced şi în celelalte. Cruţătoriu cu hainele, cruţătoriu cu lucrurile lui încredinţate, cruţătoriu sau cu orênduială la mâncare, la beutură, la vorbă, la întrebuinţarea puterilor sale, copil cu copil face o ceată de copii, aceştia cresc şi din ei se face un sat de bărbaţi aşa crescuţi.

Sĕ vedeţi acuma cum este satul acesta.

Fie-care bărbat îşi are casa sa, căci vorba aceea numai în satul lui Cremine sunt case pustii, şi sciţi DVoastră, că în satul cu case pustii, vei afla crişma îndesuită de oameni.

Dar sĕ mergem pe calea noastră. Fie-care bărbat în casa sa are de toate. I-a dat Dumnezeu doi bourei, bărbatul grijitoriu 'şi lucră câmpul, adună puţine bucate, cum a dat Dumnezeu, aceste le pune în jitniţa sa, se duce la pădure, aduce lemne pentru casă, apoi duce la târg şi vinde spre a face bani, ca sĕ acopere nĕcazurile de toate zilele. Un asemenea om nici odată nu cumpĕră lucruri, care-i sunt de prisos, şi nici odată nu se plânge, că lui i-a dat Dumnezeu prea mult.

A fost an roditoriu, bărbatul grijitoriu pune din prisos la o parte pentru zile rele, căci omul nici odată nu scie ce poate aduce ziua de mâne. Şi Doamne multe sunt ispitele asupra omului. Boale de tot feliul, foc, grindină, boală în vite, şi alte loviri vin pe neaşteptate asupra omului, şi ce bine i prinde, dacă la zile bune a pus la o parte, a grigit pentru zile negre.

Cine ar fi în stare sĕ înşire toate binefacerile împreunate cu grija. Omul este liniştit, fie ori cum voia Domnului, el pentru toate este gata. Are ce-i trebuiesce, în casa sa este binecuvêntarea lui Dumnezeu, preotul se uită la el ca la un poporean cinstit, vecinii 'l privesc cu drag şi încredere, comuna-l chiamă la diregĕtoriile sale şi lumea-i zice, acesta e om cinstit.

Auziţi DVoastră! Lumea-i zice: acesta e om cinstit, şi sĕ sciţi DVoastră, că aceasta e cea mai mare bunătate de pe pământ.

Din grijă a urmat starea lui cea bună şi vaza în ochii lumei. Unde stăm însĕ cu sănătatea? Omul grijitoriu nu bate ziua noaptea cârciumele, căci el este om grijitoriu. De trăit trăiesce bine, mâncările lui sunt sănătoase, beutura nu-l usucă pe picioare, căci el mănâncă bine, bea bine, însĕ toate cu mĕsură şi cumpănire, acasă în sinul familiei sale.

Sĕ vedem acuma un sat întreg de asemenea oameni.

Representanţa comunală trăiesce în cea mai bună înţelegere. Trebile comune sunt întocmite bine şi duse bine.

Averea comună este a tuturora, şi fiesce-care se simte chemat a o înmulţì. Fênaţele sunt grijite; la vinderea prin licitaţie nu se înţeleg vre-o câţi-va între sine ca sĕ micşoreze preţul: banii veniţi pe această cale se pun în vistieria comunei.

Nu mai puţină grijă se pune pe pădurea comunei, păşunitul ei şi alte isvoară de venit, din cari comuna 'şi acopere cheltuielile sale.

O asemenea comună se cunoasce din capul satului. Înfăţişarea caselor ne arată, că satul are rênduială, că nu este fără stăpân şi că judele este tatăl tuturor, cel mai vrednic între cei vrednici.

Pe omul cu inimă 'l taie jalea, când se gândesce la câtă sĕrăcie duce pe om negrija. Şi toţi scim, că nimica nu este mai dulce mai resfăţat la început ca şi alunecarea spre negrijă.

Sofia, — *Doctorul Roy, şeful ambulanţelor bulgare, a raportat comitetului Crucei roşie la Geneva, că sêrbii au atacat ambulanţele bulgare, incât doctorul şi sanitarii abia au scăpat cu fuga. Sêrbii au luat trăsurile după ce masacrară pe răniţi.*

Sofia, Nici vorbă n'a fost despre luarea Vidinului de către sêrbi; din potrivă bulgarii sunt cei cari fac demonstraţiuni în această parte contra Sêrbilor.

Sofia, — A sosit la Slivniţa maiorul Nicolaeff cu ajutoare noauă din Rumelia.

23 Novembre.

Sofia, — 8 oare dimineaţa. — Principele Alecsandru a plecat chiar acum la Ţaribrod, de unde Sêrbii s'au retras.

Inimicul a părăsit de asemenea toate posiţiunile dela Dragoman până dincolo de Trn.

Sofia, — Eri, Duminecă după ameaḑ, reîncepênd lupta, *sêrbii au fost goniţi de pe toate înălţimile Dragomanului; şi caută sĕ se strecoare către frontieră.*

La această luptă a luat parte regimentul rumeliot, acum venit dela Têrnova, şi s'a purtat admirabil.

E de mirare de unde mai sosesce atâta oştire rumeliotă şi apoi bine armată şi îmbrăcată.

Din potrivă dintre prinsonerii sêrbi spun, că mulţi au lăpădat armele din causa lipsei cartuşelor şi hranei.

Căpitanul Paniţa cu voluntarii sei a avut o ciocnire lângă Rejani pe drumul Pirotului.

După toate probabilităţile, astăḑi sau mâne luptele vor trece pe teritoriul sêrb, pentrucă retragerea trupelor regesci către frontieră se operează foarte repede.

Sofia, — 8 oare dimineaţa *Se aduce scirea, că căpitanul Paniţa cu voinicii sei voluntari ar fi trecut peste graniţă în Sêrbia până la 8 kilometri.*

Cetim în „Romanul:"

Asistăm desinteresaţi, dar cuprinşi de durere, la rĕsboiul dintre bulgari şi sêrbi;

desinteresaţi, pentrucă credem, că acest resbel se va localisa şi deci nici unul din interesele noastre nu va fi atins, cel puţin acum şi direct;

cuprinşi de durere însĕ privim acest resbel, pentrucă el — ori-cine ar fi biruitul — va avea de efect de a produce ură între popoarĕ, pe care suferinţi comune şi egale aspiraţiuni le destinau a fi unite în luptă pentru realisarea acelor aspiraţiuni.

Ne esplicăm.

Orientul al Orientalilor trebuie sĕ fie.

Aceasta e formula, care traduce soluţiunea cestiunii orientale, singura soluţiune în stare de a împăca toate spiritele şi interesele şi de a aduce pacea spornică şi durabilă în mult frământatul Orient al Europei.

Acest scop însĕ nu se putea şi nu se poate atinge decât printr'o înţelegere deplină, prin respectul drepturilor şi intereselor reciproce ale diferitelor naţionalităţi, şi în fine prin apropiare amicală, prin lucrarea în comun a popoarĕlor creştine din Orient.

Ideia aceasta a fost emisă, susţinută şi propagată de spiritele, nu numai generoase, ci şi adânc şi departe prevĕḑĕtoare.

Şi ea numai putea duce la scop.

Luptele actuale dintre sêrbi şi bulgari fac cu totul problematică soluţiunea logică a cestiunii Orientului.

Ele — ori-ce resultat ar avea — sădesc în inima ambelor popoarĕ o neîncredere, o ură, care numai folositoare şi binerácĕtoare nu poate fi viitoriului lor.

Eacă de ce cu durere privim la lupta ce se desfăşură între bulgari şi sêrbi.

Orientul mai cu seamă din causa isolării, ce a esistat şi esistă între popoarĕle orientale, precum şi a lipsei de înţelegere între ele, este tĕrâmul ambiţiunilor a două mari puteri.

Wacht am Osten e o lozincă în Austria, şi ocuparea Bosniei şi Erzegovinei e începutul confirmărei acelei lozince.

Rusia asemene, în vîrtutea şi pe temeiul comunităţii de credinţe religioase, a căutat, caută, şi va căuta — cel puţin până când Constantinopolul va fi în mâna turcilor — sĕ facă din popoarĕle creştine orientale uneltele scopurilor politicei sale.

Între aceste două puteri — cu toate întrevederile dela Skiernevice şi dela Kremsier — e o luptă surdă;

deşi una şi alta cucerirea Orientului o voiesc, amândouă totuş s'ar mulţămi pentru început, ca prin legături economice cel puţin sĕ ţie legate de dênsele statele independente create, sau care s'ar mai crea.

Ar voi cu alte cuvinte ca statele orientale sĕ se mulţămească cu miragiul independinţei politice — ceea ce ar fi numai un cuvênt — şi s'atârne economicesce de unul sau celalalt din cele două state ce-şi dispută influenţa în Orient.

În această situaţiune, care nu lasă altă perspectivă statelor orientale, decât aceea de a fi de fapt la serviţiul unei sau al celeialalte dintre puterile ce-'si dispută Orientul, Orientalilor le-ar fi indiferent de a dispare în una sau în alta.

Ceea-ce i interesează, ceea-ce i preocupă şi trebuie sĕ-i preocupe este, ca sĕ fie şi sĕ rĕmână fie-care liber şi independent, stăpân pe sine şi pe ale sale destine.

Şi acest scop, cum mai ḑiserăm, nu se poate atinge, această mântuitoare ideie nu se putea, nu se poate şi nu se va putea realisa, decât prin înţelegere frăţească între popoarĕle orientale, decât prin iubire şi sprijin reciproc.

Apel.

Idea înfiinţărei unui „cor vocal" în sînul tinerimei române din Viena, adese-ori ventilată prin cercurile acesteia a întrat deja în fiinţă.

Dorinţa tinerimei, de a se îndulci la sunetele plăcute a ariilor noastre naţionale, a fost destul de puternică ca la un timp binevenit sĕ decreteze de înfiinţat „corul vocal," lucrând şi în chipul acesta pentru ajungerea scopului, către care mereu ţîntesce.

Corul 'şi-a început activitatea sub conducerea domnului Teodor cav. de Flondor, cunoscut atât lumei artiste, cât şi publicului român prin compoşiţiunile sale.

Problema acestuia este, de a desvolta şi nutrì în mijlocul tinerimei române simţul musical.

Apelăm deci la toate reuniunile române de cântări, la corurile de plugari, precum şi la întreg publicul român, pentru a ne da sucursul, oferind soc. „România-Junĕ" compoşiţiuni de note de musică naţională.

Sperăm că apelul nostru va afla resunet în inimile tuturor, cari doresc înaintarea tinerimei române *).

Comitetul societăţii:

Drd Al. Pop, v.-preşed. — *Petru Şpan,* secretar.

Varietăţi.

* Domnul Dr. Iancu Meţian Dumineca trecută 'şi-a sĕrbat cununia cu domnişoara Elena Grossu în biserica din Grossesti Viziru în România.

Felicitările noastre tinerei părechi.

* (Seri de convenire.) Dela înfiinţarea institutului de credit şi economii „Ardeleana," care a dat deja până acum semne de o bună frecuenţă şi prosperitate, românii inteligenţi din Orĕştie au început a eşì din starea de isolare, la care se condamnaseră însişi fără nici un motiv. Semnele de apropiere şi conlucrare armonică încep a se arăta din ce în ce prin fapte concrete. La iniţiativa unor bărbaţi competenţi s'a decis a se ţînea în sesonul de iarnă în toată a doua Duminecă conveniri amicabile în localul casinei române. Aceste conveniri vor fi împreunate în viitor cu producţiuni variate, pentru a da participanţilor nişte oare de plăcută distracţie. Venitul producţiunilor e destinat pentru desvoltarea casinei, care în starea de aḑi reclamă mai multă ocrotire şi îngrigire, mai cu samă dela funcţionarii sei.

Prima convenire s'a ţînut Duminecă în 15 Novembre. O cunună imposantă de doamne şi domnişoare a rĕspuns la invitarea improvisată şi s'a presentat în localul casinei. Deasemenea aproape întreaga inteligenţă română a fost de faţă. Pentru această seară nu s'a pregătit programă, — cu toate acestea nişte piese improvisate ni-au făcut distracţiune bună. Nu putem decât sĕ felicităm pe autorii acestei fericite idei. Cu altă ocasiune vom relata şi despre piesele menite spre distracţiune în serile de convenire.

* (Conflictul) relativ la ingerinţa inspectorului reg. de scoale în trebile scoalelor noastre din Orĕştie, despre care s'a luat notiţă în acest ḑiar la timpul seu, s'a aplanat. Inspectorul Réthi a venit la Orĕştie, ca sĕ cerce starea lucrului la faţa locului. Învĕţătoriul Baiu Costa a abḑis de a fi învĕţătoriu la scoalele noastre şi mai pe urmă s'a învoit a renuncia şi la desdaunarea în bani pentru unele perderi.

Dl Réthi a venit la Orĕştie şi în altă misiune mai gravă. Dsa a citat pe toţi învĕţătorii confesionali din cercul Orĕştiei la raport pentru a-şi legitima cualificaţiunea în limba maghiară. Învĕţătorii s'au şi înfăţişat — şi au fost supuşi unui interogatoriu aspru, încât pentru cualificaţiunea limbistică. Altă specie de cualificaţiune didactică n'a avut la acest esamen nici o trecere. — În vremea de acum cunoscinţa limbei maghiare e în de ajuns pentru a fi un învĕţător pe deplin asigurat în esi-

---

*) Ofertele binevoitoare sunt a se adresa societăţii acad. „România-Junĕ," VIII, Langegasse.

Ea isvoresce poate din o copilărie la început şi pe nesimţite cresce, până ce în urmă ajunge a stăpânì pe om, se face patimă şi omul este dus fără voia sa.

Dintre multele sute de pilde vom arăta numai unele, dar acestea vor vorbì cu glas înalt.

Sciţi dvoastră cum se ivesce beţia. Închipuiţi-ve un om harnic, om mare, crescut cum s'ar ḑice, cu un cuvênt un om în vêrstă.

Dumneḑeu i-a dat sănătate, tărie, minte, şi el şi-a făcut şi puţintică stare. Are mai mult de cât se cere pentru a putea trăi. Va sĕ ḑică 'i prisosesce averea.

Încreḑut în puterea sa omul nostru se întâlnesce cu un prietin, şi merge la un păhar de vin. Aşa aḑi, aşa mâne, aşa poimâne.

Estre lucru cinstit a sta cu un prietin la vorbă când ai răgaz, şi e şi plăcut dacă mai poţi închina şi un păhar de vin. Însĕ dacă el se poftoresce mai de multe ori, se face în năravi.

Pe vremea cât stă omul la petrecere, lucrul lui acasă stă baltă, şi noi scim, că un om cu căpătâi totdeauna are acasă de lucru.

Am sĕ fac ceva şi prietenul meu me chiamă la petrecere. Eu la început ḑic în mine: Me duc, căci voi lucra mai târḑiu, şi aşa lucrul nu este tocmai grabnic.

Mâne fac tot aşa şi aḑi puţină lene, mâne puţină — şi puţin cu puţin se face mult.

Pe timpul cât stau la petrecere nu câştig nimica, căci sĕ nu credeţi că la petrecere ar fi şi câştiguri.

Omul tot pune din prisos, până ce se trezesce că el s'a gătat. Învĕţat la petrecere, el nu mai poate rĕmânea acasă. Se poate că eri l'a omenit Gligor, alaltăeri Haralampie, şi el vine acuma la rênd cu omenia, apoi românul nu bucuros rĕmâne dĕtoriu. Apoi mai este şi aldoilea rĕu: Cine ce învaţă moartea-l desvaţă.

Se poate întêmpla, de ce sĕ ferească Dumneḑeu — se poate întêmpla, că omul vre-odată s'a scăpat mai tare la petrecere, sau cum ḑice românul s'a uitat prea afund în cană. Starea aceasta se numesce beţie. Lumea l'a vĕḑut beat, şi lui i a fost ruşine. A doua ḑi se luptă în om două lucruri. Ruşinea, că oamenii l'au vĕḑut beat, şi împregiurarea că trebuie sĕ simtă lipsa de bani pentru beutură se luptă una cu alta. În urmă omul se trezesce la petrecere.

S'a făcut odată omul beţiv, apoi e pace de el. Nu mai este acolo ruşine, nu frică de Dumneḑeu, nu milă de copii şi nevastă, cu un cuvênt nimica. Se ticăloşesce, se umple cu fel de fel de boale, se face mai rĕu ca dobitocul fără grai.

Şi toate acestea pentru ce? Pentru că el lăsându-se de cruţare a început a nu mai preţuì averea sa, sau mai bine o părticică din averea sa. A tot luat câte puţin şi n'a mai pus, a început a aluneca, şi aceasta la început 'i tignea. Pe urmă rĕul i-a crescut preste cap şi el a fost pace.

Am arătat, că negrija duce pe om la beţie, care este mama tuturor relelor.

Inchipuiţive ce se va petrece în inima unui om, care prin nepriceperea sa, prin aceea că n'a sciut cruţa a scăpătat. Vĕḑênd pe alţii în stare bună, i plânge inima, vĕḑênd că ce a fost el, şi unde a ajuns. Mai mult. Omul se prinde că se va îndrepta, şi se ţine de multe-ori lungă vreme, până ce odată se trăsnesce din nou şi cu sĕptĕmânile nu-şi mai vine în fire.

Am cunoscut oameni, cari au ḑis că mai bine nu mâncă două ḑile, decât sĕ nu tragă o pipă de tabac. Am cunoscut oameni beţivi de frunte, cari s'au legat cu blăstem, că nu vor lua rachiu în gura lor, şi o au dus de multe-ori cu lunile; apoi ca prin minune s'a sloboḑit omul la beutură, şi o sĕptĕmână nu s'a mai trezit din ameţeală.

Aşa este firea omului. I se preface năravul în fire, apoi ca calul cel cu sucă, unde vede dealul, ştiucuri sĕ l taie, tot nu se mişcă din loc. Aşa, aşa; căci ḑicala ţine: Năravul din fire, n'are lecuire.

Trebuie sĕ ne învĕţăm a cruţa, şi în aceasta trebuie sĕ lucrăm cu toţii umĕr la umĕr. Noi cei dela oraşe sĕ dăm pildă bună oamenilor dela sate, şi de câte-ori ne va întâlnì Dumneḑeu sĕ învĕţăm unii dela alţii. În comună preotul, notariul, medicul, apotecariul, judele, învĕţătoriul, representanţa comunală, comitetul bisericesc — toţi trebuie sĕ lucre pentru îndreptarea rĕului. Mai ales scoala trebuie sĕ lucre mult.

Eu nu voi recomanda nimĕrui năravul tatălui meu. Însĕ 'mi vine a crede, că tatăl meu a fost om cu socoteală. El m'a bătut pentru bucoavnă, bucoavna a fost călcată de viţei, viţeii înglodaţi, m'a bătut cu o nuia de salcă, şi acestea lucruri multe totdeuna 'mi aduc în minte strașnica de bătaie şi cuvêntul: grijesce, cruţă. Şi eu voi fi grijnic, şi aceasta nu o voi uita cât timp vor mai fi viţei, glod şi nuiele; de bucoavnă a-şi putea sĕ uit bătaia, căci locul ei l'a luat Abcdariul.

stența sa, fără de a fi silit sĕ-și mai bată capul cu alte învĕțături didactice.

* (Mulțămită publică.) Astădi am avut onoare, a îmbrățișa cu cea mai perfectă căldură în mijlocul nostru adunarea generală a despărțĕmêntului III. al asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român.

Cu aceasta ocasiune festivă s'a rostit atât de cătră presidiul, cât și de cătră onoraţii membri ai despărțĕmêntului, cuvêntări și disertațiuni frumoase și pline de învĕțămênt înaintea poporului adunat, setos de învĕțătură și cultură.

Tot deodată a binevoit comitetul despărțĕmêntului, a ne înzestra cu o bibliotecă poporală constătătoare din 80 de opuri frumoase spre ameliorarea micuței bibliotece a noastre comunale.

Neputênd trece cu vederea acest act de binefacere, spre perfecționarea culturală și sanarea rĕului în neamul nostru românesc, avem onoare a esprima în numele poporului al comunei Tălmăcel, cea mai călduroasă mulțămită.

Tălmăcel, în 20 Octombre st. v. 1885.

Dimitrie Secărea paroch. *Nicolae Secărea*, paroch. *George Rusu*, primar comunal. *Mihail Smigelschi*, notariu comunal.

* (O împușcătură fatală.) În ḑilele trecute se juca un servitoriu din Șebeșel cu un revolver, care fiind încărcat, se descărcă pe neașteptate, doborând la pământ pe o muiere, ce sta în apropiere. Femeia muri în urma ranei causate de glonț, ear individul a fost arestat.

* (Nu se poate.) „Ce e Dle Doctor cu băiatul acesta, așa e de indispus și se plânge că'l doare peptul?“ întreabă mama pe medic. — „Are sĕ capete tusa măgărească.“ — „Nu se poate Dle doctor, — el e un băiat așa de cuminte!“

Loterie.

Mercuri în 25 Novembre.

Sibiiu: 23 66 30 8 26

Nr. 252. [1201] 1—3

CONCURS.

Stațiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduse, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porțiune canonică 7 jugere arătură și fênaț	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metrețe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metrețe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o ḑi de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări	20 „
6. Dela botezuri	7 „
7. Dela cununii	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeștanii	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, șură, grajd și grădină	80 „
Suma	463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-și așterne suplicele sale instruite în înțelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, și tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfățoșa la biserică în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare spre a cânta și cuvênta.

Murĕș-Oșorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaș de Betlen,
protopresbiter.

Ad. 312. [1196] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a din comuna Cacova protopresbiteratul Sebeșului, se escrie pe basa ordinului preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1885 Nr. 2919 B. de a doua oară concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică 20 jugere pădure și 2 arătură.
2. Dela 80 de familii câte două vedre de must și câte două ḑile de lucru de familie.
3. Venitele stolare îndatinate și regulate.

Aceste venite aduc la an aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa supranumita parochie au sĕ-și subștearnă suplicile instruate amĕsurat prescriselor legii în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la arătatul termin.

Sebeș, în 15 Octobre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 369. [1200] 1—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 și 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conțelegere cu comitetul parochial.

Ofenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 804. [1203] 1—3

EDICT.

Nicolae Badiu gr. or. din Veseud, protopresbiteratul Sibiiului, carele în 1 Septembre 1881 a părăsit cu necredință pe legiuita sa muiere Maria n. Dragosim asemenea gr. or. din Veseud, fără sĕ se scie ubicațiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de un an și o ḑi dela datul de față sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial încaminat de femeea sa, se va pertracta și în absența lui.

Scaunul protopresbiteral al Sibiiului.

Sibiiu, 1 Iuliu 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 1—3

Licitațiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburi metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaților“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte sę va numì grosimea și lungimea lemnului, asemenea se va notifica prețul în cub metric a lemnului de fag și de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. și până la **9 Decembre a. c. dimineața la 10 oare** se vor trimite direcțiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condițiunilor puse, asemenea și cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcțiunea institutului de alienați.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.14**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Cincia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireș	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaș	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Hașfaleu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfaleu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghîrbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuș	7.33	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	**12.25**
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.41	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timișoara	8.42	3.40	**10.09**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 121 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Novembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Novembre 1885.

Multe bazaconii se mai întêmplă în vieața publică a statului nostru. Omului i stă mintea în loc și se întreabă: se poate ca oameni cu mintea întreagă sĕ-și permită astfel de lucruri, și dacă da, este permis sĕ mai avem respect de opinia publică, care sufere asemenea bazaconii.

Ḑiarele din Cluș de un timp încoace se ocupă cu lucruri atât de frivole, încât omului onest i vine disgust de a se mai ocupa cu ele. Și în privința obiectelor și a modului de tratare nu esistă deosebire între guvernamentalele „Magyar-Polgár,“ „Kolozsvári Közlöny“ și Kossuthistul „Ellenzék.“

Rubrică permanentă găsim în fie-care număr al acestor ḑiare pentru reuniunea de maghiarisare. Este caracteristică această rubrică, căci cele mai mari nostimade le poți cetì înregistrate aici despre cursul lucrurilor de pe la noi.

Până la un grad oarecare are îndreptățire această rubrică nostimă, căci în aceste ḑile de grea cumpĕnă pentru restabilirea sdruncinatului ecuilibru în peninsula balcanică, scirile hazlíi de sub această rubrică mai abat serioasele îngrigiri ale oamenilor îngrigiați de soartea popoarelor din nefericita noastră patrie.

Produce deci ilaritate mărturisirea de toată ḑiua, că reuniunea voiesce binele comun al tuturor cetățenilor, produce ilaritate această mărturisire, dacă cugetăm, că sub această rubrică cetim imnuri progresului ce face maghiarisarea în Mediaș, Cohalm, Sămărtinul de pe Târnava mică și Sibiiu cu cursurile pentru învĕțarea limbei maghiare și scoalele de stat. Produce ilaritare insuflețirea moților din țara fericitului Iancu pentru reuniunea de maghiarisare, însuflețire manifestată prin întrarea în masse a amploiaților dela administrație în șirul membrilor acestei reuniuni, în special va produce mare ilaritate suta de fiorini a notariului Candrea din Vidra, prin care el de bună seamă 'și-a câștigat stima și recunoscința tuturor moților și a ţopilor din munții apuseni, recunoscință, care va strĕbate până în mormintele eroilor munteni, căḑuți în lupta pentru dinastia Habsburgilor.

Însuflețirea amploiaților pentru această reuni une e și mai evidentă, dacă considerăm, că ea este un titlu la carieră, și e bine ca și românii sĕ se însufleţească, cel puțin prin locuri degenerate cum sunt munții apuseni, ca sĕ nu se peardă sĕmênța.

Și mai comic este însĕ faptul, că deja sĕmênța aruncată a prins adânci rădăcini, a produs rod, acest rod a ajuns la maturitate, și astăḑi un vrednic cetățan „*Kathonay*“ cu numele, sub rubrica „Kultur-egylet“ vine cu inventioasa ideiă în formă de propunere, ca ungurii sĕ se apuce și sĕ ardă în foc toate documentele istorice, câte sunt până acum în lumea cultă.

Începutul se va face cu istoria românilor dela Traian începênd, se va continua apoi cu suferințele românilor de sub epitropia principilor calvini, și se va termina cu 3/15 Mai 1884, când s'au început scandalurile la universitatea din Cluș.

Curios este, că se află om, care are cutezanța sĕ propage asemenea idei, și și mai curios, că se află ḑiare, cari primesc și publică asemenea lucruri, cari nu fac onoare nici autorului, nici ḑiariului, care fără reservă dă publicității curiosități de soiul acestora.

Despre publicul care se inspirează din asemenea isvoară nu vom mai vorbì, căci e pĕcat de timpul perdut, și de fiduția cu care se primesc asemenea lucruri problematice.

Dacă ar fi sĕ fim noi chemați a scusa în fața lumei culte asemenea provenience caracteristice, atunci ar trebuí sĕ ne provocăm la diploma vicecomitelui din comitatul Huniadoarei, prin care era sĕ fie constatat, că toți românii, cari vor voì a se face reformați, **„ipso factu“** sunt maghiari. O asemenea hazlie diplomă se va trimite domnului Bartha Miklós, spre a fi demonstrat, că în Barcea mică istoria se poate falsifica, fără a mai reflecta la judecata lumei civilisate.

Ne oprim deocamdată aici.

Suntem de firma credință, că în urma celor scrise la adresa gimnasiului din Orĕștie, vor venì fulgere și trăsnete asupra noastră.

Atunci vom rĕspunde la epistola domnului Bariț, în care ne spune, că românii sunt destinați de către frații unguri la pradă, și anume pre greco-catolici 'i vor maghiarisa romano-catolicii, pre greco-orientalii reformații și calvinii. Va sĕ ḑică nimicire totală în cele naționale.

Deocamdată deci ne oprim aici, și reasumăm.

Rubrica „Kultur-egylet“ ne aduce multe bazaconii.

Din inimă ne bucurăm de prostíi esaltate, deoarece nu aflăm basă în istorie sĕ se fie prăpădit popoarele pe această cale.

Se va ajunge cu noi la o amalgamisare în cele naționale — noi nu o credem.

Purcederea amploiaților administrativi din munți poate produce ilaritate generală, întocmai ca și temeraria problemă istorică a cetățeanului Kathonay.

Îngrijiri însĕ ele nu vor produce.

Peninsula balcanică este în flacări. Aceasta ne umple de îngrijiri, bazaconiile însĕ bazaconii vor rĕmânea.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Sêrbii se vede că au ajuns într'o stare desperată.

Despre posiția delicată a regelui Milan vorbesce destul de evident și acea scire telegrafică publicată de „Times“, care apoi a dat o târcoală prin toate jurnalele europene, că regele Milan ar avea de gând sĕ fugă cu familia sa în Francia, pentru ca sĕ scape de urgia sêrbilor. În casul acesta e foarte de temut, că Austro-Ungaria va întra cu trupele sale în Sêrbia, ca sĕ împedece așeḑarea pe tron a lui Caragheorghevici.

Fapt e, că consiliul de ministri conferează în Viena, ca Austria sĕ nu fie surprinsă de nici o eventualitate.

În vreme ce se întêmplă aceste, se vede că și puterilor li s'a făcut urît de acest rĕsboi fără nici un scop, și mai curênd decât s'ar fi putut aștepta, conferința din Constantinopole a luat hotărîrea de a adresa o notă colectivă către regele Milan și principele Alecsandru, prin care se pretinde în tonul cel mai energic încheierea dușmăniilor.

Această notă le-a sosit sêrbilor tocmai la timp și ceea ce ei de sine numai cu greu ar fi făcut, au făcut-o acum cu blândă supunere și momentan după nota sosită, — avisând pe comandanții trupelor sêrbesci de a încungiura ori-ce conflict cu trupele bulgare și făcênd propunerea de armistițiu principelui Alecsandru.

Garashanin a și notificat îndată puterilor hotărîrea sêrbească, luată în urma notei colective.

Rĕspunsul principelui Alecsandru este încă necunoscut, dar se crede, că nici el nu se va mai împrotivì voinței puterilor, cu toate că posiția lui e cu mult mai avantagioasă, ca ceea a contrarilor sei și nu-i va prea venì la socoteală sĕ-și oprească trupele sale glorioase tocmai la granița inimicului seu.

Procederea conferinței merită toată recunoscința. Ea a făcut cum nu s'a putut mai bine. Și astfel credem, că acest nefast rĕsboi va ajunge la o soluțiune mai grabnică, decât cum s'ar fi putut aștepta numai cu câte va ḑile mai nainte.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

23 Novembre.

Dragoman. — Lupta de ieri trebuie sĕ fie socotită ca dată de ariergarda armatei sêrbesci, pen-

---

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(T ad. de V. G.)

Sosíi acasă abea rĕsuflând. Voi prânḑì la vechiul meu amic Porcher, omul Parisului, care mi-a făcut cele mai multe servicii și care crede totdeauna că 'l plătesc, când fără de veste me duc la el pe la cinci oare ḑicênd:

— Porcher voi prânḑì la tine. Dnă Porcher, sărut mânile.

Dar astă sară ce naiba! sĕ dădea un prânḑ mare; tocmai atunci se serba cel din urmă succes dramatic al fiului meu.

Me așeḑ lângă Roger de Beauvoir improvisatoriul fără margini și amabil; femeile părăsiră masa; fie-care își scoase o țigară din cutie și începea a o sucì între buze.

Eu căutam un pretecst binevenit, ca sĕ me scap de aceasta înveninare cu nicotină, când ușa se deschide și eată că servitoriul meu venì și 'mi ḑise:

— Dle, sunt în strada Amsterdam, și te așteaptă deja de o jumĕtate de oară.

Îmi luai pălăria, sărutai mâna dnei Roger, îmbrățișai pe Alecsandru și eșíi.

— Cine așteaptă pe tatăl dtale în strada Amsterdam? întrebă o voce.

— Gerard ucigătoriul de lei și spahinl seu Amida, — respunse Alecsandru.

Închisei ușa și nu mai auḑíi nimic.

Ḑece minute după aceea, întrăm în strada Amsterdam Nr. 77.

Erau în adevĕr amêndoi așeḑați fie-care în câte un colț al casei, Gerard la dreapta, Amida la stânga; Gerard în elegantul seu costum de sublocotenent, roșu brodat cu aur în marea sa manta neagră, chipul seu albastru ca ceriul.

Gerard era un om de vre-o trei-ḑeci de ani, cu un obraz fin, ângust și schimbat la față; pĕrul lui este castaniu, barba nu de tot neagră, ochii albaștri, dinții albi, fruntea descoperită.

Îl cunosceam de mult pe ilustrul îmblânḑitoriu de monstri, îl perdui d'o jumătate oară la Guelma în anul 1846. Plecase sĕ ucidă o leoaică și doi pui; o jumătate de oară mai tărḑiu intreprindeam campania cu el.

El era după cum am ḑis la dreapta camerei; la stânga era Amida.

Amida era un frumos Arab de 25 până la 26 ani; Arabii nu 'și cunosc etatea și 'și determină viața după evenimentele ce li s'au întêmplat.

Evenimentul cel mare al vieței lui Amida este întêlnirea lui cu Gerard.

Amida este adevĕrat tip de Arab; el stătea superb în colțul seu, învĕlit în mantaua sa albă, capul seu încins cu un fir de pĕr de cămilă ca o panglică și încadrându-i figura; ve asigur o figură frumoasă de o coloare cam galbină limpede, cu niște ochi de coloarea unei mătase castaníi; cu niște pleoape lungi, care păreau a fi zugrăvite, mustața sa cu peri puțini cam rari și creți, dinții sei albi și ascuțiți ca ai unui cal.

El ședea cu picioarele rezimate pe spatele scaunului seu, așa că genunchii i ajungeau până la pept.

Ai fi ḑis că e un cavaler al deșertului, căutând chiar și într'o cameră spriginul scărilor dela șea.

Această posițiune stângace pentru ori-care altul, lui i ședea de minune frumos.

Împregiurul lui Gerard și Amida se aflau câți-va amici d'ai mei, privindu-i și ascultându-i.

Ocupațiunea din urmă le era de tot ușoară: Gerard vorbesce puțin, Amida nu vorbesce de loc.

Nu pentrucă doară Amida n'ar sci franțuzesce: din contră, el vorbesce cu acea dulceață și farmec particular idiomului arab.

Gerard îmi întinse amêndouă mânile.

Amida și le încrucișă pe piept și plecă capul.

Eu sosit, Gerard trebuí sĕ vorbiască.

tru a conserva cât se poate de mult timp înălțimile Dragomanului, cu scopul de a acoperì retragerea grosului armatei prin drumul Țaribrodului, pe când alte trupe se urcau cătră același punct prin valea Lukaviței.

Cavaleria bulgară, care de 3 ḑile alerga prin munți la 10 sau 15 kilometre de Slivnița, constată retragerea armatei sêrbesci aproape pe toate punctele. În cele din urmă ea anunță, că un corp sêrb de 10,000 oameni, formând divisiunea Drinului, ocupa înălțimele situate d'asupra satului Dragoman, la dreapta drumului, precum și un șir de coline, care domina pe deplin drumul Țaribrodului pe stênga, la întrarea trecётoarei.

Câți-va tiraliori sêrbi ocupau singuri punctul central unde trece drumul.

Prințul dete îndată ordinul de a ataca.

Bulgarii puseră în linie trei regimente, aproape 12,000 oameni, și două baterii de artileriă.

La 11 oare, după un foc de câteva minute, aceste două baterii ocupă punctul central însemnat prin trecerea drumului, și îndreaptă tunurile lor pe înălțimile dela dreapta și dela stênga.

Sêrbii așeaḑă atunci patru tunuri de calibru mare pe înălțimele dela stênga, care domină drumul.

După o luptă de artilerie destul de violentă, regimentul Plevnei se desfășură la o mică distanță de înălțimile dela dreapta, pe când ale Dunării și Tîrnovei executau spre stênga o mișcare analogă.

Sêrbii, cari ocupau niște posițiuni avantagioase și ușoare de apărat, susținură atacul mai multe oare. Totuș bulgarii, cu tot focul teribil înaintară.

La dreapta, îndată ce bulgarii atinseră piciorul colinelor, sêrbii părăsiră posițiunile lor, pentru a se retrage la munți.

La stânga, apărarea ținù mai mult timp, pentrucă sêrbii aduseră în partea aceasta un numёr mai considerabil de trupe.

Pe la 4 oare artileria sêrbească era redusă la tăcere și unul din tunurile sale dat jos. Dar focul trăgётorilor urma a împedeca pe bulgari sё pronunțe mișcarea lor ofensivă.

De o dată, focul încetă pe toată linia bulgară. Se auḑiră musicile cântând imnul național, ear soldații, punênd baioneta la țeava puscei, se asvîrlиră fără a trage și cu strigătele de ura la asaltul înălțimilor.

Sêrbii n'așteptară sosirea bulgarilor pentru a se pune pe fugă. Vr'o sută din trênșii, aruncând jos armele, se dădură prinsonieri.

Pierderile bulgarilor s'au ridicat la 180 oameni omoriți sau răniți.

Aḑi dimineață armata bulgară a urmărit pe inamic.

Șoseaua e liberă; ear urmărirea se face prin muntele și prin vălceaua Kalovcei și a Gradinei.

Din când în când un tun e pus în baterie pe câte o colină, pentru a precipita fuga inamicului, care bate în retragere aproape fără opunere.

Sperăm, că ne vom culca astă sară la Țaribrod.

O canonadă tare s'a auḑit pe la 4 oare la întrarea Dragomanului; sêrbii făceau o opunere desperată, dar în cele din urmă au fost respinși.

24 Novembre.

Calafat, 8 oare seara. — *Bulgarii din Vidin au făcut eșiri, luptând cu mare bărbăție, cu toate acestea sêrbii au reușit a se apropia și mai mult de cetate, pe care au atacat-o în două rênduri la sud și la nord fără succes. — Bombardarea a continuat până la oarёle 7.*

Petersburg. — Societatea „*Crucea Roșie*“ rusă a pornit cele necesare pentru căutarea răniților la Belgrad și Sofia.

Rusciuc. — *S'au trimis însemnate ajutoare pentru degagarea Vidinului.*

Calafat, — 5 oare seara. — *Luptă de infanterie la Smârdan.*

Sofia. — Principele Alecsandru cu trupele sale a sosit la frontieră. *Sêrbii se retrag spre Pirot.*

Calafat, 1 oară. — Canonada se apropie. Ea e din ce în ce mai vie spre Vitbol.

Calafat, 2 oare 31. — Împușcăturile și salvele de artilerie urmează cu cea mai mare violență.

Calafat, 4 oare seara. — Silințele sêrbilor par că se concentrează spre satul Capitanovici, unde s'a început o luptă vie de infanterie.

Se aud asemenea împușcături spre Smârdan.

Spre Vitbol detunăturile devin din ce în ce mai rare.

Desimea cetei împedică a distinge ceea ce se petrece pe marginea cealaltă a Dunărei.

---

†

Alfonso XII regele Spaniei.

Regele Alfonso al Spaniei a rёposat Mercuri după ameaḑi în castelul seu regal Pardo după lungi suferințe.

Presentăm în cele următoare o scurtă schiță biografică a acestui tinёr rege, demn de o soartă mai bună.

Născut în anul 1857 la Madrid, el a fost unicul fiu în vieață a reginei Isabele și a infantului rege titular Francisc de Assisi, purtând ca moștenitoriu de tron titlul de principe al Asturiei. În etate de 11 ani a trebuit deja sё'și părăsească patria cu părinții sei, în urma revoluțiunei din Septembre 1868, când fù rёsturnat regatul, — și petrecù doi ani de ḑile la Paris.

La anul 1870 venì Alfonso în Teresianul din Viena, unde primì o crescere în spirit german. Aici a stat el 4 ani de ḑile. În timpul acesta s'au desvoltat unele relațiuni mai intime între el și familia împerătească, precum și prietinia sa cu moștenitoriul de tron Rudolf, cu ceilalți archiduci de o vrêstă cu el și cu numёroși membrii ai aristocrației austriace, cari se aflau pe atunci în Teresian.

Ca sё-i asigure fiiului seu tronul spaniol, regina Isabela a abḑis încă la 25 Iunie 1870 în favorul lui, și din timpul acesta principele de Asturia era pretendentul declarat al tronului spaniol.

După ce a părăsit Teresianul din Viena, 'și-a continuat studiile militare în scoala militară englesă din Sandhurst. În etate de 17 ani fù declarat de maiorean validitându'și printr'o proclamațiune pretensiunile sale la tronul spaniol.

După ce proclamă armata precum și poporațiunea capitalei la 29 Decembre 1874 pe Alfonso de rege al Spaniei, se întoarse tinerul Alfonso earăș în patria sa și la 14 Ianuarie 1875 făcù întrarea festivă în Madrid, unde a fost salutat cu mare entu siasm. Apoi luă însuș comanda trupelor în contra Carliștilor, dând vii doveḑi de curagiu și talente militare.

La 23 Ianuarie 1878 se cunună regele Alfonso cu verișoara sa Maria de las Mercedes, fica principelui de Montpensier, care însё după 4 luni de ḑile a și murit.

La 29 Novembre 1879 se cunună regele a două oară cu archiducesa Maria Cristina, fica reposatului archiduce Carol Ferdinand și a archiducesei Elisabeta.

Din această căsătorie au rёmas două orfane Maria de las Mercedes în etate de 5 ani și Maria Teresia de 3 ani. În înțelesul pragmaticei spaniole din 1830, cea d'ântâie va fi chiemată a-i urma lui Alfonso sub tutela maicei sale pe tronul Ispaniei.

* * *

Moartea regelui Alfonso își are însemnătatea sa politică, care mai cu samă într'o țară în veci neastêmpărată ca Spania, — e foarte mare.

Oamenii se tem, și cu drept cuvênt, de mișcările Carliștilor, cari de când au sciut că viața regelui e în pericol, au desvoltat o mare și cutezantă activitate. Ei lucră cu o febrilă agitație pentru organisarea comitetelor carliste în toate centrele spaniole, precum și a întrunirilor de propagandă în foastele provincii carliste, unde catolicii și clerul sunt ajutătorii cei mai puternici ai pretendenților.

Carliștii au mare noroc și cu iesuiții și alte orduri monachale catolice, cari espulsate din Francia 'și au întemeiat mai multe case în Spania.

Așa numita junime catolică și pressa de sub patronatul prelaților încuragiază reorganisarea carliștilor, cari se leagănă în speranța întemeiată de a grupa în jurul lor pe catolicii, reactionarii și carliștii din Spania. Aceste tendențe sunt urmărite cu atențiune din partea liberalilor și a republicanilor, numai că ministeriul acum încă desconsideră aceste mișcări.

Liberalii și anume, capul lor Lopez Dominguez atacă guvernul, că de ce nu întrevine la vatican pentru oprirea clerului de a participa la astfel de apucături atât de periculoase statului spaniol.

Dealtmintre liberalii cred, că armata e pe partea lor — și astfel ajungênd treaba la o revoluțiune, ei sunt în firma speranță,, că în unire cu armata, marina și democrația vor putea combate în modul cel mai strălucit pe carliști. Ei se mângăie și cu acea ilusiune, că Don-Carlos, până când e în viață vara lui, nu va face nici o încercare de a conturba liniștea regatului spaniol.

Cu toate acestea e foarte mult de temut, ca mult cercata Spanie sё nu devină earăș scena unor evenimente, cari ar putea zguduì din temeliă pacea ei internă, abia restabilită.

Varietăți.

* (Promoțiune) domnul Andrei Monda fù promovat aḑi la universitatea din Viena de doctor în medicina universală.

Felicităm din inimă pre noul doctor dorindu-i viață lungă spre binele omenimei.

* (Românii din Gherla) au trimis întreg venitul — *în suma de 300 fl. v. a.*, — a festivităților arangiate acolo cu ocasiunea adunărei generale a

---

Noi vorbirăm de Constantina, de Rona, de Algeria; de Iussuf, frumosul general; de Levaillant colonelul botanist și esplorator; de Gevismes, armurierul artist; apoi după-ce vorbirăm de toate lucrurile, udat cu ceea-ce se ḑice o tasă de teă, bёutură, în care se reduce pentru mine cuintesenta tuturor licherurilor de pe pământ, luai un condei, îl muiai în cerneală, scoasei o foaie de hârtie și privind la dulcele și liniștitul erou:

— Gerard, i ḑisei eu, sё vedem o vênătoare, din întêmplare.., un leu dintre cei douăḑeci și cinci ai vostri; dar un leu frumos, nu de cei de care ai vёḑut în grădina plantelor cu Amida și pe care Amida i-a socotit niște lei falși. Un leu de Atlas, mare, magnific, ca focul.

Gerard surise.

— Din vre-o întêmplare? ḑise el.

— Da; din întêmplare.

El se întoarse cătră Amida și i spuse câte-va cuvinte în limba arabă.

Amida plecă capul ca semn de învoire.

Era evident, că Gerard consultase pe spahiul seu asupra vênătoarei, care trebuia sё mi-o istorisiască indicându-i una din acele lupte fabuloase, care au divinisat pe anticul Hercule și pentru care spahiul aprobă alegerea făcută prin oficerul seu.

Gerard se întoarse cătră mine și cu vocea sa calmă:

— Ucisesem, începù el, leoaica în 19 Iuliu și din 19 până în 27, căutasem înzadar a întêlnì pe leul.

— Eartă, iubite Gerard i ḑisei; dar lasă me sё te întreb despre ceva și sё te întrerup chiar dela început.

El me ficsă cu ochiul seu clar scânteitoriu, ca și al acelor animale, care vёd tot un fel noaptea ca și ḑiua.

Această privire părea că ḑice: „Vorbesce.“

Profitai de ocasiune.

— Sё vedem, începui eu, fii franc, curagiul vostru nu poate fi suspectat; prin urmare ai dreptul sё spui adevёrul, tot adevёrul, nimic decât adevёrul. Ce impresiune îți produce starea ostilă al regelui pădurilor? Este ea impresiunea unui duel?

Gerard începù a rîde.

— A unui duel? ḑise el. Da, impresiunea ce o ar simți un om, care s'ar bate gol sau în cămașe contra unui adversar îmbrăcat într'o cuirasă și care ar putea fi rănit numai în două locuri: în ochi și în locul liber de cuirassă.... Așa mi-ar plăcea mai bine ḑece dueluri cu oameni, decât o întêlnire cu un leu.

— Ți-ar plăcea mai bine ḑece dueluri cu oameni! — așa dar nu vênezi leul din plăcere Gerard?

— Bine! eată că acum începem a face metafisică. Te previn însё, că eu sunt un vênător mai tare, decât un metafisican.

— Sё facem metafisică, iubite Gerard.

— Ei bine, fie-care om este născut cu o vocațiune. N'am lipsă sё ți-o spun care este a ta: tu pari a o îndeplinì cu consciință și încă chiar și mai mult decât cu consciință. A mea este d'a vêna leul. Dḑeu m'a făcut, nu inimicul seu, căci îmi place și admir pe leu, dar antagonistul seu.

— Spune rivalul seu.

Gerard clătină din cap.

— Nu, ḑise el, leul n'are rival. El este în adevёr regele creațiunei —; omul este numai un usurpator. Ah! dac'ai vedea un leu! nu de aceia degenerați, — după cum veḑi în Europa și care nu'ți pot da o idee de soiul lor; dar unul dintre acei lei liberi — cari se anunță prin mugetele lor, ce se aud într'o distanță de trei lege și care s'ar crede scos la trei sute de pași; — dacă 'la-i vedea înaintând liniștit, încetinel și mândru, cu mișcări de pisică, la moment grațioase și puternice, liniștit și bisuindu-se măiăstos pe forța și ușurința sa; dacă i-ai vedea uimirea lui la aspectul omului, singura creatură care-l așteaptă, care 'l privesce cu acelaș ochiu ca și al seu, care nu fuge dinaintea lui; dacă ai vedea teroarea celorlalte ființe, care tremură, gem, lamentează la apropierea acestui monarch al orientului, vei înțelege ce va sё ḑică un leu. O repetez poate fi cineva antagonistul seu, nu rivalul seu, poate sё 'l ucidă, dar nu este învingётoriul seu. Eu

Asociațiunei transilvane pentru cultura și literatura poporului român — la fondul acestei Asociațiuni.

* (Satul arde și baba se peptenă.) Dl ministru president Coloman Tisza își serbează mâne iubileul seu de 10 ani, timpul, în care poartă frênele guvernului în țara marilor idei liberale.

Și când face Dl Coloman Tisza acest lucru, îi place ca și țara să iubileze și să-i cânte un „osiana," care să pătrundă toate unghiurile Ungariei. Serbarea personală a domnului ministru, trebuie să fie o serbare a statului, a națiunii maghiare.

Adecă trebuie? Bine, dacă-i vorba așa. Ea va și fi.

Și se face. Toți comiții supremi pleacă în fruntea unor comisiuni splendide, compuse din vicecomiți, pretori, oficianți de toată sama și de tot soiul, ca să se presenteze înaintea marelui bărbat de stat și felicitându'l să-i dorească încă mulți ani de domnie.

Înzadar, că nu au ungurii odichnă, fără să facă vr'o țîr' de sfară. Dacă n'au pentru ce iubila, fac esposiții splendide, sau îmbată cu dragoste pe oaspeții străini veniți în țară.

Vorba, că ceva trebuie să facă.

La Oradea mare erau să se iee de cap membrii congregațiunei de marea dragoste față cu Dl ministru-president.

S'a fost făcut adecă propunere, ca și comitatul Bihorului să 'și facă omagiele sale printr'o splendidă deputațiune. Un membru ordinar, anume Francisc Rigo a făcut contrapropunere, motivându-și părerea cu actele de pân'aci a Dlui Tisza. Urmarea a fost, că bietul om fù globit cu o pedeapsă de 100 fl., ear comisiunea s'a ales spre felicitarea dlui Tisza cu mare entusiasm, numărând între mulți alții și vr'o 10—12 români.

E trist, când nici oamenii noștri nu 'și află o altă ocupație mai deamnă de ei și posiția lor, decât aceea de a serba iubileul ministrului-president.

Ne aducem aminte de vorba românului: „Satul arde și baba se peptenă."

* (Alegere de notariu comunal.) În 3 Novembre s'a ținut alegerea de notariu comunal în Almașul mare. Pretorul din Geoagiu, care a condus alegerea, a impus comunelor pe un client al seu cu numele Iosif Marton. Representanții comunelor au cerut liberul exercițiu al alegerei și anume admiterea petentului Petru Truca la candidare. Pretorul însă sub diferite pretecste de nimica, contra clarei dispositiuni a legei comunale, cu ajutoriul a patru creaturi votante, a ales de notariu pe Iosif Marton, care din parteș earăș a lucrat pe căi neiertate și ilegale pentru a corumpe pe alegători. Numai Iosif Marton fusese admis la candidare și așa voința pretorului e faptă. — Acum se așteaptă resultatul protestului înaintat la comitat. *Vederemo!*

* (Propagandă de maghiarisare.) Tinerul student **român Onea**, dela colegiul reformat din Orăștie a trecut Vinerea trecută în mod formal la confesiunea reformată și prin aceasta la maghiarism. Pentru a-și pierde și urma de român convertitul cel slab de ânger 'și-a schimbat numele în „Onyaky." Mare bucurie între maghiarii din Orăștie ! — cari așteaptă și alte resultate. Tradițiunile calvinesci din vremea lui Rákoczy însuflețesc de nou pe maghiari. Noi însă avem credință firmă, că încercările de desnaționalisare vor avea același sfârșit, care l'au avut tentativele zadarnice din trecut.

* (Postal.) S'a deschis oficii postale:

1. În 16 Novembre în Retisdorf, comitatul Târnava mare, care va sta în legătură cu posta din Sighișoara de 4 ori pe săptămână.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea și asignațiuni postale până la 300 fl.

Mersul:

Pleacă din Retisdorf dimineața la 6 oare.
Ajunge la Sighișoara la 9 oare 35 minute.
Pleacă din Sighișoara la 11 oare.
Ajunge la Retisdorf la 2 oare 35 minute.

2. La 26 Novembre se va deschide în Mánya, comitatul Solnok-Doboka, și va sta în legătură cu posta dintre Csáki-Gorbó și Deeș.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea asignațiuni postale până la 300 fl.

3. Este de ocupat postul de magistru postal: În Csik Szt. György.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 120 fl., paușal de cancelarie 40 fl. și paușal de transport 180 fl.

4. În Homorod Szt. Márton.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 150 fl., paușal de cancearie 40 fl.

5. Măgheruș, comitatul Solnok-Doboka.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: Salariu 150 fl., paușal de cancelarie 40 fl.

Suplicele sunt a se trimite în termin de trei săptămâni la direcțiunea postală din Sibiiu.

* (D. Bouquet dela Grye,) membru al societății naționale de agricultură din Paris, a presintat colegilor sei în ședința ținută de acea societate sub președința dlui Leon Say, la 4 Noembre 1885, un memoriu manuscript asupra industriei forestiere din România.

Autorul acestui memoriu este dl Antonescu Remus. În el se studiază situațiunea actuală a pădurilor române, starea esploatațiunei lor în diversele regiuni ale țărei. Dl Antonescu Remus, dice *Le Journal de l'Agriculture* din care luăm aceste notițe, dă asupra acestei industrii amănunte foarte interesante. Memoriul a fost trămis secțiunei de silvicultură.

* (Economiă de cuvinte.) Dl de Freycinet a ordonat representanților diplomatici ai Franciei în străinătate de a telegrafa ministeriului afacerilor străine sub simpla adresă: „Diplomație Paris." Tot asemenea, departamentul afacerilor străine nu va mai telegrafa dlui cutare, ambasadorul Franciei la..., ci: „Ambasadorul Franciei..." Dl de Freycinet speră a face astfel o economie de 15,000 fr. pe an.

* (Bibliografii.) A apărut Nr. 21—22 din *„Transilvania"*, foaia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, cu următoriul:

Sumariu: Apel către publicul român. — Despre un memorial din 1849 al episcopului Andrei Șaguna. — O escursiune prin istoria pedagogiei la noi la români. — Earăși ataceri agronomice. — Presa periodică românească în țările coroanei unguresci. — Procese verbale ale comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședințele dela 28 Octombre și dela 10 Novembre 1885. — Scoala superioară de fetițe din Sibiiu. — Bibliografii.

— *„Scoala Practică"* Nr. 7 și 8 pro Octombre și Novembre a apărut cu următoriul sumariu: Catechesa III: Dțeu e spirit (urmare și fine). — Probe și lecțiuni din „Manual de gramatica limbei române" de Maxim Pop. — Din calculul elementelor; tractarea nrului 8. — Înfricarea și încurcarea scolarilor la esamene. — Hârtia la cei vechi și modul fabricărei aceleia. — Bibliografii.

Prenumerațiunile cu 3 fl. pe anul întreg sunt a se adresa la redacțiune în Nassód, Transilvania.

— *„Românische Revue"*, fascicula V. pro Novembre 1885. Cuprinsul: *Die ungarische Landesausstellung im Budapest. — Die Opposition des ungarischen Landtages und die Romänen, von Fabius Reseiu. — Aus der romänischen Presse. — Rundschau. — Chronic. — Die Wäldlerin, Dorfgeschichte von Ioan Slavici. — Nach dem romänischen von Mite Kremnitz* (Fortsetzung). — *Am blandusischem Quell, von* B. Alecsandri, — *Dramatische Dichtung in drei Aufzügen. — Aus dem romänischen*, Übersetzung von Edgar Herz. (Schluss). — *Der Morgen, Stimmungsbild von* Al. A. Macedonsky. — *Deutsch von* L. V. F. — *Românisches Volkslied. — Literatur und Kunst.*

— A eșit de sub tipariu „Candela" jurnal bisericesc-literar, cu următoriul cuprins:

Unirea românilor din Transilvania sub Leopold I. — Raportul mosaic despre facerea lumii și științele naturale. — Fântânele și Codicii dreptului ortodocs. — Predică poporală. — Cuvêntare ținută cu ocasiunea înmormêntării parochului din Lucavița, păr. Teodor Călinciuc. Cronică.

Abonamentul se face imediat la administrațiunea jurnalului. Prețul pentru Austro-Ungaria e 4 fl. pe anul întreg, și 2 fl. pe jumătate de an; pentru România și alte țeri e 12, resp. 6 franci.

— A eșit de sub tipariu: Ebreii în România de Ioan M. Bujoreanu. Bucuresci tipografia academiei române, (laboratorii români) Nr. 26. — Strada academiei. 1885.

— A eșit de sub tipariu Revista Literară cu următoriul sumariu:

Cum se judecă operele de artă: Pictură, Sculptură, Architectură. (Conferință ținută la Ateneu) de dl Const. I. Stăncescu. — Pentru ce e dulce viața, (poesie) de Carol Scrob. — Pescuitorii de dragoste, de August R. Clavel. — Oratiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard) de Th. M. Stoenescu. — Din povestile Unchiașului sfătos de P. Ispirescu. — S'au închis, (poesie) de T. — Smaranda (nuvelă) de Th. M. Stoenescu. — Poesii de dna Matilda-Cugler-Poni de d'Artanian. — Din scrierile lui Constantin Golescul de Dr. M. Gaster. — Bibliografie. Bucuresci, tipografia academiei române (laboratorii români) Nr. 26, Strada academiei 1885. Prețul unui număr: un leu.

Mai nou.

Viena, 26 Novembre. Lui „Pester Loyd" i se depeșează: După o faimă, deși eșită din isvor bun, dar de necredut, pentru a cărei esactitate eu nu pot lua nici o garanță, **regele Milan ar fi sosit aici adi-dimineață în cel mai rigoros incognito.**

Viena, 27 Novembre n. — Ambasadorul austro-ungar din Belgrad bar. Khevenhüller a primit dela guvernul austro-ungar însărcinarea să meargă numai decât în cuartirul general bulgar la principele Alecsandru, spre a pune la cale închieierea unui armistițiu și a da bulgarilor sfatul de a nu întra pe teritoriul sêrbesc.

îți pot spune un lucru, continuă Gerard, că de câte-ori am ucis un leu, lăsându'l într'o teribilă agonie, apropiindu-me de mortul cu coama arsă, cu fața încrețită, vêdându-i dinții fildeși, ghiarele sale de eben, aceste membre așa de bine proporționate, săritura animalului celui mai ușor nu este decât dela douăspredece până la cincispredece picioare, pe când a sa este de patruzeci și cinci, — îmi încrucișez mânile, îl privesc și cu o lacrimă, un regret, o remușcare, chiar din inimă me întreb „fost-ai tu în drept, un pitic ca tine, să uciși pe acest om?"

— Și cu toate acestea tu tot îl ataci fără emoțiune, nu e așa?

— Să ne înțelegem. Îl atac fără emoțiune, fiind-că în fața pericolului emoțiunea ar fi pentru mine o inferioritate; dar îmi trebuie toată tăria voinței mele, ca să sfărâm această emoțiune.

— În fine ce simțesci în acest moment iubite amice? Spune-mi istoria sensațiunilor tale, istoria sensațiunilor, ce me privesce pe mine.

— O voiesci foarte sinceră, foarte esactă, precum poate n'am mai spus-o nimănui?

— Da, așa cred, astfel o voiesc!

— Ei bine, eată ce se petrece în mine. Sunt de un naturel calm și chiar dulce, după cum este ușor de a o vedea. În stare normală, pulsul meu bate dela șasezeci până la șasezeci și șase de ori pe minut; dar din momentul ce un arab vine și'mi zice:

„Gerard este un leu în cutare loc și oamenii te așteaptă în cutare loc", me prind frigurile, nu me mai gândesc la alt-ceva decât la leu; pulsul meu începe a se ridica și bate dela 75 — la 80 de ori pe minut. Nu me mai opresc decât numai când oboseala me silesce: dorm rău, deșteptându me deodată la ori-ce sgomot și 'mi-aș uita cu totul și de mâncare, dacă spahiul nu 'mi-ar aduce aminte că e vremea mâncărei. Aceea durează tot mereu, până ce me aflu în fața leului.

Atunci la moment chiar ori-ce agitațiune pare că se opresce în mine, după cum se opresc roatele unui ceas, de care se atinge limba orologiului; — necesitatea d'a fi calm, sentimentul de conservare, mărimea chiar a pericolului pare a apăsa asupra arterelor mele și a'mi opri bătăile inimei. Se petrece în mine un fel de supremă bucurie. Acest moment ori-cât de scurt să fie, este un cadru de aur, în care se zugrăvesce tabloul vieții mele întregi, dela copilăria mea cea mai fragedă până la etatea, în care me aflu. Treizeci și cinci ani de suvenire țin, lucru miraculos, în câteva secunde. (Va urma.)

Asemenea unui favorit, care câștigă pretutindinea inimile tuturor, fură întêmpinate pilulele de Șvițera ale apotecariului Brandt, pretutindinea la săraci și bogați, în toate familiile, scotind cu desăvêrșire prin sigurul și nestricăciosul lor efect în casuri de boale de ficați și fere, de hemorroide și altele, — toate celelalte mijloace de cură. Fie-care scătulă originală (ce costă 90 cr. în apotecă) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și e provedută cu iscălitura lui R. Brandt.

Morburi de tot soiul, și mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înțepăturile în urechi** și **asurdirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea și paralisarea** se vindecă prin metoda noastră rațională-sigură și renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** și de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 săptămâni la cele mai minunate resultate. Rugăm să ni se trimită o descriere amănunțită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă și confidențial.

Clinica privată **„Freisal"** în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Novembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.97	5.94
Napoleon	9 98½	9 98
100 marce nemțești	61.70	61 82½
London pe (poliță de trei luni)	125.65	125.80

Nr. 252. [1201] 2—3

CONCURS.

Staţiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduşe, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 ḑile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porţiune canonică 7 jugere arătură şi fênaţ	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metreţe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metreţe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o ḑi de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări .	20 „
6. Dela botezuri . . .	7 „
7. Dela cununíi . . .	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeştanii . . .	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, şură, grajd şi grădină	80 „
Suma .	463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-şi aşterne suplicele sale instruite în înţelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfăţoşa la biserică în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare spre a cânta şi cuvênta.

Murĕş-Oşorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaş de Betlen,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 2—3

Licitaţiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburì metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaţilor“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte se va numi grosimea şi lungimea lemnului, asemenea se va notifica preţul în cub metric a lemnului de fag şi de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. şi până la **9 Decembre a. c. dimineaţa la 10 oare** se vor trimite direcţiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condiţiunilor puse, asemenea şi cele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcţiunea institutului de alienaţi.

Nici un alt mijloc
nu folosesce

Putere bărbătească slăbită şi perdută!

Poluţiuni şi impotenţă.

Singura scăpare!

Că impotenţa nu se poate vindeca, decât numai şi numai prin duşul de carbon pentru genitalii privilegiat, aceasta o învaţă cei mai renumiţi profesori Cu ajutoriul lui se poate cura ori-cine, adese numai şi în decurs de 24 de oare **fără nici o urmare neplăcută** sigur şi pentru totdeauna, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă la ori ce vrêsta; asemenea se pot cura poluţiunile, ne lângă o cură plăcută, esternă şi neobservabilă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii m dicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea completă a 10 profesori: 5 fl 80 cr. Espediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul.

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1194] 3—52

Nerodirea

se vindecă în câteva ḑile prin întrebuinţarea „duşului de carbon pentru mame“ privilegiat. În opurile cele mai nouă ale dlor profesori Dr. Nothnagel, prof. Dr. Roszbach, prof. Dr. Bernatzik, prof. Dr. Vogel etc., se laudă deja efectul acidului carbonic cu duş în casuri de nerodire la femei de altmintre normal desvoltate. — Cura e neobservabilă şi plăcută şi chiar în lipsa de sensibilitate e împreunată cu cel mai strălucit succes „Duşul de carbon pentru mame“ costă cu toate aparatele trebuincioase împreună şi cu îndrumarea pentru întrebuinţare proprie şi fără nici un sucurs străin: 12 fl. — Espediţia postală fiind discretă, cuprinsul pachetului nu se poate erua. A se adresa la **Dr. Karl Altmann**, Wiena, VI., Gumpendorferstrasse 95. Pentru discreţiune garantăm. [1193] 3—52

Mare sensaţiune
stêrnesc pretutindenea
Jachetele de earnă pentru sănătate
procurate din cea mai curată lână după receptele celor **mai mari autorităţi medicale din cele dântâi fabrici de lână din Viena.**

Jachetele mele de sănătate sunt cea mai caldă şi prelângă aceasta cea mai sănătoasă îmbrăcăminte, ce se poate închipuì, căci

1. Ţin trupul în căldură potrivită;
2. Apără trupul contra rĕcelei, căci lâna absoarbe asudorile ce se desvoaltă;
3. Se lipesce bine de trup şi
4. Este de tot practică, comoadă şi eftină, căci costă numai

fl. 1.80

Tot omul care-şi iubesce sănătatea sĕ nu pregete a-şi procura o jachetă de sănătate pentru earnă, căci ea e mai bună ca ori ce altă haină de earnă. Prima calitate se poate procura numai la

I. Wiener Commisions- und Exportgeschäft
Wien, III. Kolonitzgasse Nr. 8,

La comande ajunge dacă se spune: mare, mijlociu sau mic. Trimiterile se fac cu rambursă. [1192] 3—6

Nr. 369. [1200] 2—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupşei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 şi 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conţelegere cu comitetul parochial.

Otenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Anunţ!

Prin rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari, fiind esportul spre orient cu totul împedecat, me sîmt necesitat a vinde.

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori-ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteţi cu posta 24 de bucăţi din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulţămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase şi practice, şi au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, staţiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi indată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	7.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	8.08	—	—	9.56
Stana	8 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—
Cernea	7.01	—	—
Uniedoara	7.30	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—
Cerna	10.44	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 122 Sibiiu, Marți 19 Novembre (1 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Dacă e permis sĕ împărțim sĕrăcia poporului după ținuturi, atunci fără îndoială vom ajunge la resultate nu îmbucurătoare. Vom vedea adecă, că deși e proverbială sĕrăcia la noi în Ardeal, sunt totuș ținuturi, unde prin grija unor elemente de ordine s'a croit o soarte mai puțin apăsătoare pentru sêrmanul țĕran.

Aceste ținuturi însĕ dispar în noianul de sĕrăcie, care a înglodat comitatele cele mai multe, sĕrăcie, care ne umple de fiori.

Sunt diferite causele sĕrăciei celei mari la poporul român, căci deocamdată numai la a lui sĕrăcie vom reflecta; sunt multe și diferite causele acestea, și proverbiala nepăsare a administrațiunei față cu ticăloșia provenită din sĕrăcie.

Vom avea astădi înaintea ochilor nostri comitatul Têrnavei mici.

Dilele acestea adunarea generală a acestui comitat a votat 10,000 de fiorini pentru reuniunea de maghiarisare din Cluș.

10,000 de fiorini nu sunt bani mulți la un comitat cum este și cel al Têrnavei mici, — și ei nu sunt mulți, când e vorba de un scop cultural, pentru care e entusiasmat poporul, din a cărui sudoare s'au stors acesti bani, și nu sunt mulți, când poporul este până la disgust în îmbelșugare. Între asemenea împregiurări aruncați pe fereastră 10,000 de florini, după cum s'a făcut acum cu reuniunea de maghiarisare, tot nu se simte, — căci celui ce are, i se va da.

Dacă privim adevĕrata stare a lucrului, apoi trebuie sĕ ne indignăm, vĕdênd cum se joacă cei dela comitat cu soartea nefericitului popor, și aceasta tocmai între împregiurările cele mai critice, ca și cari Dumnedeul cel îndurătoriu sĕ nu mai trimită asupra acestui popor cercat.

Este în deobște cunoscut, că anul acesta nu se poate înregistra între cei mai mănoși.

Forța economică a comitatului Têrnava mică este mai cu samă culesul viilor.

De vre-o 10 ani de dile culesul așa a fost de slab, încât sêrmanii economi au venit la marginea desperărei și voiesc sĕ taie viile din rădăcină.

Trebuințele de toate dilele le acopere puținul cucuruz și grâu, însĕ acestea deabea pot scutì pe popor de foame între condițiile cele mai favorabile.

Despre economia de vite nu ne este permis sĕ vorbim, și nu ne e permis sĕ vorbim acuma, când prețul vitelor a scădut așa de tare, încât cu prețul unei vite bine grigite nu poți asigura nutrețul alteia nici până la cântatul cucului.

La 27 Iuliu a. c. s'a descărcat o furtună asupra comitatului Têrnava mică. Poporul dice că a fost bătaia lui Dumnedeu. Comunele: Tirimia mare și mică, Odricheiul, în parte Lasieul românesc, apoi Șoimușul românesc, Sant-Martinul, Coroiul, Balavásár, Kis-Kend, Nagy Kend, Fűletelke, Agristiul au fost zdrobite cu desĕvêrșire. Piatra a fost de o mărime ne mai pomenită, zdrobit-a tot ce aflat, încât pe urma ei a rĕmas pământul gol.

Viile sunt zdrobite, încât oamenii nici 5 ani de dile nu mai sperează roadă.

Cucuruzele au trebuit cosite spre a putea asigura nutreț pentru vite, deoarece earba a fost zdumicată până la rădăcină.

Nici cartofii în pământ n'au rĕmas neatinși de această bătaie a lui Dumnedeu.

Bieții oameni au rĕmas muritori de foame, și ca batjocura sĕ fie și mai mare, esecutorii de dare scoteau pe bieții oameni din colibele improvisate, căci coperișele caselor erau zdrobite și nu mai dau adăpost contra vêntului și a ploaiei.

Fără considerare la reuniunea de maghiarisare tempestatea a nimicit rodul ungurului de o potrivă cu cel al românului, și ciorogariul de „fél nemes ember" din Korod Szt Márton plângea alăturea cu românul rĕmas cu pelea pe ruinele muncei lui de un an.

Toată suflarea credea, că comitatul va venì și va alina durerea acestor nefericiți.

O a și alinat.

Un plus de 2 percente de dare va avea bietul infortunat sĕ mai plătească din proverbiala sa sĕrăcie spre a putea parada domnii dela comitat cu 10,000 fior. pentru reuniunea de maghiarisare, și diarele se poată striga: eată comitatul cel înflăcărat, care scie aduce jertfe pe altariul patriotismului.

Sĕ fim bine înțeleși. În aproape jumătate comitatul poporul moare de foame. Copii zdrențoși umblă din ușă în ușă, cerșind o bucățică de mămăligă mucedă. Mititeii în leagăn își înalță mânile și plâng, căci nu sciu sĕ ceară și esecutorul de dare restoarnă leagănul spre a bate în tobă strențele, cari mai apărau pe prunc contra gerului. Din prețul acestora se va zidì palatul maghiarisărei în Cluș.

Este tirănie actuala tractare a poporului, cu sistem este el înpins spre desperare și aceasta spre gloria patriotismului modern.

Un singur glas s'a ridicat contra votului comitatului. Protopopul Macaveiu a fost bărbatul, care a avut curagiul a spune adevĕrul și a protestat contra unor asemenea nelegiuiri.

După a noastră părere suntem la marginea prăpastiei și economicesce și politicesce.

Poporul până acuma rabdă ger, foame, sete, rabdă amarul, vĕdêndu-și copilul lipit pământului și în pericol de a perì de foame.

Poporul rabdă, căci el nu scie despre prada ce se face cu banii storși din sudoarea muncei lui.

Nu este bine ca poporul sĕ scie despre eonclusele cele dela comitat, și dacă nu e bine sĕ o scie poporul, e bine sĕ o scie lumea cultă.

Pressa română va lua act despre sila ce sĕ face poporului român, și aceasta spre a se constata la timpul seu, că ea a făcut tot ce i-a fost possibil în fața curtei cu juați din Cluș.

Revista politică.

Ministrul president al Ungariei dl Coloman Tisza iubilează.

Sâmbătă au fost primiți capii bisericesci catolici, cărora le mulțămì ministrul president accentuând, că buna înțelegere dintre stat și bisericile diferite trebuie sĕ fie perfectă, și fie-care cetățean de ori-ce religie ar fi, fără considerare la sentimentele sale religioase trebuie sĕ lucre pentru propășirea statului. Pentru această idee se luptă el și pentru aceasta se roagă de representanții bisericei catolice, sĕ nu'l lipsească nici de acì inainte de spriginul lor.

Duminecă s'a presentat între alții și dl M. Brennerberg comitele suprem al Sibiiului, urându i multe lucruri bune și frumoase ministrului, dar accentuând, că fără de a fi însărcinat din partea congregațiunii comitatense sau a vre unei partide.

Ministrul rĕspunse astfeliu: „Ve mulțămesc pentru presența DV. amicală și voiesc sĕ'mi esprim speranța, că și aceia de unde veniți DV. și cari încă acum sunt îndoielnici, — se vor convinge, că în această țeară ori-care fiu al ei poate fi fericit păstrându'și naționalitatea, și că afară de granițele ei n'are nimic ce căuta. Ve repet mulțămitele mele. (Éljen) !!".

Fericiți cei ce cred toate câte li se spun într'un moment de bună inspirație.

Corpurile legiuitoare ale României s'au deschis Vineri în 15 a l. c. prin mesagiul re-

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

— Aceasta se petrece pe timpul când ochiesc animalul, căci îl ochiesc din momentul, în care îl zăresc. Îndată ce este la cincispredece pași departe de mine, este al meu. Dar adeseori, de când m'am familiarisat cu el, greșesc anume una, sau două ocasiuni de a trage; aflu o plăcere posomorîtă și teribilă a'mi prolungì sensațiunile. În fine slobod lovitura. Din momentul, în care nu'mi simțesc carnea sfășiindu-se sub ghiarele lui, și oasele mele care strig sub dintele leului, sunt scăpat. Atunci ochiul meu privesce în direcțiunea fumului: sau este mort, sau el singur me caută, sau se retrage încetișor. Leul nu fuge nici odată. Dacă este mort și ceea-ce rar se întêmplă, — dintre douădeci și cinci de lei, n'am ucis repede decât numai patru, — dacă e mort, aștept sĕ fie mort cum trebuie, ca trĕsăriturile corpului seu sĕ înceteze. Este mult. Animalul este așa de puternic, că'i trebuie multă osteneală până ce 'și dă sufletul.

„Dacă nu mai mișcă, sunt liniștit, este mort și încă cum se cade. Leul este un animal cu mult prea fin înșelând pe om, este bun pentru lup și pentru vulpe. Dar dacă nu mișcă, dacă e mort, me apropiu, îl privesc, maiestos și totdeauna grațios, culcat pe pământul rupt; apoi după cum ți-am spus, îmi pare rĕu, îl compătimesc și frigul fu cu dece grade mai jos de zero; sudoarea me înecă, simțesc, strecurându-se câte o picătură de apă din fie-care pĕr de pe corpul meu; toți nervii mi se slăbesc, corpul întreg mi se molește, caut o peatră unde sĕ șed și îmi vine a plânge ca și un copil.

— Dacă animalul nu este mort, îmi îndoiesc precauțiunea, arunc carabina mea; — cea dântâi de care me servesc este totdeauna o carabină de Devismes, ca una care este mai sigură; o iau pe aceea care așteaptă culcată lângă mine și continuu focul până ce e mort.

— Dacă se retrage, me retrag și eu.

— Îl voi regăsì în diua următoare, mort sau slăbit prin perderea sângelui. Leul rănit este un adversar mai periculos, pentru că omul acest atom slab se încumetează al urmărì.

— În acest cas me întorc sub cortul meu ca cuprins de friguri. Nu dorm; tresar la fie-care sgomot; sunt în picioare deodată cu diua și aștept raporturile cu totul turburat și abia respirând.

— Ai voit a cunoasce istoria sensațiunilor mele iată-o. Acum pot relua firul povestii mele?

— Da; dar te previn, că sunt un aspru întrerupĕtor și că voi face ca sĕ dureze narațiunea ta cât se va putea mai mult.

— Fă; îți aparțin cu corp și suflet în timpul acestei sĕri.

— Ascult.

II

Ucisesem leoaica în 19 Iuliu, reluă Gerard și din 19 până în 27 Iuliu, căutasem zadarnic, deși cu statornicie leul. Me aflam sub cort, cu opt sau dece arabi, unii ai mei, alții indigeni, de acolo unde me aflam. Vorbeam la nimicuri.

— Despre ce?

— De leu, ce naiba! Doară când cineva se duce sĕ vêneze lei nu va vorbì altceva de cât despre lei... Un arab bĕtrân îmi istorisia o legendă datând de mai mulți secoli și a cărei eroină era o fată din tribul seu.

— Și un leu eroul?

— Da, un leu.

— Sĕ audim legenda, mai cu samă că e cam teribilă.

— Teribilă și filosofică, Arabii sunt primii filosofi ai lumii, filosofi practici, bine înțeles.

— Ascult.

gal ce'l publicăm la alt loc. Jurnalele de dincolo cred, că nici când mesagiul tronului n'a fost mai puțin însemnat ca acum. El cuprinde lucruri ḑise și resḑise de nenumĕrate-ori, — și chiar asupra cestiunii orientale se esprimă foarte reservat, accentuând numai în terminii cei mai generali bunele relațiuni ale României cu statele învecinate și deplina conformare a statului român cu voința puterilor europene.

După cetirea mesagiului, s'a purces la constituirea camerei, alegêndu-se: Dl general Lecca de president cu unanimitate ear de vice-președinți: I. Agarici, G. Chițu și I. Câmpineanu cu majoritate de voturi.

Alegerile generale pentru reînoirea Camerei comunelor au început de câte-va ḑile în Anglia. Nici odată consulațiunea electorală nu s'a angagiat în Marea Britanie în condițiuni așa de interesante și așa de nouă, ca aceea ce a început ḑilele trecute și care va ținè până la 8 Decembre st. n. Dela alegerile din 1880, cari rĕsturnară partidul Beaconsfield și aduseră pe dl Gladstone la putere, s'a transformat totul: legile, oamenii, partidele, ideile, programele. În 1880 nu erau decât 3 milioane de alegĕtori; astăḑi sunt 5 milioane. Din 35 milioane de locuitori ce numĕră Regatul Unit, nu sunt decât 7 milioane de adulți din secsul bărbătesc. Dacă se scoate din această cifră: strĕinii, vagabunzii, poporațiunea închisorilor și a asilurilor de alienați, se va vedea, că Anglia are astăḑi aproape sufragiul universal.

Resultatele alegerilor cunoscute până ieri, sunt precum ne-a anunțat Agenția Havas, 113 conservatori, 108 liberali și 9 irlandezi. Acestea dovedesc lupta înverșunată dintre conservatori, parneliști și liberali.

Nu se poate prevedea de sigur resultatul definitiv al alegerilor. Ori și cum se crede, că până în sfĕrșit victoria va fi tot a torilor, cari împreună cu deputații irlandezi, vor forma majoritate în noua Cameră a comunelor.

E sciut că trebile în Francia, de când cu nouăle alegeri s'au cam încurcat, astfel că ministeriul nu e la nici un moment sigur de esistența sa. De aceea dl Brisson a făcut până acum în diferite locuri și cu diferite ocasiuni mai multe dechiarațiuni, ca sĕ poată pipăi pulsul majorității din cameră.

Între cestiunile pendente, cari au făcut mult sânge rĕu între francesi, e și cestiunea evacuării Tonchingului.

Spre a discuta asupra întrebării acesteia a fost esmisă o comisiune specială, în a cărei ședințe mai recente ministrul president, spriginit de ministrul de rĕsboi generalul Campenon, s'a declarat cât se poate de franc în contra evacuărei Tonchingului, deoarece dacă s'ar face acest lucru el ar fi în contra prestigiului, onoarei și interesĕlor francese.

Dacă maioritatea camerei nu va împărtăși vederile dlui Brisson, ceeace este de temut, — atunci va ajunge lucrul la o crisă serioasă, care probabil că nu se va putea aplana cu simpla demisiune a cabinetului.

Mesagiul Tronului

pentru deschiderea sesiunei ordinare a corpurilor legiuitoare din România.

Domnilor senatori! Domnilor deputați!

Ântâia mea cugetare, aflându me în mijlocul representațiunei naționale spre a ve ura buna-venire, este de a mulțămi ținerei pentru simțĕmêntele ce 'mi-a esprimat cu atâta căldură la perderea dureroasă a prea iubitului meu părinte. Această spontaneă manifestare a fost singura mea mângăiere și o dovadă mai mult de strênsa legătură ce me unesce cu națiunea.

Domnilor senatori! Domnilor deputați!

Avênd o posițiune tare și bine lămurită, fiind în relațiunile cele mai amicale cu toate statele, am urmărit cu liniște, însĕ cu mare băgare de seamă, evenimentele ce se desfășură dincolo de Dunăre. Neamestecul nostru într'un conflict, în care mai înainte de toate trebuia sĕ se pronunțe puterile semnătoare a tratatului din Berlin, era dela sine indicat. Cu toate acestea nu am putut sĕ nu simțim o vie părere de rĕu, când îngrijiri s'au ivit, că pacea generală ar putea fi turburată; acea pace atât de trebuincioasă desvoltărei tuturor, ear mai ales nouă, cari avem încă atât de mult de lucrat pentru a ajunge la acel grad de desvoltare și de progres' la care aspirăm cu toții.

Tratatele noastre de comerciu au început a ajunge la terminul lor și a fi denunțate. Tot odată regimul tarifului autonom s'a aplicat statelor, cari nu aveau convențiuni comerciale. Guvernul meu va presinta domnielor-voastre tarifele cele nouă, d'impreună cu elementele necesare, pentru a stabilì o stare de lucruri corĕspunḑĕtoare cu interesele actuale ale țĕrei, și care va forma basa convențiunilor viitoare. Cu părere de rĕu am vĕḑut, că aceste dispositiuni generale, de un ordin curat economic, au fost privite de Francia ca îndreptate în special în contra ei. Întemeiați încă pe vechile simpatii dintre amêndouĕ statele, sunt încredințat, că vom ajunge la o comună înțelegere, pentru a satisface interesele legitime ale fie-cărei părți.

Situațiunea economică și prin urmare financele țĕrei n'au putut sĕ nu fie atinse de reaua recoltă a anului trecut și de crisa, care trece chiar peste limitele continentului european. Sperăm însĕ, că rĕul de care suferim nu este decât trecĕtoriu, și putem constata, că ne aflăm la începutul unei ameliorări reale.

Guvernul Meu va presenta situațiunea tesaurului public și împreună cu budgetele, mĕsurile destinate a asigura și mai bine echilibrul budgetar.

În fața unei stări de lucruri, care presintă oarecari dificultăți guvernul Meu a crezut de cuviință a amâna o parte a lucrurilor publice, pentru cari ați votat sumele necesare. Cu toate acestea, în decursul anului viitoriu, aproape șease sute kilometri de căi ferate vor fi puse în circulațiune. Cea mai importantă dintre aceste linii noue, care duce spre Dunăre la Fetesci, va regula într'un mod mai lesnicios comunicarea cu Dobrogea. Terminarea studiilor pentru porturile Brăilei și a Galaților va permite ca aceste lucrări sĕ fie esecutate cât mai curênd, dând o nouă viață acestor orașă însemnate.

Armata continuă desvoltarea ei normală. Și în anul acesta am putut constata progresele ei neîncetate. Putem avea toată încrederea, că ea va fi totdeauna la înălțimea misiunei, căci ea are deplină consciință că onoarea și neatârnarea țĕrei 'i sunt încredințate.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputați!

Aveți din sesiunile trecute mai mute proiecte de legi însemnate în discuțiunea domniilor-voastre. Guvernul Meu va mai presinta și altele, menite a îmbunătăți treptat toate ramurile activității noastre.

Pătrunși de acelaș patriotism, care n'a încetat de a insufla mai multe generațiuni în opera renascerei noastre naționale, veți pune, sunt convins, și de astă dată, tot zelul și activitatea domniilor-voastre, pentru ca lucrările sesiunei acesteia sĕ întărească și mai mult temeliile, pe cari s'a ridicat Regatul României.

Dumneḑeu sĕ ve bine-cuvênteze lucrările domniilor-voastre!

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă. *Carol.*

Președintele consiliului ministrilor, ministru de interne și ad-interim al afacerilor străine, I. C. Brătianu.

Ministrul cultelor și instrucțiunei publice, D. Sturdza.

Ministrul agriculturei, industriei, comerciului si domenielor, A. Stolojan.

Ministrul resbelului, general-adjutant Sl. Fălcoianu.

Ministrul justiției și ad-interim la finance, C. Nacu.

Ministrul lucrărilor publice, R. Mihai.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Bulgarii au trecut granița, respingêndu-i pe sêrbi pe toată linia și ocupând Pirotul.

Grosul armatei a noptat în jurul orașului, deoare-ce se presupune, că sêrbii 'l-au submінat. Dacă 'și-au luat refugiu sêrbii la astfel de mijloace barbare, — ḑice „Neue freie Presse“ în numĕrul seu de ieri, cari însĕ bulgarilor numai puțin le-ar putea strica, cu atât mai mult însĕ sêrmanilor locuitori Piroteni, — atunci ei 'și au păpat și ultimul rest de simpatii, pe care l-a avut cineva față cu ei.

Prin astfel de mijloace sêrbii dau numai fitil amărăciunii bulgarilor și sporesc crudelitățile. Căci bulgarii provocați pot la rêndul lor și ei sĕ se folosească de represalii.

Eată câteva sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

25 Novembre.

Lom Palanca. — Căpitan Uzunoff, comandantul fortăreței Vidin, a primit ieri doi parlamentari sêrbi, cari desfășurând steagul alb, au propus un armistițiu de 24 ceasuri. Comandantul a refusat armistițiul. Armata bulgară se ține la o distanță depărtată. Tunurile lor sunt stabilite la Inova, Capitenovca, Cherembec și Ceisee. O parte din oraș este arsă.

Sofia. — Ieri sêrbii fură goniți după înălțimile ce domină valea Pirotului, lăsând prinsonieri în mânile bulgarilor, un comandant de brigadă și 70 soldați. *Armata princiară înaintează spre Pirot.*

Colonelul Nicolaef a primit din partea colonelului Topalovitch, în numele regelui Milan, propuneri de armistițiu, comandantul bulgar a refusat, neavênd asemenea ordine ḑela principe.

Mai bine d'o sută de ani înainte de a întra și eu în trib, — se afla în acest trib chiar o fată tinerĕ foarte desprețuitoare față cu celelalte, nu din causă că ar fi fost mai bogată decât celelalte; tatăl seu nu poseda decât calul și pușca sa; dar ea era foarte frumoasă și frumusețea ei o făcea disprețuitoare.

Într'o ḑi mergênd sĕ taie lemne în pădurea vecină, ea întêlnì un leu. Ea nu avea la sine altă armă, decât numai un topor mic și chiar sĕ fi avut, cu toporul, pumnalul, pușca și carabina, ea n'ar fi încercat sĕ se servească de ele, atât era leul de puternic, mândru și maiestos. Ea începù a tremura din toate membrele, încercând sĕ strige după ajutoriu, dar căutându-și vocea înzadar și crezênd că leul i-a făcut semn ca sĕ-l urmeze pentru a o sfășia în locuința lui și în cutare loc de predilecțiune; căci leii nu sunt numai gastronomi, dar se poate ḑice chiar comoḑi. Nu le este destul lor numai a se chrănì, le place înse sĕ mănânce în niște condițiuni de sensualitate, care sĕ satisfacă toate finețele organisațiunei lor.

— O admit aceea, iubite Gerard; dar e acolo un lucru ce mi l-ai spus și pe care nu-l înțeleg bine.

— Care?

— Ai ḑis într'un loc: „crezênd cumcă leul i-ar fi făcut semn sĕ-'l urmeze.“

— Da.

— Ei bine?

Amida clătină din cap și 'și aruncă ochii cătră cer; ceeace se putea înțelege prin aceste cuvinte: „Ah ba da, nu este el așa de dobitoc.“

Eu insistai și Amida îmi esplică gestul seu.

Resultă următoarea esplicațiune.

Leul este un magnetisator mult mai forte decât Mesmer, decât Puységur și chiar decât Marcillet.

Leul privesce pe om, îl farmecă, îl adoarme, se prefăce că este urmărit de el și omul se deșteaptă mâncat.

Se înțelege că voiam sĕ aflu tradițiunea.

Amida îmi spuse, că într'o ḑi în societate cu unul dintre camarații sei întêlnì un leu; leul încercă d'ai fermeca pe amêndoi; dar fermecarea, care influințase pe deplin asupra companionului lui Amida, nu influințase asupra sa decât numai de jumătate. De acolo urmă, că conservând și liberul arbitriu, făcù tot posibilul pentru a întoarce pe nefericitul magnetisat de a se supune teribilului magnetisator; dar trebuì sĕ-l rog, sĕ-l conjur, sĕ-l țin chiar de haina sa, Arabul își înțepenise picioarele pe urmele leului; ceeace vĕḑênd el Amida, pe când încă nu era făr de jumătate beat, orbit, târât, se retrase îndărăpt cu prudență.

Acest punct lămurit, și legenda acceptată de mine, Gerard continuă:

— Tinera fetiță se oprì în loc, tremurătoare și așteptând ca leul sĕ-i facă numai semnul sĕ 'l urmeze, când contră spre marea ei mirare, ea vĕḑù pe leul apropiindu-se de ea, suriḑêndu-i și închinându i se după maniera sa.

Ea își încrucișă mânile pe pept și i ḑise:

— „Dle, ce poruncesci umilei tale servitoare?“

Leul nu-i respunse nici mai mult nici mai puțin decât ar fi putut face „Orosmanul“ lui Voltaire sau „Saladinul“ lui Favart:

— „Când cineva e frumoasă ca tine, Aissa, nu este o servitoare, este o regină.“

Aissa înveselită de dulceața stranie ce o cuprinse, vorbindu-i vocea interlocutorului și uimită în acelaș timp, că acest frumos leu, pe care nu l cunoscea de loc și pe care credea că l-a vĕḑut acuma de prima dată, îi sciù numele.

— „Cine v'a spus cum me chiamă pe mine, dle, — întrebă tinera fetiță.

— „Aerul, care este amoresat în tine și care a petrecut în pĕrul teu, ducêndu-ți în el parfumul roselor ḑicênd: „Aissa;“ apa care este înamorată și care după-ce ți-ai scăldat picioarele va uda musciul din peștera mea, esprimând: „Aissa!“; pasĕrea, care este jaluză de tine și care de când te-a auḑit cântând, nu mai cântă și moare de supĕrare ḑicênd „Aissa!“

Sofia. — Astădi liniște. Din prinsonierii sêrbi spun, că 'n lupta de ieri armata lor era abătută și nu voia sĕ se bată.

După numĕrul celor căduți pe câmp, se pot numĕra cinci sêrbi morți pentru un mort bulgar.

Nu e adevĕrat, că prinsonierii și răniții suferă; din contra ei sunt tractați și îngrijiți foarte bine de bulgari.

26 Novembre.

Vidin, 10 oare seara. — *Generalul Leșianin a parlamentat din nou pentru armistițiu. Comandantul cetății a respins cererea; după care bombardarea, continuând până noaptea, a causat mult rĕu sêrbilor.*

Țaribrod, 6 oare seara. — Bulgarii luptând la 4 kilometri de Pirot au scos pe sêrbi din posițiunile ce ocupau în stênga. Întunerecul a oprit acì operațiunile.

27 Novembre.

Calafat. — Generalul sêrb Leșianin a cerut ieri comandantului dela Vidin încetarea ostilităților și folosindu-se de timp. a înaintat cu trupele asupra întăririlor; dar bulgarii 'l-au respins, făcêndu-l sĕ lase pe câmp ca la 2000 oameni.

În aceeași di sêrbii au fost goniți și din posițiunile dela Arceu de trupele dela Lom-Palanca. Este vorba de o bătălie decisivă la Vidin.

Sofia. — Demersurile representanților celor trei puteri pe lângă guvernul bulgarilor au fost spriginite și de representanții Angliei și Italiei. Guvernul încă n'a rĕspuns.

Sofia. — *Bulgarii au întrat în Pirot. Resultatul luptei de astădi, care a fost serioasă, nu e cunoscut încă.*

Sofia. — Trupe, artilerie și muniții se îndreptează necontenit spre Sêrbia.

Sofia. — Bătălia în fața Pirotului a început dimineața la 7 oare. Sêrbii se întindeau pe înălțimile ambelor părți ale orașului în spre Niș. Ei băgară în acțiune patru divisiuni.

Bulgarii i-au atacat în trei coloane, și după o luptă învĕrșunată, sêrbii părăsiră posițiile dela stênga orașului; lupta mai urmă cât-va timp la dreapta, *ș'apoi bulgarii atacând cu baioneta, sêrbii se retraseră în disordine.*

Trupele princiare ocupară Pirotul și înaintară avant-posturile câte-va kilom. dincolo de oraș.

La patru oare, trupele bulgare sosind la cinci kilometre aproape de Pirot, sêrbii începură un foc de artilerie, care ținú până la 5 oare și jumătate: dar nu putură scoate trupele bulgare din posițiunile ce ocupau.

Ne așteptăm adi la o bătălie.

28 Novembre.

Sofia, — Situațiunea spre Vidin nu s'a schimbat.

În fața Pirotului.

Bătălia a început adi dimineață la 7 oare.

Liniile sêrbe, plecând din creștetele, care domină orașul la dreapta și la stânga, se'ntindeau în direcțiunea Nișului până la niște înălțimi, care se ridică la 10 kilometre în dosul Pirotului

Armata sêrbă era compusă din 4 divisiuni.

Din partea lor bulgarii puseseră în linie cea mai mare parte din forțele lor.

După o vie canonadă, sêrbii evacuară posițiunile în care se stabiliseră, la stânga orașului. Dar la dreapta opunerea a fost mai mare. Lupta mai ține.

În centru bulgarii au atacat cu baioneta o baterie sêrbească, ear la această oară trupele lor ocupă teren în direcțiunea Nișului.

O ecsplosiune s'a întêmplat adi dimineață în oraș. Provine ea dela o magazină de praf, sau din-tr'o mână de dinamită? Nu se scie.

O a doua ecsplosiune s'a produs.

E teamă, ca orașul sĕ nu fie minat pe oarecare punte.

29 Novembre.

La trei kilometri de Pirot. 6 oare seara.

Arjan. — Cu toate că orașul nu e ocupat de grosul armatei, tot și actualminte e în mânile bulgarilor. Numai câteva batalioane au intrat astă seară înăuntru, căci e temere de esplosiuni.

Inamicul a fost respins pe drumul Nișului la mai mult de 12 kilometri, în direcțiunea Lom-Palancei.

Adi s'au bătut pe o întindere de 10 până la 12 kilometri.

Aripa stîngă bulgară a început acțiunea înaintând de alungul creștetelor, pe care inamicul le ocupă la dreapta orașului și de unde trebuì sĕ se retragă în fața focului unei baterii și a împușcăturilor bine nutrite ale infanteriei bulgare.

Acțiunea fu foarte vie, dela 11 până la 1 oară după ameadi, pe acest punct; ear un corp numĕros de sêrbi disputà mult timp bulgarilor un platou unde luase posițiune. Acestia din urmă trebuirà sĕ se retragă pentru un moment; dar îndată făcură din nou ofensivă cu isbândă.

Înăuntru, pe câmpie unde bulgarii grămădise mai mult de 16 batalioane spriginite de trei baterii de artilerie, inamicul nu făcù o opunere mare. Se vedeau batalioanele sale retrăgêndu-se înainte chiar de a fi desfășurate.

Cu toate acestea, o baterie sêrbă urmă a îndrepta un foc violent contra a două baterii bulgare stabilite la câteva kilometre la stînga orașului. În sfêrșit, pe la 3 oare, focul se potolì și încetă puțin mai târdiu.

În acest moment, liniile bulgare urmau mișcarea înainte. Aproape de Pirot, într'o colină ce domină orașul, sêrbii ocupau o posițiune pe care nu o părăsiră decât la sfêrșitul dilei și după o luptă sângeroasă, în fața focului prelungit și foarte regulat a două baterii bulgare și a unui viu atac al infanteriei.

Această posițiune dominează drumul, care dela Pirot conduce la Belogradjic și Vidin.

Sunt șase oare. Nu se mai aud decât câteva slobodiri de pușcă ale ariergardei în munți.

Principele va întra mâne în Pirot. El va durmì astă seară în satul Arjan la trei kilometre de oraș.

Nu se scie cifra perderilor suferite de armata bulgară; dar nu trebuie sĕ fie considerabile.

Mai nou: „Neue freie Presse“ primesce cu data 28 Novembre din Sofia următoarea depeșă:

O depeșă sosită dela principele Alecsandru sună astfel:

„Cu privire la nota colectivă a representanților marilor puteri și la declarațiunea contelui Khevenhüller, care presentându-se în numele suveranului seu, ne declară că dacă vom înainta cu trupele noastre, trupele austriace vor veni în ajutoriul sêrbilor; considerând mai departe, că întrarea noastră triumfală în Pirot ne păstrează onoarea noastră militară și renumele nostru cel bun, — m'am dechiarat de învoit, ca sĕ dau porunca trupelor mele pentru sistarea inimicițiilor, ca astfel sĕ se poată începe îndată negoțiările pentru încheierea armistițiului.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Zarand, la 15/27 Novembre 1885. Domnule Redactor! Sunt tocmai 7 oare seara. Me aflu în călĕtoria mea în Brad. Es tocmai pe stradă, deși tina e până 'n genunchi, și ce vĕd! trecĕtorii stradelor caută spre cer cum cad stelele una după alta. Va fi bătaie mare, de aceea cad stelele — dice unul — atâța oameni vor perì în bătaiă, câte stele cad jos. Astfel se continuau vorbele în toată sinceritatea. Nu e vorbă, am stat și eu uimit la jocul stelelor cădětoare, și iute me resolvíi a înnegrì această hârtiă — până a nu cădea toate stelele și până a nu perì lumea. Dacă ași fi astronom, hârtia mea de bună samă ar umplea foișoara jurnalului St. DVoaste cu un tractat asupra căderei stelelor; nu sum însĕ de loc astronom, ergo nici nu pot sĕ ve scriu despre stele. Un călĕtoriu și eu ca alți oameni, permiteți-mi a Ve trămite câte ceva de prin Zarand.

La 22 Novembre st. n. în sala gimnasiului din Brad s'a dat o representațiune teatrală, s'au jucat piesele „Barba lui Stefan cel mare“ de Baronzi și „Dantul sau mortul“ de V. A. Urechiă.

Trupa diletantă a constat din profesori mai tineri dela institutul gimnasial și din soțiele acestora. Vre-o trei damicele din loc încă concurserà la jucarea pieselor cu multă bunăvoință.

La 7 oare seara — 22 Novembre — sala gimnasială din Brad era îndesată de public. Locurile prime, parterul și locul de stat în picioare nu au ajuns. O parte din doritorii de a participa la teatru a trebuit sĕ se reîntoarcă acasă ne mai căpătând locuri.

Cetățenii români, precum și maghiari, fără deosebire — până la unul au luat parte.

Între oaspeți era și vice-comitele Barcsay din Deva — carele de câteva dile petrecea în Zarand. — Un mare public român a participat și din Baia de Criș, în frunte cu adv. Pop și epitropul gimnasial P. Gligor.

Preoții din comunele învecinate, împreună cu familiile lor erau printre cei d'âintâi sosiți.

Prima încercare — după opiniunea generală a reușit. Nu fac critică trupei diletante, ci las aceasta pentru alții. Cutez a dice numai: „înainte, înainte“!

Venitul dela teatru se ridică la 160 fl. v. a.

Acest venit după detragerea speselor, cari sunt mici, va forma „fondul pentru studenții morboși dela institutul gimnasial.“ Se vorbesce, că trupa diletantă în timp de ferii va da încă representațiuni.

Eu dic Doamne ajută. Bine ar fi sĕ se introducă și „seratele literare“ ca în Brașov. Puterile nu lipsesc.

Încă ceva, până a nu finì. Publicul străin a fost adus la teatru român mare parte din curiositate. Vedi doamne! Mulți credeau că românii din Brad nu sunt în stare a face ceva de Doamne ajută; de altă parte apoi scopul încă era destul de sânt, ca cel puțin pe un moment sĕ fie uitate încordările politice, cari ne țin în reservă.

Speranțele diletanților nu au fost în deșert. Publicul i-a spriginit. În unele comune s'au făcut colecte. Așa din Baia de Criș — pe colecta dlui P. Gligor au incurs 35 fl. v. a. În comuna Ribița pe colecta dlui Sida notariu au incurs vre-o 14 fl. v. a.

Am cam lungit-o cu teatrul; sĕ revin la altele de interes comun.

Asupra notariului suspendat Batternay din comuna Criscior s'a finit investigațiunea, și după informațiunile competente s'au descoperit mai multe defraudări și abusuri de oficiu și cu toate aceste nobilul fost notariu e liber. Firesce păgubașii sunt românii, ear defraudantul e un maghiar. Dar nu numai atâta, ci se vorbesce că suspendatul Batternay va fi transmutat la notariatul Mihăleni, în locul dlui Oniț, carele are de cuget — cum se spune, a competa la Criscior. Atâta mai lipsesce numai! Cunosc acum oamenii de pe aici și cu deosebire pe preoții din cercul notarial al Crisciorului; ei sper că vor fi la timpul seu la înălțimea misiunei lor. Orbi ar trebuì sĕ fie preoții nostri, când ei prin voturile lor ar trimete pe un fost „pașa“ în spatele altor comune române. De altă parte dl Oniț nu cred a servì causa unui om, carele este mort materialminte și moralminte.

Feciorul suspendatului Batternay, cu numele Imre, a fost judecat de cătră tabla regiă la 10 ani închisoare grea pentru un omor comis în comuna Zdrapți.

Un alt fecior al numitului notariu în dilele aceste a fost dus la Baia de Criș cu gendarmii — pentru că a scos banii din o epistolă dela posta din Criscior și a plecat cu ei la esposiție în Budapesta.

Cetitoriul își poate închipuì ce administrațiune va fi esistat în cercul Criscior, când Batternay Atila era notariu, feciorul condamnat la 10 ani închisoare gornic de pădure la fisc; eară cel mai mic, închis pentru furt postal, era esecutor de dare.....

Timpul e ploios. Economii s'au ajutat mult fiind vitele la pășune. Au cruțat din nutreț. Prețul bucatelor e foarte scădut. Vitele sunt mai pe nimic. Lipsa de bani e foarte simțită.

Inteligința română de pe aici, precum și poporul e foarte ingrigiat de lupta șovinistică începută de „Kulturegylet.“ Sper că și aici inteligința se va consolida, lăsând la o parte ori-ce neînțelegeri.

Esop.

Varietăți.

* („Epoca“) este numele unui diar apărut în sĕptĕmâna trecută la Bucuresci. „Epoca“ va apărea în toate dilele sub redacțiunea unui grup de tineri liberali-conservatori.

Tinera fetiță roși de bucurie, se făcú că 'și ia vĕlul de pe față și prefăcêndu-se în adevĕr că 'și-l ia, îl rupse, pentru ca leul sĕ-i vadă veselia ei.

La urmă fie lingușitoriul un leu sau o vulpe, fie înșelatul o fetiță tineră sau un corb, veți vedea, resultatul lingușirei este totdeuna acelaș.

Leul care până acuma hesitase d'a se apropia de Aissa, fără îndoială cu sentimentul, care despărția pe Iupiter de femeiă, făcù câți-va pași cătră tinera fetiță! apoi când o vĕdù devenind palidă în vecinătatea lui teribilă:

— „Ce ai Aïssa? o întrebă el cu o voce din ce în ce mai drăgăstoasă și mai neliniștită.

Tinerei fetițe i fu frică d'ai rĕspunde:

— „Mi-e frică de dta, dle!“ dar ea nu cuteză nici decum și dise:

— „Tuaregii nu sunt lei și mi-e frică de Tuaregi.“

Leul surise cu maniera leilor.

— „Când esci cu mine dise el, nu trebuie sĕ ai frică de nimic.

Dar, reluă tinera fetiță, nu voi avea totdeuna onorul de a fi cu dta. Este târdiu și e departe d'aici până la cortul tatălui meu.

— „Te voi reconduce“ dise leul.

(Va urma.(

* (Curtea regală din Bucuresci) a luat doliu pe timp de trei sĕptĕmâni, cu începerea dela 15 ale curentei, în urma încetării din vieață a M. S. Alfons XII, rege al Spaniei.

* (Asociația ortodocsă română) din Iași a trimes pe câmpul de bătaie medicamente și obiecte de pansament în valoare de opt mii lei.

„Patria“ spune, că prințul Emanuel Vogoridi, unul din membrii comitetului, se află în persoană în Bulgaria pentru îngrigirea răniților.

* (Ploaie de stele.) Joi și Vineri seara am fost martorii unui rar și imposant fenomen. Sute și mii de stele căděau cu mare repețiciune și una după alta de pe firmamentul azuriu. Acest fenomen rar, care pe mulți i-a surprins îl esplică astronomul Șiaparelli în chipul următoriu: Stele cari cad sunt toate rĕmășițe dela comete, pe cari le lasă acesti veșnici călĕtori în diferite locuri pe bolta cerească, astfel, că cu timpul cometele se desfac cu totul în nenumĕrate steluțe. Căderea din urmă a acestor steluțe, a fost causată prin cometul Biela, care era în sĕptĕmâna trecută mai aproape de pământ și se poate vedea seara spre meațădi.

Cea din urmă ploaie de stele asemenea celei de acum, a avut loc la 27 Novembre 1872, causat tot de acest comet, numit Biela.

Eată ce ni se scriu în această privință din părțile Sĕcuimei:

„Vineri seara in 15/27 Novembre a. c. pela 6 oare, fiind ceriul senin, pe cât ținea hotarul Mikoujfaluului și al Bicsadului în comitatul Treiscaunelor, se vedea foarte bine cum au început a cădea stelele neîntrerupt — de multe-ori se părea că cade zăpadă de foc, căderea se întêmplă dela comună spre toate patru regiunile. Seara pela 8 oare s'a înorat și prin nori se observă câte o fașă de foc. Noaptea pe la 11 oare a început a ploa. Nu scim ce vor profeți astronomii din acest fenomen. Oamenii nu s'au înspăimêntat, ci din contră țiceau de ar prăpădi Dumnețeu lumea, că decât o vieață ca asta, mai bine sĕ nu fii pe lume. Alții țiceau că și stelelor li s'a făcut milă de noi, și de cât sĕ ne vadă așa nĕcăjiți mai bine fug și de pe ceriul care ne acopere. Alții țiceau, că au căđut stelele acestor comune.“ *C.*

Loterie.

Sâmbătă în 28 Novembre.

Timișoara:	**85**	**63**	**40**	**54**	**21**
Viena:	**77**	**29**	**9**	**53**	**83**

Nr. 252. [1201] 3—3

CONCURS.

Stațiunea de preot în parochia gr. or. Sângeorgiul de Pădure, (Erdő Szentgyörgy) devenind vacantă prin moartea parochului Ioan Brânduse, pentru ocuparea acesteia se escrie concurs cu termin de *30 țile dela prima publicare* în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Porțiune canonică 7 jugere arătură și fênaț	130 fl.
2. Dela 150 familii 150 metrețe vechi cucuruz sfârmit	150 fl.
3. Dela 100 familii 100 metrețe ovĕs	40 „
4. Dela 50 familii câte o țli de lucru	12 „
5. Dela înmormêntări	20 „
6. Dela botezuri	7 „
7. Dela cununii	7 „
8. La botezul Domnului	10 „
9. Dela sfeștanii	3 „
10. Maslu	4 „
11. Casa parochială cu trei încăperi, șură, grajd și grădină	80 „
Suma	463 fl.

Doritorii a ocupa acest post au a-și așterne suplicele sale instruite în înțelesul legei, subscrisului oficiu protopresbiteral, și tot odată „conditio sine qua non,“ concurintele este datoriu a se înfățoșa la biserică în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare spre a cânta și cuvênta.

Murĕș-Oșorhei, 1 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaș de Betlen,
protopresbiter.

Nr. 696. 1885. [1205] 1—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Rĕhău, căsătorit și domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, și-a părăsit de 5 ani de țile legiuita sa soție Maria Vasilie Filip fără a se scìu bicațiunea lui sau de mai e în vieață.

Pentru a rĕspunde la acțiunea divorțială a soției sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat asupră-i se va pertracta și decide și fără dênsul.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

Nr. 804. [1203] 3—3

EDICT.

Nicolae Badiu gr. or. din Veseud, protopresbiteratul Sibiiului, carele în 1 Septembre 1881 a părăsit cu necredință pe legiuita sa muiere Maria n. Dragosim asemenea gr. or. din Veseud, fără sĕ se scie ubicațiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de un an și o țli dela datul de față sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial încaminat de femeea sa, se va pertracta și în absența lui.

Scaunul protopresbiteral al Sibiiului.

Sibiiu, 1 Iuliu 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2580. [1202] 3—3

Licitațiune!

Se deschide concurs pentru liferarea de 1223 ½ de lemne cuburi metrice pe anul 1886/7 la „Institutul alienaților“ din Sibiiu. Ofertele se vor trimite sub cuvertă pe lângă vadiu de fl. 400, în care oferte se va numi grosimea și lungimea lemnului, asemenea se va notifica prețul în cub metric a lemnului de fag și de carpen. Ofertele se vor provedea cu timbru de 50 cr. și până la **9 Decembre a. c. dimineața la 10 oare** se vor trimite direcțiunei institutului. Se observă că ofertele, cari nu corespund condițiunilor puse, asemenea și cele întrate mai târțiu nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, 18 Novembre 1885.

Direcțiunea institutului de alienați.

Avis!

Dreptul regalului de cârciumărit împreună cu cârciuma din comuna Zoltan se dă în arêndă pe **3 ani** la licitațiunea, ce se va ține în **15 Decembre st. n. la 10 oare a. m.,** în numita comună. [1199] 2—2

Pentru informațiuni mai de aproape a se adresa la **Primăria comunală din Zoltan** sau la **„Albina“** institut de credit și de economii în Sibiiu.

Administrațiunea moșiei.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireș	—	—	4.12	5.50
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuș	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copșa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaș	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighișoara	—	2.38	7.35	2.44
Hașfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Brașov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiș	—	10.11	1.40	—
Brașov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Hașfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaș	11.54	2.25	9.43	—
Copșa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriș	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghirbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicîca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕștia	—	10.10	12.24
Șibot	—	10.34	12.53
Vințul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuș	7.33	12.05	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vințul de jos	12.20	4.53	—
Șibot	12.25	5.19	—
Orĕștia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliș	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaț	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșeni	10.43	4.04	6.39

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Hațeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timișoara	8.42	3.40	10.09

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	3.02	1.11
Șeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneș	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneș	—	—	11.09	12.29
Șeica mare	—	—	11.32	12.50
Copșa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheța	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduș	5.31	10.53	4.43	1.12
M Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireșteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oșorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduș	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheța	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 123 Sibiiu, Sâmbătă 23 Novembre (5 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Novembre 1885.

Preliminariele de pace nu sunt în stare a însufla încrederea în pacinica deslegare a cestiunei orientale, întocmai după cum nici conferența din Constantinopole nu dă dovedi de unitate în ce privesce aprețiarea mișcărei rumeliote și puterea de vieață a Turciei. Se lucră din puteri la încurcarea și mai a situațiunei. Sêrbii au folosit armistițiul pentru concentrarea tuturor trupelor și provisionarea acelora, ca apoi cu forțe îndoite sĕ atace positiunile dela Pirot, cari sunt în mânile bulgarilor. Se vorbesce, că această apucătură a fost îndemnul cererei pentru sistarea ostilităților și dorința de a se lega pace. Drept aceea o perfidie ca aceasta a și trebuit sĕ producă indignațiune generală, și diarele strĕine au și început a cânta pe această strună, lipsind pe Sêrbia și de puținul rest de simpatie, ce mai avea în ochii lumei.

Ne putem deci aștepta la noue vĕrsări de sânge și la o eventuală schimbare a norocului pe câmpul de luptă. Possibil e și aceea, că bulgarii sub înțeleapta conducere a principelui Alecsandru sĕ străbată victorios spre Niș. Și dacă e permis sĕ dăm credĕmênt ambasadorului nostru dela curtea regală din Belgrad, trupele austriace vor trece granița, spre a apăra Sêrbia, și prin ea interesele cele mari ale statului nostru în regatul vecin.

Încurcătura devine generală, căci cu greu se va localisa rĕsboiul între vasalul sultanului, legendarul erou al timpului nostru, principele Alecsandru și între mult lăudata armată sêrbească ajutată de formidabila oaste a imperiului austro-ungar. Politica rusească nici odată n'a fost condusă de sentimentalism, și tare s'ar înșela cine ar crede, că disprețul, cu care principele Bulgariei fu șters din armata rusească, se poate considera ca prognosticon pentru politica Rusiei față cu Bulgaria. Aceasta devine evident din scirile cele mai proaspete privitoare la ținuta Rusiei oficioase și a celei oficiale. Dela proclamarea uniunei rumeliote, Rusia oficioasă la toată ocasiunea a avut câte un cuvênt de simpatie pentru nisuințele bulgarilor și această simpatie s'a sciut străcura în publicitate și în cele mai critice momente, când adecă Rusia oficială în modul cel mai brutal lovesce în față pe măiestrul, care conduce mișcarea și care trebuie sĕ fie considerat de motorul spiritual al acesteia.

Norocul a suris la început armelor sêrbesci, și pe atunci Rusia oficioasă nu s'a sfiit a păși cu sentimentele ei de simpatie, condamnând purtarea Sêrbiei, care provoacă rĕsboi între frații de un sânge.

Norocul însĕ noroc rĕmâne și proverbiul germanului nu totdeauna se adeveresce. S'a întors roata norocului; sêrbii fură respinși și adi cetim manifestul țarului Rusiei, în care laudă bravura armatei bulgare, și ca sĕ demonstreze și mai evident pulsul Rusiei oficiale, aduce în strênsă legătură succesele armatei bulgare cu politica dinastică a sântei Rusii, care și-a trimis oficierii sĕ bage spirit rĕsboinic în poporul bulgar.

Nu ne este permis sĕ admitem, că principele Alecsandru va ține pept și cu armata austro-ungară la casul unei încurcări. E permis deci a crede, că a doua Plevnă modernă, Slivnița, va capitula în fața tunurilor noastre. Ce va face atuncia Rusia cu testamentul politic al țarilor ei? Ce va face Anglia, care s'a despărțit de celelalte puteri, pledând pentru recunoascerea uniunei rumeliote; ce va face Turcia? căci în cele din urmă tot din pe'ea ei se croiesce noua chartă a peninsulei balcanice; ce va face Grecia care în tot momentul vrea sĕ deie curs liber bubuitului tunurilor; ce va face România, ale cărei interese încă nu trebuiesc trecute cu vederea; ce va face în cele din urmă cancelarul de fer al Germaniei, care după cum se vorbesce s'a esprimat, că el nu va permite sĕ se bată mititeii prin Orient, nevrênd adecă sĕ amărască cu fatalitățile unui rĕsboi dilele din urmă ale mosneagului seu monarch?

Suntem în vêrful unui vulcan ce clocotesce și esplosiunea poate urma în fiecare moment.

Pre noi nu ne poate însufleți o eventuală încăierare generală, căci scim că noi totdeauna am fost bătuți, și scim și aceea, că poporul nostru n'are interes de vĕrsare de sânge pe câmpiele Bulgariei.

Avem însĕ datorința a ținea seamă de desvoltarea lucrurilor, ca evenimentele sĕ nu ne ajungă nepregătiți. Suntem datori a înregistra cele întêmplate și a arăta câte feliuri de complicațiuni se pot nasce din o eventuală nouă încăerare între sêrbi și bulgari.

Aceasta e datorința noastră, și ni o împlinim. Ce va urma, vom vedea; nu ne vom încerca însĕ a da cu socoteala, că mai încurcată ca acuma, doară nici odată n'a fost cestiunea orientală.

O voce din provincia la situațiunea noastră internă.

Ne este încă în recentă memoriă conclusul unanim ce 'l luase conferința națională română din anul 1881, pentru de a desvolta cea mai mare activitate posibilă, în sate, orașe și municipii, ca astfeliu sĕ se dedea poporul român la o încordată acțiune pe terenul politic. Angagiamentul luat cu atâta seriositate în mod solemn de cea mai competentă corporațiune politică, căreia noi ne-am supus fiind maiorisați atunci, — am credut că va fi deobligătoriu pentru fie care membru și în genere pentru tot românul cu carte.

Era adecă dată, ca sĕ ne probăm vitalitatea noastră jos în comune, orașe și municipii, ca astfeliu schimbându-se cu timpul chiar și nefasta lege electorală, sĕ avem un teren bine pregătit jos în masele poporului și alegĕtorilor români, ca nu cumva sĕ facem fiasco — chiar și în acel cas, când soartea nu ne-ar fi tot așa de mașteră ca acum — și când legislativa țerei va veni la convingerea, că nedreptățiți suntem noi prin escepționala lege electorală.

Sĕ vedem puțin ce am făcut pe acest teren de atunci încoace!

Ne este dată di de di sĕ vedem jos prin comune curat românesci, că notariul cercual se alege de representanțele comunelor întrunite și în loc ca sĕ se aleagă un român, care simte românesce, care 'l doare de neamul seu, care 'l apără de diferitele curse și primejdii ce întêmpină țĕranul român, se alege de regulă un strein împilătoriu al neamului nostru! E trist, dar e așa — și nu poate crede omul binele și earăș rĕul ce 'l poate face un astfeliu de funcționariu comunal prin comunele noastre. Cu o rară perseverantă se lucră în unele comitate în direcțiunea aceasta, și 'mi este cunoscut un cerc notarial compus din comune curat românesci, unde comunele la toată influința de sus de a alege un strein au votat orbesce cu românul — dar o au și pățit! — Eată cum! În loc de a li se asigna linia de drum comitatens, ce erau sĕ o presteze cu puterile de concurință după lege și în o depărtare numai de 12 kilometri — li s'a avisat o linie în îndepărtări întreite și împătrate și apoi li s'a spus: „motivul că aveți sĕ umblați p'aici este, că nu ați ales pre cutare de notariu"!

Comunele dar o pățiră în un mod, — alesul în altul. I se da ordin de a resolva cutare act în termin de 24 oare! Dar tot în acel timp i se da alt ordin de a resolva altă causă în altă comună și tot în acel timp era citat și în afaceri oficioase! Pedepsele deci curgeau ploaie și omului i sa dat sĕ înțeleagă, că voia domnilor e de a se duce în un alt loc — tot în acel comitat! Omul s'a supus — nimenea n'a mai cutezat al doilea sĕ competeze, decât cel picat d'ântâi, — și comunele au trebuit sĕ aleagă pe cel ce ele cu atâta luptă 'l-au respins!

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

S'a întêmplat de multe-ori prin stradele Parisului ca o grisetă sĕ fie urmărită de vre-un student, care i oferea de a-o reconduce până acasă, refusând însĕ d'ai da brațul, ba încă la insistența lui dându-i chiar și o palmă. Dar nici odată, dic, că o fetiță de Arab sĕ fi rĕspuns în acelaș mod unui leu, făcêndu-i o propunere asemenea atât de inconvenabilă ce i se părù.

Aïssa primì dar ofertul, ce i era făcut, leul s'apropiă de ea, îi întinse coama, fetița își spriginì mâna, astfel ca și când ar fi spriginită braț la braț de amorezul seu și amândoi cot la cot, — întocmai ca și când ai vedea pe un bas-relief grecesc pe bĕtrâna Cybela, care este emblema fecundității, mergênd sprigninindu-și mâna de un leu, care este emblema tăriei, — și amêndoi mergeau îndreptându-se cătră cortul tatălui Aïssei.

Pe drum întâlnirà gazelle, care se înspăimântară, hiene, care se ascunseră, oameni și femei, cari se puseră în genunchi.

Dar leul le dise gazelelor: „Nu fugiți!", — hienelor: „nu ve temeți!" — oamenilor și femeilor: „ridicați-ve! În favorul acestei tinere fetițe, care este iubita mea, nu ve voi face nici un rĕu."

Și gazelele încetară d'a se mai speria, hienele nu se mai temură, oamenii și femeile se ridicară, privind cu îngrijire la acest leu și aceasta fetiță și întrebându-se gazelele în idiomul lor, hienele în limbagiul lor, oamenii și femeile cu vocile lor, dacă acest leu și această fetiță nu se duc în pelerinagiu pentru a adora la Meca mormêntul lui Mahomet.

Aïssa și companionul seu cel roșu sosiră astfel până la corturi; apoi când fură numai la câțiva pași departe de cortul tatălui Aïssei, care era cel dântâi întrând în sat, leul se oprì și 'și ceru dela tinera fetiță, întocmai cum ar fi făcut-o cavalerul cel mai grațios, permisiunea de a o îmbrățișa.

Fetița își tinse fața și leul atinse cu buzele sale teribile, busele ca niște rose ale Aïssei.

Apoi i făcù un semn de adio și se aședă, ca și când ar fi voit sĕ fie sigur, că nu i se va întêmpla nimic străbătênd micul spațiu ce-i mai rĕmânea de percurs.

Depărtându-se fetița, se întoarse de două-trei ori și totdeauna vĕdù pe leu în acelaș loc.

Apoi întră în cortul tatălui seu.

— „Ah! bine că vii! strigă acesta; eram foarte neliniștit.

Tinera fetiță surise.

— „Me temeam sĕ nu ți se fi întêmplat ceva."

Fetița surise încă odată.

— „Dar eată-te! este probă că me înșelam.

— „În adevĕr tată, dise tinera; căci în loc d'a mi se fi întêmplat ceva rĕu, mi s'a întêmplat ceva bine.

— „Ce?

— „Am întâlnit un leu."

Cu toată nepăsarea de regulă a unui Arab, tatăl Aisei devenì palid.

— „Un leu strigă el și nu te-a sfășiat?

— „Din contră, el mi-a făcut complimente pentru frumsețe, mi-a oferit d'a me petrece și m'a adus până aici.

Arabul credù că fica lui e nebună.

— „Imposibil! dise el.

— „Cum imposibil?

— „Fără îndoială. Doară tu vrei sĕ me faci sĕ cred, că un leu e capabil d'o asemenea galanterie?

— „Voiesci sĕ-ți probez?

— „Cum?

— „Vin-o până la ușa cortului și îl vei vedea ori în locul unde l'am părăsit, ori reîntorcêndu-se la munte.

Așa e situațiunea în comune și activitatea oamenilor de bine e paralisată și redusă la nulă! Rĕul nu stă și nu se opresce aici, ci merge mai departe și se transplantează în viața municipală, așa că suntem representați atât de miserabil, încât stă sĕ ne fie rușine față de poporațiunea numerică a românilor din cutare și cutare comitat. Aici s'ar părea că e cheia, de unde am avea sĕ purcedem, ca sĕ mai impunem ceva.

Legea electorală e destul de rea și îngreunătoare pentru noi și nu fără oare-care cuvênt se susține în memorial, că dacă n'ar mai avea românii nici o altă causă de a se abține dela alegerile dietale — apoi singură legea electorală e de ajuns, ca sĕ ne facă a ne abținea. Încă nu am venit la alegerile dietale, deci sĕ rĕmân — la municipii! Învĕțătorii, preoții, representanții comunelor după fumuri, — după lege sunt alegĕtori; mai vine notariul și câțiva proprietari. Ori cât de scurtați am fi noi, dacă însĕ din toate comunele numai 5—6 alegĕtori ar participa, tot ar fi din 10—15 comune 60—90 alegĕtori români și ar alege representanți români, căci pre aceia doar nu i-ar spăria cu drumul și cu alte secături! Ei dar aici e buba! Dacă întrebi pe un preot, frate! unde e cercul vostru electoral pentru municipiu? Unde alegeți voi? Cine sunt alegii voștri? El stă și se uită la tine, ca și când ai vorbi de vr'o descoperire nouă astronomică!

„Nu sciu frate, eu n'am fost de când sunt, mie nu mi-a spus nimene, că noi avem sĕ alegem d'al de acestea; — eu de 10 ani sunt preot, dar nici nu-mi prea place sĕ me stric cu solgăbirăul — apoi ei își fac trebile aceste cu notarii lor!!

„Pentru Dțeu frate dapoi cum așa?

„Așa țeu, noi nu ne amestecăm în trebile varmeghiei și ei sĕ nu se amestece în trebile epitrachilului și gata.

Întrebi mâne pe al doilea — tot ăst rĕspuns pe al treile dto; — în urmă dacă esci ceva mai sanguinic 'ți vine sĕ..... — Va sĕ țică oricât de îngreunătoare ar fi legea, nu ea ne împedecă pe noi de a ne avea representanții nostri în municipii, ci nesciința noastră, neghiobia oamenilor chiemați a fi lumina lumei și sarea pământului!

Dacă voim ca sĕ nu perim, sĕ nu tot punem vina pre alții, ci sĕ ne vedem pre noi și slăbiciunile noastre, sĕ le căutăm a le vindeca cât de îngrabă.

In Sibiiu avem o mulțime de iuriști practici și n'ar avea decât sĕ esplice oamenilor, cari vor fi chiemați adi mâne de a conduce poporul, legea municipală în 2—3 prelegeri! Dar cei cari sunt în funcțiune cum sĕ și-o însușască? Foarte ușor! I convoacă șeful tractului la o întrunire, — le esplică legea municipală și le face cunoscute cercurile electorale și îi învită la concordiă și bună înțelegere; și lucrurile ar merge de minune! Ei dar n'au oamenii voiă, n'au inimă, nu-i pricepere, și nu sciu, cât se strică neamului nostru prin o astfeliu de ignoranță neiertată!

Va sĕ țică angagiamentul din 1881 a rĕmas o literă moartă și va fi o pată pe mulți din cei ce petrec în sînul și mijlocul poporului și nu fac în direcțiunea aceasta nimica, chiar nimica. — Reformații nu fac ca noi! M'am convins și convingêndu-me de ceeace preleg ei în scoalele lor și sciind cu ce se omoară la noi timpul, mi-a venit sĕ plâng de oarele ce le-am petrecut făr sĕ trag vr'un folos practic din ele.

Ce urmează d'aci! În representanța municipală sunt toți nemeșuții, arêndașii, cârcimarii de jidan și apoi notarii, cari nu turbură apa domnilor și doar abea în câte un cerc mai luminat de reiese un om de dai doamne. Dacă ar fi sciință, dacă ar învĕța oamenii lucrurile aceste colo unde trebuie sĕ le învețe, — atunci pot susținea, că cu toată asprimea legei — noi am da un numĕr impunĕtoriu în representanțele municipale și apoi numĕrul acela — ar dicta chiar și dlui vice-comite, necum unui biet de pretoraș, până când acum pretorii pot cânta de pe partea românilor fără teamă: „Cine e Dțeu mare ca Dumnețeul nostru etc!“ Deci sĕ scim că astfel stăm și în oara a 11-a sĕ căutăm a cunoasce situațiunea și a vedea lucrurile cum sunt, ear nu prin prisme! Sĕ preparăm tinerii meniți a fi adi mâne preoți și învĕțători și în direcțiunea aceasta și vor profita mai mult, ca dacă sciu câți dinți are un animal în gură și câte alte sĕcături.

Dacă noi am avea representanții noștri în municipii, nu ni s'ar întêmpla, că acolo unde odinioară a ședut pe scaunul de vice-comite un român, adi sĕ nu mai fie suflare românească în întreg centrul, în oficii, ear afară numai ca de milă un vice-pretore! Dar de alegerile dietale ce sĕ mai și vorbesc! Ocna Sibiiului, un pas de loc de Sibiiu — cu o maioritate de 16 alegĕtori români compacți, a stat cu mânile în sîn păn le-a făcut dl deputat Korizmics treabă și o a transpus la tribunalul din Alba Iulia și o a înzestrat cu o judecătorie cu personal maghiar și abea un practicant român, toate și aceasta cu intențiuni reservate. Va sĕ țică la Năsăudeni sĕ le ertăm sĕ aleagă, căci de nu aleg pe dl secretariu de stat al dlui Tisza 'și perd fondurile, ear oamenii nu au perdut nimica, dacă au stat cu mânile în sîn! Un singur cas! — Dar alte multe pe la Făgăraș, și airea! Dacă voim deci sĕ nu fim și mai reduși păn la ridicul, sĕ vedem sĕ preparăm terenul pentru o activitate încordată în sate, orașă și municipii, ear sus sĕ vedem sĕ se modifice legea electorală — ori sĕ renunțăm de bună voiă la luptă și așa sĕ ne mulțămim cu ce ne fac alții și ne dau de a gata.

Am țis!

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Principele Alecsandru a dat dar în sfêrșit porunca pentru încetarea ostilităților și sub presiunea puterilor, respective a Austriei, s'a dechiarat învoit pentru stabilirea unui armistițiu.

Și astfel rĕsboiul sêrbo-bulgar a ajuns la un sfêrșit, care după împregiurări poate fi interimal sau chiar definitiv.

Legase-va, când și între ce condițiuni pacea, acum încă nu se poate scì. În tot casul, lucru va fi împreunat cu multe greutăți. Căci sêrbii cu toată bătaia mâncată pun condițiuni, pe cari bulgarii, cel puțin păn acum, categoric le-au refusat. S'a cerut adecă din partea sêrbilor evacuarea teritoriului sêrbesc, ceea-ce întêmplându-se, și sêrbii vor părăsi teritoriul bulgar, încetând de a mai bombarda Vidinul. Alecsandru a refusat această propunere de pace.

Ce direcțiune vor lua lucrurile în viitoriu vom vedea.

*

Succesul acestei campanii a fost aproape eschisiv al bulgarilor și posiția regelui Milan, — care a întreprins acest lucru pentru rehabilitarea sa, poate la îndemnurile diplomației din Viena, — trebuie că nu e de invidiat.

Acum după încheierea ostilităților e dar la loc, ca sĕ se facă unele reflecsiuni asupra acestui rĕsboi și a causelor, cari au pricinuit înfrângerea sêrbilor și triumful neașteptat al lui Alecsandru.

Spre acest scop reproducem în cele de mai jos aprețiările foarte juste ale „N. fr. Presse din Viena:

Primele succese ale lui Milan provin de sigur din împregiurarea, că bulgarii au fost surprinși. Bucuria sêrbilor a fost foarte efemeră. În țiua a cincea după începerea ostilităților bulgarii dispuneau de forțe destule, ca bătênd pe sêrbi la Slivnița, sĕ poată lua ei ofensiva, secerând pas de pas triumfuri nouă. Numai la nord mai stau sêrbii pe teritoriul bulgar. Ei au împresurat Vidinul, dar cu toate sforțările și asprele bombardări, n'au putut elupta încă nici un resultat. E adevĕrat, că sêrbii au ocupat în părțile aceste câteva sate bulgăresci, dar bulgarii au pus mâna pe Pirot, — astfel că teritoriile ocupate ca atari s'ar egalisa în ambele părți. Dar renumele și vîrtutea militară sunt cu totul în partea bulgară.

Cu toate că sêrbii s'au pregătit mai bine de 2 luni de țile, și au concentrat o putere foarte considerabilă, totuș ei au început rĕsboiul, fără ca sĕ aibă puteri de ajuns. Și chiar și aceste trupe sufereau de tot soiul de lipse, astfel că sute de sêrbi au perit de foame pe teritoriul bulgar, ear aceia, cari fură cruțați de moartea prin foame și de obuzurile bateriilor inimice, au trebuit sĕ capituleze în înțelesul cel mai strict al cuvêntului din lipsa de munițiuni în momentele cele mai critice.

Nici echiparea mai bună a infanteriei sêrbesci și nici puterea și numĕrul covêrșitoriu al bateriilor sêrbesci n'au putut oprì pe bulgari în triumfele lor, cari făcură întrebuințare minunată de greșala capitală a sêrbilor, comisă prin dispersiunea puterilor lor, atacând cu toată forța trupelor lor concentrate grosul armatei sêrbesci și alungându-o peste graniță.

Bulgarii n'au fost pregătiți la atacul sêrbilor, căci ei se înarmau tocmai de a putea da față cu turcii. Și cu toate aceste le-a succes a'și concentra trupele lor în decurs de câteva țile la granița amenințată, și nu s'a audit nimic, ca militarii bulgari sĕ fi suferit de foame sau alte neajunsuri.“

Doi factori puternici însĕ au fost, cari le-au asigurat triumful bulgarilor, — factori, de cari erau lipsiți aproape cu totul adversarii lor. Și acesti doi factori au fost: vitejia fără de păreche a bulgarilor, cari se luptau pentru țeara și independența lor, — și talentul strategic-militariu estraordinariu al principelui Alecsandru, pe care și cei mai încarnați persiflatori ai lui trebuie sĕ i-l recunoască.

Din Russia.

St.-Petersburg, 12 Novembre.

O convorbire cu dl Suvorin. — Presa față cu evenimentele din Bulgaria. — Înarmări.

Țilele trecute, mulțămită unor împregiurări particulare, am făcut cunoscință cu dl Suvorin, directorele politic al țiariului „Nowoie Wremia.“ În conversațiunea ce am avut cu această ocasiune, s'a atins cestiunea privitoare la actualul resbel; cred bine a ve da resumatul acestei convorbiri.

— Resbelul care se face, a țis dl Suvorin, în momentul de față între Bulgaria și Sêrbia, a demonstrat Europei întregi într'un mod nedubitabil, că turburările din peninsula

---

— „Stai, sĕ-mi iau pușca.

— „Ce vreai sĕ faci? întrebă orgolioasa fetiță; doară nu esci cu mine?“

Și ținênd pe tatăl seu de haină, ea îl duse până la ușa cortului.

Dar leul nu mai era în locul unde ea îl lăsase. Ea privì în direcțiunea pe unde venise; și nu vĕțù nimic.

— „Numai ai visat, țise Arabul întorcêndu-se în cort.

— „Tată îți jur că'l cunosc încă, — țise fetița.

— „Cum era el?

— „Avea cam patru picioare înălțime și șepte în lungime.

— „După aceea?

— „O coamă măreață.

— „După aceea?

— „Niște ochi galbini și scânteitori ca aurul.

— „Apoi?

— „Dinți de fildeș; numai...“

Fetița hesită.

— „Numai?...“ repetă Arabul.

Fetița își micșoră vocea.

— „Numai, țise ea, îi miroasă gura.“

Abia i scăpase aceste cuvinte, când un răcnet teribil se audì în dĕrĕptul pânzei cortului, apoi un al doilea la cinci sute de pași, în fine al treilea la un cuart de leghe.

După aceea nu se mai audì nimic.

Nu era mai lung de un minut intervalul între fiesce care răcnet.

Este evident că leul care dorise fără îndoială sĕ afle ce gândea ea despre el, făcuse un încungiur, venind sĕ asculte în dreptul pânzei cortului și se depărtă ca mort, după ce fu luminat asupra acestui defect cu atât mai grav, căci se scie, că aceia cari sunt atinși de câte ceva, nu pot sĕ se cunoască defectul de sine însiși.

O lună trecù fără ca fetița sĕ se mai gândească la leu, altfel decât istorisind aventura soațelor sale. În cele din urmă peste o lună, pentru a tăia niște găteje, se duse ear cu toporul ei în acelaș loc.

Lemnele tăiate le puse în legătură, când eată că în dreptul ei se aude un sgomot ușor, ea se întoarse.

Leul o privea patru pași de ea.

— „Bună țiua, Aisa, i țise el cu un ton sec.

— „Bună țiua dle, — i rĕspunse Aisa cu o voce puțin tremurătoare; căci ea își aducea aminte de ceeace țisese despre mirosul gurei protectorului ei și i se părea că aude încă triplul răcnet, care urmase după această destăinuire disgrațioasă. Bună țiua, dle. Cu ce te pot servì?

— „Îmi poți face un serviciu?!

— „Care?

— „Apropiete de mine“.

Aisa s'apropie, dar cu totul nesigură.

— „Eată-me“.

— „Ridică toporul acum“.

Fetița se supuse.

— „Toporul e ridicat, rĕspunse ea.

— „Bine; dă-mi o lovitură în cap.

— „Dar dle, nu te gândesci la...

— „Din contră; me gândesc și încă mult...

— „Dar, dle...

— „Isbesce.

— „Cu toate acestea, dle...

— „Isbesce te rog.

— „Tare sau încet?

— „Cât de tare vei putea.

— „Dar îți voi face rĕu...

— „Ce'ți pasă?

— „O voiesci?

— „O voiesc.

Tinera fetiță isbì în consciință și toporul trase între cei doi ochi ai leului o linie sângerătoare.

Din acest timp au leii această sbârcitură verticală, visibilă mai cu samă când încrețesc sprâncenele.

— „Mulțămesc, Aisa“, țise leul.

Și în trei sărituri dispărù în pădure.

— „Eată, — țise tinera fetiță puțin cam supĕrată, astădi nu me reconduce.“

(Va urma.)

balcanică nu sunt resultatul propagandei ruse, ci a unor dușmani neîmpăcați ai Rusiei.

— Dar cine sunt acești dușmani?

— Sunt niște intriganți politici, cari puind mâna pe putere, atât în Bulgaria cât și în Sêrbia au ajuns să aducă evenimentele la desnodământul lor de adi. După 500 de ani de robie, poporul bulgar a devenit din nou prada unor stăpâni neîndurați. Nenorociții bulgari, naivi și încrezători, au fost tentați de ideia uniunei Bulgariei cu Rumelia, și voind a se libera definitiv de sub jugul turcilor, au făcut o revoluțiune sub conducerea unor aventurieri primejdioși.

— Dar pentru ce n'ați stăruit să depărtați pe inițiatorii mișcărei și n'ați pus mâna pe resultatul revoluțiunei.

— Ideia uniunei, deși o ideie măreață, a fost dela început discreditată prin singurul fapt, că ea n'a fost sancționată de Țar și a fost chibzuită fără voința sa și fără consimțământul seu. Acesta a fost demonstrat într'un mod eclatant prin ștergerea prințului Battemberg de pe lista oficerilor superiori ruși. Dar să lăsăm la o parte atitudinea Rusiei față cu revoluțiunea rumeliotă și să nu perdem din vedere, că aproape întreagă Europa s'a pronunțat în contra conduitei sale nedemne. Un prinț nu poate fără a fi pedepsit, să pactiseze cu niște aventurieri.

— Dar Englitera? și apoi în general presa străină...

— Despre Englitera să nu vorbim; ear în ceea-ce privesce presa europeană, apoi aceasta numai din dușmănie pentru Rusia s'a pronunțat pentru revoluțiunea bulgară. Intreprinderea chipsuită de prințul Alecsandru împreună cu proseliții sei (p r i p e ș n i k i) este considerată ca opera unor turburători de pace și de ordine; așa fiind, resultatul trebuia să fie fatal pentru Bulgaria. Situațiunea actuală a principelui e critică și comică. Prințul pentru a eși din încurcătură n'avea de cât a abdica, dar el din contră caută remediu în niște întreprinderi hasardoase.

— Ce întreprinderi hasardoase?

— Cum ce? Dar resbelul cu Sêrbia, care 'l-a declarat în contra hotărîrei conferinței din Constantinopol, în contra voinței poporului bulgar și în contra voinței supreme a Rusiei?

— Dar nu este Alecsandru care a declarat resbel.

— Așa e; însă el a primit declarațiunea de resbel, pe când n'avea dreptate s'o primească. Setos de a vedea vĕrsându-se sânge slav, acest principe german s'a adresat la turci cerênd ajutoriul lor. Pentru rușinea sa, turcii refuzară; atunci el ordonă armatelor bulgare, trămise în contra turcilor în Rumelia, să se întoarcă pentru a lua parte într'un resbel fratricid. Prin aceasta el a dat și mai mare dovadă de ura, care o nutresce în contra slavilor. Toate cele care s'au făcut sunt datorate unei conjurațiuni anti-ruse. Rolul pe care-l joacă principele Alecsandru este nedemn de un principe.

— Dar despre atitudinea Sêrbiei, ce ziceți?

— Sêrbii asemenea sunt un popor slav-ortodocs, pe care Rusia l'a liberat de sub jugul otoman. Acest popor se află adi esploatat de o altă bandă de aventurieri politici (p o l i t i c e s k i m i a v a n t i u r i s t a m i). În capul bandei stă regele Milan, care cel dântâi a declarat resbel. Fiind neiubit de poporul seu și de Rusia, îngrigiat de tronul seu, acest rege n'are alt sprigin decât Austro-Ungaria, a cărei armă docilă a devenit. Nu ve aduceți aminte, că imediat ce dușmanii nostri au proclamat la Filipopole pe principele Alecsandru de stăpânul Rumeliei, L ä n d e r - B a n k a împrumutat pe regele Milan cu suma de bani indispensabilă pentru acest serviciu, Sêrbia a dat pe mânile Austriei întreaga sa viață și activitate economică. Austro-Ungaria este aceea care a împins pe Sêrbia la resbel cu singurul scop de a-și lărgì cercul influințelor sale asupra peninsulei balcanice. Austro-Ungaria, neluând în considerație că este compusă în majoritate de neamuri slave, nu voiesce a scì, că scăparea sa constă în a inaugura cât mai curênd o politică slavă, adecă în a merge mână în mână cu Rusia.

— Și cum credeți că se poate face aceasta?

— Prin înlăturarea dela putere a elementelor germane-maghiare, care au fost aduse la putere de principele de Bismarck. Este și natural dealtmintrelea, nu e în interesul germanilor și al maghiarilor de a ajuta la unire și la prosperitate popoarĕle slave. Din contră, uniunea, puterea și forța slavilor, precum și puterea lor numerică sunt niște calități, cari amenință viitoriul germanilor. Aceasta se scie bine la Viena și la Berlin; unica scăpare atât pentru moment, cât si pentru viitoriu este Rusia pentru popoarele slave. Rătăcirea bulgarilor și a sêrbilor e momentană și în curênd va venì pocăința, căci vor deschide ochii și vor vedea la ce prăpastie sunt împinși. Regele Milan nu va domnì timp mult. Sêrbia este în ajunul revoluțiunii și nu voi paria cu dta, dacă chiar în momentul de față o revoluțiune n'a isbucnit la Belgrad.

— Atunci?

— Atunci vom fi martorii redeșteptării conscĭinței poporului sêrb, care se va adresa la Rusia pentru a scăpa de ghiarăle Austriei.

— Dar ce poate Rusia?

— Mult poate, căci simpatiile nu-i sunt înstrăinate nici în Bulgaria, nici în Sêrbia și mai cu samă la Cetinie.

Cu aceasta s'a isprăvit convorbirea noastră. Dl Suvorin 'mi-a declarat, că în cercurile ruse se tem mult pentru o înțelegere posibilă între Austria și Englitera, cari pot convenì la egala împărțire a influințelor lor în peninsula balcanică.

— Englitera se va stabilì la Constantinopole, lăsând pe Austria să meargă la Salonic. Influința Engliterei cresce mereu în peninsula balcanică, unde represintanții ei fac tot pentru a-'și garanta într'un mod temeinic simpatia poporului bulgar, care până acuma a fost obicinuit să primească sfaturile și ordinele din Russia.

Aceste opinii sunt în general împărtășite de întreaga presă rusă. Diariul „Novosti," cel mai simpatic din toate diarele ruse mișcărei rumeliote și în general causei bulgare, scrie următoarele în numĕrul seu de ieri:

Lumea slavă cu indignare privesce pe regele Milan, care în loc de a ajuta la uniune, n'a făcut de cât a împedeca reușita unei cause sânte. El a declarat resbel unui popor slav, amenințat de a fi cucerit din nou de turci, dar dacă această declarație n'a adus isbândele calculate dinainte, apoi nu este vina sea și a poporului sêrb, care s'a depărtat de dênsul și 'l au părăsit. Ce va face ultimul rege Milan Obrenovici? Va abdica de sigur, căci nu-'i rĕmâne alta de făcut. Victoriele sale n'au fost bine primite nicăiri, nimeni în Europa nu s'a bucurat de ele, precum nimeni nu s'a întristat de neisbândele sale recente. Numai la Viena toți își muscă buzele și principele Bismark rîde cu hohot, citind povestirile celor întêmplate pe câmpul de resbel." Un alt diar rus, „Brijevie Wiedomosti," vorbind despre acelaș lucru scrie:

„La Viena toți sunt supărați privind la resultatul resbelului. Se credea că peste patru dile de campanie regele Milan va intra în Sofia, și eată că speranțele s'au spulberat ca văpaia. Incredințările regelui Milan sunt considerate ca niște mofturi. Cine scie acum dacă Austria nu se va crede datoare a preîntâmpina catastrofa, care este periculoasă pentru politica sea. Dacă ea va ocupa Sêrbia, apoi cine va plătì pentru prostiile făcute? Poporul sêrb? El n'are cu ce, și imperiul habsburgic va cere dela Bismarck o nouă recompensă, care nu se prevede de loc în tratatul dela Berlin. Atunci eată-ne spre primăvară în fața unui resbel european."

Diariul „Moskovskie Wiedomosti," cugetând asemenea despre eventualitățile probabile, cu un aer melancolic scrie: Privind la cele care se desfășură la orisont, te gândesci la soldatul rus, care în toate astea este menit a juca un rol preponderent.

Soldatul nostru este escelent (*prevoshoden*) dar nu se dirigeadă bine, conducerea e rea (*rucovodstvo im oceni neudovletvoritelno.*) Rusia e tare în atac, dar mai tare este în apărare. Cine va găsì armata rusă, dacă ea se va retrage în năuntrul stepelor noastre? Cine va cuteza să vie s'o atace? Dnul Moltke singur a dis: armata rusă nu poate să fie atacată în năuntrul Rusiei. Eată dar pentru-ce Rusia e mult mai tare decât Europa întreagă, eată pentruce un singur cuvênt energic al Țarului rus poate pune capĕt intrigilor englese, germane și austriace în peninsula balcanică.

Ve dau aceste aprecieri pentru a ve face să înțelegeți, ce atitudine are în momentul de față chiar inteligența rusă față cu afacerile bulgare. Să nu pierdeți însă din vedere, că în afară de aceste elemente mai este un element în Russia, care emancipat de sub ideia autocrată ce înlănțuiesce cugetul rus, are altă atitudine și lucrează la alt ceva. Acest element lucrează în contra isbândelor diplomației ruse. Dar despre asta pentru altădată. *B.*

„Telegraful."

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Brașov. 15 Novembre 1885. Dnule Redactor! În Dumineca trecută (10/22 l. c.) s'a celebrat sfințirea steagului reuniunei române de gimnastică și de cântări în biserica cea mare din Schei. Reuniunea aceasta are o vieață de 22 ani și abia astădi s'a vĕdut întregită după toate formele. Ar trebuì să se și scie causele, cari au făcut să întârdie așa de lung timp provederea societății acesteia cu semnul visibil, pe lângă care se concentrează toate părțile, din cari este ea alcătuită; dar din mai multe motive vrednice de considerat, me simt dispensat de a face astfel de cercetări întrinsece. Îmi voi permite numai a descrie pe scurt decursul festivității sfințirei însași și apoi a seratei musicale date cu această ocasiune în seara acelei dile sub obicinuita numire „convenire colegială."

Sfințirea s'a făcut prin dd. protopresbiter I. P e t r i c și paroch Vas. V o i n a la 10 oare a. m., după sfta liturgie, în presența membrilor reuniunei și a altor creștini parochieni. Patronatul steagului l-au format zeloasele noastre d-șoare brașovene, cari singure mai pot fi numite ca susținĕtoare ale reuniunei de cântări. D-iele lor prin representanta Elena D i m i t r i u, au legat la steag o frumoasă panclică lucrată însași de dênsele; D-iele lor au luat steagul în primire, apoi l-au predat stegarilor prin d-șoara Elena P e r ș e n a r. Corul întreg ornat cu semnele reuniunei a cântat un imn religios sub conducerea dnului Pant. D i m a. Cu această ocasiune președintele reuniunei dl Ioan L e n g e r a rostit o cuvêntare ocasională cu multă însuflețire. După ajungerea conductului cu steagul în frunte la locuința președintelui, a întimpinat dl protopresbiter Ioan Petric pe președinte cu o cuvêntare foarte acomodată, cu care s'a închieiat actul propriu al sfințirei steagului. Vrednică de amintit este considerarea deosebită, ce a arătat-o președintele față de membrii activi ai reuniunei — cântăreți și cântărețe, — pe cari i-a deținut și ospĕtat pe toți cu cea mai mare afabilitate de grațioasa dsale doamnă.

Sara la opt oare a fost producțiune musicală și declamatorică cu următoriul program: 1) Cântec de escursiune de Rheinberger, cor micst; 2) Trei cântece poporale de Mendelssohn B. cor micst, 3) Sentinela română de V. Alecsandri (declamată de dșoara Elena Perșenariu); 4) Rĕmas bun codrului de Mendelssohn B. cor micst; 5) Eată hora se pornesce de G. Dima, cu acompaniare de piano, cor micst.

Cântările au fost conduse de dl Pant. Dima. Succesul pieselor cântate s'a putut vedea din aplaudările publicului. Declamațiunea a produs un efect foarte bun asupra inimilor ascultătorilor, — cu atât mai vêrtos, căci abilitatea vocei și ținuta maiestoasă a d-șoarei Elena Perșenar sunt binecunosute publicului român brașovean. Piesa ultimă „Eată hora se pornesce" a plăcut foarte mult ascultătorilor, cari în veselia inimii lor au cerut cu aplause nesfârșite repetirea ei; era un ce straniu auḑind bătênd aproape o jumĕtate de oară, până ce a apărut dl conducĕtoriu al corului între coriști, spre a conduce cântarea și liniscì așteptările publicului.

La producțiune au asistat și străini și anume representanții reuniunei de cântări, atât germâne, cât și maghiare.

După esecutarea programului a urmat danț, care a durat cu multă vioiciune până la 4 oare dimineața.

Un membru.

Varietăți.

* (H i m e n.) Dl Teodor Moga, proprietariu în Zaul de Câmpie și-a încredințat de soție pe dșoara Alecsandra Șandor de Vist, fica dlui Nicolau Șandor de Vist din Oarda de jos.

Felicităm pe junii fidanțați.

* (C a s d e m o a r t e.) Doamna **Maria Bariț,** socia domnului G e o r g e B a r i ț, a rĕposat alaltăieri.

Fie-i țĕrîna ușoară.

* (O s e r a t ă f i l a n t r o p i c ă) se va arangea în 8 a l. c. st. n. din partea diletanților maghiari din loc, în sala dela „Împĕratul Romanilor." Programa seratei e compusă din piese germane și maghiare, între cari mai multe coruri și 2 piese teatrale.

Prețul unei loge mari 3 fl., loge mică 2 fl., cercle 80 cr, stal 60 cr, entrée 30 cr.

Biletele se pot scoate la cofetăria „Frentz."

Venitul e destinat pentru copiii sĕraci ai scoalei elementare rom. cat. din Sibiiu.

Începutul la 7 oare seara.

Programa detaiată a se vedea pe afișuri.

* (C o n v o c a r e.) În urma însărcinărei Prea Onoratului presidiu al reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiului, vin prin aceasta a convoca pe dd. învĕțători din tractul Avrigului la adunarea de constituire pe *Duminecă în 1 Decembre st. v. a. c.* aici în Avrig, — în scoala noastră capitală.

Începutul la 10 oare an. amiadi.

Avrig, în 19 Novembre st. v. 1885.

Ioachim Băcilă Ch.
învĕțător diriginte

* **Călindariul archidiecesan pe anul comun dela Christos 1886,** a apărut în tipografia noastră archidiecesană și se află de vêndare la librăria archidiecesei.

Credem de prisos a mai recomanda în special acest călindariu, care este cel mai vechiu la noi românii *(anul al 35-lea)* și care pe lângă partea calendaristică cuprinde și șematismul bisericii gr. or. române din Ungaria și Transilvania, precum și o parte literară bogată, anume întocmită pentru trebuințele clerului și ale poporului credincios.

Prețul ca și păn' aci **30 cr.**

(Cel mai eftin mijloc de cură.) V i e n a. Prea stimate Dle! Atestând primirea pilulelor de Svițera ale apotecariului R. Brandt, ve esprim pentru amicabilitatea DV. cea mai intimă a mea mulțămită, cu acel adaus, că resultatul mijlocului DV. de cură popular, a întrecut pe departe toate așteptările. Nenorocita mea soră, care sufere de 17 ani de epilepsie (boală grea), e silită în urma acestei grozave boale să stee necontenit în casă, și astfel în lipsa de mișcare la aer liber, s'au ivit adese simptoame de înfundături, cari cu toate urmările lor formau causa unei continue stări bolnăvicioase. Dar mulțămită pilulelor DV. de Svițera, aceste stări s'au putut delătura. Cu toate că pilulele de Svițera (ce costă pro scătulă 70 cr. în apotecă) nu se iau în toată diua, ci cu întreruperi, starea cea grea și mult curată a bolnavei s'a delăturat într'un mod cu totul ușor și nici decum îngreunătoriu, și sănătatea ei în a c e a s t ă direcție e pe deplin restabilită. Primiți de nou cele mai sincere ale mele mulțămite. Al P. St DV. mulțămitoriu F. Reinisch, oficial la calea ferată, II. Klosterneuburgerstrasse Nr. 1. — Deoarece în Austria s'au ivit diferite imitațiuni ale pilulelor veritabile de Svițera preparate de apotecariul Brandt, — trebuie să fie fiesce-cine cu mare băgare de samă, ca fie-care scatulă să aibă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și să fie provĕḑută cu iscălitura lui R. Brandt.

Ori-cine poate fi sănătos, și poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'și grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi își au isvorul din sânge, trebuie să fie deci cea mai sfîntă datorință a fiește-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii și scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăță sângele sigur, grabnic și fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc și țin sângele într'o circulație natura'ă. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri și medaile, cu cari am fost decorați. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕțuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din față, căderea pĕrului, podagra și reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar și la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet și sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulație rațională. Noi primim ori-ce scrisoare confidențială provĕḑută cu o marcă postală retour și o descriere amănunțită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**" în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri în 2 Decembre.

Brünn: **29 24 20 22 68**

Nr. 369. [1200] 3—3

Prolungire de concurs.

Fiindcă la postul de paroch din vacanta parochie Sălciva de jos, protopresbiteratul Lupșei, n'a concurat nime în urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 86, 89 și 91, prin aceasta se prolungesce terminul de concurs până în 21 Novembre a. c. În conțelegere cu comitetul parochial.

Otenbaia, în 5 Novembre 1885.

Ioan Danciu,
prot.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 1—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea permissibilității segregărei hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statorește ḑiua de **19 Ianuariu 1886,** dimineața la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunosciințează toți locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiți cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ținea asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabeto pole, ținută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president. **Butak,** notar.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Comp'et, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea completă a 10 profesori: prof. Dr. **Nothnagel,** prof. Dr. **Vogel,** prof. Dr. **Wertheim** etc, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 1

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încărunțire.**

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espediția în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn.

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Efect momentan. Succesul garantat.

Deposit principal în Transilvania: penru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist. *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist. *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Keresztur* Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseță din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 49

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmauă pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Turnătoriă

de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [1033] 7

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Anunț!

Prin rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari, fiind esportul spre orient cu totul împedecat, me sîmt necesitat a vinde.

Invĕlitoarele pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuseu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm, ear în lățime de 115 cm., țĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate și pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preț și espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat: Ve rog sĕ 'mi trimiteți cu posta 24 de bucăți din învĕlitoarele DV., pachetate într'o ladă, căci eu sunt foarte mulțămit cu ele. Ele sunt într'adevĕr foarte frumoase și practice, și au plăcut pretutindenea. I. Komanowsky, stațiunea Kolomgya.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteți'mi îndată încă 14 bucăți din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1198] 3—3

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu prețul de jumĕtate al prețului de producțiune, — și de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ținea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante și foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele prețuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 1
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate și în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoțian, turcesc, roșu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai elegante și moderne **pentru ori-ce damă, și se pot întrebuința în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. și sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'și procura o astfel de manta frumoasă și fină, pentru un astfel de preț bagatel, prin care nici prețul producțiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor conveni se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea și mărimea. Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai și numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, WIEN, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Mijloc grabnic și sigur

pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sĕnătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vĕrsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei);* acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispositie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre, *balsamul de viață al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtoria va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 și în depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1000] 7—15

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig și umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbați

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru prețul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase și cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele țin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice și comoade și produc prin frumseța și ieftinătatea lor o admirațiune generală.**

12,000 de bucăți deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună și caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, și provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai și numai** la:

I. Wiener Commisions u. Exportgeschäft, Viena, III. Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 1

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 124 Sibiiu, Marți 26 Novembre (8 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 25 Novembre 1885.

Ḑiarele ne-au adus vestea despre eșirea de sub tipariu a fasciculului prim din măreața operă întreprinsă la inițiativa principelui de coroană: *„Monarchia austro-ungară în scris și illustrațiuni."*

E măreț scopul urmărit de fiitoriul nostru monarch, și omului trebuie sĕ i crească inima, vĕḑênd îngrigirea cea mare a moștenitoriului nostru de tron pentru a cunoasce vieața sufletească a popoarĕlor, cari la timpul seu vor jura în inimile lor credință și supunere noului monarch, nobilei odrasle a casei de Habsburg. Avem cuvinte sĕ admirăm mai cu seamă noi românii nobilul îndemn al principelui nostru de coroană de a da ocasiune fie-cărui popor de sub strălucitul sceptru al gloriosului seu părinte, ca el prin oamenii sei sĕ și scrie istoria sa, sĕ zugrăvească cu vii colori însușirile caracterului seu, datinile sale, aplicările inimei, aptitudinea minței, cu un cuvênt întreagă vieața sufletească a sa.

Și noi ne-am bucurat din inimă adevĕrată la primirea scirei despre scoaterea la lumină a acestui op. **„Monarchia austro-ungară în scris și în illustrațiuni"** inițiată de dinastie, trebuie sĕ fie o fidelă icoană a popoarĕlor din această monarchie, așa am crĕḑut noi, și aceasta a trebuit sĕ fie îndemnul fiitoriului nostru monarch. În această credință am trăit noi până acuma și credem încă că vom putea trăi în credința noastră.

Din loialitate cătră persoana, dela care a emanat ideia și sub a cărei îngrigire pășesce ea spre realisare, din loialitate cătră această persoană și sinceră iubire de adevĕr ne-am esprimat dorința, ca încât pentru Transilvania, persoanele, în cari Alteța Sa și-a pus încrederea, sĕ angageze la lucru pre bărbați îndreptățiți a informa pe Alteța Sa despre adevĕrata stare a poporului român din Transilvania.

În numĕrul 76 al ḑiuariului nostru dela 3/15 Iuliu 1884 am luat notiță despre bărbații chiemați de cătră Alteța Sa a lucra la această operă.

Am ḑis că dl Alecsandru Roman ca bun cunoscĕtoriu al poporului român din Biharia are bogat teren a scrie despre însușirile bune, rele, cum sunt ele, cari caracterisează pe românul din Biharia. Am ḑis, că dl Roman e și destoinic pentru lucrul, la care este chiemat din încrederea Alteței Sale regale, și nu ne îndoim, din peana DSale va eși o icoană fidelă a poporului despre care va scrie.

Am luat notiță de chiemarea domnilor Marienescu și Diaconovich la această operă, și am dechiarat că ei ca bănățeni au teren destul de larg.

Se putea prevedea de pe atunci încă îngrigirea noastră încât pentru Transilvania. Această frumoasă țeară are o istorie proprie a sa, și în special românii de aici trebuie presentați în icoana monarchiei cu tot trecutul lor, cu toate suferințele lor naționale și confesionale din trecut, cu toate însușirile lor de aḑi, cu limba lor, poesia lor, firea lor cea blândă și tolerantă, cu situația economică culturală de aḑi.

Și nu trebuie sĕ mai accentuăm, că în această privință consilierii Alteței Sale dacă voiau sĕ se adreseze, aflau chemați în abundanță.

Cu 1 Decembre a eșit prima fasciculă din această operă grandioasă. Întroducerea o a scris Alteța Sa regală principele de coroană, dându-ne o programă a întregului cuprins, și avem o satisfacție a constata încă odată, că intenționea principelui de coroană a fost, ca fie-care popor, sĕ fie arătat în adevĕrata sa fire.

Avem satisfacție a mai constata, că Alteța Sa presentând prima fasciculă Maiestății Sale monarchului a mărturisit sĕrbătoresce, că fie-care naționalitate din monarchie este representată prin cei mai probați bărbați ai sei.

Avem neplăcuta datorință a constata, că consilierii Alteței Sale au făcut mare abus cu încredere prea înaltă, pusă în ei la propunerea bărbaților chiemați a lua parte la o asemenea lucrare, încât privesce Transilvania.

Nu greșim dacă anticipăm cu părerea noastră. Unicul bărbat chiemat a presenta în această operă pe românul din Ardeal este domnul Grigorie Moldovan.

Trecutul literar al domnului Moldovan nu ne dă garanție, că va scì arăta pe românii din Ardeal în adevĕrata lor ființă, și oficiul în care se află domnul Moldovan nu este în stare a ne da garanții, că domnul Moldovan va putea sĕ dea fidelă icoană despre românul din Ardeal.

Ca om politic domnul Moldovan s'a pus în opositie cu toată suflarea românească, și a avut netactul de a se amesteca în luptele politice, figurând el ca cel mai aprig apărător al actualului curent spurcat al maghiarisărei cu forța.

S'a făcut deci urgisit domnul Moldovan de toată suflarea românească, și împregiurarea, că redactorul părței operei privitoare la Ungaria a recomandat Alteței Sale tocmai persoana cea mai fără fiduție, ne îndreptățesce sĕ afirmăm, că s'a abusat de absoluta încredere a principelui de coroană, de absoluta încredere a dinastiei, din a cărei inițiativă s'a întreprins lucrarea.

Monarchul nostru a auḑit din gura odraslei sale, că această operă este lipsită de caracterul politicei militante, că ea va representa popoarele monarchiei în adevĕrata și nefalsificata lor fire, că cei mai buni sunt chiemați a scrie despre neamul lor.

Maiestatea Sa scie, că această operă va da vecinică dovadă despre caracterul poliglott al Ungariei, nu scie însĕ, că la noi înșiși consilierii Maiestății Sale lovesc în față acest adevĕr, nu scie că consilierii fiului seu au angagiat de judecători asupra firei românului din Ardeal pe acel bărbat, care s'a pus în fruntea curentului îndreptat contra esistenței noastre naționale.

Aceasta am voit sĕ se scie. Sĕ scie Alteța Sa, că neadevĕruri i s'au împărtășit, sĕ scie Maiestatea Sa împĕratul, că românul din Ardeal n'are fiduția, că persoana chiemată a scrie despre români va avea destoinicia și tăria de suflet a scrie condus numai de sântul adevĕr.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Situația în orient devine tot mai încurcată și mult dorita pace nici până aḑi închieiată nu este.

În vreme ce părțile adversare continuă de a'și concentra trupele și a le provedea cu munițiuni, poarta a emis doi comisari în Rumelia cu scop de a liniști poporația, și de a-i promite amnestie generală, dacă va adera la restabilirea statului quo. Numai că poporul îi primesce rece și în meetinguri numĕroase se declară în contra restabilirii statului quo, ceeace dacă s'ar întêmpla, el, — poporul, ar preface în cenușă toate orașele și satele rumeliote și ar emigra în masse în Bulgaria. Autoritățile civile îi privesc pe comisarii Sultanului ca pe niște persoane private și la dorința espresă a principelui Alecsandru, îi tractează cu prevenire și considerațiune.

Ear de altă parte și Rusia începe sĕ-și schimbe atitudinea sa. „Novoje Vremja" scrie un articul foarte important asupra situației și ajunge la resultatul final, că acum nici guvernul rusesc nu mai are motive de a se opune uniunei bulgare. Din acest articul devine tot mai evident, că Rusia nici-când n'a fost în contra unirii Bulgariei și a Rumeliei rĕsăritene, dar că n'a ținut potrivit numai timpul și împregiurările, între cari s'a făcut.

O depeșă mai nouă ne aduce scirea, că guvernul rusesc ar fi interpelat pe dl Kálnoky în causa misiunii contelui Khevenhüller și ar fi primit rĕspunsul, *că contele n'ar fi fost însărcinat a dechiara, că în cas când oștirile bulgare ar înainta spre Niș, Austria se va simți silită de a întra în Sêrbia spre a restabili pacea, — ci numai de a atrage atenția bulgarilor, că în*

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare.)

Și ea apucă drumul cătră corturi, fără de a i se întêmpla vre-un accident.

Se înțelege, că a doua istorie fù pusă în legătură cu cea dântâi; dar ori cât de înțelepte sĕ fi fost comentariile celor mai abili conducĕtori ai corturilor, intenționea leului rĕmase misterioasă și ascunsă în spiritele celor mai pătrunḑĕtori.

O lună mai trecù încă.

Tinera fetiță se duse earăș în pădure.

În momentul, în care ea aruncă jos cele dântâi ramuri destinate pentru mănunchiul ei de lemne, un tufiș se deschise înaintea ei și leul eșì, nu așa de grațios ca mainainte, nici atât de melancolic ca a doua oară, ci posomorît și mai amenințător.

Fetița încercă sĕ fugă; privirea leului îi încleștă picioarele spre pĕmênt.

Aceasta-i era lui destul ca sĕ se apropie de Aisa; ea căḑù fără sĕ mai fi putut face un singur paș.

— „Privesce'mi fruntea, ḑise leul.

— „Dl își poate aduce aminte, că el mi-a ordonat sĕ-i dau o lovitură cu toporul.

— „Da și eu ți-am mulțămit. Dar nu e asta ceea ce ți-am poruncit.

— „Ce mi-a poruncit dl?

— „Sĕ privesci la rana mea.

— „O vĕd.

— „Cum se află?

— „De minune dle și este aproape de a se vindeca.

— „Asta dovedesce Aisa, ḑise leul, că ranele făcute in corp sunt foarte deosebite de cele făcute ambițiunei: unele se cicatrisează în decurs de un timp mai lung sau mai scurt; pe când celelalte, nici odată.

Acestei acsiome filosofice i urmă un strigăt ascuțit și dureros, apoi nu se mai auḑì nimic.

Leul trecuse dela amorul platonic la amorul trupesc.

Trei ḑile după aceea tatăl Aissei străbătênd toate unghiurile pentru a afla vre-o urmă despre fica-sa, regăsì lângă o pată mare de sânge, toporul cu care se servea ea tăind lemne.

Dar despre Aissa nu mai auḑì nici el, nici nimeni vorbindu-se.

III

— Arabul se afla tocmai aici cu narațiunea, continuă Gerard, când un sgomot cunoscut ne făcù sĕ tresărim cu toții.

Era sbieretul unui leu, — probabil al aceluia, pe care îl pândeam de opt sau ḑece ḑile.

Sării cu carabina Devismes; Amida luă pe a doua, care 'mi fusese donată prin ducele d'Aumale la plecarea sa din Constantina.

Apoi alergărăm în spre partea de unde venea răcnetul.

S'auḑia într'o depărtare de vre-o jumĕtate de leghe.

Numĕrarăm trei răcnete; apoi se începù a se împușca după leu.

Nu ne apropiam așa dar încet în direcțiunea leului, care mai era indicată prin acest sgomot triplu.

Când făcurăm un cuart de leghe, auḑirăm strigăte de arabi și lătrăturile cânilor.

Reîndoirăm iuțeala și ajunserăm în mijlocul unei trupe de oameni armați, ducênd de sfoară ogari, dulăi și până și căței.

Leul își făcea mendrele.

Întrase până în corturile vecine cu ale noastre; se aruncă în locul unde erau turmele și fură un berbece.

Prânzia; eată pentru ce nu mai răcnea.

cas de se va continua rĕsboiul tot cu acelaşi succes, pot sĕ se 'ntêmple nişte mişcări rebelice şi în sinul poporului din Bosnia şi Herţegovina, cari avênd în vedere urmările posibile, — ar trebuì sĕ se încungiure.

Din toate aceste se vede, că Rusia începe a păşì pe faţă cu spriginirea bulgarilor şi că Austro-Ungaria va trebuì sĕ fie foarte reservată faţă cu sêrbii, căci în cas contrariu, rĕsboiul deocamdată local, ar putea sĕ devină continental, şi după toate probabilităţile chiar foarte fatal pentru noi.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

1 Decembre.

St-Petersburg. Cu ocasiunea unui manifest imperial *care laudă bravura trupelor bulgare*, „Journal de St. Petersburg“ se esprimă astfel:

Aceasta probează că Rusia n'a încetat sĕ acoarde simpatia şi solicitudinea sa naţiunii bulgare. Din nenorocire, e cu neputinţă a uita, că aceia cari au amăgit speranţele Rusiei, au despreţuit sfaturile sale şi prăpăstuit poporul bulgar într'o luptă fratricidă, care compromite soartea sa, — şi-au atras asupra lor o rĕspundere grea.

Constantinopole. Conferenţa se amânase Sâmbăta trecută fără a ficsa data unei noue întruniri. Eri seara, ambasadorii primiră o scrisoare de convocare pentru adi. Această întrunire a fost provocată de sultanul însuşi.

Oare-cari cercuri diplomatice cred că sultanul, inspirat de cele trei puteri dela Nord, voiesce sĕ silească pe puterile disidente, făcêndu-le sĕ sancţioneze faptul îndeplinit privitoriu la trimiterea în Rumelia a comisarilor otomani Lebib-Effendi şi Gadban-Effendi, cari duc o proclamaţiune a sultanului rumelioţilor, proclamaţiune, a cărei obiect principal constă în a face cunoscut propunerile supuse conferenţei de Turcia şi privitoare la trimiterea unui înalt comisariu şi a unei comisiuni internaţionale însărcinat sĕ facă o anchetă. Ne aducem aminte că aceste propuneri obţinură numai adesiunile Germaniei, Rusiei, Austriei şi Italiei.

Această proclamaţiune lasă sĕ se înţeleagă, că acestea hotărîri au fost luate de conferenţa întreagă în înţelegere cu Turcia.

Proclamaţiunea făgăduesce, pe lângă altele, amnestie generală, îmbunătăţiri în statutul organic, şi sfêrşesce dicênd, că cei cari nu se vor supune, vor fi pedepsiţi cu asprimea legilor.

2 Decembre.

Constantinopol. — Dela 28 Novembre nişte trenuri speciale au transportat la Adrianopole 24 de tunuri, numĕroase muniţiuni, 500 de cai şi un material de pontoane pentru o lungime de 200 de metri. Vr'o sută de tunuri şi alte obiecte de material de rĕboi aşteaptă formarea a noue trenuri. Poarta a luat cu chirie 2 vapoare ale Lloydului austriac, pentru a transporta trupe în Salonic.

Credinţa generală e, că sultanul va fi silit sĕ intervină milităresce, fără voia lui.

Pirot. — La scirea dată de Agenţia Havas, că Poarta a trimis un comisariu în Rumelia orientală, o deputaţiune a tuturor regimentelor rumeliote, cari se aflau în lagărul din Pirot, avênd în capul ei pe colonelul Nicolaef, s'a presentat principelui pentru a-i declara, că rumelioţii, vĕrsênd sângele lor pe câmpii de bătaie alăturea cu bulgarii pentru scăparea Bulgariei, nu pot sĕ accepte separaţiunea celor două provincii.

Principele a rĕspuns, că dacă a făcut sĕ vină armatele bulgare şi rumeliote la granita Sêrbiei, a resista la invasiunea strĕină, ear nu a arăta că renunţă la unirea proiectată, — şi că dacă cu toată plecarea trupelor din Rumelia, populaţiunea protestează contra separaţiunii celor două provincii, el nu'şi recunoasce dreptul sĕ respingă unirea şi că e gata, adi ca şi eri, a se închina la sfânta causă bulgară.

Pirot. — Un trimis din cartierul general sêrb a venit adi dimineaţă sĕ propună evacuarea reciprocă a districtului Pirot de către trupele bulgare şi a districtului Vidin de către trupele sêrbe, precum şi prelungirea armistiţiului până la 1 Ianuariu vitoriu.

Aceasta propunere a fost respinsă.

Trimisul regelui Milan s'a întors la cartierul general sêrb sĕ aducă rĕspunsul guvernului bulgar.

Pirot. — Ar fi greu de spus adi dacă rĕsboiul într'adevĕr e sfêrşit. Încetineala Sêrbiei ce o aduce la încheierea armistiţiului e semnul unei rele voinţe, care permite a crede, că tari de spriginul Austriei, sêrbii vor susţine, în victoriile căştigate de armata bulgară, că resultatele rĕsboiului sunt egalisate prin faptul, că trupele lor ocupă în districtul Vidin un teritoriu aproape tot atât de întins ca acela, pe care se găsesc forţele bulgarilor în districtul Pirot.

Dacă sêrbii, luând acest fapt ca basă a hotărîrilor lor, nu vor consimţi sĕ accepte ca întâia condiţiune a armistiţiului evacuarea imediată a teritoriului principatului de trupele lor, spiritele sunt prea aţâţate în Bulgaria, pentru ca sĕ se poată spera a vedea pe guvernul prinţiar cedând asupra acestui punct. Ostilităţile ar putea fi începute din nou.

Trupele n'au părăsit cantonările ce ocupau în cea din urmă di a bătăliei.

Nu rĕmân în Pirot de cât vr'o 50 de răniţi. Ceilalţi au fost trimişi la Sofia. Ambulanţerii voluntari, cea mai mare parte străini, sunt aci.

Prinţul visitează în fie care di avant-posturile, distribuind numĕroase recompense şi făcênd promoţiuni în armată.

Pirot. — Articolele diarelor oficioase din Viena, care atenuează declaraţiunile verbale ale comitelui de Khevenhüller, produc o mare impresiune.

Pentru a ficsa valoarea ce trebuie atribuită acestor articole oficioase, guvernul bulgar adresează adi o depeşă representantului Austro-Ungariei.

Constantinopole. — O depeşă oficială anunţă sosirea comisarilor otomani Lebib-Efendi şi Gadban-Efendi la Filipopoli. Li s'au înfăţişat mai multe petiţiuni, cari emană din toate comunităţile şi cari cer restabilirea statului *quo ante*.

Se asigură, că Djevdet-Paşa, numit de Poartă guvernator general şi înalt comisariu în Rumelia, va pleca noaptea asta la Filipopoli.

St.-Petersburg. — Diarele rusesci dic, că manifestul Ţarului confirmă legăturile morale ce unesc pe Bulgaria cu Rusia, şi speră, că aceasta se înţelege nu numai la Sofia, ci şi la Viena şi la Londra.

Viena. — O depeşă privată din Belgrad spune, că un mare consiliu s'a ţinut, şi că s'a ocupat de putinţa de a urma rĕsboiul.

În casul când s'ar lua hotărîrea de a urma ostilităţile, s'ar forma un cabinet de coaliţiune pentru a întrunì toate puterile ţĕrei, cu scopul de a combate pe bulgari.

3 Decembre.

St. Petersburg. — Manifestul, sau, pentru a vorbì mai esact, ordinul de di al Ţarului, cu data de 30 Novembre, dice în substanţă:

Ţarul e adênc măhnit de lupta fratricidă ce pustiesce peninsula Balcanilor; dar el găsesce demni de cele mai mari laude curagiul, abnegaţiunea, constanţa şi iubirea ordinei, de care trupele bulgare şi rumeliote au dat probă.

Împĕratul arată în urmă, că calităţile militare şi simţemintele patriotice ce au arătat trupele principatului, le au fost întipărite prin silinţele pline de inteligenţă şi de abnegaţiune ale oficierilor ruşi chiemaţi a le instruì.

Ţarul, sfêrşind, mulţămesce prinţului Cantacuzen şi esprimă înalta sa bunăvoinţă pentru toţi oficerii ruşi, cari au servit în Bulgaria şi în Rumelia.

St. Petersburg. — *Ordinul de di al Ţarului e socotit ca un indiciu, că guvernul imperial nu va lăsa influinţa engleză sĕ se substitue influinţei rusesci în Balcani.*

„Journal de St. Petersburg“ face politica engleză rĕspundĕtoare de sângele vĕrsat în peninsula balcanică.

Pirot. — Propunerile, pe cari Sêrbia le-a remis la cartierul general bulgar, în prevederea încheierei unui armistiţiu, sunt următoarele:

1.) Încheierea unui armistiţiu, ce va fi prelungit până la 1 Ianuarie 1886;

2.) Menţinerea avantposturilor pe punctele ocupate de dênsele la 16/28 Novembre, data încetărei ostilităţilor;

3.) Menţinerea grosului trupelor în posiţiunile ocupate la aceeaşi dată;

4.) Evacuarea reciprocă, dacă e cu putinţă, a districtului Vidin de către trupele sêrbe şi a districtului Pirot de către trupele bulgare.

Aceste propuneri au fost respinse într'un mod energic, pentru că ele nu oferă nici o satisfacţiune trupelor bulgare victorioase.

Guvernul princiar făcú atunci contrapropunerile următoare:

1.) Deplina evacuare a teritoriului bulgar de către trupele sêrbe;

2.) Menţinerea trupelor bulgare pe terenul ce ocupă şi astfel cum fu tras prin linia de demarcaţiune;

3.) Numirea îndată după semnarea armistiţiului a nistor delegaţi însărcinaţi sĕ trateze despre condiţiunile de pace.

Trimisul sêrb trebuie sĕ se întoarcă seara, sau mâne dimineaţă ca s'aducă rĕspunsul guvernului seu.

Pirot. — Raportul oficial din Niş declarând că un detaşament bulgar ar fi atacat posiţiunile ocupate de sêrbi la Wlasina (lângă satul cu acelaş nume), este fals.

Din contră, căpitanul care comanda trupele concentrate în Izvor, raportează, că un avantpost sêrb a tras asupra unor sentinele bulgare.

Ministrii sunt la Pirot.

Programul partidului naţional-liberal din România.

Camera României 'şi-a început activitatea sa în dilele trecute şi partidele au început a 'şi precisa posiţia.

Nu era momentul oportun de a-l ataca; leilor nu le place sĕ fie derangiaţi când mânâncă.

Recomandai arabilor sĕ nu-i peardă urma, — totdeauna sĕ-l alunge uşor, când a ridicat vre-un berbece şi eu me întorsei în cortul meu...

La aceste cuvinte din urmă Gerard me privì ca şi când s'ar fi aşteptat la o nouă întrerupere din parte'mi.

Dar eram atât de pricepĕtoriu, ca şi el, de a-l urmărì încet, când a luat vre-un berbece. Se presupune a esista o tradiţiune despre aceasta.

Eată-o.

O tradiţiune naiv istorisită o spune adeseori mai sigur în popor decât ori-ce istorie lungă.

Din nefericire nu este naiv ori-cine.

Sĕ încercăm.

Odată un leu conversa cu călugărul Sidi-Moussa.

Dacă leul este cel mai puternic între animale, călugĕrul era cel mai sfânt între dervişi.

Omul şi animalul vorbeau dară împreună.

— Tu esti prea puternic, dicea călugărul către leu.

În adevĕr, prea.

— Care este mĕsura tăriei tale?

— Aceea a patrudeci de cai.

— Atunci tu poţi lua un bou, sĕ-l arunci pe umĕr şi sĕ 'l duci? întrebă călugărul.

— Cu ajutoriul lui Ddeu o pot, rĕspunse leul.

— Cu mai mult reson un cal?

— Cu ajutoriul lui Ddeu, aş face cu calul ca şi cu boul.

— Un mistreţ?

Cu ajutoriul lui Ddeu aş face cu mistreţul ca şi cu calul.

— Şi un berbece?

Leul începù a rîde.

— Ce naiba! dise el.

Dar pre cel dântâi berbece ce-'l prinse, leul fu foarte uimit vĕdênd că nu-'l poate arunca pe umeri, cum o făcea cu animalele mult mai tari şi că era silit sĕ-'l târască.

Aceasta provinea de acolo, dicea el în superbia sa, că uitase sĕ dică venind vorba de berbece, care i se părea o pradă cu mult prea mică pentru a se gena cu ea, — ceea-ce disese despre mistreţ, despre cal şi despre bou: „Cu ajutoriul lui Ddeu!“

Ne ajutându-i Ddeu leului cu privire la berbeci, leul este silit sĕ-'l târască şi sĕ probeze prin neputinţa sa acest mare adevĕr, că ori-ce tărie vine dela Ddeu.

— Eram dar sigur, reluă Gerard, când îi arĕtai că cunosceam tradiţiunea, eram dar sigur, că voi putea găsì urma nu a leului, dar a berbecelui pe care era silit sĕ-'l târască.

Abia întrai sub cort, când proprietariul berbecelui sosì cu totul gâfâind şi 'mi istorisì cum s'a întêmplat lucrul.

Urmase pe urma leului mai o jumĕtate leghe, dar nu mai putù merge mai departe.

Cu toate acestea fiind că în decursul acestei jumĕtăţi de leghe informaţiunile sale erau precise, profitai de aceasta dând ordin celor doi cercetători din fericire foarte abili, — urmele fiind totdeuna mai greu de aflat sau de urmat, vara decât earna.

Ne înţelesesem dară, ca în diua următoare, pe când se va crepa de diuă sĕ se pună pe muncă.

Ei erau Arabi amêndoi, amêndoi în etate de câte treideci până la treideci şi cinci de ani, viguroşi, robusti, vicleni, adevĕraţi copii d'ai lui Tell.

Unul se numia Bilkassem, celalalt Amar Ben-Sarah.

Ei îşi împărţiră treaba: Bilkassem luă animalul la eşirea sa dintre corturi şi Amar Ben-Sarah în locul unde proprietariul berbecelui i perdù urma.

Bilkassem la o jumĕtate leghe departe de corturi regăsì pelea berbecelui. Leul este animal foarte delicat; el nu mânâncă pelea animalelor nici picioarele, nici mânile oamenilor, fiind-că mai cu seamă la picioare şi la mâni se recunoasce caracterul superior al omului.

Ajuns la fântână, Bilkassem găsì o ramură dela Amar Ben-Sarah; nu mai era lipsă d'a merge mai departe: camaradul seu era pe urmă şi el îl cunoscea de un copou prea bun pentru a o perde.

(Va urma.)

Fracțiunea partidului liberal-național, care s'a rupt de maioritatea Dlui I. Brătianu, și e condusă de domnii Dimitrie Brătianu și Mihail Cogălniceanu, a ținut o întrunire, esmițând un lung manifest din care estragem programul partidei în cele următoare:

1. Voim și vom stărui a da României un guvern, care și în năuntru și în afară să pună mai pre sus de toate voința națiunei, drepturile și interesele ei.

2. În deafară voim o politică românească; repudiăm ori-ce politică de aventuri, ținem a trăi bine cu toate statele, cu toate națiunile. Nu înțelegem a ne amesteca în afacerile lor interne, dar reclamăm acestaș neamestec al străinilor în afacerile noastre proprii. Vom apăra cu energie în contra ori-cui integritatea otarelor noastre și independința statului român în toată deplinătatea sa. Ca și în 1875, si încă mai mult decât în 1875, reclamăm o deplină independință în dirigerea și îndestularea intereselor noastre economice. Nu înțelegem prin concesiuni sau prin aservirea țării pe terenul economic să cumpărăm spriginul politic al cutărei sau cutărei puteri străine. Revindicăm pentru națiune, pentru representațiunea ei, dreptul de a controla afacerile esterioare, ca și cele interioare ale României.

Nu permitem și nu vom permite nimănui ca să conducă politica noastră esternă în deafară de voința și controlul națiunii.

3. După îndelungate lupte, după nenumărate sacrificii, după șiroaie de sânge vĕrsate în ultimul resbel, România a ajuns a ocupa locul ce i se cuvine între națiunile libere și civilisate. Marea cestiune socială nu mai poate provoca soluțiuni violente. Voim, prin urmare, ca numai națiunea, rostindu-se prin libere alegeri, să facă și să desfacă guvernele. Voim dar un ministeriu, espresiune a voinței națiunei.

Condamnăm acele formări și desfaceri de ministere, unele și altele provocate în deafară de motive constituționale. Stigmatisăm acele pretinse demisionări, acele pretinse formări de așa dise nouă cabinete, adevĕrate parodii ale regimului parlamentar, la care anual dă loc eșirea dlui Ioan Brătianu pe o ușă și întrarea sa în aceeaș di pe altă ușă!

Dorim un adevĕrat consiliu de ministri constituțional și parlamentar, uniți prin aceleași vederi guvernamentale, dar compus de membrii, având fie-care independința cugetărei și libertatea acțiunei. Voim ca în capul fie-cărui departament, țeara să aibă adevĕrați ministri secretari de stat, ca ei în sfera atribuțiunilor lor să poată admin stra în toată independința rĕspunderii lor constituționale. Nu înțelegem și nu putem primi ca consiliu de ministri constituțional și parlamentar, acest simulacru de consiliu, unde numai primul ministru vorbesce și otăresce; nu considerăm ca ministri constituționali, șefii departamentelor, cari funcționează numai după ordinile și bunul plac al capului cabinetului, desbrăcați de inițiativă, de acțiune și de independință. Mai pre sus de toate repudiăm concentrarea tuturor puterilor statului în mânile unui singur om, devenit astfel dictator. Un asemenea regim se poate numi khedivat, viziriat, dar numai ministeriu constituțional și parlamentar nu poate fi cualificat.

4. Voim aplicarea prescripțiunilor sincere ale Constituțiunei din 1866. Voim legi speciale pentru garantarea libertății individuale, a libertății consciinței, a libertății pressei a respectului domiciliului, a libertății întrunirilor, și prescriere de penalități pentru ori-cine le-ar călca.

5. Între reformele ce sunt de făcut, punem în întâia linie ridicarea morală și materială a claselor muncitoare. Voim ca aceste să fie la nivelul ce trebuie să aibă temelia statului.

Partidul liberal fiind eminamente partidul progresului, de mai nainte ne însușim toate acele instituțiuni, toate acele îmbunătățiri, pre cari sciința practică, pre cari națiunile înaintate în civilisațiune le-au adoptat sau le vor adopta ca menite a ridica și a asigura buna stare morală și materială a populațiunilor noastre.

6. Voim reformarea sistemului vicios al impositelor. Voim ușurarea sarcinilor, care apasă asupra proprietății rurale, cel întâi factor al avuției unei țĕri eminamente agricole. Aceeași ușurare, sau mai bine dicênd, scutire de dări directe o reclamăm pentru clasele muncitoare, cari drept proprietate n'au decât brațele lor. Reformarea dărilor amĕsurat cu sciința modernă și cu esperiența câștigată, va putea fără greutate umple neajunsurile, ce ușurările de mai sus ar produce în veniturile statului.

Cu reforma impositelor reclamăm imperios reducerea chieltuielilor netrebnice și neproducĕtoare, stîngerea sinecurelor, secarea plăgei funcționarismului, stîrpirea reală a camulului. Ca compensațiune voim a se asigura soarta funcționarilor tuturor servițiurilor publice, prin o anume lege, care să-i sustragă arbitrariului si nedreptelor destituiri din partea superiorilor lor, regulând numirea, înaintarea și stabilitatea funcționarilor din toate ramurile administrațiunei publice.

Înțelegem ca soarta vechilor servitori ai Statului să fie asigurată printr'o mai justă și mai ecuitabilă lege de pensiuni.

7. Voim îmbunătățirea administrațiunei publice, care astădi este o adevĕrată destrăbălare. Ea trebue a fi renălțată la nivelul unei națiuni și societăți în cale de progres. Voim dar o administrațiune luminată, activă, având conscință de misiunea sa. Cerem mai cu deosebire o reformă radicală în administrațiunea provincială și în procedimentele autorităților administrative subalterne. Cerem escluderea politicei și a prigonirilor personale pentru opiniuni politice din catechismul și deprinderile agenților administrativi, superiori și inferiori. Cerem ca administrațiunea să fie pentru toți fii și locuitorii țĕrei aceeaș, bună protectoare și nepărtinitoare.

8. Suntem pentru o descentralisare adevĕrată și eficace. Sub nume de descentralisare înțelegem a retrage din mânile puterei centrale, interesele locale și individuale, care 'și poate găsi îndestularea lor la fața locului, prin autoritățile locale. Sub nume de descentralisare înțelegem autonomia județelor și comunelor în tot ce se atinge de buna lor stare. Puterii esecutive și centrale și representanților ei prin județ și în deosebi prefecților nu înțelegem a lăsa, în județe și comune, altă sferă de acțiune decât a se ocupa de afacerile generale, cari privesc pe stat, decât de a priveghia ca lucrările și decisiunile autorităților elective locale să nu lovească în interesele și drepturile statului, să nu păsască peste sfera lor de acțiune, determinată prin legile țĕrei! Voim reforma legii comunale mai ales în vederea constituirii comunei rurale și a regulării atribuțiilor primariului comunei rurale. Acesta a ajuns a fi numai un agent al puterei esecutive, când el trebue, mai nainte de toate, să fie un magistrat municipal, capul comunei, ocupându-se în special de afacerile ei! Voim dar întinderea atribuțiunilor sale municipale și restrîngerea sarcinelor sale de funcționariu al statului.

Numai astfel vom reînvia vieața municipală, și cetățenii independenți, devotați binelui public și locului nascerii lor, se vor otărî a se apropia din nou de urna electorală, și astfel vor da țĕrei consilii județiane și comunale la înălțimea misiunei lor!

9. Puterea esecutivă centralisând în mânile sale toate ramurile activității umane, a devenit o mașină de resbel, luptând cu succes în contra libertăților publice și independenței cetățenesci. Astfel prin însuși aceasta, regimul nostru constituțional parlamentar nici că mai poate funcționa cu succes și produce resultatele bine-făcătoare, pe cari națiunea este în drept de a le cere și dobândi. Prin această centralisare escesivă, chiar liberile alegeri au devenit un cuvênt fără valoare, de vreme ce în alegeri numĕrul funcționarilor și a acelor ce prin interese sunt în dependența absolută a administrațiunei, întrece numĕrul alegĕtorilor independenți Voim dar a face independente de acțiunea directă a puterei esecutive o serie întreagă de serviciuri publice, precum căile ferate, salinele, regia tutunurilor, etc.

10. Tot așa voim a sustrage acțiunei directe a puterei esecutive banca națională și creditele agricole; nu mai puțin vom înlătura și intervențiunea guvernului în numirea consiliilor de administrațiune ai societăților financiare, economice și industriale, formate cu capitale private. Odată cu retragerea băncii și creditelor agricole din sfera a tot puterniciei guvernamentale, înțelegem a se opera și reforma statutele acestor institute, statute, pe care esperiența le-a dovedit defectuoase și necorespundênd la scopul înființărei lor.

Vom sprigini cu dinadinsul esecutarea legei privitoare la creditele funciare rurale, în vedere de a se înființa asemenea institute în Iași și în Craiova, spre a ferì astfel pe împrumutători de trăgănirile și însemnatele chieltuieli ce sunt astădi nevoiți a face, din causa centralisărei tuturor împrumuturilor ipotecare în mânile singurului, credit funciar rural din București.

11. Iubim armata noastră națională; ne mândrim cu dênsa, și nimic din tot ce privesce binele și desvoltarea ei nu ne poate rĕmânea strĕin. De aceea întărirea ei, îmbunătățirea soartei soldatului și a oficieriului sunt un articol de credință pentru partidul liberal. Voim prin urmare o lege, care să asigure mai bine positiunea oficerilor și să pună un sfĕrșit nemotivatelor și deselor strĕmutări, cari au o influință din cele mai îngrigitoare asupra însuș soliditătii armatei. Voim a asigura și armatei o justiție luminată și nepărtinitoare. Astfel se va întări și disciplina.

12. Voim ridicarea justiției la positiunea sa consituțională de a treia putere în stat, și deplina independință a magistraturei de puterea esecutivă.

13. Repudiăm procedimentele arbitrare și călcările vĕdute sau ascunse ale administrațiunei în atributele și judecățile justiției. Protestăm, în contra dreptului, ce puterea esecutivă s'a însușit de a judeca și pedepsì singură și pe cale administrativă fapte supuse tribunalelor și legilor penale ale țĕrei.

Osândim în numele umanității, în numele constitațiunei, în numele ideilor liberale espulsarea românilor și a oamenilor născuți în țară și nesupuși unui alt stat.

Revisuirea codicelor noastre este imperios cerută și necesară, pentru a le pune în armonie cu Constituțiunea și cu progresul sciinței.

Voim ca femeia se găsească în legile noastre o protecțiune mai eficace a drepturilor sale civile și o mai mare bucurare de aceste drepturi.

14. Voim ridicarea morală și materială a clerului nostru național și a clerului tuturor religiunilor, la care aparțin deosebitele noastre populațiuni.

Preotul mirean al religiunei ortodocse, ca parte activă din societatea civilă, ca părinte de familie, are drept la o îngrigire deosebită din partea partidului liberal.

Voim să se asigure și să se îmbunătățiască soartea sa și să i se dea garanții eficace contra omnipotenței Episcopatului. Voim reformarea Sinodului; revindicăm pentru Stat dreptul de control asupra tuturor hotărîrilor și lucrărilor sale.

15. Voim ca națiunea să dobândească un adevĕrat învĕțământ public, pentru toate treptele societătei, și mai ales acolo unde el nu esistă de cât cu numele, adică prin sate. Voim acest învĕțământ obligătoriu pentru fie-care fiu al acestei țĕri.

Cunoascem marea importanță a studiilor clasice într'un stat civilisat; voim însă ca învĕțământul să contribuie la ridicarea agriculturei, a comerciului și a industriei române. Voim dar întemeierea — și cât se poate mai multe — de scoli de agricultură practică, de scoli comerciale.

Voim legi care se reformeze născênda noastră industrie și prin urmare și deosebitele meserii.

16. Voim ca politica noastră economică să fie neapărat națională; ea să fie condusă numai în vederea desvoltărei avuțiilor noastre naționale. În convențiunile comerciale ce vom încheia cu statele streine, revindicăm pentru țară o deplină autonomie a tarifelor, după esemplul adoptat astădi de celelalte națiuni comerciale.

Înțelegem și voim a se da esportului nostru toate înlesnirile și îmbunătățirile, pe care le are în alte țĕri comerciul internațional.

Căile ferate prin însuși ele nu trebuie să fie un ram de venit propriu dis pentru cassa statului, ci trebuie numai să contribuie la sporirea și crearea celor-lalte sorginți ale avuției, și a statului si a particularilor.

Reclamăm dar scăderea tarifelor pentru esportul productelor pământului și industriei noastre, aceasta mai ales în direcțiunea porturilor noastre de mare și de fluvii.

Socotind neapărată pentru înflorirea comerciului nostru adoptarea politicei de apă, spriginim înzestrarea porturilor noastre cu toate îmbunătățirile, cu toate aședămintele, pe cari sciința și națiunile înaintate le-au întrodus în marile porturi europene.

Crezênd că înflorirea porturilor și orașelor de comerciu contribue la binele statului întreg, și că din contră decadența acestor orașe, aduce după sine și decadența materială a însuși statului, voim renălțarea stărei decădute a marilor noastre porturi fluviale, și dar spriginim reînființarea porturilor france Galați și Brăila.

17. Voim ca provincia noastră transdanubiană Dobrogea să fie sustrasă regimului escepțional actual. Voim ca populațiunile acestei provincii să fie puse în esercițiul dreptului comun, de care se bucură cetățenii în patria mumă. Printre multele reforme și îmbunătățiri ce această provincie reclamă, cerem formarea unui cler musulman indigen, în vedere de a pune capĕt agitațiunei ce se face de softalele străine.

Cerem reformarea legii privitoare la proprietatea imobiliară din această provincie, în vedere de a constitui proprietatea absolută, după cum ea esistă în România. Cerem legarea efectivă a Dobrogei cu România prin căi de comunicație permanente.

Dumitru Brătianu,
președ. comitetului.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cohalm, 18 Novembre 1885. Onorată Redacțiune! Am promis în una din corespondențele mele a face istoricul comasărei hotarului comunei noastre. Am tot trăgănat cu îndeplinirea acestei promisiuni, deoare-ce făcêndu-o, trebuie să ating persoane, ceea ce n'așì fi dorit.

Mâhnirea pentru nenorocirile aduse de acei oameni ai poporului (?) me silesce în cele din urmă d'a rupe tăcerea și a arăta causele nenorocirilor, ce cad asupra acestui oraș.

Comasarea permițêndu-se pentru Cohalm, românii și sasii, afară de 26, recurară la tabla crăiască, care însĕ respinse recursul. Contra a două hotărîri unanime ne mai putênd recura, toată silința și nădejdea noastră era d'a alege acum un inginer bun și eftin, pentru ca pe lângă că comasarea este un ce păgubitoriu pentru proprietarii din Cohalm, să nu o și plătim prea scump.

În Mai a. c. în fine se ține pertractarea pentru alegerea de inginer. O parte din inteligență lucra pe față pentru alegerea unui inginer româno-fil și care permitea a lucra cu prețul de 1 fl. 40 cr. pe jugăr, iar punêndu-i-se la dispositie cartele hotarului ce le posede comuna, va sĕvêrși lucrarea cu prețul de 1 fl. 20 cr.

Contra acestui inginer, sasii aduseră ca candidați pe Carl Roth din Mediaș și pe un anume Vanky din Odorheiu.

Pre Roth 'l susțineau sasii pe față, ear pe Vanky pe sub ascuns prin partida lor dintre români, în fruntea căreia se afla protopopul actual, capelanul seu I. Bercan și finul acestuia Ioan Buzea.

Vanky este acela care aduse acea scrisoare, despre care gazetele maghiare făcură mult svon, și care ar fi trimis-o președintele tribunalului din Odorhei domnului N. D. Mircea. Destul că acesta din urmă făcù să circule scrisoarea și în mâni rele, de unde eșì apoi făimoasa corespondență în „Magyar Polgár.“

Vĕdênd susnumiții corifei, că n'au aderenți pentru Vanky, în ajunul alegerei se frămênta între popor cu seducerea, că *cine nu votează, nu trebue să plătească tacsa de comasare*, de aceea să nu voteze pentru inginer.

Cu toată insistența celorlalți din inteligenți, în frunte cu advocatul Dr. Andrei Micu adus ad hoc din Făgăraș, nu a putut succede convingerea poporului despre mișelia, cu care voiau a'l seduce.

Bercan și Buzea între sasi și apoi între români, în cârcimă, strigau nu ne trebue inginer!

La aducerea adv. susnumit, se făcuse însĕ o plenipotență pentru George Lungu, ca acesta împreună cu advocatul să represinte poporul la pertractare și să voteze în numele subscrișilor la alegerea inginerului. Nota bene, susnumiții corifei încă subscriseră cu mâna proprie plenipotența, poate crezênd că vor fi convins pre toți românii despre activitatea lui Vanky prin scrisoarea susnumită, pe care a priorì am declarat'o de apocrifă.

În diua alegerei, 30 Mai, nici un suflet de român la alegere. Lungu vĕdênd aceasta ia contractul inginerului și alăturând lângă el plenipotența, o înaintează comisiunei. Aflând unii de aceasta, ca și când nu s'ar fi scris nimica, aleargă la comisariu să le arete plenipotența, în care figurau subscrierile. Promite, că vor face tot ce li se va cere pentru a mijlocì reușirea inginerului partidei săsesci, adecâ a comasanților, apoi merg cu toții în grădina „Schlosser“ la un banchet gratis.

După banchet întărîtă astfel poporul, încât era să se revoalte. A doua di fiind Duminecă, poporul vede pericolul în care a fost împins și gratulează pe Lungu pentru pasul făcut, ear pe de altă parte se face o declarație, că nu a fost plenipotențiat Lungu să voteze în numele la mai mulți. S'au adunat vr'o 20 subscrieri, dar de ajuns pentru ca să ducă apa la moara comisariului tribunalului, care din inimă susținea pe Karl Roth.

În Septembre ne pomenim cu o hotărîre, prin care furăm înșciințați, că înaltul ministeriu, la recomandațiunea tribunalului, a întărit pe inginerul Roth. Pe cât de mare era întristarea românilor, pe atât de mare era bucuria celor aliați, cari nici până aḑi nu și pot da seamă de paguba și nefericirea ce o au adus asupra bieților locuitori.

Poporul vĕḑênd acum, că nu este glumă, vĕḑênd cursa în care 'l trăseseră prin înșelăciune, se hotărî de nou a protesta contra acestei hotărîri. Prin advocatul suscitat li se face un recurs și tot odată o representațiune bine motivată la ministeriu, mai cu seamă că inginerul întărit lucrează cu 2605 fl. mai scump decât cel ce a căḑut. Dar ce sĕ veḑi! Triumvirul prin trei oameni ai sei agită între plugari pentru trimiterea unei comisiuni de doi plugari la Maj. Sa Regele.

Inzadar toate opunerile celor prevĕḑĕtori, căci ei îndemnați pe sub ascuns de contrarii nostri atâta au amăgit pe popor, încât representațiunea gata o lasă la o parte și-'și face o petiție, o subscrie mai mulți și pleacă la Maj. Sa. Cei doi nefericiți umblă prin Viena 6 săptĕmâni, până ce ajung la audiență. În tot timpul acesta stau în corespondență cu preotul gr. cat. George Spornic.

Petiția dusă din Cohalm era o icoană fidelă a referințelor noastre. În timpul petrecerei acolo însĕ, sub ce influință și la al cui sfat nu sciu, fac o nouă petiție atât de neadevĕrată, încât ori-cărui om cu simțire, trebuie sĕ i se facă rușine. Eată în trăsuri generale ce se cuprindea într'ênsa.

După ce arată, că cei doi trimiși au servit în armata împerială, spun că în Cohalm trăiesc *230* familii române și *26* săsesci, că comuna are vr'o 4000 jugăre pămênt, pe care l'au folosit locuitorii, că cei 26 de sasi voiesc și au pus în lucrare împărțirea acelui teritoriu și cer în fine ca Maj. Sa sĕ oprească impărțirea.

Apoi dle Redactor, nimic afară de întroducere nu este adevĕrat; atât numai stă, că prin aceasta s'a blamat în modul cel mai infam poporul român din Cohalm.

Cererea s'a respins pur și simplu.

Dar cine au fost causa principală a acestui blam suferit?

Publicul cetitoriu va gâcì. Sunt aceia cari prin neprecugetare, fără nici o judecată matură pentru a treia oară au împins pe bietul popor, din a cărui spinare trăiesc, în prăpastie.

N'am voit sĕ fac personalități. Sciu însĕ că străinii prin ḑiaristica lor vor desbate ultima faptă neprecugetată și deci am voit numai a pune în clar publicul despre autorii ei.

Am tăcut destul. Am tăcut sĕ nu fiu învinuit că voiesc a periclita interese private.

În fine ca vêrful vêrfurilor, preotul George Spornic spriginind pre ceilalți fii vitregi ai nației române, îndeamnă pre vr'o 12 plugari sĕ ceară pace în cele comunale dela conlocuitorii sasi, dând cu piciorul tuturor resoluțiunilor favorabile, ce cu mult nĕcas le-a eluptat poporul român în decurs de trei ani. Dar și mai mult. După cum am arătat în una din corespondențele mele, representanța comunală a ridicat un conclus, care deja din 9 Martie este recurat la în. ministeriu, și deci care nu aveau drept de a'l mai înoì până la resolvirea recursului.

Preotul susnumit cu capelanul Bercan adună vr'o doispredece indivizi, le pune în mână o hârtie, în care primesc conclusul, adaugă că retrag recursul din 9 Martie și totodată se *învoesc ca ori ce deficit va avea comuna sĕ se reparteze pe vitele dela păsune!!*

Las la aprețiarea publicului acest pas necualificabil. El este destul de elocuent, încât apoi pentru personalități, cred că însuș faptele enarate me scusă în ochii cetitorilor. *Silvius.*

Varietăți.

* (Societatea de lectură „Andreiu Șaguna) își va ține *„ședința sa publică“* din ăst an în memoria marelui archipăstoriu Andrei, Vineri la 29 Novembre st. v. în sala cea mare a „seminariului Andreian.“

Începutul la 7 oare seara.

Programa:

1. *„Serenadă“*, cor de H. Marschner, esecutat de corul societății.

2. *„Cuvênt ocasional“*, rostit de Nicolau Clonța, cl. curs. III.

3. *„Grui Sânger“*, legendă de V. Alecsandri, declamată de N. Terhetea, cl. curs. III.

4. *„Pe aripi de cântare“*, cântec pentru tenor, de F. Mendelssohn Bartholdy, cântat de George Pop, cl. curs. II.

5. *„Ce schimbări s'au produs în privința religioasă, morală și socială prin ivirea creștinismului“*, disertațiune de Emilian Popescu, cl. curs. II.

6. *„Ḑiua a apus“*, cor de H. Pfeil, esecutat de corul societății.

7. *„Polipul Unchiului“*, comedie într'un act de I. Slavici.

Oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

---

* (Cas de moarte.) În numĕrul trecut am luat notiță despre trecerea din vieață a doamnei Maria G. Bariț născută Velisar. Astăḑi reproducem și anunciul trimis de familia întristată:

Georgie Bariț, membru al academiei române și primul secretariu al asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român etc., încunoscințează cu inima plină de durere, atât în numele seu cât și al fiilor sei: *Victoria*, măritată *Costantin Iuga*, cassariul academiei române în Bucuresci; *Ieronim*, funcționariu la „Albina“ în Sibiiu, *Aurelia* vĕduva *Alecsandru Vlad*; *Octavia*, măritată *Mihail Stănescu*, comerciant în Brașov; *Maria*, măritată *Mihail Bontescu*, advocat în Hațeg, precum și al nepoților sei și nepoatelor despre dureroasa perdere a iubitei sale soții

Maria G. Bariț, născută **Velisar**

care după 44½ ani a unei căsătorii fericite, binecuvêntată cu noue prunci, din cari mai trăiesc cei cinci de sus, a încetat din vieață Joi în 21 Noemvrie st. v. la 12 oare din ḑi în etate de 66 ani după o scurtă suferință, împărtășită fiind cu sântele taine.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpei repausate se vor ridica Sâmbătă în 23 Noemvrie st. v. din casele proprii, Strada Furcoaei Nr. 402 la 3 oare p. m. și se vor depune spre eternă odichnă în cimiteriul gr. or. al bisericei Sf. Nicolae din Schei.

Brașov, în 22 Noemvrie (4 Decemvrie) 1885.

Fie-i țĕrîna ușoară și memoria binecuvêntată!

---

* (Parastas.) Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-Sat și giur și-a adus omagiul de recunoscință și pietate față de Ilustra Doamnă **Iudita Măcellariu** născută **Tobias,** — fostă membră onorariă și fundătoare a reuniunei, — prin parastasul, ce s'a celebrat la 17/29 a lunei curente în biserica gr. or. din Abrud-Sat. Fiind onoratele membre însciințate despre ținerea acestui parastas, și învitate la timp, deși timpul era nefavoritoriu, s'au presentat — din loc și giur — într'un numĕr frumos; și astfeliu după finitul cultului divin, mai ântâi membrele comitetului au depus o frumoasă cunună pe parastasul, ce era așeḑat pe o masă în sânta biserică, și apoi Reved. Domn protopop Ioan Gall, dând binecuvêntarea, a început ceremonia. O adêncă condolență și pietate se putea cetì de pe fețele celor presenți, erumpênd — cu deosebire Doamnele — chiar și în plâns, mai ales după ce domnul celebrante, prin o vorbire scurtă, dar potrivită, a amintit meritele și vîrtuțile, cari au înfrumsețat pre Ilustra Doamnă decedată, arătând că dênsa, atât ca consoață de căsătorie, cât și ca femeiă română, și atât față de cei din familiă, cât și față de toate instituțiunile de cultură, bunăoară cum e și reuniunea femeilor de aici, totdeauna a fost la înălțimea chiemării sale, și a frumoasei posiții-uni, de care s'a bucurat în viață-i.

După care terminându-se ceremonia, cei presenți ne am depărtat cu inimile pătrunse de durerea causată prin moartea prea timpurie a celebratei; dar tot odată cu oareși-care mângăiere în consciință, că ni-am împlinit o sacră datorință de pietate și recunoscință față de această nobilă femeiă.

Abrud, în 2 Decembre n. 1885.

Un participant.

* Învitare la producțiunea literară și musicală, ce se va ține Sâmbătă la 30 Novembre st. v. în memoria Marelui Archipăstoriu Andrei în edificiul scoalei capitale din loc, cu următoriul

Program:

1. *„Românime mult cercată“* cuvinte, de Z. Boiu musică de D. Cunțan, esecutată de corul bărbătesc sub dirigiarea învĕțătoriului T. Popovici.

2. *„Cuvêntare ocasională“* rostită de învĕțătoriul G. Oprea.

3. *„Rĕmas bun codrului“* de F. Mendelsohn, esecutată de chorul micst.

4. *„Din povestea vorbii“* de A. Pann, declamațiune de învĕțătoriul G. Joandrea.

5. *„Cât te-am iubit“* poesie de M. Cugler, musică de C. G. Porumbescu, cântată solo de dșoara Teresia Corvin.

6. *„Românul“* poesie de A. Marienescu, musică de C. G. Porumbescu, esecutată de corul plugarilor români din Orĕștie.

Începutul la 7 oare seara.

Oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

Orĕștie, în 24 Novembre 1885.

Corpul învĕțătoresc.

* (Cor de plugari.) În Orĕștie se află în înființare un cor de plugari. Dl învĕțătoriu Toma Popovici își dă toate silințele pentru a da vieții musicale un avênt și mai mare. Resultatele de până acum ne deschid o perspectivă de bune și întemeiate speranțe.

* (În afacerea cu steagurile pompierilor din Orĕștie) judecătoria cerc. ca for criminal a adus la 5 Decembre nou sentența, care are următoriul cuprins esențial: Advocatul Samuil Pop *achitat*, maghiarul Mallasz condamnat la o lună arest și amendă de 50 fl., Gomboș la arest de 15 ḑile și 25 fl., ceilalți 7 acusați la 5 ḑile arest și câte 10 fl. pedeapsă în bani.

Loterie.

Mercuri în 5 Decembre.

Buda: **40 18 75 31 37**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.90	97.80
Renta ung. de hârtie	89.90	89 75
Renta de aur austriacă	108.75	108.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97 20	97.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	124.—	124.—
Oblig. de stat dela 18 de 76 ale drumului de fer oriental ung.	109.—	109.—
Galbin	5.97	5.96
Napoleon	9 98½	9.98
100 marce nemțești	61 80	61 75
London pe (poliță de trei luni)	125.60	125.60

Nr. 696. 1885. [1205] 2—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Rĕhău, căsătorit și domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, și-a părăsit de 5 ani de ḑile legiuita sa soție Maria Vasilie Filip fără a se scìu bicațiunea lui sau de mai e în vieață.

Pentru a rĕspunde la acțiunea divorțială a soției sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presinte înaintea snbsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat asupră-i se va pertracta și decide și fără dênsul.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 2—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea permissibilității segregărei hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statoresce ḑiua de **19 Ianuariu 1886,** dimineața la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunoscințează toți locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiți cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ține asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabeto pole, ținută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president. **Butak,** notar.

Audiți! și ve mirați!

12,500 de bucăți

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete și potrivite și pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roșu, vênĕt, alb, scoțian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.** Le espedează pe lângă rambursă [1209] 1—4

Exporthaus „zur Austria,“ WIEN, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 125 Sibiiu, Joi 28 Novembre (10 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Novembre 1885.

Începe a se învechì credința oamenilor în statornicia nenaturalei situații de adi, și cu ea și credința presei unguresci dela noi, că prin însușirea unei limbi anumite, se schimbă firea omului.

S'a făcut multă sfară cu patriotismul modern condiționat dela cunoascerea limbei unguresci.

S'a creat un sistem de educațiune basat esclusiv pe cunoascerea limbei unguresci, și acest sistem se urmăresce dela scoalele populare până inclusive la universități.

S'a ḑis: fără cunoscința limbei unguresci nu se poate închipuì patriotism în cetățeanul din Ungaria. Trebuie deci luat copilul încă de mic la cură radicală. Scoala poporală este astădi pusă la grea cercare, fiindcă nu s'a putut crea în 5 ani un stat învĕțătoresc, care prin mediul limbei unguresci sĕ planteze în frageda inimă a copilului patriotismul modern.

Astfel croit, sistemul se continuă la scoalele medii.

În deplină maturitate pășesce omul la studii serioase, spre a se cualifica pentru viața publică.

O altă lume se deschide acuma ochilor sufletesci a omului setos de înaintare. Se vor simți încă ici colea defectele crescerei unilaterale de prin scoalele poporale și cele medii, însĕ ele dispar, dacă voința de fer stăpânesce întreagă ființa omului.

E liber aici individul, și sciința începe a-și arăta rațele sale binefăcĕtoare. Nu esistă putere în lume, care sĕ o poată pune în cătușì; curată ca lumina soarelui, ea străbate pretutindinea în toată puritatea sa.

Așa crede tinĕrul eșit din gimnasiu, căci așa a auḑit el dela părinții sei.

Și totuș nu este așa.

Și nu este așa, pentru că sistemul trebuie sĕ fie consecuent.

Mântuirea țerei e condiționată dela patriotismul modern, acest patriotism nu se poate închipuì fără limba ungurească, e deci lucru natural consecuența, în puterea căreia la granița dela Poșon se face zid chinezesc, și nimica nu va străbate de dincolo dincoace, și de dincoace dincolo, căci consecuența cu sfințenie trebuie observată.

I se taie deci omului calea de a putea studia în streinătate, că acolo nu poate studia patriotism.

E trist acest adevĕr, însĕ el se practică în ambe direcțiile, și nu noi purtăm vina dacă lumea începe a zimbì la auḑul lucrurilor dela noi.

Ni se spune că îngrigirea stăpânilor dela cârma statului n'are margin în ce privesce puritatea patriotismului. Ni se spune spre pildă, că literile fundaționale ale lăsămêntului după fericitul Gozsdu au trebuit bine clausulate, ca nu cumva sĕ se știrbească sistemul. S'a decretat deci, că din fundațiunea Gozsdu se vor da stipendii numai tinerilor, cari vor studia în patrie.

Voind vre-un stipendist sĕ-și câștige adevĕrate cunoscințe temeinice în vre un ram de sciință oarecare, și prin urmare sĕ treacă preste murul chinezesc dela Poșon, el trebuie sĕ ceară concesiune dela ministrul nostru de culte, și acesta va decide din cas în cas, dacă individul respectiv e, sau nu în stare a influența patriotismul dela noi prin nepatriotismul câștigat afară de hotarul patriei noastre.

Prin asemenea mĕsuri arbitrarie se isolează Ungaria de lumea cultă, așa ḑicem noi.

Prin asemenea mĕsuri arbitrarie se isolează Ungaria de lumea cultă, ḑice domnul Trefort în adresa sa cătră senatele universitare din Cluș și Budapesta. Întreagă viața noastră se oglindează prin mediul limbei maghiare, pre care lumea cultă nu o pricepe.

E nebună această lume cultă, ea nu voiesce sĕ ne învețe limba noastră, și dacă ea nu voiesce sĕ scie de noi, vom face noi ca ea sĕ scie. Se va compune deci deocamdată în limba latină programa lecțiunilor dela universități, și pre această cale vom delătura părețele cel din mijlocul vrajbei.

Începutul s'a făcut, și aceasta ajunge, căci noi scim, că tot începutul este greu.

S'a pus pe lucru pressa din Clus, și ea a făcut mari descoperiri. Ni se spune adecă, că cunoascerea limbei unguresci n'are nimica cu patriotismul, deoarece cei mai învĕrșunați naționaliști sunt tocmai aceia, cari și-au făcut studiile tot în institute unguresci.

Paralel cu ḑiarele din Cluș merge înțeleapta mĕsură a ministrului nostru de culte, cu privire la spargerea zidului chinezesc.

Astădi s'a dispus tipărirea programei de lecțiuni în limba latină, deoarece aceasta ca limbă moartă nu poate fi esploatată de politică.

Începutul s'a făcut spre a demonstra lumei, că mai ținem ceva totuș la verdictul ei.

Începe deci a se învechì coarda cea veche.

Noi constatăm deocamdată contrastul dintre dispositiunile luate față cu literile fundaționale ale lăsămêntului după fericitul Gozsdu și cele privitoare la tipărirea lecțiunilor dela universitatea din Cluș și Budapesta. Constatăm contrastul dintre mărturisirea despre raportul dintre cunoascerea limbei unguresci și patriotismul actual, — și dintre „Kulturegy-let-ul din Cluș cu toate filialele lui.

Și constatarea o facem accentuând încă odată, că tot începutul este greu.

Revista politică.

Veacul al XIX pe lângă alte însușiri proprii, se caracterisează de sigur — și încă foarte mult — prin faptul, că în el s'a cristalisat tot mai mult și mai mult idea de naționalitate, care adi a ajuns aproape sĕ predomineze orice altă ideă.

Și dacă e admis acest adevĕr pentru Europa întreagă, riscăm a ḑice, că nicăiri pe fața pământului, idea de naționalitate nu s'a impregnat mai tare în viața popoarelor, ca tocmai la noi în monarchia Austro-Ungară.

Aproape nu este la noi o cestiune internă, la care sĕ nu se ivească în fund, sau pintre culise idea națională; și care ivită odată, oferă destule motive de a nu cunoasce nici unii nici alții dintre litiganți resoane și de a nu face nici o concesie.

Din acest punct de vedere e de tot interesant proiectul unui deputat al dietei provinciale boeme, anume Plener, de a aronda cercurile de justiție și administrație în Boemia după naționalități. Plener din întêmplare e german, și de aceea cehii îl atacă din principiu, susținênd, că asta nu va sĕ ḑică altceva, decât a sfĕrtica unitatea regatului boem. Un lucru, — pe care de sigur nu 'l-ar face, dacă proiectul ar fi venit din partea cehilor, și dacă poporația germană n'ar forma minoritatea locuitorilor din Boemia.

Ḑiariul ceh „Pocroc" condamnă astfel acel proiect, pe care dacă s'ar face la noi, de sigur că 'l-am primì cu un deosebit entusiasm:

„Scopul proiectului este despoiarea minorităților cehice de toate drepturile lor naționale. Noi nu avem lipsă de o argumentare mai detaiată, că de ce anume nu primim un astfel da proiect, care are de scop sfĕrticarea țĕrei. Nu este adevĕrat, că în Boemia ar fi esistat vr'o dată un district german încheiat, în care limba cehă sĕ nu fi avut deplina îndreptățire la oficii și judecătorii. Toate legile și ordinațiunile cunosc numai un regat boem, care formează un ce întreg, și ele se adresează la întregul regat boem. Și astfel fiind premisele proiectului false, false sunt și conclusiunile sale.

„Încercarea de a întemeia proiectul pe drept, nu a rĕușit, și ceeace mai rĕmâne, este un ultimat, pe care 'l dă

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Urmare)

Bilkassem se întoarse în cort și'mi raportă. Pe când Ben-Sarah urmărea pe leu.

Abia cătră ameaḑi Amar Ben-Sarah se reîntoarse și el. Leul se întorsese în culcușul seu. Arabul descrise un cerc de o mie de pași — circonferință, asigurându-se astfel de locul unde se afla.

Era la trei kilometri departe de corturi.

Ficsasem după toată probabilitatea, că întêlnirea noastră va fi chiar în ḑiua aceea.

Ḑiua trecù. Eram pradă acelor friguri și acelei emoțiuni, de care v'am vorbit.

Îmi fu imposibil d'a mânca, d'a cetì, sau d'a me ocupa cu ori și ce.

Cu puțin înainte de apusul soarelui, eșii. Aceasta este o oară, în care arabii, care au vre-un leu în vecinătatea lor, rĕmân acasă neschimbat. Din amurgul sĕrei până 'n ḑiua următoare, un arab, care a auḑit răcnetul leului, nu-i place nici decât a'și scoate piciorul afară.

Pe când eu din contră alesei chiar acest timp, deoarece acuma se deșteaptă leul, se pune pe cercetări și vênează.

Când sosíi în locul designat prin Amar Ben-Sarah, mai era încă un cuart de oară din ḑi și puteam sĕ studiez terenul.

Întrarăm într'o strîmtoare de munți dela Avrès; în fund strîmtoarea era și mai păduroasă acoperită cu pini, braḑi și stejari, ale căror foi sĕmănau cu foile măceșilor. Niște stânci sterpe, încă arḑĕtoare de căldura ḑilei eșiau în mijlocul acestei verdeți, ca niște osăminte a unui om rĕu îngropat.

Ne înfundarăm în pădure. Ben-Sarah îmi servia de călăuz.

El târa după sine o capră destinată a servì ca cursă leului și care se opunea tot într'una de a ne urma.

La 50 de pași departe de culcușul leului se află o poiană: o alesei, precum alege cineva în duel locul unde sĕ se bată.

Amar tăià un arborel, îi făcù țepușă, tăbărî cu ea în mijlocul poienei și o agăță de capră lăsându-i funia aproape de un metru și jumĕtate liberă.

Pe când Amar Ben-Sarah îndeplinea această operațiune, auḑirăm o căscătură lungă la vre-o cinciḑeci, șeseḑeci de pași. Era leul, care nu se deșteptase bine și ne privea căscând tot într'una.

Strigătele caprei îl deșteptară din somn. El se așeḑă liniștit la poalele unei stânci, scoțêndu-și limba sângerândă pe buzele lui cele groase.

Era de o calmitate și dispreț magnific față cu noi.

Me grăbíi d'a trimite înapoi pe oamenii mei, cari nu fură supĕrați și care 'și luară positiune la două sau trei sute de pași în urma mea. Amida singur însistase ca sĕ'mi țină societate.

Esaminai bine localitățile, o rîpă me despărța de leu. Poiana putea sĕ aibă patruḑeci și cinci pași circomferință, cincispreḑece prin urmare în diametru.

Eram singur.

Era vorba sĕ'mi aleg o positiune. Me așeḑai la marginea unui lemn. Astfel aveam capra între mine și lemn.

Capra era șepte opt pași aproape de mine, leul la șeseḑeci.

Pe când me pregătiam astfel, leul dispărù; prin urmare nu mai era timp de perdut, trebuia sĕ fiu gata d'a-l primì, putea sĕ s'arunce asupra'mi pe din dĕrăpt, dintr'un moment într'altul.

Un stejar îmi oferea, ceeace totdeuna caut în astfel de împregiurare, — un sprigin.

Tăiai ramurile inferioare, care me genau în mișcări și la ochi, și me așeḑai spriginit de trunchiul seu.

Dar abia me așeḑai, când zării numai după neliniștirile caprei, că se petrecea ceva aproape de noi.

învingĕtoriul celui bătut, fiind spada aruncată pe braţul cumpănei. Noi nu scim nimic nici de o bătaie mâncată de boemi şi Brenii de aḑi, cari voiesc sĕ acaţe şi spada de braţul cumpănei, pentru de a face ca dreptatea sĕ se aplece în partea lor, ţîn în mânile lor numai o săbiuţă de lemn foarte nevinovată, care nu poate sĕ bage nici frică în noi şi nici sĕ schimbe posiţia naturală a cumpenei dreptăţii.

„Toate vorbesc în protiva acestui proiect, care vrea sĕ rumpă unitatea Boemiei, pentru care nu va putea vota nici nu financier, nici un german cu idei patriotice, cu atât mai puţin un ceh, care ţîne la patriotismul seu, nici un guvern, până când voiesce sĕ treacă de austriac, — despre aceea suntem convinşi, că coroana nici când nu 'şi-ar putea da consimţĕmêntul seu la un astfel de proiect.

„Pe o astfel de basă noi nu putem discuta şi ne vom opune până la cele din urmă ori-cărei pretensiuni, care nu voiesce sĕ primească în regatul boem un ce întreg şi care nu vrea sĕ recunoască deplina şi egala îndreptăţire a ambelor naţionalităţi în tot cuprinsul ei.“

În şedinţa de Luni a camerei române a interpelat dl Ionescu pe ministrul president al României Ion Brătianu în cestiunea ţînutei, ce observă România faţă cu evenimentele din peninsula balcanică.

Dl Brătianu rĕspunḑênd, a constatat, că e adevĕrat, că regimul s'a adresat la conferenţa din Constantinopole, rugându-o sĕ decreteze demolarea fortăreţelor bulgare dela marginea Dunării. Dar conferenţa a rĕspuns, că de oare-ce ea a fost convocată pentru a discuta asupra unei cestiuni anumite, se privesce de necompetentă pentru a discuta asupra unei cestiuni streine. Dl Brătianu a adaus, că el a călătorit în străinătate, însĕ nu pentru de a cere sfaturi, ci de a afla, că oare pentru România, care ţînută ar fi mai raţională faţă de puterile europene. Şi pe toate puterile, el le-a aflat foarte aplecate de a susţinea pacea.

Ori-ce persoană privată, ḑise dl ministru, poate sĕ păşască pe faţă şi sĕ 'şi arate sentimentele sale de simpatie faţă cu o ideă măreaţă, care mişcă un popor întreg, precum se întêmplă de present în Bulgaria, — dar un guvern e totdeauna silit sĕ observe o reservă oare-care.

Camera a trecut după rĕspunsul ministrului la ordinea ḑilei.

Ḑiariul „Independance belge“ primesce scirea, că republicanii din Spania nu vor încerca deocamdată nimic. Amicii lui Zorilla au trimis un om de încredere la dênsul, pentru a-l sfătui sĕ nu întreprindă nimic contra unui cabinet, care a inaugurat o politică de reforme şi are de gând sĕ revoace, întru cât este posibil decretele reacţionare şi dispoziţiunile ultramontane ale lui Pidal şi ale cabinetului Canovas. Noul ministeriu a fost primit şi de opinia publică. Presa liberală şi ḑiarele republicane speră unanim, că Sagasta şi colegii sei vor îndeplini promisiunile date de dênşii pe băncile opoziţiei. Întrarea în cabinet a dlor Montero Rios, Berenger şi Moret a fost plăcută democraţilor şi numirea lui Camacho a liniştit lumea financiară. Situaţia este în general mai favorabilă, decât cum a fost imediat după moartea regelui.“

„Politische Correspondenz“ din Viena reproduce o convorbire, pe care a avut-o corespondentul ei din Paris cu un spaniol de distincţie, care a ocupat mai nainte un post diplomatic foarte important şi care se află în relaţiuni cu diferite partide spaniole.

La întrebarea, dacă într'un timp apropiat, ne putem aştepta la o mişcare carlistă, acea persoană a rĕspuns, că o mişcare parţială este posibilă, nu însĕ una generală, în capul căreia s'ar afla Don Carlos. Această credinţă a dobândit-o prin propriele sale informaţiuni şi mai ales prin declaraţiunile foarte categorice ale unuia dintre conducĕtorii cei mai însemnaţi ai carlismului, ale marchisului Ceralbo. Moartea regelui este un eveniment, care s'a putut prevedea, şi Don Carlos şi-a conformat planul acestui eveniment. Planul este acela de a rĕmânea pe tărêmul ordinei şi legalităţii, de a se prepara însĕ pentru momentul, când Spania ostenită de noua încercare a restabilirei republicei, îl va chiema ca pe salvatoriul ei.

O mişcare carlistă este neprobabilă, căci guvernul spaniol a luat dispoziţiunile cele mai energice pentru a înăbuşi ori-ce mişcare. Este sigur, că partida carliştilor, cu toate afirmările contrarie nu este preparată, ci a fost surprinsă de evenimente. În afară de acestea, nici armata, în rêndurile căreia se află răniţii din revoluţiunile trecute, nu prea simpatisează cu Don Carlos, şi se scie, că armata este aceea, care înscenează revoluţiunile în Spania.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Pacea încă nu este închieiată. Bulgarii pretind prea multe, ear sêrbii nu vreau sĕ cedeze nimic.

La Berlin se crede, că Austria şi Rusia îşi dau silinţele pentru împedecarea noualor ostilităţi, cari redeschise ar putea sĕ aibă de resultat un rĕsboi între austriaci şi ruşi, în care sĕ se decidă odată pentru totdeauna, că dintre aceste douĕ puteri, care are sĕ'şi asigure influinţa pentru totdeauna în orient.

Aksakow cere în ḑiariul muscălesc „Russ“ cu înteţire, ca Rusia sĕ iese din reserva, ce 'şi-a impus, şi în cas că Austria ar ocupa Sêrbia, sĕ rumpă cu toate legăturile amicale dintre aceste douĕ mari puteri, şi sĕ atace cu energie imperiul Habsburgilor.

E de tot interesantă o scrisoare rusească datată din Londra, în care între altele se ḑice:

„Rusia va învinge în Viena pe inimicii slavismului, din burgul din Viena trebuie sĕ se dea porunca pentru ocuparea Bosforului, în biserica sftului Stefan trebuie sĕ se proclameze marele imperiu slav. Ajunsă odată Viena pe mâna slavilor şi ocupată fiind de Rusia, vor trebuì sĕ dispară toţi inimicii slavismului.“

Bine a ḑis cel ce a ḑis, că păn'acì s'a jucat numai uvertura, ear drama are sĕ urmeze d'acì înainte.

Entă câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

5 Decembre.

Constantinopol. — Se crede prin cercurile diplomatice, că la nota Porţei, care revindică pentru Turcìa dreptul de a trata despre pace într'un mod direct cu Sêrbia, prinţul va obiecta, că Turcia a refusat, contra datoriei sale, de a'l ajuta contra Sêrbiei.

Constantinopol. — După scirile din Filipopol, comisarii Lebib Efendi ḑi Gadban Efendi n'au avut o primire escelentă cum pretindea Poarta. Se vorbesce mai cu samă despre un meeting, care s'a ţinut în acest oraş, pentru a protesta contra numirei comisarilor otomani. În cursul acestui meeting girantul consulatului Rusiei ar fi preconisat restabilirea statului *quo ante*, ḑicênd că dacă nu s'ar primì această soluţiune, o intervenire a Porţei pare iminentă, dar meetingul ar fi fost de părere a asista până la estrem, şi mare numĕr de persoane au adăugat, că ar fi preferit restabilirea lucrurilor, care esistau înaintea tratatului dela San Stefano.

Meetingul ar fi dat asemenea o desminţire formală depeşei oficiale din Constantinopol, care ar fi anunţat că nişte petiţiuni ar fi fost remise lui Lebib-Efendi, pentru a i cere restabilirea statului *quo ante*.

Constantinopol. — În faţa atitudinei plenipotenţiatului englez în ultima şedinţă a conferinţei, publicarea proclamaţiunei adresată rumelioţilor pare a fi fost amânată, precum şi plecarea lui Djevdet-Paşa la Filipopol.

De altmintrelea numirea lui Gadban Efendi la Sofia arată asemenea, că misiunea pregătitoare la Filipopol nu va dura mult timp.

Cu toate astea Poarta a cerut ambasadorilor sĕ numească comisiunea de anchetă internaţională propusă de conferinţă. Numai Russia, Austria şi Italia au consimţit a'şi delega pe consulii lor la Filipopol. Germania neavênd consul la Filipopol va numi un delegat special.

Se observă, că Poarta primesce puţine nuvele din Filipopol, ceeace face sĕ se presupună, că depeşile comisarilor sunt oprite.

În sfêrşit politica celor trei imperii pare a nu fi isbutit în urma învingerei Sêrbiei, care era până la un oare-care punct instrumentul lor mililariu, pentru a ajunge la restabilirea statului *quo*. Imperiul ar fi voit într'adevĕr sĕ evite cu ori-ce preţ o acţiune militară din partea Porţei, care avea dreptul absolut de a intervenì conform tractatului din Berlin.

Raporturile dintre ambasada Engliterei şi Poarta ar fi foarte rele.

Poarta continuă a activa înarmările sale, dar se simte lipsa de bani.

6 Decembre.

Petersburg. — „Gazeta Moscoviei“, vorbind despre somaţiunea contelui de Khevenhüller, ce a făcut-o prinţului Bulgariei, în numele guvernului austro-ungar spune, că nimeni nu scie până unde se poate întinde resbelul şi că victoriile bulgarilor nu pot fi anulate din causa unor combinaţiuni politice.

Niş. — Ministrul de resbel, colonelul Petrovici, 'şi a dat demisiunea.

Colonelul Franasovici, actualul ministru plenipotenţiar la Roma, e chiemat a 'l înlocuì.

Constantinopol. — Conferinţa s'a convocat pentru Marţi, ca sĕ i se comunice cele petrecute în afacerile Rumeliei şi proclamaţiunea imperială către populaţiunea acelei provincii.

Întrarea trupelor otomane în Rumelia de o cam dată rĕmâne problematică, pentrucă populaţiunea acolo este foarte escitată; femeile 'şi cer bărbaţii, părinţii pe fii lor, ear copiii pe părinţi, cari în grămadă au alergat la Nord pentru apărarea teritoriului invadat de sêrbi, şi astfel s'ar putea isca un conflict sângeros, ce ar putea da nascere unui mare resbel. Aceleaş cuvinte au contribuit la rechiemarea sub-comisarilor şi amânarea plecărei comisariului Djevded.

Capra se smucì cu toată puterea de funia mea privind în partea opusă.

Înţelesei, că leul făcuse o linie curbă pentru a trece râpa şi s'apropia de noi, nevĕḑut şi urmând pe îndoitura pămêntului.

Nu me înşelam. Preste ḑece minute zării capul cel monstruos în vêrful rîpei, care me despărţise de el, apoi umerii şi în fine tot corpul.

Leul e prea somnoros şi leneş. Sosit în vêrful muntelui se afla la şepte paşi departe de capră şi la cincispreḑece de mine.

IV

Stătui nemişcat, ţîntindu-l în falcă. Într'un moment avênd timpul d'al potrivì bine între ochii mei, pusei degetul pe cocoşul puscei şi avui dorinţa d'a o sloboade.

Dac'aş fi cedat acestei inspiraţiuni, aş fi scăpat după toată probabilitatea viaţa unui om; — dar nevĕḑênd în animal nici o dispoziţiune de atac, aşteptam cufundându-me în acel fel de plăcere teribilă, de care am vorbit deja şi care constă pentru mine, a me găsì în faţa pericolului şi a me arăta că nu'mi pasă.

Afară de aceea mai am şi alt scop prelungind aceste stranii zăboviri; adecă d'a studia animalul, d'a face un pas mai mult în cunoascerea năravurilor sale; o descoperire mai mult în caracterul unui asemenea adversariu, aceasta este o ansă mai puţin d'a fi mâncat de el.

Mai mult de ḑece minute me desfătai singur, despre ceeace puţini oameni pot sĕ se laude a o fi făcut; aceasta'mi era permis, mai bine de doi ani nu me mai găsíi în faţa unui leu şi acesta era unul dintre cei mai frumoşi, mai tari şi mai măiestoşi ce vĕḑusem.

După ḑece minute se lăsă sĕ cadă pe pântece, turtindu-se dintr'odată, ca şi când i-ar fi lipsit pământul sub el; apoi îşi încrucişă labele dinaintea lui, lungindu-şi capul şi-'şi făcù un fel de pernă pentru grumazul seu.

Ochiul seu era ficsat asupra'mi şi nu şi'l mai lua un moment dela mine; se părea că este cât se poate de supĕrat de ceeace se întêmpla în regatul seu, când un om părea că nu'l recunoasce de rege.

Cinci minute mai trecură încă; în posiţiunea în care se afla nimic n'ar fi fost mai uşor pentru mine decât de a-l ucide.

Deodată se ridică în sus, ca şi împins de cineva şi începù a se mişca, făcênd un pas sau doi înainte, un pas sau doi înapoi, mergênd la dreapta mergênd la stânga şi clătinând mereu din coadă, ca o pisică, care începe a se năcăjì.

Fără îndoială el nu pricepea ce va sĕ ḑică această funie, această capră, acest om; inteligenţa sa nefiind d'ajuns a-i esplica un asemenea mister.

Numai instinctul pare că i spunea, că se afla într'o cursă.

Cu toate acestea remăsei nemişcat, cu puşca pregătit, cu degetul pe cocoş, urmărind toate mişcările animalului.

O săritură de-a lui şi a-şi fi fost între ghiarele lui.

Din moment în moment neliniştea lui se mărea şi începea a me neliniştì şi pe mine, coada o clătina tot mereu, mişcările îi deveniră mai repeḑi, ochiul plin de flacări.

Ar fi fost o sinucidere pentru mine, dac'aş mai fi hesitat mult.

Profitai un moment, în care se întoarse cu partea stângă către mine; potrivíi puşca la umĕr şi o sloboḑíi.

Leul îşi îndoì picioarele, scoase un răcnet de durere, se sucì ca şi când ar fi voit sĕ-'şi musce rana; dar nu căḑù.

După câteva secunde sloboḑíi a doua lovitură.

Apoi fără sĕ me mai uit, eram sigur că 'l-am atins, aruncai prima carabină pentru a lua pe a doua, care era culcată lângă mine cu totul încărcată.

Când me întorsei spre leu, cu puşca la umĕr, leul dispăruse.

(Va urma.)

Varna. — E probabil, că în curênd se va întruni o conferinţă în Berlin, pentru a aduce oarecari modificări tractatului din Berlin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 23 Novembre v. 1885.*) Domnule Redactor! E cam de mult, de când nu ne-am mai vĕḑut pe această cale. Sunt multe causele, din cari am fost împedecat. Astădi însĕ — pe lângă toate ocupaţiunile — sunt forţat de emoţiunea unei împregiurări a ve scrie. — E vorba de prelegerile literare ale respectabilelor noastre dame de aici.

În Joia trecută (21 l. c.) seara, a fost prima prelegere pentru acest an scolar. La oara 6 şi jumătate sala cea mare a gimnasiului era îndesuită de fiinţe gingaşe, fiinţe ale secsului frumos şi de câţiva bărbaţi din societatea aleasă din loc şi giur; mulţi au fost siliţi a sta în picioare, de unde a urmat părerea, că pe viitor va fi necesitate a se pune mai multe scaune. Această frumoasă cercetare îşi are însemnătatea sa concentrată asupra temei, ce era a se desvolta prin dl profesor I. Popea. D-sa a preles despre crescerea copiilor în general şi în special despre crescerea copilelor. Însufleţirea, precum şi vocea şi limbagiul oratoric figurat al dlui Popea au mărit foarte mult însemnătatea prelegerei, astfel încât a pătruns adânc inimele ascultătoarelor, cari cu încordarea atenţiunei lor, au erupt în aplause prelungite la rostirea ultimelor cuvinte ale prelegerei.

Eată pe scurt cuprinsul prelegerei din cestiune.

Mama are cea mai înaltă chiemare de pe pământ, cunoscinţele cari şi le câştigă fie-care copil în familie, în special dela mamă, nu i le poate da acestuia nici statul, nici biserica, nici scoala şi în sfĕrşit nici o societate din lume. E încântată mama de primele producte a le fantasiei micului copilaş, pe care îl strînge la peptu-i cu toată dulceaţa, într'adevĕr ca pe cel mai scump tesaur al seu în această lume. Condusă de zelul de a se delecta tot mai mult şi mai des de producte nouĕ ale crudei fiinţe adorate de dênsa, mama îşi încordează puterile a forţa tot mai tare înmulţirea cunoscinţelor idolului seu — ale micuţului ei copilaş — şi-i saltă inima de bucurie, când vede cu ce îndemânare declamează el cutare sau cutare poesie clasică; — nu-'şi mai poate stăpâni emoţiunea, când vede cu ce uşurinţă este în stare a reproduce el cutare piesă a cutărui autor clasic, sau resoalvă cine scie ce temă matematică, — tot lucruri, ce storc admiraţiunea ascultătoriului, — lucruri, cari sunt în stare a le face abia copii înaintaţi în etate, ear nu unii în cruda etate de 5—6 ani. În modul acesta încordează în continu puterile spirituali ale copilaşului nedesvoltat încă, care are lipsă a-şi desvolta şi întări mai ântâi esclusiv numai puterile trupesci şi numai după aceea a fi ocupat cu eserciţii uşoare mentale. Urmarea astorfel de încordări spirituale prea timpurii, este slăbirea ulterioară a facultăţilor spirituali în aceeaş mĕsură, în care au fost forţate mai nainte, astfel încât geniul părut de odinioară a devenit tîmpit şi incapabil de o lucrare ori-cât de uşoară spirituală, sau poate lipsit cu desĕvĕrşire de puterea judecăţii şi ajuns în stare de nebunie.

Nici un copil nu e ertat a fi ocupat cu lucrări spirituale, până ce a trecut de al 6-lea an, decât pe cel mult numai cu astfel de lucrări, cari le numim jucării.

Cunoscinţele, ce are a le câştiga copilul dela acest an în sus, nu i le poate da nimenea cu succesul aşteptat decât numai scoala.

Deci o greşeală foarte mare comit părinţii, cari dau copiilor lor o instrucţie privată, sub cuvênt, că dacă ar merge în scoală între alţi copii, cari vin de acasă cu niscari-va năravuri rele, ar învĕţa aceste năravuri dela ei. Chiar şi aceste năravuri, dacă ar obvenì în scoală, aceasta nu poate fi de loc condamnată, căci numai aşa prinde rădăcini puternice binele în inima fie cărui individ, dacă i se aduce înainte şi în combinaţiuni cu partea opusă, cu rĕul. Prin societatea micuţilor copilaşi îşi însusesce fie-care din acestia foarte multe cunoscinţe folositoare, la cari nu ar ajunge în singurătate — poate nici odată.

Pe timpul cercetării scoalei părinţii şi în special mama sunt datori a sta în strînsă legătură cu scoala şi a lucra în aceeaşi direcţiune cu aceasta ear nu opus. Pe când se cultivă în scoală d. e. curăţenia în cărţi, caiete, îmbrăcăminte ş. a., pe atunci mama să ajute şi să îndemne pe copilul seu la aceasta. Să îmbrace pe copil în haine curăţele, nu pentru de a face din el păpuşă şi de a-l face, să se înalţe pe sine faţă de alţii, pentru că are vestminte mai frumoase decât ei, — să-i conducă a se cunoasce şi a se preţuì pe sine nu după frumuseţea esteriorului, ci după valoarea internă a lor, după cunoscinţele şi înţelepciunea, ce o au. În pĕcatul — de a se înălţa după splendoarea esterioară — cad mai ales fetele, de aceea asupra acestora cu deosebire atrage atenţiunea mamelor spre a ferì de această plagă generală pe copilele lor. E adevĕrat, că esistă şi câte un june frivol, care stă câte 2—3 oare înaintea oglinḑii de câteori are să iasă undeva de acasă; dar despre astfel de bărbat-femee nici nu merită să mai vorbească omul.

O altă ocupaţiune, la care trebuie îndreptată atenţiunea şi îngrigirea mamelor în timpul adolescenţei ficelor sale este, cetitul din timpul liber, carele constă astădi — durere — numai din scrieri, cari escită sensualismul inimilor tinere într'un astfel de grad, încât face din ele nişte fiinţe fantastice, sensuale şi înclinate spre ruină morală.

Aici numĕră vorbitoriul scrierile mai nouĕ româneşti sub nume de romane, cari conţin descrieri de câţi şi mai câţi eroi ai demoralisărilor periodei fanariotice din România, apoi traduceri estravagante din limba francesă, englesă etc., cari toate aduc cele mai mari stricăciuni tinerimei noastre. *) Când a esprimat dl vorbitoriu prima idee despre cetitul cărţilor, s'a auḑit din public o voce întregitoare, ḑicênd „nemţesci“, aceasta a îndemnat pe disertant a se abate dela tecstul disertaţiunei şi a vorbì mai mult despre aceasta materie, arătând în toată realitatea mania, ce esistă la noi de a avea mai mare predilecţiune cătră aceea, ce e străin, decât cătră productele naţionale.

În fine pentru cultivarea gustului estetic face apel dl prelegĕtoriu cătră toate mamele a îmbrăţişa şi a cultiva pentru fiii şi în special pentru fiicele lor şi una din artele frumoase, precum e d. e. musica, fie musica vocală, ori instrumentală. Aceasta să o facă cu atât mai vêrtos, căci aici la noi este ocasiune a-şi însuşì ori cine musica în sînul reuniunei noaste de cântări. *G.*

*) Întârḑiată din lipsă de spaţiu. Red.

Sĕcădate, în 8/20 Novembre 1885. Stimate dle Redactor! În mult preţuitul ḑiariu bisericesc „Telegraful Român“ Nr. 115 apărù o corespondenţă, sub numirea „Scoală de stat în Sĕcădate,“ în care corespondentul nu ese pe faţă cu numele întreg, ci caută a se ascunde sub tufa de chim sau „ch,“ şi din toate punctele de vedere caracterisează scoalele noastre, precum şi conducĕtorii lor în mod unilateral. Drept aceea dle redactor permiteţi'mi şi subscrisului a-mi face reflecsiile mele la cele afirmate de corespondentele, ca On. public cetitoriu să poată conchide adevĕrul din cele ce vor urma despre conceperea sau proiectarea scoalei de stat în Sĕcădate.

Ideia de stat maghiar prin agenţii ei, chiemaţi şi nechiemaţi, după cum mai cetim şi noi dela sate, şi-a întins mrejile în toate direcţiunile. Tendinţele de a sugruma în noi (nemaghiarii) ori-ce desvoltare naţională numai au margini, şi prin acelea — condiţiunile de cultură intelectuală ni s'au tăiat aproape pretutindinea după pracsa de până acuma.

În adevĕr în comuna Sĕcădate până la finea anului acestuia scolastic 1884/5 erau 3 scoale confesionale cu 3 învĕţători destul de cualificaţi, dar mai puţin dotaţi, şi toate între împregiurările locale s'au silit a corespunde legii. În decursul anului acestuia însĕ vine în parochia bisericei protestante un preot nou, mai ca Pilat în credeu, firesce de naţionalitate maghiar şi numai decât în ḑiua instalării ne imbie pre ambii preoţi români din loc, ca să facem o scoală comunală bine dotată.

Vĕḑênd că aceasta nu-i succede, din zel cătră stat, ear nu din alte consideraţiuni, căci ḑiua bună se cunoasce de dimineaţă, face întrebare prin inspectorul regesc de scoale la înaltul ministeriu, că nu s'ar putea face o scoală de stat în Sĕcădate? La care cu iuţala fulgerului, cum a mărturisit dênsul, vine o hârtie la oficiul comunal, la cererea comunităţii bisericesci din Sĕcădate, de a se înfiinţa acolo o scoală de stat, cu întrebarea, că comuna cu ce poate servì (loc de clădire, lemne de foc etc); la care primind firesce rĕspuns negativ, tot nu s'a mulţumit, ci ca un nor amenințătoriu ne trezim, într'o ḑi pe neaşteptate cu inspectorul de stat şi cu un învĕţătoriu provisoriu; şi cu atâta îndrăsneală, după ce ni 'l-a recomandat de atare, se arătă dl inspector Trauschenfels, încât ne cerù una din localităţile scoalei noastre gr. or., ca sală de învĕţământ pe anul scolastic curinte.

Neputênd a-i satisface dorinţii, firesce a trebuit a-şi închiria o casă la un particular. Fie-mi permis dle Redactor a atinge acì, că cu mult mai consult era de se îngrigea dl preot reformat şi colega de lucruri mai reclamate de toţi parochienii sei, (fond bisericesc şi scolastic) prin care să poată intrevenì familiilor scăpătate, ca să nu mai treacă în România, căci de vreo câţi-va ani o terţialitate s'a dus din 45 familie şi făcêndu-se, — de cum-va statul are bani prea mulţi, — scoala de stat tot rĕmâne românească. „Perirea ta din tine Israile!!!“ După principiul vechiu: „*Qui tacet, consentire videtur*“, aşa aş trage şi eu vre-o umbră de vină asupra mea după enaratele corespondentului „ch“, dacă barem în treacăt, ca să nu preocup p. t. public cetitoriu, nu aş face observările mele la învinuirile făcute în mod clandestin. Ḑice dl coresp. „ch“ că ţinuta dlui preot reformat e de imitat, ear conduita preoţilor români de condamnat. Ce se ţine de parochul gr. cath. n'am de observat, căci acela ca protopopul tractului, încredinţat lui şi bărbat cu studiu nu va rĕmânea dator, ear ce se ţine de scoala mea gr. or., am de a observa dlui „ch“, că dênsul, ca şi Iuda pre Christos, fiind adese oaspele meu, şi ca unui amic descoperindu-i toate secretele, că adecă uşor vom putea fi amenințaţi de curentul maghiar m'a tradat, fără să fiu vinovat şi m'a invinuit fără nici o reservă. Eu sciu, că încă fără de a scì de urzirea scoalei de stat, am făcut cu comitetul meu parochial un salariu de 200 fl. v. a. şi am publicat concurs, pe basa căruia s'a şi ales învĕţătoriu cu atestate de cualificaţiune recerute de lege, dar nu la înpintenarea protopopului, cum afirmă dl „ch“, ci din zel cătră scoală şi învĕţământ, ceea-ce şi dl „ch“ scie cu siguritate, că în comuna noastră n'a fost afară cum a fost în alte comune, de unde 'şi-a şi primit recunoscinţa cu ocasiunea alegerei de atare.

„*Hinc illae lacrimae.*“ În fine după ce ne caracterisează dl „ch“ în modul indigitat, ne face o esortaţie atât de esagerată, să nu ḑic trivială, încât nu sciu ce să rĕspund fără cu cuvintele marelui „Andreiu“ la ocasiune: „*Flere possem, sed juvare non*“ că nu vedem noi (preoţii) consistoarele noastre şi protopresbiteratele noastre, ca pre acele să le consultăm.

De nu vedeam noi consistoarele noastre până nu intrevenia dl „ch“ să ne consulteze, ne perdeam speranţa, ne duceam cătră abis, căci banii sunt astădi ochii lumii, şi pentru tacsa de catechisaţie şi alte interese ne vindeam scolile, ne esarêndam localităţile statului, şi ne făceam: „*Omnes in omnia.*“

Toate acestea însĕ s'au făcut, am consultat pre toţi prea st. Domni asesori consistoriali, şi chiar după-ce primíi şi înaltul sfat dela capul suprem al scoalelor noastre confesionale, me învoisem a unifica scoala cea mică gr. cath. cu a noastră, firesce cu caracterul majorităţii; şi şi aceasta numai din îndemnul iubirei curate şi interesul binelui public, cătră fraţii de un sânge conlocuitori la 2/14 Novembre a. c.

După reasumatul celor espuse după slabele mele puteri, retac mai departe şi nu voi a me face proroc că ce va fi cu scoala din cestiune.

Constantin Prie,
paroch gr. or.

*) Prin espunerea bibliografică a acestor cărţi condamnabile, în modul acesta s'a atras mai mult atenţiunea asupra lor atât a tinerilor, cât şi a celor mai bĕtrâni, pe cari îi împinge curiositatea tocmai pentru aceea şi cari nizuiesc a se convinge de ce sunt combătute. Aceasta împregiurare se poate asemâna cu cartea neagră a catolicismului, în carea se induceau toate cărţile anticatolice şi se opriau prin circulariu papal, ca să nu le cetească credincioşii catolici; tocmai pentru aceasta se treceau foarte tare cărţile acestea, astfel încât, cine voia să aibă câştig mai mare din vre o carte a sa, stăruia a i se induce în cartea neagră. Coresp.

Varietăţi.

† **Grigorie M. Alecsandrescu,** vestitul nostru poet fabulist, fost efor al spitalelor civile, membru în comisia centrală din Focşani şi ministru, a rĕposat în seara de 25 Novembre c. în etate de 75 ani, la Bucuresci.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi pomenirea în veci binecuvêntată.

* (Representaţiune filantropică.) În numĕrul de Sâmbătă al ḑiariului nostru am luat notiţă despre o representaţiune cu scopul de a ajuta pre copii sĕraci dela scoala normală romano-catolică de aici. Representaţiunea a avut loc alaltăeri în sala dela „Împĕratul Roman.“

E lucru creştinesc a venì în ajutoriul celor sĕraci, mai ales acuma în ajunul ernei, şi se alinăm durerile celor nĕcăjiţi. Şi e fericită ideiă a aduna pe această cale cruceriu lângă cruceriu, căci omul bucuros dă din micul seu prisos, sciind că pre de o parte face milostenie şi el încă află distracţie.

Programa a fost bine esecutată şi caracterul ei internaţional a atras destulă lume.

Oare noi românii n'am putea arangia asemenea representaţiuni pentru sutele de copii sĕraci dela scoalele de aici.

* (Mĕsuri energice.) Energice mĕsuri sciu lua militarii. După cum ni se scrie din Alba-Iulia 4

oficeri români, între cari doi adjutanți ai batalioanelor 20 și 29 din Aiud au fost deodată transferați; și adecă unul în Ungaria de nord, unul în Satmare, unul la Mureș-Oșorhei, și unul la Csik Szereda.

Se dă cu socoteala, că scorniturile cu irredenta română sunt causa acestor dispositiuni.

A rămas deci Aiudul în toată virginitatea calvinească, curățindu-se de acesti oficeri, cari erau fala garnisonei din Aiud.

* (A doua seară de convenire) a inteligenții române din Orăștie s'a ținut la 29 Novembre nou în localul casinei române. Programa acestei seri s'a deschis cu novela instructivă „Popa Tanda“ cetită de dl învățătoriu Oprea. Al doilea punct din programă: „Bălcescu murind“ duet pe violină, esecutat de dșoara Maria Popovici, cu acompaniarea instructorului seu, a produs o viuă impresiune în cei de față. Dșoara Maria Popovici a sciut să dea o fidelă espresiune și interpretare profundului dor de patrie, ce a simțit marele patriot român Bălcescu, când și-a dat sufletul seu cel nobil în mânile creatorului în esilul dela Palermo. Publicul ascultătoriu a participat cu viu interes la această piesă, care ne reamintesce un moment solemn din vieața unui patriot și martir român. Accentele cele duioase au făcut să vibreze toate inimile și publicul a resplătit acest debut al numitei dșoare cu aplause sgomotoase.

După aceasta s'a ivit pe podiu tinera, afabila și simpatica dșoara Elena Orbonaș, care a declamat poesia „Frumos e omul Doamne“ de Andr. Mureșianu, — cu o siguritate, precisiune și accentuare nimerită. Aplausele dese au fost răspunsul publicului la declamațiunea cu succes a dșoarei Elena Orbonaș, care pentru prima dată s'a arătat în public ca declamatoare.

Piesa „Pe un leagăn“ duet de R. Peters, esecutată de dd. A. Barcianu Popovici și învățătoriul Popovici, a ținut publicul la același nivou al distracțiunei și în buna dispositiune, ce ne au procurat-o piesele anterioare. Publicul a dat espresiune mulțămitei sale prin aplause vii.

Publicul a cerut să se repeteze duetul. Domnii numiți în loc de a repeta duetul acesta, au cântat piesa „Sub această neagră stâncă“, spre cea mai plăcută surprindere și plăcere a publicului.

Cu aceste programa s'a închieiat: — La stăruința publicului a cântat în afară de programă doamna Baciu „Vivandiera“ și dșoara Elisabeta Popu aria „stele rele a vieții mele.“ Ambele piese au fost primite cu simpatice manifestațiuni și aplause din partea celor presenți. În deosebi dșoara Elisabeta Popu, care dispune de o voce foarte bună (alt) și bine desvoltată, ne a dovedit și de astădată, că dsa are toate însușirile pentru a devenì, când ar avea asemenea intențiune, o cântăreață de frunte și de renume public.

Cu acestea convenirea a doua s'a sfârșit și toți ne-am depărtat ducênd cu noi convingerea, că românii, dacă au voință serioasă, pot să și facă foarte mult pe terenul progresului. Și într'adevăr, în Orăștie s'a și pus un bun fundament la o desvoltare serioasă și solidă a vieții sociale materiale și culturale.

* (Fortificarea Bucurescilor.) În dilele trecute s'au făcut pe câmpul Cotrocenilor ecsperiențe cu noule cupole, în presența mai multor persoane militare și de inginerie, între cari d-nii ingineri Hepites și Lupașcu, căpit. Grămăticescu și alții.

Scopul cupolelor este d'a adăpostì câte o pereche de tunuri, aședate la distanțe împregiurul capitalei spre apărarea ei. Construcțiunea cupolelor are două părți: bază ficsă de zidărie și d'asupra cupola învârtitoare de metal. Partea metalică e de oțel de grosime 20—25 centimetri, cu câte o gaură pentru gura fie cărui tun, și se învârtesce printr'un aparat hydraulic împregiurul acsei sale, ridicându-se în sus sau lăsându-se în jos pentru a putea da tunurilor ori-ce direcțiune. Cupolele trebuie să resiste la ori-ce gloanțe de tun.

Cupolele, cu cari se face încercare acì sunt aduse de două societăți: una franceză și alta germană. Prețul unei cupole este de aproape 250,000 lei, din care jumătate plătesce guvernul român, ear cea-laltă jumătate privesce pe companii.

Încercările se fac la distanța de un kilometru, cu obusuri de 20 centimetri diametru.

Cupolele francese sunt mai groase în pareți și de construcțiune mai elegantă, având forma unei pălării cilindrice de 2 metri înălțime, dar au desavantagiul, precum spune „România liberă“, că oferă projectilelor o suprafață mai mare, decât cele germane, dela cari nu se vede decât un capac boltit.

* (Bibliografic) A apărut nrul 26 al „Revistei literare“ ce iese de două-ori pe lună sub redacția dlor I. Radoi și Th. Stoenescu în Bucuresci, — cu următoriul cuprins: Întunerecul, poesie (după lord. Byron) de Th. M. Stoenescu. — Amintiri (după André Theuriet) de Dumitru Stănescu. — Pentru ce?... (poesie) de Carol Scrob. — Prin grâu (poesie) de Traian Demetrescu. — De-ale vieței. Cântați, rîdeți, dormiți de August R. Clavel. — Cerșitoriul (poesie) de Victor Bilciurescu. — Ofticosul, nuvelă de d'Artanian. — Cunosc (poesie) de Traian Demetrescu. — Oratiu și Lidia, comedie într'un act (după Fr. Ponsard) de Th. M. Stoenescu. — Din trecut de Cornelia Emilian. — Copila din flori, comedie în 4 acte. de Gr. Ventura. — E trist, (poesie) de Al Slăniceanu. — Iad (poesie) Th. M. Stoenescu. — Ateneul Român. — Societatea Revistei Literare.

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „Albina“ în luna Novembre 1885.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu din 31 Octombre 1885	37,874.51
Depuneri	115,704.07
Cambii rescumpărate	294,262.70
împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	46,187.78
Interese și provisiuni	14,857.72
La fondul de pensiune	25.50
Monetă vêndută	14,474.28
Effecte	5,737.—
Conturi curente	98,191.39
Diverse	362.16
	fl. 627,677.11

Esite.	fl. cr.
Depuneri	104,223.76
Cambii escomptate	277,853.39
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	65,855.40
Interese pentru depuneri	927.39
Contribuțiuni și competințe	92,03.
Salarie și spese	2142.04
Monetă cumpărată	13,453.89
Conturi curente	114,061.87
Diverse	711.42
Numerariu cu 30 Novembre 1885	48,355.92
	fl. 627,677.11

Sibiiu, 30 Novembre, 1885.

I. G. Ioan, director esecutiv. — *Iosif Lissai*, comptabil.

Loterie.

Mercuri în 9 Decembre.

Sibiiu: 66 51 4 3 90

[1207] 1—1

Somni proaspeți

se vênd cu prețurile cele mai moderate:

Sibiiu, Têrgul brânzei Nr. 8.

Nr. 722. [1211] 1—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sălistei, carele din anul 1865 a părăsit cu necredința pre legiuita sa soție Maria n. Lăpădat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin acea sta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va pertracta și în absența lui.

Săliște, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 4618/1885 civ. [1207] 3—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea permissibilității segregării hotarului din afară a comunei *„Gyákos,“* se statorește ziua de **19 Ianuariu 1886,** dimineața la 8 oare la casa comunală, despre ce se încunosciințează toți locuitorii comunei cu observarea, că cei ce nu se vor presenta, se consideră învoiți cu segregarea. Un esemplar din cerere se află la acest tribunal.

Pertractarea o va ține asesorul dela tribunal Székely Miklós.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole, ținută la 23 Novembre 1885.

Nagy Lajos, president. — **Butak,** notar.

Nr. 696. 1885. [1205] 3—3

EDICT.

Stefan Fulea născut în Răhău, căsătorit și domiciliat în Reciu, protopresbiteratul Mercurei, și-a părăsit de 5 ani de ile legiuita sa soție Maria Vasilie Filip fără a se sciu bicațiunea iui sau de mai e în vieață.

Pentru a răspunde la acțiunea divorțială a soției sale, se provoacă ca în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict să se presinte înaintea snbsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial intentat asupră-i se va pertracta și decide și fără dênsul.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Mercurea, la 15 Novembre 1885.

I. Droc, protopresbiter.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1210] 1

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1886.

Anul al treidieci și cincilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndători nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviciul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Măsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinzênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învățătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notițe pentru preoți. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Concurență

înșelăciunilor comise

cu

învĕlitoarele pentru cai!

De 50 de ani esistă

o fabrică de învĕlitoare și covoare

cu privilegiu ces. reg.

care ne-a însărcinat pe noi, ca să punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în ziua de adi;**

și spre acest scop să-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste

Invĕlitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Zilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 1—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,“
Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.

Me rog să se observe adresa esact.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 zile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca să'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui să observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 2

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 126 Sibiiu, Sâmbătă 30 Novembre (12 Decembre) 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 29 Novembre 1885.

Suntem în ajunul ḑilei Sântului Apostol Andrei. Biserica română din Ungaria și Transilvania serbează mâne sĕrbătoare bisericească cu caracter local. Andrei a fost numele archiereului celui mare, care rumpênd întunerecul unui secol și jumătate a reînoit vechia noastră metropoliă, dându-i earăș locul ce i se cuvine între bisericele creștine din patrie. Andrei a fost numele archiereului, care o vieață întreagă a sacrificat pentru binele poporului român din statul Ungariei. De aceea e scumpă românului ortodocs această ḑi de fericită memoriă și el o serbează duchovnicesce.

Se cuvine deci sĕ ne întoarcem privirile spre măreața figură a fericitului Andrei baron de Șaguna, se cuvine nouĕ a sĕrbătorì memoria acestui bărbat, și sĕ o sĕrbătorim în mod vrednic, se cuvine sĕ ne revocăm în memoriă vieața lui. Și vom afla că întreaga lui vieață a fost luptă neîntreruptă, luptă fără oboseală pentru fericirea națiunei române, pentru fericirea bisericei ortodocse.

O vieață are fie-care om, și el este stăpân preste ea, o poate întrebuința după bunul seu plac.

Și vieața dispare ca o umbră înșelătoare, lăsând numai memoria pentru faptele împlinite și aceasta ca monument neperitoriu.

E fericit omul, care dăruit dela bunul Dumneḑeu cu înțelepciune și pricepere, se scie folosì de împregiurările date spre a face bine neamului seu.

Sunt puțini acesti fericiți, și între ei este a se numĕra și archiereul, a cărui memorie o serbează mâne biserica ortodocsă.

Dotat dela buna natură cu eminente calități sufletesci și trupesci, Șaguna le-a sciut fructifica și s'a sciut folosì și de împregiurările date.

Timpul tace și trece. 12 ani ne despart dela anul în care a apus acest luceafĕr al neamului nostru.

În proporție directă cu trecerea timpului cresce și splendoarea acestui luceafĕr și stima generală cresce și ea în mĕsura, cu care evenimentele ca valuri furtunoase se rostogolesc asupra noastră, amenințându-ne cu cutropire.

Nu credem oportun a mai trage tocmai acuma în discusie cestiunea, dacă a fost corectă sau nu direcția politică a românilor după înaugurarea dualismului, nu vom vorbì nici de bărbații politici, cari au moștenit testamentul politic al lui Șaguna, și cari cu o rară bărbăție l'au susținut 10 ani de ḑile după moartea acestui bărbat, ca deodată sĕ-l abandoneze, desavoând tot trecutul lor politic și judecata ageră a luceafĕrului nostru. nu vom cerca a demonstra încât împregiurările de aḑi difer de cele de acum 10 ani, nu vom căuta a arăta întrucât împregiurări locale și interese de clică pot produce scisiuni și certe cu totul nefolositoare, nu vom vorbì deci despre trecutul politic al lui Șaguna, ci ne vom mărginì numai a constata, că vieața lui ca o carte deschisă ne arată direcția cea mai bună în luptele pentru esistența noastră.

Principala îngrigire a lui Șaguna s'a concentrat asupra bisericei sale. Crearea unui stat preoțesc și învĕțătoresc în spiritul bisericei noastre, aceasta a fost principala preocupațiune a bărbatului, în memoria căruia sĕrbătorim noi. Crescere în spiritul bisericei noastre, ca ea sĕ caracteriseze pre preoții și învĕțătorii nostri între toate împregiurările.

Această notă caracteristică în stăruințele lui Șaguna ne dă cele mai sigure doveḑi despre profunditatea, cu care a prevĕḑut fericitul Șaguna desvoltarea lucrurilor în biserica noastră.

Nu suntem destul de ortodocși și-a ḑis Șaguna, ne trebuiesce crescere mai bisericească, căci biserica este unica basă, pe care ne putem desvolta noi.

Suntem la închieierea ultimului pătrariu de secol al 19 și vedem că oamenii sunt închiegați în secte religionare, cărora se supun în cele mai multe casuri vitale cestiuni naționale.

Esistă un fel de dualism la noi românii, și nu odată s'a pus cestiunea parității chiar la instituțiunile noastre culturale.

Avem slăbiciunea noi ortodocsii de din defăimarea bisericei noastre facem vêrtute națională, și aceasta o facem glorificând pre bărbații bisericei sorori, pe cari crescerea lor bisericească i-a legat în o puternică falangă confesională. E notă caracteristică, care de un timp încoace aruncă umbră asupra crescerei noastre bisericesci, e notă caracteristică această slăbiciune a noastră, și ea se manifestează tocmai la bărbați, cari pe timpul fericitului Șaguna erau fanatici în apărarea intereselor noastre bisericesci.

La aceasta parte slabă a crescerei noastre bisericesci vor fi reflectând poate mai mulți dintre puținii puritani nefalsificați ai vederilor politice și confesionale ale fericitului Șaguna. Și ei vor fi reflectat la aceasta, vĕḑênd direcția greșită de aḑi a vieței noastre publice, direcție, care se susține cu măiestrie tocmai de cei mai competenți a se pronunța asupra lui Șaguna ca ortodocs și ca politic.

Avem o unică mângăiere. Biografia lui Șaguna este tipărită și la o eventuală strîmtorare unica noastră armă sufletească va fi nefalsificata lui vieață.

Cu această mângăiere sĕrbătorim noi ḑiua Sântului Andrei.

Revista politică.

În dieta Ungariei se discută de present asupra proiectului de lege pentru prolungirea dela 3 la 5 ani a mandatului deputaților dietali.

Opositiunea privesce în acest proiect de lege o garanță, pentru care se luptă guvernul, ca sĕ-'și asigure domnía încă pe 5 ani, fiind sigură, că pe lângă situația de aḑi a partidelor, poate face negenat tot ce voiesce.

Representanții opositiei vorbesc din acest punct de vedere. Cu toate aceste se pare, că mare nemulțămire nici lor nu le face acest proiect, de-oare-ce dacă nu mai mult, dar barĕm atâta folos va trage Ungaria din el, că vor mai scădea enormele spese electorale, cari păn'acì se repetau din trei în trei ani.

Guvernul crede, că prin mĕsura aceasta va putea rĕcorì și iritația aceea cortesască, fără samĕn în lumea civilisată, care se manifestează la ori-ce alegere, — și care totdeuna cu capete sparte și fălci sdrobite se sfîrșesce.

Intre vorbitorii „c o n t r a“ proiectului este însemnat și Dl deputat Petru Truța din partida naționalităților.

În nrul trecut al jurnalului nostru am publicat rĕspunsul Dlui B r ă t i a n u la interpelarea deputatului Ionescu, în cestiunea politicei esterne, observate de guvernul României. Dăm aḑi și interpelarea Dlui Ionescu în cele următoare.

Dl Ionescu recunoasce că guvernul a urmat față cu mișcarea făcută în Rumelia o politică pe atât de corectă, pe cât și prudentă.

Se întreabă însĕ dacă aceeaș politică a urmato și după începerea resbelului.

Dsa declară de o greșală mare politică, cererea guvernului de a se dărîma cetățile de pe malul drept al Dunării.

Dl Ionescu ḑice, că unirea Rumeliei cu Bulgaria nu trebuie sĕ ne turbure și nu trebuie sĕ ne temem de o Bulgarie mare, fie ea cât de mare, căci legături mari unesc poporul român cu cel bulgar, care a dat probe, că nu este instrumentul vre unei puteri și că lucrează din propria-i inițiativă.

Dsa cere ca guvernul sĕ rĕspundă, care este atitudinea actuală a sa și dacă nu crede, că este in-

---

FOIȚA.

Leul dela Avrès

de

Alecsandru Dumas.

(Trad. de V. G.)

(Încheiere.)

Rĕmăsei nemișcat, temêndu-me de vre-o surprisă și privind în toate părțile.

Auḑíi pe leul răcnind.

Se scoborî jos de pe rîpă.

Răcnì de două ori încă, depărtêndu-se tot pas de pas.

El își recăpătă forța.

Așteptai încă câteva minute, poate nu fură decât câteva secunde; căci în asemenea împregiurare este greu sĕ mai mĕsuri timpul.

Apoi ne mai auḑind nimic, me ridicai și visitai locul, unde animalul primise cele două lovituri de foc ale mele.

Capra căḑută la pământ și aproape gâfăind de teroare, se sbătea ca și când s'ar fi aflat în agonie.

Aflat pe teren, îmi fù ușor d'a vedea cumcă leul fusese atins de cele două gloanțe și că gloanțele i traversară corpul întreg.

Se aflau două aruncături de sânge de fie-care parte.

Ori-ce vênătoriu scie, că un animal supoartă lovitura mai departe, pe când însĕ glonțul rĕmas în rană 'i causează vĕrsare de sânge.

Me pusei a'l urmărì; ceeace era ușor de făcut. Tot drumul pe care îl percurse era plin de sânge.

Ramurile arborilor, prin mijlocul cărora trecuse erau frânte și pline de sânge.

După cum presupusei leul își recăpătă forța.

În acest moment vĕḑui aparênd din înălțimea rîpei frunțile lui Amida, Bilkassem și Amar Ben-Sarah. Ei s'apropiau cu precauțiune, nesciind dacă eram mort sau viu, ținêndu-se gata de a da foc.

Ei me zăriră la picioarele ripei, scoaseră strigăte de bucurie și veniră sĕ se împreune cu mine.

Ei voiră a începe la moment chiar urmărirea leului; cantitatea de sânge vĕrsat 'i făcea a esagera gravitatea ranei.

Eu îi reținui.

După părerea mea leul fusese atins poate grav sau de moarte, dar inima nu-i era atinsă. Leul încă plin de forță; agonia sa teribilă.

Într'acestea opt sau ḑece arabi de prin corturi ne ajunseră armați cu puscile lor.

Ei auḑiră cele doue lovituri ale mele și ei alergau ca și Amida, Bilkassem și Amar Ben-Sarah sĕ afle ce s'a întêmplat.

Ceeace s'a întêmplat, atât pentru ei cât și pentru mine, era scris pe pământ.

Primul strigăt al lor fù „trebuie sĕ'l urmărim.“

Îi oprii observându-le că aleargă într'un pericol mare.

Dar zadarnic.

„Rĕmâi aici ḑiseră ei și noi ți-'l vom aduce mort.

Eu le spusei, că leul era viu, că după răcnet i-am putut judeca forța, ei voiră cu totdeadinsul a întra în pădure.

Îmi dădui ultima silință d'ai împedeca sĕ mai înainteze; eram convins, că dacă am aștepta până în ḑiua următoare noi 'l-am găsì mort, pe când din contră dacă 'l vom urmărì în acest moment, ne am isbì la o sută de pași cu durerea și mănia lui; — fie-care scia ce ar resulta din această isbire.

Nici o observare nu fù luată în seamă în încăpăținarea lor. Vĕḑêndu-i așa de resoluți a urmărì pe leu fără mine, me decisei a me duce și eu cu ei.

Dară luai numai dispositiunile.

Încărcai carabina mea Devismes, care o luai eu; dădui lui Ben-Sarah carabina mea Lepage și lui Amida pușca mea a ducelui d'Aumale, — după carabina Devismes o prefer pe asta mai mult, — a ucis treispreḑece lei, — și în urmă întrai în pădure pe urma leului.

teresul ţĕrei de a se intervenì pentru împăcarea sêrbilor cu bulgarii.

Alegerile în Anglia decurg în ḑilele aceste şi judecând după semne, ele au sĕ se sfêrşască cu rĕsturnarea ministeriului conservatoriu al Dlui Salisbury.

Până Mercuri s'a efeptuit alegerea în 635 de cercuri. Resultatul de păn'acì ni'l presentă următoarele cifre: 315 liberali, 247 conservatori şi 73 parnelişti.

Causa principală, care va face sĕ cadă conservatorii, este frica de omnipotenţa viitoare a lui Parnel, care a înstrăinat pe cei mai mulţi din tabăra conservatorilor, şi i-a făcut sĕ voteze pentru liberalii Dlui Gladstone, — astfel, că liberalii reies aḑi în cele mai multe locuri cu maioritate imposantă. În casul cel mai bun, ei totuş nu pot conta decât la o maioritate absolută de cel mult 10 voturi, de oarece numĕrul parneliştilor poate s'ajungă până aproape la 100 de mandate, şi astfel aliaţi cu conservatorii în tot casul va fi delicată posiţia Dlui Gladstone.

Despre situaţiunea în Spania publică „Figaro“ o epistolă de a lui Emilio Castelar. Fostul president al republicei spaniole se înţelege că e de firma convingere, că republica are sĕ fie în curênd restabilită. „În decursul domniei de 20 de ani a regelui Alfonso, — ḑice vechiul republican între altele, — am fost delegatul tuturor parlamentelor, şi le-am spus-o sus şi tare acelora, cari au creat restauraţiunea monarchică, că ea nici nu s'a întărit şi nici pe base solide nu stă. La 7 August 1876 am ḑis cuvênt în cuvênt: „Restaurările nu sunt nici odată soluţiuni. Rentoarcerea Stuarţilor în Anglia n'a fost o soluţiune, tocmai cum n'a fost nici ceea a Bourbonilor în Francia“. . . . Dacă aşa dară eu n'am creḑut nici la începutul restaurărei în durata ei, cum sĕ cred acum după moartea regelui Alfonso? Regina regentă n'are nici un razim nici chiar în familia ei proprie; nimic nu-i stă ei într'ajutoriu, decât o abstracţie mare: legalitatea. Dar Castelar crede, că monarchia se poate foarte uşor rĕsturna tocmai, pe o cale legală, şi se dechiară de nou foarte hotărît în contra ori ce fel de „*Pronunciamento*, ba chiar în contra revoluţiei. El voiesce o republică conservativă şi îi atribue lui Gambetta ca o mare greşală, că a dechiarat rĕsboi preoţimei.

Consiliul miniştrilor din Francia s'a ocupat ḑilele trecute cu cestiunea creditelor pentru Tonking şi cu lucrările comisiunii parlamentare; consiliul miniştrilor stăruiesce ca cestiunea creditelor sĕ se desbată cât se poate de curênd în camera francesă. Cestiunea Tonkingului şi modul cum a fost ea discutată în comisiunea de trei-ḑeci, a făcut rea impresiune asupra opiniunei publice din Francia. Deja distincţiunile generalului Briére de L'Isle au dat nascere unei osebiri de vederi între ministrul de resbel şi de marină; cel din urmă va demisiona, şi nu cu greutate a putut fi adus acolo sĕ-şi amâne demisionarea sa până la terminarea desbaterilor asupra creditelor pentru Tonking. Este probabil că dl de Jaurès va fi succesorul seu. Camera de comerţ din Paris a protestat unanim contra evacuării Tonkingului şi s'a pronunţat într'un mod foarte energic pentru ocuparea totală, de oare-ce interesele comerciale ale Franciei reclamă aceasta.

Ḑiarele republicane din judeţe, publică în fiecare ḑi proteste energice contra evacuării Tonkingului, care sunt iscălite de consilieri comunali, camere comerciale, societăţi şi până şi de autorităţi.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Sorocul de 24 de oare, pe care 'l-a pus principele Bulgariei, ca sĕ se facă din partea sêrbilor propuneri noue de pace, a trecut. Cu toate aceste nu mai este teama aşa mare, că ostilităţile se vor începe de nou, de oarece Bulgaria a declarat, că în cas de ar fi silită sĕ refuze de nou propunerile Sêrbiei, ea se va adresa către marile puteri, — ear Sêrbia nu va începe ofensiva cu nici un preţ, din respect către voinţa espresă a puterilor.

Toate sunt dar semne, că situaţia s'a întors cu ceva mai în spre bine.

De altă parte se vede din avertismentul ce 'l a dat guvernul rusesc ḑiariului „Rus“ al lui Acsakov şi din refusarea, ce a primit-o generalul Durnovo pentru ţinuta lor anti-austriacă, — că regimul Rusiei nu este învoit cu declamările panslaviste în protiva Austro-Ungariei, cari pe lângă iritaţia produsă în poporaţiunea rusească, — conturbă pacinica conlucrare a celor trei puteri mari.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

6 Decembre.

Sofia. — Astăḑi va venì din nou la Pirot colonelul Milanovatz; contrapropunerile bulgare sunt menţinute; probabilitate de armistiţiu până la 1 Ianuarie.

7 Decembre.

Sofia. — Guvernul princiar a adresat marilor puteri o circulară prin care arată insistenţa Sêrbilor de a li se primi propunerile lor pentru închieierea armistiţiului, respingênd contrapropunerile bulgare; se crede că în interesul păcii puterile vor consilia pe sêrbi sĕ ajungă la o înţelegere. Godban, înlocuitoriul lui Nihad a sosit.

Sofia. — Guvernul princiar a adresat agenţilor diplomatici o circulară, în care se spune, că propunerile Sêrbiei neavênd alt scop de cât a trăgănì într'un mod nehotârît cestiunea de armistiţiu, păstrând tăcerea în ceea ce privesce închieierea unei păci definitive, guvernul bulgar insistă mai mult ca tot deauna spre a obţine din partea Sêrbiei aderarea la contrapropunerile făcute de dênsul.

El a mai spus, că întrevederea celor doi delegaţi sêrbi şi bulgari, însărcinaţi ca sĕ trateze despre armistiţiu va avea în curênd de resultat un armistiţiu.

Cât despre restabilirea păcii între cele douĕ ţĕri, guvernul princiar va proba în modul cel mai evident, că este totdeauna însufleţit de acelaş spirit de împăciuire şi speră că puterile vor ţinea cont de victoriile purtate de către armata principatului, precum şi de sacrificiile făcute de poporul bulgar, pentru a menţine ordinea şi liniştea în Rumelia, a respinge pe năvălitori şi a păḑì integritatea imperiului otoman, compromisă într'un moment.

8 Decembre.

Petersburg. — Crucea roşie a Rusiei a pus în mişcare pentru Bulgaria o însemnată coloană sanitară, în capul căreia se află Dr. Ignatieff.

Calafat. — Parte din armata sêrbă de lângă Vidin s'a retras îndepărtêndu-se spre Lom Palanca; *se ḑice că le-au sosit încă câteva tunuri de asediu.*

Constantinopol. — Se ḑice că poarta a trimis la Sofia un delegat special, care împreună cu principele Alecsandru sĕ stipuleze asupra condiţiunilor de pace cu Sêrbia.

Filipopol. — Consulii Austriei, Germaniei, Italiei şi Rusiei, împreună cu delegaţii otomani, au adresat un prescript verbal, în care se enumeră motivele şi se justifică causele, pentru care sub-comisarii nu au putut usa de puterile, cu care au fost învestiţi.

Paris. — Austria şi Rusia au întrat în negociări spre a ficsa condiţiunile şi durata armistiţiului ce trebuiesce împus părţilor beligerante.

Constantinopol. — Turcia esită de a întrevenì milităresce în Rumelia.

Sofia. — Guvernul princiar a respuns Sêrbiei, că propunerile făcute de dênsa, neoferind nici o siguranţă, el va susţine contra-propunerile, pe cari le-a formulat mai înainte şi, dacă nu va obţine rĕspunsul în 24 de oare, va raporta marilor puteri, după stăruinţa cărora armata bulgară a suspendat ostilităţile.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Reuniunea economică a comitatului Braşov. — Secţiunea albinăritului. — Adăparea albinelor. — Coşniţe raţionale.

Braşov, 24 Novembre v. 1885. Dle Redactor! Esistă de vr'o doi ani aici o reuniune economică numită „Reuniuea economică a comitatului Braşovului.“ Această reuniune are de ţintă îmbunătăţirea stării tuturor productelor economice, câte se pot cultiva în această regiune; secţiuni speciale are: albinăritul, pomăritul şi cultura vitelor.

Secţiunea albinăritului şi-a ţinut şedinţa sa ordinară lunară în vinerea trecută (22 st. n.). Aici s'au pertractat mai multe obiecte, dintre cari cele mai însemnate sunt următorele.

S'a cetit o disertaţiune despre adăparea albinelor prin dl G. Horvat, conducĕtorul acestei secţiuni. Principiile acestei disertaţiuni sunt resultatul multor esperimente ale unor bărbaţi, cari se ocupă esclusiv cu cultura albinelor. Viaţa albinelor în vechime era pentru om o enigmă nedescifrabilă şi omul era un sclav orb al albinei, astăḑi însĕ i-a succes omului a străbate cu agerimea scrutărilor sale până în cele mai însemnate secrete ale aceleia, făcêndu-o acuma pe ea sclava sa.

Adăpatul albinelor este unul din resultatele mai nouĕ ale scrutărilor omenesci. O sticlă cam ca cele ce obicinuiesc a folosì militarii, umplută cu apă, în gura ei pus un burete (sponghie), apoi legată cu o pânză şi pusă cu gura în jos într'o gaură făcută anume spre scopul acesta d'asupra despărţĕmêntului, în care petrec albinele, aceasta constituie mijlocul de adăpat al albinelor. La această descriere ar mai fi de adăogat nişte amĕnunte, cari din ângustimea locului le omit. — Secţiunea albinăritului a reuniunei sus amintite a decis procurarea aparatelor trebuincioase pentru adăparea albinelor şi în primăvara anulni viitoriu va întroduce de sigur acest mijloc indispensabil.

Secţiunea 'şi-a statorit programul desbaterilor pentru fie-care şedinţă ordinară lunară, care program va fi comunicat la timpul seu. Obiectele de pertractat s'au ficsat în program astfel, ca ori-ce lucrare, trebuincioasă la manipularea cu stupii, sĕ

Se făcea noapte; pădurea era deasă, plină de arbori, părăsită; trebuia sĕ înaintez aproape târându-me.

Cei trei arabi me urmau; în urma celor trei arabi veneau oamenii din corturi.

Făcurăm patruḑeci sau cinciḑeci de paşi cu multă greutate şi trecênd mai un cuart de oară făcêndu-le.

Peste un pătrariu de oară noaptea venì; la cinciḑeci de paşi perdurăm urma.

O poiană se găsea la doispreḑece paşi departe de noi. Câştigarăm poiana pentru a ne recunoasce.

Pe când eram risipiţi prin poiană, căutând a afla vre-un semn al urmei perdute, fie din întêmplare, sau din nebăgare de seamă, o puşcă se sloboḑì.

În acel moment se auḑí un muget teribil şi leul apărù în mijlocul nostru; ca şi când ar fi căḑut din ceriu.

Esistă un moment de spaimă, nedecis. Toate puscile se descărcară afară de a mea şi fù o minune, că nu ne am ucis unii pe alţii.

Se înţelege că nici un glonţ nu atinse pe leu.

Cât pentru mine eată me sosit într'un nor de fum şi foc.

Toţi arabii erau pe lângă mine, afară de Amar Ben-Sarah.

Apoi deodată auḑíi la cincispreḑece paşi de cealaltă parte a poienei un strigăt teribil de moarte.

Me aruncai înspre partea strigătului cu toată întuneceala serei devenită şi mai deasă încă prin fumul puşcilor noastre.

Întuneceala era atât de mare, fumul atât de des, încât nu putui vedea nici pe leu, nici pe om, decât ajungênd lângă ei.

Omul şi leul înfăţişau o grupă fără formă, dar teribilă.

Omul era culcat sub leu, care îi spinteca coapsa piciorului cu ghiarele dinḑărăpt; capul întreg al omului sĕ afla în gura leului.

Devenìi orb, picioarele îmi tremurau; eram aproape sĕ cad.

Acest moment de slăbiciune fù de o scurtă durată.

Leul simţì glonţul carabinei mele şi îmi aruncă o privire ameninţătoare.

Sĕ fi tras în capul leului sau în umĕr?

Trăgênd în cap puteam sĕ ucid omul.

Trăsei în umĕr.

Totul se petrecù în mai puţin de o secundă.

Totul dispărù în foc şi în fum.

Aşteptai.

Nu voi încerca sĕ ve mai spun ce se petrecù în mine în această secundă de aşteptare.

În fine putui distinge.

Leul lăsase omul.

Omul căḑuse ca o peatră. Nu sciu era mort sau viu? Destul că era imposibil de a afla.

Leul era răzimat de partea ceealaltă a arborelui de care era omul; era evident că arborele care avea grosimea piciorului meu îl susţinea singur.

Arborele se clătină încet, făcú un sgomot oarecare, se rupse şi leul căḑù spre partea omului la pămênt.

Sloboḑíi o a doua lovitură, capsula nu eşì.

Ce s'ar fi întêmplat cu mine dacă aceasta a doua capsulă ar fi fost cea dântâi?

Din fericire leul era mort.

Noi ne grăbirăm a merge la om, era leşinat dar atingêndu i mâna, îşi recăpătă simţirile.

— Scăpaţi-me, striga el, scăpaţi-me!

Îi strigarăm, că leul este mort, nu mai auḑia.

Arabii ḑic că ori-ce om care a respirat mirosul leului, devine nebun.

Amar Ben-Sarah era nebun.

Începui a esamina ranele pe cât putui la lumina unui mănunchiu de găteje, pe care ne grăbirăm de ale aprinde.

vină la ordinea ḑilei în ședință cu câtva timp mai înainte de terminul esecutării ei în realitate, ca atunci să aibă fie-care cunoscință deplină despre activitatea sa 'n stupină. Materialul de desbătut în ședința din Ianuariu 1886 se va concentra asupra temei „locuința albinelor.“ Pentru promovarea mai înlesnitoare a scopurilor reuniunei s'a hotărît a se face un deposit de totfeliul de producte economice, eșite din lucrările membrilor acestei reuniuni. Productele se vor vinde printr'un manipulant, pus anume spre acest scop, ear prețurile vor fi date producenților pe lângă detragerea procentelor de manipulațiune. Toate productele vor fi provĕḑute cu marca producentului, care e responsabil pentru veritabilitatea soiului predat; de aceea va fi o solidă garanție, cumcă productele vor fi de bună calitate. A priori s'a hotărît, că prețurile, cu cari vor fi vêndute toate productele, nu vor fi mai scumpe ca prețurile piației; aceasta este una dintre cele mai neapărate condițiuni, dacă e vorba să-i fie asigurat viitoriul unei întreprinderi ca aceasta. Productele puse în negoț vor fi: productele culturii albinelor, apoi lapte, poame, legumi și altele.

În institutul corecțional (temnița) de aici se fac coșnițe de albine după modelul cel mai nou și mai practic pe un preț numai de 1 fl. 50 cr. (pe când la măsari costă 4—5 fl.) Inspectorul numitului institut dl Beniamin David aduce la cunoscința secțiunei, cumcă institutul nu dispune de mijloace de a putea pregătì coșnițe din abundanță și a le păstra apoi în magazin pentru de a le vinde când are cineva trebuință de ele; ci se dispune facerea lor numai la comandă; de aceea ar fi de dorit a-'și comanda fie-care apicultor un număr anumìt de coșnițe încă de acum, din earnă, ear nu colo în vară, când are omul lipsă de ele la roit, de oarece atunci nu se pot face în timp așa scurt și întêmplându-se să nu poată fi gata coșnița până la eșirea roiului, se poate întêmpla prea ușor, ca ori să se peardă roiul, ori să fie luat în alte coșnițe neraționale. E vorba să se comandeze numai coșnițele, ear de luat le poate lua ori cine, când îi va plăcea. Coșnițele confecționate de robii numitului institut sunt cu atât mai de recomandat, căci reuniunea a adoptat acest sistem de coșnițe ca cele mai practice și tot odată și cele mai eftine.

Pe lângă acestea s'a hotărît, ca ședințele ordinare lunare ale acestei secțiuni, să se țină și pe viitoriu ca și în trecut în cea dântâi Vineri din fiecare lună, dar nu nu la 1 oară d. am., ci la 10 oare înainte de ameaḑi într'una din încăperile ospĕtăriei „La cocoșul alb“ din ulița căldărarilor. La ședințele acestea ori-cine poate lua parte.

Marți (26 l. c. v.) la 4 oare d. am. se va ținea în casa sfatului ședința secțiunei pomologice, la care încă poate participa fiecine. La timpul seu voi comunica în resumat și desbaterile ședinței acestei secțiuni. *G.*

Ședința publică

a societății de lectură „Andrei Șaguna.“

Elevii institutului nostru teologic-pedagogic au o societate de lectură, numită după marele ei patron **„Andrei Șaguna.“**

Menirea acestei societăți e de a ocupa în timpul liber pe membrii sei cu lucruri folositoare chiemării lor, de ale completa cunoscințele, pe cari le pot câștiga în oarele de prelegeri, — și de a-i perfecționa în tot ceea ce grecul numesce *καλὸς κἀγαθος*. —

Și în fiecare an această societate arangează în presara Sf. Andrei câte o ședință publică în memoria marelui și neuitatului archipăstoriu Andrei bar. de Șaguna.

Am asistat și în ăst an cu multă plăcere și viu interes la ședința publică de a seară a acestei societăți; și interesul nostru n'a fost zadarnic, — căci mulțămiți ne-am întors acasă.

Ședința s'a început la 7 oare punct, fiind deschisă de dl director și profesor seminarial I. Hannia, printr'o scurtă, dar acomodată agrăire, adresată publicului present, în care a schițat importanța sĕrbătoarei ce se arangează în memoria neuitatului Andreiu, pentru noi toți și pentru elevii institutului Andreian în special.

Programa și acum ca și totdeauna a constat din cântări, disertații și declamațiuni.

Cântările sub măiastra conducere a dlui diriginte G. Dima au plăcut mult publicului și punctul al 6. din programa în urma nencetatelor aplause a trebuit repetat.

Dl George Pop are o voce de tenor bună și foarte simpatică, pe care aḑi au avut ocasiune a o aude mai întâi cei mai mulți din publicul present. Piesa melodioasă a fost cântată cu o nuanțare fină, deși se părea că cu prea puțină siguranță.

„Cuvêntul ocasional“ este un punct obicinuit, care nu poate să lipsească din programa ședinței publice; și tocmai prin împregiurarea aceasta, precum și prin aceea că îi este „quasi“ prescris cercul, în care trebuie să se misce, fiind destinată de a ne reîmprospĕta memoria marelui archipăstoriu, — este cea mai grea și mai nemulțămitoare posiția aceluia, care e însărcinat de a umplea acest punct al programului. Această posiție grea și nemulțămitoare a avut-o în anul acesta dl Nicolau Clonța. De astădată s'a luat în privire activitatea marelui archipăstoriu pe terenul financial și vorbitoriul a fost aplaudat.

Domnul Emilian Popescu a cetit o lucrare despre schimbările ce s'au produs în privința religioasă, morală și socială prin ivirea creștinismului, — o disertație pe cât de serioasă, pe atât de bine lucrată, — și ca concepțiune și ca stil și ca limbă. Rĕmâne numai de a se scì, că oare n'ar fi mai consult — cât pentru ședințele publice — a se croì operatele literare mai scurte și mai apropiate de gustul maiorității publicului ascultătoriu?!

Punctele cele mai plăcute și mai mulțămitoare sunt după cântări totdeauna declamările.

Producțiunile de acest soi au fost representate prin două puncte: „Grui Sânger“ și „Surugiul“, ambele de V. Alecsandri, declamate de dl Nicolau Terhetea. Ele au reușit după cum ne-am și așteptat, foarte bine. Dl Terhetea declameză bine, scie pătrunde în măduva temei sale, pe care înțelegêndu-o bine, o predă din inimă și cu sentiment, modulând voce, repeḑime, ton, tărie, — toate după împregiurări.

La închieierea ședinței Escelența Sa Dl archiepiscop și metropolit 'și-a esprimat în călduroase cuvinte mulțămirea sa față de mersul de desvoltare al societății și de reușita acestei ședințe publice în special.

După ce în numele elevilor mulțămì în scurte cuvinte dl director I. Hannia, — ne-am îndepărcu toții, cu îndestulirea omului, care scie că ceea ce a făcut, bine a făcut.

Varietăți.

* (Convocare). Despărțĕmêntul al III al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul al X-lea 'și va ținea adunarea sa generală ordinară în ḑiua de 30 Noembre a. c. st. v. în localul scoalei gr. or. din opidul Codlea.

La această adunare sunt invitați a lua parte toți P. T. membri ordinari, fundatori și ajutători ai acestui despărțĕmênt.

Agendele:

I. La 9 oare a. m. parastas în memoria Marelui și fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei Bar. de Șaguna, după care va urma invocarea Sântului Duch.

II. La 10 oare deschiderea ședinței.

III. Desbatere asupra temei: „Disciplina în scoală, în special mijloacele positive de a o susținea.“

IV. Discurs despre vieața și faptele fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei.

V. Cestiunea încasărei tacselor dela membri.

VI. Propuneri eventuale.

Din ședința Comitetului tractual ținută la Zernesci în 13 Novembre 1885.

Vartolomeu Bude, președinte. *Nicolau Pană,* notariu.

* (Societatea Petru Maior.) Comitetul societății de lectură „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, în ședința sa din 15 Novembre s'a constituit în modul următoriu:

Președinte: Dr. Corneliu Diaconovich. Vice-preș: Drnd în med. Emiliu cav. de Pușcariu. Secretar: Șerban de Voila. Cassariu: Șandor de Vist Controlor: Georgiu Pop. Notari: Petru Corneanu și Antonius Catul. Bibliotecariu: Ilie Precupaș, toți studenți în drept.

* (D. C. Rosetti,) fratele princesei Elena Buza și al dlui Th. Rosetti, a murit subit la Dresda, în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă.

D. C. Rosetti locuia cu familia alături de Dresda, într'unul din numĕroasele orășele, care încungiură capitala Saxoniei.

* (Necrolog.) În nrul nostru trecut am amintit pe scurt despre decedarea regretatului G. Alecsandrescu. Aḑi primim din România următoriul necrolog:

Încă o stea de pe ceriul puțin împodobit cu luceaferi al literaturei române.

Grigore Alecsandrescu,

poetul suav, fabulistul ilustru, a încetat din vieață în seara de 25 Novembre, în vêrstă de 75 de ani.

El s'a născut în Tîrgoviște prin vremile binecuvêntate, când antica și glorioasa capitală a Domniei române era leagănul unor talente și genii, ca Ioan Heliade Rădulescu, ca Ioan Văcărescu, ca Vasile Cârlova, eară nu ca în vremile de decadență de aḑi, când aceeași Tîrgoviște o vedem represintată prin Manolesci, Corbesci, Comăneni, Guliției endi și tot soiul de poame seci.

Adăpat în scoala națională a nemuritoriului Lazăr și a discipulului seu Heliade, Grigore Alecsandrescu s'a consacrat muselor. În specie, satira și fabula fiindu-i mai predilectă, de câte-orì el nu și-a înfipt acele veninoase în carnea viuă a viținlui!

„Boul și viținlul“ și „Dulăul și cățelul“ în numĕroasa-i colecțiune de fabule, unele mai frumoase decât altele, sunt monumente de literatură și de satiră, proprie pentru toate vremurile și pentru toate societățile.

Grigore Alecsandrescu a ocupat și funcțiuni superioare în Stat, prin cari nu puține urme de îmbunătățiri a lăsat. Între altele, ca membru al Eforiei spitalelor civile, a făcut să sporească veniturile spitalelor în modul cel mai simțitoriu, suprimând sinecurile și chieltuielile lucsoase; eară ca membru în Comisiunea centrală dela Focșani, fu cel dântâi care susținù proiectele de legi democratice, și care votă definitiva unire a țĕrilor surori.

El a fost o singură ḑi și ministru, atunci când capriciul lui Alecsandru Ioan I. îi confiă portofoliul finanțelor. Chiemat însĕ a presta jurămêntul, el refusă, ḑicênd:

— Se vede, Măria-Ta, că n'a mai rĕmas nici o liră în tesaur, ca să recurgi la lyra unui poet pentru ministeriul finanțelor.

Moartea lui Grigore Alecsandrescu este un doliu național, și atât mai dureros, cu cât golul lăsat prin pierderea lui, nu se poate umplea, din nefericire, prin timpii de materialism ce trecem.

Fie-i țĕrînă ușoară și sufletul lui cu al drepților.

* (Arderea teatrului german în Moscua.) La 7 Decembre înainte de representațiune a ars o parte a teatrului german „Paradis,“ din Moscua. Afară de scenă și foier, totul e prefăcut în cenușe.

În privința incendiului „Correspondenz Bureau“ din Viena publică următoarele amĕnunte:

Sala privitorilor a ars cu desĕvêrșire. Scena și foerul au rĕmas intacte. O parte din decorațiuni și costume au fost scăpate, dar au suferit mari stricăciuni. N'a fost nici o victimă.

Teatrul german din Moscua în timp de trei ani de când esistă acum pentru a doua oară a fost prada flacărilor.

Teatrul s'a deschis la 1 Octombre 1882 într'un apartament al unui Bazar așa numit „Pasagiul Solownikow,“ sub direcțiunea artistului rus George Paradies.

În seara de 19 Octombre 1883 a isbucnit un incendiu în Bazar, care în parte a nimicit cu totul teatrul, precum și edificiul bazarului. Focul se ḑice că ar fi isbucnit din causă că adesea persoane strĕine de teatru mergeau cu țigarete aprinse pe scenă, printre culise și printre garderobe. Directorul Paradies suferì atunci pagube foarte însemnate. El însĕ la 14 Septembre 1884, a deschis din nou tetrul într'un edificiu de pe Karretny-Rjad, care a ars alaltăieri. Edificiul era atât de spațios încât încăpeau preste 900 persoane.

* (Un furt mare de bijuterii pe Graben la Viena). În noaptea de 7 Decembre prăvălia de bijuterii a dlui Granichstädten, de pe Graben, Nr. 29, a fost spartă și jefuită, fără ca păzitoriul de noapte să fi băgat de seamă. Furtul trece peste un sfert de milion de fiorini. Numai dimineața la 8 oare, când prăvălia trebuia să fie deschisă s'a băgat de seamă furtul comis. Un servitoriu, căruia 'i încredințase stăpânul chieile ca să deschidă localul, îndată ce deschise ușa, observă marea neorênduială ce era în prăvălie. Ambele casse de fer erau sparte

---

Rănitul avea coastele și pântecele într'un mod teribil schingiuite; piciorul era pătruns de patru dinți, crierii purtau încă semnul cronțăniturei dinților. — Nu 'mi mai luai osteneală de a-i împreuna fălcile.

Era evident că pentru noi era un om perdut.

Îl culcarăm pe un pat făcut din puștile noastre și îl transportarăm.

Trei ḑile după aceea părăsíi țeara; agonia lui dura încă, dar nu se mai spera nimic.

Arabii cred cu toate aceste, că omul rănit prin un leu nu se mai vindecă de rană nici odată.

O scrisoare a capului lor me informă opt ḑile după aceea, că Amar Ben-Sarah murise . . .

Astfel fu narațiunea lui Gerard, afară de ce mi-a putut scăpa de sub condei; căci me tem că nu am comunicat cetitoriului profunda impresiune ce o lăsă asupra noastră cuvêntul celebrului ucigătoriu de lei.

și pe jos erau mai mult de 150 cutii goale, fiind scoase din ele prețioasele. Pe masa de scris s'au găsit mai multe instrumente de spargere, precum sfredele de fer, ciocane, topoare și altele.

Numai un dulap cu geamuri, în care se păstrau nenumărate obiecte de argint a rămas intact, deși acest dulap cu ușurință ar fi putut fi deschis, dar se vede că hoții își îndreptaseră privirile numai asupra giuvaerelor prețioase, pe cari cu înlesnire le-au putut băga prin pozunare. Hoții îndată ce au întrat în comptoar, au spart cassa principală de fer, pe care au prefăcut-o în bucăți și într'ênsa găsind cheia dela a doaua casă, au răpit toate giuvaerele, precum petre scumpe, brățare, inele, colieuri, mărgăritare și altele.

Se presupune că instrumentele de spargere ar fi de proveniență engleză și că hoții ar fi tot aceeași cari, acum câte-va săptămâni, s'au încercat să spargă cassa de fer din comptoarul dlui Singer. Se ḑice că hoții aparțin acelei secte de spărgători internaționali, cari în limbagiul lor, se numesc *exporteure*. Neapărat fiindcă ei nu vor putea de loc să vêndă în Austro-Ungaria giuvaerile furate, ei de bună seamă imediat după comiterea faptului au fugit în străinătate.

Poliția a luat întinse măsuri și a telegrafiat în toate părțile pentru prinderea lor. Ea pregătesce asemenea un tablou amănunțit de toate bijuteriile, pe care 'l va aduce la cunoscința publică.

Până acuma s'au stabilit următoarele specificațiuni: colieuri de mărgăritare în valoare de 2360 fl. un colïeu cu 6 șire de mărgăritare în valoare de 4500 fl.; 9 brățare cu briliante, în valoare de 500 fl.; o brățare safir, împodobită cu briliante 850 fl.; un coșuleț de flori, decorat cu briliante, 900 fl.; un ochiu de pisică indiană în valoare de 1200 fl.; o părechie de butoni de briliante în valoare de 2200 fl.; o altă păreche tot cu briliante 7700 fl.; compunerea tabloului urmează,

Cel mai prețios dintre obiectele furate est un lanț de mărgăritare în valoare de 9000 fl.

* A apărut **Călindariul „Academiei ortodocse pentru musica, literatura și retorica bisericească,"** în Cernăuți cu un material foarte bogat și variat.

Prețul 60 cr.

Felicităm pre tinéra corporațiune, pentru acest dântăi semn mai vedit de viață al ei.

Posta redacțiunei.

Dlui „Emiliul lui Pestalozzi": În tonul acela nu se poate vorbi pe cale jurnalistică. Și de altfel cestiunea cu certurile DV. e de un interes cu totul local, — pe care a o da publicității, nu are nici un înțeles.

(Lupta pentru esistență.) Vorba aceasta aripată a lui Darwin este foarte mult întrebuințată, așa a fost și cu cunoscutele pilule de Svițera ale apotecarului Brandt. La început combătute și suspicionate, ear mai târdîu recomandate cu întețire de cei mai renumiți medici din Europa, s'au lățit adi ele, ca nici un alt mijloc de cură, ceeace trebuie să se atribuie efectului lor nevinovat, plăcut și sigur în toate casurile conturbării mistuirei și a procesului nutriținnei. O scătulă, care ține mai multe săptămâni costă 70 de cr. și purtând o etichetă de cruce albă pe câmp roșu cu iscălitura lui R. Brandt, — se poate căpăta în orice apotecă.

Morburi de tot soiul, și mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înțepăturile în urechi** și **asurdirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea și paralisarea** se vindecă prin metoda noastră rațională-sigură și renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** și de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 săptămâni la cele mai minunate resultate. Rugăm să ni se trimită o descriere amănunțită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă și confidențial.

Clinica privată **„Freisal"** în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	96.90	97.80
Galbin	5.98	5.96
Napoleon	9 98	9 98
100 marce nemțești	61 80	61 75
London pe (poliță de trei luni)	125.60	125.60

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1210] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1886.

Anul al treideci și cincilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviținl postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Măsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notițe pentru preoți. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul săptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Nr. 722. [1211] 2—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sĕliștei, carele din anul 1865 a părăsit cu necredința pre legiuita sa soție Maria n. Lăpĕdat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicațiunea lui. se citează prin acea sta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, să se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa, se va pertracta și în absența lui.

Sĕliște, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura or. cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca să'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui să observe ce cuprinde și de unde vine pachetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 3

Anunț!

Prin intervenția plenipotențiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari; și astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debușeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lățime de 115 cm., țĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate și pentru cuverte de pat; — trebuie să le vênd cu ori-ce preț și espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Invĕlitoare pentru birje cu fundamentul galben deschis și borduri negre și roșii, lungi de 180 cm., și late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** pân' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat! Cătră onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteți ne îndată încă 36 de bucăți din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteți'mi îndată încă 14 bucăți din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 1—3

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes să cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu prețul de jumĕtate al prețului de producțiune, — și de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ține provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante și foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele prețuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 2
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate și în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoțian, turcesc, roșu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane. e

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai egante și moderne **pentru ori-ce damă, și se pot întrebuința în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. și sunt **de tot călduroase.**

Să nu neglige nici o damă, de a'și procura o astfel de manta frumoasă și fină, pentru un astfel de preț bagatel, prin care nici prețul producțiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că adi mâne o să ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog să se'nsemne esact coloarea și mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai și numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, WIEN, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.ă

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig și umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbați

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru prețul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase și cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele țin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice și comoade și produc prin frumseța și ieftinătatea lor o admirațiune generală.**

12,000 de bucăți deja vêndute.

Tot omul, cine vrea să aibă o jachetă frumoasă, bună și caldă, **să comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, și provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai și numai** la:

I. Wiener Commisions u. Exportgeschäft, Viena, III. Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 2

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 127 Sibiiu, Marți 3/15 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ALONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Decembre 1885.

În statul nostru s'au pus oamenii pe reforme, și nu putem nega, că lucrurile au ajuns departe în ce privesce tendența de a produce și efect în aplicarea de reforme radicale. Legislativa a dat mâna cu așa numita vieață socială.

Nu greșim dacă afirmăm, că reformele acestea în ambele direcțiuni au un singur mobil: ideia de stat unguresc, care în timpul din urmă a început a lua dimensiuni tot mai mari și a ni se presenta în forme tot mai concrete.

Pretecst a fost și este încă cultura.

Părutele succese se ivesc în ce privesce legislativa pe terenul instrucțiunei publice, căreia din puteri îi secundează activitatea reuniunilor de maghiarisare pe terenul social.

Mai esistă până astădi un fel de sfieală în manifestațiunile oficiale ale statului nostru. Întreagă activitatea curentului modern se învêlue până acum în refrenul: binele statului.

Acest refren conduce vederile și enunciațiunile și în desbaterea reformei cu privire la prolungirea mandatului deputaților dela 3 la 5 ani.

Proiectul guvernului privitoriu la această reformă tocmai acuma se pertractează în parlamentul Ungariei.

Pre noi încă ne privesce foarte de aproape proiectata reformă a legei electorale, însĕ numai așa, dacă se vor face esențiale modificări.

Din desbaterile de până acuma noi nu ne-am putut face oglindă chiară despre folosul popoarĕlor din proiectata prolungire a mandatului representanților poporului suveran.

Am urmărit până acuma desbaterile parlamentare, și am observat, că comunicările diarelor sunt foarte maștere în espunerea adevĕratului prognosticon în întreagă desbaterea.

Diarele guvernamentale reproduc numai cuvêntările aderenților guvernului, cele oposiționale se mărginesc la comentarea cuvêntărilor oratorilor dela oposiție. Nici unele nici altele însĕ nu ne comunică cuvêntarea deputatului Truța sau cea a deputatului Babeș, cari se par a se fi ocupat cu escepționala lege electorală din Transilvania.

Suntem de credință, că ambii deputați români vor îngriji ca cuvêntările lor sĕ fie publicate prin diarele române. Cu chipul acesta vom ajunge și noi la cunoscința lucrurilor din parlamentul Ungariei, și ne vom da seamă despre importanța proiectatei reforme cu privire la toți cetățenii din patriă.

Nu credem sĕ se intenționezĕ o radicală reformă a legei electorale. Sunt 10 ani de când gemem sub o lege escepțională noi ardelenii. De dece ani de dile se fac esperimente cu noi, resultatele de până acuma nu vorbesc în defavorul curentului inaugurat într'un moment de nefericită inspirațiune și pentru noi și pentru elementul domnitoriu, care se simte fericit, avênd adi puterea în mână.

Se crede că interesul statului pretinde încordarea între naționalitățile din Ungaria, interesul statului unguresc pretinde, ca românul din Ardeal sĕ simtă, că el e considerat de element destructor în organismul statului, și că prin urmare interesul comun pretinde, ca acest element sĕ fie stirpit cu fer și foc.

Proiectul de sub întrebare va da ansă puținilor deputați români din parlamentul Ungariei, ca ei sĕ pretindă reformarea legei electorale încât ea apasă pe nedrept populațiunea română din Transilvania, și din rapoartele diarelor se vede, că ei au și păsit în fața parlamentului cu acest just gravamen al românilor ardeleni.

Dacă se va asculta glasul deputaților români, cari pretind dreptate, atunci va fi de interes și pentru noi activitatea parlamentului din Ungaria.

Se va trece la ordinea dilei preste reforma legei electorale, și cumcă se va trece, ne arată semnele de până acuma, — atunci noi românii n'avem nici un interes din proiectata prolungire a mandatului de deputat dela 3 la 5 ani. Este egal dacă perioda de apăsare 'și va remania representanții tot din 3 în 3, sau tot din 5 în 5 ani.

Reforme radicale cerem noi românii. Sĕ nu mai fim tractați ca dușmani ai acestui stat, pentru care jertfim avere și sânge, sĕ nu se mai susțină lege electorală escepțională pentru Transilvania, sĕ nu mai fie strivite scoalele noastre, maltratată biserica noastră.

Cerem reforme pe basa egalei îndreptățiri, le cerem dela parlamentul Ungariei, spre a se întări credința în noi, că el scie cumpăni valoarea noastră în pace, și aceasta spre a putea conta la ea în timpuri de grea cercare, căci nimica nu e mai schimbăcios în lume, ca și mobila roată a norocului.

Revista politică.

În dieta Ungariei se continuă discusia asupra prolungirei mandatului deputaților dietali dela 3 la 5 ani.

În ședința de Joi a vorbit între alții și dl deputat Petru Truța în contra proiectului de lege. Vorbirea n'o aflăm publicată în întregul ei nici într'un jurnal din capitală. O comunicăm deci în estract, după cum o aflăm.

Dl deputat Truța crede, că prin lungirea mandatului dietal se scurtă nu numai drepturile poporului, dar se înalță și atot puternicia guvernului. E foarte caracteristic la noi, că drepturile basate pe pactul nostru fundamental, în loc ca sĕ fie estinse în cercuri cât mai largi, — ele se restrîng din di în di. Vorbitoriul combate mancitățile legei electorale; pentru Transilvania sunt alte norme, ca pentru Ungaria propriu disă, astfel că acolo sunt eschiși mulți dela dreptul electoral, pe când în Ungaria tot cu acelaș cens au drept de a participa la alegeri. De aici urmează, că deputații ardeleni sunt aleși în realitate de oficianții statului, cari sunt prin posiția lor addicții guvernului și prin clasele priviiegiate.

În sfêrșit dechiară, că se alătură la proiectul de conclus al deputatului Daniil Irányi, cu acel adaus, ca regimul sĕ modifice întreaga lege electorală pe basa principiului de egalitate.

Imediat după dl deputat Truța a vorbit ministrul president Coloman Tisza, care a aflat de cuviință a nu reflecta la justele espuneri ale deputatului nostru național, deoarece discusia asupra modificărei legei electorale n'ar fi la ordinea dilei!

E interesant într'adevĕr de a observa ținuta dlui ministru president față cu deputații naționali, de câte ori aceștia 'și ridică glasul împrotiva nedreptăților comise în contra naționalităților. Dl ministru president scie totdeauna afla, sau un pretecst, ca sĕ poată tăcea, — sau într'un limbagiu bombastic a ironisa pe deputații naționali în afacerile cele mai serioase, ca bunăoară cu ocasia interpelărilor adresate guvernului prin dnii Babeș și Truța.

Între vorbitorii „contra“ e însinuat și dl Vincențiu Babeș. Așteptăm cu mult interes vorbirea dlui Babeș, precum și deslușirile dlui ministru.

Vorbind de declarațiunile făcute cu privire la fortărețele bulgare de președintele cabinetului român cu ocasiunea interpelării dlui Nicolae Ionescu, „La Correspondance de Vienne“ adaugă următoarele:

FOIȚA.

În serile de iarnă.

Când am întrat odată în postul crăciunului, de ar fi timpul cât de moale, de ar înflori ici colea chiar și viorelele, noi tot ținem una, că ne-am băgat în iarnă. Totul ne arată că a trecut vara, că a trecut toamna — precum trec toate în lume, și n'avem decât sĕ așteptăm gerul iernei, — căci vorba românului „iarna ne mânâncă lupul,“ și vai de omul pe care l'a apucat iarna fără lemne și fără bani, precum ne ajunge pe noi o samă de oameni.

E postul crăciunului, și serile sunt lungi; a învĕța pe cei tineri la colinde — precum era datina din bĕtrâni, — par'că nu ne mai vine astădi de multele nĕcasuri.

Te ai pune sĕ dormi, — sĕ mai scurți din noapte, sĕ'ți mai alini gândurile, sĕ mai uiți de poverile dilei și de nĕcasurile lumei, — dar somnul fuge. Te întorci pe o dungă, te 'ntorci pe cealaltă și somnul tot nu mai vine, par'că și el fuge de omul trudit, de omul nĕcăjit. Ei, bine a sciut românul ce cântă, când a cântat:

„Nĕcăjit e omul Doamne,
Când se culcă și nu doarme.“

Cauți societate, distragere, dar nu o aflii, căci la noi în provințiă în diua de adi în ori care timp și ori unde te întorci, nu mai audi o veste bună, nu mai poți rostì o glumă, fără ca sĕ te temi că te aude potcălașul de ungur, ca apoi sĕ te denunțe, sĕ te negrească, sĕ te facă aceea ce nu ești, și ce n'ai voit sĕ fii nici când; ear ca sĕ-ți mai faci încă și vre-o sară bună, — nici vorbă; — căci astădi nu mai dai de o față veselă, și ori unde te 'ntorci nu întâlnesci decât fețe sarbede, posomorîte, marcate de griji și de neîncredere, ear dacă te ai dimite la vre un discurs, apoi ține minte! Nu mai audi alta decât tot numai tênguiri, despre greutățile dilei, despre asupriri și persecuțiuni, încât îți vine une ori de credi, că de va mai ținea mult așa, apoi trebuie sĕ se apropie coada veacului; ear altă dată îți vine sĕ te isolezi și sĕ te încui într'un loc ascuns, ca sĕ nu te mai vadă lumea, sĕ nu te mai zărească suflet de om. Cu ce sĕ-ți petreci așadară serile cele lungi? Sĕ asculți poveștile din bĕtrâni? — dar par'că și acelea se înputinează pe di ce merge, și oamenii tineri par'că îmbĕtrânesc cu dile înainte de vreme, cu toate că și adi 'mi aduc aminte cu multă plăcere, când în copilăria mea în serile de iarnă ascultam cu multă curiositate poveștile, de cari poporul român are o comoară nesecată: despre doi feți logofeți, despre balaori, despre năzdrăvani, despre smei, despre pricolici și câte alte duhuri necurate, — pe cari și astădi li-aș asculta mult mai bucuros, decât sĕ ascult eremiadele și tênguirile cu ridicata, ce sunt astădi pe la noi la ordinea dilei.

Vorba e: cu ce sĕ-și omoare omul urîtul în aceste seri lungi de iarnă? Me cugetam și eu la aceasta, ca nu cum-va în urma urîtului sĕ devin pessimist, mai târdiu poate melancolic și în fine chiar misantrop, — când apoi am gătat-o. Me cugetai ce bine ar fi dacă învĕțam și eu când-va vre-una dintre meseriile cele multe? căci pe un meseriaș — deși își are și el greutățile sale, — cel puțin nu'l vestedesc, nu-'l frămêntă gândurile, — și-'și scurtă serile ceste lungi — cu câștig. Eu însĕ d'aste n'am învĕțat, căci încă de mic mi se băgase în cap caprițiul, că eu trebue sĕ învĕț carte, ca așa apoi sĕ me fac popă sau domn, — alta și nimica. Prostuț cum eram ca băiețĕl, dar de lucru greu me cam feream încă de p'atunci, căci cugetam în mintea mea, că tot va fi mai bine ca cucuruzul meu sĕ mi-l sape alții, după ce vedeam că oamenii crescuți prin scoli nu sapă, nu cosesc, nu îmblătesc. Mai mare respect aveam ce e drept de îmblăcii, cu cari făcênd odată o probă, și întorcênd hădăragul d'andăratele mi-am spart capul ș'apoi de radeș mai căpătai dela fericitul meu tată încă și o bătaie bună. M'am și jurat încă de p'atunci, că n'o sĕ mai iau în mâna mea îmblăcii cât voi trăi. —

„Mai curênd sau mai târdiu va trebuì totuş ca această cestiune a fortăreţelor sĕ fiă resolvată în sensul tractatului dela Berlin; altmintre navigaţiunea pe Dunăre nu va fi de cât un cuvênt zadarnic.“

Dela deschiderea Reichstagului german animositatea cresce din ce în ce mai mult între partida catolică şi guvern. Şeful partidei ultramontane, dl Windthorst, nu scapă nici o ocasiune pentru a face opoziţiune guvernului, mai cu seamă de când principele de Bismarck a combătut, după cum se scie, cu cea mai mare energie moţiunea ultramontanilor, privitoare la cestiunea misionarilor. Rare-ori cancelariul a fost atât de înflăcărat în combaterea lui în contra clericalilor ca cu această ocasiune, în care a căutat sĕ dea pe faţă tendinţele antinaţionale disolvante ale ordinelor religioase, pe cari partida centrului se încerca ale face sĕ reîntre în Germania sub pretecst de a organisa evangelisarea coloniilor.

În urma discursului cancelariului, toţi se aşteptau ca centrul sĕ se opună din toate puterile sale la propunerile guvernului. Resbelul de condei ce a început acum între „Germania“ şi „Norddeutsche Zeitung“ este o dovadă, că cei ce se aşteptau la aceasta, nu s'au înşelat. Organul partidei catolice declară, că o ruptură definitivă între centru şi guvern este inevitabilă.

Organul cancelariului consideră această declaraţiune ca o mărturisire preţioasă.

Centrul — ḑice „Norddeutsche Zeitung“ — datorează toată influinţa sa Culturkampfului; că dacă rĕsbelul politico-religios va înceta, centrul va cădea. Şi va cădea, pentru că artificiul care provocase constituirea lui, n'are sĕ dăinuiască mult, pentru că este contrariu spiritului omenesc d'a fi vecinic în resbel. Dacă este adevĕrat că resbelul este câte odată un element necesariu la desvoltarea naţiunilor, prin aceasta nu se înţelege decât resbelul întreprins într'un mare scop naţional. Dar certurilor, pe cari dl Windhorst le angajează cu atâta uşurinţă, esperienţa istorică n'asigură decât o durată foarte mărginită şi nişte resultate negative. Le lipsesce o basă morală, nu sunt altceva decât manifestaţiunea egoismului în contra ordinei. Imperiul german a fost fundat când se apăra în contra inamicului din afară, se va întări astăḑi apărându-se în contra inamicilor din lăuntru.

Această ameninţare nu pare câtuş de puţin că are sĕ aducă o împăcare între centru şi guvern.

De altă parte — cum observă „l'Indépendance belge“ — o asemenea declaraţiune este foarte interesantă, căci ea însemnează că Reichstagul poate sĕ fie disolvat. Centrul, punêndu-se cu hotărîre în opoziţiune în contra guvernului, ar face ca balanţa sĕ se încline în partea progresiştilor, polonesilor şi alsacienilor în toate cestiunile cele mai mari, cari aşteaptă o soluţiune.

Rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari.

Vĕḑênd guvernele beligerante, că nu pot sĕ ajungă la o înţelegere, s'au adresat cătră puteri, ca acestea sĕ stipuleze condiţiunile de pace.

La acest nou for de pace au şi pornit deja scrisori peste scrisori din ambele părţi, cu scop de a deslusì şi unii şi alţii situaţia în favorul lor.

Şi e întemeiată aşteptarea, ca pacea sĕ se subsemne cu posibilă grăbire, deoarece în timpul din urmă, împintenaţi de ilusia pentru întinderea teritoriului lor, au început sĕ se misce şi grecii.

Că între cele trei mari puteri şi Italia domnesce cea mai deplină armonie, asta e — ḑice „N. fr. Presse“ — mai mult ca sigur; şi astfel suntem în drept a crede, că ea va dura şi atunci, când va fi vorba de desnodarea finală a acestei cestiuni delicate.

Nu fără interes este o scrisoare din Constantinopol, publicată în „Kölnische Zeitung“, care se ocupă cu ţinuta puterilor în cestiunea uniunei bulgare. Puterile continentale nu prea au de gând sĕ reducă starea ţĕrilor bulgaro-rumeliote la posiţia lor de mai înainte; din contră este o aplecare deosebită, ca dorinţele popoarelor, întru cât numai s'ar putea, sĕ nu fie jignite; şi de când trupele principelui Alecsandru au raportat victoriile lor atât de neaşteptate, s'a schimbat şi opinia diplomaţiei, tocmai ca şi părerea Russiei în favorul bulgarilor. Simpatiile Russiei nu sunt în nici o contraḑicere cu intenţiile Austro-Ungariei şi a Germaniei, pe cari aceste voesc sĕ le validiteze în viitoriu faţă cu Rumelia rĕsăriteană. Vorba e numai de a se observa ca basă tractatul dela Berlin. Rumelia va primì un guvernator general propriu, *care însĕ poate sĕ coincidă în persoana principelui Bulgariei;* mai departe bulgarii se vor bucura în afacerile lor vamale, financiale şi statutare, după bunul plac al lor, *chiar şi în cas dacă aceste ar lua o direcţiune unionistă.*

Va sĕ ḑică cu alte cuvinte: unirea bulgarilor *„de iure“* ca atare nu se recunoasce, dar *„de facto“* ea se va înaugura prin aceea, că puterile nu vor fi în contra unei propuneri, care va cere pe principele bulgar de guvernor al Rumeliei, şi că nu se vor amesteca în afacerile interne ale Bulgariei şi Rumeliei, nici în cas dacă ele vor fi aşeḑate în identice condiţii de drept în ambele ţĕri.

Causa pentru care se pune un deosebit pond pe tractatul dela Berlin — continuă corespondentul ḑiariului citat — este, ca sĕ esiste o basă de drept pentru situaţia ce se va crea în peninsula balcanică, ca astfel sĕ nu poată venì ori-ce stat răpitoriu şi sĕ pericliteze pacea europeană prin espectoraţiunile sale, — şi ca sĕ fie împedecată Anglia de a sumuţa pe continent statele singuratice una în protiva celeilalte, prin ce ea sieşi mult folos, dar Europei întregi cele mai mari stricăciuni le face.

Tocmai scopul acesta, adecă de a nimicì scopurile urmărite de Anglia, ar fi motivul principal, care a unit pe Rusia cu Austria de a stăruì, într'acolo, ca basa situaţiunei ce se va crea, sĕ fie tractatul dela Berlin.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

11 Decembre.

Sofia. — Crucea roşie a Bulgariei a primit dela preşedintele aceleiaş instituţiuni din Petersburg suma de 100,000 franci. Coloana sanitară rusă va debarca la Lom-Palanca, de unde se va îndrepta spre Sofia.

Timpul e rece, neaua cade cu îmbelşugare. Ca mĕsură higienică, trupele fac eserciţiu în toate ḑilele; de alt minteri, starea sanitară a armatei e minunată.

Belgrad. — La rêndul lor, sêrbii s'ar fi plâns puterilor că, din raporturi sosite dela comandantul trupelor regale, bulgarii de îndată după încetarea ostilităţilor, ar fi trecut peste linia de demarcaţiune.

Viena. — „Politische Correspondenz“ anunţă, că marile puteri sunt de acord pentru a primì rolul de mijlocitoare, în ceea-ce privesce închieierea unui armistiţiu între Sêrbia şi Bulgaria.

Îndată ce cele două părţi beligerante le vor face cererea într'un mod formal, şi vor declara, că se vor supune decisiunii ce va intervenì, — puterile vor numì delegaţi militari, ce se vor duce la faţa locului spre a determina o linie de demarcaţiune şi o zonă neutră.

Sofia. — În faţa tăcerii persistente a guvernului sêrbesc, guvernul princiar a remis puterilor o nouă notă, în care se cuprind declaraţiunile următoare:

Sêrbia caută numai ca sĕ câştige timp pentru a reconstruì forţele sale slăbite.

Propunerile Sêrbiei sunt inacceptabile, pentru că nu conţin oferta de a trata despre pace în timpul armistiţiului propus.

Tragerea nouei linii de demarcaţiune luând de basă punctele ocupate în ḑiua, în care comitele Khevenhüller a intervenit, va da loc la contestaţiuni şi neînţelegeri.

Fără încetarea ostilităţilor sêrbii ar fi fost constrênşi sĕ evacueze teritoriul Vidinului.

Nota mai spune că situaţiunea respectivă a celor două armate nefiind egală, o evacuare reciprocă n'ar fi justificată.

Guvernul bulgar speră deci, că puterile vor esercita o presiune efectivă pentru a ajunge la conclusiunea închieierii unui armistiţiu destinat a pregătì o pace onorabilă şi durabilă, căci scopul principal al puterilor trebuie sĕ fie a pune capĕt acestui rĕsboi fratricid.

Din Bucovina.

Estras

din raportul societăţii politice „Concordia“, făcut în adunarea ei plenară din 29 Novembre a. c. ţinută în sala magistratului din Cernăuţi sub preşedinţa profesorului Ioan I. Bumbac.

Dela întrunirea noastră cea mai de pe urmă pe piscurile Cecinei, în ḑiua de 9 August a. c. şi până în 9 Novembre a. c. au trecut 3 luni de ḑile, adecă chiar un cuartal, după carele se cuvenea, sĕ ţinem a II-a adunare plenară a societăţii politice „Concordia.“

Momentul potrivit însĕ încă nu sosise şi pentru aceasta am convocat a II-a adunare plenară de abia pe astăḑi în 29 Novembre, trimiţênd învitări în toate părţile şi ungheţele ţĕrii, pe unde avem membrii, căci cu bucuriă trebuie sĕ Ve aducem la cunoscinţă, cumcă societatea noastră „Concordia“ şi-a câştigat simpatii, amici şi membri în toate districtele şi meleagurile ţĕrii noastre, şi cumcă astăḑi ne sunt amici chiar şi aceia, cari la început erau reci faţă cu noi şi se gândeau la înfiinţarea unei a două societăţi politice.

Această împregiurare este cel mai invederat semn, este cea mai bună dovadă, că societatea „Concordia“ s'a născut într'un moment fericit, a avut bună ursită şi are mare viitoriu! Deşi încă tînĕră şi întrată de abia în al III-lea cuartal al esistenţei sale şi deşì începută din nimica şi cu nimica, totuş numĕră ea astăḑi mai multe sute de membri şi

---

Deci fiind că am învĕţat şi eu niţică carte, mi-am propus sĕ'-mi cerc norocul: sĕ-mi alung urîtul, sĕ'mi scurt noptile — cu scrisul. Sunt însĕ de aceea firmă credinţă, că n'o sĕ aştepte nime dela mine nu mai sciu ce feliu de articoli, nici n'o sĕ aştepte dela un provincialist, aceea ce ar avè drept sĕ pretindă dela oamenii cărturari de pe la cetăţi. Voi scrie dară lucruri de toate ḑilele. Şi fiindcă eri pe când se 'nsera mergênd cătră casă — me întêlnisei cu un om beat, din naintea căruia vrênd sĕ me feresc călcai într'o baltă, udându-me până la genunchi, — d'aceea o se încep şi eu a scrie ceva despre beţivi şi beutură. Dacă ar fi sĕ te întêlnesci pe toată ḑiua numai cu câte unul şi cu câte doi oameni beţi, li-ai ferì bun bucuros din cale, — dar numĕrul lor s'a sporit, s'a înmulţit într'atâta, încât numai scì încătrău sĕ te feresci ca sĕ le faci cale. — Da, nu mai e glumă. Poporul nostru, pre care noi cărturarii ni-am dedat a-l desmerda, adecă a-l împena şi a-l împodobì cu laude încă şi atunci, când îl vedem că nu lucră bine, numai pentru ca sĕ nu ne perdem înaintea lui popularitatea noastră închipuită; — da acest popor a ajuns — mai ales prin patima beuturei de vinars la acea prăpastie, de unde până la peire nu mai este, decât o săritură bună. Cel ce nu-mi va crede, poftească a face o preumblare d'a rêndul prin comitatele cele vecine, înţeleg pe acele, în cari poporul a purtat jugul iobăgiei de tristă memoriă, — abată-se şi pe la tĕrgurile de sĕptĕmână de prin câte-va orăşele din provinţiă, şi nu me îndoiesc, îl va cuprinde jalea, de cele ce va fi silit sĕ vadă.

Îţi vine a crede că nu mai e lucru curat, că e chiar făcătură, când veḑi oameni din popor, cari până ieri alaltă-ieri erau cu stare, cu vite, cu moşie, ear astăḑi zac fără leac de sfială cu ḑilele în cârciuma jidovească cea murdară şi infectată; apoi muierea şi copiii — goli şi flămânḑi ca vai de ei. Astea sunt tot fenomene rele, preste cari nu ne-ar fi iertat nouă cărturarilor a trece numai aşa uşor la ordinea ḑilei. Dacă beţia ce se lăţesce între poporul nostru, ar lăsa după sine numai sĕrăcie, treacă ducă-se, — căci altă generaţiune ar mai putea deşì cu greutate ajunge la avere, — dar ce e mai trist patima beţiei ne enervează şi demoralisează poporul vĕḑênd cu ochii. Luaţi-ve osteneala cu ocasiunea asentărilor ordinare, şi veţi vedea în locul flăcăilor celor voinici de odinioară, nişte tineri umiliţi cu pepturile înguste şi feţe veştejite. Nu ne va costa multă osteneală pentru a ve putea convinge, că tot în mĕsura aceea, în care cresce şi se lăţesce beutura, în aceeaşi proporţiune cresce şi corupţiunea; ear religiositatea şi moralitatea scade şi încă tare scade, şi noi toţi câţi mai avem puţine cunoscinţe istorice din trecutul naţiunei noastre, din tĕmpii cei vechi până în ḑiua de astăḑi, scim prea bine, ce rol a avut şi ce scut a fost religiunea pentru poporul nostru.

Avem prin unele comitate comune, încât numai după călindariu mai scii când e duminecă şi sĕrbătoare, — căci bisericile le aflii goale goluţe. Dar unde e poporul, veţi întreba? Unde sĕ fie? La cârciumă la jupânul, vream sĕ ḑic la „domnul“ — după cum îl titulează poporul, căci au trecut vremile de jupânie. Astăḑi toţi ovreii sunt titulaţi de domni şi jidanele de doamne, până la balabusta cea din urmă. Nici nu sciu cum ajunsei eu la titulaturile ovreilor? — căci dacă stăm sĕ vorbim drept, apoi şi altcum ei domnesc şi stăpânesc aḑi lumea. În mânile evreilor sunt aḑi banii şi prin bani puterea şi stăpânirea.

Lumea voia mai adăunăḑile de ai spăria pe evrei cu antisemitismul, — dar jidovul pe cât de fricos, pe atât şi de şiret şi cu minte, s'a sciut afla la moment. Antisemitismul făcuse în anii trecuţi mult svon şi prin Ungaria, dar jidovul nu a retirat nici de „teremtette“ unguresc, căci numai el scie pe câţi nemeşi şi aristocraţi unguri îi are în catastich, şi numai jidovul scie de ce treabă ar fi astăḑi Ungaria fără de evrei? (Va urma.)

încă mai multe de amici și binevoitori, *cari sunt deplin conțeleși cu noi, lucră din rĕsputeri în unire cu noi și sunt totdeauna gata a se supune devisei societății noastre și a aduce jertfe pentru înflorirea și ajungerea scopurilor ei!*

Membrii și amicii societății „Concordia“ își pricep tot mai mult și mai mult sânta lor chiemare, simțindu-se pururea și pretutindine cu toții numai un trup, numai un suflet.

Aceasta s'a arătat la feliurite ocasiuni, unde concordienii au avut de a vorbì și ei un cuvênt! Ochii tuturora s'au îndreptat spre noi, urmărind serios și cu viu interes toți pașii întreprinși de societatea noastră. *Și astădi chiar însuși Inaltul guvern c. r. al țĕrii este încântat de progresele societății noastre, este convins de marele foloase, ce le poate ea aduce întregii țĕri, luminând poporul în ceea ce va sĕ dică drepturi'e și îndatoririle sale, ce le are el față cu ceialalți concetățeni ai gloriosului nostru Imperiu, față cu întreaga împĕrăție Austro-Ungară și față cu prea Înălțatul nostru Împĕrat și duce și întreaga familiă Augustă habsburgică.*

Înaltul guvern c. r. al țĕrii urmăresce cu mare atențiune toată ținuta și activitatea noastră; *el este deplin convins, cumcă „Concordia“ respectând legile statului, îndeamnă din rĕsputeri și pre alții ca sĕ o faca aceasta și astfeliu înlesnesce indirect în mare grad priceperea și folosirea practică a drepturilor și îndatoririlor noastre constituționale cetățenesci, drepturi și îndatoriri, asupra cărora priveghiază Înaltul guvern cu îngrigire adevĕrat părintească și nea dormită, ca din aplicarea lor greșită sĕ nu resulte vre un rĕu pentru cetățenii imperiului nostru, ci ca bunătatea legilor împĕrătesci constituționale, folosul și sânțenia lor sĕ strălucească lămurit și invederat pentru fie-care, în tocma după cum strălucesce însași bunătatea nemărginită și Augusta persoana a prea bunului nostru împĕrat și duce, părintele tuturor popoarĕlor austriace.*

Trecênd la însași activitatea societății noastre, activitate desvoltată în timpul espirat dela ultima adunare plenară și până astădi, ve aducem la cunoscință, cumcă ea a constat în următoarele:

I.

Conform votului unanim al ultimei adunări plenare ținute în 19 Iuliu a. c. *comitetul societății „Concordia“ a însciințat despre acel vot în modul chiar și precis pre acele stimabile persoane, cari le întrebase, ori de nu s'ar retrage comitetul societății spre a face alegere nouă, pentru ca sĕ poată întra în comitet alte persoane conducĕtoare și astfeliu sĕ înlesnească întrarea în societate și acelora, cari nu află de bine, sĕ o facă aceasta, până când va sta în fruntea societății comitetul ales în 20 Mai a. c. adecă: Comitetul li-a rĕspuns, cum-că societatea nu este conțeleasă cu retragerea comitetului, ci că ea invită pre toți amicii și binefăcĕtorii poporului nostru sĕ nu facă aceasta pretensiune și recunoscênd urzirea societății de până acuma, sĕ între în ea și sĕ și întrunească puterile cu cele ale celorlalți membri ai „Concordiei“ și sĕ conlucre împreună spre binele și înflorirea amărîtului nostru popor.*

II.

Comitetul a stăruit la ori-ce ocasiune prin toate mijloacele posibile, *ca numele societății noastre și frumoasele ei scopuri sĕ pătrundă și sĕ fie bine înțelese, chiar și în cea mai neînsemnată colibă din țara noastră* și astădi constatăm cu mândriă, cum-că numele „Concordiei“ noastre rĕsună puternic, purtat fiind din gură în gură, de pe malurile Nistrului, ale Prutului, ale Siretului și ale Sucevii până la cele ale Bistriței și ale Moldovei, din Luca și Brodău până în Vicovul, Cârlibaba, Poiana Stampei și Chilișeni, din Ceremuș până în Molnița, dela părâul negru până în Rarĕu; eară orașele: Cernăuțul, Siretul, Rădăuțul și Suceava dimpreună cu Câmpulungul, Storoginețul și Coțmanul, Dorna și Boianul 'și-au dat mână frățească și rĕspândesc pe întrecute numele și scopurile societății noastre, în tocmai ca niște adevĕrați luceferi, cari își îndreaptă rațele sale binefăcĕtoare în toate părțile, prefăcênd *întunerecul în lumină, receala în căldură, amorțeala în viață.*

III.

Comitetul a vĕdut cu plăcere, cumcă poporul nostru audind de „Concordia“ și scopurile ei frumoase, s'a și adresat către ea ca către un centru binefăcĕtoriu și mângăietoriu, cerêndu-i sfatul și ajutoriul în feliurite cause de proces; așa cu multă recunoscință trebuie sĕ amintim, cumcă dl Dr. Roth a luat asupra-și apărarea mai multor membri în procese purtate la tribunalul din Cernăuți; dl Dr. Reiss a binevoit a se ostenì călătorind chiar de repețite ori până la Siretiu, spre a apăra causele membrilor nostri pe lângă tribunalul de acolo, eară dl Dr. Straucher a binevoit a lua asupra-și apărarea causelor încurcate, ce le au unii membri *cu vestita bancă rusticală, ae carea sĕrmanii nu se mai pot cotorosì, deși au plătit înapoi întreit și împătrit banii împrumutați!*

Deasemene se află comitetul îndatorat a amintì cu recunoscință, cumcă și dl Dr. Becker a urmat cu plăcere învitării noastre și a cercetat cu îngrigire mai mulți membri în casuri de boală

Pentru aceste ostenele vine comitetul societății a esprima în public acestor domni binefăcĕtori mulțămita societății și roagă pre întreaga adunare sĕ binevoiască a o esprima aceasta prin sculare. (Se face).

În mai multe casuri cercetând comitetul cau sele de proces, a aflat de bine și în folosul membrilor, sĕ-i sfătuiască, ca sĕ nu întreprindă nici un proces, căci se vede dinainte, cumcă'l vom perde.

În fine se înțelege de sine, că comitetul s'a întrunit regulat în ședințe și a pertractat cu seriositate și căldură tot ce privea interesele societății. Așa a aflat între altele comitetul de bine, ca întemeietorii societății „Concordia“ sĕ se fotografeze în o grupă, *cu scop, ca acest tablou sĕ rĕmâie pururea semn de amintire și de îndemn pentru toți urmașii lor familiari, și pentru alți confrați — și în fine, ca și alți membri și binefăcĕtori ai societății se și-l poată procura acest tablou, spriginind și prin aceasta scopurile societății!*

Aceasta este în scurt activitatea desvoltată de către comitetul dela adunarea plenară din 19 Iuliu a. c. până astădi, pe care espunêndu-o înaintea DVoastre, prea onoraților frați adunați, rugând sĕ o primiți cu bunăvoință, dar totodată și cu sinceritate nepărtinitoare și sĕ ve pronunțați cu aceasta ocasiune, ori de sunteți conțeleși cu întreaga procedură a comitetului, și chibzuind interesele societății sĕ ne propuneți și DV. una sau alta, ce ați crede, c'am fi trecut cu vederea.

Adunarea plenară luând cunoscință de raportul de mai sus, mulțămesce comitetului pentru activitatea desvoltată în folosul societății, îi votează unanim încrederea deplină, primind în tocma propunerea referitoare făcută de dl profesor de universitate I. G. Sbiera *și decide unanim, ca adunările plenare următoare ale societății politice „Concordia“ sĕ se țină pe rênd în orașele din provinciă: Rădăuți, Siretiu, Suceava și Câmpulung, ca astfeliu sĕ aibă ocasiune a participa la ele și toți acei membri, cari locuiesc în acele părți depărtate de Cernăuți.*

În fine decide adunarea plenară în presența de 419 persoane recrutate din toate păturile societății ca societatea politică „Concordia“ sĕ ia parte activă la alegerea, care se va face în curênd în ținuturile electorale rurale: Rădăuți-Suceava-Câmpulung: recomandând și spriginind din resputeri numai candidatura unui român bucovinean, carele cunoasce deplin țara, poporul și nevoile acestuia, — în scurt candidatura unui bărbat cu o inimă sinceră și pururea însuflețită de cele mai nobile simțeminte și dorințe față cu țara și poporul, — bărbat devotat, carele posede un caracter independent, atât în lucrările cât și judecările sale și are curagiul a-și manifesta și apăra convingerile și ideile sale.

Comitetul fù împuternicit deplin, ca sĕ îndrumeze aceasta participare activă la alegerea procsimă și anume: *prin nominarea unui candidat potrivit, prin apelare publică către frații alegĕtori, ca sĕ se înțeleagă cu toții pentru spriginirea numai unui candidat, provocând pe toți ceialalți candidați, sĕ-și retragă candidaturile sale, ca astfeliu sĕ nu se facă partide și sĕ nu se despartă voturile.*

Date despre starea economică din comitatul Timișului.

Comitatul Timișului dimpreună cu orașele Timișoara și Versețu numĕră 396,025 locuitori; în diametru la un mil pătrat se vin 1870 suflete. Acest comitat dar se ține de cele mai puțin populate ale țĕrii, pentru că în Ungaria se compută la un mil pătrat 2650 suflete. La un mil pătrat în Belgia se vin 9400 suflete, în Olandia 6020, în Anglia 5600, în Italia 5000, în Germania 4500, în Francia 3800, în Austria 3720, în Elveția 3550 ș. a. m.

Cercurile cele mai bine populate ale comitatului sunt cercul central cu 4204, al Aradului nou cu 3392 și al Verșetului cu 3426 suflete la un mil pătrat.

Mai mult ca jumătate a locuitorilor comitatului sunt români chiar și după numerațiunea oficială magiară. Comunități curat magiare sunt numai *două*; în cercul Vingei satul Majláthfalva și în cercul Buziașului satul Rittberg. Comunități germane sunt mai numĕroase, mai cu samă în cercurile: Aradul-nou, Lipova, Biserica-albă și Ciacova.

Referitoriu la relațiunile economice și de poporațiune în cercurile singuratice, în cercul central al Timișoarei sunt 49 comune cu 16,194 numeri de casă și 104,788 suflete. Pământ arătoriu sunt 129,474 jugĕri, deci la 100 jugĕri se vin 79 suflete. În cercurile Aradul-nou și Vinga sunt 36 comune cu 12,086 numeri de casă, cu 66,626 suflete și 146,113: jugĕri pământ arătoriu, astfel în cât la 100 jugĕri, se compută 45 suflete. În cercel Lipovei sunt 28 comune cu 6741 numeri, și 31,550 suflete cu 51,253 jugĕri pământ, așa încât la 100 jugĕri se vin 65 suflete. În cercurile Ciacova și Deta sunt 30 comunități cu 8472 numeri și 45,568 suflete cu 119,241 jugĕri de pământ, deci la câte 100 jugĕri se vin 37 suflete. În cercul Buziașului sunt 26 comunități, 6183 numeri, 30,052 suflete și 80,492 jugĕri, la 100 jugĕri se numĕră 43 suflete. În cercul Vârșețului cu 26 comune, 10.483 numeri, 55,806 suflete sunt 86,648 jugĕri, și se vin la 100 jugĕri 64 suflete. În fine în cercul Biserica-albă-Cubin sunt 28 comune cu 10,870 numeri de casă, 60,328 suflete și 98,292 jugĕri de pământ arătoriu, se vin la 100 jugĕri 61 suflete.

Partea cea mai mică a locuitorilor sunt sârbi; eară restul bulgari, cari numesc a lor Vinga, oraș cu magistrat organisat; apoi țigani, jidani, armeni, slovaci; cei mai puțini sunt maghiarii genuini.

Afară de agricultura în comitatul Timișului se află în avênt vinicultura, mai cu seamă în cercul Verșețului și al Bisericei albe. Arealul viilor verșețene este aproape 12,000 jugĕri, cari la an dau 350—400,000, eară în ani buni până la 500,000 hectolitre must, ceea ce representă un preț de trei până cinci milioane fl. v. a. Verșețului urmează Biserica-albă, deși în acest cerc arealul cultivat cu vii astădi nu trece preste 4500 jugĕri, totuș cuantitativ acest areal produce aproape atâta cât arealul Verșețului. În timpul cel din urmă însĕ filocsera a sĕvârșit astfel de pustiiri înspăimântătoare, încât mulți proprietari de vii scot vițele de viiă și transformă viile în pământ arătoriu, în agrii.

Producțiunea spirtuoaselor (spirt, rachiu etc.) a făcut mari progrese în acest comitat. În anii de mai nainte spirtuoasele se produceau în mare mĕsură în satele singuratice. Însĕ în urma recoaltelor rele, mai mult însĕ în urma contribuțiunilor și tacselor urcate preste toată mĕsura și în urma numĕroaselor vecsațiuni și șicanări din partea finanților, producțiunea spirtuoaselor la sate a dat foarte îndĕrĕpt și ași partea cea mai precumpenitoare a muncitorilor din sate și orașe se otrăvesc cu spirtuoasele puturoase și mestesugite ale fabricanților și traficanților.

Astfel în Timișoara sunt cinci fabrice mari de spirt, cari într'un an lucră aproape 500,000 meți de bucate deosebite, producênd la an 68,000 hectolitre spirt; numĕrul mediu al boilor îngrășați la an se urcă la 8000.

Industria morăritului asemenea a luat în acest comitat un avênt foarte mare. Nu mai puțin însemnată este producțiunea de bere. În Timișoara, Biserica-albă și Aradul-nou se produc la an aproape 80,000 hectolitre bere.

„Luminătorul“. *Agricola.*

Varietăți.

* (Mulțămită publică.) Subscrisul am fost colectant la contribuirile benevole dela poporul nostru la cumpărarea unei cruci de argint china pe prestol, un potir de argint china suflat cu aur și un rênd de vestminte bisericesci — în anul 1885.

Pentru ca poporul sĕ nu me judece în ceva defraudare de bani adunați, — rog pre on. Redacțiune ca sĕ binevoiască a publica în prețuitul jurnal „Telegraful Român“ pre fiecare cu numele și adecă:

Crucea o au cumpărat Pavel Oltean cu 8 fl; la cumpărarea potirului au contribuit parochul local Toma Ilieș 2 fl., Vasilie Ciplea cicornic 1 fl., Gregoriu Chirilă învĕțătoriu 1 fl., Thia Simeon servitoriu 1 fl., Simeon Petruț 1 fl., Simeon Oltean 1 fl., Teodor Onișor 1 fl., Loghin Herțeg, epitr. prim: 1 fl., Gligor Stanciu, 50 cr., Ioan Petruț, 50 cr., Stefan Rozor, 20 cr., Gligor Moldovan a D. 1 fl., Iosif Miclea, 2 fl., Oana Oltean l. Pavel 20 cr., Anisia Miclea, 1 fl., Dochița Rus, 10 cr., Todora Oltean, 12 cr., Susana Trif, 50 cr., Manoil Stanciu, 1 fl., Vasilie Timotei, jude com: 50 cr., Vasilie Podariu, 50 cr., și Ioan Onca, 20 cr. Ear la vestminte au contribuit Preoteasa Ilieș, 2 fl., Maria Ciplea, 1 fl., Catalina Bota, 1 fl., Maria Bucur, 50 cr., George Trif, 1 fl., Paraschiva Moldovan, 1 fl., Maria Chirilă, 50 cr., Maria Trif, 50 cr., Sia Grindean, 50 cr., Vasilie Trif, 50 cr., Ana Miclea, 1 fl., Catalina Timotei 1 fl., Lina Ciplea, 1 fl., Anica Bian, 1 fl., Simeon Chiorean, 50 cr., Maria Thia, 50 cr., Todora Trif, 50 cr., Ioan Trif, 1 fl., Stefan Oltean, 1 fl., Simeon Petruț, 50 cr., Pavel Oltean, 50 cr. și Manoil Cândea 50 cr.

Cărora tot prin numitul jurnal le esprim mulțămită.

Heria, în 26 Novembre 1885.

Toma Ilieș,
paroch gr. or.

* (Serate literare la Brașov.) Primim dela corespondentul nostru din Brașov următoarele rênduri:

Domnule Redactor! Joi (28 l. c.) a fost a doua prelegere literară a femeilor române de aici. Dispoziţia luată în săptămâna trecută în privinţa înmulţirei scaunelor, s'a făcut, şi în raport cu numĕrul scaunelor, ba încă şi mai mult s'au înmulţit şi ascultătoarele şi ascultătorii.

Dl prof. Iosif Macsim a preles despre telefon. D-sa a espus într'o limbă, cât se poate mai simplă şi uşoară, istoricul telefonului, descrierea lui şi principiile, pe cari se basează el. A arătat cele dântâi mijloace de a-şi împărtăşi oamenii ideile îndepărtate, încercările neîntrerupte de a perfecţiona aceste mijloace, comunicaţiunea mai repede prin semne, introducerea comunicaţiunei telegrafice şi în fine invenţiunea telefonului; apoi neajunsurile întrebuinţării acestui aparat, perfecţionarea lui până la starea de aḑi. După terminarea disertaţiunei teoretice, au urmat esplicaţiuni prin figuri, desemnate pe tablă şi esperimentarea cu telefonul. Sêrma telefonului a fost condusă din cabinetul fisical, care se află la un capĕt al edificiului scolar, până în sala cea mare a gimnasiului. În cabinetul fisical s'au cântat unele cântece în cor, solo şi cu violina, apoi s'a declamat şi s'au ţinut dialoguri cu cei din sală. Toate sunetele produse în cabinetul fisical s'au auḑit în sală şi vice-versa.

Ca închieierea prelegerei s'au mai făcut unele esperimente cu maşina dinamo-electrică. — Prelegerea, începênd dela 7 oare, a ţinut până aproape de 10 oare seara. — În Joia viitoare va fi a treia prelegere.

* (Foc.) Primim din comuna Şimon următoarea scrisoare: „Un eveniment înfricoşat s'a întêmplat în noaptea de 26—27 Novembre st. v a. c. în comuna noastră Şimon, cercul Branului; şi adecă avênd iubitnl şi veteranul nostru paroch Ioan Moşoi o proprietate de munte cătră vama Guţanului, aşa numită Pleaşa, posedând pe teritoriul aceleia mai mult fên şi adăpoastele (grajdurile) de lipsă pentru închiderea vitelor, servitoriul seu George Ţibriş, care servesce mai bine ca de 7 ani la veteranul paroch, om aproape la 60 ani, a umblat după cum se afirmă fără grije, şi aşa din causa lui s'a aprins grajdul şi din toate vitele cu coarne câte au fost acolo la numĕr 30, abia au scăpat vre-o 8 capete din cele mai mici ce n'au fost legate, celelalte toate s'au prefăcut în cenuşă. Dauna se urcă la una mie fl. v. a.

Te lua groaza dle Redactor, când se uita omul la acea priveliste îngrozitoare; sciind şi acea, că era o rassă dintre cele mai bune şi frumoase.

Ne doare inima dle Redactor, vĕḑênd pe bietul nostru paroch suferind astfel de pagube, fiind încungiurat de o familie numĕroasă şi îngrigiat tare de buna educaţiune a fiilor sei, suferind nu de mult în anul 1877 toamna, o daună de aproape 5000 fl., causată prin jefuirea casei de peatră pe o fereastră."

* (Proiectul de budget pe 1886—1887 al României.) În săptămâna trecută s'a împărţit deputaţilor proiectul de lege pentru ficsarea veniturilor şi chieltuielilor statului pe esercitiul 1886—1887.

Eată ce ḑice espunerea de motive:

Proiectul de budget general pe esercitiul 1886 - 1887 se presintă la venituri şi la chieltuieli cu un adaos de lei 2,606,241, bani 50, asupra prevederilor budgetului anului curent; prin urmare conţine la venituri şi chieltuieli suma de lei 132,724,461, — bani 94.

Afară de câte va mici adause la venituri din contribuţiuni directe, cari provin din resultatele recensămêntului ce a avut loc anul acesta şi înscrierea din nou a sumei de 8,000,000 lei ca evaluaţiuni din monopolul vênḑĕrei beuturilor în comunele rurale şi monopolul fabricărei şi vênḑĕrei chibriturilor, pentru cari se vor presenta proiectele de legi necesare, toate celelalte venituri sunt reduse sub cifra evaluaţiunilor anului curent.

La chieltuieli, adausul este la bugetul datoriei publice cu lei 3,175,286, bani 22, în vederea urcărei agiului şi a crescerei anuităţei rentei amortisabile 5 la sută, emisă în anul acesta pe basa diferitelor legi pentru esecutarea lucrărilor publice autorisate de dênsele, şi la ministeriul instrucţiunei publice cu lei 106.082 provenind din scrierea gradaţiunilor ce urmează a se acorda cu începerea anului 1886, şi alte chieltuieli obligatorii.

Budgetele celorlalte ministere sunt reduse.

„Românul."

Loterie.

Sâmbătă 12 Decembre.

Timişoara:	49	37	70	87	40
Viena:	8	72	61	31	58

Nr. 1341. [1212] 1—1

Publicaţiune.

În procesul divorţial dintre Maria Totoroagă şi Nicolae Secărea, ambii gr. or. din Tălmăcel, Preaveneratul Consistoriu archidiecesan dto 12 Novembre a. c. Nr. 5201 a adus sentinţă cu divorţiu total din motivul pribegirei lui Nicolae Secărea, — ceeace conform §-fului 124 din regulament pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 29 Novembre 1885.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 722. [1211] 3—3

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Sĕlişteі, carele din anul 1865 a părăsit cu necredinţa pre legiuita sa soţie Maria n. Lăpĕdat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin acea sta ca în termin de *trei luni* dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sa, se va pertracta şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Auḑiţi! şi ve miraţi!

12,500 de bucăţi

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete şi potrivite şi pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roşu, vênĕt, alb, scoţian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**

Le espedează pe lângă rambursă [1209] 2—4

Exporthaus „zur Austria," WIEN. Oberdöbling, Mariengasse 31.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	**1.01**
Mediaş	—	**1.45**	6.01	**1.22**
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	**1.56**
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	**2.44**
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	**3.02**
Homorod	—	**3.48**	10.05	**4.41**
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	**5.30**
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	**1.50**	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	**5.—**	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghîrbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	**4.—**	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bèrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bèrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	**8.16**	2.10
Viena	—	6.05	**8.—**

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	**2.—**
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
Petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr. 128 Sibiiu, Joi 5/17 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sftei sĕrbători „Ierarchul Nicolae,“ nrul procsim va apărea Marți în 10/22 l. c.

Nr. 5718 Scol.

Notă oficială.

Înaltul ministeriu regiu unguresc de culte și instrucțiune publică recomandă, pe basa părerei comitetului permanent al museului țĕrei pentru aparatele de învĕțămênt, — un nou aparat de învĕțămênt compus de Pavel și Mihail Magvassy, ce se numesce **„Szemléltető szekrény“** (aparat pentru intuițiune) pentru scoalele poporale și învĕțămêntul privat. Deci se trage atențiunea organelor scolare din archidiecesă asupra atinsului aparat de învĕțămênt spre esperimentare.

Din ședința consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu la 31 Octombre 1885.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Rĕsboiul dintre sêrbi și bulgari.

Cât pentru actualitate, lucrurile se par a se fi întors mai în spre bine. Puterile au esmis o comisiune militară; care va avea sĕ tragă liniile demarcaționale dintre sêrbi și bulgari. În această comisiune vor fi representate prin delegați speciali și Anglia și Francia.

Se crede, că dacă pacea se va și face, ea va fi foarte efemeră și problematică, deoarece e teamă mare, că se vor crea în Balcani astfel de stări de lucruri, cari tocmai pentru feliul lor, nu vor putea dura mult timp și cât mai curênd vor da motiv isbucnirii unui rĕsboi general, aḑi amânat numai, dar nici decum luat cu desĕvêrșire dela ordinea ḑilei.

Sibiiu, 4 Decembre 1885.

Deși numai ca faimă, dar în sine totuș este foarte caracteristic svonul pornit dela Belgrad, că pacea își va lua de basă principiul: Sêrbia cedează bulgarilor Pirotul, care și de altmintre e locuit în cea mai mare parte de bulgari, — *dar în schimb sêrbii vor avea sĕ primească Vidinul.*

Are o deosebită importanță această faimă și în sine, dar însĕmnătatea ei cresce prin acea împrejurare, că se rĕspândesce tocmai din capitala Sêbiei, din Belgrad.

Ea ne presentă într'o foarte stranie lumină motivele ascunse, din cari s'a urzit acest nefast și mult timp chiar neesplicabil rĕsboi.

Sĕ vedem.

Două puteri, Rusia și Austria se luptă pentru a'și asigura influința lor precumpănitoare în orient. Și fie-care nisuiesce de a da câte un pas înainte spre doritele succese. De aceea a lucrat diplomația Austro-Ungară cu toată rêvna înainte cu câți-va ani în cestiunea Dunării, pe care voia sĕ o aibă în mânile sale Întru cât i-a succes și întru cât nu, — acest lucru sĕ nu fie cercetat acì; destul că se vede, diplomația noastră n'a fost mulțămită cu modul cum s'a resolvat această cestiune.

România deși amică monarchiei noastre, i-a făcut o strașnică opositie: bulgarii s'au purtat cu unele reserve, numai sêrbii se păreau a servì cu ochii le gați interesele noastre.

Faptul acesta a designat linia de conduită a monarchiei noastre în orient. Sêrbia a fost și este și acum un ic puternic, care lovit la timp și prilej, poate crepa tot mai mult și mai mult butucul cestiunei orientale în favorul Austriei.

Și diplomația noastră s'a și folosit bine de acest ic. E mai mult ca sigur, că Sêrbia a întreprins rĕsboiul în contra bulgarilor numai și numai la espresa voință a diplomației noastre, care i a sciut esopera împrumutul de 25 de milioane dela Länderbank-ul din Viena.

Scopul mai special se vede că a fost, agonisirea unei garanțe noue și mai puternice ca până aci, pentru supremația pe Dunăre, *prin ocuparea Vidinului de sêrbi.*

Și în punctul acesta mărturisim, că bine a calculat dl Kálnoki. Se vede că la Viena s'a luat în privire, — și foarte corect, și acea eventualitate, când sêrbii cu grosul armatei lor ar fi bătuți, precum s'a și întêmplat.

Milan bătut și respins din positie în positie, — ce era mai natural, ca Leșianin, care zadarnic bombardase de atâta timp Vidinul, sĕ grăbească într'ajutoriul șefului seu nenorocit; și aceasta cu atât mai vêrtos, că el dispunea de o armată aproape așa de numĕroasă, ca centrul lui Milan, și care prin succesele ei avea o forță morală îndoită ca trupele desnădăjduite și rĕu provisionate de pe linia Țaribrod - Dragoman - Pirot.

Dar el n'a făcut-o. Și n'a făcut-o, pentru că era în interesul planurilor diplomației Austro-Ungare pe cari le serveau sêrbii, sĕ n'o facă.

Vidinul dacă nu ocupat, dar barĕm împresorat de sêrbi *trebuia* sĕ rĕmână.

Ear când au vĕḑut oamenii din Viena, că înaintarea continuă a lui Alecsandru sêrbii nu o mai pot împedeca, și că s'a pus alternativa: sau trebuie sĕ alerge generalul Leșianin în ajutoriul regelui seu, sau sĕ se espună de a fi luat din partea bulgarilor între două focuri, și bătut și el sĕ părăsească Vidinul, această chieie puternică a Dunării, — atunci s'a întrepus plenipotențiatul Austro-Ungariei contele Khevenhüller cu toată energia, ce i-a putut o dicta gravitatea situațiunii, — și urmarea a fost, că ostilitățile fură sistate, ear sêrbii au rĕmas în jurul Vidinului pe teritoriu bulgăresc.

Toate aceste întêmplate, abia acum încep a se da pe față intențiile rĕsboiului prin faima pornită din Belgrad, și espusă în rêndurile dântâi ale articlului de față.

Ei bine! În fața acestor stări de lucruri două întrebări ni se impun.

Reușì-va Austriei câștigarea Vidinului pentru sêrbi? și oare consult e sĕ stăruiască monarchia noastră în această direcție?

Cât pentru întrebarea d'ântâiă nu credem sĕ fie cineva, care încă aḑi sĕ poată afirma sau nega reușita Austriei. Unii cari cunosc stăruința și jaluzia Russiei, vor rĕspunde cu: *nu;* ear alții cari sciu, că pentru o concesiune în alt punct, multe lucruri chiar de necreḑut se pot esopera, — vor rĕspunde cu: *poate.*

Vom lăsa deci deocamdată deschisă întrebarea.

Cât pentru a doua, fie-ne permis sĕ riscăm și modesta noastră părere.

Arareori ni se dă ocasiunea sĕ o facem, dar totuș ni s'ar putea imputa ca negligență, dacă nici când nu o am face.

Da! Noi așa credem că nu e consult și e în contra intereselor noastre bine înțelese, de a stărui pentru lipirea Vidinului la teritoriul sêrbesc.

Căci însaș tendința de a se face acest lucru ajunge, ca Austria sĕ vină parte în conflict, parte sĕ înstrăineze cu desĕvêrșire trei factori importanți pentru influința ei în orient: pe România, Bulgaria și indirect pe Russia, — cari toate trei sunt de aproape interesate în cestiunea Vidinului.

România și prin positia sa geografică, și prin positia sa etnografică e menită de a fi un zîd apărătoriu în protiva slavismului, a cărei putere cresce pe ḑi ce merge, și astfel ea este aliata noastră naturală. Cu toate aceste e mai mult ca sigur, că ea odată cu capul nu s'ar învoì cu o astfel de alianță, și ar fi chiar în stare poate spre dauna intereselor

FOIȚA.

În serile de iarnă.

(Încheiere.)

Dar fără voia mea, par'că prea mult me ocup astă seară cu evreii, căci scopul meu era cu totul altul. N'am ce me face, căci când e vorba de beție, de vinars, vrênd nevrênd trebuie sĕ vorbesci și de român, carele bea vinarsul, și de evreu, carele îl prepară și 'l vinde românului. Altcum românul de regulă trăiesce bine cu evreul, sau mai nimerit ḑis: evreul trăiesce bine între români, și românul ar putea învĕța multe dela evreu.

Veḑi el, evreul prepară această beutură, dar el nu o bea, ci o dă românului, și românul o bea în ori ce timp și în ori care loc.

O bea în cârciumă, o bea acasă, o bea în târguri, o bea la nunte, la pomene și de câte ori face câte un târg, fie cât de bagatel; căci românul nu scie face târg, fără aldămaș. Întrebarea este numai, dacă oare se interesează cineva ca sĕ afle, cât venin, în ce cuantitate i se dă poporului prin aceasta beutură? Nimenea.

A lua la o analisă chemică serioasă beutura jidovească sau preste tot ḑis beuturile ce se vênd aḑi în cârcĭme, ar fi chiemarea și datorința organelor statului. Noi însĕ, dup'atâtea esperințe triste, scim cât și ce se așteptăm dela stat pentru poporul nostru.

Acì suntem în curat.

Regalele de beutură și altcum formează încă până astăḑi, și cine scie încă până când, venitul principal al proprietarilor maghiari, ear arêndile de beutură nimenea altul nu le plătesce atât de bine ca evreul, carele la vreme de lipsă mai scapă pe proprietariul bancrot și de câte o altă pacoste grea, ajutându-l cu ban. Între evreul arêndaș și între proprietariul de regale, lucru firesc, esistă o legătură de interese, și dacă ai cuteza sĕ ceri probarea, eventual analisarea beuturilor jidovesci, ai păți-o, negreșit; ai devenì de sigur urmărit ca un om periculos, contra ideii de stat; căci ce pagubă de poporul valach? Români sunt destui, mai pot și perì, și tot mai rĕmân, căci e neam spornic. Da, maghiarii și jidanii așa vor ḑice, ba ei vor ḑice și mai mult. Noi însĕ, noi, pe cari ne doare de ruina și de demoralisarea poporului nostru, căruia i se pun în cale feliurite curse, spre nimicire din partea adversarilor nostri seculari, nu putem vorbì, nu putem cugeta numai eacă așa ușor. Rĕul esistă în faptă, patima beției se estinde ḑi de ḑi între popor, și în urma acestei patimi nefericite, corupțiunea și demoralisarea ne cuceresce astăḑi pe unul, mâne pe altul dintre cei pătimași, și numĕrul acestora, tot mai mult cresce. Par'că tot una și aceeași mână necurată, carea ni-a adus între popor sĕrăcia, lucră acì într'ascuns spre a ni'l și corupe. Și de'mi credeți nu e lucru ușor a'l abate dela calea pe care a apucat. Sunt câte-va sĕptĕmâni de când întêlnind pe o grupă nefericită de oameni, cari odinioară aveau stare bunicică, ear astăḑi prin patima beției au devenit proletari, — mi-am propus a sta puțintel de vorbă cu ei, căci eram curios sĕ aflu, dacă: cunosc oare acesti oameni prăpastia la care au ajuns — și cursa în care au căḑut? sau cel puțin dacă mai au oare mustrare de cuget?

I-am luat cu ogodul, le-am vorbit cu blândețe, după cum poate vorbì cine-va cu niște oameni, pe cari îi compătimesce. Oamenii mei se uitau lung, căutând când la mine, când eară unul la altul, fără a rĕspunde un cuvênt legănat. Ce? ḑisei apoi, voi nu sciți vorbì, nu vreți sĕ'mi rĕspundeți? Nu vedeți unde a'ți ajuns prin necumpetul vostru? Ba vedem, ḑice unul, împedecându-se, dar noi veḑi, suntem prosti, n'avem minte. Bine ș'apoi voi acolo în birt ve căutați mintea? le ḑisei mereu. Dar domnule suntem sĕraci, rĕspunde altul, căci veḑi am ajuns pe mâna ungurului și vremile sunt rele, povări multe biruri grele, ș'apoi tot așteptam că doară, doară, va venì vremea sĕ mai scăpăm, căci de va ține mult așa, și ne temem că va ține mult, apoi noi tot trebuie sĕ luăm lumea 'n cap. Ei ș'apoi dacă sunteți sĕraci, le reflectai, în cârcĭmă căutați voi o stare mai bună, cu cârcĭma căutați voi sĕ îndrep-

sale, dar cu deosebire a lor noastre, să se prefacă din prietină ce ne este, în cel mai aprig dușman al Austro-Ungariei. De oare-ce a avea Vidinul, înseamnă a avea Dunărea. Și cumcă situația o înțeleg și frații nostri de dincolo și că încep a privì și ei cu îngrijire către partea superioară a Dunărei, e destul de evident din memorabila cuvêntare a Dlui Mihail Cogălniceanu, rostită în camera României cu ocasiunea desbaterii asupra rĕspunsului la mesagiul regal.

Fără comentare estragem din ea următoarele:

La 1876, când a isbucnit resbelul între Sêrbia și Turcia, am făcut un mare serviţiu Sêrbiei și totdeodată și nouĕ. Cabinetul dlui Ioan Brătianu a stăruit și a isbutit să facă, să se recunoască neutralitatea Dunărei de sus; căci dacă resbelul între Turcia și Sêrbia ar fi ajuns la Dunăre, negreșit că interesele noastre erau să fie foarte jignite. Europa a fost așa de bună de a acceptat chipul de vedere al cabinetului Brătianu, și astfel s'a isbutit ca resbelul să nu fie transportat la Dunăre.

Astădi resbelul a fost transportat la Dunăre, ghiulelele sêrbesci au trecut preste Dunăre la Calafat, și în momentul acesta încă sêrbii sunt tot împregiurul Vidinului.

Vidinul are o mare importanță; Vidinul față în față cu Calafatul face pe cel care va stăpânì aceste două puncte să fie stăpân pe Dunăre. Este un punct de Gibraltar, așa a recunoscut însuși comitele Andrássy ministrul Austriei. Este dar de o mare importanță de a se scì în mâna cui se află Vidinul.

Dlor, cestiunea Dunărei este resolvată și nu este resolvată. Prin tractatul dela Londra este resolvată, prin resistența noastră este neresolvată. Nu sciu ce poate aduce ḑiua de mâne; dar faptul este positiv, cum că în față cu Dunărea română este Dunărea bulgară, și interesele Dunărei române sunt interesele Dunărei bulgare. Ori-cum va fi lucrul, totdeauna avem să fim în înțelegere și când va fi să avem o poliție pe Dunăre, mai bine este ca acea poliție să se facă de doi, decât de trei sau patru.

Am vĕḑut în conflictul Dunărean, că Sêrbia observă o politică cu totul separată a ei, sau mai bine ḑicênd, aliată cu cererea Austriei în contra chipului de vedere al nostru și al Bulgariei. Sêrbia este un stat Dunărean ca și România, cu singura deosebire că interesele cele mari ale Sêrbiei sunt la Dunărea de dincolo de Porțile de fer; și Sêrbia ocupându-se de acele interese principale, ea, care a dobândit un tractat avantagios cu Austria în privința navigațiunei, nu se ocupă atât de Dunărea de jos, s'a despărțit de noi pentru odată în istoria noastră contemporană. Ei bine, când vedem pe Sêrbia, că atacă Vidinul, când vedem pe Sêrbia că vrea să ia Vidinul, nu se cuvine să ḑicem și noi un cuvênt cum l'am ḑis și la 1876 și cum poate să-l ḑicem și mâne? Noi oprind resbelul de pe lângă Vidin, făceam un serviţiu mare bulgarilor, căci chiar bulgarii nu erau încredințați de resultatul luptei lor naționale și eroice.

Cât pentru Bulgaria, ea este o țĕrișoară de curênd formată, și care n'a fost preţuită până bine de curênd, după valoarea ce o represintă în adevĕr.

Meritul și însemnătatea ei pentru noi consistă în ținuta neutrală, sau mai bine ḑis independentă, care a observat-o de când esistă și până aḑi.

Sêrbia servesce orbiș interesele noastre, — bine; dar Montenegrul e instrumentul Russiei. Și interesul nostru trebuie să fie, sau a câștiga simpatiile bulgarilor, sau cel puțin a-i ținea în conduita lor independentă și de acì înainte.

Ei bine. Dar prin conlucrarea la înstrăinarea Vidinului, noi ne-am păpa pentru vecii vecilor simpatiile bulgare, sau independența lor în politică și i-am împinge orbiș în ghiarele Russiei.

În fine cât pentru Russia, credem de prisos a mai analisa întrebarea.

Ori-cine scie, că tot ce întreprinde Austria în orient, trage dupa sine ura rusească și când s'ar face ceva, ca 'n casul present, într'un mod așa de fățiș, — minune să fie, ca ea să consimță și să aprobe acest hotărîtoriu pas al diplomației noastre, care tinde de a pune mâna pe chieia Dunării, pe Vidin. . . . . .

Aceste considerațiuni ne-am simțit datori a le face și ca români buni și și ca fii credincioși ai patriei noastre și ai intereselor ei. *Yff.*

Discursul

deputatului național V. Babeș, în ședința de Sâmbătă 12 Decembre a. c. a dietei ungare, relativ la proiectul de lege al guvernului pentru prelungirea mandatului deputaților dietali.

Onorabilă Casă representativă! Nu mi a fost intenţiunea a vorbì la proiectul de lege de pe tapet, decât atâta că nu-'l primesc. Motivarea acestui vot au făcut-o mulți, mai bine și mai pe larg, decât puteam eu s'o fac. Dar dl ministru-președinte în discursul seu de alaltăeri, vorbind despre votul secret la alegeri, s'a esprimat cu toată solemnitatea în contra aceluia, aducênd motive de o importanță, ce nu poate fi trecută cu vederea, ḑicênd adecă, că nici odată nu va primì votul secret, întâi, căci el s'a dovedit prin esperiență, că i neeficace în contra abusurilor, ear a doua specialminte din punctul de vedere al ideei de stat maghiar, fiind acela o instituțiune de cel mai mare pericol.

Acilea trebue să mi fac observațiunile mele. Deja dl deputat D. Szilágyi a reflectat, că ambele motive aduse de dl ministru stau în contraḑicere, deoare-ce nu se poate, ca votul secret să fie și fără efect și foarte periculos; va trebuì deci dl ministru-președinte să rĕmână cu una din două, și eu cred că va alege cea din urmă, adecă cum că votul secret este periculos ideei de stat maghiar. Aceasta convine politicei sale; căci prin asemenea argument face efect în multe părți.

Dl D. Szilágyi nu a aflat cu cale a întra în discusiunea mai specială a acestui argument al ministrului; eu însĕ țin, că nu ne este permis a ne da la o parte dinaintea acestei cestiuni. Căci — ce cuprinde ea în sine? Cuprinde acea mărturisire, că parlamentarismul la noi niciodată nu va putea să fie adevĕrat, că acela pururea va trebuì să fie fals, căci vrênd a fi adevĕrat, va aduce pericul ideei de stat maghiar.

Lucrul are importanța sa. Cel puțin este unul dintre acele argumente, cari fac efect, de cari dl ministru-președinte pururea s'a servit întru esecutarea cu succes a politicei sale. De câte-ori guvernul vrea să scoată la cale o tendință sau mĕsură în dauna țĕrii, el o forțează cu aceea, că de nu, ideia de stat maghiar este în pericul! Dacă ar fi cum pretinde dl ministru-președinte, atunci basa instituțiunilor noastre niciodată n'ar mai putea fi morala și dreptatea, și atunci eu întreb: cum va putea acest stat a fi un stat de drept și de cultură? Apoi numai atare este îndreptățit a fi; și tocmai d'aceea cu toții tindem la atare. Și dacă într'adevĕr ar esista acel rĕu pretins de dl ministru-președinte în relațiunile noastre, eu așa cred, că este de datorință a fie-cărui adevĕrat patriot, a recunoasce, a esamina și a vindeca acel rĕu, ear nu a-l masca. Sau că doară crede cineva, cu dl ministru președinte, că acel rĕu dispare prin aceea, că se suprimă prin legi sau mĕsuri nedrepte? Tocmai din contră, el prin aceasta se sporesce.

De aceea eu sunt de părerea, nu cum on. d. Szilágyi s'a esprimat eri, că timpul va venì, ci că timpul a sosit, ca să ne ocupăm de vindecarea acelui rĕu. Sau că doară nu vedem, cum prin toată Europa, dar special în Orient spiritele și popoarĕle sunt în mișcare, o mișcare, prin care esistența noastră poate să vină la pericol. Și nimeni nu poate prevedea, că pericolul când și din care parte se va ivì. Datorința adevĕraților patrioți e deci, ca neamânat să se ocupe de cestiunea relelor, morburilor ce bântue vieața noastră politică, pentru că pericolul ori când va sosì, să ne găsească uniți. Spre acest scop îmi voi permite a propune un adaus la propunerea onorabilului d. coleg D. Szilágyi.

Mai am o observațiune față de aceia, cari sunt în contra judecătoriei Curiei în causele alegerilor atacate cu protest. Ei ḑic, că judicatura Curiei (a supremului tribunal din țeară) este derogătoare suveranității parlamentului. Eu din parte-mi cred, că autorității parlamentului deroagă chiar judicatura sa în afacerile proprii! Eu din propria-mi esperiență sciu, că dacă mai esistă în țară nepreocupațiune, aceea este numai încă la supremul tribunal, numai încă pe membrii aceluia nu este cu putință a-i corupe ușor. Ca de probă voi spune onorabilei camere esperiențele mele personale și ve veți convinge, pentru ce eu numai Curia regiă o țin calificată de a judeca în causele controverse politice.

Eu plătesc contribuțiune directă în trei cercuri electorale, apoi aflați, că totuș numai cu ajutoriul judecătoriei Curiei sunt în stare a'mi validita dreptul de alegere, măcar că legea chiar este și prescrie recunoascerea aceluia din oficiu. Dar ascultați motivele, cu cari într'un cerc oare-care mi s'a denegat dreptul. Mi s'a ḑis, că n'am fost introdus în lista alegĕtorilor, pentru că n'am făcut de scire, cumcă acolo și numai acolo doresc a'mi esercia dreptul de alegere pentru dietă. Acest motiv este deadreptul în contra legei cu toate aceste m'am supus și am făcut acea dechiarare oralminte. Credeți că mi-a folosit? De fel nu. Și motivul nelegal a mers un pas mai departe: mi s'a ḑis că n'am făcut dechiararea în scris înaintea notariului public sau a doi martori. Și ear m'am acomodat și am dat astfel de dechiarare în scris și ear am fost nebăgat în seamă! Am reclamat la Comitat și am fost respins, mai la urmă cu minunatul motiv, că n'am dovedit cumcă în alt cerc n'aș fi înscris între alegĕtori. Și a trebuit să iau calea recursului la Curia regiă, și aceasta mi a recunoscut dreptul, precum nici nu se putea altfel, și a demandat înscrierea mea între alegĕtori, dar în procsimul an ear' am fost șters și de nou a trebuit să merg acea lungă cale până la Curiă, ca să mi elupt dreptul. Dar am să ve spun lucru și mai ciudat. Atunci, când prima dată sosì la comitat recunoascerea prin Curiă a dreptului meu, subprefectul acelui comitat, după cum mi s'a descoperit, în perplesitatea sa pentru această recunoascere prin supremul tribunal, s'a adresat unui foarte practic june funcționariu întrebându-l: nu s'ar putea apela oare la ministrul de interne

---

taţi vremile cele rele? Și încă una: cu cârcîma cercați voi să scăpați de puterea ungurească? Fiți întregi și trezi la minte, fiți muncitori și aveți nădejde în cel de sus, căci după rĕu ne va da Dḑeu și bine. „Așa numai, dar altcum nu veți scăpa.“

Nu sciu, încât și dacă acest dialog scurt își are sau ba vre-un efect, dar m'am convins, și ne putem convinge în toată ḑiua, că o parte din popor alunecă și se dă spre beutură, și mai târḑiu la corupțiune și demoralisare — ajunși la desperațiunea creată de sistemul cel bolnav, de care pătimesce aḑi țeara întreagă.

Vorba este dară: cum, pe ce cale, cu ce mijloc să scim scăpa poporul de rĕul ce-l amenință? Cum să'l scim abate dela patima beuturei, și cum să'l scim ferì de prăpastia demoralisărei și a corupțiunei? Nouĕ ne place a tracta, de multe-ori atari lucruri, ca pe niște bagatele de toate ḑilele și a trece cu ușurință preste dênsele, ocupându-ne de politica cea mare, fără a cugeta, că noi numai într'atâta avem basă a mai politisa, încât și până când vom mai avea un popor întreg moral și religios.

Bine, mi se va ḑice, dar popii de ce treabă ne sunt? căci ei sunt chiemați, a lor e datorința a se îngrigì de moralitatea și religiositatea poporului.

Să nu uităm însĕ că rĕul a străbătut adânc, că adversarii noștri au la dispositiune feliurite mijloace, spre a pune feliurite curse pentru coruperea poporului; de aceea astădi mai mult ca ori când trebuie să punem umerii cu toții, întreaga inteligență: „preoți și mireni.“ Preoții cu fapta și cu puterea cuvêntului, mirenii cu sfaturi și cu esemple bune, și năzuințele noastre numai atunci pot avea resultatul dorit.

Preotul român își are și el greutățile sale, are a lupta cu multe neajunsuri, și pentru a conlucra cu succes la îndreptarea poporului, vine nu odată în colisiune cu acesta vrênd al desbaera de unele datini dăunoase măcar și cu risicul, de aș perde din popularitate, și noi scim câtă putere atractivă, cât farmec se cuprinde în cuvêntul „popularitate.“

Câți oameni învĕțați, câți cărturari înțelepți nu 'și schimbă principiile susținute și apărate într'un șir îndelungat de ani, numai chiar de dragul cuvêntului „popularitate.“ Noi scim, într'alte multe d e. că românul, care are iubire către preotul seu, se află ori și cum mulțămit și mângăiat dacă își poate petrece cu dênsul, ear acesta ca să nu 'și supere poporul seu, să nu facă vătămare, să nu 'și peardă basa „popularitatea“ se dimite a-i face pe voie, și așa preotul primesce omenia, astădi dela unul, mâne dela altul, astădi acasă, mâne în târg, poimâne la o nuntă, la un botez, dincolo la o pomenire, — pomeniri de acestea har Domnului noi românii avem multe și prea multe, ne ajung și ne întrec. Să mai amintesc oare ceva și despre „nădăile“ cele multe, ce se țin într'o mulțime de comune într'o parte din comitatul Hunedoarei, ce se încep îndată din sĕrbătorile Paștilor și durează până târḑiu la lăsarea postului de crăciun? Poate multora le este necunoscută această sĕrbătoare poporală, fiindcă în multe părți nu e cunoscută nici după nume. Eata ce este:

Fiește care comună își are ḑi anumită în ḑilele de duminecă sau sĕrbătoare, când apoi 'și serbează „nădeia.“ Oamenii se pregătesc înainte, se pregătesc înainte cu sĕptĕmânile pentru cele ale mâncărei, și cu deosebire, de cele ale beuturei, și în specie se pregătesc a'și procura vinars. Evreii arêndașii de beutură așteaptă ḑiua de „nădeiă“ cu mai mare dor de ât românii, o așteaptă ca pe o ḑi de câștig sigur, se provĕd cu spirtuoase d'ajuns, căci va fi rară și tare sĕracă casa barem cu o ferie de vinars, la cei mai avuți, firesce întreit mai mult. În ḑiua anumită aleargă apoi la această sĕrbătoare numită „nădee“ satele de prin prejur, din vecinătate: tineri și bĕtrâni, bărbați și femei, toți cunoscuții și necunoscuții, și fiesce-carele din acea comună primesce pe atâța oaspeți veniți la casa și la masa sa, pentru cam câți cugetă, că-i ajunge mâncarea și beutura. Firesce că după ce comuna cutare 'și-a petrecut nădeea, și 'și-a făcut datorința, apoi urmează nădeile în celelalte comune

contra judecății Curiei? (Mare ilaritate în stânga).

Vedeți până unde merge preocupațiunea și patima politică în administrațiunea noastră publică; și încă mai este una, aceea, că printr'un lung șir de ani, cu călcarea legii am fost lipsit de dreptul meu, făr' a fi însciințat, ca să pot reclama! Astfel se respectă drepturile noastre naționale de către aceia, cari constituesc partida politică domnitoare. Și dacă mie mi se face astfel de dreptate, care sciu să me apăr, puteți să ve închipuiți, cum se tractează cu bietul popor, care nu scie să se apere, ear prin alții a se apăra costă bani. (În stânga aprobări sgomotoase și strigări: Este deplinul adevĕr.)

Aceasta este caracteristica vieții publice la noi. Astfel se decid la noi cestiunile politice. Și de aceea dic și repet, că ori cât de drept ar voi să fie parlamentul nostru, în propriele sale cestiuni politice nu poate fi nepreocupat, dreptate numai dela curiă mai putem aștepta, și dacă dreptate voim în causa alegerilor contestate, numai curia poate fi chiemată a judeca.

Dintr'altă parte, tot din dreapta am auḑit afirmându-se, că abusurile la alegeri sunt reciproce, adecă le fac unii și altii. Ceva adevĕr este în lucru, numai că opositiunea nu dispune de organele publice, de aparatul funcționarilor, dar nici de bani, în mĕsura guvernamentalilor. Și încă una. Dacă guvernul, care dispune de putere, n'ar începe n'ar inscena și provoca abusurile, ve încredințez, că opositiunile n'ar cuteza a le inscena. Ale opositiunilor sunt mai vêrtos întru paralisarea celor guvernamentale, de acea guvernul nu cutează a le urmări și pedepsi.

Trecênd la esența lucrului, la cestiunea prelungirii mandatului, convicțiunea mea este în această privință, că pot să fie aduse motive cumpănitoare și pentru mandatul pe *trei* și pentru cel pe *cinci* ani după împrejurări, după cum le auḑirăm aici în această discusiune. Vorba e de *oportunitate*: însuși on. guvern pune pondul principal pe oportunitate. Și eu din acest punct de vedere judec proiectul, dar eu altfel consider oportunitatea. După mine oportunal s'ar putea ḑice acest proiect de lege, dacă legea noastră electorală și parlamentarismul nostru alte defecte mai mari și mai grave n'ar avea. Dar când cu toții recunoascem, că avem înaintea noastră un pacient ale cărui plumâni sunt atacate, nu-i este sănătoasă nici inima, nu-i este bun nici stomacul, ba doară chiar nici creerii nu sunt de tot cum se cade, și ne vine medicul și căutându-l ne ḑice: *„au nu vedeți că acest individ n'are pĕr destul pe cap, las că-i fac eu o perucă și apoi o să vedeți ce imposant are să fie!“* eu pe astfel de medic nu-l pot urma, eu aceasta oportunitate nu o pot recunoasce, dacă onoratul guvern, va aduce un proiect de lege, prin care să se coreagă marile scăderi ale legei electorale, atunci bucuros voi recunoasce, că oportun este a ne ocupa și de prelungirea mandatului.

Avênd toate aceste în vedere, precum foarte la loc aflu propunerea onorabilului d. condeputat *Irányi*, întregită cu amendamentul amicului meu *Truța*, încă și mai corespunḑĕtoare recunosc propunerea dlui D. *Szilágyi*. numai cât nu me mulțămesc a lăsa viitoriului vindecarea celor mai grave defecte materiale în legea electorală, ci doresc a se ocupa de aceasta vindecare ancheta propusă de dênsul. Eată deci adausul meu la propunerea onorabilului d. D. *Szilágyi*.

„Se îndrumă totdeodată Comisiunea ce se va delega ca să se ocupe tot d'acea întrebare: oare n'ar fi la timp a se pune capĕt acelei anomale situațiuni, necompatibile nici cu idea modernă de stat, nici cu egalitatea de drept a cetățenilor, în care anomală situațiune, pe basa unei legi electorale escepționale, în părțile transilvane încă și aḑi în vigoare, partea prevalentă a locuitorilor eschisă este din cadrul vieței publice și a aduce în aceasta privință un proiect de lege spre reformarea legei electorale

Sciri telegrafice în cestiunea orientală

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

12 Decembre.

Pirot. — Ninge continu și gerul a ajuns chiar ḑiua la 5 grade sub zero. Operațiunile militare întrerupte. Mare lipsă de mantale.

Sofia. — Consulul Franciei a comunicat astăḑi ministrului de esterne, că guvernul seu primesce propunerea Austriei de a se numi o comisiune militară internațională, care să hotărască linia de demarcațiune la închieierea armistițiului. Celelalte puteri încă nu s'au pronunțat.

Constantinopol. — Principele Alecsandru a respuns Porții, că primesce cu plăcere a se înțelege cu Madjid-Pașa în privința negociațiunilor cu Sêrbia pentru pace. Madjid mai are misiunea de a trata și afacerea Rumeliei.

Printre condițiunile de pace, Bulgaria ar impune Sêrbiei și o însemnată despăgubire bănească.

Muktar va pleca mâne pentru Egipt, unde situațiunea a devenit foarte încordată.

Misiunea lui Djevded este indefinit amânată în urma espunerilor lui Sebib-efendi asupra situațiunii în Rumelia

Constantinopol. — Poarta a făcut objecțiuni ambasadorilor contra eventualității unui congres, ale cărui resultate ar fi în detrimentul Turciei. Se ḑice că marele Vizir va fi numit Arifi sau Server, ear Said-Pașa se va retrage din ministeriu ca prea rusofil.

Constantinopol. — În cercuri bine informate se ḑice, că unirea Bulgaro-Rumeliotă ar fi consacrată de puteri cu condițiune, ca Sêrbia să nu sufere nici o perdere teritorială.

Constantinopol. — A seară a plecat la Sofia generalul Șakir, spre a lua parte în comisia internațională la închieierea armistițiului sêrbo-bulgar.

13 Decembre.

Filipopol. — Trupe turcesci se întind de a lungul fruntariei gata de plecare. La Kirklissa 20,000 și la Mustafa pașa 8,000 nizami, cu toate acestea retragerea delegaților Otomani, amânarea trimiterii comisariului, precum și nuvelele favorabile în privința unirei fac ca populațiunea să stea liniștită.

14 Decembre.

Sofia. — Relațiunile dintre Gadban și guvernul princiar sunt din cele mai amicale.

Se simte o mare schimbare favorabilă pentru Bulgaria din partea Porții, până chiar și în cestiunea unirii cu Rumelia.

Sofia. — Gerul foarte mare. În buvoac a degerat mai mulți soldați. Se crede, că trupele bulgare vor fi cantonate în Pirot și satele vecine.

În fie-care ḑi sosesc numĕroase detașamente de voluntari și casarmele și locurile transformate în casarme din Sofia gem de soldați, astfel că a trebuit să se încuartireze oameni și în case particulare. În general starea sănătății trupelor este escelentă.

Principele nu se va întoarce dela Pirot, decât după închieierea armistițiului.

Belgrad. — Toate puterile afară de Austria, au numit pe membrii comisiunii internaționale militare, pentru a ficsa linia de demarcație între beligeranți.

Varietăți.

* (În memoria Marelui Andrei.) Este scumpă ortodocșilor această ḑi de sĕrbare, și ei se adună în biserică spre a ridica rugăciuni pentru vecinica odichnă a nemuritoriului Andrei, e scumpă ortodocșilor ḑiua de 30 Novembre.

În această ḑi s'a celebrat parastas în biserica din Cetate Sibiiu, la carea a pontificat P. archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolau Popea.

Asemenea parastas s'a celebrat în Avrig după cum ni se scrie, tot așa la Tălmăcel, cu care ocasiune învĕțătoriul Ioan Pulca a ținut o cuvêntare frumoasă, la Orĕștie, Sĕcele și alte locuri.

Noi avem convingerea, că ḑiua de 30 Novembre va devenì sĕrbătoare bisericească pentru noi românii ortodocși, și aceasta fără vre-o decretare din partea organelor superioare bisericesci. La 50 de indivi̯di pregătiți pentru cariera preoțească și învĕțătorească părăsesc pe fie care an institutul nostru pedagogico-teolog, și acestia ca tot atâți apostoli pășesc la 30 Novembre pentru sĕrbarea memoriei Marelui archiereu.

Așa facem noi tinerii, sĕrbătorim în biserică pomenirea lui Șaguna, și aceasta este cea mai vrednică sĕrbătorire.

* (Postal.) În Șaromberc, comitatul Mureș-Turda este de ocupat postul de magistru postal.

Condițiuni: contract de oficial și cauțiune fl. 100.

Emolumente: 200 fl. salariu, 40 fl. paușal de cancelarie și 300 fl. pentru cariola de patru ori pe ḑi, la gara de lângă această comună.

— Post de magistru postal în Csicsó-Györgyfalva.

Condițiuni: contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: 120 fl. salariu, 40 fl. paușal de cancelarie și 180 fl. pentru cursor în toată ḑiua la posta din Reteag.

Post de magistru postal în Romos, comitatul Huniadoarei.

Condițiuni: Contract de oficial și cauțiune 100 fl.

Emolumente: 120 fl. salariu, 40 fl. paușal de cancelarie și 200 fl. paușal de transport.

— Cu 11 Decembre începênd s'a deschis oficiu postal la gara din Dârste, comitatul Brașov, și va sta în legătură cu trenul micst nrii 351 resp. 352.

Va espeda epistole simple și recomandate, asemenea și asignațiuni postale până la 300 fl.

O broșură, care a produs în toate păturile societății de sigur cea mai mare sensație, a dat apotecariul R. Brandt publicității la Zürich. Ea cuprinde pe 24 de pagini apreciarea celor dântâi autorități medicale din Europa, a unui mare numĕr de medici practici etc., cari laudă într'un mod neobicinuit pilulele de Sviță ale lui R. Brandt, și astfel nu e de mirat, dacă pe basa astorfel de recomandații, preparatul se bucură de așa o mare trecere. Broșura se poate primì gratis în apotece sau direct dela apotecariul R. Brandt în Zürich, și se poate recomanda spre cetire fieste-cui, care încă și acum se îndoiesce de bunătatea și efectul salutar ale pilulelor de Svițera (costă 70 cr. în apotece) în toate casurile de înfundături, convulsiuni, dureri de cap, batere de inimă, morburi de ficați și fiere.

Ori-cin[e] poate fi sănătos, și poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'și grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi își au isvorul din sânge, trebuie să fie deci cea mai sfîntă datorință a fieste-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii și scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăță sângele sigur, grabnic și fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc și țîn sângele întro circulație naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri și medaile, cu cari am fost decorați. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕțuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din față, căderea pĕrului, podagra și reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar și la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet și sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulație rațională. Noi primim ori-ce scrisoare confidențială provĕḑută cu o marcă postală retour și o descriere amănunțită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri 16 Decembre.

Brünn: **30 87 54 13 14**

---

vecine, când apoi cei din comunele cari 'și-au serbat nădeea se duc și ei, fiesce care cu casnicii spre a se ospĕta în tocmai și a lua parte la nădeile vecine, căci omenia omeniă așteaptă.

Până acì ar fi tot bine, căci românul ospital cum 'l-a lăsat Ḑeu, când vrea să te omenească, nu vrea să scie de lipsă și sĕrăciă. Dar după ce a trecut preste nădee, apoi ține-te. Vinarsul e luat în credință și bucatele pe așteptate; ear Isac arêndașul îi năvălesce în casă, și încă dela poartă îi strigă: „plătesce române“! Românul îl primesce pe evreu în casă, îl îmbie să odichnească, și Isac al nostru om românatec, cum e el, se dă la tocmeală, și complanarea se face îndată, așa, că românul tot mereu plătesce cât e anul, și tot nu se mai vede plătit. În urma nădeiei, mai are și dl solgăbirĕu de lucru, căci arare-ori trec asemenea sĕrbători fără capete sparte. Flăcăii din comunele vecine, formează tot atâtea grupe de joc, și la fiesce care pausă păharul cu vinars umblă pe rênd, d'acì apoi urmează câte o părueală bună, ce termină adeseori cu spargere de capete, dar pentru aceea petrecerea se continuă mai departe, ca și când nu s'ar fi întêmplat nimica.

S'ar mai putea scrie încă multe despre obiceiurile îndatinate la poporul nostru, dintre cari ar fi vremea să mai și înceteze unele, și dacă vom aștepta, ca numai preoții să facă totul, nu ne vom junge dorința nici când. Inteligința preste tot, întreagă întreguță: preoți și miremi suntem chiemați, avem datorința a ne îngrigì de moralul și religiositatea poporului nostru, mai vêrtos când vedem cu ochii, cum adversarii nostri lucră pe față ca să ne rupă poporul, să ni'l desbine be către inteligință. Preoțimea prin pietate, prin fapte și prin cuvinte poate face mult bine poporului, însĕ numai așa, dacă inteligința mirenească o va spriginì cu sfaturile și esemplele sale cele bune. Dacă preoții nu țin cuvêntări în biserică cu anii întregi, ba încă nici aceia cari ar fi în stare a rostì câte o cuvêntare, și dacă inteligința mireană nu mai calcă preste pragul bisericei, decât poate din paști în paști, pentru obicei, atunci rogu-ve ce mai putem aștepta noi dela bietul nostru popor împilat și părăsit? Atunci ce să ne mai mirăm dacă corupțiunea a ajuns până acolo, ca să veḑi pe român, trecênd la o biserică, în care el nu vede nici luminare, nici cruce, nici icoane?

Inteligința noastră cea vechiă, bĕtrânii nostri, mergeau odinioară d'a fală la biserică în fruntea poporului, ne cântau în strană, încât îți era mai mare dragul d'ai asculta. Dare-ar bunul Ḑeu, ca și noi să-i urmăm aceleiași întocmai.

Hariton.

Nr. 545. [1214] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hĕrman, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numĕrariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive . . . . fl. 431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . . „ 25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . . „ 144.—

Suma totală fl. 600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic şi din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviţ sĕ se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărţi toate venitele cu vĕduva preoteasă a rĕposatului paroch George Dogariu Darian.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Braşovului II.

Braşov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 368. [1215] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rişca cu filia Baia de Criş, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviinţării Venerabilului Consistoriu arhidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criş . . fl. 40.—
2. Folosirea cimiteriului şi a 2 agrii . . . . „ 38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununíi şi înmormêntări . . . . . „ 96.—
4. Dela 108 familii câte ½ mĕsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . . „ 86.40
5. Alte prestaţiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii . „ .40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . . „ 40.—

Suma fl. 340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a şi aşterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochíi.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 296. [1213] 1—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a doua-oara concurs tot pe lângă condiţiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumĕtate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum şi venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880 cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a şi aşterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că asupra cererii proprietariului din Şoimuşul românesc Prosman Iakab contra foştilor iobagi pentru proporţionarea dreptului de cârcimărit, se va ţinea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la faţa locului în cancelaria comunală din **Şoimoşul român.** La aceasta sunt învitaţi toţi cei interesaţi sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinaţiunea pentru regularea de posesiune.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president. **Rozgonyi,** notar.

Sz. 3952. [1216] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a n.-szebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtató 14 frt 72 kr. tőke, ennek 1884 január 1-töli 8% kamata, 13 frt. 85 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedő Brat Ilia l. Vásiliának az örményszékesi 587 sz. tjkönyvben A + 1—11 rend sz. fekvőségei, melyek közül az 1 r. 1502 h. sz. szöllő 36 frt 69 kr. svöllő dézsma váltsággal van terhelve, összesen 510 frt. és az örményszékesi 700 sz. tjkönyvben A + 1—6 rend sz. fekvőségei 415 frt. 60 kr. és Roska Linának az örményszéke i 466 sz. tjkvben A + 1—3 rend sz. fekvőségei 148 fr. 20 kr. megállapitott kikiáltási árban Örményszékes község elöljárósági helyiségében **1886 Január 9-én, délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Vevni szándékozók végrehajtató kivé telével, kötelesek a kikiáltási ár 10% készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t cz. 42 §.-ban jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló 3 egyenlő részben az árverezés jogeröre jutása után 15,30 és 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, — mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Örményszékes község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

N.-Enyeden, 1885 oktober 21-én.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1210] 3

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1886.

Anul al treiḑeci şi cincilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑênd şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notiţe pentru preoţi. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Putere bărbătească slăbită şi perdută

Impotenţă.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul duşului de carbon pentru genitalii se poate cura or cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur şi pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar şi dacă impotenţa s'ar părea incurabilă şi la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiţi profesori şi scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandaţii m dicale şi mii de adrese de mulţămire din partea a multora vindecaţi cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'şi procure duşul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuinţare şi părerea medica ă, 5 fl 80 cr. Expediţia postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde şi de unde vine pachetul

Duşul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 4

Concurenţă
înşelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare şi covoare
cu privilegiu ces. reg.

care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenţei ce s'a pornit în ḑiua de aḑi;**

şi spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale şi escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late şi foarte trainice aceste

Invĕlitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., şi o lăţime de 130 cm., cu borduri colorate şi groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputinţă de a fi n micite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părţile lumei şi pretutindenea sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuinţate şi ca cuverte de pat şi mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 3—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,“
Ober-Döbling, Mariengasse 3l,
în casa proprie.

Me rog sĕ se observe adresa esact.

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele preţuri, aproape de necreḑut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 3
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă rambursa sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

12,000 de bucăţi deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 3

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 129 Sibiiu, Marți 10/22 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Decembre 1885.

Multe lucruri se pot întêmpla în lume. S'a putut întêmpla și banului din Croația, ca el în ședința publică a parlamentului să fie insultat și luat între pumnii furibunzilor deputați Starceviciani, și s'a putut întêmpla, ca pentru această purtare brutală tribunalul să judece pre matadorii scandalului.

Sunt insulte, pe cari nici justiția nu le poate stigmatisa din destul cu adevěratul lor nume, sunt insulte, pentru cari justiția nici are formă prescrisă spre a intrevenì și a repara dauna pricinuită, sunt insulte, pentru cari milioane de suflete se revoltează și așteaptă numai momentul, spre a înfiera cu sigilul rușinei pre calumniatorul nebunatic.

Prin scandalul de astă toamnă din parlamentul Croației s'a vătămat la locul prim persoana representantelui coroanei, s'a vătămat banul, s'a vătămat însě și parlamentul, care a degenerat până la bătaie formală, și s'a vătămat țeara, a cărui parlament a degenerat așa de tare.

A fost lucru natural deci ca justiția să întrevină și să repareze știrbirea cea atât de simțitoare în demnitatea țerei. Ḑilele acestea a pertractat tribunalul din Agram afacerea și a condamnat pe făptuitoriul Dr. David Starcevici la închisoare, la perderea titlului de Dr. în drepturi și a facultății de a mai putea fi advocat.

Dacă acest proces scandalos în feliul seu n'ar avea fond politic, pentru noi n'ar fi de nici un interes. N'ar avea interes pentru noi nesocotința unui deputat, care sare cu pumnul asupra altui orator, n'ar avea interes intervenirea justiției, nu pedeapsa, căci toate acestea n'ar avea consecuențe, pe cari o țară întreagă le va simți poate.

Altcum stăm însě la acest proces de natură politică.

Starcevici a representat părerea partidei celei mai populare în întreagă țara. După a lui părere s'a făcut mare nedreptate Croației prin transferarea actelor curiale la Pesta. Banul Khuen Héderváry a dat poruncă, ca aceste acte să fie transportate la Budapesta, Banul Héderváry a ridicat cuvêntul în ședință publică întru apěrarea purcederei sale și a afirmat, că de drept Croația nici când n'a avut în posesiunea sa acele acte. Purtarea banului s'a considerat de insultă în fața patrioților de talia domnului Starceviciu, și aceasta nu fără cuvênt, de oare ce în ochii lor și banul actual este considerat ca un spion al guvernului central din Budapesta.

Nu s'a părut lucru cuviincios partidei radicale să audă din gura representantelui coroanei, că Croația numai per abusum a fost în unele lucruri anumite stăpână preste sine. De aceea și s'au revoltat, întocmai după cum se revoaltă nu arare-ori kossutiștii nostri.

În indignațiunea lor croații au sărit cu pumnul asupra banului.

S'a dat tot lucrului caracter politic.

Pus pe acest teren lucrul, chiar și în cas de crimă se judecă mai domol, și nu trebuie să amintim că la procesele politice chiar și dreptul ginților, a statorit anumite legi, cari n'au asemĕnare cu cele asupra crimelor comune.

Procesul lui Starcevici are deci coloritul unui proces politic, și aceasta nu trebuie să o perdem din vedere. La procesele politice fie care om se întreabă, este oare îndemnul la comiterea abaterei sau crimei numai o afecțiune momentană, act de rĕsbunare, sau doară o nemulțămire generală a ajuns la acel grad, încât cei mai fanatici 'și-au luat refugiul la pumn.

În casul concret Starcevici a ridicat pumnul în numele majorității poporului din Croația, în numele acelei majorități, care nu sunt încă doi ani de ḑile de când cu cârlige de fer au tras jos inscripțiunile unguresci de pe edificiele publice, așa că armata comună și general împĕrătesc a trebuit să restitue ordinea și pacea în Croația cea turburată.

Starcevici este condamnat. Preste 3 luni el va eși din temniță, însě nu va mai fi nici deputat nici advocat.

Starcevici este martirul causei, de care e însufletită majoritatea poporului din Croația.

Iustiția l'a făcut martir, și mintea sănătoasă se întreabă: E bine ca acest om să fie îndreptățit a purta firma: martir politic?

Revista politică.

Comisiunea militară internațională e deja de Vineri la Niș, unde până acum de sigur că 'și-a fi și început activitatea.

Înainte de esmiterea comisiunii au avut loc dese comunicații telegrafice între Viena și Sofia. „Kölnische Zeitung“ dă în estract publicității cele mai marcante depeșe, din cari se vede, că Austria în timpul din urmă a mai început să slăbească cu dragostea pe sêrbi și să-i domolească pe bulgari.

În ḑilele trecute „Novoje Vremja“ rĕspândise faima, că Austro-Ungaria ar fi sumuțând în ascuns fără scirea și împrotiva dorințelor muscălesci, pe turci, ca să treacă granița rumeliotă, și să ocupe provincia. Scirea aceasta avea foarte puțină probabilitate și aḑi se crede, că chiar Nelidow plenipotențiatul rus a fost cel ce a sumuțat pe turci, ca să poată face încurcături nouě în Orient. Dar Poarta a rĕmas neclintită, și în circulara ei din urmă a dechiarat, că dacă se va comite vr'un act de nesubordinațiune în Rumelia față de comisariul ei Djevded-pașa, numai atunci se va vedea silită de a trece cu trupele în Rumelia, un lucru, pe care îl privesce ea ca eventualitatea cea mai fatală, și care trebuie să se încungiure.

În ședința dietei bucovinene dela 3 Decembre deputatul Turcan și alți tovarăși au propus sporirea judecătorilor de ocol și crearea unei judecătorii supreme în capitala Bucovinei.

Propunerea s'a trimis la comisiunea pentru propuneri. Deputatul Vasilie Morariu a propus să se facă un împrumut de 200,000 de fiorini, spre a se convertì suma datorită creditului fonciar rural din Galiția, și să se însărcineze comitetul țĕrei ca să presinte în cea mai de aproape sesiune un statut privitoriu la crearea unei bănci a țĕrei, în scop d'a sprijinì și încuragia intreprinderile agricole.

Comisiunea budgetului din Reichstagul german a votat creditul de șepte milioane de mărci pentru a completa înarmarea militară, după ce a auḑit esplicațiunile date de ministrul de resbel, care a cerut comisiunii să păstreze secretul.

S'a vorbit foarte mult despre un toast rĕsboinic ridicat de generalul de Loe, comandantul corpului 8 de armată, într'un banchet la Düsseldorf; generalul de Loe, ar fi lăsat să se intrevadă putința unui resbel apropiat. „Norddeutsche Zeitung“ ḑice că s'a interpretat rĕu discursul generalului, care n'a făcut decât a parafrasa vechea devisă germană: „Totdeauna veghiători.“

Situația în Anglia în urma nouelor alegeri a devenit foarte interesantă. Nici partida conservativă și nici cea liberală de sine nu formează maioritatea absolută a camerei, — care numai printr'o coalițiune cu parneliții s'ar putea dobândì.

Parnell este șeful partidei irlandeze și urzîtoriul mișcărei moderne a feniilor în contra dominațiunii asupritoare a elementului brit.

Mult timp Parnell și partida sa zadarnic s'au sforțat pe cale parlamentară, căci ei n'au putut unì sub steagurile lor, decât foarte puțini representanți, cari și ei întocmai deputaților naționali dela noi erau combătuți de unanimitatea casei engleze, și

FOIȚA.

Cerbul.

— Poveste de I. Pop Reteganul. —

Un biet de om rĕmase vĕduv, vedeți d-voastră cum rĕmân mulți în ast' săcreată de lume mare, îi murise adecă nevasta și rĕmase cu doi copii, cu o fetiță Tiriana și cu un fecioraș Tirion. Dar omul nostru nu avea nimic, dar chiar nimic, nici barem o mâță. Și lucra bietul om pe la cei bogați ca să agonisească celea de lipsă pentru copilași, dar unde nu-i mamă, nu-i, — și pace!

Cum rĕmâneau copiii singuri acasă, mai mergeau pe uliță de se jucau cu alți copii, apoi îi miluia câte o vecină bună câte cu ceva, ear seara se duceau acasă, unde se întêlneau cu tatăl lor. Una din vecine, vĕduva Sofe, plăcea copiilor mai tare, de oarece ea, cu toate că nu avea nici un copil, îi chiema la sine și le da lapte de mai multe ori pe ḑi. Și copiii iubeau pe lelea Sofe și o căutau în toată ḑiua barĕm odată. Ear vĕduva Sofe ḑicea de multe-ori cătră copii: dragii mei, vedeți voi cât de bine ve țîn, am vacă cu lapte, am bucăcioare bune cum trebuie la prunci, ḑiceți cătră tatăl vostru să me ia pe mine, că apoi și mai bine ve voi ținea. Așa învĕțase lelea Sofe de mai multe-ori pe copii.

Odată spun copiii tatălui lor, că eată ce muiere bună e lelea Sofe și că ar fi bine să o iea el de muiere, de oarece e rĕu fără muiere în casă. Apoi, mai adaoseră copiii, lelea Sofe și e o muiere bună, ne iubesce și chiar a ḑis, că bucuroasă ar venì după dta, tată. Așa ḑiseră copii în mai multe rênduri, firesce învitați de lelea Sofe. În câteva rênduri se făcù omul nostru ca și când nu i ar auḑì, dar odată ascultă mai cu băgare de seamă povestea și sfatul copiilor, apoi le rĕspunse.

Dragii tatii, eu bucuros o aș lua, și cred că ar venì după mine, dar 'mi e frică că s'a purta rĕu, cum nu-i prea învĕțată cu copii, că ea nu a avut copii nici odată. Drept aceea, de va fi să me mai însor, că numai singur nu ve pot cresce pe voi, de va fi să me mai însor ḑic, 'mi-oi căuta una, care să fie dedată cu copii, și să nu ve poarte rĕu.

Ba, tată, ia pe lelea Sofe, că ea nu ne va purta rĕu, dar altele, ori pe cine ai lua, sciu că bine nu ne-ar purta, ear ea a ḑis, că ni-a fi ca o mamă de bună.

Și se înduplecă omul nostru, de mila copiilor, și luă pe vĕduva Sofe de muiere. Nu-i vorbă tocmai rĕu nu o nimerì, că lelea Sofe avea câte ceva și la început o duceau cât de bine. Dar dela o sĕptĕmână dela două lelea Sofe începù a urî copii. În cele din urmă atât i erau de urîți, încât nu se mai putea uita la ei, de urîți ce-i erau. Bieții băiați bine vedeau, dar nu grămușdau nici țiț, sciind bine, că numai ei făcură pe tată-so să o aducă în casă: tatăl lor încă vedea ce-i și cum îi dar nu avea ce face, bine scia el că nu poți face pe nime să iubească ce nu vrea. Se luase pe gânduri bietul om. Dar lelea Sofe îl scoase de pe gânduri cum nici n'ar fi gândit; măi bărbate, ḑice ea odată, alegeți una din două: ori merg eu de unde am venit, ori alungă'ți copiii dela casă. Când auḑì bărbatul una ca asta, mai înlemnì; schimbà la fețe și se uita lung la lelea Sofe, ca și când ar fi voit să ḑică: glumesci tu muiere? Dar ea i rĕspunse scurt și îndesat. Din două una, ori merg eu, ori dudue pe ei!

Mult se gândì bietul om ce ar face și cum ar urma ca să nimerească mai bine? De muiere nu s'ar despărți bucuros, ear copiii cum să și-i dudue ca un păgân? În urmă se hotărește să dudue copiii, dar cum? Cu minciuna!

Haidați dragii tatii, ḑise el într'o dimineață, haidați la pădure să aducem uscățele, să ne facă mama voastră plăcinte. Și merseră copiii amêndoi, cu tatăl lor la pădure. Dar fetița își umplù șurțul de cenușă și tot presăra pe cale până în pădure.

După ce ajunseră în pădure tot umblară de colo până colo adunând uscățele, până se pierdură de tată-so Dau să-l strige: tată, tată! dar tată nu-i ca în palmă. Acum nu sciură încătrău să dee, pe unde să iasă din pădure? Dar umblând ei așa supĕrați dau de cenușă și se iau tot pe cenușă până de asupra satului, acolo nu li se mai vedea cenușa pe jos,

toate aspiraţiunile lor nimicite, ba s'au întreprins chiar măsuri nouĕ escepţionale înprotiva lor.

Resultatul a fost, că ei s'au atins de mijloace oprite şi în curênd au vêrît groază în oasele tuturor prin dinamit şi prin maşine infernale.

Dar nici pe calea aceasta n'au putut îmblânzi stăpânirea.

Au venit nouele alegeri şi din urnele electorale au eşit circa 100 de mandate pentru aderentii lui Parnell. Şi acum ambele partide mari ale dietei engleze se bat după prietinia lui Parnell, promiţêndu-i fel de fel de concesiuni pentru Irlanda.

Păn'acum Parnell se vede a se pleca pe partea dlui Salisbury, dar până în sfêrşit cine scie cum li se va 'ntoarce norocul nefericiţilor Irlandezi.

Din România.

Adresa camerei şi rĕspunsul regelui.

Joi, 5 Decembre, la oarele 11 dimineaţa, M. S. regele, a primit în sala tronulni, cu solemnitatea obicinuită, biuroul şi comisiunea adunărei deputaţilor, însărcinată a-i presenta adresa de rĕspuns la mesagiul tronului.

D. general D. Lecca, a dat cetire următoarei adrese:

Sire! Interpreţi credincioşi ai simţĕmintelor ţĕrei, adânc mişcată de perderea augustului Vostru părinte, credem că singura alinare ce o putem aduce şi în această ocasiune solemnă, la durerea bunului nostru suveran, este espresiunea iubirei şi devotamentului întregei naţiuni.

Românii, recunoscĕtori, împărtăşesc cu căldură tot ce mişcă inima Maiestăţei Voastre, căci ei sciu bine, că şi aspiraţiunile şi îngrigirile lor au devenit înseşi aspiraţiunile şi îngrigirile Maiestăţei Voastre.

În mijlocul evenimentelor politice ce se desfăşură în giurul nostru, simţim mai mult încă, Sire, cât de puternic este spriginul ce 'l avem în această comunitate de simţeminte ce leagă naţiunea de suveranul ei. Negreşit că ţeara doresce mai pre sus de toate a se bucura, cât mai mult timp, de binefacerile păcei; ea a primit cu fericire asigurarea dată de Maiestatea Voastră, că relaţiunile ei cu toate statele, sunt cele mai amicale; atitudinea noastră atentă şi neamestecul nostru în conflictul de peste Dunăre, erau de sine indicate, pe cât timp nici unul din interesele noastre nu primea o atingere directă; dacă însĕ în desfăşurarea evenimentelor viitoare, vre-un pericol din afară ar putea sĕ le ameninţe, atunci fiţi încredinţaţi, Sire, că naţiunea întreagă unită ca totdeauna în momentele cele grele, se va aduna în giurul Maiestăţei Voastre, gata la ori-ce sacrificiu pentru apĕrarea sa.

Interesul apĕrărei noastre naţionale a unit neîncetat pe toţi românii în aceleaş silinţe şi sacrificii. Avem credinţă, că acest scop statornic al tuturor, a fost pe deplin ajuns prin desvoltarea şi tăria dobândită de puterea noastră armată.

Naţiunea are cea mai deplină încredere, că onoarea şi securitatea sunt bine adăpostite sub scutul bravei sale armate şi al comandantului ei suprem.

Evenimentele politice au venit în ultimii timpi sĕ facă şi mai simţitoare crisa economică generală, care apăsa destul de greu asupra intereselor noastre materiale. Această situaţiune a dat cestiunilor economice o însemnătate cu atât mai mare, cu cât încă de mai înainte, ţara 'şi îndreptase toată luarea sa aminte cătră dênsele. Astfel, toţi am vĕdut cu un viu interes, apropiata espirare a tratatelor noastre de comerciu şi începerea denunţărei lor de cătră guvern. Esperienţa ce am făcut cu aplicarea acestor tratate ne dă dreptul sĕ sperăm, că vom sci sĕ găsim măsurile nimerite spre a ajuta desvoltarea procedurei noastre naţionale.

Aplicarea tarifului nostru autonom este un fapt de mult aşteptat şi menit a avea un rol însemnat în regularea relaţiunilor noastre economice internaţionale. Nu era însĕ lesne de a stabilì din capul locului, un tarif autonom, care sĕ rĕspundă la îndoitul scop de a nu încărca pe contribuabili cu un imposit prea împovărător, şi de a isbì cu tacse mai grele numai acele produse, ale căror similare s'ar putea lesne fabrica în România, îndată ce ar găsì oare-care protecţiune. Aplicarea a dat pe faţă în tariful nostru autonom imperfecţiuni, ce sperăm că vor dispărea treptat, cu ajutoriul studiului intreprins de cătră guvern, studiu, ce se va urma şi prin ingrijirea representaţiunei naţionale.

Am primit cu o deosebită plăcere încredinţarea, că nemulţămirile ridicate de aplicarea tarifului nostru autonom, asupra produselor francese, vor putea sĕ fie înlăturate; vom vedea cu bucurie, dispărênd ori ce causă de rĕceală în relaţiunile noastre cu Francia.

Adunarea deputaţilor va îngrijì, Sire, a da cestiunilor financiare toată luarea aminte cerută de ele astădi. Ţeara noastră, care trăiesce şi se desvoaltă pe tĕrêmul economic, prin relaţiunile ce întreţine cu străinĕtatea, nu putea sĕ nu resimţă contra-lovitura crisei generale ce a isbucnit în afară, şi care este una din causele crisei noastre interioare. Slăbirea esportului nostru şi scăderea preţului cerealelor pe de o parte, retragerea capitalurilor străine din afacerile noastre interne, pe de altă parte, sunt efectele directe ale crisei din afară; efecte, cari trebuia nepărat sĕ aibă o mare înrîurire asupra situaţiunii noastre economice interioare. Financele noastre nu putea sĕ nu resimţă consecinţele acestei situaţiuni, de oare-ce ele se alimentează în cea mai mare parte din contribuţiunile indirecte, cari produc totdeauna în raport direct cu consumaţiunea, şi consumaţiunea a fost firesce foarte scădută în anii din urmă.

Crisa economică generală, ce stăruiesce de mai mulţi ani, nu se mai poate însĕ prelungì mult timp. Trebuie sĕ ne aşteptăm, ca o perioadă de prosperitate sĕ-i urmeze. Atunci şi interesele noastre economice vor lua un nou avênt; venitul impositelor va revenì la mersul seu urcătoriu, şi situaţiunea financiară va devenì pe deplin mulţămitoare.

Independent însĕ de concursul ce ne poate venì dela îmbunătăţirea situaţiunii generale, trebuie sĕ facem noi înşine, şi cât mai grabnic, cele mai mari silinţe pentru ridicarea noastră economică. În ceea ce privesce financele, suntem bine hotărîţi sĕ studiem cu cea mai mare băgare de seamă bugetul statului, şi sĕ nu-l adoptăm decât după ce va fi temeinic echilibrat, pe basa valorărilor celor mai certe.

Vedem totdeauna cu bucurie lărgindu-se reţeaua căilor ferate, întru cât ne-o permit mijloacele noastre financiare. Nimic nu ne va ajuta mai mult în progresele ce avem de realisat, ca înlesnirea comunicaţiunilor. De acea am dorì ca comunicarea lesnicioasă cu Dobrugea, pentru care adunarea deputaţilor a acordat tot ce i s'a cerut, şi la care s'a lucrat cu activitate în cursul anului curent, sĕ fie cât mai curênd pe deplin sĕvêrşită. Am dorì asemenea ca pe lângă portul Brăilei şi Galaţilor, cari în curênd vor fi îmbunătăţite, şi unicul nostru port de mare, Constanţa, sĕ fie ridicat la însemnătatea cerută de afacerile noastre comerciale. Trebuie în fine, ca ţeara întreagă sĕ se poată bucura de foloasele şi de progresul, pe care numai plutirea maritimă i le poate asigura.

Cea mai vie dorinţă a noastră Sire! este, ca sesiunea ce începe, sĕ fie mănoasă în legi binefăcĕtoare, pentru interesele ţĕrei. Vom cerceta cu o deosebită luare aminte proiectul pentru modificarea legii învĕţămêntului public, în scop de a o face sĕ rĕspundă mai bine trebuinţelor astădi simţite şi spre a-i îndrepta defectele constatate în aplicare. Ajutoriul unor bune măsuri legislative, asupra învĕţămêntului, este neapĕrat administraţiunei sale centrale.

Printre legile ce credem că se impun mai urgent lucrărilor adunărei legiuitoare, sunt asemenea modificările de întrodus în organisarea magistraturei, spre a o pune la adăpostul ori-cărei înrîuriri vătămătoare unei bune împărţiri a dreptăţei şi spre a da astfel o deplină încredere justiţiabililor; este modificarea şi complectarea codicelui nostru comercial, care a rĕmas cu mult în urma noilor legislaţiuni comerciale din alte ţĕri; este îmbunătăţirea legei comunale în părţile constatate defectuoase; sunt în fine, măsurile legislative menite a venì în ajutoriul industriei şi a comerciului.

Ne vom da, Sire, toate silinţele ca sĕ rĕspundem la încrederea ce o puneţi în lucrările noastre, siguri, că numai astfel vom contribuì, împreună cu Maiestatea Voastră, la întărirea şi progresul statului român.

Sĕ trăiţi Sire!

Trăiască Maiestatea Sa Regina!

M. S. Regele a rĕspuns:

„Domnule preşedinte! Domnilor deputaţi! „Ve mulţămesc din inimă pentru simţemintele călduroase, ce Camera 'Mi renoiesce astădi cu ocasiunea adresei.

„Nu m'am îndoit nici odată de aceste simţeminte, cu cari am fost întêmpinat în toamna aceasta preste tot locul, de mic şi de mare, şi a căror espresiune am primit-o din nou din toate unghiurile ţĕrei cu ocasiunea amintirei dilei glorioase de 28 Novembre.

„Aceste dovedi sunt pentru Mine un indemn puternic de a lucra neîncetat pentru fericirea României, care se poate fălì astădi de frumoasa posiţiune ce a sciut sĕ 'şi facă prin propria ei valoare, prin propriele ei silinţe.

„Sĕ păşim dar înainte cu stăruinţă pe calea trasă, spre a ne menţine la înălţimea, unde trebuie sĕ stea de a pururea scumpa noastră patrie.

„Încă odată: Regina şi Eu ve mulţămim pentru urările ce Ne faceţi.“

Kulturegylet şi încă ceva.

De sub Peatra Craiului 20 Decembre.

Era pe la medul nopţii spre 17 a curentei, când me aflam şi eu la staţiunea din Teiuş, unde se împreună linia dela Arad cu cea dela Orade.

---

dar de acolo sciau merge acasă şi pe nimerite, că oamenii începuseră a aprinde luminile şi chibzuiau unde trage casa lor. Şi au mers până la fereastră şi se uitară pe ochiul ferestrei cum mânâncă tată-so şi cu maştiră-sa lor plăcinte, ear tatăl lor dicea: sĕracii copii, sĕ fie şi ei acì sĕ îmbuce barem odată din plăcintele aceste calde şi bune; dar lelea Sofe dise: taci nu-mi mai pomenì de ei, mai bine-i lasă în cioară, sĕ nu le mai aud de nume. Atunci copiii strigară dela fereastră: Acì suntem tată. Şi i sloboḑì omul înăutru şi le dete de cină, apoi i culcară în căldură colo după cel cuptor. Cum erau bieţii copii osteniţi de cale, adurmiră cum puseră capetele pe căpătâi, ear lelea Sofe începù a mustra pe bietul om: de ce mai sciut tu minţì pe mine? Tu ai ḑis că ai prăpădit pe tândalele acestea de copii, şi eată că nu fu drept! Sĕ scii, că mâne dimineaţă merg eu, dar aşa merg, cât sĕ nu mai întorc la copiii tei şi la calicia ta. Aşa bărbate, dacă nu poţi tu fi fără ei, vei fi fără mine!

Nu durmì toată noaptea bietul om, ear dacă se făcù ḑiuă 'şi luà ear copilaşii şi merse în pădure. De astă dată Tiriana-şi umplù şurţul de tărîţe, neaflând cenuşă de a îndemână, şi tot preseară pe drum mergênd câte vre-o douĕ, ca sĕ cunoască calea, de s'ar întêmpla sĕ se peardă de tată-so. În pădure eară făcù tată-so ce făcù şi se pierdù de copii. Începură copii a-l striga, dar el nu le rĕspunse chiar nimic, ci merse acasă mâhnit.

Noa, pregătitu-i-ai? întrebă lelea Sofe. — Pregătit, sciu că altădată nu mai vin bieţii copii acasă.

Aşa a şi fost.

Acum după ce nu aflară bieţii copii pe tată-so, după ce nici drumul nu-'l mai cunoscură, că o vulpe linsese toate tărîţele, începură a pribegì prin cele păduri plângênd. Dḑeu le întărì inima şi încetând de a mai plânge 'şi căutară mure şi smeură, alune şi jir şi se hrăniră cu de aceste, ear noaptea dormeau prin crengile copacilor, ca sĕ nu dee de ei vre-un lup sĕ-i mânânce. Şi petrecură multă vreme. Dḑeu scie câţi ani aşa prin pădure, poate vre-o 9 ani, şi Tiriana se făcù o fată frumoasă, ear Tirion un voinic numai ca el. Dar nu aveau haine, toate li se stricase, şi eşise din ele; Dḑeu însĕ le dăruì îmbrăcăminte ca la pesci, le dăruì solzi. Într'o ḑi umblând prin pădure, vĕḑură că de o parte li se răresce, ca şi când ar fi aproape de margine. Şi se bucurară foarte, că o se scape la largul, că doară de atâta amar de vreme se şi mai urîseră şi ei prin cei codri sĕcreţi. Dar Tirion nu mai putea de sete. Deci ḑise cătră sorusa: Tu soră dragă, eu me topesc de sete, hai sĕ căutăm undeva o leacă de apă. Tiriana însĕ 'i ḑise: Rabdă, frate dragă, că acuş o sĕ eşim la largul, unde apoi cred că dăm de mai bine. Într'acestea nimeresc preste o urmă de bou, plină cu apă limpede. Tirion îndată se plecă sĕ bea, dar soru-sa 'l opresce ḑicêndu-i: frate dragă, nu bea că îndată ce bei, te faci bou şi me iei în coarne. Şi nu beù Tirion, cu toate că 'l cocea setea, de gândeai că nu alta, fără se topesce. Mergênd mai departe dau preste o urmă de lup, ear plină de apă limpede. Tirion ear se plecă sĕ bea, dar Tiriana 'l opresce: frate dragă, nu bea, că îndată ce bei, te faci lup şi me mânânci. Şi ascultă Tirion şi de astă dată. Dar mergênd mai departe, când era mai sĕ iasă la largul, dau preste o urmă de cerb, plină cu apă. Acum, ḑice Tirion, trebuie sĕ beau, că de nu — tot plesnesc de sete. Nu bea frate dragă, că îndată ce bei te face Dḑeu cerb, şi mari nĕcasuri vor venì preste noi, că vor năvăli puşcaşii preste tine şi te vor împuşca! Fie ce va fi ḑise Tirion, eu trebuie sĕ beau, că de nu tot mor. Şi nu-l mai putù oprì soru-sa sĕ nu bea, dar — îndată ce beù, se făcù un cerb mare şi frumos, cu coarnele aurite. Acum Tiriana plângea lângă el, dar el îi ḑise: Nu plânge, soro dragă, că va fi ce va vrea Dḑeu. Apoi 'şi-a smuls Tiriana câteva fire de pĕr şi a legat cerbul de coarne şi-'l ducea astfel după sine. Îndată şi eşiră acum din pădure şi dădură într'o poiană frumoasă, unde erau câteva căpiţe de fên şi otavă groasă pe lângă ele. Tiriana se vîrî într'o căpiţă de fên sĕ odichnească, ear cerbul păscea otavă în giurul căpiţei. (Va urma.)

Un loc acesta, unde publicul, maltratat de „Menetrend"-ul căilor ferate, ori din cătrău sosesce, tot somnoros este.

De astă dată însĕ un domn, care ḑicea că el este solgăbiroul cercului i-a ţinut de urît.

Acest amploiat adecă ţinea prelegere la călĕtori despre marele folos ce-l va aduce statului „Kulturegyletul", prin maghiarisarea elementului român; se lăuda, că el în cercul seu va scoate pentru „Kulturegylet" dela fie-care familiă câte 1 fl. 50 cr., ear dela cei ce n'au familie câte 1. fl.

Se cuvine însĕ ca fie-care patriot adevĕrat sĕ contribuie spre acest scop, deci el ori pe unde este: face colectă, provoacă şi pe trecĕtori la contribuiri şi ăst mod a incasat de voie de nevoie dela bieţii călĕtori vr'o 8 fl. şi câţi-va cruceri.

Fie ḑis spre onoarea lui, trebuie sĕ constat, că atâta sfială a avut, de nu cerea bani dela aceia, pe cari îi auḑia vorbind românesce, sau după port îi vedea că sunt români, nu cred însĕ că în paşalicul seu va fi cu atâta considerare cătră români, căci atunci n'ar face nici o ispravă pentru sfîntul scop patriotic.

Aste firesce nu însemnează ingerinţă oficială în serviciul „Kulturegyletului", căci solgăbirĕul doară nu este tot solgăbirĕu şi la mieḑul nopţii, mai cu samă dacă în contra frigului s'a provĕḑut şi cu un pic de duch din bute.

Îu zelul seu patriotic s'a espectorat şi în contra ministrului preşedinte Tisza pentru prolungirea mandatului de deputat dela 3 la 5 ani, căci în timpurile acestea grele bietul funcţionariu public nu poate trăi numai din salariul seu, ci îi mai trebuie şi accidenţii, — apoi dênsul la fie-care alegere de deputat câştiga pentru serviciile sale constituţionale câte 3000 fl., un adaus acesta la salariul de 1000 fl. la an, ear de acî în colo numai tot la al cincilea an va avea ocasiune de a face parale.

Are drept bietul om, dar ce sĕ-i faci!*)

Acestea Vi le comunic, nu pentru că doară m'aş fi scandalisat de nişte lucruri, cari se fac şi se vorbesc în vederea şi auḑul lumei prin restauraţiuni, căci suntem dedaţi noi cu idea că neamului ales toate 'i sunt permise, — ci eacă aşa ca sĕ mai aveţi şi Dvoastră ce pune pe răvaş.

Numai pentru evidenţă! *Un călĕtoriu.*

*) N'ai ce-i face! Red.

Varietăţi.

* (Chirotoniri). Ioan Baciu cler. abs. al archidiecesei noastre s'a chirotonit în 7 Decembre a. c. întru diacon, ear în 9 Decembre întru presbiter.

* (Denumiri). Georgiu Maier, paroch gr. or. în Topliţa română este denumit capelan clasa II în reservă, ear Nicolau Stănescu, preot gr. or. în Someşul rece e denumit capelan la honveḑime.

* (Bal.) Reuniunea femeilor române din Sibiiu învită la balul ce se va ţinea în 20 Februarie 1886 st. n. în sala dela „Împĕratul roman".

Începutul la 8 oare seara. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Preţul de întrare:

a) de persoană 1 fl. 50 cr.

b) membrii de familie câte 1 fl. 50 cr. de persoană, ear dela trei persoane în sus de fie-care persoană câte un fl.

Logea mare 8 fl; logea mică 5 fl. Publicul din loge, care doresce a participa la dans, este rugat a-'şi scoate bilet de întrare în sală.

Bilete de întrare se vênd în ḑiua balului înainte de ameaḑi dela 10—12 şi după ameaḑi dela 3—5 la hotelul dela „Împĕratul roman," camera Nr. 1 şi seara la cassă.

* (Aniversarea neuitatului archipăstoriu Andrei Şaguna) s'a sĕrbat şi în Orĕştie într'un mod demn şi corespunḑĕtoriu. Seara s'a adunat un public numĕros la scoala română, unde s'a ţinut festivitatea ḑilei, conform programei publicate. Producţiunea s'a deschis cu piesa musicală „Românime mult cercată" şi după aceasta dl învĕţătoriu G. Oprea în cuvêntul festiv ni-a arătat în liniamente principale vieaţa, activitatea şi meritele marelui archiereu român. Cuvêntul festiv, care a fost primit cu adevĕrată satisfacţiune din partea publicului, a culminat în apelul elocuent adresat generaţiunei tinere, ca sĕ urmăm faptele şi vîrtuţile marelui bărbat, şi sĕ conservăm intactă moştenirea ce ni-a lăsat, adecă religiunea străbună şi prin aceasta limba noastră naţională. Cuvintele elocuente ale dlui Oprea au aflat un resunet puternic în inimile publicului ce l'a ascultat. — După aceasta s'a esecutat piesa musicală „Rĕmas bun codrului" şi apoi dl învĕţătoriu Joandrea a declamat „Din povestea vorbei" de A. Panu. Piesa „Cât te-am iubit" poesie de Matilda Cugler, cântată solo de dşoara Teresia Corvin a făcut o bună şi plăcută impresiune asupra publicului, atât prin esecutarea precisă, cât şi prin escelenta voce, cu care afabila dşoară ne-a delectat şi de astădată.

În fine corul plugarilor a esecutat în patru voci piesa „Românul" de Marienescu. Era un aspect frumos a vedea pe acesti tineri plugari, circa 30 la numĕr, îmbrăcaţi în costumul pitoresc, urcându-se pe podiu cu curagiu şi fără sfială şi esecutând cu o rară promptitudine piesa amintită. Dl învĕţătoriu Toma Popoviciu a putut fi satisfăcut pentru succesul silinţelor ce le-a pus pentru a instrua pe acesti tineri plugari în cântări corale. Dar şi publicul a fost surprins într'un mod plăcut de primul debut public al corului plugarilor şi s'a bucurat în inima sa de acest succes favorabil.

A doua ḑi s'a celebrat de părintele ppresbiter Nicolau Popovici parastas solemn, întru amintirea marelui archiereu „Şaguna" în biserica noastră gr. or. din Orĕştie, la care a asistat un popor numĕros.

Festivităţile aceste ne-au dovedit, că cu cât vremile sunt mai grele, cu atât amintirea marilor bărbaţi din trecut se înrădăcinează mai adânc în inimile poporului şi se înspiră credinţă în viitoriu şi tărie în luptele aprige ce avem a le purta cu duşmanii esistenţii noastre naţionale.

* (Dela Ofenbaia) ni se scrie cu datul 3 Dec. v.: „Subreuniunea învĕţătorilor din tractul Lupşei 'şi-a ţinut adunarea generală în ḑilele de 29, 30 Nov. şi 1 Dec. v., sub conducerea păr. prot. I. Danciu, ca preşedinte. S'au pertractat multe afaceri de importanţă, cari privesc învĕţătorii şi starea culturală a poporului din acest tract.

Fiind timpul adunărilor totodată şi timpul, pentru care biserica noastră a orênduit serbarea de parastase în memoria marelui archipăstoriu de odinioară, Andrei bar. de Şaguna, în Dumineca de 1 Dec. s'a serbat un solemn părăstas pentru neuitatul „Andrei", oficiind p. prot. şi S. Pop, paroch în Brăḑesci; la care au luat parte învĕţătorii şi multă lume de popor.

Panegiricul, făcut de p. prot. cu această ocasiune, a pus în lumină meritele acelui mare între archipăstori, la care aḑi privim ca la un soare încălḑitoriu, şi a stors lacrimile ferbinţi din ochii poporului adunat, care ḑicea depărtêndu-se: „Sĕ 'l ierte Dumneḑeu, că mult bine a adus el bisericii şi naţiei române." *o.*

* Dl Petra Petrescu, în Braşov, îşi esprimă deosebita mulţămită P. T. Domni, cari în urma apelului dsale din 1/13 Nov. au binevoit a-i trimite rapoarte despre asociaţiuni şi reuniuni române şi se roagă totodată ca, până la 1/13 Ian. 1886 sĕ i se trimită rapoarte şi dela reuniunile, dela cari n'a primit până acum.

* (Convocare) Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeş îşi va ţinea adunarea sa generală ordinară în ḑilele 28, 29 şi 30 Decembre a. c. st. v. în localul scoalei gr. or. din S.-Sebeş.

La aceasta adunare sunt învitaţi a lua parte toţi P. T. membri ai acestei reuniuni.

Programa:

1. La 9 oare serviţiu divin în biserică.
2. La 10 oare deschiderea adunării prin presidiul ordinariu.
3. Constatarea membrilor presenţi.
4. Cetirea raportului general.
5. Cetirea operatelor întrate.
6. Ţinerea de prelecţiuni cu elevii dela scoala din Sebeş.
7. Încasarea tacselor dela membri.
8. Propuneri eventuale.

Dela comitetul central.

Ioan Droc, preşedinte. *Avram David,* notariu.

* (Convocare.) Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. orient. din districtul Abrudului se anunţă pe ḑilele 27, 28 şi 29 Decembre a. c., în localul scoalei gr. or. din Abrud-Sat.

La această adunare sunt învitaţi a participa toţi P. T. membri fundatori şi ajutători, eară dnii membri ordinari se provoacă din oficiu a se presenta şi a lua parte.

Agendele:

Ḑiua I-a; înainte de ameaḑi.

1. Serviciu divin la 9 oare în biserica gr. or. din Abrud-Sat.
2. Deschiderea adunării prin preşedinte.
3. Constatarea celor presenţi.
4. Cetirea raportului comit. central, a cassariului şi bibliotecariului şi esmiterea de comisiuni.

După ameaḑi.

5. Cetirea disertaţiunilor de învĕţătorii Alecsandru Sava şi Nicolau Corcheş.
6. Alegerea vice-preşedintelui reuniunei.

Ḑiua a II-a; înainte de ameaḑi.

7. Verificarea protocolului din şedinţele trecute.
8. Prelegeri practice din a II-a Carte de cetire de I. Popescu, care se vor tracta cu deosebită privire la Gramatică, Istoriă şi Geografiă.

După ameaḑi.

9. Continuarea prelegerilor practice.
10. Incassarea de tacse dela membrii reuniunei.

Ḑiua III-a; înainte de ameaḑi.

11. Verificarea protocolului din şedinţele trecute.
12. Continuarea prelegerilor practice.

După ameaḑi.

13. Raportul comisiunilor.
14. Propuneri şi esm. comisiunei pentru verific. protocolului.
15. Încheierea adunărei.

Din şedinţa comitetului central al Reuniunei.

Abrud, în 30 Novembre 1885.

Ioan Gall, preşedinte. *Aron Cioran,* secretariu.

* (Mulţămită publică.) La însărcinarea adunării generale din ăst an a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sebeş — comitetul central al acesteia esprimă mulţămită pe aceasta cale onoratei Academii de sciinţe din Bucuresci, carea prin comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român — a binevoit a dona pe seama reuniunei următoarele opuri: 1 esemplar din disertaţiunea „Despre necesitatea promovării şi protecţionării meseriilor la români" de B. Baiulescu. — „Studii asupra constituţiunei românilor" de G. Meitani 4 tomuri, — şi „Familia creştină urmată de rosele roşii şi albe" de I. Riurean.

Tot odată şi prea stimatului domn Dr. I. Crişan profesor seminarial pentru donarea unui sigil, făcut anumit pentru reuniunea noastră.

Dela comitetul central.

Ioan Droc, preşedinte. *Avram David,* notariu.

* (Poştal). Cu 11 Decembre s'a deschis oficiu de poştă în Mureş-Bogata, pe aripa Cucerdea Murăş Oşorhei a liniei ferate şi va sta în legătură cu trenul numĕrul 1711 şi 1712.

Va primî epistole simple şi recomandate, asemenea şi asignaţiuni postale până la 300 fl.

— Cu 16 Decembre s'a deschis oficiu de poştă în Magyar-Lapád comitatul Alba-inferioară şi prin cariolă va sta în comunicaţiune ḑilnică cu posta din Aiud.

Va primî epistole simple şi recomandate, asemenea asignaţiuni postale până la 300 fl.

— Cu 16 Decembre începênd s'a deschis oficiu postal în Gurasada, comitatul Huniedoara, şi de două-ori pe ḑi va sta în comunicaţiune prin cursor cu gara dela aceasta comună, trenul Nr. 411 şi 412.

Va primî epistole simple şi recomandate, asemenea şi asignaţiuni postale până la 300 fl.

Deodată cu aceasta se sistează comunicaţiunea postală între Dobra şi Ilia şi în locul ei va comunica de două-ori pe ḑi cariola între Dobra şi Gurasada.

Mersul.

Pleacă din Dobra 8 oare 40 minute şi 2 oare 30 minute.

Ajunge la gara din Gurasada 9 oare 40 min. şi 3 oare 3 minute.

Pleacă din gara din Gurasada 10 oare şi 4 oare.

Ajunge la Dobra 11 oare şi 5 oare.

Pleacă din Gurasada 9 oare 10 m. şi 3 oare 10 minute.

Ajunge la gara din Gurasada 9 oare 40 min. şi 3 oare 40 minute.

Pleacă din gara din Gurasada 10 oare şi 4 oare 46 m.

Ajunge la Gurasada 10 oare 30 m. şi 5 oare 30 m.

Posta redacţiunei.

Primăria comunală în Tălmăcel. Nu e obicei ca pentru funcţiuni obligate bisericesci primăriile comunale sĕ aducă mulţămită publică pe cale ḑiaristică preoţilor. De aceea noi ne mulţămim cu notiţa ce am publicat în numĕrul trecut.

Loterie.

Sâmbătă 19 Decembre.

Buda: 49 89 35 86 70

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.70	99.60
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
Galbin	5.99	5.97
Napoleon	10.—	9.99
100 marce nemţesti	61 95	61 90
London pe (poliţă de trei luni)	125.60	125.60

Nr. 296. [1213] 2—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a doua oara concurs tot pe lângă condiţiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de ḑile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumătate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum şi venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880. cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a şi aşterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii. În conţelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 545. [1214] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hĕrman, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numărariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive . . . . fl. 431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . . „ 25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . . . „ 144.—

Suma totală fl. 600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic şi din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviţ sĕ se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărţi toate venitele cu vĕduva preoteasă a rĕposatului paroch George Dogariu Darian.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Braşovului II.

Braşov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 368. [1215] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rişca cu filia Baia de Criş, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviinţării Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criş . . fl. 40.—
2. Folosirea cimiteriului şi a 2 agrii . . . . „ 38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununíi şi înmormêntări . . . . . „ 96.—
4. Dela 108 familii câte ½ mĕsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . . „ 86.40
5. Alte prestaţiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii . „ .40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . . „ 40.—

Suma fl. 340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a şi aşterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochíi.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că asupra cererii proprietariului din Şoimuşul românesc Prosman Iakab contra foştilor iobagi pentru proporţionarea dreptului de cârcimărit, se va ţinea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la faţa locului în cancelaria comunală din **Şoimoşul român.** La aceasta sunt învitaţi toţi cei interesaţi sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinaţiunea pentru regularea de posesiune.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole ţinută în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president. **Rozgonyi,** notar.

Audiţi! şi ve miraţi!

12,500 de bucăţi

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete şi potrivite şi pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roşu, vênĕt, alb, scoţian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.** Le espedează pe lângă rambursă [1209] 3—4

Exporthaus „zur Austria,“ WIEN, Oberdöbling, Mariengasse 31.

Anunţ!

Prin intervenţia plenipotenţiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari; şi astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm., ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preţ şi es. pedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Invĕlitoare pentru birje

cu fundamentul galben deschis şi borduri negre şi roşii, lungi de 180 cm., şi late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** pân' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau
Wiena, Favoriten.

Atestat! Cătră onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteţi ne îndată încă 36 de bucăţi din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20
Szolnok	11.22	3.51	7.29	9.26
P. Ladány	2.20	5.28	8·27	11.40
Oradea-mare	4.39	6.41	—	1.28
	—	6.46	9.37	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11
Mező-Telegd	—	7.4	10.28	2.34
Rév	—	7.42	11.36	3.18
Bratca	—	—	12.10	3.41
Bucia	—	—	12.46	4.01
Ciucia	—	8.31	1.48	4.26
Huiedin	—	9.01	3.09	5.08
Stana	—	—	3.42	5.27
Aghireş	—	—	4.12	5.50
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	10.16	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	11.25	—	8.54
Cucerdea	3.32	11.45	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	12.08	—	10.24
Teiuş	5.10	12.29	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	6.02	12.57	—	11.44
Micăsasa	6.40	—	—	12.18
Copşa mică	7.—	1.32	5.40	1.01
Mediaş	—	1.45	6.01	1.22
Elisabetopole	—	2.06	6.40	1.56
Sighişoara	—	2.38	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	2.50	8.01	3.02
Homorod	—	3.48	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	4.19	11.02	5.30
Apatia	—	4.34	11.37	6.03
Feldioara	—	4.53	12.32	6.35
Braşov	—	5.20	1.09	7.14
	—	5.30	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	9.40	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	9.45	12.50	—
Timiş	—	10.11	1.40	—
Braşov	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldioara	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorod	8.45	12.23	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişoara	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaş	11.54	2.25	9.43	—
Copşa mică	12 12	2.36	10.02	—
	12.37	2.41	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	3.45	7.43	—
Aiud	2.55	4.01	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	8.29	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	4.29	9.04	—
Ghiriş	4.11	4.50	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	5.58	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	.37	—	—	8.34
Ghîrbou	53	—	—	8.59
Aghire	7.08	—	—	9.56
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedin	7.55	7.14	—	11.04
Ciucia	8.37	7.43	—	12.17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10.06	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velencze	10.35	—	—	3.55
Oradea-mare	10.41	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.50	10.38	1.45	5.35
Szolnok	3.06	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	10.05	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	11.—	—
Budapesta	1.45	8.05	8.—
Szolnok	4.02	11.02	12.—
Arad	7.53	3.37	5.55
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	6.42	8.58
Zam	—	7.14	9.28
Gurasada	—	7.43	9.56
Ilia	—	8.01	10.17
Branicĭca	—	8.21	10.38
Deva	—	8.47	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	10.10	12.24
Şibot	—	10.34	12.53
Vinţul de jos	—	11.04	1.22
Alba-Iulia	6.59	11.31	1.40
Teiuş	7.33	12.05	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	3.56	5.20
Alba-Iulia	11.56	4.27	5.57
Vinţul de jos	12.20	4.53	—
Şibot	12.25	5.19	—
Orĕştia	1.19	5.41	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	6.18	9.49	—
Radna-Lipova	6.57	10.23	6.14
Pauliş	7.12	10.37	6.30
Gyorok	7.27	10.52	6.47
Glogovaţ	7.56	11.18	7.17
Arad	8.10	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	2.39	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2.10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
petroşeni	10.43	4.04	6.39

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.25
Haţeg	9.13	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	8.18
Aradul nou	6.25	1.21	8.32
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.51
Vinga	7.19	2.18	9.07
Orczifalva	7.38	2.36	9.20
Merczifalva	7.56	2.53	9.32
Timişoara	8.42	3.40	10.09

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	6.07
Vinga	6.52	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.09	2.25	6.53
Aradul nou	7.21	2.54	7.24
Arad	7.53	3.10	7.40

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	3.02	1.11
Şeica mare	—	—	3.30	1.32
Loamneş	—	—	3.47	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	11.47
Ocna	—	—	10.46	12.05
Loamneş	—	—	11.09	12.29
Şeica mare	—	—	11.32	12.50
Copşa mică	—	—	11.52	1.07

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	4.40	10.00	3.50	12.19
Cheţa	5.10	10.31	4.21	12.50
Luduş	5.31	10.53	4.43	1.12
M. Bogat	5.41	11.03	4.43	1.22
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	2.03
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	2.18
Nireşteu	6.56	12.26	6.10	2.45
Oşorheiu	7.15	12.46	6.30	3.05

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireşteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	10.20	2.31
Luduş	8.21	2.07	10.34	2.46
Cheţa	8.38	2.21	10.51	3.06
Cucerdea	9.07	2.50	11.20	3.40

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	5.19	—	10.37	4.16
Turda	5.40	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.40	10.10
Ghiriş	8.41	—	2.06	10.38

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 130 Sibiiu, Joi 12/24 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Decembre 1885.

S'a făcut multă vorbă la timpul seu cu proclamațiunea irredentă, care era să scoată din țițini porțile statului nostru. S'a făcut multă vorbă la adresa noastră a românilor, și vorbelor au urmat faptele. S'a pornit o formală închisițiune contra noastră, s'au făcut mai multe arestări și ca cei mai mari făcători de rele oameni nevinovați zac și astădi în temnițe, tot din causa acestei irredente.

Diaristica maghiară și-a făcut cal de bătaie din irredentă și a dat năvală asupra românilor, alarmând lumea, încât creerii mai înferbêntați vedeau flacări pretutindinea.

Era anul 1848 în perspectivă.

Cercurile politice dela noi încă n'au rămas nemișcate.

Regimentul 82 a trimis un contingent de trupe în munții apuseni.

Erau toate bine întocmite spre a se putea provoca o mișcare între români.

Și românul blând din fire a răbdat insulta ce i se face în loialitate și a sa iubire de patrie, a răbdat, căci scie că nu aceasta a fost prima, și nu ea va fi ultima insultă de acest soi.

Un diariu din Budapesta în numĕrul de Dumineca trecută publică o corespondență din Cluș, care ne privesce tare de aproape pre noi românii.

Diariul acesta este „Budapesti Hirlap". Diariul este unul dintre cele mai rabiate când e vorba de a lovì în români, și locul de unde e trimisă corespondența încă ocupă primul loc între orașele cele mai rabiate, încât e să fie vorba de mania maghiarisărei.

Eată ce scrie acest diariu:

Turburările din părțile ardelene.

Pe basa cercetărilor intreprinse și terminate deja, se pot judeca mai serios turburările escate în părțile ardelene în urma proclamațiunilor irredentei române, aduse pe furiș din România.

Istoria Transilvaniei ne dă bogate esperiențe în această tristă afacere, de aici iritațiunea cea mare, de aici frica, de câte-ori se întêmplă vre-o disordine mai mare. Articlii de diare basate pe asemenea temeri, vorbiau de revoluțiune, de omoruri și tăciunării în urma irredentei. Organele publice spre vindecarea rĕului și liniștirea spiritelor au luat mĕsurile cele mai strașnice. Aceste mĕsuri strașnice au insuflat încredere și au prevenit rĕului la tot casul.

Contra popilor valachi luați în Murĕș-Oșorhei în urma proclamațiunei la cercetare, nu s'a adeverit nimica. Ei au primit proclamațiunile pe postă, după cum le-au primit mai mulți, chiar și unii din partida guvernamentală. (De pildă Tisza. Red. T. R.)

Afacerea cu dinamitul din comitatul Alba-inferioară n'are nici un colorit mai serios, deoare-ce s'a mai întêmplat, ca oamenii să fure dinamit spre a putea prinde pești. N'a avut deci această afacere nici o legătură cu irredenta.

Mai suspectă ar fi să fie bătaia din crișma dela Vidol dintre Trăscăieni și Ocolișeni, însĕ investigațiunea intreprinsă a vărsat și aici destulă lumină. Arestații după închieierea investigațiunei au fost eliberați, și cercetarea contra lor se face numai pentru deteriorarea de avere streină.

În această crișmă au dat la sfadă ungurii cu românii, și din sfadă au ajuns la bătaiă; Trăscăienii o au luat la sănătoasă fără nici o apĕrare; românii au rĕmas în crișmă și judele a stricat unele obiecte, ce i stăteau în cale, apoi după ce s'a resuflat, a mers acasă. S'a constatat în urmă, că românii au fost cei insultați. Irredenta n'a avut nici o legătură cu această afacere.

Atacul contra scriitoriului din Murĕș-Ludoș este crimă hoțească, însĕ e comisă de niște servitori, cari n'au avut cunoscință de mișcările irredentiste, căci ei aproape întreagă vieața 'și-o au petrecut pe câmp ca păstori. Cercetarea nu s'a putut termina, deoare-ce Komáromy din causa ranelor sale încă nu poate fi luat la interogatoriu.

Causa cu cantorul din Cluș, după cât sciu, încă nu e decisă definitiv. Judecătoria cercuală l-a condamnat la 8 dile închisoare pentru amenințare, el însĕ a apelat.

După-cum se aude nu de mult s'a pus in lucrare o causă de proces a irredentei. În Ceagz au ars supraedificiele a doi economi unguri — se susține că focul a fost pus. Solgăbirĕul a avut neprecugetarea și a raportat fără nici o judecare și fără a avea indicii, că s'a pus foc în urma irredentei.

S'a făcut strașnică cercetare la fața locului. Comisiunea a aflat, că economii unguri locuind între români, casele românilor tocmai așa au fost periclitate, ca și cele ale ungurilor. Resultatul acestei cercetări altcum nu se poate încă prorocì.

După cele espuse si după cunoscințele melé în procesele pentru lățirea irredentei sau participare la aceea în Ardeal, nu s'a adus nici o sentență condamnatoare; investigațiunile de până acuma n'au putut constata nici o participare a românilor.

Ar fi de dorit ca românii nostri din părțile ardelene prin ținuta lor patriotică să alunge chiar și possibilitatea bănuielei.

Revista politică.

Asupra problemei, ce are să resoalve comisiunea militară internațională pe câmpul de rĕsboi, „Politische Correspondenz" primesce următoarele împărtășiri din Paris:

„Comisiunea are să vină la hotărîrea, că sêrbii trebue să înceapă cu evacuarea districtului Vidinului, ear după ei au să urmeze bulgarii, evacuând într'un restimp anume prescris de comisiune, teritoriul ocupat al Pirotului. Această basă, din care are să mânece comisiunea la hotărîrile ei e recunoscută ca bună din toate părțile, ca una care considerând succesele și a unora și a celorlalți, va conduce la o deslegare mulțămitoare pentru ambele părți."

Diariul din Petersburg „Le Nord," care trece de bine informat în cercurile guvernamentale, vorbind despre cestiunea uniunii bulgare, espune într'un mod de tot caracteristic, că agresiunea sêrbilor a înlesnit foarte mult drumul spre efeptuirea acestei uniri, oferind o basă sigură pentru recunoascerea ei.

Poarta a adresat principelui Alecsandru o notă, în care îi recomândă acestuia, ca să nu se mai opună evacuării reciproce, care este singurul mod de deslegare a cestiunei. Dacă va urma principele acestui sfat, armistițiul va fi în curênd efeptuit, ear cât pentru pace, Poarta a promis, că onoarea armelor bulgare va fi pe deplin considerată.

Situația în Anglia devine tot mai delicată.

O cestiune de mare insemnătate este obiectul discutelor celor mai înfocate. Și această cestiune este întrebarea, că oare are de gând într'adevĕr Dl Gladstone să se unească cu Parnell și făcêndu-i concesiuni, să-'și dee învoirea pentru crearea unui parlament provincial, care să aibă controla absolută în toate afacerile interne ale Irlandei.

Idea, că un bărbat de stat englez și liberal, poate să fie în stare de a jertfì unitatea țĕrei reînființând parlamentul ir, — li se pare englesilor atât de grozavă, încât ei cu toată probabilitatea faimei, nici aci n'o vor să creadă.

„Times" susține, că Gladstone 'și-a înaintat deja programa sa reginei, care ar fi și comunicat-o deja ministrilor sei. „Pall Mall Gazette" combate în modul cel mai rĕstit această scire, dar mai toate celelalte jurnale sunt de părerea lui „Times," și aci se ridică un torent întreg de atacuri în contra lui Gladstone, astfel cum nu i s'a mai dat ocasie s'o audă în lunga sa carieră diplomatică.

„Corespondența," organul ministerial din Spania, se dice autorisat a declara, că nici un liberal nu s'a gândit vre-o dată la un proiect de căsătoriă regală, pentru reconciliarea lui Don Carlos cu familia domnitoare, prin unirea lui Don Jaime cu prin-

FOIȚA.

Cerbul.

— Poveste de I. Pop Reteganul. —

(Închieiere.)

Nu trecù însĕ multă vreme și nimeriră pe acolo nescai vênători, cu căpăi și cu ogari, cum umblă ei. Căpăii și ogarii dau năvală asupra cerbului, dar el nu fuge din loc, ci se apĕră, mai cu picioarele, mai cu coarnele. Vênătorii vĕdênd că cerbul nu fuge din loc, numai se apĕră de câni, nu pușcară în el, ci merseră mai aproape, că nu vĕduseră nici când drag de cerb ca acela cu coarne de aur. Adecă dacă ajunseră lângă căpiță, vĕdură că cerbul are în coarne o fune de pĕr de aur și că funea duce cu un capĕt în căpiță. Desfăcură fênul, adecă acolo dormia ca dusă o fată frumoasă, cu pĕr de aur, cu haine de solzi de pesce, și ținênd în mână capĕtul funei, cu carea era legat cerbul. Mult se minunară și de cerb, mai mult însĕ de fată, credeau că vĕd chiar pe dina codrului. Dar ea se deșteptă în lătratul cânilor și în vorba vênătorilor și i era cam frică, unde se vĕdù ocolită de atâța vênători armați și de o droaiă de câni. — Nu te teme, draga mea, spune-ne cine esci, de unde vii, unde mergi, și cum ai ajuns acì cu cerbul acesta după tine; spune-ne, că nici un rĕu nu ți s'a întêmpla, că eu sunt mare pe aici, eu sunt craiul cel tênĕr, feciorul împĕratului. Și i spuse apoi Tiriana toată întêmplarea, vedeți dvoastră, chiar precum vi-o spusei și eu, i spuse cum au rĕmas orfani de mamă, cum tată-s'o luă de muiere la îndemnul lor pe lelea Sofe, cum apoi la învĕțul maștiră-sa tată-so i duduì, adecă i făcù pierduți prin pădure, cum apoi ei au trăit atâta vreme, ear când era mai să iasă la largul, cum se făcù Tirion cerb.

Și ascultă craiul cu mare băgare de samă vorbele ei, apoi i dise: draga mea, vino cu noi la curțile mele, te voi îmbrăca ca pe o împĕrătească, te fac muierea mea, ear de cerb voi grijì ca de un frate, fiind-că el va fi cumnatul meu.

Și merseră toți la curțile craiului, cine nu crede — nu asculte, că eu nu fac pe nime cu tăria să asculte, nici să creadă, dar mie deie-mi pace să o mințesc până în capĕt, cum să duculesce; și merseră adecă la curțile craiului, acolo o îmbrăcară ca pe o împĕrătească și se cununù cu craiul cel tênĕr. Cerbului i făcură loc într'o livade frumoasă, și era vesel și el, de binele în care ajunsese soru-sa.

Dar a lăsat Dțeu
După bine s'aștepți rĕu!

Abea trecură câteva sĕptĕmâni și craiul trebuì să meargă în țară, să vadă de afacerile țĕrei. Crăiasa rĕmase numai singură acasă, adecă nu chiar singură, cu o froaie de țigan, care trăsese nădejde să se facă ea crăiasă, bat-o inștanțile holă spurcată, ce gărgăuni i umblasă ei prin cap, să se facă crăiasă; destul că rĕmase crăiasa numai cu țiganca acasă. Țiganca hamișe și celancă, ca toți țiganii, începù a arăta crăiesei câte toate, și a-i spune câte verdi uscate, de gândeai că-i o meliță. Odată o chiemă pe crăiasa în grădină, să-i arete lacul. Acolo se pun într'o luntre și — ce face hăranca, ce nu face, că rĕstoarnă luntrea, și crăiasa cade în lac și se tot cufundă, că țiganca pe nesimțite îi legase o peatră de moară de grumadi. După aceea merse în palat și se îmbrăcă în hainele crăiesei.

Dar din fundul lacului eșa un glas bulbucind prin undele lacului.

Frate, frate Tirioane
Vino bag'a tale coarne
Tocma 'n fundul ăstei ape.
Unde soru-ta se înecă,
Că peatra rĕu o apasă
Și-i sdrucesce a ei oasă,
Iar apa o năbușesce,
Frate, frate te grăbesce,
De moarte o mântuiesce!...

Și cerbul bine auțlia, dar nu-i putea ajuta nimic, că și el era legat de un stêlp de peatră, îl legase țiganca, deci i rĕspundea soru-sa în cântec:

cipesa Mercedes. Toți oamenii influenți din partida liberală, s'ar opune la o asemenea căsătorie, ca și d. de Canovas, care a condamnat-o în numele partidei conservatoare.

„El Imparcial“ și toată presa independentă și liberală își rîde de declarațiunile pretendentului. Toată lumea — ḑice o telegramă din Madrid — consideră aceste sgomote, ca o manoperă a partidei clericale.

Un circular al Preasfinției Sale Domnului episcop al Caransebeșului Ioan Popasu.

Prea Onoraților Părinți Protopresbiteri și Administratori protopresbiterali, onorată preoțime, sinoade, comitete și epitropii parochiale, iubiților directori, profesori și învețători dela toate așeḑămintele și scoalele noastre confesionale și evlavioșilor creștini de ori-ce treaptă și stare din diecesa de Dumneḑeu scutită a Caransebeșului!

Binecuvêntare, dar și pace dela Dumneḑeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Christos, care este în ceriuri!

Una dintre trebuințele cele mai adânc și de mult simțite ale clerului, învețătorimei și ale poporului diecesei noastre a Caransebeșului a fost înființarea unei *tipografii* și *librării* diecesane.

Astăḑi, când se scrie cu fulgerul și se călătorește cu iuțala vêntului; astăḑi când numai acel popor poate compta la trăinicie și la un viitoriu mai fericit, care scie să se folosească de multele și diferitele îmbunătățiri făcute omenimei prin înaintarea artelor și a sciințelor; astăḑi, când toți fără contraḑicere recunosc principiul, că sciința dă putere: între astfel de împregiurări mai era oare posibil, ca diecesa noastră să conducă tot cu mijloacele absolut insuficiente din trecut administrațiunea bisericească, a cărei sferă de activitate s'a mărit fără seamă, să reguleze conform recerințelor neîncungiurabile ale timpului, în care trăim, învețământul dela diferitele așeḑăminte și scoale confesionale, apoi să poarte cu scumpătate manipulațiunea fundațiunilor eparchiei, în fine să aplice o controlă binefăcătoare și o evidență satisfăcătoare asupra tuturor agendelor și averilor bisericesci, scolare și fundaționale ale protopresbiteratelor și comunelor bisericesei din diecesă?

Este evident și necontestabil, că acest scop însemnat nu se putea ajunge cu mijloacele nesuficiente, învechite, de care dispunea până acum consistoriul din centrul diecesei.

De aceea representanții clerului și ai poporului credincios din diecesa de Dumneḑeu scutită a Caransebeșului, adunați în Sinodul eparchial dela Dumineca Tomei din anul curinte în unanimitate au aprobat propunerea și proiectul Archiereului și al Consistoriului diecesan de a înființa lângă Consistoriu o tipografie și o librărie diecesană. Sinodul eparchial a votat spesele recerute la înființarea acestor stabilimente, fiind pătruns de convingerea, că aceste stabilimente sunt unele dintre mijloacele cele mai puternice spre a răspândi sciințele și prin dênsele cultura, luminarea, religiositatea și moralitatea la toți fiii diecesei.

Acum cu ajutoriul Dumneḑeului părinților nostri aceste stabilimente: tipografia și librăria sunt înființate spre bucuria noastră a tuturora.

Deci fiind-că tot darul se pogoară de sus dela părintele luminilor, înainte de toate chiemăm binecuvêntarea și ajutoriul Atotputernicului Dumneḑeu asupra acestei întreprinderi și încredințându-o scutului seu celui preaînalt, totdeodată esprimăm recunoscința și mulțumita noastră tuturor acelor bărbați luminați și devotați binelui și prosperării bisericei și scoalei noastre, carii au conlucrat la ajungerea nobilului scop.

Rămâne acum, ca pe aceste tinere așeḑăminte tipografia și librăria diecesană, care sunt creațiunea noastră și proprietatea clerului și a poporului din diecesă, să le cultivăm și să le sprijinim ca ele chiar în interesul nostru propriu, să înflorească, și să prospereze.

De aceea venim a poftì și a ruga ferbinte pe prea onorații părinți protopresbiteri și administratori protopresbiterali, pe onorata preoțime, sinoade, comitete și epitropii parochiali, pe domnii directori, profesori și învețători ai institutelor și scoalelor confesionali, mai departe pe toți literații și cărturarii nostri de ori-ce condițiune și stare, în fine pe bunul nostru popor primitoriu de tot ce este bun, nobil și folositoriu, ca toți acesti factori puternici, cari constitue diecesa, să îmbrățișeze cu căldură și să părtinească întreprinderea noastră.

Așteptăm deci cu deplină încredere dela toți, ca toate trebuințele de tipărituri, formularie, protocoale, cărți permise prin legi și ordinațiuni, hârtiă etc. le vor procura dela înființata tipografiă și librăriă diecesană, cu atât mai vêrtos, că prețurile vor fi moderate și că profitul material — căci cel spiritual nici nu'l putem prețuì — se va întrebuința la timpul seu, earăș numai pentru scopuri mai înalte bisericesci și scolarie, ale clerului și poporului dreptcredincios român diu eparchia Caransebeșului.

În fine nu putem face cu deosebire atentă pe onorata preoțime, sinoade, comitete și epitropii parochiale, precum și pe onorabilul personal didactic la împrejurarea, că în privința prețurilor și altor detaiuri vor urma din partea Consistoriului diecesan încunosciințări din cas în cas prin circularie separate, și că cu conlucrarea organelor consistoriali, apoi a personalului didactic dela institutele noastre teologic și pedagogic diecesane și a altor bărbați literați cu începutul anului viitoriu 1886, se va eda o *foaiă* bisericească, scolariă, economică și literariă, a cărei programă se va publica în decursul lunei lui Decembre a. c.

Împărtășind la toți binecuvêntarea noastră archierească sum

Caransebeș, în 30 Novembre 1885.

Al D. Voastre

voitoriu de bine

Ioan Popasu m. p.,
episcop.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

A treia serată literară în Brașov. — Prelegerea dlui Dr. George Baiulescu: „Despre nutrire“.

Brașov, 8 Decembre 1885. Dnule Redactor! În fața unui prea numĕros auḑitoriu de dame și în parte mai mică și de bărbați a fost ținută a treia prelegere literară a femeilor române din Brașov, Joi în 5 ale curentei. Zelosul și stimabilul nostru medic de aici dl Dr. George Baiulescu a împlinit o lacună dintre cele mai simțite în programul acestor prelegeri prin desvoltarea teimei „Despre nutrire.“ Între însemnatele condițiuni ale unei adevĕrate educațiuni a mamelor noastre se cuprinde și cunoscința, cât de temeinică, a condițiunilor, prin cari să se susțină, amelioreze și întărească sănătatea corpului nostru. Nu e mirare deci pentru ce a fost publicul nostru atât de avid pentru ascultarea unei astfel de materii, ceea ce s'a putut vedea de acolo, că sala cea mare a gimnasiului se părea a fi cu totului tot prea mică pentru încăperea unui public atât de numĕros și ales. Tema a stîrnit interes în public; acesta a fost potențat mai mult prin dibăcia și măiestria, cu care a fost desvoltată și împărtășită. Cu mult de mai mare însemnătate este această materie, decât să rămână nerelevată, de aceea me voi încerca — întru cât îmi vor permite puterile — a presenta la acest loc în liniamente foarte generale materia preleasă de dl Dr. G. Baiulescu, căci în sine de altfel este foarte copioasă.

Nutrirea corectă și corĕspunḑĕtoare — ḑice D-sa, constitue condiția cardinală pentru susținerea bunei stări a întregului nostru organism. Ignorând această condițiune, ori-ce altă mĕsură, luată pentru susținerea sănătății, rĕmâne fără de nici un resultat. Dela nutrirea corectă și corespunḑĕtoare atârnă nu numai bunăstarea noastră trupească, ci chiar și dispositia sufletească, aptitudinea și pofta de a lucra.

Calitatea, cantitatea și raportul combinațiunilor sunt tot atâtea mĕsuri, cari trebuie observate la nutrire. Un fel trebuie nutrit copilul, și altfel omul crescut, un fel omul gras și altfel omul slab, omul sănătos și omul bolnav.

Aici se descrie în general însemnătatea și diferința nutrirei fie-căruia din casurile numĕrate. Întră după aceea în adevĕrata materie a temei luate. Modul desvoltării este foarte inductiv și ușor de înțeles cu toată greutatea, ce o aduce cu sine astfel de lucrare, care se poate comunica numai în termini scientifici și nici decum în cuvinte populare.

Materia organică, din care constă corpul nostru este supusă la o schimbare continuă în urma arderei sau oxidațiunii, ce se petrece în țesĕturile organismului nostru.

Oxidațiunea produsă prin respirațiune dă nascere căldurii animalice în toate organele țesĕturilor vii ale corpului nostru. Prin funcțiunile diferitelor organe corporale, atât la lucrări mecanice cât și spirituale, producerea căldurei cresce și în proporțiune cu aceasta se consumă continu o parte a materiei din substanțele trebuincioase și în urma acestor perderi s'ar ruina organismul corpului, dacă nu am căuta să înlocuim perderile acestea, prin substanțe introduse din afară. Aceasta se întêmplă prin nutrire.

Materiile ce trebuiesc introduse cu nutrirea sunt materii ce compun corpul nostru; trebuie deci să cunoascem materiile, cari compun corpul nostru. Din espunerile dlui disertator aflăm, că corpul nostru în esență constă din 8 substanțe: oxigen, nitrogen, apă, acid carb., câteve substanțe minerale, albuminate, zachar și grăsime.

Mai departe se esplică însușirile, însemnătatea și combinațiunile diferitelor elemente chemice ale corpului omenesc; dintre acestea amintesc câteva mai bătĕtoare la ochi: omul inspiră în 24 de oare și preste 500 de litre de oxigen, — espiră la 450 de litre de acid carbonic; apă se află în corpul omenesc ca la 60 %.

Soră, soră draga mea-re,
Ducem'aș să am putere,
Dar țiganca m'a legat,
De un stîlp m'a ferecat...

Într'aceste sosì și craiul acasă. Țiganca îmbrăcată în hainele crăiesei zăcea pe pat și se văeta că nu poate de beteagă. Craiul, crediḑnd că e crăiasa lui, o întreabă ce o doare, să meargă după doftori, dar țiganca 'i spune, că ea nu se mai scoală, până va mânca carne din cerbul cel cu coarne de aur.

D'apoi cum? să omor eu pe cumnatul Tirion, pe frate-t'o?

Omorî-l, bărbate dragă, poruncesce la pușcași să'l pusce, că de nu mânânc carne din el, tot me prăpădesc!

Și craiul, ca să se tămăduiască, porunci pușcașilor să meargă să împusce cerbul. Ci când se apropiară de el, el așa cânta de jalnic:

Soră, soră Tiriană!
Vino și-'ți fă o pomană,
Scoate-me dela pușcași,
Că de nu mor mintenaș...

Și Tiriana auḑì glasul cerbului, și 'i rĕspunse în cântec:

Frate, frate, suflet dulce,
La tine nu me pot duce,
Că-s în apă aruncată
Și pe mine stă o peatră,
Numai cât nu-'s înecată!...

Auḑind pușcașii cântecele acelea, îi lovì mila și nu vrură să împusce cerbul. Deci ḑise țiganca cătră craiul: trimite măcelarii să 'l beleasscă, să mânânc carne din el, că de nu tot mor. Și trimise craiul pe măcelari să beleasscă cerbul,

Dar cerbul când mi-i zărea
Se isbea și se plângea:
Soră, soră, suflet drag,
Eși afară, eși din lac,
Eși afară și me scoate,
Soră dragă, dela moarte....

Dar soru-sa ear îi rĕspunde:

Frate dragă, suflet dulce,
La tine nu me pot duce,
Că's în apă aruncată
Și pe cap îmi stă o peatră,
Numai cât nu-'s înecată.

Și măcelarii auḑiră tênguirile cerbului și și glasul din apă, și li se făcură milă de cerb, și nu l beliră, ci spusĕră craiului toată întêmplarea. Craiul numai decât merse înlăuntru și se uită mai bine la crăiasa lui cea beteagă, adecă, aceea era țiganca, deci i porunci iute să-i spună unde-i e crăiasa și cum cutează să facă un lucru ca acela? Dar țiganca hoață, respunsĕ numai decât craiului.

Înălțata crăeasă s'a jucat cu luntrea pe loc și s'a înecat, apoi eu am gândit să nu-ți spun nimic, fără să me îmbrac în hainele ei și să me fac crăiasă de voi putea, că tot am trăit noi bine odată....

Craiul porunci de deslegară cerbul, ear acela în fuga mare merse la lac și scormonì cu coarnele până dădù de soru-sa și o scoate de asupra apei, apoi i deslegară oamenii peatra dela grumaḑi și în scurtă vreme fu eară sănătoasă, ca mai nainte și spuse craiului toată întêmplarea.

Craiul apoi porunci de legară pe țigancă de coadele la doaue iepe sirepe, și pe una o mânară într'o parte, ear pe alta în altă parte, de făcură tot mii de bucățele din ea.

Craiul cu crăiasa apoi au trăit de acì în colo multe ḑile albe, dar s'or fi stêns și ei acum, că e mult de atuncea; despre cerb însă n'am mai auḑit nimic.

Analisând substanţele, cari ne servesc ca nutrĕmênt, aflăm, că nici un product al naturii nu conţîne în proporţiuni suficiente toate substanţele nutritoare, cari se recer la susţînerea integrităţii corpului nostru; singur laptele concentrează aceste materii într'un raport mai corĕspunzĕtoriu, dar pentru oamenii crescuţi nici acesta nu este de ajuns ca hrană, ear dacă totuş s'ar folosì acesta esclusiv pentru nutrire, ar trebuì sĕ consume un om pe ḑi preste 5 litre. Suntem deci necesitaţi a combina diferite nutrimente, pentru ca sĕ ne completăm hrana şi prin aceasta sĕ ne putem susţînea viaţa. Nutrirea esclusiv numai cu un fel de substanţe omoară ori-ce vietate de pe pământ; aşa d. e. un câne nutrit numai cu zăhar slăbesce foarte tare în timp de 2—4 sĕptĕmâni şi în urmă nu 'i mai place de loc această unică mâncare şi moare; tot aşa păţesce, dacă îi dăm numai grăsime, ori numai substanţe albuminate etc. Aici ne aduce esemple, prin cari ne arată, că esperienţa ne-a dictat unele obiceiuri, cari corĕspund pe deplin cu legile nutrirei.

Săteanul scie, că la o bucată de carne îi trebuie o bucată de pâne ori cartofi, la un blid de fasole o bucată de slănină etc. Ne-a spus şi ce urmări are lipsa totală de hrană. Dacă nu introducem în stomach nici o materie nutritoare, grăsimea, muşchii şi toate ţĕsĕturile corpului servesc ca material de ardere la întreţinerea proceselor, ce continuă a sĕvĕrşì toate organele corpului; individul se consumă pe sine însuşi; ţĕsĕturile organismului seu scad, puterile şi greutatea lui se reduc în mĕsură considerabilă, până ce în cele din urmă ne mai avênd material combustibil, îi înceată toate funcţiunile organice, — moare. Simţĕmêntul de foame îl putem domolì până la un grad oare care, dacă introducem în stomach vre o materie, fie chiar nemistuibilă, bunăoară paie ori hârtie, deşì nu ne putem susţînea viaţa. Detrăgêndu-se unui individ pe lângă mâncare şi apa, chinul foamei devine şi mai nesuportabil, unul ca acela moare mai repede, în cele mai grele chinuri produse prin sete.

Individul moare, când a perdut din greutatea lui 4 din 10 părţi.

Cu cât sunt mai iuţi procesele vitali ale unui individ, cu atât se prăpădesce mai repede în urma inanităţiunei sau de foame.

Omul trăiesce fără hrană 14—21 de ḑile, dându-i însĕ şi apă o duce până la 41 de ḑile. Cânii mari mor de foame abia după 4 sĕptĕmâni; paserile după 9 ḑile, ear broasca după 9 luni de ḑile.

La nutrirea completă se recer şi substanţe mineralice, cari le introducem în combinaţiune cu alte materii; un singur mineral — sarea — o folosim singuratică. Lipsa sării în mâncare poate fi nesimţită numai la cei ce se nutresc esclusiv cu substanţe animale, pe când la cei ce se nutresc cu vegetale, sarea e indispensabilă. Nişte proprietari mari în Russia n'au mai voit a mai da sare lucrătorilor lor din motive de cruţare; urmarea a fost, că acestia s'au bolnăvit şi n'au mai putut lucra; în urmă au fost siliţi domnii a se supune necesităţii şi a da earăş sare lucrătorilor. La noi avem asemenea o dovadă eclatantă despre foloasele întrebuinţării sărei; — animalele domestice ling sarea cu multă lăcomie şi atunci le merge bine, sunt frumoase, grase, viguroase şi carnea lor mai fragedă şi mai bună, pe când, dacă nu le dăm sare, slăbesc şi degenerează.

Modul de nutrire se află în strictă atârnare şi de condiţiunile climatice. În regiuni călduroase priesc mai bine bucatele vegetale, pe când în cele recoroase nutrimentul principal al omului trebuie sĕ'l formeze carnea.

Nutrirea compusă din ambe aceste două feliuri de substanţe, este cea mai corĕspunzĕtoare.

Substanţe albuminoase (cari constitue partea cea mai însemnată a nutrimentului nostru) în mĕsură mai mare se află în: brânză, leguminoase (linte, mazere, fasole), carne, făină, pâne etc.

Sunt multe din materiile folosite la nutrire, cari nu ajută la edificarea corpului nostru; le întrebuinţăm însĕ cu toate acestea, căci favorisează încât-va procesele de mistuire, astfel sunt: ceai, cafea, beuturile alcoholice, vin, piper, ardei, scorţişoară, muştar, şofran, cuişoare ş. a. Aceste substanţe sunt însĕ folositoare numai, dacă sunt folosite cu moderaţiune; ori ce abus cu ele are influinţă destructoare.

Aici arată dl disertant, prin câte procese trebuie sĕ treacă nutrimentele, pentru ca sĕ fie prefăcute, cum se ḑice, în carne şi sânge.

Mai întâi trebuie sĕ mistuim nutrimentele apoi se pot absorbì de sânge şi asimila în trup. După aceea descrie în special organele aparatului digestiv: gura cu anecsele ei, esofagul, stomachul şi aşa mai departe.

La stomach s'a oprit mai mult; a arătat formarea sucului gastric, apoi diferitele esperimente ciudate pentru constatarea funcţiunilor sucului gastric, mai departe resultatul diferitelor cercări de a produce sucul gastric pe cale măiestrită şi a produce mistuire măiestrită — toate lucruri, cari la audul celor, ce nu s'au ocupat special cu ele, stârnesc uimire pentru progresele, la cari a ajuns sciinţa.

Se aude vorbindu-se despre bucate uşoare şi grele de mistuit. Eată scala, ce ni-o împărtăşesce dl disertant în privinţa aceasta: Urezul se mistue mai iute, — într'o oară; păstravii şi vênatul de căprioară într'o oară şi jumĕtate; laptele în două oare şi jumĕtate; carnea de bou, de viţel şi de berbece în 3 oare. Mâncare consumată în cantitate suficientă poate fi mistuită mai repede, pe când, dacă se încarcă stomachul prea tare, mistuirea se îngreuiază, sĕ întârdie sau produce indigestiune. Cărnurile şi substanţele făinoase sunt preste tot mai uşoare de mistuit, pe când substanţele vegetale de multe-ori trec pin stomach nemistuite. La unele animale cu cari s'a esperimentat, s'au aflat în stomach adeseori materii vegetabile nemistuite chiar şi după 22 de oare. Substanţele, cari conţin ulei sunt grele de mistuit. Carnea pescilor preste tot e grea de mistuit; cea mai grea bucată de mistuit este oul fert tare.

Urmează descrierea celorlalte sucuri: ferea şi sucurile intestinale, precum şi destinaţiunile lor.

În fine într'o reprivire generală asupra materialului desvoltat până acì, mai completează şi clarifică unele norme de nutrire prin nişte esemple practice, aşa d. e. pe lângă cele espuse omul trebue sĕ varieze bucatele, sĕ le împartă pe ḑi în anumite porţiuni şi sĕ mănânce cu rĕgaz, dacă vrea sĕ se uşureze mistuirea, assimilarea şi celelalte procese ale digestiunei. — Acestea sunt comunicările generale despre nutrire; cu altă ocasiune va urma analisa specială a alimentelor omului şi nutrirea la diferite casuri de boală.

Ca închieiere spune dl conferenţiar în câteva cuvinte calamităţile, ce stau în cale la comunicarea lucrurilor fisiologice, anatomice şi higienice, căci oamenii, necunoscênd de loc acest teren, au lipsă de dese esplicări; terminii scientifici nu-i cunosc, ear terminii poporali nu esistă, căci această sciinţă nu s'a popularisat încă; chiar scoala are unul dintre cele mai mari defecte, căci lasă pe tinerimea studioasă aproape în totală necunoscinţă a structurei corpului nostru şi a funcţiunilor organelor acestuia.

Până aci dl conferenţiar. Acum fie-mi permis a mai adauge unele modeste observări, obvenite la ascultarea prelegerei din cestiune.

Aş vorbì mai întâi despre succesul prelegerei, dar e de prisos, ba nici nu me încumet la aceasta, căci n'am cuvinte a-l caracterisa. Singur numele temei prelese încordează atenţiunea omului consciu de sine, dar după ce a mai fost lucrată aceasta într'un mod, precum nu se putea aştepta mai bine, după ce a fost comunicată în limbagiul fluent, flecsibil şi atrăgătoriu, care este propriul dlui conferenţiar numit, — însemnătatea şi succesul prelegerii rĕmâne necalculabil. Ne bucurăm din inimă, căci a făcut dl Dr. Baiu'escu un început atât de strălucit, chiar într'o materie de interes vital pentru bunăstarea individualităţii omenesci şi aşteptăm cu multă nerăbdare continuarea prelegerii promise.

În fine nu pot lăsa neamintită o mică observare haslie, carea am audit-o vorbindu-se de unii ascultători la eşirea şi împrăscierea publicului. — Viaţa cea lungă ce o poate duce broasca fără mâncare a stârnit admiraţiunea ascultătorilor; unul dintre învĕţătorii de faţă cu un oftat de doioşie şi-a esprimat dorinţa, că i-ar plăcè mult sĕ poată sĕmĕna în privinţa aceasta cu broasca. Cam originală dorinţă, dar — de bună seamă — că nu a provenit din vre o mulţămire a abundanţei dascălilor nostri.

O calamitate pentru frumoasa instituţie a ace stor prelegeri literare nu o pot înăduşì.

În frumoasa sală des numită se află o tribună foarte incomodă pentru prelegeri. Voind a cetì vre-o disertaţiune, ca cele din cestiune, şi încă seara la lumină, ar trebuì sau sĕ te pleci ca sĕ fi mai aproape de lumină, sau — şedênd pe un scaun de mărime ordinară — sĕ te întinḑi în sus spre lumină; ceea ce e foarte încordătoriu şi obositoriu pentru un disertant, care şi aşa este destul de încordat prin rostirea înaltă a disertaţiunei. Ar fi trebuit deci sĕ se dispună de cei chiemaţi a se face pe tribună un scaun anume întocmit spre acest scop. *G.*

Varietăţi.

* După cum suntem informaţi advocatul de până acuma al institutului de credit şi de economii „Albina", domnul Parteniu Cosma fu ales de director esecutiv la acest institut, ear la postul de secretariu creat numai acuma, s'a ales domnul Valeriu Bologa locotenent ces. reg. în regimentul pentru telegraf şi căile ferate.

* (Mulţămită publică.) Cu ocasiunea producţiunei literare-musicale ce s'a ţinut în 30 Nov. a. c. v. în Orĕştie din partea corpului învĕţătoresc, în memoria fericitului Andrei Baron de Şaguna, au incurs oferte marinimoase dela următorii domni:

Dr. Avram Tincu, adv. 1 fl., Dr. Ioan Mihu, adv. 3 fl., Nicolau Popoviciu, protop. 1 fl., Ioan Mihaiu, propriet. 2 fl., Aurel Popovici Bărcian, comptab. 1 fl., Nicolae Barbu, secr. mag. în pensiune 1 fl., Avram Penci, oficial la foile catastr. 50 cr., Simion Corvin, croitoriu 1 fl., dra Iosefina Colovrat, 60 cr., George Baciu, comerciant 1 fl., dna Baciu vĕduva, 80 cr., dna Teresia Csösz, 1 fl., Eugen Grecu, comerciant 50 cr., Nicolau Dubleş, notariu 1 fl., dna şi dra Gutman, 1 fl. 40., Ferdinand Zentner, ospĕtariu 1 fl., dna Maria Boeriu, 1 fl., dna Maria Pop, 1 fl., Vasilie Basarabă, înv. 40 cr., Mihail Viorel, înv. 20 cr., N. Măniuţ, teolog abs. 30 cr., Absolon Corpadi, măcelariu 1 fl., George Vinţian, timariu 80 cr., Ioan Lorenţ, sergent 80 cr., Bucur Căproi, sergent 50 cr., Ioan Mărian, ospĕtariu 30 cr., Ioan Lăzăroiu, econom 20 cr., Demian Adamescu, econ. 20 cr., Nicolae Schiopescu, econ. 20 cr., George Puican, econ. 20 cr., Daniil Stanciu, 50 cr., Ioan Simedru, econ. 30 cr., Ilie Romosan, econ. 30 cr., Stefan Boldor, econ. 20 cr, Nicolae Andreiu, econ. 20 cr., Nistor Bădălău, 20 cr., Dumitru Rob, econ. 30 cr., George Miluş, econ. 30 cr., Toma Presecan, econ. 20 cr., Ioan Căstean, econ. 20 cr., Ioan Melinte, econ 20 cr.

Pe altă cale au mai contribuit: Dumitru Iosif, notariu în Beriu 1 fl., Ioan Botean, paroch gr. or. în Binţinţi 1 fl. şi David Avramescu, paroch gr. or. în Orĕscioara de sus 1 fl.

Acestor marinimoşi contribuitori corpul învĕţătoresc le aduce pre aceasta cale adêncă mulţămită.

Venitul brut a fost după cum se poate vedea din aceasta listă 31 fl. 90 cr., din care subtrăgêndu-se spesele, de 14 fl. 50 cr., resultă un venit curat de 17 fl. 40 cr., care este destinat în favorul bibliotecei scoalei.

Orĕştie, 9/12 1885. v.

Pentru corpul învĕţătoresc
George Oprea.

* (Esperienţele cu cupolele de tunuri pentru fortificarea Bucurescilor.) Eri Vineri s'au început esperienţele cu cupolele, ce vor dura 15 ḑile.

La oarele 11, a plecat dela gara de Nord comisiunea militară, ce are de preşedinte pe generalul A. Arion, împreună cu numĕroşii ataşati militari, cari au fost trimişi dinadins ca sĕ asiste la aceste esperienţe.

Comisiunea a trecut la Cotroceni, şi lăsând linia, care leagă cele două gări centrale, a apucat pe o linie strategică, în direcţia Bolintinului, oprinduse la o distanţă cam de 100 metri de cupole.

Mai întâi facem o mică descripţie a acestor cupole.

Aceste cupole sunt în numĕr de două: una lucrată în Germania şi cealaltă in Franţa la Saint-Chaumont.

Cea germană, mult mai simplă, costă 190,000 fr. S'a clădit un mic turn de zidărie, peste care s'a aruncat pământ, încât sĕ-l acopere aproape până sus. Astfel zidăria nu se zăresce mai de loc, avênd în faţă numai o înălţare de pământ ca o movilă. La culmea movilei, ori mai bine la acel vêrf al zidirei eşit d'asupra, vine un acoperiş sferic de metal. Această parte metalică protege cele două tunuri.

Zidăria fiind acoperită cu pământ, e la adăpostul ghiulelelor vrăjmaşe. Numai partea metalică rĕmâne espusă loviturilor de tun. Trebuie însĕ remarcat, că scoarţa de oţel e atât de groasă, încât numai când 11 ghiulele ar lovi-o în acelaş loc, ea ar fi găurită. Ca sĕ se evite aceasta, acoperişul se mişcă, tunurile învêrtindu-se cu dênsul. Cu modul acesta îi e cu neputinţă vrăjmaşului sĕ izbească mai de multe-ori, tocmai în acelaş loc.

La Turela germană sunt adaptate două tunuri Krupp de 15 centimetre.

Cupola franceză e mai complectă; ea costă 230,000 franci. Partea de zidărie acoperită de pământ e ca aceea a cupolei germane. Interiorul şi acoperişul însĕ se deosebesce mult. În interior (dela acoperiş până în fundul turelei) sunt trei caturi. Oamenii cari fac manevra şed în catul de jos.

Partea de sus se compune dintr'o placă mişcătoare, încunjurată de o cuirasă rotundă, în care sunt făcute două găuri, pentru cele două tunuri din sistemul de Bange de 15,5 centimetre.

Eri au fost vizitate cu de amăruntul cele două cupole. În cupola francesă, comisiunea compusă din oficieri români a stat mai bine de două oare. Căpitanul frances, care e chiar descoperitoriul acestei

cupole, a făcut un lung curs, ca să esplice tot mecanismul, atât de complicat, al acestei cupole. La aceasta n'au fost față oficierii străini.

Generalul Brialmont fiind bolnav n'a putut lua parte la aceste esperiențe.

Eri comisia s'a ocupat aproape numai cu un singur lucru: zmuceala tunurilor. Pentru aceasta s'a tras cu tunurile ambelor turele. Mai întâi tunurile au fost încărcate cu pilituri de fer. Pe urmă din cupola germană s'a tras și cu ghiulele, dar era prea târdiu, ca să mai poată trage și cupola francesă. Resultatele obținute au fost escelente. Zmuceala nu se produce mai de loc.

S'a observat un lucru foarte avantagios turelei francese. Între două lovituri de tun nu trece nici măcar un minut și jumătate, pe când cu turela germană după o primă lovitură și până să se tragă o a doua, au trecut 2 m. 43 sec.

Încă un avantagiu ce'l mai are turela francesă e, că mecanismul ei nu e legat, ca în turela germană cu *cuirasa*. Astfel la cea germană, ori-ce stricăciune făcută cuirasei, poate să împiedice turela d'a mai funcționa.

Adi se va începe tirul, ca să se vadă precisiunea ce o pot păstra tunurile.

În curênd se va începe o esperiență foarte interesantă. O baterie de artilerie va trage asupra turelelor, ca să se vadă ce stricăciuni li se pot face.

Deocamdată s'a constatat o mare superioritate a cupolei francese asupra celei germane. „Epoca."

Loterie.

Mercuri 23 Decembre.

Sibiiu: **5** **12** **44** **45** **2**

Nr. 296. [1213] 3—3

CONCURS.

Fiincă în urma concursului escris sub Nr. 439/1884 pentru întregirea parochii de clasa a III-a din Ribicioara de jos, protopresbiteratul Zarandului, n'a competat nici un individ cualificat, prin aceasta se escrie a doua-oara concurs tot pe lângă condițiunile de mai nainte: cu *termin de 30 de dile dela prima publicare.*

Emolumentele sunt:

Dela 94 familii câte o jumătate ferdelă (10 cupe) cucuruz sfărâmat, precum și venitele stolare staverite în sinodul parochial din 7 Ianuariu 1880 cari emolumente dau suma de 260 fl. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochie au de a și așterne subsemnatului suplicile lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii. În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 368. [1215] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Rișca cu filia Baia de Criș, protopresbiteratul Zarandului, se escrie — pe basa incuviințării Venerabilului Consistoriu archidiecesan ddto 24 Septembre a. c. Nr. 4926 B. — concurs, cu termin de *30 dile* dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numerariu dela Spitalul din B. de Criș . .	fl.	40.—
2. Folosirea cimiteriului și a 2 agrii	„	38.—
3. Venitul stolar sistemisat de mai înainte, dela botezuri, cununii și înmormêntări	„	96.—
4. Dela 108 familii câte ½ măsură (10 cupe) cucuruz sfărâmat *a)* 80 cr. . .	„	86.40
5. Alte prestațiuni sigure la Botezul Dlui, cununa anului, dela sfestanii .	„	.40.—
6. Venite împreunate cu serviciul intern . . .	„	40.—
Suma	fl.	340.40

Doritorii de a competa la acest post au de a și așterne subsemnatului suplicele lor, în terminul mai sus arătat, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Brad, în 24 Novembre 1885.

Vasilie Damian,
protopresbiter.

Nr. 5578/1885 civ. [1217] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul din Elisabetopole aduce la cunoscința publică, că asupra cererii proprietariului din Șoimușul românesc Prosman Iakab contra foștilor iobagi pentru proporționarea dreptului de cârcimărit, se va ținea pertractare la **18 Ianuariu 1885** la fața locului în cancelaria comunală din **Șoimoșul român.** La aceasta sunt invitați toți cei interesați sub urmările de pedeapsă prescrise în §. 15 din ordinațiunea pentru regularea de posesiune.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole ținută în 7 Decembre, 1885.

Nagy Lajos, president. **Rozgonyi,** notar.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura or cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 dile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca să'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medica ă, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui să observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 5

Concurență
înșelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare și covoare
cu privilegiu ces. reg.
care ne-a însărcinat pe noi, ca să punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de adi;**
și spre acest scop să-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste

Invĕlitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Dilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1206] 4—4

Exportwaarenhaus „zur Austria,"
Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.

Me rog să se observe adresa esact.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireș	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	**1.01**
Mediaș	—	**1.45**	6.01	**1.22**
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	**1.56**
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	**2.44**
Hașfaleu	—	**2.50**	8.01	**3.02**
Homorod	—	**3.48**	10.05	**4.41**
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	**5.30**
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfaleu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6.—	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.08	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghîrbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orăștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuș	7.33	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orăștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2 10
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	**6.07**
petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Banița	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timișoara	8.42	3.40	**10.09**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	4.09	2.24
Sibiiu	—	—	4.26	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M. Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	9.06	12.55
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	9.28	1.24
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	9.49	1.54
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.40	**10.10**
Ghiriș	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 131 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Ad. Nr. 6026. Cons.

Circulariu

către toate oficiile parochiale, către onorații membri ai sinodului protopresbiteral înmulțit și către onorații membri ai comitetului protopresbiteral din tractul Agnitei.

După îndeplinirea lucrărilor pregătitoare la actul alegerei de protopresbiter al tractului vacant al Agnitei, Venerabilul Consistoriu archidiecesan, cu hârtia sa din 2 Decembre a. c. Nr. 6026 Plen. a binevoit a me denumì pre subsemnatul ca comisariu consistorial, cu însărcinarea a conchiema și conduce, conform §-lui 51 din statutul organic, sinodul protopresbiteral electoral al numitului tract. Deci pe basa acestei însărcinări am onoare în calitate de comisariu consistorial a conchiema pre ḑiua de **Luni în 30 Decembre a. c. st. v. la 9 oare** ante ameaḑi pe toți membrii ordinari și estraordinari, preoți și mireni ai sinodului protopresbiteral înmulțit al tractului Agnitei, a se întrunì în opidul Agnita la ședința sinodului protopresbiteral înmulțit, cu scop a alege pe protopresbiterul acestui tract, — observându-se, că la 9 oare se va începe servițiul divin în biserica din Agnita, la care onorații membri sinodali sunt poftiți a participa, ear după biserică la 11 oare ante ameaḑi se vor începe lucrările proprii ale sinodului electoral.

Aducênd aceasta la cunoscința tuturor oficiilor parochiale din tractul protopresbiteral al Agnitei spre publicare în biserică, în Dumineca cea mai de aproape și în special la cunoscința fie-cărui membru al sinodului protopresbiteral înmulțit, poftesc pre membrii sinodului electoral, ca avênd în vedere însemnătatea obiectului, la care au a contribuì cu votul lor, să se întrunească în numĕr cât se poate mai complet la locul și terminul indicat pentru participare la sinodul protopresbiteral-electoral.

Totdeodată conchiem prin aceasta pre onorații membri ai comitetului protopresbiteral a se întrunì în ḑiua premergĕtoare adecă **Duminecă în 29 Decembre a. c. st. v. la 4 oare** după ameaḑi tot în Agnita la o ședință estraordinară de comitet pentru combinarea listei candidaților, conform §-lui 63 din statutul și § 12 al instrucțiunei pentru procedura la alegerea de protopresbiter, statorită prin sinodul archidiecesan din anul 1877.

Sibiiu, 12 Decembre, 1885.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p,
protosincel, ca comisariu consistorial.

Sibiiu, 13 Decembre 1885.

În Caransebeș s'a înființat pe lângă episcopia noastră de acolo o tipografie, în care se vor face tipăriturile trebuincioase și necesarie la administrațiunea bisericească. Se perfecționează ḑi de ḑi organismul bisericei noastre, și cu această perfecționare cresce și necesitatea de a afla căile, prin cari cu mai multă înlesnire să se reguleze necesitățile bisericei.

Este un semn spre progres înființarea acestei tipografii lângă episcopia noastră din Caransebeș, și noi din adâncul inimei felicităm pe frații din Caransebeș pentru acest nou semn al progresului lor. Și trebue să ne bucurăm îndoit vĕḑênd, că această tipografie se face de biserică, prin oamenii bisericei pentru binele și folosul bisericei.

Voim să fie constatat, că tipografia de care vorbim noi, este pusă pe basele acelea sănătoase, pe cari a pus și fericitul Șaguna tipografia noastră archidiecesană. Întocmai ca fericitul Șaguna, Preasânția Sa Părintele episcop al Caransebeșului Ioan Popasu constată necesitatea de a înființa o tipografie diecesană, care să provadă în locul prim trebuințele ivite în administrațiunea bisericească preste tot, începênd dela archiereu până la cel din urmă funcționariu bisericesc. Întocmai fericitului Andrei, episcopul diecesei Caransebeș provoacă pre toți funcționarii bisericesci, ca ei să se adreseze cu toate tipăriturile la tipografia bisericei; întocmai ca și fericitul Marele Andrei, cercularіul P. Popasu așteaptă dela toți bărbații bisericei, ca ei să vină cu productul lor la Caransebeș, și în cele din urmă întocmai nemuritoriului Șaguna, Preasânția Sa P. episcop Ioan Popasu închină profitul material clerului și poporului drept credincios român din eparchia Caransebeșului.

Tipografia din Caransebeș va sta în legătură cu un ḑiariu bisericesc, în care se va scrie despre afaceri scolare și economice și se va ținea în evidență și mișcarea noastră literară. Programa acestui ḑiariu se va face cunoscută publicului român și noi nu vom întârḑia a o reproduce, pentru ca publicul nostru să fie bine informat despre tot ce se întêmplă în biserica noastră.

„Eată ve vestesc voue bucurie mare“, cu aceste cuvinte a salutat ângerul Domnului pe păstorii din Vifleem, și tot aceste ângeresci cuvinte se cuvine să le adresăm și noi publicului român din incidentul deschiderei tipografiei de care este vorba.

Nu ne este permis să credem, că clerul și poporul credincios al eparchiei Caransebeșului nu va întimpina cu deosebită bucurie cercularіul păstoriului seu sufletesc, nu ne este permis să tragem la îndoială tocmai în ajunul nascerei Domnului bucuria ce o simte fie-care român la auḑul acestei sciri îmbucurătoare și noi nici nu o facem.

Mai mult, — avem firma convingere, că bucuria pretutindinea va fi mare, avem firma convingere, că românii au simțit necesitatea de a se înființa această tipografie, și riscăm a afirma că clerul eparchiei Caransebeș, și în special persoanele puse la cârma bisericei în întreagă viața lor vor rĕmânea cu trup și suflet pe lângă această tipografie, și aceasta pentru cuvêntul, căci tipografia este pentru biserică, și cine lucră pentru ea, acela lucră pentru biserică.

Riscăm a o crede aceasta, deși soartea tipografiei noastre archidiecesane contrariul ne dovedesce.

Tipografia noastră archidiecesană a fost creațiunea cea mai de predilecțiune a fericitului Șaguna și ea obiect de predilecțiune al lui a fost dela înființarea ei și până la moartea acestui mare bărbat.

Mare fu bucuria metropolitului Șaguna la punerea în lucrare sau înaugurarea tipografiei sale, la actul sânțirei apei în localul aceleiaș, în luna lui August 1850, celebrat cu solemnitate, și când vĕḑû el cel dântâi product literariu ieșit la moment din teascurile noului tipografii. Acest prim product a fost o poesioară ocasională dedicată lui însuși din partea latinatului poet Andrei Mureșianu, care după aceea ca un imn a lui Șaguna, se cânta la toate ocasiunile (Archiepiscopul și metropolitul Andrei Baron de Șaguna ce Nicolau Popea, archimandrit și vicariu archiepiscopesc.)

Sub asemenea auspicii inaugurată, tipografia a fost copilul desmerdat al lui Șaguna în întreagă viața lui.

La moartea sa Șaguna se vede a fi avut oarecare bănuieli cu privire la oameni și împregiurări. De aceea el pe lângă organismul actual al bisericei a mai creat un organism nou special pentru tipografie, și a dispus ca acest organism să se întregească el prin sine însuși.

Astăḑi dintre 9 membri puși de fericitul părinte la epitropia copilului seu, abea jumĕtate mai țin la interesele acestuia; ceilalți sunt parte acționari, parte nominal directori ai altei tipografii, ear înalții funcționari bisericesci, protopopi, catecheți și Dumneḑeu mai scie câți bărbați în posturi bisericesci, chiar și în afaceri oficiale bisericesci se folosesc de tipografii streine, desmêntând și pe alții dela tipografia noastră, ca apoi la cas de moarte vĕduvele lor cu orfanii sei să nu mai poată conta în necasurile lor la ajutoriul, care a intenționat marele Andrei a-l întemeia pentru ele deodată cu tipografia archidiecesană.

Ni se rupe inima de durere, când trebue să constatăm la noi faptul acesta; și puțina raḑă de speranță, ce ni o dau unele consultări confidențiale, ținute în ḑilele trecute pentru întoarcerea lucrurilor spre bine, încă nu e de ajuns pentru a ne mângâia în ale noastre atunci, când de altă parte salutăm din inimă noua intreprindere dela Caransebeș.

Revista politică.

Armistițiul între bulgari și sêrbi la intervenția comisiunei internaționale, este închieiat pe 2 luni de ḑile.

Cu toate aceste, ḑice „Neue freie Presse“ agitația pentru reînoirea rĕsboiului continuă în Sêrbia. O epistolă din Belgrad a jurnalului „Kölnische Zeitung“ atribuie lucrul acesta censurei sêrbesci, care în timpul rĕsboiului a oprit importarea tuturor foilor din străinătate. Regele și guvernul seu sunt convinși, că pacea e o necesitate pentru țară, inteligența sêrbă odată cu capul nu vrea să scie, că sêrbii sunt cei bătuți. Poporul nici acum nu scie încă nimic despre cele ce s'au întêmplat în jumĕtatea din urmă a lunei lui Octombre. Însușirea cea mai caracteristică a situației în Sêrbia este lipsa de ori-ce plan și consecințe, nesiguritatea asupra receriințelor actuale și scopurilor pentru viitoriu, cu un cuvênt chaosul politic. Ministeriul în urma retragerei sêrbilor, 'și-a înaintat demisiunea, carea însĕ din multe și foarte temeinice considerante nu s'a primit. Nici nu se mai face aḑi secret din lucrul, că regele și Garașanin doresc cu tot prețul pacea, ear o parte a cabinetului cu cei ce aparțin partidei progresiste prĕtind cu tot dinadinsul continuarea rĕsboiului.

Cu toate aceste este speranță, că la stăruința puterilor pacea se va face și ea, poate încă înainte de espirarea terminului de 2 luni, la care s'au sorocit ostilitățile. „Neue freie Presse“ crede, că persoanele se vor delega pentru contractarea păcii în ḑilele cele mai apropiate, un lucru, de care s'ar fi îngrijit chiar comisia internațională în actul, prin care s'a stabilit armistițiul.

În Spania nici până aḑi se vede că nu 's liniștite spiritele, după cum se asigură în ḑilele trecute.

Principele Henric de Bourbon, comandantul gardei palatului regal, a încercat să între în apartamentul reginei Cristina spre a-i vorbì. Întrarea fiindu-i interḑisă, dênsul luă o atitudine, care făcù pe căpitanul general al Madridului să'l puie îndată în disponibilitate și să ordone o anchetă.

După o telegramă primită de ḑiarele vienese, principele Henric de Bourbon, ar fi tentat un pronunciamento cu regimentul, al cărui colonel este. Dênsul ar fi încercat să aresteze pe regina Cristina, spre a pune pe tron pe Isabela II.

Principele va fi trimis înaintea unui consiliu de resbel.

Am espus în nrii nostri trecuți situația creată prin nouĕle alegeri în Anglia. Opinia publică se revoltase întru atât în protiva lui Gladstone, pentru cuvêntul, că voiesce să facă concesiuni așa mari irlandesilor, încât dacă nu ar fi urmat nici o deslușire din partea sa, rĕmânea pentru totdeauna discreditat în ochii opiniei publice din Anglia.

„Dementi“-ul dlui Gladstone a urmat în ḑilele aceste. El este adresat asociațiunei de presă și sună astfel:

„Dacă Gladstone are în de mână vr'un plan, sau vre o intenție pentru regularea cestiunei irlandeze, aceasta va sci-o el s'o facă pe calea publicității și direct, sub propria-i responsabilitate, ear nu prin declarații anonime și scutite de ori-ce rĕspundere. Primească amicii sei politici asigurarea, că el ține cont de obligamentele sale față de dênșii, și să fie încredințați, că el nu stă în nici într'o legătură cu ideile rĕspândite în presă și încopciate de numele seu. După această declarație dl Gladstone se crede dispensat a da un rĕspuns mai amănunțit la încunoscințările, faimele și acusele adresate persoanei sale.“

Se ḑice că Gladstone doresce, ca partida tory, care este de present la guvern, să iee ea inițiativa pentru aplanarea cestiunei irlandeze. El va fi totdeauna aplecat de a spriginì un proiect de lege compus în spirit liberal, fără considerare la aceea, că este presentat de inimicii sei politici.

Din Rusia.

St. Petersburg, 3 Decembre.

Este nedubitabil că noul factor al politicei moderne internaţionale este acţiunea comună a Rusiei şi Austro-Ungariei în peninsula balcanică. Într'un alt timp şi sub auspiciul unur alte împregiurări n'aşi fi putut desemna relaţiunile ambelor imperii prin cuvintele de „acţiune comună", ci din contră m'aşi fi creḑut forţat a întrebuinţa cuvintele de „rivalitate", de „luptă" etc. Dar acum, precum se vede, totul s'a schimbat, partidul reacţionariu, care în momentul de faţă încongioară tronul, se pronunţă fără şovăire pentru o politică de pace şi de linişte, partidul liberal se arată asemenea mulţămit de relaţiunile amicale între Austria şi Rusia, numai revoluţionarii şi împreună cu dênşii panslaviştii sunt nemulţămiţi şi fac tot posibilul pentru a împinge imperiul moscovit spre o politică de aventuri, care, după opinia celor dântâi, va apropia deslănţuirea unei revoluţiuni mari în imperiu, ear după opinia celorlalţi va aduce în fine după sine realisarea măreţei probleme panslaviste.

Ḑilele din urmă am avut ocasiunea sĕ vorbesc cu fostul director al ḑiarului „Poreadoc," cu dnul Stasiulewici, şi obiectul conversaţiunei noastre a fost atitudinea reciprocă a ambelor imperii faţă cu evenimentele din peninsula balcanică.

Dl Stasiulewici se poate considera aḑi ca unul din membrii influenţi ai partidei ruse liberale; după interḑicerea ḑiariului seu, bĕtrânul literat şi fostul profesor de universitate s'a retras cu desĕvêrşire dela ori-ce politică, şi aḑi trăiesce împreună cu întreaga pleiadă a literatorilor ruşi, precum sunt Salticoff, Uspensky, Babarikin, etc., într'o completă tăcere. Dl Stasiulewici îşi înfăţişează situaţiunea în următoriul mod:

— Dela întrevederile dela Skiernewitze şi Kremsier, peatra triangulară a politicei europene se întemeiază pe o înţelegere, ear nici de cum pe o alianţă, între cei trei împĕraţi. Relaţiunile reciproce ale Austro-Ungariei şi Rusiei în peninsula balcanică, vorbind într'un mod puramente obiectiv, nu se pot numì în momentul de faţă antagoniste, ci din contră basate pe o acţiune comună, în care influenţa fie-căruia e bine determinată. Austria este tot aşa de puţin dispusă de a vedea aliându-se influinţa sa asupra Sêrbiei, precum este puţin dispusă Rusia de a jertfì influenţa sa asupra Bulgariei. În ceea ce privesce Austria, apoi misiunea lui Khevenhüller, care a pus capĕt resbelului bulgaro sêrb, este o dovadă pipăită despre hotărîrea cabinetului din Viena, de a scăpa Sêrbia din prăpastia, în care a precipitat-o politica necumpănită a regelui Milan. Rusia, precum aţi vĕḑut, a primit cu supunere neplăcuta scire privitoare la modul cum a fost împlinită însărcinarea dată de către trimisul estraordinariu al Austro-Ungariei, şi această supunere nu denotă alt-ceva decât resoluţiunea guvernului nostru de a se ţine strict de înţelegerea luată din iniţiativa principelui de Bismarck.

Ori-cum vom privì atitudinea Austriei, este evident că, cu toată nesocotinţa, cu care regele Milan a întreprins resbelul, cu toate greşelile făcute de diplomaţia vieneză în ajunul resbelului, căci ve aduceţi aminte, că mobilisarea a fost făcută sub presiunea consiliilor date din Viena, imperiul Habsburghez nu poate părăsì Sêrbia, precum nu va părăsì Bosnia şi Herţegovina. Mai mult decât atât, după părerea mea perderea influinţei în peninsula balcanică pentru Austro-Ungaria ar fi mult mai periculoasă, decât aceea a provincielor italiene. Atunci Austria a fost supusă unei amputaţiuni, foarte dureroase, dar nu i-a fost periculoasă propriu ḑis.

În momentul de faţă lucrurile stau cu totul altfel; evenimentele celor ḑece ani de pe urmă au forţat pe Austria de a devenì un stat slav prin escelenţă; Germania, în rîvna sa de a forma uniunea germană, a împins-o la orient, legând soarta sa cu soarta peninsulei balcanice. Slavii din Austria înţeleg bine din altă parte, că cu nimicirea influenţei austriace în peninsula balcanică toate idealurile lor politice se vor risipì în pulbere şi soarta lor în viitoriu va fi prin aceasta compromisă de germani şi maghiari.

— Dar credeţi oare, că prin tendinţele Austriei de a devenì un stat slav nu se jignesc interesele şi mai cu seamă tendinţele Rusiei, — întrebai eu pe dl Stasiulewici.

— Invederat este, mi-a rĕspuns dsa, că pentru politicanii-şovinişti, cari în raţionamentul lor nu se conduc decât de efecte momentane şi nu trăiesc de cât cu losinca ḑilei, consideraţiunile, pe care vi le-am esprimat n'au nici o logică. Dar pentru oamenii cu mintea sănătoasă, pentru oamenii obiectivi, este evident, că în afară de consideraţiunile sentimentale, Rusia nu poate răpì din sînul Austriei Bosnia şi Herţegovina , precum asemenea nu poate sĕ înstrăineze influinţele sale asupra Sêrbiei, fără a nu face un resbel crâncen, care ne va costa sute de mii de oameni şi miliarde de ruble; din altă parte, chiar basându-se pe consideraţiunile sentimentale, un resbel cu Austria devine pentru moment imposibil.

— Şi pentru ce?

— Pentrucă un resbel între Austria şi Rusia este un resbel tot aşa de fratricid, precum pare a fi acela ce abea s'a isprăvit între bulgari şi sêrbi.

Armata austriacă se compune din $^4/_5$ părţi de slavi. Diferenţa nu va fi decât în dimensiunile, în numĕrul victimilor căḑute pe câmpul de bătaie. Tocmai pentru aceasta, noi liberalii privim cu întristare faptele, care se dau pe faţă, mulţămită aḑi ţĕrilor, care tind a înăsprì relaţiunile între ambele state. Dl Aksacoff şi panslaviştii nu vor sĕ'şi dea compt despre ce vor şi la ce resultat tind.

În ce me privesce, apoi eu sunt vesel a putea constata, că din causa unor împrejurări, care nu depind de loc de noi, relaţiunile bune între Viena şi guvernul nostru sunt mai mult de cât asigurate. Statistica austriacă ne arată, că din totalul populaţiunei imperiului habsburghes, adică din 37 de milioane, 17,200,000 aparţin neamurilor slave. Aşa fiind, 45 la sută sunt slavi. Sĕ adăugăm la această cifră 1,336,000 populaţiunea Bosniei şi Herzegovinei şi vom vedea, că Austro-Ungaria merge cu paşi gigantici spre ţelul seu arĕtat ei de către principele Bismarck. Ve pare poate straniu, adăugă apoi dl Stasiulewici, că eu rus vorbesc cu aşa nepăsare de usurpaţiunea pe care o face Austria.

Ah! domnule, opinia mea este, că noi ruşii avem mult de făcut la noi acasă şi apoi cine scie, dacă printre toate neamurile slave nu suntem tocmai noi cei mai nefericiţi.

B.

„Telegraful."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

— Aniversarea ḑilei Marelui Andrei la Sĕcele. —

Satulung, 30 Novembre 1885. Onorate dle Redactor! De sigur că ḑiua „cea dorită" serbată în toate unghiurile archidiecesei, a provocat mai multe corespondenţe de cuprinsul acesteia, însĕ eu cred, că ospitalitatea cunoscută a preţuitului DV. ḑiariu, va numĕra şi aceste şiruri între cele publicabile, spre onoarea ḑilei 30 Nov., care pentru noi e ḑiua ce a făcut-o Domnul sĕ ne bucurăm şi sĕ ne întristăm în trênsa.....

Făr a vorbì ceva despre insemnătatea acestei ḑile, făr a ḑice ceva despre acela, care ne stoarce admiraţiunea, când cugetăm la puterea, cu care a sĕvêrşit atâtea măreţe fapte, cari fapte, mai curând ori mai târḑiu vor trebuì, sĕ-i imprime timbrul sfinţeniei, — le tac căci acestea sunt scrise în volume de sute de pagine, — voi descrie numai cum s'a sĕvârşit această ḑi de către „Secelenii" din comunele Satulung, Cernat, Turchis, Bacifalĕu şi Dârste. Nu intenţionez altceva prin aceasta, de cât sĕ arăt, pe de o parte, că Sĕcelenii precum în alte, aşa şi în venerarea bărbaţilor demni pot fi pentru mulţi de pildă; ear pe de altă parte chiar, ca numele cel scump „Andrei" sĕ impodobească cu o d a t ă mai mult coloanele ḑiariului, care lui are a-şi mulţumì fiinţa.

Deci, cu voia onoratei redacţiuni, după ce voi spune, că învĕţătorii din numitele comune, 14 la numĕr, sunt constituiţi în conferinţe lunare cu 2 întruniri, voi amintì că în o şedinţă a conferinţei s'a hotărît celebrarea unui parastas la 30 Nov., ear pentru mai bună reuşită s'au chiemat şi domnii preoţi concernenţi la o consultare, când statorindu se o programă, aceea s'a esecutat precum urmează.

Parastasul s'a ţinut la biserica cea mare din Cernat, unde pe lângă credincioşi de-ai noştri şi alţi streini „curioşi," s'au adunat băieţii elevi ai scoalelor din satele numite cu steagurile scoalelor îmbrăcate în doliu. După Sf. Liturgie, la care a cântat destul de satisfăcĕtoriu corul elevilor scoalei de la biserica Sf. Adormiri din Satulung, a cuvêntat tinĕrul preot V. Domşa arătând pe lângă alte, în mod foarte plăcut şi pătrunḑĕtoriu însemnătatea ḑilei şi scopul parastasului. Parastasul s'a slujit înaintea unui public foarte numĕros, de către Domnii preoţi: Alecse Verzea, G. Urdea, Victor Popea, şi V. Domşa; ear cântările au fost esecutate de corul învĕţătorilor. Închieierea parastasului s'a făcut prin o a doua cuvêntare de dl director scolariu I. Dorca, după aceea s'a cântat în cuartet prea nimerita şi frumoasa poesie „Românime mult cercată."

Rog indulginţa on. red., că pănă a nu închieia, sĕ amintesc ceva despre prea frumoasa cuvêntare a dlui Dorca care a fost începută cu cuvintele: „Eată-ne Doamne adunaţi în locaşul tĕu cel sfînt, nu pentru a face pompă, ci pentru a da curs liber simţemintelor noastre de pietate, faţă de cel mai bine meritat bărbat pe terenul bisericesc scolariu; nu pentru a înscena sĕrbători jubilare, ci pentru a da espresiune durerilor noastre". În cuvêntarea aceasta, Şaguna a fost presentat ca un bărbat, pe care linguşirile nu l'au sedus, materialismul nu l'a orbit, ca un bărbat, care a făcut şi câştigat atâtea prin un caracter de diamant, muncă şi puteri împunĕtoare. Deosebită impresiune a făcut partea prea bine tractată, unde s'au desvoltat cuvintele rostite pe

---

FOIŢA.

Inteligenţa animalelor.

„La Revue scientifique" publică următoarele esemple nouĕ, care dovedesc inteligenţa animalelor:

„La Brie" e un câne nu tocmai bine hrănit, ceea ce l'a făcut prevĕḑĕtoriu. Într'o ḑi din luna lui Septembre 1884, stăpânul seu aruncând în curte nişte mari bucăţi de pâne muceḑită, cânele venì succesiv şi disputâ gâştelor pe fie-care din aceste bucăţi şi le ascunse sub năsip, într'o mică carieră vecină. După-ce îşi făcù provisiunea, el o consumă încetul cu încetul, ducênduse sĕ desgroape câte o bucată de câte-ori îi era foame.

Al doilea fapt e şi mai curios. D. de R... avea o pisică, care se născuse la ţeară, primăvara. Când sosì iarna, se hotărî ca pisica sĕ fie adusă în oraş, la Bugue (Dordogne), la o distanţă de patru chilometre de acolo. Animalul fu pus într'un paner şi aşeḑat în lada trăsurei, el făcù deci călĕtoria într'un întunerec absolut. Ajuns la Bugue, i se dădù drumul în casă, dar nu întârḑià d'a dispare. A doua ḑi, furăm anunţaţi, spune d. Emile Bouant, care citează aceste fapte, că se întoarse la ţeară. Pisica făcuse o călĕtorie de patru chilometri, singură, în timpul nopţii, pe nişte drumuri, cari îi erau cu totul necunoscute. De câte-ori de altminteri, o aduseră în oraş, ea se întoarse la ţeară.

Al treilea fapt, spune d. Emile Bouant, datează din copilăria mea. Posedeam ḑice d-sa, fraţii mei şi cu mine, o mică broască ţestoasă, pe care o numisem „Uricioasa;" ea şedea în grădină. De câte-ori voiam s'o vedem, n'aveam decât s'o chiemăm tare pe nume. Îndată ca se arăta într'o alee şi venea spre noi, cât putea mai iute.

Eată acum istoria unei pisici metis angaro, care se arătă capabilă de iubire şi nu mai supravieţuì morţii copilului din casa unde fusese crescută.

Acest animal inteligînte fusese adus în casă foarte mic. Din a treia lună el începù a fi dresat. Era deosebit mai cu seamă prin desvoltarea universală a blănei sale şi prin pĕrul coadei. Vara perdea mai mult din aceste podoabe decât un angora curat şi semăna atunci cu pisicile ordinare, afară numai, că coada îi era ceva mai stufoasă decât a lor.

Copiii o trăgeau de gât, de urechi, de coadă, pănă la imprudinţă. Nu-i sgăria, nici nu-i muşca. Când aceste manipulări deveneau dureroase pentru dênsa, un miorlăit particular îi însciinţà, că nu trebuiau sĕ meargă mai departe.

Aceste moravuri civilisate nu-i răpeau nimic din instinctele ei naturale. Aspră faţă cu şoarecii şi cu cânii, ea isbutea, pe la finele lui Februarie, sĕ scape din casa, unde era bine tratată. Aceste absenţii anuale ţineau douĕ sĕptĕmâni. Era perioada sĕlbatică a esistinţei sale. O vedeai une-ori cutrierând stradele învecinate, în apropiere de pivniţe, unde se repeḑia iute când era chiemată de stăpânii ei, a căror voce părea că n'o mai cunoasce. Se întorcea în fine slabă, ostenită, cu pĕrul smuls pe alocuri, stigmată a luptelor ce susţinuse.

La întoarcere îşi relua torcênd locul lângă cămin, aproape ruşinoasă de fapta ei blândă faţă cu stăpânii ei, sărind pe genunchii lor, dispuse a petrece acolo oare întregi. Şeful casei era atunci foarte bĕtrân. Pisica ţinea foarte mult la mângăierile sale. Era aproape în totdeauna lângă dênsul sau chiar pe dênsul. Noaptea sărea pe patul seu, şi nemişcată la picioarele sale, le încălḑea mai bine decât perna care se afla acolo.

La moartea acestui domn, oare-care semne de impresionabilitate se manifestară la pisică. O serie de *uah!* triste, monotone şi foarte bine articulate, eşise din gura pisicei în mai multe rênduri. Nime n'o mai auḑise şi n'a mai auḑit'o de atunci miorlăind astfel.

Animalul avea atunci şase ani şi domnul care încetase din vieaţă, şepte-ḑeci şi patru.

Preste patru ani, ḑi cu ḑi, ciudată coincidenţă! într'o ḑi şi mai friguroasă încă în aceeaşi cameră,

braţele morţei de îngrijatul defunct, „aveţi-vebine şi nu ve sfădiţi," arătând, că în multe privinţe aceasta temere s'a adeverit, că ce urmări poate avea desconsiderarea şi mai departe a acestui părintesc sfat.

Ca dovadă că nu numai inteligința, dar chiar şi poporul scie preţuì pe „adânc oftatul" martir, amintesc că mulţi poporeni — chiar albi de bătrâneţe — au trecut pe la uşa bisericei proprii, au desconsiderat timpul cel tot aşa de posomorît ca ţiua de 30 Nov. şi au asistat la parastasul Marelui Şaguna; bunăoară parochienii din Turches.

După parastas a urmat un mic dejun la casele dlui preot V. Domşa.

Ve rog dle Redactor a primì espresiunea deosebitei stime ce ve păstrez. *I. Berescu.*

Varietăţi.

* (Mulţămită publică.) Societatea de lectură „Andrei Şaguna", vine a aduce pe calea aceasta, cele mai călduroase şi intime mulţumiri, tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţei sale publice din 29 Novembre a. c. st. v., au binevoit a contribuì prin oferte marinimoase, la sporirea averei acestei societăţi.

a) Seara la cassă au binevoit a contribuì următorii domni:

Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul 20 fl; Ilustritatea Sa Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc 5 fl; I. Hannia, director şi prot. sem. 2 fl; Dr. I. Moga, medic 5 fl; Dr. Ioan Pop, medic militar 3 fl.; I. Popescu, prof. sem. opul întitulat „Doine şi strigături din Ardeal" date la iveală de Dr. Ioan Urban Iarnic şi Andrei Bârsan; I. Bacu, căpitan în pens. 1 fl; dna Surdu, 1 fl; dna I. Răcuciu 1 fl; dna M. Roşca 2 fl; George Muntean 1 fl; P. Cosma, adv. 2 fl; Nelli Aiser 1 fl; Virgil Oniţ 1 fl; P. Ciora 1 fl; N. Colbasi 1 fl; I. Muntean, presb. 1 fl; Ioan Ghibu prof. sem. 2 fl; I. Papiu, ppresb. 3 fl; dşoara M. Simtion 1 fl; Iacob Bologa, cons. aul. în pens. 1 fl., I. Creţu 1 fl., G. Dima, prof. sem. 1 fl., Dr. Oct. Russ, candidat de advocat 1 fl.; Isaiia 50 cr., Dr. Ilarion Puşcariu, asesor consistorial 3 fl.; Nicanor Frateş, secretariu consistorial 3 fl.; D. Cunţan, profesor semin. 2 fl.; N. Henţu not. cerc. 2 fl.; M. Bespaleţ 1 fl. 50 cr.; I. Popa, adv. 2 fl.; I. Mihu presbiter 2 fl.; dna A. Matei 1 fl.; Gligor Matei, comerciant 2 fl.; Ioan de Preda, adv. 2 fl.; Dr. I. Nemeş, adv. 2 fl.; I. Ciora 1 fl.; George Matei, comerciant 2 fl., Const. Stejar, căpitan în pens. 1 fl.; I. Keil 5 fl.; I. Cismaş, iurist 50 cr., Stoichiţa Roza 50 cr., I. Rebega, proprietariu 1 fl.; I. Manta, înv. 1 fl.; I. Mocean, înv. 30 cr.; G. Stăneăsă 30 cr., Ioan Roman 30 cr.; I. Micu 30 cr.

b) După şedinţa publică, am primit oferte dela următorii domni:

Eugeniu Brote, asesor consist. 2 fl.; Ioan Slavici, director la f. „Tribuna" 5 fl.; N. Cristea ases. consist. 2 fl.; Dr. D. P. Barcian, prof. sem. 2 fl.; Simeon Popescu, ppresb. 5 fl.; Dr. I. Crişan, prof. sem. 2 fl.; Dimitrie Comşa, prof. sem. 5 fl.; Georgiu Bobeş presbiter 2 fl.; Dr. A. Brote, director de bancă 2 fl.; I. Bechnitz, particular 2 fl.; Diamandi Manole comerciant 5 fl.; Matei Voilean redactor la „Telegraful Rom." 1 fl.; I. Rusan propritariu 1 fl.

Prin postă am primit oferte dela dnii următori: Ilustritatea Sa Ierotei Beleş vicariu diecesan 2 fl.; Grig. Maier administr. ppresb. 1 fl.; Ioan Gall ppresb. 2 fl.; Ioan Danciu, ppresb. 2 fl.; Ioan de Lemeni, jude reg. 2 fl.; Ioan Petric ppresb. 5 fl.; Georgiu Popovici, presb. 1 fl; Laurenţiu Cutean, presb. 1 fl; Alecsandru Ţepeş comerc. 1 fl.; Vasilie Roşescu ppresb. 2 fl.

Suma totală a întratelor e	149 fl.	20 cr.
Spesele	45 „	90 „
Venitul curat e de . . .	103 „	30 „

Tot cu ocasiunea aceasta, nu putem trece cu vederea de a nu mulţumì din inimă dlui prof. sem. George Dima pentru bunăvoinţa ce a avut, primind instruarea şi dirigarea corului societăţii şi cu ocasiunea acestei şedinţe publice.

Sibiiu, 12 Decembre st. v. 1885.

Pentru comitetul arangiator

Sergiu Medean, preşedinte. *George Pop*, casariu. *Iosif Gomboş*, secretariu.

* (Consiliul universitar din Bucuresci), prin prescriptul seu verbal dela 20 Octombre 1885, a luat decisiune ca toţi aceia cari posed bacalaureate din străinătate şi vor voì a se înscrie la vre-una din facultăţile Universităţei, să se conforme cu legea, presintând actele dlor dlui rector în termen ficsat dela 1—15 Septembre, legalisate de ministeriile respective ale statului de unde posedă bacalaureatul şi vizat de ministeriul nostru de esterne, spre a se putea apoi supune consiliului universitariu spre recunoascere.

Aceasta decisiune fiind aprobată de ministeriu, conform art. 309 din legea instrucţiunei publice, se publică spre cunoscinţa celor în drept.

* (Regina Maria Cristina, regenta Spaniei.) După un an dela moartea primei sale soţii, Maria de las Mercedes, regele Alfonso XII, în etate numai de 23 de ani, se cunună cu archiducesa Maria Christina de Austria. Ea s'a născut la 21 Iuliu 1858; pe când a făcut cunoscinţă cu regele Alfonso, archiducesa era în capul unui institut de dame nobile în Praga şi trecea de o damă cu rare cunoscinţe, mai ales ce privesce limbele. De şi trăia retrasă şi modestia ce o caracteriza nu prea părea a fi potrivită pentru o regină, cu toate astea ea a sciut să-şi câştige inimele Spaniolilor, care la ori ce ocasiune au arătat că iubesc pe regina lor, mai ales în timpul din urmă după moartea regelui.

Foile spaniole laudă seriositatea şi credinţa, cu care regina şi-a îndeplinit datoriile sale de mumă şi soţie; şi în timpul critic, după moartea soţului seu, ea a arătat un grad de firmitate, încât se poate spera, că va fi în stare a satisface şi grelei sale misiuni de regentă.

Maria Christina are dela răposatul rege două fiice: pe Maria de las Mercedes, princesă de Austria, născută la 21 Septembre 1880 şi pe princesa Maria Theresia Elisabeta, născută la 12 Novembre 1882. Regina e însărcinată şi dacă va avea din nou o fiică, atunci princesa de Austria va fi proclamată regină, ear dacă va nasce un băiat, atunci acesta va fi rege.

Regele iş iubea mult copiii; simţind că i se aproprie ceasul morţii, a cerut să-i vadă şi i-a îmbrăţişat mult şi cu toată dragostea părintească. Pe când regele Alfonso zăcea mort, regina a arătat fiicei mai mari încă odată pe părintele ei, ear mica Maria, credând că regele doarme, a întrebat pe muma-sa de causa acestui somn. Regina răspunse la acea întrebare naivă: „Copila mea, tu nu înţelegi încă marea perdere ce ai suferit."

* (Regele Alfonso.) În privinţa înmormântării regelui Alfonso în Escurial se scrie din Madrid:

„Când cosciugul ajunse la mănăstire, fu luat în primire de Priorul mănăstirei şi de călugări şi aşedat pe un catafalc în curtea cea mare, pe când pe o masă de cealaltă parte a curţii ministrul de justiţie semna actul, prin care cadavrul regelui s'a predat priorului. În timpul acesta se deschise o parte a cosciugului, încât cadavrul se putea vedea prin sticlă; apoi maiorul vênătorilor de Espinosa se apropie de cosciug şi strigă cu voce tare: „Alfonso!"; după o mică pausă earăş: „Alfonso!" În ceremonialul vechiu se prescrie ca să se strige numele de trei ori, după care şeful trupei iş frânge bastonul de comandă şi aruncă bucăţile la picioarele mortului, ca semn că i-a espirat oficiul. Această parte a prescierii nu s'a îndeplinit. Maiorul de vênători ţice earăş: „El nu răspunde." Ministrul de justiţie Alfonso Martinez adresă soldaţilor această întrebare: Vênători din Espinosa! E acesta cadavrul acelaş, pe care l'aţi primit la moartea regelui Don Alfonso XII?" — „Acelaş," răspunse maiorul Baranda. — „Juraţi," ţice ministrul. — „Da, jurăm că e aşa. — Apoi îndată se închise cosciugul, se semnară actele şi cosciugul fu dus în biserică şi aşedat pe un catafalc, acoperit cu catifea, lucrată cu aur, rămasă încă de la Filip II şi care se întrebuinţează numai la înmormêntările regilor."

* (Meca.) Meca, oraşul sfînt al islamismului, care altă dată avea mai mult de 100 mii locuitori, aţi nu mai are decât 60,000 abia. Numai în timpul pelerinagiului anual se adunau adeseori peste 200,000 persoane. Din acest număr peste 40,000 aduc mărfuri care sunt vêndute imediat şi traficul acesta represintă 120 milione lei. Transacţiunile se regulează fie-care cinci ţile; acesta e de altmintrelea tot comerciul Mechii, căci odată trecută epoca pelerinagiului, transacţiile încetează.

Meca care, sub Ptolomeu, era cunoscută sub numele de Macareba, e cualificată de arabi, cari escelă în genul emfatic, de Omel Cora, (oraşul oraşelor) de El Morharefih (nobilă) şi în fine de Beled El Amule (regiunea credincioşilor.)

Situată în centrul unei văi năsipoase şi strimte, ea este prea vastă pentru populaţia ce conţine. Numêroase case sunt înşirate pe coastele alunecoase ale munţilor cari adăpostesc oraşul. Un fapt curios de observat este, că, aceste locuinţe au mai multe caturi, avênd şi ferestre numêroase, ear stradele sunt mai largi decât în ori-ce oraş al Asiei.

Monumentul remarcabil al Mechii este marea moschee Beilhu'llah (casa lui Dumneţeu) numită şi Casba, care fu zidită în timpul lui Avram, după cum arată legenda. Celebrul Calif Omar, închise micul templu în nişte construcţiuni masive şi după el Califii tuturor ţêrilor, sultanii din Stambul şi Imamii au dublat, triplat, quintuplat construcţiile, astfel că e imposibil a nu se încurca cineva în această aglomeraţiune de arhitectură, care formează un lung quadrilater, în care se întră prin 19 porţi.

Întrând în acest monument, este imposibil a nu admira numêrul înfinit de arcade, susţinute de columne graţioase în marmură, granit şi porfir ca şi cupolele şi minareturile ce sunt d'asupra lor.

Aproape de Casba, este puţul sacru, de unde isvorul pe care ângerul descoperì pentru a desaltera pe Agar şi pe fiul seu Ismail, cum ţice Biblia. O sală vastă de marmură acopere acest isvor.

Mohamed, născut în Meca, sub dominaţiunea coreshistilor, a fost îngropat în Casba, unde dreptcredincioşii vin să îngenuncheze. Se scie că obiceiul cere, ca ori-ce mahomedan să visiteze odată în vieaţa sa Meca. Profetul a declarat, că credinţa, resbelul sfînt şi voiagiul la Meca sunt obligatorie pentru discipulii sei.

Nimic mai curios decât a vedea o caravană de credincioşi precedată de hagii, de musicanţi negrii jucând şi cântând Mahmilul, cântecul sacru al profetului. Mulţimea urlă, joacă, se fanatisează şi apoi merge la Moschee spre a se ruga.

„România."

(Bibliografic.) A apărut Nr. 23—24 din *„Transilvania."* Foaia asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Sumar: Despre un memorial din 1849 al episcopului Andrei Şaguna (Urmare şi fine.) — O escursiune prin istoria pedagogiei la noi la români (Urmare şi fine.) — Fabrica de hârtie mechanică dela Zernesti (Urmare şi fine din 19—20.) — Literatura tradiţională românească. Proces verbal al comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 20 Novembre st. n. 1885.

în acelaş loc, sau cel puţin într'un leagăn aşedat aproape de acelaş pat, o altă încetare din vieaţă se producea.

După moartea bătrânului, casa lui se deşertă din nou în parte. Nu mai rămase de cât un fiu, care petrecuse cea mai mare parte din viaţa sa cu dênsul şi care se însură după un an şi jumătate după acele evenimente. O copilă plăcută şi robustă fu fructul acestei uniri.

Dênsa mai cu samă se juca cu pisica până la imprudinţă. Animalul departe de a o urî, se supunea cu blândeţă. Se culca în tot-deauna supt scaunul copilei, îndată ce dênsa fu adusă regulat la masă. Pe când durmea copila, pisica stătea sub leagăn.

Peste puţin timp căţù o zăpadă strasnică. O flucsiune de piept se dechiară la copilă. În timpul boalei ei, pisica nu se urnì de sub leagăn, nemişcată în timp de oare întregi. Se observă că mânca mult mai puţin. Durerea ei de astă dată se traducea prin tăcere şi prin espresiunea stînsă a ochilor ei în genere atât de strălucitori. După ce copila încetă din viaţă, pisica dispărù. Era poate genată prin presenţa asistenţilor.

După întoarcerea dela cimitir, un copil mai mare aşedându-se în masă, în locul unde şedea mai nainte copila, simţì o resistenţă moale, aproape inertă, pe care mişcările sale n'o făceau să se urnească. Era biata pisică, întinsă la pământ, cu ochii stinşi, respirând greu. „Oh! biata pisică" nu se putù împedeca copilul de a ţice. „De câte ori moare cine-va, e bolnavă." I se dădù lapte. Ea tot nu se urnì. Părinţii erau sdrobiţi de osteneală. La ţece oare se culcară. A doua ţi dimineaţa ei găsesc pisica moartă în acelaşi loc şi în aceeaşi posiţiune.

O altă pisică angora se coboară noaptea în curte, unde găsesce o societate foarte numêroasă. De multe ori, spune dl Jumelin, am vêţut-o întorcêndu-se întovărăşită de o nenorocită pisică moartă de foame, ca şi cum ar fi sciut, că la dênsa învitata ei va găsì de mâncare.

Asistai, ţice dl Jumelin la una din aceste scene. Pisica mea era foarte turburată, şi dênsa, care nu mîrloae nici odată, mîrloia şi sărea pretutindeni, în bucătărie, ca şi cum ar fi căutat ceva ce n'ar fi găsit. Gâcind intenţiunea ei, dădui de mâncare protegiatei sale, pisica mea încetă de a mai căuta, şi tot timpul cât ţinù prânzul, ea stătù serioasă alături privind-o cum mânca carnea şi cum bea laptele: dar îndată ce isprăvì pisica o duse la uşă, pe care o deschisei, o concediă într'un mod cam viu, lovind-o cu laba cu oare-care blândeţe şi o întovărăşì până jos la scară, esecutând nisce rulade nu de mânie, ci ca şi cum ar fi voit să-i spună: „Acum fii mulţămită, du-te; mai poftim însă şi altă-dată."

De atunci, învitata ei vine adese-ori şi pisica mea, deşì n'o mai caută, o primesce bine.

„Românische Revue“. Fascicula VI. pro Decembre 1885. Cuprinsul: Zur Wiedereröffnung des ungarischen Reichstages. Aus der romänischen Presse. Rundschau. Chronik. Die Wäldlerin. Dorfgeschichte von Ioan Slavici. Nach dem romänischen von Mite Kremnitz (Schluss.) Zur Physionomie der romänischen Sprache. Der Ring un der Schleier. Romänisches Volkslied von V. Alecsandri. Deutsch von Carmen Sylva. Literatur und Kunst. An die geehrten Leser.

— *(„Scoala pratică“)*. Nr. 9 pro Decembre a. c. a apărut cu următoriul sumariu: Tractarea Legendarului de V. Petri: „Cine este de-aproapele meu?“ — Din calculul elementar: tractarea numĕrului 9. — Superstiţiunea sau credinţa deşeartă, — lecţiune practică din învĕţămêntul intuitiv. — Esamenul de vară în clasa I a scoalei normale din Năsĕud. — Hârtia la cei vechi şi modul ei de fabricare. Bibliografie. — Anunciuri. — Esemplare complete se găsesc dela început. — Prenumeraţiunile pe anul întreg cu 3 fl., sunt a se adresa la redacţiuue în Nassod (Transilvania.)

„A se ferì de boală e mai bine decât a se vindeca“ este de sigur cea mai momentuoasă dogmă a sciinţei medicale. Ea ne spune, că conturbările în organismul nostru sĕ nu le trecem cu vederea, şi mai cu seamă în casuri de înfundături, dureri de stomach, morburi de ficaţi şi fere. Nu trebuie alta, decât sĕ se iee în decurs de câteva dile pilulele de Svițera ale lui R. Brandt. Scătulile originale (una costă 70 cr. în apotecă) poartă drept etichetă o cruce albă pe câmp roşu şi sunt provĕdute cu iscălitura lui R. Brandt.

Ori-cine poate fi sănătos, şi poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'şi grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi îşi au isvorul din sânge, trebuie sĕ fie deci cea mai sfîntă datorinţă a fieşte-cărui om, a grigi cu deosebire de el. După multe studii şi scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăţă sângele sigur, grabnic şi fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc şi ţin sângele întro circulaţie natura ă. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri şi medaile, cu cari am fost decoraţi. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕţuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din faţă, căderea pĕrului, podagra şi reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, chiar şi la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet şi sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulaţie rațională. Noi primim ori-ce scrisoare confidenţială provĕdută cu o marcă postală retour şi o descriere amănunţită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Nr. 311. [1218] 1—3

CONCURS.

Fiind a se conferì 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale comunei desfiinţate Tofalĕu, cari învaţă vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranţii la acest ajutoriu au sĕ-şi presinte până *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoţite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru şi cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învĕţarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătura meseriei până se vor perfecţiona pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenţi din vre-o familie din desfiinţata comună Tofalĕu.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-preş. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Nr. 545. [1214] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa II-a din Hĕrman, protopresbiteratul Braşovului II, se escrie concurs cu termin de *30 de ţile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Salariu în numĕrariu, solvind prin epitropia parochială în rate trilunare decursive . . . . fl. 431.—
2. Folosirea casei parochiale, computată cu . . „ 25.—
3. Venitele stolare sistemisate la olaltă . . . „ 144.—

Suma totală fl. 600.—

Doritorii a ocupa acest post, au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform prescriselor din statutul organic şi din regulamentul pentru parochii, §. 15 p. 6 în terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

În fine se recere, ca alesul paroch în anul prim de serviţ sĕ se acomodeze §-lui 8 din regulamentul pentru parochíi, adecă de a împărţi toate venitele cu vĕduva preotească a răposatului paroch George Dogariu Darian.

În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral al Braşovului II.

Braşov, în 29 Novembre 1885 v.

Ioan Petric, protopresbiter.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1210] 4

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos 1886.

Anul al treiḑeci şi cincilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenţii europeni. — Serviţiul postal şi telegrafic. — Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor. — Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑend şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. — Notiţe pentru preoţi. — Sfaturi bĕtrânesci. —

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidieceşane în Sibiiu.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

12,000 de bucăţi deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jachetă frumoasă, bună şi caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 4

Anunţ!

Prin intervenţia plenipotenţiatului ces. reg. al Austro-Ungariei în Belgrad, s'a împedecat deocamdată rĕsboiul dintre sêrbi şi bulgari; şi astfel me simt necesitat a vinde marele meu magazin de

Invĕlitoare pentru cai,

îngrămădite în marele meu deposit cu scop de a afla un debuşeu în rĕsboi, cari sunt în lungime de 185 cm, ear în lăţime de 115 cm., ţĕsute des, dintr'o stofă de lână foarte groasă, fiind astfel acomodate şi pentru cuverte de pat; — trebuie sĕ le vênd cu ori ce preţ şi espedez:

O bucată cu 1 fl. 55 cr. pe lângă rambursă.

Invĕlitoare pentru birje cu fundamentul galben deschis şi borduri negre şi roşii, lungi de 180 cm., şi late de 115, o bucată cu **fl. 2.50,** pân' ce nu mi se va găta provisiunea.

Cele ce nu convin se reprimesc fără nici o reservă. A se adresa la

Orient-Export-Bureau

Wiena, Favoriten.

Atestat! Cătră onoratul: Orient-Export-Bureau!

Trimiteţi ne îndată încă 36 de bucăţi din învĕlitoarele trimise, pe lângă rambursă de tren. Puszta Zichidorf, Societatea economică olandesă.

Telegramă! Orient Export-Bureau! Trimiteţi'mi îndată încă 14 bucăţi din învĕlitoarele trimise. Conte Aponyi, Nagy Apony. [1212] 3—3

Un bun culegĕtoriu de litere român

se aplică la moment cu condiţiune stabilă la [1219] 1—1

Tipografia „Aurora“ în Gherla (Szamos-Ujvár).

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Mantaue de earnă de învĕlit

cu următoarele preţuri, aproape de necrediut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 4
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênĕt, etc. etc. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de învĕlit pentru dame sunt cele mai eegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aḑi mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă rambursesau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 132 Sibiiu, Marți 17/29 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cri pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Decembre 1885.

O coincidență minunată a adus cu sine ca cestiunea proclamațiunei irredentei române să se ivească din nou în ḑiaristica din patria noastră și să stârnească din amorțeală neîncrederea, cu care privesc chiar și cercurile guvernamentale desvoltarea lucrurilor în Transilvania. A fost numai o întêmplare, că ḑiariul „Budapesti Hirlap“ prin o corespondență din Cluș a demonstrat lumei unguresci, că pe nedrept s'a făcut capital de urgisire politică din proclamațiunea irredentei române, a fost întêmplare earăș că numai ḑiariul nostru a reflectat la această corespondență a ḑiariului din Budapesta, care corespondență românilor nu le este ertat să o treacă ușor cu vederea; a fost întêmplare, că ministrul president al României domnul Ioan Brătianu a fost interpelat în cestiunea acestei irredente, și tot întêmplare a fost și interpelațiunea domnului Lenger în adunarea generală a comitatului Brașovului.

Coincidența aceasta, după cum am ḑis, a stârnit din amorțeală neîncrederea, cu care se urmăresce desvoltarea lucrurilor în Ardeal, și noi românii am avut a ne auḑì unele grațiosități, cari la toate ocasiunile formează refrenul stichurilor din literatura ḑiaristicei unguresci în cestiunile naționale

De interes este pentru noi românii constatarea, că în momente liniștite ḑiaristica maghiară recunoasce, că mare nedreptate s'a făcut românilor din Ardeal, când fără cruțare li s'a aruncat în față insulta: trădători de patrie.

Este de interes pentru români această mărturisire, și ea dacă se basează pe tactică de partidă chiar, nici atunci nu perde din valoarea sa, și ea nu perde din valoare, când se citează o serie de fapte întru validitarea esactității ei.

De astădată voim să reflectăm la corespondența ḑiariului „Budapesti Hirlap,“ și să rectificăm unele inesactități, cari în interesul adevĕrului trebuiesc rectificate.

În primele momente de turburare s'a ordinat o strașnică cercetare în afacerea cu proclamațiunea irredentei. Corespondențele ḑiariului de care vorbim ne presentează lucrul ca și când în temnița din Murĕș-Oșorhei ar fi preoți români cu grămada.

După cât suntem noi informați, dintre preoții archidiecesei noastre nici unul nu este în închisoare pentru invinuire de acest soi. În zelul lor organele polițiale au pus mâna pe doi învĕțători de ai noștri de lângă Sebeș și pre un individ, care de mult a rupt ori ce legătură cu clerul nostru. Acești oameni sunt până în ḑiua de astăḑi în cercetare și ca ea să poată curge în toată liniștea, persoanele învinovățite sunt în mâna judecătoriei.

Cât pentru noi așa stă lucrul și cu această lămurire am fost datori publicului român, care până acuma era poate în rătăcire, dând creḑĕmênt ḑiarelor unguresci în scirile lor despre preoții români de prin temnițe.

Cu această rectificare trecem la aprețiările ḑiariului unguresc din Budapesta, și simțim o adevĕrată bucurie, vĕḑênd că huiduiala pornită asupra noastră se condamnă de cătră însași ḑiaristica ungurească.

Sunt bănuiți sĕrmanii oameni, și ei din această bănuială până în ḑiua de astăḑi trebuie să sufere toate torturile împreunate cu temnița, înțelegem torturile, la care este espus un om cu posiție în stat și care trebuie să despereze, sciind că familia lui a rĕmas pe strade și espusă pericolului de a murì de foame și a degera de frig în cumplita earnă, în care ne aflăm.

După ḑiariul din Budapesta păcatul acestor oameni e, că au primit proclamațiunea prin postă, întocmai după cum o au primit și unii factori ai politicei desastroase de aḑi.

Ne legăm de afirmațiunea ḑiariului din Budapesta și constatăm că este de tot trist, când pentru o bănuială poate fi pusă în cestiune esistența unei familii și viitoriul cetățenilor mai pacinici.

E grozav lucru a constata în fața lumei culte, că din o glumă de copii, sau dacă e permis să facem din cei espulsați peste granița României martiri politici, din o încercare nechipsuită a unor tineri fără nici o autoritate politică la românii din Ungaria și Transilvania, aparatul statului să fie pus în mișcare și noi să fim plesniți fără cruțare în cele mai curate simțĕminte ale noastre.

E grozav lucru a vedea cum o ḑiaristică, înaintea căreia adevĕrul nu mult cumpănesce, tăbărește asupra unui popor blând cum suntem și noi, și inventează fel de fel de basme, cu scopul vĕḑit de a împinge pre guvern și mai mult pe piezișul atât de alunecos: sdrobirea naționalităților.

Și pressa maghiară a făcut acest pĕcat.

A spus basme despre dinamitul, cu care un preot din giurul Bĕlgradului era să arunce în aer globul Ungariei.

A sciut sfada de revoltă între țĕranii unguri și români dela Trăscău.

A iscodit resmerița în Ludoșul de lângă Murĕș și care resmeriță amenința autoritățile publice.

Asemenea resmeriță a făcut un biet cantor în Cluș, auḑiți: tocmai în Cluș.

Pentru variație ḑiaristica din trecut ni-a vorbit și de tăciunării, căci resmerița fără tăciunărie n'are haz.

Toate aceste basme au fost puse sub firma proclamațiunei irredentiste.

Ḑiariul din Budapesta le constată toate acestea, dimpreună cu noi susține, că ele au fost învinuiri fără temei și le scusă cu frica cea mare, de care e cuprinsă ungurimea din Ardeal, de câte-ori se întêmplă vre-o disordine mai mare aici la noi.

Credem că n'a fost bine să se spună, că frica cea mare a ungurilor din Ardeal a provocat prigonirea neamului nostru, și ne reservăm a o și spune pentru ce.

Revista politică.

Esecutarea faptică a punctelor contractului de armistițiu bulgaro-sêrb s'a început la timpul prescris prin evacuarea teritoriilor ocupate de ambele părți beligerante.

Sciri sosite din Belgrad anunță, că bulgarii ar mai fi ocupat în jurul Vidinului și Bergovo, Adlié și marginea Timocului, călcând astfel dispozițiile articlului 1. și 2. al convențiunei, cari prescriu, că

FOIȚA.

Colinde
de
I. Pop Reteganul.

Ḑiorel de ḑiuă.

La o masă de mătasă
Șede maica-'ngenunchiată
Ḑiorel de ḑiuă!
C'un ficuț micuț în brațe
Fiul plânge, stare n'are.
Ḑiorel de ḑiuă!
Taci fiule nu mai plânge
Că ție maica ți-o da
Ḑiorel de ḑiuă!
Două mere, două pere,
Două țețe d'albe a mele
Ḑiorel de ḑiuă!
Și cheile raiului,
Șuștariul botezului
Și cârja județului!
Ḑiorel de ḑiuă!
Cu cheile-i descuia,
Cu șuștaru-i boteza,
Cu scaunu-i judeca!

Mirul și vinul.

Întreabă și 'ntrebă
Sfinți pe Dumneḑeu,
Din ce s'a făcut
Mirul și vinul?
Ce me ispitiți,
Că voi bine sciți?
Sfinților!
Că noi am eșit
Sus la Rusalim,
Ca noi să vedem
Oarzele de coază
Și grâne rodind,
Sĕcări înflorind.
Și noi ne-am abătut
De lături de drum
La fântâna lină,
Prânḑul să-l prânḑim
Și apă să bem.
Și cânii de jidovi
Ei ne au oblicit
Și ne-au ocolit,
Voi toți ați fugit.
Pe mine m'au prins
Și m'au restignit
Pe cruce de brad,
În poarta lui Pilat.
Unde-și-'mi bătea
În mâni și-n picioare
Cuie și piroane;
Sângele-mi curgea,
Sânt mir se făcea,
Sângele-mi mergea
Sânt vin se făcea.

Colindă.

Sus în țeara românească,
Negură, negură în dumbrava ilibră
Frunḑă verde iederă!
Este o grădină domnească,
N. n. în d. il. fr. v. iederă!
Da nu-i domn să o păzească
Nici doamnă să o plivească,
Că domnul seu Ionașiu
S'a făcut călugăraș
La mănăstire la Blaș,
Și doamnă-sa Ioniță
S'a făcut călugăriță
La mănăstire 'n Bistriță.

Colindă.

Sân-Petru 'n rai și-o pornit
Corinde-o corinde-o!
În raiul cel luminos
La poarta lui Christos.
Și grăi și tatăl seu:
Petre, Petre fiu d'a mieu
Fă-mi și mie loc în rai!
Petrea din graiu-i grăia:
Taică, tăiculeana mieu,
Loc în rai că tu nu-ți d'ai,
Că păn' ai fost pe pământ
Tot birău sătesc ai fost
Cu bogații mi-ai ținut,
Cu bogații 'n direptate,
Cu sĕracii 'n strêmbătate
Și sĕracii și-o oftat
Și de rai te-o depărtat
Pe tine-'n iad te-au băgat.
Și grăi și maică-s'a
Petre, Petre, fiul mieu
Fă-mi și mie loc în rai.
Petru din grai și-o grăit:
Maică, măiculeana mea,
Loc în rai că tu nu-ți d'ai
Că păn' ai fost pe pământ,
Cu cârcimă-n sat mi-ai ținut
Și sĕracii au beut,
Tu cop drept nu ai avut
Și sĕracii ți-o plătit
Și sĕracii o oftat,
Pe tine-n iad te-au băgat.
Și grăi și frate-seu:
Frate, frățiorul mieu
Fă-mi și mie loc în rai.
Petru din grai a grăit:
Frate, frățiorul mieu,
Loc în rai că tu-mi d'ai.
Că păn'ai fost pe pământ
Două pluguri ai d'avut,
Cu un plug tu ai muncit,
Și un plug în sat tu l'ai dat,
Tot în sat pe la sĕraci
Și sĕracii o oftat
Pe tin' în rai te-au băgat.
Noi umblăm și colindăm
Și la gazde o 'nchinăm.

Colindă.

De când Domnul s'a născut
Domnului Doamne!
Și pământul l'a făcut
Și ceriul l'a ridicat,
Cu trei stâlpi l'a rădimat
Și frumos l'a podobit
Tot cu stele mărunțele
Și cu luna printre ele
Și cu rada soarelui;
Radă-mi radă unde-mi radă,
La jupânul gazdă-n casă
În patru cornuri de masă,

trupele au să iee poziţie în depărtare de 3 chilometri dela graniţă. Dacă se vor adeverì vestile aceste, de sigur va ajunge şi o reclamaţie simplă la Sofia, pentru de a face pe guvern, ca să satisfacă angagiamentelor luate de el cu garanţa comisiunei militare, care a lucrat în numele marilor puteri.

Dealtmintre în Sofia domnesce o bucurie sărbătorească. Principele s'a întors Sâmbătă dimineaţa în fruntea trupelor sale glorioase în capitală, fiind întimpinat de poporaţiune în modul cel mai entusiastic. E un simptom foarte caracteristic, că corpul diplomatic a asistat la aceste primiri în uniformă de mare ţînută.

Corespondentul din Berlin al ḑiariului „Kölnische Zeitung“ crede, că pacea definitivă este foarte aproape. De altă parte însă „Berliner Tageblatt“ primesce din Petersburg scirea, că dispoziţia principelui Alecsandru nu s'a schimbat în săptămânile din urmă nici cât de puţin. Tot aci se desminte afirmarea, ca şi când împărăteasa 'l-ar fi luat pe principele Bulgariei faţă de ţarul în apărare, şi că Alecsandru ar fi adresat o scrisoare privată ţarinei.

Poarta stăruesce pe lângă părerea sa. Ea voiesce însăşi să închieie pacea cu Sêrbia, şi delegatului bulgar să i lase la pertractări numai o rolă de adjunct pe lângă împuternicitul ei Madjid-Paşa. Aḑi încă nu se poate sci, că ce poziţie va lua principele Alecsandru faţă de această mişcare nouă a sultanului. Probabil, că se va provoca la tractatul dela Berlin, dechiarând că nu se vor face rectificări teritoriale, şi că Poarta denegând Bulgariei sprigînul, cu care i datoria în timpul rĕsboiului, 'şi-a perdut şi dreptul de a-şi validita influinţa la închierea păcii.

„N. fr. Presse“ crede, că acest nou amestec a Porţii, nu le va cădea bine nici puterilor. Parola oficioasă a ḑilei este, că închieierea păcii e un lucru ce interesează pe bulgari şi sêrbi, şi ca atare are să fie efeptuit direct de acestia, fără amestec strĕin, şi că puterile nu vor permite ivirea de complicaţiuni nouĕ în cestiunea tractatului de pace.

Joi s'a închieiat în camera francesă lunga şi învĕrşunata desbatere asupra creditului pentru Tonching. Resultatul votării a fost majoritate de 4 voturi pentru cabinetul Brisson, prin care s'a primit creditul propus.

Radicalii au votat cu această ocasie cu monarchiştii, numai ca să doboare pe inimicii lor politici. În realitate, deşì la votare au rĕmas în minoritate, scopul lor e mai ca ajuns, şi în Paris se aşteaptă demisiunea cabinetului Brisson, ceea-ce va avea să urmeze imediat după ce se va fi efeptuit alegerea presidentului republicei, prefiptă pentru ḑiua de aḑi la Versaille.

Se crede ca sigur, că Jules Grévy va fi reales.

Cu ocasiunea negoţierilor între parneliţi şi Gladstone, loja Orangiştilor, din Irlanda a publicat un manifest, prin care combate ideile distructive ale lui Parnell şi termină cu următoarele cuvinte:

„Slăbirea legăturilor care ne unesc cu Englitera, ori cât de mică ar fi, va avea drept resultat despărţirea totală, ruina acestei ţĕri.

„De aceea facem apel la toţi să se unească cu noi spre a încungiura pericolul care ne ameninţă şi a salva uniunea şi causa lealităţei, libertăţii şi religiei. Cu Dḑeu pentru regină şi ţară“.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Un present de crăciun.

Făgăraş, ḑilele crăciunului 1885. Onorate dle Redactor! Îmi întitulez această corespondenţă cu cuvintele: un present de crăciun, căci tocmai în ajunul crăciunului — păcat numai că nu în ajunul crăciunului care îl sĕrbez şi eu, ci în ajunul crăciunului serbat de aceia, cari pentru ca să me bucur deodată cu ei, încă câte-va oare de mai trecea, îmi trânteau gendarmii în casă, să me ducă la temniţă — am trebuit să pun pe masa judecătoriei regie ungare de cerc din Făgăraş suma de 15 fl. v. a., pedeapsă pusă asupra capului meu, căci am lăsat în anul 1883 pe trei copii români de 5, 6 şi 7 ani să poarte la maialul scoalelor române de aici steguleţe de hârtie roşiă, galbenă şi vênătă.

Trei copii: Iancu Turcu, Pompi Turcu şi Livie Pandrea ai dlor amploiaţi de aici Ioan Turcu şi Efrem Pandrea, căci aceşti părinţi au voit să facă fiilor lor bucurie, ca în ḑi de Mai să se joace cu trei steguleţe de coloare urgisită, prin dispoziţiunile legei de astăḑi, au făcut pe educătoriul lor să sufere, sau trei ḑile între zidurile temniţei, sau să plătească 15 fl. v. a. în bani.

La acest resultat am ajuns când scriu aceste şire, şi acest resultat mângâios de a plătì temniţa cu bani, l'am obţinut prin sentinţa Nr. 5462—885 a tribunalului regiu ungar din Braşov ca mai cu minte, căci la din contră tot făceam cunoscinţă cu zidurile temniţei.

În Nr. 10 din a. c. al acestei preţuite foi am publicat sentinţa instantei I şi a insantei a II judecătoresci, şi am promis publicului cetitoriu, că după ce ultima încercare voi mai face, apelând la a III-a instanţă judecătorească, despre resultat voi raporta la timpul seu.

Eată şi sentinţa ce o am căpĕtat dela înalta Tablă regie ungară din Murĕş-Oşorhei.

Nr. 931—1885 IV.

În numele Maiestăţei Sale a regelui.

Tabla reg. ung. din Murĕş-Oşorhei a adus în urma recursului lui Nicolae Aron în contra sentinţei tribunalului reg. din Braşov dto 12 Decembre 1885 Nr. 5462 adusă în contra sa în şedinţa sa publică ţinută în ḑiua de jos, următoarea:

Decisiune.

Recursul înaintat în contra sentinţei judecătoresci de a II-a instanţă susnumită pe basa §-ului 4 al articlului dn lege VI din 1883, ca remediu de drept neconces prin lege 'l respinge.

Dat în Murĕş-Oşorhei, în 9 Iuniu 1885.

Báró Apor Károly m. p.
Fekete Gábor m. p.

Nr. 4624—1885 crim

Despre ce se încunosciinţează şi se ordonă ca să se solvească 10 fl. v. a. ca pedeapsă principală şi 5 fl. v. a. pedeapsă laterală la judecătoria subscrisă dela inmanuarea acestei sentinţe în termin de 15 ḑile sub urmarea esecuţiunei.

Judecătoria regie cercuală
Făgăraş în 11 Iulie 1885.

Könczey Gyula m. p.

Învĕţătoriului Nicolau Aron în Făgăraş.

În urma acesteia prin pretură la primăria comunală în 8 ḑile am fost provocat să plătesc. Primăria a raportat, că n'am de unde, căci cu venitul ce'l capăt ca capelan abia 'mi pot susţînea familia.

Dacă nu's bani e temniţă

Astfel prin hârtia Nr. 7265—1885 crim. presentată cu o ḑi înainte de ajunul crăciunului a. c. „am fost încunosciinţat, ca în 24 de oare dela primirea sentinţei să me însinuez la judecătorie pentru a fi închis trei ḑile, că în casul contrariu escortarea mea se va ordina“.

Aceasta nu corĕspundea cu demnitatea unui preot. Am împrumutat suma de 15 fl. v. a. şi am plătit.

Eată cum se tractează astăḑi factorii, cari contribuesc în prima linie la înflorirea statului regatului ungar. Pe un învĕţătoriu, pentrucă n'a fost prevĕḑătoriu a lua şi arunca în foc trei gătejele, de cari era acăţată hârtie văpsită cu colorile urgisite roşu, galben şi vênăt, cu cari se jucau urmărind fluturi în ḑi de Mai trei copilaşi nevinovaţi, dispoziţiunile aplicate aḑi îl dejudecă la temniţă sau bani, şi de aceasta departe de a putea fi scăpat.

Nicolau Aron,
cap. gr. or.

Din cercul tinerimei universitare române.

Viena, 24 Dec. n. Adese-ori s'a accentuat, şi nu fără cuvênt, că în împrejurările critice de astăḑi, activitatea tuturor membrilor naţiunei române, trebuie să se restrîngă mai cu samă la desvoltarea internă a vieţii noastre naţionale.

Odată bine consolidaţi în această direcţiune, cu tărie vom fi în stare de a sta în faţa viscolelor, ori din care parte ar sufla acelea.

Multe şi varii sunt căile, cari duc la ajungerea acestui scop.

Ori şi care semn de manifestaţiune internă, în viaţă atât a claselor inteligente, cât şi a celor mai puţin inteligente; în viaţa atât a seniorilor, cât şi a tinerimei, este un presemn de bucurie, este o dovadă, că organismul vieţei noastre naţionale funcţionează.

Purceḑênd deci, din acest punct de vedere, ne împlinim o plăcută datorinţă de a constata, că în sînul tinerimei române de aici, de un timp încoace se observă o mişcare foarte îmbucurătoare.

O amorţeală se părea, că i-a cuprins aproape pe toţi, aşa încât cei dedaţi a privì lucrurile, mai cu samă din partea lor cea slabă, nu arare-ori punênd în comparaţiune tinerimea de odinioară cu tinerimea de astăḑi, trăgeau un resultat nu prea măgulitoriu pentru cea din urmă.

Precum însă în totdeauna, astfel şi acum s'a adeverit, că pripirea în nime nu este bună.

Este cu mult mai puternică în sinul tinerimei române cunoscinţa demnităţii noastre naţionale, de cât să nu demustre faptice, că pripită era învinuarea, de care se făcea responsabilă.

Nici când tinerimea română nu 'şi-a uitat de sânţenia datorinţelor sale.

Ea scie că cu ochi de mamă o privesce întreaga naţiune şi se silesce a se înarma cu armele sciinţei şi culturei, pentru ca opera începută şi cu bărbăţie susţinută prin toate timpurile grele, să o poată continua atunci, când va fi sosit timpul, şi când vor pretinde interesele naţiunei.

Ca o dovadă a acestora, ne poate servì adunarea generală a soc. „România-Jună“ din 22 Dec., cu care ocasiune se întruniră peste şaseḑeci de tineri români.

Dumneḑeu cu noi la masă
Îngerii pe la fereastră!

Colindă.

Cam pe lângă mare
Suluri de voinici
Cu cai pogănici
Înaintea lor:
O maică bătrână
Cu furcuţa-n brâu
Cu-un fus sfĕrăind
Din gură 'ntrebând:
Nu mi-aţi vĕḑt, vĕḑut
Fiuşorul mieu?
— Şi de l'am vĕḑut
Nu l'am cunoscut!
— Lesne-i de a'l cunoasce:
Ochişorii lui
Murea câmpului,
Sprâncenele lui
Peana corbului,
Obrăjorul lui
Spuma laptelui,
Chivereaua lui
Tăiată-n săgeată
Cam pe ochi plecată!
În degetul cel mare
Ineluţ de soare,
În degetul cel mic
Ineluţ d'argint.
— Şi de l'am vĕḑut,
Nu l'am cunoscut:
Sus la Rusalim
Rĕsboaie făcênd
Tisturi mari ţipând

Adamoaie.

Moaşa noastră Adămoaie
Hoi leru Doamne,
Şede-n uşa raiului
Şi plânge cu bănuire
De-a raiului despărţire:
Raiule grădină dulce,
Eu din tin' nu m'aşi mai duce,
C'am trăit prea bin' în tine.
Când a fost moşu Adam,
Nouĕ coţi a fost de stat
Şi de doi a fost de lat
Tot de moarte n'a scăpat;
S'o rugat de verii lui
Să-i îngroape trupul lui
La oraşul Janulni,
L'apa Iordanului.
Şerpe şerpe 'nveninat!
Vai! şerpe faptele tale
Să te adoarmă lângă cale,
Când vei fi mai adormit,
Capul să-ţi fie zdrobit.
Moaşa noastră Adamoaie
O luat din rai o poamă,
De atunci-i brumă şi toamnă;
Şi-o luat din rai o prună,
De atunci i toamnă şi brumă.

Colindă.

Să nu fi greşit Adam
Eu 'n pĕcate nu eram,
Da Adam tare o greşit,
Eşind la poartă plângênd,
Dumneḑeu l'a auḑit,
Jos la el s'a scoborît,
Dumneḑeu l'a întrebat:
De ce plângi tu măi Adame?
Cum să nu plâng cătră tine,
Că porunca car' mi-ai dat-o
Sub picioare ţi-am călcat-o,
Pentru o bucătur' amară
M'ai lipsit din rai afară.

Colindă.

Ăsta-i domnul bun
Boieriul bătrân,
Dai Domnului Doamne!
Bun gând si-o gândit
De el şi-o făcut
Dai Domnului Doamne!
Casa lângă drum,
Curtea peste drum,
Dai Domnului Doamne!
Câţi drumari vineau,
Toţi se d'abateau;
Dai Domnului Doamne!
De sălăşluiau,
Câţi goleţi veneau
Toţi se d'abateau
De se îmbrăcau;
Dai Domnului Doamne!
Câţi flămânḑi veneau
Toţi se d'abăteau
De să hărăniau.
Boeriul bătrân
Bun gând şi-o gândit
De el şi-o eşit
Afară 'n têrnaţ
Şi el s'o uitat
Sus spre rĕsărit
Şi el şi-o vĕḑut
Stele mărunţele
Dragi oile mele!
Şi el şi-o vĕḑut
Doi luceferei
Dragi berbecii mei,
Cu coarnele roase
De vêrfuri întoarse,
Prin aur sloboaste
Prin pietrii, prin munte,
Pe und' apa curge,
Pietrile resună

Colindă.

La o piatră neslovată
Lerui Doamne!
Şede o maică 'ngenunchiată,
Ca să nască fiu din piatră;
Fiu din piatră şi-o născut,
Mătura 'n mână i-o pus
Să mature pământul,
Pământul de gozurele
Şi ceriul de negurele,

Culese din comuna Sâncel.

În această cunună frumoasă, am avut fericirea de a vedea și pre reverendisimul domn Sava Popovici protopresbiter, care nu intrelasă nici o ocasiune de a încuragia tinerimea.

Onoare acestui venerabil părinte, care în ori și ce împrejurări aflându-se, scie să însufleţească, scie să sădească simţeminte românesci.

În cât privesce mersul soc. din anul trecut, înregistrăm cu bucurie progres, atât în partea materială, cât și morală; onoare acelora, cari ostenesc ca soc. să înainteze tot mai mult către idealul seu.

Balul român dat în anul trecut a ridicat rubrica financiară cu o mie de florini, mulţămită comitetului activ al balului, și în special președintelui aceluia Dr. Sterie N. Ciurcu, unul din cei mai zeloși binefăcători ai societăţii.

Partea oficială deschisă prin o cuvêntare acomodată din partea vicepreș. Drnd. Ales. Pop a decurs în ordinea cea mai bună.

După terminarea acesteia, s'a început partea socială, unde bucuria și entusiasmul și a ajuns culmea.

Pentru prima dată am avut fericirea de a asculta producţiunea nu de mult formatului cor român.

Mărturisesc, că a fost o surprindere generală punctuositatea, cu care s'au esecutat toate pieselo.

Fie-care piesă a trebuit esecutată de două-ori pentru a satisface dorinţele ascultătorilor, și fie-care a fost însoţită de aplause, ce păreau a nu mai înceta.

Meritul cel mai mare a acestui succes, cade asupra dlui cav. de Flondor, conducătoriul acestui cor, care cu o paciinţă caracteristică tuturor dirigenţilor, a sciut în timp scurt, să producă resultate atât de frumoase.

Începutul bun este un bun augur pentru ducerea în îndeplinire a ori și cărei lucrări.

Să sperăm, că nu preste mult va succede acestui cor de a da producţiunilor sale un caracter mai estins, contribuind și în chipul acesta de a face cunoscut numele de român în cercurile străine.

Nu putem însă cu asta ocasiune să nu ne esprimăm mirarea noastră asupra faptului, că la apelul dat de comitetul soc. în interesul corului înfiinţat, n'a răspuns nici o parte a românimei.

Această sară de petrecere, în care a domnit însufleţirea cea mai mare, va rămânea pentru totdeauna o frumoasă floare din cununa amintirilor noastre.

Ne-am depărtat toţi cu credinţa, că noua viaţă întrată în sinul tinerimei române se va potenţa, putênd astfel, a ne împlini și de altă dată, o datorinţă tot așa de plăcută ca și acum.

Unul din cei de faţă.

— Prelegerea dlui prof. N. Pilţa: „Publicitatea la romani". — Jurnalistica romană.

Brașov, 13 Decembre 1885. Dle Redactor! A seară s'a ţinut a 4-a prelegere literară. Dl prof. Nic. Pilţa a preles despre „publicitatea la romani." Dsa a început cu deducţia și esplicaţia noţiunei „publicitate", apoi după o introducere potrivită arată mijloacele cele mai primitive, prin cari aduceau romanii la cunoscinţa generală unele sau altele lucruri. Unele dintre aceste mijloace erau grădini sau alte localuri în general cunoscute, unde se adunau toţi aceia, cari voiau să scie întêmplările ţilei, acolo se comunica din gură în gură cutare sau cutare eveniment local ori estern; alt loc de publicitate erau cabinetele de ras și de frisat, unde se duceau de multe-ori chiar și spânii, numai ca să le spună bărbierul câte o noutate. Altă modalitate de publicaţiune erau strigările la cornurile uliţelor, ca anunţurile prin sunarea de clopoţele pe strade la germani și prin baterea dobei prin piaţă și pe strade la noi. A citat mai multe anunţuri săpate și aflate la desgropările cetăţilor Pompeji și Herculan în asemênare cu anunţurile de aţi afișate pe ziduri la cornurile uliţelor.

A vorbit mai departe despre jurnalistica romană amintind de cel dântâi jurnal întemeiat de Iuliu Cesar sub numele *„Acta populi romani diurna"*. A arătat ce materii întrau în fie-care rubrică a acestei foi. Acest jurnal a încetat cam pe timpul lui Valentinian al III-lea și nisce esemplare din el s'au păstrat — ţice dsa — până aţi. Lăţirea astorfel de publicaţiuni — deși nu era cunoscută arta tipografică — se făcea, relativ, destul de ușor și anume mai vêrtos prin multiplicarea scrierilor decopiate de odată în multe sute de esemplare cu ajutoriul mulţimei celei mari a sclavilor, de cari dispuneau romanii, precum și prin posta lor, carea după raporturile de atunci încă circula cu destulă iuţală și siguranţă.

Domnul disertator a reprodus multe anunţuri și publicaţiuni de ale anticităţii, aducêndu-le în combinaţiune cu cele din timpul de faţă. Dsa a făcut frumos studiu prin atâtea cercetări după astfel de date pentru compunerea disertaţiunei sale. *G.*

— Sedinţa secţiunei pomologice a reuniunei economice. — Poame nobilitate. — Când să se planteze pomii? Cultivarea rațională a merilor și perilor.

Brașov, 13 Decembre 1885. Dle Redactor! În raportul meu despre desbaterile secţiunei albinăritului de aici, publicat în Nr. 126 al „Tel. Rom.", am amintit despre ședinţa secţiunei pomologice a reuniunei economice de aici. Eată dară în resumat obiectele pertractate în acea ședinţă.

Pentru de a-'și câștiga fie-cine cunoscinţe de aproape despre diferitele soiuri de poame nobilitate, cultivate de membrii reuniunei, au fost acestia îndatoraţi încă de mai nainte a aduce mai multe esemplare din fie-care specie pentru gustare și studiare. Dintre speciile aduse îmi permit a numěra aci vr'o câte-va.

Reinette aurii de Blenheim, al căror mieţ este pocnitoriu și foarte fin și aromatic; Parmaine englesesci de iarnă; Cardinalul înflăcărat, Rambour portocaliu — foarte mare și cu bun gust; Reinette de Canada de o calitate deosebită; Reinette de Ananas; Mere de rosmarin, albe, fine, mici și lungureţe; apoi pere de ale untului, iernatice, de un gust foarte delicat ș. a.

Urmează la ordinea ţilei o disertaţiune ţinută de secretariul secţiunei, sub titula „Care e timpul cel mai potrivit pentru plantarea pomilor?" Această temă a fost desvoltată pe basa principiilor și esperinţelor susţênute de renumitul pomolog Gaucher din Stuttgart. Acesta susţine adecă de cel mai potrivit timp de plantat toamna și iarna, începênd de pe la mijlocul lunei lui Octombre, — iarna însă numai atunci, când va fi foarte moale; în pământ apătos și rece nu este recomandabilă plantarea în acest timp, din causă, că pomii în astfel de cas degeră preste iarnă. Condiţie neapărată este, că, dacă are pomul la plantare foi, să fie despoiat de ele, căci la din contră își perde prea multă umeţeală din trênsul prin transpiraţiune; în alte privinţe se face plantarea ca de obicei

Avantagele, care le are această plantare sunt foarte plausibile și se pot resuma în următoarele. Toamna dispune omul de mai mult timp pentru esecutarea lucrărilor de grădină, pe când primăvara e foarte împresurat de alte lucrări înteţitoare. Pomii plantaţi toamna mai ales la transpori mai mari și întârţiate stau mai bine și mai în reveneală, prin urmare se prind mai ușor de cât primăvara. Mugurii dormitori sunt mai puţin espuși la neajunsurile naturali, decât mugurii crescători (primăvara). Toamna nu e de lipsă să udăm, ear primăvara de multe ori nu suntem în stare a învinge toate cerinţele grădinei, fiind cu totul împresuraţi. Pământul rămâne înfênat, și aerul poate străbate ușor prin porii pământului.

Plantaţiunea de toamnă se desvoaltă primăvara foarte de timpuriu, prin urmare va și cresce mai mult în acel an. Se înţelege de sine, că dacă vom grijì ca să punem împrejurul pomișorului nou sădit un fel de așternut, (gunoi, paie, puzdării, etc.) ca apărătoriu în contra gerului, acest așternut e mai bine a-l acoperì cu o pătură de pământ ori cât de subţire, de cât a-'l lăsa deasupra neacoperit În fine formarea de callus pentru vindecarea ranelor la tăieturile rădăcinilor se ușurează cu mult mai mult prin plantaţia de toamnă, de cât prin cea de primăvară.

Supunêndu-se la desbatere această disertaţiune s'au espus mai multe păreri variate din partea membrilor, cari au făcut esperiinţă atât cu plantaţia de toamnă, cât și cu cea de primăvară. Unii ţiceau adecă că e mai practic primăvara, deoare-ce toamna i s'a întêmplat de a înfrunţit pomul atunci îndată după plantare, alţii earăș pentrucă li s'a întêmplat de le-au degerat mai mulţi pomi dintre cei plantaţi toamna; causa acestor urmări a fost plantarea prea timpurie toamna, ori așeţarea pomișorilor într'un loc apătos și rece. Cu toate acestea secţiunea a luat conclus, că aici la noi faţă cu clima și calitatea terenului este mai recomandabilă plantarea de primăvară, fără însă de a eschide practicabilitatea plantării de toamnă; cu plantarea de primăvară să se mai facă cercări.

Tot secretariul secţiunei comunică părerile lui Gaucher despre metodul de a putea produce cineva în timp scurt meri și peri cu trunchiu înalt, frumos, trainic și cu mare putere productivă. Eată metodul. Pociumpii (pomișorii pădureţi) se îngrijesc și se cultivă în mod obicinuit vre o 3 ani în scoala de pomi, pentru de a-i împintena la o crescere repede; li se formează trunchiuri frumoase și puternice prin retezare; după o cultivare de 3—4 ani se mută la locul, unde voim a-i lăsa pentru totdeauna; acì se altoiesc în coroană și în scurtă vreme vor produce. S'au făcut multe esperiinţe cu această modalitate și s'a constatat, cumcă pe această cale se dobândesc pomi mai tari, mai sănătoși și mai frumoși și fructe mai în grabă. Lucrul principal e să se aleagă pădureţi, cari cresc repede, ear nu de cei slăbuţi, strêmbi și bătrânicioși. Această procedură o adoaptă secţiunea cu toată căldura.

S'a decis a se procura o foaie periodică de pomologie și anume *„der Obstbaumzüchter"*, de N. Gaucher din Stuttgart și această foaie să circuleze pe la membri, ca să o cetească și studieze.

S'a confirmat din nou o decisiune de mai nainte, ca să se cumpere o grădină pomologică de model. Această afacere se va mai discuta și în ședinţa din luna viitoare, carea va fi Marţi în 12 Ian. n. 1886. *G.*

Varietăţi.

* (Dr. Iuliu Glaser), unul dintre conducătorii partidei liberale germane din Austria, fost ministru de justiţie, procurator general la înalta curte de casaţiune din Viena și unul dintre cei mai eminenţi juriști ai veacului nostru, a reposat Sâmbătă seara la Viena, în etate de 54 de ani.

* (Asilului Elena Doamna) i s'a lăsat prin testamentul reposatei Elena Răsucean un legat de 20,000 lei. Acest legat s'a primit cu autorisarea M. S. Regelui.

* (Earnă nu glumă.) „Democratul" din Ploești spune, că zăpada căţută în Vălenii-de-munte a fost așa de mare, încât a dărâmat niște case.

* (Un eveniment îmbucurătoriu) se așteaptă pe finea lunei lui Ianuariu la curtea regală din România. Se speră că în curênd va avea și România moștenitoriul seu de tron, ca descendent direct al regelui Carol.

* (O convenţie postală) s'a închieiat între România și Bulgaria, prin împuterniciţii acestor două ţări, și anume dl colonel Pastia, directorul general al postelor și telegrafelor din România și dl Naciovici, agentul diplomatic al Bulgariei.

Această convenţie prevede modul efectuării schimbului de mesagerii, stabilesce răspunderea în cas de perdere sau stricare a obiectelor, ficsează tacsele de perceput etc.

Până acum mesageriile destinate pentru Turcia se trimeteau prin Viena-Triest. După aprobarea acestei convenţii, ele vor merge prin Bulgaria, evitând acel mare ocol, care ocasionează perdere de timp și chieltuieli însemnate.

* („Amicul artelor"). — Un comitet, compus din mai mulţi specialiști și amatori a diferitelor ramuri a artelor frumoase, s'au decis a redacta în Iași un jurnal cu titlul „Amicul Artelor" care va aduce cele mai nouă scrieri de valoare, recensiuni, poesii, dări de samă asupra mersului teatrului, concertelor, espoziţiunilor, diverse etc. asupra artelor frumoase atât din ţară, cât și din străinătate.

Avênd corespondenţi în întreaga Bucovină și Transilvanie, în Viena, Berlin, Bruxell, Dresda, Paris, și Roma, această revistă devine indispensabilă ori cărei familii, dând și sciri asupra modelor din curent.

Ediţiunea constă din o elegantă broșură în quart format, ce conţine 20 de pagini; ilustraţiuni atât ai artiștilor, cât și a distinșilor amatori români din ţară precum și din diferite ramuri a artelor frumoase, precum și compoziţii musicale originale.

Apare regulat la 1 și 15 a fie-cărei luni, începênd dela 1 Ianuarie 1886. Ilustraţiile și tipariul notelor sunt esecutate în Berlin.

La finitul fie-cărui an se pune onorabililor abonaţi la dispoziţie, o anvelopă foarte frumos și lucsos lucrată, pentru legatul celor 24 broșuri din cursul anului.

Costul abonamentului:

Pentru străinătate pe un an este de 10 fl. v. a., pe ½ an 5 fl. v. a.

Puindu-ve în vedere conţinutul interesant a acestei lucsurioase ediţiuni, care devine o adevărată comoară a fie-cărui prietin a literaturei și artelor frumoase va sta gustului și culturei scientifice a fie-cărei familii totdeuna ca cel mai bun ajutoriu.

Administraţiunea revistei „Amicul Artelor" își ea permisiune de a ve ruga, să binevoiţi a spriginì această intreprindere, de mult dorită în ţară, prin binevoitoriul DVoastre abonament, puindu-ve la dispoziţie pe contra pagină rubrica cuvenită.

Costul abonamentului se binevoiţi a-l trimite prin mandat postal către subsemnatul, care este

dator a elibera o cuitanţă de abonament, timbrată după lege.

Tot-odată Dnii abonaţi sunt rugaţi de a trimete adresele Dsale bine lămurite.

Asigurându-ve de cea mai distinsă consideraţiune,

Pentru administraţia şi redacţia revistei „Amicul artelor.“ *Nicu F. Meşederu.*

Iaşi. — Strada Primăriei.

* (România irredentă.) — Sub titlul acesta cetim în nrul de aḑi al jurnalului „Pester Lloyd“ următoarea notiţă interesantă:

„Din locuri competente primim următoarea comunicare: În mai multe jurnale străine şi chiar şi din partea guvernului României s'a susţinut, că din incidentul proclamaţiunei „irredentei române“ s'au făcut arestări numëroase. Dar aceste sciri despre arestări numëroase sunt cu totul esagerate; dovadă e împregiurarea, că cu totul s'au fost arestat numai 11 persoane, dintre cari 8 au şi fost puse imediat pe picior liber. De present se mai află numai trei persoane în arest preventiv, pe basa decisiunilor judecătoresci, aduse pe cale legală“

* (Irredenta italiană.) Mai multe societăţi patriotice din Italia, voind sĕ serbeze, prin manifestaţiuni publice aniversarea lui Oberdank, au fost împedecate în esecutarea planului lor, de cătră autoritatea competentă. Studenţii, conduşi de mai mulţi fruntaşi radicali, de asemenea au voit sĕ arangeze o aniversare la universitate, dar ajunşi acì au găsit porţile închise. Comisarii de poliţie i-au îndupleca apoi sĕ meargă pe la casele lor. Faptul acesta al studenţilor a avut drept urmare, că a doua ḑi rectorul universităţei a dispus suspendarea cursurilor până după sĕrbători şi a amenințat, că îndată ce s'ar mai ivì vre-un esces, fie cât de mic, va închide universitatea.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Decembre.

Timişoara:	**8**	**34**	**18**	**10**	**46**
Viena:	**6**	**54**	**67**	**86**	**88**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 24 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.—	99.60
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97 75
Sorţi ungu eşti cu premii	711.10	117.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148 25	148.25
oriental ung.	109.—	109.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	101.50	101.—
Sorri de regularea Tisei	123.25	125.32
Acţiuni de bancă austro-ung	789.—	870.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298.75
Galbin	5 98	5.97
Napoleon	9 98	9.98
100 marce nemţeşti	61 90	61 90
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.10

Nr. 311. [1218] 2—3

CONCURS.

Fiind a se conferì 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale comunei desfiinţate Tofalĕu, cari învaţă vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranţii la acest ajutoriu au sĕ-şi presinte până *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoţite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru şi cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învĕţarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fii sau pupilii lor la învĕţătura meseriei până se vor perfecţiona pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenţi din vre-o familie din desfiinţata comună Tofalĕu.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-preş. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Nr. 721. [1220] 1—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Braşov gr. or., carea cu necredinţă a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Braşov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială şi în absenţă-i.

Braşov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Nr. 728. [1221] 1—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Braşov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul seu soţ George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială şi în absenţa ei, şi anume în termin *de un an şi o ḑi* dela prima publicare a acestui edict.

Braşov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Braşovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Audiţi! şi ve miraţi!

12,500 de bucăţi

MANTAUE DE ÎNVĔLIT

pentru dame,

pe deplin complete şi potrivite şi pentru damele de statura cea mai mare, în toate colorile moderne posibile, precum sur, cafeniu, negru, roşu, vênĕt, alb, scoţian, turcesc, etc, — din causa golirei localului se vênd cu **1 fl. bucata.**

Le espedează pe lângă rambursă [1209] 4—4

Exporthaus „zur Austria,“ WIEN. Oberdöbling, Mariengasse 31.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Cincia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireş	—	—	4.12	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluş	—	**10.01**	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriş	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vinţul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuş	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaş	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copşa mică	**7**—	**1.32**	**5.40**	1.01
Mediaş	—	**1.45**	6.01	1.22
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	1.56
Sighişoara	—	**2.38**	7.35	2.44
Haşfalĕu	—	**2.50**	8.01	3.02
Homorod	—	**3.48**	10.05	4.41
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	5.30
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Braşov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiş	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiş	—	**10.11**	1.40	—
Braşov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Haşfalĕu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighişoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaş	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copşa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaş	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuş	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vinţul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriş	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluş	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghîrbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaţ	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliş	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborşin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicîca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	9.40	11.55
Orĕştia	—	**10.10**	12.24
Şibot	—	**10.34**	12.53
Vinţul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuş	7.33	**12.05**	2.24

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuş	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vinţul de jos	12.20	**4.53**	—
Şibot	12.25	**5.19**	—
Orĕştia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicîca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborşin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliş	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaţ	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	**12.—**
Budapesta	7.10	8.16	**2 1)**
Viena	—	6.05	**8.—**

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	**2.—**
Streiu	7.05	07.27	3.23
Haţeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	**6.07**
petroşeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroşeni	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Haţeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timişoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timişoara	8.42	3.40	**10.09**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.0)	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copşa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copşa mică	—	—	**3.02**	1.11
Şeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneş	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneş	—	—	11.09	**12.29**
Şeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copşa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oşorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	**3.50**	**12.19**
Cheţa	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduş	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	**5.31**	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireşteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oşorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oşorheiu — Cucerdea

Oşorheiu	6.34	12.06	**8.45**	**12.25**
Nireşteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduş	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheţa	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriş — Turda

Ghiriş	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriş

Turda	8.20	—	1.4)	**10.10**
Ghiriş	8.41	—	2.06	**10.38**

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 133 Sibiiu, Joi 19/31 Decembre 1885. *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 c pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 18 Decembre 1885.

Este foarte agitată vieața publică din statul nostru.

O nemulțămire generală domnesce pretutindenea și ea cresce pe ḑi ce merge, așa că dacă nu se vor mai schimba lucrurile, bun e Dumneḑeu, dară la bine cu greu ne putem aștepta.

Și e generală nemulțămirea, mai ales în ce privesce critica posiție a noastră a românilor, și în special a românilor ortodocsi, căci contra noastră ḑi de ḑi se iau mĕsurile cele mai escepționale, ca și când interesele statului ar pretinde chiar stêrpirea noastră de pe acest pământ, la care tot atâta drept avem și noi, ca ori care națională sau confesiune din patrie.

Aceasta e impresiunea ce o produce asupra noastră desvoltarea lucrurilor pe toate terenele, și această impresiune se esprimă din toate părțile locuite de români. Escepțiune fac numai acei naționalisti ai nostri, cari nici în necasurile noastre comune și generale nu se pot desbrăca de patimile și preocupațiunile lor personale, ci orbiți de acestea, cred că fac lucru bun, când sistematice sguduesc viața noastră bisericească, și nu se sfiesc a născocì mai unul, mai altul incident, numai ca să-și poată mulțumì patimile.

De astădată nu vom vorbì mai pe larg de nemulțămirea noastră, nu de îngrijirile, cu cari privim la amărîta noastră soarte; nu vom vorbì numai de a noastră amărăciune, ci ne vom ocupa cu cel mai nou incident de nemulțămire, ne vom ocupa cu agitațiunea generală din patrie, care ocupă spiritele din incidentul noului proiect de lege privitoriu la legea municipală, și în special cu dispositiunile, cari dau putere discreționară comitelui suprem, ca representant al guvernului.

E aspru, foarte aspru proiectul de lege al guvernului. După acest proiect comitele suprem între altele are dreptul și datorința a cerceta causele dela judecătorii, a se informa în ce chip s'a decis cutare sau cutare causă, și a face raport ministrului Ca eflucs al acestui drept comitele suprem va fi persoana, în mâna căruia e depusă și soartea justiției, căci el are să ḑică cel dântâi cuvênt la denumirea unui judecătoriu, el are să ḑică primul cuvênt la înaintarea judecătoriului, și tot el are să decidă dacă cutare judecătoriu e sau nu la locul seu din punctul de vedere al unei anumite idei de stat unguresc.

Acesta e un cerc de competință al fiitoriului prefect după proiectul guvernului.

De aici s'au născut o sumă de bănuieli fondate.

S'a crediut și se crede, că puterea discreționară, cu care se înzestrează oficiul de prefect poate fi o lovitură de moarte pentru justiția din statul nostru.

Se ḑice nu fără temeiu că această discreționară potestate a comitelui suprem sacrifică consciința judecătoriului, căci nu capacitatea, nu onestitatea, nu convingerea iuridică, nu normele de drept vor mai fi decisive la pronunciarea sentințelor, ci voința representantelui guvernial E pace deci cu independența, pace cu inamovibilitatea judecătoriului, îndată ce capriciele unui om dau direcțiune la administrarea justiției.

De aci s'a născut agitațiunea de care vorbim.

Mai interesați sunt în această cestiune iurisprudenții Ungariei, și mai interesată e pressa oposițională, care cu toate că face concurință celor dela putere în propagarea fanatismului lor național, totuș în aceasta cestiune specială combate cu multă tărie proiectul de lege.

Era dedată lumea a-și inchipuì dreptatea în mod simbolic cu ochii legați, ca nu cumva vederea să o sminteasscă la pronunțarea sentințelor. Se poate prevedea, că nu va fi așa de aici încolo. Dreptatea va trebui să-și facă ochii în patru, să privească ce schime va face domnul prefect, și din aceste schime sêrmana va trebuì să gâcească dispositia sufletească a comitelui suprem, pentru ea și pentru ai ei, va pune în cumpănă vocea consciinței cu voința representantelui guvernului și numai atunci își va deschide gura.

Nu noi o ḑicem aceasta, ḑiarele ungaresci ni-o spun, camerele advocațiale au respicat aceste nedumeriri, și noi reproducem numai, dar și reproducerea noastră e foarte palidă în raport cu amărăciunea, de care e suprimată opinia publică, și cumcă numai adevĕrul îl vorbim, aceasta o vom proba cu altă ocasiune.

Se nasce de sine întrebarea: ce tendențe urmăresce proiectul de lege prin întroducerea mesurilor escepționale, cari pun în mișcare neobicinuită spiritele cetățenilor.

Ce tendențe?

Ar fi lucru riscat să căutăm noi după răspuns la această naturală întrebare, căci prea ușor am fi bănuiți, că suspiționăm bunele intențiuni ale înaltei noastre oblăduiri, și ar fi și lucru de prisos osteneala, căci ni-o a spus un ager apărătoriu al acestei mĕsuri în adunarea advocaților din Budapesta.

Noi, amărîții de noi suntem și aici calul preste care se bat alții.

Trebuesc controlate naționalitățile, controlați judecătorii de român și presidenții dela tribunale, ca nu cumva vre-o nălucire să treacă în realitate; nu cumva diavolul zugrăvit pe părete, să înceapă a se mișca.

Așa dară naționalitățile din Ungaria au provocat mĕsurile de cari vorbirăm.

E bine să o scim și aceasta, căci cine scie de ce va fi ea bună la timpul seu, când cărțile se vor deschide și faptele se vor vĕdì.

Crestăm la răvaș și deocamdată ne oprim.

Revista politică.

Armistițiul este primit și din partea sêrbă și din cea bulgară; cu toate aceste trupe mai mici se încaieră în continu pe la graniță. Încăierările aceste sunt apoi urmate de o grămadă de recriminațiuni. Sêrbii îi acusă pe bulgari, ear bulgarii pe sêrbi.

Dar îndeletnicirile aceste sunt de o astfel de natură, încât nimĕnui nu-i trece prin cap, de a se teme, că pacea ar putea fi primejduită prin ele.

„Journal de St. Petersburg" se dechiară asupra armistițiului în chipul următoriu. „Acum — ḑice organul guvernului rusesc — când lupta cu armele a încetat, sau cel puțin s'a suspendat, se întoarce revoluția dela 18 Sept. pe domeniul acțiunei europene. Avem nădejde că ea va fi mai roditoare pe

FOIȚA.

In serile de iarnă.

Oamenii din provinciă, cari au o mulțime de datine legate de sĕrbătoarea Sânmicorilor, când noaptea ard banii prin locuri anumite, sunt de credință, că a treia ḑi după aceasta sĕrbătoare, adecă tocmai pe când scriu și eu aceste șire, ar fi ḑiua cea mai mică și noaptea cea mai mare de preste an. Și pare-mi-se nu se înșală în credința lor. Mie unuia mi se părù ḑiua aceasta foarte scurtă, și o bură ce ne făcù până și ḑiua întunecoasă — me silì să aprind luminarea fără vreme. Tocmai me cugetam la scris, căci mi-am fost perdut firul, nu mai sciam unde am curmat scrisul și pe când me gândeam de unde să încep și unde să termin, eată îmi deschide cineva ușa. — Dar cine să me caute? Nimenea altul decât epistolariul — în limba statului „levél hordóul," carele de câte-ori împarte scrisorile aleargă în fuga mare ca cei schimbați — ca sburătoriul de noapte din poveste, carele îmi aduce deja epistolele de un an de ḑile, fără ca să-mi fie dat rĕgaz ca să-l întreb vr'odată de nume, încât de-mi și deschide ușa mai în toate ḑilele, n'am apucat încă a-l întreba cum îl chiamă. De sigur că nu-l va chiema nici Árpád nici Károly, nici Géza, — pentrucă vorbirea lui fluentă și bineaccentuată română — îmi garantează că e român. Destul atâta, că purtătoriul nostru de epistole și astădată ca totdeuna aruncându-mi o epistolă pe masă, se întoarce și nu l'am mai vĕḑut. Destac epistola cu nerăbdare, ea e dela un vechiu amic al meu, om din provinciă, ca și mine. Cugetam că epistola amicului meu, me va distrage, când colo cetind epistola, numai decât la început aflu, că amicul meu îmi înșira o mulțime de tênguiri și într'altele că nu i va ajunge nutrețul la vite — deși earna abea s'a început așa ḑicênd, că nu se caută vitele, că n'au preț bucatele ș a. Se duce minune, îmi cugetai, noi oamenii din provinciă nu mai scim conversa fără a ne înșira lipsele și neajunsele noastre, și invidiăm oareș-cum pe oamenii de pe la cetăți, cari îș vor petrece în dragă voie serile de iarnă, — dar curênd îmi adusei aminte, că și pe la cetăți îș vor avè oamenii greutățile lor. Însĕ să nu me depărtez de obiect. Amicul meu trece mai departe în epistola sa la obiecte de natură politică, întrebându-me dacă am cetit absurditățile lui „Ellenzék" din Cluș, care sfătuiesce pe doamnele și jupânesele d'acolo, ca dacă vor cumpĕra pe viitoriu: lapte, ouĕ, pui și altele pentru culină, să nu mai vorbească cu românii, respective cu femeile române, cari le îmbiă acesti articoli nici un cuvênt altcum, decât numai în limba maghiară, adecă tot sfaturi înțelepte, de cari numai în „Ellenzék" se mai pot cetì.

În fine amicul meu, după enararea unor lucruri de natură umoristică trece la o cestiune mai serioasă, și anumit îmi ḑice: „toate ca toatele, dar ḑeu ar fi timpul suprem, ar fi oara a unspreḑecea, ca certele personali, discordiile învechite între oamenii nostri, și anume între inteligința noastră să se curme, să încete odată pentru totdeuna, căci rĕul ce provine dintr'aceste certe fără nici un înțeles, se estinde ca o cangrenă periculoasă și afară în provinciă între inteligința inferioară, de a doua mână, și aceasta ne insuflă multă grijă. Eu nu-ți vorbesc, îmi ḑice, acì de diferințe de opiniuni, nici de neînțelegeri în afaceri politice, căci acì ne unim cu toții foarte ușor; pentru-că și de n'am vrea a fi una în cele politice, ne siles e la aceasta ungurul, carele din furia sa înăscută ne face parte egală la toți românii, — ci îți vorbesc de personalitățile învechite la ai nostri, și cred că me înțelegi."

Până acì epistola. — Dar amicul meu n'a ḑis nimica nou, nu mi-a făcut nici o descoperire, pe carea să nu o scim cu toții. E un lucru vechiu acesta, de aceea ne putem închipuì de ce simțĕmênt dureros a putut fi cuprinsă inima laureatului nostru poet nemuritoriu, când 'și-a muiat condeiul spre a ne scrie tristul adevĕr: „Pe voi ve nimiciră a pismei

acest teren, precum a fost la conferința din Constantinopol. Aḑi sunt bine cunoscute motivele, din cari provine acea nerodire. Situațiunea nu mai e cea vechie. Putem deci cu drept cuvênt aștepta ca și resultatele sĕ fie altele și ca pacea din orient sĕ fie cu bun succes susținută.“

„N. fr. Presse“ primesce scirea din Belgrad, că ministeriul Garașanin s'a decis a'și da demisiunea. Dar regele Milan ar fi aplecat sĕ primească demisiunea, numai în acel cas, când Garașanin s'ar angaja sĕ formeze tot el noul cabinet, care sĕ fie compus din membrii tuturor partidelor.

Cabinetul României s'a complectat. Decretele pentru numirea noilor miniștrii n'au apărut încă în foaia oficială, dar au apărut într'o gazetă oficioasă.

Iacă cum e compus ministeriul, după această gazetă:

Președinte al consiliului și ministru de interne: dl I. C. Brătianu;

Ministru de esterne: dl Ferichide;

Instrucțiunea publică și culte: D. Sturdza;

Finanțe: dl C. Nacu;

Justiție: dl Eug. Stătescu,

Domenii: dl An. Stolojian;

Rĕsboi: dl general Fălcoianu;

Lucrări publice: dl general Radu Mihai.

Toate probabilitățile sunt, că o nouă remaniare se va face în curênd. Se ḑice că dl general Fălcoianu nu va rĕmânea în capul departamentului de rĕsboi decât până la terminarea esperiențelor cu cupolele.

Congresul pentru alegerea președintelui republicei francese a fost deschis Luni după ameaḑi sub presidiul dlui Leroyer, președintele senatului. Erau de față mai toți senatorii și deputații. Îndată după deschidere, monarchiștii au făcut propunerea sĕ se amâne congresul, voind a împedeca astfel actul de alegere.

Președintele respinse propunerea ḑicênd, că congresul e chiemat numai spre a alege, nu spre a desbate. Sgomot teribil urmă după aceste cuvinte. Deputații monarchiști se îmbulzesc spre tribună, unde se încaieră cu ușierii. Cassagnac striga: „Aici e ca la târg!“ Toate încercările de a restabilì liniștea rĕmaseră multă vreme zadarnice.

În fine președintele isbutì a pune întrebarea, dacă congresul voiesce a face alegerea. Maioritatea precumpănitoare declarându-se pentru, se făcù alegerea președintelui republicei. Din 589 voturi a celor de față, 457 votară pentru Jules Grévy, 68 pentru Brisson, 14 pentru Freycinet, 10 pentru Delaforge, 27 pentru candidați diferiți, 13 bilete erau albe. Astfel Jules Grévy fù ales earăș de președinte pe timp de șepte ani.

Brisson refusă a reconstruì cabinetul. Probabil că Freycinet va fi însărcinat cu formarea lui.

Comitetul esecutiv al uniunei irlandeze a publicat un program pentru deslegarea cestiunei irice. Acest program cuprinde următoarele 5 puncte mai de căpetenie: un guvernament independent local, representarea Irlandei în parlamentul englez printr'un secretariu și vicesecretariu ales dintre delegației casei irlandeze, universități și scoale fără caracter confesional, cari în parte sĕ fie dotate de stat, un vice-rege irlandez din familia regală și în fine încuragiarea industriei irlandeze prin oferirea unei părți la edificările intreprinse de stat, prin ridicarea și scutirea pescăritului, prin înființarea de porturi de scăpare și reconstruirea porturilor esistente, precum și prin spriginirea căilor ferate, a tramvayurilor și a navigațiunei și prin alte intreprinderi publice în favorul statului. Și toate aceste s'ar putea îndeplinì, dacă s'ar crea pentru Irlanda un oficiu central de construcții, care sĕ aibă voiă liberă, de a autorisa și susținea ori-ce soi de intreprinderi publice.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Reuniunea învĕțătorilor din districtul Sibiiului.

În 13 și 14 a lunei și anului curent s'a ținut adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiului în scoala română gr. ort. din suburbiul Iosefin. La această reuniune participară destui învĕțători, față cu timpul în carele ei fură conchiemați, și față cu depărtarea locului. Nici nu voi sĕ reflectez la această împregiurare, nici la altele, ci îndemnul din carele proced a ḑice ceva despre aceasta reuniune, respective despre adunarea și cursul ei, este numai scopul practic, pe carele cred că îl poate avea o atare reuniune, — „mai demult „conferință.“

„Reuniunea învĕțătorilor“, singură numirea arată, că ea este pentru învĕțători, prin urmare trebuie sĕ fie constituită de învĕțători, începênd dela cel din urmă membru ordinariu, până la cel dântâi funcționariu al ei, analog altor state și tagme. Și fiind astfel constituită, sĕ lucre în sanctuariul ei toți membrii pentru ajungerea scopului pe calea și după dreptul și datorințele, ce le dă ea acelora. Stând lucrul așa, fără de a însira multe despre scopul și problema reuniunei, deoarece acela e destul de cunoscut, sĕ întrăm în meritul lucrului.

În convocare erau puse mai multe puncte, între cari și unele prelegeri practice. Punctul prim era „raportul general despre starea reuniunei“, dar acela nefiind presentat, precum și punctul 6 despre reconstituirea reuniunei, carele n'a fost la loc, din mai multe considerațiuni. de astădată nu le voi atinge; voi sĕ ḑic însĕ ceva despre prelegeri și despre discusiune preste tot. Prelegeri s'au ținut și reflecsiuni s'au făcut; însĕ la toate aceste abia vr'o câți-va învĕțători luară parte și tot din cei dela scoale capitale, pe când mulțimea învĕțătorilor sta neclătită, deși între ei se vedeau mulți oameni de etate, despre cari trebuia sĕ presupui că sunt învĕțători cu pracsă de scoală, cari de mai mulți ani propun religiunea băieților de toată etatea, ba poate că ei sunt chiar părinți de familie, și așa vor fi sciind atâți ani cum au proces cu acest studiu și ce resultat au vĕḑut; și totuș acesti oameni tăceau la pertractarea acestui obiect chiar și atunci, când în critici se ḑicea, că religiunea nu are de a se propune în scoală ca studiu, ci în mijlocul propunerei altor obiecte sĕ se tracteze și despre el. Multe ne pot fi bune, sĕ vedem însĕ cari ne sunt mai de folos. Ne pare bine de progresul unor învĕțători în cestiunea didacticei. precum și a doctrinei religiunei, căci trebuie sĕ mergem înainte, după motto: *Si consvetudo (praxis) vicerit, vetus lex abolebitur.* Sĕ nu uităm însĕ că: atunci când are sĕ se desbată un obiect atât de delicat, trebuie ca acela sĕ fie pertractat și desbătut de toți membrii reuniunei pe basa pracsei și a resultatelor dovedite, cari se oglindează în acei adulți și poate bărbați, cari au fost instruați încă din frageda lor copilărie tot de învĕțători. Sĕ-i facem sĕ ne spună acei învĕțători cum au lucrat? cum au putut străbate în acest studiu mai mult ideal, și cum au putut băga mai bine în mintea și în inima elevilor idea și cunoscință despre Ḑeu, că devenind ei adulți sĕ rĕmână constanți în convincțiunea acelei cunoscințe, ca mai târḑiu ca bărbați sĕ fie creștini buni. Aceasta însĕ, se poate și în alte reuniuni de aceste, nu s'a făcut; și învĕțătorii au eșit tăcênd, earĕ după aceea îi puteai auḑi spunênd adevĕrul, că ḑeu copilul aude despre Ḑeu cum scapă din leagăn, încă foarte mult dela părinți, cari îl învață rugăciuni, cruce etc, apoi și în scoală ei au propus studiul religiunei băieților încă și celor începĕtori. Tot așa am putea ḑice, că s'au urmat și cu alte obiecte.

Nu caută nime a detrage din laurii învĕțătorilor prelegĕtori, fie fost acele prelegeri chiar și numai o bucată de cetire sau un esemplu din oare-care carte, — enarată simplu fără desfășurarea oare-cărei conclusiuni, căci și aceasta e merit, pentrucă ca sĕ poată oare-cine enara atari bucăți, trebuie sĕ le învețe maiântâi de rost. Sĕ nu perdem însĕ din vedere că pluralitatea absolută a învĕțătorilor vine la reuniune și pleacă dela ea fără ca sĕ și fi deschis gura, și fără de a-și fi făcut vr'o notiță din cele pertractate, așa încât ei singuri la darea de seamă își ḑic: Oare ce ducem noi acasă?!

Deci calea cea adevĕrată, pe carea are reuniunea de a o urma, poate că ar fi aceasta: În adunările reuniunei sĕ se dee ocasiune fie-cărui învĕțătoriu a-și manifesta părerea pe basa pracsei făcute, — asupra oarecărui obiect; — ca discusiunea sĕ se facă de către toți învĕțătorii, căci scopul pentru toți e unul, și gradul de cualificațiune nu deosebesce pe nici unul în oficiu, numai în individualitate.

Earĕ despre aceste obiecte sĕ preleagă, sĕ critice și sĕ delibereze numai învĕțătorii, căci e vorba despre modul de procedere la propunerea învĕțămêntului în scoalele poporale, cu care numai învĕțătorii acestor scoale au de a se ocupa, earĕ nu cei dela institute și facultăți, unde elementul se presentează pregătit, spre a primì sciințele în mod mai estins. Stând aceasta, apoi urmează cu toată dreptatea și acel drept, că și în alte cause și afaceri au sĕ desbată și sĕ discute numai învĕțătorii, cari ca atari, își cunosc trebuințele în toate cestiunile.

Un membru al reuniunei și învĕțătoriu.

Raportul anual

al societății academice „România Junĕ“ în Viena.

Darea de samă, ce avem a o face onor. public român la sfîrșitul fie-cărui an administrativ, ne procură totdeuna o mulțămire sufletească, căci ni se dă ocasiune de a-i arăta mersul, respective progresul societății noastre și comunicându-i aceste, suntem siguri, că onor. public român nu mai cere altă mulțămită din partea noastră decât vĕḑênd, că societatea noastră esistă și se silesce pe cât îi permit mijloacele și puterile de a merge tot înainte! — Și astfel prin concursul Dv. am ajuns astădi, după 15 ani de esistență la o stare, în care ne putem mândrì ḑicênd numai numele de „România Junĕ“, ne avênd nevoie sĕ mai adăugăm, ce suntem, cine suntem și care este scopul nostru.

Ca totdeuna astfel și astădată ne-am îndreptat atențiunea noastră, nu numai asupra desvoltărei interioare a socie-

---

rĕutate și oarba neunire.“ Și sĕ nu uităm, streinii țin în evidență astfeliu de divergințe personale, ba ei contează la ele anumit, spre a-și putea tăia câte o toporiște bună din pădurea românească, de câte-ori vrea sĕ taie la trupina arborelui nostru, pe care nu hărnicia noastră, ci numai pronia divină, mâna celui de sus l'a scutit și apărat atâtea sute de ani. Inteligința română, câtă numai va face studii serioase din istoria cea tragică a trecutului nostru, ținênd cont de împregiurările cele grele de astădi și va căuta înainte, spre viitoriul nostru cel problematic, va fi de sigur convinsă, că datorința noastră cea mai sântă ni este, a premerge cu esemplul bun, privind în fiește-care român pe fratele nostru. Până când românul nu se va sci stima și iubì el pe sine, înzadar va striga și va pretinde stima și iubirea străinului.

Sistemul de aḑi a fost pentru noi o scoală destul de grea și amară, și cel-ce n'a putut învĕța din această scoală, n'o sĕ mai învețe nici odată.

Ni place a ḑice adese-ori, și poate câte odată cu prea mare ușurință, că „apa trece, petrile rĕmân,“ sau cu alte cuvinte: că noi tot suntem trunchiul, talpa țĕrei și tot acì vom rĕmânea, căci sistemele vin și trec, precum trece apa. Așa e, dar vedeți apele se pot vărsa și în torenți, și torintele repețite mișcă din când și petrile, căci ce mai scim noi ce ni va aduce ḑiua și noaptea; de aceea inteligința noastră, carea este eșită din popor, înțelegêndu-se frățesce, sĕ caute a i asigura acestuia o izitură solidă, spre a-l asigura contra torentelor.

Poporul român părĕ astădi pe lângă toate greutățile ce-'l apasă își mai are, își mai ține încă casa și moșia sa, pământul moștenit dela părinții și strămoșii sei. Deci pentru ca sĕ i se garanteze subsistința sa, din câte toate sĕ-'l sfătuim ca sĕ fie muncitoriu; ear pentru ca sĕ poată muncì mult, sĕ ne apropiem de dênsul cu toată încrederea, cercând a-i ușura mijloacele, pentruca așa sĕ poată munci mult, interesându-ne până și de traiul vieții sale, de nutrĕmêntul seu. Nu putem nega, poporul nostru e muncitoriu și luptă mult, el lucră pentru alții, muncesce în ḑilele cele lungi de vară, în arșița soarelui, în călduri tropice, pe lângă un nutrimênt în multe părți atât de sec și slab, încât par'că me genez a mai și descrie în public un atare mod de viață; și cu toate astea el rentoarnă sara acasă voios dela muncă, dela sapă, coasă, secere, cântându'ți în fluieră și horindu'ți nisce cântece, de care numai el îți scie cânta, pentrucă el până și în aceste cântece doioase și jalnice îți scie pune înainte o oglindă fidelă a trecutului seu tragic, plin de suferințe și greutăți. Bine, ce ar fi în stare a lupta acest popor, cât ar putea el muncì, prelângă un nutrimênt mai bun! Se poate ca chiar traiul cel slab, lipsa de bucate mai nutritoare încă îl seduce, și 'l silesce a se aluneca la beutura vinarsului, cu care își mai amurte — după ḑisa dênsului — oasele cele muncite. Dacă preoțimea și preste tot inteligența noastră ce o avem se va conțelege mână în mână la olaltă, aci încă s'ar putea face foarte mult, și'apoi deșteptând noi poporul spre a se deda la un trai mai bun, la nesce bucate mai nutritoare, prin aceasta am delăturat tot odată și un prilegiu sigur din calea lui, spre a-l scăpa în parte dela patima beuturei.

Nu e de ajuns a lucra în câteva ḑile tare și și cu diligință, și până ca sĕ ajungă poporul la un sporiu bun, sĕ se poată bucura de munca sa, trebuie sĕ muncească, fie și mai cu cumpet, dar sĕ muncească întrens, odichnind atunci când e vremea de odichnă. Poporul nostru de odinioară era precum scim foarte evlavios, religios, până la fanatism, și din causa aceasta, el pare că nu s'a îndestulit numai cu sĕrbătorile cele legate prescrise de biserică, deși biserica noastră își are sĕrbătorile sale legate într'un numĕr destul de considerabil, el în pietatea sa bucuros ar fi jertfit la tot sântul câte o dragă de ḑi, până când sub nemuritoriul împĕrat Iosif II s'au normat anumit sĕrbătorile prin un decret, pe carele din întêmplare nu'l am acì la îndemână. Cu toate astea poporul nostru conservativ cum e dênsul, mai are și până în ḑiua de astădi o mulțime de sĕrbători așa numite bisericesci, pe cari

tăţii, dar şi asupra ridicărei prestigiului nostru înaintea publicului străin, căci într'acesta găsim sorginţi puternici pentru esistenţa noastră, întâi e folosul material şi acesta pentru traiul de toate ḑilele, ear al doilea folosul moral pentru susţinerea bunului nume de român, pentru care naţiunea noastră totdeuna cu vrăjmăşie se luptă! — Ca una din doveḑile pentru acest adevĕr sunt balurile noastre din fie-care an, care adună în sînul seu mare parte din elita Vienei şi că ne-am silit într'adevĕr ca acest bal sĕ corespundă atât scopului material, cât şi celui moral este, că precum anul trecut, astfel şi anul acesta am avut marea onoare, ca acest bal sĕ fie protegiat de un membru al casei Impĕrătesci, de A. S. J. Archiducele Rainer şi cu această ocasiune, sĕ ne fie permis a-i aduce, şi pe această cale, omagiile noastre de mulţămită şi recunoscinţă. Cât despre reuşita morală a balului din anul trecut, au vorbit jurnalele locale la timpul seu destul de favorabil, ceea ce ne poate servì ca un atestat faţă de public şi ca un stimul puternic pentru noi.

Partea financiară încă a fost destul de îmbucurătoare în comparare, se înţelege, cu spesele avute. Numĕrul cel mare al oaspeţilor dela balul nostru din anul 1884, precum şi împrejurarea, că balul român ridicat cu atâtea greutăţi la un renume demn, a trebuit susţînut la înălţimea lui, comitetul s'a vĕḑut constrîns a-l da în „Musikvereins-Säle.“ Prin aceasta s'a ridicat, ce-i drept, chieltuiala, dar s'a ridicat în măsură cu mult mai mare vaza lui. Din venitul balului în suma de 1288 fl. 36 cr.; s'au adaus 1000 fl. la fondul neatacabil, ear restul se va împărţi ca tacse de rigoroase la membrii lipsiţi.

Aceste resultate frumoase, avem a le mulţămì în prima linie generosităţii on. public, care în consideraţiunea frumosului scop s'a grăbit ca totdeuna a-şi da tributul seu, apoi concursului puternic din partea onorb. Doamne Patronese şi onorab. comitet de onoare de sub presidiul Dlui A Baron de Vasilco.

Ca totdeuna aşa şi de astădată am avut fericirea de a fi spriginiţi de Augusta casă Imperială a Austro-Ungariei şi Înalta casă Regală a României.

Mai avem a mulţămì Dlui B. G. Poppovits pentru deosebita osteneală, ce a arătat şi arată totdeuna în interesul societăţii; Dlui Zadig Poppovits pentru sacrificiile, ce a adus la înfrumseţarea salei balului; mulţămita noastră cea mai sinceră Dlui Al. Ciurcu, fost director al ḑiariului „Independence roumaine,“ pentru generositatea, cât şi bunătatea, ce a arătat în afacerea balului.

În fine mai avem a amintì şi de ostenelele comitetului activ al balului, care de asemenea primească mulţămita noastră cea mai mare, ear pe presidiul acestui comitet Dr. Sterie Ciurcu membru emeritat al societăţii, şi cel mai zelos sprijinitoriu al ei, îl asigurăm de recunoscinţa şi stima noastră.

Ceea ce privesce mersul interior al societăţii, amintim că părţii literare, care a fost astădată în subiectul temelor cetite cât se poate mai variată, încă i s'a dat atenţiunea, ce într'adevĕr o merită. Biblioteca s'a mărit cu opuri cumpărate, parte donate şi mulţămim binevoitorilor donatori pentru aceste daruri scumpe tinerimei române, rugându-i, ca şi în viitoriu, sĕ nu ne lipsească de acest dar părintesc. Tuturor redacţiunilor, cari au avut bunăvoinţă, a ne trimite gratuit în timpul anului foile Dlor înşirate la partea bibliotecariatului, le mai mulţămim şi pe această cale, rugându-le ca şi pe viitoriu sĕ nu ne lipsească de acest beneficiu.

Ornamentul cabinetului de lectură l'am înavuţit cu portretele principelui şi principesei de Coroană A. Rudolf şi A. Stefania. Societatea şi-a serbat în anul acesta aniversarea sa, care este a 15-a, prin o şedinţă festivă, la care am avut onoarea a avea în mijlocul nostru mulţi oaspeţi şi amici ai „României June,“ din colonia română din Viena.

Spiritul social, ca unul din factorii pentru susţinerea unei bune înţelegeri între membrii soc. şi întărirea concordiei, am căutat ca sĕ-l susţinem şi desvoltăm cât se poate mai mult, astfel că pe lângă aşa numita parte oficială s'a ţinut mai în fie-care şedinţă şi parte socială, în care membrii îşi petreceau timpul cu cânturi naţionale şi cetirea „Urzicei“ redactată de Drd. J. T. Mera. În timpul din urmă partea socială s'a mai înmulţit cu un cor, înfiinţat şi compus din membrii societăţii sub conducerea membrului societăţii stud. agr. Tudor Cavaler de Flondor, componist a mai multor operete române şi sub această escelentă conducere, credem, că corul român de abea înfiinţat va face progrese cât mai îmbucurătoare urându-i succes şi durată lungă.

Ajunul anului nou s'a serbat şi astădată într'un mod festiv prin o serată musicală împreunată cu danţ.

În adunarea generală din 22 Dec. 1884 s'au denumit ca membrii onorari D-nele: Sevastia de Carp, Bucuresci; Maria N. Dumba, Viena; Victoria de Grigorcea, Viena; Contessa Traun-Abensberg, Viena; Victoria Umlauf v. Trangweld, Viena; Bar. Catinca de Vasilco, Bucovina; Dnii Bar. Victor de Stircea, Viena; Cav. J. de Zotta, Viena; Vict. de Umlauf, Viena; Nic. Teclu, Viena; Cav. Nic. de Grigorcea, Viena; Bar. Ed. de Hurmuzachi, Viena; Al. Cassoti, Bucovina; Wilhelm de Linheim, Viena; Corn. Cossovici, Bucovina; C. Tomasciuc, Cernăuţi; Nic. Dumba, Viena; Ed. Kanitz, Viena.

Mai mulţi membrii lipsiţi de mijloace au fost parte în bani, parte în locuinţă gratuită spriginiţi. — Artele frumoase, care la români se află încă în stare născêndă ne-au arătat cu toate aceste, că au găsit acì un teren roditoriu, căci numĕrul mic de artişti, de care în timpul present ne bucurăm, a arătat aproape Europei întregi deosebitul lor talent. „România Junĕ,“ care şi pe acest teren urmăresce progresul naţiunei,s'a grăbit a aduce ovaţiunile sale cântăreţii artiste române Elena Teodorini, primadona teatrului regal din Madrid, presentându-i cu ocasiunea unei debutări o frumoasă cunună.

Încă o datorie şi-a împlinit societatea conducênd la cele eterne pe tinĕrul ofiţer român A. Teohari, care în floarea vieţii fu surprins de cruda moarte acì pe pămênt străin. Ca semn de vie compătimire, societatea a depus o cunună pe sicriul defunctului.

Acesta este mersul societăţii din anul trecut.

Am tăcut tot possibilul nostru pentru a putea corĕspunde cât mai mult frumosului scop, ce şi l-a impus societ. noastră, dar întru cât l'am ajuns, lăsăm sĕ judece onor. public după datele presente, însĕ în ori-ce cas îl rugăm, sĕ nu ne uite nici pe viitoriu, mai cu seamă în momentul dat, când societatea e aproape sĕ poată esista de sine, moment când soartea ei va depinde în mare parte numai dela zelul membrilor, ce vor avea a o conduce.

Aducem din nou viile noastre mulţămiri tuturor acelora, cari şi de astădată 'şi-au arătat bunăvoinţa cătră societate şi cari prin aceasta au dorit împreună cu noi din toată inima o durată lungă şi un viitoriu frumos iubitei noastre societăţi „România Junĕ.“

Viena, 15 Decembre 1885.

M. Vişnevschi,
president.

Varietăţi.

* (Selbătăcii.) Ni se scrie din Petroşeni: În 25 Decembre st. n. a. c. (ḑiua I a sĕrbătorilor catolice) — seara pela 10 oare nişte sĕcui, cam vr'o 15—18 la numĕr, domiciliaţi în Petroşeni, parte ca metalurgi, parte ḑileri, s'au pornit eşind din birt cam trăsniţi la cap de puterea alcoholului, pe strada ce duce la baia de cătră apus — urlând şi chiotând; şi fiind că în drumul lor se aflau câte-va căsuţe modeste românesci, căpĕtară poftă ca sĕ conturbe somnul celor din căsuţe — prin spargerea ferestrelor.

Şi aşa între urlete şi înjurături, de cari numai sĕcuii 's capace a formula, începură a svĕrlì cu bolovani, cu atâta furie, încât bolovanii trecură prin case până la celelalte feresti, şi mergênd la a doua casă ḑiceau: „*Itt is lakik egy oláh*“ „daţi pe el, acum nu slăbim până nu-i omorîm pe români.“

Cei culpabili sunt acuma la umbră.“

Avis cinstitului „Kulturegylet“ din Cluj!...

* (Conflict sângeros.) În comuna Răhău aproape de Sas-Sebeş s'a întêmplat o sângeroasă încăerare între ţĕrani şi gendarmi, scrie Kol. Közl. Sătenii s'au adunat la alegere de jude; nevoind însĕ ca sĕ aleagă pe unul impus de cercurile administrative, s'au încercat sĕ-şi validiteze drepturile cu bâtele. (?) Vĕḑênd gendarmii, că această bătălie se îndreaptă contra lor, care erau puşi ca şi prin forţă sĕ influinţeze pe săteni spre a alege pe favoritul solgăbirĕului, au dat foc. Dintre săteni mai mulţi au fost răniţi, ear unul a murit. Vĕḑênd ţĕranii că au de a face cu forţa brutală, s'au împrăştiat.“

Mare minune, că după ce au masacrat gendarmii pe bieţii locuitori la esercitiul drepturilor lor, n'a venit „Kol. Köz.“ sĕ strîge c'o falcă 'n ceriu: „Un regiment de sĕcui! Irredentă!“

* (Crucea roşiă română.) După dispoziţiunile luate la plecarea „Crucei Roşii“ din România în Bulgaria şi Sêrbia, dl Dimitrie Ghica, preşedintele societăţei, a primit din partea medicului-şef al ambulanţei din Sofia un raport, prin care arată că, în cursul sĕptĕmânei din urmă a evacuat 8 răniţi vindecaţi şi a primit 30 dela spitalul „Crucea Roşiă“ bulgară, ast-fel că are în căutare 66 răniţi şi este avisat a primì un numĕr mare de concediaţi, din causa, negreşit a gerului, care, în partea locului a ajuns la 14 grade sub zero.

Asemenea medicul-şef al ambulanţei trămisĕ în Belgrad raportează, că deşi a evacuat un numĕr însemnat de răniţi, mai are însĕ în căutarea spitalelor date sub îngrijire-i 132.

(Un cufundătoriu îndrăsneţ.) — În Februariu, anul acesta, se cufundase aproape de insulele canarice vaporul „Alfonso XII.“ Pe vapor se afla între alte obiecte de valoare şi o casetă conţinênd trei milioane de franci în aur. Vestitul cufundătoriu Lamberto a reuşit acum, după mai multe încercări sĕ scoată aceşti bani din fundul mărei dela o adêncime de 56 metri. Banii sau restituit proprietarilor corăbiei, cari au oferit o frumoasă recompensă curagiosului cufundătoriu.

* (Ateutat în contra obiectelor de artă.) În museul pentru bele-arte din Viena stau espuse câte va tablouri cu suget biblic de ale pictorului rus Vereşiagin. Aceste tablouri se caracterisează printr'o concepţiune profană, tocmai contrară espunerilor biblice, ba sunt chiar scandaloase — aşa se afirmă — pentru sentimentul religios creştinesc.

Archiepiscopul rom. cat. al Vienei Ganglbauer a luat paşii necesari când cu deschiderea esposiţiei tablourilor, ca acele sĕ fie îndepărtate, — dar fără resultat. Agitaţia a trecut în poporaţiune, dintre care unii sprigineau pe archiepiscop, ear alţii susţineau că arta nu se poate pune în cătuşi prin consideraţiuni la sentimente religioase. Luni seara înverşunarea împrotiva tablourilor lui Vereşagin s'a manifestat printr'un act barbar, care din norocire nu a făcut atâtea stricăciuni, la cât a fost calculat.

Un individ oare-care, încă până aḑi necunoscut, a deşertat o sticlă de vitriol pe tabloul „Învierea“; dar fluidul nimicitoriu fiind vĕrsat din depărtare, de oare-ce baricadele împedecau apropierea publicului, n'a atins decât numai cadrele tabloului şi teaca sabiei dela străjariul mormêntului.

Poliţia are prepus pe mai mulţi indivi̯di, cari parte s'au purtat suspect, parte au ameninţat, că ce n'a făcut Ganglbauer, o vor putea-o face dênşii.

Casul a produs mare ferbere între oamenii iubitori de artă.

---

sub feliurite pretexte le ţine şi le petrece fără de lucru, spre cea mai mare daună a sa, în detrimentul economiei naţionale.

Sĕrbătorind apoi românul o mulţime de ḑile preste vară, ce e mai natural, decât ca el sĕ rĕmână îndărăpt cu lucrul seu, fără ca sĕ mai poată şi lucra şi pentru aşi agonisì ceva pentru acoperirea lipselor sale ḑilnice. Cu un cuvênt: el se trezesce cu o mulţime de ḑile scumpe perdute, când o singură ḑi de vară nefolosită, pentru poporul nostru este o perdere enormă, o daună nepreţuită de mii de florini; şi repeţinduse această perdere, ea ne aduce cu sacul sĕrăcia în casă. Dacă aceste sĕrbători ar cădea în ḑile de earnă, n'am mai ḑice nimica, dar din întêmplare aceste sĕrbători, despre care e vorba, cad partea cea mai mare tocmai când economia câmpului pretinde munca economului în toate părţile: la sapă, la fên, la secere, la cărătură şi câte alte specii de lucru. Dacă poporul nostru ar ţinea şi astăḑi aceste ḑile sĕrbătorite din pietate curată şi ar merge la biserică, tot ar mai fi de escusat; însĕ de biserică nici vorbă; bisericile stau închise în atari ḑile, cel mult dacă crêznicul va trage un clopot sau va bate toaca la făcutul ḑilei, ca şi când ar da de scire, şi ar ḑice: „astăḑi e ḑi de nelucrare!“

Şi oare cum se petrec apoi aceste ḑile scumpe?

Eeată cum.

Partea cea mai mare a oamenilor apţi de muncă, petrec aceste ḑile în cârciuma ovreiului, carele scie esploata până şi sĕrbătorile românilor în folosul seu, altă parte merge în clacă la popa, făcêndu-i ḑiua de lucru, care s'a fost deoblegat încă la alegerea lui de paroch, ear restul, când îi vine la socoteală; merge şi face ḑilele de camătă pe ici, pe colea, mai vêrtos pe la proprietarii unguri, dela cari împrumutându-se cu nisce sumuliţe neînsemnate, s'a fost deobligat cu multă uşurinţă a le face o mulţime de ḑile de lucru, şi adecă de comun câte o ḑi de lucru, la sapă, la fên ori la secere, după câte un florin fără mâncare. D'aceea atari proprietari usurari ţin în evidenţă totdeauna sĕrbătorile noastre bisericesci, dând chiar dênşii sfatul poporului, ca sĕ-'şi ţină sĕrbătorile după cum s'a pomenit, căci veḑi doamne, ḑic ungurii cătră români: noi nu vrem sĕ ve stricăm obiceiurile şi datinile voastre, şi bine faceţi dacă ţineţi sĕrbătorile voastre precum v'aţi pomenit; oamenii voştri cari au învĕţat carte, vreau sĕ ve facă rĕu şi sĕ strice sĕrbătorile cele din bĕtrâni.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Brünn: **75 29 52 56 7**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.75	99.65
Renta ung. de hârtie	92.25	92 25
Renta de aur austriacă	110.25	110.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298 75
Galbin	5 97	5.97
Napoleon	9 98	9.97
100 marce nemţesti	61.85	61 85
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.10

Nr. 311. [1218] 3—3

CONCURS.

Fiind a se conferi 1 ajutoriu à 20 fl. pe an, pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale comunei desființate Tofaléu, cari învață vre-o meserie, se escrie prin aceasta concurs.

Aspiranții la acest ajutoriu au să-și presinte până *la 31 Ianuariu n. 1886 la subsemnatul comitet* cererile lor însoțite de următoarele documente.

a) Atestat de botez, în original, sau copie legalisată.

b) Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a clasei a IV-a elementară.

c) Atestat, că se află lucrând la vre-un măiestru și cu ce succes, eventual contractul ce l-a încheiat cu măiestrul pentru învățarea meseriei.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decișI a lăsa pe fii sau pupilii lor la învățătura meseriei până se vor perfecționa pe deplin.

f) Adeverire, că sunt într'adevĕr descendenți din vre-o familie din desființata comună Tofaléu.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută la Sibiiu în 20 Novembre n. 1885.

Iacob Bologa, v.-preș. **Dr. D. P. Barcianu,** secretariu.

Nr. 728. [1221] 2—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Brașov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul seu soț George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială și în absența ei, și anume în termin *de un an și o di* dela prima publicare a acestui edict.

Brașov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Brașovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Nr. 721. [1220] 2—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Brașov gr. or., carea cu necredință a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Brașov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de dile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială și în absență-i

Brașov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric, prot. ca adm.

Concurență
înșelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare și covoare

care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în diua de adi;**

și spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai
numai cu fl. 1.60 o bucată;

sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste

Invĕlitoare pentru cai.

Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Dilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de două-ori atât ca acum. Adresa: [1224] 1—6

Exportwaarenhaus „zur Austria," Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.

Me rog sĕ se observe adresa esact.

Sz. 3736. [1223] 1—1

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint tkkönyvi hatóság részéről közzététetik, hogy a nagyszebeni „Albina" takarék és hitelintézet végrehajtató 50 frt tőke, ennek 1883 évi október 12-től járó 8% kamata, 5 frt. 10 kr. költség követelésének kielégitése végett végrehajtást szenvedő Sorostélyi Szuciu Szamuila ellen, ennek a Sorostélyi 109 sz. tjkönyvben A + 1—13, 15, 17-től 24 rend sz. alatt foglalt fekvőségei 1739 frt. megállapitott kikiáltási árban Sorostély község elöljárósági helyiségében **1886 évi Január hó 16-ikán délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alol is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10-ét készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. 42 §. jelzett árfolyammal számitott ovadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 3 egyenlő részletben még pedig az elsőt 15, a másodikat 30 és a 3-ikat ettől számitva 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Sorostély község elöljáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

N.-Enyeden, 1885 október 10-én.

Ornamente pentru pomi de crăciun
de cele mai diferite soiuri.

Rum, teă și prăjituri pentru teă,
de cea mai escelentă calitate.

Recomand totodată:

Făină, cea mai bună calitate, drojdiă proaspĕtă,

diferite soiuri de **pesci, caviar, lichouri,** precum și ori ce articlu de negoț, ce se poate vinde într'o băcănie, — *cu prețurile cele mai moderate.*

[1222] 1—2

Ludovic Fuchs.
Sibiiu, strada pintenului. 2.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută,** sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 dile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrĕstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Comp'et, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medica ă, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 6

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Budapesta—Predeal

	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	—	7.15	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	**6.20**
Szolnok	11.22	3.51	**7.29**	**9.26**
P. Ladány	2.20	5.28	**8·27**	**11.40**
Oradea-mare	4.39	**6.41**	—	**1.28**
	—	6.46	9.37	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.45	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.4**	10.28	**2.34**
Rév	—	**7.42**	11.36	**3.18**
Bratca	—	—	12.10	**3.41**
Bucia	—	—	12.46	**4.01**
Ciucia	—	**8.31**	1.48	**4.26**
Huiedin	—	**9.01**	3.09	**5.08**
Stana	—	—	3.42	**5.27**
Aghireș	—	—	4.12	**5.50**
Ghirbou	—	—	4.30	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.48	6.24
Cluș	—	10.01	5.17	6.43
	12.05	**10.16**	—	7.03
Apahida	12.31	—	—	7.26
Ghiriș	2.16	**11.25**	—	8.54
Cucerdea	3.32	**11.45**	—	9.43
Uioara	3.41	—	—	9.51
Vințul de sus	3.50	—	—	9.58
Aiud	4.25	**12.08**	—	10.24
Teiuș	5.10	**12.29**	—	10.59
Crăciunel	5.41	—	—	11.28
Blaș	**6.02**	**12.57**	—	11.44
Micăsasa	**6.40**	—	—	12.18
Copșa mică	**7.—**	**1.32**	**5.40**	**1.01**
Mediaș	—	**1.45**	6.01	**1.22**
Elisabetopole	—	**2.06**	6.40	**1.56**
Sighișoara	—	**2.38**	7.35	**2.44**
Hașfaléu	—	**2.50**	8.01	**3.02**
Homorod	—	**3.48**	10.05	**4.41**
Ágostonfalva	—	**4.19**	11.02	**5.30**
Apatia	—	**4.34**	11.37	**6.03**
Feldioara	—	**4.53**	12.32	**6.35**
Brașov	—	**5.20**	1.09	**7.14**
	—	**5.30**	1.50	—
Timiș	—	6.07	2.48	—
Predeal	—	7.30	3.23	—
Bucuresci	—	11.35	**9.40**	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	5.—	7.45	—
Predeal	—	**9.45**	12.50	—
Timiș	—	**10.11**	1.40	—
Brașov	—	**10.44**	2.27	—
	6.22	**10.51**	2.55	—
Feldioara	7.01	**11.18**	3.38	—
Apatia	7.33	**11.36**	4.17	—
Ágostonfalva	8.01	**11.51**	4.47	—
Homorod	8.45	**12.23**	5.42	—
Hașfaléu	10.10	**1.19**	**7.37**	—
Sighișoara	10.39	**1.37**	**8.21**	—
Elisabetopole	11.19	**2.05**	**9.05**	—
Mediaș	11.54	**2.25**	**9.43**	—
Copșa mică	12 12	2.36	**10.02**	—
	12.37	**2.41**	6 —	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaș	1.30	**3.13**	6.59	—
Crăciunel	1.45	—	7.15	—
Teiuș	2.34	**3.45**	7.43	—
Aiud	2.55	**4.01**	8.—	—
Vințul de sus	3.17	—	**8.29**	—
Uioara	3.24	—	8.55	—
Cucerdea	3.36	**4.29**	9.04	—
Ghiriș	4.11	**4.50**	9.32	—
Apahida	5.36	—	10.32	—
Cluș	5.56	**5.58**	12.32	—
	6.16	6.03	12.59	8.—
Nadisul ung.	**.37**	—	—	8.34
Ghirbou	**53**	—	—	8.59
Aghire	**7.08**	—	—	9.56
Stana	**7 34**	—	—	10.16
Huiedin	**7.55**	7.14	—	11.04
Ciucia	**8.37**	7.43	—	12.17
Bucia	**8.53**	—	—	12.47
Bratca	**9.12**	—	—	1.21
Rév	**9.31**	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	**10.06**	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	**10.25**	—	—	3.39
Várad-Velencze	**10.35**	—	—	3.55
Oradea-mare	**10.41**	9.13	—	4.06
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	**12.50**	10.38	1.45	**5.35**
Szolnok	**3.06**	12.14	5.34	8.22
Budapesta	6.—	2.10	**10.05**	10.30
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	7.15	**11.—**	—
Budapesta	1.45	8.05	**8.—**
Szolnok	4.02	11.02	**12.—**
Arad	**7.53**	**3.37**	**5.55**
	—	4.—	6.05
Glogovaț	—	4.13	6.19
Gyorok	—	4.38	6.46
Pauliș	—	4.51	7.—
Radna-Lipova	—	5.10	7.23
Conop	—	5.38	7.51
Bêrzava	—	5.57	8.10
Soborșin	—	**6.42**	8.58
Zam	—	**7.14**	9.28
Gurasada	—	**7.43**	9.56
Ilia	—	**8.01**	10.17
Branicĭca	—	**8.21**	10.38
Deva	—	**8.47**	11.05
Simeria (Piski)	—	**9.40**	11.55
Orĕștia	—	**10.10**	12.24
Șibot	—	**10.34**	12.53
Vințul de jos	—	**11.04**	1.22
Alba-Iulia	6.59	**11.31**	1.40
Teiuș	7.33	**12.05**	2.24

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren accelerat
Teiuș	11.09	**3.56**	5.20
Alba-Iulia	11.56	**4.27**	5.57
Vințul de jos	12.20	**4.53**	—
Șibot	12.25	**5.19**	—
Orĕștia	1.19	**5.41**	—
Simeria (Piski)	1.48	6.08	—
Deva	2.35	6.39	—
Branicĭca	3.04	7.04	—
Ilia	3.36	7.29	—
Gurasada	3.50	7.41	—
Zam	4.25	8.12	—
Soborșin	5.09	8.49	—
Bêrzava	5.56	9.29	—
Conop	**6.18**	9.49	—
Radna-Lipova	**6.57**	10.23	6.14
Pauliș	**7.12**	10.37	6.30
Gyorok	**7.27**	10.52	6.47
Glogovaț	**7.56**	11.18	7.17
Arad	**8.10**	11.32	7.32
	9.—	12.27	8.10
Szolnok	**2.39**	5.10	12.—
Budapesta	7.10	8.16	2 1)
Viena	—	6.05	8.—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.—
Streiu	7.05	07.27	3.23
Hațeg	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniț a	10.11	3.35	**6.07**
petroșeni	10.43	4.04	**6.39**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren omnibus	Tren omnibus	Tren de persoane
Petroșeni	6.49	9.33	5.28
Baniț a	7.27	10.14	**6.06**
Crivadia	8.06	10.54	**6.45**
Pui	8.50	11.37	**7.25**
Hațeg	9.13	12.17	**8.02**
Streiu	10.16	12.58	**8.44**
Simeria	10.53	1.35	**9.15**

Arad — Timișoara

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren de persoane
Arad	6.00	12.55	**8.18**
Aradul nou	6.25	1.21	**8.32**
Németh-Ságh	6.50	1.46	**8.51**
Vinga	7.19	2.18	**9.07**
Orczifalva	7.38	2.36	**9.20**
Merczifalva	7.56	2.53	**9.32**
Timișoara	8.42	3.40	**10.09**

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.02	12.25	5.00
Merczifalva	6.26	1.16	5.56
Orczifalva	6.40	1.34	**6.07**
Vinga	6.52	2.04	**6.32**
Németh-Ságh	7.09	2.25	**6.53**
Aradul nou	7.21	2.54	**7.24**
Arad	7.53	3.10	**7.40**

Copșa mică—Sibiiu

	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Copșa mică	—	—	**3.02**	1.11
Șeica mare	—	—	**3.30**	1.32
Loamneș	—	—	**3.47**	2.01
Ocna	—	—	**4.09**	2.24
Sibiiu	—	—	**4.26**	2.44

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	—	10.25	**11.47**
Ocna	—	—	10.46	**12.05**
Loamneș	—	—	11.09	**12.29**
Șeica mare	—	—	11.32	**12.50**
Copșa mică	—	—	11.52	**1.07**

Cucerdea — Oșorheiu

Cucerdea	**4.40**	10.00	3.50	**12.19**
Cheța	**5.10**	10.31	4.21	**12.50**
Luduș	**5.31**	10.53	4.43	**1.12**
M Bogat	**5.41**	11.03	4.43	**1.22**
Cipeu-Iernut	6.18	11.44	5.31	**2.03**
Kerelő-Sz.-Pál	6.33	12.00	5.46	**2.18**
Nireșteu	6.56	12.26	**6.10**	**2.45**
Oșorheiu	7.15	12.46	**6.30**	**3.05**

Oșorheiu — Cucerdea

Oșorheiu	6.34	12.06	8.45	12.25
Nireșteu	6.55	12.27	**9.06**	**12.55**
Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.51	**9.28**	**1.24**
Cipeu-Iernut	7.37	1.16	**9.49**	**1.54**
M. Bogat	8.07	1.50	**10.20**	**2.31**
Luduș	8.21	2.07	**10.34**	**2.46**
Cheța	8.38	2.21	**10.51**	**3.06**
Cucerdea	9.07	2.50	**11.20**	**3.40**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	6.40	—	—	—
Cernea	7.01	—	—	—
Uniedoara	7.30	—	—	—

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	10.18	—	—	—
Cerna	10.44	—	—	—
Simeria (Pisk.)	11.03	—	—	—

Ghiriș — Turda

Ghiriș	**5.19**	—	10.37	4.16
Turda	**5.40**	—	11.04	4.37

Turda — Ghiriș

Turda	8.20	—	1.4)	10.10
Ghiriș	8.41	—	2.06	10.38

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 134 Sibiiu, Sâmbătă 21 Decembre 1885. (2 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 20 Decembre 1885.

Am afirmat in numĕrul precedent, că ḑiarele opositionale dela noi sunt cuprinse de mare îngrigire pentru soartea justiției in fața noului project de lege al guvernului, care dă putere discreționară comitelui suprem, ca capului administrațiunii în comitat.

Cât de mare este îngrigirea acestor ḑiare, se adeverește din lamentațiunile fără sfârșit, cu cari ne întâlnim ḑi de ḑi în pressa opositională. Ca dovadă reproducem la locul acesta articulul prim al ḑiariului „Pesti Napló“ din 23 Decembre a. c.

„Guvernul atacă constituțiunea, ḑice acest ḑiariu, atacă libertatea publică, independența judecătorilor și declară de lege volnicia comiților supremi. Caută după Gessleri prin comitate, deși aceste comitate au fost pentru libertatea ungurească mai bune fortărețe ca parlamentul degenerat, care a căḑut în serviții guvernului. Comitatele însăși tac, frânte și înfricoșate. E mare pericolul, mai mare ca cel al lui Schmerling. Planul guvernului Tisza este: înarticularea în lege a absolutismului. Ceea-ce Iosif al II a încercat, însĕ căinduse o a revocat; ceea-ce a dispus regele Francisc, însĕ neisbutind, o a mărturisit legislativei: „*doluit paterno cordi nostro.*“ Ceea-ce au încercat consilierii lui Ferdinand al V. denumind administratori, pe cari la indignarea națiunei i-au revocat: aceea o îndeplinesce ași Tisza Kálmán și a lui partidă. Dela guvernul național n'am așteptat robia, pe carea nu o am putut suferì dela strĕin.

Zuruitul lanțului e unul și același ori e pus de părcălab, ori de ministru. Robia nu e mai de suferit dacă un tiran de ungur dispune. Națiunea, care nu și-a sacrificat pentru regii sei libertatea, și care o mie de ani a fost stăpână preste voința sa: astăḑi își sacrifică drepturile pentru un ministru, ca el sĕ-și pună domn preste noi pre supușii sei.

Constituțiunea noastră este a noastră, libertatea noastră sĕ nu ajungă de pradă pentru comite suprem.

Cine apără libertatea?

Doară parlamentul ca odinioară?

Nu.

Comitatele ca odinioară?

Nu. Prin salele lor rĕsună éljen uri de petrecere asupra ruinelor patriei. Roma sĕrbătoresce pe Sulla, și doresce dictator.

Odinioară nobilimea s'a resculat „*pro libertate*“, astăḑi ca caută slujbe și cerșesce subsidii.

Poporul din Budapesta a ținut adunare și a proclamat libertatea. Astăḑi se entusiasmează de orduri și insultă, făcênd la complimente.

Doară legea apără libertatea? Ea se poate schimba.

O apără judecătorii?

Ei tac.

Cine ia în apărare pe judecătorii, pe cari guvernul i-a pus în lista celor proscrișì?

Unde este tavernicul sĕ meargă la rege și sĕ recomande scutului regal independența în administrațiunea justiției, regelui, în a cărui nume se pronuncie sentințele.

Unde e ministrul de justiție? chiemat a representa principiele de drept în consiliul coroanei.

Căutăm după convingerea juridică a ministeriului de justiție, și aceea nu o aflăm. Noul secretariu de stat — instrumentul puterei — 'și-a înscris a sa convingere juridică în acest proiect de lege contra căruia s'a resculat consciința iuriștilor din Ungaria. A lui însĕ nu.

Mai sunt totuș și apărători ai libertății publice, ai independenței justiției.

Acestia sunt advocații și pressa. Vocea acestora nu s'a dedat încă a linguși, ea încă nu este lănțuită.

Camerile advocațiale una după una s'au adresat la ministru, cerșind grația pentru justiție. Nu pentru sine cerșesc, pentru justiție. Justiția, cel puțin ea sĕ fie liberă, dacă întreaga țară e gârbovită în robie. Aceasta o cerșesc cu mare plecăciune. Doară, doară i va auḑì cineva. Doară dieta sau regele. Proiectul nu e încă lege, sĕ aruncăm un pai justiției, care e espusă de a se înneca.

Pressa sĕ strige după ajutoriu pentru libertatea, pre care voiesc sĕ o massacreze. Doară se va trezì națiunea.

Ea a iubit odinioară libertatea și pentru ea 'și-a vĕrsat sângele. Odinioară, și acum.

Iubirea de libertate nu se perde din inima omului, dreptul de tiran nu este drept, popoarele nu s'au născut pentru robie.

Revista politică.

Despre părueliile și recriminațiunile dintre sêrbi și bulgari, face corespondentul din Belgrad al jurnalului „Kölnische Zeitung“ câte-va comentarii interesante, cari aruncă o lumină asupra naturei acestor încăierări. Din ele se vede, că nu's făcute cu plan anume, ci se nasc din glume și certe foarte nevinovate d'ale soldaților inimici, cari convin din când în când, fiind aproape postați unii de alții.

Cercularіul Porții, adresat către marile puteri, care se ocupă cu cestiunea unei rebonificări în bani, ce ar avea sĕ rĕspundă sêrbii bulgarilor, — se mărginesce la întrebarea, că ce poziție ar lua puterile față cu o astfel de pretensiune, dacă cumva principele Alecsandru ar face-o. Maioritatea puterilor a rĕspuns la cercularіul acesta în acel înțeles, că cestiunea aparține pactărilor de pace și ca atare va avea sĕ fie desbătută și resolvită atunci.

Crisa ministerială din Francia este un fapt oficial adeverit, după-ce cabinetul Brisson 'și-a înaintat Mercuri demisiunaa. Deoarece camera are tocmai ferii și nu se va întrunì până în 12 Ianuariu, va avea Dl Jules Grévy președintele republicei timp suficient, de a'și trage seama, că oare pe cine sĕ însărcineze cu compunerea noului ministeriu Cu toate că Dl de Freycinet nu se arată până acum aplecat de a primì presidiul, totuș se crede că el are sĕ'l înlocuiască pe Dl Brisson. Presupunerea aceasta se pare a se adeverì și prin acea împregiurare, că Dl Jules Grévy a avut convorbiri cu dênsul, și l-a și rugat, ca deocamdată sĕ rĕmână în oficiu.

FOIȚA.

In serile de iarnă.

(Închieiere.)

Sunt acum trecuți vre o ḑece ani, de când me aflam într'o comisiune cu ocasiunea conscrierei alegĕtorilor pentru deputații dietali, în comuna R.; am tras la curtea unui proprietariu maghiar, unde din întêmplare am rĕmas și preste noapte. De cu seară furăm învitați la cină, masa era provĕḑută cu bucate bune, și apetitul încă nu ne lipsia. Era un ce caracteristic a privì contrastul ce am observat între domnul și doamna casei; căci pe când cel dântâi se vedea a fi dela natură un om dosnic, închis și scump la vorbă, doamna casei o femeie cam înaintată în etate, era cu atât mai afabilă și prevenitoare, o femeie cum ai ḑice văratică, dar și spornică la vorbire, încât ne scia distrage pe toți mesenii. Ací ne spunea multe de toate de ale economiei, ací earăș ne enara o mulțime de episode din pățăniile petrecute în anii 1848/49.

Nu sciu cum și de ce, dar pe mine poate pentrucă eram numai singurul român între ceilalți oaspeți, m'a distins foarte mult doamna casei în discursul seu; m'am convins însĕ îndată, că ar dorì a afla dela mine unele altele, căci me năpădea cu întrebări de tot soiul, și mai vêrtos cu de cele referitoare la poporul român, până când în fine ajunserăm la sĕrbătorile cele numĕroase a poporului român, și ce e mai mult, îmi scia înșira d'a rostul toate sĕrbătorile noastre dintr'o vară întreagă de-a rêndul, încât începusem a me rușina, căci dênsa le sciá mai bine și mai precis decât mine.

„Da, doamnă, îi rĕspunsei, după o pausă; re cunosc și eu, și recunoascem cu toți ai noștri, câți am învĕțat carte, că poporul nostru într'adevĕr are un numĕr prea mare de sĕrbători, ce cad tocmai în ḑilele cele scumpe de vară, sĕrbători, cari nu sunt legate nici statorite de biserică, astfeliu ca sĕ fiă oprit a se lucra, vedem și noi cu părere de rĕu dauna enormă ce provine din atâtea ḑile perdute, dar până acum așa au fost datina, și datinile po porului nu se pot sterge așa cu ușurință cum cugetă unii, cu una cu două. Sperăm însĕ că va fi mai bine, mai vêrtos că și pretensiunile poporului au început aḑi a se înmulți; sperăm că o generațiune nouă de preoți, mână în mână cu cealaltă inteligință va conlucra cu succes spre a delătura cu încetul această datină susținută în detrimentul poporului și al nostru al tuturora. Eu din parte'mi nici până acum n'am fost părtinitoriul acestor feliu de sĕrbători, cari ne aduc numai daună, fără ca prin aceasta poporul sĕ ne fie mai moral și mai religios.“ Doamna mea, me ascultă ce e drept până în sfârșit, dar observai în fața ei o schimbare. Mi se escusa, asigurându-me, că n'a avut de cuget a ne judeca poporul, nici a-i lua în nume de rĕu observarea sĕrbătorilor sale numĕroase, la cari s'a îndatinat. Cu acestea terminarăm discursul, fiind și altcum timpul de culcat. În ḑiua următoare, pe când îmi luai rĕmas bun, dna casei îmi șoptesce, că ar avea a me ruga de ceva. Ve stau la dispositiune, îi rĕspunsei. Eram curios sĕ aflu: dacă, și cu ce i-aș putea servì? Te rog, îmi ḑice, ca despre discursul nostru din seara trecută sĕ nu se mai lățască vorba, lăsați dvoastră cărturarii (irástudók) ca poporul sĕ'și țină sĕrbătorile după cum s'a îndatinat, căci veḑi noi proprietarii, cari avem moșii estinse, nu ne-am putea lucru moșiile, dacă poporul nu-și va ținea sĕrbătorile, căci în celelalte ḑile nu i putem căpĕta pe oameni la lucru, deși noi încă le facem lor destul bine. Adecă ce era sĕ fie acel „destul bine“? Bani împrumutați pe lângă camătă de o ḑi de lucru în timp de vară după câte un fl., nimic alta

Mai în anii trecuți am înțeles, că un aristocrat dintr'altă comună proprietariu mare, ar face unele favoruri preotului din loc, cu condițiunea, ca preotul sĕ susțină astfel de sĕrbători. Menționatul domn proprietariu nu pretinde lucru după camătă, dar are ușurință, că în atari ḑile de sĕrbători românii lucră cu un preț bagatel, de cumva nu togmai de clacă câte odată.

Între cele multe sĕrbători așa numite bisericesci, petrecute fără lucru, voi înșira ací numai câte

Dintre jurnalele parisiane până acum numai „Siècle“ se dechiară asupra realegerei Domnului Grévy.

Organul fostului ministru president Brisson reamintesce, că în decursul periodei prime a guvernării lui Grévy, Francia cu toate partidele cele numëroase și pretendenții monarchiști cei mulți, a rëmas cruțată de rësboiul civil, nu numai, dar n'a purtat rësboi cu nici o țară vecină. Realegerea lui Grévy este deci și pentru Francia și pentru străinătate o garanță de pace. „Într'aceasta constă importanța actului din 28 Decembre 1885, — ḑice Siècle. Pentru Francia ea e o nouă dovadă, că forța publică ce ușor se poate validita sub forma republicană și că instituțiunile sancționate prin sufragiul universal, stau în mâni tari și sigure. Ear pentru Europa înseamnă actul acesta garanțe noaue, că în Francia domnesce spirit pacinic, care este îndreptat spre reforme interne, spre ridicarea comerciului și a industriei naționale.“

Regina Maria-Christina, devenită regentă prin moartea regelui don Alfonso și minoritatea infantelor, a depus într'un mod solemn, înaintea cortesilor, jurământul de credință coroanei, constituției și legilor monarchiei spaniole.

Această ceremonie s'a făcut în modul următoriu:

Regina, însoțită de infante, de familia regală și de doamnele de onoare ale curții în mare doliu, a părăsit Palatul-Regal și a mers, în trăsură închisă până la palatul Parlamentului, în sala de ședință a congresului. Această sală a fost îmbrăcată în draperii negre, în tocmai ca biserica în diua înmormântărei regelui. Corpul diplomatic, precum și notabilitățile civile și militare, au luat loc în tribunele ridicate de fie-care parte. Președinții și vicepreședinții senatului și ai corteselor așteptau pe regina în capul scărei, unde rëspunde ușa principală a congresului.

Regenta a îngenunchiat înaintea Crucificsului și cu mâna pe evanghelie a pronunțat următoarele cuvinte:

„Jur înaintea lui D-ḑeu și pe sânta evanghelie, „de a fi credincioasă moștenitoriului coroanei și „de a apëra constituția și legile. Dḑeu së me ajute „și së me apere, dacă 'mi voi ține cu lealitate ju„rământul; dacă îl voi călca, së'mi ceară socoteală.“

După formularea acestui solemn jurământ, regina a fost salutată cu vii urări de „Së trăiască!“

Conchiemarea parlamentului prusesc s'a amânat definitiv pe ḑiua de 14 Ianuariu. Conservativii germani au făcut în ḑilele aceste câte va încercări desperate de a unì pe toți conservativii, într'o reuniune centrală, în capul căreia së'l pună pe Stöcker, cunoscutul ultramontan și contrariu politic al principelui Bismarck. Dar toate sforțările lor până aḑi au rëmas zădărnicite. Cele mai multe dintre reuniunile cetățenesci au rëspuns la provocarea conservativilor în mod negativ. Mai cu seamă funcționarii lucră pentru discreditarea conservativilor, — un lucru, care cu atât mai vêrtos trebuie së ne pună în uimire, cu cât tocmai funcționarii au fost aceia, cari au spriginit și încuragiat mai mult pe Stöcker și partisanii sei.

Istoricul „Reuniunei sodalilor români“ din Cluș.

Unde-i unul nu-i putere
La nëcaz și la durere
V. Alecsandri.

Un adevër foarte mare cuprind în sine ordurile de mai sus esprimate de regele poeților gintei latine, care în toate tîmpurile și cu deosebire în seclul al XIX. joacă rolul seu însemnat pe toate terenele societății omenesci.

În „unire e putere“ este devisa tîmpului nostru. Românul încă de aceasta macsimă a fost condus, când deșteptându-se din somnul cel de moarte, în care îl adëncise vitregitatea tîmpurilor trecute, începù a-și da mână cu mână, începênd lupta pentru esistința sa națională. Și într'adevër dacă voiesce së trăiască ca atare, păstrându-și limba, naționalitatea, religiunea și datinile strămoșesci, și dacă voiesce, ca sânta lui causă së triumfeze: nu-i rëmâne alta, decât ca mic cu mare, avutul cu sëracul, toți ca unul și unul ca toți, pe toate căile, pe toate terenele vieții sociale, së pună umër la umër, „unindu-se în cuget, unindu-se în sëmțiri.“

Eată motivul, din care purceḑênd la anul Domnului 1871 în 5 Februariu st. n. se luă inițiativa, spre a se înființa și în Cluș o reuniune a sodalilor și meseriașilor români, întocmai după modalitatea celei din Sibiiu, carea deja esistá. La impulsul spectabilului d. jude sing. Iosif Pop, rmul d. protopop și paroch actual G. Pop cu învëțătoriul Iacob Mureșan, vëḑênd cât sunt de risipiți sodalii și măiestrii români aflători în Cluș pe la diferitele măiestrii, și cum unii se înstrăinează de'și uită limba, religiunea și datinile strămoșesci, își propuse a-i aduna și a-i într'unì într'o reuniune. Spre scopul acesta învëțătoriul Iacob Murëșan, ca mai cunoscut cu sodalii și cu măiestrii, îi conscrise și-i adună în casina română în numër de 33; ear dintre fruntași a-i inteliginței fuseră conchiemați prin dl protopop la conferința preliminară în aceasta causă domnii: Petru Nemeș, Iosif Pop, Leontin Pop, Vasiliu Ranta, Lazar Baldi și Ladislau Pop, cari toți se oferiră a întra ca membrii ajutători în reuniune, ear sodalii și măiestrii së și înscriserà ca membrii parte ordinari, parte fundatori.

În adunarea gen. din 26 Februariu 1871, se constitui reuniunea în mod provisoriu, pe basa statutelor primite în această adunare, alegëndu-și de preș. pe rmul d. protop. G. Pop, de v.-președ. pe corfariul Iosif Muste, de secretariu pe învëțătoriul Iacob Mureșan, cassariu cismariul Iosif Vezendi, controlor Samoilă Pop; ear membrii în comitet: Nicolau Pescariu, Stefan Pop, David Pente, Ioan Brehariu, Andrei Lungu și Vasiliu Stanciu.

La început afacerea reuniunei noastre cam stagnà. În 1873 conducerea ei se încredință dlui prof. de universitate Dr. Grigorgiu Silași. Dară ca mai toate asociațiunile noastre românesci, așa și această reuniune, numai după o trăgănare și amânare de 4 ani 'și putù vedè aprobate statutele sale, căci dela locurile competente, ni se retrimiserà în vr'o câte-va rënduri neaprobate, când sub un pretest, când sub altul.

Așa numai în anul 1875, în 7 Februariu urmând aprobarea statutelor cu datul 4 Dec. 1874 nr. minist. intern. 49.808, se constituì pentru prima-oară în mod definitiv.

În această adun. gen. se realese de preș. d. Dr. G. Silasi, carele încă din anul 1873 purta presidiul, conducênd reuniunea cu mult zel în restîmp de 12 ani, până când în adun. gen. din 26 Mai st. n. a. c. retrăgêndu-se, se alese în locu-i părintele capel. gr. cat. d. Basiliu S. Podoabă.

Acum aruncând o reprivire asupra stărei reuniunei noastre în periodul de 14 ani ai esistenței sale, ajungem la acea convingere, că deși resultatul material al activității sale, nu e tocmai din cele splend de și aceasta provine nu atât din neinteresarea membrilor, cât mai mult este o urmare a împregiurărilor locali nefavoritoare și a situațiunei, în carea devenì causa noastră română în genere, mai cu seamă de vr'o câți-va ani încoace: totuș resultatul moral și social se poate numì în multe respecte însemnat. Cu deosebire din punct de vedere național românesc, este un avantagiu și progres a avea și în Cluș un centru și pentru industriașii nostri români.

Mai cu seamă dela anul 1879 încoace începú și reuniunea noastră a atrage tot mai mult asupră-și atențiunea publicului român din Cluș și giur. În respectul acesta mult, foarte mult datorim în parte „Asociațiunei trans.,“ institutului de credit „Albina“ și altor marinimoși binefăcëtori, cari prin sucursul lor parte anual, parte din când în când contribuind sume mai însemnate în fondul reuniunei, ne puserà în posițiune încât puturăm din prememoratul an a așeḑa în tot anul elevi români dintre românașii orfani, ori mai miseri din Cluș și giur, și preste tot din părțile de meaḑănoapteapus ale Ardealului, pe la diferite măiestrii, în numër de 64 (șese ḑeci și patru) provëḑêndu-i cu întregul îmbrăcămênt, cu cărți scol., plătind didactru pe la scoalele industriali și alte remunerațiuni referitoare la instruirea lor.

Pentru efeptuirea și modalitățile așeḑării elevilor și mai buna supraveghiare a purtărei lor, cum și a conduitei măiestrilor față de dênșii, Reuniunea 'și votă în a. 1879 un regulament special, în sensul căruia pe fie-care an se esmitea câte o comisiune de trei inși în scopul acum arëtat. Aceasta comisiune însë adunarea generală din 26 Mai a. c. o disolvà, încredințând comitetului reuniunei și afacerea așeḑării elevilor.

Reuniunea în a. 1883 făcuse pași, ca elevii nostri industriași toată instrucțiunea prescrisă prin legea industrială a țërei së o capete în scoala română elementară confesională din loc. Nesucceḑênd pașii făcuți, elevilor, dintre cari unii deja s'au eliberat ca sodali, li s'au dat cu toate aceste și li se dă o crescere după împregiurări cât se poate de românească, ținênduli-se în toate Duminecile sub întreg decursul uceniciei lor prelegeri în limba lor maternă din gramatică, comput și cant, cum și din doctrina religiunei și moralei prin învëțătoriul și cantorul Iacob Mureșan, carele din a. 1871 poartă și oficiul de secretariu al reuniunei. Mult contribuesce la aceasta crescere și contactul, în care stau elevii neîntrerupt cu conducëtorii reuniunei, cu cari mai pentru una, mai pentru alta, vin în atingere mai pe toată ḑiua.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Un nou institut român de credit și de economii) se va înființa în curênd la Cluș cu specială misiune pe teritoriul comitatului Cojocnei. Capitalul va consta din 50,000 fl., compus din acțiuni de câte 50 fl. Directorul institutului se ḑice, că va fi Dl advocat din Cluș: Iuliu Coroian.

Ca întemeietori sunt semnați: Alecsandru Bohățël, proprietariu; Gavrilă Pop canonic; Stefan Galea, proprietariu; Vasilia Podoabă; Ioan Petreanu; Lazar Baldi; Emeric Pop, proprietariu și Iuliu Coroian advocat în Cluș.

Îi dorim institutului cel mai strălucit succes.

* Unirea bisericei anglicane cu biserica gr. or. Reproducem cu toată reserva din jurnalele de dincolo, următoarea scire 'mbucurătoare; Biserica anglicană a comunicat tuturor bisericilor ortodocse, că de acum înainte formează cu biserica ortodocsă a rësăritului *un singur corp*, în tot ce privesce dogmele credinței și ale moralei creștine ortodocse, păstrându-și numai formele cultului.

'mi aduc aminte cu graba, ear pe unele după cum mi le-a împărtășit un preot, și anumit: Joia după pasci, (în unele locuri toate joile din pasci până'n rusalii) joi după rusalii, sub cuvênt că e joia verde, aceasta pentru că sunt rele de vremi grele, e de folos a o ține pentru tunete și fulgere. Mercuri injumătățirea prasnicului, supranumit și sferdelul rosalilor, se serbează cu nelucrare — de frica boalelor. Vineri înaintea rosalelor și după rosale. Sâmbăta rosalelor așa numită Sâmbăta petrii, se ține pentru frica de furtuni și de grindină. La 1 Mai Armindenul (profet. Jeremia). În 11 Iuniu Bartolomeul, în 14 Iuniu Elisei, fratele lui Elia proroc. A doua ḑi de Sânpetru la 29 Iuniu fratele lui Petru Sânpetru (Soborul Sf. apostoli), În 8 Iuliu: Precup, în 16 și 17 aceleași; în 27 Pantelimon. În 1 August ḑiua Ursului ș. a., pe cari nu le-am înșirat acì.

La popoarele cele înaintate, timpul are valoarea cea mai prețuită, timpul e banul. De ce oare së nu ne îngrigim și noi de acest capital sigur, pe care poporul nostru îl perde, îl risipesce cu atâta ușurință și necruțare? Ar fi timpul ca së ne cugetăm, și făcênd un calcul së prețuim câtă este perderea și dauna provenită din această risipire de timp, și cât ar fi câștigul și folosul, dacă poporul nostru ar folosì cu înțelepciune puterea brațelor sale în ḑilele perdute fără folos? Cred că obiectul ar merita a fi pertractat din toate părțile și din toate punctele de vedere, până chiar și în sinoadele noastre. Dacă poporul nostru va folosì ḑilele cele scumpe muncind cu bărbăție și cumpët bun, și dacă ni se vor mai înmulți și meseriașii, fără ca së desconsiderăm comerciul și industria, atunci da, vom mai putea întîmpina încă mult timp cu bărbăție greutățile și persecuțiunile, la cari suntem condamnați astăḑi fără vina noastră. Încât pentru deprinderea la meserii, cred că nu greșesc când cutez a constata, că poporul nostru mai vêrtos pe la orașe a început a cunoasce, pe ḑi ce merge tot mai mult foloasele împreunate cu acest ram de câștig sigur; o îmbărbătare, o încuragiare, numai, și vom avea în scurt timp și clasa aceea ce ne-a lipsit mult timp din societatea noastră națională. Fericitul Andronic și a eternisat numele seu din neam în neam prin fundațiunea sa. Când apoi odată vom avea agronomi harnici, meseriași buni, mai și industriași și comercianți, fiți siguri, copiii nostri nu vor fi siliți a se têrâì înaintea stăpânitorilor de astăḑi, pentru câte un post de cancelist cu prețul de a-și renega numele și neamul. E într'adevër ciudat lucru. Se ḑice, se vorbesce despre egalitate de drept, când colo, în ce ne stă egalitatea? În contribuiri, mai departe nu e vorbă; căci la vistieria statului unde contribuim cu toții, noi n avem drept a ne atinge. Dar în fine fie și așa, până când Dḑeu va da së fie și mai bine. Së ne vedem de trebile noastre, së ne căutăm pânea de toate ḑilele întru sudoarea feții noastre, căci prețul ce ni se cere astăḑi pentru câte un oficiu public este prea scump, prea esagerat.

Îmi aduc aminte de un episod, petrecut cu 37 de ani înainte.

Era adecă cam pela începutul, sau cel puțin în jumëtatea primă a lunei lui Octombre în anul epocal 1848, pe când eram încă tinër tără esperiență.

Me aflam cu un oficial al dominiului contelui T-ky în Alba-Iulia. Nu'mi mai aduc aminte datul ḑilei, sciu că era într'o ḑi de têrg de sëptëmână, abia câteva ḑile după moartea generalului conte Lamberg, omorît la 28 Septembre pe podul dela Budapesta.

Menționatul oficial dominial, vine cătră mine cu un jurnal amână de'mi mai aduc aminte, era „Pesti Hirlap“, foaia lui Kossuth, cu căutătură spărioasă. Îmi dă së cetesc scirea despre atentatul contra contelui menționat. O cetesc fără ca së me altereze; căci ce sciam eu cine e generalul Lamberg? Ungurul meu plin de spaimă me întreba së'mi dau părerea: dacă oare românii din satul Ț., îl vorbesc oare de rëu? Nu, n'am înțeles nimica rëu, îi ḑic ș'apoi ce së aibe românii cu dta? D'acì clătinând din cap începe a'mi istorisì starea lucrului, spunêndu-mi că un asemenea atentat e un eveniment destul de sigur, că revoluțiunea va lua o dimensiune înfricoșată. Ei și numai cu voi cu românii de n'am avea de lucru, îmi ḑice, c'apoi cu neamțul am găta-o noi cât mai

* „Românul“ în Nrul de Mercurea trecută luând notiță despre noua tipografie din Caransebeș, află cu cale a scrie:

„Patriotul și de toți românii adevărați iubitul episcop **unit** al Caransebeșului, d. Ioan Popasu a hotărît înființarea unei tipografii diecesane.“

Nu înțelegem rațiunea pentru care Părintele episcop Popasu să fie „unit“ în coloanele „Românului,“ căci după a noastră cunoscință P. Popasu ține încă mult la ortodocsie, și nu se poate împăca în inima sa cu apostasia unor ortodocsi de ai nostri, cari din înalta poziține în biserică, ne provoacă la părăsirea legei noastre străbune.

* (Literatura poporală). — Dl profesor gimnasial în Suceava, *S. Fl. Marian*, adresează publicului român următoriul apel. Au trecut deja mai mulți ani de când, pe lângă multe alte lucrări literare, me ocup și cu adunarea literaturei popo rale române. Și acuma, după ce 'mi-a succes a aduna un material considerabil și în toată privința foarte interesant, m'am decis a-l scoate pe încetul la lumină, începênd mai întâi cu „*Descântecele*“. După acestea vor urma succesiv *Baladele, Doinele, Horele, Satirele, Farmecele, Vrăjile, Botanica* popor. etc, etc. „*Descântecele poporale române*“, cari s'au pus deja sub tipariu și în scurt timp vor fi și tipărite vor forma un tom dela 22—24 coale, octav mic, hârtie frumoasă. Prețul unui esemplar dinpreună cu postportul pentru Austro Ungaria 2 fl., eară pentru România 5 franci. Deci sciind că sunteți un mare iubitoriu al literaturei noastre naționale, îmi iau libertate de a me adresa prin șirele de față către DVoastră și a ve ruga să-mi dați și mie binevoitorul DVoastră concurs și a îndemna totodată și pe amicii și cunoscuții DVoastră de a se abona la acest op. Dela concursul binevoitoriu al DVoastre și al onor. public român atârnă foarte mult tipărirea și celorlalte opuri înșirate mai sus. Banii de prenumerațiune dimpreună cu lista abonaților sunt de a se trimite cel mult până la 1 Februarie 1886 la adresa mea: S. Fl. Marian, profesor gimnasial în Suceava (Bucovina.)

* (Gustul pentru musică al Sibienilor.) Diariul din loc „Sieb. d. Tageblatt“ face următoarea statistică interesantă: În anul espirat s'au dat în Sibiiu 48 concerte, la cari s'a solvit etrée. Dacă mai numerăm concertele reuniunilor de cântări din loc, a capelelor militare și cetățenesci, la cari nu se plătesce entrée, d'aceste au fost circa 80, mai departe musica de piață și promenadă, musica de pe localurile reuniunei de patinat, circa 60 la număr, ese suma considerabilă de 188 representațiuni musicale mai însemnate pe an; va să dică Sibiiul s'a putut delecta toată a doua dî în frumsețele artei musicale.

* (Adelina Patti.) La 25 Decembre, dna Patti a jucat la opera imperială din Viena în Bărbierul de Seviglia.

Publicul era atât de numeros, încât un escadron de cavalerie fusese însărcinat să menție ordinea pe piața teatrului. Artista a primit nouă cununi, și șeapte-spredece buchete.

Principele moștenitoriu i-a oferit un serviț de masă de argint, și împăratul i a trimes o cunună.

Dra Adelina Patti, va sosì Duminecă la București, însoțită de dl Nicolini viitoriul ei soț. Prima representație va avea loc Mercuri în 25 ale curentei st. v. la teatrul național, cu opera La Traviata. Celelalte doauě representații vor fi anunțate în urmă. Patti primesce pentru fie-care representanție câte 15,000 lei, cari i s'au garantat de către antreprenor.

* (Mulțămită publică.) Cu ocasiunea representațiunei teatrale dela 22 Novembre st. n. a. c. ținute în sala gimnasială din Brad în favorul înființărei unui „fond pentru studenții morboși dela gimnasiul din Brad“, au incurs:

1. Ca suprasolviri în seara de teatru dela P. T. dne și dni: Brady Lipoth, 2 fl. 40 cr., G. Părău, profes. 60 cr., A. Oniț, 20 cr., dna Feier, 20 cr., Ios. Costea, 40 cr. Nicol. Florea, 40 cr., I. Rus 40 cr, I. Fărcaș, 50 cr., Balia Ödön, 50 cr, Harghesheimer Laj. 70 cr., Schmidt R. 40 cr., Perian I. 40 cr., Nic. Bedea, 40 cr, Vilmos S. 40 cr., Ulain, 40 cr., Vințeler Ioan, 20 cr., Beneke, 1 fl. 20 cr., N. Bureț, paroch rom. cat. 1 fl., Vas. Damian, ppresbiter 2 fl., Konya, paroch ref. 1 fl., cu totul suprasolviri au fost 13 fl. 70 cr.

2. Pe lista dlui Petru Gligor din Baia de Criș a incurs dela: Teodor Pop, advocat: 5 fl., Petru Gligor, 2 fl., Darvaș I. 1 fl, Adamovici, 2 fl., Gyukits, P. 1 fl., Vasiliu Tomuța, 1 fl., Tomus Bas. 1 fl., văduva Borlea, 1 fl., I. Oana, 50 cr., I. Oncu, 1 fl., Stupnitzky, 1 fl., I. Inco, 1 fl., Florea Ignat, 50 cr., Michael Tott, 1 fl., I. Bubenik, 2 fl., I. Indriu, 40 cr., Berczo K. 50 cr., Cristian Iózsef, 20 cr., Ios. Werner, 50 cr., Vucovics 50 cr., Pop Albert, 20 cr, N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., Schiesl K. 1 fl., Beoviciu G. 2 fl., Incu Antone, 1 fl., Petrescu, 1 fl., Holmik I. 1 fl., Azere Henț, 1 fl., I. Jurca, 1 fl., I. Roman, 1 fl., Teodor Zeriu, 50 cr., I. Câmpean, 2 fl., cu totul a incurs pe aceasta listă 35 fl. 80 cr.

3. Pe lista dlui Dionisiu Sida notariu în Ribița a incurs dela Login Comșa, 50 cr., Gerasim Cles, 50 cr., Veres Gyula, 50 cr., Mihail Cosma, 1 fl., Dionisiu Sida, 1 fl., Ulain, 1 fl., Obĕdău Nic. 10 cr., Huț Marc, 1 fl., I. Loos, 1 fl., Venzel Adolf, 30 cr., Faur Pant, 50 cr., Iosan Gligor, 50 cr, David Const. 40 cr., Faur P. 20 cr., Simon I. 10 cr., Vișa, 10 cr., N. Matei, 1 fl., Moț Nicolae, Roșca M. 20 cr., cu totul 10 fl. 40 cr.

4. Pe lista dlui I. Perian a incurs dela: George Bocan, 1 fl., Neag George, 50 cr., M. Gallu, 50 cr., cu totul 2 fl.

5. A incurs dela prețurile ficse ale întrărei în seara de bal cu totul 102 fl. 81 cr.

Venitul brut 164 fl. 71 cr.

Spesele 64 fl. 11 cr.

Venitul netto 100 fl. 60 cr.

Subscrișii în numele societății diletante vin a esprima profunda mulțămită tuturor binevoitorilor contribuitori, în specie domnilor colectanți.

Brad, la 25 Decembre n. 1885.

Stefan Albu, președinte. *Ioan German*, secretariu.

* (Statistica postei și telegrafului în Austria.) — Ultima broșură a biuroului statistic al ministeriului comerciului cuprinde mișcarea postei și telegrafului a Austriei în anul 1884. Din această interesantă publicațiune estragem următoarele date: În disul an au esistat în toate țările represintate la „Reichsrath“ (Cislaitania) 4191 biurouri postale și 2903 biurouri telegrafice. Funcționarii ambelor instituțiuni au fost în număr de 18,485 persoane. Totalul espedițiunilor efectuate prin postă a fost în cifră rotundă de 552 milioane bucăți, din cari cea mai mare parte (415 milioane) se compunea din scrisori, carte de corespondență, tipăriri și probe de mărfuri; după ele urmează diarele și publicațiunile periodice în număr de 85 milioane. Pachete și coleturi s'au espediat prin poștă până la 35 milioane. Valoarea totală a scrisorilor de bani represintă suma de 5 miliarde 352½ milioane florini. Numĕrul total al telegramelor pornite era 6½ milioane, o cifră relativ mică în comparațiune cu aceea a altor state. Transportul călĕtorilor prin postă se restrînge treptat prin crescênda desvoltare a căilor ferate și a atins numai cifra de 232,981 persoane. Cu posta pneumatică dela Viena s'au espediat 1,192,000 bucăți. Foarte instructive sunt tabelele comparative atingĕtoare de crescênda activitate postală cu escluderea gazetelor și mandatelor postale, dele 1847 până la 1884: în anul 1847 s'au espediat 19 milioane bucăți, ear în anul 1884 până la 415 milioane. Broșura cuprinde la sfĕrșit o comparațiune a resultatelor activității postei și telegrafului ale diferitelor state europene cu ale Austriei în anul 1884, din care resultă, că în Austria revin la suta de locuitori 1604 scrisori; în Englitera însĕ 4229, în Elveția 3013, în Belgia 2216, în Germania 2191, în Olanda 2040, în Francia 1776, în Danemarca 1719; celelalte state europene vin în rênd după Austria. Tot atât de interesantă este tabela comparativă a telegramelor. În Austria (Cislaitania) revin la mia de locuitori numai 279 telegrame. În această cifră nu sunt cuprinse telegramele autorităților, ci numai cele particulare supuse tacsei.

* (Unomor îngrozitoriu în Macedonia.) În districtul Macedonia, la vr'o cinci chilometri de orașul Corița, se află situat un sat numit Boboștița. Posițiunea este admirabilă, dar mare parte din locuitori sunt risipiți prin diferite sate streine, muncind spre a'și câștiga hrana copiilor lor, și a plătì dările către stat. Avênd statul necesitate de bani, a trimis pe agenții sei la sus disa comună, însoțiți și de gemdarmi cu ordin sever pentru a incasa bani, forțând pe locuitori de a plătì dările pe un an înainte, fapt ce nu s'a petrecut până astădi în nici un stat civilisat.

Neputênd a li se împlinì această cerere ilegală, au recurs la alte mijloace obicinuite lor. Au luat cu sila, drept plată, tot ce au găsit în casă, adecă arămuri, așternuturi, vite și chiar vestminte. În cele din urmă au arestat pe primariul comunei, sub cuvênt că le-ar fi rĕspuns, că banii nu se pot plătì de contribuabili decât la fie-care trimestru, ear nu cu un an înainte.

Opt dile însĕ după arestarea primariului se petrecea înaintea nenorociților locuitori ai sus disei comune un alt fapt îngrozitoriu care după istoriile ce cetim ne amintesce veacurile antice, pe când civilisațiunea nu esista nici de cum. În 23 Novembre, 1885, pe la oarele 2 p. m. o ceată de bandiți în număr de 30, toți înarmați cu pusci Martini, cari aparțin armatei regulate, au năvălit în nenorocita comună, dând foc prin toate direcțiunile.

Patru din ei îmbrăcați în uniforma de gendarmi turcesci, au întrat în prăvălia unui locuitoriu numit Nicola Sotiriu. Găsind pe fiul seu Sotir ca de 16 ani, îi cerură tutun și alte tĕrguieli. Deodată însĕ s'au aruncat asupra lui câteși patru ca niște tigri, spre a-l lega și a-l lua prinsonier. La țipetele îngrozitoare ale băiatului, mama lui, care era lăuză se sculă și alergă în ajutoriul fiului ei. Sĕrmana femeie îngenunchie înaintea turcilor și sărutându le mânile și picioarele, îi rugă să-i lase copilul. Vĕdênd că rugăciunile-i nu sunt ascultate, în cele din urmă a încercat să-l scape cu forța ei. Dar d'odată un glonț pătrunzêndu i pieptul, sĕrmana femeie căzù pe pĕmênt, unde fu măcelărită cu pumnale și iatagane Atunci bandiții au legat pe băiat și, după ce l'au silit să treacă peste cadavrul mamei sale, au dispărut cu toții.

Nu se scie încă nimic despre soarta nenorocitului băiat.

Eată soarta nenorociților creștini supuși otomani, cari nu sunt siguri nici de averi, nici de copii, nici chiar de viață din partea administrațiunei otomane și a banditilor. *„Românul.“*

---

curênd, dar voi, voi ne stați în cale. Eu stam uimit, fără a-i rĕspunde, deși îl înțelegeam prea bine, și părêndu-i-se amintitului că sunt cu totul strĕin în politică, începe a'mi face o descriere vastă din politica lui Szécsenyi și Kossuth, înjurând pe cest din urmă cum îi venea la gură. De ce atâta hulă asupra celui dântâi bărbat al dvoastre? îl întrebai. Pentru că duce o politică lipsită de tact, pentrucă nu cunoasce Ardealul, și nu cunoasce referințele noastre locale d'aici, precum nu le-a cunoscut ungurenii nici când. Cea mai mare eroare este în politica l. K. procederea lui provocătoare față cu voi, cu românii; căci voi românii aveți o inteligință foarte mică, și ce e mai mult sunteți preste tot oameni sĕraci, scăpătați, n'aveți decât sufletul în oase.

Cu noi trebuia să se observe o politică împăciuitoare. Pe acei câțiva bărbați mai distinși, cari făceau gură mare colea la Blaș prin luna lui Mai, guvernul nu trebuia să-i amenințe cu furcile, ci să-i câștige, și i-ar fi putut câștiga prea ușor, eată așa: Inteligința voastră cea mică la număr trebuia să o aplice guvernul toată, întreagă în oficii bune de stat, aședând pe cei mai distinși dintre voi chiar în oficii pe la ministeriu în Pesta. Poporul român e bun, cu acesta ne împăcăm apoi cât mai curênd. Despre aceasta ca să se așeadă oamenii vostri prin dregătorii bune ca să-i putem câștiga, a fost vorba într'un club d'al nostru unde ne-am adunat tot oameni moderați, dar cu Kosuthenii nu o poate scoate nimenea la cale. Am rĕmas cu atâta, că ni-au numit „pecsovics.“ Acum te rog, îmi dice, numai una: spune-mi ce te socotesci ce se va întêmpla cu mine? căci am presemne rele. Presemnele nici nu l-au înșelat, căci neputênd încunjura catastrofa, amintitul încă a avut un sfĕrșit tragic, ca mulți alții în acele dile fatale. D'atunci și până târdiu, mult timp me cugetam: ce s'ar fi putut alege de poporul nostru, dacă ni s'ar fi rupt inteligința de către dênsul în acele dile grele? fără ca să fiu în stare a prețuì caracterele cele firme a le bărbaților nostri de pe acelea timpuri.

Împregiurările d'atunci încoace s'au schimbat foarte mult, una însĕ stă că ungurul încredut norocului, pe care a pus astădi mâna tot — numai cu acel preț ar îmbia oamenilor nostri oficii în stat, ca dacă nu-i poate face renegați, ce nu-i prea succede, cel puțin să-i rupă și să-i depărteze de către popor. Tocmai de aceea noi să căutăm asigurarea națiunei noastre d'astădată, nu în purtarea și îmbrăcarea oficiilor de stat, de unde suntem eschiși și alt cum, ci în asigurarea unor mijloace mult mai sigure pentru subsistința poporului nostru, folosind și economisând cu timpul. Să nu lipsească numai între inteligința noastră iubirea frățească și încrederea reciprocă, s'atunci ne rĕmân deschise mai multe căi d'a ne asigura subsistința pe secoli înainte. *Hariton*

(Pentru colibă și palat.) Oberdöbling, lângă Viena. Scusați stimate dle, că nu v'am scris încă mai de timpuriu despre influința escelentă a pilulelor de Svițera ale apotecariului R. Brandt, dar eu sunt de 66 ani și în vrêsta aceasta nu merg lucrurile așa de repede. Ca măiestru de corfe, mi-am petrecut dilele mai tot ședênd și astfel am avut o mulțime de boale (înfundături, lipsă de apetit, hemoroide etc). După ce însĕ am luat o scătulă de pilule svițerane, me simt deja cu mult mai bine, și de aceea mulțămita mea o declar bucuros și în public. Hch. Engertzwieser. Deoarece în Austria se află o mulțime de imitațiuni a pilulelor de Svițera ale lui R. Brandt, ne rugăm a se observa esact, ca fie-care scătulă sĕ aibă drept etichetă o cruce albă pe câmp roșu și sĕ fie provĕdută cu iscălitura lui R. Brandt.

Morburi de tot soiul, și mai cu samă: **boale de nervi, epilepsia, durerile de stomach, zuruitul nervos în urechi, înțepăturile în urechi** și **asurdirea, durerea de cap, migrena, gălbinarea și paralisarea** se vindecă prin metoda noastră rațională-sigură și renumită în lumea întreagă. — La **bolnavi de plămână** și de **asthmă** am ajuns după o cură de 4 săptămâni la cele mai minunate resultate. Rugăm să ni se trimită o descriere amănunțită a morbului cu marcă postală de retour, — fără genă și confidențial.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 31 Decembre n. 1885.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6 %	— —	— —
Galbin	5 97	5.97
Napoleon	9 98½	9 99
London pe (poliță de trei luni)	126.—	125.85

Nr. 798. [1225] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Hetur, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighișoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Zacharia Boiu med., se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, cu două încăperi, o bucătărie și pivniță, din material solid de peatră și cărămidă, coperite cu țiglă, curte spațioasă cu grajd, șură de piatră coperită cu țiglă și alte edificate economice necesarie, împreună cu grădină de pomet și legumi . . . . . 100 fl.
2. Porțiune canonică 12 jugăre 584 □° de arat, 4 jugăre 620 □° de cosit . . 180 fl.
2. 1 jugăr de grădină de cosit . . . . . 30 fl.
4. Viă parochială . . 5 „
5. 6 stânjini de lemne de foc . . . . . 24 fl.
6. Dela 86 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmat, măsură vechie . . . . . 80 fl.
7. Dela 86 familii câte o clacă anuală cu palmele . 20 fl.
8. Dela 34 familii neorustice câte o ḑi de lucru cu palma . . . . . 10 fl.
9. Dela înmormêntări . 10 „
10. Dela botezuri . . . 5 „
11. Dela cununii . . . 5 „
12. La botezul Domnului 17 „
13. Dela sfeștănii . . . 2 „
14. Dela maslu . . . 8 „

Suma . 496 fl

Doritorii de a ocupa acest post au așî așterne petițiunile instruite conform legilor in vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, cu îndatorirea, a se presenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre așî arăta desteritatea în cuvêntare, cântări și tipic, preoții chirotoniți fără concesiunea Preaveneratului consistoriu archidiecesan, nu vor fi admiși în candidațiune. Concurenții cu cunoscința limbelor patriei vor fi preferiți.

Sighișoara, la 21 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral român ortodocs oriental al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Dimitriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 728. [1221] 3—3

EDICT.

Paraschiva Drăghiciu n. Achim Petrache din parochia Tocile din Brașov, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul seu soț George N. Drăghiciu, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră se va decide causa matrimonială și în absența ei, și anume în termin *de un an și o ḑi* dela prima publicare a acestui edict.

Brașov, în 2 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral din tractul Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 721. [1220] 3—3

EDICT.

Marina Spiridon Voicu din Brașov gr. or., carea cu necredință a părăsit de 14 ani pe legiuitul sĕu bărbat George I. Bizdidean, tot din Brașov, se citează prin aceasta a se presenta la subscrisul for matrimonial, în termin *de 3 luni de ḑile* dela publicarea acestui edict, căci la din contră se va pertracta causa sa matrimonială și în absență-i.

Brașov, în 8 Novembre 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brașovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Putere bărbătească slăbită și perdută

Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura or cine **fără nici o urmare neplăcută**, sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Comp'et, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medica ă, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pa hetul

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 7

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pen tru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solile și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole le alamă și metal aparținătoare de această categoriă, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

[1033] 8

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelora, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la **căpățina goală** (pleșugie) la **căderea pĕrului, formarea petelor** și la **încărunțire.**

Efect momentan. Succesul garantat.

După întrebuințare mai deasă garantăm succesul. Espeditia în sticle orginale cu **fl. 1.50,** la sticle de probă **fl. 1** prin **J. Grolich** în Brünn

„Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la **slăbiciunea memoriei** și la **durere de cap.**

Deposit principal în Transilvania: pentru *Sibiiu*: numai la băcănia F. A. Reissenberger. *Bistrița:* Fried. D. Herberth, farmacist. *Cluș*: Nicolau Scéky, farmacist *Feldioara:* Wilhelm Schneider, farmacist. *Aiud:* Iosef Oberth, farmacist *Praid:* A. Weber, farmacist. *Székely-Kereszt*ur Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“, alifie orientale pentru frumseță din care se nasce **frăgeḑie, forme frumoase și albe la trup,** depărtează petele de piele și de vĕrsat. — Prețul 85 cr. [713] 50

„Bouquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmană pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebuința și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Ornamente pentru pomi de crăciun

de cele mai diferite soiuri.

Rum, teă și prăjituri pentru teă,

de cea mai escelentă calitate.

Recomand totodată:

Făină, cea mai bună calitate, drojdiă proaspĕtă,

diferite soiuri de **pesci, caviar, lichouri,** precum și ori ce articlu de negoț, ce se poate vinde într'o băcănie, — *cu prețurile cele mai moderate.*

[1222] 2—2

Ludovic Fuchs.
Sibiiu, strada pintenului. 2.

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig și umeḑeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbați

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru prețul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase și cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele țin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipese de ori-ce trup, sunt foarte practice și comoade și produc prin frumseța și ieftinătatea lor o admirațiune generală.**

12,000 de bucăți deja vêndute.

Tot omul, cine vrea sĕ aibă o jacheță frumoasă, bună și caldă, **sĕ comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, și provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai și numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 5

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes sĕ cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu prețul de jumĕtate al prețului de producțiune, — și de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ține provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante și foarte moderne

Plaiduri de earnă de învĕlit

(Umhängtücher.)

cu următoarele prețuri, aproape de necrediut de ieftine:

1. **Mantaue de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Mantaue numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 5
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate și în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoțian, turcesc, roșu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante și moderne **pentru ori-ce damă, și se pot întrebuința în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. și sunt **de tot călduroase.**

Sĕ nu neglige nici o damă, de a'și procura o astfel de manta frumoasă și fină, pentru un astfel de preț bagatel, prin care nici prețul producțiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că ași mâne o sĕ ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog sĕ se'nsemne esact coloarea și mărimea. Se espedează pe lângă ramburse sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai și numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 135 Sibiiu, Marți 24 Decembre 1885. (5 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf-telor sĕrbători ale „Nascerei Domnului nostru Isus Christos" numĕrul cel mai de-aproape va apărea Sâmbătă în 28 Decembre.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Decembre 1885.

Au trecut aproape 19 sute de ani, de când omenimea serbează nascerea mântuitoriului. 19 sute de ani și lumea tot aceeași a rĕmas. Sunt asupritori, și sunt și asupriți, sunt oameni buni și oameni rĕi, sunt oameni, la cari prin nascerea fiului luĭ Dumneḑeu a strĕbătut lumina cunoscinței, și sunt oameni, cari și acuma trăiesc în întunerecul nesciinței, la cari oameni binefăcĕtoarele rațe ale adevĕratei civilisațiuni încă n'au putut strĕbate. Sunt încă oameni, de cari adevĕrata egalitate, predicată de evangelia lui Christos, este tare departe, așa că realisarea ei abia după ce sângele de martiri va curge șiroaie se va putea realisa, întemeiând pe pământ pacea și cu ea bunăvoirea între oameni, ca apoi sĕ se poată ḑice: Mărire întru cei de sus luĭ Dumneḑeu.

Principiele evangelice despre egalitatea oamenilor înaintea luĭ Dumneḑeu, teoria dintre stăpânitoriu și supus, sublima iubire a deaproapelui nostru, care se pune pe o treaptă cu iubirea de sine, și demonstrarea cea admirabilă a teoriei despre deaproapele nostru, toate aceste trebuesc realisate încă, și ele trebuesc realisate spre a se putea întemeia adevĕrata pace pe pământ, din care apoi sĕ încolțească și sĕ crească poamele civilisațiunei celei adevĕrate.

Sunt sublime principiele evangelice. Ele ne vorbesc despre egalitatea cea mai perfectă, despre iubirea cea adevĕrată, care se profanează dacă se reduce la iubirea sensuală, dobitocească în escesele ei estreme. Paralel cu iubirea cea adevĕrată, dela a cărei esistență se condiționează bunăstarea aici pe pământ, evangelia lui Christos ne vorbesce despre îndelunga răbdare, care și ea este o condițiune a esistenței omului pe pământ.

E admirabilă ordinea, la care ne îndeamnă evangelia lui Christos.

Iubirea cea adevĕrată e condițiunea supremă a pacinicei viețuiri aici pe pământ. Lipsesce aceasta, atunci în locul ei vine a doua condițiune supremă: îndelunga răbdare. Iubirea și îndelunga răbdare întemeează pacea, bunăvoire între oameni și prin aceasta preamărirea luĭ Dumneḑeu.

Această condițiune evangelică a esistenței noastre omenesci e forțată până la estrem: Iubiți pe vrășmașii voștri, faceți bine celor ce ve fac vouă rĕu, și ve rugați pentru cei ce ve fac strîmbătate.

Sub această condițiune va fi pace pe pământ. Dispar de pe pământ slăbiciunile omenesci sub rațele cele binefăcĕtoare ale iubirei creștinesci. Nu mai esistă rivalitate între oameni, cari sunt legați prin iubire, și lipsind rivalitatea lipsesce ura, care e isvorul celor mai multe calamități. Lipsind ura, fie-care om își vede de împlinirea chiemărei sale. Lucrarea este armonică, căci împărțeala a fost armonică, lucrarea este armonică, căci se scie, că dreaptă va fi rĕsplata, lucrarea va fi armonică, sporiul va fi mare, căci o generală însuflețire a înpintenat silințele oamenilor: consciința că va fi dreaptă mĕsura la ceasul al 12, când va venì stăpânul se rĕsplătească ostenelile.

Este ideală o asemenea arangiare în viața omenească, fie ea în familie, fie în un cerc mai restrins al unui ram de industrie sau comerciu, fie în biserică, fie în viața statului. Și ea numai ca luceafĕr luminos ni se arată nouă în amărîta noastră vieață națională și bisericească. Este ideal până acuma vieața basată pe iubirea evangelică. Ca stea luminoasă ne lucesce ea din depărtare și noi asemenea crailor dela rĕsărit va trebuì se o urmărim până la locul, unde oprindu-ne, vom afla pe Mântuitoriul lumei, vom afla biserica cu principiele evangelice: iubiți-ve unul pe altul, precum tatăl v'a iubit pe voi.

Și e de lipsă sĕ ne aducem aminte la sĕrbarea nascerei Domnului de sublimele învĕțături evangelice, căci la noi atât în vieața noastră socială, cât și în biserică, atât în vieața noastră politică națională, cât și în stat, lipsesce cu desĕvârșire prima condițiune a adevĕratei viețuiri evangelice, lipsesce iubirea și prin ea lipsesce pacea dintre oameni, dela care e condițională și preamărirea luĭ Dḑeu.

În locul iubirei la noi s'a încuibat ura.

În vieața socială passiunea determină acțiunile noastre. Vedem că cei mai de aproape ai nostri connaționalii și conreligionarii nostri ne lovesc fără cruțare, pentru că o sferă de activitate ne este dată și nouă ca și lor, însĕ ei cred, că numai lovindu-ne, sau cu ei vorbind, — numai nimicindu-ne total își pot continua calea în mersul lor spre realisarea fericirei lumesci. Interese particulare, interese de partid împing pe oameni la dușmănie grețoasă și în loc de iubire creștinească noi trăim în vecinică dușmănie, fără a avea un singur moment de ticneală.

Ura din vieața socială trece în acțiunile noastre pe terenul bisericesc, și oamenii din ură personală, din interese particulare ne sapă la temeliile bisericei cu tendința vĕdită de a o surpa, ca sub ruinile ei sĕ perim cu toții, căci mai bine sĕ se surpe edificiul, decât sĕ mai munciască în el oameni, pre cari a mea pismă i a designat de victime, cari nu mai au în ochii mei îndreptățire la vieață.

Vieața noastră în stat încă nu este basată pe principiul evangelic. În loc de iubire și aici domnesce ura, și încă un soi de ură, care face pe om fanatic. Acest soi de ură este ura de rassă, care se susține în mod măestrit, și silesce a depărta tot mai tare pre oamenii, chiemați a conviețuì în pace, pre oameni, a căror pacinică conviețuire și comună conlucrare este condițiunea de esistență a statului nostru.

Dușmănie generală domnesce în vieața noastră socială, în vieața noastră bisericească, în vieața noastră publică ca cetățeni ai statului.

Între asemenea împregiurări trebue sĕ aplicăm a doua condițiune de esistență, prescrisă nouĕ de evangelie, trebue sĕ aplicăm îndelunga răbdare, și aceasta în estremul prescris de evangelie, răbdarea până la sfârșit, ca sĕ mai putem mântuì ceea ce se mai poate mântuì.

Și noi răbdăm, în adevĕr răbdarea noastră ajunge granițele prescrise de evangelie. Răbdăm insulte în vieața noastră socială și națională, răbdăm insulte în biserică, insulte la adressa bisericei și la persoana celor chiemați a conduce biserica, dela oamenii bisericei răbdăm insulte la îndreptăți-

FOIȚA.

Curieriul Literar.

Sumariu: Literatura noastră populară. Bogăția ei. O nouă colecțiune de „Folklore" român. „Doine și Strigături" din Ardeal de dnii Iarnik și Andrei Bârseanu. Poetul popular de dincolo și poetul de dincoace de munți. „Cătănescile" colecțiunei „Iarnik-Bârseanu". Un esemplu — „Bunica" după Bojena Nemcova de Iarnik. — Ioan Russu: „Fabulele lui Cichindeal," după originalul sêrbesc din nou traduse. Viața lui Dositei Obradovici.

Ori de câte ori ne-a fost vorba aci despre poesiile populare, nu am uitat nici odată a amintì cele ce învĕțații străini cred despre ele și nu ne-am îndoit a recunoasce cu unii dintr'ênșii, că folklorul român merge în prima linie printre cele lalte literaturi popolare ale națiunilor neo-latine.

Faptele dau dreptate pe fie-care ḑi afirmațiunilor noastre. Cu cât merge și cu cât ne convingem, că românul numĕră printre cele mai frumoase și mai legitime titluri de mândriă națională producțiunile în prosă și în versuri ale musei populare, cu atât mai mult colecțiunile sistematice, adunate după preceptele folklorului din statele cele luminate devin mai numĕroase.

E atât de bogată musa populară română din toate țĕrile locuite de frații noștri, încât la câteva luni de timp „Colecțiunea de Poesii populare" a dlui G. Dem. Teodorescu și „Doine și strigături din Ardeal" a dlor Iarnik și Andrei Bârseanu, prima constând din 48000 de versuri, cealaltă din alte vr'o câteva mii, au putut fi „date la iveală" cum ar ḑice ultimii doi colecționatori citați, fără ca noi sĕ credem că acum s'a isprăvit și că acela, care ar voì sĕ-și facă o deplină ideiă despre folklorul român, va găsì în aceste două repertorii toate elementele necesarii cercetărilor lui.

Câte colecțiuni au fost dinainte publicate și câte sunt încă a se publica! Toate au, dacă nu în totalitatea versurilor lor o originalitate cu totul distinctă, cel puțin în cele mai multe din părțile lor. După colecțiunile de până acum apărute, iubitoriul de literatură populară își poate închipuì cât de bogată și cât de variată a fost și este musa română.

Academia română a priceput însemnătatea de căpeteniă ce are și va avea studiul limbei din poesiile și din prosa literaturei populare pentru constituirea definitivă a limbei române. Un loc de onoare, cel d'ântâi, sa dat de dl Hasdeu limbei populare în al seu „Magnum Etymologicum": și pe lângă aceia, cari gâciseră de mai 'nainte viitoriul Folklorului român, mulți alții se arată astăḑi, cari strîng versuri, și basme, și snoave, și ḑicături, ear publicul cetesce cu deosebită plăcere novelele sau snoavele cu subiect modern, îmbrăcate în frumoasa și poetica haină a stilului popular.

Academia română a tipărit noua colecțiune de dincolo de munți. Ea e intitulată, după cum spuserăm mai sus „Doine și strigături din Ardeal."

În prefața pusă la începutul colecțiunei, dl Andrei Bârsean face istoricul acestei însemnate colecțiuni și ne spune cum s'a început formarea ei sub direcțiunea zelosului și eruditului canonic metropolitan din Blaș, dl Ioan M. Moldovan.

Idea de a învita pe scolari din clasele superioare ale scoalelor din Blaș sĕ scrie versurile și poveștile ce auḑeau pe la vetrele părintesci, a dat nascere unui numĕr însemnat din versurile colecțiunii Iarnik-Bârseanu. Și în România această ideiă, pe unde a fost pusă în lucrare, a produs minunate resultate. Ni se spune că tot astfel dl Crețu, aḑi profesor de limba română la liceul Matei Basarab din capitală, a urmat în Moldova, la Bârlad, de nu me înșel, și resultatul a fost o bogată colecțiune de basme scrise de elevii scoalei unde profesa.

Colecțiunea dlui Ioan M. Moldovan și a tinerilor sei colaboratori a fost dată apoi dlui dr. Iarnik, care cu mult dor și cu mai multă răbdare a stu-

rea de esistență a bisericei și la trecutul ei istoric, răbdăm insulte dela elementul favorit al statului nostru. E mare răbdarea noastră, și ea e mare, căci mari sunt lovirile ce ni se aplică, și e mare bunăvoința noastră de a produce prin această răbdare a noastră pacea, pe care ar trebui să o producă adevărata iubire creștinească.

Răbdare deci, îndelungă răbdare, iubiților cetitori ca în sântele sărbători să avem pace pe pământ.

Revista politică.

Speranța că pacea va fi legată în curênd și că astfel cestiunea Rumeliei orientale va ajunge și ea la o desnodare finală, în ḑilele din urmă ear a început să slăbească.

„Journal de St.-Petersburg“ dă să înțeleagă, că guvernul Rusiei nu este învoit a lua inițiativa și de altă parte o telegramă oficioasă din Berlin adresată ḑiariului „Kölnische Zeitung spune, că multe greutăți sunt de a se îndepărta încă până la schimbarea situației din Bulgaria, și până la statorirea unor stări de lucruri, cu cari ar fi învoite toate puterile europene. Căci aḑi divergința de păreri între puteri este foarte mare. Tot în acest înțeles se esprimă și un comunicat din cercurile diplomației Constantinopolitane, spunênd că vorba este să facă Poarta pasul cel dântâi. Oamenii s'au convins pretutindenea, că idea unirii Bulgariei și a Rumeliei orientale, pentru care s'au luptat ambele aceste țări, trebuie să se realiseze. Unirea nu mai trebuie pusă la cale, căci ea este faptice esecutată, atât în privința administrației, cât și a armatei, și astfel dacă e vorba de o acțiune nouă, aceea nu poate să fie, decât pentru desfacerea unirei.

În realitate însă trebuie numai să se afle o formulă oare-care, pentruca ceea ce s'a creat prin revoluția dela 18 Septembre a. c. să fie îmbrăcată într'o mantauă legală; va să ḑică forma pactului să se aducă în consonanță cu starea faptică a lucrului. Puterile sunt bune bucuroase de a întinde o mână de ajutoriu, și de aceea s'au arătat și față de Poartă cu multă prevenire.

Crisa ministerială în Francia continuă. Dl de Freycinet a conferat în ḑilele trecute cu mai multe personage politice, dar până aḑi încă nu s'a dechiarat, că oare voiesce sau nu să primiască însărcinarea, de a compune cabinetul. „Temps“ crede, că nici unul dintre republicani nu este mai chiemat pentru compunerea noului cabinet ca dl de Freycinet, căci el este singurul mai bine văḑut de către toate partidele republicane. Freycinet — continuă „Temps“ — este bărbatul împăciuirei, ear necesitatea acesteia trebuie s'o recunoască toți, cari țin la viitoriul republicei francese.

Din toate acestea resultă, că după toată probabilitatea, Dl de Freycinet va fi acela, care va avea să înlocuiască pe Brisson în fotoliul presidial al consiliului de ministrii.

Atât în Francia, cât și în afară de fruntariile republicei, realegerea dlui Grévy ca președinte, a produs o vie satisfacțiune. Impresiunile ce a produs în Germania și mai ales în capitala imperiului acea stă realegere, ni le arată mai bine următoarea corespondență, ce i se trimite de acolo foaiei „Kölnische Zeitung:“

Pentru Germania, se ḑice în această corespondență, faptul principal în realegerea dlui Grévy este numai d'a se sci, dacă este un om liniștit, matur, și mai ales, dacă el n'are nevoie de un resbel, spre a se mănținea în postul seu, sau dacă, din contră va fi ispitit să'și întărească posițiunea sa cea slabă printr'un resbel. Acesta este motivul pentru care cei din Germania au observat cu o oare-care îngrigire crescerea puterei orleanismului, de vreme ce se scie, că acesta va încerca toate mijloacele spre a se mantinea la putere și cu toate simțemintele pacinice ce orleaniștii par a avea, vor fi împinși de forța faptelor d'a favorisa un resbel cu Germania, căci „revanșa“ este singurul lucru ce doresc toate partidele din Francia, ori cât s'ar învrăjbi ele. Președintele Grévy este în această privință într'o posițiune mai favorabilă pentru noi, decât un principe orleanist. Un resbel cu Germania n'ar putea decât să-i sdruncine posițiunea sa, care acum cel puțin, mulțămită moderațiunei și reservei sale, este sigură. D'aceea realegerea dlui Grévy este salutată pe aici ca o garanție pentru mantinerea de relațiuni cordiale între Germania și Francia.

Partidul socialist din Reichstagul german își propune să presinte, îndată ce vor reîncepe lucrările parlamentare, un proiect de lege, tinḑênd să asigure secretul votului pentru alegerile Reichstagului și d'a se procede la operațiunile electorale.

Socialiștii vor propune de asemenea o represiune mai severă a duelului.

În sfêrșit au hotărît să atace raporturile guvernelor asupra aplicărei legei micei stări de asediu la Berlin, la Hamburg, la Altona și la Lipsca.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sas-Sebeș, în Decembre 1885. Onorate dle Redactor! Un eveniment de mare însemnătate s'a îndeplinit în ḑiua de 26 l. c. n. aici la noi în Sebeș.

Pe la 3 oare p. m. sala mare a gimnasiului ev. lut. era îndesuită de locuitori de aici și giur sasi, români și puțini maghiari, adunați pentru a pune basă la o instituțiune dintre cele mai frumoase și folositoare.

La inițiativa unor fruntași sasi de aici, între cari cu deosebire trebuie amintit dl capelan Amlacher, s'a făcut propagandă printre locuitorii din Sebeș fără deosebire de naționalitate, pentru înființarea unei societăți pentru ajutorare la cas de moarte *(Leichen Verein)*.

După ce aceasta ideă a prins rădăcini și oamenii s'au văḑut aplecați a o spriginì, s'a format îndată un comitet, parte din sasi, parte din români, care s'au apucat de lucru, au statorit unele principii, pe basa cărora să se înceapă constituirea.

Au început cu subscrierile. Condițiunile erau etatea 24—60 ani, tacsa de înscriere 1 fl. 25 cr., numĕrul membrilor până la 600.

În scurt timp s'a realisat scopul și s'au înscris la această societate preste 600 membri.

Stând lucrul astfeliu, pe ḑiua de 26 Decembre n. a fost convocată adunarea generală a societății, pentru a desbate asupra statutelor, cari erau pregătite de comitet și apoi astfeliu să se trimită ministrului spre întărire.

Era frumos a vedea adunați mulțime de oameni de diferite națiunalități la un loc, era frumos a vedea înțelegerea cea bună dintre acestia, era frumos a asculta și la vorbirile și desbaterile cele frumoase și pline de interes curat uman fără alte pasiuni.

Totul a decurs în cea mai esemplară regulă, se ceteau diferiții paragrafi din statute în limba germană și română, așa încât toți sciau, că despre ce se tractează.

Din decursul acestor desbateri m'am convins, că aceasta societate are un cop creștinesc, că este basată pre principiul cel mai cardinal al legei creștine, pe iubirea către deaproapele.

Fie-care locuitoriu de aici și giur fără deosebire de rang ori națiunalitate este primit în sinul ei.

Eată și condițiunile: fie-care membru solvesce la înscriere tacsa de 1 fl. 25 cr., apoi în fie-care cuartal de an câte 1 fl., pre un an întreg 4 fl.; dacă însĕ se va întêmpla, ca în decurs de un an să moară dintre membrii societății mai mulți de 10, atunci pentru fie-care cas solvesce fie-care membru încă câte 25 cr.

Aceste solviri durează numai 10 ani.

Avantagii: întêmplându se să moară dintre membrii în decursul acestor 10 ani, apoi următorii acelor reposați primesc de loc dela societate 50 fl. spese pentru înmormêntare. Eară murind care-va după espirarea celor 10 ani, primesc următorii 100 fl.

Totul este foarte bine calculat, și casariul cavează pentru banii societății cu toată averea sa, așa încât nu poate încăpea dubietate despre manipularea corectă.

În statute e provĕḑut și casul dacă societatea s'ar desființa. Într'un astfeliu de cas toată averea societății are a se împărți în proporțiunea membrilor, respectivelor biserici, cărora aparțin.

Cred onorate dle Redactor, că în urma celor înșirate până acì, se poate vedea din destul însemnătatea acestei societăți, cu deosebire pentru noi românii.

A fi asecurați părinții ca murind, urmașii au spese pentru înmormêntare, aceasta la noi este mult.

Eu sciu că cu deosebire la țĕrani, apoi foarte rare casuri sunt, când la îngropăciuni să nu împrumute bani și la împărțirea averii din aceste cause mai totdeauna se nasc certe. Mai departe dacă cugetă omul, că moartea vine când nu scie și așa te află nepregătit, apoi ḑeu celor mai mulți le vor fi bineveniți cei 50 ori 100 fl.

Sunt multe întêmplările din aceasta vieață, cari într'adevĕr silesc pe om a-i atrage atențiunea asupra avantagielor ce promite o astfeliu de societate, precum e cea formată la noi în Sebeș.

Ceea ce m'a îndemnat a scrie aceste în prețuitul ḑiariu ce redactați, a fost și cugetul de a atrage atențiunea onoratului public român asupra acestei societăți, cu deosebire însĕ a preoților și învĕțătorilor nostri, cari în prima linie sunt chiemați a îndemna la formarea astorfeliu de instituțiuni creștine.

La timpul seu 'mi voi lua voie a da publicității și statutele societății, ca astfeliu apoi mai bine să se poată orienta cei ce doresc a urma Sebeșenilor în această direcțiuue. *avo.*

Istoricul „Reuniunei sodalilor români“ din Cluș.

Unde-i unul nu-i putere
La nĕcaz și la durere
V. Alecsandri.

(Închieiere.)

Elevii deveniți sodali, dacă rĕmân în Cluș, întră ca membrii ordinari în sînul reuniunei noastre. Mult s'ar pu-

---

diat'oântâi s'apoi a sistematisat-o în unire cu dl Andrei Bârseanu.

Doinele încep volumul dlor Iarnik și Bârseanu; ele sunt împărțite în doine de dragoste, jale și dor, de mustrări și blăstĕmuri, doine haiducesci și de cătănie. Vin apoi versurile, poesiile numite în Ardeal „strigături“ și anume: strigături glumețe și strigături satirice; și 'n fine sub numirea de „Varia“, colecționarii au pus cântecele bĕtrânesci, două colinde și închinarea cu păharul.

După cum recunosc și cei doi folkloriști, devisiunea nu e rigoroasă, și într'adevĕr multe din doine ar putea trece la cântecele bĕtrânesci, și multe din strigături ar merge și ca „doine“, dacă ar fi să le judecăm și să le potrivim cu bucăți din folklorul de dincoaci, adecă dela noi.

Devisiunea riguroasă, așeḑarea definitivă nu se va face decât atunci, când toate colecțiunile fiind publicate, folkloriștii vor putea face un studiu amĕnunțit al geniului popular român din toate țĕrile și vor fi în posițiune a indica cu siguranță feliul cutărei bucăți de poesie poporală. Până atunci, divisiunile nu se pot face definitiv, nici cunoascerea caracterului fie-cărui gen de poesie nu se poate avea.

Cu ocasiunea studielor ce am făcut în două din „Curiere“ la diferite timpuri, asupra „Colecțiunei G. Dem. Teodorescu“ și mai nainte asupra altor publicațiuni și colecțiuni de literatură poporală, am spus părerea noastră asupra frumseților poesiei noastre poporale. Nu cred de trebuință a mai venì asupra acestui subiect.

Și 'n colecțiunea „Iarnik-Bârsean“ ca și 'n celelalte, cetitoriul vede în versurile necunoscuților poeți ai poporului nostru aceeași precepere poetică și naivă a naturei, aceleași descripțiuni, cu atât mai frumoase cu cât sunt mai simple, ale privelиștilor ce se înfățișează ochilor în tăcerea câmpului, sub pomii pădurilor, pe marginea rîurilor; iubirea cu toate bucuriile și întristările ei, amarul și dulcele păhar al vieții, poetul de dincolo de munți îl spune cu acelaș ton de pătrunsă și sinceră inspirațiune ca și fratele seu de dincoaci de Carpați. Și dacă 'n veselie ca și 'n jale pare a nu avea aceeași sprinteniă de inspirațiune și de limbă, eu unul atribui aceasta spiritului positiv, de care cred că e mai mult animat țeranul de dincolo, decât cel de dincoaci.

Împregiurările, prin care a trecut și unul și altul ne fiind totdeauna de o protivă și vecinătățile neasemuindu-se p'alocurea, modul de a pricepe și de a „da“, de a cânta sentimentele și sensațiunile difer foarte uneori. Cred mai poetic pe țĕranul nostru decât pe fratele seu de dincolo de Carpați. Chiar în doinele de cătănie — ăst biciu, sub loviturile căruia poetul transilvănean geme și se vaiătă adese ori foarte poetic și cât mai din adâncul inimei, — chiar în aste doine vei găsì p'alocurea un vers ori doină, dacă nu mai multe, care să'ți arete că cel ce le-a făcut, deși răpit adesea în norii poesiei, deși pare că uită pământul, totuș are din când în când precauțiunea prosaică a se coborî și în lume și a vedea cum s'ar putea scăpa tinĕrul flăcău de amarul cătăniei. Această precauțiune, adeseori foarte manifestă, dă un fel de aspect prosaic multora din părțile poesiilor din Ardeal.

În schimb, multe, foarte multe de asemenea sunt părțile, unde versul poeților poporali transilvăneni atinge sublimul de simplicitate, de simțĕmênt și de poetic adevĕr, cu aceeași ușurință și cu aceeași nimereală, ca și versul poeților poporali de dincoace de munți.

De altmintreli, partea versurilor poporale din Ardeal pentru noi oare cum nouĕ și necetită în colecțiunile noastre de aici, e partea doinelor de cătăniă, un subiect, care a lipsit cântăreților munteni și moldoveni.

Făceam să reiasă acest punct de deosebire anul trecut, vorbind de colecțiunea de poesii poporale făcută de amicul nostru d. I. G. Bibicescu prin țara Bârsei și ceteam atunci mai multe bucăți, în care cu mult dor și multă poesie, poetul poporal făcea să rĕsune coardele lirei asupra acestui subiect.

(Va urma.)

tea face spre a mări interesarea lor față cu reuniunea, când fondul acesteia ar dispune de un astfeliu de capital, încât să se poată ajuta în cas de morb și de alte calamități și sodalii nostri, după cum o fac aceasta alte societăți analoage, d. e. societatea maghiară a tinerilor industriași din loc, unde chiar și sodali de ai nostri bucuros contribuesc. Statutele reuniunei noastre prevĕd asemeni ajutoriri, și sperăm, ca prin o spriginire mai eficace din partea publicului român, reuniunea noastră încă va putea începe, nu preste mult tîmp a-și împlinì și această problemă.

Însemnăm mai departe, că comitetul reuniunei pentru desvoltarea, nutrirea și susținerea sîmțului național românesc și a spiritului social în sodalii și industriașii nostri (cu escepțiunea anului 1884, (anul tumultelor și al turburărilor clușiane) încă din 1875, anul constituirei sale în mod definitiv, în tot anul a serbat și câte o petrecere de vară sau maial, cu mult succes moral și parte și material. — Tot spre scopul arĕtat din când în când sodalilor nostri, convenind în casina română din loc, li s'au ținut unele disertațiuni și propuneri referitoare la industrie, comerciul și preste tot din sciințele reali și alte. În respectul acesta datorim recunoscința dlor Dr. Greg. Silasi fostului președ., secretariului Iacob Murĕșan și dlui adv. Dr. Aureliu Isac, cari toți trei țină mai adescori astfeliu de disertațiuni și prelecțiuni sodalilor. Dar nu mai puțin demn de lăudat e într'această privință și părintele capel. Basiliu S. Podoabă, actualul președinte, care cu toată ocasiunea și în tot locul, nu încetează părintesce a-i catechisa și a le ține și învĕțătură despre tot ce e moral și românesc.

Ca un moment de îmbucurătoare redeșteptare, memorăm din vieața reuniunei faptul, că în anul 1876 doamnele soții ale meseriașilor nostri, în frunte cu dna Maria Ianchi făcênd între sine o colectă de bani, ne înzestrară reuniunea cu un prea frumos steag de mătasă roșie, avênd în mijloc pe mătasă albă întipărite embleme și inscripțiuni corĕspundĕtoare.

În fine după ce reuniunea noastră urmăresce îndigitatul scop cultural față cu sodalii, de sine se înțelege, că s'a făcut prin dl Dr. Greg. Silasi, începutul și pentru adunarea unei bibliotece, carea în presinte numĕră 50 de cărți donate parte mare de dl tipograf Constantin Pop, pentru care don meritä sĕ primească toată recunoscința noastră.

II.

Acum după espunerea acestor schițe generale referitoare la desvoltarea și activitatea reuniunei noastre începênd din anul 1871, până în ḑiua de astădi, vom da în cele următoare prelângă starea actuală a fondurilor, și un tablou special despre conducĕtorii actuali, membrii ai ei de toate categoriile, și despre elevii susținuți de aceasta începênd din anul 1879 până în presinte.

A.

I. Fondul propriu al reuniunei.

1. Capitalul depus în cassa de păstrare	184 fl.	— cr.
Interese după aceasta	8 „	— „
2. Capitalul elocat la privați cu 8% și întabulat		
3. Capitalul elocat prelângă 8% cu poliță	305 fl.	— cr.
Interesele după aceste	24 „	40 „
4. Promiși de repausatul, demnul de eternă memorie fostul patron al reuniunei Gavril Ilieș	50 „	— „
Suma .	571 fl.	40 cr.

II. Fondul elevilor.

1. În acest fond au incurs dela marinimoșii binefăcĕtori, și anume:		
a) pe anul 1879	400 fl.	— cr.
b) pe anul 1880	400 „	— „
c) pe anul 1881	400 „	— „
d) pe anul 1882	400 „	— „
e) pe anul 1883	400 „	— „
f) pe anul 1884	400 „	— „
g) pe anul 1885 rata I.	200 „	— „
Suma .	2600 fl.	— cr.
2. S'a erogat cu susținerea elevilor .	2237 fl.	41 cr.
restează . .	362 fl.	59 cr.

Urmează acì înșirarea conducĕtorilor reuniunei și a membrilor ei. Din aceste date se vede, că reuniunea are 34 de membrii fundatori, dintre cari 29 sunt în viață, — 49 de membrii ordinari, dintre cari 2 au reposat. Reuniunea a susținut în decursul esistenței sale cu totul 64 de învĕțăcei de meserie.

Acest istoric foarte interesant pentru ori-ce român cu inima la loc, se închieie astfel:

Eată începutul nascerei și fasele mai memorabile, prin cari întru desvoltarea sa, a trecut plăpânda noastră reuniune!

Închieiăm acest scurt istoric cu dorința, ca ea sĕ trăiască, sĕ înflorească și sĕ aducă fructe. Și bun e Dḑeu! — ea va prosperá, dacă membrii ei și de acì încolo 'și vor potența din ce în ce zelul și nu vor uita nici pe un moment, că „în unire e putere;“ dacă mai departe marele public român convins despre necesitatea arḑĕtoare a atăror reuniuni române, nu va pregeta a ne întinde și pe viitoriu sucursul seu eficace; și dacă în fine junii sodali și elevi, crescuți în umbra acestei reuniuni, nu vor uita ce-i datoresc. Ea nu le cere capitalul spesat cu crescerea și învĕțătura lor, le cere sĕ fie măiestrii harnici și conscienționi, cetățeni bravi ai patriei și români cu trup cu suflet: inima lor română le va dicta apoi celelalte, le va spune ce au de făcut.

Așa sĕ fie! *Iacob Mureșan,*
î v. al scoal. rom. conf. din Cluș, secr. al reun.

Cu privire la un comunicat din „Gazeta Transilvaniei“ despre ajutoriul de stat, care l'ar fi primit parochul din Sân-petru Nicolae Frateș, ni s'a trimis o rectificare lungă spre publicare. Rectificarea aceasta atinge în digresiunile sale o coardă foarte delicată, care ar putea produce un resunet dureros la întreagă preoțimea noastră archidiecesană, dar n'ar putea fi binevenită multora din „conducĕtorii mireni“ ai afacerilor noastre bisericesci și mai ales celor din comitetul protopresbiteral, care a aflat de bine a trage casul acesta în competența sa. De acea noi chiar în interesul causei comune nu o putem publica acea rectificare în tot cuprinsul ei, ci pentru publicul nostru interesat credem a fi de ajuns, dacă estragem din ea: că împărtășirea parochului mai sus numit din ajutoriul de stat este propriaminte opera unui funcționariu public al statului; parochul ca catechet la oare-care ocasiune de mult învechită a cerut una, și acum s'a pomenit că i se dă alta; deci vĕḑênd-se astfel sedus în buna sa credință, ajutoriul de 50 fl. cu care l'au surprins unele ḑiare, dênsul încă înainte de a-l ridica, și anume la 22 Octombre a. c. l'a oferit fondului archidiecesan Rudolfin, credênd, că în acest cas concret tot va fi mai bine a face așa, de cât a-l refusa.

Avis.

Elevele dela scoala română de fetițe din Sibiiu vor da **Vineri, a treia ḑi de crăciun,** o representație în sala cea mare din seminariul Andreian. Publicul român este rogat a primì acest avis ca invitare.

Ofertele binevoitoare, ce vor întra cu această ocasiune, se vor folosì pentru biblioteca institutului.

Începutul la 6 oare seara.

Direcțiunea scoalei.

Varietăți.

* (Chirotesire.) Cu ocasiunea sfintei liturgii de Sâmbătă s'a chirotesit întru protopresbiter al tractului Avrigului administratorul protopresbiteral al aceluiași tract, părintele Ioan Cândea.

* (Concert) Reuniunea *„Hermannstädter Männergesang verein* de aici, a dat Sâmbătă seara un concert în folosul poetului german Max Moltke, care ajuns la adênci bĕtrânețe, acuma se luptă pentru pânea de toate ḑilele.

Acest nobil scop în sine și prin sine era chiemat a aduna lumea în sala dela „ mpĕratul Roman“, căci un renumit poet, a cărui creațiuni se cântă prin orașe și la sate de conlocuitorii nostri sași negreșit va avea și acuma farmecul de a entusiasma pre oameni, fără privire la obolul adus jertfă pentru îndulcirea ḑilelor poetului scăpătat.

Înainte de a vorbì despre frecvență reproducem programa concertului:

1. *Schützen-, Turner-und Sänger-Marsch* von H. Bönike. 2. Männerchöre: *a) Siebenbürger Volkslied* von Ioh. Hedwig. *b) Ritornell* von Rob. Schumann. 3. *Ouverture* „Raymond“ von A. Thomas. 4. Zwei Gesänge für eine Baritonstime: *a) Romanze* aus „Erlkönigs Tochter“ von N. W. Gade. *b) Es war ein alter König“* Lied von A. Rubinstein. 5. Violoncell-Solo: *a) Andante religioso* von B. Wilfert. *b) Gavotte* von D. Popper. 6. *Die Waldmühle* op. 96 von B. E. Resler. 7. Zwei Gesänge für eine Basstimme von F. Schubert: *a) Der Tod und das Mädchen. b) Fahrt zum Hades.* 8. *Fantasie* aus der Oper „Rigoletto“ von G. Verdi. 9. Zwei Lieder im Kärntner Volkston von Th. Koschat: *a) Grus an's Vaterland* op. 12. Chor mit Tenor-Solo. *b) Mei Schätzerl* Chor mit Bariton-Solo op. 29 Nr. 1. 10. *Myrthenblüthen* Walzer von Ioh. Strauss.

Piesa: *„Siebenbürger Volkslied“* este compositia poetului în folosul căruia s'a dat concertul și ea e cunoscută de toți germanii din Ardeal. Corul reuniunei sub conducerea dirigintelui ei a dlui Dima a esecutat această piesă cu dibăcie și cu o rară însuflețire, la care probabil a contribuit și special sĕrbarea concetățenilor nostri.

De tot delicat a esecutat corul piesa a doua Ritornell de Schumann, care la dorința publicului a trebuit repetată, nu mai puțin frumoasa piesă die „Waldmühle“ cu toate greutățile ce întimpinăm la această piesă, atât în interpretare artistică, cât și mai vêrtos cu privire la nuanțările cele fine în imitarea sunetelor din natură.

Tot atât de esact au fost esecutate și cele doue piese din urmă.

Corul acestei reuniuni dispune de bune puteri. Prestațiunile lui de Sâmbătă seara ne-au dat doveḑi despre minunile de efecte ce produce un asemenea cor de bărbați sub conducerea unui om, care are și capacitate și voință dar totodată și pacienta domnului Dima.

Piesele de sub Nr. 4 le-a cântat domnul Connerth cu destulă iscusință. Domnul Connerth are o voce frumoasă bariton, și noi sperăm că domnul Dima nu va pregeta a ne mai da ocasiune se ne delectăm ascultând cântând pre domnul Connerth.

Domnul Isaia Popa a cântat piesele de sub numĕrul 7.

Fiecare om iubitoriu de progres, se va bucura dimpreună cu noi de frumoasele progrese ce face domnul Popa în cântare. Vocea domnului Popa devine din ḑi în ḑi tot mai voluminoasă și în proporție cu volumul cresce și farmecul ei, e dulce, dulce și moale ca mĕtasa, atinge cu delicateță coardele inimei, și omului i se întêmplă ceea ce ni s'a întêmplat nouă Sâmbătă seara, se crede în o lume ideală, din care se deșteaptă numai la fremetul aplauselor.

Piesa: Moartea și fata a trebuit repetată.

In piesa a) de sub numĕrul 9, dl Tomandl a cântat porthia tenor prim frumos și cu sentiment, ear cea de sub b) parthia bass I o a cântat domnul Connerth. Aplausele publicului trecură în estas, așa că întreg numĕrul 9 a trebuit repetat.

Capela orașulni sub direcțiunea dlui Herman a esecutat piesele din programă cu multă bravură.

Preste voia noastră trebuie se ḑicem unele cuvinte la adresa publicului.

Concertul de Sâmbătă seara a fost unul dintre cele mai reușite. Programa a fost bine conpusă, piesele esecutate cu mult gust și inteligență, scopul unul dintre cele mai nobile, și totuș așa a fost de puțin public, încât când se suiau cântăreții pe podiu, sala remânea aproape goală.

Vom nota pro memoria că dintre românii din Sibiiu n'a luat parte nici un suflet de om la acest concert. De bună seamă e de tot indiferent pentru românii din Sibiiu, că în fruntea acestei brave reuniuni germane se află un român, care o conduce încât strĕinii sunt plini de admirațiune, și că un june român plin de cele mai bune speranțe prin cântarea sa transpune pe auḑitoriu în lumea ideală, lucruri indiferente acestea, preste cari românii din Sibiiu în universalitatea lor de mult s'au ridicat.

* Corpul învĕțătoresc din Poiana protopresbiteratul Miercurei, are onorul a învita pe p. t. public la *„Producțiunea literară“* ce se va ține în seara de 26 Decembre 1885 st. v. la 7 oare, în sala scoalei, cu următoriul

Program:

1. „Cuvènt de deschidere,“ și „disertațiunea“: *„Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“* de învĕțătoriul, director Em. Beșa.

2. „Hora“ de C. Porumbescu esec. de chorul elevilor.

3. „Misantropul“ din Molier, dialog esec. de învĕțătorii: E. Beșa și I. Branga.

4. „Dor de rĕsbunare“ romanță de G. Cavadia esec. „solo“ de învĕț. I. Branga.

5. „Condamnarea strugurelui“, de A. Pan declamată de învĕț. Il Georgescu.

6. „Cântec ostășesc“ de G. Stefanescu, esec. în „duet“ de învĕț. Il. Georgescu și I. Branga.

Contribuirile benevole sunt destinate pentru biblioteca scoalei din loc.

La finea producțiunei, petrecere cu dans.

Poiana, 22 Decembre 1885 st. v.

* (Sciri economice din România.) Iarna de estimp e privită ca foarte favorabilă agriculturei. Zăpadă abundantă a căḑut pretutindeni, astfel că sĕmănăturile, care s'au putut desvolta îndestul de bine pe timpul toamnei sunt acum ocrotite sub zăpadă și puse în posiție d'a resista ori-cărei atmosferi ridicate pe timpul verii și ori-cărui ger pe timpul iernii.

Porturile sunt închise. Prin urmare calea apei ne este cu totul interḑisă pentru cel puțin două luni. De ce mare folos ne ar fi prin urmare calea ferată spre Dunăre ce e în construcție și care ne va pune în permanente legături cu occidențul prin mare. „Curierul financiar.“

* (Minele de Petroleu din România.) „Curierul financiar“ scrie: dl deputat Vilner a depus pe biuroul camerei din inițiativa parlamentară un proiect de lege, cu privire la mai buna repartițiune a impositului asupra esploatațiunilor de petroleu.

Acest proiect de lege poartă titlul de: Lege pentru aședarea dărilor asupra păcurei. Am arătat prin diferite numere cât de rĕu se aplică legea patentelor și a foncierei și cât de nedreaptă e această lege față cu minele noastre de petroleu, care se vĕd lovite cu diferite dări fiscale, unele mai vecsătoare decât altele.

Prin aceleași numere am cerut o grabnică remediare a rĕului, și cererea noastră fiind ecoul tuturor intereselor petrolifere din România, n'a rĕmas infructuoasă. Dl Vilner, după cum am arĕtat mai sus, vine sprijinit de inițiativa parlamentară, sĕ curme acest rĕu și sĕ limpedească poziținea minelor de petroleu față cu fiscul, printr'un proiect de lege, a cărui cuprindere este următoarea:

Art. 1. — Toți esploatatorii de păcură, ori-care ar fi condițiunea lor față cu proprietatea solului, și ori-care ar fi numĕrul asociaților, vor plăti o singură patentă ficsă de 24 franci pe an pentru fie-care puț.

Art. 2. — Proprietăților particulare, pe care se fac esploatațiuni de păcură li se va calcula ca venit supus impositului fonciar, aceea-ce ele iau dela esploatatori, fie în bani, fie în natură sub nume de dijmă, și care în nici într'un cas nu va întrece suma de 20% din venitul net.

Ar. 3. — Proprietarii, ei singuri și esploatatorii vor plăti pe lângă patenta prevĕdută la art. 1, și imposit fonciar asupra 20% din venitul net al puțurilor.

Art. 4. — Puțurile din nou construite vor fi scutite 2 ani de ḑile de ori-ce dare de imposit dela începerea producțiunei.

Art. 5. — Puțurile, care vor da mai puțin de 10 tone pe an, vor plăti patenta pe jumĕtate.

Art. 6. — Asupra acestei dări nu se va preleva nici o ḑecime adițională, nici de comună, nici de stat, nici de județe.

Art. 7. — Toate transacțiunile și actele de mutațiune ale drepturilor de esploatare nu vor fi supuse la tacsa de timbru sau înregistrare, altele decât acele, la cari sunt supuse averile mobiliare.

* (Tunelul sub La Manche.) Se anunță din Londra, că compania drumului de fer continental sub-marin și-a ținut eri ședința anuală la Londra, sub președința lui sir E. W. Walkin, membru al camerei comunelor.

Președintele a ḑis într'o espunere, că lucrările, părăsite de trei ani, după ordinul dlui Chamberlain, atunci președinte al așa numitului „Board of trade“ au rĕmas intacte și că pe tot parcursul sub-marin lung de 2.200 metri, nu s'a produs nici o infiltrațiune.

Sir E. W. Walkin a mai ḑis, că asociațiunea inspectorilor de poduri și șosele din Englitera a adoptat, în ultima sa adunare generală, o hotărîre în favoarea începerei lucrărilor a tunelului sub-marin între Francia și Englitera, operă, pe care o crede cu totul realisabilă.

În fine, președintele a declarat, că consiliul de administrațiune îș propune d'a cere guvernului autorisațiunea d'a reîncepe și d'a sfîrși construcțiunea tunelului și stabilirea drumului de fer, și speră că representanții națiunei, cari au via dorință d'a fi în relațiuni pacifice cu Francia, nu vor refusa autorisațiunea cerută.

Propunerea consiliului de administrațiune a primit aprobațiunea unanimă a adunării generale a acționarilor.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Ianuariu.

Buda:	**77**	**15**	**1**	**28**	**53**

Nr. pp. 184. [1226] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia gr. or. de a III-a clasă Cârcedea, protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de *30 ḑile* dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Folosirea casei parochiale, a superedificatelor economice, grădinei și cimiteriului, în sumă de . fl. 27.—
2. Porțiunea canonică avută mai nainte și 5 jugĕre cumpĕrate prin Prea Ven. consistoriu . , . . fl. 70.—
3. Câte 2 merțe bucate grâu ori cucuruz de familie, câte douĕ ḑile lucru dela palmă și dela cei cu vite câte o ḑi de plug și o dusătură cu carul, toate computate în . . . . . fl. 123.—
4. Stola usitată în sumă de . . . . . fl. 18.—

La olaltă fl. 238.—

Doritorii de a ocupa supranumita parochiă au sĕ-și aștearnă suplicele instruite amesurat prescriselor legei în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la arătatul termin.

Cojocna, 13 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial.

Teodor Ciortea,
adm. ppres.

Nr. 659. [1227] 1—3

CONCURS.

Conform resoluțiunei consistoriale din 4 Ianuariu 1884. Nr. 4630. B. se institue un post de capelan lângă neputinciosul paroch Petru Nicoară din parochia de clasa III Vința, protopresbiteratul Lupșei, pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu terminul *de 30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoțesc de 60 ferdele vechi de grâu.
2. Folosirea cimiteriului.
3. Remunerațiunea de 12 florini în bani și
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual de cinca 260 florini din care jumĕtate se va da neputinciosului preot.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-și aștearnă petițiunile instruite în sensul statutului org. și a regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatnl oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 6 Decembre 1885.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 42. [1229] 1—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta sĕ escrie concurs cu terminul de *30 ḑile* dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenții au sĕ'-și înainteze petițiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbitegr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea și detaiuri în privința isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenții sunt poftiți a se presenta în vre o Duminecă sau sĕrbătoare la biserica din loc.

Din ședința comitetului parochial gr. or. ținută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
președinte.

Nr. 798. [1225] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a Hetur, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighișoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Zacharia Boiu med., se escrie concurs cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parochială, cu douĕ încăperi, o bucătărie și pivniță, din material solid de peatră și cărămidă, coperite cu țiglă, curte spațioasă cu grajd, șură de piatră coperită cu țiglă și alte edificate economice necesarie, împreună cu grădină de pomet și legumi . . . . . 100 fl.
2. Porțiune canonică 12 jugĕre 584 □° de arat, 4 jugĕre 620 □° de cosit . . 180 fl.
2. 1 jugĕr de grădină de cosit . . . . . 30 fl.
4. Viă parochială . . 5 „
5. 6 stânjini de lemne de foc . . . . . 24 fl.
6. Dela 86 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmat, mĕsură vechie . . . . . 80 fl.
7. Dela 86 familii câte o clacă anuală cu palmele . 20 fl.
8. Dela 34 familii neorustice câte o ḑi de lucru cu palma . . . . . 10 fl.
9. Dela înmormêntări . 10 „
10. Dela botezuri . . . 5 „
11. Dela cununíi . . . 5 „
12. La botezul Domnului 17 „
13. Dela sfeștănii . . . 2 „
14. Dela maslu . . . 8 „

Suma . 496 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile instruite conform legilor in vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral, în terminul susindicat, cu îndatorirea, a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică, spre ași arăta desteritatea în cuvêntare, cântări și tipic, preoții chirotoniți fără concesiunea Preaveneratului consistoriu archidiecesan, nu vor fi admiși în candidațiune. Concurenții cu cunoscința limbelor patriei vor fi preferiți.

Sighișoara, la 21 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral român ortodocs oriental al tractului Sighișoarei.

În conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Dimitriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 412. [1228] 1—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 91. 1885 și următorii, ne aflânduse nici un concurent pentru parochia Mărișel, pe basa grațioasei ordinațiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective sĕ escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumentele și condițiunile din precitatul concurs, cu terminul prefipt de 30 ḑile dela prima publicare.

Cluș, 9 Decembre 1885.

In conțelegere cu comitetul parochial.

V. Roșescu,
ppresbiter român gr. or.

Cancelaria Negrutiu
în Gherla — Szamos-ujvár

deschide abonament pe anul 1886 la:

„Amicul Familiei.“ Revistă beletristică și enciclopedică-literariă — cu ilustrațiuni. Va eși în broșuri lunarie câte de $3^1/_2$—$4^1/_2$ coale; și va publica **poesii, romanuri, novele, schițe, piese teatrali, studii sociali, articlii scientifici, amĕnunte de instrucțiune și distracțiune ș. a.** Prețul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili și în bilete de bancă și în timbre postali.

„Preotul Roman.“ Revistă bisericească, scolastică și literariă. Va eșì în broșuri lunarie câte de $2^3/_4$—$3^1/_4$ coale; și va publica articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de **predici pe Dumineci și sĕrbători și diverse ocasinni, — mai departe studii pedagogice-didactice și scientifice-literari.** Prețul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili și în bilete de bancă și în timbre postali.

Nrul I. se trimite gratis ori cui îl cere.

Abonanții vor primì unele premii de valoare și își vor procura cu prețuri foarte reduse toate opurile din ediținea noastră. [1230] 1—3

Colectanții primesc gratis tot al cincilea esemplariu.

Concurență
înșelăciunilor comise
cu
învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare și covoare
care ne-a însărcinat pe noi, ca sĕ punem odată capĕt **concurenței ce s'a pornit în ḑiua de adi;**
și spre acest scop sĕ-i vindem fabricatele ei solide, reale și escelente, constătătoare din
Invĕlitoare pentru cai
numai cu fl. 1.60 o bucată;
sunt mari, groase, late și foarte trainice aceste
Invĕlitoare pentru cai.
Ele au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri colorate și groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputință de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata — Ḑilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părțile lumei și pretutindene sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuințate și ca cuverte de pat și mai nainte au costat de douĕ-ori atât ca acum. Adresa: [1224] 2—6

Exportwaarenhaus „zur Austria,“
Ober-Döbling, Mariengasse 31,
în casa proprie.
Me rog sĕ se observe adresa esact.

Putere bărbătească slăbită și perdută
Impotență.

Ajutoriu sigur! Cu ajutoriul dușului de carbon pentru genitalii se poate cura ori cine **fără nici o urmare neplăcută**, sigur și pentru totdeauna de multe ori numai în decurs de 2 ḑile, chiar și dacă impotența s'ar părea incurabilă și la ori-ce vrêstă. — Atestate dela cei mai renumiți profesori și scrieri medicale de specialitate, cele mai călduroase recomandații m dicale și mii de adrese de mulțămire din partea a multora vindecați cu totul, sfătuiesc în modul cel mai neinteresat pe fie-care pacient, ca sĕ'și procure dușul de carbon, care garantează cele mai durabile succese.

Complet, împreună cu îndrumarea pentru întrebuințare și părerea medicală, 5 fl 80 cr. Espediția postală discretă nu permite nimenui sĕ observe ce cuprinde și de unde vine pachetul.

Dușul de carbon c. r. privilegiat este de a se comanda la: **Dr. Carl Altmann, Wiena, VI. Gumpendorferstrasse 95.** [1205] 8

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 136 Sibiiu, Sâmbătă 28 Decembre 1885. (9 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Decembre 1885.

Punem mai la vale sub ochii cetitorilor nostri un articol publicat la locul prim în diariul „Tribuna“ Nr. 280 din 8/20 Decembre a. c., care atinge în mod foarte simțitoriu esistența bisericei ortodocse în patria noastră.

Ca creștini buni am întârdiat din adins cu reproducerea acestui articol; am întârdiat, pentru ca sĕ nu supĕrăm tocmai pe la sântele sĕrbători pre evlavioșii nostri cetitori, și sĕ nu dăm noi prin publicarea lui ocasiune de a se ofensa bunul simț creștinesc al credincioșilor bisericei noastre.

Acuma însĕ după ce trecură sântele sĕrbători ale nascerei Domnului, nu ne mai putem dispensa de datorința, ca sĕ eternisăm acest articol și în coloanele diariului nostru ca un „testis temporum“, ca un document nou despre rĕul, care bântue sânta noastră biserică ortodocsă chiar la rădĕcină.

Cetitorii nostri vor vedea, că acest articol — l-am putea numì manifest — vorbesce cu mult dispreț despre biserica noastră ortodocsă, și afirmă necesitatea de a continua biserica greco-catolică cu propaganda ei, dicênd, că aceasta pentru ea este o datorie până și în dilele noastre.

Cu totului tot altfel am întimpina noi acea stă nouă pornire asupra bisericei noastre, când ea ar venì dela streini, dela adversarii declarați ai bisericei noastre. Am fost noi și suntem dedați cu asemenea propagande de proselitism din part ea acelora, a cărora chiemare nici nu este alta, decât proselitismul cu toate consecuențele lui, despre cari ne dă bună mărturie trecutul istoric și chiar și propria noastră esperiență.

Față cu astfel de manifestări biserica noastră și-a făcut totdeuna datorința sa de apărare, precât i era cu putință între împregiurările noastre destul de vitrege; fiii ei credincioși se grupau totdeuna spre a forma o forță de apărare.

Apărarea era pentru ea o datorie.

Era și a rĕmas până în dilele noastre.

Acum însĕ pornirea aceasta mai nouă prin organul numit nu ne vine dela adversarii bisericei noastre, ci ea ne vine immediat sau mediat dela unii oameni, cari nu numai sunt de profesiune ortodocși, ci au și rol însemnat în vieața noastră bisericească; unii din ei îmbracă chiar posturi superiori în administrațiunea bisericească, dotate cât se poate de bine.

Cum așa? Eată cum.

Nu odată ni s'a spus în „Tribuna,“ pe când ea continua cu feliuritele atacuri personali în contra preasânțitului nostru metropolit actual: că acest diariu („Tribuna“) esprimă vederile unui anumit cerc de oameni, cu o stare și posiție distinsă, oameni, cari s'au unit pentru a susținea „Tribuna“ și stabilimentul ei în serviținl scopurilor și al conlucrărei lor solidare.

Este un secret public, că partea cea mai însemnată din acesti oameni angagiați la „Tribuna“ cu mijloace materiale și puteri spirituale, o fac unii bărbați de ai bisericei noastre ortodocse.

Scim bine, că „nomina sunt odiosa“, și cu toate acestea în interesul adevĕrului ne espunem odiului, când trebuie sĕ-i numim pe acei oameni cu numele lor, ca sĕ se facă lumină și acolo, unde ea până acuma doară n'a putut sĕ strĕbată.

Nime nu ne va putea face de minciună, dacă noi în lista acelor „oameni“ vom numĕra pe mai mulți funcționari de ai bisericei noastre, începênd dela cei cu posiție mai distinsă, chiar dela archimandritul și vicariul nostru archiepiscopesc, până la duchovnicul seminarial.

În lista acestora aflăm nume cunoscute, cum sunt: Boiu, Cristea, S. Popescu, Dr. Maier, Droc, Cunțan, I. de Preda, E. Brote, Dr. Barcian, Dr. Crișian, Comșa. Lista aceasta se completează apoi cu alte nume, precum: Manole, Bechnitz, Slavici, Pipoș, A. Brote, și toți cei ce poartă aceste nume sunt parte asesori consistoriali, parte protopresbiteri, parte profesori seminariali, parte deputați sinodali ori congresuali.

Acum, dacă „Tribuna“ — precum afirmă ca — în adevĕr esprimă vederile acestor oameni, când vine sĕ roadă la rădăcina sântei noastre biserici, atunci se adeverește dișa Sântei Scripturi: „Perirea ta din tine Israile“; ear dacă acești oameni, sau cel puțin unii din ei nu consimt cu vederile „Tribunei,“ esprimate în acest articol, atunci se nasce întrebarea: cum de ei, cei neînțeleși cu doctrinele „Tribunei,“ într'un restimp mai bine de două sĕptĕmâni nu au făcut în organul lor rectificările, sau cel puțin esplicările necesarii, când într'un mod atât de brut este atacată în acel organ însași biserica lor?

La această întrebare din două una: sau că ei nu voiesc sĕ o facă aceasta pentru dragul solidarității lor, fie ce va fi cu biserica; sau că nu o pot face aceasta, pentru că nu au nici o trecere la redacțiunea „Tribunei“, ci sunt numai esploatați în interesul directoratului. Nici într'un cas nici într'altul nu pricepem, cu ce față pot sĕ steie ei înaintea poporului ortodocs, care dacă e consciu de sine, în puterea declarațiunei de mai sus pe ei are sĕ-i tragă la rĕspundere pentru sguduirea bisericii, ear nu pre nevinovatul redactor nominal al „Tribunei.“

Tăcerea acestor domni seamănă mult a indiferentism religionariu însoçit de egoism, și cu atâta e mai compromițĕtoare pentru ei, cu cât nici aceea nu e secret, că pentru remediarea rĕului s'au ținut conferențe confidențiale cu concursul unora din corifeii lor, și Iuda din conferență, precum a sciut vorbì în „Tribuna“ de o enciclică archiereiască, care după dênsul ar fi avut se afurisească pre „Tribuna“ și pre cetitorii ei: chiar așa a putut și a trebuit sĕ scie, că ei în conferență au luat angagiamentul de a face, ca lucrul sĕ se complaneze în coloanele „Tribunei.“

De astădată nu vom întra mai afund în meritul articolului, pe carele 'l reproducem; 'l supunem judecății onoratului public cetitoriu, care 'și va face însuși seamă cu îndreptățirea proselitismului, susținut de „Tribuna“ ca o datorie; el își va face seama despre foloasele sau pagubele câștigate în timp aproape de 200 de ani prin desbinarea românilor în două confesiuni; el va afla cât de amabili sunt și astădi confrații nostri de un sânge față cu noi, încât nu ne putem face o scoală, nu putem întemeia

FOIȚA.

Curieriul Literar.

Sumariu: Literatura noastră populară. Bogăția ei. O nouă colecțiune de „Folklore“ român. „Doine și Strigături“ din Ardeal de dnii Iarnik și Andrei Bârseanu. Poetul popular de dincolo și poetul de dincoace de munți. „Cătănescile“ colecțiunei „Iarnik-Bârseanu“. Un esemplu — „Bunica“ după Bojena Nemcova de Iarnik. — Ioan Russu: „Fabulele lui Cichindeal,“ după originalul sêrbesc din nou raduse. Viața lui Dositei Obradovici.

(Închieiere.)

Observațiunile de atunci se potrivesc întocmai și pentru Cătănestile colecțiunei Iarnik-Bârseanu.

Dăm, ca și atunci, o bucată din această parte a colecțiunei de față:

Pe din jos de Orĕștie
Vin doi frați din cătănie
Și fratele cel mai mare
Grăiesce cu multă jale:
— Pune frate mâna'n șale
Sĕ tragem una de jale,
Că de când ne-a cătănit
Plug din curte n'a eșit;
Frâuele au ruginit,
Boii în grajd că ne-a murit
Și carul ne-a putrĕdit.
Pune, frate mâna'n șale
Sĕ cântăm una de jale,
De al măicuței greu doruț
Și de dorul de tăicuț,
Că de când ne-a cătănit
Tare or fi îmbĕtrânit
Și tare or fi slăbit,
Dacă n'or fi și murit.
Așa voinicel cânta,
Earba că se clătina,
Frunda 'n codru tremura
Și foarte se înduioșa.
Dar fratele cel mai mic
(De-i mai mic e mai voinic)
Mâna 'n șale că punea
Ș'așa, dĕu! că-mi verșuia:
— Foaie verde trei nuiele,
Jele mi-i, dĕu! mare jele
De frunduța munților,
De dorul părinților;
Dar mi-i jele, frate, jele,
De-a câmpului floricele,
De amarul mândrei mele.
Că drăguții ochișori,
Frumușei și negrișori
Or fi de lacrămi isvor;
Și drăgutul obrăjel
Rumeior și frumușel
O fi, dĕu! ca vai de el...
Bine vorba nu sfârșa,
Earba că se vesteja,
Pieatra că se despica,
Frunda 'n codru jos cădea,
Firea întreagă că jelea.

La finele volumului, începe apoi o altă lucrare de 325 pagine, lucrare scientifică și cu timpul de foarte mult interes pentru studiul limbei populare. Această lucrare este datorită d-lui Dr. Iarnik și cuprinde în limba francesă un fel de dicționariu al folklorului român. Fie-care cuvênt cu toate accepțiunile ce primesce în versurile populare române este dat în limba francesă.

D. Iarnik a lucrat „con amore“ acest dicționariu, lucrare de benedictin; d-sa iubesce foarte mult literatura și limba română, pe care foarte bine o cunoasce. Mai dilele trecute primim din parte-i un gentil volum, publicat în Biblioteca populară a „Tribunei“ din Sibiiu. Volumul e întitulat „Bunica“, tradus din limba boemă după Bojena Nemcova; a apărut întâi ca „foiță“ în diariul „Tribuna“, în urmă această plăcută istorioară a copilăriei Bojenei Nemcova ni s'a dat în volum. E interesantă, e bine tradusă, limba e îngrijită, poate chiar prea îngrijită. De frică sĕ nu facă barbarisme în limba română, stilul dlui Iarnik șade tot drept și țapăn, așa că multe foarte multe din frasele sale n'au acea imladiere

o dotațiune pentru cler și învețători, nu putem scoate la cale o alegere bună de paroch fără intrevenirea lor.

Autorul opului renumit „Vechia Metropolie“ poate venì publicului cetitoriu într'ajutor cu luminile sale; ear literații nostri bětrâni și tineri de pe la Arad și din Bănat îi pot da destule date pentru a vedea, că pe acolo unii bărbați ortodocsi ca Cichindeal, Jorgoviciu, Bojinca, Teodorovici, Murgu, Mihuțiu, Diaconoviciu, Gavra și alții, au lucrut cu mult mai intensiv și cu mai multe resultate la cultura românilor, decât chiar istoricii: Șincai, Clein și Petru Maior, ale cărora merite literarie de altmintrea nime în lume nu le poate trage la îndoială.

Articolul „Tribunei“ de care vorbirăm, e din cuvênt în cuvênt următoriul:

Sibiiu, 7 Decemvrie st. v.

Scim cu toții ce ticăloasă era starea, în care se afla biserica română înainte de tractatul dela Carlověț. Bisericile nu se bucurau de nici o scutire; preoții, iobagi fiind, erau supuși la robotă și nu puteau sě-și trimită copiii la scoală, chiar episcopii, deși cei mai mulți dintre dênșii erau născuți nobili, suferiau adese-ori cele mai mari înjosiri. Cu toate aceste românii 'și-au păstrat cu îndărětnicie legea strămoșească, și nici propaganda catolică, nici cea reformată n'a putut sě facă proseliți printre dênșii. Abia pe ici pe colo se găsia câte un om rătěcit, care pentru foloase materiale se lăpěda de legea lui, dar tocmai de aceea nici că mai era socotit între români.

Stabilindu-se prin tractatul dela Carlověț domnia casei de Austria în Ardeal și în Țeara-Ungurească, se schimbă și situațiunea bisericească a românilor.

Sêrbii veniți sub conducerea lui Brancovici și cei veniți sub conducerea lui Cernoevici și așeḑați pe la hotarěle orientale de atunci aveau privilegii. Aceste privilegii s'au întins dar în Țeara-Ungurească și mai târḑiu și în Bănat și asupra românilor, care mărturisiau aceeaș credință ca sêrbii. Cu alte cuvinte românii s'au identificat cu sêrbii, au întrat în biserica sêrbească, pentru-ca sě fie părtași la drepturile acordate așa numitei națiuni ilirice. Astfel au câștigat, ce-i drept, unele scutiri, dar au rěmas sub supremația sêrbească, care era în multe privințe foarte jignitoare pentru desvoltarea noastră națională.

Cât pentru românii din Ardeal, nu se găsia nici o formă de scutire. Aici biserica greco-orientală nu era receptă, ci tolerată numai, și era destul sě fii de confesiunea gr.-or., pentru-ca sě fii exclus dela ori-și-ce drept în ceea-ce privesce vieața bisericească.

Casa de Austria, preocupată totdeauna de binele popoarělor, pe care le scutia față cu clasele privilegiate, nu putea sě se împace cu această stare de lucruri. Ar fi trebuit însě sě schimbe legile fundamentale ale țěrii, pentru ca sě poată scutì biserica gr.-or., ceea-ce abia împěratul Iosif II s'a încercat a face. Astfel ea a stăruit, ca românii sě între într'una din cele patru biserici recepte, dacă vor sě fie scutiți.

Și este de sine înțeles, că împěratul roman, dând curs liber propagandei, trebuia neapěrat sě favoriseze pe cea catolică, mai ales că astfel îi despărția pe români de Rusia, una din cele mai de căpetenie preocupări ale cercurilor politice de atunci.

Dar nici că putea sě aibă altă propagandă șanse de reușită față cu românii. Unitar, luteran, ori poate chiar calvin românul n'are sě se facă: singur catolicismul părea mai potrivit cu firea lui și avênd pentru dênsul cuvenita sfințenie. Cu toate aceste nici încercarea de a-i face pe români catolici n'a putut reuși. Ei au primit numai unirea cu biserica papală. Și după actul original descoperit de dl Nicolae Densușeanu, această unire s'a mărginit la desfacerea de Patriarchul din Constantinopol și supunerea către Papa dela Roma: nimic mai mult. Dogmele și ritul, întreaga disciplină bisericească, fondul și forma aveau sě rěmână cele de mai nainte.

Era însě evident, că intențiunea propagandei catolice era de a-i catolisa încetul cu încetul pe români; de aceea s'a și produs foarte în curênd o puternică reacțiune contra unirii. Cu toată această reacțiune, unirea s'ar fi făcut poate pe deplin, dacă propaganda catolică n'ar fi întimpinat o puternică resistență în catolici și mai ales în nobilimea maghiară, căreia nu-i venia la socoteală sě li se dee scutiri românilor. Propaganda însě n'a putut sě rěspundă la așteptările românilor.

Prin unire românii au câștigat totuș mult, și trebue sě nu înțeleagă istoria acela, care pune la îndoială importanța, pe care a avut-o unirea pentru vieața noastră culturală.

Astăḑi, după aproape douě sute de ani, vedem cu toții, că temerea, de care erau cuprinși la întemeiarea bisericii române gr.-cat., a fost neîntemeiată. Românii uniți nu numai că n'au trecut la catolicism, dar au hotărît întregul mers al desvoltării noastre moderne, și au păstrat până în ḑiua de astăḑi legea strămoșească. Și lor le-a fost greu sě o păstreze. Le este ușor celor ignoranți ori celor cuprinși de patimă sě cârtească, românul de inimă e însě cuprins de o duioasă mândrie, când își aduce aminte de hotărîrea, cu care în timpul lui Pataki, a lui Clain, a lui Rednic și a lui Grigorie Maior s'au luptat pentru păstrarea tradițiunilor bisericesci și pentru causa noastră națională. Îndeosebi Inocențiu Clain a murit în exil nu pentru-că a susținut causa catolicismului, ci pentru-că nu scia sě facă deosebire între român și român și cerea pentru toți ceea-ce cerea. Dar e destul sě ḑicem Șincai, Clain, Petru Maior, Cipariu, pentru-ca sě simțim, dacă ne avem inima la loc, ce va sě ḑică pentru noi românii unirea, ce va sě ḑică Blajul, unde s'a dat timbrul culturii noastre moderne și de unde s'a revěrsat o nouă vieață în întregul popor român.

Dar prin unire s'a produs în poporul român o adêncă desbinare, care a ținut societatea noastră timp de o sută și cinciḑeci de ani în necurmată zguduire.

Românii, care n'au voit sě primească unirea, au căḑut în o stare chiar mai rea ca cea de mai nainte. Timp de mai multe vieți de om, ei au rěmas fără de hierarchie chiar fără de preoți, lăsați în voia lui Dumneḑeu și prigoniți atât de ḑujmanii neamului românesc, cât și de propaganda catolică ce spera, că în cele din urmă ei tot vor primì unirea.

Se putea oare ca în timpul acesta biserica română gr.-cat. sě nu facă încercări de a-i determina sě recunoască și ei unirea, pentru-ca astfel sě scape din starea, în care se aflau?

Propaganda era pentru ea o datorie.

Era și a rěmas până în ḑilele noastre.

Când Archiereul Andrei Șaguna s'a ivit în Ardeal și s'a pus în fruntea părăginitei diecese a Sibiiului, el a înțeles, că este chiemat a resolva cestiunea, care la anul 1700 a rěmas neresolvată și a puhe prin aceasta capět desbinării seculare.

Și el a resolvat cestiunea, a pus capět desbinării.

Din ḑiua, în care românii de confesiunea gr.-or. au fost uniți cu toții într'o metropolie cu posițiune tot atât de sigură ca a bisericii române gr.-cath., din acea ḑi nici între noi și sêrbi, nici între românii gr.-or. și românii gr.-cath. lupta nu mai are nici un înțeles. Căci sêrbii îi amenințau pe românii gr.-or. numai câtă vreme aveau supremație asupra unei părți din ei, ear biserica gr.-cat. putea sě-i amenințe numai pe când avea o posițiune mai favorabilă.

Dacă românii greco-orientali se vor fi simțind și astăḑi amenințați fie de sêrbi fie de românii greco-catolici, atunci sunt nisce nemernici, care nu meritä posițiunea, ce li s'a asigurat.

Adevěrul e însě, că ei nici de sêrbi, nici de greco-catolici nu se simt amenințați.

Șaguna a ostenit și a luptat, nu însě pentru ca sě perpetueze lupta, ci pentru ca sě înlăture causele de desbinare și sě le dee generațiunilor, ce urmează după el, putința celei mai depline înțelegeri frățesci.

Ce vrea astăḑi curtea metropolitană din Sibiiu? Sě redeștepte sentimentele de aversiune, care atât de mult ne-au ținut în desbinare? — De ce imputarea, că defaimăm biserica?

Întrebăm — de ce?

Înalt Preasfinția Sa Părintele Metropolit Miron, acum cap al bisericei greco-orientale, este de părere, că interesele „ortodocsiei“ sunt amenințate?

Suntem și noi de aceeaș părere, — mai mult suntem de părere, că ele sunt în suferință.

Întrebăm însě: cine le amenință?! — din vina cui sufer ele? față cu cine au sě fie ele susținute?!

De sigur nu biserica greco-catolică le amenință! — de sigur nu din vina metropolitului Ioan Vancea sufer ele! — de sigur nu față cu greco-catolocii au sě fie susținute!

Mitropolitul Andrei le a lăsat fiilor sei sufletesci cele mai frumoase îngrădiri și le-a creat urmașilor sei o posițiune, pentru care chiar și stăpânitorii ar putea sě-i pismuiască: dacă cu toate aceste din chiar reședința metropolitană ni se face mărturisirea, că biserica e amenințată, atunci e rěu, foarte rěu.

Mai mult nu ḑicem deocamdată.

Dar nu de aceasta e vorba

Multe ilusiuni ne-am făcut și multe am perdut, de sigur însě nici cei mai pesimisti dintre noi nu au crědut, că este cu putință, ca într'un timp atât de scurt organisațiunea dată bisericei române greco-orientale sě fie dusă astfel *ad absurdum*, cum a fost dusă.

'Și-au luat românii de confesiunea greco-orientală ei înșiș dreptul de a-'și chivernisì interesele bisericesci: cum le-au chivernisit? cum le chivernisesc?

Sě ne ducem la Blaș, la Lugoș, la Oradea-mare, sě ne ducem la Gherla, sě ne întoarcem apoi la Sibiiu și sě rěspundem la întrebarea, dacă am sciut, dacă scim noi înșine sě ne facem binele, pe care ni-l fac alții.

Nu ni-l scim: acesta e adevěrul, pe care trebuie sě-'l simțim cu toții, pentru ca sě ne venim în fire și sě punem uměr la uměr spre a îndrepta rěul.

Nu biserica e defaimată, când se constată acest adevěr; sunt defăimați oamenii, care nu mai sunt vrednici sě intre în biserică!

Scim noi prea bine, și dimpreună cu noi o sciu și alții, că nu de interese bisericesci e vorba, când sě asmuță frate asupra celuilalt frate, căci de mult am perdut ilusiunea, că le mai pasă de biserică celor ce asmuță.

Vorba e numai de a căuta *pretecste, spre a ne desbina și slăbì*.

Ne-a fost dat sě vedem în țara aceasta și chiar aici în Sibiiu oameni uniți în simțiri și în cugete, prietini din copilărie, frați de cruce, sě vedem oameni, care se iubesc și au cea mai deplină încredere unii într'alții, ne-a fost dat sě-i vedem împinși unii contra altora. Pe față și prin ascuns s'au pus în joc interese și slăbiciuni, spre a produce ori spre a perpetua desbinările între noi, pentru ca astfel unii sě ne paralisăm pe alții în lucrare. Acum sě mai facem apel și la ura confesională!

E cutezată intreprinderea! Marafeturile de feliul acesta vor fi trecênd cât vor fi trecênd, dar mai curênd ori mai

---

voioasă și bogată a stilului povestilor și nuvelelor noastre naționale, cu alte cuvinte cetitoriul român nu simte în ea farmecul minunat și „sui generis“ al povestilor și istorioarelor lui Ispirescu, clasicul folklorist român, pe care profesorul de limba română dela scoala limbilor orientale vorbite din Paris, îl esplică auditorilor sei cu multe și amănunțite comentarii.

De altmintreli, nu sciu cum, dar îmi pare că cu greu poate sě placă la obște istorioare de felul acesta, mai cu samă când sunt lucrate după inspirațiunea geniului slav. De la un cârd de vreme în coace, altul este idealul român, și cătră ajungerea altui ideal tind și vor tinde năzuințele poporului și scriitorilor români.

Chiar dl Iarnik prin meritosul și utilul seu glosariu dela finele colecțiunei Iarnik-Bârseanu, ne dă o probă despre ținta, la care voim sě ajungem.

Am semnalat într'unul din aceste „Curiere“ apariția în Arad a unui interesant volum intitulat „Fabulele lui Demetriu Cichindeal“ în traducere nouă din originalul sêrbesc al lui Dositei Obradovici, și datorit parochului Aradului, păr. Ioan Russu.

Reviu asupră-i pentru a felicita d'o parte și a critica de alta pe laboriosul literat român din Timișoara. Și'l voi felicita pentru grija și amĕnuntele, cu care a lucrat biografia lui Dositei Obradovici. E într'adevěr una din cele mai bune și mai interesante biografii de oameni, de scriitori de mâna a doua, din câte până acum, am cetit în limba română. Biograful nu s'a mărginit, cum se face de obicei a ne da locul nascerei, felul studielor, douě trei întêmplări capitale din vieața eroului seu și pe urmă anul și locul morței sale; din contră, în cele 38 de pagine dela începutul cărței sale, Dosofteiu apare ca viu, ear diferitele tribulațiuni ce a întimpinat în accidentata lui vieață, se înfățișază cetitoriului în modul cel mai adimenitoriu.

O astfel de biografie, nu numai că dă cetitorului un capital mai mare de cunoscințe asupra omului a cărui biografie se face, și asupra epocei în care el a trăit, dar mai are și un merit: acela de a te face prietinul lui, de a-l iubì și de a trăi câte-va timp în țeara și printre amicii și inimicii lui.

Păr. Ioan Russu ne arată bine și într'o limbă destul de ușoară toate fasele, prin care a trecut Dositei Obradovici. Erau mulți, mai cu seamă, în țěrile orientului, de felul lui Obradovici în secolul XVIII. N'aveau tată, n'aveau mamă: nici o legătură de iubire nu i mai ținea în locul nascerei; auḑiau că în cutare țeară vieața e mai frumoasă și mai alintată de natură și de împregiurări. Fără pic de îndoială apucau pe uscat ori pe mare, pe jos ori în căruțe, către acea țară, fără sě'și pună înainte nici una din numěroasele greutăți ce se ridicau înaintea călětoriului d'acum o sută de ani. Credeau că au sě ajungă cu aceeași naivă siguranță, cu cari mai anii trecuți un modest negustătoriu din Câmpulung plecase numai cu vr'o câți-va galbeni în pungă la New-York, unde se oprise frate-seu, cine scie în urma câtor vijelioase împregiurări; dela Constantinopole negustătoriul nostru începuse sě întrebe dacă mai e mult până la New-York și ajungênd la Anvers, cu greutate a putut fi încredințat că nu e acolo New Yorc. Legațiunea română din Paris, unde ajunsese din calea întoarsă dela Anvers naivul Câmpulungean, l'a trimis în țeară.

In tocmai, dar mai cu noroc, căci scia limbi strěine, făcea și Dositei Obradovici. Basinul Mediteranei, Turcia, Italia, Germania și România, astfel le-a visitat învěțând și trăind din ce în ce mai bine.

La noi a fost în Moldova bine primit de familiile Balș și Ghica; Obradovici dela noi moștenesce amintirile cele mai plăcute. Lui Leon, din familia Ghiculescilor moldoveni, episcop al Romanului, Obradovici îi dedică una din lucrările sale, o traducțiune după germanul Zolikoffer.

De altmintrelea, cu câte 20, 10 și 15 ani mai înaintea venirii lui Obradovici în Moldova, câți străini, dela apus și dela rěsărit nu se aciolau, unii pentru a face parale, alții pentru a se români pentru totdeauna, în țěrile române dela Dunăre. Dela „Linchou“ (Lenș) negustătoriul marsiliez și până la abatele de Hauterive, trecênd prin Simian, La Roche, Gian-Petro Nagny, Ruffin, Carra și mai târḑiu acel Constantin Stamati, republican la toartă și partisan

târdiu sforicelele ascunse se dau de gol, și cu hulă rușinoasă vor fi alungați din mijlocul nostru aceia, care nu ne lasă să ne iubim și să ne unim cu toții la lucrare acum, când cu toții sûntem amenințați în interesele culturali comune.

Românii, desbinați atâta timp, sunt sătoși de unire, încât primesc cu brațele deschise pe ori și cine în mijlocul lor, numai dacă este gata de a înceta cu uneltirile făcute spre a-i ținea în desbinare, și de aceea, — omul să fie cuminte mai ales când e român! — este un interes de conservare pentru tot românul, să nu cadă în bănuială, că umblă cu gândul de a ne desbina.

Nu ne jucăm de-a baba-oarbă, ci facem politică serioasă și anihilăm, dacă putem, fără îndurare pe cei-ce nu ne lasă se trăim în pace.

Conflicte de interese și de ambițiuni, mici rivalități esistă pretutindinea între oameni, și oameni suntem și noi: timpurile sunt însă de astfel, încât dispretul comun îi va lovì pe toți aceia, care chiar și acum își vor fi dând silința să accentueze conflictele mici dintre noi, și cu atât mai vêrtos pe cei-ce vor să provoace conflicte, unde ele nu esistă.

Românii uniți cu biserica de la Roma s'au susținut cu bărbăție timp de aproape doi secoli, au păstrat cu sfințenie tradițiunile noastre bisericesci și au servit cu mare zel și cu mult succes causa culturii noastre naționale: cel ce voiesce cu toate aceste să dovedească, cum a voit Șaguna, că mai bine au făcut accia, care au răbdat îndelung, aceia să facă tot ca Șaguna și să pună umĕr la umĕr, pentru ca de aici înainte biserica greco-orientală să servească cu mai mult zel și cu mai mult succes causa culturii noastre naționale.

Rivalitatea pentru binele comun, aceasta o înțelegem și numai pe aceasta o admitem, — și durerea noastră e, că această rivalitate nu esistă, și că cei-ce strigă, strigă numai, strigă și strică.

Revista politică.

Principele Alecsandru a recercat Poarta, ca să'și esercite influința asupra Sêrbiei, cu scop de a pune la cale contragerea păcii atât de mult dorite, totodată încunoscință pe Sultanul, că va esmite din partea Bulgariei un oficer, care să-i stee 'n ajutoriu lui Medjid pașa la pertractările de pace. Sultanul a răspuns, că el a lucrat la Belgrad întocmai dorințelor principelui; cât pentru denumirea unui oficer bulgar lângă Medjid pașa, cu această pretensiune s'ar putea învoì numai în cas, dacă acela ar avea numai vot consultativ la pertractări.

Diplomația germană și austriacă împreună cu cea turcească întețesc nencetat pe cei din Belgrad, ca pacea să se lege cu posibilă grăbire, în vreme ce sêrbii arată o deosebită aplecare spre trăgănarea lucrului.

În privința relațiunilor dintre Grecia și Turcia corespondentul din Constantinopole al diariului „Times“ comunică următoarele:

Se scie că Abdul Hamid ar fi declarat, că deși întru cât privesce Rumelia orientală toate puterile europene, afară de una, l'au sfătuit să intervină de urgență milităresce, totuș el este hotărît a nu trimite măcar un singur soldat în provincie.

În privința Greciei însĕ, el este hotărît, ca dacă se va face vr'o agresiune la fruntarii, să între în Grecia chiar atunci, când puterile europene l'ar sfătuì în unanimitate să nu facă un asemenea demers. Acestea ar fi propriile cuvinte ale sultanului.

De altmintrelea se pare, că Grecia în privința atitudinei sale față cu Turcia, voiesce a turna apă în vin, de vreme ce în afacerea Zigomala, ea se arată mai domoală, după cum spune o relațiune din Atena. Această domolire a cabinetului Delyanis ar fi venit în urma sfaturilor ce i-au dat cabinetele amice. Se vorbesce despre permutarea consulului grec din Constantinopole, dl Mavromati, în aceeaș calitate la Creta, prin ceea-ce se dă afacerei Zigomala o soluțiune satisfăcĕtoare pentru Poartă.

Diarele din Germania discută cu mult interes cestiunea de a se sci dacă este necesară pentru monopolul spirtoaselor și aprobarea camerelor din Bavaria, Baden și Württemberg. Diarele liberale-naționale dic că nu, cele clericale și liberale dic că da. Acum vine și guvernul bavares și declară, că dênsul nu poate primì monopolul spirtoaselor, dacă nu va consimți și camera Bavariei. Cu modul acesta proiectul este probabil că va cădea, deoare-ce camera din München va respinge de sigur monopolul.

Cu ocasiunea banchetului dat de cătră Zoriliști în onoarea lui Zorilla la Madrid, s'a produs o adêncă desbinare 'n partid. Majoritatea, care era pentru a se începe imediat acțiunea, a trebuit să se supună minorității, care s'a pronunțat pentru propaganda pacinică. Profesorul Salmeron fost ministru în timpul republicei a ținut un discurs moderat, în care a arĕtat consecințele funeste ale apelului la forță și a dis, că republica are nevoie de spriginul claselor conservatoare, spre a obține pe cale legală aprobarea generală a țĕrei. Cu toate că majoritatea camerei n'a împărtășit această opiniune, nu s'a luat nici o contrahotărire.

„Neue fr. Presse“ primesce dela corespondentul ei cu datul de 6 Ianuariu din Pesta următoarea telegramă: „Culturegyletul ardelean trimite jurnalelor un comunicat, în care arată, că mișcarea naționalităților din Transilvania a luat dimensiuni mai mari. Drept dovadă se înșiră următoarele argumente: Jurnalul român, ce apare în Sibiiu își măresce formatul și e redactat de Ioan Slavici, un profesor din Bucuresci, concediat de acolo anume spre acest scop. „Gazeta Transilvaniei“ ce apare la Brașov își va serba în anul viitoriu iubileul de 50 de ani al esistenței sale, și rivalisează cu „Tribuna“ în atacarea Ungariei. Deputatul dietal Dr. Carl Wolff a repășit dela redactarea diariului „Sieb. d. Tageblatt“, anume din motiv, că și el îi este partidei naționale săsesci prea moderat. În locul lui a păsit Henric Häner în fruntea foaiei, care este salutat în modul cel mai simpatic de jurnalele românesci (adevĕratul motiv e, că Wolff a fost ales de director la „Sparkassa“ din Sibiiu, — observă foarte bine corespondentul citatului diariu.)Și „Kronstädter Zeitung“ e plină de atacuri împrotiva statului ungar și a ministrilor sei. Paralel cu aceste merge agitațiunea advocaților și a clerului naționalităților. La Cluj se va înființa sub numele de „Economul“ o bancă pentru interesele românesci. Institutul de bani din Sibiiu „Albina“ și a ales în persoana fostului deputat Parteniu Cosma un nou president. Asociațiunea culturală română lucră să înființeze despărțeminte noue în ținuturi unguresci; s'a esmis un apel pentru întemeierea unei mari biblioteci naționale române. Față cu toate aceste „Culturegyletul“ ardelean maghiar desvoaltă o activitate mare și la 12 a l. c. va ținea în Cluj sub presidiul comitelui suprem contele Bethlen o adunare, unde se va desbate un nou program de luptă, precum și cestiunea unirei tuturor reuniunilor de cultură și scolare maghiare din Ungaria și Transilvania. Pentru această adunare se manifestă un deosebit interes în toată țeara, și foarte mulți deputați dietali din toate partidele au promis că vor lua parte.“

Păn' aci reproduce corespondentul numai. Ear după aceea închieie cu următoarea observare, pe cât de justă, pe atât de potrivită și importantă totodată:

„Tot comunicatul cu tot cuprinsul lui, cel atât de fără nici un folos alarmătoriu, face impresiunea unei reclame pentru „Culturegylet“, a cărei activitate este observată din partea cercurilor politice mai serioase nu fără multă îngrijire.“

E sciut în toată lumea, — dice foaia vieneză „Parlamentär“ — pe ce base e aședat globul maghiar. Basa lui este o ficțiune susținută prin violență și terorism.

Maioritatea poporațiunii din Ungaria-Transilvania nu e maghiară, ea consistă din români, germani și slavi (slovaci, ruși, sêrbi, în parte mică de croați, sloveni și bulgari), în vreme ce maghiarii se află în minoritate disparentă. Regatul trei-unit, care este deocamdată legat de Ungaria-Transilvania, are poporațiune curat slavonă. Asupra acestei strivitoare maiorități compuse de germani, români și slavi domnesce ceata unică de maghiari. Egemonia maghiară se manifestează prin constituționalismul occidental, ce lucrează cu ficțiuni; dieta comună ungară transilvană-croată, ce se obicinuesce a se numì parlamentul comun ungar, e terenul, pe care es la iveală miseriile egemoniei maghiare și contradicerea ei față cu drepturile naționale ale maiorității enorme, în partea cea mai mare autochton. Desbaterile tocmai închieiate în casa deputaților a dietei maghiare despre lungirea duratei mandatului dela trei la cinci ani dovedesc, cum maghiarii sciu să practice constituționalismul occidental, spre a serví globului maghiar enorma maioritate a poporațiunii, care consistă din germani, români și slavi.

Varietăți.

* Mercuri în ḑiua de crăciun Escelența Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul a celebrat sânta liturgie, asistat de mai mulți domni asesori consistoriali și profesori din seminariul Andreian, înaintând pre mai mulți elevi la prima treaptă a preoției.

Cântările liturgice le-a esecutat corul teologilor sub conducerea domnului G. Dima.

* (Invitațiune.) P. S. Membrii „reuniunei femeilor române“ ai „reuniunei române de cântări„ și ai „casinei române“ din loc sunt invitați prin aceasta a participa la petrecerea cu joc, ce se va arangia din partea tinerimei române din loc. Marți în presara anului nou în localitățile restaurantului Tunyogy Cs. Ferencz.

Prețul de întrare 50 cr. de persoană.

Începutul la 7½ oare seara

Comitetul arangiator.

* (Învitare.) Duminecă în 29 Decembre a. c. st. v. (10 Ianuariu 1886), când totdeodată se va ținea și adunarea generală a despărțemêntului al II. al reuniunei învĕțătorilor români din Țeara Bârsei, în Opidul Codlea se va arangia în sala primăriei opidane în folosul bibliotecei scoalei române gr. or. din loc, o petrecere cu următoriul

Program:

1. Însemnătatea și folosul bibliotecei scolare..
2. „Auḑiți acolo,“ cor de bărbați.
3. „Sila“, poesie de C. Boliac, declamată de scolărița Elisa Comănescu.
4. „Chopin Nocturne.“ E-dur esecutată pe violină de dl E. de Lemeni.
5. „Se poate făli românul cu numele seu,“ temă de R. Pop.
6. „Cântece populare și doine,“ esecutate pe flueră de dl D. Goia.
7. „Muncitoriul,“ poesie de Sion, declamată de scolariul I. Tilea.
8. „Deșteaptăte române,“ cor de bărbați.

După producțiune urmează petrecere cu joc.

Codlea, în 19 Decembre 1885.

Comitetul arangiator.

Începutul la 7 oare seara. Întrarea 50 cr. de persoană și un fl. de familie.

Oferte marinimoase, precum și cărți se vor primì cu mulțămită publică.

* (Bibliografic.) „Fabulele lui Chichindeal“ după originalul sêrbesc al lui Dositeiu Obradovici, de nou prelucrate de Ioan Russu.

Arad, 1885.

Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra acestui op al Părintelui Russu, pe care foarte nimerit 'l caracterisează un curier literar al „Românului,“ reprodus de noi în foiță.

înflăcărat al principielor Revoluțiunei francese din 1789, toți au găsit în țĕrile române, la domni, sau pe la casele boierilor cea mai generoasă ospitalitate.

Spațiul nu ne permite astăḑi a întra în mulțimea amănuntelor, ce ne procură mai cu deosebire colecțiunile documentelor Academiei din Bucuresci asupra tuturor acestor străini, din cari mulți fură folositori țĕrei, dar și mulți păgubitori și dușmani turbați ai neamului românesc.

Obradovici nu era de feliurile acestea. Era un simplu călĕtoriu, care trecù și stete în România, pentrucă fù bine găzduit și bine plătit; plecă pe urmă în Germania, ridicat pe sus de mania lui de călĕtorii continue.

Am fi voit ca păr. Ion Russu să ne fi dat după această completă și interesantă biografiă a lui Dositei Obradovici, una în aceeaș mĕsură și cu aceleași daruri și pentru Cichindeal. Nu o avem și ne pare rĕu.

După prefață, urmează câte-va probe, prin care păr. Ion Russu arată lămurit, cum-că Cichindeal în ale sale „Filosoficești și politicești prin Fabule moralnice învĕțături“ nu a făcut, de cât a traduce p'alocurea infidel sau trunchiat lucrarea lui Dositei Obradovici, și ea din alți autori copiată, mai cu samă în părțile de discuțiuni morale. După aceste două studii, păr. Ion Russu traduce tecstul lui Obradovici. Stilul e destul de curgĕtoriu și nu se cetesce cu greutate.

Gion.

Ori-cine poate fi sănătos, și poate ajunge la o vrêstă înaintată, dacă 'și grigesce sănătatea. Cele mai multe morburi își au isvorul din sânge, trebuie să fie deci cea mai sfîntă datorință a fiește-cărui om, a grigì cu deosebire de el. După multe studii și scrutări ne-a succes, a compune astfel de remedii, cari curăță sângele sigur, grabnic și fără vr'o urmare stricăcioasă, îl întăresc și țin sângele întro circulație naturală. Metoda noastră e recunoscută prin multe orduri și medaile, cu cari am fost decorați. Noi curăm totdeuna cu bun succes anumite **morburi, provenite din sângele stricat (fără mercuriu), urmările triste a unor învĕțuri secrete,** mai departe **slăbiciunea trupească, morburi de pele, ranele fie-cât de învechite, petele din față, căderea pĕrului, podagra și reumatismul, toate morburile femeiesci,** — totdeuna cu cel mai strălucit succes. **Limbricul curelat** îl îndepărtăm noi, după o metodă proprie, ch ar și la copii, în decurs de câte-va oare. Cei ce sufer de **vătămătură** se vindecă încet și sigur prin legăturile noastre, construite pe basa celor mai nouă scrutări, după o manipulație rațională. Noi primim ori-ce scrisoare confidențială provĕḑută cu o marcă postală retour și o descriere amănunțită a morbului.

Clinica privată „**Freisal**“ în **Salzburg** (Austria)

Loterie.

Mercuri în 6 Ianuariu.

Sibiiu:	**35**	**82**	**78**	**84**	**86**

Nr. 659. [1227] 2—3

CONCURS.

Conform resoluţiunei consistoriale din 4 Ianuariu 1884. Nr. 4630. B. se institue un post de capelan lângă neputinciosul paroch Petru Nicoară din parochia de clasa III Vinţa, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea căruia se escrie concurs cu terminul *de 30 de ţile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoţesc de 60 ferdele vechi de grâu.
2. Folosirea cimiteriului.
3. Remuneraţiunea de 12 florini în bani şi
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual de circa 260 florini din care jumătate se va da neputinciosului preot.

Doritorii de a competa la acest post să-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului org. şi a regulamentului pentru parochíi din 1878 la subsemnatnl oficiu protopresbiteral.

Ofenbaia, în 6 Decembre 1885.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 42. [1229] 2—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta să escrie concurs cu terminul de *30 ţile* dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt: jumătate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenţii au să'-şi înainteze petiţiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbitegr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea şi detaiuri în privinţa isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenţii sunt poftiţi a se presenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la biserica din loc.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
preşedinte.

Nr. 412. [1228] 2—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 91. 1885 şi următorii, parochia Mărişel, pe basa graţioasei ordinaţiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective să escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumenele şi condiţiunile din precitatul concurs, cu terminul prefipt de 30 ţile dela prima publicare.

Cluş, 9 Decembre 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

V. Roşescu,
ppresbiter român gr. or.

Nr. 573 [1231] 1—1

Anunciu.

În sensul § fului 124 din regulamentul pentru procedura în cause matrimoniale prin aceasta se face cunoscut, că căsătoria între Maria Mireţ şi GavrilăDo mnişor din comuna Bod, în protopresbiteratul Braşovului II-lea, prin sentinţa Venerabi lului Consistoriu archidiecesan din 3 Decembre a. c. Nr. 6247 B. pe basa edictului s'a declarat de desfiinţată, enunciându-se total divorţiu.

Braşov, în 20 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral din tractul Braşovului II-lea

Ioan Petric,
ppresb.

Concurenţă
înşelăciunilor comise
cu
Învĕlitoarele pentru cai!
De 50 de ani esistă
o fabrică de învĕlitoare şi ţoale
cu privilegiu ces. reg.
care ne-a însărcinat pe noi, ca să punem odată capĕt **concurenţei, ce s'a pornit în ţiua de aţi;**
şi spre acest scop să-i vindem fabricatele ei solide, reale şi escelente, constătătoare din

Invĕlitoare pentru cai.

De aţi încolo
numai cu fl. 1.60 bucata;
sunt mari, groase, late şi foarte trainice aceste

Invĕlitoare pentru cai. Ele au o lungime de 190 cm., şi o lăţime de 130 cm., cu borduri colorate şi groase ca o scândură, de aceea într'adevĕr cu neputinţă de a fi nimicite.

Le espedăm cu rambursă sau bani gata. — Ţilnic trimitem din aceste învĕlitoare în toate părţile lumei şi pretutindenea sunt primite cu o deosebită plăcere, de oarece ele pot fi întrebuinţate şi ca **cuverte de pat** şi mai nainte au costat de doue-ori atât ca acum. Adresa: [1232] 1—4

Exportwaarenhaus L. Kon,
WIEN, II. Lichtenauergasse. 9.
Me rog să se observe adresa esact.

Cătră stimabilele P. T. dame!

Nou! Nou! Nou!

Moderne! Frumoase! Elegante!

sunt fabricatele celei d'ântâi şi celei mai mari fabrici de jachete pentru dame, care *pentru soliditatea productelor sale, precum şi pentru eleganţa fasoanelor a fost premiată* **la esposiţia cea mare din Viena;** aceste fabricate constau din

Jachete parisiane pentru dame.

Jachetele mele parisiane pentru dame, sunt produse din lâna cea mai fină numită „Zefir,“ ele sunt *costumul cel mai frumos şi mai fin* pentru ori ce damă, *atât în casă, cât şi pe stradă şi promenadă* etc., sunt foarte flecsibile, se lipesc de trup, şi tocmai aşa de durabile, cât de elegante şi moderne.

Întocmai desemnului de-alături!

Din causa imensului esport spre toate părţile lumei, sunt în stare de a vinde cele mai noauă jachete parisiane pentru dame cu preţul posibil scădut de numai

fl. 3.80

ear calitatea cea mai fină „înalt prima“ cu

fl. 5.—

Ori-ce damă, care voiesce să aibă o jachetă frumoasă şi elegantă parisiană, care e cât se poate de practică *pentru iarnă şi primăvară,* să poftească a'şi procura cât mai degrabă, de oare-ce în urma comandelor numĕroase, magazinul întreg are să ni se golească în timpul cel mai scurt.

În calitatea lor adevĕrată se pot comanda numai şi numai dela

Pariser-Damenjacken-Fabriksniederlage Anton Gans,
WIEN, III. Kolonitzgasse Nr. 8.

La comande ne rugăm să se însemne mărimea şi mĕsura esact. — Espedarea se face cu rambursă sau în bani gata. [1233] 1

Minunile industriei!

Frumoase! Calde! Elegante! Eftine!

Impermeabile pentru frig şi umedeală!

sunt

Jachetele mele de earnă pentru bărbaţi

produse de **prima fabrică de jachete din Viena,** pe cari le vênd pentru preţul ne mai pomenit de eftin de

fl. 1.80.

Jachetele mele de earnă pentru domni sunt **cât se poate de călduroase şi cele mai higienice îmbrăcăminte, căci ele ţin corpul în căldură, îl apără de rĕceală, se lipesc de ori-ce trup, sunt foarte practice şi comoade şi produc prin frumseţa şi ieftinătatea lor o admiraţiune generală.**

12,000 de bucăţi deja vêndute.

Tot omul, cine vrea să aibă o jacheţă frumoasă, bună şi caldă, **să comande,** de oare-ce comandele vin foarte des, şi provisiunea ni se va găta în timpul cel mai scurt. **Numai şi numai** la:

Allgemeines Wiener Comisions u. Exportgeschäft, Viena, III, Mathäusgasse 5/s.

La comande ajunge a se observa: mare, de mijloc sau mic. — Se espedează pe lângă rambursă sau cassa. [1207] 6

Cancelaria Negrutiu
în Gherla — Szamos-ujvár

deschide abonament pe anul 1886 la:

„Amicul Familiei.“ Revistă beletristică şi enciclopedică-literară — cu ilustraţiuni. Va eşi în broşuri lunarie câte de $3^1/_2$—$4^1/_2$ coale; şi va publica **poesii, romanuri, novele, schiţe, piese teatrali, studii sociali, articlii scientifici, amĕnunte de instrucţiune şi distracţiune ş. a.** Preţul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.

„Preotul Roman.“ Revistă bisericească, scolastică şi literară. Va eşi în broşuri lunarie câte de $2^3/_4$—$3^1/_4$ coale; şi va publica articlii din sfera tuturor sciinţelor teologice şi între aceştia mulţime de **predici pe Dumineci şi sărbători şi diverse ocasinni, — mai departe studii pedagogice-didactice şi scientifice-literari.** Preţul de abonament pe anul întreg e **4 fl.** — pentru România **10 franci** — lei n., plătibili şi în bilete de bancă şi în timbre postali.

Nrul I. se trimite gratis ori cui îl cere.

Abonanţii vor primi unele premii de valoare şi îşi vor procura cu preţuri foarte reduse toate opurile din ediţiunea noastră. [1230] 2—3

Colectanţii primesc gratis tot al cincilea esemplariu.

Cel mai frumos present de crăciun!

Pentru P. T. Doamne!

În urma unei întêmplări estraordinar de favorabile, 'mi-a succes să cumpĕr întreaga provisiune a unei dintre **cele mai de frunte fabrice vieneze de postavuri** cu preţul de jumĕtate al preţului de producţiune, — şi de aceea vênd — câtă vreme 'mi va ţinea provisiunea

10,000 bucate de minunate, elegante şi foarte moderne

Plaiduri de earnă de învĕlit
(Umhängtücher.)

cu următoarele preţuri, aproape de necreţut de ieftine:

1. **Plaiduri de învĕlit, mărime de mijloc, cu fl. 1.20.**
2. **Plaiduri numite Prima, mari, cu fl. 1.80,** [1206] 6
3. **Calitatea cea mai fină, de tot mari cu fl. 2.50,**

colorile cele mai minunate şi în cel mai frumos amestec de colori precum Bordeaux, granat, gensdarme, alb, sur, drapp, scoţian, turcesc, roşu, cafeniu, negru, vênăt, etc. etc.. în 60 dintre cele mai fine fasoane.

Aceste mantaue de 'nvĕlit pentru dame sunt cele mai eegante şi moderne **pentru ori-ce damă, şi se pot întrebuinţa în casă, pe stradă, promenadă, la bal** etc. şi sunt **de tot călduroase.**

Să nu neglige nici o damă, de a'şi procura o astfel de manta frumoasă şi fină, pentru un astfel de preţ bagatel, prin care nici preţul producţiunii nu e plătit cu atât mai vêrtos, că aţi mâne o să ni se gate provisiunea.

Cele ce nu vor convenì se schimbă fără nici o reservă. La comande me rog să se'nsemne esact coloarea şi mărimea. Se espedează pe lângă rambursa sau cassa. În calitatea aceasta fină se poate căpăta numai şi numai la

I. Wiener Tücher-Exportgeschäft, Wien, III, Mathäusgasse Nr. 5/s.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

Nr 137 Sibiiu, Marți 31 Decembre 1885. (12 Ianuariu 1886.) *Anul* XXXIII.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sĕrbători a „Tăierei împregiur și a Sf. Vasilie,“ nrul procsim va apărea Sâmbătă la 4 Ianuariu 1886.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1886, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedè în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1885, a-și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 6810 Epitr.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

După statutul congresual din anul 1878 Nr. protoc. 238 în fie-care an la sĕrbătoarea **Arĕtării** sau **Botezul Domnului**, adecă în **6 Ianuariu**, în toate bisericile din provincia noastră metropolitană trebue sĕ se poarte un **disc separat** pentru fondul general al metropoliei.

La aceasta datorință împlinită în anii trecuți în cea mai mare parte cu resultate destul de frumoase, se atrage și de astădată atențiunea clerului și a credincioșilor bisericii noastre, cu acea îndrumare pentru organele concernente: ca purtarea acestui disc la procsima ocasiune sĕ se anunțe timpuriu poporului, și apoi resultatul colectei sĕ se transpună la oficiile protopresbiterale cel mult până în 15 Ianuariu 1886, ear dela acelea la consistoriul archidiecesan negreșit până la finea aceleiași lumi.

Sibiiu, 14 Decembre 1885.

Consistoriul archidiecesan ca senat epitropesc.

Nr. 4327 scol.

Sub titlul „**Șematismul institutelor populare și al învĕțătorilor populari din Ungaria**“ va apărea în 7 fascicule un interesant op de Beliera Iózsef, învĕțătoriu în Budapesta.

Întreg opul va costa fl. 2. 80. și se poate procura din librăria lui Lampel Robert din Budapesta.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în Sibiiu, la 12 Decembre 1885.

Nicolau Popea, m. p.,
archim. și vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, 30 Decembre 1885.

Suntem la sfârșitul anului, încă 24 de oare, și lumea ortodocsă va scrie anul Domnului 1886.

Un an în noianul veciniciei e ca o picătură de apă în turburatele valuri de mare, sau ca o stea pe ceriul, care ne este comun tuturor, fără a fi el tras până acuma în vre o combinațiune politică, dictată de înțelepciunea unei anumite rasse.

Dispare deci un an în noianul veciniciei, și urma lui se face nevĕdută. Trebue sĕ se întêmple neobicinuite lucruri, ca lumea sĕ cresteze pe răvașul neuitărei numele anului, spre a fi pus el la catastichul anilor vrednici de aducere aminte.

În vieața unei tinere națiuni cumpănesce mult un an, și dacă ea are la spate un numĕr de ani din vieața națională, care se datează dela anul mântuirei 1848, după cum stă lucrul cu noi românii, atunci datoria fie-cărui om consciu de sine este, ca el sĕ-și facă bilanț la sfârșitul anului.

O fac aceasta oamenii dedați a urmări cursul lucrurilor, și datori suntem sĕ o facem noi cești dela presa română, cărora soartea le-a croit o viață sbuciumată, și o posiție, pentru care nime în lume nu ne va putea învidia.

Constatăm la sfârșitul anului 1885, că soartea noastră întru nimica nu s'a îndreptat spre bine.

Mergem cu un pas mai departe și constatăm, că stăm mai rĕu acuma după cum am stat înainte de aceasta cu un an.

Aurora anului 1885 ni s'a presentat în flacări, cari amenințau cu nimicire ori-ce desvoltare pacinică în statul nostru.

Înțelegem sforțarea fraților unguri din Ardeal de a provoca aici o permanentă luptă pe viață și moarte prin reuniunea de maghiarisare din Cluș.

Reuniunea i-a pus în mișcare. Organul ei cel mai acreditat a fost și este presa din Cluș.

Sub auspiciele legei de presă ḑiarele din Cluș ḑi de ḑi cu o rară consecuință și cu o rară neobosală au publicat neadevĕruri peste neadevĕruri la adresa publicului român din Ardeal.

Există un soi de oameni aici în Ardeal, care trăiesc numai din de tot moderna meserie, din denunciare. Acest soi de oameni nu-și poate agonisì pânea de toate ḑilele prin muncă onestă, căci el nu scie sĕ lucre, deoarece n'a învĕțat nimica în toată viața sa.

Noi, cari am crescut prin comitate, cunoascem foarte bine pre acești oameni deveniți o sarcină grea asupra statului. Acestor oameni le trebuie pâne.

A fost urmare foarte naturală deci, ca ḑiarele din Cluș sĕ alarmeze lumea cu tot feliul de scornituri tendențioase spre a determina pe guvern sĕ aplice în oficii asemenea figuri marcate, cari ne revoacă în memorie anii înainte de 1848. Agitațiunea merge crescênd, căci la noi administrația merge din rĕu tot spre mai mare rĕu, și ea trebuie sĕ fie mare, căci denunciații puși la slujbele statului nu ne fac nici o ispravă, căci ei nici nu sciu, dar nici nu pot face vre-o ispravă.

Și e mare numĕrul acestor oameni scăpătați, de aceea mare trebuie sĕ fie și generala miserie, care amenință patria noastră cu cutropire.

În mĕsură cu miseria poporului nostru a crescut și amărăciunea noastră.

E lucru firesc ca omul atacat în esistența sa sĕ se apere. Pressa română simțind greutatea situațiunei a strigat din toate puterile, și ea a indigitat la pericolul ce amenință patria din actuala ei chivernisire. Urmarea a fost că presa română s'a pus sub epitropia reuniunei de maghiarisare din Cluș.

S'a înădușit glasul pressei în Ardeal.

Pe 20 August era mare serbare proiectată în Cluș. S'a înscenat o concentrare generală a tuturor ungurilor, spre a serba constituirea reuniunei de maghiarisare.

Niște oameni nevrêstnici, cari au trebuit sĕ iee lumea în cap, ne mai putênd trăì sub atmosfera infectată dela noi trimit aici o proclamațiune, în care provoacă revoluția socială în statul nostru.

Românul e din fire blând și cu socoteală.

Revoluția socială proclamată din Cluș prin reuniunea de maghiarisare și de nevrêstnicii din Bucuresci, o au întimpinat românii cu disprețul ce i se cuvenea. Și în această privință suntem superiori noi maghiarilor, atât în patriotismul nostru, cât și în înțelepciunea politică, căci e vai de acel popor a cărui viitoriu e basat pe visiuni fantastice lipsite de rațiune.

A trecut deci preste capul nostru începutul vijeliei, și de aci încolo pot privì și conlocuitorii maghiari cu mai mult sânge rece resultatul sforțărilor lor, de a ne nimicì în esistența noastră națională.

S'a susținut, și se mai susține încă, că naționalitățile din Ungaria nu sunt pătrunse de patriotism, ci ele, spre a străbate secretele acestui mister de

FOIȚA.

Meditații la sfârșitul anului.

Suntem la sfârșitul anului.

Adâncit în gânduri șed în casă și privesc pe crepătura ușiței, cum se ridică flacările din sobă, și cu năbușit gemet cum se perd earăș în fum, disparênd cu mare iuțală din vederea ochilor mei.

Stau și me uit.

Nici când omul nu e mai aplicat de a se retrage în singurătate și a se arunca în brațele gândurilor, cari îl răpesc departe, departe, pe căi fantastice în noianul vremurilor, — ca tocmai în ḑiua aceasta.

Fără voie gândurile mele se pornesc într'o direcțiune, în care spun drept, prea rar am obiceiul de ale pornì.

V i a ț a ș i m o a r t e a !

Și cu cât mai mult me las în voia acestor cugete săltărețe, cu atât mai mult me simt răpit în sferele sfinte ale religiunei și învĕțăturilor creștinesci, și cu atât mai mult admir sublimitatea lor.

„Umbră și vis“ ḑice biserica, că e viața noastră.

„Umbră,“ adecă un ce foarte nehotărît, o dependență a unui lucru, ce stă sub influința unei lumini; — „vis,“ adecă o ilusiune frumoasă, dar înșelătoare, sau cu alte cuvinte: nimic.

„Adăți aminte în toată vremea omule de moarte, și de schimbarea tuturor lucrurilor și nici odinioară nu te vei lega de lucrurile cele trecĕtoare de acum“ ḑice înțeleptul Sirach. Cu nimic sĕ nu te fălesci și sĕ nu te lauḑi, căci earăș într'alt loc se ḑice: „toate praf și cenușă sunt.“

Ar fi lucru grozav, dacă biserica s'ar oprì acì și după ce ți-a arătat ființa și esistența ta în cele mai sinistre lumini și în toată golăciunea lor înfiorătoare, — nu 'ți-ar da mângăierea de lipsă, nu 'ți-ar prefige o altă țîntă, un alt scop — așa de frumos și ideal, încât față de el viața ta pământească într'adevĕr, ca o „umbră și vis“ și ca „praf și cenușă“ trebuie sĕ apară.

Această țîntă e: „viața dincolo de mormênt“, e „nemurirea.“

Și ce deosebire între aceste două stări!

Aici umbră, — acolo deplină lumină; acì vis — acolo cea mai netăgăduită realitate; acì praf și cenușă, — viață vecinică și fericire dincolo.

Cu adevĕrat așa este: „N u m a i c e l c e c r e d e, s e v a m â n t u ì,“ — 'mi am ḑis în gând. Căci pentru tot omul, pentru tot creștinul adevĕrat chiar, viața este un șir de nesfârșite suferințe, „o vale a plângerei.“ E deci firesc lucru, ca fiește-care om sĕ se întrebe: de ce sunt eu pe pământ? Sĕ sufer, sĕ me trudesc, ca pe urmă sĕ me prefac într'un pumn de țĕrînă?

Tot omul odată, mai curênd sau mai târḑiu, poate chiar fără așì putea da seamă, își pune această întrebare. Ear rĕspunsul, una din două: d a sau b a.

Creștinul care „c r e d e,“ își va ḑice: Sciu Doamne, că viața cea adevĕrată la mormênt me așteaptă, și că ḑilele mele pe pământ sunt numai, ca sĕ me fac vrednic pentru viața cea de veci. El c r e d e! Și'n credința lui este mântuire. Căci credința 'l învață sĕ i u b e a s c ă toată suflarea de pe pământ sĕ viețuiască întru cinste și bun cumpĕt; și credința este, care-i dă lui rațele n ă d e j d e i, cari îl călăuzesc din labirintul lumei, la marea lumină a nestricăciunei și la fericirea cea curată.

patriotism trebue să învețe limba ungurească. S'a votat deci la anul 1879 articolul de lege 18. În sensul acestui articol de lege învățătorii aplicați în oficiu înainte de anul 1872, sunt scutiți dela învățarea limbei maghiare, cei aplicați după 1872 sunt datori a-și însuși limba maghiară în măsura, ca ei să-o poată propune în scoalele poporale.

O ordinațiune ministerială din vara anului 1885 în al seu esces de zel trece preste dispositiunile legei și comandă, ca învățătorii nostri să cunoască limba maghiară în măsura, ca ei să poată propune ungurește. Învățătorii instituiți înainte de anul 1872 sunt scutiți ce e drept dela cunoascerea limbei unguresci, nu sunt scutite însă comunele bisericesci, și ele vor avea a instituì pentru limba maghiară învățători suplenți pelângă cei ocrotiți de lege.

Pe timpuri mai fericite biserica noastră greco-orientală era pusă pe o scară cu celelalte în privința patriotismului ei.

În anul 1885 a venit pressa maghiară, și a ḑis că biserica ortodocsă română e periculoasă pentru stat. Toate celelalte calea valea, însă cea greco-orientală e periculoasă.

Spre a pune în frêu această biserică i s'a detras ajutoriul de stat de 20,000 fl.

Ḑiariul „Magyar Polgár“ din Cluș ne-a spus, că banul la cas de strêmtorare are mare farmec. Să se deie deci numai acelor preoți asemenea ajutoare dela stat, cari se vor angagia la unele speciale servicii, ce li se vor pretinde la împărțirea banilor.

Aceasta s'a făcut numai cu biserica noastră, bine să o notăm — numai cu biserica noastră.

Oamenii noștri au ḑis, că a noastră biserică e ticăloasă, a noastră și numai ea.

„Contraria juxta se posita, magis eluces cunt.“

Suntem strîmtorați pe toate terenele, strîmtorați în viața publică a statului, strîmtorați în scoală, strîmtorați în biserică, sĕrăciți până la os, îngreunați cu imposite aproape nesuportabile.

Cumpănim: Calamitățile de tot soiul apasă greu în cumpănă, e ponderoasă însă și răbdarea noastră, și determinarea de a lucra cu mijloace legale pentru îndreptarea rĕului și întoarcerea lucrurilor spre bine.

Acesta e bilanțul anului 1885.

El trece în noianul veciniciei. A fost un an de grele încercări, și acestea ne-au oțelit la luptă, căci nu sunt greutăți, pe cari o stăruință de fer să nu le poată învinge.

Cu acestea închieiăm un an de grea muncă și grele suferințe.

Revista politică.

Cu cât afacerea sêrbo-bulgară începe a se da uitărei, cu atât mai mult iese la iveală cestiunea Rumeliei orientale. Și Poarta, și principele Alecsandru, și puterile europene ar voì cât mai degrabă să se scie mântuiți de afaira aceasta pendentă a revoluției dela 18 Sept. Și tocmai pentru aceasta avem puternice cuvinte a crede, că în timpul cel mai de aproape se va decide definitiv și asupra sorții și posițiunii de drept a Rumeliei orientale.

Diplomația europeană discută deja de mult asupra lucrului, și organul dlui Bismarck „National Zeitung“ a comunicat încă în săptămâna trecută, că desbaterile urmate pe cale telegrafică între puteri asupra Rumeliei orientale se apropie de sfârșit. Ear corespondentul ḑiariului „N. fr. Presse“ raportează, că și Alecsandru i-ar fi trimis țarului o scrisoare autografă. Și nu e greu de a gâcì, că ce va fi stând în acea scrisoare Presența lui Katkow la Petersburg ne face asemenea să credem, că mari lucruri sunt în pregătire la malurile Nevei. Principele Alecsandru cu greu credem că s'ar fi resolvat a adresa o scrisoare autografă țarului, dacă cumva nu i s'ar fi pus „a priori“ în vedere dela Petersburg, că nu i se va da un rĕspuns respingĕtoriu.

Vorba e, că țarul vrea să se împace cu tot prețul cu Alecsandru și acesta cu țarul, — o împregiurare — care de sigur are să crepe în resolvarea finală a cestiunei rumeliote.

Nu toți oamenii sunt așa pacinici și răbdători din fire ca noi românii și de aceea nu e mirare, că sub actuala stare de lucruri în Ungaria sunt oameni cari încep a se atinge de mijloace neiertate, reacționare față cu statul ungar. Iuți de fire ca și maghiarii sunt croații, acest popor așa ḑicênd singur privilegiat dintre toate naționalitățile coroanei sftului Stefan, nici ei nu sunt îndestuliți cu lucrurile dela noi. Drept dovadă servesce un raport oficial așternut procurorului general din Pesta pe cale telegrafică dela procuratura din Fiume. În 2 a l. c., se ḑice în acel raport, 4 tineri croați s'au furișat în casarma dela Fiume și începură să agiteze între militari, cari toți sunt croați, ca înarmându-se să se rĕscoale. Tinerii au spus, că revoluția în contra Ungariei e deja pusă la cale, și că mai multe regimente croate au și luat armele și că ei sunt emisarii unei bande de conjurați, ce constă din 200 de persoane. 4 soldați se ḑice că ar fi și luat armele și numai la intervenția unei companii cu baioneta, au putut fi arestați și soldații renitenți și tinerii revoluționari.

Periculoasă gratulație de anul nou celor dela putere!

Cabinetul Franciei este dar restaurat în sfârșit sub conducerea dlui de Freycinet. Cabinetul e fusionat din oportunisti și radicali; aceia sunt representați cu 5, acestia cu 4 indivizi. Doi inși dintre ministri și anume generalul Boulanger și admiralul Aube deocamdată nu aparțin la nici un partid. Din ministeriul demisionat au întrat 5 inși în noul cabinet și anume dnii de Freycinet, Sarrien, Sadi-Carnot, Goblet și Demôle.

Aproape toate jurnalele din capitala Franciei sunt îndestulate cu combinarea noului cabinet. „Iustice“, foaia lui Clemenceau ḑice: Ministeriul e format și nouă nu ne rĕmâne alta, decât să'i dorim viață cât mai îndelungată. El este într'adevĕr ministeriul împăciuirii și a uniunei republicane. Combinațiunea persoanelor e de bun augur, de ar lucra numai ministrii cu resoluțiune în direcția cea adevĕrată. Radicalul „Evénement“ laudă meritul lui Freycinet, că a putut compune cabinetul între astfel de grele împregiurări. Chiar ḑiariul „Lanterne“ care a purtat în ḑilele trecute o luptă înverșunată în protiva cabinetului se dechiară acum mulțumit. „Paix“ organul Elysée-ului doresce, ca republicanii să'și facă de principiu, că 'i de dorit ca ministeriul acesta să aibă o durată lungă. Chiar și ḑiarele clericale vorbesc într'un ton foarte moderat despre noul guvern. Ne'ndestulite se par a fi păn' acum numai ḑiarele: „Journal de Débats“ și „Republique Francaise“.

După ce se va întrunì parlamentul engles, se va ținea un mare meeting liberal, pentru a i se da ocasiune Dlui de Gladstone, ca să dee deslușiri asupra politicei sale, care va observa-o după deschiderea sesiunii. Asupra pretensiunilor deputaților naționaliști irlandezi, s'a esprimat foarte clar în ḑilele trecute parnelistul Mathew Harris, care purta presidiul în ședința de Marți a ligei naționale din Dublin. El a ḑis, că dacă nu se vor lua mĕsuri pentru de a împedeca stîrpirea poporului iric, dacă legea de esmisiune nu se va abroga și marilor proprietari nu li se va lua atotputernicia de a ruina pe clasa muncitoare irlandesă, — fie-ce guvern să vină, causei drepte a irlandesilor foarte puțin i-ar folosì. Dacă nu se va face odată sfârșit acestor stări, Parnell și partisanii sei vor apela la irlandesii din America și colonii, ca să formeze o nouă și grozavă organisație secretă, prin care, dacă puternicii nu vor altfel, să se elupte reformele atât de dorite.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 24 Decembre 1885. Dle Redactor! Ultima serată literară a societății damelor noastre de aici pentru ciclul din postul crăciunului a fost cea din Joia trecută. (19 l. c.) Dl Pantu a vorbit despre „popularitate“. A arătat ce va să ḑică „popularitate;“ a deosebit popularitate falsă; a arĕtat esemplu atât pentru clarificarea conceptului celei dântâi cât și al celei de al doilea: apoi a adus o mulțime de esemple, atât din viața de toate ḑilele, cât și citațiuni din Schopenhauer. Toată disertația dlui Pantu a fost mai mult numai o critică a popularității false, decât o desvoltare paralelă, căci dsa a vorbit aproape esclusiv despre aceea, precând despre popularitatea adevĕrată numai cât a atins; de altfel a fost lucrată cu mult studiu și combinațiune. Efectul ce l-a avut această prelegere a mărit mult și prin întonarea cea naturală și foarte bine accentuată, cu care a fost predată întreagă disertațiunea.

După ce am vĕḑut închieiat și acest ciclu de prelegeri, să aruncăm o privire fugitivă asupra celorlalți ciclii trecuți în asemănare cu cel închieiat acum.

E deja cunoscută causa și scopul întroducerii astorfel de întruniri; — educațiunea în general și reorganisarea scoalei noastre de fete de aici, sunt punctele, pe lângă cari se grupează acelea.

Dela întroducerea acestor prelegeri s'a produs o frumoasă mișcare în direcțiunea culturală aici în Brașov. S'a întemeiat biblioteca pentru dame, s'a dat nascere unei alte societăți restrînse între damicele, cari din timp în timp ne mai delectează cu câte o interesantă producțiune teatrală ori de altă natură; emulațiune față de alte corporațiuni tinere și viguroase, — toate producte, cari mișcă și inimile cele mai nesimțitoare și indiferente. Chiar și schimbările întêmplate în însăși programele numitelor prelegeri sunt un semn viu despre vigoarea, cu care se lucră în această direcțiune. La început adecă s'au desvoltat mai mult teme scientifice, pedagogice, istorice, din sciințele naturali etc., apoi cetiri de novele, piese treatrale, povești, poesii etc. și anume după un program de mai multe feliuri de materii de odată; în ciclul din urmă însă s'a întocmit lucrul astfel, ca la o întrunire să se pertracteze pe o durată de circa 1—1½ oare numai o singură temă.

Dintre temele desvoltate și prelese în ciclul închieiat acum, cea a dlui Dr. G. Baiulescu ocupă locul cel mai însemnat de întregire în programul obiectelor acestor prelegeri. Cu bucurie împărtășesc la acest loc, cum că dsa după cum sunt informat, va tipărì într'o broșură ambele prelegeri despre nutrire, atât cea ținută deja, cât și ceea care o va ținea cu altă ocasiune. Un serviciu foarte mare se face poporului printr'un astfel de opșor, căci de nimic nu se îngrijesce nația noastră mai puțin ca de nutrire. Nutrirea necorespunḑĕtoare, mai vêrtos în privința cualitativă își arată tristele sale urmări cu deosebire la copii, cari în urmarea aceasta se des-

---

Altul nu poate rĕspunde astfel ca creștinul cel adevĕrat. Inima lui e împetrită, ochii sei orbiți de farmecul lucrurilor trecĕtoare lumesci. El își ḑice: aḑi sunt încă în viață, mâne poate să nu mai fiu; ear când n'oi mai fii, sunt șters dintre cei ce esistă, cu resufletul mi se stînge viața și tot eul și esistența mea.

Acela, ca om ce scie pentru ce trăiesce, se împacă cu ideia morții, care pentru el nimic grozav în sine nu are, căci crede nendoios, că el după moarte va trăì. Pentru acesta viața e o enigmă grozavă, de care el tocmai fiindcă la ceva mai bun nu aspiră, se ține orbiș și voiesce să i esploateze toate plăcerile, — ear ideia morții îi bagă groază în oasă, și lipsit de credință tremură de nedumerirea, că ce va ajunge, când i se va curma resuffletul.

„Fericit, de trei-ori fericit cel ce crede!“

Me rog de stimații mei cetitori să nu-mi iee în nume de rĕu, că vălmășala gândirilor mele m'am încercat a le o reda în neorênduiala de mai sus. Este, — că am vrut să reproduc fidel. Și tot pentru acest cuvênt, nu me voi strădui nici d'aci înainte a le da gândirilor mele un sistem scientific, ci cu slobodenia DV. voi continua fantastica vălmășală a gândurilor mele din ḑiua ultimă a anului, așa după cum s'a petrecut în mine.

„Numai cel ce crede, se va mântuì.“

Oare potrivesce-se tesa aceasta și la o totalitate de indivizi, la neamuri, la popoare întregi? îmi continuai meditațiile.

De sigur. Și nici nu se poate altfel. Un popor, care nu e plin de încredere pentru viitoriul seu, acela e șters dintre cei vii, pentru acela „mântuire“ nu este.

Încrederea în viitoriul poporului nostru ne dă și nouă puternic îndemn spre lucru. Și credința noastră așa e de tare, încât nici o greutate, nici un obstacol a ne înspăimânta și strivì nu poate. Căci tocmai românul are din fire darul d'a răbda mult și a fi totuș cel din urmă între oamenii cari desnădăjduesc, adecă 'și perd credința în viitoriu.

Dar o încredere oarbă 'n viitoriul și vitalitatea neamului nostru ar fi la tot casul nebunie. Precum în religie credința oarbă și deșartă este combătută, tot astfel și în istoria popoarelor este de condamnat. Mulți oameni d'ai nostri se fălesc când le înșiri temerile și nedumeririle tale foarte basate și foarte amenințătoare pentru viitoriul neamului nostru, — cu vitalitatea românului, declamând cu multă emfază: „De n'a perit românul, când oardele barbare“ etc. etc. — cum să piară acum, când nu mai vin oarde barbare să'l extermineze!?...

S'au schimbat vremurile. Aḑi popoarele nu se nimicesc cu sabie și foc și nu prin streini, decât prin ele însile. Aḑi cultura e arma învingĕtoriului, ear ignoranța a celui bătut. Și rĕsboiul se face pe nesimțite, încetul cu încetul, păn' ce te simți copleșit și strivit de cel mai tare, astfel, că viața și toate ale tale ajung să atârne dela bunăvoia lui.

De sub robia tiranului o luptă vitejească te poate scăpa în câte-va luni de ḑile. Robia spirituală, decenii abia o pot șterge, și urmele ei rĕmân săpate cu litere negre chiar și sute de ani, în spiritul, sentimentele, limba și literatura poporului.

Noi românii, ca nici un popor pe lume, poate afară de jidani, am fost robiți și trupește și sufletește, până când nu mai puteam nici să ne mișcăm; semnul de viață care 'l mai dădeam era, că mai gemeam ca omul în agonia morții.

voaltă foarte târdiu și de multe ori defectuos. De aci însemnătatea temei alese de dl Dr. Baiulescu, și de aci precum și din toate cele lalte considerațiuni se întăresce necesitatea arzătoare, de a se introduce higiena ca studiu de propunere în scoalele noastre, care cestiune nici nu mai sufere amânare. *G.*

„Foaia diecesană“ din Caransebeș“.

Ni se trimite dela Caransebeș următoarea:

Învitare de prenumerațiune la **„Foaia diecesană“** organ bisericesc, scolariu, economic și literariu al eparchiei ortodocse resăritene române a Caransebeșului. Cătră onorabilii cetitori! Pășim înaintea publicului cetitoriu cu o întreprindere, a cărei lipsă, deși nu a fost esprimată în public, a fost însă de mult simțită în cercurile oamenilor interesați de înaintarea treburilor bisericesci și scolare din diecesa Caransebeșului. Dela înființarea acestei diecese o lucrare pacinică sporia pe nesimțite îmbunătățirile în toate sferele ei de activitate. Aceste îmbunătățiri discutate numai în cercuri restrînse, suferiau adeseori din causa isolării lor, căci lipsia un câmp potrivit de întâlnire, care să poată mijlocì schimbarea împrumutată a vederilor în cestiunile, ce privesc progresul diecesei noastre.

„Foaia diecesană“ a luat aceasta sarcină asupra sa, având de scop a mijlocì o comunicațiune intelectuală mai vie între organele diecesei, cât și între toți iubitorii de înaintarea binelui bisericii și scoalei noastre.

Ca organ de publicitate al diecesei, va da loc în partea sa oficioasă tuturor publicațiunilor emanate dela diferitele oficii și foruri ale diecesei, precum: ordinațiuni, cerculare, edicte, concursuri etc. servind astfel ca un repertoriu pentru informațiuni despre întreaga mișcare administrativă înlăuntrul organismului diecesei.

Aceasta foaie va cuprinde și o parte menită studiului sciințific și literar, care, ținând seama de împrejurările noastre culturale, va stărui să lumineze oamenii nostri, îndeosebi pe preoți, învățători și cărturarii poporului *îndreptând, întregind și sporindu-le treptat cunoscințele neapărat de lipsă pentru zilnica lor ocupațiune.*

Enunțându-se aceasta ca princip vom lucra într'acolo, ca credincioșii bisericei noastre, având ei ori-care misiune, să dobândească cu încetul putința de a-și împlinì cu scumpătate datorințele și de a folosì cu pricepere și cu succes drepturile ce ni le garantează autonomia bisericei noastre. Biserica ni-a fost totdeauna scutul nostru în zile de grea încercare. Ea are să ne fie și în viitoriu mângăerea noastră, temelia credinței și a culturei noastre religioase-morale. Timpurile de tristă amintire, viețuite de biserica noastră, ne luaseră cu desăvârșire putința de a crea o preoțime înzestrată cu cultură îndestulitoare pentru marea operă, ce o așteaptă. Pregătirea de până acum a clerului nostru fu nevoită a se mulțămì cu împăcarea trebuințelor celor mai arzătoare ale bisericii și a credincioșilor ei. Nu e mirare, dacă candidații de preoție, întrați odată în viața practică a păstorirei sufletesci, nu găsiau chipul pentru a întîmpina cu hărnicie problemele uriașe ce li se împuneau spre deslegare. Nu suferă îndoială, că statul preoțesc cu consciința datoriei sale fiind forma concretă, în care se enunță sfințenia orânduelilor noastre bisericesci, nici biserica nu se va putea bucura decât de vaza, pe care i o asigură cualificațiunea personală a representanților ei întâi chiemați. Pe când suntem hotărîți să apărăm autonomia bisericei, să susținem autoritatea ei, să deștepătăm și să cultivăm veneraținea cuvenită bisericei și sfintelor ei așezăminte apostolice, ne vom da silința de altă parte să înălțăm puterea intelectuală și morală a preotului în împlinirea cu pricepere a datoriilor împreunate cu înalta sa chiemare, stăruind totdeodată din răsputeri pentru ameliorarea durabilă a stărei lui materiale pe căi și cu mijloace, cari se vor împăca cu starea actuală a poporului nostru.

Pentru ajungerea acestor scopuri, organul nostru va suleva și va discuta cestiuni, cari privesc pracsa de toate zilele a preotului. Tractate, al căror obiect va fi ales din cercul de activitate al preotnlui, vor da lămuriri cu privire la modul de a aplica învățăturile bisericii la păstorire. Ele vor căuta să sporească cunoscințele preotului în materii teologice și în pracsa ritului bisericii noastre, cari se vor tracta la timpul seu în conferințe preoțesci. Ele vor cuprinde inviațiuni cu privire la ținuta publică și privată a preotului, precum și instrucțiuni privitoare în afacerile sale administrative, dându-i astfel învățături practice, cari să-l lumineze în aplicarea dispositiunilor statutului nostru organic și în efeptuirea ordinațiunilor mai înalte. Ținând seamă de fapticele trebuințe ale preotului, materiile, ce se vor succede la timpul seu una pe alta, vor oferì preotului o lectură folositoare, întărindu-i puterile pentru o deamnă păstorire.

Cântarea bisericească înalță sufletul creștinului cătră ceriu, de aceea foaia noastră va tracta din când în când și materii privitoate la cântarea bisericească melodică și armonică, conlucrând astfel la desvoltarea și perfecționarea ei.

În ce privesce pe învățători, mânecăm dela idea, că jertfele poporului aduse scoalei cer a fi despăgubite în prima linie prin o instrucțiune solidă. Credem că cu jertfirea acestei din urmă nici un merit, fie el de ori-ce natură, nu poate înălța valoarea statului învățătoresc. Pe când vom pleda pentru îmbunătățirea stării sale materiale, vom stărui de altă parte să cultivăm în învățătoriu interes pentru chiemarea sa proprie. Prin tractarea materiilor de valoare teoretică și practică, alese din toate ramurile instrucțiunei elementare, foaia noastră va căuta să întregească treptat cunoscințele și deprinderile învățătoriului din sfera educațiunei și instrucțiunei. Aceste materii, servind în parte ca continuare la materiile percurse în conferințele învățătoresci, vor atinge la rândul lor cestiuni, cari atât în cuprins, cât și în formă se vor mișca în cercul de gândire și de zilnică trebuință a învățătoriului. Opurile didactice vor găsì în acest organ prețuirea cuvenită obiectivă, mai vârtos cu scopul de a lumina învățătorii în folosirea lor. Credem a face în chipul acesta cel mai bun serviț învățătoriului, dând și acestuia o lectură folositoare, care să contribue a-i întărì atât sciința, cât și puterea și să-i înlesnească împlinirea grelei sale chiemări.

Între materiile, ce se vor prerêndì în partea literară, se va da loc și cestiunilor privitoare la istoria, limba și literatura română. Atrăgênd băgarea de seamă a preoților, învățătorilor și cărturarilor nostri asupra scrierilor de valoare mai însemnată, *„Foaia diecesană“* va cerca să contribue la cultivarea plăcerei de a cetì, și să informeze publicul nostru cetitoriu despre vederile mai întemeiate și mai înaintate în ce privesce cestiunile limbei. Urmărind scopul de a îndrepta, întregì și a sporì după putință cunoscințele fiilor diecesei noastre în materii necesare și folositoare, foaia noastră va atrage în discusiunile sale și îmbunătățiri din sfera economiei rurale și a higienii poporale. Având de obiect feliuritele ramuri, ce preocupă astăzi economii nostri, tractatele vor nisuì să răspândească moduri de procedere rațională, atât în privința technică, cât și finanțială. Cunoscințele teoretice pregătitoare, ținute în formă elementară, se vor aplica la împregiurările noastre actuale, pentru ca astfel cetitorii nostri să ajungă a pricepe foloasele unei adevărate economii raționale. Referitoriu la higiena poporală se vor publica materii, cari vor tracta morburile mai dese ale trupului omenesc, urmând rêndul ivirii lor după vârsta omului, arătând totodată și mijloacele de vindecare, precum și celea pentru conservarea sănătății.

Întîmpinăm la fiecare pas în viața noastră socială o mulțime de lipse. Ele împun varietatea enormă a materiilor, cărora foaia diecesană deși numai în proporțiuni foarte restrînse, își deschide modestele sale coloane. Încuragiați de spriginul intelectual al mai multor bărbați, cari s'au dedicat studiului feliuritelor trebuințe ale poporului nostru, aceasta foaie și-a pus de gând a stărui după putință, ca pe lângă încuragiarea discusiunilor purtate prin sferele generalităților adeseori puțin folositoare, să presênte în formă cât se poate de concretă îmbunătățiri positive, cari să nu deștepte în cetitoriu simțemêntul gol al unui profit nehotărît, ci fiecare sporire, cât de mică a cunoscințelor cetitoriului să fie o faptică dobândă și o proprietate deplin stăpânită.

Amăsurat principiilor aici desfășurate, corespondințe și publicațiuni vătămătoare și atingătoare de onoarea și vaza autorităților și persoanelor nu pot fi admise în foaia noastră.

Dăm cetitorilor nostri ceea ce avem mai bun și din aceasta ceea-ce credem, că răspunde trebuințelor celor mai mulți dintre noi. Eată programa, care ne va hotărî în lucrarea noastră. Când apelăm la sprijinul preoților, învățătorilor și tuturor oamenilor doritori de înaintarea neamului nostru, o facem pentru a dobândì încuragiare la o muncă pacinică și roditoare. Foaia de față cu toate neajunsurile sale, cari o vor fi despărțind a bună seamă încă mult timp de scopul la care tinde, n'are altă dorință, de cât să fie judecată în buna credință, că și ea se va îndrepta, îndreptând cuvêntul adevărului.

Foaia va eși odată în săptămână; *Dumineca.*

Primul număr va apărea *Duminecă în 5/17 Ianuarie 1886.*

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
„ „ „ pe ½ an . . 2 „ 50 „
„ România și străinătate pe an . 14 franci
„ România și străinătate pe ½ an 7 „

Prețul abonamentului e a se solvì înainte totdeauna la începutul unui semestru.

Abonamente și esemplare a conto nu se pot da.

Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc., tipărite de 3 ori, ce conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Corespondențe sunt a se adresa redacțiunei „Foaia diecesană“; ear banii de prenumerațiune și inserțiuni la *tipografia diecesană în Caransebeș.*

Caransebeș, în 21 Decembre 1885.

Redacțiunea.

Din public.

Onorate dle Redactor! Fiind-că aproape toate ziarele din Ungaria, fără deosebire de naționalitate, ba și din străinătate au luat notiță despre mine, că ca compromitat și suspicionat în afacerea cu „irredenta română“ am fost arestat și numai decât

---

Plăgile robiei spirituale și azi le purtăm în limba și mai cu samă în literatura noastră bisericească. Și bunul Dumnezeu scie unde am fi noi azi, dacă n'am fi avut o ceată de bărbați devoți neamului nostru, cari espunêndu se despretului public chiar, nu s'au sfiit a se da de români și de luptători învățăiați ai intereselor românesci.

Cei mai mulți dintre ei zac sub glia verde și somnul lor e ușor, trebuie să fie ușor, că binecuvêntarea și lacrămile poporului i-au petrecut până la groapă.

An de an se rostogolesc stêlpii acestia ai poporului. Cu moartea fie-căruia simțim adênc perderea, căci avem puțini oameni vrednici. Ear unde sunt puțini, acolo se simte perderea mai greu.

Încă câte-va oare și va trece și anul 1885 ca ceilalți mulți, în noianul veciniciei și cu el o ceată de fii, cari au trăit și luptat pentru poporul românesc!

Fără voie me cuget la morții anului 1885.

C. A. Rosetti el a deschis tristul șir al morților națiunei. Marele și neuitatul Rosetti! —

Lui i-a urmat Visarion Roman, un model de om activ și zelos, care a lăsat un mare gol în inimile românilor de dincoaci de Carpați. Apoi Drul Obedenariu, poetul Grig. Alecsandrescu, profesorii Dr. G. Zotu, Atanasiu Tuducescu și Petru Popovici, marele jurisconsult al României Alecsandru Cretescu, George Lecca, advocatul Ioan Roman și alții și alții, preste cari în fuga gândurilor mele am trecut! Toți s'au dus din valea aceasta a plângerei, ca să se facă părtași de o mai bună soartă.

Fie-le țărîna ușoară și amintirea neștearsă 'n inima poporului român!

Da, da, an de an cad stêlpii cei bătrâni, cari răzimau clădirea viitoriului nostru național, — și cu lacrimi în ochi me întreb, fi-vor Doamne cine să-i înlocuiască?! Da-va generația mai tînără oameni ca bunii nostri reposați?!

Și cugetând așa, începusem să clătin îngrijat din cap. Focul care se stinsese 'n sobă aproape de jumătate, luà deodată nouă flacără și 'ncepù să ardă cu vioiciune. M'am sculat iute de pe scaun, 'mi-am zis: Crede și te vei mântuì! Și m'am ușurat!

Da așa este. Până când românul nu va 'nceta a crede în viitoriul seu, și plin de nădejde 'n pept va lucra cu trup și suflet pentru înflorirea sa, — până atunci nu va putea perì!

Cu această dorință 'n inimă le poftesc tuturor:

An nou fericit!

Yff.

---

* (Colinde la curtea regală din Bucuresci.) Elevii scoalei normale a societății pentru învățătura poporului român din Bucuresci au fost primiți Marți dimineața la Palat și au cântat Maiestăților Lor Regelui și Reginei colinda și „bună dimineața la Moș Ajun“ după vechiul obiceiu al țării. Maiestățile Lor le-au mulțumit și le-au împărțit portocale și alte mici daruri.

Elevii societății s'au dus asemenea de au cântat „bună dimineața la Moș Ajun“ la mai mulți membrii ai Societății. Felicităm Direcțiunea scoalei, că nu lasă să degenereze și să se dea uitărei vechile și frumoasele datini strămoșesci.

dus în M.-vásárhely; faţă cu aceasta ve rog se binevoiesci a da loc în preţuitul DV. ḑiariu la următoarea

Declarare.

Este adevĕrat că în 3/15 Septembre 1885 am fost arestat şi de atunci pănă în 5 Ianuariu 1886 st. n. deţînut în M.-vásárhely.

Însĕ declar, că absolutaminte de tot necompromitat şi nevinovat am fost şi sunt.

Declar solemnel şi aceea, că sunt un adevĕrat patriot şi îmi iubesc patria mea scumpă, ca ori-care maghiar. Am fost şi voi fi contrariu la tot ce lucră în protiva prosperărei patriei mele. Nu am urît nice odată nici o naţiune; însĕ în iubire naţiunea mea ocupă locul prim.

În fine declar, că totdeauna am stat şi voi sta pe adevĕrata basă a principielor: „Dreptate“, „frăţietate“ şi „egalitate“.

Aceasta declarare binevoiască a o publica toate ḑiarele, cari au luat notiţă despre arestarea mea.

Pe lângă acestea, promiţênd a revenì asupra acestei afaceri, fiindcă me doare, primesce deosebita stimă.

Zevedei Murĕşan,
învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din S.-Sebeş şi catichet gr.-oriental.

Varietăţi.

* (Alegere de protopresbiter). După cum suntem informaţi, resultatul alegerei efeptuite ieri la Agnita pentru întregirea acestui protopresbiterat, este: dl Sabin Piso 25, Nicolau Moldovan 16 şi Nicolau Herlea 4 voturi.

* Corpul învĕţătoresc al scoalei centrale grănităresci din Voila a dat Duminecă după crăciun, adecă în 29 Decembre 1885 o representaţiune teatrală în localitatea acelei scoale.

Preţul întrărei: 60 cr. persoana; 1 fl. 20 cr. de familiă.

Venitul curat e destinat: jumĕtate pentru elevii miseri dela această scoală; ear ceealaltă jumĕtate pentru învĕţăceii aşeḑaţi la diferite meserii în Braşov.

Oferte marinimoase, chiar şi în vestminte, se primesc cu mare mulţămită, şi se vor cuita publice.

Programul a fost următoriul:

I.

„Rusaliile.“

Vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Persoanele:

Domnul Jonus Galuscus, vechilul moşiei şi profesorul scoalei din sat, Dl Nicolau Ludu. Tachi Rĕsvrătescu, subprefect, Dl Georgiu Dobrin. Toader Buimăcilă, vornic de sat, Dl Nicolau Pop. Susana nevasta lui, Dşoara Maria Turtureana. Vasile Veveriţă, fruntaş, Dl Gavrilă Pop. George a Saftei, ţĕran, Dl Danile Cotona. Un gendarm, Dl Nicolau Şerban. Catrina, ţĕrani, ţĕrance.

II.

Vlăduţul mamei, sau Bucoavnă n'a învĕţat şi umblă la însurat.

Comediă într'un act de J. Lupescu.

Persoanele:

Vlăduţul mamei, scolariu de sat, Dl Nicolau Pop. Iftimi Sbârciogu, bătrên pădurariu, Dl Georgiu Dobrin. Costica Şoimescu, tênĕr boeriu, Dl Nicolau Ludu. Safta, mama lui Vlăduţ, D-şoara Ana Borzea. Smarandiţa, fica lui Iftimi, D-şoara Maria Turturean. Ţĕrani, ţĕrance.

După representaţiune a urmat petrecere cu joc.

* (Junimea ţerană din Galaţi) va representa Mercuri 1 Ianuarie 1886 (în sara anului nou românesc) în „Otelul comunal“ din Galaţi următoarele piese teatrale: *„Rusaliile“*. Vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Persoane:

Dl Jonus Galuscus. vechilu moşiei şi profesorul scoalei din sat, dl Acsente Totoi; Tachi Răsvrătescu subprefect, dl George Dan; Toader Buimăcilă, vornic de sat, dl George Leauca; Susana, nevasta lui Toader, dna Victoria Aron; Vasile Veveriţă, fruntaş, dl Ioan Stiniguţa; Gheorghe a Saftei, ţĕran. dl Gheorge Stiniguta; Un jandarm, dl Ioan Silimon Dan; Catrina, ţĕrani, ţĕrance, d-şoarele: E. Sorea, M. Stiniguta, M. Savu şi F. Neicu.

II.

„Gâci-gâcitoarea mea“ comedie într'un act de V. Alecsandri

Persoane:

Pitariul Sandu, boieriu de 50 de ani, dl George Leauca; Smărăndiţa, nepoata lui, d-na Victoria Aron; Tincuţa, vara Smarandiţei, dşoara Marina Stiniguta; Florica, tinĕră ţĕrancă, dşoara Efrosina Sorea; Graur, fecior boieresc din Moldova, dl Acsente Totoi; dame ţĕrani, ţĕrance, lăutari.

Întrarea de persoană: locul I. 60 cr., locul II. 40 cr., parter 30 cr., în a doua odaie 20 cr., copii de scoală 10 cr.

Oferte marinimoase se primesc şi se vor cuita publice.

După representaţiune va urma petrecere cu joc. Începutul la 7 oare seara.

Venitul în folosul bisericei cu scopul procurărei unor vestminte preoţesci.

* (Un esemplu greu de imitat.) Se vorbesce adesea că în America sunt averi fabuloase; dar nu se vorbesce în d'ajuns despre modul cum mulţi cetăţeni americani îşi întrebuinţează averea.

Senatorul Stanfort, representantul Californiei la congresul din Washington, a dat un mare esemplu de liberalitate.

Stanford dăruise acum cât-va timp, un teren de 5 milioane dolari, în statul California, pentru fundarea unei universităţi, care trebuia sĕ fie clădită în faţa castelului seu.

Nemulţămit numai cu atât, a mai dăruit încă o sumă de 15 milioane dolari, în bani, pentru a asigura viitoarei universităţi concursul celor dântâi profesori din lume.

Stanford a făcut deci instrucţiunei publice un dar de 100 de milioane de franci.

* (Cismariul lui Sardou.) — Într'o adunare de amici, Victorien Sardou povestea deunăḑi miseriile şi nevoile junetei sale. Aducêndu-şi aminte de suferinţele sale în această epocă, ḑise: „Din norocirea mea avusem tot-deauna cisme bune; în contra persecuţiunilor crude ale soartei, găsisem în rue dela Seine un cismariu, care 'mi procură în timp de ḑece ani cisme pe credit, fiind-că — cum ḑicea el — avea încredere în geniul meu. D'atunci, mulţămită recomandaţiunilor mele, a dobândit mai mulţi clienţi de cât poate satisface. Într'o ḑi îmi ḑise: „Ţi-ai făcut cariera în cismele mele, şi eu prin cismele dtale am făcut cariera mea.“

Cismarii Parisului sunt oameni de spirit, mai cu samă când vorbele lor sunt citate d'un Victorien Sardou.

Conspectul operaţiunilor institutului de credit şi de economii „Albina“ în luna Decembre 1885.

Intrate.	fl. cr
Numerariu din 30 Novembre 1885	48,355.92
Depuneri	111,845.28
Cambii rescumpĕrate	348,216.17
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	27,197.87
Interese şi provisiuni	19,412.51
La fondul de pensiune	25.50
Monetă vêndută	2,837.52
Effecte	15,223.70
Conturi curente	48,481.70
Diverse	417.01
	fl. 622,013.18

Eşite.	fl. cr
Depuneri	120,616.61
Cambii escomptate	335,440.51
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	46,293.—
Interese pentru depuneri	1051.96
Contribuţiuni şi competinţe	45.21
Salarie şi spese	2552.63
Monetă cumpĕrată	5,084.94
Conturi curente	41,044.25
Diverse	11,635.34
Numerariu cu 31 Decembre 1885	58,248.73
	fl. 622,013.18

Sibiiu, 31 Decembre, 1885.

P. Cosma, director esecutiv. — *Iosif Lissai,* comptabil.

Conspectul bilanţurilor-crude, ale institutului de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie, dela 1 August 1885 până la 31 Decembre 1885.

Debit.

	fl. cr.
C-tul Mobilar	465.70
„ Cassa	87,422.66
„ Depunerilor pentru fructificare	3,019.77
„ Împrumuturilor pe cambii	59,230.—
„ Împrumuturilor pe hipotecă	4,760.—
„ Împrumuturilor pe obligaţiuni cu cavenţ	2,790.—
„ Intereselor dela depuneri	37.05
„ Interese ordela împrumuturi pe cambii	354.51
„ Speselor de fundare	773.10
„ Salariului	318.—
„ Pro-Diverse	12,102.45
	fl. 171 273.24

Credit

	fl. cr.
C-tul Acţiunilor	30,205.—
„ Cassa	83,789.58
„ Depunerilor pentru fructificare	30,281.77
„ Împrumuturilor pe cambii	10,550.—
„ Împrumuturilor pe hipotecă	17.—
„ Intereselor dela împrumuturi pe cambii	2,945.77
„ Intereselor dela împrumuturi pe hipotecă	203.—
„ Intereselór dela împrumuturi pe obligaţiuni	111.60
„ Speselor de fundare	800.—
„ Provisiuni	103.16
„ Competinţelor	150.10
„ Pro-Diverse	12,116.26
	fl. 171,273.24

Orĕştie, la 31 Decembre 1885.

Dr. Ioan Mihu, director esecutiv. — *Aurel Popovici Barcianu,* comptabil.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Ianuariu.

Timişoara:	**1**	**60**	**72**	**6**	**29**
Viena:	**83**	**82**	**24**	**61**	**5**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Ianuarie n. 1886.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Galbin	5 97	5.97
Napoleon	9 98	9 99
Renta de aur austriacă	110 25	110.25
Acţiuni de bancă de credit ung.	269.25	298 75
100 marce nemţesti	61.85	61 85

Nr. 412. [1228] 3—3

Prolungire de concurs.

În urma concursului publicat în „Tel. Rom.“ Nr. 91. 1885 şi următorii, parochia Mărişel, pe basa graţioasei ordinaţiuni consistoriale dto 22 Octombre 1885 Nr. 5454 B., se prolungesce concursul deja publicat, respective sĕ escrie nou concurs pentru numita parochie, pe lângă emolumenlee şi condiţiunile din precitatul conne aflânduse nici un concurent pentru curs, cu terminul prefipt de 30 ḑile dela prima publicare.

Cluş, 9 Decembre 1885.

In conţelegere cu comitetul parochial.

V. Roşescu,
ppresbiter român gr. or.

Nr. 42. [1229] 3—3

ANUNCIU.

Pentru ocuparea postului de capelan laugă neputinciosul paroch din Râu-Sadului, Maniu Vestemean prin aceasta sĕ escrie concurs cu terminul de *30 ḑile* dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt: jumĕtate din venitele parochiali, calculate în sumă totală de 363 fl. 92 cr.

Concurenţii au sĕ'-şi înainteze petiţiunile instruate conform legei în terminul de sus. Oficiului protopresbitegr. or. al Sibiiului, dela carele vor putea şi detaiuri în privinţa isvoarelor de venite parochiale.

Totodată înainte de alegere concurenţii sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare la biserica din loc.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rîu-Sadului la 8 Decembre 1885.

Maniu Vestemean,
preşedinte.

Nr. 553.]1234] 1—3

EDICT.

In sensul graţioasei resoluţiuni consistoriale din 20 August a. c. Nr. 3586 1885 B. se citează prin aceasta Radu Ioan Peteu din Satulung, carele a părăsit deja de 4 ani cu necredinţă pre soţia sa Reveca George Pascu Constandin din Turcheş cu domiciliul în Braşov, a se presenta *în termin de 3 luni* dela publicarea acestui edict la subscrisul oficiu protopresbiteral, căci la din contră se va pertracta şi decide causa lor matrimonială şi în absenţa lui.

Braşov, în 28 Decembre 1885.

Oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Nr. 738. [1235] 1—3

EDICT.

Elena Dumitru Mălaiu din Scheiu în Braşov gr. or., carea de 8 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei soţ Radu G. Ardelean, fără a se sci ubicaţiunea sa, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului for matrimonial *în termin de 3 luni de ḑile* dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va decide procesul seu divorţial şi în absenţă-i, deoarece curentarea ei s'a încuviinţat de Măritul consistoriu arch. în şedinţa sa din 29 Octombre a. c. Nr. 5117 B.

Braşov, în 8 Novembre 1885.

Oficiul protopresbiteral din tractul Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Redactor provisoriu: **Mateiu Voileanu.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU